T.C.
ANKARA YILDIRIM BEYAZIT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

ERVÂH-NÂME
İNCELEME- METİN- DİZİN

DOKTORA TEZİ

Şaban ŞAHİNBAY

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

Ankara- 2022

T.C.
ANKARA YILDIRIM BEYAZIT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

DOKTORA TEZİ

ERVÂḤNÂME

İNCELEME- METİN- DİZİN

Şaban ŞAHİNBAY
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

TEZ DANIŞMANI
Prof. Dr. Funda TOPRAK

Ankara- 2022

ONAY SAYFASI

Şaban ŞAHİNBAY tarafından hazırlanan "ERVĀḤ-NĀME (METİN-İNCELEME-DİZİN)" adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından oy birliği / oy çokluğu ile Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı'nda Doktora tezi olarak kabul edilmiştir.

<table>
<tr><th colspan="2">Jüri Üyesi</th><th>Kurumu</th><th>İmza</th></tr>
<tr><td colspan="2">Prof. Dr. Funda TOPRAK (Danışman)</td><td rowspan="2">Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi</td><td rowspan="2"></td></tr>
<tr><td>Kabul ☐</td><td>Red ☐</td></tr>
<tr><td colspan="2">Prof. Dr. Mustafa ERDOĞAN</td><td rowspan="2">Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi</td><td rowspan="2"></td></tr>
<tr><td>Kabul ☐</td><td>Red ☐</td></tr>
<tr><td colspan="2">Prof. Dr. Akartürk KARAHAN</td><td rowspan="2">Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi</td><td rowspan="2"></td></tr>
<tr><td>Kabul ☐</td><td>Red ☐</td></tr>
<tr><td colspan="2">Prof. Dr. Habibe Yazıcı ERSOY</td><td rowspan="2">Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi</td><td rowspan="2"></td></tr>
<tr><td>Kabul ☐</td><td>Red ☐</td></tr>
<tr><td colspan="2">Prof. Dr. Dilek ERGÖNENÇ</td><td rowspan="2">Gazi Üniversitesi</td><td rowspan="2"></td></tr>
<tr><td>Kabul ☐</td><td>Red ☐</td></tr>
</table>

Tez Savunma Tarihi:

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı'nda Doktora tezi olması için şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

Ünvan Ad Soyad

Doç. Dr. Seyfullah YILDIRIM

BEYAN

Bu tez çalışmasının kendi çalışmam olduğunu, tezin planlanmasından yazımına kadar bütün aşamalarda patent ve telif haklarını ihlal edici etik dışı davranışımın olmadığını, bu tezdeki bütün bilgileri akademik ve etik kurallar içinde elde ettiğimi, bu tezde kullanılmış olan tüm bilgi ve yorumlara kaynak gösterdiğimi beyan ederim. Tarih (17.02.2022)

İmza:
Adı SOYADI : Şaban ŞAHİNBAY

TEŞEKKÜR

Bu teze başlarken beni her anlamda özgür bırakan, bilimsel düşünceyi yaşam biçimi olarak algılamamı sağlayan, doktora öğrenimim süresinde beni destekleyen, takdir ve taltif eden, bir öğrencisi olarak değil meslektaşı olarak gören saygıdeğer hocam Prof. Dr. Funda TOPRAK'a teşekkür gönül borcumdur. İlk eğitmenlerim annem, babam ve ailem başta olmak üzere öğrenim hayatım boyunca üzerimde emeği bulunan saygıdeğer hocalarıma minnet ve şükranlarımı sunarım. Bu süreçte en büyük destekçim eşim Zeynep Hanım'a ve kızlarıma da yaptıkları fedakarlıklardan dolayı çok teşekkür ederim.

ÖZET

Türk dilinin şu ana kadar ulaşılabilen yazılı kaynakları Kök Türk Kitabeleriyle başlamıştır. Bahse konu olan dönemden itibaren dilimizin yazılı kaynaklarıyla ilgili çalışmalar da boy göstermiştir. Bu çalışma da alana katkı sunma amacıyla hazırlanmıştır.

"Ervâḥ-nâme" Arapça "rûḥ" kelimesinin çoğulu olan "ervâḥ" kelimesi ile Farsça "nâme" kelimesinden oluşmuş birleşik bir isimdir. Rûḥlar Kitabı veya Rûḥlar Yazısı anlamına gelmektedir.

Ervâḥ-nâme adlı çalışmada, Millî Kütüphanede A8266 numarayla kayıtlı bulunan nüsha temel alınmak suretiyle, yine Millî Kütüphaneden temin edilen A981 numarayla kayıtlı olan ve "Şefâ'at-nâme" başlığı ile bulunan nüsha ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Kütüphanesinde LD 498 numarayla "Ruh-nâme" adıyla kayıtlı olup başlığı Ervâḥ-nâme olan nüsha karşılaştırmalı olarak ele alındı. Önce nüshalar okundu, dizini oluşturuldu ve ardından nüshaların dil incelemesi yapıldı. Metin bölümünde bahsedilen nüshaların tamamının karşılaştırmalı olarak transkripsiyonlu okunuşu mevcuttur.

Dizin bölümünde metinde bulunan kelimeler ve kelime grupları kelimelerin metindeki anlamları dikkate alınarak açıklanmıştır.

Ervâḥ-nâme'nin müellifinin metinde geçen beyitlerden Pìr Muḥyiddin olduğu anlaşılmaktadır. Kayıtlarda 16-17. yy. olarak görülmesine rağmen eserde Eski Anadolu Türkçesi dil özelliklerinin oldukça ağır bastığı tespit edilmiştir. Ervâḥ-nâme Mesnevî nazım şekliyle yazılmış "mev'ize" türünde bir eserdir. Kapsamlı bir eser olduğu için konu çeşitliliği oldukça fazladır. Eserde Hz. Muhammed'in, ehl-i beytinin ve sahabelerinin yaşam tarzları ve dünya hayatına bakışı, dünya hayatının geçiciliği, insan öldükten sonra ruhunun nelerle karşılaşacağı, kıyamet günü ve mahşer yeri, cennet ve cehennem tasvirleri gibi konular mutasavvıf bakış açısıyla ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler : Eski Anadolu Türkçesi, Ervâḥ-nâme, Tür Dili, Pir Muhyiddin.

ABSTRACT

The written sources of the Turkish language that can be accessed so far started with Kök Türk Inscriptions. Since the mentioned period, studies on the written sources of our language have also appeared. This study has been prepared to contribute to the field.

“Ervâh-nâme” is a name formed by the combination of the word “ervâh”, which is the plural of the Arabic word “rûḥ”, and the Persian word “nâme”. It means Book of Spirits or Writing of Spirits.

In the study named Ervâḥ-nâme, on the basis of the copy registered with the number A8266 in the National Library, the copy with the title of “Şefâʿat-nâme” and registered with the number A981 obtained from the National Library, and the copy with the title Ervâḥ-nâme, registered with the name of “Ruḥ-nâme” with the number LD 498 in the Library of the Turkish Grand National Assembly, were studied comparatively. First, the copies were read, indexed, and then the language review was done. All the copies mentioned in the text section have a comparative transcription reading.

In the index section, the words and word groups in the text are explained by considering the meanings of the words in the text.

It is understood from the couplets in the text that the author of Ervâḥ-nâme is Pìr Muḥyiddin. Although Ervâḥ-nâme is seen as 16-17 centuries in the records, it has been determined that the language features of Old Anatolian Turkish predominate. Ervâḥ-nâme is a "mev'ize" type of work written in Mesnevî verse. Since it is a comprehensive work, the variety of topics is quite high. In the work, the lifestyles of the Prophet Muhammad, his ahl al-bayt and his companions and his view of the worldly life, the transience of worldly life, what the soul will encounter after death, the Day of Judgment and the place of Judgment, the depictions of heaven and hell, etc. are discussed from a mystical point of view.

Key Words : Old Anatolian Türkish, Ervâḥ-nâme, Türkish Language, Pir Muhyiddin.

İÇİNDEKİLER

ÖZET ……i
ABSTRACT……...ii
İÇİNDEKİLER…….....vi
KISALTMALAR…….....ix
TRANSKRİPSİYON ALFABESİ……xi
ÖN SÖZ…….xiii
GİRİŞ…….…1
Türk Edebiyatında Mesnevîler....……....1
Türk Edebiyatında Mev'izeler ve Ervâḥ-nâme…… ……..…….….. 4
Ervâḥ-nâme'nin Müellifi……6
Eserin Farklı Adları……8
Eserin Konusu ……...8
Şekil Özellikleri ……9
Eserin Nüshaları ……...10
Çalışmaya Esas Nüshaların Tavsifi ……..13
BİRİNCİ BÖLÜM …….....19
1.DİL İNCELEMESİ …….. 19
1.1. **Dil, Yazılış ve Üslup Özellikleri** ……21
1.1.1. Ünlülerin Yazılışı …… 25
1.1.1.1. a Ünlüsü ……...……... 25
1.1.1.2. e Ünlüsü ……...……25
1.1.1.3. ı ve i Ünlüleri ……..……...…… 25
1.1.1.4. u ve ü Ünlüleri .....…… 26
1.1.1.5. o ve ö Ünlüleri ……...…… 26
1.1.2. Ünsüzlerin Yazılışı …….. 27
1.1.2.1. ç Ünsüzünün Yazılışı …… 27
1.1.2.2. p Ünsüzünün Yazılışı …… 27
1.1.2.3. g ve k Ünsüzünün Yazılışı ……... 28
1.1.2.4. ñ Ünsüzünün Yazılışı …… 28
1.1.2.5. t/d Ünsüzünün Yazılışı ……..... 28

1.1.2.6. s Ünsüzünün Yazılışı …….. 29
1.1.2.7. d-z İmlâsının Yazımı …… 29
1.1.3. Bazı Ek ve Şekillerin Yazılışı ile İlgili Özel Durumlar ……. 29
1.1.3.1. Hemzenin Yazılışı …… 29
1.1.3.2. Bitişik Yazılan Kelimeler ……. 30
1.1.3.3. İkili İmla ile Yazılan Kelimeler …… 30
1.1.4. Bazı Arapça Kelimelerin Türkçeleştirilmesi …….. 30
1.2. SES BİLGİSİ ……...32
1.2.1. ÜNLÜLER ……....32
1.2.1.1. Ünlü Değişmeleri ……. 32
1.2.1.1.1. i/e değişmesi ……32
1.2.1.1.2. ı/u, i/ü değişmeleri ……..... 33
1.2.1.2. Ünlü Uyumu ……. 34
1.2.1.2.1. Uyum Dışında Kalan Kullanımlar …….. 34
1.2.1.2.2. Dudak Benzeşmesi …… 35
1.2.1.2.2.1. Köklerde Uyumsuzluk …….. 35
1.2.1.2.2.2. Eklerde Uyumsuzluk …… 36
1.2.1.2.2.2.1. Yuvarlak Ünlü Taşıyan Ekler ……. 36
1.2.1.2.2.2.2. Düz Ünlü Taşıyan Ekler…….. 41
1.2.1.3. Ünlü Türemesi …….. 44
1.2.1.3.1. Alıntı Kelimelerde Ünlü Türemesi ……. 44
1.2.1.3.2. Türkçe Kelimelerde Ünlü Türemesi ……..... 44
1.2.1.4. Ünlü Düşmesi ……... 44
1.2.1.4.1. Kelime Tabanında Görülen Ünlü Düşmeleri …….. 44
1.2.1.4.2. Ekleme Sırasında Görülen Ünlü Düşmeleri ……..... 45
1.2.1.5. Birleşme ……..... 45
1.2.2. ÜNSÜZLER ……..…… 46
1.2.2.1. Ünsüz Değişmeleri …… 46
1.2.2.1.1. b > p Değişimi …… 46
1.2.2.1.2. b > v Değişimi …… 46
1.2.2.1.3. d > y Değişmesi …….. 47
1.2.2.1.4. t > d Değişimi ……..... 47
1.2.2.1.5. k-/ķ- > g-/ġ- Değişmesi …… 48

1.2.2.1.6. ķ > ḫ Değişmesi …….. 49
1.2.2.1.7. g/ġ > v değişimi …….. 49
1.2.2.1.8. Damak n'sinde Meydana Gelen Değişimler …….. 50
1.2.2.1.8.1. ñ > n Değişimi ……... 50
1.2.2.1.8.2. ñ > y Değişimi…… 51
1.2.2.1.8.3. r > l Değişimi …… 51
1.2.2.2. Ünsüz Düşmesi …….. 51
1.2.2.2.1. b düşmesi …… 51
1.2.2.2.2. l düşmesi …… 51
1.2.2.2.3. g/ġ düşmesi …… 51
1.2.2.2.4. y düşmesi …… 52
1.2.2.2.5. ķ/k düşmesi …… 52
1.2.2.3. Ünsüz Türemesi ……..... 52
1.2.2.3.1. n Türemesi …… 53
1.2.2.3.2. y Türemesi …… 53
1.2.2.3.3. v türemesi …… 53
1.2.2.3.4. Ünsüz İkizleşmesi …… 53
1.2.2.4. Ünsüz Uyumu …… 54
1.2.2.5. Göçüşme …… 54
1.2.2.6. Hece Düşmesi …… 54
1.3. ŞEKİL BİLGİSİ ……56
1.3.1. AD ……..56
1.3.1.1. Ad Çekim Ekleri ……. 56
1.3.1.1.1. Çokluk Ekleri …… 56
1.3.1.1.2. İyelik Ekleri ……..……..56
1.3.1.1.3. Aitlik Eki ……58
1.3.1.1.4. Durum (Hâl) Ekleri ……59
1.3.1.1.4.1. Yalın Durum ……59
1.3.1.1.4.2. İlgi Durum Eki…….....59
1.3.1.1.4.3. Belirtme (Yükleme) Durumu Eki…….....59
1.3.1.1.4.4. Yönelme Durum Eki …….……...60
1.3.1.1.4.5. Bulunma Durum Eki..……...60

1.3.1.1.4.6. Ayrılma Durumu Eki…….…….…….....60
1.3.1.1.4.7. Eşitlik Durumu Eki……..61
1.3.1.1.4.8. Vasıta Durumu Eki……...61
1.3.1.1.4.9. Yön Gösterme Durumu Eki…….…….....61
1.3.1.1.5. Sayı İsimleri …...……...62
1.3.1.1.6. Soru Eki……..……...62
1.3.1.2. İsim Yapım Ekleri ...…….63
1.3.1.2.1. İsimden İsim Yapan Ekler ……..63
1.3.1.2.2. Fiilden İsim Yapan Ekler ……66
1.3.2. SIFAT ……69
1.3.2.1. Niteleme Sıfatları ……...69
1.3.2.2. Belirtme Sıfatları ……70
1.3.2.2.1. İşaret Sıfatları ……..70
1.3.2.2.2. Sayı Sıfatları ……70
1.3.2.2.2.1. Asıl Sayı Sıfatları ……70
1.3.2.2.2.2. Sıra Sayı Sıfatları ……70
1.3.2.2.2.3. Üleştirme Sıfatları ……...70
1.3.2.2.2.4. Kesir Sayı Sıfatları ……71
1.3.2.2.3. Belirsizlik Sıfatları ……..71
1.3.2.2.4. Soru Sıfatları ……...71
1.3.2.3. Sıfatlarda Pekiştirme ……..71
1.3.3. ZAMİR ……..72
1.3.3.1. Kişi Zamirleri ……72
1.3.3.2. İşaret Zamirleri ……..72
1.3.3.3. Dönüşlülük Zamiri ……73
1.3.3.4. Belirsizlik Zamiri ……...73
1.3.3.5. Soru Zamirleri ……..…… 74
1.3.4. ZARF ……..…….. 75
1.3.4.1. Zaman Zarfları …….....75
1.3.4.2. Yer -Yön Zarfları ……...76

1.3.4.3. Durum Zarfları ……..76
1.3.4.4. Azlık-Çokluk (Miktar) Zarfları ……77
1.3.4.5. Soru Zarfları ……..77
1.3.5. EDATLAR ……....77
1.3.5.1. Çekim Edatları …….....78
1.3.5.2. Kuvvetlendirme Edatları …….....78
1.3.5.3. Soru Edatları ……79
1.3.6. BAĞLAÇ ……..……..79
1.3.7. EYLEM (FİİL) ……..…..80
1.3.7.1. Eylem Çekim Ekleri ……..…81
1.3.7.1.1. Şahıs Ekleri ……..…….81
1.3.7.1.1.1. Zamir Kökenli Şahıs Ekleri ……..…….81
1.3.7.1.1.2. İyelik Kökenli Şahıs Ekleri ……..…..81
1.3.7.1.1.3. Emir Kipindeki Şahıs Ekleri ……..……82
1.3.7.1.2. Şekil ve Zaman Ekleri ……..83
1.3.7.1.2.1. Bildirme (Haber) Kipleri …….....83
1.3.7.1.2.1. 1. Görülen Gecmiş Zaman ……..……..…...83
1.3.7.1.2.1. 2. Öğrenilen Gecmiş Zaman ……..……..……84
1.3.7.1.2.1.3. Geniş Zaman ……..……..…85
1.3.7.1.2.1. 3. Gelecek Zaman ……..…….....85
1.3.7.1.2.1.4. Şimdiki Zaman.……..……..……86
1.3.7.1.2.2. Tasrlama Kipleri ……..……...86
1.3.7.1.2.2.1. Dilek-Şart Kipi ……...…….....86
1.3.7.1.2.2.2. Emir Kipi ……..……...86
1.3.7.1.2.2.3. İstek Kipi …….....87
1.3.7.1.2.2.4. Gereklilik Kipi ……..……..…87
1.3.7.1.3. Birleşik Çekimler ……..…87
1.3.7.1.3.1. Hikâye …….....88
1.3.7.1.3.1.1. Görülen Geçmiş Zamanın Hikâyesi ……..……88
1.3.7.1.3.1.2. Öğrenilen Geçmiş Zamanın Hikâyesi ……..…..88
1.3.7.1.3.1.3. Geniş Zamanın Hikâyesi ……..…..88
1.3.7.1.3.1.4. İstek Kipinin Hikâyesi ……... 88

1.3.7.1.3.1.5. Şart Kipinin Hikâyesi …… 88
1.3.7.1.3.2. Rivayet ……..…… 88
1.3.7.1.3.2.1. Geniş Zamanın Rivayeti ……..……..... 88
1.3.7.1.3.3. Şart ……..……..…....89
1.3.7.1.3.3.1. Görülen Geçmiş Zamanın Şartı …….. 89
1.3.7.2. Eylem (Fiil) Yapım Ekleri ……..…… 89
1.3.7.2.1. Eylemden Eylem Yapım Ekleri ……..……. 89
1.3.7.3.2. İsimden Eylem Yapım Ekleri ……..…… 90
1.3.7.4. Birleşik Eylemler ……..……..... 91
1.3.7.4.1. İsim+Yardımcı Fiilden Oluşan Birleşik Eylemler …..……. 91
1.3.7.4.2. Tasvir Fiilleri ……..…….. 92
1.3.7.4.2.1. Süreklilik Fiili ……..……... 92
1.3.7.4.2.2.Tezlik Fiili ……..……. 92
1.3.7.4.2.3. Yeterlilik Fiili ……..……... 92
1.3.7.5. Fiilimsiler ……..……. 93
1.3.7.5.1. İsim-Fiiller ……..…….. 93
1.3.7.5.2. Sıfat-Fiiller ……..…….. 93
1.3.7.5.3. Zarf-Fiiller ……..……. .95
1.3.7.6. Ek-Fiil ……..……... 97
İKİNCİ BÖLÜM ……..……98
2. METİN ……..……. 98
Metnin Kuruluşunda İzlenen Yöntemler ……..…….. 98
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM ……..…… 714
3. SÖZLÜK VE DİZİN …… 714
SONUÇ …….....1434
KAYNAKÇA …….....1438
TIPKIBASIMDAN ÖRNEK VARAKLAR.……1444

KISALTMALAR LİSTESİ

Ar. : Arapça

Far. : Farsça

Ar.i.: Arapça isim

Far.i. : Farsça isim

Ar.s.: Arapça isim

Far.s. : Farsça sıfat

bk. : Bakınız

bs. : Baskı

C. : Cilt

Çev. : Çeviren

EAT : Eski Anadolu Türkçesi

DTCF : Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi

Far. : Farsça

h. : Hicri

hzl. : Hazırlayan

Hz. : Hazreti

MK1 : Millì Kütüphane Nüshası

MK2 : Millì Kütüphane Nüshası 2

TBMM: Türkiye Büyük Millet Meclisi Kütüphanesi Nüshası

s. : Sayfa

terc. : Tercüme eden

TDAY : Türk Dili ve Araştırmaları

TDED : Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi

vb. : Ve benzeri

vs. : Vesaire

İŞARETLER

+ : İsim tabanına gelen ekleri ayırır.

- : Fiil tabanına gelen ekleri ayırır.

> : Kelimenin önceki şeklini gösterir

< : Kelimenin sonraki şeklini gösterir

/ : Dizinde satır numaralarını gösterir.

1a . Varak numaralarını gösterir.

2. [ ] Metin kısmında yapılan onarım ve tamamlamaları gösterir.

… : Metinde okunmayan veya eksik olan kısımları gösterir

(?) Anlamı bulunamayan kelimeleri gösterir.

TRANSKRİPSİYON ALFABESİ

ء	ʾ
آ	a, ā
ا	a, e, i
ب	b,p
پ	p
ت	t
ث	s̱
ج	c, ç
چ	ç
ح	ḥ
خ	ḫ
د	d
ذ	z
ر	r
ز	z
ژ	j
س	s
ش	ş
ص	ṣ
ض	ż, ḍ
ط	ṭ
ظ	ẓ
ع	ʿ
غ	ġ
ف	f
ق	ḳ
ك	g, k, ñ

ل	l
م	m
ن	n
و	v, o, ō, ö, u, ū, ü
ه	h, a, e
لا	la, le
ي	y, ı, i

ÖN SÖZ

Kültür, milletlerin ortaya çıkardığı, millet olarak varlığını devam ettirmesine yardımcı olan ve millî kimliğin oluşmasına kaynaklık eden önemli bir güçtür. Milletlerin kültürel varlıkları duruma göre değişkenlik gösterir. Bu kültürel varlıklar karşımıza bazen soyut bazen de somut hâliyle çıkarlar. Milletlerin sevinçleri, coşkuları, hüzünleri, inançları yaşama şekilleri zamana ve zemine göre değişiklik gösterir. Yani benzer olaylar karşısındaki tepkileri ve tutumları farklı şekilde ortaya çıkabilir.

Dünya tarihine yön veren kadim milletlerin kültürel varlıklarının en önemli zenginliklerinden biri de edebiyattır. Toplumların gelişmişlik düzeyleri elde ettikleri maddi zenginliklerin yanında ilme, sanata, felsefeye ve edebiyata yapmış oldukları katkıyla değerlendirilir. Zenginleşen toplumlar ilme, sanata ve edebiyata önem vermiştir. İlme, sanata ve edebiyata önem veren toplumlar zenginleşmiştir. Bu tarih boyunca böyle devam etmiştir. Günümüzde de durum farklı değildir.

Milletlerin duygu, düşünce ve hayalleri ortak olsa da bunların söze, yazıya yansıması tarihî dönemler içerisinde farklılık arz etmektedir. Türk edebiyatının günümüze kadar gelişim seyrini incelediğimiz zaman da bu durum somut olarak görülmektedir. Sözlü edebiyat ürünlerinden destanlarla başlayan süreç koşuklarla, savlarla, sagularla devam etmiş ilk yazılı metinlerle zenginleşmiştir. Göçlerle başlayan coğrafi mekânların değişmesi ve beraberinde farklı millet ve toplumlarla başlayan ilişkilerin yansımaları sosyal hayatta görülmüştür.

Dinî hayatta yaşanan değişikliklerin kültürel alana yansıması oldukça belirgindir. Uygurlar döneminde Manihaizm ve Budizm'in etkilerini, Karahanlıların İslam dinini kabul etmesiyle sosyal ve kültürel hayatın bu dinin ritüellerine göre şekillendiğini açıkça görürüz. Tabii olarak yaşanan bu değişimlerin yansıması birdenbire değil zamana yayılarak gerçekleşmiştir.

İslamiyet'in kabul edilmesiyle birlikte edebi alanda Arap ve Fars edebiyatlarının etkisi oldukça artmıştır. Bu etki hem şekilde hem de muhtevada kendisini yoğun bir şekilde hissettirir. Çok uluslu bir Türk devleti olan Osmanlı döneminde de 19. yüzyıla kadar bu etki özellikle klasik edebiyatta yoğun bir şekilde görülür.

İncelemeye konu olan metin Pir Muhyiddin'in Ervāḥ-nāme adlı mev'ize türünde yazmış olduğu eserdir. Eser 6887 beyitten oluşan manzum bölümden sonra mensur olarak devam etmektedir. Ervāḥ-nāme'nin Arapça'dan tercüme yoluyla dilimize kazandırıldığı metinde geçen beyitlerden anlaşılmaktadır. Ervāḥ-nāme konu itibariyle dinî- tasavvufî, didaktik bir içeriğe sahiptir. Dünya hayatının geçiciliği, asıl olanın ise sonsuz olan ahiret hayatı olduğu ve bu hayata hazırlık yapılması gerektiği vurgulanmıştır. Cennet ve cehennem tasvirleri yapılarak cennetin güzellikleri övülürken cehennemin korkunç yüzü somutlaştırılmıştır. Eserin bölümleriyle ilgili detaylı bilgi giriş bölümünde verilmiştir.

Bu tez hazırlanırken çalışmanın her aşamasında yardımını ve desteğini esirgemeyen saygıdeğer hocam, tez danışmanım Prof. Dr. Funda TOPRAK'a, Tez İzleme Komitesinde bulunan değerli hocalarım Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Mustafa ERDOĞAN'a, Pamukkale Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Öğretim üyesi Prof. Dr. Bilge NALBANT'a, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Habibe Yazıcı ERSOY'a ayrıca Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Akartürk KARAHAN'a, Gazi Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Dilek ERGÖNENÇ'e ve Ankara Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Faruk TOPRAK'a kıymetli katkıları ve yönlendirmeleri için çok teşekkür eder, saygı ve hürmetlerimi sunarım.

Ankara 2022

Şaban ŞAHİNBAY

GİRİŞ

Türk Edebiyatında Mesnevîler

Mesnevî kelimesi Arapça "s n y" sülâsî (üçlü) kökünden türemiş ve "ikişer ikişer" manasına gelen "mesnen" kelimesinin bir nispet şekli gibi görünmekle beraber Arapçada kullanılmamıştır (Ateş, 1988:127). İştikakı itibariyle Arapça olan mesnevî tabirî, Farsçada taammüm etmiş ve daha sonra Türkçeye de geçmiştir (Çelebioğlu, 1999: 21). Edebî bir ıstılâh olarak mesnevî, aynı vezinde ve her beyti kendi arasında müstakılen kafiyeli olan nazım şekline verilen isimdir (Humayi, 1370: 156; Simadad, 1375: 263).

Kendi aralarında kâfiyeli olan beyitlerden oluşan (aa / bb/ cc / çç /...) mesnevî, beyit sayısı bakımından hiçbir kısıtlayıcı kurala bağlı değildir. İki beyitten başlayarak 20-30 beyte kadar olan kısa mesnevîler yazıldığı gibi, binlerce beyit süren tarihler, uzun aşk hikâyeleri, şehrengizler, öğretici dînî, ahlâkî ve tasavvufî konularda yazılmıştır. Gerek beyitler arasında kâfiye bağlantısı bulunmaması gerekse beyit sayısının sınırlı olmaması, şairlerin işledikleri konuyu istedikleri kadar genişletmelerine imkân sağlamıştır. Ancak her beytin anlamının kendi içinde tamamlanması ve diğer beyitlere geçmemesi gerekmektedir. Beyitler arasında sadece konu birliğine dikkat edilmiştir (Ünver, 1986: 432; İpekten, 1997: 59).

Mesnevîler gelişigüzel yazılan metinler değildir. Kendi içinde belli kurallar dâhilinde yazılırlar.

Ahmet Atilla Şentürk "Mesnevîlerin Doğuşu Ve Türk Edebiyatındaki Gelişmesi" başlıklı çalışmasında mesnevîlerin konusuyla ilgili şu bilgileri vermektedir.

"Mesnevîlerde konu öncelikle "besmele" veya Allah'ın adını çağrıştıracak bu kabil bir girişle başlar. Ardından Allah'a "hamd" övgü ve çoğu zaman Hz. Muhammed ve Dört Halife övgüsüyle devam eder. Daha sonra bir münasebetle "Sebeb-i nazm-ı kitâb" başlığı altında eserin hangi sebeple kaleme alındığı hakkında bilgi verilir. Bu kısımda şair çoğu zaman gördüğü bir rüya sonucunda böyle bir işe giriştiğini yahut arkadaşlarının ısrarı ile yazmak zorunda kaldığını ifade eder. Eğer eser hükümdar, devlet büyüğü vb. bir şahıs adına kaleme alınmışsa onun övgüsüne yer verilmesi de yaygın bir âdettir.

Türk edebiyatında bilinen en eski mesnevî Yûsuf Has Hâcib'in 1069-1070'de "fe'ûlün fe'ûlün fe'ûlün fe'ûl" vezninde nazmettiği yaklaşık 7000 beyitlik eseridir. Devrine göre oldukça gelişmiş bir durum arz eden bu eser daha önce de Türk edebiyatında oldukça ileri derecede mesnevîlerin yazılmış olabileceği ihtimalini kuvvetlendirmektedir. Bilindiği üzere *Kutadgu Bilig'*de -halk edebiyatının etkisi ile olacak- yer yer dörtlüklere rastlanmaktadır. Eser münâcât, naat ve eserin adına yazıldığı Tabgaç Buğra Han övgüsüyle başlar ve bu hâliyle tam olarak edebî geleneklere uygun bir mesnevî örneğidir. *Kutadgu Bilig* Kün Togdı adlı bir hükümdarın Aytoldı adındaki veziri ve onun ölümünden sonra oğlunun bu bilge kişiyle değişik konulardaki konuşmalarından meydana gelmiştir. Yazar eserinde hayat görüşünü, felsefî fikirlerini söylemiş; hikmet dolu sözlerle iyi bir hükümdarın nasıl olması, insanları nasıl yönetmesi gerektiğini, iyi bir vatandaş ve dindar bir insanın nasıl olması gerektiğini anlatmış, insanlara doğru yol gösterecek, mutlu olmalarını sağlayacak öğütler vermiştir.

Mesnevî tarzı Anadolu sahasındaki ilk büyük mahsullerini Mevlânâ'nın büyük *Mesnevî'*si, Sultan Veled'in *Rebab-nâme* ve *İbtidâ-nâme,* Ahmed b. Muhammed el-Tûsîyyü'l-Kânî'nin *Kelîle ve Dimne* tercümesi, Nasîrüddin Yahyâ'nın *Selçuk-nâme,* Ebû Nasr b. Mes'ud'un *Enîsü'l-kulûb* ve Hoca Dehhânî'nin *Selçuklu Şehnâme'*si gibi Farsça nazmedilmiş eserlerle vermiştir. Türk diliyle yazılmış ilk mesnevîler arasında müellifi bilinmeyen *Abdürrezak Destânı* sayılabilir. Anadolu Selçukluları devrinde Anadolu'da yazıldığı hâlde bugün elimizde bulunmayan Türkçe eserler de vardır. Bunlar, Gülşehrî'nin *Mantıku't-tayr*'ında haber verdiği ve acemice yazıldığını söylediği manzum *Şeyh San'ân Kıssası* ile Şeyyâd İsâ'nın *Salsal-nâme* isimli eseridir. Fuad Köprülü'nün XIII. yüzyılda yazıldığını söylediği *Salsal-nâme*, bir kahramanlık hikâyesi olup, Salsal adlı bir devin Hz. Ali ile savaştığını, ancak yenilip yok olduğu konusunu işler. Bu hikâye, sonraki yüzyıllarda da çeşitli şairler tarafından yazılmıştır (Şentürk, 2002: 2-4).

XV. asrın ikinci yarısından sonra ve özellikle Ahmed-i Dâ'î'nin Çengnâme'sinden itibaren mesnevî edebiyatımızda belirli birtakım konu ve nesneler üzerinde ihtisaslaşmaya yönelik bazı cereyanlar tespit edilmektedir. Daha önceleri klasik aşk mesnevîlerinde musiki aletleri, işret meclisleri, savaşlar, şehir ve binalar vb. konular eser içinde yeri geldikçe klişeleşmiş birtakım kalıplarla tasvir edilirken daha sonra mesela sadece "çeng" hakkında müstakil bir mesnevî yazılabilmiştir. Bunun gibi savaş ve kahramanlık konularının ağırlık teşkil ettiği eserler de dikkat çekmektedir. XVI. yüzyılda süratle gelişen *işret-nâme, sâkî-*

nâme, şehrengiz, gazavât-nâme, kıyâfet-nâme, sûr-nâme vb. gibi belirli konularda oluşturulan mesnevîlerin ortaya çıkışını bu ihtisaslaşma temayülünün bir neticesi olarak görmek mümkündür (Şentürk, 2002:778).

Ahmet Kartal mesnevîleri yazılış amaçlarına göre şu şekilde gruplandırmıştır.

1. Grup:

Okuyucuya bilgi vermek, onu eğitmek amacı güden eserler: Bu grupta dînî, tasavvufî, ahlâkî eserlerle eski bilimlerle ilgili olan ve ansiklopedik bilgiler veren mesnevîler yer alır. Esmâ-ı Hüsnâ şerhleri, 40 hadis şerhleri, ilmihâller vb. gibi dinî bilgiler veren mesnevîler; Mevlânâ'nın Mesnevî'si ve şerhleri, evliya menkıbeleri, Yunus Emre'nin şiirleri vb. gibi tasavvufî mesnevîler; içindeki dinî-tasavvufî düşüncelerin yanı sıra öğüt verme yönü ağır basan, çocuklara öğüt vermek için yazılmış ya da örnekler yoluyla öğüt vermeyi hedefleyen ahlâkî mesnevîler ve tıp, astroloji gibi alanlara ilişkin bilgiler veren, şuara tezkireleri gibi ansiklopedi niteliği taşıyan mesnevîler yer alır.

2. Grup:

Konusunu menkıbelerden ve tarihten alarak okuyucu/dinleyicinin kahramanlık duygularına hitap eden Battâl-nâme vb. gibi mesnevîler.

3. Grup:

Okuyucunun edebî zevkine hitap eden, ana çizgisi beşerî ya da ilahî aşk olan sanat yönü ağır basan Leylâ vü Mecnûn, Yûsuf u Züleyhâ vb. gibi mesnevîler.

4.Grup:

Şairlerin gördükleri, yaşadıkları olayları anlatan, toplum hayatından kesitler veren kişileri, meslekleri, düğünleri ve belli yöreleri tasvir eden şehrengîz, sûrnâme, sergüzeşt ve hasbihâl türünden mesnevîler (Kartal, 2007:354).

Edebiyatımızda konusu itibariyle başlıca mesnevî çeşitleri ve örnekleri şunlardır:

1. **Aşk Mesnevîleri:** Yusuf u Züleyha, Hüsrev ü Şirin, Leyla vü Mecnun vb.
2. **Temsilî- Alegorik Mesnevîler**: Kutadgu Bilig, Hüsn ü Aşk vb.

3. **Tarihî-Destânî-Menkıbevî Mesnevîler**: Zafernâme (Antakyalı Münif), Gazavat-ı Seyyid Battal Gazi (Bekâyi),
4. **Şehrengizler:** Bursa Şehrengizi (Mesihi),
5. **Sâkî-nâmeler:** Sāk̄i-nâme (Nev'izâde Atâyi), Safânâme (Feyzī).
6. **Sergüzeşt-nâmeler, Hasbihâller ve Arz-ı Hâller:** Sergüzeştnâme-i Fakîr be-Azîmet-i Tokad (Beliğ), Hasbihâl (Kânî), Arz-ı Hâl-i Mahtûmî Berây-i Sultân Mahmûd Han (Vahid Mahtûmî).
7. **İnsanın Fizikî Yapısıyla ve Ahlâkî Yönü Arasında İlişki Kuran Mesnevîler:** Kıyafet-nâme (Erzurumlu İsmail Hakkı).
8. **Kutsal Yerleri Anlatan Mesnevîler:** Tuhfetü'l-harameyn (Nâtık),
9. **Manzum Sözlükler:** Tevfiye, Arapça-Farsça-Türkçe sözlük (Abdurrahmân Zâhidî-i Konevî), Lügat-i Feyzî ya da Hoş-edâ (Eşref Feyzi), Tuhfe-i Vehbî (Sünbül-zâde Vehbî).

Ervâḥ-nâme mesnevî nazım şekliyle kaleme alınmış dinî-tasavvufî içerikli didaktik bir eserdir.

Türk Edebiyatında Mev'izeler ve Ervâḥ-nâme

Mevʿize Arapça "vaʿz" sözcüğünden türemiş "öğüt vermek" anlamına gelen bir kelimedir. Kubbealtı Online Lugati "mevʿize" maddesinde "Kötülüklerden uzaklaştırmak, iyiliğe ve doğruluğa yöneltmek maksadıyla verilen öğüt, nasihat" anlamı verilmiştir.

Talip Yıldırım, mev'izeyle ilgili şu bilgileri vermektedir: "Kelime olarak öğüt anlamını taşıyan mev'ize edebiyatımızda geniş bir yere sahiptir. Geçmişten günümüze bu türde birçok eserler verilmiştir. Adlandırma olarak mev'ize, mev'iza, mev'ıza gibi isimlerle anılmakla birlikte, bu tür eserler birçok yerde pendnâme ve nasihatnâme başlığı altında verilmiştir (Yıldırım, 2010:11).

İskender Pala "Ansiklopedik Divan Şiiri Sözlüğü" adlı eserinde mev'izeyi şöyle anlatmıştır: "Ahlak ve din konulu söylev veya konferans; vaaz, nasihat, öğüt. Mev'ıza, birinin kalbini yumuşatacak şekilde öğüt verme amacına yöneliktir. Daha çok avama hitap eder nitelikte basit ve yalın anlatımlıdırlar. Yazılı edebiyat ürünü olarak iki çeşit mev'iza kitabı alınmıştır. İlki, mabetlerdeki vaazın metodunu konu alır. Söyleneceklerin sırasını,

dinleyenlerin psikolojisini, ortamına göre konuşmanın yolunu vs. örneklerle anlatan bu tür eserler daha çok ders verir nitelikte yazılan dinî eserlerdir. Ancak asıl önemli mev'iza kitapları ana hatlarıyla vaaz konularını anlatan eserlerdir. Bu eserlerde her tür konu, elden geldiğince ilgili ayet, hadis, vecize, atasözü, beyit vs. ile zenginleştirilir. Hatta sözün daha etkili olabilmesi için vaazın söyleniş şekli dahi belirlenir. Ünlü vaizler ve tecrübeli din adamları tarafından hazırlanan mev'izalar edebi yönden fazla bir değer taşımazlar. Ancak değerli şairler ve âlimler tarafından hazırlanmış didaktik mev'iza kitapları da vardır. Arap edebiyatında Takrizî Akiyüddin Ahmed'in (öl. 1441) Kitabü'l-Mevâiz'i ile Türk edebiyatında Nahifî'nin (öl. 1738) Mev'izatü'n-Nüfus'u bunlardandır. Bazı ünlü âlimlere ait kitapların halk yığınları için basitleştirilmesi yoluyla da mev'iza kitapları yazılmıştır. Şeyh Cemaleddin'in Mev'izatü'l-Mü'minîn adını verdiği İhyâu Ulumi'd-dîn özeti bu türdendir (Pala, 2004: 311).

Mev'izeler daha çok nasihatnâme ve pendnâme başlığı altında verilmişlerdir. Nasihat ya da pend, öğüt demektir. Edebiyatta, din, ahlak, toplumsal yaşam, meslekler, yönetim hizmetleri konularında öğüt verici veya iyi insan olma ve yaşamda başarılı olmanın yollarını gösteren eserlere nasihatnâme denir. Nasihatnâmeler, İslami temellere dayalı ahlakî davranış kurallarını özlü formüller hâlinde yeni kuşaklara aktarmak amacıyla yazılmış öğretici eserler, öğüt kitaplarıdır. Türün örnekleri, güçlü fikir ve yılların yaşanmış tecrübelerinden kaynaklanan mutluluk bilgisini öğretmeyi, bireyin ruh ve ahlak eğitimni esas alır. Halk şiirinde öğretici metinler "nasihat" başlığıyla düzenlenmiştir. Atasözleriyle dolu destanlar bu özelliktedir. Klasik doğu edebiyatlarında öğüt verici eserler "pendnâme " veya "nasihatname" adını almışlardır. Nabî'nin Hayriye adlı eseri gibi, doğrudan bu adı almamış olsalar bile, içeriği insanları doğru yola sevk etme, ahlaklı yaşama dair ibretli anlatımlara yer veren manzum ve mensur eserler de türün örnekleri olarak değerlendirilmelidir. Sinan Paşa'nın Maarifetnâme adlı ilahi aşk ve ahlak kitabı bu türdeki eser örneklerindendir (Akkuş, 2006: 189).

Türk edebiyatında Kutadgu Bilig, Atabetü'l-Hakayık; Ahmet Yesevî'nin Hikmetleri ve Yunus Emre'nin Risaletü'n-Nushiyye'si türün İslamiyet sonrası ilk örneklerindendir. Öğüt türünde yazılan eserlerin çoğu Attar'dan etkilenmişlerdir. Attar'dan bağımsız olarak eserini kaleme var olmakla birlikte onun eserinin çevirileri, telif, tercüme örnekleri manzum ve mensur öğüt kitaplarımızı oluşturmuştur (Akkuş, 2006: 190).

Mevʿizelerde Müslümanların dünya ve ahiret hayatını düzenlemeye yönelik ayet, hadis gibi delillerle desteklenen öğütler verilmektedir. Dinî- tasavvufî, ahlakî özellik taşıyan öğütlerde çoğunlukla dünyanın geçiciliği, kıyamet günü, cennetin güzellikleri, cehennem azabının zorlukları ve bunları yaratan Allah'ın yüceliği konuları sade bir dille anlatılır. Özellikle tarikat şeyhleri müritlerini eğitme noktasında bu yolu tercih etmişlerdir.

Mevʿize Arapça "vaʿz" sözcüğünden türemiş "öğüt vermek" anlamına gelen bir kelimedir. Kubbealtı Online Lugati "mevʿize" maddesinde "Kötülüklerden uzaklaştırmak, iyiliğe ve doğruluğa yöneltmek maksadıyla verilen öğüt, nasihat" anlamı verilmiştir.

"Ervâḥ-nâme" Arapça "rûḥ" sözcüğünün çoğulu olan "ervâḥ" sözcüğü ile Farsça "nâme" sözcüğünden oluşmuş birleşik bir isimdir. Rûḥlar Kitabı veya Rûḥlar Yazısı anlamına gelmektedir.

Bu eserler yazılırken çoğunlukla mesnevî nazım şekli tercih edilmiştir. Çünkü mesnevîlerde her beyit kendi arasında kafiyeli olduğu için şairlere uzun eserler yazma noktasında kolaylık sağlar. Müellif de eserini yazarken bu nazım şeklini seçmiştir. İçerik itibariyle de mev'ize türüne örnek olabilecek özelliklere sahiptir.

Ervâḥ-nâme'nin Müellifi

Eserin yazarı TBMM nüshasında "Hazā Kitābu Ervāḥ-nāme Bi't-teʾlīfi Pīr Muḥyiddīn" olarak geçmektedir. Yazarın tam adı Pîr Muhyiddîn Muhammed b. Abdurrahmân'dır.

Eserin müellifi hakkında Kocatürk şu bilgileri vermektedir: "Müellif, soyunun Medine'den olduğunu, kendisinin Bursa'da garip olarak bulunduğunu, ticaretle meşgul olduğunu ve bu kitabı pîrinin emriyle yazdığını bildirmektedir. Başka bir bahiste şeyh olduğunu da söylemektedir. Emir Sultan'a karşı büyük bir saygı göstermekte ve onu büyük bir pîr telakki etmektedir. (Kocatürk, 1970:404). Eserde geçen aşağıdaki beyitlerde de "Pīr Muhammed" ve "Pīr Muhyiddin" isimlerinin zikredildiği görülmektedir.

751 Pīr Muḥammed duʿācıñuzdur size
Luṭf idüp cānını ḳılasız tāze

801 Baḳma Pīr Muḥammed'iñ ṣuçlarına

Raḥmet eyle cümle geçmişlerine

1282 Pīrim Muḥyiddīn girsün söze

Muştuluḳ ḫaberleriñ virsin bize

2474 Ḥabībiñe İlāhī uydur bizi

Budur Pīr Muḥyiddin'iñ dāʾim sözi

Burada kısaca, müellifin asıl pîri olan Emir Sultan hakkında da bilgi verilmesi doğru olacaktır. Asıl adı Seyyid Şemseddîn Muhammed b. Alî el-Hüseynî el-Buharî olan Emir Sultan, 1368 tarihinde Buhara'da doğmuş, 1429'da Bursa'da vefat etmiştir.

Halvetiye tarikatının Nurbahşiye koluna intisab eden, döneminde çok tanınan ve kerametleri de olduğu söylenen Emir Sultan, Yıldırım Beyazıt'ın kızı ile de evlenmiş, Osmanlı Devleti'nde sözü geçen bir velî durumuna gelmiştir. Müellifimiz Pîr Muhyiddîn de eserin pek çok yerinde Emir Sultan adını zikr eder (Nebioğlu, 2008: 2).

258 Emīr Sulṭān himmet eylerse yana

Bu kitābı oḳuyam diñleyene

727 Āḫirinde yaz İlāhī sözleri

Emīr Sulṭān'ı medḥ itsün sözleri

780 Pīrimüz şeyḫimüz ol güzel cānıñ

Pāk rūḥı içün Emīr Sulṭān'ıñ

Bu beyitlere benzer beyitler özellikle MK2 ve TBMM nüshalarında daha çok geçerken MK1 nüshasında daha az geçmektedir. MK1 nüshasında geçen aşağıdaki beyitten müellifin başka bir eserinin olduğu anlaşılmaktadır. Bu eserin adı İbret-nāme' dir.

3038 Anuñçündür ki düzdüm bundan evvel bir kitāb

Adı ʿİbret-nāme pür-nūrdı mā-hiṣāb

Millî Kütüphane kayıtlarında Pîr Muhyiddîn'e ait olan "Tercümân-ı Bektâşiyân" adlı bir eser olduğu görülmüştür.

Bu beyit, İbret-nâme'nin Ervâḥ-nâme'den önce yazıldığını göstermektedir. İbret-nâme ile ilgili yapılan araştırmalarda bu isimle kayıtlara geçen aşağıdaki eserler tespit edilmiştir.

Şemseddîn-i Sivâsî'- İbret-nümâ

Germiyanlı Yetîmî- İbret-nümâ

Şeyh Eşref bin Ahmet -İbret-nâme

Lâmi‘î Çelebi - İbret-nümâ

Bursevî Muhyiddîn Halîfe - İbret-nâme

Hayreddin Hızır bin Mahmud bin Ömer el-‘Atûfî - İbret-nâme

Eserin Farklı Adları

Eser kaynaklarda ve incelenen metinlerde Kitab-ı Emîr Sultan, Şefaat-nâme, Ervâḥ-nâme gibi üç değişik isimle zikredilmektedir. Özellikle MK1 nüshasının diğer nüshalardan hem hacim hem de içerik açısından oldukça farklı olduğu ve bu nüsha içerisinde müellifle ilgili herhangi bir isme rastlanmadığı görülmektedir.

Eserin yazılış tarihiyle iligili olarak nüshalar arasında farklı bilgiler bulunmakatadır. MK1 nüshasında temmet kısmında aşağıdaki tarih bulunmaktadır.

Temmetü’l-kitāb biʿavnillāh melikü’l-vehhāb

Ḳad feraġ fī yevmi beñşenbe fī vaḳtı’l-ʿaṣr

Fī şehri Ramāżān Sene 1118 (M. 1706)

MK2 nüshasında ise temmet bölümü şu ifadelerle verilmiştir.

Hāzā’l-kitāb fī ʿāmi vaḳti’l-maġrib baʿde sene ṣemāniye ve sebʿūne baʿde sene semāniye ve sebʿūne ve miʾeteyn ve ulūf 1278 (M. 1861)

TBMM nüshasının son bölümleri eksik olduğu için bu nüshanın tarihiyle ilgili bir bilgi bulunmamaktadır.

Eserin Konusu

Dinî-tasavvufî edebiyatın en önemli amaçlarından biri tasavvufa giren müridleri dinî konularda bilgilendirmektir. Burada hem İslam dininin hem de tarikatın kurallarını tarikat üyelerine aktarma esasına dayanan bir eser tanzim edilmiştir.

Ervâḥ-nâme bir Müslümanda bulunması gereken özellikleri çeşitli hikâyelerle dile getiren bir eserdir. Özellikle Müslüman olmayanların ölüm esnasında ve öldükten sonra

karşılaşacakları muamele ile Müslüman olarak ölenlerin ruhlarını teslim ederken yaşayacakları duygular somut örneklerle dile getirilmiştir.

Kıyamet gününde Müslümanların cennet sevinciyle Müslüman olmayanların cehennem korkusu okuyucuyu etkilemek için çeşitli tasvirlerle ifade edilmiştir.

Hz. Muhammed'in ve sahabelerinin Kur'an ayetlerinin indiği dönemlerde yaşadıkları duygu değişimleri de metin içerisinde okuyucuya aktarılmıştır. Cehennem ayetleri geldiği zaman yaşadıkları korku ve üzüntünün yanında cennetle ilgili ayetlerin geldiği zaman yaşadıkları umut ve sevinç oldukça etkili bir şekilde anlatılmıştır.

Eserde ahirette müminlere şefaat edileceği inancı da ayrıntılı olarak işlenmiştir. Şefaat konusu, bir hadis-i şerife dayandırılmıştır. Bu hadiste anlatılanlar zaman, mekân, şahıs kadrosu ve çeşitli olaylarla kurmaca bir metne dönüştürülmüştür.

Hz. Muhammed ve ehl-i beytinin yaşadığı yokluk ve sıkıntılar da dile getirilmiştir. Hz. Fatıma'nın günlük hayatını sürdürmek için yaşadığı zorlukları ve çektiği çileler sahabelerin gözlemleriyle anlatılmıştır. Burada diğer kralların kızlarıyla karşılaştırmalar da yapılmıştır.

Metin içerisinde yukarıdaki hususlar anlatılırken bazı peygamber kıssalarından ve cenk-nâmelerden faydalanılmıştır. Eserin nesir bölümlerinde ilmihâl bilgileri yer almaktadır. Burada İslam'ın şartları hakkında bilgiler verilmektedir.

Şekil Özellikleri

Eser dinî didaktik bir eser olduğu için müellif sanat kaygısı taşımamaktadır. Bu durum eserin veznine de yansımıştır. Eser kaleme alınırken aruzun "**fāilatün fāilatün fāilün**" kalıbı esas alınmıştır.

23 Ne çalışırsın ḳoyup gidecege
Ṣoñra bin peşīmān idecege

MK1 nüshasında müellifin mesnevî içersinde gazellere de yer verdiği görülmektedir. Aşağıda "**me fā ī lün/ me fā ī lün/fe 'ū lün**" kalıbıyla kaleme alınmış bir gazelin bir bölümü bulunmaktadır.

13 Gel ey cānım gel ey ḫānım Muḥammed
İki cihānda sulṭānım Muḥammed
14 Tā bildim derd-ile ʿaşḳ-ile ey dost
İrişdür derde dermānum Muḥammed
15 Ne seni bilür idim ne ḫod ʿaşḳıñ
Baña bildürdi sübḥānum Muḥammed

Eserin bütünü ele alındığında müellifin aşağıdaki örneklerde olduğu gibi ölçüyü gözardı ettiği beyitlerin fazlalığı dikkat çekmektedir.

32 Bu fenāda kimse kılmadı ḳarār
Ya saña ola mı pāyidār
34 İcel ire baña gün ölem
Bu sebeb ola duʿāda añılam
6845 Ḳamu maḫlūḳı bil Allāh yaratdı
Yaradup dürlü ḫilʿat itdi

Eser mesnevî nazım şekliyle yazıldığı için kafiye düzeni *aa,bb,cc…* şeklindedir. Aşağıdaki örneklerde görüleceği gibi müellifin vezin konusunda olduğu gibi kafiye konusunda da titiz davrandığı söylenemez.

134 Bu melek de işini ide tamām
Allāh'a ışmarlayup gide hemān
140 Rūḥ cismiyle esenleşüp bu kez
Ayrılıḳ müşkül olur olmaz gelen
181 Yüz yigirmi dört biñ ḳanadı var
Bunlardan ġayrı var iki ḳanadı

Eserin Nüshaları

Yapılan araştırmalar sonucunda eserin isimleri değişik olsa da on beş yazma nüshası tespit edilmiştir. Bu yazma nüshaların on ikisi Millî Kütüphane'de biri Türkiye Büyük Millet

Meclisi Kütüphanesinde, biri İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığında biri de Yapı Kredi Sermet Çifter Araştırma Kütüphanesi'ndedir.

1. Millî Kütüphane'de Yz. A 8266 numaralı eser, kütüphane kayıtlarında 1599 yılına aittir. 177 yaprak olup 255x170 mm ebadındadır. Satır sayısı genelde 17 olan eserin yazı alanı ise 195x140 mm'dir. (166b)'den itibaren nesir olarak yazılmış kısımlar da mevcuttur. Harekeli nesih ile kaleme alınan eser, taç filigranlı kâğıda yazılmış olup manzum bir mev'izedir. Adı serlevhadan alınmış olup sırtı yırtık miklepli koyu bordo meşin harap bir cilt içindedir (Nebioğlu 2008: 8).

2. Millî Kütüphane'de Yz. A 1869/5 numaralı eserin müstensihi Seyyid Hafız Ahmed Said'dir. 1800?'lü yıllara ait olan eser, 144b-168a yapraklarında olup 232x160 mm'dir. Eserin yazı alanı ise 161x100 mm olup harekeli nesih ile yazılmıştır. Satır sayısı 13 olan eser için aslan filigranlı kâğıt kullanılmıştır. Miklebli, sırtı ve sertabı bez desenli kâğıt kaplı, mukavva bir cilttedir. Söz başları ve cetvelleri kırmızı, yaprakları rutubet lekelidir.

3. Millî Kütüphane'de Yz. A 3494/1 numaraya kayıtlı eserin yılı 1900'dür. 1-22b yapraklarında olup 250x170 mm'dir. Yazı alanı 180x130 olan eser nestalik yazı çeşidiyle yazılmış olup 14 satırlıdır. Abadi kâğıtta olup harap hâlde, kahverengi meşin bir cilt içerisindedir. Sözbaşları kırmızı, yapraklar rutubet lekelidir (Nebioğlu, 2008: 8).

4. Millî Kütüphane'de Yz. A 3494/2 numaraya kayıtlı eserin yılı 1284 (1867)'tür. 22b-90b yapraklarında olup 250x170 mm'dir. Yazı alanı 180x130 olan eser nestalik yazı çeşidiyle yazılmış olup 14 satırlıdır. Abadi kâğıtta olup harap hâlde, kahverengi meşin bir cilt içerisinde olan eserin yaprakları rutubet lekelidir.

5. Millî Kütüphane'de Yz. A 5160 numaraya kayıtlı eserin adı Şefaat-nâme olarak geçmektedir. 1800'lü yıllara ait olan eser 205x162 mm ebadında ve 16 yapraktır. Yazı alanı ise 165x108 olup 15 satırlıdır. Harekeli nesih ile suyolu filigranlı kâğıda yazılmıştır. Sırtı siyah bez, kapaklar kağıt kaplı, mukavva bir cilt içerisinde olup söz başları kırmızı, yaprakları ise rutubet lekelidir.

6. Millî Kütüphane'de 5159 numaralı eser Şefaat-nâme olarak geçer. 1847 tarihlidir. 85 yaprak olup 197x145 mm ebadındadır. 15 satırlı eserin yazı alanı 170x117 mm'dir. Abadi kâğıda harekeli nesih ile yazılmış olup, sırtı siyah meşin, kahverengi meşin bir cilt içerisindedir. Cetveller kırmızı, yapraklar da rutubet lekelidir.

7. Yapı Kredi Sermet Çifter Araştırma Kütüphanesi'nde 845 numarada kayıtlı nüshadır. Eser harekeli nesih hatla, 204x145 mm ölçüsünde, toplam 85 varak olup sonu eksiktir. Yalnız burada belirtilmesi gereken bir husus vardır. Her ne kadar erişilen kütüphane kataloğunda eserin 15. yüzyılda telif edildiği ve 16. yüzyılda da istinsahının yapıldığı yazsa da, eserde Kanuni Sultan Süleyman devrinden (1495-1566) bahsedildiği hatırlandığında aslında 16. yüzyılın başında telif edildiği ortaya çıkar. Eserin satır sayısı 13 olup aharlı kalın, krem kâğıda yazılmıştır. Sırtı meşin, deffeleri yıpranmış mukavva cilt içinde yer alır (Nebioğlu, 2008: 8).

8. Millî Kütüphane'de Yz. A 981 numaraya kayıtlı eserin müstensihi Hüseyin Şevki b. Ali'dir. 1861 tarihli ve 93 yapraktır. 235x160 mm'dir. Satır sayısı 13 olan eserin yazı alanı ise 175x120 mm'dir. Suyolu filigranlı kâğıda harekeli nesih ile yazılmış olup, sözbaşları kırmızı, yaprakları ise rutubet lekelidir. Şirazesi dağınık, sırtı bez ile tamir görmüş, kahverengi meşin bir cilt içerisinde yer alır.

9. Millî Kütüphane'de Yz. A 5162 numaralı eserin müstensihi Muhammed ibni Ahmed'tir. Eser, Şefaat-nâme adı ile kayıtlıdır. Fakat eserin başlığı Kitāb-ı Emīr Sultān olarak görülmektedir. Çorum'dan getirilen eser, 1726 tarihlidir. 92 yaprak olup 205x160 mm'dir. Satır sayısı 14 olup yazı alanı 175x120 mm'dir. Harekeli nesih ile suyolu filigranlı kâğıda yazılmıştır. Yaprakları rutubet lekeli olup şemseli, zencirekli, koyu bordo meşin bir cilt içerisindedir.

10. Millî Kütüphane'de Yz A 6696 numaralı eserin müstensihi belli değildir. Eser, Şefaat-nâme adı ile kayıtlıdır. Kütüphane kayıtlarında eserin 1700 tarihli olduğu görülmektedir. 94 yaprak olup 185x143 mm'dir. Satır sayısı: 13olup yazı alanı Yazı alanı: 155x110 mm'dir. Harekeli nesihle yazılan eserin kağıt çeşidi Âbâdidir. Sırtı bez kaplı, cilt kapakları desenli kağıt kaplı harab olmuş mukavva bir cilt içerisindedir. Kitab-ı Emîr Sultan adıyla da bilinmektedir.

11. TBMM Kütüphanesi Eser Numarası 1706 Remiz LD 498 numaralı eserin müellifi Pir Muḥyiddīn'dir. Eser kütüphane kayıtlarında Rūḥnāme adıyla geçmesine rağmen başlığı Ervâḥ-nâme'dir. Satır sayısı 13 olup büyük oranda harekeli olmasına rağmen 61a'dan sonrası harekesiz olan eser nesih olarak kaleme alınmıştır. 1- 83 varak olan nüshanın son bölümleri eksik olduğu için tarihle ilgili bir kayda rastlanmamıştır.

12. İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığında Yazma Eserler Bölümünde Demirbaş Numarası Bel. Yz. K 0223.01 ve Yer Numarası T811MUH1 olan eserin müellifi Pir Muḥammed'dir. Eser kütüphane kayıtlarında Ervâḥ-nâme adıyla kayıtlıdır. Satır sayısı 13 olup harekeli rika kaleme alınmıştır. Baş tarafında bir şiirin son bölümleri bulunan nüsha 43 varaktan oluşmaktadır. Nüshanın sonuna Hicri 1163 tarihi not düşülmüştür.

13. Millî Kütüphane'de Yz.A 1926 numaraya kayıtlı eserin yılı 1136 (1723)'dır. 129 yaprak olup 195x150 mm'dir. Yazı alanı 155x100 mm olan eser harekeli nesihle yazılmış olup 13 satırlıdır. Abadi kâğıtta olup yıpranmış, siyah sahtiyan ile kaplı bir cilt içerisinde olan eserin ilk üç yaprağının uçları kopuk ve yırtıktır. Sözbaşları kırmızı yazılmıştır.

14. Millî Kütüphane'de 60 Zile 103 numaraya kayıtlı eserin yılı belli değildir. 71+12 yaprak olup 209x160 mm'dir. Yazı alanı ve çeşidi kütüphane kayıtlarında belli değildir. Eserin satır sayısı da değişkenlik göstermektedir. İnce, yıpranmış ve büyük bölümü fare yenikli karton bir cilt içerisindedir.

15. Millî Kütüphane'de Yz.A 11137/6 numaraya kayıtlı eserin yılı 1214 (1800)'tür. 169b-193b yapraklarında olup 218x140 mm'dir. Eserin 193b-196b arasında Hz. Muhammed ile ilgili bir manzûme vardır. Yazı alanı 165x115 olan eserin Yazı çeşidi kütüphane kayıtlarında belli değildir. Eserin satır sayısı 15'tir. Kâğıt türü belli olmayan eser, sırtı kahverengi meşin kaplı mukavva bir cilt içerisindedir. Konu başları kırmızı yazılmıştır.

Çalışmaya Esas Nüshaların Tavsifi

Eserin on farklı nüshası içerisinden üç nüsha karşılaştırmalı olarak ele alınmıştır. Nüshalar seçilirken nüshanın varak sayısı ve istinsah tarihleri de dikkate alınmıştır. Bu nüshalardan biri TBMM Kütüphanesinde Eser Numarası 1706 Remiz LD 498 kayıtlı nüshadır. Bu nüsha tezde TBMM olarak kısaltılmıştır. Diğeri Millî Kütüphane'de A8266 kaydıyla yer alan nüshadır. Bu nüsha MK1 olarak kısaltılmıştır. Üçüncü nüsha ise yine Millî Kütüphane'de A981 numarada kayıtlı olan nüshadır

Millî Kütüphane (MK1)

Millî Kütüphane'de 8266 numaralı eser, kütüphane kayıtlarında 1599 yılına ait olduğu görülmektedir. Fakat nüshanın temmet kısmında "*Fī şehr-i Ramāżān Sene 1118*" bilgisi yer almaktadır. Nesir bölümden sonraki temmet kısmında ise *"Tārīḫ biñ yüz seksen*

bir Şevval ayınuñ on doḳuzuncı gününde" tarihinin düşüldüğü görülmektedir. Temmet bölümündeki tarihle kütüphane kayıtlarındaki tarih arasında farklılık olduğu görülmektedir. Eser 177 yaprak olup 255x170 mm ebadındadır. İki sütun hâlinde kaleme alınan eserin satır sayısı genel itibariyle 17'dir. Fakat nüshada satır sayısının 16 ya da 15 olduğu sayfalar da bulunmaktadır. Nüshanın Ervâḥ-nâme bölümünde yaklaşık olarak 4500 beyit yer almaktadır. Muḥammed Ḥanefî Hikâyesinde 483 beyit, Ali Keser Şâh Hikâyesinde 322 beyit, Hz. Hüseyin'in vefâtı 216 beyit, İslâm'ın şartlarının anltıldığı 35 beyit olmak üzere toplamı yaklaşık olarak 5550 beyitten oluşur. Eserin yazı alanı ise 195x140 mm'dir. Nüshanın nesir bölümü 168b'den itibaren başlar ve sonuna kadar devam eder. Harekeli nesih ile kaleme alınan eser, taç filigranlı kâğıda yazılmış olup manzum bir mev'izedir. Adı serlevhadan alınmış olup sırtı yırtık miklepli koyu bordo meşin harap bir cilt içindedir.

Eserin kapaktan sonra 1a bölümünde *"Hazā kitābü Cellād-zāde Ḥafiẓ Aḥmed Efendi'niñ kitābıdır M 26 Teşrīni ṣānī 99"* bilgisi bulunmaktadır. Başlığı ise "*Hazā Kitābu Ervāḥ-nāme Budur*" şeklindedir. Eser bu başlıkta verilen nüshalar arasında hem varak sayısı hem de satır sayısı bakımından en fazla olanıdır. Eser, diğer nüshalardan farklı olarak

"*Gel ey cānım gel ey ḫānım Muḥammed*

İki cihānda sulṭānım Muḥammed"

dizeleriyle başlatılmıştır. Diğer nüshalar (TBMM ve MK2) "*Lā ilāhe illa'llāh diñ müdām/Muḥammed Resūlullāh diñ tamām*" beytiyle başlamaktadır. Bu durumda MK1 nüshasında bu bölümün nasih tarafından ya yazılmadığı ya da eksik olduğu düşünülebilir.

Nüsha genel itibariyle okunaklı olmasına rağmen bazı varaklarda karalama ve silinti yapıldığı görülür. Bazı bölümlerin de aynen tekrar edildiğine rastlanmıştır.

Nüshanın manzum olan kısmında aşağıdaki başlıklar bulunmaktadır.

Fī beyānı aḥvāli'l ʿāṣīn (33a/2479)

Bāb-ı fī Beyān-ı aḥvālihi'l-menīn (41b/2759)

Bābı fī beyānı aḥvāli'ş-şerīʿāt (50a/3043)

Bāb-ı fī beyānı aḥvālü'l-insān(52a/3107)

Bābü fī beyān-ı aḥvālü'r-rūḥ (55a/3197)

Bābü fī beyānı aḥvāli'l-Ḳıyāme (124b/5501)

Bābü fi beyān-ı aḥvāli'l-ʿulemāʾi raḥimehümüllāh (67a/3597)

El-mebḥasü'l-evvel (72a/3744)

El-ḥikāyetü Eş-şānī (73a/3774)

El-hikāyetü eş-şālişü (77b/3995)

Ḥikāyetü'r-rābiʿu (80b/4037)

Meclisü er-rābiʿu fī beyānı Muḥammed Allāh (93a/4451)

Ḥikāyetü sābiʿu (93b/4468)

Şiʿri Habhāb Raḍıallāhü ʿanh (113b/5125)

Vaḳt irişdi Firʿavn helākı kim bilmez no'lacaḳdır işi (116a/5205)

El-ḥikāytü el-ḫāmisü ʿaşara fī beyānı aḥvāli'l-ḳıyāme (125a/5501)

Şiʿr Şiʿr (130a/5671)

El-ḥikāyetü's-sādisü ʿaşera (131b/5717)

MK1 nüsahası 133b'de Ervâḥ-nâme bölümü tamamlanıyor ve temmet bilgisinden sonra aşağıdaki bölümlerle devam ediyor.

Ḥāzā ḥikāyetün Muḥammed Ḥanifī (134a/5840)

Ḥikāyetün ʿÖmer'le ʿAli Keser Şāh nündür (149a/6324)

Derbeyānı vefāt-ı Ḥüseyin raẓıyallāhü ʿanhü (159a/6623)

Ḳāle'n-Nebiyyi ʿaleyhis-selām büniye'l-İslām ʿAlā ḫamīsi şerāʾiṭ-i İslām (166a/6840)

Şartı eş-sānī min şerāiti'l-İslām (168a)

Nesir bölümü ise şu başlıklardan oluşmaktadır:

Eş-şartü'ş-şālişü min şerāʾiṭi'l -İslām (171a)

Eş-şarṭı er-rābiʿu min şerāʾiti'l-İslām (173b)

Eş-şartu'l ḫāmisi min şurūṭu'l-İslām (175a)

Dāsitān-ı Ḳuş (177a)

Eserin dili Eski Anadolu Türkçesi özelliklerini yansıtmaktadır. Eserde geçen şu beyit "ʿArabī'den Türkī oldı bu eşer / Gel naẓar ḳıl varısa sende başar" eserin Arapça'dan Türkçe'ye tercüme edildiğini gösterse de "Ervāḥ-nāmeden birḳaç söz didim / Gözyaşıyla

yüzümi her dem yudum" beyti eser yazılırken Ervâḥ-nâme'den faydalanıldığı intibaını da uyandırmaktadır.

TBMM Kütüphanesi Nüshası (TBMM)

TBMM Kütüphanesi Eser Numarası 1706 Remiz LD 498 numaralı eserin müellifi Pir Muḥyiddīn'dir. Eser kütüphane kayıtlarında Rūḥnāme adıyla geçmesine rağmen iç başlığı Ervâḥ-nâme'dir. Eser sarı kâğıt üzerine iki sütun hâlinde yazılımıştır. Satır sayısı 13 olup 61a 'ya kadar harekelidir. Nüsha yaklaşık olarak 2100 beyitten oluşmaktadır. Nüshanın 61a'dan sonrası harekesiz devam ettirilmiştir.

Sırtı siyah bordo mukavva kapak arasında olan eser okunaklı rika hatla siyah mürekkeple yazılmasına rağmen eserin ismi ve eser boyunca tekrar edilen *"Āli evlādı seversen ey dede/Āşıḳāne vir ṣalavāt Aḥmed'e"* beyti kırmızı mürekkeple kaleme alınmıştır. 1-83 varak olan nüshanın son bölümleri eksik olduğu için ketebe kaydı yoktur. Tarihle ilgili bilgiler aşağıdaki beyitlerden ibarettir. Bu beyitler MK2 nüshasında da mevcuttur.

35 Şehr-i Şevvāl āḫiri hem ol ay
Tāriḫi otuz ṭoḳuzuñ idi ṣay

738 Yedinci günde tamām oldı ey yār
Bu Şefāʿatnāme'de her ne ki var

751 Pīr Muḥammed duʿācıñuzdur size
Luṭf idüp cānını ḳılasız tāze

801 Baḳma Pīr Muḥammed'iñ ṣuçlarına
Raḥmet eyle cümle geçmişlerine

Millî Kütüphane 2 Nüshası (MK2)

Millî Kütüphane'de A 981 numaraya kayıtlı eserin müstensihi Hüseyin Şevki b. Ali'dir. 1861 tarihli ve 93 yapraktır. MK2 nüshasında yaklaşık olarak 2400 beyit bulunmaktadır. 235x160 mm'dir. Satır sayısı genel itibariyle 13 olmasına rağmen bazı varaklarda değişiklik götermektedir. Eserin yazı alanı ise 175x120 mm'dir. Suyolu filigranlı kâğıda harekeli nesih ile yazılmış olup, sözbaşları "*Āli evlādı seversen ey dede/Āşıḳāne vir*

ṣalavāt Aḥmed'e" esas metne göre daha açık, yaprakları ise rutubet lekelidir. Şirazesi dağınık, sırtı bez ile tamir görmüş, kahverengi meşin bir cilt içerisinde yer alır.

Eserin adı "Hazā Kitābu Emir Sulṭān" başlığıyla verilmiştir. Başlığın yanında Hicri 1278 tarihi bulunmaktadır. TBMM nüshasının aksine nüshanın baş kısmında yazarla ilgili bilgi bulunmamaktadır. Nüshanın Ketebe kaydı şu ifadelerle yer almaktadır.

"Ketebehü'l-muḥtāc ilā raḥmeti'l-ḳadīr ʿabdühü Ḥāfız Ḥüseyin Şevki ibni ʿĀlī Ḥāfız ġafarallāhü lehümā velivālideyhimā ve ekreme ve aḥsene ileyhimā ve ileyhi ḥarrarahü fi'l-yevmi'ṣ-ṣābiʿa ve'l-ʿaşar min şehri Şaʿbān fī Hicreti (SAV) ille'l-ʿizzi ve'l-şān Allāhümme

Allāhümme ṣalli ve sellim ʿalā Muḥammed'in ṣāḥibü'l-burhān ve şefīʿu rūzi'l ḥaşir ve'l mīzān ve ʿalā ʿālihi ve ṣaḥbihī ecmaʿīn bi-hürmeti ismike yā Ḥannān yā Mennān yā Deyyān

Hāzā'l-kitāb fī ʿāmi vaḳti'l-maġrib baʿde sene şemāniye ve sebʿūne baʿde sene semāniye ve sebʿūne ve miʾeteyn ve ulūf 1278"

Eserde aşağıda verilen şu beyit eserin Arapça'dan tercüme edildiğini belirten önemli bir delildir.

"Eşidesin nice dürlü ḫaberler
ʿArabī'den Türkī oldı eṣerler"

Her üç nüsha mukayese edildiğinde şöyle bir sonuç çıkar: Toplam 93 varak olan MK2 nüshası, ufak nüsha farkları olmasına rağmen TBMM nüshası ile büyük oranda benzerlik gösterir. MK1 nüshası ise bu iki nüsha ile karşılaştırıldığında aradaki farkın oldukça fazla olduğu görülmektedir. Birbirini tutan kısım oldukça azdır. MK1 nüsasında bulunan ve nüsha tavsifinde detaylı olarak verilen başlıklar MK2 ve TBMM nüshalarında bulunmamaktadır. Bu bilgilerden yola çıkarak MK1 nüshasının baş kısımlarında eksiklik olmasına rağmen hacimce diğer iki nüshadan (MK2 ve TBMM) daha kapsamlı olduğu tespit edilmiştir. Bu sebeple bu çalışmada MK1 nüshası esas alınmıştır.

Çalışma edisyon kritik esaslarına göre yürütülmüş nüsha farkları dipnot olarak verilmiştir. Nüsha farkları gösterilirken kelime düzeyindeki farklar verilmiş olup kelime düzeyinden daha fazla olan beyit farklılıkları ise ayrıca gösterilmiştir.

Bu nüshayı esas almamızdaki gerekçeleri şöyle sıralayabiliriz: Öncelikle TBMM nüshası 83 varaktan oluşmaktadır. Bu nüshanın son kısımları eksiktir. 93 varaktan oluşan MK2 nüshası MK1 nüshasına göre hem satır sayısı bakımından hem de varak sayısı bakımından daha az olduğu için MK1 nüshasını temel aldık. 10 nüsha içerisinden bu nüshaları ele almamızın sebeblerine gelecek olursak şunları sıralayabiliriz. MK1 nüshası 10 nüsha arasında en kapsamlı ve tarihçe eski olduğu için seçildi. MK2 nüshası da diğerlerine göre tarihi eskiydi. TBMM nüshası tarihi belli olmamasına rağmen eserin başında ““Hazā Kitābu Ervāḥ-nāme Bi’t-teʾlīfi Pīr Muḥyiddīn” başlığını taşımasından dolayı asıl eser olma ihtimaliyle seçildi. Ayrıca nüshaları tanımak maksadıyla yapılan incelemelerde nüshaların ağız özelliklerini taşıdığı görüldü. Dil İncelemsi bölümünde ayrıntılı olarak ele alınacak ağız özellikleri, bu nüshaların tercih edilmesinde önemli bir faktör olmuştur.

Nüsha seçimi yapılırken dil ve ağız özellikleri dikkate alınarak Millî Kütüphane’de A8266 (MK1) bulunan nüsha temel alınmak suretiyle yine Millî Kütüphane A981 numarada kayıtlı nüsha ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Kütüphanesinde LD 498 numarayla Ruhnāme adıyla kayıtlı olup başlığı Ervāḥ-nāme olan nüsha karşılaştırmalı olarak ele alındı. Okuma yapılırken de eserler harekeli olduğu için mümkün olduğunca metinde yazılan şekli korunmaya çalışıldı. Çok bariz hatalarda metni tamir yoluna başvuruldu.

BİRİNCİ BÖLÜM

1. DİL İNCELEMESİ

Türk dilinin tarihî dönemleri arasında yer alan Eski Anadolu Türkçesi, Batı Türkçesinin ilk dönemini oluşturmaktadır. Tarih itibariyle yaklaşık 13. yüzyılda başlar ve 15. yüzyıla kadar devam eder. 15. yüzyılın ikinci yarısından itibaren etkisini kaybetse de bu dönemin dil özellikleri 16. ve 17. asır metinlerinde de varlığını göstermektedir.

Dilbilimciler arasında dönem adlandırmalarıyla ilgili ortak bir görüş mevcut değildir. Bahse konu olan dönem için Fuat Köprülü dâhil olmak üzere araştırmacıların birçoğu "Eski Anadolu Türkçesi" ismini kullanmışlardır. Konuyla ilgili olarak; (Korkmaz 2005), (Şahin 2018), (Gülsevin, Boz, 2013), (Özkan, 2013), (Köktekin, 2008), (Yelten, 2009), (Türk, Doğan, Şerifoğlu, 2011) kaynaklar da bulunmaktadır. Bununla birlikte farklı isimlendirenler de vardır. Örneğin; Ahmet Bican Ercilasun "Eski Oğuz Türkçesi"(Ercilasun, 2004: 433) olarak adlandırmıştır. Saadet Çağatay ise "Eski Osmanlıca"(Çağatay, 1978:297-312) ifadesini kullanmıştır. Bu dönem için "Eski Türkiye Türkçesi" (Timurtaş, 2012), (Develi, 2002) diyen araştırmacılar da vardır. Bu çalışmada yaygın görüş olduğu için "Eski Anadolu Türkçesi" ifadesi tercih edilmiştir.

Bu alanda çalışmalarıyla ön plana çıkan araştırmacılardan Ali Akar, dilin tarihî gelişim çizgisinde bu döneme ait eserleri üç başlıkta ele almıştır.

1) Selçuklu dönemi Türkçesi (11.–13. yy)

2) Beylikler dönemi Türkçesi (13-15. yy)

3) Osmanlı Türkçesine geçiş dönemi (15-16. yy)

Selçuklu dönemi eserleri, 11. yüzyılda Oğuzların İran'da Selçuklu devletini kurmalarından sonra yazıldığı kabul edilen Türkçe eserlerdir. Bu döneme ait fazla eserden söz etmek mümkün değildir. *Ferâiz Kitabı, Behcetü'l-Hadâyık, Kıssa-i Yusuf* gibi eserler bu gruba girerler. Selçuklu dönemi eserleri genellikle Harezm döneminde yazılmış eserler ile İran ve Anadolu'da oluşan Oğuz Türkçesinin ortak ve karışık dil özelliklerini gösterir. Bu yüzden "Karışık Dilli Eserler" olarak adlandırılmıştır.

Beylikler çağı eserleri ise 1243 yılında Kösedağ Savaşı'nda Moğolların Anadolu Selçuklu devletine son vermelerinden sonra Anadolu'da Selçuklu hâkimiyeti bitmiş, Moğol hâkimiyeti altında Beylikler dönemi başlamıştır. Bu dönemde Anadolu beylerinin saray çevrelerinde, tekkelerde Türkçe eserler yazılmaya başlanmıştır. Özellikle Germiyanlı ve Osmanlı beyleri Türkçe yazan şair ve yazarları teşvik etmişlerdir. Anadolu'da Türkçenin yazı dili olmasında bu dönemin çok büyük yeri ve önemi vardır. Beylikler çağında mayalanan Türkçe daha sonra Osmanlı döneminde devletin diplomasi, eğitim, kültür ve sanat alanlarına kullanılarak bir imparatorluk dili olmaya başlayacaktır.

Osmanlı Türkçesine geçiş dönemi ise yaklaşık olarak 1453'ten başlayıp 16. Yüzyılda Osmanlı devlet müesseselerinin dili standart bir yapıya kavuşuncaya kadar sürecek olan bir dönemdir. Bu dönemde yazı diline bir tarafta Eski Anadolu çağından gelen ses ve yapı özellikleri diğer yandan eğitim ve diplomasi alanında yaygınlaşmaya başlayan standart yapılar tesir etmiştir " (Akar, 2014:3).

Gürer Gülsevin, "Eski Anadolu Türkçesi metinlerini incelerken, her eseri, hatta her eserin her bir nüshasını ayrı bir ağzı temsil etmiş olabilir gerçeğinden hareketle değerlendirmek gerekir" (Gülsevin, 2009: 40). değerlendirmesini yapmıştır. Eski Anadolu Türkçesi dönemine ait eserler incelenirken eserin ağız özelliği taşıyıp taşımadığı dikkate alınmalıdır. Hayati Develi de metni incelerken ağız özelliklerinin göz önünde bulundurlması gerektiğini aşağıdaki ifadeleriyle vurgular.

"13.-15. yüzyıllara ait metinleri incelerken bunların verilerinin öncelikle kendi içinde değerlendirilmesi gerekir. Eğer bir metinde herhangi bir fonemin veya morfemin farklı şekilleri varsa bunlar sayısal olarak değerlendirilmeli; baskın özellikler bir araya getirilerek o metnin "dil"i tanımlanmalıdır. Baskın şekillerin yanında sadece birkaç defa geçen şekilleri değerlendirme dışı bırakmak en iyisidir; zira çoğu zaman bu istisnai şekillerin bir dilsel gelişme veya sadece istinsah hatası yahut da bir müstensih karışması olup olmadığını güvenli bir şekilde tespit edemeyiz. Bu metotla verileri toplar ve sınıflarsak müellif veya müstensihten bağımsız olarak metnin temsil ettiği "ağız grubunu" belirlemiş oluruz (Develi, 2002:214)."

Üzerinde çalışılan eser tarih olarak Osmanlı dönemine denk gelmesine rağmen Eski Anadolu Türkçesi özelliği taşıyan örneklere sık rastlanmaktadır. Bu da dönemlerin keskin çizgilerle ayrılamadığını ve değişimin bir sürece bağlı olduğunu göstermektedir.

1.1. Dil, Yazılış ve Üslup Özellikleri

Çalışmada genel itibariyle ses bilgisi, şekil bilgisi ile eserin dizininin hazırlanması amaçlandığı için ayrıca bir üslup çalışması yapılmadı. Ancak metinde tespit edilen bazı karakteristik anlatım özellikleri burada görülmektedir.

Müellif eseri yazarken adeta okuyucu ile sohbet havası içerisindedir. Özellikle konu başlıklarında bu havayı okuyucu teneffüs etmektedir. Eserde genel itibariyle konuşma dili hâkim olup yer yer halk dilinin tabir ve örneklerine rastlanmaktadır. Eserde bazı tasavvufî terimler ve anlaşılması güç konular da yer almaktadır. Fakat eserin sadece müritlerce değil halk tarafından da okunacağı düşünülerek yazıldığı izlenimi oluşmaktadır.

Ervâḫ-nâme hikâye etme tekniğiyle kurgulanmakla birlikte bu tür hacimli eserler, gayesi dinî, didaktik ve hikemî olduğu için sanat iddiası gütmemişlerdir. Nazmı ifadede kolaylık ve zihinde kalıcı olması için bir araç olarak değerlendirmişlerdir.

Üzerinde inceleme yaptığımız nüshalardan MK1 ve MK2 harekeli ve okunaklı bir nesihle yazılmış. TBMM nüshası ise okunaklı rika ile yazılmıştır.

Ele alınan eser tarih olarak Osmanlı dönemine denk gelse de Eski Anadolu Türkçesi dönemine ait dil özellilkleri taşıdığını gerek söz varlığından gerek eserde geçen eklerden rahatlıkla anlaşılmaktadır. Bitig, ḳancaru, ḳıġır-, dükeli, kimesne, key, aṣṣı, aġu, uşbu, kiçi, ḳuç-, tañla-, yavlaḳ, yazuḳ, şu resme, gibi Eski Anadolu Türkçesi dönemine özgü kabul edilebilecek kelimeler eserde de görülmektedir. Eser genelinde Eski Anadolu Türkçesi dönemine ait olan eklerden –ġıl/ġil, ısar/iser, -ın/-in, -ayın/-eyin, -ayım/-eyim, -alum/-elüm, -vuz/-vüz gibi ekler yaygın olarak eserde geçmektedir.

Eser öğretme, nasihat verme amacıyla yazıldığı için halkın anlayabileceği sade bir dil kullanılmıştır. Arapça ve Farsça kelimelere yer verilse de, bunlar halkın rahatlıkla anlayabileceği, yaygınlık kazanmış kelimeler tercih edilmiştir. Anlatı geleneğindeki eserlerden olan mevizelerde görülen sade ve akıcı üslup bu eserde konuşma diline ait unsurlarla daha da zenginleştirilmiştir. Örnek verilecek olursa;

353 İşit imdi cān-ıla ten ḥālini
Ḳanda iletür iş bu cānlar yolını
354 İş bu ḫalḳıñ cümlesi çün kim ölür

Diñle imdi cānları nice ölür

355 Tenleri ol hem ḳabri içinde nice ola

ʿAzābile ʿizzeti nice bula

356 Nicedür aṣlını şerḥ eyleyelüm

Diñle binde birini söyleyelüm

357 Rāvīler dirler ki insān ölseler

Tenlerinden cānları ayrılsalar

Metinde anlatıma canlılık kazandırmak için deyimlerden ve ikilemelerden sıklıkla yararlanılmıştır. Müellif okuyucunun dikkatini diri tutmak için dili alıcıyı harekete geçirme işleviyle kullanmaktadır.

3766 Neçe red idem bularuñ sözüni

Ṭaġılur ʿaḳluñ görüncek yüzüni

3755 *Dilüñ ṭut* ehl-i ḥālüñ düş izine

Bilürsüñ ḳaḳıma bilmez sözüne

4107 *Giderdi aġlayu aġlayu* ol cān

Gehī zārī ḳılurdı gehī efġān

3774 İy ḥikāyet diñleyen *açġıl gözüñ*

Müstemiʿ ol baña bir dem kendözüñ

3775 *Diñlegil* eydem saña iy muʿteber

İşidesin nemiş bunda ḫaber

Eserde konuşma üslubu içeren unsurlardan yararlanılmıştır. Aynı anlama gelen kelimeler zaman zaman bir arada kullanılmıştır. Metinde sıklıkla yer alan seslenme edatlarının kullanılması karşılıklı konuşma ögeleri arasında gösterilebilir.

4581 *Dedim eyitdüm* ki İlāhī ol işi

Neyle buldı mertebeyi ol kişi

3822 *Şeyḫ eyitdi* bilmezem ben bunları

Bu ġāʾibdür Tañrı bilür bunları

Bir konu işlenirken konu dağıldığı zaman esas konuya dönmek için konuşma dili kullanımlarından faydalanılmıştır.

2749 Mā-ḥaṣal *sözi ṭopal itmeyelüm*
Söz üküşdür iken uzatmayalum

Müellif anlattığı konuları inandırcı kılmak ve okuyucu üzerindeki etkisini arttırmak amacıyla zaman zaman Kur'an ayetlerini ve Hz. Muhammed'in hadislerini delil olarak eserde sunmuştur.

"*Men lem yekün lehū ṣelāṣe hüm feleyse minnī*" (72b)

3761 Didi her kimde kim üç dürlü ġuṣṣa
Bilüñ ol benden degildür yoġısa

3934 Żāyiʿ itme sünnetümi gey ṣaḳın
Ger baña olmaḳ dilerseñüz yaḳın

"*Ḳāle'-Nebiyyi ʿaleyhis-selām Men ẓayiʿa sünnetī fegad harreme şefāʿatı*"

Arşın, cennetin ve cehennemin katları; gibi çeşitli konular da İslamî inanış metaforları dâhilinde sayısal verilerle de desteklenerek anlatılmıştır

3372 *Yedi ḳat* yerde hep canlu ne kim var
Ḳıra ol ün *birin* ḳomaya deyyār

3373 Çıḳa *yidinci gökden* melekler
Ḳomaya kim ṭolayıdı felekler

3374 Meger *ʿarşı* götürenler kim ancaḳ
Buyura ol zamān ʿAzrāʾīl'e Ḥaḳ

1058 Fāṭıma der buba sözüm var saña
Cehennem nicedür eydivir baña

1060 *Ṭamular* vaṣfın ṣorarsañ baña
İydivirem nicedür öñden ṣoña

İbret alınması ve olumsuz bir akıbet ile karşı karşıya kalınmaması için okuyucuya nasihat içeren tavsiyelere ve uyarılara eserde yer verilmiştir.

178 Ne ḫaberdür işde siz de bilesiz

Bu sözlerden nice ʿibret alasız

Metin içerisinde dua mahiyetli ifadelere de yer verilmiştir.

257 İlāhī raḥmet it āmin diyene

Hem kitābum āşḳ-ıla diñleyene

Metinde sayısal veriler yer yer kullanılır. Genellikle *kırk, yetmiş, yüz, bin* gibi sembolik sayılar kullanılarak konular ele alınır.

398 Yine ḳırḳında gelürler bir daḫı

Diñle ne görüp ne derler ey aḫı

1062 Bir ṭamudan bir ṭamuya varası

Yetmiş yıllıḳ yol durur arası

1817 Yetmiş biñ muḳarrebler-ile bile

Tā cehennem maḥşer yerine gele

Yukarıda tespit edilen özellikler doğrultusunda eserin üslubunun canlı ve akıcı olduğu açık olarak görülmektedir. Eser dil özellikleri ve söz varlığı ile Eski Anadolu Türkçesi özelliklerini yansıtmaktadır. Eserde ağız özellileri yoğun olarak yer alır.

Eski Anadolu Türkçesi (EAT), Oğuzca'nın 13. yüzyıldan başlayarak 15. yüzyılın sonlarına kadar Anadolu ve Rumeli'de oluşan yazı dilidir. Ali Akar "Eski Anadolu Türkçesi metinlerinin imlâsında iki önemli yazım geleneğinin etkisi vardır. Bunlardan biri Uygur yazı dili geleneğidir. Bu metinleri kaleme alanlar muhtemelen Harezm bölgesindeki medreselerde Uygur yazı dili geleneğini öğrenerek bu geleneği Anadolu'ya taşımış olmalıdır. Bu dönemde yazılmış metinlerde birtakım ekler, söz konusu yazı geleneği etkisiyle ilk dönemlerde çoğu zaman ayrı yazılmış, söz başındaki /k/-/g/, /t/-/d/, /c/-/ç/ gibi sesleri karşılayan harflerin kullanımında birçok ikilikler, düzensizlikler göze çarpmaktadır (Akar, 2014:3-4)."

Bahse konu olan dönemlerde oturmuş bir imla düzeninin olmaması incelediğimiz eserde de kendini hissettirmektedir. Eserin halk diliyle yazılmış olması hem Türkçe kelimelerin hem de ayet ve hadislerde bulunan Arapça kelimelerin imlalarında zaman zaman ikiliklere rastlanmaktadır.

1.1.1. Ünlülerin Yazılışı

1.1.1.1. a ünlüsü

Ön seste: a ünlüsü ön seslerde genellikle (آ) ile yazılmıştır.

andan آندن (1b/7) , alnı آلنى (44a/2841), ağlayuban آغلاىوبن (44a/2837) , ağzına آغزنه 44a/2840.

İç seste: İç ses a ünlüsü genellikle üstünlü elif (اَ) harfiyle veya sadece üstün ile ( ) yazılmıştır. Nadiren üstünlü he (ه) ve dik üstünlü elif (أ) ile gösterilmiştir.

وَارسَه var-ısa (51a/3079) ,uçmaḳdaġı غي اُوچمَاقْدَه (5b/154), ṭamuyı طَمُويى (63b/3475) inanursın اينانُورسِن (3a/62), yılan يِلَان (6a/223).

Son seste: Son seste ise *a* ünlüsü üstünlü elif ve üstünlü he ile yazılmıştır.

oġlanuñā اُوغلانكاَ (100a/4681), atasına اتَاسنه (100a/4681), ḳazıġa قاَزغَه (117b/5258).

1.1.1.2. e ünlüsü

Ön seste: Ön ses e ünlüsü üstünlü elif (اَ) harfi ile yazılmıştır:

eger اَكر (118a/5285), eydür اَيدر (118a/5276), elin اَلين (119b/5335).

İç seste: İç seslerde *e* ünlüsü genellikle üstün ile kısmen de harekesiz, üstünlü he ve üstünlü elif ile yazılmıştır.

gel كَل (119b/5325) , kendözi كَندوزي (119b/5336), çekegördi جَكَاكوردي (119b/5325), yeñemedi يَكاَمَدي (119b/5325) idelim اِيدَه لِيم (33a/2293), gidelüm كِيدَه لِيم (33a/2293).

Son seste: Kelime sonunda *e* ünlüsü genellikle üstün ve he ile kısmen de elif ile karşılanmıştır.

vire وِيرَه (12a/415), götüre گُوتورَه (12a/423), göre گُورَه (12a/423), yirde يِردَه (12a/423) diñle دِكلَه (12a/429).

1.1.1.3. ı ve i ünlüleri

Ön seste: Ön seste *ı* ve *i* ünlüleri esreli elif (اِ) ile yazılmıştır.

iki اِيكي (11b/414), incügi اِنجُوكي (11b/408), ırаḳ ايراق (12b/443).

İç seste: Kelime ortasındaki *ı* ve *i* ünlüleri esre (ِ) esreli ye (ِي) az da olsa harekesiz olarak karşılanmıştır.

işide ڇِيدَه (4a/116), kişinüñ كِيشِنك (4a/119), yaḳın يَقِين (4a/119), ḳalır قَلِر (4a/108), yasduġına يَصدُوغِنَه (6a/235).

Son seste: Kelime sonundaki *ı* ve *i* ünlüleri ise esreli ye (ِي)ile yazılmıştır.

başı بَشِي (6a/235), ayaḳları اَيَڤلَرِي (6a/236), adı اَدِي (6a/244), sözi سُزِي (6a/244).

1.1.1.4. u ve ü ünlüleri

Bu ünlülerin kalınlık incelik, darlık yuvarlaklık açısından ayırt edici özelikleri bulunmamaktadır.

Ön seste: Ön ses durumunda *u* ve *ü* ünlüleri ötreli elif vav (اُو) ile yazılmıştır.

uşlu اوصلو (7a/261), uyanıḳsañ أُويانِڤسانْڭ (27a/1374), üstüne أُوستُونَه (33a/2062), ululıḳdur أُولُولِقدُرْ (33a/2151), üç اوچ (50a/3046).

İç seste: İç seste *u* ve *ü* ünlüleri ötreli vav (ُو) ve ötre (ُ) ile yazılmıştır.

görelüm كُورہ لُوم (154b/6491), şerîʿatdür شَرِيعتدُور (50a/3046), üküş أُوكُش (50a/3042), varup وَارُب (154b/6489).

Son seste: Son seste *u* ve *ü* ünlüleri genellikle ötreli vav (ُو)ile yazılırken bazen de ötre (ُ) ile karşılanır.

ulu أُولُو (154b/6482), heybetlü هَيْبَتْلُو (155a/6506), ḳıymetlü قِيمتلُو (155b/6515), ṭamu oġlu أُوغلُو (159b/6642), şu صُو (163b/6753).

1.1.1.5. o ve ö ünlüleri

o ve *ö* ünlülerinin de *u* ve *ü* ünlüleri gibi kalınlık incelik, darlık yuvarlaklık açısından ayırt edici özelikleri bulunmamaktadır.

Ön seste: Ön ses durumunda *o* ve *ö* ünlüleri genellikle ötreli elif (اُ) veya ötreli elif vav (اُو) ile yazılmıştır.

odlara أُودلارہ (166a/6835), olmaġuñ اولْمَاغُوكْ (166a/6838), öyle أُيلَه (166b/6847), olġıl أُولغِلْ (166b/6840).

İç seste: Kelime içinde *o* ve *ö* ünlüleri bazen ötre (ُ) ile bazen de ötreli vav (وُ) ile yazılmıştır.

ṭolu طُلُو (166b/6841), gökden كُوكدَنْ (166b/6842), gözüñ كُوزُك (166b/6842), sözi سُوزِي (166b/6844).

1.1.2. Ünsüzlerin Yazılışı

Mustafa Özkan Eski Anadolu Türkçesinde ünlülerin yazılışında olduğu gibi ünsüzlerin yazılışında da eski Uygur imlâ geleneği ile Arap-Fars imla geleneği devam etmektedir. Arap alfabesinde, Türkçenin *p, ç, g, ñ* ünsüzlerini karşılayan özel işaretler bulunmadığından *p* (ب), *ç* (ج), *g* (گ) ve *ñ* (ڭ) işaretleri ile karşılanmışlardır. Bununla birlikte ç'yi karşılamak için (چ), p'yi karşılamak üzere **(پ)** harfi de kullanılmıştır. Nazal n (ñ) ünsüzü ise bazen n͡g ile karşılanmıştır (Özkan, 2000:94). İncelenen eserde *damak n*'sini ve g sesini karşılamak için kef (ك) harfi kullanılmıştır.

çadır جَادِرْ (46b/2930), çoḳ جُقْ (2a/35), çekerجكر (5b/160), çemenler جَمَنلر (46b/2930) çıḳmaz جِقْمَزْ (5b/153), çiçek جِجَكْ (46b/2931).

1.1.2.1. ç Ünsüzünün Yazılışı

Metinde ön, iç ve son ses durumunda *ç* sesini karşılamak için *cim* (ج) veya *çim* (چ) harfleri kullanılmıştır. Harflerin kullanımında belli bir kural yoktur. Fonetik bir özellik olarak değil de imlâ özelliği değerlendirmesi yaptığımız için her iki kullanımda da tarnskripte ç ile gösterilmiştir.

çalışırsın جَالِشِرسِن (1b/23), aç اج (2a/27), çünki جُونْكِه (2a/33), birkaç برقج (2a/30), ṣuçuñuzdan صوجُكُزْدن (2a/37), giçe كيجه (2a/37), çoḳ جُقْ (2a/35), çıḳar جِقَار (3b/93), içüp ايجوب (3b/103).

1.1.2.2. p Ünsüzünün Yazılışı

P ünsüzü yabancı kelimelerin dışında kelime başında genellikle bulunmaz. Günümüzde p ile yazılan bazı kelimeler b ile yazılmıştır.

perĪşān پريشان (161b/6704), barmaġın بَرْمَغين (142a/6115).

Ön ve İç Seslerde: Ön ve iç seslerde p harfi (ب) ile yazılmıştır. Sadece bazı yerlerde istisnai olarak (پ) kullanılmıştır.

barmaġın بَرْمَغين (142a/6115), perĪşān پريشان (161b/6704), banbuġıyla بَنْبُوغِيْلَه (4b/133), ṭapuñdan طَبُوكْدَنْ (64b/3520), ḳapuñdan قَبُوكْدَنْ (64b/3520), ṭapanlar طَبَنْلرْ (61a/3401), yapanlar يَپَنْلَرْ (61a/3401), bayram بَيْرَامْ (139b/6025), depenüñ دَ پَانوكْ (139a/6011).

Son Seslerde: p ünsüzü, son seste daima b (ب) harfi ile gösterilir. -up, -üp gerundium eki ve hep edatı daima b (ب) harfi ile yazılmıştır.

ḳaḳıyup قَاقِيوبْ (139b/6028), ṭutup طُتُوبْ (139b/6029), ṭaḳınup طَقِنُوبْ (139b/6033) idüp اِيدوبْ (139b/6035), ḳalıp قَالِبْ (139a/6011), ḳalup قالوب (139a/6011), hep هَبْ (142b/6120).

1.1.2.3. g ve k Ünsüzünün Yazılışı

İncelediğimiz eserde ince ısradan g ve k ünsüzlerinin yazımında kef (ك) harfi kullanılmıştır. Bu harfleri ayırt etmek için farklı bir işaretleme yoluna gidilmemiştir.

göñülde كُوكُلده (1b/3), sevgülü سَوْكُلُو (1b/5), kimseye كِمْسيه (1b/12), kefen كَفَنْ (1b/13), götürürكُتُورُرْ (1b/13).

1.1.2.4. ñ Ünsüzünün Yazılışı

Damak n'si iç ve son seslerde bulunur. Uygur yazı geleneğinin devamı olarak bu ses bazı eserlerde *nun kef* şeklinde de yazılmıştır. Ancak metinde bu şekilde bir kullanıma rastlanmamıştır. ñ sesi eserde *kef* (ك) ile karşılanmıştır.

ṣoñra صُكْرَه (1b/23), Diñle دِكْلَه (2a/28), kitābumuñ كِتابوموك (2a/35), baña بَكَا(2a/34).

1.1.2.5. t/d Ünsüzünün Yazılışı

ski Türkçede ön seslerdeki bazı *t*'ler Eski Anadolu Türkçesinde tonlulaşarak *d* sesine dönmüştür.

durdum دُورْدُومْ (94a/4483), dutup دُوتُّوبْ (102a/4752), doymaz دُويْمَزْ (8b/314), dütün دُتُونْ (37b/2633), dürlü دُرلُو (38a/2649).

Yukarıdaki örneklerin yanında Eski Anadolu Türkçesinde bazı kelimelerdeki *t*'ler ise *d*'ye dönmemiş ve *ṭ* (ط) harfi ile karşılanmıştır, metinde bu kullanıma sıkça rastlanmaktadır.

ṭaşra طَشْرَي (110a/5012), ṭamzuralar طَمْزُورَه لَرْ (4b/133), ṭuran طُورَنْ (5a/139), ṭaracuḳ طَراجُقْ (5a/146), ṭaġlarطَاغْلَرْ (5a/147).

Tañrı تڭري (14a/482) ve tozına توزينه (150a/6361) kelimeleri kalın ünlüye sahip olduğu hâlde te (ت) ile yazılmıştır.

Kelime içindeki ve sonundaki kalın sıradaki *t*'ler genellikle *t* ile yazılmışlardır.
ataña اَتَاكَه (3b/81), ḳurtulmış قُورْتُلمِشْ (4a/110), ṭutuşa طُوتُّوشَه (4b/122).

1.1.2.6. s Ünsüzünün Yazılışı

Arapça ve Farsça kelimelerin yazımında sad (ص) ve sin (س) harfleri daha düzenli bir seyir izlemektedir. Bu ses kalın ünlülerde sad (ص) ile ince ünlülerde ise sin (س) ile yazılmıştır. Türkçe kelimelerde de bu ünsüz sad (ص) ve sin (س) ile karşılanmıştır. Bununla birlikte hem yabancı kelimelerde hem de Türkçe kelimelerde bir standardın olmadığı ikili kullanımlara rastlandığı tespit edilmişitir. Kimi zaman sad (ص) ile yazılan bir kelime kimi zaman da sin (س) ile yazılmıştır. Ancak kalın ünlülerin sad (ص) ile yazılması daha yaygındır.

sad ile yazılanlar: ṣovucaḳ صُوُّجَقْ ṣuları (23a/1151), صُولَري (23a/1151), ṣoñra صُكرَه (23a/115) , uṣṣı اُصِّي (111b/5064).

sin ile yazılanlar : saña سكا (101/4735), atası اَتاَسِي (112a/5076), ṭursun طُورسوُن (112a/5083), arḳasına اَرْقسِنَه (112a/5082).

1.1.2.7. d-z Ünsüzlerinin Yazılışı

Eserde d-z imlasında çoğunlukla d'li kullanım tercih edilmesine rağmen "ümīd (6b/254), şād (8b/309), dīdār (6b/255), Hüdā (127a/5577)" gibi kelimelerde z'li kullanımlara da rastlanmaktadır. Bu ünsüz eserin transkribinde d olarak yazılmıştır.

1.1.3. Bazı Ek ve Şekillerin Yazılışı ile İlgili Özel Durumlar

Eserde bazı ek ve şekillerin genel yazım kurallarıyla birlikte farklı kullanımlara da rastlanmaktadır. Bu kullanımların özellikleri ve yazılış biçimleri şu şekilde sıralanabilir.

1.1.3.1. Hemzenin Yazılışı

Sonu yuvarlak he (ه) ile biten bazı kelimelerden sonra gelen yükleme hâli eki *ı, i* hemze (ء) ile gösterilir.

Ḥelālım *Ḥadīce'i* dilemezem 28b/1556

Hem ḳızım *Fāṭıma''ı* dilemezem 28b/1557

Getürmiş *şīşe'i* ol pür-uṣūle 33a/2257

Göñülden *ġuṣṣa'i* ṭarḥ eyleyelüm 52a/3109

Tevbe'i fevt eyleme imdi ṣaḳın 92b/4439

1.1.3.2. Bitişik Yazılan Kelimeler

Metinde edat, bağlaç, ek-fiil gibi kelimelerin az sayıda örnekte bitişik yazıldığı tespit edilmiştir.

Ne ḳadar fikir ider isem ir ü geç 109a/4987

Ne ḳadar nefes virür alur ḳamu 109a/4982

1.1.3.3. İkili İmla ile Yazılan Kelimeler

Metinde aynı sözcüğün farklı yazılışlarına rastlanmaktadır. Bu durum hemze (ء) ile yazılması gereken bazı alıntı kelimelerin (ى) ile yazılması şeklinde görülmektedir. Bu duruma sebep olarak bazı müstensihlerin sahip olduğu ağız özelliklerini yoğun olarak metne yansıtması gösterilebilir.

ʿĀ'işe uġrayup söylediler 27a/1492

Görmeyesin *ʿĀyişe'yi* anda sen 126a/5540

İrişdi *Cebrā'īl* söyledi aña 162a/6711

Cebrāyīl maḥşer yerinde çıḳara 17b/901

Dünyā ṣuyı *fā'ide* vermez aña 65b/3538

Saña *fāyide* itmeye aġladuġuñ 83b/4125

1.1.4. Bazı Arapça Kelimelerin Türkçeleştirilmesi

Arapça kelimelerin yazılışı ile ilgili olarak "fikir, zikir, şükür, ḥüküm, ḫayır" örneklerinden yola çıkarak, bu kelimelerin Türkçe hece yapısına uygun şekilde harekelendiği görülmektedir. Ancak metinde çoğunlukla ölçü esas alınarak okuma yapıldığı için bunlar genellikle Arapça şekillerine uygun olarak (zikr, fikr, şükr, hükm, ĥayır) okunmuştur.

Yazmalarda Arapça şekillerine uygun okunuşlar olsa da ağırlık, bu kelimelerin Türkçe hece yapısına uygun şekilde, Türkçeleştirilerek okunmasındadır.

101 Seçilüp yarın muṭiʿlerden ʿuṣāt
Kime *ḥüküm* olıcaḳ kime necāt

266 Az yaşayan çoḳ yaşayan öliser

Ḫayır ger şer ne itdiyse bulısar

331 Cān göziyle çünki dört yaña baḳa

Şād olanlar ile *şükür* ede Ḥaḳḳ'a

617 Yeli ṣuyı odunı ṭopraġı ey yār

Zikir nūrından baġışlar zü'l-Celāl

6380 Yüri var söyle dedi kim begüñe

Oñat *fikir* eyle ʿaḳluñ dir başuña

1.2. SES BİLGİSİ

1.2.1. ÜNLÜLER

Türkçenin tarihî dönemlerinden Eski Anadolu Türkçesinde *a, e, ı, i, o, ö, u, ü* olmak üzere sekiz temel ünlü bulunmaktadır. Bunların yanında bazı araştırmacılar tarafından dokuzuncu ünlü olarak bir *kapalı é* ünlüsünün varlığı kabul edilmektedir. Metinlerde bu sesi gösterici belirgin bir işaret olmadığını ileri süren bazı araştırmacılar ise çalışmalarında bu sese yer vermemektedir. Bu metinde söz konusu ünlüyü gösteren özel bir imla kullanılmadığı için transkrip edilen metinde gösterilmemiştir.

1.2.1.1. Ünlü Değişmeleri

Türkçenin tarihî dönemleri incelendiğinde ünlü değişimlerinin oldukça önemli olduğu görülür. Ünlü değişmeleri bazen belli kurallarla açıklanabilse de genellikle sebebi net olarak açıklığa kavuşmamıştır. İncelemeye konu olan eserimizde müstensihler ağız özelliklerini metne yansıttıkları için ünlü değişmelerine rastlanmaktadır.

1.2.1.1.1. i/e Değişmesi

Kapalı *é* meselesiyle ilgili olarak araştırmcılar arasında farklı görüşler bulunmaktadır. Konuyla ilgili olarak önde gelen araştımacıların bir kısmı "Eskiden beri Türkçede aynı sözcüğün hem *i*'li hem de *e*'li yazılışlarının olmasından dolayı *i/e* değişimi konusunda uzmanlar kesin bir görüş birliğine varamamışlardır. Bugün *e* ile yazılan pek çok kelime Eski Anadolu Türkçesi döneminde *i* ile yazılmıştır. Bu sebepten ötürü Sir G. Clauson, N. A. Baskakov, E. R. Tenisev gibi bazı Türkologlar Türkçede kapalı *é* ünlüsü ile birlikte dokuz aslî ünlü ses olduğunu kabul ederler (Kocaoğlu, 2003: 483-484). Ayrıca konuyla ilgili Arat'ın (Arat, 1987), Ahmet Cevat Emre'nin (Emre, 1946), Mustafa Argunşah'ın (Argunşah, 2010) çalışmaları da mevcuttur.

Yukarıda zikredilen hususla ilgili olarak Zeynep Korkmaz şu ifadeleri kullanır: "Kapalı *é* sesinin ayırt edici unsurlarının metinlerde bulunmadığını gerekçe göstererek yazılışa sadık kalınmasını ve bu sesin *i* şeklinde okunmasını tercih eden araştımacılar da bulunmaktadır (Korkmaz, 2017: 73). Konuyla ilgili Mehmet Mehdi Ergüzel'in (Ergüzel, 1994), Leyla Karahan'ın (Karahan, 1994) Mustafa Özkan'ın (Özkan, 1993), Mehmet Özmen'in (Özmen, 2001), Osman Yıldız'ın (Yıldız, 2008) çalışmaları da bulunmaktadır.

İncelenen nüshalardan MK1 ve MK2'nin tamamı TBMM nüshasının da tamamına yakını harekelidir. Nüshalarda *kapalı é* sesine özel bir işaret olmamasından dolayı imlaya bağlı kalarak *i* olarak, *eyit-* sözcüğünde ise e okunması tercih edilmiştir.

e'li kullanım	Kullanım sıklığı	i'li kullanım	Kullanım sıklığı
eşit-	27	İşit-	127
ver-	300	Vir-	641
gece	21	gice	74
yelken	1	yilken	1
gerü	5	girü	38

Günümüzde *e*'li olarak telaffuz edilen kelimelerin pek çoğu Eski Anadolu Türkçesi döneminde *i* yönündedir.

gicede "gecede" (10a 360), yilken "yelken" (5b/182), yirlerin "yerlerin" (6a/222), direrdüñ "dererdüñ" (7a/275), virüp "verip" (7b/285), yigil "ye" (75a3844), girü "geri"(11b/405) vb. Eserde konuyla ilgili çok sayıda örnek bulunmaktadır.

Aşağıdaki tabloda görüldüğü gibi metinde bazı kelimelerin hem *i*'li hem de *e*'li kullanımına rastlanmaktadır.

1.2.1.1.2. ı/u, i/ü Değişmeleri

Eski Türkçedeki çok heceli sözlerin son seslerinde bulunan -ġ/-g ünsüzleri ile, ek sonlarındaki -ġ/-g ünsüzlerinin Güney-Batı Türk dili kollarında yavaş yavaş eriyip kaybolması ve geride kalan ünlünün yuvarlaklaşması sebebiyle görülen değişimdir. (Korkmaz 2017: 77). Metinde yuvarlaklaşmış ünlülere rastlanmaktadır.

ḳamu < ḳamuġ 6a/223 ḳapu < ḳapıġ 10b/369

ṣaru < ṣarıġ 11a/388 ṭapu < ṭapıġ 140a/6055

ayru < adrıġ 45b/2885

i- cevher fiilinde de bu değişme hepsinde olmasa da bazı kelimelerde görülmektedir. Bu yuvarlaklaşmalar Eski Anadolu Türkçesinde görülen diğer yuvarlaklaşmalar kadar yaygın değildir. Burada da müstensihin ağız özelliklerini metne yansıtmış olduğunu görebilmekteyiz.

çoġ-udı 22b/1117, yoġ-udı 22b/1117, buy-udı/123a/5445.

Bazı kelimelerde de dudak ünsüzleri *b, m* ve diş-dudak ünsüzü *v*'nin yuvarlaklaştırıcı etkisiyle ı/u, i/ü değişmeleri gerçekleşmiştir.

yavuz 82b/4090, demür 35a/2548, münāre 30b/1958.

1.2.1.2. Ünlü Uyumu

1.2.1.2.1.1. Uyum Dışında Kalan Kullanımlar

Türkçenin her döneminde olduğu gibi Eski Anadolu Türkçesi döneminde de dil benzeşmesi vardır. Metinde bu benzeşme örneklerine rastlanmaktadır. Günümüzde uyuma aykırı olan *ki* aitlik eki, *ile* edatı ve *i-* yardımcı fiilinin hikâye ve rivayet çekimleri kalın sıradaki kelimelerde uyuma girmiştir. Konuyla ilgili detaylı bilgi için Musa Duman'ın "Eski Türkiye Türkçesi Dönemine Ait Bazı Metinlerdeki Dil Uyumuna Aykırı Örnekler Üzerine", makalesine bakılabilir.

-ki Aitlik Eki: *ki* aitlik eki tüm örneklerde "g̈" sesi ile kullanılmıştır. –ki ekiyle ilgili Bilâl Yücel şu ifadeleri kullanır: "Aitlik eki, *+KI* yanında *+GI* şekliyle Harezm döneminden itibaren Orta Asya eserlerinde görülen ortak ektir. Ekin devamlı surette yumuşak (sedalı) ünsüzle telaffuzları (*+GI*) ise Kıpçak metinlerine özgüdür (Yücel 2018: 62)." Metinde tespit edilen örnekler şunlardır:

bundag̈ı 4b/124, uçmaḳdag̈ı 5b/154, arḳasındag̈ı 37b/2637.

Çalışılan metnin Eski Anadolu Türkçesi özellikleri göstermesi aitlik ekindeki art damaksıllaşmanın sadece Harezm ve Orta Asya'ya ait olmadığını göstermesi açısından önemlidir.

-i Yardımcı Fiili: varısa 51a/3079, yog̈-ısa 150b/6376, var-ıdı 141a/6078, yog̈-ımış 143b/6155.

ile edatı : yaş-ıla 165b/6821, od-ıla 30a/1834, anuñ-ıla 46b/2920.

-iken zarf-fiil eki : Üzerinde çalışılan metinde de bu zarf-fiil eki uyum dışında kalmıştır.

ḳılmış-iken 05b/184, ṭurur-iken 038a/2654

yog̈-iken 001b/5 , ḥāẓır-iken 033a/2195

oğlan-iken 139b/7, aġlar-iken 033a/2212

alurken 061a/3397, ṭururken 037b/2636

1.2.1.2.2. Dudak Benzeşmesi

Türkçede geç başlamış ve gelişmesi de oldukça yavaştır. Eski Türkçe döneminden Eski Anadolu Türkçesine gelinceye kadar önemli bir ilerleme gerçekleşmemiştir. Bu nedenle, Eski Anadolu Türkçesi, dudak benzeşmesi bakımından Eski Türkçe ile benzerlik gösterir. Bu konuyla ilgili detaylı bilgi için (Hayati Develi, 1995), (Muhammet Yelten, 1999), (Yavuz Kartllıoğlu, 2011) vb. çalışmalar da bulunmaktadır. Ervâhnâme dudak benzeşmesi açısından diğer Eski Anadolu Türkçesi dönemi eserleri ile benzerlik gösterir.

1.2.1.2.2.1. Köklerde Uyumsuzluk

Bazı kelimelerin Eski Türkçede de yuvarlak olmalarından dolayı bu özelliklerini Eski Anadolu Türkçesi döneminde de devam ettirmişlerdir.

incü 79b/3993, kendü 19a/952, aġu 60b/3386, delü 54b/3190, ḳarşu 78b/3962, girü 79a/3988, degül 122b/5435, ḳayġu < ḳadġu 123b/5458, ṭamuyı 126a/5554.

Diğer taraftan aşağıdaki örneklerde de görüleceği üzere Eski Türkçeden Batı Türkçesine geçerken g/ġ seslerinde meydana gelen düşme de yuvrlaklaşmaya sebep olmuştur. İncelenen metinde de *g* sesinin düştüğü örnekler düzenli olarak takip edilebilmektedir.

ḳamu < ḳamuġ 126b/5562, ḳapu < ḳapıġ 10b/369, ṣaru < ṣarıġ 11a/389

ṭapu 77b/3937, ayru <adrıġ 89a/4319.

Metinde bazı örneklerde g/ġ ünsüzleri düştüğü hâlde yuvarlaklaşmanın gerçekleşmediği de görülmektedir.

çeri < çerig 142b/6129, diri < dirig 143b/6165, kiçi < kiçig 100a/4685,

ḳatı <ḳatıġ 104a/4825.

Metinde dudak ünsüzlerinin etkisiyle yuvarlaklaşma eğiliminde olan örnekler de bulunmaktadır.

demür 39b/2705, yavuz 30a 1694, kerpüci 89b/4341.

1.2.1.2.2.2. Eklerde Uyumsuzluk

Metinde düzlük-yuvarlaklık bakımından dudak benzeşmesine uymayan ekler bulunmaktadır. Bazıları belirli dudak ünsüzlerinin yanlarındaki ünlüleri yuvarlaklaştırmaları neticesinde uyum dışında kalmıştır. Bazıları da eklerin ilk şeklini devam ettirdiği için uyumsuzluğa sebep olmuştur. Bundan dolayı ekler yuvarlak ünlülü ekler ve düz ünlülü ekler olarak sınıflandırıldı.

1.2.1.2.2.2.1. Yuvarlak Ünlü Taşıyan Ekler

Eserde Eski Anadolu Türkçesinin karakteristik özelliklerinden olan yuvarlaklaşma örneğini taşıyan ekler görülmektedir. Eklerin bir kısmı Eski Türkçe döneminden beri yuvarlaktır. Bazıları da çeşitli sebeplerle sonradan yuvarlaklaşmıştır.

Zarf-fiil eki *-up/-üp*: Eski Anadolu Türkçesinde daima yuvarlak kullanılarak uyum dışında kalmıştır. Metinde imlâ özelliği olarak *-b* ile yazılmıştır.

urup 47a/2938, uçup 47a/2938, ölüp 183b/2, açup 47a/2937, bindürüp 47a/2935 gelüp 47a/2935, olup 46b/2928, bitüp 46b/2930, alup46b/2931, deyüp 46b/2922.

Sıfat-fiil eki *–duḳ/-dük*: Ek, Eski Türkçede yuvarlak olarak kullanılmıştır ve bu özelliği Eski Anadolu Türkçesinde de genel olarak devam etmiştir.

varduġuñuz 48a/2977, ḳılduġın 56b/3257, ḳoduġın 56b/3257, bulduġunı 66b/3580, oturduġı 66b/3583, yanduġı 22a/1086.

Metinde geçen aşağıdaki örneklerde ekin düz kullanıldığı da görülmektedir:

aġladığın 25a/1227, yatdığı 45b/2885, ḳıldığı 45a/2882, oldığı 155b/6521, baḳdığı 132a/5733.

Fiilden fiil (ettirgenlik) yapma eki *-dur/-dür, -ur/-ür, -ġur/-gür* : Öteki Eski Anadolu Türkçesi metinlerinde olduğu gibi metnimizde de bu eklerin ünlüleri daima yuvarlak kullanılarak uyum dışında kalmıştır.

bildürelüm 144b/6193, bindürüp 14b/493, indürüp 14b/494, sevindür 58a/3309, ḳaldurmazuz 27a/1340, irgüregüñ 70a/3696, ṭurġurmaġ 62a/3418, ṣoldurmazuz 27a/1340, geçürsem 1b/17.

Emir eki *-sun/-sün, -sunlar/-sünler:* Muharrem Ergin bu ekin tarihî gelişimini "Batı Türkçesine bunlardan -sun / -sün şekli geçmiştir. Uzun zaman bu şekilde yalnız yuvarlak ünlülü olarak kullanılan (bil-sün, aç-sun, olsun, dön-sün misallerinde olduğu gibi) bu -sun, -sün Eski Anadolu Türkçesinden sonra Osmanlıcada son devirlere kadar böyle kalmış, ancak Osmanlıcanın sonlarında vokal uyumuna bağlanarak bugünkü - sın / -sin, -sun, -sün şekillerini almıştır." şeklinde açıklamıştır (Ergin 2009: 306). Konuyla ilgili metinde tespit edilen örnekler şunlardır:

sevsün 132b/5762, görsün 137a/5951, gelsün 140b/6057, itsün 147a/6272, olsun 147a/6272, ḳılsun 133a/5770, aġlaşmasunlar 30a/1758, ṭaġlaşmasunlar 30a/1758, almasunlar 101b/4732.

Metinde bu ekin düz hâliyle kullanıldığı örnekler de bulunmaktadır.

virmesin 30a/1840, baḳsın 48a/2977.

Yukarıdaki örneklerde de olduğu gibi Eski Anadolu Türkçesinde bazı eklerde karışık kullanımlar söz konusu olabilmektedir. Bunun bir nedeni de kelimelerin uyuma girmeye başlamasıdır. Konuyla ilgili daha geniş bilgi için Aziz Gökçe (2009)' a bakılabilir.

Bildirme eki *-dur/-dür, -durur*: Bu ek, tur- yardımcı fiilinin geniş zaman şeklinden ortaya çıkmıştır. Eski Anadolu Türkçesinin ilk dönemlerinde daha çok *turur/durur* şeklinde görülür. Zaman içerisinde ekleşerek *-dur/-dür* şeklini almıştır. Daima yuvarlak şekliyle kullanılmıştır.

olardur 53b/3150 etidür etidür, rāżıdur 55a/3204, ġıdāsıdur 56a/3237, ḥalvādurur 56a/3231, ṭatludur 56a/3231, mesciddür 56a/3230, etidür 56a/3233.

Fiilden isim yapma eki *-ġu/gü, ḳu/kü*: Birkaç kelimede görülen ek daima uyum dışında kullanılmıştır.

ḳayġudan 08/309, çalġulara 33a/2486 uyḳu (udı-ku) 178b/2, sevgüsine 16a/609, görgülüdür 16a/618, uyḳu 25a/1230.

İyelik ekleri

Teklik 1. ve 2. şahıs iyelik eklerinin bağlayıcı ünlüleri daima yuvarlaktır.

oduma 29a/1587, ḳullaruma 30a/1643, adum 30a/1668, sevgüm 30a/1668, meleklerüm 30a/1759, ümmetüñe 30a/1672, emrüñe 30a/1623, ḳarşuña 30a/1623.

Çokluk 1. şahıs iyelik ekinin hem bağlayıcı ünlüsü hem ek ünlüsü *-(u)muz/-(ü)müz* Eski Anadolu Türkçesi döneminde umumiyetle yuvarlak olarak kullanılmış ve uyum dışında kalmıştır.

yazumuz 16a/607, izümüz 16a/607 , Ṣaḳalumuz 22b/1104, ḳalbümüz 22b/1104.

Az sayıda örnekte ekin uyuma girdiği ve düz yazıldığı görülür.

tenimizden 23a/1146, cānımızı 23a/1146, başımız 1693, dilimiz 16a/626.

Metinde çokluk 2. şahıs iyelik ekinin bağlayıcı ünlüsü ve ek ünlüsü *-(u)*ñ*uz/-(ü)*ñ*üz* yuvarlaktır.

cānuñuz 16a/812, cümleñüz 16a/805, ḫāk-i pāyiñüze 02a/38, evlerüñüzi 12a/425.

İlgi hâli eki *-uñ/-üñ, -nuñ/-nüñ:* Dudak uyumunun dışında kalan eklerdendir ve metinde genelde yuvarlak olarak kullanılmıştır.

dünyānuñ yoḫsulı 1b/20, kitābumuñ ʿaybı 2a/35, cihānuñ ḳarārı 2a/33, sizüñ yüzüñüz 6b/256, faḳīrüñ odu 6b/256.

İsimden isim yapma eki *-lu/-lü*: Eski Anadolu Türkçesinde ek sonlarındaki *-g/-ġ* ünsüzlerinin düşmesi neticesinde bu seste bir yuvarlaklaşma meydana gelir.

yamalu 18b/928, datlu 22b/1099, ṣaḳallu 22b/1103, ṣūretlü 09a/325, eksiklü 15a/514, görgülüdür 16a/618, dertlüler 16a/729, ḳıymetlü 14b/510, dürlü 18b/927.

İsimden isim yapma eki *-suz/-süz*: Sıfat yapma eki *-lı/-li*'nin karşıtı olarak kullanılan ek, metnimizde daima yuvarlak kullanılmıştır.

ḳuṣursuz 15a/533, günāhsuzlar 20b/1027, ḳayġusuz 30a/1708, ḫāṭunsuz 30a/1711, ḳapusuz 30a/1733, bacasuz 30a/1733, ümmetsüz 30a/1870, emrisüz 30a/1891 gözsüz 72b/3758, dilsüz 72b/3758.

Görülen geçmiş zaman eki

Görülen geçmiş zamanda 1. ve 2. şahıs çekimlerinde görülen ekin ünlüsü yuvarlak olarak kullanılmıştır.

***-du-m/-dü-m*:** Bu ekin kullanımında metinde genelde yuvarlak şekli tercih edilmekle birlikte düz kullanıldığı örneklere de rastlanmaktadır.

yazdum 15a/525, ışmarladum 15a/530, bağışladum 17b/898, itdüm 17b/898, iderdüm 19b/976, 19b/sevdüm.

işledim 24a/1192, görmedim 25a/1230, ḳomadım 25a/1230, diñlemedim 25a/1230.

***-du-ñ/-dü-ñ, -du-ñuz/-dü-ñüz*:** Bu ekin kullanımında da genelde yuvarlak şekli tercih edilmekle birlikte düz kullanıldığı örneklere de rastlanmaktadır.

ayrılduñ 8a/299, ḳılduñ-ısa 8b/309, bulamaduñ 12b/437, uymaduñuz 15a/538, itdüñidi 15a/564, gönderdüñ 17a/880.

ḳıldıñuz 28b/1544, aḳıddıñ 28b/1562, yaḳdıñ 30a/1777, ağlatdıñ 30a/1777.

***-du-ḳ/-dü-k*:** Görülen geçmiş zaman 1. çokluk şahıs eki genelde yuvarlak olarak kullanılmasına rağmen metinde düz kullanımı da görülür.

ideydük 17b/904, vireydük 17/904, idemedük 28b/1541, inanmaz mıyduḳ 15a/540, yalvarduḳ 16b/849.

buñaldıḳ 33a/2168, ṭağıtdıḳ 33a/2466, ḳıldıḳ 139b/6022, 146a/6228.

Çokluk birinci şahıs bildirme eki *-uz/-üz*: Bu ek, çokluk 1. şahıs zamirinin ekleşmesiyle oluşmuştur.

ġarībüz154b/6483, ümmetiyüz 27a/1380, kāfirüz 27a/1384.

Çokluk birinci şahıs eki (emir ve şartta) *-vuz/-vüz*: Bu ek Eski Anadolu Türkçesi döneminde oluşmuştur. Dudak ünsüzü *v*'nin etkisiyle yuvarlaklaşmış ve uyum dışında kalmıştır.

ḳurtaravuz 33a/2127, ḳıyavuz 33a/2128, ḳomayavuz 33a/2128, girmeyevüz 33a/2129, girevüz33a/2130.

Çokluk birinci şahıs eki *-uz/-üz*: Çokluk 1. şahıs zamirinin ekleşmesiyle oluşmuştur. Genelde yuvarlak ünlülü olarak kullanılır fakat düz olarak kullanıldığı örnekler de vardır.

düşüremezüz 33a/2466, bilürüz 35a/2552, dilerüz 17a/877, geyerüz 26a/1356, ṭutaruz 52b/3124.

umarız 16a/768, görmemişiz 22b/1107.

Çokluk birinci şahıs emir eki *-alum/-elüm*: Eski Anadolu Türkçesinde dudak uyumu dışında kullanılan bir ektir.

ṭutalum 66a/3570, varalum 64b/3520, ağlaşalum 76b/3901, idelüm 112a/5082, geydürelüm112a/5082, görelüm112a/5083.

Çokluk ikinci şahıs emir eki *-(u)ñ/-(ü)ñ:* Metinde yuvarlak ünlülü olarak kullanılır ve uyum dışında kalır ama metinde az da olsa düz kullanıldığı örnekler de bulunmaktadır.

yanuñ 124b/5496, ḥāżır oluñ 125a/5518, dönderüñ 132a/5732, aluñ132a/5732, gelüñ132a/5732, getürüñ 132a/5734.

biliñ 163b/6762, ḳılıñ 168b/2.

Geniş zaman eki *-ur/-ür:* Bu ek metinde genellikle yuvarlak olarak kullanılmaktadır.

virür 5b/166, görür 5b/168, olur 5b/167, götürür 5b/172, yetişür 5b/200.

Metinde bu ekin düz olarak kullanımına da rastlanır.

Verir 5b/168, eyder 5b/171, gösterir 5b/191, sızırır 6a/237.

Zarf-fiil eki *-u/-ü:* Bu zarf-fiil eki hem dönem metinlerinde hem de metinde büyük oranda uyum dışında kullanılır.

deyü 15a/524, ağlayu 23a/1154, ṭaġlayu 23a/1154, arayu arayu 7b/3292,
yürüyü 3a/60, sürüyü 3a/60.

Aşağıdaki örneklerde olduğu gibi ekin düz kullanımına da rastlanmaktadır.

ṭoġrayı 145a/6203, ṭaġlayı 162a/6707.

İsimden isim yapma eki *+cuḳ/+cük:* Metinde bu ekle ilgili aşağıdaki örnekler tespit edilmiştir.

ḳışacuḳ 11a/392, oğlancuḳları 12b/445, boyuncuḳların 13a/448, yavrucuḳlarum 27a/1326, ḳuzucuḳlarum 27a/1326, pārecüḳ 47b/2959.

Fiildenden isim yapma eki *-u/-ü:* Bu ek de genelde uyuma girmemişitir.

ḳoḳulu 89a/4313, ḳorḳuñuz 107a/4914, ṭolu 78a/3940, örtülü 78a/3952, ölümden 151b/6402.

1.2.1.2.2.2.2. Düz Ünlü Taşıyan Ekler

Bu konuyla ilgili olarak Ali Akar şu bilgileri vermektedir: "Eski Anadolu Türkçesi metinlerindeki dudak uyumunun bozulması ile ilgili örneklerin bir bölümü de yalnızca düz ünlü taşıyan eklerde görülür. Bunların birçoğu Eski Türkçe dönemindeki düz şekillerini koruyan eklerdir. Bu ses olayı, bütün kelime tabanlarına, yapısında sürekli düz-dar ünlü taşıyan eklerin getirilmesi şeklinde görülür. Bunlar *-ı* sınıfı ekleridir (Akar 2018:116). Metinde düz ünlü taşıyan ekleri şu başlıklar altında sınıflandırılabilir:

İsimden isim yapma eki *+cı/+ci*: Dudak uyumuna girmeyen ek metinde düz ünlülü olarak bulunmaktadır.

ḫamurcı 27a/1413, ṣucı 45a/2870, daʿvacı 67b/3608, yardımcı 93b/4465, yalancı 111a/5055, muştucı 139b/6022, elçisi 147a/6261.

İsimden isim yapma eki *+lıḳ/+lik:* Bu ekin de metinde genel olarak düz ünlülü kullanıldığı görülmektedir. Fakat yuvarlak şekilde de kullanımı vardır.

yalıñuzlıḳdan 24a/1191, utanmazlıḳ 27a/1370, çulḫalıḳ 27a/1406, haftalıḳ 27a/1408, şeyḫliḳ 27a/1455, dedelik 27a/1477, terzilik 27a/1410.

ululuḳda 30a/1854, ḫoşluḳ 33b/2499, susuzluḳ 40a/2715, ṭamuluḳ 44b/2850, ḳarañuluḳda 48a/2968, ḳonuḳluḳ 48a/2970.

Fiilden isim yapma eki *-ıcı/ici*: Bu ek metinde düz ünlülü olarak görülmektedir.

umucıyam 2b/44, yuyıcı 7b/283, yazıcısı 29b/1607, yıḳıcı 30a/1710, ṭaġıdıcı 30a/1710, ayırıcı 30a/1716, ṣoldırıcı 30a/1717.

Fiilden fiil yapma *-l-, -n-, -ş-* eklerindeki yardımcı ünlüler: Bu eklerdeki yardımcı ünlüler metinde düz kullanılarak uyum dışında kalmıştır.

dinilür 51a/3061, virildi 54b/3183, biline 56b/3248, sevinür 58a/3299, verişüp 60b/3387, alışanlar 60b/3387.

Görülen geçmiş zaman eki *-dı/-di*: Görülen geçmiş zaman teklik 3. şahıs eki çoğunlukla düz ünlülü olarak kullanılmasına rağmen yuvarlak kullanımlara da rastlanmaktadır..

olsaydı 51a/3075, buyurdı 52b/3117, oldı 53a/3140, ḳıldı 53b/3147, eyleyeydi 53b/3158, dileyeydi 53b/3158.

ḳodu 58b/3323, oldu 66a/3564, gördü 110/5038, sürüdü 112a/5079, çözüldü 113b/5131.

Öğrenilen geçmiş zaman eki *-mış/-miş:* Öğrenilen geçmiş zaman teklik 3. şahıs eki de genelde düz ünlülü olarak kullanılmasına rağmen metinde yuvarlak olarak kullanıldığı yerler de vardır.

inanmış 118a/5275, ṣanmış118a/5275, eylemiş 123a/5439, açılmış 127b/5600.

ṭutmuş 131b/5730, unudulmuş 133b/5814, çürümüş 11b/406, üşmüş 11b/400.

Gelecek zaman eki *-ısar/-iser:* Uyum dışı kalan bu eke Eski Anadolu Türkçesi metinlerinde rastlanmaktadır. Eserde de bu ek sık görülmektedir.

uġrayısarsın 3b/85, alısar 4a/114, bulısar 7a/266, ṣorısar 7a/274, öliser 7a/266, geliser 14a/480, geçiser 33b/2402, biniserem 36b/2603.

Metinde gelecek zaman ekinin yuvarlak kullanımına da rastlanmaktadır.

ṣunusar 4a/105, olusar 14a/480, bulusarsın 43a/2815, çıḳagelüserdür 4a/105, görüser 125b/5525.

Teklik 2. şahıs emir eki *-ġıl/-gil:* Bu ek metinde daima düz ünlüyle kullanılan eklerden biridir.

uzatmagıl 51b/3083, ḳılgıl 171a/6924, Virgil 32a/2462, göstermegil 35a/2555, söylegil 38a/2642.

Teklik 1. şahıs eki *-ın/-in:* Bu ek de Eski Anadolu Türkçesi metinlerinde olduğu gibi eserde de düz ünlüyle yazılmıştır.

duymazın 1373, gidemezin 27a/1376, idemezin 27a/1376, giderin 82a/4081, iderin 82a/4081.

Teklik 2. şahıs bildirme eki *-sın/-sin*: Ek metinde düz ünlüyle kullanılmıştır.

ḳızısın 17a/876, değilsin 18b/926, sensin 27a/1339, nūrsın 29a/1588, ḥabībisin 30a/1884, ṭabībisin 30a/1884.

Metinde nadir de olsa uyuma giren örneklere de rastlanmaktadır.

ḳulsun 104a/4803.

Çokluk 2. şahıs eki *-sız/-siz:* Bu ek metinde çoğunlukla geniş zaman ve istek kipi çekiminde düz ünlülü şekliyle görülmektedir.

bulasız 99b/4671, getüremezsiz 144a/6156, viresiz 146a/6269, viresiz 146a/6269, ḳonasız 150a/6348 giçesiz 154a/6478.

Zarf-fiil eki *-ıcaḳ/-icek*: Eski Anadolu Türkçesinde dudak benzeşmesine uymayan eklerden biri olmasına rağmen metinde sayısı az da olsa yuvarlak şekline de rastlanmaktadır.

añıcaḳ 1b/4, olıcaḳ 3b/101, çıḳıcaḳ 16a/730, ḳalḳıcaḳ 19b/972, ṭurıcaḳ 19b/973, işidicek 12a/429, gidicek 14b/429.

ḳoyucaḳ 33a/2438 , dökücek 33a/2438, görücek 45b/2893.

Zarf-fiil eki *-ınca/-ince*: Eski Türkçede ġınça/gınçe olan bu ek Eski Anadolu Türkçesine *-g/-ġ*'ler düşerek geçmiştir ve *–ınca/ince* şeklini almıştır.

baḳınca 46b/2933, ṣalınca 37b/2633, varınca 38b/2658, ḳılınca56b/3247, çıḳınca 56b/3256, irmeyince 5b/154, görmeyince 5b/154.

Yükleme hâli eki *-ı/i*: Yükleme hâli eki metinde düz olarak kullanılmaktadır.

Bu *ḥadīṣi* çün buyurdı Muṣṭafā 5b/161, *Ṭaġları* aşup 5a/147, ṭamuyı 5b/165, Bu *kitābı* oḳuyam 5b/174, *Çayırı çimenleri ırmaḳları* 5b/191.

İyelik eki *-ı/-i*: Teklik 3. Şahıs iyelik eki de metinde uyum dışı kalan eklerdendir.

Yüz yigirmi dört biñ *ḳanadı* var 5b/181

Her *yelkeni* bu dünyādan büyükdür 5b/182

Evlādına mālına 6a/228, *acısından* 6a/229

Soru eki *-mı/-mi*: Türk Dilinin yaklaşık olarak her dönmeinde düz ünlülü kullanılan bu ek eserde de düz olarak kullanılmıştır.

Yoḫsa ol dünyā seni *aldadı mı*, Ḳul haḳḳı içün *arar mıyduñ* adımı 7a/273, Dünyā *seni mi* yidi yā *sen mi* anı 7a/274, İnanur mısın 7b/282, Hiç vefāsın bulduñ mı 7b/289.

1.2.1.3. Ünlü Türemesi

1.2.1.3.1. Alıntı Kelimelerde Ünlü Türemesi

Son iki sesi ünsüzle biten tek heceli alıntı kelimelerin yazımında sondaki iki ünsüzün arasına harekeyle ünlü girmesiyle ünlü türemesi gerçekleşmiştir. Metin çeviri yazı yapılırken yabancı kelimeler genellikle alıntı yapılan dildeki kullanımına uygun olarak yazılmıştır.

ʿaḳl > ʿaḳıl 42b/2785,

fikr > fikir eyle 86a/4213

ḫışm > ḫışım idüp 40b/2724

rızḳ > rızıḳ 4b/132

vaḳt > vaḳit 161a/6683

nefs > nefis 20b/1031

ḳabr > ḳabir 30a/1688

1.2.1.3.2. Türkçe Kelimelerde Ünlü Türemesi

Metinde Türkçe kelimelerde ünlü türemesi isimden isim yapım eki olan –cık/-cik eki alan sınırlı sayıda kelimede görülmektedir.

azıcıḳ 134a/5846, biricügi 30a/1847, ṭaracuḳ 5a/146

1.2.1.4. Ünlü Düşmesi

Çeşitli sebeplerle kelimede bulunan bazı ünlülerin düşmesiyle ortaya çıkan ses olayıdır. Bu düşme kalıcı olabileceği gibi geçici de olabilmektedir. Eserde ünlü düşmeleri daha çok kelime köklerinde türeme sırasında görülen düşmeler olmasına rağmen ekleme sırasında meydana gelen düşmelere de rastlanmaktadır.

1.2.1.4.1. Kelime Tabanında Görülen Ünlü Düşmeleri:

ayır-ı-lıḳ > ayrılıḳ 5a/140,

ayır-ıl- > Ayrıluruz 5a/141,

eyi+lik > eylik 30a/1880

çaġır-ış- > çaġrışdılar139b/6035

buyur-uġ > buyruġı 170b/1

küçük+cük > küççükden 33a/2190

beñiz+e > beñzer 40a/2714

1.2.1.4.2. Ekleme Sırasında Görülen Ünlü Düşmeleri:

İkinci hecesinde dar ünlü bulunan kelimelere ünlüyle başlayan ek geldiği zaman ikinci hecedeki dar ünlünün düşmesiyle oluşan ses olayıdır.

aġız+ı > aġzına 44a/2840

alın+ı > alnına 44a/2841

boyun+u > boynu 57a/3267

egin+i > egnine 62a/3438

ḳarın+u > ḳarnuñ 82a/4079

gögüs+ü>göğsünden144a/6176

oġıl+ı > oġlı 138a/5976

ʿömür+üñ > ʿömrüñ 83a/4121

Üç ya da daha fazla heceli kelimelerde bulunan vurgusuz orta hece ünlüsü kimi zaman düşmüştür.

diri+lik > dirlik 45b/2889 üzer+e > üzre 64a/3499

1.2.1.5. Birleşme

Birleşme konusunu Muharrem Ergin şöyle ifade etmiştir: Gramer birliklerinde bazan yan yana gelen vokaller birleşerek tek bir vokal meydana getirirler. Bu kaynaşma neticesinde ortaya çıkan vokal bazan önceki, bazan da sonraki gibi olur. İşte bu hadiseye vokal birleşmesi denir. Bu birleşme neticesinde gramer birliğinde bir darlaşma, bir kısılma, bir büzülme göze çarpar (Ergin 2009: 51-52). Konuyla ilgili metinde aşağıdaki örnekler tespit edilmiştir.

böyle < bu+ eyle 3b/98

şöyle < şu+ öyle 4a/114

niçün < ne+için 7b/288

öyle < o+ile < ol+ ile 16a/644

kendözü < kendi+özi 48b/2990

n’ola < ne ol- 23a/1150

nesne < ne+ise+ne 30a/1825

1.2.2. ÜNSÜZLER

Türkçenin tarihî dönemlerinde kullanılan ünsüzlerle Eski Anadolu Türkçesi döneminde kullanılan ünsüzler büyük oranda aynı olamsına rağmen damak *n*’si ve sızıcı gırtlak *ẖ* ünsüzü gibi farklı ünsüzler de vardır.

1.2.2.1. Ünsüz Değişmeleri

1.2.2.1.1. b > p Değişimi

Arap alfabesinin Türkçedeki seslerin bazılarını karşılamada yetersiz kalması sebebiyle *b*- sesinin tespit edilmesi zorlaşmaktadır. Metinde “bişe ḳıl 105a/4853, barmaġın 142a/6115” kelimelerinde söz başındaki b sesleri Eski Türkçedeki şeklini korumuş p’ye dönmemiştir. Pek sözcüğünün ise hem b’li hem de p’li kullanımına rastlanmaktadır.

pek 172a/12 / bek 85b/4199.

1.2.2.1.2. b > v Değişimi

Eski Türkçedeki *bar, bar-, bir-* sözlerinin ön ses *b*’leri Güney-Batı Türk lehçeleri kolunda *v*’ye dönüşmüştür. Bu nedenle bu sözler ve bunlara ekleyeceğimiz *viribi-, varca* sözleri XIII. yüzyılın ikinci yarısına giren metinlerden başlayarak Eski Anadolu Türkçesinde hep *v*- iledir (Korkmaz 2017: 90). Metinde de konuyla ilgili örnekler vardır.

bar- < varup 7b283, bar < var 8b/317.

ber- < vireler 9a/325.

Eski Türkçede söz içi ve söz sonu *–b-* ünsüzü Uygur döneminden itibaren *–v-* ünsüzüne dönüşmüştür.

yablaḳ < yavlaḳ 34b/2539, ṭabar < ṭavarları 143b/6158, yabız < yavuz 71a/3710

eb < evlerinde 10b/382, seb- < sevinüp 77b/3926.

sub < suv < su 96a/4552 sözcüğünde ise sözcüğün sonundaki v sesi düşmüştür.

Zamir kökenli şahıs eklerinde de benzer bir değişim görülür. 1. Tekil ve çoğul şahıs zamirleri ekleşirken *–van/ven, vuz/vüz* şeklini alır.

ḳurtulavuz 127a/5582, yanmayavuz 77a/3909, gidevüz 80a/4009.

1.2.2.1.3. d > y Değişmesi

Eski Türkçe döneminde söz içi –d- sesi metinde –y- ünsüzüne dönüşmüştür.

adaḳ > ayaḳ 125a/5505, adruḳ > ayruḳ 84b/4172, edgü > eyü 87b/4256, ḳadġu > ḳayġu 35a/2512, udı > uyu 58a/3289, ḳudu >ḳuyu 40b/2726.

Eski Türkçe döneminde söz sonu –d- sesi de metinde –y- ünsüzüne dönüşmüştür.

ked- > geye 62a/3438, ḳod- > ḳoyuban 62b/3449

1.2.2.1.4. t > d Değişimi

Eski Anadolu Türkçesinde kelime başı *t*'nin korunması veya *d*'ye dönüşmesi bakımından ikili bir yol ortaya çıkmıştır. İnce sıradan kelimelerdeki *t-* > *d-* değişiminin Eski Anadolu metinlerinde bazı istisnalarına rağmen artık tamamlanmış ve yazıya aktarılmış olduğu için imla ve telaffuzda bu yönde bir paralellik vardır: teve > deve, tepe > depe, tepren- > depren- vb. Ancak kalın sıradan kelimelerde karışık bir durum görülmektedir. Korkmaz, bu karışıklığın sebeplerini şöyle belirtir: "Bu değişim bir yandan geniş bir zaman diliminde yüzyıldan yüzyıla, bölgeden bölgeye az çok değişen basamaklı bir yol almış, bir yandan kelime başı *ṭ*'yı koruma veya *d'*ye dönüştürme bakımından ağızlar ve bölgeler arasında birbiri ile zıtlaşan ve bugüne kadar süregelen farklılıkların göze çarpması, üstelik müstensihler eliyle eserin değişik kopyalarına asıllarından farklı şekillerin girmiş olması, kalın sıradan kelimelerdeki *ṭ* yazılışı ile dilin ses yapısı bağlantısı açısından yer ter bazı sıkıntılar ortaya çıkarmıştır. Bu durumun bir sonucu olarak çeşitli eserlerde ṭanuḳlıḳ, ṭalaş-, ṭapu, ṭaġılur, ṭoġranur gibi *t'*li yazılışlar dışında daḳı, daḫı, dın-, dınçlıḳ, dut-, dopraḫ gibi *d*'li yazılışlara da rastlanmaktadır. Hatta aynı eserde *t*'li ve *d'*li iki ayrı imlaya tabi kelimeler de vardır" (Korkmaz, 1995: 501-502). Metinde de konuyla ilgili olarak standart bir yazı birliği görülmemektedir.

İnce sıradan ünlü taşıyan kelimelerdeki ön ses *t-* ünsüzü düzenli olarak *d-*'ye dönüşmüştür.

teg > deg 78b/3956, tegin > degin 6a/240, degülem 69b/3682, tegür > degirmez 53b/3157, tel- > deler 28a/1517, temir > demür 16a/817, tep > depdi 135a/5878, töpü/töpi > depe 139a6011, tile > diledügim 143b/6163, titre > ditredi 146/6236, tün > dün 3b/100.

Kalın sıradan ünlü taşıyan kelimelerdeki ön ses *t*- ünsüzü genel olarak varlığını devam ettirmesine rağmen metinde hem *d* hem de *t* ile yazıldığı görülmektedir. Bu kelimelerin çoğu Türkiye Türkçesinde d ünsüzüne dönüşmüştür. İmlada genelde *ṭı* (ط) ile karşılanmıştır.

Metinde kalın sıradan olmasına rağmen sadece *d* ile yazılan kelimeler de bulunmaktadır.

daḫı 1b/07

Metinde kalın sıradan olup sadece *t* ile yazılan kelimeler de bulunmaktadır.

ṭaġdan 81a/4044, ṭamarları 84a/4145, ṭamu 84a/4150, ṭaşraya 8b/318, ṭanuḳlarumdur 30a/1656, ṭoḳuz 15a/545.

Metinde hem *t*'li hem de *d*'li şekillerin birlikte kullanıldığı kelimeler de vardır. Bu örnekler imlâda henüz sistemli bir yapının oluşmadığını göstermektedir.

dut 81a/4033	tutdı 107a4911,
doyladum 148a/6297	ṭoyladı 148b/6311,
doymaz 8b/314	ṭoymamışdur 13a/454,
duydı 143a/6124	ṭuyasın 33a/2220,
dartalar 64a/3500	ṭartalar 77a/3920
dolu 5b/159	ṭolu 84a/4146

Son sesi *t* olan bazı Arapça kelimeler, ünlüyle başlayan bir ek almalarına rağmen *t* sesinin yumuşamadığı görülür.

ʿavratuñ 74b/3834, şehvetüñ 74b/3834, āfeti 75a/3837, ümmetüñ 75b/3862.

1.2.2.1.5. k-/ḳ- > g-/ġ- Değişmesi

Bugün sadece Anadolu ağızlarında söz başında görülen bu değişiklik, aslında Anadolu ve Azerbaycan ağızlarında hemen hemen genelleşmiş durumdadır (Ergin 2009: 89). Eski Anadolu Türkçesinin en önemli özelliklerinden biri Eski Türkçedeki *k* seslerinin tonlulaşarak *g* sesine dönmesidir. İnce sıradan ünlü taşıyan çoğu kelimelerde bu değişiklik görülür. Kalın sıradan kelimelerde bu kuralın tam olarak işlemediği görülür. Eski Türkçedeki söz başındaki *ḳ* sesleri Eski Anadolu Türkçesinde de çoğunlukla devam etmiştir. Metinde *k*

ve *g* sesleri için ayırt edici bir işaret bulunmamaktadır. Bu döneme ait diğer eserlerde rastlanan üç noktalı kef, keşideli kef gibi seslerden *k* > *g* değişimi ayırt edilmektedir.

gögi 30b/1958, gözleri 31a/1962, gölgesi 31a/1967, göñüller 31a/1969, gümüşler 31a/1971, gerçek 31b/1990, götüreler 32a/2011.

İki ünlü arasında kalan *ḳ* ünsüzü çoğunlukla sedalılaşarak *ġ* ünsüzüne dönüşür.

ḳılmaġa 32b/2027, aġlamaġa 33a/2041, aġarmaġa 33a/2061, uçmaġa 33a/2067, ḳuçmaġa 33a/2067, feraḥlıġı 33a/2067, yaṣdıġa 33b/2498, ḳulaġı 33b/2492, baġırcıġı 42b/2793, ḳarıncuġum 44a/2839, ayaġına 44a/2842.

1.2.2.1.6. ḳ > ḫ Değişmesi

Eski Anadolu Türkçesinde kalın sırada bulunan kelimelerin söz başında *ḳ* ünsüzünü koruduğu görülmektedir. Metinde de bu örneklere rastlanmaktadır.

ḳancaru 81a/4055, ḳātunın 12b/445, ḳaçan13b/463, ḳanı 12b/446, ḳanda 81a/4055, ḳanḳı 99a/4647.

Metinde söz içinde *ḳ* > *ḫ* değişimi ve nöbetleşmesinin görüldüğü Türkçe kelimelere de rastlanır.

aḫşamın 78a/3951, daḫı 78a/3954, yaḫşi 116b/5234, uyḫu 57b/3297, yoḫsul 78a3942

Metinde bazı kelimelerde hem *ḳ*'lı hem de *ḫ*'li yazılışlara da rastlanmaktadır.

yoḳ 60b/3390	yoḫsa 59a/3345,
ḳoḳuları 10b/370	ḳoḫuları (TBMM nüshası)

1.2.2.1.7. g/ġ > v değişimi

Bu ses olayıyla ilgili olarak Musa Duman, *g*'nin *v*'ye dönüşmesinde kelime kökünde bulunan yuvarlak ünlülerin etkisi bulunmaktadır. Bu gelişme, dudak ünsüzünün yine kendisi gibi dudak ünsüzü olan *v*'ye benzemesi sonucu meydana gelmektedir (Duman, 1995: 136). Mustafa Öner ise "Bu ses değişimini araştırmacılar genel olarak Kıpçak Türkçesi ile ilişkilendirmişler ve bu lehçelerinin karakteristik özelliği olduğunu söylemişlerdir (Öner, 2005: 130). Konuyla ilgili metinde şu örnekler bulunmakatadır.

sovuḳdan 11a/386, ḳovdılar 1463, gövnür 22b/1101, övindi 90b/4366.

1.2.2.1.8. Damak n'sinde Meydana Gelen Değişimler

Konuyla ilgili Ferruh Ağca, *Eski Türkçe Metinlerde /ŋ/~/g/ Değişkenliği Üzerine* adlı çalışmasında şu tespiti yapar: Türk runik harfli yazıtlarda /ŋ/ ünsüzü sadece belirli isim ve fiil çekimlerinde /g/ ünsüzüyle değişkenlik göstermiş, kelime kök /gövdelerinde ve diğer eklerde aslî şeklini korumuştur. Bu dalgalanmayı ünsüz değişmesi adı altında fonolojik bir durum olarak değerlendirsek bile sadece belli eklerde ortaya çıkmış olmasından dolayı aynı zamanda morfolojik bir durum olarak da izah edebiliriz. Türk runik harfli külliyatta /ŋ/ -/g/ değişkenliğinin sadece KT (Köl Tigin) ve BK (Bilge Kağan) yazıtlarında bulunması, aynı ortamda dikilen Tun. yazıtında hiç görülmemesi, bu özelliğin yazımla ilgili olmadığına işaret etmektedir. O hâlde KT ve BK yazıtlarına sızan /ŋ/ -/g/ değişkenliğinin Tun. yazıtının yazıldığı çevrede bilinmediğini, böylece bu yazıt sahiplerinin farklı diyalektikal özelliklere sahip olduğunu söyleyebiliriz (Ağca 2012: 78).

1.2.2.1.8.1. ñ > n Değişimi

Eski Türkçede de *ın / nın*, Eski Anadolu Türkçesinde *ın / nın* biçiminde olan ilgi durumu eki, metinde de Eski Anadolu Türkcesindeki şekliyledir. Metinde ekin *damak n* (ñ)'si ile gösterilen ünsüzü bazı yerlerde *n* şeklinde de görülmektedir.

Teklik 2. Şahıs eki:

Ne *çalışırsın* ḳoyup gidecege 1b/23, *Bulasın* devlet-i bāḳīyi andan 2b/52, Nice bir pençe *urasın* buraya 2b/58, Bir gün ola kim *varasın* oraya 2b/58, Yarın anda ger *inanursın* baña 3a/62.

Teklik 3. Şahıs emir eki:

Cemālini müyesser *itsün* ol şāh 2a/39, Cümleñüze raḥmet *eylesün* Allāh 16a/592.

Teklik 2. Şahıs iyelik eki:

Ṭaġıdur cümle giderür *lezzetin* 4a/111, Belleri büker dükedür *ḳuvvetin* 4a/111.

Teklik 2. Şahıs emir eki:

Dögün başını bir gün seng-ile 3b/83

1.2.2.1.8.2. ñ > y Değişimi

Damak n'sindeki ikinci bir değişim ise *ñ* > *y* değişimidir. Bu değişim metinde sadece kendü sözcüğünde görülmektedir.

Ger gelürse altun aḳçe *kendüye* 26a/1443

1.2.2.1.8.3. r > l Değişimi

Bu başlıkla ilgili olarak metinde aşağıdaki örnekler tespit edilmiştir.

merhem > melhem 164b/6785

köprü > köplüsüne 33a/2109

1.2.2.2. Ünsüz Düşmesi

1.2.2.2.1. b düşmesi

Eski Türkçede *sub* sözcüğü sonunda bulunan -*b* sesi zamanla *–v* ünsüzüne dönüşüp ardından da Eski Anadolu Türkçesinde döneminde düşmüştür. Metinde bu sesin düştüğü görülmektedir.

sub > suv > su 30a/1898

1.2.2.2.2. l düşmesi

Eski Türkçede *keltür-* ve *oltur-* şeklinde kullanılan fiillerdeki *l* sesi de Eski Anadolu Türkçesine geçerken düşmüştür.

keltür- > getürüp 122aa/5421

oltur > otura 124b/5500

ol kişi zamirinin metinde hem *ol* şekli hem de *–l* ünsüzünün düşerek *o* sözcüğüne dönüştüğü örneklere rastlanmaktadır.

ol > Di ḫalāṣ itsün *o* seni ṭamudan 69b/3685

1.2.2.2.3. g/ġ düşmesi

Eski Anadolu Türkçesinin karakteristik özelliklerinden biri de iki ve daha fazla heceli kelimelerin sonundaki -*g/-ġ* sesleri ile ek ve hece başında yer alan -*g/-ġ* ünsüzlerinin düşmesidir.

Bu düşmenin yaşandığı kelimelerin bazılarında yuvarlaklaşma örneği de görülmektedir. Metinde de bu ses olayının örnekleri yer almaktadır.

tirig > diri 36a/2586

ḳatıġ > ḳatı 36b/ 2600

elig > elli 42b/2799

çerig > çeri 142b/6129

kiçig > kiçi 100/4685

kergek > gerek 3b/86

aṣıġ > aṣṣı 59a/3335

yalġan > yalan 15b/577

yoḳġaru > yoḳaru 30b/1952

ṣarıġ > ṣaru 93b/4476

ḳapıġ > ḳapu 10b/369

ḳamuġ > ḳamu 59b/3361

1.2.2.2.4. y düşmesi

Metinde *y-* ünsüzü, söz başında bazı örneklerde düştüğü görülmektedir.

yıġaç > aġaç 139b/6030, yıġla > aġladı 143b/6159, yıraḳ > ıraḳ 16a/700, yinçü > inci 19a/945

Bu düşmelerle birlikte metinde söz başı *y-* ünsüzünün varlığını devam ettirdiği örneklerin sayısı daha fazladır.

yigit 79b/4006, yıldırım 37a/2611, yıldızlar 28a/1523, yıldır 19b/945, yılan 87a/4254.

1.2.2.2.5. ḳ/k düşmesi

Söz sonunda *-k* ünsüzü olan kelimelere küçültme eki *+cak* geldiği durumlarda sözcüğün sonundaki *-k* ünsüzü düşer. Metinde bu ses olayı aşağıdaki örneklerde görülmektedir.

küçük+cek > küçücek 23a/1167, bölük+cek > bölücek 30a/1771, köpek+cik > köpecik 65a/3535, küçük+cük > küçücükden 104a/4828

Bir örnekte ise *ḳ* ünsüzünün düşmediği görülmektedir.

ayaḳcuḳ 63b/3485

1.2.2.3. Ünsüz Türemesi

Ünsüz türemesi Eski Anadolu Türkçesi devresinde sık görülen bir ses olayı değildir. *-n* ve *-y* yardımcı sesleri bu başlıkta görülen başlıca örneklerdir.

1.2.2.3.1. n Türemesi

İşaret zamirleri bu ve ol' a gelen isim çekim çekim ekleri ve 3. teklik şahıs iyelik eklerinden sonra isim cekim ekleri geldiğinde arada zamir *n*'si turer. Metinde de bu türden örnekler tespit edilmiştir.

a-n-da 148b/6310, bu-n-da 150a/6348, ḳatı-n-a 150a/6349, heybeti-n-den 150a/6350, tozı-n-a 150a/6361.

1.2.2.3.2. y Türemesi

Ünlü ile biten bir sözcüğe ünlü ile başlayan bir ek getirildiğinde ya da ek fiilin çekimli şekillerinde ve edatların kendilerinden önceki sözcüğe araya yardımcı bir *-y-* ünsüzü girer.

ḳamu-y-a 9b/348, ṭamu-y-a 9b/348, araya 145a/6212, kimse-y-e 1b/12, işle-y-e 2b/46, bağışla-y-a 2b/46, tevbe-y-ile 9b/342, emri-y-ile 38a/2655, süñü-y-ile 139a/6006, gövde-y-ile 6150.

1.2.2.3.3. v Türemesi

Eski Türkçede *ur-* şeklinde olan fiil, Eski Anadolu Türkçesi dönemine ait metinlerde hem *ur-* şeklinde hem de *vur-* şeklinde varlığını devam ettirmiştir. Metinde de fiilin her iki kullanımına rastlanmaktadır.

urdı 48b/2991 vurdı 165b 6793

1.2.2.3.4. Ünsüz İkizleşmesi

İkizleşme konusunda Hatice Şahin şu değelendirmeleri yapmaktadır: "Bazı kelimelerdeki çeşitli ses olayları neticesinde ünsüz ikizleşmeleri görülür. İkizleşme Türkçenin benimsediği olaylardan değildir. Ancak bazı ses değişiklikleri nedeniyle ikizleşme ortaya çıkabilir. Bu hadise çoğunlukla ekleşme durumunda ve eriyen *g* sesinin uzattığı ünlünün normal uzunluğa dönerken hece dengelenmesi amacıyla ortaya çıkan ikizleşmedir(Şahin 2018: 46)." Metinde de sınırlı sayıda da olsa ikizleşme örnekleri tespit edilmiştir.

asıġ > aşşı 59a/3335 elig > elli 15a/545, isig > issi 58b/3318, uṣ > uṣṣı 34b/2534.

1.2.2.4. Ünsüz Uyumu

Eski Anadolu Türkcesinde bazı ünsüzlerin sürekli ötümlü olması, ünsüz uyumsuzluğunu da beraberinde getirmektedir (Gülsevin, Boz 2010: 42). Kimi eklerin Eski Anadolu Türkçesinde kalıplaşmış olarak yazılması ve Arap alfabesinde de Türkçedeki seslerin tam olarak karşılığının bulunmaması vb. durumlar ünsüz uyumsuzluğunun sebepleri olarak sayılabilir. Metinde de açıklamalara uygun örnekler olmakla birlikte, az da olsa yazımda uyuma girmiş örnekler de tespit edilmiştir.

oḳumaḳdan 68b/3653, dostdan 69a/3670, Ḥaḳ'dan 71b/3733, otdan 73b/3798, uçdan 145a/6207.

mīraṣda 33a/2227, şehādetde 33a/2227.

irişdi 69a/3662, ṭutdı 84b/4172, yapışdı 85b/4199, ahdı 94a/4490.

gökdür 70a/3704, olmuşdur 95b/4534, yoḳdur 72a/3739.

itdüñ 71a/3718.

ḳardaşcuġum 12a/422, yoldaşcuġum 12a/422, Ṭaşcaġazlara 39b/2700.

ḥoşca 125b/5529.

ḳuşça 2a/41, eksükçeleri 33a/2227.

yedükçe 27a/1414.

1.2.2.5. Göçüşme

Bir kelime içerisinde birbirini izleyen iki ünsüzün yer değiştirmesi olan göçüşme, bugün daha cok ağızlarda olmakla birlikte Eski Anadolu Türkcesinde de bazı kelimelerde görülmektedir.

kirpik > kiprigi 11b/401, gibi > bigi 50a/3041, ḳabladı > ḳalbadı 120a/5341.

1.2.2.6. Hece Düşmesi

Hece yitimi olarak da adlandırılan bu konuyla ilgili olarak Hatice Şahin şu ifadeleri kullanmıştır: "Kelime içinde benzer ya da eş hecelerin yan yana gelmesi durumunda bu hecelerden birinin düşmesi olarak tanımlanan bu ses değişikliğinin Eski Anadolu Türkçesinde bazı örnekleri görülmektedir: *karındaş > kardaş, tatıglıg > tatlu gibi* (Şahin, 2018: 45).

ḳarındaş > ḳardaş 7b/277 , kimesne > kimse 4a/107, ṭatıglıg > ṭatlu 161b/ 6696.

Ayrıca metinde *durur* ek-fiili hem *-durur* şekliyle hem de ekleşerek *-dur* şekliyle görülmektedir.

ol durur 53b/3152, ḳılmuş durur 54b/3186, andan durur 55a/3201, emrinden dürür 55a/3201.

inanmaḳ durur >inanmaḳdur 166b/6852, muştulamaḳ durur > muştulamaḳdur 52b/3129, şöyle dürür > şöyledür 52b/3129, ol durur > odur 52b/3129.

1.3. ŞEKİL BİLGİSİ

1.3.1. AD

Zeynep Korkmaz adları şöyle tarif etmiştir: “Adlar, evrendeki canlı cansız bütün varlıkları, insan tasavvurundaki somut ve soyut kavramları, tek tek ya da tür olarak karşılayan sözlerdir (Korkmaz 2003: 195).

1.3.1.1. Ad Çekim Ekleri

1.3.1.1.1. Çokluk Ekleri

Tarihî süreç içerisinde *+lAr*; *+Kun, +GUn*; *+z*; *+An* ve *+t* eklerinin çokluk bildirmek icin kullanıldığı gorulmektedir (Köktekin 2011: 86). Adın birden çok varlığı gösterdiğini belirtmek için Türkiye Türkçesiyle beraber pek çok Türk lehçesinde de *-lar/-ler* eki kullanılır. Çokluk eki almış olan kelimelerde, isim hâl ekleri ve iyelik ekleri çokluk ekinden sonra gelir. Kardeşler, evler-i, çocuk-lar-ım-a, okul-lar-ı-da, ev-ler-in gibi (İhan 2009: 47). Bu eklerin yanında arkaik bir ek olan +an eki ve ikizlik bildiren +z eki de metinde tespit edilen eklerdendir.

+***lar*** : günāhlarum 15b/587, enbiyālar 16a/591, yollara 16a/601, ḳullarını16a/ 621, maḳāmların 16a/632, ululara 16a/636, ululardır 16a/644, şeyẖler 16a/642, pirler16a/642, dedeleri 16a/643, yirleri 16a/643.

+*an* : oġlan 99b/4676

+z : beñzi 27a/1340

Metinde bazen sayı sıfatlarından sonra gelen isimlerin de çoğul eki aldığı görülmektedir.

iki ḳızları 155b/6520, iki cānlar 159a6618, iki maʿṣūmlara 33a/2350.

1.3.1.1.2. İyelik Ekleri

İsmin karşıladığı nesnenin bir şahsa veya bir nesneye ait olduğunu ifade eden eklere iyelik ekleri denir (Vural, Böler, 2012: 146).

Eski Anadolu Türkçesi iyelik ekleri Türkiye Türkçesindeki şekillerinden sadece bazı küçük fonetik değişiklikler dolayısı ile farklıdır. Türkiye Türkçesindeki küçük ünlü uyumu Eski Anadolu Türkçesinde tam gelişmemiş olduğundan, bu dönemdeki iyelik eklerinin bir kısmı sadece 'düz ünlü', bir kısmı ise 'yuvarlak ünlü' ile kalıplaşmıştır (Gürsevin, 2007: 12).

Teklik 1. Şahıs: *-m, -(u)m/-(ü)m*

oġlum 33a/2369, doslarum 33a/2415, ḳullarum 33a/2421, göñlüme 33a/2479, dilüme 33a/2479, emrüm 34a/2519, himmetüm 38b/2660, tencegezüm 44a/2835.

Teklik 1. Şahıs iyelik eki Eski Anadolu Türkçesi metinlerinde m'nin tesiriyle genelde yuvarlak olmasına rağmen aşağıdaki örneklerde düz kullanımlara da rastlanmaktadır.

ḳızım 33a/2369, avcım 39a/2675, cānım 44a/2832.

Teklik 2. Şahıs: *-ñ, -(u)ñ, (ü)ñ*

odun 40b/2706, dostlaruñ 41b/2754, gözüne 42b/2788, ḳaşlaruñ 42b/2788, ḳanatlaruñı 42b/2789, elüñe 42b/2790, yanuña 42b/2790, ḥġcetüñ 43a/2805, ʿömrüñ 42a/2815, cġnūñ 42a/2815, dīnüñ 46a/2906.

Teklik 2. Şahıs iyelik eki Eski Anadolu Türkçesi metinlerinde genelde yuvarlak ünlüyle olmasına rağmen metinde azımsanamayacak kadar düz ünlülü kullanımlara da rastlanmaktadır.

vaḳtıña 43b/2817, rūhıñı 43b/2818, peyġamberiñ 46a/2906, ḥaṣretiñden 46b/2918, nefsiñe 47a/2945, yaḳaña 4a/105.

Metinde ñ > n değişiminin başlıca örneklerine Teklik 2. Şahıs iyelik eklerinde de rastlanmaktadır.

rızḳın 53b/3148, ṣuyun 53b/3148

Teklik 3. Şahıs: *-ı/-i, -sı/-si*

Teklik 3. Şahıs iyelik eki ünsüzle biten kelimelere *+ı/+i,* ünlüyle biten kelimelere ise *+sı/+si* şeklinde gelmektedir.

resūline 1b/8, yoḫsulı 1b/20, bayı 1b/20, betigi 2a/35, ʿaybı 2a/35, ortasına 3b/89, ḳarşusına 5b/172, acısını 5b/199, ḳanadına 5b/202, alāḳasın 5b/203, atasına 5b/204, anasına 5b/204, kiçisi 22a/1089.

Türk dilinde, bazen 3. kişi iyelik eki almış kelimelerde bu ekin fonksiyonu kaybolur ve kelime kalıplaşarak taban hâline gelir. Bu durumlarda, kelimenin üstüne tekrar bir 3. teklik kişi iyelik eki geldiği görülür (Gülsevin 2011:15). Metinde bu açıklamaya uygun örnekler de tespit edilmiştir.

birisin 8b/308, hepisi 16b/644, issisine 40a/2720.

Çokluk 1. Şahıs: *+(u)muz/+müz*

yolumuz 108b/4959, ḳapumuza 92b/4429, yanumuz 119a/5311, sırrımuz 119a/5311, ṣuçumuz 120b/5368, zenbimüz 120b/5371, mürīdümüz 124a/5472, işimüz 133a/5777, göñlümüze 133a/5774.

Çokluk 1. Şahıs eki *-m*'nin tesiriyle genelde yuvarlak olmasına rağmen metinde uyuma girdiği örnekler de tespit edilmiştir.

dilimizde 1b/3, cümlemize 16a/774, duʿġmızı 16a/800, ardımızca 16a/877.

Çokluk 2. Şahıs: *+ları/+leri* cānuñuz 18b/934, bidʿatlarıñuz 27a/, başuñuza 30a/1774, yardımuñuz 33a/2122, ṣuyuñuz 40b/2722, maḳṣūduñuz 41a/2746, cümleñüze 45a/2877, bitüñüzi 47a/2940.

Çokluk 3. Şahıs: *+(u)ñuz/-ñüz*

ʿişyānları104b/4839, deryāları 104b/4840, 106a/4878, ḥisābların 106a/4882, yaşlarına 116b/5236, işlerine 118a/5277, göñüllerinde 121a/5383, zencirlerin 126b/5558, yerlerin 128b/5621.

1.3.1.1.3. Aitlik Eki

Metinde aitlik eki, hem uyuma girmeyen *+ki* şekliyle hem de uyuma giren *+ġı* şekliyle bulunmaktadır.

şīşedeki 162b/6722, cennetdeki 5b/155, içindekini 54a/3179, yanımdaki 74a/3805, ṭılısımdaki 54a/3178, altındaġına 64b/3511, uçmaḳdaġı 5b/154.

1.3.1.1.4. Durum (Hâl) Ekleri

Hâl ekleri, sık sık kullanılan ve cumlenin anlamına tesir eden isim çekim ekleridir (Gülsevin 2011: 16). Hâl ekleri isimlere gelerek işlerlik kazandırır ve diğer kelime ve söz gruplarıyla ilişkisini ortaya koyar.

1.3.1.1.4.1. Yalın Durum

İsimlerin ek almamış hâlleridir.

ḳulaḳ 64b/3522, merḥamet 65a/3528, ḫaber 65a/3530, mübġrek 65a/3530, dünyā 65b/3538.

1.3.1.1.4.2. İlgi Durumu Eki *+ıñ/+iñ, +nıñ/+niñ*

İsimleri ve zamirleri diğer isimlere bağlayarak tamlama kurmaya yarayan eklerdir. Ünsüzle biten isimlere *+ıñ/+iñ*, ünlüyle biten isimlere *+nıñ/niñ* şeklinde gelmektedir. Metinde genellikle yuvarlak olarak kullanılmıştır.

anuñ 66a/3566, evliyġnuñ 66a/3568, ayaġuñ 66a/3569, tañrınuñ 66b/3585, şeyṭġnuñ 67a/3591, birinüñ 67a/3592.

1.3.1.1.4.3. Belirtme (Yükleme) Durumu Eki *+(n/y)ı +n, +nı*

Belirtme durumu eki Eski Türkçede *+ıg*, *+n* ve *+nı* olmak üzere üç türlü belirtme durumu eki vardır (Ergin 2009: 232).

Fiilin gösterdiği işten, hareketten etkilenen varlığı belirten ektir. Eski Türkçe döneminde belirtme durumu eki isimlere üç farklı şekilde getirilmekteydi. Bunlardan birincisi kelime tabanlarında kullanılan {+(X)g}, ikincisi iyelik eki tabanlarına gelen {+(I)n} ve üçüncüsü de zamirlerden sonra gelen ve belirtili nesne durumlarıyla kullanılan {+nI} ekiydi (Tekin 2000: 108).

+(n/y)ı **:** Cümlemüzi 1b/5, seni 1b/15, gözüñi 2a/27, yüzümi 2a/30, ölümi 2a/30, sözi 2a/42, cānıñuzı 2a/42, Ṣaçuñı 2b/59, ṣaḳaluñı 2b/59.

+*n* : ḥisābın 1b/25, ʿazābın 1b/25, ş̱evābın 2b/45, ī̱mānın 2b/46, ayaġın 3b/94, lezzetin 4a/111, ḳuvvetin 4a/111.

1.3.1.1.4.4. Yönelme Durumu Eki +*a*

Eski Anadolu Türkçesinde +*a* şeklinde kullanılan bu ek, Eski Türkçe +*ga* ekinden meydana gelmiştir (Timurtaş 2005: 85).

Yönelme hâli eki -*a/-e*'dir. Ünlü ile biten bir kelimeye eklendiği zaman araya yardımcı -y- sesi gelmektedir. Eski Türkçedeki -*ga/-ge, -ka/-ke* ekinden gelişmiştir. Batı Türkçesinde şahıs zamirlerinin yönelme hâlinin (baña, saña, oña) *ñ* sesini taşıması, ekin başındaki ġ ve *g* seslerinin sonradan düşmüş olduğunu göstermektedir. Büyük bir ihtimalle Eski Türkçe devresinde *n* ile ġ, ñ şeklinde birleşmiş, lehçelerin oluşmasında yeniden parçalanmayarak Batı Türkçesine klişe hâlinde geçmiştir (Timurtaş 2012: 69).

yaḳaña 4a/105, mülke 4a/112, araña 4a/105, kimseye 4a/110, üstüne 4a/117, aslına 4a/119, incigine 4b/120, ṣaġa 4b/121, ṣola4b/121.

1.3.1.1.4.5. Bulunma Durumu Eki +*da*

Bulunma hâli eki hem Eski Türkçe hem de Eski Anadolu Türkçesi devresinde +*da/+de* şeklinde kullanılmıştır. Metinde de kullanımı bu şekildedir.

burada 67a/3595, kelġmında 67a/3598, ḥisġbında 71b/3722, ṣağında 71b/3730, içinde 72b/3768, kişide 72b/3769, ʿömrümde 73a/3771, dünyġda 76a/3872.

1.3.1.1.4.6. Ayrılma Durumu Eki +*dan*

Ayrılma hâli eki Eski Türkçede -*dın/-din* ve -*tın/-tin* şeklinde sadece dar ünlülü olmasına rağmen Eski Anadolu Türkçesi devresinde -*dan/-den* şekli yaygınlaşmış ve kalıplaşmıştır. Daha sonraki dönemlerde ünsüz uyumuna bağlı olarak *t*'li biçimleri ortaya çıkmıştır. Metinde bu ekin -*dan/-den* şeklinde kullanıldığı görülmektedir.

cānlarından 63a/3458, Ḥaḳ'dan 63a/3461, yoldan 63b/3479, analarından63b/3481, ḳamudan 116a/5221, aġaçdan 64b/3510, ṭapuñdan 64b/3520, ḳapuñdan 64b/3520.

tenlerinden 63a/3458, gözlerinden 66a/3567, ilden 66b/3575, yirden 66b/3583.

1.3.1.1.4.7. Eşitlik Durumu Eki *+ca/+ce*

Eşitli eki Eski Türkçede *+ça/çe'* dir. Eski Anadolu Türkçesinde genelde *+ca/+ce* şekliyle kullanılmasına rağmen *+ça/+çe'* li kullanımlara rastlanmaktadır. Metinde de ekin her iki şekilde de örnekleri tespit edilmiştir.

yalıñuzca 3b/86, anasızca 23b/1171, maʿṣūmca 27a/1326 ḳuşça 2a/41, zġhidçe 50a/3034, yıllıḳça 30a/1856, eksükçe 133b/5797.

1.3.1.1.4.8. Vasıta Durumu Eki *+ile/+ıla, +la/+le*

Eylemin birlikte yapıldığını belirtmek icin kullanılan bu ek, Eski Türkçe döneminde *+Xn* ile karşılanmaktadır (Gabain, 2007: 64).

Eski Türkçede araç durumu eki *+In* idi. Uygur döneminde kalıplaşma sonucu *birle (<bir+le)* biçimi de ortaya çıktı. Eski Anadolu Türkçesinde *ile* edatından gelişen *ile/ıla*, *la/le* biçimi yaygınlaşmaya başladı. Bunun yanında eskicil biçim olan *+In* şekli de ancak kalıplaşmış sözlerde kullanılmaya devam etti. Bunun yanında, Türkistan lehçelerinde kullanılan Uygur çağı kalıntısı *birle* de ilk dönem metinlerinde ve lehçe karışımı ihtimali yüksek olan kimi Behcetü'l-Haḳāyıḳ ve Marzubānnāme gibi eserlerde kullanılmıştır (Akar, 2018: 141).

***+ile/+ıla* :** Metinde çok sık kullanılan bir vasıta ekidir.

bāġ-ıla 90a/4354, ḳaṣr-ıla 91a/4387, cān-ıla 89a/4320, sübḥān-ıla 89a/4320,
derd-ile 95a/4524, ḳudret-ile 98b/4642.

***+birle*:** Kalıplaşmayla oluşan bir yapıdır. Metinde bu kullanıma da rastlanmaktadır.

Müzeyyendür cevher *birle* her ḳıl 116b/5230,

Şuʿlesi *birle* tamāmet bulunur 84a/4144.

1.3.1.1.4.9. Yön Gösterme Durumu Eki *+ra/+re, +aru/+erü*

Eski Türkçede genellikle *+GArU* ve birkaç örnekte de *+rA, +rU* ekleri bu durumu karşılamak icin kullanılmıştır (Gabain 2007: 65).

Türkçenin değişik devrelerinde önemli yer işgal eden bu ek, bugün Türkçenin çeşitli şivelerinde kalıplaşmış şekilde kendi varlığını devam ettirmektedir. Kalın kelimelerde *-ra,* ince kelimelerde *-re* şeklinde geçmektedir. Eski Türkçede *-ġaru, -gerü* ve *-ḳaru, -kerü* şeklinde idi. Batı Türkçesine geçerken ġ ve *g*'nin düşmesiyle *-aru, -erü* şekline giren ek, Eski Anadolu Türkçesinde hep yuvarlak vokalli olarak *-aru, -erü* şeklinde kullanılmıştır (Akkuş, 1995: 187-188). Metinde de bu ekin örnekleri tespit edilmiştir.

+ra/+re : Ek, ṣoñra, ṭaşra, üzre kelimelerinde kalıplaşmış hâlde görülür.

üzre 5b/193, ṭaşra 110a/5012, ṣoñra 8a/292.

+aru/+erü : ilerü 17a/875, Yoḳaru 116b/5237, içerü 95a/4514.

+ru/+rü : berü 94a/4478, gerü 102a/4751, ḳancaruya 127a/5581, añaru 68a/3637.

1.3.1.1.5. Sayı İsimleri

Sayı isimleri bazı sayılarda görülen küçükses değişiklikleri dışında Türkiye Türkçesinden farklı değildir.

bir it 68b/3643, *iki* cihānıñ 30b/1775, *Üç* gün 16b/848, *on dört* yama 17a/870, *Yüz yigirmi dört biñ* ḳanadı 5b/181, *On sekiz biñ* ʿālemi, *iküñüz* 30b/1775

-ncı/-nci ile yapılan sıra sayı isimlerinde ek genellikle düz olarak kullanılsa da birkaç sayıda hem yuvarlak hem de düz kullanımları görülür.

Dördüncüsü ʿAli-yi merdān ola 31b/1981,

Daḫı *dördünci* gün ḳāmet getürdi 161a/6688,

Üçüncü ʿalem ṭutan ʿOṯmān ola 31b/1981,

Üçünci Lā ilāhe illa'llāh ola 31a/1965,

1.3.1.1.6. Soru Eki *mı/mi*

Soru eki *mı/mi* metinde kelimelere bitişik olarak yazılmış olmasına rağmen yazı çevrimde ayrı yazılmıştır.

Māl seni mi ḳodı yoḫsa mālı sen 7a/272,

Ṣora levḥa saña yazdı mı ḳalem 15a/526

Dönmez mi yaşı ḳāneye 50a/3033.

1.3.1.2. İsim Yapım Ekleri

1.3.1.2.1. İsimden İsim Yapan Ekler

+an/+en : Eski Türkçe döneminde genellikle çokluk fonksiyonu içeren bir ektir.

oġl+an 153a/6441, er+en 6260.

+ar/+er : Sayı isimlerini üleştirme sıfatı yapmaya yarayan bu ek metinde sınırlı sayıda bulunmaktadır.

birer 147b/6284

+az : İsimden isim yapma eklerindendir. Metinde bu ekin bir tane örneği tespit edilmiştir.

geñez 40a/2715

+ca/+ce, +ça/+çe : Bu ek aslında eşitlik ekidir. Ekin zamanla yapım eki göreviyle de kullanılmıştır. Genel olarak dil isimleri ve renk bildiren isimler ile sıfatlar yapmaktadır.

sanıca 159b/6633 (sayıca), maʿmurca 90b/4375, ḫoşca 125b/5529,

yeşilce 45a/2876, sevgülüce 45/b2884.

+caḳ/+cek : -ca/-ce eşitlik durumu ekinin *oḳ/ök* güçlendirme edatı ile kaynaşmasından oluşmuş bir ektir (Korkmaz 2017: 160). İşlek değildir.

yalıncaḳ 50b/3052, ṭatlucaḳ 130b/5687, tizcek 18a/715, iricek 19b/974.

+cı/+ci, +çı/+çi : Herhangi bir meslek grubunda yer alan şahısları ve bir işi kendine uğraş alanı edinmiş şahısları bildirir (Ercilasun, 2007: 183)

Genellikle meslek isimleri ve alışkanlık isimleri yapan bir ektir. Türkçenin en işlek isimden isim yapma eklerinden olan *-cı/-ci, -çı/-çi* ekinin hem tonlu hem de tonsuz biçimleri metnimizde çokça bulunmaktadır.

daʿvacı 67b/3608, yardımcı 93b/4465, yalancı111a/5055, muştucı 139b/6022, Şefāʿatçi 33a/2233, ilçi 147b/6273.

+cıl/+cil/+cul/+cül/+çıl/+çil: Eski Türkçede bu ek *+çıl* şeklindedir: *akçıl "*aka çalan", *ḳırçıl* "kır" (Eraslan, 2012:95).

Eski Anadolu Türkçesi döneminde *+cıl* şeklinde görülmektedir: *balıḳçıl* "balığı çok seven" *tavşancıl* "tavşanları çok seven" (Gülsevin, 2011: 116). Metinde de bu ekin az sayıda da olsa örnekleri vardır.

ṭavşancıl 176a/7026,

Metinde "balıkçıl" sözcüğü "balıḳçın" 177a/6 şeklinde yazılmıştır.

+cuḳ/+cük: Nesneyi küçültmek, azaltmak ya da küçük göstermek istediğimizde adına -cik (Eski Osmanlıca cük) veya -ceğiz (Eski Osmanlıca cügez) eklerinden birini getirir, küçültme adları yaparız. Küçültme adları çok zaman sevgi, şefkat, acıma bazan da aşağılama anlatımında kullanılır (Banguoğlu 2011: 340).

ṭaracuḳ 5a/146, ḳışacuḳ 11a/392, Boyuncuḳların 13a/448, azucuḳ 14a/377, ḳoyuncuḳ 23a/1133, pārecük 27a/1327, köpecük 65a/3535, ʿaḳılcıġı 108b/4964, azıcıḳ 134a/5846.

Bu eklere ilave olarak *-cıgaz/-cigez* küçültme eki de kullanılmıştır.

ṣucıġazı 57b/3293, ḳızcıġazuñ 25a/1235.

+dası : İsimlere gelerek **z**aman zarfı yapmaya yarayan ektir.

yarındası 58b/3330.

+daş/+deş : Adlardan birlik, denklik, ve eşlik anlamlarında sözler yapar. Birlik, denklik ve eşitlik gibi nitelik bilgilerine işaret eden bu adlar, sıfatlık kullanımına da uygun düşerler. (Karaağaç 2011: 270)

ḳardaş 63b/3482, yoldaş 63b/3482, ḥâldaş 65b/3544, sırdaşa 9a/327, ḳoldaş 16a/591, pīrdaşları 16a/802, arḳadaşsız 30a/1734, ḳarındaşı 30a/1865.

+düz: Zaman bildiren isimlere gelerek zarf yapar. Metinde bir örnek tespit edilmiştir.

gündüz 153b/6455.

+ıl/+il: Moğolca ile ortaklaşan ve Eski Türkçe döneminden beri işlek olmayan bir ektir (Korkmaz, 2009: 88).

Eski Türkçe döneminde ek *+l* şeklindedir: ḳızıl "kızıl", yaşıl "yeşil" (Gabain, 2007: 47) Renk adı olarak metinde iki örnek tespit edilmiştir.

yeşil 5b/192, ḳızıl 161a/6682.

+kek : Eski Anadolu Türkçesinde *+kek* şeklindedir ve kalıplaşmış olarak *erkek* "erkek" sözcüğünde bulunur (Gülsevin, 2011: 117). Kuvvetlendirme anlamı katan işlek olmayan bir ektir. Metinde bir örnek tespit edilmiştir.

erkek 131b/5719.

+la/+le: Bu ek Eski Türkçe döneminde oldukça bol örnekler veren çok eski bir ek durumundadır. Eski Anadolu Türkçesi metinlerinde de yer yer görülmektedir (Korkmaz 2017: 160). Metinde iki kelimede bu eke rastlanmıştır.

sinlede 87b/4273, dünle 88/b 4293.

+lu/+lü : Sık kullanılan bir isimden isim yapım ekidir. Asıl görevi sıfat olarak kullanılan isimler yapmaktır. İsimden mevcut bulundurma, sahiplik, bağlılık ifade eden isimler yapar. Metinde de örnekler oldukça fazladır.

ḳutlu 158b/6608, ṭopraḳlu 161a6682, ṭatlu 161b/6696, otlu 6a/224, bahtlu 6b/ 245.

dürlü 8a/304, ṣūretlü 9a/325, ḳıymetlü 14b/510, eksiklü 15a/514, gizlü 16a/697, dertlü 16a/731

+lıḳ/+lik, +luḳ/+lük: İsim kök ve gövdelerine gelerek genellikle eşya, alet, yer, meslek, makam, topluluk isimleri türetir (Ergin 2009: 155). Bu ek de sık kullanılan yapım eklerindendir. Metinde de bu ekle ilgili örnekler oldukça fazladır.

muştuluḳ 24b/1204, ḫoşluḳ 33b/2499, susuzluḳ 40a/2715, ṭamuluḳ 44b/2850, ḳonuḳluḳ 48a/2971, ululuḳda 48a/2980, insānlıḳ 54b/3185, ṣayımlıḳdan 16b/844, kişilik 16b/867, ümmetlik 105a/4853, tezkiyelük 15a/566

+ncı/+nci, +ıncı/+inci: Sayı isimlerinden sıral sayı sıfatı yapan bir yapım ekidir. Sadece sayı adlarında kullanılır.

dördüncüsü 31b/1981, dördünci 161a/6688, üçüncü 31b/1981, üçünci 31a/1965,

+raḳ/+rek: Karşılaştırma ve kuvvetlendirme işlevlerini üstlenmiş bir ektir. Eserde bu ekle ilgili sadece bir kelim tespit edilmiştir.

yigrek (daha iyi) 27a/1448

+sul **:** Eski Anadolu Türkçeside ek *+sul* şeklindedir: *yoḳsul* "yoksul" sözcüğünde bulunmaktadır (Gülsevin, 2011: 119).

Bu ek genel olarak benzerlik ve ilgi kavramlarını ifade eden kelimeler yapar (Ercilasun, 2007: 187). Metinde bu ekin bulunduğu bir kelime vardır.

yoḫsul 78a/3942

+suz/+süz: *+lı/+li* ekinin olumsuz şekli olan bu ek sık kullanılan bir ektir. İsimlerde yokluk, bulunmama, eksiklik bildiren kelimeler türetir. Metinde örnek sayısı oldukça fazladır.

ṣuçsuz 82a/4085, ḳuṣursuz 15a/533, ḳapusuz 30b/1733, bacasuz 30b/1733, uyḳusuz 33a/2226, ṣusuz 57b/3292, ıssuz 61b/3410, vefāsuzdur 70a/3689, gözsüz 72b/3758, dilsüz 72b/3758, şüphesüz 84a/4154, tevbesüz 92b/4438 .

Eski Anadolu Türkçesi eserlerinde bu ek çoğunlukla yuvarlak ünlülü olmasına rağmen düz ünlülü kullanımlar da vardır.

perdesiz 97a/4585, gümānsız 112a/5073, ümmetsiz 124b/5494, ḥayāsızlar, 150a/6347, ersiz 154/6479.

+şar/+şer: Sayı isimlerini üleştirme sıfatı yapmaya yarayan bu ek metinde sınırlı sayıda bulunmaktadır.

ikişer 10b/371, yedişer 108b/4962.

+ıġ/+ig/+uġ/+ük **:** Somut isim ya da nesne ismi türetir (Çotuksöken, 2011: 89) Metinde bu ekin az sayıda örneği bulunmaktadır.

yumruḳ 30a/1845, ṭopuġa 38b/2658,

+z/ +ız/ +iz/ +uz/ +üz **:** Asıl sayı isimlerine eklenerek eşitlik bildiren topluluk sayı isimleri türetir (Ergin, 2009: 170).

Bazı organ isimlerinin çift olduğunu gösterir (Korkmaz, 2009: 66).

dizine 69a/3655.

1.3.1.2.2. Fiilden İsim Yapan Ekler

-a/-e: Zarf-fiil ekinin kalıplaşması neticesinde oluşmuş bir ektir.

çevresinde 31a/1967

***-aġ/-aḳ/-ḳ/-k*:** Eklendiği bazı fiil kök ve gövdelerinden eşya, araç gereç ismi türetir (Ercilasun, 2007: 187)

ṭaraġıyla 35a/2548, bıçaġıla 23a/1134.

-am/-em: İşlek bir ek değildir. Metinde de tek örneğine rastlanmıştır.

ṭutam 43a/2811

***-ġu/-gü / -ḳu/-kü* :** Çeşitli anlamlarda soyut ve somut isimler yapan bir ektir. Eski Anadolu Türkçesinde ekin düz ünlülü örnekleri yoktur, ek daima yuvarlak ünlülü şekildedir (Karadoğan 2001: 174). Eserdeki iki örnekte de kullanım böyledir.

ḳayġu 30a/1909, uyḳu 25a/1230, sevgüñü 9b/349, görgülüdür 16a/618.

***-ġun /-gün*:** Genelde sıfat görevli isimler türetir. Eserde bir kelimede tespit edilmiştir.

azġunlara 29a/1589, bozġunlara 29a/1589.

***-ıcı /-ici* :** Fiillerden daha çok meslek, uğraşı, alışkanlık ifade eden isimler yapar. Ek, Eski Türkçeden Eski Anadolu Türkçesine geçerken ek başlarındaki *-g/-*ġ seslerinin düşmesi sonucu meydana gelmiştir.

yuyıcı 7b/283, yazıcısı 29b/1607, olıcı 30a/1648, yıḳıcı 30a/1710, ṭaġıdıcı 30a/1710, ayırıcı 30a/1716, ṣoldurıcı 30a/1717, yoldurıcı 30a/1716, gidiciler 31b/1990, idici/1994.

***-ıḳ/-ik-(u)ḳ/-(ü)k* :** Fiillerden çeşitli isimler ve sıfat isimleri yapar. Metinde bu eklerle ilgili aşağıdaki örnekler tespit edilmiştir.

buyruġı 104b/4831, bölük 120/5361, ayruḳ 84b/4172, artuḳ 85a/4186, örtüklerin 133b/5796, yaraşıḳ 10b/381, açıḳlar 13b/470, uyanıḳ 27a/1374.

-ḳ/-k: Genellikle alet ve eşya isimleri yapmakta kullanılır. Bunun yanında fiilin gösterdiği hareketin sonucu ortaya çıkan durumla ilgili kelimeler de türetir (Güven 2019: 115) .

Metinde bu eklerle ilgili aşağıdaki örnekler tespit edilmiştir.

döşek 89a/4325, direk 48a/2978, sovuḳdan 11a/386, ṭanuḳlarumdur 30a/1656, dilegüñ 143b/6163.

***-l* :** İşlek olmayan bu geçişsiz fiilden sıfat ve zarf yapar. Metinde tek örneği vardır.

dükeli 147a/6267.

***-m* :** Kısa süreli veya bir defada yapılan bir işi veya oluşu gösteren fiillerden isim yapan ektir (Güven 2019: 115). Bu ek metinde iki örnekte görülmektedir

ölüm 163b/6753, içim 95a/4514.

***-mak/-mek* :** Türkçedeki bütün fiil kök ve gövdelerine gelerek fiil isimleri yapan ektir.

baḳmaġa 3a/71, ḳalmaġa 5b/207, ayırmaġa 5b/207, ṣormaġa 7b/285, ṭurmaġa 7b/285, ḳomaġa 8b/313, añlamaġa 27a/1385, ṭoḳumaġa 27a/1407, yaḳmaġa 1679, işlemeğe 27a/1406, yimege 27a/1411, yimekden 27a/1431, istemeğe.

Kalıplaşma yoluyla kalıcı ismler de yapmaktadır.

etmek (ekmek) 113b/5139, ırmaḳlar 23a/1139.

***-ma/- me*:** Bu ek, Eski Türkçe ve Eski Osmanlıcadan beri fiilin adı (mastar) yapan *-mak* eki çekim hâlinde iki sesli arasında kalıp süreklileşen son damak sesini düşürerek (hafif mastar) yapan *-ma* hâline gelmiştir (Banguoğlu, 2007: 264).

sürmeler 42b/2788, degme 139a/6007.

-maḳlıḳ/-meklik: *-maḳ/-mek eki ile -lıḳ/-lik* ekinin birleşmesinden meydana gelmiş bir ektir. Ek, Eski Türkçe, Orta Türkçe, Harezm Türkçesi ve bilhassa Çağatay Türkçesinde yaygın şekilde kullanılmıştır (Eraslan 2004:927). Bu ekle ilgili olarak aşağıdaki örnekler tespit edilmiştir.

varmaḳlıġa 55b/3220, gitmeklige 55b/3227, görmekligi 49a/3012.

-mur: Eski Anadolu Türkçesinde ise ek *-mur* şeklinde olduğu görülmektedir: *yağmur* "yağmur" örneğinde bulunur (Gülsevin, 2011: 136).

yaġmur 61b/3411

***-(u/ü/ı/i) n*:** Metinde az sayıda örneği bulunan bu ek bir fiilin sonucunda meydana gelen isimler türetir.

dütün 37b/2634, ṣatun 59a/3337, gelin 135b/5893.

***-saḳ/-sek*:** Bu ek de işlek olmayan eklerdendir. Metinde de tek örneğine rastlanmıştır.

ṭutsaḳ 139b/6025.

***-ş, -ış/-iş*:** Metinde bu ekle ilgili aşağıdaki örnekler tespit edilmiştir.

yañlış 52a/3104, iniş 84a/4152, bilişi 34a/2510.

***-u/ü, -ı/-i*:** Muharem Ergin bu ekle ilgili olarak şu bilgileri vermiştir: **"**Eski Türkçedeki *–g ve -ġ* fiilden isim yapma ekinin Batı Türkçesinde düşmesi yüzünden yardımcı sesin fiilden isim yapma eki hâline gelmesiyle ortaya çıkmıştır. (Ergin 2009: 192). Metinde bu ekle ilgili şu örnekler tespit edilmiştir.

örtü 91a/4385, Ḳorḳu 119a/5310, ḳoḳusı 129b/5667, ayru 45b/2884, ṭolu 6a/223, yazılar 30a/1774.

1.3.2. SIFAT

Sıfatlar, adlardan önce gelerek onları niteleyen, nasıl olduklarını gösteren veya çeşitli yönlerden belirten sözlerdir (Korkmaz, 2003: 333).

Nesnelerin değişik özellikleri ve belirtileri vardır. İşte sıfat adı altında topladığımız kelimeler, bu özellik ve belirtilerin isimleridir. Bundan da anlaşılıyor ki isimlerin, nesnelerin adları olmasına karşılık, sıfatlar, nesnelerin özelliklerini ve belirtilerini karşılayan isimlerdir. Bazı nesnelerin birçok özelliği olmayıp tek özellikleri oldukları görülmektedir. Bu durumda, tek özelliğe sahip nesnenin ismi aynı zamanda sıfat olur: kör, topal vb. (Paçacıoğlu, 2012:109).

Sıfatlar da kendi içerisinde iki başlık altında incelenmektedir.

1.3.2.1. Niteleme Sıfatları

Kendinden sonra gelen ismin niteliğini gösteren (Vural, Böler, 2012: 188) sıfatlardır. Metinde geçen niteleme sıfatlarından bazıları şunlardır:

gökçek ʿameliymiş 10b/372, ḳapḳara odlu tütünleri 30a/1853ulu peyġamberleri 30a/1861, dertlü ḳullarıñ 30a/1883, nūrdan ḳadeh 30a/1906, ṭuzlu ṣu 30a/1906, ḳızıl altun 30b/1952, sevdügi ḳulları 30b/1946, gözi yaşlu ḳula 30a/1934, acı yaşları 30a/1932.

1.3.2.2. Belirtme Sıfatları

Varlık ve kavramları işaret, sayı, soru ve belirsizlik bakımından belirten sıfatlardır.

1.3.2.2.1. İşaret Sıfatları

Sıfat tamlaması icinde kendinden sonra gelen ismi gösterme ilgisiyle tamamlayan sıfatlara denir (Delice, 2008: 42).

şol nūr ḳadeḥi 30a/1908, şol vaḳıt 30a/1876. bu sözi 30b/1949, ṣu ṭamu odunı 30a/1903, o cānlar 13b/463, ol servere 30a/1862, ol dem 30a/1862, bu atañ 30a/1862, iş bu ḥāli 30a/1888

1.3.2.2.2. Sayı Sıfatları

Sayı sıfatları, isimleri sayılarını bildirmek suretiyle tamamlayansıfatlardır (Vural, Böler, 2012: 190). Asıl sayı, sıra sayı , üleştirme ve kesir sayı olmak üzere dört başlık altında incelenmektedir.

1.3.2.2.2.1. Asıl Sayı Sıfatları

Eski Anadolu Türkçesindeki asıl sayı sıfatları Türkiye Türkçesi ile aynıdır.

üç ḳanatlu 30b/1954, bir ḳanadı 30b/1956, biñ yıl 30b/1951, dü cihġnuñ 30b/1945, çoḳ alḳışlar 30a/1929, yetmiş altundan 33a/2149, yetmiş biñ dürlü 22a/1087, yetmiş biñ ulu ṭaġ 22a/1080, on yedi kez 152a/6419.

1.3.2.2.2.2. Sıra Sayı Sıfatları

Sıra sayı sıfatları varlık ve nesnelerin sayılarını, miktarlarını derecelendirme yoluyla gösteren sıfatlardır (Güven, 2019: 130).

ikinci göge 108b/4959, üçüncü bölük 6a/239, dördüncü ṭamunuñ 21b/1068, beşinci şarṭın 175a/6994, altıncı ṭamunuñ 21b/1073, yedinci ṭamu 21b/1075, sekizinci ʿalem 31b/1983, dördünci gün 161a/6688.

1.3.2.2.2.3. Üleştirme Sıfatları

Asıl sayı sıfatlarına *+(ş)ar* eki getirilmesiyle yapılan sayı sıfatlarına denir.

birer altun 147b/6284, ikişer ḫūb 10b/371, yetmişer biñ dürlü ev 22a/1085, yedişer yüz yüzi 108b/4962.

1.3.2.2.2.4. Kesir Sayı Sıfatları

Varlıkların parçalarının, bütüne olan oranlarını gösteren sıfatlardır.

yarım ḳadeḥ ṣuyu 30a/1909, buçuḳ miṣḳālini 172b/8, ḳırḳ ḳoyunda bir ḳoyun 173a/3, yüz ḳoyunda bir ḳoyun 173a/8.

1.3.2.2.5. Belirsizlik Sıfatları

Sıfat tamlaması icinde kendinden sonra gelen ismi kesin bir ozelliği ile değil de belirsizlik ozelliğiyle tamamlayan (Delice, 2008: 43) sıfatlara belgisiz ya da belirsizlik sıfatı denir.

baʿżı cānlar 10b/367, hiçbir iş 30a/1891, her ḳanadı 30b/1954, her bir ḳoġı 30a/1854, cümle ḫġllerin 30a/1894, hep sözini 42a/277, bir ḳaç kelġm 155a/6487, ayruḳ meydġna 152b/6424.

1.3.2.2.6. Soru Sıfatları

Soru sıfatları, varlıkları ve nesneleri soru yoluyla belirten sıfatlardır (Korkmaz, 2003: 393).

ne vaḳtın 40b/2779, ḳanḳı işi 42a/2779.

1.3.2.3. Sıfatlarda Pekiştirme

Metinde bazı sıfatlarda derecelendirme örnekleri görülmektedir. Derecelendirme anlamı daḫı ve gey gibi kelimelerle sağlanmıştır.

daḫı artuḳ dilek 28b/1569, gey ḳatıdur çoḳ durur meşaḳḳati 22/1102, gey ʿaceb sözdür 33a/2480

Ünsüz ile başlayan kelimenin başındaki ünsüz, hemen sonrasındaki ünlüyle birlikte alınır ve arkasına m, p, r, s ünsüzlerinden biri getirilerek oluşturulan pekiştirme hecesi, kelimenin başına eklenir (Özçelik, 2002: 31). Metinde bu açıklamaya uygun aşağıdaki örnekler bulunmaktadır.

ḳapḳara olmuş 11a/387, ṭopṭolu od 22a/1083.

1.3.3. ZAMİR

Zamirler, adların yerlerini tutan, kişileri ve nesneleri temsil veya işaret ederek karşılayan bir gramer kategorisidir. Zamirler, sayıları sınırlı olmakla birlikte kapsamları ve buna bağlı kullanım alanları oldukça geniştir. Zamirler kişilerin ve nesnelerin yerini tutan belirli kelimeler oldukları için sayıları da çok sınırlıdır. Ne var ki, her adın yerini tutabildikleri, her adı işaret ederek gösterebildikleri için kapsamları çok geniş ve sınırsızdır. (Korkmaz, 2003: 399). Zamirler de kendi içerisinde işlevlerine göre sınıflandırılmıştır.

1.3.3.1. Kişi Zamirleri

Kişi zamirleri, varlıkları kişi olarak temsil eden ve kişi isimlerinin yerine kullanılan zamirlerdir (Vural, Böler, 2012: 196). Türkçede üçü tekil üçü de çoğul olmak üzere altı şahıs zamiri bulunmaktadır. Bunlar *Ben, sen, o /ol, biz,siz ,onlar/olar/anlar'* dır. Metinde aşağıdaki şahıs zamirleri tespit edilmiştir.

Teklik 1. Kişi Zamiri: ben 23a/1136, Beni 23b/1173, Benüm 26a/1449.

Teklik 2. Kişi Zamiri: seni 23b/1174, sen 25b/1246 saña 23b/1177, sensin 26a/1339.

Teklik 3. Kişi Zamiri: vire ol luṭfu bol 33a/2029, anuñ 46a/2911, o kim 50b/3056.

Çokluk 1. Şahıs Zamiri: bize 33a/2168, bizi 46a/2910, bizim 26a/1353.

Çokluk 2. Şahıs Zamiri: size 26b/1290, sizinle 27a/1302, sizleri 1309, sizden 26a/1310, sizüñ 26a/1323.

Çokluk 3. Şahıs Zamiri: Anlara 26a/1361, anlarsuz 26a/1480, vay olaruñ ḥāline 29a/1597.

1.3.3.2. İşaret Zamirleri

Varlıkları işaret ederek, gostererek karşılayan zamirlere işaret zamiri denir (Korkmaz 2003: 420).

bu : budur 30a/1925, buña 46a/2904, budur 23b/1177.

şu: şundan 2195, şunda 34a/2519.

o/ol : oldur 37b/2638, andan 38b/2659.

bunlar: bunlara 46a/2907, bunlaruñ 27b/1499, buları 27b/1512, bunlaruñ 38a/2643.

şunlar : şunlar 29b/1598.

anlar : Anlara Münker ve Nekīr meşhūr ad eydülür 46/2900.

bura: burada 23a/2035, buraya 8a/302.

ora: orada 2109.

böyle : böylesin 46a/2910.

1.3.3.3. Dönüşlülük Zamiri

Kişi zamirlerini pekiştirmek amacıyla kullanılan anlamlı kelimelere dönüşlülük zamirleri denir (Delice 2008: 32). Eski Anadolu Türkçesinde dönüşlülük zamirleri *kendü, kendüz (< kendü+öz)* ve *öz* zamirleri ile karşılanmaktadır.

kendüye 34a/2521, kendi 48b/2992, kendiyi 15b/579, kendinüñ 122b/5427.

kendözüm 30a/1913, kendözine 43b/2822, kendözümi 94b/4501.

özüm 98b/4631, özi 102a/4757.

1.3.3.4. Belirsizlik Zamiri

Belirsizlik zamirleri, karşıladıkları ismi belirsiz bir şekilde karşılayabilen zamirlerdir (Delice, 2008: 32).

Belirsizlik zamirleri, kişileri ve nesneleri belirsiz olarak temsil eden zamirlerdir. Aslında belirsizlik zamiri olan sözler birkaçı geçmeyecek kadar azdır: *adam, insan, kimse, Farsça-Türkçe* karışımı *herkes,* Arapça-Türkçe karışımı *cümlesi,* Arapça'dan alıntı *falan, filan, şey* gibi. Bunlar dışında kalan ve oldukça yaygın olan belirsizlik zamirleri; bazı belirsiz sıfatlara, soru zamirlerine ve zarflara iyelik eklerinin getirilmesiyle oluşturulur (Korkmaz,

2009: 433). Türkçedeki belirsizlik zamirlerine ilave olarak Arapça ve Farsçadan gelen zamirler metinde belirsizlik zamiri çeşitliliğini artırmıştır.

ayruḳ: *Ayruġa* da anı ṣanmaḳdur işi 97a/4583

birbiri: İşde ayrıldıḳ deye *birbirine* 5a/143

biri : *Biri* ṣaġda ṣol yanındadur biri 5b/187

bir kimse : Zīra kim *bir kimse* bir nesneyi sevseydi 50a/3039

birisi : Her *birisi* cān ḳayġusuna düşe 22b/1115

birkaç: Giderken ḳorḳu düşdi *birḳaçına* 119a/5310

cümle : Oturalar *cümlesi* hep ol zamān 125a/5513

degme: *Degmelere* anı ḳıyās eyleme 138a/5984

dükeli: Üç güne degin *dükeli* yetirüñ147a/6267

her ne kim : Mutīʿ oldum *her ne kim* didiyise 16a/675

hiçbirisin : Bunlaruñ *hiçbirisin* duymaya 38a/2643

híç kimse : Şehirde *hiç kimse* ḳomaz cemʿ ider 33a/2151

kimse : *Kimse* giremez araña orada 4a/107

kimisi : *Kimisi* at ayaġına ḳıldı bend 144b/6189

1.3.3.5. Soru Zamirleri

Nesneleri, kişileri soru şeklinde temsil eden, onların soru şeklindeki karşılıkları olan, onları soru hâlinde ifade eden, onları sormak icin kullanılan (Vural, Böler 2012: 201).

kim: Çoḳ ʿaṭālar gerçi *kim* bulmışıdı 34a/2522

ne: Hem daḫı ḳıbleñ *nedür* tiz söylegil 38a/2641

neye : *Neye* beñzer idelüm anı beyān 55b/3218

nereye: *Nereye* gidersen diyivir bileyin 23b/1174

kimdir : Ol Ḫadīce bildiñüz mi *kimdir* ol 33a/2174,

kimdürür : İyde *kimdürür* Rabb'üñ söyle bize iy hemān 46a/2905,

ḳanda : Bilüp *ḳanda* ise aña yetürürler 53b/3148

ḳancaru: Ne ḳılayım *ḳancarı* gidem özi.

1.3.4. ZARF

Zarflar fiillerden, sıfatlardan, sıfat-fiillerden ve zarf niteliğindeki sozlerden once gelerek onları zaman, yer, yon, nitelik, durum azlık-çokluk bildirme, pekiştirme ve sorma gibi ceşitli yonlerden etkileyip değiştirerek anlamlarını daha belirgin duruma getiren sozlerdir (Korkmaz, 2003: 451).

Zaman, tarz, sebep, miktar, yön, vasıta, şart bildirerek yüklemi tamamlayan cümle ögesi zarftır. Zarf cümlenin genellikle yardımcı ögesidir. Seyrek olarak cümlelerde zorunlu öge olabilir (Karahan, 2004: 32). Zarflar; zaman, durum, yer-yön, azlık-çokluk ve soru zarfları olmak üzere beş başlık altında incelenmektedir.

1.3.4.1. Zaman Zarfları

Fiillerin ve fiilimsilerin anlamlarını zaman bakımından belirleyen, sınırlandıran ve kesinleştiren kelimelere zaman zarfı denir (Vural, Böler, 2008: 203). Metinde tespit edilen zaman zarflarından bazıları şunlardır:

Kim *bugün* dermān irişdüsen baña 102b/4764,

Müstecāb ḳıldı duʿāsın *ol zamān* 102b/4768,

Ayağında zaḥmeti *ol dem* gider 102b/4772,

Oğlum olsun bu benüm *şimden giri* 102b/4774,

Vakti āḫir kāmil eyle dīnimüz 103a/4785

Ḳancaruya ḳaçıbanı gidelüm 127b/5581

Deye Ādem *ol gün* oġlu Hābil'i 127a/5584

Vaʿ demüz *şimdi* tamām oldı bizüm 5a/142

Ḥabībüm *yarın* [ḳıyāmet] olucaḳ 28b/1565.

1.3.4.2. Yer -Yön Zarfları

Filin yönünü gösteren zarflardır. Metinde tespit edilen yer-yön zarfları şunlardır:

Anı bozup *içeri* girmeyeler 53b/3163

Ṭaşra çıḳsa ṭazu ata binerler 19a/945

Sevünüben ṭaġdan *aşaġa* iner 81a/4044

Yoḳaru aḳ ki bu ḫalḳ seni görsün 117b/5270

Tā ṣırāṭı görmeden *öte* geçe 133b/5790

ʿÖmer *ileri* yüridi o demde 155a/6504

Seni ʿarşdan *yoḳaru* ḳıldum ulı 28b/1565.

1.3.4.3. Durum Zarfları

Bu zarflar, durumda benzerlik, beraberlik, dilek, hatırlatma, karşılaştırma, kesinlik, pekiştirme, tahmin, tekrarlama, sebep, sınırlama, süreklilik gösterme, şüphe bildirme, yanıt verme gibi türlü işlevler yüklenmişlerdir (Korkmaz 2003: 502).

Böyle deyüp *zāri zāri* aġladı 102b/4765

Anı *taʿẓīmle* alup gitdiler 102b/4775

Söyleyelüm *ṭopṭolu* olsun ṣafā göñlüze 41b/2760

Her bir aʿẓāsına ol dem *böyle böyle* söyleye 44b/2849

Birbirine *esenleşüp duʿālar ḳılup* aġladılar 44b/2857

Diḳḳat idüp cūş ideler *ḳaynayuban* ṭaşalar 44b/2858

Çıḳmayuban ebedī sulṭān alup ḳalsaḳ gerek 44b/2865

Tezce yürün luṭf idüp ḳatlanuñuz bu zaḥmete 45a/2878

Zikr idüben *bir güzel* fikr eyledi 26b/1297

Aġlayaraḳ secdeye ḳor başını 27a/1351

1.3.4.4. Azlık-Çokluk (Miktar) Zarfları

Miktar zarfları fiili ölçü, miktar yönünden niteleyen zarflardır. Bu zarflar fiillerin yanında sıfatları ve zarfları belirtmek için de kullanılmaktadırlar (Güven 2019: 136). Metinden azlık-çokluk zarflarıyla ilgili aşağıdaki örnekler tespit edilmiştir.

Yalıñuz ḳalup *biraz* fikr eyledi 26b/1297

Ḳovdılar *çoḳ* dögdüler ol gitmedi 27a/1463

Anda beni sen *ḳatı* sever idüñ 36b/2600

Ḥaḳ Teʿālā aña *gey* ḥışm eylemiş 37b/2626

Cānlarını *şol ḳadar* ṭaġlayalar 39b/2689

1.3.4.5. Soru Zarfları

Eylemleri soru yoluyla niteleyen zarflardır. Metinde tespit edilen örneklerden bazıları şunlardır:

Ey baba *ḳanda* giderseñ di baña 23b/1170

Niye soyundun deye no'ldı saña 23b/1170

İşidiñ *neye* getürdüm sizleri 27a/1309

Niçün öykünmeyüz biz anlara 23a/1124

Kim tamām olmaz *ne deñlü* derisem iy dil-dārı men 50a/3034

1.3.5. EDATLAR

Yalnız başlarına anlamları olmayan, ad ve ad soylu kelime ve kelime gruplarından anlam bakımından bunlarla sıkı sıkıya bağlı bulunan, gramer bakımından onlara hakim olan ve eklendikleri kelimeler ile cümlenin öteki kelimeleri arasında çeşitli anlam ilişkileri kuran görevli sözlerdir (Korkmaz 2003: 1052). Çekim ve kuvvetlendirme olmak üzere iki çeşidi vardır.

Eski Anadolu Türkçesinde edatlar geniş bir kullanım alanına sahiptir (Hacıeminoğlu 1992: 4). Metinde de oldukça fazla örnek yer almaktadır.

2.3.5.1. Çekim Edatları

İsimlerden sonra gelerek, bağlı bulundukları isimlerle cumlenin diğer unsurları arasında zaman, mekan, cihet, tarz, benzerlik, başkalık vb. bakımlardan çeşitli ilgiler kuran kelimelere çekim edatı denir (Hacıeminoğlu 1992: 1). Metinde geçen örneklerden bazıları şunlardır:

artuḳ : Bizden *artuḳ* sever zīra ḳızını 16b/842

ancaḳ : Kimse bilmez Ḥaḳ bilür *ancaḳ* anı

bigi : Līki cennet *bigi* bir ḫoş bāġı gülzār eyledi 50a/3041

bile: Ol durur nā-dān-ı aḥmaḳ anda yoḳ ʿaḳl *bile* 53b/3152

birle: Şuʿlesi *birle* tamāmet bulunur 84a/4144,

ile: Bu yük *ile* gidiver ṭurma ṣaḳın 85b/4194

gibi: Miṣl-i ḥayvān *gibi* olma her zamān 95a/4521

içün: Her biri *içün* ḳurtaram her bir kişi 95b/4539

ḳadar : Şol *ḳadar* cān acısına düşeler 6a/226

üzre: Er ü ʿavrat *üzre* ḳaç ḳısım eyledi 74b/3832

degin: Ṭurdum anda bir yıla *degin* tamām 93b/4470

dek: Geceler ṣubḥa *dek* yatmaduġını 107a/4923

göre: Şu senüñ fiʿliñe *göre* ḳılurlar 90a/4345

ḳarşu: Aç elüñi ʿarşa *ḳarşu* yalvarur 75a/3847

ötüri: Sizden *ötüri* nice kez yüzi ḳızar 27a/1388

soñra: Pes andan *soñra* ʿömrince bil anı 165a/6807

yaña: Bir ḳapu açılmış uçmaḳdan *yaña* 10b/369

1.3.5.2. Kuvvetlendirme Edatları

Eylemdeki ifadeyi kuvvetlendirmek icin kullanılan edatlardır. Metinde şu örneklere rastlanmaktadır.

bile: Resūl aġladı ṣaḥābeler *bile* 24b/1209,

daḫı: Ḳızcaġaz *daḫı* beter ḳıldı fiġān 26a/1261

ḫod: Ne seni bilür idim ne *ḫod* ʿaşḳıñ 1b/15

1.3.5.3. Soru Edatları

ʿaceb: Neyleyem dirsin *ʿaceb* ʿaḳluñ ḳanı 83b/4131

mı, mi: Dünyānuñ menzilini bulduñ *mı* sen 8b/315

Deye ey miskīn bugün geldiñ *mi* sen 8b/315

1.3.6. BAĞLAÇ

Bağlaclar; kelimeleri, kelime gruplarını, cümleleri ve kimi zaman da paragrafları şekil ve anlam bakımından birbirine bağlayan ve yüklendikleri işlevlerle bağlandıkları sozler arasında türlü anlam ilişkileri kuran gramer ögeleridir (Korkmaz 2003: 1091). Metinde tespit edilen başlıca bağlaç örnekleri şunlardır:

ammā: Anı ben bilmezem *amma* çıḳıñ siz 61b/3422

ancaḳ: Tañrı dost müʾmin *ancaḳ* ʿāṣī degil bu kişi 46a/2904

çün: Baḳa *çün* ṣaġ yanına bir kişi göre oturur 45b/2892

çünki : Böyle deye *çünki* rūḥ ide vedaʿ aʿżāsına 44b/2852

daḫı: Sen *daḫı* yevmü ḳıyāmetde binesersin baña 45b/2897

de: Geleler Münker Nekīr *de* göreler kim sin içi 46a/2902

eger : *Eger* ṭurup bir kişi ʿazm itse 57b/3286

egerçi: *Egerçi* ḫalḳ ulu idindi bunı 155b/6512

ger : ʿİtāb idüp size *ger* ḫışm idem ben 53a/3135

gerçi : *Gerçi* bizüm işimüz cürm ü ḫaṭā 133a/5777

gerek : *Gerek* oġıl sevisi gide andan 165b/6819

gerek….gerek : *Gerek* red ḳıl *gerek* ḳabūl ben ḳulı 114b/5173

hem: Nicesi ve *hem* olupdurur bu benden 119a/5316

hem daḫı: Cümle yüz biñ *hem daḫı* ḳırḳ biñ kelām 104a/4824

hem…hem : Pes bilürsin *hem* ḥakīm *hem* ʿalīm 133a/5779

ile: İlāhī beri ḳıl kibr*ile* kinden 133b/5824

illā : Ṭurmaz aġlar *illā* eydür sözüni 111a/5043

ḳi : Kim *ki* bulaşdurduñuz anı ḳana 146a/6241

kim: Begleri Tābut'a eydür *kim* şehet 147b/6279

kim ki : Aña *kim ki* düşer ise yandurur

lı̄kin : *Lı̄kin* ol mevlānuñ emri yerine gelsin didük 46a/2911

meger: Nā-gihān vardı *meger* kim ol kebı̄r 55a/3210

ne… ne: *Ne* oḳuyup *ne* ḳoduġın bilmeye 56b/3257

şöyle kim: Ḳaḳımaḳdan şöyle *kim* maḥnūn olur 143b/6152

tā ki: *Tā ki* vaṣl ide beni envārına 95a/4516

nite kim: *Nite kim* yapar bir kişi ḥammām 50b/3048

u : ʿArş *u* ḳürsı̄ levḥ u ḳalem aġladı 28a/1521

ve : Kibriyām *ve* ḳudretim ḥaḳḳı içün 30a/1677

velı̄ : İşāretdür *velı̄* ġāyet beşāret 16a/813

yāḫud: yā ḳızına *yāḫud* saña söyleye27a/1495

ya…ya : Yā maġsel yā külḥān dimezler hümān 50b/3049

yoḫsa: Māl seni mi ḳodı *yoḫsa* mālı sen 7a/272

zı̄ra: Dostumı sen incidürsin *zı̄ra* cismüñ iridür 46a/2916

1.3.7. EYLEM (FİİL)

M. Kaya Bilgegil fiili şöyle tarif etmiştir. "Fiiller, gerçek veya itibarî varlıklarla nitelikleri bağlanmak şartıyla bir eylemin zaman içinde vuku bulup bulmamasıyla ilgili haber yahut dileği veya -eylem söz konusu edilmeksizin- gerçek ve itibari varlıklarla nitelikler hakkında verilen hükmü ifade eden kelimelerdir" (Bilgegil, 1964: 260).

Zeynep Korkmaz da fiili "Karşıladıkları hareketler ile zaman ve mekan kapsamı icinde, somut ve soyut nesne ve kavramlarla ilgili her turlu oluş, kılış, kılınış ve durumları bildiren sözlere eylem denir (Korkmaz, 2003: 527). Şeklinde tarif etmiştir.

1.3.7.1. Eylem Çekim Ekleri

1.3.7.1.1. Şahıs Ekleri

Bu ekler, fiildeki oluş ve kılışı, bir şekil ve zaman kalıbı içinde şahıslara bağlayan eklerdir. Şekil ve zaman eklerinden sonra gelen şahıs ekleri, kendilerinden sonra yalnız soru eki alabilirler (Korkmaz, 2003: 571). Şahıs ekleri Zamir kökenli ve iyelik kökenli olmak üzere iki başlıkta ele alınmıştır.

1.3.7.1.1.1. Zamir Kökenli Şahıs Ekleri

Şahıs zamirlerinin zamanla ekleşmesi sonucu oluşan şahıs ekleri, öğrenilen geçmiş zaman, şimdiki zaman, gelecek zaman, geniş zaman ve gereklilik, istek, bildirme kiplerinin çekiminde kullanılmaktadır.

Teklik 1. Kişi ***-am , -ın, -in*** : oḳuyam 18b/937, eydem 16a/816, incinmezin 73a/3779, gitmezin 81b/4070

Teklik 2. Kişi ***-sın*** : añlayasın 21b/1059, göresin 33a/2302.

Teklik 3. Kişi **:** Teklik 3. Şahısta ek yoktur.

Çokluk 1. Kişi : *-uz/-vuz,- ḳ* : yanavuz 23a/1148, dönevüz 23a/1148, buñaldıḳ 33a/2168, ḳıldıḳ 139b/6023.

Çokluk 2. Kişi ***-sız :*** ağlarsız 28a/1527, Āh idesiz 30b/1732.

Çokluk 3. Kişi ***+lar:*** umarlar 33a/2305, çekmişler 33a/2357.

Bazen çokluk 3. Şahıs ekinden sonra *-dur/-dür* kuvvetlendirme eki de kullanılmıştır. ṣorısarlardur 46a/290, dimişlerdür 59b/3353

1.3.7.1.1.2. İyelik Kökenli Şahıs Ekleri

İyelik eki kökenli şahıs ekleri ise görülen geçmiş zaman ve şart çekimlerinde kullanılan şahıs ekleridir.

Teklik 1. Kişi ***-m*** *:* dinledim 66a/3565, añladım 66a/3565, ḳıldum 72a/3741,

Söyledüm 77b/3938

Teklik 2. Kişi *-ñ/-n* : :soyundun 23b/1170, ṭoyurduñ 156a/6541, buyurdun 156a/6541.

Teklik 3. Kişi :- olursa 158a/6599, açdı 158b/6603.

Çokluk 1. Kişi : *-k* : doymaduk 28/b1540, ḳoduḳ 28/b1540, idemedük 28/b1541, gördük 28/b1541

Çokluk 2. Kişi : *-ñuz/-ñüz* **:** ḳıldıñuz 28/b1544, buldunuz 28/b1544.

Çokluk 3. Kişi: ***-lar/-ler*** **:** ḳıldılar 28/b1538, şġd oldılar 30a/1683, ġzġd oldılar 30a/1683, üşdüler 100b/4699, yalvardılar 100b/4699.

1.3.7.1.1.3. Emir Kipindeki Şahıs Ekleri

Emir çekimi, müstakil bir zaman veya kip eki almaması ve kendine özgü şahıs eklerinin bulunması sebebiyle öteki çekimlerden farklı bir görünümdedir (Yücel, 2002: 111).

Emir kipinde diğer kiplerde olduğu gibi belli başlı ekler söz konusu değildir. Emir kipinde her şahıs için ayrı bir ek kullanılmıştır.

Teklik 1. Şahıs Emir Ekleri: *-ayın/-eyin, -ayım/-eyim*

Bulayın 104a/4816, yudayın 110a/5021, ḳılayım 114a/5155, baḳayın 114a/5156, dökeyim 146a/6242.

Teklik 2. Şahıs Emir Ekleri: *-ġıl/-gil*

bağışlaġıl 147a/6263, işlegil 147a/6263, bilgil 150b/6365, buyurġıl 157a/6563, ṭoyurġıl 157a/6563, bil 157a/6567, sev 16a/640.

Teklik 3. Şahıs Emir Ekleri: *-sun/-sün*

ḳonuḳlasun 16a/759, bağışlasun 16b/857, ḳabūl itsün 16b/857, 26b/1282 girsün, 26b/1282 virsin.

Çokluk 1. Şahıs Emir Ekleri: *-alum/-elüm*

varalum 26a/1494, yalvaralum 16a/769, yanalum 16a/769, virelüm 16b/815,

eglemeyelüm 18a/912.

Çokluk 2. Şahıs Emir Ekleri: *-ñ, uñ/üñ*

Yardım idüñüz 28/b1545, ḳıluñ 28/b1546, biliñ 28/b1546, aġlañ 27a/1327, ḳoñ 27a/1327, Dilek eyleñ 27a/1329, yardım iyleñüz 27a/1327.

Çokluk 3. Şahıs Emir Ekleri -sunlar/-sünler:

aġlaşmasunlar 30a/1758, ṭaġlaşmasunlar 30a/1758, olmasunlar 1763, irişsünler 42b/2799, dökmesünler 101b/4732.

1.3.7.1.2. Şekil ve Zaman Ekleri

Şekil ve zaman ekleri fiil kök veya gövdesinin karşıladığı hareketi şekle ve zamana bağlayan eklerdir. Demek ki bu ekler bir şekil, bir de zaman ifade ederler. Şekil ifadesi hepsinde, zaman ifadesi ise ancak bir kısmında vardır. Yani şekil ve zaman eklerinin bir kısmı yalnız şekil, bir kısmı ise hem şekil hem zaman ifade ederler(Ergin 2008: 288).

Kişilerin, nesnelerin yaptıkları hareketler iki türlüdür; ortaya çıkan veya çıkacak olan hareket, ortaya çıkması tasarlanan hareket. Dolayısıyla ortaya çıkan ve çıkacak olan hareketleri bildirenlere *bildirme* kipleri, tasarlanan hareketi ifade edenlere ise *tasarlama kipleri* adı verilir (Vural, Böler, 2012: 216). Metinde tespit edilen şekil ve zaman ekleri şu şekildedir:

1.3.7.1.2.1. Bildirme (Haber) Kipleri

Bildirme kipleri, müspet veya menfi olarak, yapılan veya yapılacak olan hareketleri haber verdiğine göre hareketin zamanını da gösteriyor demektir. Şu hâlde fiillerin zaman bildiren bütün çekimleri şekil bakımından bildirme kipleri içinde toplanırlar. Yani, bildirme kiplerini yapan şekil ekleri aynı zamanda zaman ekleri durumundadırlar (Ergin, 2008: 289).

1.3.7.1.2.1. 1. Görülen Gecmiş Zaman *–dı/-di/-du/-dü*

Eski Anadolu Türkçesinde görülen geçmiş zaman eki *-dı/-di* şeklindedir. Ekin ünlüsü teklik ve çokluk birinci ve ikinci şahıslarda yuvarlak, üçüncü şahıslarda ise düzdür. Kazandığı bu yapı ile dudak benzeşmesinin dışında yer alır (Güven, 2019: 159).

Teklik 1. Kişi: Diñledim 66a/3565, añladım 66a/3565, dedi 66a/3566, gördüm 66a/3557,

Teklik 2. Kişi: aġladuñ 66a/3556, ṭoyurduñ 156a/6541 , buyurdun 156a/6541.

Teklik 3. Kişi: dedi 66a/3566, geldi 66a/3555, dikdi 139b/6030, muştuladı 146a/6228

Çokluk 1. Kişi: dirildik 3975, ḳıldıḳ 139b/6022, olmışıdıḳ 146a/6228

Çokluk 2. Kişi: irişdüñüz 146a/6228, geldüñüz 150a/6354, ḳılduñuz 150a/6354

Çokluk 3. Kişi : Ṣordular 66a/3556, Yondılar 66a/3561, ḳıldılar 66a/3561, Ḳodılar 66a/3562

Ayrıca metinde *-up/-üp* zarf-fiil eki üzerine bildirme ve kuvvetlendirme eki *-dur/-dür*, -durur/-dürür eklerinin getirilmesiyle meydana gelen -updur/-üpdür, -updurur/-üpdürür ekleri görülmektedir. Ek, günümüzdeki *-mıştır* ekinin işlevini görmektedir.

öldürüpdür 156b/6542, yaġmalayupdur 156b/6542, deyüpdür 97a/4586, öldürüpdür 155a/6511.

1.3.7.1.2.1. 2. Öğrenilen Gecmiş Zaman *-mış/-miş, -muş/-müş*

Teklik 1. Kişi: olmuşam 79a/3981, bulmuşam 15a/562, sürmüşem 15a/545, itmişidüm 68b/3640, görmişemdür 114a/5152.

Teklik 2. Kişi: Olmamışsın 66b/3577.

Teklik 3. Kişi: binmiş 156a/6528, Daḳınmış 156b/655, dirilmiş 156b/656, olmuşdurur 55b/3262.

Çokluk 1. Kişi: görmemişiz 22b/1107, olmuşuz 91a/4394, ḳalmışuz 91a/4394, olmışıdıḳ 146a/6228.

Çokluk 3. Kişi : olmuşlar 33a/2377, urmuşlar 37a/2612, ṭurmuşlar 40a/2717.

1.3.7.1.2.1.3. Geniş Zaman *-ar/-er, -ur/-ür*

Teklik 1. Kişi : ḳıluram 72a/3739, inanuram 15a/558, Ṣığınuram 15a/590

Teklik 2. Kişi: yatursın 25b/1242, atılursın 59a/3345, ururśın 82b/4092, uzadursuñ 2173.

Teklik 3. Kişi: Ṭurur 58a/3298, sevinür 58a/3299, Ḳalur 58a/3298.

Çokluk 1. Kişi: oluruz 153b/6461, aġlaşuruz 28b/1542, ḳıluruz 15a/552.

Çokluk 2. Kişi: aġlaşursuñuz 29a/1576.

Çokluk 3. Kişi : vidaʿlaşurlar 5a/145, oḳurlar 9a/335, bulurlar 12b/444.

Geniş zamanın olumsuzu –maz/mez ekiyle yapılmaktadır.

dayanamaz 13a/461, inanmaz 15a/540, ermezse 16a/626, gelmez16a/681, añlanmaz 16a/681.

1.3.7.1.2.1. 3. Gelecek Zaman *-ısar/-iser, -ası/-esi, -ıcaḳ/-ecek*

Eski Anadolu Türkçesinde gelecek zaman eki üç ekle karşılanmıştır.

***-ısar/-iser* :** Eski Anadolu Türkçesinin en yaygın gelecek zaman ekidir. Bu ek Eski Türkçe döneminde ve günümüzde bulunmamaktadır. Eski Türkçe döneminde gelecek zaman eki için -gay/-gey, -taçı/-teçi ve -çı/-çi ekleri kullanılmaktaydı. Ekle ilgili detaylı bilgi için bkz**.** (Gabain 2007: 81).

uġrayısarsın 3b/85, alısar 4a/114 , bulısar 7a/266, ṣorısar 7a/274.

***-ası/-esi* :** Ekle ilgili detaylı bilgi için bkz. (Korkmaz, 2005:145-150) Eski Anadolu Türkçesi döneminde daha çok sıfat-fiil eki olarak kullanılan *-ası/-esi* eki bazen gelecek zaman eki olarak da kullanılmıştır.

Bir daḫıca evüñe varmayasın, 8a/298.

Ḫışım ḳardaş yüzüni görmeyesin 8a/298.

İşidicek döne yanasız 12a/429.

***-ıcaḳ/-ecek*:** Eski Anadolu Türkçesinin sonlarında ortaya çıktığı kabul edilmektedir(Ergin 2008:304). Ekle ilgili detaylı bilgi için bkz. (Korkmaz 2005:3-11)

añıcaḳ 1b/4, ḳalḳıcaḳ 19b/972, ṭurıcaḳ 19b/972, çaġırıcaḳ 87b/4258, olmayıcaḳ 100a/4695.

1.3.7.1.2.1.4. Şimdiki Zaman

Eski Anadolu Türkçesi döneminde de şimdiki zaman[1244] karşılamak üzere genellikle geniş zaman şekilleri kullanılmış, 16. yüzyıldan sonra *yorı-* fiilinden gelişen *{-yor}* şekli gramerleşerek yaygınlaşmıştır (Timurtaş 2012: 144). Ekle ilgili ayrıca (Türk 1996: 291-340) bakılabilir. Metinde de şimdiki zaman için özel ek kullanılmamıştır.

1.3.7.1.2.2. Tasarlama Kipleri

1.3.7.1.2.2.1. Dilek-Şart Kipi *-sa/-se*

Bu ek, getirildiği eylemi dilek-istek ifadesiyle temel cümlenin yüklemi yaparak bitmiş bir yargı bildiriyorsa kip eki, cümleyi sonlandırmayıp şart bildirecek biçimde kullanılıyorsa şart zarf-fiil görevinde olur (Yücel, 2002:107). Metinde tespit edilen örnekler şunlardır:

Geçürsem anda devrānum Muḥammed 1b/17

Ṣanmaġıl kim beni senden bir dem *ayrılsam* gerek 45b/2899

Āli evlādı *seversen̄* ey dede 5b/208

Ger naṣīb *olursa* ol da ey emīn 1b/22

Ayrıluruz deyü *aġlaşsa* gerek 5a/141

Gerçek söyler her ne *söylerse* resūl 232

Ümmetüm de *görsek* dirlerdi cemāl 30a/1638

Şöhret yollarına *giderseñiz* (MK2/50b)

Söyleseler kim söger ve kim ḳaḳır 13a/459

1.3.7.1.2.2.2. Emir Kipi

Emir kipinin belli bir eki yoktur. Her şahıs için ayrı bir ek kullanılmıştır. Bu ekler için (*bk. 1.3.7.1.1.2. Emir Kipindeki Şahıs Ekleri).*

1.3.7.1.2.2.3. İstek Kipi –a/-e

İstek eki *-a/-e'*dir. Bu ekin Eski Türkçedeki gelecek zaman, gereklilik, dilek kiplerini kuran *-ga/-ge (-gay/-gey)*'den geldiği kabul edilmektedir (Mansuroğlu, 1968:172). Metinde istek kipi örnekleri oldukça fazladır.

Eyide şimdi cümle ḫalḳı *yudayın* 30a/1860

Diyem yā Rabbi nefsimi *dilemezem* 30a/1869

Aṣlı budur çünki *ṣorasın* baña 30a/1925 (Emir işleviyle)

Ger nebīñüz sizi şimdi *göreydi* 27a/1390 (Şart işleviyle)

Diñleyenler cānını *ṭoylayalum* 30a/1941

Dīn ḥükmüni ʿĀʾişe'den *ṣorasız* 33a/2141

Bulasıñız ʿ ibādetde ḥalāvet 33a/2462

Yalvaralar Tañrı'ya *söyleyeler* 30a/1867

1.3.7.1.2.2.4. Gereklilik Kipi *-malı/-meli, -sa gerek/-maḳ gerek*

Eski Anadolu Türkcesi döneminde gereklilik kipine özgü bir ek yoktur. Gerek sözcüğü; istek, şart ve isim-fiil eklerinden birini almış olan kelimeyle birlikte bu kipi kurar. Şahıs ekleri, belirtilen eklerden sonra gelir (Yücel, 2002: 110). Metinde *–meli* ekinin yanında *–sa gerek ve –maḳ gerek* biçimleri birlikte kullanılmıştır.

Āli evlādı görüp *sevmelidür* 27a/1345

Yollarına cānımuz *virmelidür* 27a/1345

Kim *yürümeli* ola yaşları 39a/2687

ʿ Alemüñ altında cemʿ *olsa gerek* 30/b1947

Yarın anda cemʿ olup *ṭolsa gerek* 30b/1947

Yaraḳ *ḳılmaḳ gerek* varmadan anda 71b/3724

1.3.7.1.3. Birleşik Çekimler

Bildirme ve tasarlama kipleri ile bildirilen ve tasarlanan hareketlerin görülen geçmiş zamanda, öğrenilen geçmiş zamanda veya şart şeklinde ortaya çıktığını veya çıkacağını ifade etmek için birleşik çekimlere baş vurulur. Birleşik çekim, iki çekimli fiilin bir araya gelmesinden, birlikte kullanılmasından ibarettir. Birleştirilen iki çekimden biri bir şekil ve

zamanı, diğeri de başka bir şekil ve zamanı karşılayarak birbirine bağlanan iki şekil ve zamanı birlikte ifade ederler (Ergin, 1977, s.307). Metinde geçen başlıca birleşik çekimler şunlardır:

1.3.7.1.3.1. Hikâye

1.3.7.1.3.1.1. Görülen Geçmiş Zamanın Hikâyesi

Yüzüni göge dutup dediyidi Ḥudā 102a/4752

1.3.7.1.3.1.2. Öğrenilen Geçmiş Zamanın Hikâyesi

Seni ben imtihān itmişidüm dir 3640
Ya maʿ ṣūmlar nice şehīd olmuşdı 2256

1.3.7.1.3.1.3. Geniş Zamanın Hikâyesi

Cān aña raḥmet idüp nūr yaġdururdı üstine 45b/2883
Otururdım rāvī hemān 16a/661

1.3.7.1.3.1.4. İstek Kipinin Hikâyesi

Size raḥmet ideyidi ol Ḫüdā 39a/2692
Yidi ḳat yiri ḳalduraydı muṭlaḳa 63a/3473

1.3.7.1.3.1.5. Şart Kipinin Hikâyesi

Ḳoyuban aña ṭoldursayıdı çoḳ 62b/3449
Eger birine buyursayıdı Ḥaḳ 63a/3473

1.3.7.1.3.2. Rivayet

Metinde sadece Geniş Zamanın Rivayetine örnek tespit edilebilmiştir.

1.3.7.1.3.2.1. Geniş Zamanın Rivayeti

Diledügi ḳula virirmiş kemāl 16a/696
Faẓl idüp gösterirmiş cemāl 16a/696

1.3.7.1.3.3. Şart

Metinde sadece Görülen Zamanın şartına örnek tespit edilebilmiştir.

1.3.7.1.3.3.1. Görülen Geçmiş Zamanın Şartı

Her kişi ne işlediyse dünyāda 15a/517

Ḫayır eger şer netdiyse ey dede 15a/517

Ne işitdiyse bir bir deyüvirdi 151a/6382

1.3.7.2. Fiillerde Soru

Metinde sru eki –mı/-mi ile karşılanmıştır. Daima düz ünlülü olarak yazılmıştır.

ṣormayalar mı 86b/4232, ḳor mıyam 89a/4317, uṣanmaz mısın 92a/4424, utanmaz mısın 92a/4424, aġlar mısın 97b/4595

1.3.7.3. Eylem (Fiil) Yapım Ekleri

1.3.7.3.1. Eylemden Eylem Yapım Ekleri

-ar/-er **:** Geçişsiz fiileri geçişli hâle getiren yapım eklerinden biridir.

çıḳar 2b/51, giderür 4a/111, ḳızarmışdı 30a/1768

-dar/-der : İşlek olmayan bir ektir.

döndereler 23a/1147

-dır/-dir **:** Ünlüyle biten tek heceli fiillerle ünsüzle biten bütün fiil kök ve gövdelerine getirilebilir.

bildüreyim 29a/1590, ḳaldıruñ 88b/4298, ṭoldurdı 82b/4097, bulaşdurduñuz 146a/6241, geydüresin 13b/474, sevindürse 13b/476

-ġur-/-gür-**:** Eski Türkçedeki *-gur* ve *-kur* ekiyle ilişkili olan bir ektir.

irgürmek 16a/803

***-ı-/-i-, -u-/-ü-*:**

sürü- 19a/947, ḳazıya 133b/5796.

-l- : Edilgen çatılı fiiller yapmaya yarayan bir ektir.

yorıla 30a/1848, dutulup 152b/6435, yazılana 161a/6685.

-n- : Dönüşlü fiiller yapma işleviyle kullanılan bir ektir.

buluna 2b/47, görünüñ 34b/2534, oḳunmaz 16a/598, Ṣıġınuram 16a/590.

***-ş-*:** İşteş çatılı fiiller yapmakta kullanılan işlek bir ektir.

yaraşur 157b/6585, ağlaşdılar 163a/6743, ṣarmaşdılar 163a/6743, ulaşdur 172a/8.

***-t-* :** İşlek bir faktitif ekidir.

söyletme 120a/5341, uzatmaġıl 2b/56, ağladup 2b/54.

-ur/-ür : Geçişsiz fiilleri geçişli hâle dönüştüren bir ektir.

geçürür 13a/460, arturalar 60a/3365, bitürürler 67b/3609, ṭoġuruban 128a/5609, degirmez 53b/3157.

***-ma/-me*:** Eklendiği fiillere olumsuzluk anlamı katan bir ektir.

olmayaydı 128a/5610, gelmeye 128a/5605, diñmeye 128a/5612.

***-(ü)mse-*:** İşlek olmayan eklerdendir.

gülümsedi 33a/2116.

-y- : Kuvvetlendirme eki olarak kullanılır.

ḳoyġıl 128b/5629.

***-zur-/-zür-*:** İşlek olmayan bir ektir.

ṭamzuralar 13a/461.

1.3.7.3.2. İsimden Eylem Yapım Ekleri

***+a-/+e-*:** yaşayan 7a/266 beñzer 40a/2714, oynaya 40b/2725.

***+al-/+el-*:** yöneldi 137b/5967, bunalmışlarını 33a/2072, ṭarıla 4b/122

***+ar-/+er-*:** ṣararmış 16b/844, aġara 30a/1616.

***+irge-*:** esirgeye 4b/130.

***+ı-/+i-*:** berkitdiler 93a/4453, ḳaḳımış 105b/4876.

***+ıḳ-/+ik*:** gözükdi 119a/5319, acıḳa 40a/2710.

***+l-* :** dirile 15b/574, ayrıluruz 5a/141

***+la-/+le-*:** işledügine 8b/319, başladı 19a/952, ṣula 43b/2829, gizleñ 162a/6720, muştularam 53a/3130.

+lan-: ġuṣṣalanup 97a/4592.

+ṣa-/+se-: ṣuṣaduk 40a/2716.

1.3.7.4. Birleşik Eylemler

1.3.7.4.1. İsim+Yardımcı Fiilden Oluşan Birleşik Eylemler

***isim+it* :** yardımcı iden 93b/4465, feryād idüp33a/2253, terk ider 33a/2330, āhlar idüp 33a/2381, helāk itdi 53a/3146.

***isim+eyle* :** yardım eyle 2132, dermān eylegil 2133, feryād eyleyem 2222, var eyledi 1b/5.

yār eyledi 1b/5, ḥükm eyledüñ 1b/21, ḳatʿ eyler 2b/56, fikr eyleyegör 3a/74, himmet eylerse 33a/2340.

***isim+ḳıl* :** namāzın ḳılagör 3b/100, aṣṣı ḳılur 4a/106, ḥamle ḳılur 4a/108, nidā ḳılur 8a/301, ḫayır ḳılduñısa 8b/309, ʿamel ḳılmamışam 9a/321.

***isim+ol* :** Ġāfil olma 9a/322, Şād olanlar 9a/331, ġarḳ olup 9b/347, ḳapḳara olmuş 11a/387, Pāre pāre olup 11b/402.

isim+dut : Elde dutar 5b/196, Göñlin alçaḳ dutuban 17a/874, Dīn dutup 29b/1610, El dutacaḳ 30b/1953.

***isim+bul-*:** ṣafālar bulur idi 2033, ʿizzet bulasın 33a/2338, dermān bulalar 39a/2686, fāʾide bulmayalar 39a/2686.

***isim+vir-*:** ṣadaḳa virür 44a/2847, Cevābın virem 46a/2901, destūr vir 46b/2915.

***isim+gör-*:** ḥōşca göreyin 46b/2915, düş görür 122b/5417.

***isim+vur-/ur-*:** ḳılıç vurdılar 143b/6146, naʿra urdı 144b/6187, cevlān urdı 151b/6400.

1.3.7.4.2. Tasvir Fiilleri

1.3.7.4.2.1. Süreklilik Fiili

Eylemlerin zarf-fiil şekline *dur-/ṭur-gel-,* yardımcı fiili getirilerek yapılır.
durageldi 163b/6751, ṭura vara 34b/2525, ṭura geldi 123a/5438, uru ṭurdı 140b/6060.

1.3.7.4.2.2. Tezlik Fiili

Fiiler *-iver* yardımcı fiilinin getirilmesiyle oluşan tasvir fiilidir.
inivere 40a/2706, ḥalidivergil 74b/3821, eydivergil 81a/4056, gidiver 85b/4194.

1.3.7.4.2.3. Yeterlilik Fiili

Fiiler *-ebil* yardımcı fiilinin getirilmesiyle oluşan tasvir fiilidir.
virebile 7a/ 270, irebilürdi 161a/6687.

Metinde yeterlilik fiilinin olumsuz şekline ait örnekler de vardır.
giremez 4a/107, bilemedik 16b/847, gidemezin 27a/1376, göremezim 33a/2134, ṭuramazım 33a/2134.

1.3.7.5. Fiilimsiler

1.3.7.5.1. İsim-Fiiller

Eylemlerden gecici oluş-kılış adları yapan eklerdir. Bazen de kalıcı adlar yaparlar (Doğan, 2015:132). Metinde tespit edilen isim-fiil örnekleri şunlardır:

***-ma/- me*:** Metinde bu ekin kalıplaşma yoluyla kalıcı isme dönüşen bir örneği tespit edilmiştir.

sürmeler 42b/2788

-mak/-mek : Türkçedeki bütün fiil kök ve gövdelerine gelerek fiil isimleri yapan ektir.

baḳmaġa 3a/71, ḳalmaġa 5b/207, ayırmaġa 5b/207, ṣormaġa 7b/285, ṭurmaġa 7b/285, işlemege 27a/1406, yimege 27a/1411, aġlamaḳlar 162a/6708, yimekden 27a/1431, istemege 1466, dinlemek 75b/3854.

-maḳ/-mek isim fiil eki kalıplaşma yoluyla kalıcı ismler de yapmaktadır.

etmek (ekmek) 113b/5139, ırmaḳlar 23a/1139.

-maklıḳ/-meklik: Bu eke ait örnekler şunlardır:

gitmeklige 43b/2826, zinā itmeklik 142a/6118, yola gitmeklik 160b/6674, ṭutmaġlıġı 75b/3854,

-ış/-iş : Metinde bu ekin kalıplaşma yoluyla kalıcı isme dönüşen iki örneği tespit edilmiştir.

iniş 84a/4152, bilişi 34a/2510.

1.3.7.5.2. Sıfat-Fiiller

Sıfat-fiil ekleri hem yapım hem de cekim eklerine özgü özellikler taşır. Bu nedenle de farklı bir kategori oluşturur. Bu ekler, adlar yapar, sıfat-fiil öbeği oluşturur (Eminoğlu 2008: 138).

-acaḳ/-ecek **:** Ekin gelecek zaman ve gereklilik sıfat fiil eki olarak ilk defa XIII. yüzyılda görüldüğü, daha sonraki yüzyıllarda da yaygınlaştığı kabul edilmektedir (Mansuroğlu, 1988: 266). Bu ek fiilimsiye gelecek zaman anlamı katar.

yatacaġı yiri 9a/333, olacaḳ cānlardandurur 18b/933, İnanacaḳ şeyḫi 27a/1441, El dutacaḳ ḳabẓe 30b/1953, Olacak yoldaş 80a/4016, Gelecek günāhlara 133b/5808.

-ası/-esi **:**Sıfat-fiil eki olarak kullanılan bu ek eklendiği fiile gelecek zaman anlamı da katmaktadır.

çıḳası gözlerüm 86b/4235, ḳoyası bulam kişi 129a/5647.

-an/-en **:** Eski Türkçedeki *-ġan/-gen* sıfat-fiil ekinin başındaki *ġ* ve *g* seslerinin Eski Anadolu Türkçesinde düşmesiyle oluşmuştur. Geniş zaman ifadesinin yanında yer yer şimdiki zaman ve geçmiş zaman ifadesi de taşımaktadır. Ekin kullanım alanı oldukça geniştir; sıfat olarak kullanılmasının yanında ad olarak da kullanılmaktadır (Güven 2019:178).

ölen kişi 5b/221, Yapanlar 90a/4347, ṭuranlar 90b/4375, olanlar 90b/4375, olan 91a/4383, Dileyenler 92b/4434, söyleyen 93a/4451, eyleyen93a/4451, gelenler 93a/4453.

-r, -ar/-er, -ur/-ür**:** Geniş zaman anlamı veren bir ektir.

beñzer ḳorḳulu āyet 27a/1487.

-maz/-mez**: G**eniş zamanın olumsuz şeklini ifade eden bir ektir.

oñmaz işi 51a/3975, Uymaz gözlerine 103a/4796, dükenmez kāfiri 143a/6143.

-duḳ/-dük : Eski Anadolu Türkçesi metinlerinde çoğunlukla yuvarlak olmasına rağmen düz ünlülü kullanımlara da rastlanmaktadır. Metnin yazımın da da bu ikilik göze çarpar.

çıḳarduġı āhengini 14b/494, bulduġunı 16a/623, Ummaduġın 16a/718, görmedügüñ 16a/718, virdügi addur 27a/1452, Ṭurduġum 31a/1967, İstedüklerin 33a/2029, gördükleri vaḳtın 33a/1481, gitdikleri yola 23a/1126, geydügi libasçıḳlar 45b/2886, yatdığı kim yircikler 45b/2885.

-mış/-miş, -muş/-müş : Eklendiği fiile geçmiş zaman fonksiyonu katan bir sıfat-fiil ekidir. Eski Anadolu Türkçesi metinlerinde çoğunlukla düz ünlülü olmasına rağmen yuvarlak kullanımlara da rastlanmaktadır. Metnin yazımında da bu ikilik göze çarpar.

ölmüş cāna 45b/2890, ölmüş birisin 45b/2890, Oḳumuş deñlü 95a/4525.

-mış/-miş ekiyle yapılan bazı kalıcı isimler de vardır.

yaban yemişlerin 23a/1138, Hep yaradılmış ʿayān olur imiş 16a/695.

1.3.7.5.3. Zarf-Fiiller

Fiillere gelerek geçici zarflar oluşturan eklere zarf-fiil ekleri, kelimelere de zarf-fiil denir. Zarf-fiiller cümlede zarf tümleci görevinde kullanılan fiilimsilerdir. Metinde geçen zarf-fiil ekleri şunlardır:

-a/-e **:**

Döge anı kendü işin işlede 56b/3253

***-alı/-eli*:**

Ben saña vaʿde olalıdan berü 130a/5682

Düşeliden baña sevdāyı yār 114a/5142

***-anda*:**

Feṯḥ olanda saña bābü'l-ʿulā 91a/4392

araḳ/-erek **:**

Aġlayaraḳ didi ol dem yā resūl 33a/2059

Giderek yolları irdi deñize 118b/5292

Sürerek ardlarından yetdiler ḫoş 118b/5295

-duḳça/-dükçe:

Naṣīb olduḳça görürem ḥāl nite 16a/693

Yalḳıduḳça nūra gözler ṭoymaya 31a/1962

Yedükçe elin emegin yir idi 27a/1414

***-dügince/-digince*:**

Ümmeti-çün girdügünce māteme 16b/863

***-elden berü*:**

Ey ata sen ana ölelden beri 23b/1171

Anasızca yetīm ḳalaldan beri 23b/1171

***-ı/-i, -u/-ü*:**

Ḳıṭmīr varur yuvalanı yuvalanı 27a/1479

Aġlayu vardum ben hemān 94b/4500

***-ıcaḳ/-icek*:**

Yaz olıcaḳ derliyceḳ gey teni 11b/399

Ḳırḳ olıcaḳ ṭışara çıḳarım 16a/705

***-ınca/-ince*:**

Ṭārlıġata ire çıḳınca yine 56b/3256

***-iken/-ken*:**

Fāṭıma'ya ḥāli vaṣfeyler iken 23a/1131

Birḳaç aṣḥāb işidür söyler iken 23a/1131

***-madın/-medin*:**

Düşmeden ol ejdehānuñ aġzına 72a/3749

Destüm būse virürem utanmadın 27a/1474

Ḥaḳḳ'a niçe varacaġım ṣanmadın 27a/1474

***-up/-üp*:** Ger imāma uyup imām verse selām 56b/3259

Tiz ḳaçar ḳalḳup yirinden ve's-selām56b/3259

-uban/-üben :

Uçuban cennet içine gireler 104a/4820

Ḳuş gibi pervāne uruban uçalar 104a/4819

Söyleyüben Mūsā'ya ḳıldı ḫiṭāb 104a/4823

-uraḳ :

İzüm sürüp aġlaşuraḳ geldiler 955

Oḳuyuraḳ iş bunı buldı ʿayān 104a/4817

1.3.7.6. Ek-Fiil

Ek fiille ilgili olarak Zeynep Korkmaz şu değerlendirmeleri yapmıştırç: "Eski Anadolu Türkçesinde ve Türkiye Türkcesinde ek-eylem, Eski Türkçe *er* yardımcı eyleminin zaman içerisinde ekleşmesi ile oluşmuştur. Ek-eylemin dildeki görevi, ad soylu sozcukleri eylem durumuna getirmek ve basit zamanlı kiplerden birleşik zamanlı kipler oluşturmaktır" (Korkmaz, 2003: 702). Metinde de bu açıklamaya uygun örneklerin bulunduğu tespit edilmiştir.

Anuñ-çün ḳorḳudan ḫalāṣ *idi* 17a/869

Biribiri *üstündeyidi* ṭamu 1061

Ṭarīḳat anuñ kim *aġıdur* ʿayān 3092

İçinde ṣarusı *gibidür* anuñ

Eger ḥükmü şerʿ-ile ʿāmil *iseñ* 51a/3071

Şerīʿat umurunda kāmil *iseñ* 51a/3071

İmdi fırṣat eliñüzde var *iken*

ʿAḳluñuz hem siziñ ile yār *iken*

İKİNCİ BÖLÜM

2. METİN

Metnin Kuruluşunda İzlenen Yöntemler

1. Metnin yazı çevrimi yapılırken MK1 nüshası esas alındı. MK2 ve TBMM nüshalarıyla karşılaştırması yapıldı. Üç nüshada da ortak olan beyitlere herhangibir işaretleme yapılmadı. Beyitlerdeki farklılık tek kelimedeyse sadece kelimeteki farklılık dipnotta gösterildi. Daha fazla farklılığın olduğu durumlarda ise beyitin tamamı yazılarak varak numaralarıyla dipnota eklendi.
2. Yazı çevrimde "Oktay New Transkripsiyon" font programı kullanılmıştır. Metne varak numarası verilirken MK1 nüshasındaki numaralar esas alınmış olup diğer nüshaların varak numarası dipnotta gösterilmiştir. MK1 nüshasında varak numarası verilirken günümüzde kullanılan sayılar easas alınmıştır.
3. MK2 ve TBBMM nüshalarında sonradan yazılan ve günümüzde kullanılan sayılar esas alınmıştır.
4. Metnin yazı çevrimi yapılırken metin harekeli olduğu için mümkün olduğunca, metin tamiri yapılmamaya çalışıldı. Fakat tamire ihtiyaç duyulan durumlarda tamir edilen kısım köşeli parantez [ ] içerisinde gösterilmiştir.
5. Yazmada silik çıkan veya okunamayan kısımlar (…) şeklinde gösterilmiştir.
6. Metin ve sözlük kısmında okunmasında ve anlamlandırılmasında tereddüt yaşanan kelimelerin yanına (?) işareti konulmuştur.
7. Metinde mükerrer yazılan veya atılması gereken ksımlar dipnotta belirtilmiştir.
8. Metinde daha kolay anlaşılabilme kaygısıyla noktalama işaretlerine yer verilmiştir.
9. Özel isimlerin ilk harfleri büyük harfle yazılmış olup, özel isimlere gelen ekler kesme işaretiyle ayrılmıştır.
10. MK1 nüshasında 168b/2'den itibaren nesir bölüm başlamaktadır.
11. Yazmada başlık olan veya önemli görülen bölümler kırmızı mürekkeple yazılmıştır. Bu şekilde yazılanlar kısımlar transkripsiyonda koyu yazılmıştır.
12. -i fiili, ile ve içün edatı birleşik yazılmış ise metinde (-) işaretiyle gösterilmiştir. Örneğin; yoġ-ısa, anuñ-ıla, ayruġ-içün gibi.

13. Metinde geçen âyet ve hadisler ile Arapça ifadeler transkribe edilerek koyu renkle yazılmıştır. Arapça ibarelerden anlamı metinde olmayanların anlamları dipnotta gösterilmiştir.
14. Nüshaların ortak metni oluşturulurken tema bütünlüğüne dikkat edilmiştir. Fakat metinler kendi içerisinde de zaman zaman tekrara düştüğünden dolayı bütünlüğün bozulduğu bölümlere rastlanmaktadır.

1b[1]

[1] Kitabın temellük kaydı "Hazā kitābü Cellād-zāde Ḥafıẓ Aḥmed Efendi'niñ kitābıdır M 26 Teşr̄ini ṣānī̄ 99"

Hazā Kitābu Ervāḥ-nāme Budur[2]

Bismi ʾllāhi ʾr-raḥmāni ʾr-raḥīm[3]

1 Lā ilāhe illa'llāh[4] diñ müdām

Muḥammed Resūlullāh diñ tamām[5]

2 Allāh adın dün ü gün zikr idelüm

Virdügi niʿmetlere şükr idelüm

3 Dilimizde zikrimüz olsun İlāh

Hem göñülde fikrimüz olsun İlāh

4 Zīra Allāh'ı añıcaḳ bil yaḳīn

Olur Allāh aña elbetde yaḳın

5 Cümlemüzi yoġ-iken var eyledi

Sevgülü Ḥabībine yār eyledi

6 Ol durur Ḫallāk u Ḥannānü'l-kerīm

Ol durur mennānü Rezzākü'r-raḥīm

7 Evvel āḫir hem ol durur[6] pādişāh

Andan artıḳ bir daḫı yoḳdur İlāh

8 Ol[7] Ḥaḳḳ'a Ḥamd ü ṣenā olsun müdām

Hem Resūline biñ taḫiyyāt biñ selām[8]

9 Hem Muḥammed dürür ṣadr-i enbiyā

Oldı ʿālem ol Muḥammed faḫrine[9]

10 Diñ biñ selām āline aṣḥābına

---

[2] Eserin adı MK2 nüshasında "Hazā Kitābu Emir Sulṭān"TBMM nüshasında "Hazā Kitābu Ervaḥname Bi't-teʾlīfi Pīr Muḥyiddīn"olarak yazılmıştır.

[3] Rahman ve rahīm olan Allāh'ın adıyla

[4] Allah'tan başka ilah yoktur. Muhammed Allah'ın resūlüdür.

[5] Bu sözcük TBMM nüshasında "müdām"olarak yazılmıştır. Bu beytin vezni bozuktur.

[6] Bu sözcük TBMM nüshasında "ol durur "olarak yazılmıştır.

[7] Bu sözcük TBMM nüshasında "evvel"olarak yazılmıştır.

[8] Bu dize TBMM nüshasında "Hem Resūl'e biñ ṣalāt ile selām"olarak yazılmıştır.

[9] Bu beyit TBMM nüshasında "Ol Muḥammed'dir o ṣadr-i enbiyā/Ol dü ʿālem faḫri ol kāni safā"olarak yazılmıştır.

Hem cemiʿ-i enbiyā vü Aḥmed ü etbāʿına [10]

11 Ṣalavāt virelüm rūḥ-ı Resūle [11]

Muḥammed Muṣṭafā ol pür-uṣūle

12 Dünyā hiç kimseye ḳılmaz bil vefā

Bāri bu dem bulalım zevḳ u ṣafā [12]

13 Gel ey cānım gel ey ḫānım Muḥammed

İki cihānda sulṭānım Muḥammed

14 Tā bildim derd-ile ʿaşḳ-ile ey dost

İrişdür derde dermānum Muḥammed

15 Ne seni bilür idim ne ḫod ʿaşḳıñ

Baña bildürdi Sübḥān'um Muḥammed

16 Ḫayālüñ göñlüme naḳş oldı cihān

Cemālüñdür ki seyrānum Muḥammed

17 No'laydı irişeydüm ḫizmetüñe

Geçürsem anda devrānum Muḥammed

18 İderlerse senüñ-çün yāremi biñ

Ḥelāl olsun saña ḳānum Muḥammed

19 Cemālüñdür eyā server murādum

İşitgil zār u giryānum Muḥammed

20 Dünyānuñ hem yoḫsulı bāyı [13] daḫı [14]

Bir kefen götürür ancaḳ ey aḫı

21 Ser-te-ser ḥükm eyledüñ çün sen yār [15]

---

[10] Bu beyit TBMM nüshasında "Biñ biñ selām āline aṣḥābıla/Hem cemiʿ enbiyā vü mürsele"şeklinde yazılmıştır. Bu beytin vezni bozuktur.

[11] Bu dize TBMM nüshasında "Ṣalavat virelüm çoḳ çoḳ Resūl'e"olarak yazılmıştır.

[12] Bu beyit TBMM nüshasında "Dünyā ḫod hiç kimseye ḳılmaz vefā/Bāri bir dem bulalım zevḳ u ṣafā"olarak yazılmıştır. İlk on iki beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[13] Bu sözcük MK2'de "barı" şeklinde yazılmıştır.

[14] Bu dize TBMM nüshasında "Dünyānıñ yoḫsulı vü bayı daḫı"olarak yazılmıştır.

[15] Bu dize TBMM nüshasında "Ser-te-ser ḥükm eyledüñ ṭut sen"olarak yazılmıştır

Ṭut ki ṭutduñ anı Süleymānī-vār[16]

22 Bir kefendür[17] götüreceginñ[18] hemīn

Ger naṣīb olursa ol da ey emīn

23 Ne çalışırsın ḳoyup gidecege

Ṣoñra bizi pişīmān idecege[19]

24 Çünki[20] pişmān oldı gitdi hep giden

Sen[21] bize ne fāʾide bu dünyādan

25 Ḥelālınuñ ḥisābın viriserüz

Ḥarāmınuñ ʿazābın göriserüz[22]

26 Çünki fānīdir bular ne fāʾide

Nedir ol kim fikr idelim ey dede[23]

2a

27 Fikr idelüm nedür anı ey dede

Aç gözüñi ölmeyisersin gedā

28 Diñle bir pāre neler eydem saña

Eşidüben ʿaşḳ-ıla baḳġıl ṭaña

29 ʿArabī'den Türkī oldı bu eṣer

Gel naẓar ḳıl varısa sende baṣar[24]

30 Ervāḥ-nāmeden birḳaç söz didim[25]

Gözyaşı-y-la yüzümi her dem yudum[26]

31 Gözyaşı-y-la ölümi fikr idelüm

---

[16] Bu beyit TBMM 2a'da ve MK2 1a'da " Ser-te-ser ḥükm eyleseñ ey yār/ Çünki dutduñ sen anı Süleymaca var" şeklindedir. Bu beytin vezni bozuktur.

[17] Bu sözcük TBMM nüshasında "kefendir" şeklinde yazılmıştır.

[18] Bu sözcük TBMM nüshasında "götürecegim" şeklinde yazılmıştır

[19] Bu beyit TBMM 2a ve MK2 1a'da "Ne çekişirüz ḳoyup gidecege / Ṣoñra bizi peşīmān idecege" şeklindedir.

[20] Bu sözcük TBMM 2a ve MK2 1a'da "çün" şeklindedir.

[21] Bu sözcük TBMM 2a "sen" şeklinde yazılmıştır.

[22] Bu beyit MK2 1a'da "Ḥelālinüñ ḥisābın virirüz/Ḥarāmınuñ ʿazābın görürüz" şeklindedir.

[23] TBMM nüshası 2a'da bulunan bu beyit MK1 ve MK2 nüshasında bulunmamaktadır.

[24] Bu beyit MK2 1a'da "Eşidesin nice dürlü ḫaberler/ ʿArabī'den Türkī oldı eṣerler" şeklindedir.

[25] Bu mısrada vezin bozuktur.

[26] Bu beyit MK2 1a'da "Ervāḥ-nāmeden birḳaç kelām diyelim/Gözlerüm yaşıla yüzümi yudum" şeklindedir.

Bir iki beyt naẓm idüp cemʾ idelüm[27]

32 Bu fenāda kimse kılmadı ḳarār

Ya bāña saña ola mı pāyidār[28]

33 Çünki gördüm bu cihānuñ ḳarārı

Didüm bir yādigārım olsa bāri[29]

34 İcel ire baña da bir gün ölem

Bu sebeb ola duʿāda añılam[30]

35 Kitābumuñ buncılayın ʿaybı çoḳ

Bir betigi olmaya kim ʿaybı yoḳ[31]

36 Görmeden setr idesin cümle ʿaybum

Ki zīra ser-te-serdür cümle ʿaybum[32]

37 Siziñ de ʿaybıñuz[33] setr ide Settār

Siziñ de ṣuçuñuzdan giçe Ġaffār

38 Bizim de bir duʿādur maḳṣūdumuz

Ḥāk-i pāyiñüze budur sözümüz[34]

39 Duʿāʾ-i ḫayrıla añanı Allāh

Cemālini müyesser itsün ol şāh[35]

40 Bir kez Allāh raḥmet itsün diyene

Raḥmet itsün Ḥaḳ aña döne döne

---

[27] Bu beyit TBMM 2a'da "Gözyaşıyla ölümi fikr eyledim/ Bir key ḳaç sebeb naẓm idüp zikr eyledüm"şeklinde, MK2 1a'da "Gözyaşıla ölümi fikr idelim/ Nice kez beyt naẓm idüp zikr eyledüm" şeklindedir.

[28] Bu beyit TBMM 2a'da ve MK2 1a'da "Bu fānīde ḳılmadı kimse ḳarar/ Ya baña saña ola mı ber-ḳarar" şeklindedir.

[29] Bu beyit TBMMM 2b'de "Çün gördüm bu fenānın ḳarārı/Didim bir yādigārım olsa bāri"şeklindedir.

[30] Bu beyit MK2 1a'da "Ecel ire baña da bir gün ölem/ Bu sebeb ola baña duʿālarda añılam"TBMM 2b'de ise "ölsem/ duʿāda anılsam" şeklindedir. Ayrıca bu beyit MK1 27a'da ve TBMM 28b'de tekrar edilmiştir.

[31] Bu beyit TBMM 2b'de"kitābımıñ/ kim hiç " ve MK2 1a'da "Kitābumuñ bencileyin ʿaybı çoḳ/Bir beyti olmaya hiç ʿaybı yoḳ" şeklindedir.

[32] Bu beyit MK2 1b'de TBMM 2b'de" Görmeden setr idesin cümle ʿaybum/Ki zīrā ser-a-ser cümle ʿaybum" şeklindedir.

[33] Bu kelime MK2 1b'de ve TBMM 2b'de "ʿaybıñız" şeklinde yazılmıştır.

[34] Bu beyit TBMM 2b'de ve MK2 1b'de olup MK1'de bulunmamaktadır.

[35] Bu beyit MK2 1b'de "Ḥayırla añan ḳarındaşı Allāh/Cemāline müyesser itsün ol şāh" TBMM 2b'de "ḫayır" şeklinde geçmektedir.

41 Gey ḳatı müştāḳum iş bu sözlere
Fidā olsun ḳuşça cānım sizlere[36]

42 Bir dem cemʿ-i mahfel ḳoyalım sözi
Saʿy idelim ḫayra ḳoyalum sizi[37]

43 Ey cemiʿ-i ehl-i īmān bu sözi
İşidüp şād ide cānıñuzı[38]

2b

44 Ḫayır duʿā umucıyam her zamān
Bir duʿādur ḥācetim sizden hemān

45 Bizüm içün Fātiḥa oḳuya ol
Oḳuyup ṣevābın bağışlaya ol[39]

46 Bize her kim bu iḥsān işleye
Ḥaḳ Teʿālā īmānın bağışlaya[40]

47 Her kimse kim bu meclisde buluna
Fātiḥa iḥsān ide ben ḳuluna[41]

48 Vaḳt-i āḫirde īmān yoldaş ola
Enbiyālar ḳoluna ḳoldaş[42] ola[43]

49 Raḥmet idüp cānıñuz bulsun ḥayāt
Şevḳ-ile diñ hep resūle eṣ-ṣalāt[44]

50 İmdi gel göñül çirāġını uyar
Ḳalbimi ġūr-ı ẓulmet içinde ey yār[45]

[36] Bu beyit MK2 1b'de "Gey ḳatı müştāḳum iş bu sözlere/Fedā olsun cānım ʿazīz sizlere" şeklindedir.
[37]Bu beyit TBMM 2b'de ve MK2 1b'de olup MK1'de bulunmamaḳtadır.
[38] Bu beyit MK1'de olup TBMM ve MK2'de bulunmamaḳtadır.
[39] Bu beyit TBMM 2b'de ve MK2 1b'de "Ol kişinüñ ḥāceti ola ḳabūl/ Bizim içün Fātiḥa oḳuya ol" şeklinde geçmektedir.
[40] Bu beyit TBMM 2b'de ve MK2 1b'de "Bize her kim bu iḥsān işleye/Oḳuyup ṣevābını bağışlaya" şeklinde geçmektedir.
[41] Bu beyit TBMM ve MK2'de bulunmamaktadır.
[42] Bu kelime TBMM 3a'da yoldaş" şeklinde geçmektedir.
[43] Bu beyit TBMM 3a'da ve MK2 1b'de olup MK1'de bulunmamaḳtadır.
[44] MK2'de salavat "Āli evlādı seversen ey dede /ʿĀşıḳāne vir ṣalavāt Aḥmed'e" bu şekilde yazılmıştır.
[45] Bu beytin vezni bozuktur.

51 Azıḳ götür pes bu yerden[46]

Çıḳarma devlet-i bāḳīyi elden

52 Ḳazanı gör azı[ḳ]caġıñı bunda

Bulasın devlet-i bāḳīyi andan[47]

53 Hem baḳup dünyāya ʿibret alıñuz

Her bir işden[48] dürlü ḥikmet bilüñüz

54 Kimin ṣaġ gezüp kimin öldürdügün

Kimin aġladup kimin güldürdügün[49]

55 Kime niʿmet kime miḥnet virdügün

Kime vuṣlat kime fürḳat virdigün[50]

56 Mevti unudup uzatmaġıl işiñi

Çıḳagelürse ḳatʿeyler aşıñı[51]

57 Gel iy miskīn bīçāre aç gözüñi

Ne gelürse başıña gör yazıñı[52]

58 Nice bir pençe urasın buraya

Bir gün ola kim varasın oraya[53]

59 Geñlü geñsiz giresersin ol yola

Ṣaçuñı ṣaḳaluñı yola yola[54]

3a

60 Ṣanma seni iledürler[55] yürüyü

Yüzüñ üstüne sürüyü sürüyü

---

[46] Bu dize TBMM 3a'da ve MK2 2a'da "Azıḳ götür ol ile pes bu ilden" şeklinde yazılmıştır.

[47] Bu beyit TBMM ve MK2 nüshasında bulunmamaktadır.

[48] TBMM 3a'da MK2 2a'da "işde" olarak yazılmıştır.

[49] Bu beyit MK2 2a'da "Kimin öldürüp kimin ṣaġ ider iken/Kimin aġladup kimin güldürürken" TBMM 3a'da ise "Kimi ṣaġ ḳoyup kimi öldürdügün/Kimin aġladup kimin güldürdügün" şeklinde yazılmıştır.

[50] Bu dize MK2 2a'da "Kime firḳat kime vuṣlat verdügin" şeklinde yazılmıştır.

[51] Bu dize MK2 2a'da "Çün çıḳagelür telḫ eyler işini"TBMM 3a'da "aʿīşuñu" şeklinde yazılmıştır.

[52] Bu beyit TBMM 3a'da ve MK2 2a'da "Ey miskīn bīçāre gel aç gözüñi/Ne geliser başıña gör yazuñı" şeklinde yazılmıştır.

[53] MK2 2a'da "Niçe bir pençe urasın bu yere/Bir gün ola kim varasın oraya" şeklinde yazılmıştır.

[54] MK2 2a'da "Gönlüñi kes giresin iş bu yola/Ṣaçıñı ṣaḳalıñı yola yola"TBMM 3a'da "Gönlüñi girisersin uş yola/Ṣaçuñı ṣaḳalıñı yola yola" şeklinde yazılmıştır.

[55] MK2 2a'da ve TBMM 3a'da "iletürler" şekinde yazılmıştır.

61 Şol aġırlıġıñ köp geçe gelmeye

ʿİzzetüñ öyün köp geçe ḳalmaya[56]

62 Ṣoñ pişīmān aşṣı ḳılmaz bil saña

Yarın anda ger inanursın bāña[57]

63 Çün seni ḫalḳ iden[58] Ḫallāk-ıʿalīm[59]

Virdi niʿmetler saña Rabbüʾr-Raḥīm

64 Saña el virdi[60] ʿaṭā itmeñ içün

Hem zekātıñı[61] edā itmeñ içün

65 Anuñ-çündür ki ayaḳ yürüyü

Varasın mescidlere sen yürüyü[62]

66 Hem ḥuẕūrıla namāza ṭurasın

Her gicelerde niyāza ṭurasın

67 Ḫasta ṣormaġa varasın hem daḫı

Biri hem[63] cumʿaya varmaḳdur aḫı

68 Dil anuñ-çündür ki Allāh adını

Zikr edüben ḳut idinesin anı[64]

69 Daḫı tefsīr ḥadīṣ diñleyesin

ʿAşḳıla şevḳ-ile ḫoş añlayasın[65]

70 Daḫı Ḳurʾān oḳumaḳ ola işiñ

Mūnis olup dāʾimā ola işüñ[66]

71 Muṣḥaf baḳmaġa göz verdi saña

---

[56] Bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[57] MK2 2a'da "inanursıñ sen baña" TBMM 3a'da "inanursıñ baña" şeklinde yazılmıştır.
[58] MK2 2a'da "etdi" şeklinde yazılmıştır.
[59] MK2 2a'da "Ḫallāḳ u ʿalīm" TBMM 3b'de "ḫallāḳu'l-ʿalīm" şeklinde yazılmıştır
[60] MK2 2a'da "māl verdi" şeklinde yazılmıştır.
[61] TBMM 3b'de "zekātı" şeklinde yazılmıştır.
[62] MK2 2b'de ve TBMM 3b'de "yüz sürüyü" olarak yazılmıştır.
[63] TBMM 3b'de ve MK2 2b'de "hem" sözcügü kullanılmamıştır.
[64] TBMM 3b'de ve MK2 2b'de "Zikr edüp ḳūt idinesin dādını" şeklinde yazılmıştır.
[65] Bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[66] TBMM 3b'de MK2 2b'de bulunan bu beyit MK1'de bulunmamaktadır.

Kim açasın daḫı baḳasın aña[67]

72 Ḳulaḳ verdi hem saña işitmege

İşidüp aña göre iş itmege[68]

73 Çünki Ḳurʾān oḳuna eşidesin

ʿAşḳıla derdile ḫoş añlayasın[69]

74 Dün ü gün fikreyleyegör ölmegi

Çār u nā-çār orta yire gelmegi

75 Ey ölümden ġāfil olan bī-baṣar

Sen yürürsün ol senüñ ökçe[ñ] baṣar

76 Saña nece eyleyüp dürlü ḫaber[70]

Ġāfil olma ġāfil olma el-ḥazer

77 Biñ yılı sürer getürür bir deme

Adumın[71] atdurmaz ol-dem ādeme

78 Ṣaḳın aldanmayasın bu ʿāleme

Ġāfil olma ġāfil olma el-ḥazer

3b

79 Neçeye dek hay u hūy u ceng-ile

ʿIyş idesin def ü nāy u çeng-ile[72]

80 Dökesin yaşuñı bir gün seng-ile

Ġāfil olma ġāfil olma el-ḥazer[73]

81 ʿAhd idicek ʿahdiñe eyle vefā

Ataña vü anaña ḳılma cefā[74]

82 Bu ḥadīṯsü Muṣṭafāʾdur Muṣṭafā

[67] TBMM 3b'de ve MK2 2b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[68] TBMM 3b'de ve MK2 2b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[69] TBMM 4a'da ve MK2 2b'de bulunan bu beyit TBMM 3b'de "Çünki Ḳurʾān oḳunsa eşidesin/Zevḳ u şevḳ-ile anı gūş idesiñ" şeklindedir. Bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[70] MK2 2b'de bu dize "Saña cāndan eyleyüpdürür ḫaber" şeklinde yazılmıştır.
[71] TBMM 4a'da ve MK2 2b'de bu sözcük "adımın" şeklinde yazılmıştır.
[72] Bu beyit TBMM ve MK2 nüshasında bulunmamaktadır.
[73] Bu beyit TBMM ve MK2 nüshasında bulunmamaktadır.
[74] MK2 3a'da ve TBMM 4a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

Ġāfil olma ġāfil olma el-ḥazer[75]

83 ʿIyş idesin devvi nāy u çeng-ile

Dögün başını bir gün seng-ile[76]

84 Ḳabre varup yalıñuz girseñ gerek

Münkir ü Nekīr yüzün[77] görseñ gerek

85 Uġrayısarsın Ṣırāṭ'a daḫı hem

Başıña anda geliser dürlü ġam

86 Yalıñuzca sen cevāb virseñ[78] gerek

Ġāfil olma ġāfil olma el-ḥazer[79]

87 Ḳıldan ince ḳılıçdan ger keser hem[80]

Ġāfil olma ġāfil olma el-ḥazer[81]

88 Tā ki üç biñ yıl gidesin[82] şöyle bil

Döymez ol yola bükülür nice bil

89 Ḳanda ḳurulur Ṣırāṭ-ı müstaḳīm

Ṭamunuñ ortasına ḳurar Ḥakīm[83]

90 Tedārik var aña görece ḳıl

Ġāfil olma ġāfil olma el-ḥazer[84]

91 Ṣırāṭ ḳıldan ince ḳılıçdan iti[85]

Vardur uzaḳ yolları çoḳ zaḫmeti

92 Meger ol dem geçmege ide ʿināyeti

[75] MK2 3a'da ve TBMM 4a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[76] TBMM 4a'da bulunan bu beyit MK1 ve MK2 nüsahasında bulunmamaktadır.
[77] Bu sözcükTBMM 4a'da ve MK2 3a'da "yüzin" olarak yazılmıştır.
[78] Bu sözcükTBMM 4a'da "versen" şeklinde yazılmıştır.
[79] MK2 3a'da ve TBMM 4a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[80] Bu dize TBMM 4a'da "Ḳıldan ince ḳılıçdan kesgin hem" şeklinde yazılmıştır.
[81] MK2 3a'da ve TBMM 4a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[82] Bu sözcük TBMM 4a'da "giderseñ" şeklinde yazılmıştır.
[83] Bu dize MK2 3a'da "Ṭamunuñ çāḳ ortasında şöyle kim"TBMM 4a'da "Ṭamu çāḳ ortasında şöyle bil" şeklinde yazılmıştır.
[84] MK2 3a'da ve TBMM 4a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[85] Bu sözcük MK2 3a'da "ḳatı" olarak yazılmıştır.

Ġāfil olma ġāfil olma el-ḥazer[86]

93 Yoḳuşunı yılda çıḳar[87]

İnişini daḫı biñ yılda iner

94 Ayaġın ḳoyup cehenneme düşer

Ġāfil olma ġāfil olma el-ḥazer[88]

95 Biñ yıl anuñ daḫı dümdüz durur

Azuġıñı var sen aña göredür[89]

96 Her birin biñ yılda giçermiş geçen

Ḳuş gibi müʾmindür üstünden[90] uçan

97 Ḥażreti Muḥammed ḥadīṣi[91] ey cān

Ġāfil olma ġāfil olma el-ḥazer[92]

98 Bunı Muḥammed Muṣṭafā söylemiş

Sözüm andandur ki böyle buyurmış

99 Āli evlādı seversen ey dede

Āşıḳāne vir ṣalavāt Aḥmed'e[93]

100 İmdi gel bugün yaraġıñ ḳılagör

Beş vaḳt-ıla dün namāzın ḳılagör[94]

101 Seçilüp yarın muṭiʿlerden ʿuṣāt

Kime ḥüküm olıcaḳ kime necāt[95]

102 Ḳanḳı bölükden olasın ey żaʿīf

[86] MK2 3a'da ve TBMM 4b'de "Ayaġın ṭayrınup ḳaç cehennem düşen" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[87] Bu dize MK2 3b'de ve TBMM 4b'de "Yoḳuşunı kişi biñ yılda çıḳar" şeklinde yazılmıştır.
[88] MK2 3b'de ve TBMM 4b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[89] Bu beyit TBMM ve MK2 nüshasında bulunmamaktadır.
[90] Bu sözcük TBMM 4b'de "anda" olarak yazılmıştır.
[91] Bu sözcük TBMM 4b'de "sözidür" olarak yazılmıştır.
[92] MK2 3b'de ve TBMM 4b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[93] MK2 3b'de TBMM 4b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[94] MK2 3b'de bu dize "Beş vaḳt-ıla dün ü gün namāzın ḳılagör" şeklinde yazılmıştır.
[95] MK2 3b'de bu beyit "Seçilür yarın muṭiʿlerden ʿuṣāt/ Kimi nār ḥükm olıcaḳ kime ʿuṣāt" TBMM 4b'de ikinci dize Kimine nār ḥükm olacaḳ kime necāt " şeklinde yazılıdır.

Ḳanḳı yola könülesin ey naḫīf[96]

103 Çün senüñ şunlar geliser yoluña

Yiyüp içüp ne ḥālüñe çuluña[97]

4a

104 Ya sevinmek gülmek oynamaḳ neñe[98]

Yatmaḳ uyumaḳ emīn olmaḳ neñe

105 Añsuzın çıḳagelüserdür ecel

Ṣunusar bir gün senüñ yaḳaña el [99]

106 İrmez ol dem yār u yoldaşdan meded

Ne bürāder aṣṣı ḳılur ne veled

107 Kimse giremez araña orada[100]

Ne ata vü ne ana vü ne dede

108 Her ḳaçan kim ol ecel ḥamle ḳılur

Anlar ol vaḳtın ḳadīd olup ḳalır[101]

109 Şol bükülüp vay ana diyenler

Şol ṭayanup vay ata diyenler[102]

110 Meyli yoḳdur hergiz anuñ kimseye

Var mıdur ḳurtulmış andan kimseye[103]

111 Ṭaġıdur[104] cümle giderür lezzetin

Belleri büker dükedür ḳuvvetin[105]

---

[96] MK2 3b'de bu beyit "Ḳanḳı bölükden olıcaḳ ey naḫīf / Ḳanḳı yola yönülürsün ey żaʿīf" TBMM 4b'de "Ḳanġı bölikden olasın ey naḫīf / Ḳanġı yola yönülesinn ey żaʿīf şeklinde yazılmıştır.

[97] MK2 3b'de bu beyit "Çünki şunlar geliserdür yoluña / ʿİyş ü dem ne ḥāliñe ne çuluna" TBMM 4b'de Çün senin şunlar geliser yolına / ʿİyş ü dem ne ḥāliñe çulıña" şeklinde yazılmıştır.

[98] MK2 3b'de TBMM 4b'de bu sözcük "neye" olarak yazılmıştır.

[99] Bu beyit TBMM 5a'da "İlerü ne çıḳagelüser ecel/Ṣunısar bir gün seniñ yaḳana el" şeklinde yazılmıştır.

[100] MK2 4a'da bu dize "Kimse araña giremez orada" şeklinde yazılmıştır.

[101] MK2 4a'da bu beyit "Her ḳaçan kim ol saña ḥamle ide/ Anlar ol vaḳtın ḳadīd olup gide" TBMM 5a'da "ḳaybolup gide" şeklindedir.

[102] MK2 4a'da ve TBMM 5a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[103] MK2 4a'da bu beyit "Meyli yoḳdur niyāzınıñ kimseye/ Var mıdur ḳurtulmış andan kimse" şeklinde yazılmıştır.

[104] Bu sözcük TBMM 5a'da "ṭaġıdup" şeklinde yazılmıştır.

[105] MK2 4a'da bu beyit "Ṭaġıdur cemiʿ gider lezzeti/ Belleri büker dükedür ḳuvvetin" şeklinde yazılmıştır.

112 Küllü nefs ölüm şerbeti içer

Bu fenādan ol beḳā mülke göçer[106]

113 Gel sen de ölümden öñ ölegör

Ölüm içün yol yaraġın ḳılagör[107]

114 Şöyle ṣalma ṣanma kendözüñi

ʿAzrāīl bir gün alısar cānuñı[108]

115 Raḥmet idüp cānuñız bulsun ḥayāt

Şevḳ-ile deñ hep resūle eṣ-ṣalāt

116 Dört melek vardur müvekkel kişide

Her birinüñ işini nedür işide[109]

117 Biri ʿamel üstü olur emīn

Biri rızḳun üstüne durur hemīn[110]

118 Hem nefes üstüne nāẓırdur biri

Pes ecel üstüne ḥāzırdur biri[111]

119 Çünki mevti yaḳın ola kişinüñ

Aslına irmek ola işi anuñ

4b

120 Aña ölüm ḫastalıġı ulaşa

İncigi incigine ḫoş ṭolaşa[112]

121 Ṣu dileyüp ṣaġa ṣola baḳasın

[106] MK2 4'da ve TBMM 5a'da bu beyit "Küllü nefs ölüm şarabın /içiser /içer /Bu fenādan ol beḳāya göçüser" şeklinde yazılmıştır.

[107] MK2 4a'da bu beyit "Gelüñ siz de ölümden öñ ölüñüz / Ölümüñ yol azıġını ḳılıñız"TBMM 5a'da "Gele sen de önden öñ öliñüz / Ölüm içün yol yaraġını ḳılınuz" şeklinde yazılmıştır.

[108] MK2 4a'da ve TBMM 5a'da bu beyit "Şöyle ṣalma ṣanma kendü özüñi/sen kendüni / Melekler var ḥıfẓ ider özüñi" şeklinde yazılmıştır.

[109] MK2 4a'da bu beyit "Dört melek vardur mütevekkel kişide / Her biriniñ işi nedür işide" şeklinde yazılmıştır.

[110] MK2 4a'da ve ve TBMM 5a'da bu beyit "Biri ʿamel üstüne olur emīn / Biri rızıḳ-rızḳın üstüne ṭurur hemīn" şeklinde yazılmıştır.

[111] MK2 4a'da bu beyit "Biri nefs üstüne nāẓırdurur / Biri ecel üstüne nāzırdurur" şeklinde yazılmıştır.

[112] MK2 4a'da ve TBMM 5b'de bu beyit "Aña ölüm ḫastalıġı ulaşa / İncik incige ṣarılup ṭolaşa" şeklinde yazılmıştır.

Ṭurmayup ferş ü döşekden çıḳasın[113]

122 Yüregüñ ṭutuşa cānuñ ṭarıla

Dudaġuñ ḳapḳara olup yarıla[114]

123 İşidüp añlamaz ola sözlerüñ

Aġun aġun döne ol dem gözlerüñ[115]

124 Bundaġı işiñ tamām ola senüñ

Eksigiñ ancaḳ imām ola senüñ[116]

125 Gelür ol dem içre ʿAzrāīl irer

Ol ʿamel üstüne durana[117] ṣorar

126 Der ki daḫı işi var mı dünyāya

İşleyüp anı andan daḫı gide[118]

127 İşleyüp anı daḫı andan kimde

Ol melek virüp cevāb dura gide[119]

128 Bir ʿamel ḳaldı hemān ancaḳ buña

Ol ʿameldür pes gerek olan saña[120]

129 Bir yanından bir yanına ol hemān[121]

Çünki döne bir yanına ol zamān

130 Ol melek anı ḳoyup gide tamām[122]

---

[113] MK2 4b'de bu beyit "Ṣu dileyüp ṣāġa ṣola baka ol / Ṭurmayup ferş ü döşekde aḳar ol" TBMM 5b'de "Sızılayup ṣāġ u ṣola baka / Ṭurmayup ferş ü döşekden aḳa" şeklinde yazılmıştır.

[114] MK2 4b'de ve TBMM 5b'de bu beyit "Yüregi tutuşa cānı ṭarala-ṭarıla / Ṭudaġı-duaġı ḳapḳara olup yarıla" şeklinde yazılmıştır.

[115] MK2 4b'de ve TBMM 5b'de bu beyit "İşidüp añlamaz ola sözleri / Azġun azġun döne ol dem gözleri" şeklinde yazılmıştır

[116] MK2 4b'de ve TBMM 5b'de bu beyit "Bundaġı işi tamam ola anuñ / Eksügi ancaḳ imām ola anuñ" şeklinde yazılmıştır.

[117] MK2 4b'de bu sözcük "ṭolana" olarak yazılmıştır.

[118] MK2 4b'de ve TBMM 5b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[119] Bu beyit MK2 4b'de ve TBMM 5b'de "Ol melek virüp cevāb der ki aña / İşleyüp anı daḫı andan gide" şeklinde yazılmıştır.

[120] Bu dize MK2 4b'de ve TBMM 5b'de "Ol ʿamel oldur ki bir kez yine ol" şeklinde yazılmıştır.

[121] Bu dize MK2 4b'de ve TBMM 5b'de" Bir yanından bir yanına döne ol" şeklinde yazılmıştır.

[122] Bu dize MK2 4b'de ve TBMM 5b'de "Ol melek anı ḳoyup gide hemān" şeklinde yazılmıştır.

Raḫm irüp esirgeye Rabbü'l-enām[123]

131 Yine ʿAzrāīl gelüp eyler suʾāl

Rızıḳ gözleyene ider noʾldu ḥāl

132 Dir ki daḫı var mı rızḳından bunuñ

Yoḫsa dükendi mi var mı rızḳınuñ?[124]

133 Deye kim bir ḳaṭre ṣuyı daḫı var

Banbuġı-y-la aġzına ṭamzuralar

134 Bu melek de işini ide tamām

Allāh'a ışmarlayup gide hemān[125]

135 Ol nefes gözleyene daḫı ne der

Diñle ʿAzrāʾīl nice olur ḫaber[126]

5a

136 Dir ki nefesden ne ḳaldı buña

Ben bilürem neylesem gerek aña[127]

137 Deye işde bir nefes ḳaldı hemīn

Dünyā teşvīşinden ol oldı emīn[128]

138 Çün nefes emri daḫı vara uça

Ḳoyup ol dem bu melek daḫı uça[129]

139 Çün ecel üstüne ṭuran gör nider

[123] 126 -129 arası beyitlerde MK1 ve MK2,TBMM nüshalarında dizelerin yeri farklıdır. MK1'in 2. Dizesi MK2 ve TBMM nüshalarında 1. Dizedir.

[124] Bu dize MK2 4b'de ve TBMM 5b'de "Yoḫsa tüketdi mi varı rızḳınuñ" şeklinde yazılmıştır.

[125] Bu beyit MK2 4b'de ve TBMM 6a'da "Bu melek de işini itmām ide/ Allāh'a ışmarlayup-ısmarlaya daḫı gide" şeklinde yazılmıştır.

[126] Bu beyit MK2 5a'da ve TBMM 6a'da "Ol nefes gözleyene daḫı nider-ne dir/Diñle ʿAzrāʾīl nice ṣorar ḫaber"şeklinde yazılmıştır.

[127] Bu beyit MK2 5a'da ve TBMM 6a'da "Der ki ne ḳaldı nefesde-nefesden di baña /Ben bilürem neyleyiserem aña" şeklinde yazılmıştır.

[128] Bu beyit MK2 5a'da "Diye işde bir nefes ḳaldı hemīn / Dünyā teşvīşinden ola ta emīn" şeklinde yazılmıştır.

[129] Bu beyit MK2 5a'da ve TBMM 6a'da "Çün nefes emri daḫı vara uça / Ḳoyup ol dem bu melek daḫı uça" şeklinde yazılmıştır.

ʿAzrāʾīlüñ eline virüp gider[130]

140 Rūḥ cismi-y-le esenleşüp bu kez
Ayrılıḳ müşkül olur olmaz gelen[131]

141 Hem gözi-y-le dil esenleşse gerek
Ayrıluruz deyü aġlaşsa gerek[132]

142 Elvedāʿ ey dünyāya baḳan gözüm
Vaʿ demüz şimdi tamām oldı bizüm[133]

143 Ḳaldı vuṣlat tā ḳıyāmet gününe
İşde ayrıldıḳ deye birbirine[134]

144 Elvidāʿ diye ve ditreye ḳulaḳ
İyde eşide ayrılıḳdur el-firāḳ[135]

145 Her bir aʿżā birbiriyle bil yaḳīn
Ol dem içre vidaʿ laşurlar hemīn[136]

146 Gör ki fāriġsin bugün dünyāda sen
Varasarsın ṭaracuḳ yere sen[137]

147 Ḳuş oluban ger havaya[138] uçasın
Ṭaġları aşup[139] deñizler giçesin

148 Her ne deñlü gideriseñ uzaġa

---

[130] Bu beyit MK2 5a'da ve TBMM 6a'da "Ol ecel üstüne duran gör nider / ʿAzrāʾīl'üñ eline virüp gider" şeklinde yazılmıştır.

[131] Bu beyit MK2 5a'da "Rūḥ cismiyle helalleşüp bu kez / Ayrulıḳ müşkül olur meger" TBMM 6a'da "Rūḥ cismiyle esenlenür bu kez / Ayrulıḳ müşkil olur ölmek geñez"şeklinde yazılmıştır.

[132] Bu beyit MK2 5a'da ve TBMM 6a'da "Hem göziyle dil vedaʿ laşsa gerek/Ayrıluḳdur-ayrulıḳ- deyü aġlaşsa gerek"şeklinde yazılmıştır.

[133] MK1 5a'da ve MK2 5a'da bulunan bu beyit TBMM 6a'da dizelerin yeri degiştirilmiş olarak yazılmıştır.

[134] Bu beyit MK2 5a'da "Ḳaldı vuṣlat ta ḳıyāmet gününe/İşde ayruluḳ diye birbirine" TBMM 6a'da dizelerin yeri degiştirilmiş olarak yazılmıştır.

[135] MK2 5a'da bu dize "İşde ayrılıḳdurur kim el-firāḳ "TBMM 6a'da Elvedaʿ diye de ditreye ḳulāḳ/İşde ayrılıḳdur ki firāḳ" şeklinde yazılmıştır.

[136] Bu beyit TBMM 6a'da "Her bir aʿżā birbiriyle yaḳīn/Ol dem içinde vedaʿ laşur hemīn" şeklinde yazılmıştır.

[137] MK2 5a'da bulunan bu beyit, TBMM 6b'de "Gör ki feraḥsın bu köpek dünyāda sen/Varısarsın ol ṭaracıḳ yere señ" şeklindedir. MK1 nüshasında ise bulunmamaktadır.

[138] Bu sözcük MK2 5a'da "havada" olarak yazılmıştır.

[139] Bu sözcük MK2 5a'da ve TBMM 6b'de "aşuban" olarak yazılmıştır.

Ṭutulursın ʿāḳibet bu duzaġa

149 Raḥmet idüp cānıñuz bulsun ḥayāt

Şevḳ-ile idüñ resūle eṣ-ṣalāt[140]

150 Bir münāsib ḥadīs dinle ṣafādan

Rivāyetdür Muḥammed Muṣṭafā'dan

151 Eşit imdi nerede buyurdı[141] Muṣṭafā

Sözi anuñ cānlara virür ṣafā

5b

152 Bu ḥadīṣi buyurup diñle nider

Müʾmin olan āḫirete nice gider[142]

153 Didi çıḳmaz cānları müʾminlerüñ

Gitmeyince perdeleri anlaruñ

154 Müʾmin ölmez murāda irmeyince

Uçmaḳdaġı yerlerin görmeyince[143]

155 Göreler cennetdeki hep yerlerin[144]

Hep görür köşklerin sarāyların

156 Didi kim görürler ölmeden anları

Gördügi dem ṣafā bulur cānları[145]

157 Hem münāfıḳla kāfirüñ cānları

Niçe çıḳar ne görür bil anları[146]

---

[140] MK2 ve TBMM nüshalarında salavat "Āli evlādı seversen ey dede/Āşıḳāne vir ṣalavāt Aḥmed'e"şeklinde yazılmıştır.

[141] Bu sözcük MK2 5b'de ve TBMM 6b'de "buyurmış" olarak yazılmıştır.

[142] Bu beyit MK2 5b'de ve TBMM 6b'de "Bu ḥadīṣi buyurup dinle nedir/ Müʾminler āḫrete kim gide dir"şeklinde yazılmıştır.

[143] Bu dize MK2 5b'de "Cennetdeki maḳāmın görmeyince" TBMM 6b'de "uçmaḳdaki maḳāmıñ görmeyince "olarak yazılmıştır.

[144] Bu dize MK2 5b'de ve TBMM 6b'de "Göreler cennetdeki mekānların/ Hep görürler köşklerin sarāyların
" şeklinde yazılmıştır.

[145] Bu beyit MK2 5b'de ve TBMM 6b'de "Dedi-didi- ölmez görmeyince bunları / Gördügi dem-gördü kim-ṣafā süre cānları" şeklinde yazılmıştır.

[146] Bu beyit MK2 5b'de ve TBMM 6b'de "Hem münāfıḳla kāfiriñ-kāfir- cānları/Niçe çıḳar cānı gör-ne görür- bil anları" şeklinde yazılmıştır.

158 Cümle anlar cehenneme ireler
Mekānların cehennemde görürler[147]
159 Od dolu ḥendeḳ çuḳurların göreler
Cānların ʿamellerin ʿamellerince vireler[148]
160 Yerlerin görüp de çıḳa cānları
ʿAzāb çeker cānlarıyla tenleri[149]
161 Bu ḥadīṯi çün buyurdı Muṣṭafā
Ṣordı aṣḥāblar[150] dediler ey ṣafā
162 Dedi aṣḥāb buyur yā Resūlullāh
Mekānları nice gösterir Allāh[151]
163 Ol müʾminler cennet içre yerlerin
Buyuruñ nice görür maḳāmların[152]
164 Yatduġı yerden ʿaceb nice görür
Maḳāmların görüp andan cān virür[153]
165 Ya kāfirler ṭamuyı nice görür
Cānların anlar daḫı nice verir[154]
166 Müʾminler derecātın[155] nice görür
Cānların anlar daḫı nice virür
167 Kāfirler cān virmesi müşkül olur

[147] Bu beyit MK2 5b'de ve TBMM 6b'de "Cümle ehli cehennemde ideler-iderler-/Mekānların cehennemde göreler-görürler" şeklinde yazılmıştır.
[148] Bu beyit MK2 5b'de "Odlu ḥendeḳlerin anda görürler/Cānların ʿamellerine vireler" TBMM 7a'da ikinci dize "Cānların ve ʿamellerin niçe verirler" şeklinde yazılmıştır.
[149] Bu beyit MK2 6a'da ve TBMM 7a'da "Yerlerin görür de çıḳar cānları / ʿAzāb çeker tenleriyle cānları" şeklinde yazılmıştır.
[150] Bu beyit MK2 6a'da ve TBMM 7a'da bu sözcük "aṣḥāb" olarak yazılmıştır.
[151] MK2 6a'da ve TBMM 7a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[152] Bu beyit MK2 6a'da ve TBMM 7a'da "Bu müʾminler cennet içre yirlerin /Buyurur nice görür maḳāmların" şeklinde yazılmıştır.
[153] Bu beyit MK2 6a'da ve TBMM 7a'da "Yatduġı yerden ʿaceb nice görür / Maḳāmlarını anda cānın-cān-virür" şeklinde yazılmıştır.
[154] MK2 6a'da ve TBMM 7a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[155]TBMM 7a'da bu sözcük "derecesin" şeklinde yazılmıştır.

Münāfıḳlar ḥāli de şöyle olur[156]

168 Münāfıḳ cānlarını nice verir

Cehennemde yerlerin nice görür[157]

169 Mekānların görüp cānların verirler

Çuḳurların nārda nice görürler[158]

170 Çünki aṣḥāb ṣordılar hep ṣaġ u ṣol

İşit imdi ne ḫaber verir Resūl[159]

171 Resūl eyder ey benim yārenlerim

Dīn içre[160] ṭoġrı yola varanlarım[161]

172 Dedi Ḥaḳ cümle ḥicābı götürür

Maḳāmların ḳarşusına götürür[162]

173 Ṭamuda uçmaḳda yerlerin görür

Ḥāl ne ise aña göre cān verir[163]

174 Emīr Ṣulṭān himmet iderse yine

Bu kitābı oḳuyam diñleyene [164]

175 Āli evlādı severseñ ey dede

Āşıḳāne vir ṣalavāt Aḥmed'e[165]

176 Baʿżı rāvīler bunu buyurdı dir

Daḫı baʿżı rāvīler diñle ne dir[166]

177 Anlaruñ da rivāyetin diyelim

---

[156] MK1 5b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[157] MK2 6a'da bulunan bu beyit TBMM 7a'da "münāfıḳlar"şeklinde olup MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[158] MK2 6a'da ve TBMM 7a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[159] MK2 6a'da ve TBMM 7a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[160] Bu sözcük TBMM 7a'da "içinde" şeklinde yazılmıştır.
[161] MK2 6a'da ve TBMM 7a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[162] MK2 6a'da ve TBMM 7a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[163] MK2 6a'da ve TBMM 7a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[164] MK2 6b'de bulunan bu beyit MK1 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[165] MK2 6b'de ve TBMM 7a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[166] MK2 6b'de veTBMM 7b'de "Baʿżı rāvī bu ḳadar buyurdı dir/İllā baʿżı rāvīler diñle ne dir"şeklinde olan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

Vir ṣalavāt anı daḫı diyelim[167]

178 Ne ḫaberdür işde siz de bilesiz

Bu sözlerden nice ʿibret alasız[168]

179 Ḫaber verdi Resūl'e Ḥaḳ Teʿālā

Cebrāʾīl'iñ vaḥyile virdi aʿlā[169]

180 Ḥaḳ Teʿālā Ḥażreti Cebrāʾīl'üñ

Ṣūretini güzel yaratdı anıñ[170]

181 Yüz yigirmi dört biñ ḳanadı var

Bunlardan ġayrı var iki ḳanadı[171]

182 Yilkeniñ ḥisābı yoḳ deyipdür

Her yelkeni bu dünyādan büyükdür[172]

183 Her ḳanadında bilekleri hemīn

Nice bin vardur didiler ey emīn[173]

184 Pür-ḳanad ḳılmış-iken Raḥmān anı

İki kanadı daḫı yaratmış Ġanī[174]

185 Şol ṭāvuslar ḳanadı gibi hemān

Bu nice ḳanadlar arasında ey cān[175]

186 Yalıñuz ol iki ḳanaduñ biri

---

[167] MK2 6b'de veTBMM 7b'de "Anlarıñ da rivāyetiñ disem/Vir ṣalavāt anı daḫı disem" şeklinde olan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[168] MK2 6b'de veTBMM 7b'de "Anlarıñ da rivāyetiñ disem/Vir ṣalavāt anı daḫı disem" şeklinde olan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[169] MK2 6b'de ve TBMM 7b'de "Ḫaber verdi Resūl'e kim Ḥaḳ Teʿālā/Cebrāʾīl'e ḳanatlar virdi aʿlā" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[170] MK2 6b'de veTBMM 7b'de "Ḥaḳ Teʿālā Ḥażreti Cebrāʾīl'üñ/Ṣūretiñ güzel yaratdı bilñ" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[171] MK2 6b'de veTBMM 7b'de "Yüz yigirmi dört biñ ḳanatları var/Şöyle yaratmış perverdigār" şeklinde olan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[172]MK2 6b'de veTBMM 7b'de "Yilkenińiñ ḥisābı yoḳ gibidir/Her yelkeni bu dünyādan büyükdür" şeklinde olan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[173] MK2 6b'de ve TBMM 7b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[174]MK2 6b'de veTBMM 7b'de "Ḳanatları pür ḳılmışken anı/İki kanad dahı yaratmış Ġanī" şeklinde olan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır

[175]MK2 7a'da ve TBMM 7b'de "Şol ṭāvuslar ḳanadı gibi hemān/Yalıñuz ol iki ḳanadın birin" şeklinde olan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır

Açsa bürür gökyüzini her biri[176]

187 Biri ṣaġda ṣol yanındadur biri

Yer ile gökden büyükdür her biri[177]

188 İllā ol iki ḳanadı gizlidür

Ṭamu uçmaḳ naḳşı anda yazlıdur[178]

189 Ḳudretiyle ṣāġda yazılmış cihān

Ṣolda yazılmış cehennem hem cinān[179]

190 Ṣāġ kanadı cenneti naḳş eylemiş

Müʾminlere çün mekānlar eylemiş[180]

191 Ṣāġ ḳanadı gösterir cennetleri

Çayırı çimenleri ırmaḳları[181]

192 Yeşil bostān baḫçaları bāġları

Ḳaṣr u köşki yüce yüce evleri[182]

193 Cennet içinde olan sarāyları

Köşkde döşek üzre ol ḥūrīleri[183]

194 Ḥulleyi[184] buraḳları ġılmānları

Tācları kemerleri vildānları[185]

195 Nūrdan ṭabaḳ üzre ol niʿmetleri

[176]MK2 7a'da ve TBMM 8a'da "Bunca ḳanadlar arasında ey cān/Uçsa bürür gökyüzini her ān" şeklinde olan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır

[177] MK2 7a'da ve TBMM 8a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[178] MK2 7a'da ve TBMM 8a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[179] MK2 7a'da ve TBMM 8a'da "Ḳudretiyle ṣāġda yazılmış cinān/Ṣolda naḳş olmış cehennem cünān"şeklinde yazılan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[180] MK2 7a'da "Ṣaġ kanatda cenneti naḳş eylemiş/Müʾminlere çün mekān eylemiş" şeklinde yazılan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[181] MK2 7a'da ve TBMM 8a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[182] MK2 7a'da ve TBMM 8a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[183] MK2 7a'da ve TBMM 8a'da "Cennet içinde olan sarāyları/Köşkde döşekde üzre ḥūrīleri"şeklinde yazılan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[184] Bu sözcük TBMM 8a'da "ḥulleler" şeklinde yazılmıştır.

[185] MK2 7a'da ve TBMM 8a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

Ḳadehleri nūr ṭolu şerbetleri[186]

196 Ḳadehleriyle şol lezīz meyvaları

Elde dutar ṭolu cennetiñ ḥūrīleri[187]

197 Müʾminler-çün ḥālete nezʿa ire

Cebrāʾīl'üñ ṣāġ ḳanadı göre[188]

198 Çünki cennetleri anda göreler

Ṣafā ile şevḳ-ile cān vireler[189]

199 Cān acısını duymayalar her biri

Bu sarāydan gelmeyeler her biri[190]

200 Baʿżı müʾmine tesellī yetişür

Ḥaḳ Teʿālā'dan tecellī yetişür[191]

201 Cān bedenden çıḳacaḳ baḳaḳalur

Cennette ḥūrīlere baḳaḳalur[192]

202 Eger ol cān veren müʾminse Ḥaḳḳ'a

Cebrāʾīl'iñ ṣāġ ḳanadına baḳa[193]

203 Dünyādan ʿalāḳasın kesüp baḳar

Hemān gözi göñli ol yaña aḳar[194]

204 Atasına anasına söylemez

---

[186] MK2 7a'da ve TBMM 8a'da "Nūr ṭabaḳ içre ol niʿmetleri/Ḳadehleri nūr ṭolu şerbetleri"şeklinde yazılan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[187] MK2 7a'da ve TBMM 8a'da "Ṭabaḳlar içre şol lezīz meyvaları/Elde ṭutar cennetiñ ḥūrīleri"şeklinde yazılan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[188] MK2 7a'da ve TBMM 8a'da "Müʾminler ki ḥālet-i nezʿa ire/Cebrāʾīl'in ṣāġ ḳanadını göre"şeklinde yazılan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[189] MK2 7b'de ve TBMM 8a'da "Çünki cennetleri anda görür/Ṣafā ile şevḳ-ile cān virir"şeklinde yazılan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[190] MK2 7b'de ve TBMM 8b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[191] MK2 7b'de ve TBMM 8b'de "Baʿżı müʾmine teselli yetişür/Ḥaḳ Teʿālā'dan tecellī irişür"şeklinde yazılan bu beyit TBMM nüshası aynı sayfada tekrar edilmiş olup sadece ikinci dize sonunda "irişür" yerine "yetişür"yazılmıştır. Bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[192] MK2 7b'de ve TBMM 8b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[193] MK2 7b'de ve TBMM 8b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[194] MK2 7b'de ve TBMM 8b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

ʿĀli evlādına naẓar eylemez[195]

205 Müʾmin cānı çoḳ sürer ṣafā

Şöyle buyurmış bu sözi Muṣṭafā[196]

206 Cennet yarısından mekānın görür

ʿĀşıḳ olup cānını andan vire[197]

207 Baʿżı meyyit gözi açuḳ ḳalmaġa

Sebep olur göñlüni ayırmaġa[198]

208 Āli evlādı severseñ ey dede

Āşıḳāne vir ṣalavāt Aḥmed'e[199]

209 Cebrāʾīl'üñ ṣol ḳanadında daḫı

Ṭamuyı naḳş eylemiş Ḥaḳ ey aḫı[200]

210 Ṣol ḳanada diñle ne yazmış Ḥakīm

Zebānīler ṭamuda şöyle kim[201]

211 ʿAzāb āleti ṭamuda ne ki var

Ṣolına naḳş eylemiş Perverdigār[202]

212 Çün kāfirler münāfiḳlar öleler

Maḳāmların cehennemde göreler[203]

213 Ol ateşden ṭaġların derelerin

Deveden büyük ḳara yılanların[204]

214 Hem göreler ulu ejdehāları

---

[195]MK2 7b'de ve TBMM 8b'de "Atasına anasına söylemesin/ʿĀl i evlādına naẓar eylemesin"şeklinde yazılan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[196] MK2 7b'de ve TBMM 8b'de "Müʾmin cānı çoḳ sürer zevḳi/Şöyle buyurmış bu sözi Muṣṭafā"şeklinde yazılan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[197] MK2 7b'de ve TBMM 8b'de "Cennet yazısından mekānın göre/ʿĀşıḳ olup cānını anda vire"şeklinde yazılan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[198] MK2 7b'de ve TBMM 8b'de "Baʿżı meyyitiñ gözi açuḳ ḳalmaġa/Sebep göñli yok ayrılmaġa"şeklinde yazılan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[199] Bu beyit MK1 ve MK2 nüshasında bulunmamaktadır.

[200] MK2 7b'de ve TBMM 8b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[201] MK2 7b'de ve TBMM 8b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[202] MK2 7b'de ve TBMM 8b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[203] MK2 8a'da ve TBMM 9a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[204] MK2 8a'da ve TBMM 9a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

Ṭamu ehlin ṣoḳar gibi her biri[205]

215 Zift ü ḳatrā[n] ile od gömleklerin

Ṭamu içinde cümlesi bunların[206]

216 Zebānilerde ṭamu zencirlerin

Ṭutar ellerinde ḥāẕır anları[207]

217 Diñle bu ḳıġıların ṣalasın

ʿAḳreplerin yılanlarıñ gezisin[208]

218 Kelbe baḳa cüsseleri

Cümle oddan şol ḳaṭrān cübbeleri[209]

219 Çünki kāfirler göreler anları

Biñ ʿazābıla vireler cānları[210]

220 Kāfiriñ cān virmesi müşkül olur

Münāfıḳlar ḥāli de şöyle olur[211]

221 Eger ölen kişi münāfıḳ ola

Ve eger kāfir ola zındīḳ ola[212]

6a

222 Cebrāyil'üñ-çün[213] ḳanadını göre

Yirlerin ṭamuda görüp cān vire

223 Yılan çiyan ṭolu ʿaḳrebler ḳamu

---

[205] MK2 8a'da ve TBMM 9a'da "Ol ateşden ṭaġların ovaların/İñez büyük ol yılanlarıñ"şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[206] MK2 8a'da ve TBMM 9a'da " Zift ḳatrān ile od gömlekleri/Ṭamu odında ola cümle varı"şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[207] MK2 8a'da ve TBMM 9a'da "Zebāniler atmaġa zencirleri/Ṭutar ellerinde odlu zencīrleri" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[208] MK2 8a'da ve TBMM 9a'da "Zebāniler atmaġa zencirleri/Ṭutar ellerinde odlu zencīrleri" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[209] TBMM 9a'da bulunan bu beyit MK2 ve MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[210] MK2 8a'da ve TBMM 9a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[211]Bu beyit MK2 8a'da "Kāfiriñ cān vermesi müşkül olur/Münāfıḳlar ol ḥālde şöyle olur" şeklindedir.

[212] Bu beyit MK2 8a'da "Eger ölen kişi münafık olsa/Eger zındīḳ ola zındīḳ ola ya müfsīd ola"şeklinde yazılmıştır.

[213] Bu kelime MK2 8a'da ve TBMM 9a'da "ṣol" olarak yazılmıştır.

Cümle oddan ṭopṭoluyıdı ḳamu[214]

224 Şöyle çirkin görünür bunlar ey yār

Ḳapḳara otlu çuḳurlar her ne var[215]

225 Çünki kāfirler göreler anları

Biñ ʿazābıla vireler cānları

226 Şol ḳadar cān acısına düşeler

Sözleri yañlış ola da şaşalar[216]

227 Raḥmet olup cānıñuz bula ḥayāt

Şevḳ-ile hep resūle eṣ-ṣalat[217]

228 Çün çekine ataya ve anaya

Evlādına mālına bu fānīye[218]

229 İllā cān acısından baḳamaz

Dünyālıġa aḳmaḳ ister aḳamaz[219]

230 Bunlaruñ gözi cehenneme baḳar

Cānları ḳatı siyāsetle çıḳar[220]

231 İmām īmānsız gidenlerin cānıdur

Ḥadīṣde Resūl böyle buyurur[221]

232 Gerçek söyler her ne söylerse resūl

Ol sözi cümle uṣūllardan uṣūl[222]

---

[214] MK2 8a'da "Yılan çiyān ʿaḳrepler ṭolmış ḳamu/Cehennem içi hep anlarla ṭolu" ve TBMM 9a'da " Yılan çiyān ṭolu ʿaḳrepler ḳamu/Cümle oddan ṭopṭoludır hem o" şeklindedir.

[215]MK2 8a'da "Şöyle çirkin görinürhem ey yār/Ḳapkara od çuḳurlar her ne ki var" ve TBMM 9a'da "Şöyle çirkin görinürler ey yār/Ḳapkara od çuḳurlar her ne ki var" şeklindedir.

[216] Bu dize MK2 8a'da "Sözleri hep yañlış ola şaşalar", "Sözleri hep yañlış ola şaşalar" 9b'de"Sözleri hep yañlış olup şaşalar" şeklinde yazılmıştır.

[217] MK1 6a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

[218] MK2 8b've TBMM 9b'de "Çoḳ çekine atasına anasına/Evlādına mālına bu fāniye"şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[219] MK2 8b'de ve TBMM 9b'de "İllā cānı acısında bakamaz/Dünyālıġa aḳmaḳ ister aḳamaz"şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[220] MK2 8b'de ve TBMM 9b'de "Īmānsız gidenin de ḥāli budur/Ḥadīṣinde Resūl böyle buyurur" bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[221] MK2 8b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[222] MK2 8b'de ve TBMM 9b'de "Gerçek eyder her sözini ol resūl/Ol sözi cümle uṣūllardan uṣūl" bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

233 Ḳorḳulardan ḳurtulurlar ümmetim
Ce[h]d idüp ger dutalar sünnetim[223]
234 Daḫı aṣḥāba ne dir diñle resūl
Ol sözi cümle uṣūllardan uṣūl[224]
235 Dir ölüm döşegine düşse kişi[225]
Ecel yaṣduġına ḳor olsa başı
236 Ayaḳları dırnaġından girerler[226]
Feriştahlar ṭamar içre yürürler
237 Cānını ṣıḳup sızırır etlerin
Öldürüp iki ayaġın dizlerin[227]
238 Çıḳar anlar bir bölük daḫı girür[228]
Dizlerinden ḳarnına dek öldürür
239 İkinci bölük feriştahlar çıḳar
Üçüncü bölük girüp cānın ṣıḳar
240 Ḳarnından gögsüne degin ṣıḳarlar
Öldürürler anlar daḫı çıḳarlar[229]
241 Dördüncü bölük feriştahlar girür
Ṣıḳup gögsün boġazın öldürür[230]
242 Feriştahlar kimi girüp kimi çıḳarlar
Eceli yitenleriñ cānın ṣıḳarlar[231]

[223]MK2 8b'de ve TBMM 9b'de "Ḳorḳulardan ḳurtulalar ümmetim/Cehd idüp ṭutalar sünnetim" şeklinde yazılan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[224] MK1 6a'da bulunan bu beytin ikinci dizesi MK2 8b'de ve TBMM 9b'de "Ol Muḥammed Muṣṭafā ol pür-uṣūl" şeklinde yazılmıştır.
[225] MK1 6a'da bulunan bu dize MK2 8b'de ve TBMM 9b'de "Kim/Dir ölüm döşegine yatsa kişi" şeklindedir.
[226] Bu dize MK2 8b'de ve TBMM 9b'de "Ayaḳları dırnaḳlarından girerler" şeklinde yazılmıştır.
[227] Bu beyit MK2 8b'de " Cānını ṣıḳup süzeler hem gözlerin/Öldürür iki ayaġın dizlerin" veTBMM 9b'de ilk dize"Cānını ṣıḳup süzerler gözlerin" şeklinde yazılmıştır.
[228] Bu dize MK2 8b'de "Anlar Çıḳar bir bölük daḫı girür" şeklinde yazılmıştır.
[229] Bu dize MK2 8b'de ve TBMM 10a'da "Öldürüben anlar daḫı çıḳarlar" şeklinde yazılmıştır.
[230] Bu beyit MK2 9a'da "Dördüncü bölük feriştahlar girer/Ṣıkup boġazına dek öldürür", TBMM 10a'da "Dördüncü bölük feriştahlar çıḳarlar/Ṣıkup gögsinden boġaza dek öldürürler" şeklinde yazılmıştır.
[231] MK2 9a'da ve TBMM 10a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

243 Ṣon ucunda ol ki ʿAzrāʾīl gelür

Bir dāne alma gibi ṣunar alur[232]

244 Şöyle dir ol adı güzel Muṣṭafā

Sözi hem dadı güzel Muṣṭafā[233]

6b

245 Ne bahtlu şunlaruñ cānı anuñ[234]

Ḳabri cennet çimeni ola anuñ

246 Didi resūl vay aña ḥāli no'la[235]

Ḳabri anuñ ṭamu çuḳurı ola

Ḳāle en-nebiyyü ʿaleyhi es-selā "El-ḳabrü min ravżati'l-cennet Ev ḥufratün ḥufrati'n-Nīrān[236]

247 Çünki aṣḥāb diñledi bu sözleri

Aġlaşup[237] her biri ḳıldılar zārī

248 Aġlaşup dirler ki nice olavuz

Bunlaruñ biz ḳanḳısından olavuz[238]

249 Çünki aṣḥāb ḳorḳa yürek ṭaġlaya

No'la ḥālimüz deyüben aġlaya[239]

250 Anlar öyle deyicek gel bizi gör

---

[232] Bu beyit MK2 9a'da ve TBMM 10a'da "Ṣoñra soñ nefesde ʿAzrāʾīl gelür/Bir dane alma gibi ṣunar alur" şeklinde yazılmıştır.

[233] MK2 9a'da ve TBMM 10a'da "Şöyle dir ol adı güzel Muṣṭafā/Sözleriniñ dadı güzel Muṣṭafā" şeklinde yazılan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[234] Bu dize MK2 9a'da "Ne bahtludur cānı şol kimseleriñ" TBMM 10a'da "Ne bahtlu şunlarıñ cānı gibi" şeklinde yazılmıştır.

[235] Bu dize MK2 9a'da "Dedi vay aña ki nice cān verür" TBMM 10a'da "Ey dir vay aña ki şunlar nice ola" şeklinde yazılmıştır.

[236] "الْقَبْرُ رَوْضَةٌ مِنْ رِيَاضِ الْجَنَّةِ ، أَوْ حُفْرَةٌ مِنْ حُفَرِ النَّارِ" (Kabir cennet bahçelerinden bir bahçedir yahut cehennem çukurlarından bir çukurdur.) Hadisi şerifinin bozuk ifade edilmiş Arapça şeklidir. (İbn Mâce, Zühd: 31) Bu hadis MK2 nüshasında bulunmamaktadır.

[237] Bu sözcük MK2 9a'da ve TBMM 10a'da "Aġlaşuban" şeklinde yazılmıştır.

[238] Bu beyit MK2 9a'da " Aġlaşuban der ki bunlar nice oluruz?/Bunlaruñ biz ḳanḳısından oluruz?" TBMM 10a'da "Aġlaşuban didiler ki biz nice olavuz?/Bunlaruñ biz ḳanġısından olavuz?" şeklinde yazılmıştır.

[239] Bu sözcük MK2 9a'da "Çünki aṣḥāb ḳorḳa yürek ṭaġlaşa/No'la ḥālimüz deyüben aġlaşa" TBMM 10a'da "Çünki aṣḥāb ḳorḳa yürek ṭuṭuşa/No'la ḥālimüz deyüben aġlaşa" şeklinde yazılmıştır.

Nefsimüz eyledi bizi gözi kör[240]

251 Bize lāyıḳdur yürek ṭaġlayavuz

Gice gündüz durmayup aġlayavuz[241]

252 Lāyıḳ olduḳ şöyle āh u vāhlara[242]

Zīra kim ġarḳ olmuşuz günāhlara

253 Gelüñ günāh çoḳluġını bilelüm

Ḳorḳumuzuñ arasında ölelüm[243]

254 Ḫışm-ı Ḥaḳ'dan ḳorḳuyı kesmeyelüm

Raḥmetinden ümīdi kesmeyelüm[244]

255 Raḥmeti çoḳdur Ḥaḳḳuñ isteyelüm

Cennet-i dīdārını isteyelüm[245]

256 Ola kim sizüñ yüzüñüz ṣuyuna

Biz faḳīrüñ daḫı odu söyüne[246]

257 İlāhī raḥmet it āmin diyene

Hem kitābum āşḳ-ıla diñleyene[247]

258 Emir Sulṭān himmet eylerse yana

Bu kitābı oḳuyam diñleyene[248]

259 Raḥmet idüp cānuñuz bilsün ʿayān

Şevḳ-ile hep resūle eṣ-ṣalat [249]

---

[240] Bu beyit MK2 9a'da "Anlar öyle idicek gel bizi gör/Nefsimüz eyledi bizi çünki ḳör" TBMM 10a'da "Anlar öyle idicek gel bizi gör/Nefsimiz eyledi bizi ḳör" şeklinde yazılmıştır.

[241] Bu beyit MK2 9a'da ve TBMM 10a'da "Bize lāyıḳ kim yürek ṭaġlaşavuz/Gice gündüz dimeyüp aġlaşavuz" şeklinde yazılmıştır.

[242] Bu dize MK2 9a'da ve TBMM 10a'da "Lāyıḳ bize şöyle āh ı vāhlara" şeklinde yazılmıştır.

[243] Bu beytin dize sonları MK2 9b'de " bilelim-ölelim" TBMM 10b'de "Ḫışm-ı Ḥaḳdan ḳorḳuyı kesmeyelüm/ Raḫmeti çoḳdur Ḥaḳḳ'ıñ isteyelüm" şeklinde yazılmıştır.

[244] Bu beyit MK2 9b'de dize sonları " isteyelim-kesmeyelim" şeklinde yazılmıştır

[245] Bu beyit MK2 9b'de "Raḥmeti çoḳdur Ḥaḳḳ'ıñ isteyelim/Cennet-i dīdārını isteyelim" TBMM 10b'de ilk dize "Raḫmetinden ümīdi kesmeyelüm" şeklinde yazılmıştır.

[246] Bu beyit MK2 9b'de "İsterem ki yüzünüz ṣuyuna/Biz faḳīriñ daḫı odu söyüne" TBMM 10b'de " şeklinde yazılmıştır.

[247] Bu beyit MK2 9b'de "İlāhī raḥmet it āmin diyene/Hem kitābum şevkıla dinleyene" şeklinde yazılmıştır.

[248] Bu beyit MK1 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

[249] Bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

7a

260 Resūlullāh diñle daḫı ne dedi
Ümmetinüñ ḳaydını niceyidi[250]

261 Diñlegil Muḥammed'iñ şükür sözin
Uṣlu kişi ölmeden açdı gözin[251]

262 Ol Muḥammed oġlunı vü ger ḳızı
Küllīsin terkeyleyüp sevdi bizi[252]

263 Ümmetiseñ vir ṣalavāt cān-ıla
Tā gidesin dünyādan[253] īmān-ıla

264 Hiç gümānsız yarlıġa ne yazıġuñ
Senüñ oldur āḫiretde azıġuñ

265 Eşitsünler sözüm dir ümmetlerüm
Eş itsünler hem benüm sünnetlerüm[254]

266 Az yaşayan çoḳ yaşayan öliser
Ḫayır ger şer ne itdiyse bulısar[255]

267 Bu ölenler sinleye girmezden öñ
Münker vü Nekīr yüzün görmez öñ[256]

268 Yedi yirde soru sorarlar aña
Diñle resūl sözini eydem saña[257]

---

[250] Bu beyit MK2 9b'de "Resūlullāh diñle daḫı ne dedi/Ümmetinüñ geregini hep didi" TBMM 10b'de "Resūlullāh daḫı diñle ne didi/Ümmetiniñ görgüsi hep didi" şeklinde yazılmıştır.

[251] Bu beyit MK2 9b'de "Diñle Muḥammed'iñ şeker sözin/Uṣlu kişi ölmeden açdı gözi" TBMM 10b'de "Diñle ol Muḥammed'iñ şeker sözin/Uṣlu kişi ölmeden açdı gözi" şeklinde yazılmıştır.

[252] Bu beyit MK2 9b'de "Ol Muḥammed oġlı vü gerek ḳızı/Cümlesin terkeyleyüp sevdi bizi" TBMM 10b'de "Ol Muḥammed'iñ oġlı vü ger ḳızı/Küllīsini terk idüp sevdi bizi" şeklinde yazılmıştır.

[253] Bu beyit MK2 9b'de "aḫrete" şeklinde yazılmıştır.

[254] Bu beyit MK2 10a'da "İşitsünler sözüm dir ümmetlerüm/İşlesünler hem benüm sünnetlerüm" TBMM 10b'de "İşidiñ sözüm ümmetlerim/İşlesünler hem benüm sünnetlerüm" şeklinde yazılmıştır.

[255] Bu beyit MK2 10a'da "Az yaşasañ çoḳ yaşasañ öliser/Ḫayır u şerden ne işlerse bulısar" TBMM 10b'de "Az yaşasın çoḳ yaşasın öliser/Ḫayr eger şer ne ise bulısar" şeklinde yazılmıştır.

[256] Bu beyit MK2 10a'da "ʿAzrā'īlüñ ḥarbesi egülmeden/Kim viribile cevab yañılmadan" TBMM 11a'da "Bu ölenler sinleye girmezden öñ/Münkir Nekir yüzin görmezden öñ" şeklinde yazılmıştır.

[257] Bu beyit MK2 10a'da "Ḳaç yerde soru sorarlar hem saña/Diñle resūl sözini diyem ben saña" TBMM 11a'da "Ḳaç yerde soru sorarlar aña/Diñle resūl sözini eydem saña" şeklinde yazılmıştır.

269 Her ḳaçan bir ādem oġlanı ölür
Bir ferişţah üstü ḥāżır gelür[258]
270 ʿAzrāʾīlüñ ḥarbesi egülmeden
Kim viribile cevāb yañılmadan[259]
271 Evvel eyde kim ey ādem oġlanı
Netdüñ ol durduġuñ dünyā ḳanı[260]
272 Ḳanı mālıñ yoḳ yalıñuzsın hemān
Māl seni mi ḳodı yoḫsa mālı sen[261]
273 Yoḫsa ol dünyā seni aldadı mı
Ḳul haḳḳı içün arar mıyduñ adımı[262]
274 Yine ṣorısar yā ādem oġlanı
Dünyā seni mi yidi yā sen mi anı[263]
275 Gögsüñ gerüp dünyā benüm dirdiñ
Terk idecegüñ mālı direrdüñ niderdüñ[264]
7b
276 Andan ol eceli yetüp ölenüñ
Oġluna kızına ḥasret ḳalanuñ[265]
277 Gözün yumup elini bağlayalar

[258] Bu beyit MK2 10a'da "Her ḳaçan bir ādem oġlanı ölür/Ferişţahlar üstüne ḥāżır gelür" TBMM 11a'da "Her ḳaçan bir ādem oġlanı ölür/Ferişţahlar üstüne ḥāżır olur" şeklinde yazılmıştır.
[259] Bu beyit MK2 10a'da "ʿAzrāʾīl'üñ żarbı oñulmadan/Kim virebil cevāb aña gelmeden" TBMM 11a'da "ʿAzrāʾīl'iñ żarbını egülmeden/Kim virebile cevāb yañılmadan" şeklinde yazılmıştır.
[260] Bu beyit MK2 10b'de "Evvel eyde yā ādem oġlanı/Nitdiñ dirilecek dünyāyı ḳanı" TBMM 11a'da "Evvel eyde kim ey ādem oġlanı/Netdiñ ol dirdücegin dünyā ḳanı" şeklinde yazılmıştır.
[261] Bu beyit MK2 10b'de "Ḳanı mālıñ yalıñızsın hemān/Māl seni mi ḳodı sen mālı mı ey cān" TBMM 11a'da "Ḳanı mālın yalıñuzsañsın hemān/Māl seni mi ḳodı ya sen mālı ey cān " şeklinde yazılmıştır.
[262] MK2 10b'de ve TBMM 11a'da bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[263] Bu beyit MK2 10b'de "Yoḫsa ol dünyā seni aldadı mı/Ḥaḳḳıñ içün arar mıyduñ adımı" TBMM 11a'da "Yoḫsa ol dünyā seni aldadı mı/Allāh ḥaḳḳı içün añar mıyduñ hiç adımı" şeklinde yazılmıştır.
[264] Bu beyit MK2 10b'de "Gögsün gerüp dünyā benüm dir idiñ/Terk iderdiñ çün bilüp niderdüñ" TBMM 11a'da "Gögsiñ gerüp dünyā benüm dirdiñ/Terk iderdiñ çün deyüp niderdüñ" şeklinde yazılmıştır.
[265] Bu beyit MK2 10b'de "Andan evvel ecel yitüp gider ölenüñ/Oġluna kızına ḥasret olanuñ" TBMM 11a'da "Andan evvel ecel yitüp ölenüñ/Oġlına kızına ḥasret olanıñ" şeklinde yazılmıştır.

Ḫışım ḳardaş āh idüp aġlayalar[266]

278 Bir ferişţah yine ḳapuya

Bu aġlayanlara aġlaşmañ deye[267]

279 Meyyite dir aġlaşur ḳardaşlaruñ

Dükenür ḳalur sevdügüñ işlerüñ[268]

280 Aġlama diseñ yā bu miskīnlere

Çün kim söylemez yā diliñ anlara[269]

281 Vaḳtıdır bunları terk idesin

ʿAmelüñle ṭoġrı ḳabre gidesin[270]

282 Cānuñ aldı ʿAzrāīl iy bī-cān

İnanur mısın bu kez peyġambere[271]

283 Ol ferişţah bu sözi deyüp gide

Yuyıcı varup ṣuyunı ilede[272]

284 Yumaġ içün ṭonlarını ṣoyalar

Teneşirüñ üzerine ḳoyalar[273]

285 Yine gelür bir ferişţah ṣormaġa

ʿAmel gerek cevāb virüp ṭurmaġa[274]

286 Ol daḫı ṣora aña nice suʿāl

---

[266] Bu beyit MK2 11a'da ve TBMM 11a'da "Gözlerin yumup elin bağlayalar/Ḫışım ḳardaş āh idüp aġlayalar" şeklinde yazılmıştır.

[267] Bu beyit MK2 11a'da "Bir ferişţah yine gele ḳapuya/Bu aġlayanlara aġlaşmañ diye" TBMM 11a'da "Bir ferişţah yine ḳapuya/Bu aġlayanlara aġlaşmañ deye" şeklinde yazılmıştır.

[268] Bu beyit MK2 11a'da "Meyyite dir aġlaşur ḳardaşlaruñ/Dögünür gögsüne sır yoldaşlaruñ" TBMM 11a'da "Meyyite dir aġlaşur ḳardaşlarıñ/Döger gögsini hem sırdaşlarıñ" şeklinde yazılmıştır.

[269] Bu beyit MK2 11a'da "Aġlama diseñ ne bu miskinlere/Ya niçün söylemez ya diliñ anlara" TBMM 11b'de "Aġlama diseñe bu miskinlere/Niçün söylemez ya diliñ anlara" şeklinde yazılmıştır.

[270] Bu beyit MK2 11a'da ve TBMM 11b'de "Vaḳtıdir kim bunları terk idesin/ʿAmelüñle ṭoġrı ḳabre gidesin" şeklinde yazılmıştır.

[271] Bu beyit TBMM 11b'de "Cānuñ aldı ʿAzrāīl iy bī-çāre/İnanur mısın bugün peyġambere" şeklinde yazılmış olup MK2 nüshasında bulunmamaktdır.

[272] Bu beyit MK2 nüshasında bulunmamaktdır.

[273] Bu beyit MK2 11a'da "Yumaḳ içün ṭonlarını ṣoyalar/Teneşīrüñ üzerine ḳoyalar" TBMM 11b'de "Yumaġ içün ṭonlarını ṣoyalar/Teneşīriñ üzerine ḳoyalar" şeklinde yazılmıştır.

[274] Bu beyit MK2 11a'da "Yine gelür bir ferişţah ṣormaġa/ʿAmeller cevābın virüp ṭurmaġa" TBMM 11b'de "Yine bir ferişţah gelür ṣormaġa/ʿAmeller cevābın virüp ṭurmaġa" şeklinde yazılmıştır.

Yalan ṣanma cümle olur işbu ḥāl

287 Feriştah der yā ḳanı ḳaḳıduġuñ

Maẓlumlara ḥışmıla ṭoḳunduġuñ[275]

288 Yaʿnī niçün söylemez senüñ dilüñ

Nite[276] bağlandı senüñ iki elüñ

289 Ya ḳanı ol dostlaruñ ḳardaşlaruñ

Hiç vefāsın bulduñ mı gör anlaruñ[277]

290 Bunlarıla işleridüñ yazuġı

Ekmezidüñ āḫiretde azuġı[278]

8a

291 Yoḫsa hergiz ölmegi añmaz mıduñ

İşidürdüñ ʿaceb inanmaz mıduñ[279]

292 Andan ṣoñra çün ölüyü yuyalar

Kefeninüñ üzerine ḳoyalar[280]

293 Yine gelüp bir feriştah üstüne

Yaʿnī suʾāl eylemeklik ṣıdḳına[281]

294 Hem gözin açar anı ḥāżır görür

Ol feriştah gör ki ne ḫaber virür[282]

295 İşidür hep feriştahnuñ ḫaberin

---

[275] Bu beyit MK2 11a'da "Feriştah dir ki ḳanı ol oḳuduġuñ/Maẓlumları ḥışmıla ṭoḳuduġuñ" TBMM 11b'de "Bir feriştah gelür dir ḳanı ḳaḳıduġuñ/Maẓlumları ḥışmıla doġduġuñ" şeklinde yazılmıştır.

[276] Bu sözcük MK2 11a'da "yine" olarak yazılmıştır.

[277] MK1 7b'de ve TBMM 11b'de bulunan bu beyit MK2 nüshasında bulunmamaktadır.

[278] Bu beyit MK2 11a'da ve TBMM 11b'de "Bunlarıla işleridüñ yazuġı/Ekmezidüñ āḫiret içün azuġı"şeklinde yazılmıştır.

[279] Bu beyit MK2 11a'da "Yoḫsa hergiz ölmegi añlamaz idiñ/İşidürdüñ ʿaceb inanmaz idiñ" TBMM 11b'de "Yoḫsa hergiz ölmegi añmaz idiñ/İşidirdiñ ʿaceb inanmaz mıydın?" şeklinde yazılmıştır.

[280] Bu beyit MK2 11a'da "Andan ṣoñra çün ölüyü yuyalar/Kefen üzerine ḳoyalar" TBMM 11b'de "Andan ṣoñra çün ölüyü yuyalar/Kefeniñ üstine ḳoyalar?" şeklinde yazılmıştır.

[281] TBMM 12a'da "Yine gelüp bir feriştah üstüne/Yaʿnī suʾāl eylemeklik ḳaṣdına" şeklinde bulunan bu beyit MK2 nüshasında bulunmamaktadır.

[282] Bu beyit MK2 11b'de ve TBMM 12a'da "Hem gözin açar elin ḥāżır görür/Ol feriştah görüñ ne ḫaber virür" şeklinde yazılmıştır.

Ḳulaḳ urup dinler ol birinbirin[283]

296 Dir ki miskīn bilür misün no’lduġuñ

Ḫānmāndan ayrıluban olduġuñ[284]

297 Bir seferdür işde gitdiñ tā ebed

Ḥaḳdan artuḳ kimseden yoḳdur meded[285]

298 Bir daḫıca evüñe varmayasın

Ḫışım ḳardaş yüzüni görmeyesin[286]

299 Sen ayrılduñ bulardan ḥasret-ile

Bular ḳalur zār-ile fürḳat-ile[287]

300 Çün omuzdan cenāzeyi ḳoyalar

Namāzına ḥāżır oluñ diyeler[288]

301 Bir feriştah ol sāʿat yine gelür

Çaġıruban ol daḫı nidā ḳılur[289]

302 Meyyite eydür ki ey ölen kişi

Ṭabudıla buraya ḳonan kişi[290]

303 Gelmez yola gitdüñ tevbeñ varısa

Tevbe tevfiḳ senüñ-ile yārısa[291]

304 Vay eger ʿāṣī oldunsa Ḥaḳḳ’a

---

[283] Bu beyit MK2 11b’de “İşidüp ol feriştahların ḫaberin/Ḳulaḳ urup dinler hem birinbirin” TBMM 12a’da “İşidir hep ferişteniñ ḫaberin/Ḳulaḳ urup dinler ol birinbirin?” şeklinde yazılmıştır.

[284] Bu beyit MK2 ve TBMM nüshalarında bulunmamaktadır.

[285] Bu beyit MK2 11b’de “Bir seferdür işde gitdiñ tā ebed/Ḥaḳ artıḳ kimseden yoḳdur meded” TBMM 12a’da “Bir seferdür işde gitdiñ tā ebed/Ḥaḳ’dan artıḳ kimseden yoḳdur meded” şeklinde yazılmıştır.

[286] Bu beyit MK2 11b’de “Bir daḫı eviñe girmeyesin/Ḫışım ḳardaş yüzüni görmeyesin” TBMM 12a’da “Bir daḫı ele girmeyiser/Ḫışım ḳardaş yüzüni görmeyiser” şeklinde yazılmıştır.

[287] Bu beyit MK2 11b’de “Sen ayrıldıñ bulardan ḥasret-ile/Bular kalur zāri frḳat-ile” TBMM 12a’da “Sen ayrıldıñ bulardan ḥasretle/Bular kalur zāri ve firḳatle” şeklinde yazılmıştır.

[288] MK2 11b’de ve TBMM 12a’da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[289] MK2 11b’de ve TBMM 12a’da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[290] Bu beyit MK2 11b’de “Meyyite dir ki ey ölen kişi/Ṣalıcaya yürüyegelen kişi” TBMM 12a’da “Meyyite eydür ki ey ölen kişi/Ṣalʿaḳaçıla yürüyegelen kişi” şeklinde yazılmıştır.

[291] Bu beyit MK2 11b’de “Gelmez yola gitdiñ tevbeñ var ise/Tevbe vü tevfiḳ seniñ ile yār ise” TBMM 12a’da “Gelmez yola gitdiñ tevben var ise/Tevbe tevfiḳ seniñ ile yār ise” şeklinde yazılmıştır.

Dürlü ʿazāblar senüñ-çün mutlaḳa[292]

305 Çünki anda namāzını ḳılalar

Cenāzeñi girü ele alalar[293]

8b

306 Bir feriştah gine gelür çaġırur

Ol daḫı işit neler dir ḳaġırur[294]

307 Bu feriştah eyde ādem oġlını

Dünyāda netdüñise gel di anı[295]

308 Ḫayır eger şer netdüñise görelüm

Her birisin ol Ḥaḳḳ'a iledelelüm[296]

309 Ger ḫayır ḳılduñısa şād olasın

Ḳayġudan ḳurtulup azād olasın[297]

310 Ṣāliḥ ʿamel bir eyü yoldaş ola

Ḫayır iden kişilere ḥāldaş ola

311 Sine varınca bu sözi diyeler

İletüben ḳabrüñ ḳatında ḳoyalar

312 Raḥmet idüp cānıñuz bulsun ḥayāt

Ṣevḳ-ile deñ hep resūle eṣ-ṣalāt[298]

313 Çün cenāze iplerini şişeler

Sin yanına ḳomaġa yapışalar[299]

---

[292] Bu beyit MK2 11b'de "Vay eger sen ʿāṣī olduñ Ḥaḳḳ'a/Dur ʿazāblar ḥāẓırdur saña" TBMM 12a'da "Vay eger sen ʿāṣī olduñsa Ḥaḳḳ'a/Dürlü ʿazāblar seniñ içün muṭlaḳa" şeklinde yazılmıştır.

[293] TBMM 12a'da bulunan bu beyit MK2 nüshasında bulunmamaktadır.

[294] Bu beyit MK2 11b'de "Bir feriştah yine gelür çaġırur/Ol daḫı işit neler dir çaġırur" TBMM 12a'da "Bir feriştah yine gelür çaġırur/Ol daḫı işit neler dir çıġırur" şeklinde yazılmıştır.

[295] Bu beyit MK2 11b'de "Bu feriştah eyde ādem oġlanı/Dünyāda nitdüñse virelim anı" TBMM 12b'de "Bir feriştah gelür eyde ey ādem oġlanı/Dünyāda netdüñise virelim anı" şeklinde yazılmıştır.

[296] Bu beyit MK2 11b'de "Ḫayır eger netdüñse viresin/Cümlesini eylüge getüresin" TBMM 12b'de "Ḫayır eger şer netdiñse viresin/Cümlesini eylüge getüresin" şeklinde yazılmıştır.

[297] TBMM 12b'de de olan bu beyit MK2 nüshasında bulunmamaktadır.

[298] Bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır. Bu nüshalarda "Āli evlādı severseñ ey dede/ʿĀṣıḳāne vir ṣalavāt Aḥmed'e" şekindedir.

[299] Bu beyit MK2 12a'da "Çün cenāze iplerini çözeler/Sini üzre ḳomaġa başlayalar" TBMM 12b'de "Çün cenāze iplerini şişeler/Sin üzere ḳomaġa yapuşalar" şeklinde yazılmıştır.

314 Bir feriştah yine ḳatına

Bahadırlar doymaz heybetine[300]

315 Deye ey miskīn bugün geldiñ mi sen

Dünyānuñ menzilini bulduñ mı sen

316 İşde geldüñ ḳarañuluḳ evine

Ḳarañuda kişi nice sevine[301]

317 Ne yoldaş var saña burda ne bir iş

Bilmeyesin nice geçer yaz u ḳış

318 Bir ḳarañu evdür ṭoġmaya gün

Çıġırırsañ ṭaşraya çıḳmaya ün[302]

319 Gece gündüz ikisi yeksān ola

Nefsüñ işledügine pişmān ola

320 Ejdehālar ḳara yılanlar ṭola

Bunlar-ıla çevre yanuñ ṭopṭolu[303]

9a

321 Deye ol meyyit ki āh bilmemişem

Ḥaḳḳ'a lāyıḳ bir ʿamel ḳılmamışam[304]

322 Ġāfil olma gey sen ey kişi

Dünyāda yemek gerek bu teşvīşi[305]

323 Ol kişi kim tövbeye gelmiş ola

Beş namāzı vaḳtı-y-la ḳılmış ola

---

[300] Bu beyit MK2 12a'da "Bir feriştah yine gelür ḳatına/Bahadırlar doymaz ol heybete" TBMM 12b'de "Bir feriştah yine gelür ḳatına/Bahadırlar doymaz heybetine" şeklinde yazılmıştır.

[301] Bu beyit MK2 12a'da "İşde geldüñ ḳaranluḳ evine/Ḳarañuda kişi nite sevine" TBMM 12b'de "İşte geldiñ ḳaranulıḳ evine/Ḳaranuda kişi nice sevine" şeklinde yazılmıştır.

[302] Bu beyit MK2 12a'da ve TBMM 12b'de "Bir ḳarañu evdür ṭoġmaya gün/Çaġırırsın ṭaşraya aġmaya ün" şeklinde yazılmıştır.

[303] Bu beyit MK2 12a'da TBMM 12b'de "Ejdehālar ḳara yılanlar ulu/Bunlar ola çevre yanuñ ṭopṭolu" TBMM 13a'da "Ejdehālar yılanlar ulu/Bunlar ola yanuñ ṭopṭolu" şeklinde yazılmıştır.

[304] Bu beyit MK2 12a'da TBMM 12b'de "Diye ol meyyit ah bilmemişem/Ḥaḳḳa lāyıḳ bir ʿamel ḳılmamışam" TBMM 13a'da "Ol meyyit ki ah bilmemişem/Ḥaḳḳa lāyıḳ bir ʿamel ḳılmamışam"şeklinde yazılmıştır.

[305] Bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

324 Aña uçmaḳ ḳapusın açalar
Ḳabri üzere nūr raḥmet saçalar
325 Ḥūb ṣūretlü ferişţahlar geleler
Ḳavşurup eller selāmlar vireler[306]
326 Kimi ata kimi ana ṣūretlüler
Sözleri bal ü şeker siyretlüler[307]
327 Kimi beñzer sevgülüce ḳardaşa
Kimi beñzer sevgülüce sırdaşa[308]
328 Ḳabir içinde çün buluşalar
Yād gibi olmayalar bilişeler[309]
329 İdeler kim şād geldi cānımuz
Bilmiş uçmaḳdadur mekānımuz[310]
330 Gözlerinden götüreler ḥicābın
İçüreler aña kevṯer şarābın
331 Cān göziyle çünki dört yaña baḳa
Şād olanlar ile şükür ede Ḥaḳḳ'a[311]
332 Gözün açup naẓar kıla ḳabrine
Nūr u reyḥānlar erişen ḳabrine[312]
333 Şol girüp yatacaġı yiri seve

[306] Bu beyit MK2 12b'de "Güzel ṣūretle melekler geleler/Ḳarşurup eller selamlar vireler" TBMM 13a'da "Ḥūb ṣūretlü ferişţahlar geleler/ Eller ḳavşurup selamlar vireler" şeklinde yazılmıştır.
[307] Bu beyit MK2 12b'de ve TBMM 13a'da "Kimi ata kimi ana ṣūretlüler/Sözi bāl şeker şerbetlüler" şeklinde yazılmıştır.
[308] Bu beyit MK2 12b'de "Kimi beñzer sevgülüce ḳardaşa/Kimi beñzer şehirlerde ḳardaşa" TBMM 13a'da "Kimi beñzer sevgülice ḳardaşa/Kimi hemşehirlerde yardaşa" şeklinde yazılmıştır.
[309] Bu beyit MK2 12b'de "Ḳabir içinde çün buluşalar/Yār gibi olmaya bilişeler" şeklinde yazılmıştır.
[310] Bu beyit MK2 12b'de "İdeler kim şād geldiñiz cānımuz/Bilmiş ol uçmaḳdadur mekānımuz" TBMM 13a'da "İdeler kim şād geldiñ cānımuz/Bilmiş ol uçmaḳdadurur sitānımız" şeklinde yazılmıştır.
[311] Bu beyit MK2 12b'de "Cān göziyle çünki dört yaña baḳa/Şād oluban şükür edeyim ben Ḥaḳḳ'a" TBMM 13a'da "Cān göziyle çünki dört yana baḳa/Şād oluban şükür ede ol dem Ḥaḳḳ'a" şeklinde yazılmıştır.
[312] Bu beyit MK2 12b'de ve TBMM 13a'da "Gözin açup naẓar kıla ḳabrine/Nūr u reyḥānlar erişe ḳabrine" şeklinde yazılmıştır.

Daḫı ḳabre girmeden cānı ire[313]

334 Ḳabri aña görine sarāy gibi

Ḥūrīler içinde yürür ay gibi

335 Selām vire her biri āvāz-ıla

Medḥ oḳurlar her birisi nāz-ile[314]

9b

336 Ḳabir ehli maʿṣūm eger olalar

Daḫı ol burada olan velīler[315]

337 Sevinseler ol kişi geldügine

Şükr edeler ḳoñşusı olduġına[316]

338 İmān ehli cümle anda nūr olur

Yarlaġana cümlesi maġfū[r] olur[317]

339 Zī-saʿādet uş bu resme olanuñ

Öldügi dem cānı raḥmet bulanuñ[318]

340 Bu ölümü ister-iseñ ḳıl namāz

Tevbe eyle Ḥaḳḳ'a eylegil niyāz

341 Ḥaḳ'dan iste irişesin bu işe

Tevbe tevfīḳ iledür seni başa[319]

342 Ol ḥabībüñ ḥürmeti çün ey Celīl

---

[313] Bu beyit MK2 12b'de "Şol girüp yatacaġı yirin seve/Daḫı ḳabre varmadan cānı ive" ve TBMM 13a'da "Şol girüp yatacaġın yirin seve/Daḫı ḳabre irmeden cānın ire" şeklinde yazılmıştır.

[314] Bu beyit MK2 12b'de ve TBMM 13b'de "Selam vire her biri āvazıla/Medḥ oḳuya her biri nāzıla" şeklinde yazılmıştır.

[315] Bu beyit MK2 12b'de "Ḳabir ehli maʿṣūm olup öleler/Daḫı ol burada olan velīler" ve TBMM 13b'de "Ḳabir ehli maʿṣūm olalar/Daḫı ol yurdda ölen velīler" şeklinde yazılmıştır.

[316] Bu beyit MK2 13a'da "Sevnişeler ol kişi geldügine/Şükür ede ḳomşusı olduġına" ve TBMM 13b'de "Sevnişeler ol kişi geldügine/Şükür ede ḳonşusı olduġına" şeklinde yazılmıştır.

[317] Bu beyit MK2 13'da "İman ehli hep anda nūr ola/Yarlıġa mecmūʿı maġfūr ola" ve TBMM 13b'de "İman ehli hep anda nūr ola/Yarlıġana mecmūʿı maġfūr ola" şeklinde yazılmıştır.

[318] Bu beyit MK2 13a'da ve TBMM 13b'de "Zī-saʿādet iş bu resme olanuñ/Öldügi dem cānı raḥmet bulanuñ" şeklinde yazılmıştır.

[319] Bu beyit MK2 13a'da "Ḥaḳ'dan iste irişesin bu işe/Tevbe eyle tevfīḳ Ḥaḳ'dan irişe" ve TBMM 13b'de "Ḥaḳ'dan iste irişesin bu işe/Tevbe eyle tevfīḳiñ eyle pīşe" şeklinde yazılmıştır.

Tevbe-y-ile tevfīḳ-ile eyle delīl[320]

343 Ṭopraḳ ile yüzümüz şol kimse

Ölmeden öñ ölmegüñ ḳaydın yiye[321]

344 Resūl eydür "Mūtū ḳable en temūtū"[322]

ʿĀḳil iseñ iş bu sözi anla ṭut

345 Ölmeden öñ ölüñ didi Muṣṭafā

Āḫiret güneşi ol kānı ṣafā[323]

346 Ölmeden[324] öñ ölmege her kim duya

Āḫiret ḳaydını ölmeden yiye

347 Ġāfil iseñ añlayasın ṭutasın

Cümle ġarḳ olup raḥmete sen de batasın[325]

348 Yā İlāhī raḥmet et sen ḳamuya

Hep baġışla girmeyeler ṭamuya[326]

349 Gönlümüzden sevgüñü ayırmaġıl

Hem ḥabībüñ sevgüsinden ayırmaġıl[327]

350 Ol ḥabībüñ sevgüsini şifā ḳıl

Derdümüze şefāʿatin devā ḳıl[328]

10a

351 Raḥmet edüp cānuñuz bulsun ḥayāt

---

[320] Bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

[321] Bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

[322] "Ölmeden önce ölünüz."

[323]Bu beyit MK2 12b'de ve TBMM 13b'de "Ölmezden öñ ölüñ didi Muṣṭafā/Āḫiret güneşi ol kāni ṣafā" şeklinde yazılmıştır.

[324] Bu sözcük diger nüshalarda "ölmezden" şeklinde yazılmıştır.

[325] Bu beyit MK2 13a'da "ʿĀḳil iseñ añlayasın ṭutasıñ/Ġarḳ olup raḥmetde sen de yatasın" ve TBMM 13b'de "ʿĀḳil iseñ añlayasın ṭutasıñ/Ġarḳ olup raḥmete sen de batasın" şeklinde yazılmıştır.

[326] Bu beyit MK2 13a'da "Yā ilāhī raḥmet eyle ḳamuya/Hep baġışla girmeyelim ṭamuya" ve TBMM 13b'de "Yā ilāhī raḥmet eyle ḳamuya/Hep baġışla girmeyelüm ṭamuya" şeklinde yazılmıştır.

[327] Bu beyit MK2 13a'da "Gönlümüzden sevgüñi ayırmaġıl/Hem habībüñ sevgüsini ayırmaġıl" ve TBMM 14a'da "Gönlimizden sevgini ayırmaġıl/Hem habībiñ sevgüsinden ayırmaġıl" şeklinde yazılmıştır.

[328] Bu beyit MK2 13a'da "Ol ḥabībüñ sevgüsin şifā ḳıl/Derdimüze şefāʿatin devā ḳıl" ve TBMM 14a'da "Ol ḥabībiñ sevgüsin vir şifā ḳıl/Derdimüze şefāʿatin revā ḳıl" şeklinde yazılmıştır.

Şevḳ-ile deñ hep resūle eṣ-ṣalāt[329]

352 Āli evlādı seversen ey dede

ʿĀşıḳāne vir ṣalavāt Ahmed'e[330]

353 İşit imdi cān-ıla ten ḥālini

Ḳanda iletür iş bu cānlar yolını[331]

354 İş bu ḫalḳıñ cümlesi çün-kim ölür

Diñle imdi cānları nice ölür

355 Tenleri ol hem ḳabri içinde nice ola

ʿAzābile ʿizzeti nice bula

356 Nicedür aşlını şerḥ eyleyelüm

Diñle binde birini[332] söyleyelüm

357 Rāvīler dirler ki insān ölseler

Tenlerinden cānları ayrılsalar[333]

358 Mertebesine göre ol cānlaruñ

Maḳāmların var ṭuracaḳ anlaruñ

359 Varacaḳ maḳāmlarına cānları

Döner añar tenlerini cānları[334]

360 Üç gicede beşinde yedisinde

Hem ṭoḳuzı on birinde kırḳında[335]

361 Destūr ister Ḥaḳ Teʿālādan bular

[329] Bu beyit MK2 ve TBMM nüshalarında bulunmamaktadır.

[330] Bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[331] Bu beyit MK2 13b'de "İşit imdi cān-ıla ten ḥālini/Ḳande iseñ iletseler yolını" ve TBMM 14a'da "İşit imdi cān-ıla ten ḥālini/Ḳande iletür iş bu tenler yolını" şeklinde yazılmıştır.

[332] Bu sözcük MK2 13b'de ve TBMM 14a'da"birisin" olarak yazılmıştır.

[333] Bu beyit MK2 13b'de "Rāviler dirler ki insān öleler/Tenlerinden cānların ayıralar" ve TBMM 14a'da "Rāviler dirler ki insān öleler/Tenlerinden cānları ayrılalar" şeklinde yazılmıştır.

[334] Bu beyit MK2 13a'da "Varurlar maḳāmlarına her biri/Döner añar cānlarını tenleri" ve TBMM 14a'da "Varırlar maḳāmlarına her biri/Döner añar tenlerini cānları" şeklinde yazılmıştır.

[335] Bu beyit MK2 13a'da "Giçe üç gün beşi hem yedisinde/Hem ṭoḳuzı on biri vü kırḳında" ve TBMM 14a'da "Giçe üç gün bişi hem yedisinde/Hem ṭoḳuzı on biri ve kırḳında" şeklinde yazılmıştır.

Kim varup tenleri no'ldı göreler[336]

362 Varalum tenlerimizi görelüm

Hem biraz ḫāṭırını[337] ṣoralum

363 Biz gidicek meyyit olmışlarıdı

Özlerin ṭopraġa ṭalmışlarıdı[338]

364 Ol ten-ile bir zamān yoldaşıdıḳ

Cümle işde bilece ḫāldaşıdık[339]

365 Vire destūr Ḥaḳ Teʿālā anlara

Tenlerin arzulayan ol cānlara

366 Yügrişüben hemen ḳabre ireler

Baḳup anda tenlerini göreler[340]

10b

367 Baʿżı cānlar tene naẓar ḳılalar

Tenlerini ḫoş ḥuẓūrda göreler[341]

368 Ḳabri olmuş cennetin çimenleri

Şād olalar ol tenlerüñ cānları[342]

369 Tenlerinüñ yöni cennetden yaña

Bir ḳapu açılmış uçmaḳdan yaña[343]

---

[336] Bu beyit MK2 13a'da ve TBMM 14a'da "Destūr ister Ḥaḳ Teʿālādan bular/Varup tenlerini göre no'ldı olar" şeklinde yazılmıştır.

[337] Bu sözcük MK2 13b'de ve TBMM 14a'da"ḫaṭırların" olarak yazılmıştır.

[338] Bu beyit MK2 13b'de ve TBMM 14b'de "Biz gidicek meyyit olmışlarıdı/Tenümüz ṭopraġa ṭalmışlarıdı" şeklinde yazılmıştır.

[339] Bu beyit MK2 13b'de "Ol tene bir zamān yoldaşduḳ/Cümle işde bilece ḫāldaşduk" ve TBMM 14b'de "Ol tenle bir zamān yoldaş idiḳ/Cümle işde bilece ḫāldaş idik" şeklinde yazılmıştır.

[340] Bu beyit MK2 14a'da "Hemāndem yügrüşüp ḳabre ireler/Baḳup anda tenlerini göreler" ve TBMM 14b'de "Hemān yügrüşür ḳabre ireler/Baḳup anda tenlerini göreler" şeklinde yazılmıştır.

[341] Bu beyit MK2 14a'da "Baʿżı cān tenlerine naẓar ḳılalar/Tenlerini ḫoş ḥuẓurda göreler" ve TBMM 14b'de "Baʿżı cān tenine naẓar ḳılalar/Tenlerini ḫoş ḥuẓurda göreler" şeklinde yazılmıştır.

[342] Bu beyit MK2 14a'da "Ḳabri olmuş cennetin çimenleri/Şād olalar ol tenlerüñ cānları" ve TBMM 14b'de "Ḳabri olmış cennetin çimenleri/Şād olalar ol tenleriñ cānları" şeklinde yazılmıştır.

[343] Bu beyit MK2 14a'da "Bu tenlerüñ yöni cennetden yaña/Bir ḳapu açılmış uçmaḳdan yaña" ve TBMM 14b'de "Bu tenleriñ ḫāli cennetden yaña/Bir ḳapu açılmış uçmaḳdan yaña" şeklinde yazılmıştır.

370 Cennetüñ ḳoḳuları gelür müdām
Ḫoş ṣafālar sürer ol cānlar tamām[344]

371 Yanlarına ikişer ḫūb oturur
Yüzleri güneş gibi şuʿle virür[345]

372 Anuñ gökçek ʿameliymiş bular
Ṣanki ikisi iki ḫūri bular[346]

373 Birinüñ baḳışları göñlin ḳapa
Birisine[347] baḳınca ḳıyāmet ḳopa

374 Raḥmet idüp cānıñuz bulsa ḥayāt
ʿĀşḳ-ıla derd-ile idüñ eṣ-ṣalāt[348]

375 Āli evlādı seversen ey dede
ʿĀşıḳāne vir ṣalavāt Ahmed'e[349]

376 Şol bizüm gibi günāhkārıñ teni
Gele göre niyde anuñ cānı[350]

377 Şol utanmayup günāhlar[351] işleyen
Tevbe ḳılmayup fesādlar[352] işleyen

378 Şol ṣıġır gibi yiyüp içüp yatan[353]
Hey utanmaz uṭana Ḥaḳ'dan utan

379 Şol dünyānuñ[354] sevgisin[355] berk eyleyen

---

[344] Bu beyit MK2 14a'da "Cennetüñ ḳoḳuları gelür müdām/Ḫoş ṣafālar sürer ol tenler tamām" ve TBMM 14b'de "Cennetüñ ḳoḫuları gelür müdām/Ḫoş ṣafālar sürer ol tenler tamām" şeklinde yazılmıştır.

[345] Bu beyit MK2 14a'da "Yanlarından ikişer ḫūri oturur/Yüzleri güneş gibi şuʿle virür" ve TBMM 14b'de "Yanlarında ikişer ḫūb oturur/Yüzleri güneş gibi şuʿle virür" şeklinde yazılmıştır.

[346] Bu beyit MK2 14a'da "Anlarıñ gökçek ʿamel bu imiş bular/Ṣanki ikisi iki ḫūri bular" ve TBMM 14b'de "Anlarıñ gökçek ʿamelmiş bular/Ṣanki ikisi iki ḫūri bular" şeklinde yazılmıştır.

[347] Bu sözcük MK2 14a'da ve TBMM 14b'de "biri" şeklinde yazılmıştır.

[348] Bu beyit MK2 ve TBMM nüshalarında bulunmamaktadır.

[349] Bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[350] Bu beyit MK2 14a'da ve TBMM 15a'da "Şol bizüm gibi günāhkārıñ teni/Gele göre anda anlarıñ cānı" şeklinde yazılmıştır.

[351] Bu sözcük TBMM 15a'da "günāh" şeklinde yazılmıştır

[352] Bu sözcük MK2 14a'da "fesād" şeklinde yazılmıştır.

[353] Bu sözcük MK2 14a'da "gezen" şeklinde yazılmıştır

[354] Bu sözcük MK2 14a'da ve TBMM 15a'da "dünyā" şeklinde yazılmıştır

[355] Bu sözcük MK2 14a'da ve TBMM 15a'da "sevgüsini" şeklinde yazılmıştır

Āḫiret aḥvālini terk eyleyen

Anlaruñ da tenine cānı gele

Tenlerini işidüñ nice bula[356]

Göreler ṣoyulmuş ol ḳaftānları

Ol boyuna yaraşıḳ ḫūb donları

Ṣaġlığında geydügi ṭonlarını

Döke ḳomuş evlerinde anları[357]

11a

Bir kefene ṣarılup şöyle yatur

Ne göñül ḳalmış bularda ne ḫaṭır

Göreler ol kendülerüñ yaratan

Bir zamān cānı şirin dīdārı ten[358]

Nefis ṭaʿāmlar yiyen nāzik teni

Tezce tezce ḥammāmda yunan teni[359]

Şol sovuḳdan issiden ṣaḳladuġıñ

Tenüm deyüp dün ü gün bekledügüñ[360]

Göreler şişmiş ve ḳoḳmış dağılmış

Gümişden aḳ teni ḳapḳara olmuş[361]

Aġzıyla burnuna daḫı baḳar

Göre kim ṣaru ṣaru sular aḳar[362]

---

[356] Bu beyit MK2 14b'de "Anlaruñ da tenine cānı gelür/Tenlerini işidüñ nice olur" şeklinde yazılmıştır.

[357] Bu beyit MK2 14b'de "Ṣaġlığında geydücegi ṭonları/Döke ḳomuş evlerine anları" ve TBMM 15a'da "Ṣaġlığında geydügi ṭonları/Döker ḳomuş evlerinde anları" şeklinde yazılmıştır.

[358] Bu beyit MK2 14b'de "Göreler ol kendülerin yaratan/Bir zamān şirin dildārı ten" ve TBMM 15a'da "Gördiler ol kendüleri yaratan/Bir zamān cānı şirin dildārı ten" şeklinde yazılmıştır.

[359] Bu beyit MK2 14b'de "Ḳanḳısı ṭaʿām yiyen nāzik teni/Tizce tizce ḥamāmlarda yunanı" ve TBMM 15a'da "Nefīs ṭaʿāmlar yiyen nāzik teni/Tezce tezce ḥamāmlarda yunanı" şeklinde yazılmıştır.

[360] Bu beyit TBMM 15a'da "Şol soġuḳdan issiden ṣaḳladuġı/Tenim deyüp dün ü gün bekledigi" şeklinde yazılmıştır.

[361] Bu beyit MK2 14b'de "Göreler tenlerini şişmiş ve ḳoḳmış/Gümüşden aḳ teni ḳapḳara olmuş" TBMM 15a'da "Nefīs ṭaʿāmlar yiyen nāzik teni/Tezce tezce ḥamāmlarda yunanı" şeklinde yazılmıştır.

[362] Bu beyit MK2 14b'de "Aġzıyla burnuna daḫı baḳar/Göre kim ṣārı ṣular ṭurmaz aḳar" TBMM 15a'da "Aġzıyla burnına daḫı baḳar/Göre kim ṣārı ṣular aḳar" şeklinde yazılmıştır.

389 Aḳar gözden ḳulaḳdan ṣaru ṣular
Girüp çıḳar yılanlar hem çıyanlar
390 Aġlayuraḳ deye ey dostum beden
Añmaz mıyduñ dünyāda bunları sen[363]
391 Ḳanı ol senüñ degirmi ṣūretüñ
Ey yüziñ yā ḳanı ol ḫūb sīretiñ[364]
392 Ya ḳanı ol yay gibi germe ḳaşuñ
Ey dostum ten ḳışacuḳ imiş yaşın[365]
393 Oḳ gibi ol ḳara ḳiprikler[366] ḳanı
Aḳ yüzünde ol ḳara beñler ḳanı
394 Ḳanı ol fikriñ firāsetüñ senüñ[367]
Söylemekden ḳalmış ol bülbül diliñ
395 Ṣolmış ol güller gibi yañaklaruñ[368]
Tepserüp yarılmış ol dudaḳlaruñ
396 Nice bunuñ gibi söz deye cānı
Çün varup bulalar bu ḫālde teni[369]
397 Her birisi[370] āh u feryād eydeler
Yine dönüp aġlaşurak gideler
11b
398 Yine ḳırḳında gelürler bir daḫı
Diñle ne görüp ne derler ey aḫı

[363]Bu beyit MK2 14b'de "Aġlayaraḳ eydür ey dostum beden/Añmaz idin aḫī bugünleri sen" TBMM 15a'da "Aġlayuraḳ eyde ey dostum beden/Añmaz idin aḫī bugünleri sen" şeklinde yazılmıştır.
[364] Bu beyit MK2 14b'de "Ḳanı ol senüñ degirmi ṣūretüñ?/Ey yüziñ ya ḳanı ol ḫūb sūretiñ?" şeklinde yazılmıştır.
[365] Bu beyit MK2 14b'de "Ey dostum ten ḳışacuġumuş yaşın/ Ya ḳanı ol yay gibi gerek ḳaşuñ" TBMM 15b'de "Ya ḳanı ol yay gibi kömür ḳaşıñ/Ā dostum ten ḳışacuḳ imiş yaşıñ" şeklinde yazılmıştır.
[366] Bu sözcük MK2 14b'de ve TBMM 15b'de "ḳirpikler" şeklinde yazılmıştır.
[367] Bu sözcük TBMM 15b'de "bilmek" şeklinde yazılmış olup "ol" sözcükleri yazılmamıştır.
[368] Bu sözcük MK2 15a'da "ayaḳların" şeklinde yazılmıştır.
[369] Bu beyit MK2 15a'da ve TBMM 15b'de "Nice bunuñ gibi söz diye cānı/Çün varup bu ḥalde bulalar teni" şeklinde yazılmıştır.
[370] Bu sözcük TBMM 15b'de "biri" şeklinde yazılmıştır.

399 Göre ol sovuḳdan üşüyen teni
Yaz olıcaḳ derliyceḳ gey teni[371]
400 Ḳapḳara olmuş ve ḳarnı deşilmiş
Ḥisābı yoḳ-iken çoḳ ḳurtlar üşmüş[372]
401 Burun yüz göz belirsiz olmış
Ṣaç ṣaḳal kiprigi ḳaş dökülmüş[373]
402 Pāre pāre olup etler dökülmüş
Hemān yiri ḳalup çuḳurlar olmuş[374]
403 Yirinden ḳaġşaşup aʿẓā dökülmüş
Eyegüsi ṭaġıdup gögsin çökmüş[375]
404 Tenlerin cānlar bu ḥālde göreler
Pes çıḳup ḳabriñ ḳatında duralar[376]
405 Giderler aġlaşup zārī ḳılurlar
Yılında bir daḫı girü gelürler
406 Göreler kim kefeni de çürümüş
Et ṭamar gitmiş kemükler ḳurumuş[377]
407 Ṣaç ṣaḳal gitmiş ve ḳalmış bir ḳafa
Şunı añan nice sürer ki ṣafā[378]

[371] Bu beyit MK2 15a'da "Göre ol sovuḳdan görgen teni/Yaz olıcaḳ terlicegin teni" TBMM 15b'de "Göre ol soġuḳdan görkgin teni/Yaz olıcaḳ terliceḳgin teni" şeklinde yazılmıştır.
[372] Bu beyit MK2 15a'da "Ḳapḳara olmuş vü ḳarnı deşilmiş/Ḥisābı çoḳ ḳurtlar oturmuş" TBMM 15b'de "Ḳapḳara olmış vü ḳarnı deşilmiş/Ḥisābı yoḳ çoḳ ḳurdlar uşmuş" şeklinde yazılmıştır.
[373] Bu beyit MK2 15a'da "Burun aġız yüz göz belürsüz olmış/Ṣaç ṣaḳal kiprigi ḳaşı dökülmüş" TBMM 15b'de "Burun aġız yüz göz belirsiz olmış/Ṣaç ṣaḳal kiprigi ṣaçı dökülmüş" şeklinde yazılmıştır.
[374] Bu beyit TBMM 15b'de "Yirim yirim olup dökülmüş/Hemān yiri ḳalup çuḳurlar olmuş" TBMM 15b'de şeklinde yazılmış olup MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[375] Bu beyit TBMM 15b'de "Yirinden ṭaġşışup aʿẓāsı/Ḳopmış ikisi ṭaġılup gögsi" TBMM 15b'de şeklinde yazılmış olup MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[376] Bu beyit MK2 15a'da ve TBMM 16a'da "Tenlerini cānlar böyle göreler/Çıḳup ḳabri üstüne girü ṭuralar" şeklinde yazılmıştır.
[377] Bu beyit MK2 15a'da "Göreler hem kefeni de çürümüş/Et ṭamar gitmiş kemükler ḳurumuş", TBMM 16a'da "Göreler kim kefeni de çürümüş/Eti ṭamarı gitmiş ve kemükler ḳurımuş" şeklinde yazılmıştır.
[378] Bu beyit MK2 15b'de ve TBMM 16a'da "Ṣaç ṣaḳal gidüp ve ḳalmış bir ḳafa/Şunı añan nice sürer ki ṣafā" şeklinde yazılmıştır.

408 Ayrılup yatur çekeler kemügi

İncügi uyluġı ḳollar kemügi[379]

409 Dökülür yatur bu cānlar çün görür

Aġlaşuban her biri zārī ḳılur[380]

410 Maḳāmına irişür yine cānları

Aġır gice gelüp[381] neyler gör anlar

411 Düşenbe gicesi cumʿa gicesi

Ya receb ayınuñ evvel gicesi[382]

412 Ya şaʿbān ayınuñ on beşi gicesi

Ḥaḳḳ'a ne dirler cānlar ol gice[383]

413 Ramaẓanuñ her gicesi göreler

Ya ḳadir gicelerine ireler[384]

414 İki ʿarefe giceleri kim ol

Ya iki bayram günleri kim ola[385]

12a

415 Ol cānlar dir Ḥaḳḳ'a destūr vire

Varalum dünyādaki evümüze[386]

416 Vire bize destūr İlāhī varalum

---

[379]Bu beyit MK2 ve TBMM nüshalarında bulunmamaktadır.

[380] Bu beyit MK2 15b'de ve TBMM 16a'da "Ayrılur yatur bu cānlar çün görür/Aġlaşuban her biri zārī ḳılur"şeklinde yazılmıştır.

[381] MK2 15b'de ve TBMM 16a'da bu sözcük "gelse" şeklinde yazılmıştır.

[382] Bu beyit MK2 15b'de ve TBMM 16a'da "Düşenbe gicesi cumʿa gicesi/Ya recebiñ ilk cumʿa gicesi"şeklinde yazılmıştır.

[383] Bu beyit MK2 15b'de "Ya şaʿbān ayınuñ on beşi gicesi/Ḥaḳḳ'a ne dirler bu cānlar ey ḫoca", TBMM 16a'da "Ya şaʿbān ayınuñ on beşinci gicesi/Ḥaḳḳ'a ne dirler bu cānlar ey ḫoca" şeklinde yazılmıştır.

[384] Bu beyit MK2 15b'de "Ramaẓānıñ her gicesin göreler/Yaḫud ḳadir gicesine ireler", TBMM 16a'da "Ya ramaẓānıñ her gicesi göreler/Yaḫud ḳadir gicesi ireler" şeklinde yazılmıştır.

[385] Bu beyit MK2 15b'de "İki ʿarafa gicesi kim öle/Ya iki bayram günleri gele", TBMM 16a'da "Ya iki ʿarafa giceleri kim öle/Ya iki bayram günleri gele" şeklinde yazılmıştır.

[386] Bu beyit MK2 15b'de "Ol cānlar dir Ḥaḳḳ'a destūr vir bize/Dilegümüz budur senden ey Ḫüdā", TBMM 16a'da "Ol cānlar dir Ḥaḳḳ'a destūr vir bize/Dilegümüz budur saña ya Ḫüdā" şeklinde yazılmıştır.

Ḳavümlerimizi varup görelüm[387]

417 Evlerümizi ziyāret ḳılalum

Andaġı dostlar ne ḳılur görelüm[388]

418 Göresemüz geldi bir dem görelüm

Emriñ-ile yine dönüp gelelüm[389]

419 Kimi eyde anacuġum göreyin

Kimi eyde bubacuġum göreyin[390]

420 Kimi eyde göreyin oġlancuġum

Göresim geldi benüm oġlancuġum[391]

421 Kimi eyder ḳızcaġazım göreyim

Kim eyder dostçaġızım göreyim[392]

422 Kimi eyde göreyin ḳardaşcuġum

Kim eyde göreyin yoldaşcuġum[393]

423 Ḥaḳ Teʿālā perdelerin götüre

Dostların ṭurduḳları yirde göre[394]

424 Her kişi evli evini göre

Bir rivāyetde daḫı ne dir göre[395]

425 Cānlara Ḥaḳ Teʿālā ne söyleye

---

[387]Bu beyit MK2 15b'de ve TBMM 16a'da "Vire bize destūr İlāhī̇ varalım/Evlerimizi ziyāret idelüm" şeklinde yazılmıştır.

[388] Bu beyit MK2 15b'de ve TBMM 16b'de "Andaġı dōstlar ne ḳılur görelüm/ Göresimüz geldi bir dem varalum" şeklinde yazılmıştır.

[389] Bu beyit MK2 15b'de ve TBMM 16a'da "Ḳavümlerimizi varup görelim /Emriñ-ile gidip yine gelelim" şeklinde yazılmıştır.

[390] Bu beyit MK2 15b'de "Kimi eyde anacıġım göreyim/Kimi eydür babacıġım göreyim" TBMM 16b'de "Kimi eyder anacuġım göreyin/Kimi eyder babacuġım göreyim" şeklinde yazılmıştır.

[391] Bu beyit MK2 15b'de "Kimi eyder göreyim oġlanımı/ Göresim geldi benüm ol cānumı" TBMM 16b'de "Kimi eyder göreyim oġlanı/ Göresim geldi benim cānımı" şeklinde yazılmıştır.

[392] Bu beyit MK2 16a'da ve TBMM 16b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[393]Bu beyit MK2 16a'da "Kimi eyde göreyim yavrcuġım/Kim eyder göreyin yoldaşlıġım" TBMM 16b'de "Kimi eyder göre yürücek ḳardaşımuz/Kimi eyder göreyim yoldaşcıġumız" şeklinde yazılmıştır.

[394] Bu beyit MK2 16a'da ve TBMM 16b'de "Ḥaḳ Teʿālā perdelerin götüre/Dōstların ṭurduḳları yirden göre" şeklinde yazılmıştır.

[395] Bu beyit MK2 16a'da "Her kişi evli evini göre hep/Bir rivāyetde daḫı ne dir göre hep" TBMM 16b'de "Her kişi evli evini hep göre /Bir rivāyetde daḫı ne dir göre hep" şeklinde yazılmıştır.

Varıñ evlerüñüzi görüñ deye[396]

426 Raḥmet idüp cānuñuz bulsun ḥayāt

Şevḳ-ile hep diñ resūle eṣ-ṣalāt[397]

427 Āl i evlādı seversen ey dede

ʿĀşıḳāne vir ṣalavāt Ahmed'e[398]

428 Aça gözüñ gör ne eydürem saña

Bir firākdur hem sañadur hem baña[399]

429 Ne ḫaberdür diñle imdi yine siz

İşidicek döne [döne] yanasız[400]

430 Ḳanı ol ocaḳ başında dirilen

Birbiriyle yircigi dirilen[401]

431 Ol senüñ nāz-ile beslediklerіñ

Bir zamān oġlum ḳızum didiklerіñ

12b

432 Ḳanı analaruñ senüñle ülfeti

Ḳanı ol muḥabbetlerinüñ lezzeti[402]

433 Ellerine ḳınalar yaḳduḳlaruñ

Zeyn idüp düzüp ḳoşup baḳdıḳlarıñ[403]

434 Vereyin işitgil onlardan ḫaber

---

[396] Bu beyit MK2 16a'da "Ḥaḳ Teʿālā cānlara ne söyledi/Varıñ evleriñizi görüñ didi" TBMM 16b'de "Cānlara Ḥaḳ gör ki neler söyleye/Varıñ evleriñizi göriñ diye" şeklinde yazılmıştır.

[397] Bu beyit MK2 ve TBMM nüshalarında bulunmamaktadır.

[398] Bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[399] Bu beyit MK2 16a'da "Aç gözüñi gör ne eyderem saña/Bir firākdur hem saña hem baña" TBMM 16b'de "Aça gözin gör ne eyderim saña/Bir firākdır hem sañadır hem baña" şeklinde yazılmıştır.

[400] Bu beyit MK2 16a'da "Ne ḫaberdir diñle imdi yine sen/İşidicek döne döne yana sen" TBMM 16b'de "Ne ḫaberdir diñle imdi yine siz/İşidicek döne döne yanasız" şeklinde yazılmıştır.

[401] Bu beyit MK2 16a'da "Ḳanı şol ocaḳ yanına dirilen/ Birbiriyle yir çekişüp dirilen" TBMM 16b'de "Ḳanı ocaḳ yanına dirilenler/Birbirine yir çekişüp dirilen" şeklinde yazılmıştır.

[402] Bu beyit MK2 16a'da ve TBMM 17a'da "Ḳanı analaruñ senüñle ülfeti/Ḳanı ol ṣoḥbbetleriniñ lezzeti" şeklinde yazılmıştır.

[403] Bu beyit MK2 16a'da "Ellerine ḳınalar yaḳduḳlaruñ/Zīynetlerle düzüp ḳoşup baḳduġıñ" TBMM 17a'da "Ellerine ḳına yaḳdıḳlarıñ/Zeyn idüp düzüp ḳuşadup baḳdıḳlarıñ" şeklinde yazılmıştır.

Aġlayasın ṭaş degil iseler eger[404]

435 Nice ḳodı gitdi anlar yerini

İşde senüñ günün geçdi yiriñe[405]

436 Meger unuttun ölenleri sen

Zīra hiç āh eylemezsin añuban[406]

437 Hem bulamaduñ ol anlara ʿilāç

İşde nevbet saña geldi gözüñ aç[407]

438 Her ḳaçan bayram giceleri gele

Hem daḫı ḳadir berāt gicesi ola[408]

439 Ḥaḳ Teʿālā der ki yā ervāḥ size

Destūr olsun varuñ evleriñüze

440 Cānlara destūr olucaḳ hep eyvāh

Yügrüşüp segirdişüp eyvāh eyvāh[409]

441 Çünki cānlar evlerine geleler

Dostları ḥāline naẓar ḳılalar[410]

442 Ġayrı eve göçüp gitmiş kimisi

Ġayrı şehre göçüp gitmiş kimisi

443 Iraḳ yaḳın cānlara hep bir olur

---

[404] Bu beyit MK2 16a'da "Burada anlardan işit bir ḫaber/Aġlayup ṭaş ile dökesin meger" TBMM 17a'da "Dirin işit anlardan bir ḫaber/Aġlayasın ṭaş degil iseñ eger" şeklinde yazılmıştır.

[405] Bu beyit MK2 16b'de "Nice ḳodı gitdi anlar yerini/İşde senüñ geçdi günüñ birini" TBMM 17a'da "Nice ḳodı gitdi anlar yerini/Uşda senüñ geçdi güniniñ biri" şeklinde yazılmıştır.

[406] Bu beyit MK2 16b'de "Meger unutduñ ölüleriñi sen/Zīrā hiç āh eylemezsin añuben" TBMM 17a'da "Meger unutdın ola anları señ/Zīrā hiç āh eylemezsin ana sen" şeklinde yazılmıştır.

[407] Bu beyit MK2 16b'de "Hiç bulamadıñ bulara bir ʿilāç/İşde nevbet saña geldi gözin aç" TBMM 17a'da "Hiç bulamadıñ olarda bir ʿilāç/Uşda nevbet saña geldi göziñ aç" şeklinde yazılmıştır.

[408] Bu beyit MK2 16b'de "Her bayrām giceleri gele/Leyle-i Ḳadir ya Berāt kim ola" TBMM 17b'de "Her ḳaçan bayrām giceleri gele/Leyle-i Ḳadir ya bize ne kim ola" şeklinde yazılmıştır.

[409] Bu beyit MK2 16b'de "Cānlara destūr olıcaġız eyvāh/Yügürdüp segirdişe eyvāh eyvāh" TBMM 17a'da "Cānlara destūr olıcaḳ eyvāh/Yügrüşüp segirdişe eyvāh eyvāh" şeklinde yazılmıştır.

[410] Bu beyit MK2 16b'de "Cānlara destūr olıcaġız eyvāh/Yügürdüp segirdişe eyvāh eyvāh" TBMM 17a'da "Cānlara destūr olıcaḳ eyvāh/Yügrüşüp segirdişe eyvāh eyvāh" şeklinde yazılmıştır.

Ḳavimleri ḳanda varsalar bulur[411]

444 Ḳanġı eve girürlerse bulurlar

Ḥālleri her neyise görüp bilürler[412]

445 Baʿżınuñ ḳātunın almış ġayrı er

Görse oġlancuḳları boynın eger[413]

446 Yemkürüp anlar ṣorar ey anamuz

Ḳanı bizüm er ṭoġmuşca bubamuz[414]

13a

447 Āh deyüp anası eydür ey oġul

Yir altında çürümüşdür şimdi ol[415]

448 Boyuncuḳların egerler baġrı bāş

Göñülleri ṣınucaḳ gözleri yaş[416]

449 Baʿżı genç ḫātun ki ölmişleridi

Erleri bir daḫı almışlarıdı[417]

450 Ol ölünce ḫātunuñ cānı görür

Yerinde bir ġayrı ḫātun oturur[418]

451 Ol döke ḳoduġı kim maʿṣūmcalar

---

[411] Bu beyit MK2 16b'de "Iraḳdan yaḳın cānlar hep bir olur/Ḳavimleri ḳanda var dise bulur" TBMM 17a'da "Iraḳ yaḳın cānlar hep bir olur/Ḳavimleri ḳanda var dise bulur" şeklinde yazılmıştır.

[412] Bu beyit MK2 16b'de ve TBMM 17a'da "Ḳanḳı eve varurlarsa bulurlar/Ḥālleri her nice ise görürler" şeklinde yazılmıştır.

[413] Bu beyit MK2 16b'de "Baʿżınıñ ḫātunı almış ġayrı er/Görse oġlancıḳları boynın eger" TBMM 17b'de "Baʿżınuñ ḫātunıñ almış başḳa er/Görse oġlancuḳları boynıñ burar" şeklinde yazılmıştır.

[414] Bu beyit MK2 16b'de "Yemgürüp ṣorarlar ey anamız/Ḳanı bizim ol ṭoġmışa atamuz" TBMM 17b'de "Yemgürüp anlar ṣorar ey atamuz/Ḳanı bizüm ol ṭoġmışça babamuz" şeklinde yazılmıştır.

[415]Bu beyit MK2 16b'de "Āh idüp dir biliñ kim ey oġul/Yir altında çürümüşdür şimdi ol" TBMM 17b'de "Āh idüp dir anası biliñ oġul/Yer altında çürümüşdür şimdi ol" şeklinde yazılmıştır.

[416] Bu beyit MK2 17a'da "Başcuġazların egerler baġrına bāş/Göñülleri ṣınucaḳ gözlerine yaş" TBMM 17b'de "Başcaġuzların ṣalalar baġr u bāş/Göñülleri ṣınucaḳ gözleri yaş" şeklinde yazılmıştır.

[417] Bu beyit MK2 17a'da "Baʿżı genç ḫātunları ölmişleridi/Anuñ yetimcikleri ḳalmışlar idi" TBMM 17b'de "Baʿżı genç ḫātunlar da ölmiş idi/Anuñ yetimceleri ḳalmış idi" şeklinde yazılmıştır.

[418] Bu beyit TBMM 17b'de "Ol ölünce ḫātunıñ cānı gelür görür/Yerinde bir ġayrı ḫātun oturur" şeklinde yazılmıştır.

Ġayrı ḫātun eline düşmüş bular[419]

452 Dir ki ḫātun çünki geldüñ yirime

Benüm-iken erüm didüñ erime[420]

453 Eyü söyle benüm ġoncalaruma

Cevr ḳılma benüm maʿṣūmlaruma[421]

454 Kerem eyle eyüce dut ḳızlarum

Ṭoymamışdur baña ol ḳuzularum

455 Hem ḫoşnūt eyleyigörgil ḥelālum

Ḫayırdan kesmiyegör diliñ elüñ[422]

456 Ügey ana işini sen işleme

Yetīmlerüm acıduban dişleme[423]

457 Baʿżı yetīmler de ḳalmışlarıdı

Atayıla ana ölmüşleridi

458 Ata ana cānları gelür görür

Ol yetīmler boynun egmişlerdürür[424]

459 Saçları ṭaranmamış ṭonları kir

Söyleseler kim söger ve kim ḳaḳır[425]

460 Āh deyüp gögüslerini geçürür

---

[419] Bu beyit TBMM 17b'de "Ol evdeki ḳoduġı maʿṣūmcalar/Ġayrı ḫātun eline düşmişler" şeklinde yazılmıştır.

[420] Bu beyit MK2 17a'da "Dir ki ḫātun çünki geldüñ evime/Eyü söyle benim maʿṣūmlarıma" TBMM 17b'de "Dir ki ḫātun çünki geldüñ yerime/ Benimken erüm didiñ erime" şeklinde yazılmıştır.

[421] Bu beyit MK2 17a'da "Benüm erim iken didiñ erime /Cefā itme benim maʿṣūmlarıma" TBMM 17b'de "Eyü söyle benüm ḳuzılaruma/Cevr ḳılma benim maʿṣūmlaruma" şeklinde yazılmıştır.

[422] Bu beyit MK2 17a'da "Hem ḫoşnūtlıḳ eylegil ḥelāliñ/Ḫayırdan kesmek bize ḫayır işleñ" TBMM 17b'de "Hem ḫoşnūd eyleyigör gel ḫāliñ/Ḫayırdan kesmeyigör diliñ eliñ" şeklinde yazılmıştır.

[423] Bu beyit MK2 17a'da "Ügey ana işini sen işleme/Yetimlerim acıdası dişleme" TBMM 17b'de "Ügey ata işini señ işleme/Yetimleriñ acıduban dişleme" şeklinde yazılmıştır.

[424] Bu beyit MK2 17a'da "Ata ana cānları gelür görür/Ol yetimi boynun egmişler görür" TBMM 18a'da "Ata ana cānları gelür görür/Ol yetimler boynun egmişler ṭurur" şeklinde yazılmıştır.

[425] Bu beyit MK2 17a'da "Saçları ṭaranmamış ṭonları kir/Söyleseler kimi ḳaḳar kimi küser" TBMM 18a'da "Saçları ṭaranmamış ṭonları kir/Söyleseler kimi söger kimi döger" şeklinde yazılmıştır.

Boynun egmiş yalımı alçaḳ olur[426]

461 Yazıcaḳ dayanamaz yemkürür

Gözlerinden yaşlarını ṭamzurur[427]

13b

462 Şol ölünce genç ḳuzılar da gelir

Ataların anaların ṣāġ bulur[428]

463 Her ḳaçan kim eve gelse o cānlar

Umar sizden ḫayır duʿālar anlar[429]

464 Hem ṭaʿām ṣadaḳa umarlar anlar

Bulardan daḫı hem umarlar anlar[430]

465 Ol gicelerde ḫān umarlar andan

Yaʿnī̇ anlar nān umar andan[431]

466 Ḳapuya dilenci gelse bir zamān

Çıḳarıñ anlara da bir pāre nān[432]

467 Cān göziyle analara baḳmaya siz

Nice atalar analar siz yā siz[433]

468 Hem baḳarlar evlerinüñ ḫāline

Evdekiler ne ḳılur aḥvāline[434]

469 Gönlüñüz ḫurrem midür yoḫsa melūl

[426] Bu beyit MK2 17a'da "Āh idüp gögüslerini geçürür/Baġrı yuḳa yalımı alçak olur" TBMM 18a'da "Āh idüp gögüslerini geçürür/ Boynun egmiş yalımı alçak olur" şeklinde yazılmıştır.

[427] Bu beyit MK2 ve TBMM nüshalarında bulunmamaktadır.

[428] Bu beyit TBMM 18a'da "Şol ölince genç ḳuzılar da gelür/Ata anaların ṣāġ bulur" şeklinde yazılmıştır.

[429] Bu beyit TBMM 18a'da "Her ḳaçan kim eve gelse ol cānlar/Umarlar sizden ḫayır duʿālar anlar" şeklinde yazılmıştır.

[430] Bu beyit MK2 17b'de "Hem ṭaʿām hem ṣadaḳa umarlar/Bulardan daḫı ḫayrına umarlar" TBMM 18a'da "Hem ṭaʿām hem ṣadaḳalar umarlar /Bulardan ġayrı daḫı ne umarlar" şeklinde yazılmıştır.

[431] Bu beyit MK2 17b'de "Ol gicelerde çün umarlar cānlar/Yaʿnī̇ anlar nān umarlar andan" TBMM 18a'da "Ol geceler ḫūn umarlar ḫāndan/Yaʿnī̇ anlar nān umarlar andan" şeklinde yazılmıştır.

[432] Bu beyit MK2 17b'de ve TBMM 18a'da "Ḳapuya dilenci gelse bir zamān/Çıḳaran anlar idi bir pāre nān" "Ḳapuya dilenci gelse bir zamān/Çıḳaran anlar idi bir pāre nān" şeklinde yazılmıştır.

[433] Bu beyit MK2 ve TBMM nüshalarında bulunmamaktadır.

[434] Bu beyit MK2 17b'de "Hem baḳarlar evlerinüñ ḫāline/Evlerinde ne ḳılur aḥvāline" TBMM 18a'da "Hem baḳarlar evlerinüñ ḫāline/Evlerinde ne ḳılurlar aḥvāline" şeklinde yazılmıştır.

Gözüñüz giryān mıdur yoḫsa degil

470 Gözi açıḳlar ki maḳrūnlar mısın

Yoḫsa ġaflet içinde maġbūnlar mısın[435]

471 Çün göreler elüñüzde nesne yoḳ

Olmayalar anlara inʿām çoḳ[436]

472 Pes zelīl olup taẓarruʿ eydeler

Boynun ege ege dönüp gideler[437]

473 İmdi bir öksüzi göresiz fī-sebīl

Yalın ayaḳ başı ḳabaḳ gey zelīl[438]

474 Ger anuñ ḳarıncuġın ṭoyurasın

Ya aña bir gömlecik geydüresin[439]

475 Anlara itmiş olursın sen hemīn

Añlaġıl bu sözleri olma ḥazīn[440]

476 Şence idüp kim sevindürse anları

Yirlerinde rāhat olur cānları[441]

14a

477 Bir azucuḳ nesne-y-içün bir yetīm

Bunca minnetler ider saña ʿaẓīm

478 Cehd it imdi kim sevindir anları

---

[435] Bu beyit MK2 17b'de "Gözi açıḳlar muḳarrebler misin?/Yoḫsa ġaflet içre maġbūnlar mısın" TBMM 18a'da "Gözi açıḳlar muḳarrebler misiz?/Yoḫsa ġaflet içre maġmūnlar mısız" şeklinde yazılmıştır.

[436] Bu beyit MK2 17b'de "Çün göreler eliñizde nesne yoḳ/Anlara olmaya inʿām az çoḳ" TBMM 18b'de "Çün göreler eliñüzde nesne yoḳ/Olmaya anlara inʿām az çoḳ" şeklinde yazılmıştır.

[437] Bu beyit MK2 17b'de "Pes delīl olup taẓarruʿ eydeler/Boynun ege dönüp gideler" şeklinde yazılmıştır.

[438] Bu beyit MK2 17b'de "İmdi bir öksüzi göresiz fī'l-leyli/Yalın ayaḳ baş açuḳ key zelil" TBMM 18b'de "İmdi bir öksüzi göresiz fī'l-leyl/Yalın ayaḳ başı ḳabaġı key zelil" şeklinde yazılmıştır.

[439] Bu beyit MK2 17b'de "Ger anuñ ḳarıncuġın ṭoyurasın/Ya aña bir gömlecük giyüresin" TBMM 18b'de "Ger anuñ ḳarıncaġun ṭoyurasız/Ya aña bir gömlecik giyüresiz" şeklinde yazılmıştır.

[440] Bu beyit MK2 18a'da "Anlara iylik itmiş olursun hemīn/Añlaġıl bu sözleri olma ḥazīn" şeklinde yazılmıştır.

[441] Bu beyit MK2 18a'da ve TBMM 18b'de "Şād idüp kim sevindüresin anları/Yirlerinde rāhat olur cānları" şeklinde yazılmıştır.

Gözle şol açuḳ yalın ḳalanları[442]

479 El-emānet kim yetīmleri görüñ

Aç mıdur açıḳ mıdur ḥālin ṣorıñ[443]

480 Buñ deminde geliser anlar saña

Ḫıżır İlyās olusar anlar saña

481 Hem atañ anañ içün ḫayır duʿā

Eyle her dem daḫı ḫayrātuñ[444] ʿaṭā

482 Üzerüñde onlaruñ çoḳdur ḥaḳḳı

Sözlerüm ḥaḳdur inan Tañrı haḳḳı[445]

483 Seni besler hem oḳudur ol ata

İdesin ṣoñra duʿālar ey[446] fitā

484 Pes gerek ḳarşu anı yād idesin

Cānların[447] iḥsān ile şād idesin

485 Öldi seni ṣaḳınup gözleyen

Her ne yaña gideriseñ izleyen[448]

486 Senüñ içün bunca dünyā terk iden

Bundaġı işiñi düşüp berk iden[449]

487 Saña ögütler naṣiḥatler ṣalan

Senüñ ışlāḥuñda yanup yaḳılan[450]

488 Raḥmet olup cānuñuz bulsun ḥayāt

---

[442] Bu beyit MK2 18a'da TBMM 18b'de "Cehd it imdi kim sevindür anları/Gözle şol açuk hem açuḳ ḳalanları" TBMM 18a'da "Cehd it imdi kim sevindür anları/Gözle şol aç yalın ḳalanları" şeklinde yazılmıştır.

[443] Bu beyit MK2 18a'da TBMM 18b'de "Buñ deminde geliser anlar saña/Ḫıżır İlyās olusar anlar saña" TBMM 18a'da "El-emānet kim yetimleri görüñ/Aç mıdur ṭoḳ mıdur ḥālin ṣorıñ" şeklinde yazılmıştır.

[444] Bu sözcük MK2 18a'da ve TBMM 18b'de "ḫayrat" şeklinde yazılmıştır.

[445] Bu beyit MK2 18a'da "Üzeriñde anlarıñ çoḳdur ḥaḳḳı/Sözlerim ḥaḳdır inan Tañrı haḳḳı" TBMM 18b'de "Üzerinde anlarıñ çoḳdur ḥaḳḳı/Sözlerim ḥaḳdır inan Tañrı haḳḳı" şeklinde yazılmıştır.

[446] Bu sözcük MK2 18a'da ve TBMM 18b'de yazılmamıştır.

[447] Bu sözcük MK2 18a'da ve TBMM 19a'da "cānını" şeklinde yazılmıştır.

[448] Bu beyit MK2 ve TBMM nüsahasında bulunmamaktadır.

[449] Bu beyit MK2 ve TBMM nüsahasında bulunmamaktadır.

[450] Bu beyit MK2 ve TBMM nüsahasında bulunmamaktadır.

ʿAşḳıla derd-ile idüñ eṣ-ṣalāt[451]

489 Geldüñ imdi ana ḥaḳḳına yine
Ol ḥaḳlar nedürür sen işit yine[452]

490 Bir zamān ḳarnına[453] götürdi seni
ʿĀkıbet dünyāya getürdi seni

491 Gice gündüz seni şeşdi[454] beledi
Cān u göñülden çü sevdi diledi

14b

492 Avıduban kim [u]yudurdu seni
Biñ belā-y-ıla oturdurdı seni[455]

493 Ḳanı elde oġşayup ṭutduḳları
Bindürüp dizine ḳalḳdıḳları[456]

494 Beşigiñ ügürürken [z]engini[457]
İndirüp çıḳarduġı āhengini[458]

495 İmdi lāzımdur ata analara
Dāʾim idesin duʿā[459] anlara

496 Ḫayır iderseñ ata vü anañ içün
Ola bir gün ideler cānuñ içün[460]

497 Sen de dünyādan gidicek eydeler
Cānuñ içün hem duʿālar ideler[461]

---

[451] Bu beyit MK2 ve TBMM nüsahasında bulunmamaktadır.
[452] Bu beyit MK2 18a'da "Geldüñ imdi ana ḥaḳḳına yine/Ol ata ḥaḳḳı nedür işit yine" TBMM 19a'da "Geldiñ imdi ana ḥaḳḳına yine/Ol ana ḥaḳḳı nedir işit yine" şeklinde yazılmıştır.
[453]Bu sözcük MK2 18a'da "ḳarnında" şeklinde yazılmıştır.
[454] Bu sözcük MK2 18a'da "çizdi" şeklinde yazılmıştır.
[455] Bu beyit MK2 ve TBMM nüsahasında bulunmamaktadır.
[456] Bu beyit MK2 ve TBMM nüsahasında bulunmamaktadır.
[457] Bu sözcük metinde "ceng" olarak yazılmıştır. Anlamı uydurmak için tamir yoluna gidilmiştir.
[458] Bu beyit MK2 ve TBMM nüsahasında bulunmamaktadır.
[459] Bu sözcük MK2 18b'de ve TBMM 19a'da "duʿālar " şeklinde yazılmıştır.
[460] Bu beyit MK2 18b'de "Ḫayır idesiñ ata vü anañ çün/ Bir gün ola ideler cānuñ içün" TBMM 19a'da "Ḫayır idersin ata anañ çün/ Bir gün ola ideler cānın içün" şeklinde yazılmıştır.
[461] Bu beyit MK2 18b'de "Sen de dünyādan gidicek eydeler/Cānuña ḫayır duʿālar ideler" TBMM 19a'da "Sen de dünyādan gidicek eydeler/Cānına ḫayır duʿālar ideler" şeklinde yazılmıştır.

498 İmdi fırṣat eliñüzde var-iken

ʿAḳluñuz hem siziñ ile yār-iken

499 Ḫayırlardan unutmañız anları

Sizden ḫayır umagelen cānları[462]

500 Ġāfil ölüm gele ola güç ḥāl

Tevbe idüp göz açuñ ḳılmañ bāl[463]

501 Āli evlādı seversen ey dede

ʿĀṣıḳāne vir ṣalavāt Ahmed'e[464]

502 Her birinden saña ol zül-celāl

Ne cevāb idem idicegez suʾāl[465]

503 Ne yüz-ile varısaram ḫaẕrete

Bunca taḳṣīrāt ile ve ḥaclete[466]

504 Ṭutdum emrin nefs-i fermānın ḳodum

Müşkilin işledüm āsānın ḳodum[467]

505 Ger murād-ı nefs içün açıla yol

Gey daḫı ḳatı ıraḳ olursa ol[468]

506 Ne giderem göre ya uça uça

Ḳayalardan ḳayaya geçe geçe[469]

507 Yirlere didüm bu ʿilmüñ gencini

---

[462] Bu beyit MK2 18b'de ve TBMM 19a'da "Ḫayırlardan unutmañız anları/Size ḫayır umagelen ol cānları" şeklinde yazılan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[463] Bu beyit MK2 18b'de ve TBMM 19b'de "Ġāfilin ölüm ola güç ola ḥāl/Tevbe idüñ göz açuñ ḳılmañ vebāl" şeklinde yazılan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[464] Bu beyit MK2 18b'de ve TBMM 19b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[465] Bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

[466] Bu beyit MK2 19b'de "Ne yüz-ile varısaram ḫaẕrete/Bunca taḳṣīrāt-ile ve huccete" TBMM 20a'da "Ne yüz-ile varısaram ḫaẕrete/Bunca taḳṣīrāt--ile vü ḥacletle" şeklinde yazılmıştır.

[467] Bu beyit MK2 19b'de "Ṭutdum emri nefs-i fermānın oḳudum/Müşkilin işledüm asānın oḳudum" TBMM 20a'da "Ṭutdum emri nefs-i fermānın ḳodım/Müşkilin işledim asānın ḳodım" şeklinde yazılmıştır.

[468] Bu beyit MK2 19b'de "Ger hevā-yı nefs için açıla yol/Ger ḳatı ıraḳ olur ol yol" TBMM 20a'da "Ger hevā-yı nefs içün açıla yol/Ki ḳatı ıraḳ olur ol" şeklinde yazılmıştır.

[469] Bu beyit MK2 19b'de "Ne giderem köre ya uça uça/Ḳayalardan ḳayaya geçe geçe" TBMM 20a'da "Ger hevā-yı nefs içün açıla yol/Ki ḳatı ıraḳ olur ol" şeklinde yazılmıştır.

Başuma urdum hevānıñ rencini[470]

508 Bencileyin dünyāya bir bed fiġān

Gelmemişdür gelmesi daḫı muḫāl[471]

509 Beni ṣanmañ bir ziyānsız kişiyem

Ben de bir taḳsimden ʿāciz kişiyem[472]

510 Çünki ṭutdum ol günāh yüklerini

Şol aġır ḳıymetlü yol yüklerini[473]

511 Armaġan iletem anı Allāh'ıma

Varmayam boş ol yüce dergāhına[474]

512 İşde yaḳın geldüm ipin ucuna

Menzilim irdi yoḳuşuñ ucuna[475]

15a

513 İşi tevfīż eyledüm yā Rab saña

Ṣıġınuram ben saña öñden soña

514 Sen Ġanīsin yüce sulṭānsın ebed

Ben kem eksiklü ḳulum nīk ü bed[476]

515 Dilerem senden ʿināyet yetişe

ʿAvn ü tevfīḳ hidāyet yetişe[477]

516 Āli evlādı seversen ey dede

---

[470] Bu beyit TBMM 20a'da "Yerlere depdim bu ʿilmüñ gencini/Başıma urdum hevānıñ rencini" şeklinde yazılan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[471]Bu beyit TBMM 20 b'de "Bencileyin dünyāda bir bed fiġān/Gelmemişdür gelmesi daḫı muḫāl" şeklinde yazılan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[472] Bu beyit TBMM 20 b'de "Beni ṣanmañ bir ziyānsız kişiyem/Ben de bir nefsimden ʿāciz kişiyem" şeklinde yazılan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır

[473] Bu beyit MK2 19b'de "İşde ṭutdum maʿṣiyyet yollarını/ Şol aġır bahadır yüklerini" ve TBMM 20b'de "İşde ṭutdum maʿṣiyyet yollarını/ Şol aġır ḳıymetü yüklerini" şeklinde yazılmıştır.

[474] Bu beyit MK2 19b'de "Armaġan iletem anı Allāh'a/Varmayalım boş ola yüce dergāha" ve TBMM 20b'de "Armaġan iletem anı Allāhıma/Varmayam boş ol yüce dergāhıma" şeklinde yazılmıştır.

[475] Bu beyit MK2 20a'da "İşde yaḳın geldiñ ipiñ ucuna/Menziliñ irdi yokuşuñ küçüne" ve TBMM 20b'de "İşde yaḳın ḳıldım ipiñ ucına/Menzilim irdi yokuşlar küçine" şeklinde yazılmıştır.

[476] Bu beyit MK2 20a'da "Sen Ġanīsin yüce sulṭānsın ebed/Ben bir eksikli ḳulunam seniñ ebed" ve TBMM 20b'de "Sen Ġanīsin yüce sulṭānsın ebed/Ben eksiklü ḳulunam nīk ü bed" şeklinde yazılmıştır.

[477] 521,522 ve 523. Beyitler MK2 22a'da ve TBMM 22b'de tekrar edilmiştir.

Āşıḳāne vir ṣalavāt Aḥmed'e[478]

517 Her kişi ne işlediyse dünyāda

Ḫayır eger şer netdiyse ey dede[479]

518 Her nefes kim virür alur hem yürür

Hem yatur ve hem oturur hem durur[480]

519 Şöyle kim bir çöpe daḫı yapışa

Hep hisāb olsa gerek başdan başa

520 Emir ide ol günde ol Rabbü'l-ʿālemīn[481]

İḥtisāba ḥāżır ola ḫāṣ u ʿām[482]

521 Gel gör imdi ḥikmetini faẓlını

Pādişāhlıġını daḫı ʿadlini[483]

522 İstiye ol ḳalemden ol ḥisāb

Diye kim yā ḳalem gel sen ver cevāb[484]

523 Neyledüñ ol ʿilmi söyledüñ baña

Anı ışmarlamış idüm ben saña[485]

524 Ditreye yüz yıl ser-gerdān ola

Yā ḳalem söyle deyü fermān ola[486]

525 Diye kim sen yā İlāhī yā Ġanī

Levḥa teslīm eyledüm yazdum anı[487]

---

[478] Bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[479] Bu beyit MK2 20a'da "Her kişi ne işlediyse dünyāda/Ḫayır şerden ne işlediyse ey dede" ve TBMM 20b'de "Her kişi kim ne işlediyse dünyāda/Ḫayır eger şer her ne ise ey dede" şeklinde yazılmıştır.

[480] Bu beyit MK2 20a'da "Her nefes kim virür alur hem yürür/Yir içre yatar vü oturur hem ṭurur" şeklinde yazılmıştır.

[481] Bu beyit MK2 20a'da "Emr ide ol günde ol Rabbü'l-enām/Hem ḥisābla ḥāżır ola ḫāṣ u ʿām" ve TBMM 20b'de "Emr ide ol güzel ol Rabbü'l-enām/İḥtisāba ḥāżır ola ḫāṣ u ʿām" şeklinde yazılmıştır

[482] Bu beyitten sonra 9 beyit MK1 15a'da aynen tekrar edildigi için metne alınmamıştır.

[483] MK2 20a'da ve TBMM 21a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[484] MK2 20a'da ve TBMM 21a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[485] MK2 20a'da ve TBMM 21a'da "Neyledin ol ʿilmimi söylegil baña/Anı ışmarlamışdım ben saña" şeklinde yazılan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[486] MK2 20a'da ve TBMM 21a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[487] MK2 20b'de ve TBMM 21a'da "Diye kim sen ne didiñse yā Ġanī/Levḥa teslīm eyledüm yazdım anı" şeklinde yazılan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

526 Ṣora levḥa saña yazdı mı ḳalem
Diye yazdı baña yā Rabb-i Naʿīm[488]

527 Netdiñ anı eydivir deyü ṣora
Ditreye ol daḫı hem yüzyıl ṭura[489]

528 Diye kim İsrāfīl'e sen neyledüñ
Ol diye Cebrāʾīl'e ışmarladum[490]

529 Cebrāʾīl'e diye kim yā Cebrāʾīl
Emrimi ḥükmümi nitdüñ söylegil[491]

530 Diye peyġamberlere ışmarladum
Her emr itdüñ ise bir bir didüm[492]

531 Ṣora peyġamberlere kim emrümi
Luṭfumı vü ḳahrımı ve ḥükmümi[493]

532 Didüñüz mi ümmetüñize tamām
Tā kim anların ḥişābını alam[494]

533 Diyeler kim yā Ġafūr u yā Raḥīm
Ḳuṣursuz ümmetlere didük yā ʿAẓīm[495]

534 Söyledük sözümüzi ṭutmadılar
Biz didügümiz yola gitmediler[496]

535 Bu kez ümmetlere eyleye ḫiṭāb
Söyleñ imdi görelim nedür cevāb[497]

---

[488] MK2 20b'de ve TBMM 21a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[489] MK2 20b'de ve TBMM 21a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[490] MK2 20b'de ve TBMM 21a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[491] MK2 20b'de ve TBMM 21a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[492] MK2 20b'de ve TBMM 21a'da "Diye peyġamberlere ışmarladım/ Her emr itdinse bir bir didim" şeklinde yazılan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[493] MK2 20b'de ve TBMM 21a'da "Ṣora peyġamberlere kim emrümi/ Ḥükmümi ve lüṭfumı vü ḳahrumı" şeklinde yazılan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[494] MK2 20b'de ve TBMM 21a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[495]MK2 20b'de ve TBMM 21b'de "Diyeler kim yā Raḥīm ü yā Ġafūr /Didik ümmetlerümize bī-ḳuṣūr " şeklinde yazılan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[496] MK2 20b'de ve TBMM 21b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[497] MK2 20b'de ve TBMM 21b'de "Bu kez ümmetlerine eyleye ḫiṭāb/Söyleñ imdi görelim nedir cevāb" şeklinde yazılan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

536 Getüreler yaḳın imdi ṭamuyı
Ḳorḳudalar anuñ ile ḳamuyı[498]
537 Ḫalḳa hep gösterüben kükreye
Ḫalāyıḳlar anı görüp ditreye[499]
538 Diye niçün bunlara uymaduñuz?
Sözlerin taṣdīḳ idüp inanmadıñuz[500]
539 Baḳuñ[501] imdi her birinüñ sözine
Anlaruñ nedür cevābı sözü ne
540 Didiler nesne dimediler bize
Yoḫsa inanmaz mıyduḳ biz ol söze[502]
541 Nūḥ'uñ ḳavmi ola evvel söyleyen
Dimediler deyü inkār eyleyen[503]
542 Nūḥ bizi görmemişdür diyeler
Ol bize dimemişdür ḫayr u şer[504]
543 Ḥaḳ Teʿālā Nūḥ'a cevāb itmek gerek
Bunlar inkār eyledi nitmeñ gerek[505]
544 Diye Nūḥ ey pādişāh-ı lā-yezāl
Saña maʿlūmdurur her ḳıyl u ḳāl[506]
545 Ben ṭoḳuz yüz elli söylemişem

[498] MK2 20b'de ve TBMM 21b'de "Getüreler yaḳın ol dem ṭamuyı/Ḳorḳudırlar anuñ-ile ḳamuyı" şeklinde yazılan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[499] MK2 21a'da ve TBMM 21b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[500] MK2 21a'da ve TBMM 21b'de "Diye niçün bunlara uymaduñuz?/Sözlerin taṣdīḳ idüp inanmadıñuz" şeklinde yazılan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[501] Bu sözcük TBMM 21b'de "çāḳıñ" şeklinde yazılmıştır. Bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[502] MK2 21a'da ve TBMM 21b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[503] MK2 21a'da ve TBMM 21b'de "Nūḥ ḳavmi ola ol söyleyen/Dimediler deyüp inkār eyleyen" şeklinde yazılan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[504] MK2 21a'da ve TBMM 21b'de "Nūḥ'ı biz görmemişüz diyeler/Ol bize dimemişdür ḫayr u şerler" şeklinde yazılan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[505] MK2 21a'da ve TBMM 21b'de "Ḫaḳ diye Nūḥ'a cevāb itmek gerek/Bunlar inkār eyledi nitmeñ gerek" şeklinde yazılan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[506] MK2 21a'da ve TBMM 21b'de "Diye Nūḥ ey pādişāh-ı lā-yezāl/Saña maʿlūmdurur yā Rabbi ḳıyl u ḳāl" şeklinde yazılan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

Bunları daʿvet yoluna sürmüşem[507]

546 Eyledüm vaʿd vüʿahdüñden ḫaber

Eylemedi bunlara hergiz eṣer[508]

547 Diye Nūḥ'a imdi bil gey yaḳīn

Bu cevāba rāżı olmam bil yaḳīn[509]

548 Şāhidiñ var ise getür göreyim

Şöyle kim ʿadlime göre ṣorayın[510]

549 Ḳorḳusundan ditreye Nūḥ ol zamān

Yürüyüp şāhidler ararlar revān[511]

550 Nūḥ'a seksen kişi dönmüşdi meger

Ḳaçalar şāhidlige gelmeyeler[512]

551 Ol Muḥammed ümmeti ʿālimleri

Nūḥ'a şāhid olalar herbirleri[513]

552 Diyeler Bārī Ḫüdā'ya bilürüz

Nūḥ gerçekdür biz şehādet ḳılıruz[514]

553 Diye ol inkār idenler ol zamān

Ṭutmazuz şāhidliginizi hemān[515]

554 Bizi ḳanda gördiler ol vaḳit bular

---

[507] MK2 21a'da ve TBMM 21b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[508] MK2 21a'da ve TBMM 22a'da "Eyledim vaʿd ü vaʿīdiñden ḫaber/Eylemedi bunlara hergiz eṣer" şeklinde yazılan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[509] MK2 21a'da ve TBMM 22a'da "Diye Nūḥ'a imdi key gör key ṣaḳın/Bu cevāba rażı olmasam bil yaḳın" şeklinde yazılan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[510] MK2 21a'da ve TBMM 22a'da "Ṭanıġıñ var ise getür göreyin/Şöyle kim ʿadlime göre ṣorayın" şeklinde yazılan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[511] MK2 21a'da ve TBMM 22a'da "Ḳorḳusundan ditreye Nūḥ ol zamān/Yürüyüp ṭanıḳlar ararken revān" şeklinde yazılan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[512] MK2 21a'da ve TBMM 22a'da "Nūḥ'a sekiz kişi dönmüşdi meger/Ḳaçalar ṭanıḳlıġa gelmeyeler" şeklinde yazılan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[513] MK2 21a'da ve TBMM 22a'da "Ol Muḥammed ümmeti ʿālimleri/Nūḥ'a göre ṭanıḳ ola herbiri" şeklinde yazılan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[514] MK2 21b'de ve TBMM 22a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[515] MK2 21b'de ve TBMM 22a'da "Diye ol inkār idenler ol zamān/Bizi ḳande gördiler ol vaḳit bular" şeklinde yazılan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

Bunlar eyde görmedük ammā ki var[516]

555 Ol Muḥammed kim ḥabībüñdür bize

Ḥaḳ resūl gönderdi anı hem bize[517]

556 Biz senüñ anda kelāmuñ oḳuduḳ

Anuñ içün ḥaḳḳı yerine ḳoduḳ[518]

557 Oḳuyalar Sūre-i Nūḥ'ı revān

Ḳalmayısar daḫı sözleri ey cān[519]

558 Diye ol Ḥaḳ inanuram bu söze

Tezkiye gerekdürür amma size[520]

559 Muṣṭafā iydüben anda tezkiye

Diye kim uş bunlara ben tezkiye[521]

560 Diye girü ol Muḥammed'e Ġanī

Tezkiye bunlara bir daḫı ḳanı[522]

561 Diye kim yā Rab bulara bir daḫı

Benden evvel tezkiye sen ey Ġanī[523]

562 Bulmuşam Ḳur'ān içinde zīra ben

Hem dimişsiñ bunlaruñ ḥaḳḳında sen[524]

563 Şol münācātından Mūsā'nuñ bular

---

[516] MK2 21b'de ve TBMM 22a'da "Diye ol inkār idenler ol zamān/Bizi ḳande gördiler ol vaḳit bular" şeklinde yazılan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[517] MK2 21b'de ve TBMM 22a'da "Ol Muḥammed kim ḥabībindir bu bize/Ḥaḳ resūl gönderdin anı sen bize" şeklinde yazılan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[518] MK2 21b'de ve TBMM 22a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[519] MK2 21b'de ve TBMM 22a'da "Oḳuyanlar Sūre-i Nūḥ'ı revān/Ḳılmayısar daḫı sözleri ey cān" şeklinde yazılan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[520] MK2 21b'de ve TBMM 22a'da "Diye ol Ḥaḳ inanuram bu söze/Tezkiyeñiz gör amma size" şeklinde yazılan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[521] MK2 21b'de ve TBMM 22b'de "Muṣṭafā anda oluban tezkiye/Diye kim uş bunlara ben tezkiye" şeklinde yazılan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[522] MK2 21b'de ve TBMM 22b'de "Diyeler yā Muḥammed ol Ġanī/Tezkiye bunlara bir daḫı ḳanı" şeklinde yazılan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[523] MK2 21b'de ve TBMM 22b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[524] MK2 21b'de ve TBMM 22b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

Arañuzda söz düşüp añladılar[525]

564 Bunları medḥ itdüñ-idi anda sen

Tezkiye ola mı hiç sen ḥasen[526]

565 Eyde kim "küntüm ḫayra ümmetin"[527] yā İlāh

Bunlaruñ ḥaḳḳındadur bī̇-iştibāh[528]

566 Pes diye kim Ḥaḳ Teʿālā yā emī̇n

Tezkiyelük tamām oldı hemī̇n[529]

567 Sen daḫı hem ümmetüñ ʿālimleri

Hem ṭamuya sürüñ ol ẓālimleri[530]

568 Süreler ol dem anları ṭamuya

Zārileri ʿibret ola ḳamuya[531]

569 Yā İlāhī̇ sen bize luṭf işlegil

Ol ḥabī̇be cümlemüz baġışlagıl[532]

570 Raḥmetüñle cümlemüz şād eylegil

Hem bizi ṭa[mu]dan āzād eylegil[533]

571 Raḥmet idüp cānuñuz bulsun ḥayāt

ʿAşḳ-ıla diñ resūle eṣ-ṣalāt[534]

572 Daḫı bundan ṣoñra bilgil ey ḥoca

Bir yoḳuş vardur igen yarı yüce[535]

---

[525] MK2 21b'de ve TBMM 22b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[526] MK2 21b'de ve TBMM 22b'de "Bunları medḥ itdüñidi anda sen/Tezkiye ola mı hiç senden ḥasen" şeklinde yazılan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[527] كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ (Siz,insanlar için çıkarılmış en hayırlı ümmetsiniz.) Ali İmran Suresi 110. Ayet.

[528] MK2 21b'de ve TBMM 22b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[529] MK2 22a'da ve TBMM 22b'de "Sen diye kim Ḥaḳ Teʿālā yā emī̇n/Tezkiyeligün tamām oldı hemī̇n" şeklinde yazılan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[530] MK2 22a'da ve TBMM 22b'de "Sen daḫı hem ümmetüñ ʿālimleri/Gerçek ider süriñ ol ẓālimleri" şeklinde yazılan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[531] MK2 22a'da ve TBMM 22b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[532] MK2 22a'da ve TBMM 22b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[533] MK2 22a'da ve TBMM 22b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[534] Bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

[535] Bu beyit MK2 18b'de "Daḫı bundan ġayrı bilgil ey ḫoca/Bir yoḳış vardır yarı yüce" ve TBMM 19b'de "İşit bundan ġayrı bilgil ey ḫoca/Bir yoḳuş vardır yādı yüce" şeklinde yazılan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

15b

573 Ol yoḳuş oldur ki Allāhü'l-ʿaẕīm
Eylemeye mevtāyı iḥyā ol Raḥīm[536]

574 Bu ölenler tā ki giri dirile
Ol ḥisāb yerine vara dirile[537]

575 Çün havadan bitiler döne döne
Her kişinüñ eline ine ḳona[538]

576 Her birine ḫiṭāb ola hemān
Oḳu imdi defterüñi yā fülān[539]

577 Ey ʿamel eylemeyen ʿilmi yalan
Dutmayuban yoḳ yere ʿilme yelen[540]

578 Gel kitābuñ oḳu imdi bāb ü bāb
Her birinde vir suʾālüme cevāb

579 Ey riyāyıla ʿibādet eyliyen
Kendiyi ehl-i saʿādet eyliyen

580 Oḳu imdi bitügi şimdi ʿayān
Bir bir ol aʿmāliñi eyle beyān[541]

581 Ey ata ana azarlayan oġul
Oḳu imdi nāmeñi gör ne dir ol[542]

582 Ey yüzüni göster nā-maḥreme

[536] Bu beyit MK2 19a'da "Ol yoḳuş oldur ki Allāh'ü ʿaẕīm/ Eyleye mevti iḥyā ol raḥīm ve TBMM 19b'de "Ey ata ana azarlayan oġul/Oḳu imdi nāmeñi gör ne dir ol" şeklinde yazılmıştır.

[537] Bu beyit MK2 19a'da "Bu ölenler ta ki giri dirile/Ol ḥisāb yirine varup dirile" şeklinde yazılmıştır.

[538] Bu beyit MK2 19a'da "Çün havadan betiler döne döne/Her kişiniñ eline ilete ḳona" ve TBMM 19b'de "Çün havadan defteri döne döne/Her kişiniñ eline ine ḳona" şeklinde şeklinde yazılmıştır.

[539] Bu beyit MK2 19a'da "Her birine bu ḫiṭāb ola hemān/Oḳı defteriñi diye yā fülān" ve TBMM 19b'de "Her birine bu ḫiṭāb ola hemān/Oḳı imdi defterini yā fülān" şeklinde yazılmıştır.

[540] Bu beyit MK2 19a'da "Ey ʿamel eyleyenʿilmi eyleyen/Ṭutmayup ben yoḳ yire ʿilme varan" TBMM 19b'de "Ey ʿamel eyleyenʿilim eyleyen/Ṭutmayup ben yoḳ yire ʿilme yelen" şeklinde yazılmıştır.

[541] Bu beyit MK2 19a'da ve TBMM 19b'de "Oḳı imdi bitüñi şimdi ʿayān/Birbir aʿmāliñi eyle ile beyān" şeklinde yazılmıştır.

[542] Bu beyit MK2 19a'da "Ey atayı anayı azarlayan oġul/Oḳı imdi nāmeñi gör nedür ol" şeklinde yazılmıştır.

Oḳu bitügde ne var ise heme[543]

583 Ey naẓar ḳılan birinüñ ḫaḳḳına

Oḳu imdi nāmeñi gör ḥaḳḳı ne[544]

584 Oḳu nāmeñ ey namāza set olan

Yürüyüp dünyā işiyle cüst olan[545]

585 Ḳıl ḥisābuñı kitābuñı tamām

İşde cennet eyle maḳāmuñ hemān[546]

586 Ḳaḍı ol sen saña ḥükmi ögüt it

Ḳanḳısına lāyıġısañ aña git[547]

587 Ol günāhlarum yaramaz işlerüm

Ol hevā-yı nefs içün hem işlerüm[548]

588 Birbirin çıḳagele andan kitāb[549]

El-ḥisābü el-ḥisābü el-ḥisāb

589 Her birisinden baña ol zü'l-celāl

Ne cevāb eydem idicüñüz suʾāl[550]

16a

590 İşi tevfīẓ eyledüm yā Rab saña

---

[543] Bu beyit MK2 19a'da "Ey yüzini gösteren nā-maḥreme/Oḳu defteriñde ne ki var ise" TBMM 20a'da "Ey yüzini gösteren nā-maḥreme/Oḳu bitiñde ne var ise tamame" şeklinde yazılmıştır.

[544] Bu beyit MK2 19a'da "Ey naẓar ḳılan yir gök ḫaḳḳına/Oḳu imdi nāmeñi gör ḥaḳḳı ne" TBMM 20a'da "Ey naẓar ḳılan bir ölü ḫaḳḳına/Oḳu imdi nāmeñi gör ḥaḳḳı ne" şeklinde yazılmıştır.

[545] Bu beyit MK2 19a'da "Oḳı nāmeñi ḥay namāza set olan/Yorulmayup dünyālıña cüst olan" TBMM 20a'da "Oḳı imdi nāmeñi ey namāza set olan/Yorılmayup dünyālıña ceht olan" şeklinde yazılmıştır.

[546] Bu beyit MK2 19a'da "Ḳıl ḥisābuñı kitābuñı ʿayān/İşde gezecegüñ cennetdür hemān" TBMM 20a'da "Ḳıl ḥisābıñı kitābını tamām/İşde girecegin cennetdir hemān" şeklinde yazılmıştır.

[547] Bu beyit MK2 19b'de "Ḳaḍı ol ḥükmi saña ögüt it/Ḳanḳısına lāyıḳ iseñ āña git" TBMM 20a'da "Ḳaḍı olacaḳdır saña ögüt it/Ḳanġısına lāyıḳ iseñ āña git" şeklinde yazılmıştır.

[548]Bu beyit MK2 19b'de ve TBMM 20a'da "Ol günāhlarum yaramaz işlerüm/Ol hevā-yı nefs içün cünbüşlerüm"şeklinde yazılmıştır.

[549] Bu dize MK2 19b'de "Birbirine çıḳagelürler kitāb" TBMM 20a'da "Birbirin çıḳagele anda kitāb" şeklinde yazılmıştır.

[550] Bu dize MK2 19b'de "Her birisinde baña ol zü'l-celāl/Ne cevāb eyderem idecegiz suʾāl" TBMM 20a'da "Her birisinden yaña ol zü'l-celāl/Ne cevāb eydem idicek suʾāl" şeklinde yazılmıştır.

Ṣıġınuram ben saña öñden soña[551]

591 Ṣoñ nefesde īmān aña yoldaş ola

Enbiyālar ḳoluna ḳoldaş ola[552]

592 Cümleñüze raḥmet eylesün Allāh

Ḳonuḳlasun dīdārıyla ol şāh

593 Ol ḥabībüñ ḥürmeti içün yā İlāh

Cümlemüze buñ deminde ol penāh[553]

594 Bu duʿāmuz ḳabūl it yā Celīl

Biz ḳuluña tevfīḳiñ olsun delīl[554]

595 Āli evlādı seversen ey dede

Āşıḳāne vir ṣalavāt Aḥmed'e[555]

596 İşit imdi bu kitābıñ aṣlını

Nice yazdım bābını vü faṣlını[556]

597 Ger dilerseñ muḥtaṣara uyasın

Noḳta ḳonmuş bitilerin oḳuyasın[557]

598 Cümlesi bir meclisde oḳunmaz ey yār

Hep oḳursañ diñleyenler tiz ṭoyar[558]

599 Küllīsin bilmek dilerseñ çoġ az

Ṣabr ile birḳaç gün oḳı az az[559]

600 Añlayaraḳ oḳuyasın hem bunı

[551] Bu beyit MK2 22a'da ve TBMM 22b'de "İşi tevfīẓ eyledük ya Rab saña/Hep saña ṣıġınuruz öñden soña" şeklinde yazılmıştır.

[552] Bu beyit MK2 1b'de "Vaḳt-i āḫırda īmān yoldaş ola/Enbiyālar ḳuluna ḳuldaş ola" TBMM 3a'da "Vaḳt-i āḫırda īmān yoldaş ola/Enbiyālar ḳuluna yoldaş ola" şeklinde yazılmıştır.

[553] MK2 22a'da ve TBMM 23a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[554] MK2 22a'da ve TBMM 23a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[555] TBMM 23a'da bulunan bu beyit MK2 22a'da ve MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[556] MK2 22a'da ve TBMM 23a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[557] Bu beyit MK2 22a'da ve TBMM 22b'de "Ger dilersen muḥtaṣara uyasın/Noḳta ḳoymuş bitilerin oḳuyasın" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. Bu beytin vezni bozuktur.

[558] MK2 22a'da ve TBMM 23a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[559] MK2 22a'da ve TBMM 23a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

Ẓāhirinden añlayasın bāṭını[560]

601 Oḳuyucaḳ diñleyici çoḳ olur

Maʿnī anlayanlar cevher bilür[561]

602 Kişi var bir söze biñ maʿnī bulur

Ẓāhirini bāṭını maʿrifet bulur[562]

603 Kişi var biñ maʿnīden bir añlamaz

Zīra kendü bildügin elden ḳomaz[563]

604 Yiter imdi sözi çoḳ itmeyelüm

Fāidesüz yollara gitmeyelüm[564]

605 Bu kitābı ḫor ṭutmadan gey ṣaḳın

Az oḳuyup az ḳo ṣaḳla hemīn[565]

606 ʿArabīsin bir ulu virdi bize

Yüzin görüp cānımuz oldı tāze[566]

607 Ḳo benüm çoḳ sözüm egri yazumuz

Kim ne eydem hemān gözle izümüz[567]

608 Mürşid-i Bayram izine iresin

Dibācede biñde birin göresin[568]

609 Hem Allāh'ca sözlere baḳasın

---

[560] MK2 22b'de ve TBMM 23a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[561] MK2 22b'de ve TBMM 23a'da "Oḳuyucı diñleyici çoḳ olur/Maʿnā anlayanlar cevāhirler bulur" şeklinde yazılan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[562] MK2 22b'de ve TBMM 23a'da "Kişi bir sözde biñ maʿnā bulur/Ẓāhiri bāṭını maʿrifet olur" şeklinde yazılan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[563] MK2 22b'de ve TBMM 23a'da "Kişi var biñ maʿnīden añlamaz/Zīrā kendi bilsin elden ḳomaz" şeklinde yazılan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[564] MK2 22b'de ve TBMM 23b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[565] MK2 22b'de ve TBMM 23b'de "Bu kitābı ḫor ṭutma key ṣaḳın/Az oḳu hem öz oḳu ṣaḳla hemīn " şeklinde yazılan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[566] MK2 22b'de ve TBMM 23b'de "ʿ Arabīsin bir ulu virdi bize/Yüzün görüp cānımız oldı tāze" şeklinde yazılan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[567] MK2 22b'de ve TBMM 23b'de "Ḳo benim çoḳ sözüm añladı yazumı/Kime didim hemān gözle izimi" şeklinde yazılan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[568] MK2 22b'de ve TBMM 23b'de "Mürşid-i Pirim izine iresin/Dibācede biñde birin göresin" şeklinde yazılan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

Āli evlād sevgüsine aḳasın[569]

610 Bu kitābı oḳuyun bile cevāb

Söz üzre vallāhü aʿlem biṣ-ṣevāb[570]

611 Kitāba ʿināyet et İlāhī

ʿAvn ü tevfīḳ hidāyet it İlāhī[571]

612 Emīr Sulṭān himmet eylerse yine

Bu kitāb oḳuyam diñleyene[572]

613 Āli evlādı seversen ey dede

Āşıḳāne vir ṣalavāt Aḥmed'e[573]

Bismi 'llāhi 'r-raḥmāni 'r-raḥīm[574]

614 Zikr idelim evvel Allāh adını

Kün didi ḳıldı cihān bünyādını[575]

615 On sekiz biñ ʿālemi var iden ol

Zikr idicek ḳalbi envār iden ol[576]

616 Küllī şey'in Ḫāliḳıdır pādişāh

Cümle ḫalḳıñ rāzıḳıdur ol İlāh[577]

617 Yeli ṣuyı odunı ṭopraġı ey yār

Zikir nūrından baġışlar zü'l-Celāl[578]

618 Nūr tevḥīdi görgülüdür bil ey yār

Zikir nūrı olur bünyādı īmān[579]

---

[569] MK2 22b'de ve TBMM 23b'de "Hem İlāhī sözlerde baḳasın/Āl ü olan sevgüsine aḳasın" şeklinde yazılan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[570] MK2 22b'de bulunan bu beyit MK1 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

[571] MK2 22b'de bulunan bu beyit MK1 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

[572] MK2 22b'de bulunan bu beyit MK1 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

[573] TBMM 23b'de bulunan bu beyit MK2 22a'da ve MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[574] MK2 23a'da ve TBMM 23b'de bulunan besmele MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[575] MK2 23a'da ve TBMM 23b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[576] MK2 23a'da ve TBMM 23b'de "idici" şeklinde yazılan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[577] MK2 23a'da ve TBMM 23b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[578] MK2 23a'da ve TBMM 23b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[579] MK2 23a'da ve TBMM 23b'de "Nūr-ı tevḥīd gereklüdir bil ey cān/Zikir nūrı olur bünyād īmān" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

619 Her kim zikir şükr-ile Ḥaḳḳ'ı añar
Ol ḳulı mevlā raḥmetiyle añar[580]

620 Şükr idüp zikr-ile añsa Allāh'ı
Ayrı olmaz ol ḳulından vallāhi[581]

621 Zikir idüp niʿmete şükr ideni
Ḥoşnūd olur sever ol ḳullarını[582]

622 Biz zikr idelim Allāh'ı adını
Muḥkem ideyim īmān bünyādını[583]

623 Zikr idenler çoḳ ululıḳ buldılar
Evliyānıñ bulduġunı buldılar[584]

624 Zikr iden Allāh adın irdi Ḥaḳḳ'a
Dost cemālin görüben bula baḳa[585]

625 Ol beḳā şerbetlerinden içeler
Ne ölüm ne ḫastalıḳ çekeler [586]

626 Yarına ermezse gerek yolumuz
Bir kez Allāh dimeklige dilimiz[587]

627 Meded Allāh'dan gerekdür her ḳula
Ḥaḳ meded ḳılmazsa ḳullar ne ḳıla[588]

---

[580] MK2 23a'da ve TBMM 24a'da "Her kim Ḥaḳḳ'ı zikri şükr-ile añar/Ol ḳulı mevlā da raḥmetle añar" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[581] MK2 23a'da ve TBMM 24a'da "Zikr idüp şükr-ile añar Allāh'ı/Ayru olmaz ol ḳulından vallāhi" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[582]MK2 23a'da ve TBMM 24a'da "Şükr idüp zikr-ile niʿmete zikr ideni/Ḥoşnūd olur sever ol ḳulın Ġanī" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[583] MK2 23a'da ve TBMM 24a'da "Biz de zikr idelim Allāh adını/Muḥkem idelim īmān bünyādını" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[584] MK2 23a'da ve TBMM 24a'da "Zikr çoḳ iden ululıḳ buldılar/Evliyālar bulduġını buldılar" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[585] MK2 23a'da ve TBMM 24a'da "Zikr idüp Allāh diyen ire Ḥaḳḳ'a/Dost cemālin görüben baḳa" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[586] MK2 23a'da ve TBMM 24a'da "Ol beḳā şerbetlerinden içeler/Ne ölüm ne ḫastalıḳ ḫoş çekeler" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[587] MK2 23b'de ve TBMM 24a'da "Her bir güne irse gerek yolumuz/Bir kez Allāh dimeye dilimiz" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[588] MK2 23b'de ve TBMM 24a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

628 Ḥażretiñdür bilenler iş bu işleri
Hep baġışla biz yüzin düşmişleri[589]

629 Hem ḥabībiñ ol Muḥammed Muṣṭafā
Şefīʿ olsun bize ol kānı ṣafā[590]

630 Raḥmete ġarḳ it anıñ yārenlerin
Dīn içinde ṭoġrı yol[a] varanları[n][591]

631 Çār-yāri bu dört velīdür
Ebūbekr i ʿÖmer ʿOṣmān ʿAli'dür[592]

632 Bu dört yārinden rāżı ol mevlā
Maḳāmların ḳıl cinānıñda aʿlā[593]

633 Ḥasan'la Ḥüseyin ol iki hümā
Raḍıyallāhü Teʿālā ʿanhümā[594]

634 Ḥamza vü ʿAbbās ʿammeyn-i resūl
Raḍıyallāhü ʿanhümā di uṣūl[595]

635 Ehl-i cennet siz dinilen ʿaşere
Rıżā bulsun ʿaşere-i mübeşşere[596]

636 Cemiʿ ümmetden olan ululara
Raḥmeti Ḥaḳ itsün ol velīlere[597]

637 Disen añcaḳ buların mecmaʿın
Rıżvānu'llāhi ʿaleyhim ecmāʿīn[598]

---

[589]MK2 23b'de ve TBMM 24a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[590] MK2 23b'de ve TBMM 24a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[591] MK2 23b'de ve TBMM 24a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[592] MK2 23b'de ve TBMM 24a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır ve beytin vezni bozuktur.

[593] MK2 23b'de ve TBMM 24b'de "Bu dört yārinden rāżı ola mevlā/Sen maḳāmların ḳıl ġāyet de aʿlā" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[594] MK2 23b'de ve TBMM 24b'de "Ḥasan'la Ḥüseyin ol iki hümā/Rażiyallāhü Teʿālā ʿanhümā" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[595] MK2 23b'de ve TBMM 24b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[596] MK2 23b'de ve TBMM 24b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[597] TBMM 24b'de bulunan bu beyit MK1 ve MK2 nüshasında bulunmamaktadır.

[598] TBMM 24b'de bulunan bu beyit MK1 ve MK2 nüshasında bulunmamaktadır.

638 Ḥaḳ resūline selām aṣḥāb ile

Hem cemī‘ enbiyā vü mürsele[599]

639 Hem resūlin āline evlādına

Ehl-i beytine vü aḥbābına[600]

640 Sev resūlin ālini ey pür ṣafā

Vir ṣalavāt rūḥ-ı pāk-i Muṣṭafā[601]

641 Di añıcaḳ evliyālar mecma‘īn

Raḥmetü’llāhi ‘aleyhim ecmā‘īn[602]

642 Āli evlād arasında iḫtiyār

Ki ulu şeyḫler pīrler var ey yār[603]

643 Bursa’da geldi evlād pīrleri

Dedeleri meclisidir yirleri[604]

644 Öyle biliñ ululardır hepisi

Cümle söziñ budurur hep rāvīsi

645 Ol Muḥammed Muṣṭafā gör ne didi

Unutmañuz yārlerim didi[605]

646 Cümlesini severüz biz anlarıñ

Benim şeyḫimdir biri ol cānlarıñ[606]

647 Yine dedesi adıdır hem adı

Anı seven bilür nedir ṭadı[607]

648 ‘Āşıḳları bilür anı nedir

Şeyḫliḳ içre bir aġır binādır[608]

---

[599] TBMM 24b’de bulunan bu beyit MK1 ve MK2 nüshasında bulunmamaktadır.
[600] TBMM 24b’de bulunan bu beyit MK1 ve MK2 nüshasında bulunmamaktadır.
[601] TBMM 24b’de bulunan bu beyit MK1 ve MK2 nüshasında bulunmamaktadır.
[602] TBMM 24b’de bulunan bu beyit MK1 ve MK2 nüshasında bulunmamaktadır.
[603] TBMM 24b’de bulunan bu beyit MK1 ve MK2 nüshasında bulunmamaktadır.
[604] TBMM 24b’de bulunan bu beyit MK1 ve MK2 nüshasında bulunmamaktadır.
[605] TBMM 25a’da bulunan bu beyit MK1 ve MK2 nüshasında bulunmamaktadır.
[606] TBMM 25a’da bulunan bu beyit MK1 ve MK2 nüshasında bulunmamaktadır.
[607] TBMM 25a’da bulunan bu beyit MK1 ve MK2 nüshasında bulunmamaktadır ve beytin vezni bozuktur.
[608] TBMM 25a’da bulunan bu beyit MK1 ve MK2 nüshasında bulunmamaktadır ve beytin vezni bozuktur.

649 Bunda şeyḫ çoḳ çün kim şeyḫ oldur bize
Sevgisi hep cānları ḳılur tāze[609]

650 Āli evlādı seversen ey dede
Āşıḳāne vir ṣalavāt Aḥmed'e[610]

651 Raḥmetüllāh'dan süresin çoḳ ṣafā
Vir ṣalavāt rūḥ-ı pāk-i Muṣṭafā[611]

652 Emīr Ṣulṭān himmet eylerse yine
Bu kitābı oḳuyam diñleyene[612]

653 Himmeti gürdür ire cümleñüze
Derd -ile āmīn deyin imdi bu söze[613]

654 Çoḳ şükür ḳıl ümmet olduḳ Aḥmed'e
Vir ṣalavāt āşıḳāne Muḥammed'e[614]

655 Diñle imdi vaṣfı ḥālim idelim
Tefsīr maʿnilerini naẓm idelim[615]

656 Vaṣf-ı ḥālimden āgāh idem sizi
Tā ki āsān ola añlamaḳ sözi[616]

657 Bu kitābın sebebin eydem size
Ger ḳulaḳ ṭutarsañuz iş bu söze[617]

658 Emr-i Ḥaḳḳ'a diñle ne dimişdiñ
Bu ġarībliḳ illere gitmişdiñ[618]

659 Āh ġarībliḳ ḥālde bir yol durur
Nicelerin benizlerin ṣoldurur[619]

[609] TBMM 25a'da bulunan bu beyit MK1 ve MK2 nüshasında bulunmamaktadır.
[610] TBMM 25a'da bulunan bu beyit MK1 ve MK2 nüshasında bulunmamaktadır.
[611] TBMM 25a'da bulunan bu beyit MK1 ve MK2 nüshasında bulunmamaktadır.
[612] TBMM 25a'da bulunan bu beyit MK1 ve MK2 nüshasında bulunmamaktadır.
[613] TBMM 25a'da bulunan bu beyit MK1 ve MK2 nüshasında bulunmamaktadır.
[614] TBMM 25a'da bulunan bu beyit MK1 ve MK2 nüshasında bulunmamaktadır.
[615] TBMM 25a'da bulunan bu beyit MK1 ve MK2 nüshasında bulunmamaktadır.
[616] TBMM 25a'da bulunan bu beyit MK1 ve MK2 nüshasında bulunmamaktadır.
[617] TBMM 25b'de bulunan bu beyit MK1 ve MK2 nüshasında bulunmamaktadır.
[618] TBMM 25b'de bulunan bu beyit MK1 ve MK2 nüshasında bulunmamaktadır.
[619] TBMM 25b'de bulunan bu beyit MK1 ve MK2 nüshasında bulunmamaktadır.

660 Ṣoy ṣop ḳalmışdı Medīne'de
Bulmadım Medīne miṣlin dünyāda[620]

661 Gelüp Bursa şehrine düşmüşidik
Otururdım İgneci'lerde ʿayān[621]

662 Tācir idim aluban ṣatar idim
Dün ü gün fikr-ile yatar idim[622]

663 İş bu ḥālde şöyle ser-gerdān-iken
Ḥaḳḳ'ın ḳudretine ḥayrān-iken[623]

664 Bir gün nā-gāh bir ʿazīz geldi bize
Neler didi ḳorḳdım işidiñ size[624]

665 Didi ey oġul saña olsun selām
Beni diñle söyleyem birḳaç kelām[625]

666 Ulular gönderdiler beni saña
Her ne dirsem muṭiʿ olasın baña[626]

667 Ṣalığını verdiler buldum didi
Terbiye içün saña geldim didi[627]

668 Seyr-i sülūḳ nice olur gösterem
Hemān teslīm olduġuñı isterem[628]

669 Ḥalvet idüp bir erbaʿīn idesin
Ulular gitdigi yola gidesin[629]

---

[620] TBMM 25b'de bulunan bu beyit MK1 ve MK2 nüshasında bulunmamaktadır.
[621] TBMM 25b, MK2 23b'de de bu beyit "Ulu Cumʿa civārında ey civān/Otururdım rāvī hemān "şeklinde bulunmaktadır. Bu beyit MK1 nüshasında yoktur.
[622] MK2 23b'de ve TBMM 25b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[623] MK2 24a'da ve TBMM 25b'de "İş bu ḥalde şöyle ser-gerdān iken/Ḥaḳḳ'ıñ ḳudretlerine ḥayrān iken" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[624] MK2 24a'da ve TBMM 25b'de "Bir gün nā-gāh bir ʿazīz geldi bize/Neler didi diyem işidüñ size" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[625] MK2 24a'da ve TBMM 25b'de "Didi ey oġul size olsun selām/Beni diñle söyleyem birkaç kelām" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[626] MK2 24a'da ve TBMM 25b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[627] MK2 24a'da ve TBMM 25b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[628] MK2 24a'da ve TBMM 25b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[629] MK2 24a'da ve TBMM 25b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

670 Seyyid Ḥüseyin imiş ṣordım adın
Didi ṭat sen de bu ṭarīḳiñ ṭadın[630]

671 Ṭoḳsān iki yaşında idi ey civān
Ṣanki otuz üç yaşında bir civān[631]

672 Çün meşāyiḫ sözlerin didi baña
Mürşidim oldı göñlümi etdi güşā[632]

673 Emīr Sulṭān ṭarīḳin oldur bilen
Ṭarīḳ bilür ṣanma āḫirden gelen[633]

674 Ḥaḳ gönderdi hem resūlüñ ālini
Gösteriverdi evimiñ yolını[634]

675 Mutīʿ oldum her ne kim didi-y-ise
Bile itdim her ne kim etdi-y-ise[635]

676 Bu ṭarīḳde ne sırlara irdügüm
Evvel āḫir yārenleri gördügüm[636]

677 Ya ḫilāfet hem nice virdügün
Hem erenleri nice gördügün[637]

678 Zāhir ile bāṭınıñ esrārını
Ol esrārıñ görünen envārını[638]

679 Ger bu ḥāliñ cümlesin söyler-isem
Her birisiñ size vaṣfeyler-isem[639]

680 Bu sırdan idim nice bāb

---

[630] MK2 24a'da ve TBMM 26a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[631] MK2 24a'da ve TBMM 26a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[632] MK2 24a'da ve TBMM 25b'de "Çün meşāyiḫ sözlerin didi bize/Mürşid oldı cānımız oldı tāze" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[633] MK2 24a'da ve TBMM 26a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[634] MK2 24a'da ve TBMM 26a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[635] MK2 24a'da ve TBMM 25b'de "Mutīʿ oldum her ne emr itdiyise/Bile itdim her ne ki itdiyise" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[636] MK2 24b'de ve TBMM 26a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[637] MK2 24b'de ve TBMM 25b'de "Ya ḫilāfet hem nice virildügin/Hep üyeleri nice görüldügin" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[638] MK2 24b'de ve TBMM 26a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[639] MK2 24b'de ve TBMM 26a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

Cilde ṣıġmaz olur idi bu kitāb[640]

681 Ya ḳaçan olur o ḥāller yazıla

Dile gelmez añlanmaz bir söz-ile[641]

682 İllā yüz biñde birini diyelim

Hem bu kitābı[n] sebebin söyleyelüm[642]

683 İster-iseñ bu sırlara iresin

Gel gir erbaʿīne neler göresin[643]

684 Bu ṭarīḳ eksügi ḥalvetde biter

Añlayana bu ḳadar ḫaber yeter[644]

685 İllā kitāb sebebin idem saña

Diñleyüp dutar iseñ ḳulaḳ bāña[645]

686 Pīrimiñ adı-y-la yazdım ben bunı

ʿAyıplamañ eksügim ṭutup beni[646]

687 Sebeb nedür yazmaġa gör ne direm

Pīrim emr etdigi ḥalvete girem[647]

688 Niyyet erbaʿīn nedür ey oġul

Allāh vire açıla ḫoş ṭoġrı yol[648]

689 Emrine ben de muṭiʿ oldum hemān

Eşim dostım-la ḥalallaşdum ey cān[649]

690 Yine ṣāġ çıḳmaḳ ümīdi yoġ-udı

---

[640] MK2 24b'de ve TBMM 26a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır Bu beytin vezni bozuktur.

[641] MK2 24b'de ve TBMM 25b'de "Ya ḳaçan olur o ḥāller yazıla/Dile gelmez añlanmaz" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[642] MK2 24b'de ve TBMM 26a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[643] MK2 24b'de ve TBMM 26b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[644] MK2 24b'de ve TBMM 26b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[645] MK2 24b'de ve TBMM 26b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[646] MK2 24b'de ve TBMM 26b'de "Pīrümin emriyle yazdım ben bunı/ʿAyıplaman eksügim ṭutup beni" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[647] MK2 24b'de ve TBMM 26b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[648] MK2 25a'da ve TBMM 26b'de "Niyyet et erbaʿīn dir ey oġul/Allāh vire açıla dir ṭoġrı yol" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[649] MK2 25a'da ve TBMM 26b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

Ḳabre girmek fikri ġāyet çoġ-udı[650]

691 Niyetin ġuslin saḥūrleyin tamām

Taʿlīm etdi cümle şartın tamām[651]

692 Didüm Mevlā işde geldim pür-günāh

Döküp gözlerim yaşın çoḳ etdim āh[652]

693 Erbaʿīne çünki girdim ḫalvete

Naṣīb olduḳça görürem ḥāl nite[653]

694 Dünyā ehlin bir naẓar gördim ḳamu

Dimek olmaz ḥāllerini ey ʿamū[654]

695 Hep yaradılmış ʿayān olur-imiş

Māsivādan geçen Ḥaḳḳ'ı bulur-imiş[655]

696 Diledügi ḳula virir-miş kemāl

Faż̇l idüp gösterir-miş cemāl[656]

697 Mürşid-i kāmil gerekdür kişide

Tā ki andan gizlü sırlar işide[657]

698 On sekiz biñ ʿālemi Ḥaḳ ḳaplamış

Māsivā içinde ümīd ṣaḳlamış[658]

699 Ḳudreti muḥīt cihān eylemiş

Cihān içre özin nihān eylemiş[659]

---

[650] MK2 25a'da ve TBMM 26b'de "Yine ṣāġ çıḳmaḳ ümīdi yoḳ idi/Ḳabre girmek fikri ġāyet çoḳ idi" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[651] MK2 25a'da ve TBMM 26b'de "Niyetin ġuslin seḥerlerin tamām/Taʿlīm etdi cümle şartın ol hümām" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[652] MK2 25a'da ve TBMM 26b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[653] MK2 25a'da ve TBMM 26b'de "Erbaʿīne çünki girdim ḫalvete/Naṣīb olduġunça gördüm ḥāl nite" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[654] MK2 25a'da ve TBMM 26b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[655] MK2 25a'da ve TBMM 27a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır

[656] MK2 25a'da ve TBMM 27a'da "Diledügi ḳula virirmiş kemāl/Faż̇l ḳılup gösterir imiş cemāl" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[657] MK2 25a'da ve TBMM 27a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[658] MK2 25a'da ve TBMM 27a'da "On sekiz biñ ʿālemi Ḥaḳ ḳaplamış/Māsivā içinde özin ṣaḳlamış" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[659]MK2 25a'da ve TBMM 27a'da "Ḳudretin muḥīt cihān eylemiş/Virān alan yine Ḥaḳ olur imiş" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

700 ʿĀşıḳa olur-mış uyḳu visāl
Iraḳ olan olur-mış lā-yezāl[660]

701 Viren alan yana Ḥaḳ olur-imiş
Bulān da Ḥaḳ verdigin bulur-imiş[661]

702 Daḫı söz çoḳ açıla yol ehline
Ehline ṭursun bu sözler ehline[662]

703 Gizli ḫazne örtüsün açmayalum
Ṣınırı başup öte geçmeyelüm[663]

704 Anda añladım zelīl olmaḳ-imiş
Çāresi ancaḳ fenā bulmaḳ-imiş[664]

705 Ḳırḳ olıcaḳ ṭışara çıḳarım
Seyr idüp ben şu dünyāya baḳaram[665]

706 Degirmen döner gibi başım döner
Ṣanki gök yere yer göge iner[666]

707 Mürşidimüz ol sāʿat erdi hemān
Bir nice dürlü ʿilāç etdi ey cān[667]

708 Gözüm açdım ne öte var ne beri
Yer gök bayaġı yerinde geri[668]

709 Pīrim eyder oġul göñlüñ ne diler

---

[660] MK2 25a'da ve TBMM 27a'da "Iraġ olan özimiş lā-yezāl/ʿĀşıḳa olur imiş uyḳu vaṣıl" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[661] MK2 25b'de bulunan bu beyit MK1 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır

[662] MK2 25b'de ve TBMM 27a'da "Daḫı söz çoḳ açıla yol ehline/Ṭo[ġ]rı söz bu sözler ehline" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[663] MK2 25b'de ve TBMM 27a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[664] MK2 25b'de ve TBMM 27a'da "Añladum bunda delīl olmaḳ imiş/Çāreyi ancaḳ fenā bulmaḳ imiş" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[665] MK2 25b'de ve TBMM 27a'da "Ḳırḳ gün olıcaḳ ṭaşra çıḳarım/Seyr idüp şu dünyāya bakarım" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[666] MK2 25b'de ve TBMM 27a'da "Degirmen döner gibi başım döner/Ṣanki yer göge çıḳup gök yere iner" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[667] MK2 25b'de ve TBMM 27a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[668] MK2 25b'de ve TBMM 27a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

Şimdi nefsin nice nesne arẓular[669]

710 Dünyāda arẓuñ ne ise didi baña
İstediğiñ ḥāẓır idem ben saña[670]

711 Her ne isterse göñlüñ söylegil
Hiç utanma ḥālini bir bir digil[671]

712 Göñlüñ ister mi ki mālıñ çoḳ ola
Ḳulları cāriyeleri ḫizmet ḳıla[672]

713 Yāḫud her ne ṭaʿām arẓu iderseñ
[A]rzuñı di baña her ne isterseñ[673]

714 Dürlü dürlü ḫoş libāslar geymegi
Her öyünde sükker ü aş yemegi[674]

715 Her ne derse cümlesin getüreyin
Eglemezin tizcek yitüreyin[675]

716 Āli evlādı seversen ey dede
Āşıḳāne vir ṣalavāt Aḥmed'e[676]

717 İşde mürşid böyle olur ey kişi
Ḳādir olup gidere her teşvīşi[677]

718 İste Ḥaḳ'dan ki mürşide iresin
Ummaduġın görmedügüñ göresin[678]

719 İsteyenler āl ü evlādı bula

[669] MK2 25b'de ve TBMM 27b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[670] MK2 25b'de bulunan bu beyit MK1 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[671] MK2 25b'de ve TBMM 27b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[672] MK2 25b'de ve TBMM 27b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[673] MK2 25b'de ve TBMM 27b'de "Ne ḫod her ne ṭaʿām arẓu idersin/Arzuñı baña her ne idersin" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[674] MK2 26a'da ve TBMM 27b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[675] MK2 26a'da bulunan bu beyit MK1 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[676] MK2 26a'da ve TBMM 27b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[677] MK2 26a'da ve TBMM 27b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[678] MK2 25b'de ve TBMM 27b'de "İste Ḥaḳ'dan ki mürşide iresiñ/Degmeler görmedigini göresiñ" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

Āli evlād çoḳ sevenleri bula[679]

720 Raḥmetü'llāh'dan dilerseñ çoḳ ṣafā

Vir ṣalavāt rūḥ-ı pāk-i Muṣṭafā[680]

721 Emir Sulṭān himmet eylerse yana

Bu kitābı oḳuyam diñleyene[681]

722 Himmeti gür ire cümleñüze

Derd-ile āmīn diñ imdi bu söze[682]

723 Çoḳ şükür ḳıl ümmet olduḳ Aḥmed'e

Vir ṣalavāt Āşıḳāne Muḥammed'e[683]

724 Bu kez göñlüm hiçbir nesne dilemez

Hemān aġlamaḳ diler aġlayamaz[684]

725 Bir işāretde bu oldı ey ata

Tiz yedi gün yana girem ḫalvete[685]

726 Dedi yaz bize Şefāʿatnāme kişi

Dilerseñ arta gözlerin yaşı[686]

727 Āḫirinde yaz İlāhī sözleri

Emir Sulṭān'ı medḥ itsün sözleri[687]

728 O yüzdendi ʿāşıḳları oḳuya

Oḳuyanlar cānına raḥmet ḳıla[688]

729 Dertlüler ʿāşıḳ dertlüler çünki göre

[679] MK2 25b'de ve TBMM 27b'de "İsteyenler āl ü evlādı bula/Āl ü evlādı sevenler bula" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[680] MK2 26a'da ve TBMM 27b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[681] MK2 26a'da ve TBMM 27b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[682] MK2 25b'de ve TBMM 27b'de "Himmeti gör dur ire cümle göze/Derd-ile āmīn diñ imdi bu söze" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[683] TBMM 27b'de bulunan bu beyit MK1 ve MK2 nüshasında bulunmamaktadır.
[684] MK2 26a'da ve TBMM 28a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[685] MK2 26a'da ve TBMM 28a'da "gine" şeklindedir. Bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[686] MK2 26a'da ve TBMM 28a'da "aḳa" şeklindedir. Bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[687] MK2 26a'da ve TBMM 28a'da "olsun sözleri" şeklindedir. Bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[688] MK2 26b'de ve TBMM 28a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

Aġladıḳça saña himmetler ire[689]

730 Yedi gün yedi gece dervīş aña
Kitābuñı çıḳıcaḳ göster baña[690]

731 Yā şeyḫim himmet eyle deyesin
Allāh vire dertlü sözler deyesin[691]

732 Yana girdim ḫalvete ḳıldım zārī
Buḫūr almaya vü pāk ṣularla arı[692]

733 Çünki bu emre iṭāʿat eyledüm
Ḳudretim yetdügi deñlü söyledüm[693]

734 Pes o ḥālde yazdum iş bu sözleri
Söz içinde āgāh etdim sözleri[694]

735 Şehr-i Şevvāl āḫiri hem ol ay
Tāriḫi otuz ṭoḳuzuñ idi ṣay[695]

736 Hem gece yazar idüm hem gündüzin
Bu ḳadar geldi elimden ey gözin[696]

737 Kāh yazdım kāh yatardım ey ricāl
Kāh özümi bilmez idüm bī-mecāl[697]

738 Yedinci günde tamām oldı ey yār
Bu Şefāʿatnāme'de her ne ki var[698]

739 Gel gör imdi aġlamaḳ bil nice olur

[689] MK2 26b'de ve TBMM 28a'da "Dertlü ʿāşıḳ dertlülerin çün göre/Aġladıḳça saña himmetler ire" şeklindedir. Bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[690] MK2 26b'de ve TBMM 28a'da "Yedi gün yedi gice dürüş aña/Kitābını çıkıcaḳ göster baña" şeklindedir. Bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[691] MK2 26b'de ve TBMM 28a'da şeklindedir. Bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[692] MK2 26b'de ve TBMM 28a'da "Yine girdüm ḫalvete ḳıldım zārī/Buḫūrları pāk vuḍularıla arı" şeklindedir. Bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[693] MK2 26b'de ve TBMM 28a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[694] MK2 26b'de ve TBMM 28a'da "Pes o ḥalde yazdım iş bu sözleri/Söz aṣlından āgāh itdim sizleri" şeklindedir. Bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[695] MK2 26b'de ve TBMM 28a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[696] MK2 26b'de ve TBMM 28a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[697] MK2 26b'de ve TBMM 28b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[698] MK2 26b'de ve TBMM 28b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

Derd-ile aġlayan ol ḥāli bulur[699]

740 Gözyaşı-y-la beyitler fikr idelim

Naṣīb olduġı ḳadar zikr eyledim[700]

741 Ṣanma göz kim hüner deyüp işitmişem

Şeyḫim emrine iṭāʿat itmişem[701]

742 Pīrimüñ emr etdügini söyledim

Söyle didigüni hemān söyledim[702]

743 Mürşidimüñ sözi gelsün yerine

Ya ḫalḳa yaraya yā kem görine[703]

744 Umaram ḫalḳ daḫı ʿaybın örteler

Kendü ʿayıbları gice örteler[704]

745 Tañrı ḫoşnūd ola dirlerse ey cān

Dertlü cānıma bu söz yiter hemān[705]

746 Zīra fenānıñ yoḳ durur ḳararı

Bu kitāb ṣoñumıza ḳala bāri[706]

747 Ecel ire baña da bir gün ölem

Bu sebeb ola baña duʿālarda añılam[707]

748 Kitābımuñ bencileyin ʿaybı çoḳ

Zīra hergiz bir ʿayıbsız işim yoḳ[708]

---

[699] MK2 26b'de ve TBMM 28b'de "Gel tur imdi aġlamaḳ nice olur/Derd-ile aġlayan ol ḥāli bulur" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[700] MK2 26b'de ve TBMM 28b'de "Gözyaşıyla beyitlerin fikr eyledim/Naṣīb olduġı ḳadar zikr eyledim" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[701] MK2 27a'da ve TBMM 28b'de "Ṣanma göz kim hüner deyüp itmişem/Şeyḫim emrine iṭāʿat itmişem" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[702] MK2 27a'da ve TBMM 28b'de "Pīrimin emr itdigi sözler ola/Eyü yetdü hemān didü kim ola" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[703] MK2 27a'da ve TBMM 28b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[704] MK2 27a'da ve TBMM 28b'de "Umaram ḫalḳ ʿaybın örteler/Kendü ʿayıbların anup örteler" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[705] MK2 27a'da ve TBMM 28b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[706] MK2 27a'da ve TBMM 28b'de "Zīrā yoḳdurur bu fenānıñ ḳararı/Bu kitāb ṣonumuza ḳala bāri" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[707] Bu beyit 33. Beyitte aynen t74ekrar edilmiştir.

[708] MK2 27a'da ve TBMM 28b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

749 ʿAybımuza baḳmayasız örtesiz

Dilerem Ḥaḳ ḳatında örtülesiz[709]

750 Siziñ de ʿaybıñızı örte Settār

Giçe ṣuçlarıñız da hem Ġaffār[710]

751 Pīr Muḥammed duʿācıñuzdur size

Luṭf idüp cānını ḳılasız tāze[711]

752 Armaġan aña duʿālar viresiz

Tañrı'nıñ hem raḥmetine iresiz[712]

753 Bir kez Allāh raḥmet itsün diyene

Raḥmet itsün Ḥaḳ aña döne döne[713]

754 Duʿāʾ-i ḫayrıla añanı Allāh

Cemālini müyesser itsün ol şāh[714]

755 Umudımuz duʿādur maḳṣūdumuz

Ḥāk-i pāyiñüze budur sözümüz[715]

756 Ol kişinüñ ḥāceti ola ḳabūl

Bizim içün Fātiḥa oḳuya ol[716]

757 Bize her kim bu iḥsān işleye

Oḳuyup ṣevābını baġışlaya[717]

758 Ṣoñ nefesde īmān yoldaş ola

Enbiyālar ḳoluna ḳoldaş ola[718]

759 Cümleñüze raḥmet eylesün Allāh

---

[709] MK2 27a'da ve TBMM 28b'de "ʿ Aybımuza baḳmayasın örtesin/Dilerem ki Ḥaḳ ḳatında örtesin" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[710] MK2 27a'da ve TBMM 29 a'da metnimizin 36. beyiti tekrar yazılmıştır.

[711] MK2 27a'da ve TBMM 29 a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[712] MK2 27a'da ve TBMM 29 a'da "Armaġan aña duʿālar viresiz/Tañrı'nıñ bol raḥmetine iresiz" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[713] MK2 27a'da ve TBMM 29 a'da metnimizin 39. beyiti tekrar yazılmıştır.

[714] MK2 27b'de ve TBMM 29 a'da metnimizin 38. beyiti tekrar yazılmıştır.

[715] MK2 27b'de ve TBMM 29 a'da "Umucuyuz duʿādır maḳṣūdımuz/Ḥāk-i pāyiñize budur sözümüz" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[716] MK2 27b'de ve TBMM 29 a'da metnimizin 44. beyiti tekrar yazılmıştır.

[717] MK2 27b'de ve TBMM 29 a'da metnimizin 45. beyiti tekrar yazılmıştır.

[718] MK2 27b'de ve TBMM 29 a'da metnimizin 47. beyiti tekrar yazılmıştır.

Ḳonuḳlasun dīdārı-y-la ol şāh[719]

760 Āli evlādı-y-la bile varasın

Ḥaḳ Teʿālā'nıñ cemālin göresin

761 Cān u dilden sev ḥabībiñ ālini

Seyr idesin cennet içre ḥālini[720]

762 Raḥmetü'llāhdadan süresin çoḳ ṣafā

Vir ṣalavāt rūḥ-ı pāki Muṣṭafā[721]

763 Emir Sulṭān himmet eylerse yana

Bu kitābı oḳuyam diñleyene[722]

764 Himmeti gürdür ire cümleñüze

Derd-ile āmin diñ imdi bu söze[723]

765 Āli evlādı seversen ey dede

Āşıḳāne vir ṣalavāt Aḥmed'e [724]

766 Çoḳ şükür ḳıl ümmet olduḳ Aḥmed'e

Vir ṣalavāt Āşıḳāne Muḥammed'e[725]

767 Ey ʿazīzler eşidiñ bir dilek var

İsteyelim vire Perverdigār[726]

768 Duʿā ḳılup da gidelim ṣoḥbete

Umarız bu meclisde ḫayır yite[727]

769 İmdi deyüñ biz duʿā ḳılalım

Yalvaralum yanalum yaḳılalım[728]

---

[719] MK2 27a'da ve TBMM 29 a'da metnimizin 600. beyiti tekrar yazılmıştır.
[720] MK2 27b'de ve TBMM 29 a'da metnimizin 44. beyiti tekrar yazılmıştır.
[721] MK2 27b'de ve TBMM 29 a'da metnimizin 44. beyiti tekrar yazılmıştır.
[722] MK2 27b'de ve TBMM 29 b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[723] MK2 27b'de ve TBMM 29 b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[724] MK2 27b'de bulunan bu beyit MK1 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[725] TBMM 29 b'de bulunan bu beyit MK1 ve MK2 nüshasında bulunmamaktadır.
[726] MK2 27b'de ve TBMM 29 b'de "Ey ʿazīzler işidiñ bir dilek var/İsteyelüm vire ol Perverdigār" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[727] MK2 28a'da ve TBMM 29 b'de "Duʿā ḳıluban gidelüm ṣoḥbete/Umarız bu meclisde ḫayırlar yite" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[728] MK2 28a'da ve TBMM 29 b'de "İmdi diñ duʿā ḳılalum/Yalvaralum yanalum yaḳılalum" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

770 Duʿā ḳılalım kim ol Ḥaḳ Teʿālā
Şerlerimüz ḫayra döndüre Mevlā[729]

771 Bu meclisde kim bizi cemʿ eyledi
Maʿrifet diñlemege semiʿ eyledi[730]

772 Yarın cennetde yana ol ferd içün
Dīdārına ḳarşu cemʿ etmek içün[731]

773 Derd-ile āmin diyelim bu söze
Āmīn diñ naẓar olsun size[732]

774 Ṣoñ nefesde cümlemize īmānı
Cümlemize yoldaş ide Ḳurʾān'ı[733]

775 Cümle müʾminler ile īmānımuz
Ṣaḳlaya şeyṭāndan ol sübḥānımız[734]

776 Bu duʿāmuz ḳabūl olmaḳ içün
Ḥaḳ cemāli hem naṣīb olmaġ içün[735]

777 Şol ricāl-i ġayb olan sultānlarıñ
Ḫātırı çün himmeti çün anlarıñ[736]

778 ʿĀli naẓarları yitişe bize
Dīn dünyā āḫiret emrimüze[737]

779 Cümlemize ʿālī himmetler ḳıla
Āmīn Allāh diyenler raḥmet bula[738]

---

[729] MK2 28a'da ve TBMM 29 b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[730] MK2 28a'da ve TBMM 29 b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[731] MK2 28a'da ve TBMM 29 b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[732] MK2 28a'da ve TBMM 29 b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[733] MK2 28a'da ve TBMM 29 b'de "Ṣoñ nefesde cümlemüze īmān/Ḥaḳ yoldaş ḳıluvire Ḳurʾān" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[734] MK2 28a'da ve TBMM 29 b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[735] MK2 28a'da ve TBMM 30a'da "Bu duʿāmuz ḳabūl olmaġiçün/Ḥaḳ cemāli naṣīb olmaġiçün" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[736] MK2 28a'da ve TBMM 30a'da "Şol ricāl-i ġayb olan sultānların/Ḫāẓırı çün ġāʾibi çün anların" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[737] MK2 28a'da ve TBMM 30a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[738] MK2 28a'da ve TBMM 30a'da "Cümlemüze ʿālī himmet ḳılalar/Āmīn Allāh diyen raḥmet bulalar" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

780 Pīrimüz şeyḫimüz ol güzel cānıñ
Pāk rūḥı içün Emir Sulṭān'ıñ[739]

781 İlāhī şeyḫimizüñ sırrı ḥaḳḳı çün
Anıñ taḳvāsı vü birri ḥaḳḳı çün[740]

782 Bu ṭarīḳden geçen ʿāşıḳlar içün
Bāḳī ḳala muḥabbet ṣādıḳlar içün[741]

783 Bu fürṣat kim ele girmiştür ey cān
Atasıdur bunuñ Sulṭān Selim Ḫān[742]

784 Bu bir kerīm vücūd dir eycān
Atasıdur bunuñ Sulṭān Muḥammed Ḫān[743]

785 Her dilegini bunuñ Allāh vire
Dilerüz ḥükmi Şarḳ'a Ġarb'a[744]

786 Ḳılıcı üstün olup fātiḥ olsun
Ḥaḳ ḳatında her işi ḥāṣıl olsun[745]

787 Bunuñ adı durur Sulṭān Süleymān
Semāvāt ü arażın āfetinden[746]

788 Ṣaḳlaya Ḥaḳ ḥasūdler ṣoḥbetinden
Hidāyet eyleyüp geçe ṣuçundan[747]

789 Māsivā şerrinden anı bekleye
İns ü cin şerrinden Allāh ṣaḳlaya[748]

---

[739] MK2 28a'da ve TBMM 30a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[740] MK2 28b'de ve TBMM 30a'da "İlāhī şeyḫimiñ sırrı ḥaḳḳı çün/Anıñ taḳvāsı virdi ḥaḳḳı çün" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[741] MK2 28b'de ve TBMM 30a'da "Bu ṭarīḳden geçen ʿāşıḳlar içün/Bāḳī ḳalan muḥibb-i ṣādıḳlar içün" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. Bu beytin vezni bozuktur.
[742] MK2 28b'de ve TBMM 30a'da "Bu fürsat kim ele girmiştür ey cān/Ki ʿaṣrımuz bu demdür Aḥmed " şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[743] TBMM 30a'da bulunan bu beyit MK1 ve MK2 nüshasında bulunmamaktadır.
[744] MK2 28b'de ve TBMM 30a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[745] MK2 28b'de ve TBMM 30a'da "Ḳılcı üstün olup fetiḥler olsun/Ḥaḳ ḳatında her işi ḥāṣıl olsun" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[746] MK2 28b'de ve TBMM 30a'da "Bunıñ adıdır Sulṭān Aḥmed/Semāvāt ü arażın āfetinden" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[747] MK2 28b'de ve TBMM 30a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[748] MK2 28b'de ve TBMM 30b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

790 Yā İlāhī vücūdını almadan

Gecinden vir anı ṣaḳla ölümden[749]

791 Kemālini ʿilmini hem devletini

ʿAdlini inṣāfını şefḳatini[750]

792 Leşkerini manṣūr muẓaffer ḳıl

Hem oġullarını kemāl pür ḳıl[751]

793 ʿAdūların ḳahredivirmek içün

Dostlarını dost ḳılıvirmek içün[752]

794 Cemiʿ enbiyā ü mürseller içün

Bunlarıñ ʿarşdan geçen pīri çün[753]

795 Ebūbekr'iñ ṣıdḳı ʿÖmer'iñ ʿadli çün

ʿOṯmān edebi ʿÖmer çü mer[d]ligi çün[754]

796 Bulardan dīn yolına ḳırdıḳları çün

Dört yārin dīnde bulduḳları çün[755]

797 Ol Muḥammed Muṣṭafā'nıñ rūḥı çün

Ümmetine pür-vefānıñ rūḥı çün[756]

798 Āli evlādı hem aṣḥābı çün

Ehl-i beyti zürriyeti rūḥı çün[757]

799 Müslimīn ü müslimāt içün ḳamu

---

[749] MK2 28b'de ve TBMM 30b'de "Yā İlāhī vücūdını ölümden/Gecinden vir anı ṣaḳla ölümden" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. Bu beytin vezni bozuktur.

[750] MK2 28b'de ve TBMM 30b'de "Kemāl-i ʿilmini ve hem devleti/ İnṣāfını ʿadlini şefḳatini" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[751] MK2 28b'de ve TBMM 30b'de "Leşkerin manṣūr muẓaffer ḳıla/Oġlanrını kemāl pīr ḳıla" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[752] MK2 28b'de ve TBMM 30b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[753] MK2 28b'de ve TBMM 30b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[754] MK2 29a'da ve TBMM 30b'de "Ebūbekr'iñ ṣıdḳı ʿÖmer'in ʿadli içün/ʿOṯmān edebi ʿAli çü merdligi içün" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[755] MK2 29a'da ve TBMM 30b'de "Bunlardan din yolına ḳırdıḳları içün/Bu dört yāriñ zinde bulundıḳları içün" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[756] MK2 29a'da ve TBMM 30b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[757] MK2 29a'da ve TBMM 30b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

Müʾminīn ü müʾmināt içün ʿamu[758]

800 Ḳabūl eyle İlāhī duʿāmızı

Eller açup uş saña ṭutduḳ yüzi[759]

801 Baḳma Pīr Muḥammed'iñ ṣuçlarına

Raḥmet eyle cümle geçmişlerine[760]

802 Duʿā ışmarlayan ḳardaşları çün

Daḫı duʿā ide pīrdaşları çün[761]

803 Ḥasreti ḥasrete irgürmek içün

Borçlularıñ borcı ödenmek içün[762]

804 Köşelerde ḥastalar ṣaġlıġı çün

Ḳamu dutsaḳlaruñ ḫalāṣlıġı çün[763]

805 Cümleñüz göñüller murādları çün

Ne ki var ehli īmān küllīsi çün[764]

806 Emn ü emān ṣoñ nefesde īmān

Selāmetle beḳāya varmaġ içün[765]

807 Ne ki var küllī ehli īmān içün

Emn ü emān ṣoñ nefes īmān içün[766]

808 Düpdüz oḳuñ kim işiñiz ḫayır ola

Ḳabriñiziñ içi nūr-ıla ṭola[767]

---

[758] MK2 29a'da ve TBMM 30b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[759] MK2 29a'da ve TBMM 30b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[760] MK2 29a'da ve TBMM 31a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[761] MK2 29a'da ve TBMM 31a'da "Duʿā ışmarlayan ḳardaşlar içün/Duʿālar ḳılıcı pīrdaşlar içün" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[762] MK2 29a'da ve TBMM 31a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[763] MK2 29a'da ve TBMM 31a'da "Köşelerde ḥastalar ṣaġlıġı çün/Ḳamu dutsaḳlar ḫalāṣlıġı çün" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[764] MK2 29a'da ve TBMM 31a'da "Cümleñüziñ göñülleri murādı içün/Murādıñuz vire ol ferd içün" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[765] MK2 29a'da ve TBMM 31a'da dizelerin yeri degişik olarak bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[766] TBMM 31a'da ve MK2 29a'da dizelerin yeri degişik olarak bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[767] MK2 29a'da ve TBMM 31a'da "Düpdüz oḳuñ kim işiñiz ḫayır ola/Ḳabriñüziñ içi nūr-ile ṭola" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

809 Evveli āḫiri ṣalavāt ola

Allāh içün oḳuñ ḥalāvet ola[768]

810 Diñ imdi bu sözi ḫayra ḳoyalım

Bu niyyete Fātiḥa oḳuyalım[769]

Rıżā ’en li’llāhi’l-Fātiḥa[770]

811 Āli evlādı seversen ey dede

Āşıḳāne vir ṣalavāt Aḥmed’e[771]

812 Raḥmet ide Rab cānuñuz bulsun ḥayāt

Şevḳ-ile diñ hep resūle eṣ-ṣalāt[772]

813 Diñle imdi idem bir ḫoş işāret

İşāretdür velī ġāyet beşāret[773]

814 Bir beşāret muştulayın size

Cānı şirīn ḳılın idem tāze[774]

815 Ṣalavāt virelüm rūḥ-ı [re]sūle

Muḥammed Muṣṭafā ol pür-uṣūle

816 Aç gözüñi ṭut ḳulaḳ bir dem baña

Derd-ile neler eydem saña[775]

817 Ümīdim var kim ki bunı diñleye

---

[768] MK2 29b’de ve TBMM 31a’da “Evvel āḫir ṣalavāt eyleye/Allāh içün oḳuñ ḥalāvet eyle” şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[769] MK2 29b’de ve TBMM 31a’da “Din imdi biz sizi ḫayra ḳoyalım/Bu niyyete Fātiḥa oḳuyalum” şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[770] MK2 29b’de bulunan bu ifade MK1ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır. Bu beytin vezni bozuktur.

[771] MK2 29b’de ve TBMM 31a’da dizelerin yeri degişik olarak bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[772] MK1 16a’da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

[773] Bu beyit MK1 16a, MK2 29b’de“Diñle imdi eydem bir ḫoş beşāret/İşāretdü velī ġāyet beşāret” ve TBMM 31a’da “Diñle imdi eydem bir ḫoş işāret/İşāretden velī ġāyet beşāret” şeklinde yazılmıştır.

[774] Bu beyit MK1 16a, MK2 29b’de“Bir beşāret muştulayayın size/Cāneviñizi ḳılayın pes tāze” ve TBMM 31a’da “Bir beşāret muştulayayın size/ Cānı şirīñüz ḳılayın tāze” şeklinde yazılmıştır.

[775] Bu beyit MK2 1a’da “Aç gözüñi daḫı bir dem baña / Beyān ide diñlerseñ ben saña” MK2 29b’de ve TBMM 31b’de “Aç gözüñi daḫı bir dem baña / Derd-ile idem neler diñle saña” TBMM 2a’da “Aç gözüni ṭut ḳulaḳ bir dem baña /Bir pāre diñle neler eydem saña” şeklinde geçmektedir.

Ṭaş demür de olur ise añlaya[776]

818 Hem sevine hem aġlayasın buña

Belki günāh ʿafvola öñden soña

819 Ol[a] kim bu söz sizi biraz yaḳar

Gözüñüzden bir iki ṭamla yaş aḳa[r][777]

820 Ḳatılıḳ eyleme aġlasan daḫı

Bari aġlayanlara öykün aḫı[778]

821 Gözüñüz burda biraz yaş indüre

Anda ṭamu odunı söyündüre[779]

822 İşit imdi ümmet-iseñ Aḥmed'e

Dü cihānuñ faḫri ol Muḥammed'e

823 Meger ol iki cihānuñ güneşi

Dü cihānuñ faḫri ol Muḥammed'i[780]

824 Meger ol iki cihānuñ güneşi

ʿĀdet itmişdi özine bu işi[781]

16b

825 Ḳaçan ḳorḳulu āyet gelse aña

Ümmetin ḳayırup aġlardı buña[782]

826 Ṣaḥabeler aġlaşurdı her biri

Ḳaçan böyle görseler peyġamberi

827 Ne ḥāl oldı deyü ṣorarlar-ıdı

---

[776] Bu beyit MK1 16a, MK2 29b'de ve TBMM 31b'de "Ümīdim var kim ki bunı diñleye/Ṭaş demür olursa da añlaya" şeklinde yazılmıştır.

[777] Bu beyit MK1 16a, MK2 29b'de "Ola kim bu sözi seni biraz yaḳa/Gözüñüzden bir iki damla yaş aḳa" ve TBMM 31a'da "Ola kim bu söz sizi bizi yaḳa/Gözden bir iki ṭamla yaş aḳa" şeklinde yazılmıştır.

[778] Bu beyit MK1 16a, MK2 29b'de "Ḳatılıḳ eyleme aġlasan da daḫı/Bari aġlayana öġkün ey aḫī" ve TBMM 31b'de "Ḳatılıḳ eyleme aġlayasın daḫı/Bari aġlayana öyküñ ey aḫī" şeklinde yazılmıştır.

[779] Bu beyit MK1 16a, MK2 29b'de "Ger gözüñ bunda biraz yaş indüre/Anda ṭamu odunı söyündüre" ve TBMM 31b'de "Ger gözüñ bunda biraz endüre/Anda ṭamu odunı söyündüre" şeklinde yazılmıştır.

[780] MK1 16a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshalarında bulunmamaktadır.

[781] Bu beyit MK1 16a, MK2 30a'da "Meger ol iki cihānıñ güneşi/ʿĀdet itmişdi üzerine bu işi" ve TBMM 31b'de "Meger ol iki cihānın güneşi/ʿĀdet itmişdi özine bu işi" şeklinde yazılmıştır.

[782] Bu beyit MK1 16b, MK2 30a'da "Ḳorḳulu āyet gelse idi aña/Ümmetin ḳayırup aġlardı buna" ve TBMM 31b'de "Ḳorḳu āyet gelse idi aña/Ümmetiñ ḳayırup aġlardı buna" şeklinde yazılmıştır.

Dīn yolun derdiyle ararlar-ıdı[783]

828 Resūl aġlardı iderdi ġarı

Ḫaber alımazdı bunlarıñ biri

829 Meger ḳızı Fāṭıma gele-y-idi

Ümmeti-çün aġlar ḫaber ala-y-ıdı[784]

830 Fāṭıma gelse ḫaber virür-idi

Ḳorḳulu sözleri aña dir-idi[785]

831 Diñle imdi resūl aṣḥābı nider

Emr-i Ḥaḳḳı bilmege tedbīr ider[786]

832 Fāṭıma idi bu işiñ çāresi

Atasınıñ bu idi ġam ḫāresi[787]

833 Yine bir gün gördiler resūl aġlar

Ümmetim hani derdi ol pür-uṣūl[788]

834 Yine aṣḥāb bir yere cemʿ oldılar

Resūlu'llāh ḥücresine geldiler[789]

835 Gördiler ol dü cihānıñ güneşi

Āh dir aġlar döker gözinden yaşı[790]

836 Ṣoragörüp ḫaber alamadılar

Āh ne atadur gelen bilmediler[791]

837 Görürler söyleşmege yoḳdur ẓafer

---

[783] MK1 16b'de ve TBMM 31a'da bulunan bu beyit MK2 nüshasında bulunmamaktadır.

[784] Bu beyit MK2 30a'da ve TBMM 32a'da "Meger ḳızı Fāṭıma gele idi/Niçün aġlar ḫaberin alayıdı" şeklinde yazılmıştır.

[785] Bu beyit MK2 30a'da "Fāṭıma gelse ḫaberin verürdi/Ḳorḳulu sözleri aña dir idi" şeklinde yazılmıştır.

[786] MK1 16b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

[787] MK2 30a'da ve TBMM 32a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[788] MK2 30a'da ve TBMM 32a'da "Yine bir gördiler aġlar resūl /Ümmetim hāy dir idi ol pür-uṣūl" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[789] MK2 30a'da ve TBMM 32a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[790] MK2 30a'da ve TBMM 32a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[791] MK2 30a'da ve TBMM 32a'da "Ṣora görüp ḫaber alamadılar/Āh ne āyetdir gelen bilmediler" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

Didiler Fāṭıma ṣoruñ ḫaber[792]

838 Anı sever aña dir bu işi

Tā gidere göñlümüzden teşvīşi[793]

839 Āli evlādı seversen ey dede

ʿĀşıḳāne vir ṣalavāt Ahmed'e[794]

840 Diñle imdi resūl aṣḥābı ne dir

Emr-i Ḥaḳḳ'ı bilmege tedbīr ider[795]

841 Pes didiler gelüñ biz de varalum

Fāṭıma'ya ḥāli ḫaber virelüm[796]

842 Ol gelürse söyler aña anuñ sözüni

Bizden artuḳ sever zīra ḳızını[797]

843 Fāṭıma'nūñ ḳapusına vardılar

El degirmenin çekermiş gördiler[798]

844 Mübārek ellerin ḳabarmış idi

Ṣāyımlıḳdan beñzi ṣararmış idi[799]

845 Çaġıruşurlar yā resūlümüz ḳızı

Gel melāletden bugün ḳurtar bizi[800]

846 Fāṭıma'ya didiler ṣoñra anı

Nedür ḥikmet söyle severdi seni[801]

847 Yā ne aġlar ol atañ yāne yāne

---

[792] MK2 30a'da ve TBMM 32a'da "Gördiler söyleşmege yoḳdur ẓafer/Didiler Fāṭıma'ya ṣoran ḫaber" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[793] MK2 30b'de ve TBMM 32a'da "Anı sever ol bildire işi/Tā gidere göñlimüzden teşvīşi" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[794] MK2 31a'da bulunan bu beyit TBMM 32b'de ve MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[795] MK2 31a'da bulunan bu beyit TBMM 32b'de ve MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[796] MK1 16b'de ve MK2 31a'da "Pes didiler biz gidelim varalım/Fāṭıma'ya ḥāli ḫaber virelim"şeklinde bulunan bu beyit TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

[797] MK1 16b'de ve MK2 31a'da bulunan bu beyit TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

[798] MK1 16b'de ve MK2 31a'da bulunan bu beyit TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

[799] MK1 16b'de ve MK2 31a'da bulunan bu beyit TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

[800] MK1 16b'de ve MK2 31a'da bulunan bu beyit TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

[801] MK2 30b'de ve TBMM 32a'da "Fāṭıma'ya didiler ṣoñra anı/Neydi ḥikmet söyle severdi seni" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

Bilemedik ne emir geldi yine[802]

848 Üç gün üç gecedür ol ṭaʿām yimez

Çoḳ aġlar ol ḥālini bize dimez[803]

849 Yalvarduḳ sözümüz ḳoymaz idi

İllā seniñ sözüñe ṭoymaz idi[804]

850 Açılurdı her sözi söylerdi

Aġlamaġı zārisi diñer idi[805]

851 Saña derdi ḳorḳulu iş olduġun

Biz de ṣoñra bilürdik no'lduġun[806]

852 Āh u zārıyla ḳılup çoḳ aġladı

Anuñ āhı cigerimüz ṭaġladı[807]

853 Fāṭıma işiddi çün bu sözleri

Yaşıla ṭoldı mübārek gözleri[808]

854 Fāṭıma dir sevüp dir idi ḳızım

Ḳatı ḫoş gelürdi aña sözüm[809]

855 Ol sözüm severdi dir idi baña

Açılurdı ḥālini derdi baña[810]

856 İyder idim cümle ümmetin baba

Cehennemden āzād olsun di baña[811]

857 Ḥaḳ bağışlasun saña hep ümmetin

Ḳabūl itsün şefāʿatiñ himmetiñ[812]

---

[802] MK1 16b'de ve MK2 31a'da "Neye aġlar bu atañ yāne yāne/Bilemedük ne emir geldi yine" şeklinde bulunan bu beyit TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

[803] MK1 16b'de ve MK2 31b'de bulunan bu beyit TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

[804] MK2 30b'de ve TBMM 32a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[805] MK2 30b'de ve TBMM 32a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[806] MK2 30b'de ve TBMM 32a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[807] MK1 16b'de ve MK2 31b'de bulunan bu beyit TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

[808] MK1 16b'de ve MK2 31b'de bulunan bu beyit TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

[809] MK2 30b'de ve TBMM 32b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[810] MK2 30b'de ve TBMM 32b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[811] MK2 30b'de ve TBMM 32b'de "İyder idim cümle ümmetin saña/Oddan āzād olma içün di baña" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[812] MK2 30b'de ve TBMM 32b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

858 Söyle baña bilece aġlaşalım

Şefāʿatler ḳuşaġın baġlaşalım[813]

859 Ümmetüñ yoluna bu cānım fedā

Seni aġlar görmeyeyin dünyāda[814]

860 Ḥasan'dan hem Ḥüseyin'den geçelim

Ümmetüñ içün aġular içelim[815]

861 Belki cennetden daḫı el çekelim

Anlarıñ çekecegin biz çekelüm[816]

862 Baş u cānımı ḳodum şu yola

Dürüşürem ben de senüñle bile[817]

863 Şöyle işde der idüm ben atama

Ümmet içün girdügünce māteme[818]

864 Şu sözlerim ḫoş gelürdi aña

Anıñ içün açılurıdı baña[819]

865 Bildiler şefīʿitmiş ol ümmete

Taḥsīn itdiler bu ḥāli himmete[820]

866 Sevdükce var imiş bunı resūl

Anıñ içün ḳızına söylermiş ol[821]

867 Ṣabr idüñ dir kişilik ṭonun giyem

---

[813] MK2 30b'de ve TBMM 32b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[814] MK2 30b'de ve TBMM 32b'de "Ümmetiñ yolına bu cānım fedā/Seni aġlar görmeyeyim dünyāda" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[815] MK2 30b'de ve TBMM 32b'de "Ḥasan'dan, Ḥüseyin'den geçelüm/Ümmetüñ içün her aġuyı içelüm" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[816] MK2 30b'de ve TBMM 32b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[817] MK2 31a'da ve TBMM 32b'de "Başımı cānımı ḳodum şu yola/Ṭurışuram ben de seniñle bile" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[818] MK2 31a'da ve TBMM 32b'de "İşde şöyle dirdim ben atama/Ümmetiçün girdükçe māteme" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[819] MK2 31a'da ve TBMM 32b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[820] MK2 31a'da ve TBMM 32b'de "Bildiler şefīʿitmiş ol ümmete/Taḥsīn itdiler bu ʿālī himmete" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[821] MK2 31a'da ve TBMM 32b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

Sözlerüñüz varup atama deyem[822]

17a

868 Kişilik ṭonu yamalucaġıdı

Ḳādir-iken dünyādan ḳaçarıdı[823]

869 Ḥarīrden geydügi palāsıdı

Anuñ-çün ḳorḳudan ḫalāṣ idi[824]

870 Çāre on dört yama dikilmişdi

İpligi de ḥurmadan örülmişidi[825]

871 Başı örtüsini gör neden idi

Esir gerek şemle pāresinden idi[826]

872 Budur şemle mehr ü mānuñ örtüsi

Gelinicek virmişidi atası[827]

873 Ol resūlüñ ḳızı Fāṭıma ola

Mehr-i māsı şemle pāresi ola[828]

874 Gönlin alçaḳ dutuban şöyle yürür

Bāşına ol şemle pāresin bürür[829]

875 Ṣaḥābeye didi yürüñ ilerü

Ardınızca ben yürüyeyin geri[830]

876 Ḥāşā didiler ey anamuz

[822] MK1 16b'de ve MK2 31b'de "Ṣabr idüñ dir kişilik ṭonun giyem/Sözleriñiz varup atama diyem" şeklinde bulunan bu beyit TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

[823] MK1 17a'da ve MK2 31b'de "Kişilik ṭonı yamaluca idi/Ḳādir iken cümleden ḳaçar idi" şeklinde bulunan bu beyit TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

[824] MK1 17a'da ve MK2 31b'de "Ḥarīrden yeg geydügi palasıdı/Anıñ içün ḳorḳudan ḫalāṣdı" şeklinde bulunan bu beyit TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

[825] MK1 17a'da ve MK2 31b'de ve 32a'da "Çāre on dört yama dikilmiş idi/İpligi ḥurmadan bükülmiş idi" şeklinde bulunan bu beyit TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

[826] MK1 17a'da ve MK2 31b'de "Başı örtüsini gör neden idi/Eskirek şemle yapraġından idi" şeklinde bulunan bu beyit TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

[827] MK1 17a'da ve MK2 31b'de bulunan bu beyit TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

[828] MK1 17a'da ve MK2 31b'de "Hem resūliñ ġam-ḫāresi ola/Mehri māsı şemle pāresi ola" şeklinde bulunan bu beyit TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

[829] MK1 17a'da ve MK2 31b'de bulunan bu beyit TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

[830] MK2 31b'de bulunan bu beyit MK1 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

Faḫri ʿālem ḳızısın sulṭānımuz[831]

877 Nere varur ardımızca ḳalasın

Biz dilerüz pes ḳadem siz olasız[832]

878 Siz buyuruñ ṣoñra biz de varalım

Mübārek izüñe yüzler sürelim[833]

879 Yamalıca çarı bürünmüş gider

Dā'im Allāh dilinde zikr ider[834]

880 Dir İlāhī ne gönderdüñ atama

Ümmet içün yine girmiş māteme[835]

881 Ṣaḥābeler izini sürüp gider

Yamalu eskiye cümle āh ider[836]

882 Dirleridi resūlümüz ḳızı

Bir eski çar geye ögen özi[837]

883 Şol ḳadar aġlaşdı aṣḥāb bu ṭona

Gözlerinüñ yaşı dönünce ḳana[838]

884 Eşidenler hep bile aġlaşdılar

Eski-y-içün cigerler ṭaġlaşdılar[839]

885 Fāṭıma yā kimdürür bilür misin

Ululuġunı fikr ḳılur mısın[840]

886 Ya kimüñ ḳızıdur fikr eyleñüz

---

[831] MK2 32a'da bulunan bu beyit MK1 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[832] MK2 32a'da bulunan bu beyit MK1 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[833] MK2 32a'da bulunan bu beyit MK1 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[834] MK2 32a'da bulunan bu beyit MK1 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[835] MK1 17a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[836] MK1 17a'da ve MK2 32a'da bulunan bu beyit TBMM nüshasında bulunmamaktadır
[837] Bu beyit MK2 32a'da ve TBMM 33a'da "Dirlerdi kim resūlümüz ḳızı/Bir eski çār geye efḍalken/evlā iken özi" şeklinde bulunmaktadır.
[838] Bu beyit MK2 32a'da "Şol ḳadar aġlaşdı aṣḥāb ṭona/Gözlerinüñ yaşı dönünce ḳana" şeklinde bulunmaktadır.
[839] Bu beyit MK2 32a'da ve TBMM 33a'da "Eşidenler hep bile aġlaşdılar/Ol eski çün cigerler ṭaġlaşdılar" şeklinde bulunmaktadır.
[840] Bu beyit MK2 32a'da TBMM 33a'da "Kimdürür Fāṭıma'yı bilür misiz/Ululuġunı fikr ḳılur mısız" TBMM 33a'da "Fāṭıma ya kimdir bilür misiz/Ululuġı fikrini ḳılur mısız" şeklinde bulunmaktadır.

Ya niçün aġlaşmayavuz söyleñüz[841]

887 Geliñ imdi derd-ile aġlaşalum
Birbirimüze baḳup ṭaġlaşalum

888 Bu dünyāda şimdi gözden yaş aḳa
Umaruz kim lāyıḳ olavuz Ḥaḳḳ'a

17b

889 Her kim Allāh ḳorḳusından aġlasa
Tevbeler ḳılup cigerin ṭaġlasa

890 Yalıñuzca [kir]püginden bir ḳılı
Gözyaşı ışlatsa neyler ol ḳulı

891 Bir ḳulı cehenneme emir idecek
Zebānīler yapışuban yidicek

892 Ḥaḳḳa feryād ide bir kirpik ḳılı
Yine döndürüñ deye Ḥaḳ ol ḳulı

893 Gözyaşından ışlanan ḳıl söyleye
Ḥaḳ Teʿālā'ya ṭaẓarruʿ eyleye

894 İyde yā Allāh ḥabībüñ Muṣṭafā
Ḥaḳdan ḳorḳup aġlayandır ol ṣafā

895 Ḥarām ol göze ṭamu ola didi
Her ʿazāblardan ārām bula didi[842]

896 Ḫavf-i Ḥaḳ'dan ṣaḳınup ṣanmış idim
Gözyaşından nice ışlanmış idim[843]

897 Kirpügüñ bir ḳılı bu sözi deye
Ḥaḳ Teʿālā esürgeyüben deye

898 Baġışladum azād itdüm ṣahibüñ

[841] Bu beyit MK2 32a'da "Bir ḳulı cehenneme emir idecek/Zebānīler yapışuban gidicek" şeklinde bulunmaktadır.
[842] Bu beyit MK2 32b'de ve TBMM 33b'de "Ol göze ḥaram ṭamu ola didi/Her ʿazāblardan aram bula didi" şeklinde bulunmaktadır.
[843] Bu beyit MK2 32b'de "Ḫavf-i Ḥaḳ'dan ṣıġınup ṣıġınmışdım/Gözyaşından nice ışlanmış idim" şeklinde bulunmaktadır.

Saña tenüñüz olan muṣāḥibüñ

899 Ṭamu odunı saña ḳıldım ḥarām

Varup cennetlerüm içre ḳıl ārām[844]

900 Sol gözüñ kim dünyāda yaşı aḳa

Uçmaḳ içinde dīdārıma baḳa[845]

901 Cebrāyil maḥşer yerinde çıḳara

Şol gözi yaşlulara hep ḳāġıra[846]

902 Eyde Ḥaḳ bu ḳula kerem işledi

Kirpiginden bir ḳıla bāġışladı

903 Maḥşer ehli işidüp aġlaşalar

Zāri ḳıluban ciger ṭaġlaşalar[847]

904 İydeler no'laydı biz de ideydük

Aġlaşu aġlaşu cānlar vireydük

18a

905 Anda biñ yıl aġlamaḳdan ey dede

Kirpügüñ ışlamaḳ yegdür dünyāda[848]

906 Aġlaşalum bir daḫı yana yana

Gözümüzüñ yaşı dönünce ḳana

907 Fāṭımanuñ göre şol geydügini

Acı yalıncaḳlıġa doydugunı[849]

908 Şanma anı degme kimse ḳızıdur

---

[844] Bu beyit MK2 32b'de ve TBMM 33b'de "Ṭamu odunı saña ḳıldım ḥarām/Yüri var cennetlerimde ḳıl arām" şeklinde bulunmaktadır.

[845] Bu beyit MK2 32b'de ve TBMM 33b'de "Şol/şu gözüñ kim dünyāda yaşı aḳa/Uçmaḳ içinde dīdārıma baḳa" şeklinde bulunmaktadır.

[846] Bu beyit MK2 32b'de "Cebrāīl maḥşer yerinde çaġırur/Şol gözi yaşluları hep çaġırur" ve TBMM 33b'de "Cebrāīl maḥşer yerinde çaġıra/Şol gözi yaşluları hep çıġıra" şeklinde bulunmaktadır.

[847] Bu beyit MK2 33a'da "Ehl-i maḥşer işidüp aġlaşalar/Zāri ḳılup cigerler ṭaġlaşalar" ve TBMM 33b'de "Maḥşer ehli işidüp aġlaşalar/Zāri ḳılup cigerler ṭaġlaşalar" şeklinde bulunmaktadır.

[848] Bu beyit MK2 33a'da ve TBMM 33b'de "Anda biñ yıl aġlamaḳdan ey dede/Kirpügüñ ışlatmak yegdür dünyāda" şeklinde bulunmaktadır.

[849] Bu beyit MK2 33a'da"Fāṭımā'yı göre şol geydügini/Aç yalınçaḳla hem nitdügüni" ve TBMM 33b'de "Fāṭımā'yı gör şol geydügini/Aç yalınçaḳlıġa hem ṭoyduġını" şeklinde bulunmaktadır.

Faḫr-i ʿālem Muṣṭafānuñ ḳızıdur

909 ʿAli'ye nikāḥ olıcaḳ ne dedi

Şefīʿa maḳāmın isterem didi

910 Şefīʿ olmasın vaṣf eyler isem

Söz uzanur cümlesin söyler isem

911 Dilerseñ ki bu sırra da iresin

Fāṭımanuñ vefātında göresin[850]

912 Anda yazmışduḳ göresin bu sözi

Burada eglemeyelüm sizi[851]

913 ʿĀrife yeter işāret didiler

Ol işāretden beşāret didiler[852]

914 Fāṭıma'ya kim mihr gerek didi

Ümmetüñ ḫātunların gerek didi[853]

915 Şefāʿatle dileye ḫātunları

Ḳurtarısar ʿazāblardan anları[854]

916 Şol gibin baġışlıyan ḫātunlara

Ol şefāʿatlar ḳılısar anlara[855]

917 Zāri ḳılup şefāʿat ḳılısar

Nice düşmüşlerüñ elin alısar[856]

918 Ṣanmañuz ḫātunları ol artura

Niçelerin cehennemden ḳurtara

---

[850] Bu beyit MK2 33a'da"Dilerseñ ki bu sırra da iresin/Fāṭımanuñ vefātından göresin" ve TBMM 33b'de "Dilerseñ ki bu sırra da iresin/Allāh yazmışdı göresin" şeklinde bulunmaktadır.

[851]Bu beyit MK2 33a'da "Anda yazmışduḳ göresin bu sözi/Burada çoḳ eglemeyelüm sizi" şeklindedir. Ayrıca TBMM 33b'de "Fāṭımanuñ vefātında göresin/ Burada çoḳ eglemeyelüm sizi" şeklinde bir beyit bulunmaktadır.

[852] TBMM 34a'da ve MK2 33a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[853] Bu beyit MK2 33a'da"Fāṭıma ol vaḳit mehir gerek didi/Ümmetin ḫātunların gerek didi" ve TBMM 34a'da "Fāṭıma ol vaḳit mihir gerek didi/Ümmetiñ ḫātunları gerek didi" şeklinde bulunmaktadır.

[854] Bu beyit MK2 33a'da"Şefāʿatle dileye ḫātunları/ Şefāʿatle ḳurtarısar anları" şeklinde bulunmaktadır.

[855] Bu beyit MK2 33b'de "Şol geyen baġışlıyan ḫātunlara/Ol şefāʿatlar ḳılısardur anlara" ve TBMM 34a'da "Şöylekin baġışlayan ḫātunlara/Ol şefāʿat ḳılısardır anlara" şeklinde bulunmaktadır.

[856] Bu beyit MK2 33b'de ve TBMM 34a'da "Zāriler ḳılup şefāʿat ḳılısar/Nice düşmüşleriñ elin alısar" şeklinde bulunmaktadır.

919 Ḥasan’uñ ol dem aġulu göñlegin

Hem Ḥüseyniñ daḫı ḳanlu göñlegin[857]

920 İki eline iki göñlegi ala

Bāşın açup nice zāriler ḳıla[858]

921 Göstere mehrinde gelen ḥucceti

Atasıyla ḳılısar şefāʿati

922 Atasıyla biylece aġlarıdı

Bizim içün cigerin ṭaġlarıdı[859]

18b

923 Ya bize no’ldı ki aġlayamazuz

Yüregümüz derde ṭaġlayamazuz[860]

924 İmdi gelüñ biz daḫı aġlaşalum

Hem ol cānlara duʿālar ḳoşalum[861]

925 Gör ki neler çekeridi Fāṭıma

Gel diñle söz olunca ḫatime[862]

926 Gör ne yilice yürürdi dünyāda

Sen andan ulu degilsin ey dede[863]

927 Sen ḥarīrler giyerseñ ol geymeye

Dürlü ṭaʿām yiyesin ol yimeye

928 Kül yalaya arpa itmegin yiye

[857] Bu sözcük MK2 33b’de ve TBMM 34a’da “gömlegin" şeklinde yazılmıştır.

[858]Bu beyit MK2 33b’de “İki eline iki gömlek ala/Bāşın açup niceler zāri ḳıla” ve TBMM 34a’da “İki eline iki gömlegin ala/Bāş açup nice zāriler ḳıla” şeklinde bulunmaktadır.

[859] Bu beyit MK2 33b’de “Atasıyla biylece aġladılar/Bizim içün cigerin ṭaġladılar”şeklinde bulunmaktadır.

[860]Bu beyit MK2 33b’de “Ya bize no’laydı ki aġlayamazuz/Yüregümüz derde ṭaġlayamazuz” şeklinde bulunmaktadır.

[861]Bu beyit MK2 33b’de “İmdi geliñ biz daḫı aġlaşalım/Hem o cānlara duʿālar ḳoşalum” ve TBMM 34b’de “İmdi gelin biz daḫı aġlaşalum/Hem o cānlara duʿālar ḳoşalum” şeklinde bulunmaktadır.

[862]Bu beyit MK2 33b’de “Gör ki neler çeker imdi Fāṭıma/Gel sen söz olunca ḫatime” şeklinde bulunmaktadır.

[863] Bu beyit MK2 33b’de “Gör ne yirdi hem giyinüp dünyāda/Sen andan evlā degilsin ey dede” ve TBMM 34b’de “Gör ne giyüp yürürdi dünyāda/Sen andan ulu degilsin ey dede” şeklinde bulunmaktadır.

Ki on yamalu bir eski giye[864]

929 İpligi de ḫurma ḳabından ola

Ol da adamlıḳ kişilik ṭon ola[865]

930 Ṣaḳın ṣanma bulumazdı geymege

Yāhud dürlü dürlü ṭaʿām yimege[866]

931 Ḳabūl etmedi ḥarīrler geymegi

Altun incü dürlü zīnet itmegi[867]

932 Anlaruñ dostluġınadur bu ḳamu

Yirleri gökleri daḫı uçmaġı[868]

933 Şeyḫüm Emīr Ṣulṭān anlardandurur

Şefāʿat olacaḳ cānlardandurur[869]

934 Raḥmet olup cānuñuz bulsun ḥayāt

Şevḳ-ile diñ hep resūle eṣ-ṣalāt[870]

935 Āli evlādı seversen ey dede

Āşıḳāne vir ṣalavāt Aḥmed'e[871]

936 Raḥmetü'l-lāh'dan süresin çoḳ ṣafā

Vir ṣalavāt rūḥı pāki Muṣṭafā[872]

937 Emīr Sulṭan himmet eylerse yine

Bu kitābı oḳuyam diñleyene[873]

---

[864] Bu beyit MK2 33b'de ve TBMM 34b'de "Kül ḳarışıḳ arpa etmegin yiye/Ki on dört yamalu bir eski giye" şeklinde bulunmaktadır.

[865]Bu beyit MK2 34a'da ve TBMM 34b'de "İpligi de ḫurma ipinden ola/Ol da ādemliḳ kişilik ṭon ola" şeklinde bulunmaktadır.

[866]Bu beyit MK2 34a'da"Ṣaḳın ṣanma bulamaz idi geymege/Yāhud dürlü ḫoş ṭaʿāmlar yimege" ve TBMM 34b'de "Ṣaḳın bulumazdı giymege/Yāhud dürlü dürlü ṭaʿām yimege" şeklinde bulunmaktadır.

[867]Bu beyit MK2 34a'da"Ḳabūl etmedi ḥarīrler geymegi/Altun incüdür ṭaʿām zīnet itmegi" ve TBMM 34b'de "Ḳabūl etmedi ḥarīrler giymegi/Altun incü dürlü zīn itmegi" şeklinde bulunmaktadır.

[868]Bu beyit MK2 34a'da"Anlaruñ dostluġınadur bu ḳamu/Yirleri gökleri cenneti ṭamu" ve TBMM 34b'de "Anlaruñ dostluġınadır bu ḳamu/Yirler, gökler daḫı uçmaḳ ṭamu" şeklinde bulunmaktadır.

[869] Bu beyit MK2 34a'da"Şeyḫim Emīr Ṣulṭān anlardandurur/Şol şefāʿat iden cānlardurur" ve TBMM 34b'de "Şeyḫim Emīr Ṣulṭān anlardandurur/Şefāʿat iden cānlardurur" şeklinde bulunmaktadır.

[870] Bu beyit MK2 ve TBMM nüshalarında bulunmamaktadır.

[871] Bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[872] MK2 34a'da ve TBMM 35a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[873]MK2 34a'da ve TBMM 35a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

938 Himmeti gürdür ire cümleñüze
Derd-ile āmīn diñ imdi bu söze[874]

939 Neler dirlersen aṣḥāb diñleye
Fāṭıma'nuñ libāsı çün añlaya[875]

940 Resūlümüz ḳızı eskiler geye
El degirmenin çeküp itmek yiye[876]

941 Ṣaḥābeler cümlesi ʿibret alur
ʿÖmer eydür bu ne olmaz iş olur

942 Ḳayṣer ile Kisrī kāfirlerinüñ
Ṭonları aṭlās ḥarīr ḳızlarınıñ

943 Altun taḳye ile başlar[877] düzerler
Ṣalını ṣalını şöyle gezerler

19a

944 Dürlü zīnet-ile gögsün gererler
Dünyānuñ her ḫoşluġunı sürerler

945 Altun inci çoḳ güherle dönerler
Ṭaşra çıḳsa ṭazu ata binerler[878]

946 Her birisi kāfir ḳızılarıdur
Bu ḫūr Allāh ḥabībünüñ kızıdur[879]

947 Sebep nedür bu yā neçe yürür
Ayaġında başmaḳ eskisin sürür[880]

---

[874] MK2 34a'da ve TBMM 35a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[875]Bu beyit MK2 34a'da"Ne didiler yine aṣḥāb diñleye/Fāṭımā'nıñ libāsı çün añlaya" ve TBMM 35a'da "Ne didiler yine aṣḥāb diñle yine/Fāṭımā'nıñ libāsı çün añlaya" şeklinde bulunmaktadır.

[876]Bu beyit MK2 34a'da ve TBMM 35a'da "Resūlümüz ḳızı eskiler geye/El degirmenin çeküp etmek yiye" şeklinde bulunmaktadır.

[877]Bu sözcük MK2 34b'de "başın" şeklinde yazılmıştır.

[878]Bu beyit MK2 34a'da"Altun inci çoḳ güç-ile dönerler/Ṭaşra çıḳan ṭaze ata binerler" ve TBMM 35a'da "Altun inci çoḳ güç ile dönerler/Ṭaşra çıḳar ṭazı ata binerler" şeklinde bulunmaktadır.

[879]Bu beyit MK2 34a'da "Her birisi birer kāfir ḳızıdur/Bu Mevlāmuz ḥabībinüñ kızıdur" ve TBMM 35a'da "Her birisi birer kāfir ḳızıdır/Bu ḫod Allāh ḥabībiniñ kızıdur" şeklinde bulunmaktadır.

[880]Bu beyit MK2 34a'da ve TBMM 35b'de "Sebep nedür ki bu yā niçe yürür/Ayaġında başmaḳ eskisin sürür" şeklinde bulunmaktadır.

948 Eski çar libāsınuñ ḫāsı ola

Ki on dört yerinde yaması ola[881]

949 Fāṭıma bu ḥāli fikr eyler idi

Ḫoş görüp Ḫāliḳa şükr eyler idi

950 Ṣaḥābenüñ sözlerini añladı

Bunlaruñ aġlaşduġunı ṭañladı

951 Girdi içeri atası ḥücresine

Eşdi aṣḥāb ḥücreniñ çevresine[882]

952 Selām virüp vardı öpdi elini

Başladı ʿarż itdi kendü ḥālini

953 Didi ki ey devletüm cānum baba

Dü cihānuñ faḫri sulṭanum baba[883]

954 Bugün aṣḥabuñ beni esirgedi

Eskicemi gören hep esirgedi[884]

955 Bütün ḳaftān yuġduġın bildiler

İzüm sürüp aġlaşuraḳ geldiler

956 Geldi aṣḥābuñ sizi görmeklige

Edeb iderler çeri girmeklige

957 Bilmek isterler gelen āyet nedür

Tañrı ne emr eyledi ġāyet nedür[885]

958 Yalvarup ḳapuya geldiler baña

Ben[886] daḫı gelürken senden baña

---

[881]Bu beyit MK2 34a'da ve TBMM 35b'de "Eski çār libāsınıñ ḫāsı ola/Daḫı on dört yirde yaması ola" şeklinde bulunmaktadır.

[882]Bu beyit MK2 34a'da ve TBMM 35b'de "Vardı ol dem atası ḥücresine/Üşdi aṣḥāb hücreniñ yöresine" şeklinde bulunmaktadır.

[883] Bu beyit TBMM 35b'de "Didi kim ey dostum cānım baba/Dü cihānın faḫri sulṭānım baba" şeklinde bulunmaktadır.

[884]Bu beyit TBMM 35b'de "Bugün aṣḥabuñ beni esirgedi /Eski cemi gören hep semsirgedi" şeklinde bulunmaktadır.

[885]Bu beyit TBMM 35b'de "Hem de isterler gelen āyet nedür/Tañrı ne emr eyledi ġāyet nedür" şeklinde bulunmaktadır.

[886] Bu sözcük MK2 34 a'da "benden" şeklinde yazılmıştır.

959 Eskicem görüp ʿÖmer āh eyledi
Aġlayuban iş bu sözi söyledi [887]

960 Didi Ḳayṣer ve Kisrā'nıñ ḳızları
Giyerler dir aṭlas ḥarīr bezleri [888]

961 Kendülerine dürlü zīnet ḳılısar iderler
Altun incüye batup gezerler [889]

962 Başlarına altun taḳye giyerler
Tazı atlara binüp hem gezerler [890]

963 Gümüş, altun başmaḳı naʿlınları
Ġuṣṣası yoḳ ṣalınurlar her biri [891]

964 Gör Muḥammed'iñ ḳızı kim ne giyer
Yayan yürür ne atı var eyer [892]

965 Bütün ḳaftanı yoḳ hemān bir eski var
Ki anuñ daḫı on dört yaması var [893]

966 Yamanıñ ipligi de ḫurma ipi
Dir başuma üşdi ġuṣṣa hepsi [894]

967 ʿÖmer de ḳapuda oturmuş idi
Her ne söylense ḳulaḳ urmuş idi [895]

968 Ġuṣṣalanup şöyle ṭurmuşdı
Her ne söylense ḳulaḳ urmuş idi [896]

---

[887] MK2 35a'da ve TBMM 36a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[888] MK2 35a'da ve TBMM 36a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[889] MK2 35a'da ve TBMM 36a'da "Kendülerine dürlü zīnet düzerler/Altuna incüye baḳup gezerler" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[890] MK2 35a'da ve TBMM 36a'da "Başlarına altun taḳya giyerler/Tazı atları var hem ḳovarırlar" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[891] MK2 35a'da ve TBMM 36a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[892] MK2 35a'da ve TBMM 36a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[893] MK2 35a'da ve TBMM 36a'da "Bütün ḳaftanı yoḳ bir eskisi var/Ki anuñ daḫı on dört yaması var" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[894] MK2 35a'da ve TBMM 36a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[895]MK2 35a'da ve TBMM 36a'da "ʿÖmer de ḳapuda oturmuş idi/Ġuṣṣası şādsın götürmiş idi" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[896] TBMM 36a'da bulunan bu beyit MK1 ve MK2 nüshasında bulunmamaktadır.

969 Fāṭıma dir buba ol Tañrı ḥaḳḳı
Seni resūl virdi bildür Ḥaḳḳ'ı[897]

970 ʿÖmer eskicem görüp ḥāli budur
Evdeki ḥālümi bilmez ki nedür
19b

971 Her gice bir ḳoç derisi döşegüm
Bütünce yanında yatur uşaġum

972 Dört yıldır ʿAli ile her gece
Yine ḳalḳıcaḳ deriyi götürürüz[898]

973 Ol deridür üzerinde yataruz
Yine ṭurıcaḳ anı getürürüz[899]

974 Bir iricek devemüz var ey güzīn
Ol deri üstünde yemlerüz özin[900]

975 Bir yanında yemlerüz bilüñ anı
Bir yanında rāhat iderüz cānı

976 Bir daḫı var yaṣduḳ iderdüm anı
Ḫurma yapraġ-ıla doldur[dum] anı[901]

977 Bunları görse ʿÖmer ne dir-idi
Ya bilse ḳuzularum ne yir-idi[902]

978 Ol resūlüñ bu söze göñlü aġār
Fāṭıma'yı oḫşayup bāşın ṣıġar

[897] Bu beyit TBMM 36a'da "Fāṭıma eydür baba ol Tañrı ḥaḳḳı/Seni resūl virdi bildürdi Ḥaḳḳ'ı" şeklinde bulunmaktadır.
[898] MK2 35b'de ve TBMM 36a'da "Dört yıldur ki ʿAli ile her gece/Döşegümüz ol deridür şöylece" şeklinde bulunmaktadır.
[899] MK2 35b'de ve TBMM 36a'da "Ol dericik üzerinde yataruz/Yine ṭurıcaḳ deriyi götürürz" şeklinde şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[900] Bu beyit MK2 35b'de ve TBMM 36b'de "Bir arıcaḳ devemüz var ey güzīn/Ol deri üstünde yemlerüz hemīn" şeklinde bulunmaktadır.
[901] Bu beyit MK2 35b'de ve TBMM 36b'de "Bir daḫı var yaṣduḳ eyledüm anı/Ḫurma yapraġıla doldurdum anı" şeklinde bulunmaktadır.
[902] Bu beyit MK2 35b'de "Bunları bilse ʿÖmer ne diridi/Ya bilse ḳuzularum ne diridi" şeklinde bulunmaktadır.

979 Didi açduñ göñlümi baba cānı
İşde şimdi daḫı sevdüm seni[903]

980 Didiydi ḳızum bu [ḳu]şaġı ḳuşan
İşde şöyle gerek baña baş ḳuşan[904]

981 Emir Sulṭān himmet eylerse yine
Bu kitābı oḳuyam diñle yine

982 Raḥmet olup cānuñuz bulsun ḥayāt
Şevḳ-ile diñ hep resūle eṣ-ṣalāt[905]

983 Āli evlādı seversen ey dede
Āşıḳāne vir ṣalavāt Aḥmed'e[906]

984 Raḥmetü'l-lāh'dan süresin çoḳ ṣafā
Vir ṣalavāt rūḥı pāki Muṣṭafā[907]

985 Emīr Sulṭan himmet eylerse yine
Bu kitābı oḳuyam diñleyene[908]

986 Himmeti görür ire cümleñüze
Derd-ile āmīn diñ imdi bu söze[909]

987 Çoḳ şükür kim ümmet olduḳ Aḥmed'e
Vir ṣalavāt ʿaşḳıla Muḥammed'e[910]

988 Döndü ki resūl ʿÖmer'e dir yā ʿÖmer
Dīn yoluna yaḫşi ḳuşandıñ kemer[911]

989 Ne söylerem diñle saña sözümi

[903] Bu beyit MK2 35b'de ve TBMM 36b'de "Didi açduñ göñlümi baba cānı/İşde şimdi daḫı pek sevdüm seni" şeklinde bulunmaktadır.
[904] Bu beyit MK2 35b'de "Didi ḳızum bu ḳuşāġı berk ḳuşan/İşde böyle gerek baña baş u cān" şeklinde bulunmaktadır.
[905] Bu beyit MK2 ve TBMM nüshalarında bulunmamaktadır.
[906] Bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[907] MK2 35b'de ve TBMM 36b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[908]MK2 35b'de ve TBMM 36b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[909] MK2 36a'da ve TBMM 36b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[910] MK2 36a'da ve TBMM 36b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[911] Bu beyit MK2 36a'da "Döndü ki resūl ʿÖmer'e dir yā ʿÖmer/Dīn yoluna yaḫşı ḳuşandıḳ kemer" TBMM 37a'da "Döndü ki resūl ʿÖmer'e dir yā ʿÖmer/Dīn yoluna yaḫşı ḳuşandum kemer" şeklinde bulunmaktadır.

Ġuṣṣalandurma benüm ḫāṣ ḳızumı

990 Yā ʿÖmer gel ol kāfirüñ ḳızları

Giyerlerse dür[lü] dür[lü] bizleri[912]

991 Yetüp ḳızum geye ol ḥulleleri

Cennet içre şuʿle vire her biri[913]

992 Anlaruñ aṭlasları tizcek çürür

Ḳızumuñ ḥulleleri ebed ṭurur

993 Altun taḳyeyi olar birḳaç geye

Anda ḳızum ki ḫoş nūrdan tāc geye[914]

994 Anlaruñ taḳyeleri yoḳ olısar

Ḳızumuñ ḫōd tācı ebed ḳalısar[915]

20a

995 Yā ʿÖmer anlar binerse atlara

Ḳızum da biner nūrdan buraḳlara[916]

996 Şu nūrdan ḳanatlarıyla uçarlar

Bir nefesde neçe menzil geçerler[917]

997 Yā ʿÖmer anlar ḳızumuñ izlerin

Bulmayalar kim süreler yüzlerin[918]

998 Ṣaddaḳ yā resūlul'llāh dir ʿÖmer

Fāṭıma da söyler ol alnı ḳamer[919]

---

[912] Bu beyit MK2 36a'da "Yā ʿÖmer ol kāfirlerüñ ḳızları/Giyerlerse dürlü dürlü bezleri" TBMM 37a'da "Yā ʿÖmer ger ol kāfirlerin ḳızları/Giyerlerse dürlü dürlü bezleri" şeklinde bulunmaktadır.

[913] Bu beyit MK2 36a'da ve TBMM 37a'da "Benim ḳızum geye ol ḥulleleri/Cennet içre şuʿle vire her biri" şeklinde bulunmaktadır.

[914] Bu beyit MK2 36a'da "Altun taḳyāyı olar birḳaç geye/Anda ḳızum hisābsız tāç geye" ve TBMM 37a'da "Altun taḳyāyı olar birḳaç geye/Anda ḳızum ki ḫod nūrdan tāç geye" şeklinde bulunmaktadır.

[915]Bu beyit MK2 36a'da "Anlaruñ taḳyāları yoḳ olısar/Ḳızumuñ ḥulleleri ebed ṭurur" şeklinde bulunmaktadır.

[916]Bu beyit MK2 36a'da "Yā ʿÖmer anlar binerse atlara/Ḳızım biner nūrdan buraklara" ve TBMM 37a'da "Yā ʿÖmer anlar binerse atlara/Ḳızım bine nūrdan burak atlara" şeklinde bulunmaktadır.

[917] Bu beyit MK2 36a'da ve TBMM 37a'da "Şol nūrdan ḳanatlarıyla uçar/Bir nefesde neçe menziller geçer" şeklinde bulunmaktadır.

[918] Bu sözcük MK2 36a'da ve TBMM 37a'da "gözlerin" şeklinde yazılmıştır.

[919] MK2 36a'da ve TBMM 37a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaḳtadır.

999 Ey benim cānım baba yine saña

No'ldı ki çoḳ aġladuñ diye bańa[920]

1000 Şol seniñ gözin yaşı yaḳar beni

Ey baba aġlar görsem seni[921]

1001 Aṣlı nedür bańa eyle kerem

Nedür ḥāliñi bilüp ben de görem[922]

1002 Bāri ben daḫı bile aġlayayın

Āh ideyin cigerim ṭaġlayayın[923]

1003 Ümmetiñ oddan āzād itmek içün

Cümle ḥūrī vü cinān bulmaġ içün[924]

1004 Resūl bir kez āh idüp dir yā ḳızım

Ümmet uçmaḳ bulduġun görse gözüm[925]

1005 Hani ẓaʿīf ümmet deyüp aġladı

Fāṭıma da bilece aġlar idi[926]

1006 Ṣaḥābeler daḫı bile aġladı

Şol ulular hep bizim çün aġladı[927]

1007 İnṣāf idüp biz daḫı aġlaşalum

Tevbeler ḳılup cigerler ṭaġlaşalum[928]

1008 Bir münāsip geldi şerḥ eyleyelüm

Yine ṣoñra sözümüz söyleyelüm

1009 Meger bir gün Cebrāīl didi Ḥaḳḳa

[920] MK2 36a'da bulunan bu beyit MK1 ve TBMM nüshasında bulunmamaḳtadır.
[921] MK2 36b'de ve TBMM 37a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaḳtadır.
[922] MK2 36b'de ve TBMM 37 b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaḳtadır.
[923] MK2 36b'de ve TBMM 37 b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaḳtadır.
[924] MK2 36b'de ve TBMM 37b'de "Ümmetiñ oddan āzād olması çün/Cümle ḥūrī vü cinān bulması çün" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaḳtadır.
[925] MK2 36b'de ve TBMM 37b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaḳtadır.
[926] MK2 36b'de ve TBMM 37b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaḳtadır.
[927] MK2 36b'de ve TBMM 37b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaḳtadır.
[928] MK2 36b'de ve TBMM 37b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaḳtadır.

Sevgüli ḳuluñu diñleye baḳa

Ḳanḳı ḳul efḍal durur yā Rab saña

Ḥabībüñe di bileyin öñden soña[929]

Dedi Allāh ḥażreti yā Cebrāʾīl

Tañrılıġum ḥaḳḳı içün şöyle bil

Benim ḳatımda müʾmin sevgülidür

Ara yirde niceleri velīdür

Müʾminlerde ger çoḳ olursa günāh

Aġlaşup tevbeyle iderlerse āh[930]

Nefs-ile şeyṭāna düşmān olsalar

Günāhlarına pişmān olsalar[931]

Diseler kim raḥmet eyle İlāhī

Bağışla hep bizde olan günāhı

Sen kerīmsin cümlemüze yarlıġa

Ḳıyāmetde düşmeyelüm ṭarlıġa

Bu veçh-ile ḳullarum söyleseler

Aġlaşup her biri āh eyleseler

Ferişṭahlar ʿacebleşür şunları

Ol günāhın añup aġlaşanları

Dir ey Ḥaḳ bu ḳullar utanmadan

Ne yüz-ile söyler oda yanmadan[932]

Bunca fesādlar ki bunlar eyledi

Ne utanmaz yüzleri var söyledi

[929]MK2 36b'de "Ḳanḳı ḳul efḍaldürür yā Rab saña/Ḥabībiñle bileyin öñden sona" ve TBMM 37b'de "Ḳanḳı ḳul efḍaldürür yā Rab saña/Ḥabībiñe diyeyim öñden soña" şeklinde bulunmaktadır.

[930] MK2 37a'da ve TBMM 37b'de "Müʾminlerde ger çoḳ olursa günāh/Aġlayup tevbe-ile iderse āh" şeklinde bulunmaktadır.

[931] Bu beyit TBMM 38a'da "Nefsile şeyṭān düşmān olalar/Günāhlarına peşīmān olalar" şeklinde bulunmaktadır.

[932] Bu beyit TBMM 38a'da "Dirler ey Ḥaḳ bu ḳullar utanmadın/Ne yüzlerle söylerler ōda yanmadın" şeklinde bulunmaktadır.

1021 Gey utanmaz yüz ki başın ḳaldura

ʿArsız olup cümle ḥālin bildire[933]

20b

1022 Dürlü dürlü çoḳ günāh eyleyeler

Raḥmet eyle deyüben söyleyeler[934]

1023 Feriştahlar der ki ḳādir Çalap

Ne yüz-ile raḥmet eylerler ṭalep[935]

1024 Ben de ol dem eydürem yā Cebrāʾīl

Feriştahlaruma direm bunı bil

1025 Ey feriştahlar ḳamu āgāh oluñ

Ben size nefs vermedüm bellü biliñ[936]

1026 Nefsiñüz yoḳ işlersiz günāh

ʿĀṣī olmazsız ki eyleyesiz āh[937]

1027 Muṭīʿ olur siz ʿibādet eyleyüp

Günāhsuzlar olup ṭāʿat eyleyüp[938]

1028 ʿAceb degildür ki siz ḫāṣ olasız

Riyādan arınup iḫlāṣ bulasız[939]

1029 Ṭāʿat ḳılmaḳ ey ʿaceb dün ü güni

Ki bulsañuz ʿibādet lezzetini[940]

---

[933] Bu beyit MK2 37a'da "Key utanma[z] yüz ile baş ḳaldura/ʿArsuz olup cümle ḥālin bildüre" şeklinde bulunmaktadır.

[934] Bu beyit MK2 37a'da ve TBMM 38a'da "Dürlü dürlü çoḳ günāhlar/günāh eyleyeler/Raḥmet eyle Ḥaḳ deyü söyleyeler" şeklinde bulunmaktadır.

[935] Bu beyit MK2 37a'da ve TBMM 38a'da "Feriştahlar der ki ḳādirdir Çalap/Ne yüzile/yüzlerle raḥmet eylerler ṭalep" şeklinde bulunmaktadır.

[936] Bu beyit MK2 37a'da "Ey feriştahlar ḳamu āgāh oluñ/Ben nefis virmedüm size bellü bilüñ" ve TBMM 38a'da "Ey feriştahlar ḳamu āgāh oliñ/Ben nefis virmedüm bellü bilüñ" şeklinde bulunmaktadır.

[937]Bu beyit MK2 37a'da "Nefsiñüz yoḳ neden eylersiñiz günāh/ʿĀṣī olmazsız itmezsiñiz āh" ve TBMM 38a'da "Nefsiñüz yoḳ neden eylersiz günāh/ʿĀṣī olmazsız ki eyleyesiz āh" şeklinde bulunmaktadır.

[938] Bu beyit TBMM 38b'de "Muṭīʿ olup siz ʿibādet eyleyüp/Günāhsızlar olup ṭāʿat eyleyüp" şeklinde bulunmaktadır.

[939] Bu sözcük MK2 37b'de "olasız" şeklinde yazılmıştır.

[940] Bu beyit MK2 37b'de ve TBMM 38b'de "Ṭāʿat ḳılmaḳ ʿacep mi dün ü güni/Ya bulsañuz ʿibādet lezzetini" şeklinde bulunmaktadır.

1030 ʿAceb oldur Ādem'üñ oġlanları
Biliñ ṭopraḳdan yaratdum[941] anları
1031 Nefis gibi düşmān virdüm anlara
Bu nefis çoḳ iş itdürür ol cānlara[942]
1032 Ṣāġ yanından çeker dünyā sevgisi
Ṣol yanında ʿavrat oġlan övgisi[943]
1033 Hem diler şeyṭān oları azdura
Oda yaḳup yüzlerini ḳızdıra[944]
1034 Āḫir ʿāciz olup baña ḳaçarlar
Raḥmet umup gözler yaşın ṣaçarlar
1035 Ḥadden aşup çoḳ olup günāhları
Aġlaşup nā-çār[945] iderler āhları
1036 İmdi benüm raḥmetüm gey çoḳ durur
Anlaruñ günāhlarından çoḳ durur
1037 Eydürem ki feriştahlar bilüñ
Benüm iş bu sözüme şāhid oluñ[946]
1038 Şol günāhın bilüp aġlaşanları
Azād olsun cehennemden cānları
21a
1039 Cümlesini yarlıġadum anlaruñ
Ḳullarumdan aġlaşan ol cānlaruñ[947]

[941] Bu sözcük TBMM 38b'de "yaratdı" şeklinde yazılmıştır.
[942]Bu beyit MK2 37b'de ve TBMM 38b'de "Nefis gibi şeyṭān virdüm anları/anlara/Bu nefis çoḳ iş ider ol cānları/cānlara" şeklinde bulunmaktadır.
[943] Bu beyit MK2 37b'de ve TBMM 38b'de "Ṣaġ yanında çeker dünyā sevgüsin/Ṣol yanında ʿavrat oġul sevgüsi" şeklinde bulunmaktadır.
[944]Bu beyit MK2 37b'de ve TBMM 38b'de "Hem diler şeyṭān oları azdura/Oda yāḳup yüzlerini ḳızdura" şeklinde bulunmaktadır.
[945]Bu sözcük MK2 37b'de "nāçalar" şeklinde yazılmıştır.
[946]Bu beyit MK2 37b'de ve TBMM 38b'de "Eydürem ki yā feriştahlar bilüñ/Benüm iş bu sözüme ṭanıḳ oluñ" şeklinde bulunmaktadır.
[947]Bu beyit TBMM 39a'da "Cümlesini yarlıġadum anları/Ḳullarumdan aġlaşan cānları" şeklinde bulunmaktadır.

1040 Anuñ içün ben de virdüm anlara
Beni dāʾim birliyen ol cānlara
1041 Yaradup ol sevgüli Muḥammed'i
Nebī gönderdüm olara Aḥmed'i
1042 Vardı orda ol ḥabībüm Muṣṭafā
Ḳullarumuñ göñlüne virdi ṣafā[948]
1043 Cebrāʾīl'e Ḥaḳ bu sözi söyledi
Ḳullaruñ efḍallıġın şerḥ eyledi[949]
1044 Ḥaḳḳ'a yaḳın olurmuş aġlayan
Tevbeler idüp[950] cigerler ṭaġlayan
1045 Görmez misin şol ulu sulṭānları
Neler çekmiş bizim içün anları[951]
1046 Biz günāh iderüz anlar aġlaya
Aġlaşup āh-ile ciger ṭaġlaya
1047 Bizi sevüp isteyüp dileyeler
Esirgeyüp şefāʿat eyleyeler
1048 İmdi biz daḫı sevelüm şunları
Şol bizi ḳayırup aġlaşanları[952]
1049 Şimdiki dem anları sevmek ey cān
Āli evlādı sevmekdür bil[953] hemān[954]
1050 Artur evlādıla āl sevgüsini
Ol sevgü anlara iletür seni[955]

[948] Bu beyit MK2 37b'de ve TBMM 39a'da "Vardı anda ol ḥabībüm/ḥabībiñ Muṣṭafā/Ḳullarumuñ göñlüne virdi ṣafā" şeklinde bulunmaktadır.
[949]Bu beyit MK2 38a'da "Cebrāʾīl'e Ḥaḳ bu sözi söyledi/Ḳullarınıñ efḍalin şerḥ eyledi" şeklinde bulunmaktadır.
[950] Bu sözcük MK2 38a'da ve TBMM 39a'da "ḳılup" şeklinde yazılmıştır.
[951] Bu sözcük MK2 38a'da ve TBMM 39a'da "cānları" şeklinde yazılmıştır.
[952] Bu beyit MK2 38a'da "İmdi biz daḫı severem sevenleri/Şol bizi ḳayırup aġlaşanları" şeklinde bulunmaktadır.
[953]Bu sözcük TBMM 39a'da yazılmamıştır.
[954] MK2 38a'da ve TBMM 39a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında yoktur.
[955] MK2 38a'da ve TBMM 39a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında yoktur.

1051 Āli evlādı seversen ey dede

Āşıḳāne vir ṣalavāt Aḥmed'e[956]

1052 Diñleñ imdi resūl ne ḫaber virür

Fāṭıma zīra çoḳ aġlar yalvarur[957]

1053 Resūl eydür Cebrā'īl geldi ḳızum

Ḳorḳulı āyet getürdi bil sözüm

1054 Ġuṣṣalar yüridi şādı cüzleri

Yüregimi acı sözler özledi[958]

1055 Bil cehennem āyetidür gelen

Yüregüme ṣarp dügünleri uran[959]

1056 Aġılar katıldı aşuma yine

Muṣībetler geldi başuma yine[960]

1057 Ümmetümüñ cümlesine ol İlāh

Cehennem vaʿdesin eylemiş Allāh

Ḳāle'llāhü tebāreke ve ṭeʿālā[961]"Ve inne cehenneme lemevāʿide hüm ecmaʿīn"[962]

1058 Fāṭıma der buba sözüm var saña

Cehennem nicedür eydivir baña[963]

21b

1059 İydeyin ḳızum Ḥaḳḳuñ ḳudretlerüñ

Añlayasın hem nice ʿibretlerin[964]

1060 Ṭamular vaṣfın ṣorarsañ baña

---

[956] MK2 38a'da ve TBMM 39a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında yoktur.

[957] Bu beyit TBMM 39a'da "Dinle imdi resūl ne haber virür/Fāṭımā dir çoḳ aġlar yalvarur" şeklinde bulunmaktadır.

[958] Bu beyit MK2 38a'da ve TBMM 39b'de "Ġuṣṣalar yüridi şādī sözleri/Yüregimde acısı sözlerini özler" şeklinde yazılmış olup MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[959]Bu beyit MK2 38a'da "Bil cehennem āyetidür bu gelen /Ümmetim derdidürür baġrım delen" ve TBMM 39b'de "Bil cehennem āyetidürür gelen /Ümmetim derdidür baġrım delen" şeklinde yazılmıştır.

[960]Bu beyit MK2 38a'da ve TBMM 39b'de "Aġular katdı/ḳatıldı yine aşuma /Muṣībetler geldi yine başuma"şeklinde yazılmıştır.

[961] MK2 38b'de ve TBMM 39b'de bulunan bu ifade MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[962] وَاِنَّ جَهَنَّمَ لَمَوْعِدُهُمْ اَجْمَعِيْنَۙ (Şüphesiz cehennem, onların hepsinin buluşacagı yerdir.) Hicr Suresi 43. Ayet.

[963] MK2 38b'de "Fāṭımā der buba sözüm var saña/Cehennem nice dürlü di baña" şeklinde yazılmıştır.

[964] MK2 38b'de "İyde ey ḳızım Ḥaḳḳūn ḳudretlerin/Añlayasın hem nice ʿibretlerin" şeklinde yazılmıştır.

İydivirem nicedür öñden ṣoña[965]

1061 Biribiri üstünde-y-idi ṭamu

Alçaġu yüksegi otdandur ḳamu[966]

1062 Bir ṭamudan bir ṭamuya varası

Yetmiş yıllıḳ yol durur arası

1063 Varṭurur her ṭamunuñ ḳapusı

Tañrı ḫışmından yapılmış yapusı[967]

1064 Her ṭamunuñ adı var işit sözüm

İydeyin adlarını saña ḳızum[968]

1065 Eñ yoḳarusınuñ cehennem adı

Anı ʿāṣī tevbesizleri ḳoyarlar[969]

1066 Leẓā der ol ikinci ṭamuya

Puta ṭapanları Ḥaḳ aña ḳoya[970]

1067 Ḫuṭamedür ad üçüncü ṭamuya

Yeʾcūc ile Meʾcūc'ı aña ḳoya[971]

1068 Saʿīr dördüncü ṭamunuñ adı

Şeyṭānlar içün yanar anuñ odı[972]

1069 Aña girer cinnī kāfir devleri

Otdan olur cümlesinüñ evleri[973]

1070 Şeyāṭīna anlara dürlü ʿazāb

---

[965] MK2 38b'de "Ṭamular vaṣfın ṣorısañ baña/İydivirem nicedür öñden ṣoña" şeklinde yazılmıştır.

[966] MK2 38b'de "Biribiri üstüneyidi ṭamu/Alçaḳlı yüksekli od[d]andur ḳamu" şeklinde yazılmıştır.

[967] MK2 38b'de ve TBMM 39b'de "Vardurur her ṭamunuñ bir ḳapusı/Tañrı ḫışmından yapılmış yapısı" şeklinde yazılmıştır.

[968] MK2 38b'de "Her ṭamunuñ adı var işit sözüm/Adınuñ evlāsını saña ḳızım" şeklinde yazılmıştır.

[969] MK2 38b'de "Eñ yoḳarusı cehennem adıdur/Bu hem ʿāṣī tevbesizler evidür" TBMM 40a'da "En yoḳarusı cehennemdir adı/Ana ʿāṣī tevbesizleri ḳodı"şeklinde yazılmıştır.

[970] MK2 38b'de "Leẓā ad oldı ikinci ṭamuya/Yeʾcūc ile Meʾcūc'ı aña ḳoya" TBMM 40a'da "Leẓā'dır adı ol ikinci ṭamuya / Puta ṭapanları Ḥaḳ ana ḳoya"şeklinde yazılmıştır.

[971]MK2 38b'de "Ḫuṭāme dir ol üçüncü ṭamuya/ Puta ṭapanları Ḥaḳ aña ḳoya" TBMM 40a'da "Ḫuṭāme dir adı ol üçüncü ṭamuya/Yeʾcūc ile Meʾcūc'ı aña ḳoya"şeklinde yazılmıştır.

[972] MK2 38b'de ve TBMM 40a'da "Saʿīrdür dördüncü ṭamunıñ adı/Şeyṭānlar içün yanar anuñ odı" şeklinde yazılmıştır.

[973] MK2 38b'de "Aña girer cinnī kāfir devleri/Od ṭoludur cümlesinüñ evleri" ve TBMM 40a'da "Aña girer cinnī kāfir divleri/Oddan olur cümlesinüñ evleri" şeklinde yazılmıştır.

Anda olur hem ʿazāb hem ʿiḳāb

1071 Beşincisi aşaġı adı Saḳar

Ḳamu beynamāzları aña soḳar[974]

1072 Daḫı şol zekātın[975] virmeyenleri

ʿAhd idüp ʿahdine ṭurmayanları

1073 Altıncı ṭamunuñ adıdur Caḥīm

İçi ṭoludur ʿazābü hem ḥamīm

1074 Ṭola kāfirler cuhūdlar anlara

Mecūsīler daḫı ṭolar anlara

1075 Hāviyedür ḳızum yedinci ṭamu

Münāfiḳlar aña girürler ḳamu

22a

1076 Münāfiḳlar esfel-i sāfilde ḳala

Aña girenler ʿaceb nice ola[976]

1077 Yā ḳızum bu yedi ṭamuyı saña

Adların didüm saña öñden soña[977]

1078 Eñ yoḳaru olan ṭamu vaṣfını

Diñle gey āsān yaratmış ol Ġanī

1079 Ḳapusı vardur anuñ da yā ḳızum

İçerisinde ne var işit sözüm

1080 Var durur anda yetmiş biñ ulu ṭaġ

Ḳamu otdan ṭopṭolu baḫça baġ[978]

1081 Var durur her ṭaġda yetmiş biñ dere

---

[974] MK2 39a'da "Beşinci ṭabaḳa adıdur Saḳar/Ḳamu bī-namāzları añda soḳar" ve TBMM 40a'da "Beşincisi asġa adı Saḳar/Ḳamu beynamāzları aña soḳar" şeklinde yazılmıştır.

[975] Bu sözcük MK2 39a'da ve TBMM 40a'da "zekāt" şeklinde yazılmıştır.

[976] MK2 39a'da ve TBMM 40a'da "Hep Münāfiḳlar esfel sāfilde ḳala/Aña girenler ʿacep nice ola" şeklinde yazılmıştır.

[977] MK2 39a'da ve TBMM 40a'da "Yā ḳızım /bu/ yedi ṭamuyı saña/Adlarıyla didüm hep öñden soña" şeklinde yazılmıştır.

[978] MK2 39a'da ve TBMM 40b'de "Vardurur/vardır yetmiş biñ anda ulu ṭaġ/Ḳamu oddan ṭopṭolu baḳçe vü baġ" şeklinde yazılmıştır.

Ḳamu otdandur ki anlar hep göre[979]

1082 Her derede yetmiş biñ şehir var
Cümle oddan burc u bāru ne ki var[980]

1083 Her şehirde yetmiş biñ var bucaḳ
Her bucaḳda ṭopṭolu od sanki ocaḳ[981]

1084 Her bucaḳda yetmiş biñ hem sarāy
Cümle oddandur ḳızım ey yüzü ay[982]

1085 Her sarāyda yetmişer biñ dürlü ev
İçi ateş ṭurmayup yanar her ev[983]

1086 Ki her evde yetmiş biñ ṣanduġı
Cümle odlardan kipritden yanduġı[984]

1087 Her ṣanduġuñ içinde gör ne ki var
ʿAzāb āleti yetmiş biñ dürlü var[985]

1088 Yā ḳızım Fāṭıma yedi ṭamunuñ
Büyük yılanları çoḳdur ḳamunuñ

1089 Vaṣfa ṣıġmaz büyügünüñ uzunı
Eñ kiçisinüñ üç yıllıḳ uzunı[986]

1090 Çoḳ yılanlara ṭamuda ġāyet ulu
Ejdehālar var içinde ṭopṭolu

1091 Kiçisi burnı deliginden gire

[979]MK2 39a'da"Vardurur her ṭaġında yetmiş dere/Ḳamu otdan girenler hep göre" ve TBMM 40b'de "Vardır her ṭaġda yetmişer dere/Ḳamu oddandır girenler hep göre" şeklinde yazılmıştır.
[980]MK2 39a'da ve TBMM 40b'de bulunan bu beyit, MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[981] MK2 39a'da ve TBMM 40b'de "Her şehirde yetmiş biñ var bucaḳ/Her bucaḳ ṭopṭolu od sanki ocaḳ şeklinde bulunan bu beyit, MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[982] MK2 39b'de ve TBMM 40b'de "Her bucaḳda yetmiş biñ sarāy/Cümle oddandır ḳızım ṭolu ay" şeklinde bulunan bu beyit, MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[983] MK2 39b'de ve TBMM 40b'de "Her sarāyda yetmişer biñ var dürlü ev/Ḳamu odlar ṭurmayup yanar her ev" şeklinde bulunan bu beyit, MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[984]MK2 39b'de ve TBMM 40b'de "Her evde yetmiş biñ ṣanduġı/Cümle oddan kipritdendir yanduġı" şeklinde bulunan bu beyit, MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[985] MK2 39b'de ve TBMM 40b'de "Her ṣanduġuñ içinde gör ne var/ʿĀzāb āleti yetmiş biñ dürlü var" şeklinde bulunan bu beyit, MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[986]Bu beyit MK2 39b'de "Vaṣfa ṣıġmaz büyügünüñ uzunı/Eñ küçügi üç biñ yıldur uzunı" ve TBMM 40b'de "Vaṣfa ṣıġmaz büyügünüñ uzunı/Eñ küçügi on biñ yıllıḳ uzunı"şeklinde bulunmaktadır.

Büyügünüñ boġazına dek ire [987]

1092 Büyügi geze burnı içinde

Var ḳıyās it anuñ ḳarnında[988]

1093 Bilmeyeler ṭoymaġı hergiz bular

Gör ne büyük ejderhālardur anlar[989]

1094 Niçe biñ bu didigim gibi yılan

Her deresinde vardur ṣanma yalan[990]

1095 Vaṣfa ṣıġmaz ṭamunuñ yılanları

İş bu resmedür ḳızım bil anları

1096 Fāṭıma çün kim bu sözi diñledi

Düşdi yere ʿaḳlı gitdi añladı

1097 Biraz yatdı ʿaḳlı geldi başına

Ḳan ḳatılmış aġlamaḳdan yaşına

1098 Didi kim vay anlara cānum atam[991]

Zebānīler anları oda ata

22b

1099 Vay anuñ içine giren cānlara

Datlu cānını[992] oda ḳatanlara

1100 Yā İlāhī ṭamudan ṣaḳla bizi

ʿİzzetüñ ḥaḳḳı ḳabūl et bu sözi

1101 Resūl eydür Fāṭıma'ya ey ḳızum

Ümmetüñe ḳatı gövnür özüm[993]

---

[987] Bu beyit MK2 39b'de ve TBMM 41a'da "Kiçisi burnı delügünden gire/Büyügünüñ boġazına dek ire" şeklinde bulunmaktadır.

[988]Bu beyit MK2 39b'de ve TBMM 41a'da "Büyügünüñ geze burnı içinde/Var ḳıyās it anuñ ḳarnı içinde" şeklinde bulunmaktadır.

[989] MK2 39b'de ve TBMM 41a'da "Bilmeye ve ṭoymaya hergiz bunı/Gör ne büyük ejdehālardır anı" şeklinde bulunan bu beyit, MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[990] MK2 39b'de ve TBMM 41a'da bulunan bu beyit, MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[991] Bu sözcük TBMM 41a'da "baba"şeklinde yazılmıştır.

[992] Bu sözcük MK2 40a'da "cānım"şeklinde yazılmıştır.

[993] Bu beyit MK2 40a'da ve TBMM 41a'da "Resūl eydür Fāṭıma'ya ey ḳızım/Ümmetime ḳatı görinür özüm" şeklinde bulunmaktadır.

1102 Ey ḳızum yarın ki günüñ şiddeti
Gey ḳatıdur çoḳ durur meşaḳḳati
1103 Nice aḳ ṣaḳallu pirler deyeler
Ḥālimüz no’la ki ʿaceb deyeler
1104 Ṣaḳalumuz aḳdur ḳalbümüz ḳāra
Ya bu ḳalpler Ḥaḳḳ’a ne yüzle vara[994]
1105 Neçe yigitler de āh eyleyeler
Aġlaşuban bu sözi söyleyeler[995]
1106 Arzulardan añmamışuz dīnimüz
Bilmemişüz ḥayfā geçmiş günümüz[996]
1107 Şol aḳ ṣaçlu ḳarıcıḳlar deyeler
Dīn ḳaydını görmemişiz deyeler[997]
1108 Nice genç ḫātun kişiler söyleye
Ḥālimüz no’la deyüp āh eyleye
1109 Āḫiret yaraġını ḳılmazıdıḳ
Ḥayf geçirerek namāzı ḳılmazıduḳ[998]
1110 Ne namāz var idi ne ḫoş zikrimüz
Hemān yemek geymek idi fikrimüz[999]
1111 Āhlar idüp zāri zāri aġlaşalar
Aġlaşup cigerlerin ṭaġlaşalar[1000]
1112 Şöyle rüsvāy olmamuz bile-y-idik

[994] Bu beyit TBMM 41b’de “Ṣaḳalımız aḳ ḳalbümüz ḳāra/Ya bu ḳalb-ile Ḥaḳḳ’a ne yüzle vara” şeklinde bulunmaktadır.
[995] Bu beyit MK2 40a’da ve TBMM 41b’de “Nice yigitler de āh işleyeler/Aġlaşuban bu sözi söyleşeler” şeklinde bulunmaktadır.
[996] Bu beyit MK2 40a’da “Arzulardan durmaduñ nefsimüz/Bilmemişüz ḥayfā geçmiş ʿömrümüz” şeklinde bulunmaktadır.
[997] Bu beyit MK2 40a’da ve TBMM 41b’de “Şol aḳ ṣaçlu ḳarıcıḳlar deyeler/Dīn yaraġın yimemişiz diyeler” şeklinde bulunmaktadır.
[998] Bu beyit MK2 40a’da ve TBMM 41b’de “Āḫiret yaraġını ḳılmazıduḳ/Ey geçirdügümüz namāzı ḳılmazıduḳ” şeklinde bulunmaktadır.
[999] MK2 40b’de bu beyitte “ne…ne” baglacının baştaki kısmı bulnmamaktadır.
[1000] Bu beyit MK2 40b’de ve TBMM 41b’de “Āhlar idüp zāri zāri aġlaşalum/Aġlaşup cigerimüz ṭaġlaşalum” şeklinde bulunmaktadır.

Dīn yolunda cānı terk ide-y-idik[1001]

1113 Cümle ʿuryān baş açıḳ yalın ayaḳ

Kāh öte yügrüşe idüñ kāh yayaḳ

1114 Şol anadan ṭoġma gibi gezerler

Her birisi cānlarından bezerler[1002]

1115 İrkek dişi cümlesi ʿuryān düşe

Her birisi cān ḳayġusuna düşe[1003]

1116 İşid sen de işidenler neyledi

Ölen öldi ölmeyenler söyledi[1004]

1117 Baġrı yufḳa kişiler gey çoġ-udı

Bu sözlerde aṣḥāblar yoġ-udı[1005]

1118 Ger bu sözler aṣḥāba ire idi

Duymayup çoġı cānlar vire idi[1006]

1119 Ol sebepden iñül iñül aġladı

İllā Fāṭıma cigerin ṭaġladı

1120 Ata vü ḳız bir zamān aġlaşdılar

Yirlere gözler yaşını ṣaçdılar

23a

1121 Ṣuçları günāhları hiç yoġ-ıdı

Ümmet içün zārileri çoġ-ıdı

1122 Geliñ inṣāf idelüm biz bu işe

Biz günāh idevüz anlar aġlaşa

[1001] Bu beyit MK2 40b'de ve TBMM 41b'de "Şöyle rüsvāy olmamuz bileydik/Dīn yolunda cān virüp öleydik" şeklinde bulunmaktadır.

[1002]MK2 40b'de ve TBMM 41b'de "Şol anadan ṭoġma gibi gezeler/Her birisi cānlarından bezeler" şeklinde bulunan bu beyit, MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1003] MK2 40b'de ve TBMM 41b'de bulunan bu beyit, MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1004]MK2 40b'de ve TBMM 41b'de bulunan bu beyit, MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1005]MK2 40b'de ve TBMM 42a'da "Baġrı yufḳa kişiler ki çoḳdı/Bu sözlerde hep cümlesi yoḳdı" şeklinde bulunan bu beyit, MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1006] Bu beyit MK2 40b'de ve TBMM 42a'da "Ger bu sözler cümle aṣḥāba ire/Duymayuban/duymayup çoġı cānların vire" şeklinde bulunmaktadır.

1123 Bizi isteyeler ümmet deyeler

Aç yürüyüben ʿabalar geyeler[1007]

1124 Niçün öykünmeyüz biz anlara

Bizüm içün aġlaşan ol cānlara[1008]

1125 İmdi geliñ biz de inṣāf idelüm

Anlaruñ gitdügi yola gidelüm[1009]

1126 Gelüñ gitdikleri yola gidelim

Her ne iderlerse biz de idelim[1010]

1127 Anlaruñ hem ālini evlādını

Sevelüm bulalum Ḥaḳ dīdārını[1011]

1128 Āli evlādı seversen ey dede

Āşıḳāne vir ṣalavāt Aḥmed'e

1129 Çoḳ şükür ḳıl ümmet olduḳ Aḥmed'e

Vir ṣalavāt ʿaşḳıla Muḥammed'e

1130 Çün cehennem vaṣfını didi resūl

Diñleyüben Fāṭıma oldı melūl[1012]

1131 Fāṭıma'ya ḥāli vaṣfeyler-iken

Birḳaç aṣḥāb işidür söyler-iken[1013]

1132 İşiden aṣḥāblar oldılar melūl

[1007] Bu beyit MK2 41a'da "Bizi isteyeler ümmet diyeler/Dünyādan geçüp ʿabalar giyeler" şeklinde bulunmaktadır.

[1008]Bu beyit MK2 41a'da "Niçün ʿāşıḳ olmazuz biz anlara/Bizüm içün aġlaşan ol cānlara" şeklinde bulunmaktadır.

[1009] Bu beyit MK2 41a'da "İmdi geliñ biz de inṣāf idelüm/Anlaruñ itdüklerini idelim" ve TBMM 42a'da "İmdi geliñ biz de inṣāf idelüm/Anların didiklerini idelim" şeklinde bulunan bu beyit, MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1010] MK2 41a'da ve TBMM 42a'da "Geliñ gitdikleri yola gidelim/Her ne itdilerse biz de idelim" şeklinde bulunan bu beyit, MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1011]MK2 41a'da ve TBMM 42a'da "Onlarıñ hem ālini evlādını/Sevelim kim bulavuz dīdārını" şeklinde bulunan bu beyit, MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1012] Bu beyit TBMM 42b'de "Diñle imdi cehennem vaṣfını didi resūl/Diñleyüben Fāṭıma oldı melūl" şeklinde yazılmıştır.

[1013]MK2 41a'da ve TBMM 42b'de "Fāṭıma'ya ḥali vaṣfeyler iken/Birḳaç işidüp söyler iken" şeklinde bulunan bu beyit, MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

Çaġrışuban didiler kim yā resūl[1014]

1133 ʿÖmer eydür āh no'laydum didi

Keşke bir ḳoyuncuḳ olaydum didi[1015]

1134 Ṣāḥibim bıçaġıla boġazlasa

Derimi yüzüp etimi ṭoġrasa[1016]

1135 Ādem olup ṭoġuban gelmeseydüm

Tek cehennem vaṣfını işitmeyeydüm[1017]

1136 Ebūbekir de işidüp aġladı

Keşke ben de bir ḳuş olaydum didi[1018]

1137 Yazılarda seyr idüben uçaydum

Ṭaġlar aşuban deñizler geçeydüm[1019]

1138 Berri yaban yemişlerin yiyeydüm

Aġaçlaruñ budaġında düneydüm[1020]

1139 Aḳar ırmaḳlar ṣuyundan içeydüm

Dünyādan şu ḥāller-ile geçeydüm[1021]

1140 Ḳāniʿ olup idey Ḥaḳ şükrini

İşitmeyeydüm cehennem zikrini[1022]

1141 Selmān-ı Fāris işidüben gör nider

Elini başına uruban gider[1023]

1142 Aġlayup zāriler ḳılur idi

[1014] MK2 41a'da ve TBMM 42b'de bulunan bu beyit, MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1015] MK2 41a'da ve TBMM 42b'de bulunan bu beyit, MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1016] MK2 41a'da ve TBMM 42b'de bulunan bu beyit, MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1017] MK2 41a'da ve TBMM 42b'de "Ādem oluban ṭoġup yitmeseydim/Tek cehennem vaṣfını işitmeyeydim" şeklinde bulunan bu beyit, MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1018] MK2 41a'da ve TBMM 42b'de "Ebūbekir de işidüp aġladı/Keşki ben bir ḳuş olaydum didi" şeklinde bulunan bu beyit, MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1019]MK2 41b'de ve TBMM 42b'de bulunan bu beyit, MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1020] MK2 41b'de ve TBMM 42b'de "Yaban yemişlerinden yiyeydim/Aġaçların budaġında düneydim" şeklinde bulunan bu beyit, MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1021]MK2 41b'de ve TBMM 42b'de bulunan bu beyit, MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1022]MK2 41b'de ve TBMM 42b'de bulunan bu beyit, MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1023] MK2 41b'de ve TBMM 42b'de bulunan bu beyit, MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

Āh idüben yanup yaḳılur idi[1024]

1143 Yolda giderken Bilāl'e uġradı

Āhı Bilāl'iñ cigerin ṭaġladı[1025]

1144 Didi yā Selmān nedir bu aġlamaḳ

Zāriñ ile cigerümi ṭaġlamaḳ[1026]

1145 Didi Selmān yā Bilāl gör ḥālimüz

Cehenneme uġrar imiş yolumuz[1027]

1146 Tenimizden cānımızı alıcaḳ

Kefen ṣarup ḳara yire ṣalıcaḳ[1028]

1147 Cānımuz ger ṭamuya döndereler

Ol zebānīler ile göndereler[1029]

1148 Ne ola ḥāl ol yaña dönevüz

Şeyṭānlara ḳatılup ger yanavuz[1030]

1149 Arḳamuz[dan] yumuşaḳ ṭonlar gide

Ṭamunuñ od gömlegi neler ide[1031]

1150 Cehennem ṭonları oda dönmüş ḳamu

Ḥāl n'ola mekānlar olursa ṭamu[1032]

1151 Ṭaṭlu ṭaʿām yimekle geçerken

Tāze ṣovucaḳ ṣuları içerken[1033]

1152 Ṣoñra cehennem ṭāʿāmın vireler

[1024] MK2 41b'de ve TBMM 42b'de "Aġlayuban zāriler ḳılur idi/Āhlar idüp yanup yaḳılur idi" şeklinde bulunan bu beyit, MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1025]MK2 41b'de ve TBMM 43a'da bulunan bu beyit, MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1026]MK2 41b'de ve TBMM 43a'da bulunan bu beyit, MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1027] MK2 41b'de ve TBMM 43a'da bulunan bu beyit, MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1028] MK2 41b'de ve TBMM 43a'da bulunan bu beyit, MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1029] MK2 41b'de ve TBMM 43a'da bulunan bu beyit, MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1030] MK2 41b'de ve TBMM 43a'da "Ne ola ḥāl ol yaña döne döne/Şeyṭānlara ḳatılup giryān olavuz" şeklinde bulunan bu beyit, MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1031] MK2 41b'de ve TBMM 43a'da "Arḳamuzdan yumuşacıḳ ṭonlar gide/Ṭamunuñ od gömlegi neler ide" şeklinde bulunan bu beyit, MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1032] MK2 42a'da ve TBMM 43a'da "Cehennem ṭonları oddanmış ḳamu/Ne ola ḥāl yerimüz olursa ṭamu" şeklinde bulunan bu beyit, MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1033]MK2 42a'da ve TBMM 43a'da "Ṭaṭlu ṭaʿām yemek-ile geçerken/Tāze tāze ṣovucaḳ ṣuları içerken" şeklinde bulunan bu beyit, MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

ʿAzāb-ıla günümüz geçüreler[1034]

1153 Bilāl daḫı işidüp ḳılur firāḳ

Āvāzı naʿrası gey gider uzaḳ[1035]

1154 Yine döndiler o yirden aġlayu

İşidenleriñ cigerin ṭaġlayu[1036]

1155 Geldiler yine resūlüñ ḳatına

Çaġrışurlardı resūl ḫażretine[1037]

1156 Bunlaruñ sesin işiden geldiler

Cehennem āyeti gelmiş bildiler[1038]

1157 Aġlaşup ḥücreye çevre üçdiler

Nicelerüñ ʿaḳlı gidüp düşdiler[1039]

1158 Bir ġıriv ḳopdı ki feryād ü fiġān

Zārileri göklere çıḳdı ey cān[1040]

1159 Feriştahlar gördi bunlar aġlaşurlar

Ṭamudan ḳorḳup cigerler ṭaġlaşur[1041]

1160 Feriştahlar bilece aġlaşurlar

Aġlaşup ḥaylī zamān ḳılışurlar[1042]

1161 Ṣaḥābelerden var-ıdı bir kişi

Adı Mālik bin Ṣelāmdı ey kişi[1043]

1162 Çoġ-ıdı anuñ mālı vü niʿmeti

[1034] MK2 42a'da ve TBMM 43a'da bulunan bu beyit, MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1035]MK2 42a'da ve TBMM 43a'da "Bilāl daḫı işidüp ve ḳılup firāḳ/ Naʿrası āvazı key gider ıraḳ" şeklinde bulunan bu beyit, MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1036] MK2 42a'da ve TBMM 43a'da bulunan bu beyit, MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1037] MK2 42a'da ve TBMM 43a'da bulunan bu beyit, MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1038] MK2 42a'da ve TBMM 43b'de bulunan bu beyit, MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1039] MK2 42a'da ve TBMM 43b'de "Aġlaşup ḥücreye çevre üşdiler/Nicelerüñ uşşı gidüp düşdiler" şeklinde bulunan bu beyit, MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1040] MK2 42a'da ve TBMM 43b'de "Bir ġıri ḳopdı ki feryād ü fiġān/Zārileri göklere çıḳdı ey cān" şeklinde bulunan bu beyit, MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1041] MK2 42a'da ve TBMM 43b'de "Feriştahlar gördi bunlar aġlaşur/Ṭamudan ḳorḳup cigerler ṭaġlaşur" şeklinde bulunan bu beyit, MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1042] MK2 42a'da ve TBMM 43b'de "Feriştahlar bilece aġlaşdılar/Aġlaşuban yeli yardım ḳoşdılar" şeklinde bulunan bu beyit, MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1043] Bu beyit MK2 42a'da"Ṣaḥābelerden varıdı bir kişi/Adı Mālik bin Ṣelām ey kişi" şeklinde bulunmaktadır.

Añsuzın işidivirdi āyeti[1044]

1163 İşidür anda cehennem adını

Unutdı ol dünyānuñ her ṭadını[1045]

1164 Aġlayuraḳ evine gitdi yere

ʿİmāmesin götürüp vurdı yere[1046]

1165 Ṭonların çıḳar geydi bir palās

Dir İlāhī ṭamudan eyle ḫalāṣ[1047]

1166 Ḳaṣd itdi ṭaġlara düşüben ḳaça

Tā ölünce gözlerinden ḳan ṣaça[1048]

1167 Bir küçücek ḳızı var-idi ḫātem

Anası ölüp ḳalmış-dı yetīm[1049]

1168 Atası beslemiş-di hem ol ḳızı

Diñle ol ḳızcaġazuñ nedir sözi

1169 Ḳızcaġaz atasınuñ etegine

Yapışuban aġladı yana yana

23b

1170 Ey baba ḳanda giderseñ di baña

Niye soyundun deye no'ldı saña

1171 Ey ata sen ana ölelden beri

Anasızca yetīm ḳalaldan beri[1050]

1172 Başıñ açup şöyle palās geymedüñ

[1044] Bu beyit MK2 42a'da"Çoġ-ıdı anuñ mālı var niʿmeti/Añsuzdan işidür iş bu āyeti" ve TBMM 43b'de "Çoġ-ıdı anıñ mālü vü niʿmeti/Añsuzdan işidür iş bu āyeti" şeklinde bulunmaktadır.

[1045]Bu beyit MK2 nüshasında bulunmamaktadır.

[1046] Bu beyit MK2 42b'de "Aġlayuraḳ gitdi evine ive/ʿİmāmesin başından vurdı yire" ve TBMM 43b'de "Aġlayuraḳ gitdi evine yere/ʿİmāmesin götürüp urdı yere" şeklinde bulunmaktadır.

[1047] Bu beyit MK2 42b'de ve TBMM 43b'de "Ṭonların çıḳardı geydi bir palās/Dir İlāhī ṭamudan eyle ḫalāṣ" şeklinde bulunmaktadır.

[1048] Bu beyit MK2 42b'de "Ḳaṣd itdi ki ṭaġlara düşüp ḳaça/Tā ölünce gözlerinden yaş aḳa" şeklinde bulunmaktadır.

[1049]Bu beyit MK2 42b'de "Bir küçirek ḳızı var idi anıñ/Yetim ḳalmış ölmüşdi Anası anıñ" şeklinde bulunmaktadır.

[1050]Bu beyit MK2 42b'de "Ey ata anam ölenlerden biri/Anasız yetim ḳalanlardan biri" ve TBMM 44a'da "Ey anamı alaldan beri/Anasız yetim ḳalaldan beri"şeklinde bulunmaktadır.

Aġlayup böyle özüñe ḳıymaduñ[1051]

1173 Aġlayup gitmek nedür no'ldı ḫatā

Beni yalıñuz mı ḳorsun ey ata

1174 Nereye gidersen diyivir bileyin

İsteyicek seni varup bulayın[1052]

1175 Atası dir ey buba[1053] cānı seni

Tañrıya ışmarladum añma beni

1176 Ben giderem ardıma düşme benüm

Hiç arama bulamazsın ey cānım

1177 Allāh'a ışmarladum seni ḳızum

İşde gitdüm uş budur saña sözüm[1054]

1178 Ḳızcaġaz dir baba ḳaçan gelesin

Beni yalıñuzca [niçe] ḳoyasın[1055]

1179 Eve gelmezem ḳızum buba cānı

Ḳıyāmetde göresin meger beni

1180 Ḳızcaġaz dir baba esirge beni

Ḳıyāmetde ḳanda bulayın seni

1181 Maḥşerde ne yirde isteyüp bulam

Dilemezem ey baba sensiz ölem[1056]

1182 Didi mü'minler ṣafında istegil

[1051] Bu beyit MK2 42b'de "Başuñ açup şöyle palās geymedüñ/Aġlayup böyle öziñe ḳıymaduñ" ve TBMM 44a'da "Başıñ açıḳ şöyle palās giymediñ/Aġlayup böyle öziñe ḳıymaduñ"şeklinde bulunmaktadır.

[1052]Bu beyit MK2 42b'de "Nereye gitdüñi di bileyin/İsteyicek seni varup bulayın" ve TBMM 44a'da "Ḳançaru gitdügini bileyin/İsteyicek seni varup bulayın"şeklinde bulunmaktadır.

[1053] Bu sözcük MK2 42b'de ve TBMM 44a'da "baba" şeklinde yazılmıştır.

[1054]Bu beyit MK2 43a'da "Allāh'a ışmarladum ḳızım seni ḳızım/İşde gitdüm uş budur saña sözüm" ve TBMM 44a'da "Allāh'a ışmarladum ḳızım seni ḳızım/İşde gitdim ḫoş budur saña sözüm"şeklinde bulunmaktadır.

[1055]Bu beyit MK2 43a'da ve TBMM 44a'da "Ḳızcuġaz dir baba ḳaçan gelesin/Beni yalıñuzca niçe ḳoyasın" şeklinde bulunmaktadır.

[1056]Bu beyit MK2 43a'da ve TBMM 44a'da "Maḥşerde ne yerde isteyüp bulam/Dilemezem ey baba sensüz ölem" şeklinde bulunmaktadır.

Anda bulmazsañ mizanda istegil[1057]

1183 Terāzi ḳatında bulmazsañ beni

Gel ṣırāṭ ḳatında istegil beni[1058]

1184 Ger ṣırāṭda daḫı bulmazsañ beni

Cehennemde yoḳla ey baba cānı[1059]

24a

1185 Ey ḳızum şāyed cehennemde olam

Ṭamuya Ḥaḳ gönderürse ne ḳılam[1060]

1186 Bu sözi deyüp hay hay aġladı

İşidenlerüñ yüregin ṭaġladı

1187 Çıḳdı evinden baş açup yayaḳ

Gezdi ḳırḳ gün yaz[ı]da yalın ayaḳ[1061]

1188 Yaz[ı]larda aġlayup ider fiġān

Yaş yirine gözlerinden aḳdı ḳān

1189 Çünki ḳırḳ gün ḳırḳ gice oldı tamām

Gör Kerīm Allāh neyler ey hümām[1062]

1190 Cebrā'īl'e buyurup didi kelām

Var ḥabībüme ilet benden selām

1191 Ol yetīmce ḳızcaġaz çoḳ aġladı

Yalıñuzlıḳdan cigerin ṭaġladı[1063]

[1057]Bu beyit TBMM 44b'de "Didi mü'minler ṣıfatında istegil/Anda bulmazsan mizanda istegil" şeklinde bulunmaktadır.

[1058]Bu beyit MK2 43a'da ve TBMM 44b'de "Terāzī ḳatında bulmazsañ ḳızım/Gel ṣırāṭ ḳatında isitegil özüm" şeklinde bulunmaktadır.

[1059]Bu beyit MK2 43a'da "Daḫı ṣırāṭda bulmazsañ ḳızım beni /Cehennemde yoḳla ey baba cānı" şeklinde bulunmaktadır.

[1060]Bu beyit MK2 43a'da "Daḫı ṣırāṭda bulmazsañ ḳızım beni /Cehennemde yoḳla ey baba cānı" şeklinde bulunmaktadır.

[1061]Bu beyit MK2 43a'da "Çıḳdı evden baş açuḳ yalın ayaḳ/Gezdi ḳırḳ gün yazıda yalın ayaḳ" ve TBMM 44b'de "Çıḳdı gitdi baş açuḳ yayaḳ/Gezdi ḳırḳ gün yazıda yalın ayaḳ" şeklinde bulunmaktadır.

[1062]Bu beyit MK2 43a'da "Çünki ḳırḳ gün ḳırḳ gice oldı tamām/Görelim Allāh neyler ey hümām" ve TBMM 44b'de "Çünki ḳırḳ gün ḳırḳ gice oldı tamām/Gör Kerīm ilāhī neyler hümām" şeklinde bulunmaktadır.

[1063] Bu beyit MK2 43b'de ve TBMM 44b'de "Ol yetīm ḳızcaġız çoḳ aġladı/Yalıñuzlıḳdan cigerin ṭaġladı" şeklinde bulunmaktadır.

1192 Anlara küllī keremler işledim
Raḥmet idüp anları bāġışladı[1064]
1193 Cebrāīl geldi hemān Muḥammed'e
Ḥaḳ Teʿālānuñ ḥabībi Aḥmed'e
1194 Yā Muḥammed Tañrı eyledi selām
Otdan āzād Mālik ibni es-Selām[1065]
1195 Himmeti gürdür ire cümleñüze
Derd-ile āmīn diñ imdi bu söze[1066]
1196 Āli evlādı seversen ey dede
Āşıḳāne vir ṣalavāt Aḥmed'e[1067]
1197 Ḥaḳ dedi şol ḳorḳudan ḳaçar ḳulı
Çaġır getür cennete döndi yolı[1068]
1198 Ḳorḳulardan yarılaraḳ cānı
Gözlerinden ḳanlu yaşlar ṣaçanı[1069]
1199 Yā Muḥammed otdan āzād eyledüm
Ġuṣṣalardan ḳurtarup şād eyledüm[1070]
1200 Resūl emr itdi kişiler ṣaldılar
Arayup bulup aluban geldüler
1201 İssiden ḳapḳara yanmışdı aḳ teni
Aç ṣuṣuz gey żaʿīf olmuş cānı[1071]

[1064] Bu beyit MK2 43b'de "Anlara lutf ü keremler işledüm/Raḥmet idüp anları bāġışladı" şeklinde bulunmaktadır.
[1065] Bu beyit MK2 43b'de ve TBMM 44b'de "Yā Muḥammed Tañrı eyledi selām/Oddan āzād oldı Mālik ibni Selām" şeklinde bulunmaktadır.
[1066] Bu beyit MK1 ve TBMM 44b'de bulunmamaktadır.
[1067] Bu beyit MK1 ve TBMM 44b'de bulunmamaktadır.
[1068] Bu beyit MK2 43b'de"Ḥaḳ dedi şol ḳorkudan ḳulı/Çevür getür cennete döndi yolı" ve TBMM 45a'da "Ḥaḳ dedi şol ḳorkudan ḳaçan/Ḳorḳumuzdan yazılara ḳaçan" şeklinde bulunmaktadır.
[1069]Bu beyit MK2 43b'de"Benüm ḳorḳumdan yazıya ḳaçanı/Gözlerinden ḳanlu yaşlar ṣaçanı" ve TBMM 45a'da "Ḳulı çaġır getür cennete döndi yolı/Gözlerinden ḳanlı yaşlar ṣaçanı" şeklinde bulunmaktadır.
[1070]Bu beyit MK2 43b'de "Yā Muḥammed oddan āzād itdi Ḥaḳ/Ġuṣṣalardan arıdup şād itdi Ḥaḳ" ve TBMM 45a'da "Yā Muḥammed oddan āzād itdi Ḥaḳ/Ġuṣṣadan arıduban şād itdi Ḥaḳ" şeklinde bulunmaktadır.
[1071]Bu beyit MK2 43b'de "İssiden ḳapḳara yanmış aḳ teni/Aç ṣuṣuzluḳdan żaʿīf olmuş cānı" ve TBMM 45a'da "İssiden ḳapḳara yanmış aḳ teni/Aç ṣuṣız ḳi żaʿīf olmış cānı" şeklinde bulunmaktadır.

24b

1202 Resūl eydür Mālik ibni es-Selām'a
Beşāret var gel ḳulaḳ ṭut kelāma[1072]

1203 Ol ṣaḥābe aġlayup dir yā resūl
Bir dilegim var anı eyle ḳabūl[1073]

1204 Muştuluḳ sözi ol di baña
Oḳu ol āyet ki gelmişdür saña[1074]

1205 Ol cehennem āyetin eşideyin
Ben de aña göre bir iş ideyin[1075]

1206 Oḳudur resūl cehennem āyetin
Bildi aṣḥāb maʿnisiyle ġāyetin[1076]

Ḳāle'llāhü tebāreke ve ṭeʿālā "Ve inne cehenneme lemevāʿide hüm ecmaʿīn"[1077]

1207 Mālik ibni es-Selām eşiddi bunı
Hemān bir kez Ḥaḳ deyüp virdi cānı

1208 Cānı teslīm ḳıldı Allāh yoluna
Hemān Ḥaḳ virmek gerekdür ḳavlüle[1078]

1209 Resūl aġladı ṣaḥābeler bile
Didi ḫaber yārenler gele[1079]

1210 Faḫr-i ʿālem didi aṣḥāba geliñ
Bu ḥaḳīḳī şehīde namāz ḳıluñ

[1072]Bu beyit MK2 43b'de "İtdi Resūl yā Mālik ibni Selām/Bir dilegim var anı eyle ḳabūl" ve TBMM 45a'da "Resūl eydür yā Mālik bin Selām/Beşāret var gel ḳulaḳ ṭut ḫoş kelām" şeklinde bulunmaktadır.

[1073]Bu beyit MK2 43b'de "İtdi Resūl yā Mālik ibni Selām /Bir dilegim var anı eyle ḳabūl" ve TBMM 45a'da "Ol ṣaḥābe aġlayup dir yā resūl/Bir dilegüm var anı eyle ḳabūl" şeklinde bulunmaktadır.

[1074] Bu beyit MK2 44a'da "Muştılıḳ sözi nedür sen di baña/Oḳı ol āyet ki gelmişdür saña" ve TBMM 45a'da "Muştılıḳ nedürür di baña/Oḳı ol āyeti gelmişdir saña" şeklinde bulunmaktadır.

[1075] Bu beyit MK2 44a'da "Ol cehennem āyetin işideyin/Ben de aña göre bir iş ideyim" şeklinde bulunmaktadır.

[1076]Bu beyit MK2 44a'da "Resūlü'llāh oḳudı cehennem āyetin/Bildi aṣḥāb maʿnisiyle ġāyetin" ve TBMM 45a'da "Oḳudı resūl cehennem āyetin/Bildi aṣḥāb maʿnisiyle ġāyetin" şeklinde bulunmaktadır.

[1077] 1053 numarada geçen ayet MK2 44a'da ve TBMM 45a'da nüshalarında tekrar edilmiş MK1'de bulunmamaktadır.

[1078] Bu sözcük MK2 44a'da ve TBMM 45a'da "kulına" şeklinde yazılmıştır.

[1079]Bu beyit MK2 44a'da ve TBMM 45b'de "Resūl aġladı ṣaḥābeler bile/Didi ḫaber ḳıluñ yārenler gele" şeklinde bulunmaktadır.

1211 Ḥaḳ Teʿālā ḳorḳusundan ile cān virene
Ḥāẓır olun bu maḳāma irene[1080]

1212 Didi her kim ölümi böyle ola
Şād u Ḥaḳ'dan ola ol dāʾim güle[1081]

1213 Buncılayın meyyite her kim namāz
Ḳılur ise kendüde yazıḳ ḳomaz

1214 Ḥaḳ Teʿālā yarlaġaya anları
Yarlaġanup rāḥat ola cānları[1082]

1215 İşde Ḥaḳ'dan ḳorḳucı şöyle olur
Otdan āzād her kim namāzın ḳılur[1083]

1216 Zümre zümre cümle aṣḥāb geldiler
Namāzın ḳılma ḥāẓır oldılar[1084]

1217 Ehl-i beyti āli evlādı ḳamu
Ḥāżır oldı cümle anda ʿamu

1218 Raḥmetü'llāhdan süresin çoḳ ṣafā
Vir ṣalavāt rūḥ-ı pāki Muṣṭafā[1085]

1219 Himmeti gürdür irdür cümleñüze
Derd-ile āmīn diñ imdi bu söze[1086]

25a

1220 Emīr Sulṭān himmet eylerse bize
Bu kitābı oḳuyam diñle yine

[1080] MK2 44a'da ve TBMM 45b'de "Ḥaḳ korḳusıyla cān virene/Ḥāẓır olun bu maḳāma irene bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1081]Bu beyit MK2 44a'da "Didi her kim ölümi böyle ola/Şād u ḥandān ola dāʾim güle" ve TBMM 45b'de "Didi her kim ölmeli böyle öle/Şād u ḥandān oluban dāʾim güle" şeklinde bulunmaktadır.

[1082] Bu beyit MK2 44a'da ve TBMM 45b'de "Ḥaḳ Teʿālā yarlıġaya anları/Yarlıġanup rāḥat ola cānları" şeklinde bulunmaktadır.

[1083] Bu beyit MK2 44a'da "İşde Ḥaḳ'dan ḳorḳu şöyle olur/Namāzın ḳılan oddan āzād olur" şeklinde bulunmaktadır.

[1084]Bu beyit MK2 44b'de "Zümre zümre cümle aṣḥāb geldiler/Namāzına cümle ḥaẓır oldılar" ve TBMM 45b'de "Zümre zümre cümle aṣḥāb geldiler/Namāzın ḳılmaġa ḥaẓır oldılar" şeklinde bulunmaktadır.

[1085]MK2 44b'de bulunan bu beyit MK1 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

[1086]MK2 44b'de ve TBMM 45b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

1221 Çoḳ şükür ḳıl ümmet olduḳ Aḥmed'e
Vir ṣalavāt ʿaşḳıla Muḥammed'e[1087]

1222 Āli evlādı seversen ey dede
Āşıḳāne vir ṣalavāt Aḥmed'e[1088]

1223 Raḥmet olup cānıñuz bulsun ḥayāt
Şevḳ-ile deñ hep resūle eṣ-ṣalāt[1089]

1224 Ol şehīde ḳılmaḳ isterler namāz
Ḳızcaġaz atasını dilden ḳomaz[1090]

1225 Yirince aṣḥāb meger yoldan gelür
İşidirler bir evden zārī gelür[1091]

1226 Mālik ibni es-Selām'üñ eviydi ol
Gelür-iken oraya uġradı yol

1227 İşidirler ḳızcaġaz aġladığın
Ol yetīmcik cigerin ṭaġladığın[1092]

1228 Dir ki baba bu yetīmce ḳızuñı
Gele gör ḥālin ki gör şol yüzüni[1093]

1229 İşde ḳırḳ gündür ki senden ayrıyam
Beni ṣaġ ṣanma ki ġāyet ṣayruyam

1230 Aġlamaḳdan uyḳu yüzün görmedim
Bir loḳma ṭaʿām ḳarnıma ḳomadım[1094]

1231 Yemek içmek unuduldı ṭatmadum

[1087]TBMM 45b'de bulunan bu beyit MK1 ve MK2 nüshasında bulunmamaktadır.
[1088]MK2 44b'de ve TBMM 45b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1089]MK1 25a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[1090]Bu beyit TBMM 46a'da "Diñle imdi ol şehīde ḳılmaḳ isterler namāz/Ḳızcaġaz atasını dilinden ḳomaz" şeklinde bulunmaktadır.
[1091]Bu beyit MK2 44b'de TBMM 46a'da "Bir nice aṣḥāb meger yoldan/yolda gelür/İşidürler bir evden zārī gelür" şeklinde bulunmaktadır.
[1092] Bu beyit MK2 44b'de "İşidürler ḳızcaġaz aġladuġun/Ol yetime cigerin ṭaġladuġuñ" ve TBMM 46a'da "İşidirler ḳızcaġaz aġladığın/Ol yetimce cigerin ṭaġladığıñ"şeklinde bulunmaktadır.
[1093]Bu beyit MK2 44b'de "Dir idi ey baba bu yetimce ḳızıñı/Gele göreyin ḥāliñi ve yüzüñi" ve TBMM 46a'da "Dirdi baba bu yetimce ḳızuñı/Gele göre ḥāliñi görsün yüzini"şeklinde bulunmaktadır.
[1094]Bu beyit MK2 44b'de"Aġlamaḳdan uyḳu yüzin görmedüm/Ṭatlucaḳ ṭaʿāmı nefse virmedüm" ve TBMM 46a'da "Aġlamaḳdan uyḳu yüzün görmedim/Ṭatlu Ḥaḳ ṭaʿāmı nefse virmedim"şeklinde bulunmaktadır.

Ḳuşaġum çözüp döşege yatmadum

1232 Ben bu evde yalıñuz eglenemedüm

Rāḥat olu[p] bir nefes diñlemedim[1095]

1233 Babacuġum ḥasret oldum yüzüñe

Müştāḳ oldum baba dertlü sözüñe[1096]

1234 Seni ne yirde arayup bulayın

Ṭāḳatüm ḳalmadı yā ne ḳılayın[1097]

1235 İşidenler ḳızcıġazuñ sözini

Aġlamaḳdan yavı ḳıldı özini[1098]

1236 Çaġırdılar ḳızcaġaz gel gidelüm

Biz seni ol ataña iledelüm[1099]

25b

1237 Çün atası adını eşitdi ḳız

Yalın ayaḳ yürüben çıḳdı tiz[1100]

1238 Ol yārenler mescide geldi ḳamu

Ḳızcaġazdan yanlarınca ey ʿamu[1101]

1239 Baḳdı ḳız gördi resūlü oturur

Ṣaḥābeler kimi aġlar kim ṭurur[1102]

1240 Gördi yatur ortada bubasını

[1095] Bu beyit MK2 45a'da"Ben bu evde yalıñız eglenmedim/Rāḥat olup bir nefes dinlenmedim" ve TBMM 46a'da "Ben bu evde yalıñız eglenmedim/Rāḥat idüp bir nefes dinlenmedim"şeklinde bulunmaktadır.

[1096] Bu beyit MK2 45a'da"Babacuġum ḥasret oldum yüzüñe/Müştāḳ oldum baba dürlü sözüñe" ve TBMM 46a'da "Babacuġum ḥasret yüziñe/Müştāḳ oldım baba dertlü sözüñe"şeklinde bulunmaktadır.

[1097]Bu beyit MK2 45a'da"Seni nerde arayup bulam/Ṭāḳatim ḳalmadı ya ben ne ḳılam" ve TBMM 46a'da "Seni ne yerde arayup bulayım/Ṭāḳatim ḳalmadı ya ne ḳılayım"şeklinde bulunmaktadır.

[1098]Bu beyit MK2 45a'da"İşidenler ḳızcıġuz sözini/Aġlamaḳdan yavı ḳıldı özini" ve TBMM 46a'da "İşidenler ḳızcaġazın sözini/Aġlamaḳdan yavı ḳıldı öziñi"şeklinde bulunmaktadır.

[1099]Bu beyit MK2 45a'da"Çaġırdılar ḳızcuġaz gel gidelim/Biz seni ol atañā iletelim" ve şeklinde bulunmaktadır.

[1100]Bu beyit MK2 45a'da "Çün işitdi atası adını ḳız/Yalın ayaḳ yügürdüben irdi tiz" ve TBMM 46b'de "Çün atası adını işit ḳız/Yalın ayaḳ yügriyüben çıḳdı tez"şeklinde bulunmaktadır.

[1101]Bu beyit MK2 45a'da "Ol yārenler mescide geldi ḳamu/Ḳızcuġaz da yārenlerince ey ʿamu" ve TBMM 46b'de "Ol yārenler mescide geldi ḳamu/Ḳızcuġaz da yanlarınca ey ʿamu"şeklinde bulunmaktadır.

[1102]Bu beyit MK2 45a'da "Baḳdı ḳız gördi ki resūl oturur/Ṣaḥābeler kimi aġlar kim ṭurur" ve TBMM 46b'de "Baḳdı gördi resūl oturur/Ṣaḥābeler kimi aġlar kim ṭurur"şeklinde bulunmaktadır.

Yüzüne örtmüş resūl ridāsını[1103]

1241 Ṭapu ḳılup ḳızcaġaz dir yā resūl

Baña destūr var mıdur ey pür uṣūl[1104]

1242 Buyurursañ yā baba dek varısa

Selām virüp der ne yatursın ata[1105]

1243 Virdi destūr yanına dek vardı tā

Selām virüp der ne yatursın ata[1106]

1244 Meger öldügün eşitmemiş ḳızı

Anuñ içün der atasına sözi[1107]

1245 Çünki geldi ḳız atası ḳatına

Aġlamaḳ geldi resūl ḥaẓretine

1246 Didi edebsiz degildüñ sen ata

Hiç resūle ḳarşu adam mı yata

1247 ʿĀlemüñ faḫri Muḥammed Muṣṭafā

Otururken bu yatmaḳdan ne ṣafā

1248 Utanmayup ḥuzūrında kim yata

Uyuduñsa uyanasan yā ata[1108]

1249 Nice bunuñ gibi sözler söyledi

Hiç cevāb gelmez dönüp āh eyledi[1109]

1250 Resūl eydür ki aña yā ḳız[ca]ġaz

[1103]Bu beyit MK2 45a'da "Gördi yatur ortada babasın/Yüzine örtmüş resūlu'llāh ridāsın" ve TBMM 46b'de "Gördi yatur ortada babasını/Yüzine örtmüş resūl ridāsını"şeklinde bulunmaktadır.

[1104]Bu beyit MK2 45a'da "Ṭapu ḳılup ḳızcuġaz dir yā resūl/Baña destūr var mıdur ey pür uṣūl" ve TBMM 46b'de "İziñ ḳılup ḳızcuġaz dir yā resūl/Baña destūr var mıdur ey pür uṣūl"şeklinde bulunmaktadır.

[1105]Bu beyit MK2 45a'da "Buyurursañ babam yanına varam/Göresim geldi varup görem yüzin" ve TBMM 46b'de "Buyurursañ babam yanına varam/ Göresim geldi varup görem"şeklinde bulunmaktadır.

[1106] MK2 45a'da ve TBMM 46b'de "Didi destūr yanına dek var ana/Selām virüp dir ne yatursın ata"şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1107]Bu beyit MK2 45b'de ve TBMM 46b'de "Meger öldügin işitmemişdi ḳızı/Anuñ çün dir atasına bu sözi" şeklinde bulunmaktadır.

[1108] Bu beyit MK2 45b'de "Utanmayup resūl ḳatında yatam/Uyuduñsa uyanasın ey atam" ve TBMM 46b'de "Utanmayup ilerüde kim yata/Uyudıñsa uyanasın ey ata" şeklinde bulunmaktadır.

[1109]Bu beyit MK2 45b'de "Utanmayup resūl ḳatında yatam/Uyuduñsa uyanasın ey atam" ve TBMM 46b'de "Utanmayup ilerüde kim yata/Uyudıñsa uyanasın ey ata" şeklinde bulunmaktadır.

Ataña söz söyleme çoġ u az[1110]

1251 Senüñ atañ dünyādan gitmişdürür

Cānı anuñ ḫażrete yetmişdürür

1252 Ḳız bu sözi işidincek oturur

Tiz yüzünden ol ridāyı görür[1111]

26a

1253 Hey babacuġum deyüben çāġurur

Yüzüni atası yüzüne urur[1112]

1254 Aġlayup derd-ile yanup yaḳulur

Ayrıluġa doymayup zārī ḳılur[1113]

1255 Fiġān idüp zārī aġladı

Cümle aṣḥābuñ cigerin ṭaġladı[1114]

1256 Didi ḳız dir yā resūl bu atamı

Kim öldürdi eyledi bu mātemi[1115]

1257 Resūl eydür kim atañı öldüren

Meclisimüz mātemiyle ṭolduran[1116]

1258 Cehennem āyeti gelmişdi baña

Okuyuvirdüm ben anı ataña[1117]

[1110] Bu beyit MK2 45b'de "Resūl eyder aña ki yā ḳızcuġāz/Ataña sen söz söyleme çoġ u az" ve TBMM 47a'da "Resūl eyder ana kim yā ḳızcuġāz/Ataña söz söyleme sen çoḳ az" şeklinde bulunmaktadır.

[1111] Bu beyit MK2 45b'de "Ḳız bu sözi işidincek oturur/Tiz yüzinden ol ridāyı götürür" ve TBMM 47a'da "Ḳız bu sözi işidicek oturur/Ḳız yüzinden ol ridāyı götürür" şeklinde bulunmaktadır.

[1112] Bu beyit MK2 45b'de "Hey babacuġım deyüben çaġırur/Yüzini atası yüzine urur" ve TBMM 47a'da "Hey babacıġım deyüben çaġırır/Yüzini atası yüzine urur" şeklinde bulunmaktadır.

[1113] Bu beyit MK2 45b'de ve TBMM 47a'da "Aġlayup derd-ile yanup yaḳılur/Ayruluġa doymayup zārī ḳılur" şeklinde bulunmaktadır.

[1114]Bu beyit MK2 45b'de "Fiġān idüp zārī zārī aġladı/Cümle aṣḥābuñ cigerin ṭaġladı" ve TBMM 47a'da "Fiġān idüp zārī zārī aġladı/Cümle aṣḥābın cigerin ṭaġladı" şeklinde bulunmaktadır.

[1115]Bu beyit MK2 45b'de "Döndi ḳız dir yā resūl bu atamı/Kim öldürdi eyledi bu mātemi" ve TBMM 47a'da "Döndi ḳız dir yā resūl bu atamı/Kim öldürdi eyledi bu mātemi" şeklinde bulunmaktadır.

[1116] Bu beyit MK2 46a'da "Resūl eyder kim atañı öldüren/Meclisimüz matem-ile ṭolduran" ve TBMM 47a'da "Resūl eyder ki atanı öldüren/Meclisimüz matem-ile ṭolduran" şeklinde bulunmaktadır.

[1117] Bu beyit MK2 46a'da "Cehennem āyeti gelmişdür baña/Okuyuvirdim ben anı ataña" ve TBMM 47a'da "Cehennem āyeti gelmişdir bana/Okuyup virdim ben anı ataña" şeklinde bulunmaktadır.

1259 İşidicek añlayup bildi anı

Ḥaḳ yolına virdi ol dem ol cānı[1118]

1260 Ḥaḳ Teʿālā ḳo[rḳu]sından öldi ol

Anuñ çün yüce maḳām bul[dı] ol[1119]

1261 Ḳorḳulı āyet işiddi virdi cān

Ḳızcaġaz daḫı beter ḳıldı fiġān[1120]

1262 Ol ḳız eydür yā resūl didim saña

Ol gelen āyeti eydivir baña[1121]

1263 Oḳu ol āyeti ben de bileyin

Ḥaḳḳ bize ne dimiş āgāh öleyin[1122]

1264 Resūl eydür ḳızcaġaz ṣabrit hele

Atañ gibi duymayasın kim bile

1265 Ṭāḳatiñ yetmeye şāyed ölesin

Sen daḫı atañ gibi kim ölesin[1123]

1266 Sen cehennem āyetin gūş itmege

Şāyed duymayasın kim işitmege[1124]

1267 Yā resūlullāh deyüben çaġıra

Kerem et oḳu deyin baġıra[1125]

[1118]Bu beyit MK2 46a'da "İşidicek añlayup bildi anı/Ḥaḳ yolına virdi ol ṭaṭlu cānı" ve TBMM 47a'da "İşidicek añlayup bildi anı/Ḥaḳ yolına virdi ṭaṭlu cānı" şeklinde bulunmaktadır.

[1119] Bu beyit MK2 46a'da "Ḥaḳ Teʿālā ḳorḳusından öldi ol/Anıñ içün yüce maḳām buldı ol" ve TBMM 47a'da "Ḥaḳ Teʿālā ḳorḳusından öldi ol/Anıñ içün yüce ı buldı ol" şeklinde bulunmaktadır.

[1120]Bu beyit MK2 46a'da ve TBMM 47a'da "Ḳorḳulu āyet işitdi virdi cān/Ḳızcuġaz daḫı beter ḳıldı fiġān" şeklinde bulunmaktadır.

[1121]Bu beyit MK2 46a'da "Ol ḳız eydür yā resūl direm saña/Ol gelen āyāti iydivir baña" ve TBMM 47a'da "Ḥaḳ Teʿālā ḳorḳusından öldi ol/Anıñ içün yüce maḳāmı buldı ol" şeklinde bulunmaktadır.

[1122] Bu beyit MK2 46a'da "Oḳu ol āyeti ben de bileyim/Ḥaḳḳ bize ne dimiş āgāh öleyim" şeklinde bulunmaktadır

[1123] Bu beyit MK2 46a'da "Ṭāḳatiñ yetmeye şāyed ölesin/Sen daḫı atañ fevt olasın" ve TBMM 47b'de "Ṭāḳatiñ yetmeye şāyed ölesin/Sen daḫı atañ gibi fevt olasın" şeklinde bulunmaktadır.

[1124] Bu beyit MK2 46a'da "Sen cehennem āyetin gūş itmege/Ṭākatüñ yitmeye işitmeklige" ve TBMM 47b'de "Cehennem āyetiñ gūş itmege/Şāyet duymayasın işitmege" şeklinde bulunmaktadır.

[1125]Bu beyit MK2 46a'da "Yā resūlullāh deyüben çaġıra/Kerem it oḳu deyüben çaġıra" ve TBMM 47b'de "Yā resūlullāh deyüben çaġırır/Kerem it oḳı deyüben baġırır" şeklinde bulunmaktadır.

26b

1268 Bende sabra çāre yoḳdur yā resūl

Oḳuyuver işidem ey pür-uṣūl

1269 Gördi beklemez de resūl oḳudı

Ḥaḳ cevābı cūşa gelüp şaḳıdı[1126]

Ḳāle'llāhü tebāreke ve Teʿālā

Ve inne cehenneme lemevʿidühüm ecmaʿīn[1127]

1270 Çünki oḳundı cehennem āyeti

Ḳızcaġazı ditremek dutdı ḳatı

1271 Bir āh idüp eyledi fiġānını

Ḥaḳ yoluna teslīm itdi cānını[1128]

1272 Çünki aṣḥāb gördiler bu ḥāleti

Cümlesini aġlamaḳ dutdı ḳatı

1273 Resūlullāh ḳıldı namāzlarını

Feriştahlar dutdı gūy yüzlerini[1129]

1274 Ṣaf ṣaf olup cümle aṣḥāb tamām

Ḳıldılar namāzlarını ey hümām[1130]

1275 Didiler kim taḥsīn ol ikisine

Namāzların ḳılup iletdiler sine[1131]

1276 Ḥaḳḳına ḳoyup duʿālar ḳıldılar

Yine resūl hücresine geldiler[1132]

[1126] Bu beyit MK2 46a'da "Gördi beklemez de resūl oḳudı/Ḥaḳ ṭūṭusı ḫūşa geldi şāḳıdı" ve TBMM 47b'de "Gördi resūl beklemeyüp oḳudı/Ḥaḳ ṭūṭī cūşa geldi şāḳıdı" şeklinde bulunmaktadır.

[1127] Şüphesiz cehennem, onların hepsinin buluşacagı yerdir. (Hicr Suresi 43. Ayet)Bu ayet TBMM 47b'de yazılmamıştır.

[1128]Bu beyit TBMM 47b'de "Bir āh idüp eyledi fiġānı/Ḥaḳ yoluna teslīm itdi cānı"şeklinde bulunmaktadır.

[1129] Bu beyit MK2 46b'de ve TBMM 47b'de "Resūlullāh ḳıldı namāzlarını/Feriştahlar ṭutdılar yüzlerini" "Gördi resūl beklemeyüp oḳudı/Ḥaḳ ṭūṭī cūşa geldi şāḳıdı" şeklinde bulunmaktadır.

[1130]Bu beyit MK2 46b'de "Ṣaf olup cümle aṣḥābı tamām/Ḳıldılar namāzlarını ey hümām" şeklinde bulunmaktadır.

[1131]Bu beyit MK2 46b'de "Diler taḥsīn ola ikisine/Namāzların ḳılup ḳodular sine" şeklinde bulunmaktadır.

[1132]Bu beyit MK2 46b'de "Ḥaḳḳına koyup duʿālar itdiler/Yine resūl hücresine geldiler" şeklinde bulunmaktadır.

1277 Rūzi ḳıla Ḥaḳ bize de ṣalavāt
Virelüm bu iki rūḥa ṣalavāṭ[1133]

1278 Āli evlādı seversen ey dede
Āşıḳāne vir ṣalavāt Aḥmed'e[1134]

1279 Çoḳ şükür ḳıl ümmet olduḳ Aḥmed'e
Vir ṣalavāt ʿaşḳıla Muḥammed'e[1135]

1280 İşit imdi resūlu'llāh nider
ʿĀṣīlere nice şefāʿat ider[1136]

1281 Yine himmet şeyḫimizden olursa
Hem resūlüñ şefāʿati olursa[1137]

1282 Pīrim Muḥyiddīn girsün söze
Muştuluḳ ḫaberleriñ virsin bize[1138]

1283 Rabbüm Allāh naṣīb eylerse yine
Bu kitābı oḳuyam diñleyene[1139]

1284 Raḥmet idüp cānıñuz bulsun ḥayāt
Deñ derūn-ı cān u dilden eṣ-ṣalāt[1140]

1285 Nice raḥmet bulur görüñ ʿāṣīler
Ṣanmañuz kim şöyle ḳala ḳāṣiler[1141]

1286 Kimler şefāʿati ider anlara
Ol günāh deñizine ṭalanlara[1142]

[1133] Bu beyit TBMM 48a'da "Rūzi ḳıla Ḥaḳ bize de ḫalāvet/Vire kim bu iki rūḥa ṣalavāṭ" "Gördi resūl beklemeyüp oḳudı/Ḥaḳ ṭūṭī cūşa geldi şāḳıdı" şeklinde bulunmaktadır.
[1134] TBMM 48a'da bulunan bu beyit, MK2 46b'de ve MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1135] TBMM 48a'da bulunan bu beyit, MK2 ve MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1136] MK2 46b'de ve TBMM 48a'da bulunan bu beyit, MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1137] MK2 46b'de ve TBMM 48a'da bulunan bu beyit, MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1138] MK2 46b'de ve TBMM 48a'da "Pīrim Muḥyiddīn yine girsün bu söze/Muştulıḳ ḫaberleriñ virsün size" şeklinde bulunan bu beyit, MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1139] MK1 26b'de bulunan bu beyit, MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[1140] MK1 26b'de bulunan bu beyit, MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[1141]MK2 46b'de ve TBMM 48a'da "Nice raḥmet bulur görün ʿāṣīler/Ṣanmañuz şöyle ḳala ol ḳāṣiler" şeklinde bulunan bu beyit, MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1142] MK2 47a'da ve TBMM 48a'da "Kimler ider şefāʿati anlara/Ol günāh denizine ṭalanlara" şeklinde bulunan bu beyit, MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

1287 İşidiñ bizim içün neylediler

Baş açup Ḥaḳḳ'a neler söylediler[1143]

1288 Şefāʿati bize nice ḳıldılar

Gör bizim çün ne yanup yaḳıldılar[1144]

1289 Çün işidiñiz nice dürlü ḫaber

Bu sözde işidiñ gey muʿteber[1145]

1290 Şerḥ idelim bu sözi daḫı size

Raḥmet itsün Tañrı diñ amma bize[1146]

1291 Kim ki dir ise Tañrı raḥmet ḳıla

Aña daḫı Tañrı raḥmetler ḳıla[1147]

1292 Resūlu'llāh didi aṣḥaba ṭuruñ

Her biriñiz evleriñize varuñ[1148]

1293 Yine ḫaber olıcaġız geleyin

Her dirse size anı ḳılayın[1149]

1294 Selāmlayup melāmetle gitdiler

Vaḳtı iki eyleyüp ṣabr itdiler[1150]

1295 Fāṭıma'ya didi ḳızım sen daḫı

Var eviñe işde varam ben daḫı[1151]

1296 Elin öpüp Fāṭıma daḫı gider

[1143] MK2 47a'da ve TBMM 48a'da "İşidiñ bizim çün neylediler/Baş açuḳ Ḥaḳḳ'a neler söylediler" şeklinde bulunan bu beyit, MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1144] MK2 47a'da ve TBMM 48a'da bulunan bu beyit, MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1145] MK2 47a'da ve TBMM 48a'da "Çoḳ işitdüñiz dürlü ḫaber/Bu sözi de işidiñ ki muʿteber" şeklinde bulunan bu beyit, MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1146] MK2 47a'da ve TBMM 48a'da bulunan bu beyit, MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1147] MK2 47a'da ve TBMM 48b'de "Kim ki dirse Tañrı raḥmetler ḳıla/Aña daḫı Tañrı raḥmetler ḳıla" şeklinde bulunan bu beyit, MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1148] MK2 47a'da ve TBMM 48b'de "Resūlu'llāh didi aṣḥaba ṭuruñ/Her biriñüz evli eviñüze varıñ" şeklinde bulunan bu beyit, MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1149] MK2 47a'da ve TBMM 48b'de "Yine ḫaber olıcaḳ gelesiz/Her dirsem size de anı ḳılasız" şeklinde bulunan bu beyit, MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1150] MK2 47a'da ve TBMM 48b'de bulunan bu beyit, MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1151] MK2 47a'da ve TBMM 48b'de "Fāṭıma'ya didi ḳızım sen daḫı/Var evine işde vardım ben daḫı" şeklinde bulunan bu beyit, MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

İşit imdi ol ḥabībü'llāh nider[1152]

1297 Yalıñuz ḳalup biraz fikr eyledi

Zikr idüben bir güzel fikr eyledi[1153]

1298 Hücresinden ṭaşra çıḳuban gider

Şöyle melūl göñli āhlar ider[1154]

1299 Muḥammed'üñ gözi yaş-ıla doldı

Ḳızı Fāṭıma'nuñ evine geldi[1155]

1300 Ḥasan'a Ḥüseyin'e der ey güllerüm

Cān gülüstānundaki bülbüllerüm[1156]

1301 Fāṭıma'ya didi ḳızım bileyin

Ol mevlāma ʿarż-ı ḥācet idelim[1157]

27a

1302 Geliñ siziñle münācāt idelüm

Tañrımuza ʿarẓ-ı ḥācāt idelüm[1158]

1303 Ḥasan'ı Ḥüseyn'i öpdi gider

İki elinde ikisi diñle nider[1159]

1304 Didi ben Cebel-i Kubeys'e giderem

Varup anda Ḥaḳ'dan ümmet diyerem[1160]

[1152]MK2 47a'da ve TBMM 48b'de bulunan bu beyit, MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1153] MK2 47a'da ve TBMM 48b'de "Yalıñuz ḳalup biraz fikr eyledi/Zikr idüp hem bir güzel fikr eyledi" şeklinde bulunan bu beyit, MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1154] MK2 47a'da ve TBMM 48b'de bulunan bu beyit, MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1155] Bu beyit MK2 47a'da ve TBMM 48b'de "Ḳızı Fāṭıma'nıñ evine geldi/Mübārek gözleri yaşıla ṭoldı" şeklinde bulunmaktadır.

[1156] Bu beyit MK2 47a'da "Ḥasan'a Ḥüseyin'e dir güllerim/Cān gülistānunda key bülbüllerim" ve TBMM 48b'de "Ḥasan'a Ḥüseyin'e der ey güllerim/Cān gülistānunda bülbüllerim" şeklinde bulunmaktadır.

[1157] TBMM 48b'de "Fāṭıma'ya dir ḳızım bilesin/Örtünüp çār ʿĀyişele'yle gelin" şeklinde bulunan bu beyit MK1'de bulunmamaktadır.

[1158] Bu beyit MK2 47a'da "Geliñ siziñle münācāt idelüm/Tañrımuza ʿarẓ-ı ḥācāt idelim" ve TBMM 48b'de "Geliñ siziñle münācāt idelüm/Tañrımuza ʿarẓ-ı ḥācāt idelim" şeklinde bulunmaktadır.

[1159] Bu beyit TBMM 48b'de "Ḥasan'ı Ḥüseyn'i öpdürdi gider/İki elinde ikisi diñle nider"şeklinde bulunan bu beyit MK1'de bulunmamaktadır.

[1160]Bu beyit MK2 47b'de "Didi ben Cebel-i Kubeys'e giderem/Varup anda Ḥaḳ'dan ümmet dilerem" ve TBMM 49a'da "Didi Cebel-i Kubeys'e ben giderim/Varup anda Ḥaḳ'dan ümmet dilerim" şeklinde bulunmaktadır.

1305 Yine ümmet teşvīşin düşdi baña
Daḫı derdüm var diyem anda saña[1161]

1306 Ḥasan Ḥüseyinle üçi gitdiler
Pāk abdest aluban gör ki netdiler[1162]

1307 Cebel-i Ḳubeys ṭaġına çün varalar
Yönlerin Mekke'ye ḳarşu ṭuralar[1163]

1308 İşid imdi Muṣṭafā'nuñ ḥālini
Ḥüseyn ile Ḥasan nitdi yolını[1164]

1309 Resūl eydür ey gözümüñ nūrları
İşidiñ neye getürdüm sizleri[1165]

1310 Ey dedenin cānları didi ol şāh
Ki sizden rāżı olsun yüce Allāh[1166]

1311 Diñleñüz ol Ḥaḳ Teʿālā ne dimiş
Ümmeti ṭamuya ḳoyam dimiş[1167]

1312 Dir cehennem vaʿde ḳılmış anlara
Ol ẓaʿīf ümmetlere ol cānlara[1168]

1313 Anda kim Ḥaḳḳ'uñ ḳatı ḫışmı ola
Ol ẓaʿīf ümmetleriñ ḥāli no'la[1169]

[1161] Bu beyit MK2 47b'de "Gine ümmet teşvīşi düşdi baña/Didi derdim vardır anda saña" ve TBMM 49a'da "Yine ümmet teşvīşi düşdi baña/Didi derdim vardım anda saña" şeklinde bulunmaktadır.

[1162] Bu beyit MK2 47b'de "Ḥasan Ḥüseyinle üçi gitdiler/Pāk abdes alup gör neler itdiler" ve TBMM 49a'da "Ḥasan Ḥüseyinle üçi gitdiler/Pāk abdest alup gör ne itdiler" şeklinde bulunmaktadır.

[1163]Bu beyit MK2 47b'de "Cebel-i Ḳubeys Ṭaġı'na hem vardılar/Yönlerin Mekke'ye ḳarşu döndüler" ve TBMM 49a'da "Cebel-i Ḳubeys Ṭaġı'na çün vardılar/Yönlerin Mekke'ye ḳarşu ṭurdılar" şeklinde bulunmaktadır.

[1164] Bu beyit MK2 54a'da ve "İşit imdi Muṣṭafā'nuñ ḥālini/Ḥasan Ḥüseyn ile secdeye ḳomuş başını" ve TBMM 49a'da "İşit imdi Muṣṭafā'nuñ ḥālini/Ḥasan Ḥüseyn neye iletdi yolını" şeklinde bulunmaktadır.

[1165] MK2 47b'de 27a'da ve TBMM 49a'da "Resūl eydür ey gözlerimiñ nūrları/İşidiñ neye getürdüm sizleri bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1166] MK2 47b'de ve TBMM 49a'da "Ey dedenin cānları didi o şāh/Ki sizden rāżı olsun yüce Allāh" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1167] MK2 47b'de ve TBMM 49a'da "Diñlenüz ol Ḥaḳ Teʿālā ne dimiş/Ümmeti ṭamuya ḳoyarım dimiş" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1168]MK2 47b'de ve TBMM 49a'da "Dir cehennem vaʿde ḳılmış anlara/Ol ẓāʿīf ümmetleriñ ḥāli no'la" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1169]MK2 48a'da bulunan bu beyit MK1 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

1314 Ḳıyāmet güninde ey cān ḳuzılar
Cümle ümmet anda bizi arżular[1170]

1315 Bizden artıḳ anlara kim yār ola
Biz de olmasaḳ işleri zār ola[1171]

1316 Söyler-iken gözleri yaşı aḳar
Ḥasan ile Ḥüseyn'in baġrın yaḳar[1172]

1317 Hem söyler idi vü hem aġlar idi
Aġlamaḳdan cigerin ṭaġlar idi [1173]

1318 Ey dedeniñ ḳuzuları cānları
Siz daḫı geliñ esirgeñ anları[1174]

1319 Girmesünler nāra ʿāṣīī ümmetim
Gice gündüz analaradur himmetim[1175]

1320 Bu dem siz de yardım eyleñ baña dir
Didiler yā resūl'allāh ḫaber vir[1176]

1321 Biz ne iş işleyelüm ey yüzi gül
Kim senüñ ḥażretüñe yār ide ol[1177]

1322 Didi ey ḳuzılarum bilüñ sözi
Namāz ḳıluban yire uruñ yüzi[1178]

1323 Ola kim sizüñ yüzüñüz ṣuyuna

[1170]MK2 48a'da ve TBMM 49a'da "Ḳıyāmet günlerinde ey cān ḳuzılar/Cümle ümmet anda bizi özler" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1171]MK2 48a'da ve TBMM 49a'da "Bizden artıḳ kim ola anlara yār/Biz de olmasaḳ olurlar ḫor zār" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1172]MK2 48a'da ve TBMM 49a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1173]MK2 48a'da ve TBMM 49a'da "Söyler idi ve hem aġlar idi/Aġlamaḳdan cigerin ṭaġlar idi" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1174]MK2 48a'da ve TBMM 49a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1175]MK2 48a'da ve TBMM 49b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1176]MK2 48a'da bulunan bu beyit MK1 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[1177]MK2 48a'da ve TBMM 49b'de "Bu dem iş işleyelüm ey yüzi gül/Kim seniñ ḥażretine yār ide ol" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1178]MK2 48a'da ve TBMM 49b'de "Didi ey ḳuzılarım bilün sözi/Namāz ḳıluban yere urın yüzi" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

Sevgüli ümmetiñ odı söyüne[1179]

1324 Gey żaʿīflerdür benüm ümmetlerüm

Anlaradur ḳuzılar himmetlerüm[1180]

1325 Anları ben sizden artıḳ severim

Anlar uçmaġa girince iverim[1181]

1326 Ey benüm maʿṣūmca yavrucuḳlarum

Saʿy idiñ ümmete ḳuzucuḳlarum[1182]

1327 Bir pārecük baña yardım iyleñüz

Derd-ile aġlañ yire ḳoñ yüzüñüz[1183]

1328 Diñ dedemüz Muḥammed'iñ İlāh'ı

ʿĀṣīī ümmetiniñ çoḳdur günāhı[1184]

1329 Baġışla dir bize de ümmetinden

Dilek eyleñ pes ol Ḥaḳ ḥażretinden[1185]

1330 Zāriler ḳılup eyleñ ṭalepden

Dileñ ümmetlerimi ol Çalap'dan[1186]

1331 Ki Raḥmet eyleye anlara Allāh

Ṣuçlarını ʿafv ide ol pādişāh[1187]

1332 İşit maʿṣūmları neler ḳıldılar

Aġlaşuraḳ Ḥaḳḳ'a secde ḳıldılar[1188]

[1179] MK2 48a'da ve TBMM 49b'de "Ola kim sizün yüzinüz ṣuyına/Sevgüli ümmetiñ odı söyine" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1180] MK2 48a'da ve TBMM 49b'de "Key żaʿīflerdir benim ümmetlerim/Anlaradır ḳuzılar himmetlerim" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1181] MK2 48a'da ve TBMM 49b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1182] MK2 48b'de ve TBMM 49b'de "Ey benim maʿṣūmca ḳuzıcıḳlarım /Saʿy idiñ ümmete ḳuzıcıḳlarım" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1183] MK2 48b'de ve TBMM 49b'de "Bir pārecik baña yardım eyleñüz/Derd-ile aġlan yire ḳoñ yüziñüz" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1184] MK2 48b'de ve TBMM 49b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1185] MK2 48b'de ve TBMM 49b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1186] MK2 48b'de ve TBMM 49b'de "Zāri ḳılup minnet eyleñ ṭalepden/Dileñ ümmetlerimi ol Çalap'dan" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1187] MK2 48b'de ve TBMM 49b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1188] MK2 48b'de ve TBMM 49b'de "İşit maʿṣūmlar da ne ḳıldılar/Aġlaşuraḳ Ḥaḳḳ'a secde ḳıldılar" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

1333 Ḳor ikisi ḳara başların
Gözlerinden aḳıdan yaşların[1189]
1334 Dirler idi ey Ḥüdā ḥażretleri
Gel bize baġışla ol ümmetleri[1190]
1335 Odlara yaḳma İlāhī anları
Bugün baġışla bize ol cānları[1191]
1336 İşbu dem dedemüzi şād eylegil
Ümmetini oddan āẕād eylegil[1192]
1337 Biz iki maʿṣūma ḳıl yārenleri
Dedemüz çoḳ eyledi zārileri[1193]
1338 Keremler ḳıl sevindür bizi bugün
Dedemüze rende urmaġıl bugün[1194]
1339 Yüzin düşen ḳullara sensin delīl
Raḥmetiñe gözümüz yaşını sil[1195]
1340 Biz ṭoprāḳdan yüzümüz ḳaldurmazuz
Dedemüzüñ beñzini ṣoldurmazuz[1196]
1341 Bize baġışla żāʿīf ümmetleri
Naṣīb eyle anlara cennetleri[1197]
1342 Bu dedemizi nidesin bilmezüz

[1189] MK2 48b'de ve TBMM 50a'da "Ḳor ikisi ḳara yere başların/Gözlerinden aḳıdırlar yaşların" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1190]MK2 48b'de ve TBMM 50a'da "Dirler idi ey Ḥüdāvend ḥażreti/Gel bize baġışlaġıl ol ümmeti" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1191] MK2 48b'de ve TBMM 50a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1192] MK2 48b'de ve TBMM 50a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1193] MK2 48b'de ve TBMM 50a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1194] MK2 48b'de ve TBMM 50a'da "Keremler ḳıl sevindür bizi bugün/Dedemüze bize urmaġıl dügün" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1195] MK2 49a'da ve TBMM 50a'da "Yüzin düşen ḳullara sensin delil/Raḥmetiñle gözümüzden yaşı sil" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1196] MK2 49a'da ve TBMM 50a'da "Şu ṭoprāḳdan yüzümiz ḳaldırmazız/Dedemüziñ beñzini ṣoldurmazız" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1197] MK2 49a'da ve TBMM 50a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

Dedemüz aġlar-iken biz gülmezüz[1198]

1343 Aña bizden sevgüli imiş ümmeti

Dir ki anlarsuz gerekmez cenneti[1199]

1344 Āli evlādı seversen ey dede

Āşıḳāne vir ṣalavāt Aḥmed'e[1200]

1345 Āli evlādı görüp sevmelidür

Yollarına cānımuz virmelidür[1201]

1346 Raḥmetü'llāhdan süresin çoḳ ṣafā

Vir ṣalavāt rūḥ-ı pāki Muṣṭafā[1202]

1347 Emīr Sulṭān himmet eylerse bize

Bu kitābı oḳuyam diñle yine[1203]

1348 Himmeti gürdür ire cümleñüze

Derd-ile āmīn diñ imdi bu söze[1204]

1349 Çoḳ şükür ḳıl ümmet olduḳ Aḥmed'e

Vir ṣalavāt ʿaşḳıla Muḥammed'e[1205]

1350 Çün Ḥasanla Ḥüseyin yalvarmada

Yer gök ehli āmīn deyüp ṭurmada[1206]

1351 Pes resūlüñ daḫı diñle işini

Aġlayaraḳ secdeye ḳor başını[1207]

1352 Ümmetī dirdi yā Rabbi ümmetī

[1198] MK2 49a'da ve TBMM 50a'da "Bu dert dedemiz nide bilmeziz/Dedemüz aġlar iken biz gülmeziz" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1199] MK2 49a'da ve TBMM 50a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1200] MK2 49a'da ve TBMM 50a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1201] MK2 49a'da ve TBMM 50a'da "Āl ü evladı görünce sevmelidir/Yollarına cānımuz virmelidir" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1202] MK2 49a'da ve TBMM 50b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1203] MK2 49a'da ve TBMM 50b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1204] MK2 49a'da ve TBMM 50b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1205] TBMM 50b'de bulunan bu beyit MK1 ve MK2 nüshasında bulunmamaktadır.
[1206] MK2 49a'da ve TBMM 50b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1207] MK2 49a'da ve TBMM 50b'de "Pes resūlüñ daḫı diñle işini/Aġlayaraḳ secdeye ḳor başını" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

Ümmetüme naṣīb eyle eyle cenneti[1208]

1353 Ol cānlar bizim içün aġlar idi

Günāhımız çün cigerin ṭaġla[r]idi[1209]

1354 Bizi isteyeler ümmet diyeler

Başı cānı yolumuza ḳoyalar[1210]

1355 İsteyeler bizi hergün her gice

Aç yalın geçineler şöylece[1211]

1356 Arpa etmegine de ṭoymayalar

Bizler geyerüz olar geymeyeler[1212]

1357 Ḳızı bir ḳoç derisini döşene

Şol yoġun ḫurma ipini ḳuşana[1213]

1358 Resūlümüz ḳurı ḥaṣīrda yata

Ol mübārek tenine ḥaṣīr depe[1214]

1359 Ḥaṣır depesini şol zaḥrı bula

Bizim içün dürlü zāriler ḳıla[1215]

1360 ʿAba giyüp dün namāzı ḳıla

Gel bizi gör adımuz ümmet ola[1216]

1361 Anlaruñ ḥāllerini işidevüz

Anlara muḫālif işler idevüz[1217]

1362 Biz niçün anlara hem öykünmeyüz

[1208] MK2 49a'da ve TBMM 50b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1209] MK2 49b'de ve TBMM 50b'de "O cānlar bizim çün aġlar idi/Günāhımız çün ciger ṭaġlar idi" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1210] MK2 49b'de ve TBMM 50b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1211] MK2 49b'de ve TBMM 50b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1212] MK2 49b'de ve TBMM 50b'de "Arpa etmegine de doymayalar/Biz ḥarīr giyüriz anlar giymeyeler" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1213] MK2 49b'de ve TBMM 50b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1214] MK2 49b'de ve TBMM 50b'de "Resūlümüz ḳızı ḥaşırda yata/Ol mübārek tenine ḥaşır bata" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1215] MK2 49b'de ve TBMM 51a'da "Teni şol rencideli yola/Bizim içün dürlü zārīler ḳıla" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1216] MK2 49b'de ve TBMM 51a'da "ʿAba giyüp dün namāzların ḳıla/Gel bizi gör adımuz ümmet ola" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1217] MK2 49b'de ve TBMM 51a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

Hem ḳabre girecegimizi añamayuz[1218]

1363 ʿİyālümüz ḳızlarımuz beñzemez

Ġuslümüz ṭahāretimüz beñzemez[1219]

1364 Erlerimüz ʿavratımuz benzemez

Dīn yoluna ġayretimüz beñzemez[1220]

1365 Orucumuz ṭāʿatimüz benzemez

Ġuslümüz ṭahāretimüz beñzemez[1221]

1366 Oruç günleri hem ġāyet çoġ-ıdı

Dün [namā]zını terk itmek yoġıdı[1222]

1367 Dün namāzın ʿaceb sen ḳılar mısın

Ya ayda yā haftada ḳılar mısın[1223]

1368 Söze gelince diyesin ümmetin

Ṭutmayasın anuñ nice sünnetin[1224]

1369 Yarın anı göricek ne diyesin

Belki baña şefāʿat kıl diyesin[1225]

1370 Di utanmazlıḳ degil midir bize

Anlaruñ yanında gelevüz söze[1226]

1371 Bunda dürlü dürlü ṣafā sürevüz

[1218] MK2 49b'de ve TBMM 51a'da "Bizm çün anlara hem öykünmüyoruz/Hem ḳabre girecegimizi añamayoruz" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1219] MK2 49b'de ve TBMM 51a'da "ʿİyālümüz ḳızlarımuz benzemez/Sözlerine sözlerimüz beñzemez" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1220] TBMM 51a'da bulunan bu beyit MK1 ve MK2 nüshasında bulunmamaktadır.

[1221] TBMM 51a'da bulunan bu beyit MK1 ve MK2 nüshasında bulunmamaktadır.

[1222] MK2 49b'de ve TBMM 51a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1223] MK2 49b'de ve TBMM 51a'da "Dün namāzın ʿacep sen ḳıla mısın/Ya ayda haftada ḳıla mısın" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1224] MK2 50a'da ve TBMM 51a'da "Söze gelince diyesin ümmetin/Ṭutmayasın anuñ bunca sünnetin" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1225] MK2 50a'da ve TBMM 51a'da "Yarın anı göricek diyesin/Belki baña şefāʿat kıl diyesin" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1226] MK2 50a'da ve TBMM 51a'da "Ey utanmazlıḳ degil midir bize/Anların yanında gelevüz söze" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

Sünnetin terk idüp gögsün gerevüz[1227]

1372 Ger dirseñ resūl böyle itmedi

Bu cevri çekmek yoluna gitmedi[1228]

1373 Ger bu sözler yalandur dir iseñ

Anıñ içün duymazın hiç dir iseñ[1229]

1374 Bu sözleri saña iṣbāt ideyin

Uyanıḳsañ ṭoġrı yola yideyin[1230]

1375 Ya gerçek eyder idi dir iseñ

Resūl böyle giderdi dir iseñ[1231]

1376 Ne dirsiñ ben gidemezin mi dirsen

Ol itdügin idemezin mi dirsen[1232]

1377 Hey yārenler ʿaceb ola ḥālimüz

Egri yola sapdı bilüñ yolımuz[1233]

1378 Bir cuhūd gelse bize itse suʾāl

Ne cevāb idevüz biz aña ol ḥāl[1234]

1379 Bize dise siz ne ṭāʾifesiñiz

Dise biz müʾminiz siz cuhūdsuñuz[1235]

1380 Faḫri ʿālem Muḥammed Muṣṭafā'nuñ

[1227] MK2 50a'da ve TBMM 51a'da "Bunda dürlü dürlü ḫoşlıḳ sürevüz/ Terk-i sünnet ḳılup gögüs gerevüz" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1228] MK2 50a'da ve TBMM 51a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1229] MK2 50a'da ve TBMM 51b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1230] MK2 50a'da ve TBMM 51b'de"Bu sözleri saña iṣbat ideyin/Uyarısañ ṭoġrı yola yideyin" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1231] MK2 50a'da ve TBMM 51b'de "Ya gidecek nedir dir iseñ/Resūl böyle giderdi dir iseñ" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1232] MK2 50a'da ve TBMM 51b'de "Ne dirsiñ ben gidemezin mi iseñ/Ol itdigin idemezin mi dirsen" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1233] MK2 50a'da ve TBMM 51b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1234] MK2 50a'da ve TBMM 51b'de "Bir cuhūd gelse bize itse suʾāl/Ne cevāb idevüz itse meger el" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1235] MK2 50a'da ve TBMM 51b'de "Bize dise siz ne ṭāʾifesiñüz/Dirse biz müʾminiz siz cuhudsınız" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

Ümmetiyüz Aḥmed Müctebā'nuñ[1236]

1381 Çünki ol cuhūd suʾālin eylese

Ümmetiyüz didigüñüz degil dise[1237]

1382 Dise nebīñüz bu işi itmedi

Bu sizin gitdügüñüz yola gitmedi[1238]

1383 Dirsüz yā siz niçün gidersiniz

Şöhret içün ne yola gidersiñiz[1239]

1384 Ol dise biz kāfirüz neʿār ola

Yāḫud dīnimüze ne ẓarar ola[1240]

1385 Siz ümmetsiz şol işler sizde var

Biz kāfirüz añlamaġa iderüz ʿār[1241]

1386 Ḳanda ḳaldı ol fesāda gidevüz

Yāḫud şol bidʿatlarıñuz idevüz[1242]

1387 Nebīñüze uyar hiçbir işiñiz yoḳ

Lākin bize beñzer işiñiz çoḳ[1243]

1388 Hay sizin ol nebīñüz sizden bezer

Sizden ötüri nice kez yüzi ḳızar[1244]

1389 Bize ḫarāç vir dirler biz virürüz

[1236] MK2 50a'da ve TBMM 51b'de "Faḫri ʿālem Muṣṭafā Muḥammed'iñ/Ümmetiyüz dirüz ol Aḥmed'iñ" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1237] MK2 50b'de ve TBMM 51b'de "Çünki ol cuḥud suʾāliñ eylese/Ümmetiyüz didügimiz diñlese" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1238] MK2 50b'de ve TBMM 51b'de "Dise nebīñüz bu işi itmedi/Bu siz gitdügüñüz yola gitmedi" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1239] MK2 50b'de ve TBMM 51b'de "Dirseñiz ya sükūt iderseñiz/Şöhret yollarına giderseñiz" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1240] MK2 50b'de ve TBMM 51b'de "Ol dise biz cuḥuduz neʿār ola/Yāḫud ne dīnimüze żarar ola" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1241] MK2 50b'de ve TBMM 51b'de "Siz ümmetsiz şol işler kim sizde var/Biz cuḥudız añma ideriz ʿār" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1242] MK2 50b'de ve TBMM 52a'da "Ḳanda ḳaldı ol ol fenādan gidevüz/Yāḫud şol bidʿatlar idevüz" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1243] MK2 50b'de ve TBMM 52a'da "Nebīñüze uyar hiçbir işiñiz yoḳ/Od bize beñzer işleriñüz çoḳ" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1244] TBMM 52a'da bulunan bu beyit MK1 ve MK2 nüshasında bulunmamaktadır.

Siz zekātdan ḳaçduġuñuz görürüz[1245]

1390 Ger nebīñüz sizi şimdi göreydi

Biz ṭururken evvel sizi ḳıraydı[1246]

1391 Ol kāfirler şu suʾāli eylese

Niçe bunuñ gibi herze söylese[1247]

1392 Ehli bilür nedir kāfirlerden murād

Ümmetiyüz dimek hemān bir ḳurı ad[1248]

1393 Sözi bundan daḫı ilete öte

Ne diyelüm ol cuhūda ol ite[1249]

1394 Āli evlādı seversen ey dede

Āşıḳāne vir ṣalavāt Aḥmed'e[1250]

1395 Çoḳ şükür ḳıl ümmet olduḳ Aḥmed'e

Vir ṣalavāt ʿaşḳıla Muḥammed'e[1251]

1396 Ya bu işiñ çāresi ne itmedir

Dünyāda bir şeyḫ etegin ṭutmadır[1252]

1397 Şeyḫ didigim ne kişi gibi gerek

Her işi resūl işi gibi gerek[1253]

1398 Ger ol aṣīl kişi ne gibi ola

[1245] MK2 50b'de ve TBMM 52a'da "Bize ḫaraç vir dirler biz virürüz/Siz ḫaraçdan kaçduġuñuz görürüz" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1246] MK2 50b'de ve TBMM 52a'da "Ger nebīñüz sizi şimdi göreydi/Biz ṭururken sizi ol ḳıraydı" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1247] MK2 50b'de ve TBMM 52a'da "Ol cuḥudlar ger bu suʾāli eylese/Nice bunuñ gibi herze söylese" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1248] MK2 50b'de ve TBMM 52a'da "Aʿlā bilür nedir cuḥuddan murād/Ümmetiyüz dimek hemān bir ḳurı ad" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1249] MK2 50b'de ve TBMM 52a'da "Bu sözi bundan daḫı ilete öte/Ne dilerim ol cuḥuda ol ilete" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1250] TBMM 52a'da bulunan bu beyit MK1 ve MK2 50b'de bulunmamaktadır.

[1251] TBMM 52a'da bulunan bu beyit MK1 ve MK2 nüshasında bulunmamaktadır.

[1252] MK2 50b'de ve TBMM 52a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1253] MK2 51a'da ve TBMM 52a'da "Şeyḫ didügüm ne kişi gibi ola/Her işi resūl işi gibi gerek" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

Ol kişi pulu vaḳıfdan el çeke[1254]

1399 Hay baña cihet ola dimeye

Vaḳıf etmegini hergiz yimeye[1255]

1400 Vara bir el emegin kesb idine

Ḳuvvet anda çoḳdur İslām dīnine[1256]

1401 Her nebīniñ bir ṣanʿatı varıdı

Ol ṣanʿatdan sebeblenürler idi[1257]

1402 Bu şeyḫ anlar[dan] büyük kişi degil

İşleri ḥiç nebīler işi degil[1258]

1403 Ne yir idi gör Ādem peyġamberi

Çift sürüp ne dir idi ol serveri[1259]

1404 Gey ḥelāldur el emegi dir idi

Her öyünde el emegin yir idi[1260]

1405 Dirdi benüm sevgüli oġlum ola

Kesb idinüp el emegini bula[1261]

1406 Şit peyġamber işitdi bu sözleri

Çulḥalıḳ işlemege ṭutdı yüzin[1262]

1407 Çulḥalığı ṭoḳumaġa başladı

[1254] MK2 51a'da ve TBMM 52a'da "Ger ol aṣīl ol kişi bulunmazsa/Bir kişi pul vaḳıfdan elin kese"şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1255] MK2 51a'da ve TBMM 52b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1256] MK2 51a'da ve TBMM 52b'de "Vara bir el emegin kesb eyleye/Ḳuvvet anda çoḳdur İslām idine"şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1257] MK2 51a'da ve TBMM 52b'de "Her birniñ bir pīşi bir ṣanʿatı varıdı/Ol pīşeden sebeblenürler idi"şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1258] MK2 51a'da ve TBMM 52b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1259] MK2 51a'da ve TBMM 52b'de "Ne yirdi gör Ādem peyġamberi/Çif sürüp ne dir idi ol serveri"şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1260] MK2 51a'da ve TBMM 52b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1261] MK2 51a'da ve TBMM 52b'de "Dirdi benüm sevgüli oġlum ol ola/Kesb idinür emegini bula"şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1262] MK2 51a'da ve TBMM 52b'de "Şit peyġamber işitdi bu sözi/Çulġalıḳ işlemege ṭutdı yüzi"şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

El emegin yidi işin işledi[1263]

1408 Müft yimege ḳā'il olmazlarıdı

Ay haftalıḳ nedür bilmezler idi[1264]

1409 Şit peyġamber dir idi hem ey ata

Devlet anuñ helāl kesb yükün ṭuta[1265]

1410 İdrīs peyġamber yürürdi dünyāda

Terzilik eylerdi ol da ey dede[1266]

1411 El emegin yimege ey şehrīler

Her biri ṣan'at işler āşikār[1267]

1412 Dülger idi diñle Nūḥ peyġamberi

Gör neler çeker idi ol serveri[1268]

1413 Dāvud peyġamber demürci idi

Demür illā ṣanki ḥamurcı idi[1269]

1414 Yedükçe elin emegin yir idi

Şüphesizce loḳma budur dir idi[1270]

1415 Zīra her kim el emegini bulur

Kalbinde nūr-ı īmān ẓāhir olur[1271]

1416 Murādları el emegin buladur

[1263] MK2 51a'da ve TBMM 52b'de "Çulḥalıḳ ṭoḳumaġa başladı/El emegin yedi işin işledi"şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1264] MK2 51a'da ve TBMM 52b'de "Müft yimege ḳā'il olmazlarıdı/İftālıḳ nedir bilmezler idi"şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1265] MK2 51a'da ve TBMM 52b'de "Şit peyġamber dirdi ey ata/Devlet anın helāl kesb yolun ṭuta"şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1266] MK2 51b'de ve TBMM 52b'de "İdris peyġamber yürürdi dünyāda/Terzilik eyledi ol da ey dede"şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1267]MK2 51b'de ve TBMM 52b'de "El emegin yemege ey şehriyār/Her yeni bir ṣan'at işler āşikār"şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1268] MK2 51b'de ve TBMM 53a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1269]MK2 51b'de ve TBMM 52b'de "Dāvud peyġamber de demürci idi/Demür-ile ṣanki ḥamurcı idi"şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1270] MK2 51b'de ve TBMM 52b'de "Yedikçe el emegin yir idi/Şüphesizce loḳma budur der idi"şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1271] MK2 51b'de ve TBMM 52b'de "Zīrā her kim el emegin bulur/Kalbine nūrlar yemeginden bulur"şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

Ẓāhiri bāṭını nūra ṭalmadur[1272]

1417 Böyle loḳma yiyen ḫoş dostı ol[ur]

Her neye eylerise ḳaṣdı olur[1273]

1418 Ḥelāl kisbüñ loḳması hep nūr olur

Ṣanma anı Ḥaḳ ḳatında dūr olur[1274]

1419 Loḳmasın nūr eyleyen gör no'lısar

Enbiyālar bulduġını bulısar[1275]

1420 Öyle bil ki el emegi nūr olur

Şüphelüler yiyen Ḥaḳ'dan dūr olur[1276]

1421 İsm-i aʿẓam ḳanḳısıdur didiler

Ḥelāl loḳma yinmesidür didiler[1277]

1422 Yoḫsa Ḥaḳḳ'uñ ismi hep aʿẓam durur

El emegi gör nice aʿẓam durur[1278]

1423 Şüphesüzler yiyen eylerise duʿā

İsm-i aʿẓam oluban ʿarşa aġa[1279]

1424 Dāvud peyġamber gibi elüñde ey yār

Demür ḫamur gibi ola āşikār[1280]

1425 Sen daḫı ger el emegin yiyesin

Demür göñülleri ḫamūr idesin[1281]

1426 Ger nebīler adlarını dir isem

[1272] MK2 51b'de ve TBMM 52b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1273] MK2 51b'de ve TBMM 52b'de "Böyle loḳma yiyen Ḥaḳ dostı olur/Her neye eylerse ḳaṣdı olur"şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1274] MK2 51b'de ve TBMM 52b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1275] MK2 51b'de ve TBMM 52b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1276] MK2 51b'de ve TBMM 52b'de "Öyle bil ki el emegi nūr olur/Şüphelü yiyen Ḥaḳ'dan dūr olur" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1277] MK2 51b'de ve TBMM 52b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1278] MK2 51b'de ve TBMM 52b'de "Yoḫsa Ḥaḳḳ'ıñ ismidürür/El emegi gör nice aʿẓamdurur" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1279] MK2 52a'da ve TBMM 52b'de "Şüphesüz yiyen eylerse duʿā/İsm-i aʿẓam oluban ʿarşa aġa" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1280] MK2 52a'da ve TBMM 52b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1281] MK2 52a'da ve TBMM 53b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

Ṣanʿatların muʿcizelerin dir isem[1282]

1427 Degme cilde ṣıġmaz olur bu kitāb

Ne çoḳ olmuş deyü iderler ʿitāb[1283]

1428 Vaḳıf yime el emegidür ṣevāb

Ḥaḳḳ'a ḥaḳ diyene yiter bu cevāb[1284]

1429 Āli evlādı seversen ey dede

Āşıḳāne vir ṣalavāt Aḥmed'e[1285]

1430 Çoḳ şükür ḳıl ümmet olduḳ Aḥmed'e

Vir ṣalavāt ʿaşḳıla Muḥammed'e[1286]

1431 Her kim vaḳıfdan yimekden dūr ola

Yedikleri küllī loḳma nūr ola[1287]

1432 Yoḫsa şol ḳurulandan ne biter

Vilāyetin şol emegi dūr ider[1288]

1433 Hiç sürünme beglere vü ḳapuya

Hiç idinme evlere vü yapıya[1289]

1434 Kerāmetler hemān bu yiter dede

El emegin yiyen dervīşlik ide[1290]

1435 Buncılayın şeyḫi ara bulasın

Bulıcaḳ elin elinge viresin[1291]

1436 Ya şunlar kim manṣıb içün oḳuya

[1282] MK2 52a'da ve TBMM 53b'de "Ger nebīler adlarını dir isem /Ṣanʿatların muʿcizātların dir isem" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1283] MK2 52a'da ve TBMM 53b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1284] MK2 52a'da ve TBMM 53b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1285] TBMM 53b'de bulunan bu beyit MK1 ve MK2 52a'da bulunmamaktadır.

[1286] TBMM 53a'da bulunan bu beyit MK1 ve MK2 bulunmamaktadır.

[1287] MK2 52a'da ve TBMM 53b'de "Her vaḳıflar yemekden ur ola/Yedükleri loḳma küllī dār ola" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1288] MK2 52a'da ve TBMM 53b'de "Yoḫsa şol ḳurı lafdan biter/Vilāyetler şol el emegidir biter" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1289] MK2 52a'da ve TBMM 53b'de "Hiç sürünme beglere vü ḳapuya/Hiç imrenme evlere vü yapıya" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1290] MK2 52a'da ve TBMM 53b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1291] MK2 52a'da ve TBMM 53b'de "Buncılayın şeyḫi ara bulasın/Bulıcaḳ elin eline viresin" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

Yir gök ehli cümle aña ḳaḳıya[1292]

1437 Oḳumaḳdan niyyeti ḳāżı ola

Altına bindügi at ṭazu ola[1293]

1438 Ya müderris ola yā müftī ola

El emegin almayup müftler ala[1294]

1439 Derdi dünyā yā mevlā yā şeyḫ ola

Gör anları yarın hep no'la[1295]

1440 Ya bu ḫalḳ nice şeyḫe ḳanalar

Şeyḫlerüñ ḳanḳısına inanalar[1296]

1441 İnanacaḳ şeyḫi didüm uş saña

Sen bulıcaḳ duʿā idesin bana[1297]

1442 Şeyḫ odur beg ḳapusuna düşmeye

Siñek bala uçar gibi düşmeye[1298]

1443 Ger gelürse altun aḳçe kendüye

Şeyḫ odur ki anı ortaya ḳoya[1299]

1444 Oġluma ḳızıma cāʾiz dimeye

Anlara da çoḳ māl cāʾiz dimeye[1300]

1445 Ne gelürse Ḥaḳ yolına yedüre

[1292] MK2 52a'da ve TBMM 53b'de "Ya şunlar kim manṣub çün oḳuya/Yir gök ehli cümle ana ḳaḳıya" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1293] MK2 52a'da ve TBMM 53b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1294] MK2 52b'de ve TBMM 54a'da "Ya müderris ola ya müftī ola/El emegin yimeye müft ola" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1295] MK2 52b'de ve TBMM 54a'da "Derdi dünyā ya mevlā ya şeyḫ ola/Göre anlar yarın kim ne ola" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1296] MK2 52b'de ve TBMM 54a'da "Ya bu ḫalḳı niçün ḳınayanlar/Şeyḫlerüñ ḳanḳısına iñanalar" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1297] MK2 52b'de ve TBMM 54a'da "İnanacaḳ şeyḫi didüm ḫoş direm saña/Ki anı bulıcaḳ alḳış it bana" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1298] MK2 52b'de ve TBMM 54a'da "Şeyḫ oldur ki beg ḳapusuna düşmeye/Siñek bala uşer gibi üşmeye" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1299] MK2 52b'de ve TBMM 54a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1300] MK2 52b'de ve TBMM 54a'da "Oġluma ḳızıma cāhiz dimeye/Anlara çoḳ māl cāʾiz dimeye" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

Şeyḫ oldur ki hem yiye hem yedüre[1301]

1446 Düziviren çoḳ çoḳ düzen anlara

Dünyā ehlin şeyḫ ṣanur gözi ḳara[1302]

1447 Bir fenā olmış kişi görüp buluñ

Ancılayın kimseye cānlar virüñ[1303]

1448 İşte anuñ himmetin almaḳ gerek

Hem resūlden şefāʿat ola yigrek[1304]

1449 Benüm pīrüm daḫı şöylece idi

Didigimden biñ ziyāde var idi[1305]

1450 İllā ben pīrüm gibi olamadum

Şeyḫimiñ bulduḳların bulamadum[1306]

1451 Ey ḳardaşlar bir sözüm vardur size

Ḳulaḳ ṭutuñ iş bu ṭoġrı ḥaḳ söze[1307]

1452 Benüm adum Şeyḫ Muḥammed olduġı

Dilde şeyḫliḳ adıyla añılduġı[1308]

1453 Atam anam virdügi addur bize

Ṭoġrusunı söyledüm sözüñ size[1309]

1454 Beni ṣanmañ bir ulu şeyḫ velīyem

[1301] TBMM 54a'da bulunan bu beyit MK1 ve MK2 nüshasında bulunmamaktadır.
[1302] MK2 52b'de ve TBMM 54a'da "Anlara çoḳ düzen çoḳ düzivire/Dünyā ehlin şeyḫ ṣanan gözi ḳara" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1303] MK2 52b'de ve TBMM 54a'da "Bir fenā bulmış kişi buluviriñ/Ancılayın kimseye cānlar virüñ" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1304] MK2 52b'de ve TBMM 54a'da "İşde anın himmetiñ almaḳ gerek/Resūlden şefāʿat ola yigrek" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1305] MK2 52b'de ve TBMM 54a'da "Benüm pīrim daḫı şöylece idi/Didügimden biñ daḫı ince idi" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1306] MK2 52b'de ve TBMM 54a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1307] MK2 52b'de ve TBMM 54b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1308] MK2 53a'da ve TBMM 54b'de Benüm adum Şeyḫ Muḥammed olduġı/Dilde şeyḫliḳ ola añulduġı şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1309] MK2 53a'da ve TBMM 54b'de Atam anam virdügi addur bize/Ṭoġrusunı söyledüm söz size" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

Ḥaḳḳ'a ṭoġrı gidemez bir velīyem[1310]

1455 Şeyḫliḳ adı iftirā oldı baña

Ḥālimi ben bilürem öñden soña[1311]

1456 Ben lāyıḳ olam bunuñ gibi ada

Bencileyin olmadıḳ yoḳ dünyāda[1312]

1457 Yüzüme baḳan ṣanurlar şeyḫ kişi

Deliler itmeye itdügim işi[1313]

1458 Bilelerdi benüm eksük işimi

Adam ṣanmazlardı görenler ṭaşımı[1314]

1459 Kimse yüzüme naẓar ḳılmaz idi

Elim öpüp hem ṭapu ḳılmaz idi

1460 İşit imdi Aṣḥāb-ı Kehf işini

Gör ne mertebeye irgürdi Ġanī[1315]

1461 Eger Ḳıṭmīr ḳadar ḳadrüm olaydı

Dü cihānda ḥālim eyü olaydı[1316]

1462 Ḥaḳ Teʿālā doslarını buldı ol

Ḥaḳḳ'ı isteyene yoldaş oldı ol[1317]

1463 Ḳovdılar çoḳ dögdüler ol gitmedi

Ḥaḳ Teʿālā sevgüsin unutmadı[1318]

1464 Ḥaḳ Teʿālā añdı Ḳurʾān'da anı

[1310] MK2 53a'da ve TBMM 54b'de "Beni ṣanmañ bir ulu şeyḫ velīyem/Ḥaḳḳ'a ṭoġrı gidemez bir deliyem" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1311] MK2 53a'da ve TBMM 54b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1312] MK2 53a'da ve TBMM 54b'de "Ben ḳala yetim bunuñ gibi ada/Bencileyin oñmadıḳ yoḳ dünyāda" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1313] MK2 53a'da ve TBMM 54b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1314] MK2 53a'da ve TBMM 54b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1315] MK2 53a'da ve TBMM 54b'de "İşit ol Aṣḥāb-ı Kehf işini/Gör ne mertebeye irgürdi Ġañ" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1316]MK2 53a'da ve TBMM 54b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1317] MK2 53a'da ve TBMM 54b'de "Ḥaḳ Teʿālā dostlarını bulaydı ol/Ḥaḳḳ'ı isteyene yoldaş olaydı" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1318] MK2 53a'da ve TBMM 55a'da "Ḳovdılar çoḳ dögdiler ol gitmedi/Ḥaḳ Teʿālā sevgüsin terk itmedi" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

Didi aña kelbühüm Bāsiṭ Ġanī[1319]

1465 Ḥaḳ aña dil virdi ol dem söyledi

Kendi ḥālin anlara vaṣf eyledi[1320]

1466 Didi kişiler ben size niderem

Ben de Ḥaḳḳ'ı istemege giderem[1321]

1467 Fi'l-ḥāl omuzlarına götürdiler

Ġārdan anı daḫı yitürdiler[1322]

1468 Dögene hem sögene hiç uymadı

Ayaġın ufatdılardı ṭuymadı[1323]

1469 Kelbde Ḥaḳ sevgüsi ola yoḳdur

Gel beni gör ġayretim yoḳ kelb ḳadar[1324]

1470 Pes andan kötü gördüm ḥālimi

ʿIşḳım Ḥaḳḳ'a iletmedi yolumı[1325]

1471 Ol bilindi ḳoç olup cennet bula

Ben bilmedüm ḥālimi ki ne ola[1326]

1472 Nefsim arżularıdur fikrim hemān

Cihānda yoḳdur bir benüm miṣlim hemān[1327]

1473 İşde bir itden kötü yüzi ḳara

Ḳara yüzüm ʿaceb niçe aġara[1328]

[1319]MK2 53a'da ve TBMM 54b'de "Ḥaḳ Teʿālā añdı Ḳurʾān'da anı/Didi aña kelbim Bāsiṭ anı" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1320] MK2 53b'de ve TBMM 55a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1321] MK2 53b'de ve TBMM 55a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1322] MK2 53b'de ve TBMM 55a'da "Fi'l-ḥāl omuzlarına götürdiler/Ġāra dek daḫı yitürdiler" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1323] MK2 53b'de ve TBMM 55a'da "Dögene sögene hiç uymadı/Ayaġın ufatdılar ṭuymadı" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1324] MK2 53b'de ve TBMM 55a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1325] MK2 53b'de ve TBMM 55a'da "Ben itden kötü gördüm ḥālimi/ʿIşḳ-ı Ḥaḳḳ'a iletmedim yolumı" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1326] MK2 53b'de ve TBMM 55a'da "Ol bilindi ḳoç olup cennet yola/Ben bilemedüm ki ḥālim ne ola" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1327] MK2 53b'de ve TBMM 55a'da "Nefsim arżularıdur fikrim hemān/Cihānda yoḳ bir benüm miṣlim hemān" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1328] MK2 53b'de ve TBMM 55a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

1474 Destüm būse virürem utanmadın
Ḥaḳḳ'a niçe varacaġım ṣanmadın[1329]
1475 Yoḳ yire iller öperler elimi
Ḥaḳḳ'a ṭoġrı viremedim yolumı[1330]
1476 Yā İlāhī sen ʿ ināyet rūzi ḳıl
Hem ḥabībiñden şefāʿ at rūzi ḳıl[1331]
1477 Emīr Sulṭān himmetlerin eyleye
Dedelik idüp söylese[1332]
1478 Ömürüm anlara keremler eylese
İşidenler Ḳıṭmīrini ṭoylasa[1333]
1479 Āli evlādın ayırma yā Ġanī
Ḳıṭmīr varur yuvalanı yuvalanı[1334]
1480 Ḳanda giderlerse bile gideyin
Ya anlarsuz dü cihānı nideyin[1335]
1481 Cemālin gördükleri vaḳtın ḫoca
Ben zelīliñ ḫāşā uġrayam göçe[1336]
1482 Āli evlādı sevenleri ḳamu
Āẕād eyle anlar görmesin ṭamu[1337]

[1329] MK2 53b'de ve TBMM 55a'da "Dest tevbe virdüm utanmadın/Ḥaḳḳ'a niçe varacaġım bilmedin" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1330] MK2 53b'de ve TBMM 55a'da "Yoḳ yire öper eller elimi/Ḥaḳḳ'a ṭoġrı varamadım yolumı" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1331] MK2 53b'de ve TBMM 55a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1332] MK2 53b'de ve TBMM 55a'da "Emīr Sulṭān himmet eyleye yine/Dedesine dilek idüp söyleye" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1333] MK2 54a'da ve TBMM 55b'de "Ömrüm anlara keremler eyleye/Eşkleri Ḳıṭmīrini ṭoylaya" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1334] MK2 54a'da ve TBMM 55b'de "Āl ü evlādın ayırmay Ġanī/Ḳıṭmīr yuvalanı" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1335] MK2 54a'da ve TBMM 55b'de "Ḳanda giderlerse bile gideyin/Ya anlarsuz cihānı nideyin" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1336] MK2 54a'da ve TBMM 55b'de "Cemālin gördükleri vaḳtın ḫoca/Ben zelīliñ ḫāşā uġraya göçe" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1337] MK2 54a'da ve TBMM 55b'de "Āl ü evlādı sevenler ḳamu/Āẕād eyle anlar görmesinler hiç ṭamu" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

1483 Āli evlādı severseñ ey dede

Āşıḳāne vir ṣalavāt Aḥmed'e[1338]

1484 İşit imdi Muṣṭafā'nıñ ḥālini

Ḥasan Ḥüseyin ile secdeye ḳomuş başını[1339]

1485 Çünki bunlar secde içre yalvarur

Bu yaña gör Ebūbekir ne ḳılur[1340]

1486 Ḳızı ʿĀyişe'ye ṣordı ki ḳanı

Ol ḥelālüñ iki cihān sulṭānı

1487 Didi baba gitdi ḳızı evine

Geldi beñzer ḳorḳulu āyet yine

1488 Gördüm anda da ḳarār eylemedi

Aṣlı nedür hiç bize söylemedi[1341]

1489 Ḥüseyn ile Ḥasan üçi gitdiler

Aġlaşuraḳ Ḳubeys Ṭaġı'na yitdiler[1342]

1490 Bilmezem ki Ebūbekir neyledi

ʿÖmer ʿOs̱mān ʿAli cemʿ eyledi[1343]

1491 Ol Ebūbekir ʿÖmer ʿOs̱mān ʿAli

Anda fi'l-ḥāl cemʿ olur dört velī[1344]

1492 Çār-yār yügrüşüp neylediler

ʿĀ'işe[1345] uġrayup söylediler

1493 Ebūbekir ʿĀyişe dir ey ḳızum

[1338] MK2 54a'da ve TBMM 55b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1339] MK2 54a'da ve TBMM 55b'de "İşit imdi Muṣṭafā'nıñ ḥālini/Ḥasan Ḥüseyin neye iletdi yolını" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1340] MK254a'da ve TBMM 55b'de "Çünki bunlar mescid içre yalvarur/Bu yaña gör Ebūbekir ne ḳılur" şeklinde yazılmıştır.

[1341] MK254a'da "Gördüm anı hiç ḳarārı ḳalmadı/Āṣlı nedür hiç bize söylemedi" ve TBMM 55b'de "Gördüm ḳarār eylemedi/Āṣlı nedür hiç bize söylemedi" şeklinde yazılmıştır.

[1342] MK2 54a'da ve TBMM 55b'de "Ḥasan Ḥüseyn üçi gitdiler/Aġlayuban Ḳubeys Ṭaġı'na yitdiler" şeklinde yazılı olan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1343] Bu beyit MK2 54a'da ve TBMM 56a'da "Bilmezem imdi Ebūbekir neyledi/ʿÖmer ʿOs̱man ʿAli'yi cemʿ eyledi" şeklinde yazılmıştır.

[1344] MK2 54b'de ve TBMM 56a'da bulunan beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1345] Bu sözcük TBMM 56a'da "ʿĀ'işe'ye" şeklinde yazılmış olup beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

Fāṭıma'yla gelüñ dutuñ siz sözüm[1346]

1494 Biz daḫı Cebel-i Ḳubeys'e varalum

Neye aġlar kim resūli görelüm[1347]

1495 Ya ḳızına yāḫud saña söyleye

Ġuṣṣamuzı giderüp şād eyeleye

1496 Bu sözi deyüp vuḍūlar itdiler

Yügrüşüp Cebel-i Ḳubeys'e gitdiler

1497 Geldiler gördiler ol maʿṣūmcalar

Yere ḳomuşlar yüzi ümmet diler

27b

1498 Muṣṭafā ḫod ṭurmayup aġlarıdı

Eşidenüñ cigerin ṭaġlar idi[1348]

1499 Üçü de düşmüşler ümmet derdine

Bunlaruñ da dert ḳatıldı derdine

1500 İḫtiyārı ḳalmayup bunlar daḫı

Aġlaşup yü[z] yire ḳorlar ey aḫı

1501 Her birisi dirler idi İlāhī

Baġışla ümmete bunca günāhı[1349]

1502 Muṣṭafādur āh ile zār eyleyen

Ümmeti çün ṣatı[1350] pazār eyleyen

1503 Ümmet içün yalvarurlar Allāh'a

Ümmeti yaḳma oda derler şāha

1504 Fāṭıma ʿĀyşe gör ne iderler[1351]

[1346] Bu beyit MK2 54b'de ve TBMM 56a'da "Ebūbekir ʿĀyişe'ye dir ḳızum/Fāṭıma'yla gelüñ ṭutuñ sözüm" şeklinde yazılmıştır.

[1347] Bu beyit MK2 54b'de "Biz daḫı Cebel-i Ḳubeys'e varalım/Neye aġlar ol resūli görelüm" ve TBMM 56a'da "Biz daḫı Cebel-i Ḳubeys'e varalım/Neye aġlarsa resūli görelüm" şeklinde yazılmıştır.

[1348] Bu beyit MK2 54b'de "Muṣṭafā ḫod ṭurmayup aġladılar/Eşidenüñ cigerin ṭaġladılar" şeklinde yazılmıştır.

[1349] Bu beyit MK2 54b'de ve TBMM 56a'da "Her birisi dirler idi İlāhī/Baġışla ümmete/iñ cümle günāhı" şeklinde yazılmıştır.

[1350] Bu sözcük MK2 54b'de ve TBMM 56a'da "ṣatu" şeklinde yazılmıştır.

[1351] Bu sözcük TBMM 56b'de "ḳılurlar" şeklinde yazılmıştır.

Vużū idüp örtünüben giderler

1505 ʿĀyşe ile Fāṭıma da geldiler

Bunları secdede aġlar buldılar[1352]

1506 Gördiler Allāh ḥabībi Muṣṭafā

Yüzin[1353] yire ḳomış aġlar ol ṣafā

1507 Gördiler hem ol iki maʿṣūmcalar

Yüzlerin yire ḳoyup ümmet diler

1508 Ebūbekir ʿÖmer [ʿOṯmān] ʿAli de

Ḳomışlar yüz yere bu dört velī de

1509 Fāṭıma'yla ʿĀyşe daḫı ey cān

Aġlaşup yüz yere ḳodılar hemān[1354]

1510 Bir iñildi ḳopdı feryād u fiġān

İñledi ḫalḳ-ı zemīn ü āsımān[1355]

1511 İñledi yirler gökler melekler

ʿArşda vü kürsīde olan melekler[1356]

1512 Dirler aġlatma buları yā Aḥad

Yoḫsa cümlemüz helāk olduḳ meded

1513 Ḥabībüñdür ehl-i beyt-ile gelen

Ṣuçları yoḳ aġlaşup zāri ḳılan

1514 Cennet içre aġlaşurdı ḥūrīler

Aġlaşup ḳılurlardı zāriler[1357]

28a

[1352] Bu beyit MK2 55a'da "ʿĀyşe ile Fāṭıma geldiler/Bunları secdede aġlar gördiler" ve TBMM 56b'de ʿĀyşe ile Fāṭıma bile geldiler/Bunları mescidde aġlar gördiler" şeklinde yazılmıştır.

[1353] Bu sözcük TBMM 56b'de "yüz" şeklinde yazılmıştır.

[1354] Bu beyit MK2 55a'da "Fāṭıma ile ʿĀ'işe ey cān/Aġlaşup yüz yere ḳodılar hemān" ve TBMM 56b'de "Fāṭıma'yla ʿĀyişe daḫı ey yār/Aġlaşuraḳ yüz yere ḳorlar hemān" şeklinde yazılmıştır.

[1355] Bu beyit MK2 55a'da "Bir āvaz ḳopdı ki feryād u fiġān/İñledi ḫalḳuñ āmīnle āsumān" ve TBMM 56b'de "Bir ġarı ḳopdı kim feryād u fiġān/İñledi ḫalḳ zemin ü āsmān" şeklinde yazılmıştır.

[1356] Bu beyit MK2 55a'da "İñledi yir ve gökler felekler/ʿArşda kürsīde olan hep melekler" ve TBMM 56b'de "İñledi yirler gökler felekler/ʿArşda kürsīde olan melekler" şeklinde yazılmıştır.

[1357] Bu beyit MK2 55a'da "Cennet içre aġlaşurlardı şular/İñleşüp ḳılurlar idi zāriler" ve TBMM 56b'de "Cennet içre aġlaşurdı ḥūrīler/İñleşüp ḳılurlar idi zāriler" şeklinde yazılmıştır.

1515 Resūl çünki secde içre aġladı

Ehl-i beyti de cigerler ṭaġladı[1358]

1516 Şol ḳadar dökdi bular gözyaşları

Secde yirin balçıḳ itdi yaşları[1359]

1517 Gördi göklerde olan feriştahlar

Resūlüñ gözyaşı cigerler deler[1360]

1518 Melekler de zār-ile aġlaşdılar

Āh u zār-ile ciger ṭaġlaşdılar

1519 Ḳızınuñ da aġladuġın gördiler

Secde ḳılup ḥaẓrete yüz sürdiler[1361]

1520 Ne ḳadar varışa cennetde ḥūrī̄

Fāṭımayla cümlesi ḳıldı zārī̄[1362]

1521 ʿArş u ḳürsī̄ levḥ u ḳalem aġladı

Yir depredi diñizler de çaġladı [1363]

1522 Gökde ḳuşlar zārī̄ zārī̄ aġladı

Deñiz içinde bālıḳlar aġladı[1364]

1523 Ayla Güneş daḫı aġlaşdılar

Ḳamu yıldızlar daḫı aġlaşdılar

1524 Ḥarekete geldi ṭaġlar aġladı

Daşı ve ṭopraġı daḫı aġladı[1365]

[1358] Bu beyit MK2 55a'da "Resūl çünki secdesinde aġladı/Ehl-i beyti de cigerler ṭaġladı" ve TBMM 57a'da "Resūl çünki mescid içre aġladı/Ehl-i beytiñ de cigerin ṭaġladı" şeklinde yazılmıştır.

[1359] Bu beyit MK2 55a'da "Şol ḳadar dökdi bular gözyaşları/Secde yirin balçıḳ eyledi" ve TBMM 57a'da "Resūl çünki mescid içre aġladı/Ehl-i beytiñ de cigerin ṭaġladı" şeklinde yazılmıştır.

[1360] Bu beyit MK2 55b'de "Gördi göklerde olan hep melekler/Resūlüñ gözi yaşı ciger deler" ve TBMM 57a'da "Gördiler göklerde olan feriştahlar/Resūlüñ gözi yaşı ciger deler" şeklinde yazılmıştır.

[1361] MK1 28a'da ve TBMM 57a'da bulunan bu beyit MK2 nüshasında bulunmamaktadır.

[1362] MK1 28a'da ve TBMM 57a'da "Ne ḳadar varışa cennetde ḥūrī̄/Fāṭımayla cümlesi ḳıldı ġarī̄" bulunan bu beyit MK2 nüshasında bulunmamaktadır.

[1363] Bu beyit MK2 55b'de "ʿArş ı ḳürsī̄ levḥ u ḳalem aġladı/Yirler deprendi deñizler çaġladı" ve TBMM 57a'da "ʿArş ı ḳürsī̄ levḥ u ḳalem aġladı/Yir deprendi deñizler çalḳandı" şeklinde yazılmıştır.

[1364] Bu beyit MK2 55b'de "Gökde ḳuşlar aġlaşuban yandılar/Deñiz içinde ḳaynadı balıḳlar" ve TBMM 57a'da "Gökde ḳuşlar aġlaşuban yandı/Deñiz içre balıḳlar da aġladı" şeklinde yazılmıştır.

[1365] Bu beyit MK2 55b'de "Ḥarekete geldi ṭaġlar aġladı/Baġrı delinüp şuları çaġladı" ve TBMM 57a'da "Ḥarekete geldi ṭaġlar aġladı/Yanḳılanup yaşlar çaġladı" şeklinde yazılmıştır.

1525 Cūşa gelüp ṭaşdı diñizler ey yār

İş bu ḥāle aġlaşurdı ne ki var[1366]

1526 Aġaçlar iñleyüp dal itdi ḳāmet

Ṣandılar ol demde ḳopar ḳıyāmet[1367]

1527 Dedi ol dem anlara Ḥaḳ ḫaẕreti

Ey ḥūrīler niye aġlarsız ḳatı

1528 Ve yā ʿarş ile kürsī gelüñ söze

Ve yā levḥ yā ḳalem no'ldı yā size[1368]

1529 Ne geldi size yā yirler gökler

İñildiñüz giderür nice iñler[1369]

1530 Ve yā ṭaġlar nedendür bu iñildi

Bu aġlaşmaḳ nedür yā bu siñildi

1531 Ey diñizler ve yā güneş ve yā ay

Nedür bu gözyaşı bu āh ile vay[1370]

28b

1532 Ey deñizler ey balıḳlar nedür ḥāl

Bu aġlaşmaḳ nedür bu ḳıyl u ḳāl

1533 Bunlara Ḥaḳ neye aġlarsız didi

Cigerleri niye ṭaġlarsız dedi

1534 Bular daḫı aġlaşuraḳ söyledi

Dillerince ḥāllerin vaṣf eyledi

1535 Dediler kim ey yüce perver-digār

[1366] MK1 28a'da ve TBMM 57a'da bulunan bu beyit MK2 nüshasında bulunmamaktadır.

[1367] Bu beyit MK2 55b'de ve TBMM 57a'da "Aġaçlar iñleyüp dal oldı ḳāmet/Ṣandılar ol demde ḳopar ḳıyāmet" şeklinde yazılmıştır.

[1368] Bu beyit MK2 55b'de "Diye ʿarş ile kürsī gelüñ söze/Ve yā levḥile ḳalem no'ldı size" ve TBMM 57a'da "Ve yā ʿarşile kürsī gelüñ söze/Ve yā levḥ yā ḳalem no'ldı size" şeklinde yazılmıştır.

[1369] Bu beyit MK2 55b'de "Ne geldi size ya yirler gökler/İñildiñüz giderür çoḳ ʿaḳıllar" ve TBMM 57b'de "Ne geldi size ya yirler gökler/İñildiñüz gider nice onlar" şeklinde yazılmıştır.

[1370] Bu beyit MK2 56a'da ve TBMM 57b'de "Ey yıldızlar ve yā güneş ve yā ay/Nedür bu gözyaşı bu āh ile vay" şeklinde yazılmıştır.

Ṭurmayup aġlar ḥabībüñ zāri zār[1371]

1536 Ehl-i beyti bile gelüp aġladı

Ümmeti çün cigerlerin ṭaġladı

1537 Çār-yāri Fāṭıma'yla ʿĀyşe

Aġlaşurlar Ḥasan Ḥüseyin bu işe[1372]

1538 Secdeye varup zāriler ḳıldılar

Aġlaşup ümmete yarı ḳıldılar[1373]

1539 Anlaruñ iñildisi yaḳdı bizi

Biz daḫı cümle yere ḳoduḳ yüzi

1540 Āhlarına doymaduk [biz] anlaruñ

ʿĀṣīler-çün aġlaşan [ol] cānlaruñ

1541 Gördük anlar aġlāşup iderler āh

Biz daḫı ṣabır idemedük yā İlāh

1542 Biz daḫı aġlaşuruz anlar içün

Resūle ümmet olan cānlar içün[1374]

1543 Ol günāhkār ümmet içün aġlaruz

Ol żaʿīfler çün cigerler ṭaġlaruz

1544 Ḥaḳ Teʿālā didi kim ḫoş ḳıldıñuz

Ol ḥabībimüñ rıżāsın bulduñuz

1545 Yardım idüñüz ḥabībüm Aḥmed'e

Ümmet içün aġlayan Muḥammed'e[1375]

1546 Beni daḫı rāżı ḳılduñuz biliñ

[1371] Bu beyit TBMM 57b'de "Dediler kim ey yüce perver-digār/Ṭurmayuban ḥabībüñ zāri zār" şeklinde yazılmıştır.

[1372] Bu beyit MK2 56a'da "Çāri-yāri Fāṭıma hem ʿĀʾişe/Aġlaşur Ḥasan Ḥüseyin bu işe" ve TBMM 57b'de "Çāri-yāri Fāṭıma'yla ʿĀyşe/Aġlaşuraḳ Ḥasan Ḥüseyin bu işe" şeklinde yazılmıştır.

[1373] Bu beyit MK2 56a'da "Secde vardılar zāri ḳıldılar/Aġlaşup ümmete yardım ḳıldılar" ve TBMM 57b'de "Secdeye varup zāri ḳıldılar/Aġlaşup ümmete yarı ḳıldılar" şeklinde yazılmıştır.

[1374] MK2 56a'da ve TBMM 58a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1375] Bu beyit MK2 56a'da ve TBMM 58a'da "Yardım itdüñüz ḥabībüm Aḥmed'e/Ümmet içün aġlayan Muḥammed'e" şeklinde yazılmıştır.

Hemīşe ẓaʿīflere yardım ḳıluñ[1376]

1547 Raḥmet idüp cānıñuz bulsun ḥayāt

Şevḳ-ile diñ hep resūle eṣ-ṣalāt[1377]

1548 Āli evlādı seversen ey dede

Āşıḳāne vir ṣalavāt Aḥmed'e[1378]

1549 Çün resūlullāh münācāt eyledi

Ümmet içün ʿarż u ḥācāt eyledi[1379]

1550 Yā İlāhī raḥmetiñ gey çoḳ durur

Ümmetüñ ʿāṣileri gey çoḳ durur[1380]

1551 ʿĀṣī ümmeti baġışla sen baña

Ḥācetim budur hemān öñden ṣoñā[1381]

1552 Bir sāʿat olmadı āhlar itmeyem

Gice mi var ġuṣṣasuzca yatmayam[1382]

1553 Gice mi var aġlayaraḳ geçmeyem

Ümmetümüñ ġuṣṣaların çekmeyem[1383]

1554 Daḫı oġullarımı dilemezem

Anlaruñ ḥāli ne ola dimezem[1384]

1555 Atamı vü anamı dilemezem

Anlaruñ ḥāli ne ola dimezem[1385]

[1376] Bu beyit MK2 56b'de ve TBMM 58a'da "Yardım itdüñüz ḥabībüm Aḥmed'e/Ümmet içün aġlayan Muḥammed'e" şeklinde yazılmıştır.

[1377] MK1 28b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

[1378] MK2 56b'de ve TBMM 58a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1379] MK2 56b'de ve TBMM 58a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1380] MK2 56b'de ve TBMM 58a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1381] MK2 56b'de ve TBMM 58a'da "ʿĀṣī ümmetleri baġışla baña/Ḥācetim budur saña öñden ṣoñā" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1382] MK2 56b'de ve TBMM 58a'da "Bir sāʿat olmaya āhlar itmeyem/Gice mi var ġuṣṣasuzca yatmayam" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1383] MK2 56b'de ve TBMM 58a'da "Gice mi aġlayu diz çökmesem/Ümmetümüñ ġuṣṣaların çekmesem" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1384] MK2 56b'de ve TBMM 58a'da "Daḫı oġullarımı dilemezem/Daḫı ʿĀyişe içün söylemezem" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1385] MK2 56b'de ve TBMM 58a'da "Atamı anamı dilemezem/Anlar içün aġlayup söylemezem" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

1556 Ḥelālım Ḥadīceʾi dilemezem

Daḫı ʿĀʾişe içün söylemezem[1386]

1557 Hem ḳızım Fāṭımaʾʾı dilemezem

Ḥasan'ı Ḥüseyn'i dilemezem[1387]

1558 Daḫı kendi nefsimi dilemezem

Ümmetümsiz cennet arẓulamazam[1388]

1559 Ol günāhkār ümmetümi dilerem

Dü cihānda ümmet içün yilerem[1389]

1560 Āli evlādı seversen ey dede

Āşıḳāne vir ṣalavāt Aḥmed'e[1390]

1561 Ḥaḳ Teʿālā'dan ḫiṭāb geldi aña

Yā Muḥammed gör ne direm saña[1391]

1562 Yā Muḥammed secdeden ḳaldur başuñ

Gözleriñden yiter aḳıddıñ yaşuñ[1392]

1563 Ben seni ġāyet severem yā ḥabīb

Seni der[d]lü ḳullara ḳıldım ṭabīb[1393]

1564 Yā Muḥammed seni yirden göklere

Çıḳardum her gök ehli seni göre[1394]

1565 Seni ʿarşdan yoḳaru ḳıldum ulı

[1386] MK2 56b'de ve TBMM 58b'de "Ḥelālim Ḥadīce'yi dilemezem/Ḥasan'ı Ḥüseyn de dilemezem" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1387] MK2 56b'de ve TBMM 58b'de "Ḥem ḳızım Fāṭıma'yı dilemezem/Anlarıñ ḥāli no'la dimezem" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1388] MK2 56b'de ve TBMM 58b'de "Daḫı kendi nefsimi dilemezem/Ümmetimüz çün cennet arżulamazam" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1389] MK2 56b'de ve TBMM 58b'de "Ol günāhkār ümmetimi dilerem/Dü cihānda ümmet çün dilerem" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1390] MK2 57a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında ve TBMM 58b'de bulunmamaktadır.
[1391] MK2 57a'da ve TBMM 58b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1392] MK2 57a'da ve TBMM 58b'de "Yā Muḥammed secdeden getür başıñ/Gözlerinden yeter aḳıtdıñ yaşıñ" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1393] MK2 57a'da ve TBMM 58b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1394] MK2 57a'da ve TBMM 58b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

Altı kez yüz biñ yıllıḳ olan yolı[1395]

1566 Şol ḳadar ḳıldum baña yaḳın seni

Saña varlıġım virüp aldum seni[1396]

1567 Aramuzda ḳomadum perde baña

Anda cemālimi gösterdüm saña[1397]

1568 Ümmetüñe daḫı gösterdüm cemāl

Her birisi olalar ṣāḥib kemāl[1398]

1569 Daḫı artuḳ dilek iderseñ baña

Bağışlayım kāfirleriñ saña[1399]

1570 Dir resūl ey Ḥaḳ bilürsin bizi

Sevmezem cuhūdları kāfirleri[1400]

1571 Hemān ümmetimi dilerem gerek baña

Ḥācetüm budur benüm öñden soña[1401]

1572 Ehl-i beytim fidā ḳıldum anlara

Ol günāhkār ümmetüme ol cānlara[1402]

1573 Āli evlādı seversen ey dede

Āşıḳāne vir ṣalavāt Aḥmed'e[1403]

1574 Çün resūl dilek idüben aġladı

[1395] MK2 57a'da ve TBMM 58b'de "Seni ʿarşdan yoḳaru ḳıldım ulı/Altı kerre yüz biñ yıllıḳ yolı" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1396] MK2 57a'da ve TBMM 58b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1397] MK2 57a'da ve TBMM 58b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1398] MK2 57a'da ve TBMM 58b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1399] MK2 57a'da ve TBMM 58b'de "Daḫı artıḳ dilek eylerseñ baña/Bağışlayam kāfirleri de saña" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1400] MK2 57a'da ve TBMM 59a'da "Dir resūl ey Ḥaḳ bilürsin sırları/Sevmezem cuhūdları kāfirleri" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1401] MK2 57a'da ve TBMM 59a'da "Hemān ümmetlerim gerek baña/Ḥācetüm budur benüm öñden soña" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1402] MK2 57a'da ve TBMM 59a'da "Ehli beytim fedā ḳıldum anlara/Ol günāhkār ümmete ol bunlara" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1403] Bu beyit MK2 57b'de "Çün resūl dilek idüben aġladı/İşideniñ cigerin ṭaġlar idi" ve TBMM 59a'da "Çün resūlullāh dilek idüp aġladı/İşidenlerin cigerin ṭaġladı"şeklinde yazılmıştır.

Eşidenlerüñ cigerin ṭaġladı[1404]

1575 Ḥaḳ Teʿālā didi bu aġlaşmañuz

Yā Muḥammed bu ciger ṭaġlaşmañuz[1405]

29a

1576 Cennet içün aġlaşursuñuz tamām

Anı sizler-çün yaratdum ey hümām[1406]

1577 Cennet sizüñ sizler içün eyledüm

Hem sizi sevenler içün eyledüm[1407]

1578 Sizleri seven bulalar cenneti

Aña girenler bulalar ʿizzeti

1579 Şād olalar görmeyeler miḥneti

Dostlu dostula ideler ṣoḥbeti

1580 Ger ṭamu ḫışmından ise aġlamaḳ

Āh u zārıla cigerler[1408] ṭaġlamaḳ

1581 Ben ḥarām itdim [ṭamu]odun saña

Zīra senden sevgili ḳul yoḳ baña[1409]

1582 Ḥabībüm yarın [ḳıyāmet] olucaḳ

Cümle ḥalḳa ṭamu heybet ḳılıcaḳ[1410]

1583 Kükreyüp maḫşer yerine yügüre[1411]

Ṭamuya ḳarşu varasın ḫalḳ göre

[1404] Bu beyit TBMM 59a'da "Ḥaḳ Teʿālā didi aġlaşmañuz/Yā Muḥammed ciger ṭaġlaşmañuz" şeklinde yazılmıştır.

[1405] Bu beyit MK2 57b'de "Cennet içün aġlaşursıñız tamām/Anı siziñ çün yaratdum ey hümām" ve TBMM 59a'da "Cennet içün aġlaşursañız tamām/Anı sizler içün yaratdım ey hümām"şeklinde yazılmıştır.

[1406] Bu beyit MK2 57b'de "Cennet sizüñ sizler içün yaratdum /Hem sizi sevenler içün eyledüm" ve TBMM 59a'da "Cennet siziñ sizler içün eyledüm /Hem sizi sevenler içün eyledüm"şeklinde yazılmıştır.

[1407] Bu beyit MK2 57b'de "Şād olalar görmeyeler miḥneti/Dostlu dostuyla iderler ṣoḥbeti" şeklinde yazılmıştır.

[1408] Bu sözcük MK2 57b'de ve TBMM 59a'da "cigerin"şeklinde yazılmıştır.

[1409] Bu beyit MK2 57b'de "Ben saña itdüm ṭamu odın ḥarām /Senden sevgüli ḳul yoḳdur yā imām" ve TBMM 59a'da "Ben ṭamu odın ḥarām itdim saña/Zīrā senden sevgili ḳul yoḳ baña" şeklinde yazılmıştır.

[1410] Bu beyit MK2 57b'de ve TBMM 59a'da "Ḥabībim yārın ḳıyāmet olıcaḳ/Cümle ḥalḳa ṭamu heybet ḳılıcaḳ" şeklinde yazılmıştır.

[1411] Bu sözcük MK2 57b'de "yügürde"şeklinde yazılmıştır.

1584 Aña her ne ideriseñ idesin

Zencīrine yapuşuban yedesin

1585 İydesin kim yā ṭamu dön giriye

Saña daḫı ṭola ehliñ bī-ribā[1412]

1586 Naṣībüñdür ḳavm-i kāfir hep gele

Bölük bolur ḳarnıñ içine ṭola[1413]

1587 Ṭamu eyde yā Muḥammed ḳo beni

Oduma Ḥaḳ emridür yaḳmaz seni

1588 Bir nūrsın hergiz oda yaḳmaz seni

ʿĀṣīler-çün yaratdı Ḥaḳ beni[1414]

1589 ʿAzāb idem ḳo beni azġunlara

Şol Ḥaḳḳ'a dönmez dīni bozġunlara[1415]

1590 Ḥalḳa bugün kendümi bildüreyim

Loḳma idüp ḳarnıma ṭoldurayım[1416]

1591 Diye hay güzel Muḥammed ḳo beni

Ḳorḳaram çünki yaḳmazam seni[1417]

1592 Bugün bu ḫalḳ ḳamu etdügin bula

Ya niçün gitmediler ṭoġru yola

1593 Birbirine şefḳati olmayanı

Şol ḥayāsız edebi olmayanı

1594 Pīrlere ʿizzetleri ḳılmayanı

Oġula ḳıza edeb ḳılmayanı

1595 Ya şol begler kim ki ʿadli olmaya

[1412] Bu beyit MK2 57b'de "İydesin kim yā ṭamu dön girüye/Saña daḫı ehlüñ ṭola bī-riyā" şeklinde yazılmıştır.

[1413] Bu beyit MK2 58a'da "Naṣībüñdür ḳavm-i kāfirler hep gele/Bölük bölük ḳarnıñ içinde ṭola" şeklinde yazılmıştır.

[1414] MK2 58a'da ve TBMM 59b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1415] MK2 58a'da ve TBMM 59b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1416] MK2 58a'da ve TBMM 59b'de "Ḥalḳa bugün kendümi bildürem/Loḳma yudup ḳarnıma ṭolduram"şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1417] MK2 58a'da ve TBMM 59b'de "Diye ey güzel Muḥammed ḳo beni/Ḳorḳaram ben çikinümezem seni"şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

Olar benden hergiz şefḳat bulmaya[1418]

1596 Maẓlūmlara dürlü ẓulümler iden

Ẓulümler ḳıluban tevbesiz giden[1419]

1597 Daḫı zekāt virmeyenler mālına

Ṭamu eyde vay olaruñ ḥāline

29b

1598 Emr-i maʿrūf ḳılmayan ʿālimleri

Yā şunlar kim sevmiye ʿālimleri

1599 Şol bāzirgānlar ki emīn olmaya

Yā şunlar kim sevmiye ʿālimleri[1420]

1600 Ḫamriñ idüp günāhlar işleyen

Anlar ola dillerini dişleyen[1421]

1601 Mescide varmayan bī-namāzları

Daḫı birbirinden arlanmazları[1422]

1602 Ġaybeti bühtān müsāvī ideni

Daḫı şol ġammāzları ḳov ideni

1603 Süci boza evine girenleri

ʿĀlimlere şol ezā idenleri[1423]

1604 Ḳanda görse yoḫsulları ḫorlayan

Dünyāsı-çün bāyları aġırlayan

1605 Farżları sünnetleri terk ideni

[1418] Bu beyit MK2 58a'da "Ya şol beglerüñ ki ʿadli olmaya/Olar benden bugün şefḳat bulmaya" ve TBMM 59b'de "Ya şol begleriñ ki ʿadli olmaya/Olar benden bugün şefāʿat bulmaya" şeklinde yazılmıştır.

[1419] Bu beyit MK2 58a'da "Maẓlūmlara dürlü ẓulümler iden/Ẓulümleri idüp tevbesiz giden" ve TBMM 60a'da "Maẓlūmlara dürlü ẓulümler iden/Ẓulümler ḳılup tevbesiz giden" şeklinde yazılmıştır.

[1420] Bu beyit MK2 58 b'de ve TBMM 60a'da "Şol bāzirgānlar ki emīn olmaya/Virenler emānetini bulmaya" şeklinde yazılmıştır.

[1421] Bu beyit MK2 58 b'de "Şarab içüben şerler işleyen/Anlar ola dillerini dişleyen" ve TBMM 60a'da "Ḫarbiñ idüp şerler işleye/Anlar ola dillerini dişleye" şeklinde yazılmıştır.

[1422] Bu beyit MK2 58 b'de "Mescide varmayan bī-namāzları/Hem biri birinden utanmazları" ve TBMM 60a'da "Mescide varmayan bī-namāzları/Hem biri birin o namāzları" şeklinde yazılmıştır.

[1423] Bu beyit MK2 58 b'de "Şarab boza evine girenleri/ʿ Alimlere şol ezā cefā idenleri" şeklinde yazılmıştır.

Şol fesād işleri çoḳ çoḳ ideni[1424]

1606 Oḳuyup Ḳurʾān'ı yā niye unıdan

Atasın anasın incidüp giden[1425]

1607 Aḳçe aṣışın virüp alan yiyen

Yazıcısı daḫı şāhidi olan[1426]

1608 Nā-ḥaḳ yire irişvet yiyenleri

Dünyā alup āḫiret yıḳanları[1427]

1609 Tefsīr ḥadīṯ diñleyüp dutmayanı

Kitāblaruñ ḥükmine gitmeyeni[1428]

1610 Şol bildigi ṭānıḳlıġı itmeyen

Dīn dutup İslām yoluna gitmeyen

1611 Ḳur'an'ı az aḳçeye ṣatanları

Yüzler ṣürüben yabana atanları[1429]

1612 Yalan yere çoḳ çoḳ and içenleri

Dīne düşmanlıḳ idüp geçenleri

1613 Ṭamu eydür yaḳam azġunları

Yā Muḥammed şol dīni bozġunları[1430]

1614 Sen giri ṭur deyü aña söyleye

Kükreyüp ʿāṣīlere ḳaṣd eyleye[1431]

1615 Añraya vü kükriye olar göre

[1424] Bu beyit MK2 58 b'de ve TBMM 60a'da "Farżları sünnetleri terk idici/Şol fesād işleri çoḳ çoḳ idici" şeklinde yazılmıştır.

[1425] MK2 58 b'de ve TBMM 60a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1426] Bu beyit MK2 58 b'de"Aḳçe aṣṣışın virüp alan yiyen/Yazıcısı daḫı ṭanuġın diyen" ve TBMM 60a'da "Aḳçe aṣṣışın virüp alan yiyen/Yazıcı daḫı ṭanuġın diyen" şeklinde yazılmıştır.

[1427] Bu beyit MK2 58b'de ve TBMM 60a'da "Nā-ḥaḳ yire rişvet ṣıḳanları/Dünyā alup āḫiret yıḳanları" şeklinde yazılmıştır.

[1428] Bu beyit MK2 58b'de ve TBMM 60b'de "Tefsīr ḥadīṯ diñleyüp dutmayanı/Kitāblaruñ ḥükmine gitmeyeni" şeklinde yazılmıştır.

[1429] Bu beyit MK2 58b'de"Ḳur'an'ı az aḳçeye ṣatanları/Yüzler ṣürüyüben yabana atanları" ve TBMM 60b'de "Ḳur'an'ı az aḳçeye ṣatanları/Yüzler ṣuyın yabana atanları" şeklinde yazılmıştır.

[1430] Bu beyit MK2 59a'da ve TBMM 60b'de "Ṭamu eyde hep yaḳam azġunları/Yā Muḥammed şol dīni bozġunları" şeklinde yazılmıştır.

[1431] Bu beyit MK2 59a'da ve TBMM 60b'de "Sen girü ṭur deyü saña söyleye/Kükreyüp ʿāṣīlere ḳaṣd eyleye" şeklinde yazılmıştır.

Cehennemüñ heybetini ḫalḳ göre[1432]

30a

1616 Kendülerini unuda her kişi

Maʿṣūmlar ṣaçı aġara bil işi[1433]

1617 Birbirini bilmeye erkek dişi

Zār ü efġān ola cümlenüñ işi[1434]

1618 Anadan ṭoġma[1435] gibi ʿuryān olalar

Aġlaşalar zār ü giryān olalar

1619 Çün cehennem idicek ol heybeti

Dön deyü çaġıra Muḥammed ḳaṭı[1436]

1620 Heybetinden sözüñi diñlemeye

Ne dedügüñ işidüp añlamaya

1621 Ben de eydem yā cehennem aç gözüñi

Gör saña nedür ḫabībüñ sözi[1437]

1622 Ne dirse emrine muṭīʿ ol anuñ

Emrüñi ṭuta ṣafā bula cānuñ[1438]

1623 Emrüñe hergiz ʿinād eylemeye

Ḳarşuña ṭurup daḫı söylemeye[1439]

1624 Sözleri her ne dirseñ duta

[1432] Bu beyit MK2 59a'da"Çün cehennem kükreye anlar göre/Cehennem heybetin ḫalḳa göstere" ve TBMM 60b'de "Eñreye kükreye anlar göre/Cehennemiñ heybetini ḫalḳ göre" şeklinde yazılmıştır.

[1433] Bu beyit MK2 59a'da ve TBMM 60b'de "Kendülerini unuda her kişi/Maʿṣūmlaruñ ṣaçı aġara bil işi/kişi" şeklinde yazılmıştır.

[1434] Bu beyit MK2 59a'da ve TBMM 60b'de "Birbirini bilmeye erkek vü dişi/Zār ü efġān ola cümlenüñ işi" şeklinde yazılmıştır.

[1435] Bu sözcük MK2 59a'da "ṭoġmaca"şeklinde yazılmıştır.

[1436] Bu beyit MK2 59a'da ve TBMM 60b'de "Çün cehennem idicek ol heybeti/ Dön deyüp aña çaġırasın ḳaṭı" şeklinde yazılmıştır.

[1437] Bu beyit MK2 59a'da ve TBMM 61a'da "Ben direm yā cehennem aç gözüñi/Gör saña nedür ḫabībimüñ sözi" şeklinde yazılmıştır.

[1438] Bu beyit MK2 59a'da "Ne emr iderseñ muṭıʿ ḳılam saña/ Ṭuta emriñ ṣafā ire cānuña" şeklinde yazılmıştır.

[1439] Bu beyit MK2 59a'da ve TBMM 61a'da "Emriñe hergiz ʿinād etmeye/Ḳarşuña ṭurup daḫı söylemeye" şeklinde yazılmıştır.

Ardına döne ḳıçın kıçın öte[1440]

1625 Dönüp ʿarşuñ ṣol yanına tiz vara

ʿArasad ḫalḳına gözüküp[1441] ṭura

1626 Ṭamuyı daḫı muṭīʿ itdim saña

Ya bu aġlaşmaḳ nedür deye baña[1442]

1627 Ger cemālüm şevḳine aġlarısañ

Dīdārım çün ciger ṭaġlarısañ

1628 Anı daḫı naṣīb eyledüm saña

Zīra ġāyet sevgülisin sen baña

1629 Āli evlādı seversen ey dede

Āşıḳāne vir ṣalavāt Aḥmed'e[1443]

1630 Çoḳ şükür ḳıl ümmet olduḳ Aḥmed'e

Vir ṣalavāt ʿaşḳıla Muḥammed'e[1444]

1631 Çün resūle Ḥaḳ bu sözi söyledi

Şükür didi daḫı bir āh eyledi[1445]

1632 Resūl eyder aġlayaraḳ yā İlāh

Raḥmetiñ bol ey kerīm ü pādişāh[1446]

1633 Senüñ [sevgüñ] şöyle ʿālīdür bize

Uçmaġıla ṭamu gelmez hiç göze[1447]

1634 İtdi fāriġ ikisinden de bizi

Kendi nefsim-çün dimezem bu sözi[1448]

[1440] Bu beyit MK2 59a'da "Sözleriñi her dir iseñ ṭuta/Ardına dönüp ḳaça öte öte" ve TBMM 61a'da "Söziñ ki her ne dirseñ ṭuta gide/Ardına ḳıçın ḳıçın öte dönüp gide" şeklinde yazılmıştır.

[1441] Bu sözcük TBMM 61a'da "görünüp"şeklinde yazılmıştır.

[1442] Bu beyit MK2 59b'de "Ṭamuyı daḫı muṭıʿ itdüm saña/Ya bu aġlamaḳ nedür di sen baña" ve TBMM 61a'da "Ṭamuyı daḫı muṭıʿ itdim saña/Ya bu aġlaşmaḳ neye derdi baña" şeklinde yazılmıştır.

[1443] MK2 59b'de ve TBMM 61a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1444] TBMM 61a'da bulunan bu beyit MK1 ve MK2 nüshasında bulunmamaktadır.

[1445] MK2 59b'de ve TBMM 61a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1446] MK2 59b'de ve TBMM 61a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1447] TBMM 61a'da "Senüñ sevgüñ şöyle ʿālīdür bize/Uçmaġıla ṭamu gelmez hiç göze " şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1448] MK2 59b'de ve TBMM 61b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

1635 Şol bir avuç ṭopraḳ içün aġlaram
Şol ẓaʿīfler-çün cigerler ṭaġlaram[1449]

1636 Ṭamu ḫışmına ṭayanmaz tenleri
Azād itsen gey ẓaʿīfdür cānları[1450]

1637 Katlanamazlar ʿazāba yā İlāh
İşde budur aġladuġum pādişāh[1451]

1638 Rūzi ḳılsañ ümmetümde kemāl
Ümmetüm de görsek dirlerdi cemāl[1452]

1639 Dīdāruñ ḳılsañ niʿmetiñ ümmetle siñer
Hem daḫı gözlerüm yaşı diñer[1453]

1640 Ḥaḳ Teʿālā yine eyledi ḫiṭāb
Ḳullarım-çün yiter aġladuñuz ṭap[1454]

1641 (…) ʿizzet didi kim yā Muḥammed
Şefāʿat ḳılmadan uṣanma Aḥmed[1455]

1642 Ben uṣanmazam virmekden yā ḥabīb
Tek uṣanma ḳıl şefāʿat yā ṭabīb[1456]

1643 Sen şef[āʿt] ḳıl hemān bağışlayam
Ḳullaruma luṭf u iḥsān işleyem[1457]

1644 Tā seni ḫoşnūd idince ben virem
Zīra baña yaraşur luṭf u kerem[1458]

1645 Çünki ümmet yoluna ḳoduñ başı

[1449] MK2 59b'de ve TBMM 61b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1450] MK2 59b'de ve TBMM 61b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1451] MK2 59b'de ve TBMM 61b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1452] TBMM 61b'de "Rūzi ḳılsañ ümmetümde kemāl/Ümmetüm de görse dir o cemāl"şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1453] TBMM 61b'de "Dīdāruñ niʿmetiñ ümmetle siñer/Hem daḫı bu gözlerüm yaşı diñer" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1454] MK2 60a'da ve TBMM 61b'de MK1 bulunan bu beyit nüshasında bulunmamaktadır.
[1455] TBMM 61b'de "Rabb-i ʿizzet didi kim yā Muḥammed'e/Şefāʿat ḳılmadan uṣanma Aḥmed'e" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1456]MK2 60a'da ve TBMM 61b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1457]MK2 60a'da ve TBMM 61b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1458] Bu sözcük TBMM 61b'de "saña" şeklinde yazılmış olup beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

Anlaruñ-çün aḳar ol gözüñ yaşı[1459]

1646 Cānı başı-çün ḳoduñ aṣḥābıla

Ḫātunlaruñ oġul ḳız aḥbābıla[1460]

1647 Fidā ḳıldıñ ümmetüñe anları

Oddan āzād ola ümmet cānları[1461]

1648 Ṭurma sen şefāʿat eyle anlara

Ol saña ümmet olıcı cānlara[1462]

1649 Yā Muḥammed ol benüm ḳullaruma

Bāylarıma daḫı yoḫsullarıma[1463]

1650 Şefāʿat ḳıl ben hidāyet idesin

Anlaruñ günāhların ʿafv idesin[1464]

1651 Ḳıyāmet güni oları şād idem

Ṣuçların bağışlayup āzād idem[1465]

1652 Günāhların defterlerinden bozam

Boş ḳomayam yerine ḫayır yazam[1466]

1653 Raḥmetim ulaşdursam anlara

Günāh içün aġlaşan ol cānlara[1467]

1654 Yā Muḥammed ne çekersin ġuṣṣalar

Baḳ ne didüm al sözümden ḥiṣṣeler[1468]

[1459] TBMM 61b'de "Çünki ümmet yoluna ḳoduñ başı/Anlar içün aḳar gözüñ yaşı" MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1460] MK2 60a'da ve TBMM 61b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1461] MK2 60a'da ve TBMM 62a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1462] MK2 60a'da ve TBMM 62a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1463] MK2 60a'da ve TBMM 62a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1464] TBMM 62a'da "Şefāʿat ḳıl hidāyet ideyin/Anların günāhlarıñ ʿafv ideyin" MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1465] MK2 60a'da ve TBMM 62a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1466] MK2 60b'de ve TBMM 62a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1467] TBMM 62a'da "Raḥmetim ulaşdurasın anlara/Günāh çün aġlaşan ol cānlara" MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1468] TBMM 62a'da "Yā Muḥammed ne çekersin ġuṣṣalar/Gör ne direm alsözümden ḥiṣṣeler" MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

1655 Bular senüñ ümmetüñse[1469] yā Ḥabī̄b
Benüm daḫı ḳullarumdur yā ṭabī̄b
1656 Bular senüñ cemāʿatüñse eger
Benüm daḫı ṭanuḳlarumdur olar[1470]
1657 Yā Muḥammed ʿizzim celālim ḥaḳḳı
Kibriyām vü luṭf u celālim[1471] ḥaḳḳı
1658 Sen iderseñ anlara himmetüñi
Senden artuḳ severem ümmetüñi[1472]
1659 Atasından anasından anlara
Şe[f]ḳatim artuḳ durur[1473] ol cānlara
1660 Esirgerem hem severem anları
Ümmet olan[1474] seni seven cānları
1661 Yā Muḥammed ümmetüñ sevmeyeydim
Zikrim itdiklerini sevmeyeydim[1475]
1662 Dillerinde adımı ḳomaz idim
Tenlerinde ṭāḳatim ḳomaz idim[1476]
1663 Yā Muḥammed gör ki ne direm saña
Ümmetlerüñ sevgülidür hep baña[1477]
1664 Ben ki Allāh'ım adım müʾmindürür
Virdügüm ad anlara müʾmindürür[1478]
1665 Anlara ben kendi adımı ḳodum

[1469] Bu sözcük TBMM 62a'da "ümmetüñdür"şeklinde yazılmış olup beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1470] MK2 60b'de ve TBMM 62a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1471] Bu sözcük TBMM 62a'da "cemālim"şeklinde yazılmış olup beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1472] TBMM 62a'da "Pes idersen anlara himmeti/Senden artık severem ümmetiñi" MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1473] Bu sözcük TBMM 62a'da "artuḳdur"şeklinde yazılmış olup beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1474] Bu sözcük TBMM 62b'de "olup"şeklinde yazılmış olup beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1475] TBMM 62b'de bulunan bu beyit MK1 ve MK2 nüshasında bulunmamaktadır.
[1476] TBMM 62b'de bulunan bu beyit MK1 ve MK2 nüshasında bulunmamaktadır.
[1477]MK2 60b'de ve TBMM 62b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1478] MK2 60b'de ve TBMM 62b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

Ümmetüñ adlarına mü᾽min didüm[1479]

1666 Ata ana kendü adların ḳomaz

Kendi ile[1480] ʿayālin oḳumaz

1667 Ata ana ben itdügin idemez

Benüm şefḳatlerüm anlar idemez[1481]

1668 Benüm adum dillerine çif[t]dürür

Göñüllerile hem sevgüm çiftdürür[1482]

1669 Sekiz uçmaḳ ümmetinle çiftdürür

Ḥūrī ḳuçmaḳ ümmetinle çiftdürür[1483]

1670 Gizli sırrım sırrıyla[1484] çiftdürür

Hem dīdārum gözleriyle çiftdürür

1671 Daḫı yaratmadan sevdim anları

Sevgüm-ile ṭolı oldı cānları[1485]

1672 Ümmetüñe çün adum çift eyledüm

Dillerine tevḥīdi[1486] çift eyledüm

1673 Anlara tevḥīd-i ʿirfān cübbesin

Geydürüp ḳulları eyledim taḥsīn[1487]

1674 Īmān ḫilʿatiyle ẓāhirlerin

Daḫı muḥkem eyledüm bāṭınların[1488]

1675 Yapdum īmān ḳalʿasın muḥkem yapu

[1479] MK2 60b'de ve TBMM 62b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1480] Bu sözcük TBMM 62b'de "adıyla"şeklinde yazılmış olup beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1481] MK2 61a'da ve TBMM 62b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1482] MK2 61a'da ve TBMM 62b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1483] MK2 61a'da ve TBMM 62b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1484] Bu sözcük TBMM 62b'de "sırlarıyla"şeklinde yazılmış olup beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1485] TBMM 62b'de "Daḫı yaratmadın sevdim anları/Sevgüm-ile ṭolu oldı cānları" MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1486] Bu sözcük TBMM 62b'de "tevḥīdim"şeklinde yazılmış olup beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1487] TBMM 63a'da "Anlara tevḥīd-i ʿimān cübbesin/Geydürüp eyledim ḳulların ḥasīn" MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1488] TBMM 63a'da "Īmān ḫilʿatile ẓāhirlerin/Daḫı muḥkem eyledüm bāṭınların" MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

Ḳomadum iblīse girecek ḳapu[1489]

1676 İblīs īmān ḳalʿasını yıḳamaz

Ṭamu hergiz ümmetüñi yaḳamaz[1490]

1677 Yā Muḥammed ʿizz[et]im ḥaḳḳı içün

Kibriyām ve ḳudretim ḥaḳḳı içün[1491]

1678 Ümmetüñde yalḳıyan īmān nūrı

Nūrlarına dayanmaz ṭamu nārı[1492]

1679 Īmān nūrı rūşen ola ḳamuda

Yaḳmaġa mecāl mi ḳala ṭamuda[1493]

1680 Yā müʾminler deyü çaġıra ḳamu

Tiz geçün odum söyünmeden ḳamu[1494]

1681 Yoḫsa nūrıñız odum söyündürür

Hep içümi ṭaşımı göyündürür[1495]

1682 Ṭamunıñ yalvarmaḳ ola çün işi

Ümmetüñ çün aġlaşup dökmeñ yaşı[1496]

1683 Bu sözi her işiden şād oldılar

Şükür idüp ġuṣṣadan āzād oldılar[1497]

1684 Emir Sulṭān himmet eylerse yine

Bu kitābı oḳuyam diñleyene[1498]

1685 Himmeti gür ire cümleñüze

[1489] MK2 61a'da ve TBMM 63a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1490] MK2 61a'da ve TBMM 63a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1491] MK2 61a'da Bu sözcük TBMM 63a'da "ʿizzetim"şeklinde yazılmış olup beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1492] MK2 61a'da ve TBMM 63a'da "Ümmetinde yalḳıyān īmān nūrı/Nūrlarına duymaz ṭamu nārı" şeklinde bulunan beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1493] TBMM 63a'da "İmān nūrı rūsen ola ḳamuda/Yaḳmaya mecāl mi ḳala ṭamuda" MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1494] TBMM 63a'da "Ya müʾminler diye çaġıra ṭamu/Tiz geçün söyünmeden odum ḳamu" MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1495]MK2 61b'de ve TBMM 63a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1496] MK2 61b'de ve TBMM 63a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1497]MK2 61b'de ve TBMM 63a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1498] MK2 61b'de bulunan bu beyit MK1 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

Derd-ile āmīn diñ imdi bu söze[1499]

1686 Āli evlādı seversen ey dede

Āşıḳāne vir ṣalavāt Aḥmed'e[1500]

1687 Çoḳ şükür ḳıl ümmet olduḳ Aḥmed'e

Vir ṣalavāt ʿaşḳıla Muḥammed'e[1501]

1688 Ne direm diñle ey dīn ḳardaşları

İnṣāf mıdur ey ḳabir yoldaşları[1502]

1689 Dünyāda biz her günāhı idevüz

İşleyüp dürlü fesādı idevüz[1503]

1690 Utanmayup yine dönüp söylerüz

Vir bize cennetle ḥūrīler dirüz[1504]

1691 Hem isterüz ḥulle vü tāc ü Buraḳ

İsterüz dīdārına ḳarşu ṭuraḳ[1505]

1692 Ol Ḥaḳḳ'a ne biz ne yüzile varavuz

Ya dīdārına ḳarşuca ṭuravuz[1506]

1693 Boynumuzda nice günāhlar ṭura

Başımız aşaġı yüzümüz ḳara[1507]

1694 Añma yavuz şol geçen şer işleri

Tevbe idüp dökmeyevüz yaşları[1508]

1695 Ḥaḳ Teʿālā'nıñ ḥabībi aġlaya

[1499] MK2 61b'de bulunan bu beyit MK1 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[1500] MK2 61b'de ve TBMM 63a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1501] TBMM 63a'da bulunan bu beyit MK1 ve MK2 nüshasında bulunmamaktadır.
[1502] MK2 61b'de ve TBMM 63b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1503] TBMM 63a'da "Dünyāda biz her günāhı ideriz/İşleyüp dürlü fesādı işleriz" bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1504] MK2 61b'de ve TBMM 63b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1505] MK2 61b'de ve TBMM 63b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1506] MK2 61b'de ve TBMM 63b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1507]TBMM 63b'de "Boynumuzda bunca günāhlar ṭura/Başımuz aşaġa yüzümüz ḳara" bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1508] TBMM 63b'de "Añmayuz şol geçen şer işleri/Tevbe ḳılup dökmeyüz yaşları" bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

Ol bizim çün cigerler ṭaġlaya[1509]

1696 Ol güzīde ṣaḥābeler aġlaşa

Cemʿ olup himmet ḳuşaġın baġlaşa[1510]

1697 Ol ḥabībüñ ehl-i beyti ne ki var

Bizim içün aġlaşalar zār ü zār[1511]

1698 Bizim içün ʿĀʾişe de aġlaya

Fāṭıma daḫı cigerin ṭaġlaya[1512]

1699 Gözi nūrı Ḥasan ile Ḥüseyin

Aġlaşurlar ne diyesin buña sen[1513]

1700 Kendü başımıza gör aġlamayuz

Āh u zār-ile ciger ṭaġlamayuz[1514]

1701 ʿArş u kürsī levḥ u ḳalem aġlaya

Uçmaḳ ehli cigerlerin[1515] ṭaġlaya

1702 Yirler gökler ṭaş u ṭaġlar aġlaşa

Cümle ḫūrīler melekler aġlaşa[1516]

1703 Feriştahlar cümlesi her ne ki var

Deñizdeki balıḳlar da ḳıla zār[1517]

1704 Hep bizim çün aġlaşup ḳıla zāri

Bizim içün aġlaşurlar her biri[1518]

1705 Biz günāhlar işleyüz gey iri

[1509] MK2 62a'da ve TBMM 63b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1510] MK2 62a'da ve TBMM 63b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1511] MK2 62a'da ve TBMM 63b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1512] TBMM 63b'de "Bizim içün ʿĀʾişe de aġlaya/Fāṭıma da cigerler ṭaġlaya" bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1513] TBMM 63b'de "Gözleri nūrı Ḥasan ile Ḥüseyin/Aġlaşurlar ya ne diseñ buña sen" bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1514] MK2 62a'da ve TBMM 63b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1515] Bu sözcük TBMM 64a'da "cigerler"şeklinde yazılmış olup beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1516] TBMM 64a'da "Yirler gökler vü ṭaġlar aġlaşa/Cümle ḫūrīler melekler aġlaşa"şeklinde yazılmış olup beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1517] TBMM 64a'da "İns ü cin sāʾir feriştahlar ne ki var/Deñizlerde balıḳlar da ḳıla zār"şeklinde yazılmış olup beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1518] TBMM 64a'da "Hep bizim çün aġlaşup ḳıla ġari/Bizim içün iñleşeler her biri"şeklinde yazılmış olup beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

Bizi bunlar esirgeye her biri[1519]

1706 İr eger giç ölürüz biz dimeyüz

Ölüm içün biz yaraḳ işlemeyüz[1520]

1707 Göre hiç ölüm yaraġı var mıdur

Ölüm şarābın içmeyen var mıdur[1521]

1708 Yürüyevüz ḳayġusuz ġaflet-ile

Ḥālimüz no'la bu ḫacālet-ile[1522]

1709 Dir miyüz hey bu ölüm virmez amān

Bu ẓālim nefs eyledi bizi yaman[1523]

1710 Añalım evler yıḳıcı ölümi

Şol dirnekler ṭaġıdıcı ölümi[1524]

1711 Nice ḫātunları ersüz ḳoyanı

Nice erleri ḫāṭunsuz ḳoyanı[1525]

1712 Nice yigitlere ḳıyan ölümi

Ol ḳara gözler süzüci ölümi[1526]

1713 Nice ṣoylı boylı ḳıran ölümi

Nice boyunlar burucı ölümi[1527]

1714 Yā İlāhī sen bilürsin ḥālimüz

[1519]TBMM 64a'da "Biz günāh işleyüz key iri/Bizi bunlar esrigeye her biri"şeklinde yazılmış olup beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1520] TBMM 64a'da "Eger büyük eger genç ölürüz dimeyüz/Ölüm çün biz yaraḳ yimeyüz" şeklinde yazılmış olup beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1521] TBMM 64a'da "Göre hiç ölüm yaraġı var mıdur/Ölüm yaraġın yimeyen er midür" şeklinde yazılmış olup beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1522] TBMM 64a'da "Yürüyevüz ḳayġusuz ġafletle/Ya ḥālimüz ne ola bu ḫaclet-ile" şeklinde yazılmış olup beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1523] MK2 62b'de ve TBMM 64a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1524] MK2 62b'de ve TBMM 64a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1525] TBMM 64a'da "Nice ḫātunları ersüz ḳoyucı/Nice eri de ḫaṭunsuz ḳoyucı" şeklinde yazılmış olup beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1526] TBMM 64a'da "Çün yigitlere ḳıyan ölümi/Ol ḳara göz süzüci ölümi" şeklinde yazılmış olup beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1527]MK2 62b'de bulunan bu beyit MK1 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

Evvel āḫir sañadur bu yolumuz[1528]

1715 Ölümi sen āsān eylegil bize

Cānımız īmān-ile eyle tāze[1529]

1716 Şol ḳardaşlar ayırıcı ölümi

Ṣaç u ṣaḳal yoldurıcı ölümi[1530]

1717 Ṣoldurıcı nice tāze yüzleri

Ṣoldurıcı ḳara ala gözleri[1531]

1718 Gül yüzleri ṣoldurıcı ölümi

Ṣaç u ṣaḳal yoldurıcı ölümi[1532]

1719 Selvi boyı iki büken ölümi

Ol tene ṭopraḳ döken ölümi[1533]

1720 Şol gözler yaşını keşīr idici

Ḳara ṭopraḳlara esīr idici[1534]

1721 Ṣaç ṣaḳallar döküp ḳurudıcı

Aḳ tenleri çüridüp maḥv idici[1535]

1722 ʿİzzet ṭonların çıḳaran ölümi

Kefen ṭonlarını ṣaran ölümi[1536]

1723 Ḳabre ḳoyup örtüp ṭopraḳ ṭaş iden

[1528] TBMM 64a'da "Yā İlāhī sen bilürsin ḥālimüz/Evvel āḫir sanadurur yolumuz" şeklinde yazılmış olup beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1529] MK2 62b'de ve TBMM 64b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1530] TBMM 64b'de "Şol ḳardaşlar ayırıcı ölümi/Ġuṣṣalarla ṭurucı ölümi" şeklinde yazılmış olup beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1531] TBMM 64b'de "Ṣoldurıcı nice tāze yüzleri/Ṣoġuldıcı ḳara ala gözleri" şeklinde yazılmış olup beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1532] TBMM 64b'de bulunan bu beyit MK1 ve MK2 nüshasında bulunmamaktadır.

[1533] TBMM 64b'de "Selvi boyları iki büken ölümi/O tenlerine ṭopraḳ döken ölümi" şeklinde yazılmış olup beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1534] TBMM 64b'de "Şol gözler yaşını keşr ḳılıcı/Ḳara ṭopraḳlara esīr ḳılıcı" şeklinde yazılmış olup beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1535] TBMM 64b'de "Ṣaç ṣaḳal döküp ḳurudıcı/O tenleri çürüdüp eridici" şeklinde yazılmış olup beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1536]MK2 63a'da ve TBMM 64b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

Yılana çiyana tenler eş iden[1537]

1724 Esirgemez ʿizzet ḥürmet eylemez

Mühlet virüp yā merḥamet eylemez[1538]

1725 Şol ḥālleri añar mıyuz hiç göre

Varduġunca nefsimüz öldi göre[1539]

1726 Hiç kendü başımıza aġlamayuz

Günāhlar içün ciger ṭaġlamayuz[1540]

1727 Ḳarañu gicede ḳara yüzümüz

Yire ḳoyup yaş döker mi başımuz[1541]

1728 Āh bizim ġaflet içinde ḳalmamuz

Günāhlarıñ deñizine ṭalmamuz[1542]

1729 Dür[l]ü ʿiṣyān ḫamīrlerini içüp

Esrük olup kendülerimizden geçüp[1543]

1730 Ṣoñ nefesin ḳorḳusundan āh u vāh

Āh ölümüñ ḳorḳusundan āh u vāh[1544]

1731 Melekü'l-mevt ḍarbından āh u vāh

Āh ölümiñ heybetinden āh u vāh[1545]

1732 Āh idesiz aġaç ata binmege

[1537] TBMM 64b'de "Ḳabre ḳoyup örtü ṭoprak ṭaş iden/Yılana çiyana tenler eş iden" şeklinde yazılmış olup beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1538] MK2 63a'da ve TBMM 64b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1539] TBMM 64b'de "Şol ḥalleri añar mıyuz hiç göre/Vardıḳça nefsimüz öldi göre" şeklinde yazılmış olup beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1540] MK2 63a'da ve TBMM 64b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1541] TBMM 65a'da "Ah bizim ġaflet içre ḳalmamuz/Günāhlarıñ deñizine ṭalmamuz" şeklinde yazılmış olup beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1542] MK2 63a'da ve TBMM 64b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1543] TBMM 65a'da "Dürlü ʿiṣyān ḫamīrlerini içüp/Esrük oluban kendümüzden geçüp" şeklinde yazılmış olup beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1544] TBMM 65a'da "Ṣoñ nefesiñ ḳorḳusundan āh/Āh ölümüñ ürküsünden āh āh" şeklinde yazılmış olup beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1545] TBMM 65a'da "Melekü'l-mevt ḍarbından āh u āh/Āh ölümiñ heybetinden āh u vāh" şeklinde yazılmış olup beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

Arḳamuz üzre yire itmege[1546]

1733 Ol ḳapusuz bacasuz ṭar evden āh

Ḳapḳara ışıḳsız nā-çār evden āh[1547]

1734 Ol döşeksiz mumsız evden āh

Ol ḳaranlıḳ arḳadaşsız evden āh[1548]

1735 Ol münkir Nek̄ir meleklerinüñ heybetinden

Āh suʾāli cevābı ḳorḳusundan[1549]

1736 Yā İlāh̄i biz günāhkār ḳulları

Cümle müʾmin bāyları yoḫsulları[1550]

1737 Ol ġarībliḳ ḳarañu evde bizi

Yalıñız ḳoma ḳabūl it bu sözi[1551]

1738 Esirgeyüp sen ʿināyet eylegil

Elimüz ṭutup hidāyet eylegil[1552]

1739 Īmān baylıġını virgil İlāh̄i

Zevālden ṣaḳlayuvirgil İlāh̄i[1553]

1740 Öñ virdüñ ṣoñra luṭfı işlegil

Bize īmānı ebed bağışlagıl[1554]

1741 Īmānı yoldaş idesin sen bize

Derd-ile āmīn diyelüm bu söze[1555]

[1546] TBMM 65a'da "Āh iresiz aġaç ata binmekden āh/Arḳamuz üzre yire itmekden āh" şeklinde yazılmış olup beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1547] TBMM 65a'da "Ol ḳapısız bacasız ṭar evden /Āh ḳarañu çirāġsız nā-çār evden" şeklinde yazılmış olup beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1548] TBMM 65a'da "O döşeksiz mūnissiz evden/Ol ḳarañuluḳ aysız evden" şeklinde yazılmış olup beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1549] TBMM 65a'da "Āh ol münkir nekir ferişteniñ/Ḳorḳusundan ol iki ferişteniñ" şeklinde yazılmış olup beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1550] MK2 63b'de ve TBMM 65a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1551] MK2 63b'de ve TBMM 65a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1552] MK2 63b'de ve TBMM 65a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1553] MK2 63b'de ve TBMM 65a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1554] TBMM 65a'da "Ön virdin ṣoñra da luṭf işlegil/Bize īmānı ebed bağışlagıl" şeklinde yazılmış olup beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1555] TBMM 65b'de "Īmānı yoldaş idesin bize/Derd-ile āmīn diyelüm bu söze" şeklinde yazılmış olup beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

1742 Ola kim bencileyin itmeyesiz
Māsivā sevgüsüne gitmeyesiz[1556]

1743 Siziñ göñlüñüze de māsivā ġamın
Meyl idecek Ḥaḳ Teʿālādur hemīn[1557]

1744 Siz benüm gibi deli olmayasız
Meyli Ḥaḳ'dan ġayrıya ḳılmayasız[1558]

1745 ʿAyıbluyam acıram-çün özüme
Delüden uṣluya ḫaber sözüme[1559]

1746 İşde bildüñüz benüm aḥvālimi
Ḥaḳḳa ṭoġrı varamadım yolımı[1560]

1747 Her işde Ḥaḳḳ'a yarar bulmadum
Ḥaḳḳ'a yarar bir ʿibādet ḳılmadum[1561]

1748 Nefse yarar işleri çoḳ bilürem
Anıñ içün zārileri çoḳ ḳıluram[1562]

1749 Ölesiz kim ṭoġrı varasız Ḥaḳḳ'a
Çoḳ iḥsānlar ide ol ḥayy ü beḳā[1563]

1750 Ḥaḳḳ'a lāyıḳ işleyügörüñ işi
Ḥaḳ gidere göñlüñüzden teşvīşi[1564]

1751 Āli evlādı seversen ey dede
Āşıḳāne vir ṣalavāt Aḥmed'e[1565]

[1556]MK2 63b'de ve TBMM 65b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1557] TBMM 65b'de "Sürüñ göñülden māsivā aġusın/Meyl idecek Ḥaḳ Teʿālādur hemīn" şeklinde yazılmış olup beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1558] MK2 63b'de ve TBMM 65b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1559] TBMM 65b'de "ʿ Ayıbluyam acıram çün özüme/Delüden uṣlu ḫaber bu sözüme" şeklinde yazılmış olup beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1560] MK2 63b'de ve TBMM 65b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1561] TBMM 65b'de "Her işimde Ḥaḳḳ'a yarar bulmadum/Ḥaḳḳ'a yarar bir ʿibādet ḳılmadum" şeklinde yazılmış olup beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1562] MK2 64a'da ve TBMM 65b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1563] TBMM 65b'de "Öle kim siz ṭoġrı varasız Ḥaḳḳ'a/Çoḳ iḥsānlar ide ol ḥayy ü beḳā" şeklinde yazılmış olup beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1564] MK2 64a'da ve TBMM 65b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1565] MK2 64a'da ve TBMM 65b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

1752 Yine evvelki sözi söyleyelim
Şefāʿat ideni şerḥ eyleyelim[1566]
1753 Çünki resūl secdeye ḳodı başı
Ümmetim bağışla dimekde sözi[1567]
1754 Secdede Ḥasan Ḥüseyin geldi söze
Bağışla dir ümmetin dedemüze[1568]
1755 ʿĀʾişe Fāṭıma daḫı ey yār
Ümmet içün ağlaşurlar zār ü zār[1569]
1756 Çünki bunlar şöyle zāri ḳıldılar
Ümmet içün yandılar yaḳıldılar[1570]
1757 Nidā geldi yā Muḥammed ṭuruñuz
İki maʿşūmcaları ḳalduruñuz[1571]
1758 ʿĀʾişe ile Fāṭıma ağlaşmasunlar
Çār-yāriñ cigerin ṭağlaşmasunlar[1572]
1759 Yoḫsa meleklerüm itdiñiz
Cennetiñ ḥūrīlerin siñildiñiz[1573]
1760 Ebūbekr'iñ āhına duymaz bular
ʿÖmer'iñ iñildisi yirler deler[1574]
1761 Diñ ʿOṯmān gözyaşını depretmesün
Ṭaşırup deñizleri kükretmesün[1575]

[1566] MK2 64a'da ve TBMM 65b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1567] TBMM 65b'de "Çünki resūl secdeye ḳodı yüzi/Ümmetim bağışla dimekdür sözi" şeklinde yazılmış olup beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1568] MK2 64a'da ve TBMM 66a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1569] TBMM 66a'da "ʿĀʾişeyle Fāṭıma daḫı ey yār/Ümmet içün ağlaşurdı zār ü zār" şeklinde yazılmış olup beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1570] MK2 64a'da ve TBMM 66a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1571] MK2 64a'da ve TBMM 66a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1572] TBMM 66a'da "ʿĀʾişeyle Fāṭıma ağlaşmasun/Çāri yāriñ cigerin ṭağlaşmasun" şeklinde yazılmış olup beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1573] TBMM 66a'da "Yoḫsa meleklerüm iñletdiñüz/Cennetiñ ḥūrīlerin siñletdiñüz" şeklinde yazılmış olup beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1574] MK2 64a'da ve TBMM 66a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1575] TBMM 66a'da "Din ʿOṯmān yaşını ṭamıtmasın/Ṭaşırup deñizleri kükretmesün" şeklinde yazılmış olup beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

1762 Hem ʿAli daḫı naʿrayı urmasun

İns ü cinni birbirine urmasun[1576]

1763 Pāre pāre olmasunlar feleklerüm

Ḳaldı az helāk ola meleklerüm[1577]

1764 Başını ol demde ḳaldurdı resūl

Ehl-i beyti yatmış aġlar ṣāġ u ṣol[1578]

1765 Ṣāġ yanında Ebūbekr ile ʿÖmer

Ṣolda ʿOs̱mān ʿAli'nüñ yaşı ṭamlar[1579]

1766 Ardlarında Fāṭıma hem ʿĀʾişe

Ümmet içün düşdiler çoḳ teşvīşe[1580]

1767 İñleşüp yatur Ḥüseyin ile Ḥasan

Başların ḳaldurdı ol ḫulḳ-ı ḥasen[1581]

1768 Ṣol ḳadar itmişler āh-ı firḳati

Gözcegüzleri ḳızarmışdı ḳatı[1582]

1769 Ṣordılar ey dede ḫaber geldi mi

Cehennemden ümmet āzād oldı mı[1583]

1770 Olmadıysa yüzleri yire uralum

Ümmetüñ yoluna cānlar virelüm[1584]

1771 Bir bölücek ẓaʿīflerdür bī-çāre

[1576] MK2 64b'de ve TBMM 66a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1577] TBMM 66a'da "Pāre pāre olmasun feleklerim/Ḳaldı az helāk ola meleklerim" şeklinde yazılmış olup beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1578] MK2 64b'de ve TBMM 66a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1579] TBMM 66a'da "Ṣaġ yanında Ebūbekr ile ʿÖmer/Ṣolda ʿOs̱mān ʿAli'niñ yaşı ṭamır" şeklinde yazılmış olup beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1580] TBMM 66a'da "Ardlarında Fāṭıma'ylaʿ Āʾişe/Ümmet içün düşdiler çoḳ teşvīşe" şeklinde yazılmış olup beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1581] TBMM 66b'de "İñleşüp yatur Ḥüseyin ile Ḥasan/Başların ḳaldıra ol ḫulḳ-ı ḥasen" şeklinde yazılmış olup beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1582] TBMM 66b'de "Ṣol ḳadar itmişler āh-ı firḳati/Gözcegüzleri ḳızarmış key ḳatı" şeklinde yazılmış olup beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1583] TBMM 66b'de "Ṣordı dede ḫaber geldi mi/Cehennemden ümmet āzād oldı mı" şeklinde yazılmış olup beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1584] TBMM 66b'de "Olmadıysa yüzümüz yire uralum/Ümmetüñ yoluna cānlar virelüm" şeklinde yazılmış olup beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

İsterüz Ḥaḳ'dan ḳılalum bir çāre[1585]

1772 İki maʿṣūm çün bu sözi söyledi

Dedelerini tesellī eyledi[1586]

1773 Duʿā ḳıldı faḫr-i ʿālem anlara

Ḥasan ile Ḥüseyin ol cānlara[1587]

1774 Başuñuza gele ḫayır yazılar

Ḥaḳ şehīdlik vire cānım ḳuzılar[1588]

1775 Döndi dir yā ʿĀʾişe yā Fāṭıma

Ṭuruñ gelüñ iküñüz de ḳatıma[1589]

1776 Yirlerinden ikisi de ṭurdılar

Diz çöküp öñünde ḥālī ṭurdılar[1590]

1777 ʿĀʾişe Fāṭıma dir yaḳdıñ bizi

No'ldı saña yine aġlatdıñ bizi[1591]

1778 Di bize iki cihānıñ güneşi

Deldi baġrımızı ol gözüñ yaşı[1592]

1779 Bize söylersin gözüñ yaşı aḳar

Baġrımuzı baş iden cānlar yaḳar[1593]

1780 Didi kim yā ʿĀʾişe yā Fāṭıma

Derd degil mi ümmetim düşe oda[1594]

1781 Ümmet derdi ḳomadı bende yürek

[1585] TBMM 66b'de "Bir bölücek żaʿīflerdür bī-çāre/İsterüz Ḥaḳ'dan ḳıla çāre" şeklinde yazılmış olup beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1586] MK2 64b'de ve TBMM 66b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1587] MK2 65a'da ve TBMM 66b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1588] MK2 65a'da ve TBMM 66b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1589] MK2 65a'da ve TBMM 66b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1590] TBMM 66b'de "Yirlerinden ikisi de ṭurdılar/Diz çöküp önüñde ḥālin ṣordılar" şeklinde yazılmış olup beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1591] TBMM 66b'de "ʿĀyişe Fāṭıma dir yaḳdıñ bizi/No'ldı yine şöyle aġlatdıñ bizi" şeklinde yazılmış olup beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1592] TBMM 66b'de "Di bize ey iki cihān güneşi/Deldi baġrımuzı çıḳardı yaşı" şeklinde yazılmış olup beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1593] TBMM 67a'da "Bize söylersiñ gözüñ yaşı aḳar/Baġrımuzı baş idüp cānlar yaḳar" şeklinde yazılmış olup beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1594] MK2 65a'da ve TBMM 67a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

Ehl-i beytimden baña yardum gerek[1595]

1782 İşidiñ kim yarın ḳıyāmet ola

Her kişi itdiklerin bir bir bula[1596]

1783 Cemʿ ide Ḥaḳ ḫalḳı maḥşer yerine

Kendi ḳāḍılıḳ ide her birine[1597]

1784 Cümle ḫalḳı evvelin āḫirin

Cemʿ ide maḥşer yerine hep varın[1598]

1785 Cümle insān cümle cinni her ne var

Ṣaf ṣaf ṭura melekler her ne ki var[1599]

1786 ʿĀlemi ḳuşada cümle melekler

Ḥaḳ Teʿālā Cebrāʾīl'e emr ider[1600]

1787 Ḥaḳ Teʿālā Cebrāʾīl'e emr ide

Mālik'e diñ ol cehennemi yide[1601]

1788 İyde var cehennemi şimdi getür

Vaḳtı oldı ʿāṣīlere çün yitür[1602]

1789 Çünki ḳopa ol ḳıyāmetüñ güni

Ḥaḳ Teʿālā isteyiserdür anı[1603]

1790 Çoḳ ulu feriştahlar da göndere

Yetmiş biñ zencirle anı göndere[1604]

[1595] TBMM 67a'da "Ümmet derdi ḳomadı bende yürek/Ehli beytimiz baña yardım gerek" şeklinde yazılmış olup beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1596] MK2 65a'da ve TBMM 67a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1597] MK2 65a'da ve TBMM 67a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1598] MK2 65a'da ve TBMM 67a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1599] TBMM 67a'da "Cümle insan cümle cinniler varı/ Melekler de ṭuralar saf ṣaf urı" şeklinde yazılmış olup beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1600] TBMM 67a'da "ʿĀlemi ḳuşadalar cümle ṭura/Ḥaḳ Teʿālā Cebrāʾīl'e buyura" şeklinde yazılmış olup beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1601] TBMM 67a'da "Ḥaḳ Teʿālā Cebrāʾīl'e emr ide/Mālik'e digil ol cehennemi yide" şeklinde yazılmış olup beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1602] TBMM 67a'da "İyde var cehennemi şimdi getür/Vaḳtı oldı ʿāṣīler içün yitür" şeklinde yazılmış olup beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1603] MK2 65b'de ve TBMM 67a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1604] TBMM 67a'da "Çoḳ ulu feriştahlar da gönderir/Yetmiş zencir indüre gönderir" şeklinde yazılmış olup beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

1791 Ol meleklerüñ gelse eger biri
Süre idi yiryüzinden Ādemi[1605]

1792 Düşüreler cümle ḫalḳı maḥşere
Cemʿ ideler maḫlūḳātı Ḥaḳ göre[1606]

1793 Aġzına ḳoysa iderdi bir loḳma
ʿĀʾişe ile Fāṭıma'ya dir böyle[1607]

1794 Āli evlādı severseñ ey dede
Āşıḳāne vir ṣalavāt Aḥmed'e[1608]

1795 Feriştahlar ile Cebrāʾīl vara
Ṭamu Ḥaḳ'dan ḳorḳuban[1609] tiz tiz ṣora

1796 Cehennem ṣorup eyde yā Cebrāʾīl
Baña ʿazāblar mı ider ol celīl[1610]

1797 İyde kim seni anıñ çün ister
Heybetüñi cümle ḳullara göster[1611]

1798 Dünyāda kāfir münāfıḳ çoġ-ıdı
Ḥaḳ'dan aṣla ḳorḳuları yoġıdı[1612]

1799 Çoḳ ʿāṣīler bī-namāzlar daḫı var
Fāsıḳlardan zānīler-çün hep ṣayar[1613]

1800 Bunlar Ḥaḳḳ'uñ emrini ṭutmadılar

[1605] TBMM 67a'da "Ol meleklerden eger gelse biri/Sürer idi yiryüzinden Ādemi" şeklinde yazılmış olup beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1606] TBMM 67b'de "Düşürüben cümle ḫalḳı maḥşere/Cemʿ ide maḫlūḳı anda göre" şeklinde yazılmış olup beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1607] TBMM 67b'de "Aġzına ḳosa idi loḳma yir /ʿ Āyişe'le Fāṭıma'ya böyle dir" şeklinde yazılmış olup beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1608] MK2 65b'de ve TBMM 67b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1609] Bu sözcük TBMM 67b'de "ḳorḳa"şeklinde yazılmış olup beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1610] TBMM 67b'de "Ṣora diye cehennem yā Cebrāʾīl/Baña ʿazāblar mı eyler ol celīl" şeklinde yazılmış olup beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1611] Bu sözcük TBMM 67b'de "ḳorḳa"şeklinde yazılmış olup beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1612] TBMM 67b'de "Dünyāda kāfir münāfıḳ çoḳdı/Ḥaḳ'dan aṣla ḳorḳuları yoḳdı" şeklinde yazılmış olup beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1613] TBMM 67b'de "ʿ Āṣīler çoḳ bī-namāzlar daḫı var/Fāsıḳları zānīleri kim ṣayar" şeklinde yazılmış olup beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

Egrilerden ṭoġruya gitmediler[1614]

1801 Ḥaḳḳ'a boyun virmeleri yoġıdı

Nefslerine uymaları çoġ-ıdı[1615]

1802 Ḥaḳ Teʿālā senüñ-ile anlara

İntiḳām idiser ol azġunlara[1616]

1803 Seni anlar-çün yaratdı bilesin

Anlara dürlü ʿazāblar ḳılasın[1617]

1804 Anlara sen heybetle baḳasın

Odlaruñla yandurup yaḳasın[1618]

1805 Yaḳasın oda göñül yıḳanları

Daḫı Ḥaḳ'dan ġayrıya ṣapanları[1619]

1806 Maẓlūmı nā-ḥaḳ yere dögenleri

Miskīne faḳīrlere sögenleri[1620]

1807 Dilleriyle Tañrı bir dirleridi

Hem Muḥammed Ḥaḳ resūl dirleridi[1621]

1808 Daḫı ʿālimlere ḥürmet itmeyen

ʿĀṣī olup ṭoġrı yola gitmeyen[1622]

1809 Ḥaḳ'dan uġrun şol kebāʾir idici

Şol nefsiniñ arżusına gidici[1623]

1810 Yāḫud şol beş vaḳıt namāz ḳılmayan

[1614] TBMM 67b'de "Bular Ḥaḳḳ'ıñ buyruġın ṭutmadılar/Egrilerden ṭoġrıya gitmediler" şeklinde yazılmış olup beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1615] MK2 66a'da ve TBMM 67b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1616] MK2 66a'da ve TBMM 67b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1617] MK2 66a'da ve TBMM 67b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1618] TBMM 68a'da "Anlara sen heybetle baḳasın/Odlarına yanduruban yaḳasın" şeklinde yazılmış olup beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1619] TBMM 68a'da "Yaḳasın oda göñül yıḳanları/Daḫı ġayrıya ṭapanları" şeklinde yazılmış olup beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1620] TBMM 68a'da "Maẓlūmı nā-ḥaḳ yere dögenleri/Miskīnleri faḳīrleri sögenleri" şeklinde yazılmış olup beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1621] TBMM 68a'da "Dilleriyle Tañrı bir dirler idi/Muḥammed'dür Haḳ resūl dirler idi" şeklinde yazılmış olup beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1622] MK2 66a'da ve TBMM 68a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1623] MK2 66a'da ve TBMM 68a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

Kehillik idüp ṣevāblar bulmayan[1624]

1811 Ya ramażan orucun eksik ṭuta

Anları yarın odlaruña ata[1625]

1812 Getürüñ ṭamuyı ḫalḳ görsün diye

Ḳamu ʿāṣīler aña girsün diye[1626]

1813 Her kişi ḫod bilür itdüklerini

Ḥaḳ dirse hep bulsun itdüklerini[1627]

1814 Ey ḳızım Fāṭıma anlar nice ola

Cehenneme girerlerse[1628] güç ola

1815 Cebrāʾīl'e çünki her sözi ṣora

Cevābın işidicek olar göre[1629]

1816 Cebrāʾīl'e çünki Ḥaḳ emr ide

Cehennemi tiz irişdür maḥşere[1630]

1817 Yetmiş biñ muḳarrebler-ile bile

Tā cehennem maḥşer yerine gele[1631]

1818 Muḳarrebler heybetle varalar

Cehennemi maḥşere ḳıġıralar[1632]

1819 Zebānīler yapışalar yitmege

Maḥşerüñ ḫalḳına ʿibret itmege[1633]

1820 Bunları görüp hemān aġzın aça

[1624] MK2 66a'da ve TBMM 68a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1625] TBMM 68a'da "Ya ramażan orucun eksik ṭuta/Anları yārın odlara ata" şeklinde yazılmış olup beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1626] TBMM 68a'da "Getürüñ ṭamuyı ḫalḳ görsün / Diye ḳamu ʿāṣīler aña girsüñ" şeklinde yazılmış olup beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1627] TBMM 68a'da "Her kişi ḫod bilür itdüklerini/Dirse hep bulsun ol itdüklerini" şeklinde yazılmış olup beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1628] Bu sözcük TBMM 68a'da "giderlerse"şeklinde yazılmış olup beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1629] MK2 66b'de ve TBMM 68a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1630] MK2 66b'de ve TBMM 68a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1631] TBMM 68 b'de "Vara yetmiş biñ muḳarrebler ile /Ta cehennem ḥaşr yerine gele" şeklinde yazılmış olup beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1632] MK2 66b'de ve TBMM 68b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1633] MK2 66b'de ve TBMM 68b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

Ol cehennem kükreyüp[1634] odlar saça

1821 Ṭaḳalar yetmiş biñ od zencirlerin

Ṭuta yetmiş biñ feriştahlar birbirin[1635]

1822 Yapışa her bir zebānī bir uca

Iramayalar yirinden zerrece[1636]

1823 Heybet-ile çekeler hem süreler

Ṭamu deprenmez yirinden göreler[1637]

1824 Ḥaḳ Teʿālā bir ḫiṭāb ide aña

Yā cehennem ʿazāblar idem saña[1638]

1825 Bir nesne yaradaydum nideydi

Seni bir yudumca loḳma ideydi[1639]

1826 Bir aç ḳurt kim bir pāre eti yudar

Buyurursam seni şöylece ider[1640]

1827 Bu ḫiṭābı ṭamuyı ḳatı ṭaġlaya

Ḳorḳa Ḥaḳ'dan zāri zāri aġlaya[1641]

1828 Ṭamuya Ḥaḳ ḳorḳusı ḳatı ḳoya

Kendini bir serçe yirinde ḳoya[1642]

1829 Aġlayup eyde cehennem yā İlāh

ʿAzābıñdan ḳorḳaram ey pādişāh[1643]

1830 Ḥaḳ diye kim göreyin azġunlara

[1634] Bu sözcük TBMM 68b'de "gürleyüp"şeklinde yazılmış olup beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1635] TBMM 68 b'de "Ṭaḳalar yetmiş biñ od zencirin/Ṭuta yetmiş biñ feriştah birbirin" şeklinde yazılmış olup beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1636] MK2 66b'de ve TBMM 68b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1637] MK2 66b'de ve TBMM 68b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1638] TBMM 68 b'de "Ḥaḳ Teʿālā bir ḫiṭāb ide aña/Ya cehennem ʿazāb eylesem saña" şeklinde yazılmış olup beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1639] MK2 67a'da ve TBMM 68b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1640] TBMM 68 b'de "Bir aç ḳurd kim bir pāre eti yudar/Buyurursam seni çāḳ şöyle ider" şeklinde yazılmış olup beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1641]MK2 67a'da ve TBMM 68b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1642] TBMM 68 b'de "Ṭamuya Ḥaḳ ḳorḳusı ḳatı ḳoya/Kendüsüñ bir serçe yirinde ḳoya" şeklinde yazılmış olup beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1643] MK2 67a'da ve TBMM 69a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

Senüñ-ile ʿazāb idem anlara[1644]

1831 Benüm rızḳım yiyüp ġayra ṭapanlar

Benüm emrüm ḳoyup yoldan ṣaparlar[1645]

1832 Benüm itmeñ didügümi ideler

Nefisleri arżusuna[1646] gideler

1833 Kükreyüp eyde cehennem yā İlāh

Bir dilegüm var saña ey pādişāh[1647]

1834 Dilerem kim[1648] ḥalḳa heybet gösterem

Ḳahruñ odıla ʿibret gösterem

1835 Şöyle heybet gösterem ʿāṣilere

Ya niçün gitdiler egri yollara[1649]

1836 Velī nebī dimeyem hep ögüdem

Ḥabībiñden ġayrısını ḳorḳudam[1650]

1837 Ḥaḳ diye destūr ola heybete

Żarar itsün çündür dürişe ġıybete[1651]

1838 Mālik eyde Zebānīlere uşuñ

Ṭamunuñ yularlarına yapışıñ[1652]

1839 Ola yetmiş biñ zencīr yuları

Melekler yügrüşüp vāh ipleri[1653]

1840 Her yularda yetmiş biñ ḥalḳa ola

Ḥaḳ ʿazābı virmesin müʾmin ḳula[1654]

[1644] MK2 67a'da ve TBMM 69a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1645] TBMM 68 b'de "Benüm rızḳım yiyüp ġayra ṭaparlar/Benüm emrüm ḳoyup yoldan ṣaparlar" şeklinde yazılmış olup beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1646]Bu sözcük TBMM 69a'da "arżularına"şeklinde yazılmış olup beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1647] MK2 67a'da ve TBMM 69a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1648] Bu baglaç TBMM 69a'da "ki"şeklinde yazılmış olup beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1649] MK2 67a'da ve TBMM 69a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1650] TBMM 69a'da bulunan bu beyit MK1 ve MK2 nüshasında bulunmamaktadır.

[1651] TBMM 69a'da bulunan bu beyit MK1 ve MK2 nüshasında bulunmamaktadır.

[1652] TBMM 69a'da bulunan bu beyit MK1 ve MK2 nüshasında bulunmamaktadır.

[1653] TBMM 69a'da bulunan bu beyit MK1 ve MK2 nüshasında bulunmamaktadır.

[1654] TBMM 69a'da bulunan bu beyit MK1 ve MK2 nüshasında bulunmamaktadır.

1841 Zebānīler bir uġurdan varalar
Cehennem ḫalḳına el uralar[1655]

1842 Zebānīler hep üşe öñi soñı
Yapışa her ḫalḳaya yetmiş biñi[1656]

1843 Çekeler ḳuvvetleriyle her biri
İydeler maḥşer yirine gel beri[1657]

1844 Her Zebānī yapışauban çekeler
Kimi ṭura kimi dizin çökeler[1658]

1845 Zebānīler her birisi ey dede
Yumruḳ ursa ṭaġı ṭaşı eride[1659]

1846 Tozını gökler yüzine ṣavura
Ḳaṣd iderse yirleri hep devire[1660]

1847 Duraydı ṭaġlar her ne ki var
Zebānīleriñ biricügi ey yār[1661]

1848 Şu heybetle her biri biñ ẓorıla
Çeker gemisin cümlesin hep yorıla[1662]

1849 Ṭamu bir kez kükreyüben ura mevc
Ṣaçılur ḳorlar cihāna mevc mevc[1663]

1850 Ṣu ṣıġırı ṣūretinde yürüye
Zebānīnüñ küllüsini sürüye[1664]

1851 Añra kükreye dört yana baḳa

[1655] TBMM 69a'da bulunan bu beyit MK1 ve MK2 nüshasında bulunmamaktadır.
[1656] TBMM 69b'de bulunan bu beyit MK1 ve MK2 nüshasında bulunmamaktadır.
[1657] TBMM 69b'de bulunan bu beyit MK1 ve MK2 nüshasında bulunmamaktadır.
[1658] TBMM 69b'de bulunan bu beyit MK1 ve MK2 nüshasında bulunmamaktadır.
[1659] TBMM 69b'de bulunan bu beyit MK1 ve MK2 nüshasında bulunmamaktadır.
[1660] TBMM 69b'de bulunan bu beyit MK1 ve MK2 nüshasında bulunmamaktadır.
[1661] TBMM 69b'de bulunan bu beyit MK1 ve MK2 nüshasında bulunmamaktadır.
[1662] TBMM 69b'de bulunan bu beyit MK1 ve MK2 nüshasında bulunmamaktadır.
[1663] MK2 67a'da ve TBMM 69b'de "Ṭamu bir kez kükreyüben ura mevc/Ṣaçılur ḳorlar cihāna fevc fevc" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1664] MK2 67b'de ve TBMM 69b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

Tütüni her neye uġrarsa yaḳa[1665]

1852 ʿAlevlerin yalıñların bī-riyā

Ateş ṣaçup dört yanına bürüye[1666]

1853 Ḳapḳara odlu tütünleri aġa

Ḳıġılcımıñ her biri beñzer ṭaġa[1667]

1854 Ululuḳda ṭamunıñ her bir ḳoġı

Şöyle büyük ṣanasın dünyā ṭaġı[1668]

1855 Ṣaçıluban ṭamu içinden çıḳa

Ḳaṣd ide kim bulduġını hep yaḳa[1669]

1856 Çünki biñ yıllıḳça yoldan çekeler

Nice insān dizi üzre çökeler[1670]

1857 Çün cehennem maḥşer yerini göre

Daḫı beter kükreyüp olar göre[1671]

1858 Hemān bir kez silkine yā Fāṭıma

Ḥalḳa ḳaṣdı bu idiser ḫātime[1672]

1859 Zebānīnüñ küllüsi sürüye

Silkinüp boşana daḫı yürüye[1673]

1860 Eyide şimdi cümle ḫalḳı yudayın

Bir yudum idüben[1674] neler ideyin

[1665] MK2 67b'de ve TBMM 69b'de "Añraya kükreye dört yaña baḳa/Tütüni her neye uġrarsa yaḳa" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1666] MK2 67b'de ve TBMM 69b'de "ʿ Alevlerin yalınların bī-riyā/Ṣaça odların dört yanına bürüye" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1667] MK2 67b'de ve TBMM 70a'da "Çünki biñ yıllıḳ ḳadar yol çekeler/Nicelerin odı ṣodup çökeler" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1668] MK2 67b'de ve TBMM 69b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1669] MK2 67b'de ve TBMM 70a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1670] TBMM 70a'da "Ḳapḳara odlu tütünleri aġa/Ḳıġılcımları her biri beñzer bir ṭaġa" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1671] TBMM 70a'da "Çün cehennem maḥşeriñ yerin göre/Daḫı beter kükreyüp onlar göre" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1672] TBMM 70a'da "Hemān bir kez silkine ey Fāṭıma/ Ḥalḳa ḳaṣdı bu ire ḫātime" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1673] MK2 67b'de ve TBMM 70a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1674] Bu sözcük TBMM 70a'da "idüp"şeklinde yazılmış olup beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

1861 Kükremesin añramasın çoḳ ide
Ulu peyġamberleri hep mest ide[1675]

1862 Ḳorḳu düşe cümle peyġamberlere
Göre ne ḥālet düşe ol servere[1676]

1863 Cehennemiñ heybetinden şaşalar
Nice nebī dizi üzere düşeler[1677]

1864 ʿİsā ile[1678] Mūsā İbrāhīm şaşa
Nefsī nefsī deyüp ʿarşa yapışa

1865 Oġlı İsmāʿīl'den İbrāhīm geçe
Ḳarındaşı Hārūn'dan Mūsā geçe[1679]

1866 Anası Meryem'i ʿĪsā unuda
Nefsī nefsī deyüp idiser nidā[1680]

1867 Yalvaralar Tañrı'ya söyleyeler
Meded yā Rabbi nefsī nefsī diyeler[1681]

1868 Ey ḳızım ol dem bu atañ Muṣṭafā
ʿĀṣī ümmetlerine ḳıla vefā[1682]

1869 Diyem yā Rabbi nefsimi dilemezem
Nefsimi ḳurtar deyü söylemezem[1683]

1870 İydem anda ümmetī vā ümmetī
Niderem yā Rabbi ümmetsüz cenneti[1684]

1871 Belālardan sen ḫalāṣ it yā İlāh

[1675] MK2 67b'de ve TBMM 70a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1676] TBMM 70a'da "Ḳorḳu düşe cümle peyġamberlere/Göre ne ḥāle düşe ol serverlere" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1677] MK2 68a'da ve TBMM 70a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1678]Bu baglaç TBMM 70a'da "ve"şeklinde yazılmış olup beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1679] TBMM 70a'da "Oġlı İsmāʿīl'den geçe İbrāhim /Ḳarındaşı Hārūn'dan Mūsa geçe hem" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1680] MK2 68a'da ve TBMM 70a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1681] MK2 68a'da ve TBMM 70a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1682] MK2 68a'da ve TBMM 70b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1683] MK2 68a'da ve TBMM 70b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1684] MK2 68a'da ve TBMM 70b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

Ḳıl selāmet ümmetüm ey pādişāh[1685]

1872 İşte şöyle yalvarıs[ar]am Ḥaḳḳ'a

Umaram raḥmet naẓarıyla baḳa[1686]

1873 Çoḳ şükür ḳıl ümmet olduḳ Aḥmed'e

Vir ṣalavāt ʿaşḳıla Muḥammed'e[1687]

1874 Āli evlādı seversen ey dede

ʿĀşıḳāne vir ṣalavāt Aḥmed'e[1688]

1875 Fāṭıma ana işit ne söyledi

Ol atasından rivāyet eyledi[1689]

1876 Şol vaḳıt kim cehennem heybet ide

Çeküp zencirlerini ḳırup gide[1690]

1877 Çün zebānīler elinden boşana

Ḳamu maḥşer ḳavmi andan üşene[1691]

1878 Cümle ḫalḳa hücūm idüp yürüye

Nicelerüñ anda yaġı eriye[1692]

1879 Resūl eyder ṭamunıñ ḳaṣdın görem

Yetişem ḳarşusuna varup ṭuram[1693]

1880 Eydem aña yā cehennem söz işit

Çoḳ eylik iletem aña yüri git[1694]

1881 Dön girü bizden yaña baḳmaġıl

Oduña ümmetlerimi yaḳmaġıl[1695]

[1685] MK2 68a'da ve TBMM 70b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1686] MK2 68a'da ve TBMM 70b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1687] MK2 68a'da bulunan bu beyit MK1 ve TBMM 70b'de bulunmamaktadır.
[1688] TBMM 70b'de bulunan bu beyit MK2 68a'da ve MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1689] MK2 68a'da ve TBMM 70b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1690] MK2 68a'da ve TBMM 70b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1691] Bu sözcük TBMM 70b'de "ḫalḳı"şeklinde yazılmış olup beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1692] TBMM 70b'de "Cümle ḫalḳı yaḳmaḳ içün yürüye/Nicelerin anda yaġı eriye" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1693] MK2 68b'de ve TBMM 70b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1694] TBMM 70b'de "İydem aña yā cehennem söz işit/Ḥaḳ dilekler eydem yüri git" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1695] MK2 68b'de ve TBMM 70b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

1882 Heybetinden sözümi işitmeye

Kükreyüp ḫışm ide dönüp gitmeye[1696]

1883 Ṭamu eyde yā Muḥammed yā ḥabīb

Ḥaḳ seni dertlü ḳullara ḳıldı ṭabīb

1884 Sen Allāh'ıñ sevgüli ḥabībisin

Ḳamu dertlü ḳullarıñ ṭabībisin[1697]

1885 Öykem arasına girme git cānım

Bugün ʿāṣīlere ḳaṣdum var benüm[1698]

1886 Cismiñi Ḥaḳ ḳıldı oduma ḥarām

Sen girü git ben işime başlaram[1699]

1887 Añırup kükreyüp ḥamle ide

Odlar ṣaçup ḫalḳuñ üstüne gide[1700]

1888 Ben daḫı ʿāciz ḳalup feryād idem

Cebrāʾīl'e iş bu ḥāli yād idem[1701]

1889 İydem aña ey ḳardaşım Cebrāʾīl

Ṭamuyı döndürmege bir çāre ḳıl[1702]

1890 Dön girü didümṭamuya gitmedi

Ümmetüm yaḳma didüm işitmedi[1703]

1891 İyde Cebrāʾīl yā Muḥammed bil ḥālüm

Ḥaḳ emrisüz hiçbir iş ṭutamazam[1704]

1892 Yā Muḥammed ḳudretüm yoḳdur benüm

[1696] MK2 68b'de ve TBMM 71a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1697] MK2 68b'de ve TBMM 71a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1698] MK2 68b'de ve TBMM 71a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1699] TBMM 71a'da "Cismiñi Ḥaḳ oduma ḳıldı ḥarām/Sen girü git ben işimi başaram" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1700] TBMM 71a'da "Eñriyüben kükreyüben gör ne ide/Odlar ṣaçup ḫalḳın üstüne gide" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1701] MK2 68b'de ve TBMM 71a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1702] Bu sözcük TBMM 71a'da "ḳarındaşım"şeklinde yazılmış olup beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1703] MK2 69a'da ve TBMM 71a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1704] MK2 69a'da ve TBMM 71a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

Ḥācetüñ Allāh'a ʿarż eyle cānım[1705]

1893 Rabb'iñe yalvar ki ḥāliñi göre
Ne dirseñ maḳṣūduñ Allāh vire[1706]

1894 Ol bir Allāh'dur ki maḳṣūdlar vire
Ḳullarınıñ cümle ḥāllerin göre[1707]

1895 Dönem zārıla eydem ben yā İlāh
Meded senden dilerem ey pādişāh[1708]

1896 Ṭamuyı döndür girüye İlāhī
Güce uġratma żaʿīf ümmetlerimi[1709]

1897 Cebrāʾīl'e emr ide Ḥaḳ bil ey yār
İyde cennetde yüri rıḍvāna var[1710]

1898 Aña di kim ḳanı ol nūrdan ḳadeḥ
İçinde ṣu varımış yarım ḳadeḥ[1711]

1899 Ḳadeḥi ṣaḳla dimiş saña Ġanī
Diñ tiz virüñ şimdi isterem anı[1712]

1900 Var getür anı ḥabībüm Aḥmed'e
Vireyin ḳadeḥ ṣuyun Muḥammed'e[1713]

1901 Cehennemüñ yüzüne ṣaçsun anı
Gösterem ḳudret ḥabībe ben Ġani[1714]

1902 Cebrāʾīl cennetde rıḍvāna vara

[1705] MK2 69a'da ve TBMM 71a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1706] TBMM 71a'da "Rabb'iñe yalvar kim ḥāliñi göre/Ne dilersen maḳṣūdın Allāh vire" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1707] MK2 69a'da ve TBMM 71a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1708] MK2 69a'da ve TBMM 71b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1709] TBMM 71b'de "Ṭamuyı döndür girüye ey ḫoca/ Żaʿīf ümmetlerimi uġratma güce" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1710] MK2 69a'da ve TBMM 71b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1711] MK2 69a'da ve TBMM 71b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1712] TBMM 71b'de "Ḳadeḥi ṣaḳla dimiş saña Ġanī/Di tiz viriñ şimdi isterler anı" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1713] TBMM 71b'de "Vir getür anı ḥabībüm Aḥmed'e/Vireyin ḳadeḥ ṣuyun Muḥammed'e" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1714] Bu sözcük TBMM 71b'de "ṣaçun"şeklinde yazılmış olup beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

Ḳanı ol nūrdan ḳadeḥ deyü ṣora[1715]

1903 İçinde yarım ḳadeḥ ṣu varımış

Ol ṣu ṭamu odunı ṣavarımış[1716]

1904 Vir anı ileteyin Muḥammed'e

Ḥaḳ Teʿālā'nıñ ḥabībi Aḥmed'e[1717]

1905 Çünki rıḍvān işide iş bu sözi

Bir nūrdan ṣandıḳ açar kendü özi[1718]

1906 Ṣandıḳ içinde çıḳa nūrdan ḳadeḥ

İçinde ṭuzlu ṣu var yarım ḳadeḥ[1719]

1907 Virür rıḍvān Cebrāʾīl'üñ eline

Ḳadeḥi alup yürüye yoluna[1720]

1908 Cebrāʾīl varup diye yā Muṣṭafā

Ṣol nūr ḳadeḥi ṭut kim bul[1721] ṣafā

1909 Yā Muḥammed bu yarım ḳadeḥ ṣuyu

Sep ṭamunıñ yüzüne yime ḳayġu[1722]

1910 Cebrāʾīl'den resūl ḳadeḥi ala

Ṭamunuñ irişüp yuların ala[1723]

1911 Ṭamu ʿarşıñ ṣol ṭarafına vara

Maḥşerüñ ḳavmine göz diküp ṭura[1724]

1912 Ol resūl iş bu ḥāli ʿacibleye

İş bu sözi Cebrāʾīl'e söyleye[1725]

[1715] MK2 69a'da ve TBMM 71b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1716] MK2 69b'de ve TBMM 71b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1717] MK2 69b'de ve TBMM 71b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1718] MK2 69b'de ve TBMM 71b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1719] MK2 69b'de ve TBMM 71b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1720] MK2 69b'de ve TBMM 71b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1721] Bu sözcük TBMM 72a'da "bulasın"şeklinde yazılmış olup beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1722] TBMM 72a'da "Yā Muḥammed bu yarım ḳadeḥ ṣuyu/Serp ṭamunıñ yüzine yimeye ḳayu" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1723] MK2 69b'de ve TBMM 72a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1724] TBMM 72a'da "Ṭamu ʿarşıñ ṣol ṭarafına vara/Maḥşerüñ ḳavmine görinüp ṭura" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1725] MK2 69b'de ve TBMM 72a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

1913 İyde kim yā Cebrāʾīl işit sözüm
Yalvarıgördüm ṭamuya kendözüm[1726]

1914 Dön girü didüm sözümi ṭutmadı
Öykesinden sözümi işitmedi[1727]

1915 Dilegüm budur benüm virdi baña
Ol yarım ḳadeḥ ṣu nedür di baña[1728]

1916 Çünki ṭa[mu] yüzüne ṣaçdum anı
Üşenüp ḳaçdı ṭamu andan giri[1729]

1917 Cebrāʾīl eyde diyeyin yā ḥabīb
Ey günāhlar derdine olan ṭabīb[1730]

1918 Yā Muḥammed hep umarlar himmetüñ
Ol senüñ ʿāṣīˉ günāhkār ümmetüñ[1731]

1919 Her biri işlediler dürlü günāh
Ṣoñra pişmān oluban etdiler āh[1732]

1920 Tevbeler idü[p] ḳatı aġladılar
Senden utanup yürek ṭaġladılar[1733]

1921 Pişmānlıḳ odı nicelerini[1734] yaḳar
Gözlerinden acı yaşlar aḳar

1922 Ḥaḳ buyurdı şol aḳan gözler yaşın
Aluñ ṣaḳlañ didi ol gözler yaşın[1735]

[1726]MK2 69b'de ve TBMM 72a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1727]MK2 69b'de ve TBMM 72a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1728]TBMM 72a'da "Dilegim budur benüm direm saña/Ol yarım ḳadeḥ ṣu nedür di baña" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1729] TBMM 72a'da "Her kim ṭamu yüzine anı ṣaça/Ṭamu andan Uşanup girü ḳaça" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1730] TBMM 72a'da "Cebrāʾīl eyde diyeyim yā ḥabīb/Ey günāhlar derdine olan ṭabīb" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1731]MK2 70a'da ve TBMM 72a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1732] MK2 70a'da ve TBMM 72a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1733] TBMM 72b'de "Tevbe idüp ḳatı aġladılar/Senden utanup yürek ṭaġladılar" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1734]Bu sözcük TBMM 72b'de "içlerini"şeklinde yazılmış olup beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1735] TBMM 72b'de "Ḥaḳ buyurdı şol aḳan gözyaşın/Aluñ ṣaḳlan didi göresin işin" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

1923 Feriştahlar gözler yaşın aldılar

Bu nūrdan ḳadeh içine ṣaldılar[1736]

1924 Emriyle rıḍvān ḳadeḥi ṣaḳladı

Senüñ içün Ḥaḳ bunı yaraḳladı[1737]

1925 Şimdi gör nice gerek oldı saña

Aṣlı budur çünki ṣorasın baña[1738]

1926 Bu ṣu gözler yaşıdur ol cānlaruñ

Günāhlar içün aġlaşanlaruñ[1739]

1927 Ḥaḳ bu ṣuyı seniñ içün ṣaḳladı

Ümmetiñden armaġan yaraḳladı[1740]

1928 Armaġanı budur saña anlaruñ

Senden utanur çoġı ol cānlaruñ[1741]

1929 Anda bu sözler resūle ḫoş gele

Ümmetine çoḳ çoḳ alḳışlar ḳıla[1742]

1930 İde ḫoş devlet bugün ol ümmete

Aġlaya tevbesin eyleye ṭuta[1743]

1931 Pişmān ola ol günāhlarına

Gözyaşın ḳarışdura āhlarına[1744]

1932 Gözlerinden acı yaşları aḳa

Hem baña ḫoş gele ol yaş hem Ḥaḳḳ'a[1745]

[1736] MK2 70a'da ve TBMM 72b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1737] MK2 70a'da ve TBMM 72b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1738] MK2 70a'da ve TBMM 72b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1739]TBMM 72b'de "Bu ṣu gözler yaşıdur anlarıñ/Günāh çün aġlaşan ol cānlarıñ" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1740] TBMM 72b'de "Ḥaḳ bu ṣuyı seniñ çün ṣaḳladı/Ümmetiñ çün armaġan yaraḳladı" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1741] TBMM 72b'de "Armaġanı budur saña anlarıñ/Senden utanubdı çoġı cānlarıñ" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1742] MK2 70b'de ve TBMM 72b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1743] TBMM 72b'de "Anda ḫoş devlet şol ümmete/Aġlaya tevbe eyleye tevbesin ṭuta" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1744] TBMM 72b'de "Peşīmān ola ḳamu günāhlarına/Gözyaşın ḳarışdura āhlarına" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1745] MK2 70b'de ve TBMM 72b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

1933 Zehī ümmet gözleri yaşlu ola
Ḳorḳa Ḥaḳ'dan yüregi yaşlu ola[1746]

1934 Bu ʿaẓīm günde baña yardım ola
Raḥmet ide Ḥaḳ gözi yaşlu ḳula[1747]

1935 Şükür idüp ümmetlerim aġlar imiş
Gözyaşıla cigerin ṭaġlar imiş[1748]

1936 Çünki böyle sevilür ol aġlaşan
Göz[ya]şını döküp ciger ṭaġlaşan[1749]

1937 Ola kim gözümüzden yaşlar[1750] aḳa
Resūle ḫoş gele ol yaş hem Ḥaḳḳ'a

1938 Tā bize Allāh ʿināyet eyleye
Hem resūlu'llāh şefāʿat eyleye[1751]

1939 Āli evlādı seversen ey dede
Āşıḳāne vir ṣalavāt Aḥmed'e[1752]

1940 Raḥmet olup cānıñuz bulsun ḥayāt
Şevḳ-ile diñ hep resūle eṣ-ṣalāt[1753]

1941 Şevḳ-ile diñleñ yine söyliyelüm
Diñleyenler cānını ṭoylayalum

1942 Bir rivāyet Fāṭıma'dan diyelüm
Diñleyüp[1754] derd-ile āh eyleyelüm

1943 Bu rivāyet Fāṭıma'dandur iy yār

[1746] MK2 70b'de ve TBMM 73a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1747] TBMM 73a'da "Bu ʿaẓīm günde baña yardım ola/ Raḥmet ider Ḥaḳ gözi yaşlu ola" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1748]MK2 70b'de ve TBMM 73a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1749]TBMM 73a'da "Çünki böyle sevineler aġlaşan/Gözyaşın döküp cigerler ṭaġlaşan" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1750] Bu sözcük TBMM 72a'da "yaş"şeklinde yazılmış olup beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1751] TBMM 73a'da "Çünki böyle sevineler aġlaşan/Gözyaşın döküp cigerler ṭaġlaşan" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1752] MK2 70b'de ve TBMM 73a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1753] MK1 30a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[1754] Bu sözcük MK2 70b'de "diñleyü"şeklinde yazılmıştır.

Aç göziñi uyḳudan cānı uyar[1755]

30b

1944 Ḳızı Fāṭıma'yı severdi resūl

Her ne derse sözün ider[1756] ḳabūl

1945 Fāṭıma bir gün dedi[1757] cānum baba

Dü cihānuñ faḫri sulṭānım baba

1946 Ḥaḳ Teʿālānuñ sevdügi ḳulları

Ne kim[1758] varısa bāyları yoḫsulları

1947 ʿAlemüñ altında cemʿ olsa gerek

Yarın anda cemʿ olup ṭolsa gerek

1948 Ol ʿalemüñ aṣlı nedür söyleseñ

Ne veçh-iledür baña vaṣf eyleseñ

1949 Resūl eydür iy benim cānum ḳuzı

İydivirem işid imdi bu sözi[1759]

1950 Benüm ʿalemüm nicedür söyleyem

Ne veçh-iledür saña vaṣf eyleyem

1951 ʿAlemimüñ uzunı biñ yıl ola

İnligi daḫı[1760] beş yüz yıl ola

1952 Yoḳaru baş ḳızıl altun[1761] ola

Nūrı maḥşer yirine düpdüz ṭola

1953 El dutacaḳ ḳabẓe aḳ gümüş ola

Zī-saʿādet anuñ dibinde ola[1762]

[1755] MK1 30a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

[1756] Bu sözcük MK2 71a'da ve TBMM 73a'da "iderdi"şeklinde yazılmıştır.

[1757] Bu sözcük TBMM 73a'da "dir"şeklinde yazılmıştır.

[1758] Bu sözcük MK2 71a'da "ki"şeklinde yazılmıştır.

[1759] Bu beyit MK2 71a'da "Resūl eyder ey benim cānım ḳuzı/İydivirem işit imdi bu sözi" ve TBMM 73b'de "Resūl eyder ey cānım ḳuzı/İydivirem işit imdi bu sözi" şeklinde yazılmıştır.

[1760] Bu sözcük TBMM 73a'da yazılmamıştır.

[1761] Bu sözcük MK2 71a'da ve TBMM 73a'da "yaḳut"olarak yazılmıştır.

[1762] Bu beyit, MK2 71a'da "El dutacaḳ yeri ḳabẓe aḳ gümüş ola/Zī-saʿādet kim anuñ altına cemʿ ola" ve TBMM 73b'de "El dutacaḳ ḳabẓe aḳ gümüş ola/Zī-saʿādet kim ol cumʿa gün bu tola" şeklinde yazılmıştır.

1954 Üç ḳanatlu ola ʿalemüm benüm

Her ḳanadı nicedür işit cānum[1763]

1955 Uzanısar bir ḳanadı maġribe

Bir ḳanadı daḫı vara meşriḳe

1956 Bir ḳanadı dünyā gögine ire

Cümle yir ḫalḳı baḳup anı göre

1957 Maḥşer ehli hep baḳa göre anı

Sen ʿināyet eyle cümle[1764] iy Ġanī

1958 Dünyā gögi ortasına çün ire

Münāre ṭurur gibi ḳāʾim ṭura[1765]

1959 Üç ḳanadda üç ṣatır yazı ola

Yazunuñ ḥarfleri ṭaġ gibi ola[1766]

1960 Kiçi ḥarfi Hūd Ṭaġı ḳadar ola

Ol ʿalem altında ümmet hep ṭola[1767]

31a

1961 Güneş gibi ola ḥarflerüñ nūrı

Aña baḳan gözlerüñ ṭola nūrı[1768]

1962 Yalḳıduḳça nūra gözler ṭoymaya

Gözleri ḳamaşa baḳan ṭoymaya

1963 Ol ṣatır neydügüni eydeyin

Gör ne yazmış ḳudret eliyle muʿīn[1769]

1964 Ol Bismiʾllāhiʾr-raḥmāniʾr-raḥīm

[1763] Bu sözcük MK2 71a'da "sözüm"olarak yazılmıştır.

[1764] Bu sözcük MK2 71b'de "cümleye" olarak yazılmıştır.

[1765] Bu beyit, MK2 71b'de "Dünyā gögi ortasına çün ire/Ṣanasın dutar gibi ḳāʾim ṭura" şeklinde yazılmıştır.

[1766] Bu beyit, MK2 71b'de ve TBMM 73b'de "Üç ḳanadda üç ṣatır yazı ola/Her ḥarfi ṭaġ gibi yazulu ola" şeklinde yazılmıştır.

[1767] Bu beyit, MK2 71b'de ve TBMM 74a'da "Küçük ḥarfi Uḫūd Ṭaġı gibi ola/Ol ʿalem altında ümmet hep ṭola"şeklinde yazılmıştır.

[1768] Bu beyit, MK2 71b'de ve TBMM 74a'da "Güneş nūrı gibi ola ḥarfler nūrı/Aña yaḳın gözlerüñ ṭola nūrı"şeklinde yazılmıştır.

[1769] Bu beyit, MK2 71b'de "Ol ṣatırlar neydügin diyeyin/Gör ne yazmış ḳudret eliyle muʿīn" ve TBMM 74a'da "Ol ṣatır ne iydügin eydeyin/Gör ne yazmış ḳudret eliyle muʿīn"şeklinde yazılmıştır.

İkinci el-ḥamdü lillāhi rabbi'l-ʿālemīn

1965 Üçünci Lā ilāhe illa'llāh ola

Hem Muḥammedü'r-resūlulu'llāh[1770]

1966 Ol ʿalemi dutam elimde ola

Enbiyālar hep alayımda ola[1771]

1967 Ṭurduġum yir ʿarş[1772] gölgesi ola

Çevresinde yā ḳızum gör ne ola

1968 Ṣaġlu ṣollu kürsīler çoḳ ḳuralar

Enbiyālar anda[1773] hep oturalar

1969 Kürsüleriñ miski göñüller açar

Gāh olur ḳuşlar uçar gibi uçar

1970 Kürsülerüñ kimisi nūrdan ola

Kimisi aḳ inciden dürden ola

1971 Dürlü dürlü renk cevāhir kimisi

Aḳ gümüşler ḳızıl yāḳut kimisi[1774]

1972 Kimisi yeşil zümrüdden ola

Hem kimisi ṣaru[1775] altundan ola

1973 Çār-i yārim de yanımda olalar

Ḳalan aṣḥābum öñümde olalar[1776]

1974 Iraḳ yaḳın ümmetlerüm baḳalar

ʿAlem altında yügürüp aḳalar[1777]

1975 Ġāziler evvel gele sancaġıla

[1770]MK2 71b'de ve TBMM 74a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1771] Bu beyit, MK2 71b'de "Ol ʿalemi dutam elimde ne göre/Enbiyālar cümle yanımda ṭura" ve TBMM 74a'da "Ol ʿalemi ṭutam elimde ola/Enbiyālar hep ilerimde ola"şeklinde yazılmıştır.

[1772] Bu sözcük MK2 71b'de "ʿarşiñ" olarak yazılmıştır.

[1773] Bu sözcük TBMM 74a'da yazılmamıştır.

[1774] Bu sözcük MK2 72a'da "gümüş" olarak yazılmıştır.

[1775] Bu sözcük TBMM 74a'da "ḳızıl" olarak yazılmıştır.

[1776] Bu beyit, MK2 72a'da "Çār-i yārim de yanımda ṭuralar/Ḳalan aṣḥābum önümde ṭuralar" ve TBMM 74b'de "Çār-i yārim de yanımda olalar/Ḳalan aṣḥābum öñümde ṭuralar"şeklinde yazılmıştır.

[1777] Bu beyit, MK2 72a'da ve TBMM 74b'de "Iraḳ yaḳın ümmetlerim baḳalar/ʿAlem altına yügrüşüp aḳalar" şeklinde yazılmıştır.

Yügrüşüp yetişeler sancaġıla

1976 Her biri sancaḳ götürüp yeteler

ʿAlemlerin cümle yire dikeler[1778]

1977 On ṣaḥābem ġāzīlerden öñ gele

ʿAlemüm[1779] çevre yanına hep ṭola

1978 Ol on aṣḥāb baña yaḳın yeteler[1780]

Ellerinde birer ʿalem ṭutalar

31b

1979 Ol yārenlerüm deyiben[1781] iy ḳızum

Adlarını eydeyin[1782] işit sözüm

1980 Ebūbekir'de ola evvel ʿalem

ʿÖmer ṭuta elde ikinci ʿalem

1981 Üçüncü ʿalem ṭutan ʿOs̱mān ola

Dördüncüsü ʿAli-yi merdān[1783] ola

1982 Ebu'd-Derda'da ola beşinci ola

ʿAbdullāh ibn-i Mesʿūd'da altıncısı[1784]

1983 Yedinci ʿemmüm Ḥamza'da ola

Sekizinci ʿalem Bilāl'de ola

1984 Ṭoḳuzuncı Muʿāz ibn-i Cebel'de

Onuncısı Ebūzer de duta elde[1785]

1985 Bu on aṣḥāb birer ʿalem dutalar

[1778] Bu beyit, MK2 72a'da ve TBMM 74b'de "Her biri sancaḳ getürüp yeteler/ʿAlemlerin cümle yire dikeler" şeklinde yazılmıştır.

[1779] Bu sözcük MK2 72a'da ve TBMM 74b'de "ʿalemiñ" olarak yazılmıştır.

[1780] Bu sözcük MK2 72a'da ve TBMM 74b'de "geleler" olarak yazılmıştır.

[1781] Bu sözcük MK2 72a'da "diyeyin" ve TBMM 74b'de "diyeyim" olarak yazılmıştır.

[1782] Bu sözcük TBMM 74b'de "diyeyim" olarak yazılmıştır

[1783] Bu sözcük MK2 72b'de "merdānda" olarak yazılmıştır.

[1784] Bu beyit, MK2 72b'de "Ebu'd-Derda'da ola beşincisi/ʿAbdullah ibn-i Mesʿūd'da altıncısı" ve TBMM 74b'de "Beşinci Ebu'd-Derda'da ola / Altıncı ʿAbdullah ibn-i Mesʿūd'da ola" şeklinde yazılmıştır.

[1785] Bu beyit, MK2 72b'de "Ṭoḳuzuncı Muʿāz ibn-i Cebel'de /Onuncısın Ebūzer ṭuta elde" ve TBMM 75a'da "Ṭoḳuzuncı Muʿāz bin Cebel'de ola /Onuncısın Ebūzer de ṭuta elde ola" şeklinde yazılmıştır.

Her biri yanımda yirler ṭutalar[1786]

1986 ʿAlemlerin diküp evvel süreler

Benüm ʿalemüm dibine ireler

1987 Giri ḳalan ġāzīler de geleler

Sancaḳların diküp çevre[1787] alalar

1988 Ümmetümüñ şu kim ṣıd[ḳı] bütüni

Ḥaḳḳ'a inancı ʿaḥdi bütüni

1989 Hep Ebūbekr'üñ yanına varalar

Anuñ ʿalemi dibinde[1788] ṭuralar

1990 Daḫı gerçek sözlü ʿadl idiciler

Her işlerde ṭoġrı yol gidiciler[1789]

1991 ʿAlemi altında ṭura ʿÖmer'üñ

Dīn yoluna[1790] żiyā viren ḳamerüñ

1992 Utanucılar edeblüler iy yār

Ḥayā ehli cemʿ olalar ne ki var

1993 Olar[1791] ʿOṯmānuñ yanına varalar

Anuñ ʿalemi dibinde ṭuralar

1994 Şol seḫāvet idici çü merd olan

Mürüvvetlü eyü ḫulḳ[l]u[1792] merd olan

1995 ʿEmmim oġluna ʿAli'ye varalar

ʿAlemi altında cümle ṭuralar[1793]

32a

[1786] Bu sözcük MK2 72b'de "ṭutarlar" olarak yazılmıştır.
[1787] Bu sözcük MK2 72b'de "çevrem" olarak yazılmıştır.
[1788] Bu sözcük MK2 72b'de ve TBMM 75a'da "dibine" olarak yazılmıştır.
[1789] Bu beyit MK2 72b'de ve TBMM 75a'da "Daḫı gerçek sözlü ʿadl idiciler/Her işlerde ṭoġrı yol gidiciler" olarak yazılmıştır.
[1790] Bu sözcük MK2 73a'da ve TBMM 75a'da "evine" olarak yazılmıştır.
[1791] Bu sözcük MK2 73a'da "anlar" olarak yazılmıştır.
[1792] Bu sözcük MK2 73a'da "ḫūti" olarak yazılmıştır.
[1793] Bu beyit MK2 73a'da "ʿEmmim oġlu ʿAli yanına varalar/ʿAlemi altında cümlesi ṭuralar" ve TBMM 75a'da "ʿEmmim oġlu ʿAli'ye varalar/ʿAlemi altında cümle ṭuralar" olarak yazılmıştır.

1996 Ümmetümüñ yoḫsulı dervīşleri

Miskīn ü faḳīrliḳ ola işleri[1794]

1997 Ebu'd-Derdā'yı araya alalar

Anuñ ʿalemi dibinde ḳalalar[1795]

1998 Şol Ḳur'an'ı edeb-ile oḳuyan

Gece gündüz bilbil olup şaḳıyan[1796]

1999 Dāyimā Ḳur'an'ı çoḳ oḳuyucı

Ehl-i Ḳur'an'a dün ü gün uyucı

2000 ʿAbdullah ibn-i Mesʿūd'a geleler

ʿAlemi altında anuñ cem olalar[1797]

2001 Şehīdler de zümre zümre olalar

Bir yire her ne ki var cem olalar

2002 ʿEmmüm Ḥamza'nuñ yanına varalar

Anuñ ʿalemi dibinde duralar[1798]

2003 Eşit müʾezzinler kime uyalar

Olar daḫı cem olalar ne ki var[1799]

2004 Bilāl-i Ḥabeşī yanına varalar

ʿAlemi altında girüp ṭuralar

2005 Ders viren alan ʿālimleri daḫı

Bir yere cem olalar anlar daḫı[1800]

2006 Muʿāz ibn-i Cebel'i anlar bula

ʿAlemi altında ʿālimler ṭola

[1794] Bu beyit MK2 73a'da "Ümmetimüñ yoḫsulı dervīşleri/Miskin ü faḳirliḳ ola hem işleri" olarak yazılmıştır.
[1795] Bu sözcük MK2 73a'da "ṭuralar" olarak yazılmıştır.
[1796] Bu beyit MK2 73a'da "Şol Ḳur'an'ı edā ile oḳuyan/Gece gündüz bülbül olup şaḳıyan" olarak yazılmıştır.
[1797] Bu beyit MK2 73a'da "Abdullah ibn-i Mesʿūd ile geleler/ʿAlemi altında anuñ cemʿ ola" olarak yazılmıştır.
[1798] Bu beyit MK2 73a'da ve TBMM 75b'de "ʿEmmim Ḥamza'nıñ yanına varalar/Anıñ ʿalemi dibinde ṭuralar" olarak yazılmıştır.
[1799] Bu beyit MK2 73a'da ve TBMM 75b'de "İşit müʾezzinler kime uyar/Olar daḫı cemʿ olalar ne ki var" olarak yazılmıştır.
[1800] Bu beyit TBMM 75b'de "Ders viren alan ʿālimleri/Bir yere cem olalar anlar varı" olarak yazılmıştır.

2007 ʿİbādet idici ʿābidler daḫı

Riyāżet idici zāhidler daḫı

2008 Zümre zümre olar daḫı çoḳ ola

Ebu'd-Derdā ʿalemi altına ṭola[1801]

2009 Yā ḳızum ben de ʿalemüm ḳalduram

Maḥşer yerini nūr-ile ṭolduram

2010 Hem ʿalem ṣāḥibleri de yürüye

Benümle yügrüşeler[1802] bī-riya

2011 Benüm ardumca ʿalem götüreler

ʿAlemlerin yanuma yetüreler

32b

2012 Baḳam bir kez görsem maḥşer yerini

ʿĀṣī ümmet ḳalmış aġlar yerini[1803]

2013 Maġrib meşriḳda olan ümmetüm

Şöyle olmuş cem umarlar hümmetüm[1804]

2014 Birbirin feryād u nāle ideler

Aġlaşup gözlerin ala ideler[1805]

2015 Çaġıralar baña kim geldik size

Yā Muḥammed şefāʿat eyle bize

2016 Yüzlerin baña dönüp[1806] aġlaşalar

Āh u zār-ile ciger ṭaġlaşalar

2017 Elimdeki ʿalemi Cebrāīl 'e

[1801] Bu beyit TBMM 75b'de "Zümre zümre olar daḫı cemʿ ola/Ebu'd-Derdā ʿalemi altında ṭola" olarak yazılmıştır.

[1802] Bu sözcük TBMM 76a'da "yügrüşürler" olarak yazılmıştır.

[1803] Bu beyit MK2 73 b'de ve TBMM 76a'da "Baḳam bir kez görem maḥşer yerini/ʿĀṣī ümmet ḳalup aġlar yerini" olarak yazılmıştır.

[1804] Bu beyit MK2 73 b'de "Meşriḳ maġripte olan hep ümmetim/Cümle cemʿ olmuş umarlar himmetim" ve TBMM 76a'da "Meşriḳde maġripte olan ümmetim/Cümle cemʿ olmuş umarlar himmetim" olarak yazılmıştır.

[1805] Bu beyit MK2 73 b'de "Birbirin feryād u nālān ideler/Aġlaşup gözlerin al ḳan ideler" ve TBMM 76a'da "Birbirin feryād u nāleler iderler/Aġlaşup gözlerin ala iderler" olarak yazılmıştır.

[1806]Bu sözcük TBMM 76a'da "ṭutup" olarak yazılmıştır.

Verem daḫı secde idem Celīl'e

2018 Ümmetī diyem ki yā Rab ümmetī

Aġlaşup hep benden umar himmeti[1807]

2019 Yüzüm yirde dā'im[1808] iy Ḥaḳ ḥażreti

Baña ümmetsiz gerekmez cenneti

2020 Nidā gele yā Muḥammed başuñı

Götür yirden aḳıtmaġıl yaşuñı

2021 Bugün secde güni degil yā ḥabīb

Bugün şefā'at günidür yā ṭabīb

2022 Yā Muḥammed şefā'at maḳāmını

Dünyāda virmişdürür[1809] saña anı

2023 Sen şefā'at ḳılup eyle himmeti

Saña baġışlayam[1810] bugün ümmeti

2024 Başumı yirden götürüben ṭuram

İki ḳollarum açam daḫı varam[1811]

2025 Bölük bölük şefā'atler eyleyem

Bunları baġışla diyü söyleyem

2026 Her 'alem ṣāḥipleri 'ālemlerin

Vireler baña yārenlerine her birin[1812]

2027 Benüm ile olar da el bir ide

Şefā'atler ḳılmaġa tedbīr ide[1813]

2028 Birbirine anlar şefā'at eyleye

[1807] Bu beyit MK2 73b'de "Ümmetī diyem yā Rabbi ümmetī/Aġlaşup hep benden ister himmeti" ve TBMM 76a'da "Ümmetī diyem yā Rabbi ümmetī/Aġlaşup hep benden umar himmeti" olarak yazılmıştır.

[1808] Bu sözcük MK2 74a'da ve TBMM 76a'da "diyem" olarak yazılmıştır.

[1809] Bu sözcük MK2 74a'da "virmişimdür" TBMM 76a'da "virmişdim" olarak yazılmıştır.

[1810] Bu sözcük MK2 74a'da "baġışladum" olarak yazılmıştır.

[1811] Bu beyit MK2 74a'da "Başumı yirden götürüben ṭuram/İki ellerim açam daḫı yalvaram" ve TBMM 76b'de "Başumı yirden götürüben ṭuram/İki ellerim açam daḫı varam" olarak yazılmıştır.

[1812] Bu beyit MK2 74a'da ve TBMM 76b'de "Her 'alem ṣāhipleri 'ālemleri/Vireler yārenlerine her biri" olarak yazılmıştır.

[1813] Bu beyit MK2 74a'da "Benümle anlar da el bir ideler/Şefā'at ḳılmaġa tedbīr ideler" olarak yazılmıştır.

Ḥaḳ bağışlaya ʿ ināyet eyleye

33a

2029 Ḥaḳ şefāʿatlerini ide ḳabūl

İstedüklerin[1814] vire ol luṭfu bol

2030 ʿĀṣīlerüñ çoġı otdan ḳurtula

Meger anlar[1815] ḳalalar kim örtüle

2031 Çoḳlar[1816] aẕād olup cennet bulalar

Herbiri yüce maḳāmda olalar

2032 Söyleridi bu sözleri ḳızına

Ḳanda sükkerler ḳatardı sözüme[1817]

2033 Diñleyüp Fāṭıma şād olur idi

Şükür idüp ṣafālar bulur idi[1818]

2034 Āli evlādı severseñ ey dede

Āşıḳāne vir ṣalavāt Aḥmed'e[1819]

2035 İş bu sözleri burada ḳoyalum

Ṭaġda secde idenleri diyelim[1820]

2036 Fāṭıma'yla ʿĀʾişe bu sözleri

İşidicek ṭoldı yaşlar gözleri[1821]

2037 Ṣāġ yanında iki ḳayı atası

Ebūbekr ile ʿÖmer Tañrı ḫāṣı[1822]

2038 Ḳaldırup anlardan yirden başların

[1814] Bu sözcük MK2 74a'da "istegil bize" ve TBMM 76b'de "istegil" olarak yazılmıştır.
[1815] Bu sözcük TBMM 76b'de "anda" olarak yazılmıştır.
[1816] Bu sözcük MK2 74a'da ve TBMM 76b'de "çoġı" olarak yazılmıştır.
[1817] Bu beyit MK2 74b'de ve TBMM 76b'de "Söyleridi bu sözleri ḳızına/Ḳanda şekerler ḳatardı sözine" olarak yazılmış olup bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1818] Bu beyit MK2 74b'de ve TBMM 76b'de "Diñleyüp Fāṭıma şād olurdı/Şükr idüben ṣafālar bulur idi" olarak yazılmış olup MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1819] MK2 74b'de ve TBMM 77a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1820] Bu sözcük TBMM 76b'de "diyelüm" olarak yazılmış olup bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1821] MK2 74b'de ve TBMM 76b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1822] MK2 74b'de ve TBMM 77a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

Siler idi gözlerinüñ yaşların[1823]

2039 Ṣolda ʿOṯmān ʿAli daḫı başların

Ḳaldurup yirden silerdi yaşların[1824]

2040 Resūlu'llāh dirler söyle bize

Nedür aṣlı ne ḫaber geldi size[1825]

2041 Aġlamaġa doymazuz biz yā ḥabīb

Çün günāhlar derdine sensin ṭabīb[1826]

2042 Ḥaḳ seni ḳıldı şefīʿül-müznibīn

Görmesün gözlerimüz aġlar hemīn[1827]

2043 Resūl eyder ey benüm yārenlerüm

Dīn yolunda ṭoġrı yol varanlarım[1828]

2044 Yaḳdı beni[1829] ümmetüm derdi bilüñ

Bir pāre siz de baña yardum ḳıluñ

2045 ʿAyıbları günāhları çoḳ ḳatı

Ġuṣṣaları yaḳdı baġrumı ḳatı[1830]

2046 Ol żaʿīf ümmetlerüm ġāyet zebūn

Ḥālleri no'la ʿaceb yarınki gün[1831]

2047 Söyler-iken şol ḳadar aġlar idi

Bunlarıñ cigerlerin ṭaġlar idi[1832]

2048 Ebūbekir eyder yā ḫayrü'l-enām

[1823]TBMM 77a'da" Ḳaldırup anlar da yirden başların/Siler idi gözleriniñ yaşların" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1824] TBMM 77a'da "Ṣolda ʿOṯmān ʿAli daḫı başların/Ḳaldırup yirden silerler yaşların" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1825] MK2 74b'de ve TBMM 77a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1826] TBMM 77a'da "Aġlamaġa doymazuz yā ḥabīb/Çün günāhlar sensin ṭabīb" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1827]MK2 74b'de ve TBMM 77a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1828] MK2 74b'de ve TBMM 77a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1829] Bu sözcük TBMM 77a'da "nice" olarak yazılmış olup bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1830] MK2 75a'da ve TBMM 77a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1831] TBMM 77a'da "Ol żaʿīf ümmetlerüm ġāyet zebūn/Anlaruñ ḥāli no'la ʿacep yarınki gün" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1832] MK2 75a'da ve TBMM 77a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

Yā resūl ḳurbān saña anam atam[1833]

2049 Şerīf göñlüñi melūl ṭutma didi

Döküp gözler yaşın āh itme didi[1834]

2050 Resūl Ebūbekir dir ey ṭoġrı yār

Aġlamaḳ baña yaraşur zār ü zār[1835]

2051 Ümmetlerim gey żaʿīfdür nideyin

Günāhları çün ne tedbīr ideyin[1836]

2052 Ḥaḳ ṣorısar cümlesin ḳıldan ḳıla

Ḳorḳaram ki her biri ʿāciz ḳala[1837]

2053 Her kişi kim nefsī nefsī diyiser

Ol żaʿīf ümmetlerüm neyleyiser[1838]

2054 Seniñ içün ne çeker gör ḥālini

Sen de sev evlādını hem ālini[1839]

2055 Āli evlādı severseñ ey dede

Āşıḳāne vir ṣalavāt Aḥmed'e[1840]

2056 Ebūbekr'e söyledi çün ol resūl

İşit imdi resūle nedir ol[1841]

2057 Sözümi işit benüm yā Muṣṭafā

Ey cemāl-i nūrı cānıma şafā[1842]

2058 Yarın Ḥaḳ ümmetiñe söylerise

[1833] MK2 75a'da ve TBMM 77a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1834] MK2 75a'da ve TBMM 77b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1835] TBMM 77b'de "Ebūbekr'e dir resūl ey ṭoġrı yār/Aġlamaḳ baña yaraşur zār ü zār" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1836] MK2 75a'da ve TBMM 77b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1837] MK2 75a'da ve TBMM 77b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1838] MK2 75a'da ve TBMM 77b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1839] TBMM 77b'de "Seniñ çün ne çeker gör ḥālini/Sen de sev evlādını ve ālini" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1840] MK2 75a'da ve TBMM 77b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1841] TBMM 77b'de "Ebūbekr'e söyledi çün ol resūl/İşit imdi kim resūle ne dir ol"şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1842]MK2 75a'da ve TBMM 77b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

Günāhları çün ʿazāb eylerise[1843]

2059 Aġlayaraḳ[1844] didi ol dem yā resūl

Üç bölük günāhların ḳıldım ḳabūl

2060 Yarın Ḥaḳdan isteyin[1845] anları

Oddan āzād ola ümmet cānları

2061 İsteyem şol aḳ ṣaḳallı pīrleri

Daḫı aġarmaġa yaḳın olanları[1846]

2062 Boynum egüp Ḥaḳḳ'a yalvarıverem

Ümmetüñ üstüne pervāne olam[1847]

2063 Himmet eylerem olara gey yüce

Oda yaḳma bunları sen ey Ḫüdā[1848]

2064 Ger sözüm geçmez ise dir yā resūl

Beni anlaruñ yerine yaḳsun ol[1849]

2065 Analaruñ yerine oda gireyin

Ümmetiñ görecegin ben göreyin[1850]

2066 Her birisi irmeyince raḥmete

Azād olup girmeyince cennete[1851]

2067 Ümmetüñsüz girmeyem ben uçmaġa

Ne binem Buraḳ'a ne ḥūrī ḳuçmaġa[1852]

2068 Şu sözümden dönmeyem yā Muṣṭafā

[1843] MK2 75a'da ve TBMM 77b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1844] Bu sözcük TBMM 77b'da "aġlayuraḳ" olarak yazılmış olup bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1845] Bu sözcük TBMM 77b'da "isteyeyin" olarak yazılmış olup bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1846] TBMM 77b'de "İsteyem şol aḳ ṣaḳallı pirleri/Daḫı aġarmaġa yaḳın erleri"şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1847] Bu sözcük TBMM 78a'da "ṭuram" olarak yazılmış olup bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1848] TBMM 78a'da "Himmetin olara key yüce/Oda yaḳma bunları sen ey ḥoca"şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1849]TBMM 78a'da "Ger sözüm geçmezse dirdi yā resūl/Diyeyim beni anlaruñ yerine yaḳsun ol"şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1850] TBMM 78a'da "Analaruñ yerine oda gireyin/Ümmetiñ görecegin ben göreyin"şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1851] MK2 75b'de ve TBMM 78a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1852] TBMM 78a'da "Ümmetsüz girmeyem ben uçmaġa/Ne Buraḳ binem ne ḥūrī ḳuçmaġa"şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

Anlar içün aġlayam ben ey ṣafā[1853]

2069 Ḫoş duʿā ḳıldı Ebūbekr'e resūl

Dīn içinde ṣıdḳıñı[1854] Ḥaḳ vire bol

2070 Bu kez döndi baḳdı ʿÖmer'den yaña

Yā ʿÖmer sen de ne dirsiñ di bana[1855]

2071 ʿÖmer eyder yā resūl diñle nidem

Ben Ebūbekir işin ḳaçan idem[1856]

2072 Ümmetüñ buñalmışlarını bulam

Yarı günāhlarını boynuma alam[1857]

2073 Günāhlarını ol gün ʿÖmer götüre

Ṣevāblarını Ḥaḳ aġır getüre[1858]

2074 Yegni olup az ḳāla günāhları

Ḳılmayalar zārıları āhları[1859]

2075 Yarı günāhlarını götüreyin

Anlarıñ yerine oda gireyin[1860]

2076 Anların yarı günāhın getürem

Ümmetsiz ḫāṣā cennete girem[1861]

2077 Ger sözüm geçmez ise varayın

Anların yerine oda gireyin[1862]

2078 Ḫoş duʿālar ḳıldı ol dem ʿÖmer'e

[1853] TBMM 78a'da "Sözümden dönmeyem hiç ṣafā /Anlar içün aġlayam yā Muṣṭafā"şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1854] Bu sözcük TBMM 78a'da "ṣıdḳı" olarak yazılmış olup bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1855] MK2 75b'de ve TBMM 78a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1856] TBMM 78a'da "ʿÖmer eyder yā resūl diñle nidem/Ben Ebūbekr'e işini ḳaçan idem"şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1857]TBMM 78a'da "Ümmetin bunalmış yarın bulam/Yarı günāhlarını boynuma alam"şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1858]TBMM 78a'da "Günāhları bugün ʿÖmer götüre/Ṣevāblarını Ḥaḳ aġır getüre"şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1859]Bu sözcük TBMM 78b'de "ṣıdḳı" olarak yazılmış olup bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1860] TBMM 78b'de "Yarı günāhlarını göreyin/Anlarıñ yerine oda gireyin"şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1861] TBMM 78b'de bulunan bu beyit MK1 ve MK2 nüshasında bulunmamaktadır.

[1862] TBMM 78b'de bulunan bu beyit MK1 ve MK2 nüshasında bulunmamaktadır.

Ḥaḳ Teʿālā saña ʿādillik vire[1863]

2079 Ṣolda iki güyegüsüne döner

Anlar da ümmeti ḥālin ṭanar[1864]

2080 Ol mübārek gözinüñ yaşın siler

Bu kez ʿOs̱mān ʻdan daḫı yardum diler[1865]

2081 Ey ḥayā ṣaḥibi ʿOs̱mān sen[1866] daḫı

Sen de biraz yardum eyle ey aḫı

2082 ʿOs̱mān eyder yā resūl yoḳ dimezem

Ebūbekir ʿÖmerce idemezem[1867]

2083 Ümmetüñe bu ḳadar saʿy iderem

Bir bölügüne şefāʿat iderem[1868]

2084 Ol ḳıyāmet güni kim yarın ḳopa

Seni seven kişi benimle ḳopa[1869]

2085 Zerrece ḫayrı anda ṭaġlarca ola

Feraḥlıġı bāġçe bāġlarca ola[1870]

2086 Enbiyālar evliyālar cemʿ ola

Ḫayr u şer kişi ne[1871] itdiyse bula

2087 Ḳorḳulardan niceler ḫayrān ola

ʿAḳlı gidüp şöyle ser-gerdān ola[1872]

2088 Günāhların götüreyin bir bölük

[1863] TBMM 78b'de "Ḫoş ḳıldı ol demde ʿÖmer'e/Ḥaḳ Teʿālā saña ʿādillik vire"şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1864] MK2 76a'da ve TBMM 78b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1865] MK2 76a'da ve TBMM 78b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1866] Bu sözcük TBMM 78b'de "ben" olarak yazılmış olup bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1867] MK2 76a'da ve TBMM 78b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1868] TBMM 78b'de "Ümmetüñe bu ḳadar saʿy ideyin/Bir bölügüne şefāʿat ideyin"şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1869] TBMM 78b'de "Ol ḳıyāmet güni yarın ḳopa/Kişi neyi severse anıñla ḳopa"şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1870] TBMM 78b'de "Zerrece ḫayrı anlara ṭaġlar ola/Feraḥlıgı bāġçe baġlarca ola"şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1871] Bu sözcük TBMM 79a'da yazılmamış olup bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1872] MK2 76b'de ve TBMM 79a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

Ḥāṭırıñ çün giderem anlardan yük[1873]

2089 Dürişem anlaruñ çün ṭurmayam

Anlara zebānīler ṣundurmayam[1874]

2090 Eger sözüm geçmez ise aña daḫı

Secde idüp yalvaram gey ḳatı[1875]

2091 Cennete ümmetlerüñ ger girmeye

ʿOṯmān'ıñ da gözi cennet görmeye[1876]

2092 Ümmetiñsiz baña gerekmez cinān

Sözümden dönmezem yā resūl hemān[1877]

2093 El ḳaldırup faḫr-i ʿālem Muṣṭafā

Yā ʿOṯmān ḥayā-ile bulasın ṣafā[1878]

2094 ʿEmmim oġlı sen ne dirsin yā ʿAli

Sen de saʿy it ümmetüme yā veli[1879]

2095 Ey seḫāvet-kāni nūrına ata

Yardum it sen de günāhkār ümmete[1880]

2096 Ümmetüm ḥaḳḳında sen de söylegil

Anda idecegiñi bunda digil[1881]

2097 ʿAli işitdi resūlüñ sözüni

Yaşıla ṭoldurdı[1882] iki gözüni

2098 Yā resūl burada şimdi ne[1883] diyem

[1873] TBMM 79a'da "Günāhların götürem bir bölük/Ḥāṭırın çün idinem anları yük"şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1874] MK2 76b'de ve TBMM 79a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1875] TBMM 79a'da "Ger sözüm geçmezse aña daḫı/Secde idüp yalvaram ben daḫı"şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1876] MK2 76b'de ve TBMM 79a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1877] TBMM 79a'da "Ümmetsiz baña gerekmez cinān/Şu sözümden dönmezem yā resūl hemān" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1878] TBMM 79a'da "El getürdi faḫr-i ʿālem Muṣṭafā/Yā ʿOṯmān ḥayā ile bul ṣafā" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1879] MK2 76b'de ve TBMM 79a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1880] MK2 76b'de ve TBMM 79a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1881] MK2 76b'de ve TBMM 79a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1882] Bu sözcük TBMM 79a'da "ṭoldı" şeklinde yazılmış olup bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1883] Bu sözcük TBMM 79b'de yazılmamış olup bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

Nidecegin ben de maḥşerde diyem

2099 Resūlullāh eyder nefes eylegil

Şu gönlüñden geçenleri söylegil[1884]

2100 ʿAli eyder yā resūl bu ʿömrümüñ

Evvelinden[1885] āḫirine dek anıñ

2101 Her ne denlü ġazālar ḳıldum ise

Oḳuyup Ḳurʾān namāz ḳılam ise[1886]

2102 Ṣofralar yayup seḫāvetler ḳılduġum

Pes bulardan çoḳ ṣevāblar bulduġum[1887]

2103 Küllīsin ümmetiñe ḳıldum fidā

Baġışladum anlara bu dünyāda[1888]

2104 Ol ḳıyāmet ḳopucaḳda[1889] göreler

Ḫāṣ u ʿām yirlü yirinde ṭuralar

2105 Ol mīzān terāzüsini ḳuralar

Ḫalāʾiḳa ṣorı ḥisāb ṣoralar[1890]

2106 Ḫaḳ Teʿālā ḥışm idiser anlara

Ol żāʿīf ümmetlere ol cānlara[1891]

2107 Cümle ḫalḳı tiz ṣırāṭa süreler

Ṣırāṭ altında cehennem göreler[1892]

2108 Ḳorḳusundan her biri boynun bura

[1884] TBMM 79b'de "Resūlullāh eyder şimdi nefes eylegil/Şu gönlüñden geçenleri söylegil" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1885] Bu sözcük TBMM 79a'da "evvelinde" şeklinde yazılmış olup bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1886]TBMM 79b'de "Her ne denlü ġazālar ḳıldumsa/Oḳuyup Ḳurʾān namāz ḳıldumsa" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1887] TBMM 79b'de "Ṣofralar yayup seḫāvetler ḳıldumsa/Pes bularda çoḳ ṣevāb buldumsa" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1888]MK2 77a'da ve TBMM 79b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1889] Bu sözcük TBMM 79b'de "ḳopucaḳ" şeklinde yazılmış olup bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1890] TBMM 79b'de "Ḳorḳusundan her biri boynun bura/Olıcaḳ cigerleri pāre pāre ṭura" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1891] MK2 77a'da ve TBMM 79b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1892] MK2 77a'da ve TBMM 79b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

Olıcaḳ cigerleri pāre pāre[1893]

2109 Orada dürlü zāriler ḳılaram

O ṣırāt köplüsüne[1894] berk ṣarılam

2110 Zebāniler yapışursa anlara

Ol ümmetlere ol cānlara[1895]

2111 Ḳomayam anlar cehenneme

Yollarına cānım ḳılayın fidā[1896]

2112 Ṭamuya anlardan öñdin ben girem

Ḳapusuna gerilem şöyle ṭuram[1897]

2113 İydem Ḥaḳ ḳaḳıma hiç birine

Yāḫud yaḳ beni anlaruñ[1898] yerine

2114 Ben girem cehenneme anlar içün

Ümmet olup seni sevenler içün[1899]

2115 Anlara ben ṭatlu cānım vireyin

Anları tek cennet içre göreyin[1900]

2116 İş bu sözimden[1901] resūl gülümsedi

Tañrı saña maʿrifet virsün didi

2117 Faḫri ʿālem duʿā ḳıldı ʿAli'ye

Tañrınuñ arslanı gerçek velīye[1902]

2118 Seniñ içün gör bularuñ ḥālini

[1893] TBMM 79b'de "Ol mīzān terāzüyi ḳuralar/Ḫalāyıḳā ṣora ḥisāb ṣoralar" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1894] Bu sözcük TBMM 79b'de "köprüsüne" şeklinde yazılmış olup bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1895] TBMM 79b'de "Zebāniler yapışursa anlara/Ol żaʿīf ümmetlere ol cānlara" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1896] TBMM 80a'da "Ḳomayam anları cehenneme/Yollarına cānı ḳılayın fidā" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1897] TBMM 80a'da "Ṭamuya anlardan öñden varam/Ḳapusına gerilem şöyle ṭuram" şeklinde bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1898] Bu sözcük TBMM 80a'da "olarıñ" şeklinde yazılmış olup bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1899] MK2 77b'de ve TBMM 80a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1900] MK2 77b'de ve TBMM 80a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1901] Bu sözcük TBMM 80a'da "sözden" şeklinde yazılmış olup bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1902] MK2 77b'de ve TBMM 80a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

Sen daḫı sev aṣḥāb ile ālini[1903]

2119 Āli evlādı severseñ ey dede

Āşıḳāne vir ṣalavāt Aḥmed'e[1904]

2120 İşit imdi ol ḥabībü'llāh nider

Ümmet içün daḫı ne tedbīr ider[1905]

2121 Ḥasan ile Ḥüseyin'e söyledi

Biraz oḫşadı duʿālar eyledi[1906]

2122 Ey dede cānları söyleñ siz daḫı

Yardımuñuz diñ bilelim biz daḫı[1907]

2123 Ḥażrete sizin de sözüñüz geçer

Ol żaʿīf[1908] ümmetüm olmasun nā-çār

2124 Siz de söyleñ benim yavrucuḳlarım

Ey günāhsız pāk maʿṣūmcuḳlarım[1909]

2125 Ḥasan Ḥüseyin didiler ey dede

Ümmetüñ yoluna cānımız fidā[1910]

2126 Ümmetüñ vardur yigit oġlānları

Biz de Ḥaḳ'dan dileyevüz anları[1911]

2127 Yigitlerüñ[1912] zārılıġını görevüz

Zebāniden anları ḳurtaravuz

2128 Ḳomayavuz anlar odlarda yana

[1903] MK2 77b'de ve TBMM 80a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1904] MK2 77b'de ve TBMM 80a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1905] MK2 77b'de ve TBMM 80a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1906] Bu beyit TBMM 80a'da "Ḥasan'a Ḥüseyin'e daḫı söyledi/Biraz oḫşadı alḳış eyledi" şeklinde yazılmış olup bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1907] MK2 77b'de ve TBMM 80a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1908] Bu sözcük TBMM 80a'da "żaʿīfça" şeklinde yazılmış olup bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1909] TBMM 80b'de bulunan bu beyit MK1 ve MK2 nüshasında bulunmamaktadır.
[1910] Bu beyit TBMM 80b'de "Ḥasan Ḥüseyin didiler kim ey dede/Ümmetüñ yoluna cānımuz fidā" şeklinde yazılmış olup bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1911]MK2 78a'da ve TBMM 80b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1912] Bu sözcük TBMM 80b'de "yigitlere" şeklinde yazılmış olup bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

Ümmetüñ çün ḳıyavuz ṭaṭlu cāna[1913]

2129 Anlar içün biz de ṭurduḳ miḥnete

Ümmetüñsüz girmeyevüz cennete[1914]

2130 Ger sözüm[1915] geçmez ise ey dede

Ümmetüñ yerine girevüz oda

2131 Duʿā ḳıldı faḫri ʿālem anlara

Allāh size şehīd maḳāmın vire[1916]

2132 Gözüm nūrı ḳızım sen daḫı söyle

Ol żaʿīf ümmetlerime yardım eyle[1917]

2133 Āḫiretde sen de neylersin digil

Günāhkārlaruma dermān eylegil[1918]

2134 Cānım acır bir yerde ṭuramazım

Uyḳular yüzini hergiz göremezim[1919]

2135 Fāṭıma dir ey benüm cānım ata

Atadañ öñ söylemek baña ḫaṭā[1920]

2136 Ey baba ana ṭururken ḳızına

Sözi kim anadan öñdin söyleye[1921]

2137 Anam Ḥadīce gibi bu da anam

Lāyıḳ ol durur[1922] baña bundan utanam

2138 Döndi eyder yā ḥelālım ʿĀʾişe

[1913] Bu beyit TBMM 80b'de "Ḳomayavuz anları odlara yana/Ümmetüñ çün ḳıyavuz ṭatlu cāna" şeklinde yazılmış olup bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1914] MK2 78a'da ve TBMM 80b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1915] Bu sözcük TBMM 80b'de "sözümüz" şeklinde yazılmış olup bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1916] MK2 78a'da ve TBMM 80b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1917] MK2 78a'da ve TBMM 80b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1918] TBMM 80b'de bulunan bu beyit MK1 ve MK2 nüshasında bulunmamaktadır.

[1919] MK2 78a'da ve TBMM 80b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1920] MK2 78a'da ve TBMM 80b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1921] Bu beyit TBMM 80b'de "Ey baba ana ṭururken ḳıza/Ne deger kim gele bunda söze" şeklinde yazılmış olup bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1922] Bu sözcük TBMM 81a'da "oldur" şeklinde yazılmış olup bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

Hiç sözüñ var mı seniñ de bu işe[1923]

2139 Sen anasın ümmetim oġluñ ḳızıñ

Göreyim nedür senüñ daḫı sözüñ[1924]

2140 ʿĀʾişe ḥaḳḳında dimiş Muṣṭafā

Ne buyurmuş işit ol māh-ı vefā[1925]

2141 Gün gele kim[1926] siz beni görmeyesiz

Dīn ḥükmüni ʿĀʾişe'den ṣorasız

2142 Fāṭıma didi bir ḥūr-demdürür

Dāʾimā göñlüm açan ḳızım durur[1927]

2143 Ol da[1928] anda ʿĀʾişe dir yā resūl

Evvel beni söyletme ey pür uṣūl

2144 Fāṭıma'dan çün ḥicāb gelür baña

Utanuram söylemezem saña[1929]

2145 Yā resūl ben söylemezem evvelken[1930]

Ciger-köşeñ Fāṭıma ṭururken

2146 Ḫadīce Kübrā'dur anası olan

Ḫātunlardan evvel īmāna gelen[1931]

2147 Ḫadīce'den biñde birin söyleñüz

Dīn yoluna ne ḫarc itmiş añlañuz[1932]

2148 Ne deñlü māl-ile gelmiş resūle

Muḥammed Muṣṭafā ol pür-uṣūle[1933]

[1923] MK2 78b'de ve TBMM 81a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1924] MK2 78b'de ve TBMM 81a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1925] MK2 78b'de ve TBMM 81a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1926] Bu baglaç TBMM 81a'da yazılmamış olup bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1927]TBMM 81a'da bulunan bu beyit MK1 ve MK2 nüshasında bulunmamaktadır.
[1928] Bu sözcük TBMM 81a'da "ol dem" şeklinde yazılmış olup bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1929] Bu beyit TBMM 81a'da "Fāṭıma'dan ḥicāblar gelür baña/Utanuram söylemezem saña" şeklinde yazılmış olup bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1930] Bu sözcük TBMM 81a'da "irken" şeklinde yazılmış olup bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1931] MK2 78b'de ve TBMM 81a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1932] MK2 78b'de ve TBMM 81a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1933] MK2 78b'de ve TBMM 81a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

2149 Bir cehizde yetmiş altundan havān
Olıcaḳ ḳıyās eyle andan hemān[1934]

2150 Ḳulları hem cāriyesi çoġ-ıdı
Altun incünüñ ḥisābı yoġıdı[1935]

2151 Ḫadīce hem bir ululıḳdur ider
Şehirde hiç kimse ḳomaz cemʿ ider[1936]

2152 Ṭaʿām yiyüp şerbet içildi hemān
Gör Ḫadīce andan neyledi ey cān[1937]

2153 Arḳasına bir ʿabacıḳ geyinür
Başına bir eskice bez örtünür[1938]

2154 Çaġırur kim yā cemāʿat hep bilüñ
Benüm iş bu sözüme şāhid oluñ[1939]

2155 Bir ʿaba bir maḳramam var dünyāda
Bāḳisin bağışladım Muḥammed'e[1940]

2156 Ḳabūl itsün ol mālıñ cümlesin
Hep anıñdur neylerise eylesin[1941]

2157 Dir Ḫadīce Aḥmed'e yā Muṣṭafā
Ey cemālim güneşi cānı[1942] ṣafā

2158 Ḥaḳ teʿālā çün seni virdi baña
Mālım cānım hep fidā olsun saña[1943]

[1934] MK2 78b'de ve TBMM 81a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1935] Bu beyit TBMM 81b'de "Ḳulları hem cāriyesi çoġ-ıdı/Altun incü ḥisābı yoḳdı" şeklinde yazılmış olup bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1936] Bu beyit TBMM 81b'de "Ḫadīce hem bir ulu ḳonuḳluḳ ider/Şehirde kimse ḳomaz cemʿ ider" şeklinde yazılmış olup bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1937] Bu sözcük TBMM 81b'de "yinüp" şeklinde yazılmış olup bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1938] Bu beyit TBMM 81b'de "Arḳasına bir ʿabacıḳ geyinür/Başına eskice bezler bürinür" şeklinde yazılmış olup bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1939] Bu beyit TBMM 81b'de "Çaġırur kim yā cemāʿat bilüñ/Benüm iş bu sözüme şāhid oluñ" şeklinde yazılmış olup bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1940] MK2 79a'da ve TBMM 81b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1941] MK2 79a'da ve TBMM 81b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1942] Bu sözcük TBMM 81b'de "cāna" şeklinde yazılmış olup bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1943] MK2 79a'da ve TBMM 81b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

2159 Yā Muḥammed bunca māl ki bende var
Ḳul ḳaravaş dürlü ḳumāş hem ṭavar[1944]
2160 Hep senüñ olsun ḳabūl it yā resūl
Mālı nidem çün ṣaña buldum vuṣūl[1945]
2161 Ḳabūl itdi mālı gör neyledi ol
Cümlesin Ḥaḳ yoluna virdi resūl[1946]
2162 Ḥaḳ yoluna şol ḳadar ulaşdurur
Bunca māl gidüp bu kez[1947] faḳīr olur
2163 Şol ḳadar oldı faḳīr bunlara
Bir öyün yimek bulunmazdı göre[1948]
2164 Ḫadīce de çekdi yoḳluḳ ḥālini
Bir kez añmaz idi ol çoḳ mālını[1949]
2165 Hiç dimezdi bir gün ol dürr-i ṣadef
Benim sen çoḳ mālımı itdiñ telef[1950]
2166 Ayda bir yaḳmaz idi od kim bişe aş
Aç olanlar ḳarnına bāġlardı ṭaş[1951]
2167 Ol resūlüñ ehli ger bükülseler
Ya açlıḳdan ḳatı zebūn olsalar[1952]
2168 Dirler idi yā Muḥammed şöyle bil
Ḳatı[1953] buñaldıḳ bize dermān eylegil

[1944] Bu beyit TBMM 81b'de "Yā Muḥammed bunca māl kim bende var/Ḳul ḳaravaş dürlü ḳumāş her ṭavar" şeklinde yazılmış olup bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1945] Bu beyit TBMM 81b'de "Hep senüñ olsun ḳamusın ḳıl ḳabūl/Mālı nidem çün ṣaña buldum vuṣūl" şeklinde yazılmış olup bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1946] MK2 79a'da ve TBMM 81b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1947] Bu sözcük TBMM 81b'de "bular" şeklinde yazılmış olup bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1948] Bu beyit TBMM 82a'da "Şol ḳadar oldı faḳīrlik bunlara/Bir öyün yimek bulunmaz yiyeler" şeklinde yazılmış olup bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1949] MK2 79a'da ve TBMM 82a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1950] MK2 79b'de ve TBMM 82a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1951] Bu beyit TBMM 82a'da "Ayda bir yanmazdı od kim bişe aş/Aç olanı ḳarnına baġlardı ṭaş" şeklinde yazılmış olup bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1952] MK2 79b'de ve TBMM 82a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1953] Bu sözcük TBMM 81b'de "key" şeklinde yazılmış olup bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

2169 Ol mübārek seccādesin ḳaldurur
Ol gelenler baḳarlar altun[1954] görür
2170 İki ırmaḳ aḳarlar altun olmuş
Dir idi dünyā gerekse aluñ[1955]
2171 Āḫiret bundan eyü ola ḥāliñiz
Āḫiretde palās olısar mālıñız[1956]
2172 Mālı almazdı birisi eline
Ṣabr iderlerdi faḳīrlik ḫāline[1957]
2173 Sen ḳaçarsın faḳīrden gör ḥāliñi
Dünyā deyüp uzadursuñ eliñi[1958]
2174 Ol Ḫadīce bildiñüz mi kimdir ol
Evvel īmāna gelen ḫātundur ol[1959]
2175 Dört ḳızı üç oġlanı getürdi ol
Anları sev daḫı sen anlardan ol[1960]
2176 Fāṭıma'dur bir ḳızı ol ananıñ
Ol ḫavāṭīn şekeri sulṭānıñ[1961]
2177 Fāṭıma ananıñ ol anasıdur
Ḥasan Ḥüseyn ol abasıdur[1962]
2178 Bil cihān içinde seyyidler ki var
Fāṭıma oġlanlarından bil ey yār[1963]

[1954] Bu sözcük TBMM 81b'de "altında" şeklinde yazılmış olup bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1955] Bu beyit TBMM 82a'da "İki ırmaḳ aḳar altun gümüş/Dir idi dünyā gerekse aluñ uş" şeklinde yazılmış olup bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1956] Bu beyit TBMM 82a'da "Ot bunda eyü olsa ḥāliñüz/Āḫiretde bela olur mālıñuz" şeklinde yazılmış olup bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1957] MK2 79b'de ve TBMM 82a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1958] MK2 79b'de ve TBMM 82a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1959] MK2 79b'de ve TBMM 82a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1960] MK2 79b'de ve TBMM 82a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1961] MK2 79b'de ve TBMM 82b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1962]Bu beyit TBMM 82a'da "Fāṭıma ananıñ ol anasıdur/Ḥasan'ıñ Ḥüseyn'iñ ol abasıdur" şeklinde yazılmış olup bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1963] Bu beyit TBMM 82a'da "Bil cihān içinde seyyid kim ki var/Fāṭıma oġlanlarındur bil ey yār" şeklinde yazılmış olup bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

2179 Birisi Şeyḫim Pīr Emīr'dür anıñ
Ṭarīḳīne gidegör ol ṣulṭānıñ[1964]

2180 Himmeti gürdür ire cümleñüze
Derd-ile āmīn diñ imdi bu söze[1965]

2181 Āli evlādı severseñ ey dede
Āşıḳāne vir ṣalavāt Aḥmed'e[1966]

2182 Raḥmetü'llāh'dan süresin çoḳ ṣafā
Vir ṣalavāt rūḥ-ı pāki Muṣṭafā[1967]

2183 Emīr Ṣulṭān himmet iderse yine
Bu kitābı oḳuyam diñleyene[1968]

2184 Çoḳ şükür ḳıl ümmet olduḳ Aḥmed'e
Vir ṣalavāt ʿaşḳıla Muḥammed'e[1969]

2185 Sözümüz unutdı ṣanmañuz bizi
Diñleñ imdi yine evvelki sözi[1970]

2186 İn-şāaʾllāh sözi iletem ḫāteme
Ne dirler[1971] ʿĀʾişe ile Fāṭıma

2187 Ol Muḥammed baḳdı ḳızı yüzine
Ümmet içün Fāṭıma'nıñ sözi ne?[1972]

2188 Fāṭıma ey baba Ṣıddīḳ'ıñ ḳızı
Ḥāẓır-iken söylemezem ben sözi[1973]

2189 Şol kim Ebūbekir atası ola

[1964] MK2 80a'da ve TBMM 82b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1965] MK2 80a'da ve TBMM 82b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1966] MK2 80a'da ve TBMM 82b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1967] TBMM 82b'de bulunan bu beyit MK1 ve MK2 nüshasında bulunmamaktadır.
[1968] MK2 80a'da ve TBMM 82b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1969] TBMM 82b'de bulunan bu beyit MK1 ve MK2 nüshasında bulunmamaktadır.
[1970] MK2 80a'da ve TBMM 82b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1971] Bu sözcük TBMM 82b'de "didiler" şeklinde yazılmış olup bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1972] Bu sözcük TBMM 82b'de "yüzine" şeklinde yazılmış olup bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1973] Bu beyit TBMM 82b'de "Fāṭıma dir ey baba Ṣıddīḳ ḳızı/Ḥāẓır iken söylemezem sözi" şeklinde yazılmış olup bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

Erenlerden evvel īmāna gele[1974]

2190 Fidā ḳılar idi yoluña mālın
Saña çift itdi küççükden ʿayālin[1975]

2191 Şimdiki demde şerīʿat taḥtınuñ
Vezīr-i aʿẓamıñdur baba senüñ[1976]

2192 Pes nice lāyıḳ görem anı babam
İş bu ʿĀʾişe'den evvel söz idem[1977]

2193 Baḳdı bu kez ʿĀʾişe'niñ yüzine
Ḳulaḳ urdı anuñ daḫı sözine[1978]

2194 ʿĀʾişe and içdi vallāhi diyemem
Fāṭıma'dan evvel zārimi dimem[1979]

2195 Şundan evvel niçe söyleyem sözi
Ḥāẓır-iken bunda Muḥammed ḳızı[1980]

2196 Sen ḥabībüñ budur sevgüli ḳızı
Yaraşur buña söylemek[1981] sözi

2197 Söylemek nevbeti ger benüm ola
İzin virdüm Fāṭıma gelsün dile[1982]

2198 Resūl eyder ḳızım göreyim seni
Yardum eyle ümmete baba cānı[1983]

2199 Fāṭıma da başlayuban söyledi

[1974] Bu beyit TBMM 82b'de "Şunuñ kim Ebūbekir atası ola/Erenlerde evvel īmāna gele" şeklinde yazılmış olup bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1975] MK2 80a'da ve TBMM 83a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1976]Bu beyit TBMM 83a'da "Şimdiki demde şerīʿat taḥtınuñ/Vezīr-i aʿẓamıdur ol anıñ" şeklinde yazılmış olup bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1977] MK2 80a'da ve TBMM 83a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1978] MK2 80b'de ve TBMM 83a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1979]Bu beyit TBMM 83a'da "ʿĀyişe and içdi vallāhi diyemem/Fāṭıma'dan öñ zārimi dimeyem" şeklinde yazılmış olup bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1980]MK2 80b'de ve TBMM 83a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1981] Bu sözcük TBMM 83a'da "söyleye" şeklinde yazılmış olup bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1982] MK2 80b'de ve TBMM 83a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

[1983] MK2 80b'de ve TBMM 83a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

İşit[1984] kim ümmet içün neler didi

2200 Fāṭıma dir diñle ey baba cānım

Ey benüm devletlü baba sulṭānım[1985]

2201 Ol ḳıyāmet ḳopduġı vaḳit neyleyem

Ben de Ḥaḳḳ'a aġlayuban söyleyem[1986]

2202 Şol vaḳit kim cehennemi yideler

Anı maḥşer yirine ileteler[1987]

2203 Şu ṣıġırı sūretinde yürüye

Ḳorḳusından gören[1988] kimse eriye

2204 Gele ʿarşuñ ṣol yanında tiz dura

Ṣaçıla andan ateş pāre pāre[1989]

2205 Çekerler yetmiş biñ ol ḫalḳaları

Ṭuta yetmiş biñ zebānī̄ her biri[1990]

2206 Silkine bir yol cehennem boşana

Zebānī̄leriñ elinden boşana[1991]

2207 Zebānī̄ler yapışuban ṭutamaya

Her birisi yügürdüp yitemeye[1992]

2208 Maḥşer ehlinüñ yürüye üstüne

Kükreye maḫlūḳı yaḳmaḳ ḳaṣdına[1993]

2209 Enbiyālar nefsī̄ nefsī̄ diyeler

Her biri ḳavminden elin yuyalar[1994]

[1984] Bu sözcük TBMM 83a'da "işitdi" şeklinde yazılmış olup bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1985] MK2 80b'de ve TBMM 83a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1986] MK2 80b'de ve TBMM 83a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1987] Bu sözcük TBMM 83b'de "iledeler" şeklinde yazılmış olup bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1988]Bu sözcük TBMM 83b'de "nice" şeklinde yazılmış olup bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1989] Bu beyit TBMM 83a'da "Gele ʿarşşıñ ṣol yanında tiz ṭura/Ṣaçıla odları göre ġıjgıra" şeklinde yazılmış olup bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1990] MK2 80b'de ve TBMM 83b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1991] MK2 81a'da ve TBMM 83b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1992] Bu beyit TBMM 83b'de "Zebānī̄ler yapışalar ṭutmaya/Her birisi yügrüşüp yitmeye" şeklinde yazılmış olup bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1993] MK2 81a'da ve TBMM 83b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1994] MK2 81a'da ve TBMM 83b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.

2210 Sen diyesin ümmetī vā ümmeti
Ümmetimsiz ben niderem cenneti[1995]
2211 Ben şefāʿat ḥuccetini almışam
Ümmeti çün anı ḥāẕır[1996] ḳılmışam
2212 Yarın anda dilekleri eyderken
Ümmetüñ çün[1997] zār idüp aġlar-iken
2213 Bir ṭarafdan ben daḫı ol ḥucceti
Ṭutup elimde idem şefāʿati[1998]
2214 Ol günāhkār ümmetüñ ḫātunları
Eriye ol ḳorḳudan ol tenleri[1999]
2215 Ger zebānīler sorarsa vereyin
Cehd idüben anları ḳurtarayın[2000]
2216 Ḥucceti ben elimde gösterem
Yarın Allāh'dan mehrimi isterem[2001]
2217 Kitābım ecrini anda bulayım
Ol ḫātunlara şefāʿat ḳılayım[2002]
2218 Fiġān idüp eydem anda İlāhī
Ṭut bu ḥuccetiñi ʿafv it günāhı[2003]
2219 Ḥuccetüñ aṣlı ne iki diriseñ

[1995] Bu ünlem TBMM 83b'de "vāh" şeklinde yazılmış olup bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1996] Bu sözcük TBMM 83b'de "yarı" şeklinde yazılmış olup bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır.
[1997] Bu sözcükler TBMM 83b'de "ümmet için" şeklinde yazılmış olup bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksiktir.
[1998] MK2 81a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[1999] MK2 81a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2000] MK2 81a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2001] MK2 81a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2002] MK2 81b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2003] MK2 81b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

Anı daḫı bir işitsem diriseñ[2004]

2220 Fāṭımanuñ vefātın oḳuyasın

Aṣlı ne idügin ana ṭuyasın[2005]

2221 Ol kitābda bu söyler dinmişdürür

Bu ḥuccetiñ aṣlı söylenmişdürür[2006]

2222 Fāṭıma dir baba feryād eyleyem

Ümmetüñ ḫātunları içün söyleyem[2007]

2223 Ey baba ol ümmetüñ ḫātunları

Pek severem iki oġlumdan anları[2008]

2224 Ol oġul ḳız acısın çekenleri

Ol ḳız oġul cevr-ile geçenleri[2009]

2225 Evi içinde ezā çekenleri

Erleriniñ zaḥmetiñ çekenleri[2010]

2226 Ol emzükli uyḳusuz geçenleri

Ölüm oḳı acısın çekenleri[2011]

2227 Ol ʿaḳılda dīnde eksükçeleri

Şehādetde mīraṣda eksükçeleri[2012]

2228 Yalıñızlıḳ ḳahrını çekenleri

[2004] MK2 81b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2005] MK2 81b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2006] MK2 81b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2007] MK2 81b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2008] MK2 81b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2009] MK2 81b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2010] MK2 81b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2011] MK2 81b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2012] MK2 81b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

Evlerinüñ cevrini çekenleri[2013]

2229 Ol cemāʿatdan giri ḳalmışları

Ṣol iyegüden yaradılmışları[2014]

2230 Diyem ey Ḥaḳ beni de maḥrūm ḳoma

Bunları ayaḳlar altında ḳoma[2015]

2231 Şol köhnemiş aḳ ṣaçlı ḫatunları

Revā görmem anlar oda yanalar[2016]

2232 Ol ẓaʿīfler cehenneme girmesün

Anlara zebānī eli urmasun[2017]

2233 Şefāʿatçi olayın ol cānlara

Hem ṣevāb bağışlayın ḫātunlara[2018]

2234 Şefīʿ olayın hep ṣuçlarına

Ṭamu odı irmesün tenlerine[2019]

2235 Şu deñlü aġlayam maḥşer içinde

Ḥaḳ utandurmaya maḥşer içinde[2020]

2236 Niṣār idem cānımı ḫātunlara

Şunlar kim bizi seven cānlara[2021]

2237 İsteyem hep ümmetüñ ḫātunların

[2013] MK2 81b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2014] MK2 81b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2015] MK2 82a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2016] MK2 82a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2017] MK2 82a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2018] MK2 82a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2019] MK2 82a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2020] MK2 82a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2021] MK2 82a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

Cehennemden ḳurtaracaḳ cānları[2022]

2238 Ya anlaruñ yerine yanam oda

Ṭaṭlu cānım anlara olsun fedā[2023]

2239 İsteyem ben anları Ḥaḳ'dan anları

Şol bir bölük żaʿīfe ḫātunları[2024]

2240 ʿAhdi var benümle luṭf işleye

Ümmetüñ ḫātūnların bağışlaya[2025]

2241 Ḳoyam anda anları ḫūri ola

İş bu ḥāli göre iblīs kör ola[2026]

2242 Ṣanma ana çoḳ ḫātunlara dürişem

Götürüp hep ümmetüñe girişem[2027]

2243 Cān u dilden gör ne severler seni

Sen daḫı sev anlaruñ evlādını[2028]

2244 Emīr Ṣulṭān himmet eylerse yine

Bu kitābı oḳuyam diñleyene[2029]

2245 Himmeti gürdür ire cümleñüze

Derd-ile āmīn diñ imdi bu söze[2030]

2246 Raḥmetü'llāh'dan dilerseñ çoḳ ṣafā

[2022] MK2 82a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2023] MK2 82a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2024] MK2 82a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2025] MK2 82a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2026] MK2 82a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2027] MK2 82a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2028] MK2 82b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2029] MK2 82b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2030] MK2 82b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

Vir ṣalavāt rūḥ-ı pāki Muṣṭafā[2031]

2247 Āli evlādı severseñ ey dede

Āşıḳāne vir ṣalavāt Aḥmed'e[2032]

2248 Fāṭıma daḫı ne didi diñleyüñ

Ne ġuṣṣa yir bizim içün añlayun[2033]

2249 Ger o sözüm geçmez ise ey ata

Zebānīler yapışursa ümmete[2034]

2250 Zār ü feryādı şol deñlü ḳılam

Ḥasan'uñ aġulı gömlegin alam

2251 Daḫı ḳanlu gömlegin Ḥüseyn'imiñ

Kerbelā cevrin çeken ol cānımıñ[2035]

2252 Dürlü zāriler çekeyim ey atam

Ol iki gömlegi elimde ṭutam[2036]

2253 Feryād idüp aġlayam zāri ḳılam

Ol żaʿīf ümmetlere yardum ḳılam[2037]

2254 Ol Yezīd'in itdügi miḥnetleri

Añmayın yaḳmasun ümmetleri[2038]

2255 Yapışup ḳan daʿvāsın eylemeyem

[2031] MK2 82b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2032] MK2 82b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2033] MK2 82b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2034] MK2 82b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2035] MK2 82b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2036] MK2 82b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2037] MK2 82b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2038] MK2 82b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

Ümmetüñ ḥürmetine söylemeyem[2039]

2256 Ger dir iseñ bu iş nice olmışdı

Ya maʿ ṣūmlar nice şehīd olmuşdı[2040]

2257 Aṣlı budur ki Cebrāʾīl resūle

Getürmiş şīşeʾi ol pür-uṣūle[2041]

2258 Bu ṭopraġı getüresin kim ḳan ola

Ḥasan'ımla Ḥüseyn'im şehīd ola[2042]

2259 Gözedüp ṭopraġı şehīd olalar

Ḥasan ile Ḥüseyin şehīd olalar[2043]

2260 Fāṭıma bu işi fehm eyler idi

Anuñ içün bu sözi söyler idi[2044]

2261 Anlara hiç gizli nesne yoġıdı

Her kemāl anlarda ġāyet çoġ-ıdı[2045]

2262 Āli evlādı severseñ ey dede

Āşıḳāne vir ṣalavāt Aḥmed'e[2046]

2263 Ümmetüñ teşvīşini çeker bile

Sen daḫı inṣāf idüp aġla bile[2047]

2264 Fāṭıma eyder beni diñle baba

[2039] MK2 82b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

[2040] MK2 83a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

[2041] MK2 83a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

[2042] MK2 83a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

[2043] MK2 83a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

[2044] MK2 83a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

[2045] MK2 83a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

[2046] MK2 83a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

[2047] MK2 83a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

Arpa etmegin yiyüp giyen ʿaba[2048]

2265 Āḫiret çün işlerini ṣaḳlayan

Ümmet içün dertlü dertlü aġlayan[2049]

2266 Yiter baba şu aġlaşma dünyāda

Ümmetiñe cānım olsun fedā[2050]

2267 Yiter baba oġullarum fedā itdüm anlara

Şu bizlerden şefāʿat umanlara[2051]

2268 Senüñ ile dürişem cümlesine

Sürüp varam mīzān terāzüsine[2052]

2269 Götüreler terāzüye anları

Ḳomayam boynun bura ol cānları[2053]

2270 Günāhıla ṣevābları ṭarṭıla

Şol ṣevāb aġır gelen ḳurtula[2054]

2271 Anlaruñ kim günāhı aġır gele

Ol günāhkār ümmetüñ zāri ḳıla[2055]

2272 Ḥuccetim ḳoyam iki gömlek ile

Ṣevāblar ola kim aġır gele[2056]

2273 Birbiri üstüne ḳoyam anları

[2048] MK2 83a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2049] MK2 83a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2050] MK2 83a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2051] MK2 83a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2052] MK2 83b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2053] MK2 83a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2054] MK2 83a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2055] MK2 83a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2056] MK2 83b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

Ola kim aġır gele ṣevābları[2057]

2274 Diyem şehīdler ḳanı çün ey Ḫüdā

Atamuñ ümmetine ḳıla cezā[2058]

2275 Bu şehīdler ḥürmeti çün İlāhī

Keremler ḳıl bugün ʿafvit günāhı[2059]

2276 Ṣevāblar yanı az olursa ṣoyam

Başım açam maḳramamı da ḳoyam[2060]

2277 Ḳoyam anı da ṣevābdan yanına

Meded idem ʿāṣīlerüñ cānına[2061]

2278 Ṣaçımı çözem kelep kelep çıḳa

Ḫāşā Allāh ki benüm ʿırżım yıḳa[2062]

2279 Ṭaġıdam ṣaçım açuġ-iken başım

Ol maḥalde ṭurmayup feryād idem[2063]

2280 Ḫalḳ ṣaçuma baḳa ġayrıdur Ḥaḳḳ'a

Umaram esirgeye ḥayyü'l-beḳā[2064]

2281 Umaram hep ümmetüñ baġışlaya

Benimle Ḥaḳ çoḳ keremler işleye[2065]

2282 Anıñ ile daḫı olmazsa babam

[2057] MK2 83b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

[2058] MK2 83b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

[2059] MK2 83b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

[2060] MK2 83b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

[2061]MK2 83b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

[2062] MK2 83b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

[2063] MK2 83b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

[2064] MK2 83b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

[2065] MK2 84a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

Terāzüniñ ʿamūdına yapışam[2066]

2283 Ṣevāblar yanı çökmeye ben ṣalınam

Ümmet āzād olmadan el çekmeyem[2067]

2284 Bu sözleri dir-iken aġlarıdı

Ḥūrī cennet hem bile aġlarıdı[2068]

2285 Yir gökler ʿarş u kürsī ditredi

Ḳaynayup deryā deñizler kükredi[2069]

2286 Bilür misiz kim Muḥammed ḳızıdur

Faḫri ʿālem Muṣṭafā'nıñ ḳızıdur[2070]

2287 Ḳıyāmetde ʿahdine ṭursa gerek

ʿĀṣīlere şefāʿat ḳılsa gerek[2071]

2288 Tamām itdi sözini ol pür-uṣūl

Didi budur benüm sözüm yā resūl[2072]

2289 Duʿā ḳıldı Fāṭıma'ya da yine

Duʿā bunlara döne döne[2073]

2290 Resūl eyder ḳızına cānım cānı

Yarlıġasun Ḥaḳ Çalap dāʾim seni[2074]

2291 Uçmaḳ içinde saña ḳılsañ ṭuraḳ

[2066] MK2 84a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2067] MK2 84a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2068] MK2 84a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2069] MK2 84a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2070] MK2 84a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2071] MK2 84a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2072] MK2 84a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2073] MK2 84a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2074] MK2 84a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

Rūzi ḳılsuñ saña yüz biñ Buraḳ[2075]

2292 Daḫı pek sevdim seni yā binti

Cehd idelim ḳurtaralım ümmeti[2076]

2293 Gelüñ imdi biz de inṣāf idelim

Anlaruñ gitdügi yola gidelüm[2077]

2294 Resūl içün ġafletimiz ṣavalım

Ālini evlādını hep sevelim[2078]

2295 Fāṭıma çünki tamām itdi sözin

Ḫoş duʿālar ḳıldı oḫşadı ḳızın[2079]

2296 Ol mübārek göñli şād oldı aña

Ṭutdı bu kez yüz ʿĀʾişe'den yaña[2080]

2297 Ol resūlüñ ʿādeti hem bu idi

Anuñ her işi raḥmān ḫūyıdı[2081]

2298 Bir ṭarafa kim teveccüh eylerdi

Gövdesiyle dönüp naẓar eylerdi[2082]

2299 Bu deñli kim hemān başın ḳaldura

Ol mübārek gövde yirinde ṭura[2083]

2300 Bir oġuldan cümle aʿẓāsın bile

[2075] MK2 84a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

[2076] MK2 84a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

[2077] MK2 84a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

[2078] MK2 84b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

[2079] MK2 84b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

[2080] MK2 84b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

[2081] MK2 84b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

[2082] MK2 84b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

[2083] MK2 84b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

Hep dönerdi götürürdi ḳıldan kıla[2084]

2301 Yaʿnī ümmet üstüne şöyle döne

Şefāʿat ḳılmadan ṣanma uṣana[2085]

2302 Daḫı ne dirse bir yerde ṣorasın

Şerīʿatü'l-İslām şerḫini göresin[2086]

2303 Sevdim dirseñ āl ü evlādı tamām

ʿIşḳıla di eṣ-ṣalatü ve's-selām[2087]

2304 Aġlayaraḳ söyler baḳup yüzüne

Şefāʿatlaer yaşı ṭolar gözüne[2088]

2305 Aduñ oldı çünki ümmü'l-müʾminīn

Andan şefāʿat umarlar müslimīn[2089]

2306 Ġayrı ḫātunlar neye söylenmedi

Ana ismiyle meşhūrlanmadı[2090]

2307 Söz igen çoḳ durur işit biñde birin

Aṣlı nedür diñle sözüñ āḫirin[2091]

2308 Ṣaḥābeler meger ḥendeḳ ḳazardı

Derleyüben issilerde ḳazardı[2092]

2309 Bir çanaḳ süd götürdiler resūle

[2084] MK2 84b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

[2085] MK2 84b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

[2086] MK2 84b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

[2087] MK2 84b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

[2088] MK2 84b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

[2089] MK2 84b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

[2090] MK2 85a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

[2091] MK2 85a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

[2092] MK2 85a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

Gönderdi ʿĀʾişe'ye pür-uṣūle[2093]

2310 Südi iletdiler resūlüñ evine

Süd götüren girü gitdi evine[2094]

2311 ʿĀʾişe'ye kim südi götürdiler

Ṣandı ki hep kendüye getürdiler[2095]

2312 ʿĀʾişe çün südüñ örtüsün açar

Bir çanaḳ südi yalınızca içer[2096]

2313 Daḫı andan ġayrı ġıdā yoḳ idi

Ḫaber geldi ḥāżırlasun südi[2097]

2314 Ṣaḥābenüñ cümlesinüñ ḳarnı aç

Ol südi bunlara idelim ʿilāç[2098]

2315 Şimdi varam bir birer yudum virem

Ḥaḳ kerīmdür ḳarınların ṭoyuram[2099]

2316 ʿĀʾişe'ye çün kim bu ḫaber gelür

İçdügüne peşīmān ḫayrān ḳalur[2100]

2317 Anda nidecegini hiç bilemez

Bu işe hiçbir çāre ḳılamaz[2101]

2318 Abdest alup yüzin yire urur

[2093] MK2 85a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

[2094] MK2 85a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

[2095] MK2 85a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

[2096] MK2 85a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

[2097] MK2 85a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

[2098] MK2 85a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

[2099] MK2 85a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

[2100] MK2 85a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

[2101] MK2 85a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

Ḥaḳ Teʿālā ḥażretine yalvarur[2102]

2319 Meded eyle baña dir yā İlāhī

Ki sensin pādişāhlar pādişāhı[2103]

2320 Ḥaḳ'dan ilhām irişüben ey ṣafā

Memeleriñden südi ṣaġ çanaġa[2104]

2321 Ṭurup eline memesin alup ṣaġdı

Ḥaḳḳ'ıñ emriyle çanaḳ süd-ile ṭoldı[2105]

2322 Aḳdı iki memelerinden südi

İş bu ḥadīṯ rāvīsi böyle didi[2106]

2323 Geldiler hep ol südi üleşdiler

Resūl içmedi aṣḥāblar içdiler[2107]

2324 Resūl aṣḥābına baḳup bu işe

Cümleñüze ana oldı ʿĀʾişe[2108]

2325 İş bu ḥadīṯ rāvīsi şöyle didi

Cābir ḳonuḳluġı irtesi didi[2109]

2326 Anuñ içün anadur müʾminlere

Ol resūle ümmet olan cānlara[2110]

2327 Resūl ʿĀʾişe'ye aġlayup didi

[2102] MK2 85a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

[2103] MK2 85b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

[2104] MK2 85b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

[2105] MK2 85b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

[2106] MK2 85b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

[2107] MK2 85b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

[2108]MK2 85b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

[2109] MK2 85b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

[2110] MK2 85b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

Ümmetüm oġluñ ḳızıñdur hep didi[2111]

2328 Ümmetüm ana didler çün saña

Anları neyleyeceksin di baña[2112]

2329 Analaruñ şefḳati oġullara

Çoḳ olur ḳatı ḳızlardan anlara[2113]

2330 Cānlarını terk ider çün anlara

Şol oġullar ḳızları ol cānlara[2114]

2331 Dilemez oġulları helāk

Her analar ḫayır iderler dilek[2115]

2332 Oġul ḳız sevmek anadadur çoġı

Rāżı olmaz ki yana oġlancuġı[2116]

2333 Ya ne dirsiñ sen bu müʾminler içün

Kimden isterler meded yarınki gün[2117]

2334 Sen anasın ana gibi işlegil

Ne iderseñ yarın baña söylegil[2118]

2335 Ol ẓaʿīfler ḥaḳḳında nitseñ gerek

Ya ḥaẓrete nice ʿarż itseñ gerek[2119]

2336 Ümmeti nice severseñ ol resūl

[2111] MK2 85b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2112] MK2 85b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2113] MK2 85b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2114] MK2 85b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2115] MK2 85a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2116] MK2 86a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2117] MK2 86a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2118] MK2 86a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2119] MK2 86a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

Döne döne niçe ṣorar pür-uṣūl[2120]

2337 Ehl-i beyti āli aṣḥābı ḳamu

Cümlesini sen daḫı sev ʿamu[2121]

2338 Cümlesini sev ki ʿizzet bulasın

Anlaruñ ḳomşuluġundan olasın[2122]

2339 Raḥmetü'llāh'dan süresin çoḳ ṣafā

Vir ṣalavāt rūḥ-ı pāki Muṣṭafā[2123]

2340 Emīr Ṣulṭān himmet eylerse yine

Bu kitābı oḳuyam diñleyene[2124]

2341 Himmeti gürdür ire cümleñüze

Der āmīn diñ imdi bu söze[2125]

2342 Āli evlādı severseñ ey dede

ʿIşḳ-ile dir eṣ-ṣalātü ves-selām[2126]

2343 ʿĀʾişe'ye söyle diycek resūl

Ümmetini ḳayırıncaḳ pür-uṣūl[2127]

2344 ʿĀʾişe dir ey ḥelālım Muṣṭafā

Ben saña söylemezem ey pür-ṣafā[2128]

2345 Didi babañ Ebūbekr'e söylegil

[2120] MK2 86a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

[2121] MK2 86a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

[2122] MK2 86a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

[2123] MK2 86a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

[2124] MK2 86a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

[2125] MK2 86a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

[2126] MK2 86a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

[2127] MK2 86a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

[2128] MK2 86b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

Şol gönlüñden geçesini şerḥ eylegil[2129]

2346 Babama da söylemezem yā resūl
Hiç buña olmasun gönlüñüz melūl[2130]

2347 ʿÖmer ʿOs̱mān'a iki velīye
Yāḫud söyle ʿemmim oġlı ʿAli'ye[2131]

2348 Anlara da dimezem deyü ṭurur
Gör ol ana bizi niçe ḳayırur[2132]

2349 Dir resūl yā ʿĀʾişe uy sözüme
Fāṭıma'ya söyle bāri ḳızıma[2133]

2350 Ḥasan Ḥüseyn'e söyle bunlara
Bāri söyle bu iki maʿṣūmlara[2134]

2351 ʿĀʾişe dir yā Muḥammed sözümi
Ol yüce dergāha ṭutam yüzümi[2135]

2352 Ḥālimi ben ol Allāh'a söylerem
Rızḳımı viren şāha söylerem[2136]

2353 On sekiz biñ ʿālemi var idene
Cenneti cehennemi yaradana[2137]

2354 Her kişiye istedügin virür ol

[2129] MK2 86b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2130] MK2 86b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2131] MK2 86b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2132] MK2 86b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2133] MK2 86b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2134] MK2 86b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2135] MK2 86b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2136] MK2 86b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2137] MK2 86b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

Ben de aña söylerem dir yā resūl[2138]

2355 Ben zārimi ol Mevlām'a söylerem

Sırrıla Ḥaḳḳ'a münācāt eylerem[2139]

2356 Bileyin oġul ḳız hem ḥāli nite

Ṣabr idiñ bir dem varayın ḥalvete[2140]

2357 Aġlayaraḳ vardı bir ḥalvet yere

Ümmetiçün neler çekmişler göre[2141]

2358 Maḳramasın çıḳarup başın bürür

Ol güzel ṣaçın keleplerini çözer[2142]

2359 Zāriler ḳılup yire ḳor başını

Secde içre aḳıdur gözyaşını[2143]

2360 Şol ḳara ṭopraḳlara sürer yüzin

Gözi yaşına ġarḳ itdi kendü özin[2144]

2361 Didi yā Allāh ḥabībüñ Aḥmed'üñ

Yarlıġa hep ümmetin Muḥammed'iñ[2145]

2362 Ey yüceden yüce ṣıġındım saña

Ḥācetim senden biter öñden soña[2146]

2363 Ḫoş oġul ḳız sevgüsini

[2138] MK2 86b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2139] MK2 86b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2140] MK2 86b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2141] MK2 87a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2142] MK2 87a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2143] MK2 87a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2144] MK2 87a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2145] MK2 87a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2146] MK2 87a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

Dertlü gönlümüñ içinde yā Ġanī[2147]

2364 Yā İlāhī bu analıḳ şefḳati

Bugün gönlüme benüm düşdi ḳatı[2148]

2365 Ṭamuya yaḳma dilerem anları

Ḥabībiñe ümmet olan cānları[2149]

2366 Yā İlāhī çünki ol müʾminlere

Bir gözi yaşlı anayın anlara[2150]

2367 Çün ana ḳıldıñ beni bunda bugün

İmdi acıdma yarınki gün[2151]

2368 Çıġrışup didikleri vaḳtın ana

İstemezem anlar odlara yana[2152]

2369 Baġışla kim irişeler raḥmete

Bu oġlum ḳızım hep gire cennete[2153]

2370 Beni anlardan ayırma yā İlāhī

Sevgülerine ṭoyurma pādişāh[2154]

2371 Ḳanḳı vaḳit ana dir oġlı ḳızı

Cennet içre ṭaʿāmı süre özi[2155]

2372 Ger oġul ḳız ṭamu dibinde yana

[2147] MK2 87a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2148] MK2 87a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2149] MK2 87a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2150] MK2 87a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2151] MK2 87a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2152] MK2 87a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2153] MK2 87a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2154] MK2 87b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2155] MK2 87b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

Ana uçmaġıñ dibinde ne ḳıla[2156]

2373 Hiç olur mı analar ṣabr ideler

Bu oġul ḳız cehenneme gideler[2157]

2374 Ol ża‘īfler zāri ḳılup iñleşe

Hiçbir ana daya[n]maz bu işe[2158]

2375 Oġula ḳıza ḳıyamaz anası

Oġul ol ananuñ cānānesi[2159]

2376 Rāżıyam bunlar yerine yanmaġa

Anlaruñ ḳalduġı yirde ḳalayın[2160]

2377 Nefsine uyup ‘āṣīler olmuşlar

Çār-yāriñden ḥabībüñ yār didiler[2161]

2378 Ol cehennem odlarına beni yaḳ

Tek ola raḥmetiñ göz-ile baḳ[2162]

2379 Şol ḳadar aġladı anda ‘Ā’işe

Küllī batdı geydügi ṭonlar yaşa[2163]

2380 Azād eyle anları yā zü’l-celāl

Yāḫud benüm cānımı burada al[2164]

2381 Derd-ile āhlar idüp çoḳ aġladı

[2156] MK2 87b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

[2157] MK2 87b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

[2158] MK2 87b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

[2159]MK2 87b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

[2160] MK2 87b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

[2161] MK2 87b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

[2162] MK2 87b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

[2163] MK2 87b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

[2164] MK2 87b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

Anıñ āhı cigerüñ ṭaġladı[2165]

2382 Sen de añup günāhın aġlayasın

Ya niçün cigerüñ ṭaġlayamazsıñ[2166]

2383 Gelüñ añalum geçen günāhları

Biz de aġlaşup ḳılalım āhları[2167]

2384 Diyelim derd-ile estaġfirullāh

Esirgeyüp raḥmet eyleye Allāh[2168]

2385 Ehl-i beyti āl ü aṣḥāb ne ki var

Cümlesin biz daḫı sevelim ey yār[2169]

2386 Anları sevenleriyle olasın

Ḥaḳ ḳatında dürlü ʿizzet bulasın[2170]

2387 Āli evlādı severseñ ey dede

Derd-ile dir eṣ-ṣalātü ves-selām[2171]

2388 Emīr Ṣulṭān himmet eylerse yine

Bu kitābı oḳuyam diñleyene[2172]

2389 Raḥmetü'llāh'dan iresin çoḳ ṣafā

Vir ṣalavāt rūḥ-ı pāki Muṣṭafā[2173]

2390 Himmeti gürdür ire cümleñüze

[2165] MK2 87b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2166] MK2 88a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2167] MK2 88a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2168] MK2 88a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2169] MK2 88a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2170] MK2 88a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2171] MK2 88a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2172] MK2 88a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2173] MK2 88a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

Der āmīn diñ imdi bu söze[2174]

2391 Āli evlādı seven cāndan tamām

ʿIşḳ-ile dir eṣ-ṣalātü ves-selām[2175]

2392 Çünki ḳıldı ʿĀʾişe zārileri

Gözyaşı ile ṭoldurdı yirleri[2176]

2393 Yirlerde gökler cümle melekler

ʿĀʾişe'niñ ḥāline aġlaşdılar[2177]

2394 Ḳopdı feryād ü fiġān ey yol eri

İñleşdürdiler yirleri gökleri[2178]

2395 Ol żaʿīfler esirgeyici Allāh

Gör ne didi ol raḥīmü ol İlāh[2179]

2396 Cebrāʾīl didi kim Ḥaḳ yā emīn

Ḳullarum çün aġlar āsumān ü zemīn[2180]

2397 Var ḥabībüme ilet benden selām

Hem daḫı söyle aña bir ḳaç kelām[2181]

2398 Ben ḥabībüm çün yaratdum ʿālemi

Ya anuñ her dilegidür ola mı?[2182]

2399 Ḳanda ḳaldı oġul ḳız-ile gele

[2174] MK2 88a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2175] MK2 88a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2176] MK2 88a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2177] MK2 88a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2178] MK2 88a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2179] MK2 88b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2180] MK2 88b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2181] MK2 88b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2182] MK2 88b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

Her birisi aġlaşup zāri ḳıla[2183]

2400 Şefīʿ olmaḳ ḥabībüm Aḥmed'üñdür
Şefāʿat eylemek Muḥammed'iñdür[2184]

2401 Di ki maḥşer ola yarın göreler
Cümle maḫlūḳ hep yirinde ṭuralar[2185]

2402 Ḥabībümden ayırmazam ümmeti
Cümlesine geçiser şefāʿati[2186]

2403 Aġlamasun göñlüni ṭutsun ṣafā
Söylesün hem ʿĀʾişe'ye Muṣṭafā[2187]

2404 ʿĀʾişe yirden götürsün başını
Aḳıtmasun gözlerinden yaşını[2188]

2405 Cennetüñ ḥūrīleri baş açdılar
ʿĀʾişe ile bile aġlaşdılar[2189]

2406 Fāṭıma'nıñ Ḥasan'ıñ hem Ḥüseyn'iñ
Çār-yārin ol güzīn aṣḥabınıñ[2190]

2407 Bunlaruñ her birin aġlaşdurmasun
Āhlar idüp ciger ṭaġlaşdurmasun[2191]

2408 Anlaruñla aġlaşurlar felekler

[2183] MK2 88b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2184] MK2 88b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2185] MK2 88b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2186] MK2 88b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2187] MK2 88b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2188] MK2 88b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2189] MK2 88b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2190] MK2 88b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2191] MK2 88b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

Feleklerde olan cümle melekler[2192]

2409 Ḳabūl itdüm cümlesiniñ himmetin

Bağışladum Muḥammed ümmetin[2193]

2410 Gönlüni ḫoş eyleyem Muḥammed'iñ

Āzād itdüm ümmetin Muḥammed'iñ

2411 Zebānīler anlara yapışmaya

Anlaruñ birisi oda düşmeye[2194]

2412 ʿĀʾişe'niñ gönlüni ben ḫoş idem

Oġlunı ḳızını aña ṭūş idem[2195]

2413 Nice oġullar anadan ayrıla

Cümle şer iş ḥisāb ola ḫayırla[2196]

2414 ʿĀʾişe'den ayırmayam anları

Ḥabībüme ümmet olan cānları[2197]

2415 Ṣuçların bağışladum hep anlaruñ

Ol benüm doslarum seven cānlarıñ[2198]

2416 Her kim ki ṣıdḳ-ıla getürse īmān

Ol kesler uçmaġa gire şādımān[2199]

2417 Lā ilāhe illa'llāh diseler

[2192] MK2 89a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2193] MK2 89a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2194] MK2 89a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2195] MK2 89a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2196] MK2 89a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2197] MK2 89a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2198] MK2 89a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2199] MK2 89a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

Hem Muḥammed resūlullāh diseler[2200]

2418 Ben daḫı raḥmetimi ṭūş eyleyem
Cümlesinüñ ḫāṭırın ḫoş eyleyem[2201]

2419 Taḫta çıḳa her biri sulṭān ola
Baḳuban göñülleri dem şād ola[2202]

2420 Bāḳī ḳalalar ebed olmayalar
Bir nefes miḳdārı melūl olmayalar[2203]

2421 Ne ḳadar anlar severse ümmeti
Ḳullarum severse anlardan ḳatı[2204]

2422 Ana oġlanların sevse ne ḳadar
Ḳullarumı severem ben ol ḳadar[2205]

2423 Gör ne luṭf-ı issi kerīmdür ol İlāh
Ne ʿaṭālar ḳılursa saña pādişāh[2206]

2424 Resūlimüz Muḥammed ḥürmetine
Gör ne iḥsān ider ol ḥürmetine[2207]

2425 İmdi sen de ol güzel Muḥammed'iñ
Ālini evlādını sev Aḥmed'iñ[2208]

2426 Ehl-i beyti ne ki var aṣḥābını

[2200] MK2 89a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2201] MK2 89a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2202] MK2 89a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2203] MK2 89a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2204] MK2 89b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2205] MK2 89b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2206] MK2 89b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2207] MK2 89b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2208] MK2 89b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

Zürriyyetin bunlaruñ aḥbābını[2209]

2427 Bunlara muḥabbet idenler cümle

Cemʿ iderem ḥaşr iderem bil-cümle

2428 Sev senüñ çün gözyaşı dökenleri

Sen düşicek şol eliñ ṭutanları[2210]

2429 Ehli ile saña saʿy idenleri

Seni sevüp isteyen ol cānları[2211]

2430 Ger severseñ cān u dilden anları

Yitişe saña Ḥaḳḳ'ıñ iḥsānları[2212]

2431 Emīr Ṣulṭān himmet eylerse yine

Bu kitābı oḳuyam diñleyene[2213]

2432 Raḥmetü'llāh'dan süresin çoḳ ṣafā

Vir ṣalavāt rūḥ-ı pāki Muṣṭafā[2214]

2433 Himmeti gürdür ire cümleñüze

Derd-ile āmīn diñ imdi bu söze[2215]

2434 Āli evlādı sevgüsi sende varısa ey hümām

ʿIşḳ-ile derdile diñ eṣ-ṣalātü ves-selām[2216]

2435 Çünki Cebrāʾīl'i gönderdi Celīl

[2209] MK2 89b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

[2210] MK2 89b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

[2211] MK2 89b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

[2212] MK2 89b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

[2213] MK2 89b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

[2214] MK2 89b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

[2215] MK2 89b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

[2216] MK2 90a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

Geldi şu dem Muṣṭafā'ya Cebrā'īl[2217]

2436 Ḳatı şād feraḥ geldi resūle

Selām eyledi Ḥaḳ ol pür-uṣūle[2218]

2437 Yā Muḥammed diñle ne direm saña

Ḫoş beşāret ḫaberin virem saña[2219]

2438 Didi kim yā Muḥammed sen ḳoyucaḳ yire başın

Dökücek ümmetiñçün gözüñden yaşıñ[2220]

2439 Melekler yedi ḳat gökde ne ki var

Ḳamu baş secdeye ḳodılar ey yār[2221]

2440 Tażarruʿ idüp Allāh bularda

Diledi ümmetiñ şāha bularda[2222]

2441 Beni gördi saña Ḥaḳ Teʿālā

Ümmetin baġışladum didi Mevlā[2223]

2442 Dirse ümmet no'la odlar içinde

Ḥālleri no'la ʿaceb dirise anda[2224]

2443 Odı İbrāhīm'e ḳıldım gülistān

Ümmetüñe hem öyle idem ey cān[2225]

2444 Selāmet eyleyem oddan buları

[2217] MK2 90a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

[2218] MK2 90a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

[2219] MK2 90a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

[2220] MK2 90a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

[2221] MK2 90a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

[2222] MK2 90a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

[2223] MK2 90a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

[2224] MK2 90a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

[2225] MK2 90a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

Ṣalavāt virmek olursa ḫūyları[2226]

2445 Gülistān idem odı ümmetiñe

Göndermeyem odı ümmetlerüñe[2227]

2446 Cebrāʾīl'e çün bu sözi virdi ḫaber

Şād oluban ol resūle muʿteber

2447 Ḥaḳ didi ʿĀʾişe ṣanmañuz vara

ʿĀṣīler çün cānını oda ura[2228]

2448 Fāṭıma Ḥasan Ḥüseyin hem disün

Çār-yārine bu sözi söylesün[2229]

2449 Oddan āzād itdüm ol ʿāṣīlere

Anlar içün aġlaşup ḳılmañ zāri[2230]

2450 Anları uçmaḳda köşke geçürem

Çoḳ ṭaʿāmlar şarablar içürem[2231]

2451 Ol ümmet cümle ḳullarumıñ ḫāṣı

Dīdārımı görselerdür cümlesi[2232]

2452 İşidüp bunları şād oldı sulṭān

Didi el-ḥamdülillāh andan ey cān[2233]

2453 Resūl vardı ʿĀʾişe'ye söyledi

[2226] MK2 90a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

[2227] MK2 90b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

[2228] MK2 90b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

[2229]MK2 90b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

[2230] MK2 90b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

[2231] MK2 90b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

[2232] MK2 90b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

[2233] MK2 90b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

Ḳalduruban başı şükür eyledi[2234]

2454 Ḥaḳ didi yā ʿĀʾişe eydem saña

Yā Muḥammed niyāz itdüñüz baña[2235]

2455 Ben Ġanīyem ben size luṭf işledüm

Ol yazuḳlu ümmetüñ baġışladum[2236]

2456 Virürdür ümmetiñe cennet nūr-ile

Bāġ u tāc ḥulle ṭonlar ḥūr-ile[2237]

2457 Ḥasan Ḥüseyin Fāṭıma işitdi

Çār-yār aṣḥābı cümle işitdi[2238]

2458 Aġlaşurken güldiler şād oldılar

Cümle ġuṣṣalardan āzād oldılar[2239]

2459 Gitdiler Ḳubeys Ṭaġından sevine

Şād olup vardılar evli evine[2240]

2460 Hemān siz resūle ümmet oluñuz

Anlaruñ didigü yirde oluñuz[2241]

2461 Ümmet içün gör velīler ne çeker

Anlara uyan uṣanmaz hū çeker[2242]

2462 Gel imdi şād ile virüñ ṣalavāt

[2234] MK2 90b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2235] MK2 90b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2236] MK2 90b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2237] MK2 90b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2238] MK2 90b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2239] MK2 90b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2240] MK2 90b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2241] MK2 91a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2242] MK2 91a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

Bulasıñız ʿibādetde ḥalāvet[2243]

2463 Sevüp ol şāhı virgil yoluna cān
Şefāʿat aña seni ol sulṭān[2244]

2464 Nedür bir cān anıñ çün yüz biñ ola
Fedā ḳılmaḳ gerekdür ol resūle[2245]

2465 Velī nidem bizi nefs aldamışdur
Ol sulṭāndan beni ıraḳ ḳomuşdur[2246]

2466 Ki ʿaẓametden açamazum gözümüz
Ṭaġıtdıḳ düşüremezüz özümüz[2247]

2467 Meger Allāh bize ḳıla ʿināyet
İrişe kendüden luṭf u hidāyet[2248]

2468 Ayaḳda ḳalduḳ uş meded İlāhī
Ki ḳalmış gerek sensin penāhı[2249]

2469 Kerem ḳıl ṣuçumuza ḳalma yā Rab
Bize hergiz ʿaẓābıñ ḳılma yā Rab[2250]

2470 Sen kerimsin yā ilāhe'l-ʿālemīn
Hep baġışla ṣuçumuz bu dem hemīn

2471 Şu kim lāyıḳ durur ḳıl velī anı

[2243] MK2 91a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2244] MK2 91a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2245] MK2 91a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2246]MK2 91a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2247] MK2 91a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2248] MK2 91a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2249] MK2 91a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[2250] MK2 91a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

İlāhī maḥrūm itme ḥāẓır olanı[2251]

2472 Ḥabībüñ ḥürmeti çün bize yā Rab

Rıẓāñı vir umaruz raḥmetiñ hep[2252]

2473 Sen muʿīn ol ḥabībiñe uyalım

Anıñ ṭuyduġını biz de ṭuyalım[2253]

2474 Ḥabībiñe İlāhī uydur bizi

Budur Pīr Muḥyiddin'iñ dāʾim sözi[2254]

2475 Her işimiz lāyıḳ ola sen Ḥaḳḳ'a

Vir bize de bulavuz zevḳ u ṣafā[2255]

2476 Bize sevdür ḥabībüñ yārenlerin

Hep şefāʿa[t] ide bizlere yarın[2256]

2477 Sevdügümüz āl ü evlād olalar

Buñ deminde hep elümüz alalar[2257]

2478 Āli evlād sevgüsin isterseñ tām

ʿIşḳıla diñ eṣ-ṣalātü ves-selām[2258]

Fī biyānı aḥvāli'l ʿāṣīn[2259]

2479 Yine bir maʿnī irişdi göñlüme

Getüriserem anı uş dilüme[2260]

[2251] MK2 91a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

[2252]MK2 91b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

[2253] MK2 91b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

[2254] MK2 91b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

[2255] MK2 91b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

[2256] MK2 91b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

[2257] MK2 91b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

[2258] MK2 91b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

[2259] ʿĀsilerin hallerinin açıklaması.

[2260] MK1 33a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

2480 Gey ʿaceb sözdür anı söyleyelüm
ʿĀṣīler ḥālin beyān eyleyelüm[2261]

2481 Eşit imdi iy Ḥaḳḳ'a ʿāṣī olan
Māʿṣiyet diñizine ġarḳ olan[2262]

2482 Eşit iy nefse uyup ḳılan fesād
Yiyüp içüp yürüyen dünyāda şād[2263]

2483 Eşit iy bāṭıl işe bil bağlayan
Dünyāyı murdārla faḫr eyleyen[2264]

2484 Eşit iy ʿaceb tekbīr eyleyen
Mā-lā-yaʿni fuhuş sözler söyleyen[2265]

2485 Eşit iy Ḥaḳ ḳulluġunda süst olan
Nefsi maḳṣūdunda ġāyet cüst olan [2266]

2486 Eşit iy çalġulara ḳulaḳ ṭutan
Kendü eliyle cānını oda atan[2267]

2487 Eşit iy çalġuları dün ü gün çalan
Oḳlu ḥınzīr olup irdigin çalan[2268]

2488 Eşit iy öksüzlerüñ ḥaḳḳın yiyen
İy nice dervīşleriñ ḫaṭırına eren[2269]

2489 Eşit iy dürlü günāhlar işleyen
İy ḥelālı ve ḥarāmı bilmeyen[2270]

2490 Eşit iy dünyā seven dünyā seven
Ne Yāsin bu ḥadīṯ ḥaḳḳında sen[2271]

[2261] MK1 33a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2262] MK1 33a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2263] MK1 33a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2264] MK1 33a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2265] MK1 33a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2266] MK1 33a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2267] MK1 33a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2268] MK1 33a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2269] MK1 33a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2270] MK1 33a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2271] MK1 33a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

Ḥubbü’d-dünyā küllī rā’sü ḫaṭī’et[2272] **Terkü’d-dünyā rā’sü küllü ʿibādet**[2273]

33b

2491 Diñle iy ġāfil olan aça gözüñ
Kendüñi maʿbūn idüp olma cünūn[2274]

2492 Her ki emrinden dönderse yüz
Ḳulaġı ṣāġır olup kör olsa göz[2275]

2493 Tevbe idüp Ḥaḳ’ka ṭāʿat itmese
Müʾmin olup ṭoġrı yola gitmese[2276]

2494 Nefs-i emmāre tābiʿ olsa ol
Ḥaḳ Çalap’dan ḳorḳmayup olsa fużūl[2277]

2495 Ġafletiyle ʿömrini virse sīle
Nefsī arzularına yile yile[2278]

2496 Eylerisen ṭurmayup ṭolı ʿamel
Añsızun aña irişeydi ecel[2279]

2497 Nice olur idelüm kim ḥāli anuñ
Açalum ne gösterir ḫāli anuñ[2280]

2498 Ḫasta olup yaṣdıġa çün ḳoya bāş
Ṭoḳuna nā-gāh anuñ başına ṭaş[2281]

2499 Gördügi ḫoşluḳ ḳamu zevḳ ṣafā
Ola aña miḫnet cevr ü cefā[2282]

2500 Zāri ḳılup iñleye yana yürek

[2272] حب الدنيا رأس كل خطيئة (Bütün hataların başı dünyā sevgisidir.)

[2273] ترك الدنيا رأس كل عبادة *(B*ütün ibadetlerin başı dünyāyı terk etmektir.) MK1 33a’da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

[2274] MK1 33b’de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

[2275] MK1 33b’de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

[2276] MK1 33b’de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

[2277] MK1 33b’de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

[2278] MK1 33b’de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

[2279] MK1 33b’de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

[2280] MK1 33b’de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

[2281] MK1 33b’de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

[2282] MK1 33b’de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

Ṭutula dil baḳa çevre tezerek[2283]

2501 Ḫışım ḳavmi üstüne hep üşeler

Cümlesi feryād idüp aġlaşalar[2284]

2502 Anlaruñ hiçbirinden fā’ide

İrmeye derdine anuñ ide de[2285]

2503 Bile ol vaḳtın bu ṭāʿat ne imiş

Nice gökçek sevgülü nesne imiş[2286]

2504 Ger bu dünyā mālı anuñ olaydı

Bir sāʿat ʿömrüni ṣatun alaydı[2287]

2505 Tek cihāna bir daḫı çıḳayıdı

Ṣāġ olup bir laḥża baḳayıdı[2288]

2506 Çoḳ ʿameller edeydi ol Ḥaḳ’ḳa

Tā ki ḫōşnūd eyleyeydi muṭlaḳa[2289]

2507 Vireydi Ḥaḳ yoluna sevdiklerin

Elde varın dökülü sīm ü zerrin[2290]

34a

2508 Şöyle dutaydı meşāyiḫ etegin

Yüzüne süreydi dün ü gün ayaġın[2291]

2509 Dünyāyı terk idüp giyeydi ʿaba

Görse dervīşler deyeydi merḥabā[2292]

2510 Olaydı dün ü gün ṭāʿat işi

Terk ideydi ḫısmı ḳavmi bilişi[2293]

[2283] MK1 33b’de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2284] MK1 33b’de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2285] MK1 33b’de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2286] MK1 33b’de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2287] MK1 33b’de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2288] MK1 33b’de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2289] MK1 33b’de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2290] MK1 33b’de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2291] MK1 34a’da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2292] MK1 34a’da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2293] MK1 34a’da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

2511 Çeke ḥasret çoḳ nedāmetler ḳıla
İllā yoḳ oldı geçen ḳanda gele[2294]

2512 Geçdi ʿömri dögünüp çün oldı yoḳ
İre bir ḳayġu kim aña ḥaddi yoḳ[2295]

2513 Ḥaḳ Teʿālā emir ide ʿAzrāʾīl'e
Deye yā ʿAzrāīl imdi al ele[2296]

2514 Aġulu ḥarbeñi ele alasın
Duruban ṭamuya kim tiz varayın[2297]

2515 Giyesin egnüñe ṭamu ṭonların
Sürünesin cismiñe ḳaṭranların[2298]

2516 Daḫı beş yüz ṭamu zebānīlerin
Alasın yanuña her birin[2299]

2517 Ellerinde odlu ṭopuzlar ola
Her biri heybetlü gürbüzler ola[2300]

2518 Virmişem ḳuvvet saña kim nicedür
Cümle yir gök ehli ḳuvvetincedür[2301]

2519 Şunda bir ʿāṣī ḳulumuz varıdı
Ṭutmaz emrüm nefsine uyarıdı[2302]

2520 Baña hergiz baş egmez idi ol
İderidi sözün iblīsiñ ḳabūl[2303]

2521 Pes idinmişdi ol şeyṭānı dost
Ṣanmışdı kendüye ol anı dost[2304]

[2294] MK1 34a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2295] MK1 34a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2296]MK1 34a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2297] MK1 34a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2298] MK1 34a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2299] MK1 34a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2300] MK1 34a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2301] MK1 34a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2302] MK1 34a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2303] MK1 34a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2304] MK1 34a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

2522 Bizim ile ol ḫaṣım olmışıdı

Çoḳ ʿaṭālar gerçi kim bulmışıdı[2305]

2523 Oldı bu dem çün anuñ ʿömri anuñ

İntiḳāmum pes gerek ben de alam[2306]

2524 Var yā ʿAzrāʾīl imdi sen aña

Bir ʿazāb var kim gören ḳalsun ṭaña[2307]

34b

2525 Bu ḫiṭāb ʿAzrāil'e çün kim ire

Tiz yerinden ṭamuya ṭura vara[2308]

2526 Giye egnine cehennem ṭonların

Sürüne hem cismine ḳaṭrānların[2309]

2527 Şöyle gire bir ʿacāyip ṣūrete

Öd ṣadīdi gör anuñ iy fetā[2310]

2528 Hem yine beş yüz zebānīler ile

Alubanı gele bu ʿāṣī ḳula[2311]

2529 Ol zebānīler ögürdi geleler

Ayrıluban iki bölük olalar[2312]

2530 İki yüz ellisi ṣāġından gele

İki yüz ellisi ṣolundan vire[2313]

2531 Her biri odlu ṭopuz ura aña

İydeler kim ḫāżır olġıl vaḳtıña[2314]

2532 Giliserdür ʿAzrāʾīl pür-ʿiḳāb

[2305] MK1 34a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2306] MK1 34a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2307] MK1 34a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2308] MK1 34b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2309] MK1 34b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2310] MK1 34b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2311] MK1 34b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2312] MK1 34b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2313] MK1 34b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2314] MK1 34b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

Cānuñ alup idiserdür çoḳ ʿazāb[2315]

2533 Böyle dirken şoloḳ sāʿat ol hemān

İrişe ʿAzrāʾīl anda ol zamān[2316]

2534 Heybetden ditreye yir gök anuñ

Gide ʿaḳlı uṣṣı yüzün görünüñ[2317]

2535 Çaġıra kim iyyühennāsü'l-ḫabiṣ

Ne yatursın aç gözüñ iy bu el-ḫabīṣ[2318]

2536 Durmayuban işleyübeni günāh

Cānını ve tenini iden siyāh[2319]

2537 Aġulu ḥarbe ala bir kez hemān

Debere ʿAzrāʾīl ura ol zamān[2320]

2538 Aġusı dırnaḳlar ucuna ire

Fikr it anuñ acısı nice ola[2321]

2539 ʿĀṣī ḳuluñ cānına iş bu ḫiṭāb

İrişicek ide yavlaḳ ıżṭırāb[2322]

2540 Ditreye ḳanda gidesin bilmeye

Çevre döne ne idesin bilmeye[2323]

35a

2541 Yürüye bu kez ḳamu aʿẓāsına

Laʿnet oḳuya anuñ cümlesine[2324]

2542 Eline ayaġına ḳulaġına

[2315] MK1 34b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2316] MK1 34b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2317] MK1 34b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2318] MK1 34b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2319] MK1 34b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2320] MK1 34b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2321] MK1 34b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2322] MK1 34b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2323] Bu beyit metinde iki defa yazılmıştır. MK1 34b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2324] MK1 35a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

Laʿnet ide diline dudāġına[2325]

2543 Cümle aʿẕāsına laʿnet oḳuya

Beni siz uġratduñuz buña deye[2326]

2544 Döke ḥasret yaşını cān aġlaya

Neyleyesin bilmeye ḳān aġlaya[2327]

2545 Ala pes ʿAzrāʾīl anuñ cānını

Ḳomaya hergiz aña fermānını[2328]

2546 Şöyle vire aña ol demde öldürmek ʿazāb

Eyleye dürlü ʿazāb ḫışmı ʿiḳāb[2329]

2547 Diñle saña bir ḥikāyet ideyin

Ol kişi ne çekdigini diyeyin[2330]

2548 Aşılsañ yüñüni bir ḳoyuncuġuñ

Daḫı bir demür ṭarağıyla anuñ[2331]

2549 Yırta yırta ṭarasayduñ ṭurmayup

Ḥālini ḳoyuncaġuñ hiç ṣormayup[2332]

2550 Nicesi ḳoyun çeker şunda ʿazāb

Yüziñ anca göre ol anda ʿazāb[2333]

2551 Böyle dimişler ʿazīz iy kibār

Bize gösterme anı iy Girdigār[2334]

2552 Bilürüz kim ṣuçlarımuz çoḳ durur

Hiç saña lāyıḳ ʿamelüm yoḳ durur[2335]

[2325] MK1 35a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2326] MK1 35a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2327] MK1 35a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2328] MK1 35a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2329] MK1 35a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2330] MK1 35a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2331] MK1 35a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2332] MK1 35a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2333] MK1 35a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2334] MK1 35a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2335]MK1 35a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

2553 Bir ḫuṣūṣa buncalayın iy celil

Var mı ola ʿāṣī ḳuluñ gey zelīl[2336]

2554 Neyleyelüm nice idelüm āh u vāh

Fażluña ṭutduḳ ümīd iy pādişāh[2337]

2555 Cümle īmān ehline ol şiddeti

Luṭf idüp göstermegil ol miḥneti[2338]

2556 Çün ala bu miḥnet-ile cānını

Ṣara bir otdan palās içre anı[2339]

2557 Vire ol zebānilerüñ eline

Deye atuñ bunı ṭamu iline[2340]

35b

2558 Ol zebānīlerden anı alalar

Çoḳ cefālar edeler aña anda ḳılalar[2341]

2559 İleteler ṭamuya anı ol zamān

Göstereler ṭamuda yirin ʿayān[2342]

2560 Yanar otdan köş[k]lerini evlerin

Anda giyecegi ṭamu ṭonların[2343]

2561 Hem zaḳḳum aġaçların pençelerin

Gezdüreler göstereler her birin[2344]

2562 Deyeler buña gelüp girseñ gerek

Gey ʿazāblar bunda sen görseñ gerek[2345]

2563 Böyle deyüben aña çoḳ sögeler

[2336] MK1 35a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2337] MK1 35a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2338] MK1 35a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2339] MK1 35a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2340] MK1 35a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2341] MK1 35b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2342] MK1 35b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2343] MK1 35b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2344] MK1 35b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2345] MK1 35b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

Serzenişler eyleyüben dögeler[2346]

2564 Yine andan aluban getüreler

Rūḥı yine cismine yetüreler[2347]

2565 Gele rūḥı ʿāṣīnüñ aġlayıraḳ

Derd ü ḥasretle ciger ṭaġlayıraḳ[2348]

2566 Göre kim ḳapḳara olmış hem yüzi

Dudaġı şişmiş ve ṣoġulmuş gözi[2349]

2567 Levni uçmış kim görür yigrenür

Ḳalmamış yoḳ zerrece yüzinde nūr[2350]

2568 ʿĀṣīlerüñ bu nişānıdur iy yār

Ölücek böyle olurlar āşikār[2351]

2569 Ṣaḳla yā Rabbi ölicek bizi sen

Ancılayın olmasun iş bu beden[2352]

2570 Rūḥı anuñ görüben çoḳ söyliye

İlene ve söge laʿnet eyleye[2353]

2571 Bu ki sen uġratduñ uş deye beni

Ḳalduralar çünki yirinden anı[2354]

2572 Yuyar kefen ṣarup getüreler

İledüben ḳabrine yetüreler[2355]

2573 Yıḳılup çün gide dünyādan ol it

Nice olusardurur imdi eşit[2356]

2574 Ol Kirāmen Kātibīn feriştahlar

[2346] MK1 35b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2347] MK1 35b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2348] MK1 35b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2349] MK1 35b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2350] MK1 35b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2351] MK1 35b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2352] MK1 35b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2353] MK1 35b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2354] MK1 35b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2355] MK1 35b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2356] MK1 35b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

Şād oluban hem bular sevnişeler[2357]

36a

2575 Deyeler ḳurtulduḳ Allāh'a şükür

Yüzi ḳara ʿāṣīler ḳuldan gözüñüz[2358]

2576 Zīra kim dāʾim günāhlar işledi

Ol melekler ʿāciz olmışlar idi[2359]

2577 Anı yazmaḳda iylenürler idi

Ḥaḳ Teʿālā'dan utanurlar idi[2360]

2578 Sevnişeler gitdi ḳurtulduḳ idi

Şerri şūrinden emīn olduḳ deyü[2361]

2579 Yürüyüp hem yatduġı yirler daḫı

Sevnişeler her biri bunlar daḫı[2362]

2580 Rāḥat olduḳ ḥamdü lillāh

Gitdi ol melʿūn deyü sevnişeler[2363]

2581 Zīra kim dāʾim günāh işleridi

Ḥaḳ sevmedügi işi işleridi[2364]

2582 Ḥaḳ Teʿālā aña ḥışım iyler idi

Hep melekler aña sögerler idi[2365]

2583 İşbu yircigezler anda ol zamān

Ditreşürdi ḳorḳup Allāh'dan hemān[2366]

2584 Ol gidicek her biri şād olalar

Ḥaḳ'ḳa şükür idüp ṣenālar ḳılalar[2367]

[2357] MK1 35b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2358] MK1 36a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2359] MK1 36a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2360] MK1 36a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2361] MK1 36a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2362] MK1 36a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2363] MK1 36a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2364] MK1 36a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2365] MK1 36a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2366] MK1 36a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2367] MK1 36a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

2585 Çünki ʿāṣī ḳulı yine ileteler
Defn idüp üstüne ṭopraḳ örteler[2368]
2586 Cān aña gire gine ola diri
Gövde kim ölmiş ve sin olmış yiri[2369]
2587 Ḳalḳmaġa ḳaṣd eyleye ol fi'l ḥāl
Göre kim cisminde yoḳ aṣla mecāl[2370]
2588 Şol ḳadar direnmiş ancaḳ ol göre
Eşide hem söyliye ḫaber vire[2371]
2589 Nice kim cehd eyleye yoḳ ṭāḳati
Ḳalḳuban durmaġa yoḳdur ḳuvveti[2372]
2590 ʿĀciz olup bilir-iken nidesin
Şöyle ṣıḳā iki yanında izsin[2373]
2591 Eyegüsi biribirine giçe
İñleye efġāni iḳlimler geçe[2374]
36b
2592 Eşide hep ḫalḳ anuñ iñledügüñ
Sin içinde aġlayup siñledügün[2375]
2593 Pes hemān işitmez anı ins ü cin
Ġayrı ḫalḳ hep işidür iñledügüñ[2376]
2594 Çünki darṭıla yirine varasın
Gözün açup gözleye ol çevresin[2377]
2595 Baḳa ṣol yanında bir er göre ol

[2368] MK1 36a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2369] MK1 36a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2370] MK1 36a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2371] MK1 36a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2372] MK1 36a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2373] MK1 36a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2374] MK1 36a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2375] MK1 36b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2376] MK1 36b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2377] MK1 36b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

Bir cebel ḳoḳulu murdār göre ol[2378]

2596 Gövdesinden ḳānıla iriñ aḳar
İt ölüsinden daḫı murdār ḳoḳar[2379]

2597 Aġzı igri gözü iriñlü ḳulaḳ
Kötürümdür bili igri yoḳ ayaḳ[2380]

2598 Görüben yigrene eyde iy necis
Ne kişisin kim baña olduñ ünüs[2381]

2599 Ol deye kim beni bilmez misin
ʿAmelü kim hiç ḳılmaz mısın[2382]

2600 Benüm ile dünyāda ḫūb yār idüñ
Anda beni sen ḳatı sever idüñ[2383]

2601 ʿĀṣī olup Ḥaḳ'dan olmışuduñ dūr
ʿAmelüñ yār olmuş idi imdi gör[2384]

2602 Sen baña ḫōr dünyāda biner idüñ
Yiyüp içüp gülüben oynarıduñ[2385]

2603 Ben daḫı yevm-i ḳıyāmetde saña
Biniserem anda senüñ arḳaña[2386]

2604 Ḥāżır ol vaḳtüñe şimdi iy şebāb
Gelür ol Münker Nekīr iyler ʿazāb[2387]

2605 Pes Münker Nekīr gele ol dem hemān
Kimseler hiç bulmaz andan amān[2388]

2606 İki heybetlü melekdürür bular

[2378] MK1 36b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2379] MK1 36b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2380] MK1 36b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2381] MK1 36b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2382] MK1 36b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2383] MK1 36b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2384] MK1 36b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2385] MK1 36b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2386] MK1 36b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2387] MK1 36b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2388] MK1 36b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

Yir içinde dün ü gün yürür bular[2389]

2607 Diñiz içinde balıḳ yürür gibi

Yürüyüp her ṭarafa gezer gibi[2390]

37a

2608 Yırta yırta yiri bunlar gezerler

Yir içinde yürüben gezerler[2391]

2609 Saçları yirde sürünür anlaruñ

Ödi ṣıdar yüzlerin görenlerüñ[2392]

2610 Nefsinden ürküben yirler erir

Ḳanda dilerlerise bunlar yürür[2393]

2611 Yıldırım gibi yalabır gözleri

Ḳatı gök gürler gibidür sözleri[2394]

2612 Gerü bular birer gürz almışlar ele

Götürür omzuna urmuşlar bile[2395]

2613 Ger dilerse cümle ādem daḫı cīn

Yapuşuban uçmaġuñ birisin[2396]

2614 ʿĀciz olalarıdı ḳaldırmayup

Zerrece anı yerinden ayırmayup[2397]

2615 Muṣṭafā miʿrāca giderken meger

Söyleyüp anları Cebrāʾīl eger[2398]

2616 Didi vardur yā resūl iki melek

Ṣıġmaz anlaruñ arasında dilek[2399]

[2389] MK1 36b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2390] MK1 36b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2391] MK1 37a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2392] MK1 37a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2393] MK1 37a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2394] MK1 37a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2395] MK1 37a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2396] MK1 37a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2397] MK1 37a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2398] MK1 37a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2399] MK1 37a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

2617 Her ḳaçan bir kişi ölseydi fi'l-ḥāl

Varur anlar aña iderler suʾāl[2400]

2618 Didi Aḥmed görseyidüm anları

Ümmetüme ol suʾāl idenleri[2401]

2619 Böyle didi anda çün ol muʿteber

Ditreyüp gökler gürildiler ḳopar[2402]

2620 Ṣandı gökler yıḳılup ol dem resūl

Ṭayanur Cebrāʾīl ol pür-uṣūl[2403]

2621 Çıḳa geldi iki feriştah hemān

Muṣṭafā anda oldular ʿayān[2404]

2622 Gördi Aḥmed bunları ḳorḳdu cānı

Biñzi taġyīr oluban ürkdi teni[2405]

2623 Ümmetüme görünür mi dir bular

Cebrāʾīl eydür belī ey muġteber[2406]

2624 Didi görmekdürür bize ʿāzāb

Bunlara kişi nice virür cevāb[2407]

37b

2625 Çünki bunlar ḳabre yaḳın varalar

Sin ḳara görür bular çün göreler[2408]

2626 Bileler kim bu kişi ʿāṣī imiş

Ḥaḳ Teʿālā aña gey ḥışm eylemiş[2409]

2627 Birbirine ide anlar ḫāẓır ol

[2400] MK1 37a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2401] MK1 37a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2402] MK1 37a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2403] MK1 37a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2404] MK1 37a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2405] MK1 37a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2406] MK1 37a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2407] MK1 37a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2408] MK1 37b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2409] MK1 37b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

Tañrıya ʿāṣīyimiş ancaḳ bu ḳul[2410]

2628 Virelüm sinde buña dürlü ʿazāb

Eyleyelüm cānına dürlü ʿiḳāb[2411]

2629 Heybet-ile geleler bu ʿāṣiye

Böyle olur her ki Ḥaḳ emrin ṣıya[2412]

2630 Dili ṭutıla viremeye cevāb

İdeler imdi aña dürlü ʿazāb[2413]

2631 Heybet-ile gürzi ḳaldura bular

İki ḳaşı ortasına uralar[2414]

2632 Bāşı ve beyni ola tārumār

Anı bütün ola deyü kim umar[2415]

2633 Bir daḫı ṣalınca pes bütün ola

Sini içi odula dütün ola[2416]

2634 Yine uralar ideler tārumār

Giçe gürüldüsi çoḳ ṣaḥrā diyār[2417]

2635 Ölmege şifalar dimiş ḥattā kelām

Sözleridür anlaruñ göñlü kelām[2418]

2636 Nice ḥayvānlar tek ṭururken

Yürür-iken yāḫud yemin yer-iken[2419]

2637 Çekinüp beliñleyüp çevre baḳar

Çoġı arḳasındaġı yükin yıḳar[2420]

2638 Hikmet oldur kim Tañrı münkir anı

[2410] MK1 37b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2411] MK1 37b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2412] MK1 37b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2413] MK1 37b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2414] MK1 37b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2415] MK1 37b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2416] MK1 37b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2417] MK1 37b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2418] MK1 37b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2419] MK1 37b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2420] MK1 37b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

Urucaġaz çomāġıñ ṣavtını[2421]

2639 İşidirler daḫı ḳorḳar bular

Anuñ içün beliñleyüp ürkerler[2422]

38a

2640 Daḫı ṣorarlar aña peyġamberiñ

Kimdürür söyle bize sen rehberüñ[2423]

2641 Hem ṣorarlar aña kim dīnüñ nedür

Hem kitābuñ ne kitābdur nicedür[2424]

2642 Hem daḫı ḳıbleñ nedür tiz söylegil

Milletüñ ve mezhebüñ şerḥ eylegil[2425]

2643 Bunlaruñ hiçbirisin duymaya

Ṭutula dili cevāb viremiye[2426]

2644 Zīra kim dünyāda hiç bilmez idi

Ögrenüp ṭalep daḫı ḳılmaz idi[2427]

2645 Ġaflet-ile ʿömrini virmiş yile

Anda yer nite cevāb vire bile[2428]

2646 Aña şol ḫadde ḳılalar miḥneti

Vaṣfa gelmez ol ʿazābuñ şiddeti[2429]

2647 Çün olar gidüp Çalap emreyleye

Ṣol yanından derece açuñ deye[2430]

2648 Ṣol yanından bir derece açalar

Ṭamu odları belikler açalar[2431]

[2421] MK1 37b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2422] MK1 37b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2423] MK1 38a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2424] MK1 38a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2425] MK1 38a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2426] MK1 38a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2427] MK1 38a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2428] MK1 38a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2429] MK1 38a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2430] MK1 38a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2431] MK1 38a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

2649 Tā ḳıyāmet gününe dek bī-ḥisāb

Göre cevr ü cefālar dürlü ʿazāb[2432]

2650 Çünki emr ire ola yevmü'l-ḳıyām

Ḥaşrolup yirden ḳopalar ḫāṣ u ʿām[2433]

2651 Cümle ʿāṣīlerüñ vü kāfirlerüñ

Yüzleri gey çirkin ola bunlaruñ[2434]

2652 Bitiler ṣol eline kim virile

Bunlar anı göricek maḥzūn ola[2435]

2653 Deyeler n'olaydı bu biti bize

Gelmeyeydi bu bizüm elümüze[2436]

Ḳavlühü Teʿālā fiyeḳūlü yā liytenī lem ūte kitābiyeh[2437] (Hākka 25)

2654 Şöyle miskīn ʿācizi ḫayrān alup

Ṭurur-iken ser-gerdān olup[2438]

2655 Ṭura Allāh emri-yile Muṣṭafā

Vara maḥşer yirine ol pür-ṣafā[2439]

38b

2656 Ümmetini yürüyüp bir bir bula

Zīra kim vardur nişānından bile[2440]

2657 Ḥaḳḳuñ emrin ṭutucı müʾminlerüñ

Yüzleri aḳ ola yarın anlaruñ[2441]

2658 Elleri dirsege dek hem ola aḳ

Aḳ ola ṭopuġa varınca ayaḳ[2442]

[2432] MK1 38a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2433] MK1 38a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2434] MK1 38a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2435] MK1 38a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2436] MK1 38a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2437] فَيَقُولُ يَا لَيْتَنِي لَمْ أُوْتَ كِتَابِيَهْ (Keşke kitabım bana verilmeseydi.) Hakka Sūresi 25. ayet
[2438] MK1 38a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2439] MK1 38a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2440] MK1 38b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2441] MK1 38b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2442] MK1 38b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

2659 Cümle abdest ṣuyı degen yirleri
Aḳ münevver ola andan yüzleri[2443]
2660 Bilüp Aḥmed ide kim yā ümmetüm
Geliñüz çıḳuñ sizedür himmetüm[2444]
2661 ʿĀṣīler baḳup göreler anları
Ṭutuşa ḥasret oduna cānları[2445]
2662 Aġlaşuban eydeler kim yā resūl
Luṭf u iḥsān it bizi eyle ḳabūl[2446]
2663 Bizi daḫı ʿalemüñ dibine ilet
Gölgelendür ʿarş gölgesine ilet[2447]
2664 Eyde Aḥmed ümmetüm gerek baña
Tā şefāʿat eyleyem ben de aña[2448]
2665 Siz benüm çünkim degilsiz ümmetüm
Olmayısardur size merḥametüm[2449]
2666 Ümmetüm oldur ki ṭuta sünnetüm
Sünnetüm ṭutmayan olmaz ümmetüm[2450]
Ümmetī men temesseke sünnetī
Vemen lem yetemesseke sünnetī leyse ümmeti[2451]
2667 Ḳala anlar arż-ı maḥşerde ġarīb
Ḳılma anlardan bizi sen yā mucīb[2452]
2668 Gele bu kez ṭamu zebānīleri
Ṭutalar bölük bölük bunları[2453]

[2443] MK1 38b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2444] MK1 38b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2445] MK1 38b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2446] MK1 38b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2447] MK1 38b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2448] MK1 38b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2449] MK1 38b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2450] MK1 38b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2451] MK1 38b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2452] MK1 38b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2453] MK1 38b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

2669 Bunları bölük hep alalar

Her bölügi bir ṭamu[ya] ṣalalar[2454]

2670 Ol zebānīlerüñ işit heybetin

İdelüm birinüñ ʿaẓametün[2455]

39a

2671 Bir zebānī yaradupdur Ḥaḳ Çalap

Gele maḥşer yerine ide ṭalep[2456]

2672 ʿĀṣīleri ṭamuya bıraḳmaġa

Gelüp isteye buları yaḳmaġa[2457]

2673 Ṣuna elin ṭamu ehli içine

Gire yetmiş biñ anuñ ucuna[2458]

2674 Ucunı ol bir kerre ṣıḳuvire

Hep ezilmiş nesne yoḳ açagöre[2459]

2675 İyde kim yā Rabbi neyleyim ʿaceb

Avcım içinde bular yoḳ oldu hep[2460]

2676 Ṭamuya ben bıraġayın deye

Yine Allāh bunları ḫalḳeyleye[2461]

2677 Bunları ṭamuya Allāh ol zamān

Emr ide bıraġa ḳılalar fiġān[2462]

2678 Od buları ṭopuġına dek ṭuta

Kimisini dizine digin ṭuta[2463]

2679 Kimisini biline varınca hem

[2454] MK1 38b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2455] MK1 38b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2456] MK1 39a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2457] MK1 39a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2458] MK1 39a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2459] MK1 39a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2460] MK1 39a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2461] MK1 39a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2462] MK1 39a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2463] MK1 39a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

Kimisin boġazına varınca hem[2464]

2680 Kimisin ḳaplaya hep cismini

Ġarḳ idüp belürsiz ide resmini[2465]

2681 Her biri suçuna göre yanalar

Gözün açup her biri uyanalar[2466]

2682 Neyleyeyin vaḳitsiz uyanalar

Pes bu kez cümlesi Ḥaḳḳ'a döneler[2467]

2683 İydeler kim nolaydı ḫoca

Dünyāya çıḳayuduñ bir daḫıca[2468]

2684 Nice olurdı ʿamel itmek aḫı

Göstereydüñ Ḥaḳ yola gitmek daḫı[2469]

2685 Şöyle döke gözyaşı anda bular

Dertlerine yaʿnī dermān bulalar[2470]

2686 Zerrece hiç fāʾide bulmayalar

Ol ʿazābdan hiç ḫalāṣ olmayalar[2471]

2687 Kim yürümeli ola yaşları

Dögeler ḥasret ṭaşıyla bāşları[2472]

39b

2688 Gözlerinden yaş dükene ḳan aḳa

Ḳan daḫı ḳuruya pes aḳa aḳa[2473]

2689 İriñ aḳa şol ḳadar aġlayalar

Cānlarını şol ḳadar ṭaġlayalar[2474]

[2464] MK1 39a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2465] MK1 39a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2466] MK1 39a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2467] MK1 39a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2468] MK1 39a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2469] MK1 39a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2470] MK1 39a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2471] MK1 39a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2472] MK1 39a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2473] MK1 39b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2474] MK1 39b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

2690 Ṭamunuñ māliki bulara eyde

İy ḳavim bunda size ne fā᾽ide[2475]

2691 Dünyāda tevbe idüp aġlasañuz

Ḳorḳu oduyla ciger ṭaġlasañuz[2476]

2692 Size raḥmet ideyidi ol Ḫüdā

Şimdi bunda görmeyeydüñüz ezā[2477]

2693 Böyle deye ṭamuya ḫışm eyleye

Ḳaynaya ṭamu yalıñlar oynaya[2478]

2694 ʿĀṣīleri çünki aña atalar

Gireler bunlar ol oda batalar[2479]

2695 Bir ḥuḳubda ineler tā dibine

Bir ḥuḳubda üste çıḳalar yine[2480]

2696 Ḳaynayup od üstüne cevrin çıḳalar

Gözleyüp çevre yanına baḳalar[2481]

2697 Ṭamu kenarı bularuñ ol zamān

Gözlerine görünücegez hemān[2482]

2698 Od içine yürüyüben gezeler

Ṣuya düşmüş kelbler gibi yüzeler[2483]

2699 Didinerek kenārına varalar

Çıḳalar ḳamu otdan ḳurtulalar[2484]

2700 Vara çün bunlar kenara irişe

Ṭaşcaġazlara yapuşup dürüşe[2485]

[2475] MK1 39b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2476] MK1 39b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2477] MK1 39b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2478] MK1 39b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2479] MK1 39b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2480] MK1 39b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2481] MK1 39b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2482] MK1 39b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2483] MK1 39b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2484] MK1 39b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2485] MK1 39b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

2701 İşde çıḳaydum ola mı dir-iken

Ṣoluşup ḥar ḥar ki cehd eyler-iken[2486]

2702 Göreler ki ḳıjḳıra zebānīler

Ḳıyıyı hep çevre almışlar bular[2487]

2703 Anlar eyderler ki iy ʿāṣī ʿaceb

Nedür uşuñ sen ne eylersen ṭalep[2488]

2704 Eydeler sevdüklerüm iḥsān idüñ

Çıḳalum bundan sehelce siz gidüñ[2489]

2705 Böyle deyince zebānīler eyde

Bāşına demür çomāġıla ura[2490]

40a

2706 İçine oduñ inivere yine

Gideler çoḳ yine otuñ dibine[2491]

2707 Bir ḥuḳubda çün ineler

Anda veçh-ile şöyle yanalar[2492]

Küllemā erādū en yaḫrucū minhā (Hac 22) eʿīdū fīhā…[2493]

2708 Çıḳalar çün ṭamunuñ ṭaġlarına

Yürüyüp seyir ideler baġlarına[2494]

2709 Anda açlıḳ ġalebe ide bunlara

Ol cehennem ehli ol azġunlara[2495]

2710 Anda şöyle acıḳa oldum bular

[2486] MK1 39b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2487] MK1 39b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2488] MK1 39b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2489] MK1 39b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2490] MK1 39b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2491] MK1 40a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2492] MK1 40a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2493] كُلَّمَا اَرَادُوا اَنْ يَخْرُجُوا مِنْهَا مِنْ غَمٍّ اُعِيدُوا فِيهَا (Her ne zaman cehennemden, o ızdıraptan çıkmak isteseler, oraya geri döndürülürler.) Hac Suresi 22. ayet
[2494] MK1 40a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2495] MK1 40a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

Kendü etlerin yimege umalar[2496]

2711 Vire zebānīler bunlara zaḳḳūm

İydeler yiñ öyinüñüzdür iy ḳavüm[2497]

2712 Anı çün ḳoyalar aġızlarına

Hep inüp ṭuruḳa boġazlarına[2498]

2713 Zīra ḫām durur acıdur yir yir ḳoḳar

Od olur dökdügi yirleri yaḳar[2499]

2714 Aṣlı otdur zīra kim otda biter

Zehre beñzer acısı daḫı beter[2500]

2715 Bir susuzluḳ ġalebe ide bu kez

Ol ġanī sulṭāna her işler geñez[2501]

2716 ʿĀciz olup çevre segirdişeler

Ṣuṣaduk bize ṣucaġaz diseler[2502]

2717 Ele almışlar zebānīler ṣuṣaḳ ele

Beş yüz yıllıḳ yolda ṭurmuşlar uzaḳ[2503]

2718 Ol ṣuṣaḳları ṣuya ṭolduralar

Aluban bunlara ṣunuvireler[2504]

2719 Kendüler otdan yaradılmış-iken

Bunlara mesken ṭamu olmuş-iken[2505]

2720 Anuñ issisine ḳatlanamayup

Ḳorḳalar yaḳınına gelemeyüp[2506]

2721 Aña nice ḳatlana insān ʿaceb

[2496] MK1 40a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2497] MK1 40a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2498] MK1 40a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2499] MK1 40a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2500] MK1 40a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2501] MK1 40a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2502] MK1 40a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2503] MK1 40a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2504] MK1 40a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2505] MK1 40a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2506] MK1 40a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

Nice ṣabr eyleye cism-i cān ʿaceb[2507]

40b

2722 Ol zebānīler diyeler muñ içüñ

Ṣuyuñuz budur içüp rāhat geçüñ[2508]

2723 Çün ṣuṣaḳ yüzlerine yaḳın vara

Yüzlerinüñ derisin buruşdura[2509]

2724 Ḫışım idüp elbette içüñ deyeler

Gücüle aġızlarına ḳoyalar[2510]

2725 Yine ol ṣu içlerinde ḳaynaya

Ol ṭamarlarında oynaya[2511]

2726 Daḫı bundan ṣoñra irüñ vireler

Şol ḳuyu iriñleri içüreler[2512]

Lā yezūġūne fīhā berden velā şerābā illā hamīmen ve ġassāḳā[2513]

2727 Nice dürlü buncalayın çoḳ ʿazāb

Ṭamu ehli göre anda bī-ḥisāb[2514]

2728 Muṣṭafā ümmetleri ʿāṣīler ki

Ṭamudan bunlar çıḳısardur giri[2515]

2729 Bile ne vaḳtın çıḳacaḳlarını

Kimse bilmez Ḥaḳ bilür ancaḳ anı[2516]

2730 Nice biñ yıllar yanarlar zār-ile

Hemnişin oluban ʿaḳrepler ile[2517]

[2507] MK1 40a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2508] MK1 40b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2509] MK1 40b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2510] MK1 40b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2511] MK1 40b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2512] MK1 40b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2513] لَا يَذُوقُونَ فِيهَا بَرْدًا وَلَا شَرَابًا إِلَّا حَمِيمًا وَغَسَّاقًا ۚ (Orada ne bir serinlik ve ne de içecek bir şey tadacaklar. Ancak, uygun bir ceza olarak kaynar su ve irin içecekler.) Nebe Suresi 24-25. Ayet. Bu ayetler MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2514] MK1 40b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2515] MK1 40b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2516] MK1 40b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2517] MK1 40b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

2731 Āḫirü’l emr anlara Aḥmed gele
Ṭamudan çıḳarup uçmaġa ḳoya[2518]
2732 Zerrece göñlünde īmānı olanı
Çıḳarısardur cehennemden anı[2519]
2733 Ḳala kāfirler cehennemde ebed
Kimseden irmeye anlara meded[2520]
2734 Bī-ḳıyas durur ʿazābı ṭamunuñ
Ṣanmañuz budur hemān ancaḳ anuñ[2521]
2735 Deyememişüz güneşden zerresin
Söyleyemedüm deñizden ḳaṭresin[2522]
2736 Gey ʿuḳūbet var durur ʿāṣīlere
Ẓulm ehli olup göñli ḳāsīlere[2523]
41a
2737 El-emānet imdi ʿāṣī olmañuz
Cānuñuza cevr ü miḥnet ḳılmañuz[2524]
2738 Fırṣat elde-iken açuñ gözüñüz
Ṭāʿat idin Ḥaḳḳ’a ṭutuñ yüzüñüz[2525]
2739 Tevbe idüp ḳorḳuñ Allāh’dan müdām
Yüz urup yalvaruñ aña ṣubḥ u şām[2526]
2740 Şarṭ-ı İslamı yirine eyledüñ
Dünyādan ṣāliḥ ʿamel-ile gidüñ[2527]
2741 Hem idüñ ṣāliḥler-ile ṣoḥbeti

[2518] MK1 40b’de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2519] MK1 40b’de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2520] MK1 40b’de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2521] MK1 40b’de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2522] MK1 40b’de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2523] MK1 40b’de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2524] MK1 41a’da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2525] MK1 41a’da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2526] MK1 41a’da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2527] MK1 41a’da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

Ḫasta cānlar anda bulur ṣoḥbeti[2528]

2742 Hem gülüşüp ḳahḳaha laġveylemek
Tañrı sevmedügi sözi söylemek[2529]

2743 Diñlemeñ çalġuları siz iy kerem
Didi peyġamber ḳamu çalġu ḥarām[2530]

2744 Ġaybeti bühtān müsāvī eylemeñ
Ḳardaşuñuz etün ölmüşüle yimeñ[2531]

2745 Ḥüsn-ü Ḫulḳ merḥamet ehli oluñ
Hem tevażżıʿ meskenet ehli oluñ[2532]

2746 Ḫāliḳ'a ṭāʿat idüñ emrin ṭutuñ
Maḳṣūduñuz iki ʿālemde anuñ[2533]

2747 Ṣoḥbetine varmañuz münkirlerüñ
Ẓālim fāsıḳlaruñ fācirlerüñ[2534]

2748 Hem ġanīler ṣoḥbetin ḳılmañ ḳabūl
Anlaruñ ḥaḳḳında buyurdı resūl[2535]

Men ekereme'l-ġaniyyen lieceli ġınāehü feyedʿamehū ṣülüṣ vese[2536]

2749 Mā-ḥaṣal sözi ṭopal itmeyelüm
Söz üküşdür igen uzatmayalum[2537]

2750 Şol işi işleñ ki Ḫaḳ anı sever
Sevmedügün işlemeke idüñ ḥazer[2538]

2751 Ḳorḳarısañuz Ḫüdā'dan bī-gümān

[2528] MK1 41a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2529] MK1 41a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2530] MK1 41a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2531] MK1 41a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2532] MK1 41a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2533] MK1 41a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2534] MK1 41a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2535] MK1 41a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2536] لعن الله من أكرم غنيا لأجل غناه فيدعمه ثلث وسه
[2537] MK1 41a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2538] MK1 41a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

Seve sizi raḥmet eyleye hemān[2539]

İnnallāhe yuhibbü'l-müttekīn[2540]

41b

2752 Ḳorḳuñ Allāh'dan size taʿlīm ide

ʿİlm-i taḥḳīḳ size ol ögrede Allāh[2541]

Fetteḳullāhe ve yuaʿllimekümü'llāh[2542]

2753 Ḳorḳuñ Allāh'dan mükerrem olasız

Kim ḳatında ulu kerem olasız[2543]

İnne ekrameküm ʿinde'llāhi etḳāküm[2544]

2754 Yā İlāhī luṭf u iḥsān işlegil

Dostlaruñ ḫürmetine bağışlaġıl[2545]

2755 Ṭamuya iletme iy pādişāh

Sen olursun ḳamuya püşt ü penāh[2546]

2756 Saña bendedür ḳamu şehzādeler

Sende umarlar meded efendiler[2547]

2757 Ḫışm iderseñ raḥm iderseñ ḳul senüñ

Daḫli yoḳdur emriñe hiç kimsenüñ[2548]

2758 Biz żaʿīfe ḫışm idüp ḳılma ʿiḳāb

Söz budur vallāhü aʿlem bi-ṣṣevāb[2549]

Bāb-ı fī Beyān-ı aḥvālihi'l-menī[2550]

[2539] MK1 41a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

[2540] فَإِنَّ اللهَ يُحِبُّ الْمُتَّقِينَ (Şüphesiz Allah da sakınanları sever.) Āl-i İmran Suresi 76. Ayet

[2541] MK1 41b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

[2542] وَاتَّقُوا اللَّهَ وَيُعَلِّمُكُمُ اللَّهُ (Sakının Allah'tan, Allah size öğretmededir.) Bakara Suresi 282. Ayet.

[2543] MK1 41b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

[2544] اِنَّ اَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللهِ اَتْقٰيكُمْ (Şüphesiz, Allah katında en degerliniz, O'na karşı gelmekten en çoḳ sakınanızdır.) Hucurat Suresi 13. Ayet

[2545] MK1 41b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

[2546] MK1 41b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

[2547] MK1 41b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

[2548] MK1 41b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

[2549] MK1 41b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

[2550]

2759 Düşdi yine bu göñül şehrine bu ġulġul
Varısa maʿnī metāʿı bu şehre gelmiş ola[2551]

2760 Ṭut ḳulaḳ iy merd-i ʿāḳil imdi bir dem bu söze
Söyleyelüm ṭopṭolu olsun ṣafā göñlüze[2552]

2761 Eşit iy müʾmin olup Ḥaḳḳ'a ʿibādet-ilen
Bī-riyā ḫizmet idüp emr-i ṭāʿat eyleyen[2553]

2762 Nefsine ḳul olmayup ḳulluḳ iden mevlā size
Var idüp kendüyi yoḳdan yaradan Mevlāsına[2554]

2763 Eşit iy ʿilm-i ʿamelde ʿömrini ṣarf eyleyen
Ḫulḳula hem her ne söz söylerse söyleye[2555]

2764 Eşit iy tesbiḥ zikir iden dil-i bülbül gibi
Ḳoḳuları şiñ olur yüzi olanlar gül gibi[2556]

2765 Eşit iy ḳorkup Ḫüdā'dan dün ü gün iden sücūd
Raḥmet müstaġraḳ olan küllī vücūd[2557]

42a

2766 Eşit iy tevbe libāsın egnine ḫilʿat iden
Meskenetle ḥüsn-ü ḥulḳi kendüye ʿādet iden[2558]

2767 İşit iy Ḥaḳ yoluna nefsiyle mālın viren
Cennet-i Rıḍvān oluban ḳadir aʿlāya iren[2559]

2768 İşit iy fāsıḳlarıla olmayanlar eşite
Ṣunmayalar ehl-i şöhret ehl-i bidʿat işine[2560]

2769 İşit iy dāʾim iden ṣāliḥler-ile ṣoḥbeti

[2551] MK1 41b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2552] MK1 41b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2553] MK1 41b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2554] MK1 41b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2555] MK1 41b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2556] MK1 41b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2557] MK1 41b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2558] MK1 42a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2559] MK1 42a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2560] MK1 42a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

Ḳahḳaha laġveylemeyüp söylemeyen ġıybeti[2561]

2770 İşit iy pāk eyleyüp göñüllerin tevḥīd-ile
Ṣabr u iḥsān ṣalāt ü ṣavm ile taḥmīd-ile[2562]

2771 İşit iy dün ü gün Ḥaḳḳ'a dürlü ʿibādetler iden
Bātıl işden el çeküp ṭoġrı yola düşen[2563]

2772 Ḫoş beşāret sözlerin söyleyelüm bu dem size
Zī-saʿādet zehī-devlet zī-ṣafā virem size[2564]

2773 Her ki ol sulṭāna ṭāʿat itmege olsaydı cüst
Pes günāh işlemege kehel olup olsaydı süst[2565]

2774 Giricek mescitlere olsaydı cānı feraḥ
Ḥaḳ kelāmın işidicek erse ḳalbine şerḥ[2566]

2775 Ṭutmasaydı şol ḥarām olanlara hergiz ḳulaḳ
Zikr-i tesbīḥ diñlese Ḳur'ān āvazın yavlaḳ[2567]

2776 Alnı secde eyleyüp ḳulaġı Ḥaḳ söz dinlese
Gönlü dāʾim āḫiret aḥvālini fikr eylese[2568]

2777 Gözlese dāʾim gözi ʿālim meşāyiḫ yüzüni
Cānı içre ṣaḳlasa kim anlaruñ hep sözini[2569]

2778 Dili Ḥaḳḳ'ı zikir idüp olsa ḫayırda elleri
Cümle aʿżāsı daḫı ṭāʿatda olsa her biri[2570]

2779 Ḳanḳı işi kim ḫayr ola ol anı itse her zamān
Rabbi'sin ḫōşnūd idüp bulsa idi emīn emān[2571]

2780 Nice olur bu ṣıfatlar kişiler diñleñ iy yār

[2561] MK1 42a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2562] MK1 42a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2563] MK1 42a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2564] MK1 42a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2565] MK1 42a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2566] MK1 42a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2567] MK1 42a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2568] MK1 42a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2569]MK1 42a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2570] MK1 42a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2571] MK1 42a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

Ḳudret olduḳça beyān idüp ḳılalum āşikār[2572]

2781 Vaʿde yitüp onlara çün kim irişdi ecel

Ḫasta olsalar irüben emr-i Ḥaḳ ʿazze ve cell(e)[2573]

42b

2782 Ḫastalıḳları bularıñ şenlik ola pür ṣafā

Görmeyeler aġrı ʿācı miḥnet cevr ü cefā[2574]

2783 Ḥaḳ buları met idüp vuṣlat şarābın içire

Bu fenādan ol beḳāya ḫoş ṣafāyıla geçüre[2575]

2784 Baʿżınuñ rūḥını ḳudret elüyle kendü alur

ʿAzrāʾīl girmez araya Ḥaḳ alur vāṣıl olur[2576]

2785 Anlaruñ ḥaḳḳıyla sırrın girü kendüler bilür

Dil ḳalem ṣıġmaz bu yerde ʿaḳıl cān ḫayrān olur[2577]

2786 Baʿżınuñ rūḥını ʿAzrāʾīl kim ider ḫiṭāb

Der ki yā ʿAzrāʾīl imdi ṭur erişgil yā şiṭab[2578]

2787 Cennete var ḥulle ṭonlarını geygil egnine

Dürlü dürlü ḳoḳuların ṣaçuban her yanıña[2579]

2788 Sürmeler çek gözüñe hem ḳaşlaruñ olsun hilāl

Dişlerüñ incüye dönsün sözlerüñ āb ü zülāl[2580]

2789 Hem ḳanatlaruñı ṭoldur cennet ırmaḳlarına

Dürlü dürlü naḳış zīnet anuñ her birine[2581]

2790 Cennetüñ almalarından elüñe alġıl birin

Bile al hem yanuña beş yüz raḥmet feriştahların[2582]

[2572] MK1 42a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2573] MK1 42a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2574] MK1 42b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2575] MK1 42b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2576] MK1 42b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2577] MK1 42b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2578] MK1 42b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2579] MK1 42b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2580] MK1 42b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2581] MK1 42b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2582] MK1 42b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

2791 Ellerinde her birinüñ bir ṭutam reyḥān ola
Kim ḳoḳusun ḳoḳulayan ve elü ḫayrān ola[2583]
2792 Şunda bir müʾmin ḳulumuz vardı ṣādıḳ idi
Emrimüz ṭutup bizi sever idi ʿāşıḳ idi[2584]
2793 Teni ṭāʿatlü idi hem gözleri yaşlu idi
Meskenetlüyidi hem bağırcığı başlu idi[2585]
2794 Ḫalḳ güler oynarıdı ol dāʾimā ağlarıdı
Ḳorḳumuz oduna yürecigin ṭağlarıdı[2586]
2795 Çeker idi ḫalḳ elinden dürlü dürlü ḳahrı ol
Yolumuzda içeridi aġyār elinde zehri ol[2587]
2796 Eceli irdi anuñ ʿömri erişdi āḫire
Pes gerekdür bizden aña dürlü iḥsānlar ire[2588]
2797 Var irişdür imdi ol dostumuza bizden selām
Cānına irgür beşāret ḫalḳıla söyle kelām[2589]
2798 Ġuṣṣadan āzād olup irsün ṣafālar cānına
Daḫı raḥmet ferişṭahları varsun yanına[2590]
2799 İki yüz elli ṣağında irişsünler anuñ
İki yüz ellisi ṣolından erişsünler anuñ[2591]
43a
2800 Her birisi dostuma benüm selām itsün bular
Hem yüzüne cennetüñ gül ṣuyunu seçsün bular[2592]
2801 Burnuna cennetüñ reyḥānların ḳoḳudalar

[2583] MK1 42b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2584] MK1 42b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2585] MK1 42b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2586] MK1 42b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2587] MK1 42b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2588] MK1 42b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2589] MK1 42b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2590] MK1 42b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2591] MK1 42b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2592] MK1 43a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

Dostumı ol ḳoḳulardan mest bī-hūş ideler[2593]

2802 Dostuma her biri etsün dürlü dürlü ʿizzeti
Zīra dostum bizim içün çoḳ çekipdür zaḥmeti[2594]

2803 Bu ḫiṭāb ʿAzrāʾīl'e çün kim ol demde ire
Tez yerinden ṭuruban ʿAzrāʾīl uçmaġa vara[2595]

2804 Ḳapuda rıḍvān bula vire ʿAzrāʾīl selām
İyde rıḍvān yā ʿAzrāʾīl nedürür söyle kelām[2596]

2805 Ḥācetüñ nedür yine geldüñ yine bize eyle ʿayān
Aña ʿAzrāʾīl daḫı ḫōş söyleye ḳıla beyān[2597]

2806 İyde Allāh dostlarından bir kişi varuram
Ḥaḳ Teʿālā her ne emr itdiyse anı ḳılarım[2598]

2807 Bu sözi işidecek rıḍvān bi-ġāyet şād ola
Cenneti ʿadne bile ḫōş vara ʿAzrāʾīl ile[2599]

2808 Ṣala ʿAzrāʾīl anuñ çün ḫūb ırmaḳlarına
Ġusl idüp pāk ola ol maḥbūb ırmaḳlarına[2600]

2809 Giye ḥulle ṭonların başına nūrdan tāc ura
Beş yüz raḥmet ferişṭahsın yā nice kim ide[2601]

2810 Her biri bir şīşe ṭuta içleri ṭolu gül-āb
Nice gül ṣuyu ki iyler ḳoḳusı her şeyḫ u şāb[2602]

2811 Her biri hem bir ṭutam reyḥān almış olalar
Cennetüñ nicelerinden ṭuta gelmiş olalar[2603]

2812 Gele bunca zīnet-ile müʾmine anda bular

[2593] MK1 43a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2594] MK1 43a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2595] MK1 43a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2596] MK1 43a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2597] MK1 43a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2598] MK1 43a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2599] MK1 43a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2600] MK1 43a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2601] MK1 43a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2602] MK1 43a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2603] MK1 43a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

Ayruluban ol feriştahlar iki ḳısım olalar[2604]

İki yüz ellisi ṣāġında irişe ol zamān

İki yüz ellisi daḫı ire ṣolundan hemān[2605]

Ol gülābdanlardan ol dem ṣaçalar gül ṣuların

Ḳoḳudalar burnına reyḥānlaruñ ḳoḳuların[2606]

Her birisi ikrām idüben vire selām

Müjde olsun bulusarsın deyeler ʿöşrimdüm[2607]

Deyeler kim ʿömrüñ āḫir oldı iy müʾmin senüñ

Gidesersin bāḳī milke bula rāḥatlar cānuñ[2608]

43b

Geliserdür melekü'l-mevt ḥāżır olġıl vaḳtıña

ʿİzzet idüp Ḥaḳ selāmın irgiriserdür saña[2609]

Rūḥıñı ḳabżeyleyüp mevlāña vaṣıl itse gerek

İşbu zindān-ı dünyādan seni faṣıl itse gerek[2610]

İre ʿAzrāʾīl daḫı ṭāvus gibi cevlān urup

Vālih ü ḫayrān ola müʾmin anuñ ḥüsnü görüp[2611]

Ḥōş selām idüp bu sözi oḳıya ḫūb ṣavt-ile

Güle güle söyleye hem ḫulḳu ʿizzetler ide[2612]

Rūḥıñı ḳabżeyleyüp mevlāña vaṣıl itse gerek

İşbu zindān-ı dünyādan seni faṣıl itse gerek[2613]

Yā eyyetühe'n-nefsü'l- muṭmaʾinneh irciʿī ilā Rabbike rāżıyeten marżıyyeh ila…[2614]

[2604] MK1 43a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2605] MK1 43a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2606] MK1 43a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2607] MK1 43a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2608] MK1 43a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2609] MK1 43b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2610] MK1 43b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2611] MK1 43b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2612] MK1 43b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2613] MK1 43b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2614] يٰٓاَيَّتُهَا النَّفْسُ الْمُطْمَئِنَّةُ ارْجِعِيْٓ اِلٰى رَبِّكِ رَاضِيَةً مَّرْضِيَّةً "Ey huzur içinde olan nefis!" Sen O'ndan razı, O da senden razı olarak Rabbi'ne dön!" (Fecr Suresi 27-28. Ayet)

2822 Kendözine virmiş ola şol ḳadar ḥüsn-i cemāl
İtmiş ola her ne kim Rabbü zü'l-celāl[2615]

2823 Ḳoḳuda elmayı anuñ burnuna ol dem hemān
İrişe zevḳ u ṣafālar rāḥat ola cism ü cān[2616]

2824 Zīra kim rūḥuñ ġıdāsı ancaḳ almadan durur
Ḥaḳ Teʿālā anuñ içün aña alma gönderür[2617]

2825 Müʾmine göñlü beşāret sözlerini söyleye
Bi-ḳarar idüp anı bī-hoş ḫayrān eyleye[2618]

2826 İyde ʿAzrāʾīl ki iy Ḥaḳ dostı muṭmaʾinne nefsi
Rabb'iñe gitmeklige eylemez misin heves[2619]

2827 Ḳıl rücuʿ andan girü sen Rabb'iñe iy rūy-ı ter
Dünyānuñ rāḥatların sinüñe yatar çekdürür yeter[2620]

2828 Rāżıdur senden Çalap raḥmet idiserdür saña
Cennet ġılmān ḥūrīler viriserdür saña[2621]

2829 Çün işide müʾmin ʿAzrāʾīl ol dem bu söze
Ṭaş yürek ṣula anuñ yaşıyla iki gözi[2622]

2830 Cāncaġazı çıḳmaġa iyvelürek oynaya
Ḳancaġazı ol ṣafādan her tamarda oynaya[2623]

2831 İyde yā ʿAzrāʾīl ol dost nice giç aldı bizi
Çoḳ şükür Ḥaḳḳ'a hele geldüñ bu dem gördüñ sizi[2624]

44a

2832 Tiz ṭut imdi dosta ulaşdur bizi iy muʿteber

[2615] MK1 43b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2616] MK1 43b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2617] MK1 43b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2618] MK1 43b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2619] MK1 43b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2620] MK1 43b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2621] MK1 43b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2622] MK1 43b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2623] MK1 43b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2624] MK1 43b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

Dost eline gitmege cānım-iken yolaḳ iver[2625]

2833 El ṣuna çün ʿAzrāʾīl almaġa rūḥın müʾminüñ

Nice idiser işitgil cānın ol sāʿat anuñ[2626]

2834 Çün muʿayyen bil kim anuñ tencegizi gidiser

Aġlayuban kendü özine kim duʿālar idiser[2627]

2835 İde kim tencegezüm elvidāʿ bendim

Emir irişdi āḫiret milkine riḥlet iderem[2628]

2836 Rāżı olsun senden Allāh rāżıyam senden deye

Yürüyüp alḳış ide dürlü duʿālar eyeleye[2629]

2837 Evvelā yürecigine aġlayuban yüz süre

Hem vidāʿ eyleye ḳārıncuġına daḫı vara[2630]

2838 İyde yürecigine ḳorḳarduñ Allāh'dan ki sen

ʿİlm-i ḥikmet añarıduñ yürecigim ḳala āsān[2631]

2839 İyde iy ḳarıncuġum açlıġa ṣabır eyleridüñ

Hem ḥarām loḳma yimezdüñ ṣabırlar eyleridüñ[2632]

2840 Aġzına hem diline vara vidāʿ ide tamām

İyde kim iy dilcegezim söylemezdüñ bed kelām[2633]

2841 Yüzüne ide vidāʿ andan vara hem gözüne

Alnına ve bāşına ḳulāġına her ʿużvına[2634]

2842 Elcegezlerine ide hem ayaġına

Aġlayuban hep vidāʿ ḳamu aʿżāsına[2635]

2843 İyde kim iy gözcegezüm sen ḥarāma baḳmaduñ

[2625] MK1 44a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2626] MK1 44a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2627] MK1 44a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2628] MK1 44a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2629] MK1 44a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2630] MK1 44a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2631] MK1 44a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2632] MK1 44a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2633] MK1 44a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2634] MK1 44a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2635] MK1 44a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

Beni maġbūn eyleyüp ṭamu oduna yaḳmaduñ[2636]

2844 İyde iy alıncıġum sen secdeler ḳıldıñ Ḥaḳḳ'a

Rāẓı olsun senden Allāh rāẓıyım ben muṭ[la]ḳa[2637]

2845 İyde iy ḳulacuġum sen çalġular diñlemedüñ

Hem müsāvī eylemege heves eylemedüm[2638]

2846 Başcaġazına deye şeyṭān sözini ṭutmaduñ

Ululanuban yoḳaru yoḳaru ṣorıtmaduñ[2639]

2847 Elcegizüne deye sen ʿabdest alur idüñ

Hem helālca kisbiñ-ile ṣadaḳa virür idüñ[2640]

2848 Ayacuġına diye kim namāza dün ü gün

Durur idüñ ayacuġum elvidāʿ olsun bugün[2641]

44b

2849 Her bir aʿẓāsına ol dem böyle böyle söyleye

Aġlaya uş giderem duʿālar eyleye[2642]

2850 Rāżıyam sizden ki yarı yola kim gitmedüñüz

ʿĀṣī olup Ḥaḳḳ'a beni ṭamuluḳ itmedüñüz[2643]

2851 Olucaḳ yevmü ḳıyāmet ben varam size girem

Gitmiyem hiç ṣulṭān olup sizde duram[2644]

2852 Böyle deye çünki rūḥ ide vedaʿ aʿżāsına

Aġlaya ol dem ṭuta anda bularuñ yasına[2645]

2853 Pes bu aġżācuḳları daḫı bu sözi ol zamān

İşidüp rūḥdan ḳamusı ide zār ü fiġān[2646]

[2636] MK1 44a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2637] MK1 44a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2638] MK1 44a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2639] MK1 44a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2640] MK1 44a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2641] MK1 44a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2642] MK1 44b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2643] MK1 44b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2644] MK1 44b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2645] MK1 44b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2646] MK1 44b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

2854 Aġlaşuban ideler iy görklü rūḥumuz bizüm
Bizi ḳor gider misin iy ṭatlu rūḥumuz bizim[2647]

2855 Senüñileydük müşerref biz daḫı pes iy şerīf
Sensüzin bizden no'lur ḳalduḳ türāb içre żaʿīf[2648]

2856 Senüñ-ile eyleridük biz Ḥaḳḳ'a ṭāʿatleri
Senüñile yir içerdük biz nefis niʿmetleri[2649]

2857 Sen bize devlet saʿādet olmuşuduñ dünyāda
Birbirine esenleşüp duʿālar ḳılup aġladılar[2650]

2858 Diḳḳat idüp cūş ideler ḳaynayuban ṭaşalar
Ṣuna ʿAzrāʾīl daḫı bir veçh-ile anı ala[2651]

2859 Şöyle ṣan kim rāḥat olup yüreyigü öler
Ol feriştahlar daḫı cümle bile aġlaşalar[2652]

2860 Ya ḫamīrden yāḫud yaġdan bir ḳılı alur gibi
Eyle öle melekü'l-mevt anı ḳabż eyledügi[2653]

2861 Çün eger ʿAzrāʾīl ol dem müʾminüñ cānın hemān
Ḳoya bir nūrdan ṭabaḳ içine anı ol zamān[2654]

2862 Vire feriştahlar eliyle aluban vireler
Getüreler göklere iledüben çıḳalar[2655]

2863 Anı evvel iledüben Ḥaḳḳ'a vāṣıl ideler
Daḫı andan ṣoñra alup cennete iledeler[2656]

2864 Cennet içre köşklerin göstereler uçdan uca
Ḫūr ile ġılmānların daḫı seyrānların yüce[2657]

[2647] MK1 44b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2648] MK1 44b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2649] MK1 44b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2650] MK1 44b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2651] MK1 44b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2652] MK1 44b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2653] MK1 44b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2654] MK1 44b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2655] MK1 44b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2656] MK1 44b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2657] MK1 44b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

2865 Diyeler kim bunda maḥşer olacaḳ gelse gerek
Çıḳmayuban ebedī sulṭān alup ḳalsaḳ gerek[2658]
45a
2866 Elden ele alubanı ḫalḳ ʿizzet ideler
Yine andan aluban kim cismine iledeler[2659]
2867 Çünki rūḥı yine cisme iledeler ol zamān
Göre kim cismi yatur gözleri olmuş şādımān[2660]
2868 Biñzi al renk olmuş hem daḫı süzülmüş gözleri
Ölmemiş rāḥat oluban ṣanasın kim dipdiri[2661]
2869 Ḥaḳ Teʿālā dostlarınuñ bu nişānıdur iyār
Rūḥ bedenden gidicek böyle olurlar āşikār[2662]
2870 Müʾminüñ cānı ṭura anda feriştahlar bile
Tā ki anı yumaḳ içün ṣucı anda gele[2663]
2871 Anı ṣoymaġa yapuşunca melekler söyleye
Hay Ḫüdā dostun ögüt ṭut deyü telḳīn eyleye[2664]
2872 Çünki ṣoyalar anı ḫoş çıḳaralar yumaġa
Yuya ġāsil ṣu ḳoyucı ṣu ḳoymaġa[2665]
2873 Ol melekler ilerü gelüp ana söyleyeler
Ger ölteçi yuñ siz anı kişiler deyeler[2666]
2874 Çünki yuyalar anı kefen ṣarup ḳalduralar
Gür ṣalavāt getürüp omuzlarına uralar[2667]
2875 Ḫoş muṣallāya iledüp ḳılalar aña namāz

[2658] MK1 44b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2659] MK1 45a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2660] MK1 45a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2661] MK1 45a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2662] MK1 45a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2663] MK1 45a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2664] MK1 45a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2665] MK1 45a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2666] MK1 45a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2667] MK1 45a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

Getüreler ḳabre iletmeklige idüp niyāz[2668]

2876 Cān anuñ gögsüne bir yeşilce ḳuş ola
Çoḳ duʿālar ide götürenlere alḳış ḳıla[2669]

2877 İyde kim iy dostlarum Ḥaḳ size raḥmet eylesün
Raḥmeti ḫūn ile hep cümleñüze ol ṭoylasun[2670]

2878 Tezce yürün luṭf idüp ḳatlanuñuz bu zaḥmete
İrgiresiz tā ki bizi rāḥat vü raḥmete[2671]

2879 Uş götürenlere tiz götürmek andan durur
Çoḳ s̱evāblar bulusardur her kim ölür götürür[2672]

2880 Çünki ol Ḥaḳ dostı dünyādan gide ide sefer
Diñle imdi girü yanında ḳalanlar nidiser[2673]

2881 Ḫayrını yazan ferişţahlar anuñ aġlaşalar
Gitdi ol Ḥaḳ dostı eyvah nidelüm diyişeler[2674]

2882 Hem namāzın ḳıldığı yirler anda ol zamān
Aġlaşuban dökeler ḥasret yaşın gözden revān[2675]

45b

2883 Zīra o ḳul dāʾim ʿibādet eyledi dostına
Cān aña raḥmet idüp nūr yaġdururdı üstine[2676]

2884 Daḫı abdest alducaġı yircegezler aġlaşa
Sevgülüce dostumuzdan ayru olduḳ deyişe[2677]

2885 Daḫı abdest alducaġı ibricikler aġlaşa
Bürüyüp hem yatdığı kim yircikler aġlaşa[2678]

[2668] MK1 45a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2669] MK1 45a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2670] MK1 45a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2671] MK1 45a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2672] MK1 45a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2673] MK1 45a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2674] MK1 45a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2675] MK1 45a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2676] MK1 45b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2677] MK1 45b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2678] MK1 45b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

2886 Daḫı şol eynine geydügi libasçıḳlar iyār
Müʾmin içün her birisi aġlaşalar zār ü zār[2679]

2887 Ḥaḳ Teʿālā sevdügi ṣāliḥler iş böyle olur
Sevgülü olur ḳamu yirde ve ʿizzetler bulur[2680]

2888 Çünki anı ḳabrine iledüben defin ideler
Ṭopraḳ örtüp üstüne cümle dönüben gider[2681]

2889 Cān yine anuñla fi'l-ḥāl burnıñızdan gire
Gözün aça yine ol ölmüş cāna dirlik ire[2682]

2890 Göre ölmüş birisin ölmüş ve ṣarılmış kefen
Aġlaya eyde İlāhī beni bunda ṣaḳlasan[2683]

2891 Şol ḳadar diri ola göre işide söyleye
Yoḳ durur ṭāḳat velakin ḳalḳa ḥareket eyleye[2684]

2892 Baḳa çün ṣaġ yanına bir kişi göre oturur
Şol ḳadar gözle ki anuñ yüzü nūrı berḳ urur[2685]

2893 Müʾmin anı görücegez ola yavlaḳ şādımān
Aġlar-iken evine anı görücek ol zamān[2686]

2894 İyde kim iy sevdigim kimsin baña bildir özüñ
ʿĀşıḳ oldum kim senüñ görincegez görklü yüzüñ[2687]

2895 Ol kişi ide tebessüm ide kim bilmez misin
Ben senüñ gökçek ʿamelüñem fikir ḳılmaz mısın[2688]

2896 Dünyāda sen benümile gey muvāfıḳ yarıdıñ
Dün ü gün dürlü ʿibādetler Ḥaḳḳ'a eyleridiñ[2689]

[2679] MK1 45b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2680] MK1 45b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2681] MK1 45b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2682] MK1 45b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2683] MK1 45b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2684] MK1 45b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2685] MK1 45b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2686] MK1 45b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2687] MK1 45b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2688] MK1 45b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2689] MK1 45b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

2897 İş bu ṣūretde beni ḫalḳ itdi gönderdi Çalap
Bile hem ḳanda olursañ iderem seni ṭalep[2690]

2898 Ben senüñ dünyāda dāʾim biner idüm arḳaña
Sen daḫı yevmü ḳıyāmetde binesersin baña[2691]

2899 Senüñile ebedī bunda bile olsam gerek
Ṣanmaġıl kim beni senden bir dem ayrılsam gerek[2692]

46a

2900 Daḫı iki ferişṭah vardurur şimdi baḳ gelür
Anlara Münker ve Nekīr meşhūr ad eydülür[2693]

2901 Saña anlar ṣorısarlardur şol kim gelüben
Cevābın virem anlara ol vaḳit beklidüben[2694]

2902 Geleler Münker Nekīr de göreler kim sin içi
Ḳarañu degil bileler kim anuñ yoḳdur ṣuçu[2695]

2903 Göz irimi giñiş olmuş ṭolmuş içi nūrla
Birbirine eyde edeble varalum bu ḳula[2696]

2904 Tañrı dost müʾmin ancaḳ ʿāṣī degil bu kişi
Buña heybetle varup virmeyelüm teşvīşi[2697]

2905 Geleler aña vireler ḫalḳ ʿizzetle selām
İyde kimdürür Rabb'üñ söyle bize iy hemān[2698]

2906 Hem ne dīndür dīnüñ ve peyġamberiñ kimdürür
Anlar müʾmin cevābın yirlü yirince virür[2699]

2907 İkileyin ṣorarlar bu sözi iy ebī

[2690] MK1 45b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2691] MK1 45b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2692] MK1 45b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2693] MK1 46a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2694] MK1 46a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2695] MK1 46a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2696] MK1 46a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2697] MK1 46a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2698] MK1 46a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2699] MK1 46a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

Yine bunlara cevāp vire müʾmin bülbül gibi[2700]

2908 Pes o üçüncide birisi ilerü varup hemān
Yapışup ḳaldura silke oturda ḳoya ol zamān[2701]

2909 Aña defni ḳabir dirler tecrübe iderler bular
Ḫulḳ u ʿizzet eyleyüp medḥ u ṣenālar ideler[2702]

2910 İdeler aña ki maʿzūr ṭut Ḥaḳ dostı bizi
Bilür idük böylesin cevāp virecegüzi[2703]

2911 Līkin ol mevlānuñ emri yerine gelsin didük
Anuñ içün iş bu deñlü size geldük söyledük[2704]

2912 Bārekallāhü ʿizzetüñ ol pādişāh ḳılsun ziyāde
Cennet içre Ḥaḳ dīdārın görüben olġıl şād[2705]

2913 Böyle deyüp anı çün yaturuḳoyup gideler
Dürlü ḫulḳ dürlü ʿizzet dürlü ikrām ideler[2706]

2914 Çünki bunlar gidesin ṭopraġını işit nide
Yalvaruban Ḥaḳ Teʿālā ḥaẓretine söyleye[2707]

2915 İyde kim yā Rabbi destūr vir ḳucayın dostuñı
Anuñ bile ben daḫı ḥōşca göreyin dostuñı[2708]

2916 Ḥaḳ Teʿālā eyde iy yir sākin ol yirüñde ṭur
Dostumı sen incidürsin zīra cismüñ iridür[2709]

46b

2917 Tencegezin incidürsin dostumıñ sen dir Ḥüḍā
Dilemezem bu ḳadar sen idesin aña īzā[2710]

[2700] MK1 46a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2701] MK1 46a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2702] MK1 46a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2703] MK1 46a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2704] MK1 46a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2705] MK1 46a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2706] MK1 46a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2707] MK1 46a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2708] MK1 46a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2709] MK1 46a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2710] MK1 46b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

2918 Yine ṭopraḳ aġlaya İlāhī ḳıl kerem
Beni maḥrūm itme luṭf it ḥaṣretiñden deyeler[2711]

2919 Şöyle iyece dutayın degmeyeyin ben ḳatı
Virmeyeyin dostuna hiç zerre deñlü zaḥmeti[2712]

2920 Tek mübārek görecegin bir kez anuñ ḳucayın
Anuñıla ben ġaribde bunda ḫoşda geçeyin[2713]

2921 Ḥaḳ Teʿālā ṭopraġı esirgeyüp destūr vire
İki yanından gelüp ḳuça aña yüzün süre[2714]

2922 Yine ṣalar tile yirine vara ṭopraḳ ol zamān
Sevine el-ḥamdülillāh deyüp ola şādımān[2715]

2923 Daḫı dört yanında yatan ḳon[a]caḳlar sevnişe
Çoḳ şükür Ḥaḳḳ'a ne güzel ḳonşı geldi deyişe[2716]

2924 Anda emrinde Ḫüdā cennet döşeklerin elüñe
Ḳurıda yatmasun dostum aña döşek geldi dise[2717]

2925 Buyura hem ṣaġ yanında bir derece açalar
Cennetüñ ḳoḳuların üzerine ṣaçalar[2718]

2926 Yattıġı yirden baḳa cennetde köşklerin göre
ʿAccilū es-sāʿat İlāhī deyü Ḥaḳḳ'a yalvara[2719]

2927 Yaʿnī eyde tiz ḳopar yā Rab ḳıyāmet gününi
Ol ʿaṭa vü luṭf iḥsān ile niʿmet günini[2720]

2928 Varalum cennetde köşklerümüz ḫoş girelüm
Ebedī sulṭān olup zevḳ u ṣafālar sürelüm[2721]

[2711] MK1 46b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2712] MK1 46b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2713] MK1 46b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2714] MK1 46b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2715] MK1 46b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2716] MK1 46b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2717] MK1 46b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2718] MK1 46b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2719] MK1 46b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2720] MK1 46b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2721] MK1 46b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

2929 Cennetüñ dürlü ṭaʿāmından aña getüreler
Hem ḳadeḥlerle şarābından daḫı yetüreler[2722]

2930 Daḫı üstüne bunuñ bir ulu çadır ḳuralar
Çevresin yeşil çemenler bitüp zīnet vireler[2723]

2931 Hem daḫı cennetden alup getüreler bir çiçek
Başı ucuna dikeler bir o ḳadar ṭutma şek[2724]

2932 Müʾmin anuñ birisinüñ yüzüne baḳaḳala
Alamayup gözin andan velev ḫayrān ola[2725]

2933 Birisine daḫı baḳınca ola yevmü'l-ḳıyām
Cümle ḫaşir olan ḫalāyıḳ yirden ḫāṣ ü ʿām[2726]

2934 Ḳoya müʾminler daḫı berḳ ura yüzlerinde nūr
Anları gören kişilerin bula cānı sürūr[2727]

47a

2935 Gelüp anları melekler ḫalḳ içinde alalar
Ḫoş Buraḳlar üstüne bindürüp ʿizzet ḳılalar[2728]

2936 Geydüreler egnine bunlaruñ uçmaḳ ṭonların
Daḫı başlarına tāc urup alalar her birin[2729]

2937 Ol buraḳlaruñ o yanın çekeler gökden yaña
Ḳanat açup uçalar anlar daḫı nidem saña[2730]

2938 Vireler ṣaġ ellerine ki aḳ nūrdan bitiler
Ḫoş hava yüzünde cevlān urup uçup gezeler[2731]

2939 Ḥaḳ Teʿālā bunlaruñ göñlüne ilhām eyleye

[2722] MK1 46b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2723] MK1 46b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2724] MK1 46b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2725] MK1 46b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2726] MK1 46b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2727] MK1 46b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2728] MK1 47a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2729] MK1 47a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2730] MK1 47a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2731] MK1 47a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

Bunlara bildire ol sulṭānı inʿām eyleye[2732]

2940 İyde kim bu aşaġı yirde duran ʿāṣīlere
Ḳaldurup bitüñüzi gösterüñüz siz bunlara[2733]

2941 Dünyāda hiç size anlar iʿtimadınız-ıdı
Söyleseñüz sözin eşitmez-idi[2734]

2942 Sizi böyle görüben tā kim peşīmān olalar
Ḥasret odıyla anlar yanuban yaḳılalar[2735]

2943 Böyle ilhām olucaḳ müʾminler elin ḳaldura
İyde "hāʾüm iḳraʾū kitābiye[2736]" anlara göre[2737]

2944 Yaʿnī gelüñ işide oḳuñ bitimüz iy ḳavīm
Ḳanḳızuñ işi yekmiş görelüm imdi kim[2738]

2945 Size naṣīḥat verenler ki ulu düşmānıñuz
Nice yüzüñüz aġartdı nefsiñe şeyṭānıñuz[2739]

2946 Nūra ġarḳ olup hava yüzünden uçarken bular
Böyle deye ehl-i ġaflet çün anı işideler[2740]

2947 İdeler vāh biz bize itmişiz kim vā veyletā
İy dirīġa ḥayf eylemişiz kim vā ḥasretā[2741]

Yā veyletā lem itteḫaz fülāne ḫalīlā[2742] ilāye

2948 Ol ḳalan kişi bī-dost idündi gide dünyāda
Anuñ itdügi ʿameller ulu neydi bir dede[2743]

[2732] MK1 47a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2733] MK1 47a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2734] MK1 47a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2735] MK1 47a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2736] هَاؤُمُ اقْرَؤُا كِتَابِيَهْ ("Gelin, kitabımı okuyun!") Hāḳḳa Suresi 19. Ayet.
[2737] MK1 47a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2738] MK1 47a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2739] MK1 47a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2740] MK1 47a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2741] MK1 47a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2742] يَا وَيْلَتٰى لَيْتَنِي لَمْ اَتَّخِذْ فُلَانًا خَلِيلًا (Yazıklar olsun bana, keşke falanı dost edinmeseydim!) Furkan Suresi 28. Ayet.
[2743] MK1 47a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

2949 Çayanlar ellerini yırtalar yüzlerini
Ṭoldular ḳanlu yaşlarına hem gözlerini[2744]

2950 Gide müʾminler ire **taḥte'l-levāye zālike şādet**
Ol Muḥammed ʿalemidür oturalar anda şād[2745]

47b

2951 Rāḥat oluban ʿarş gölgesinde ʿizzet süreler
Çün tamām ola ḥisāb andan ṣırāṭa gideler[2746]

2952 Çün ṣırāṭa yüriyeler her yerinde nūr ola
Kimi ednā kimi evsaṭ kiminüñ mevfūr ola[2747]

2953 Berḳ ura nūr bunlara şādlıġıyla gideler
Ehl-i ġaflet daḫı bunlara gele bile gideler[2748]

2954 O yere dek varalar kim aña dirler ḫalevāt
Ṭayanup ayaġı anda ṭamuya uçar ʿuṣāt[2749]

2955 Bunlaruñ şevḳiyle ol yire çün kim ireler
Andan öte geçmeyüp ḳarañuda ḳalalar[2750]

2956 Cennet ehline bu kez ṭurup tażarruʿ ideler
Her birine yalvaruban çoḳ teväżżuʿ ideler[2751]

2957 İydeler kim **unẓurūnā naḳtebis min nūriküm**[2752]
Biz daḫı sizüñle bilece gideydik ola kim[2753]

2958 Yaʿnī ideler kim iy sevdiklerüm luṭf idüñüz
Ḳatı yürimek bizüm-ile bilece gidüñüz[2754]

2959 Nūruñuzdan bize de bir pārecüḳ iḥsān idüñ

[2744] MK1 47a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2745] MK1 47a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2746] MK1 47b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2747] MK1 47b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2748] MK1 47b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2749] MK1 47b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2750] MK1 47b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2751] MK1 47b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2752] انْظُرُونَا نَقْتَبِسْ مِنْ نُورِكُمْ (…Bize bakın sizin nūrunuzdan yararlanalım.) Hadid Suresi 13. ayet
[2753] MK1 47b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2754] MK1 47b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

Ḳarañuda ṭamuya düşmeyelüm dermān idüñ[2755]

2960 Şimdi niçün merḥamet itmezsiz bize iy kerem
Anlara söyleye müʾminler daḫı ol dem kelām[2756]

2961 İydeler gerçek siz anda bile yürürdüñ velī
Nefse uyup çekmişdüñüz ʿibādetden anı[2757]

2962 Mālı artuḳlara ʿizzet idüp ulularduñuz
Görseñüz ṣāliḥleri dervīşleri gülerdüñüz[2758]

2963 Mālı yoḳ ṣūfī zerrāk deyüben sevmezdiñüz
Görseñüz ḳaçarduñuz ḫānlarına gelmezdiñüz[2759]

2964 Şimdi ne ḫoş yalvarursız ʿizzet eyleyüp
Āşinālık gösterürsiz diliñü minnet eyleyüp[2760]

2965 Dünyāda ḫoş şādımān olup güler oynarduñuz
Ṭāʿat eylen deyücegez eñseñüz döndürdüñüz[2761]

2966 Dönüñ imdi şimdi daḫı eñseñüz bizden yaña
Nūr isteñ dönübeni kim arduñuzdan yaña[2762]

2967 Cennetüñ baḳup göreler dürlü dürlü zīnetin
Ḥūri ġılmān sarāy bāġ u baḫça niʿmetin[2763]

48a

2968 Anı eyle görmiş-iken girmeyüp aña bular
Ḳarañuluḳda ḳaluban hep ṭamuya uçalar[2764]

2969 Aralarına şol ḳadem yir diyü ol ola ḥicāb
İçi raḥmet ṭaşı ṭamuya muḳābildür ʿiḳāb[2765]

[2755] MK1 47b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2756] MK1 47b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2757] MK1 47b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2758] MK1 47b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2759] MK1 47b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2760] MK1 47b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2761] MK1 47b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2762] MK1 47b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2763] MK1 47b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2764] MK1 48a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2765] MK1 48a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

Bāṭınuhū fi'r-Raḥmetü ve ẓāhirühü min ḳablihi'l-ʿazāb[2766]

2970 Uça anlar ṭamuya müʾminler ire cennete
Ḫūri ġılmānıla rıḍvānıla zevḳ u ʿişrete[2767]

2971 Cennet ehline Çalap evvel ḳonuḳluḳ eyleye
Kim balıḳ cigeriyle bunları ḥōş ṭoylaya[2768]

2972 Ṣuyı evvel Ḫavż-ı Kevṯer içeler hem bular
Ṣuṣamayalar ebed çün andan içüp ḳanalar[2769]

2973 Gireler cennet içine şād-ı ḥurrem olalar
Ṣol ḳadar niʿmet kim bunlar anda ḥāżır bulalar[2770]

2974 Anı gözler görmemişdür hem ḳulaḳ işitmedi
Hem anı insān ḫāṭırından taṣavvur itmedi[2771]

2975 Var ḳıyās it iş bu sözden niʿmetini sen iy yār
Kimse anı vaṣf idemez ḳaçan ben iy yār[2772]

2976 Cennetüñ vaṣfın size ben nicesin şerh eyleyem
Ṭāḳatim yoḳ kim güneşden zerresini söyleyem[2773]

2977 Līki vaṣfından birisin idelüm diñle beyān
Baḳsın varduġuñuz vaḳtın göresiz siz ʿayān[2774]

2978 Bir direk üstünde bir şehri ḫalḳ itdi ol Çalap
Yā İlāhī ḳıl müyesser iderüz senden ṭalep[2775]

2979 Ol şeher içinde hem ḫalḳ eyleyüpdürür dört direk
Ḳudretine pādişāhuñ ṭutmañuz zinhār şek[2776]

[2766] بَاطِنُهُ فِيهِ الرَّحْمَةُ وَظَاهِرُهُ مِنْ قِبَلِهِ الْعَذَابُ [Bunun iç tarafında rahmet, onlar (münafıklar) tarafındaki dış cihetinde ise azap vardır]. Hadid Suresi 13. ayet

[2767] MK1 48a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

[2768] MK1 48a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

[2769] MK1 48a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

[2770] MK1 48a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

[2771] MK1 48a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

[2772] MK1 48a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

[2773] MK1 48a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

[2774] MK1 48a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

[2775] MK1 48a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

[2776] MK1 48a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

2980 Her direk üstünde bir şeher ḫalḳ itdigi nice
Ululuḳda her birisi ki yetmiş bu dünyāca [2777]

2981 Her şeher içinde kim hem yetmiş ṣaḥrā vardurur
Daḫı her ṣahrāda yetmiş biñ baḫçe var durur[2778]

2982 Yine her baḫçada yetmiş bin köşki vardurur iyār
Vardurur her köşk içinde hem yine yetmiş ṣarāy[2779]

48b

2983 Her birinde ol taḫtlaruñ bir ḥūrī ḳızı oturur
Her birinüñ yetmiş bölük saçı da vardurur[2780]

2984 Her bölükte anuñ yetmiş ḥūrī ḫizmet ider
Her birine ol ḥūrīnüñ yetmiş melek ḫizmet ider[2781]

2985 Eydelüm ol ḥūrīlerüñ ḥūbluġundan bir nişān
Fikr idüp tā anlayasın anı sen iy ʿāli-şān[2782]

2986 Bir gün Allāh ḫażretinden itdi Cebrāīl dilek
Ol muḳarreb Ḥaḳ teʿālā ilçisi görklü melek[2783]

2987 Didi yā Rabbi baña göster cemāliñ ḳıl kerem
Ol senüñ görklü cemālüñ ben de görmek dilerem[2784]

2988 Didi yā Cebrāʾīl imdi var ʿadn uçmaġına
Göresin nūr-ı cemālüm bulasın anda ġına[2785]

2989 Vardı anda işigin atla çün kim girmege
Yaʿnī kim anda cemāli göstere Ḥaḳ kevn ü mekān[2786]

2990 Gözüne nā-gāh göründi anda bir nūr görüben

[2777] MK1 48a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2778] MK1 48a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2779] Bu beyit sonraki sayfanın ilk beytinde tekrar edilmiştir. MK1 48a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2780] MK1 48b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2781] MK1 48b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2782] MK1 48b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2783] MK1 48b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2784] MK1 48b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2785] MK1 48b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2786] MK1 48b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

Oldu bī-hoş anı görüp yavı ḳıldı kendözin[2787]

2991 Düşdi fi'l-ḥāl ḳapusında yatdı biñ yıl ire

ʿAḳlı çün başına geldi yüzüni urdı yere[2788]

2992 Didi yā Rabbi senüñ nūr-ı cemālüñ bu mıdur?

Kim anı gören kişi kendi yir unıdur[2789]

2993 Vaḥiy irişdi kim ḫayāldür saña yā Cebrāʾīl ol

Ol cemālimü nūrı ḥāşā kim degildür nūrı ol[2790]

2994 Ḥūrīlerden birisi geldi tebessüm eyledi

Gördügüñ nūr ol ḥūrīnüñ dişi nūrudur didi[2791]

2995 Cebrāʾīl ḫayrān olup döndi hemān ol aradan

Didi yā Rabbi kim ölem ben kim cemālüñ görmeden[2792]

2996 Ḥaḳ Teʿālādan utandı oḳudı tesbiḥi

Fikr it imdi nicedür ol ḥūrīlerüñ ḥüsni[2793]

2997 Dişi nūr bu ḳadar olacaḳ anuñ iy kibār

Nicedür ġayrı cemāl-i ḥüsn içinde ol nigār[2794]

2998 Varubanı irişe şunuñ gibi mülke bular

Tā ebed sulṭān oluban zevḳ u ʿişret ḳılalar[2795]

49a

2999 İdeler baḫçalar içre ḥūrīlerle ṣoḥbeti

Anda hergiz görmeyeler aġrı acı zaḥmeti[2796]

3000 Yiyeler dürlü ṭaʿāmlar her şarablar içeler

Ḥaḳ Teʿālā hem ḳanad vire bulara uçalar[2797]

[2787] MK1 48b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2788] MK1 48b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2789] MK1 48b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2790] MK1 48b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2791] MK1 48b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2792] MK1 48b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2793] MK1 48b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2794] MK1 48b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2795] MK1 48b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2796] MK1 49a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2797] MK1 49a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

3001 Daḫı her ne ṣūrete dilerler ise gireler
Üstlerine bir bulud gele hem anda göreler[2798]

3002 Ol bulutdan hep yaġa her ne ki dilerler ise
Her ne dürlü niʿmeti göñülleri diler ise[2799]

3003 Ḳoyun geyik eti ḳuzı eti olmuş kebāb
Keklik bıldırcın ördek ḳaz eti hem iy şebāb[2800]

3004 Her ne kim göñülleri ister bulutdan hep yaġa
Çıḳalar seyrān idüben anda bir ulu ṭaġa[2801]

3005 Ol ṭaġıñ ṭopraġı miskden otları zaʿfirān ola
Ṭaşları laʿli cevāhir çevresi bostān ola[2802]

3006 Hem yine üstünde anuñ ḥūb ırmaḳları aḳa
Cennet ehli çıḳa ol ṭaġ üstüne çevre baḳa[2803]

3007 Gözlerine görine hep çevre cennet yirleri
Ese gür gür bunlaruñ üstüne raḥmet yilleri[2804]

3008 Uçalar andan yine bir ṭaġa daḫı varalar
Anda da seyr idüben ḫoş üstüne oturalar[2805]

3009 Ṭaġları ṣaḥrāları seyrān idüben gezeler
Sürmelü gözlülerde olup gözlerinden üşeler[2806]

3010 Zevḳ u ʿişretde yürürken bir nidā işideler
Ol nidāyı işidüp işit ki ne iş ideler[2807]

3011 Ol nidānuñ lezzetinden şöyle serḫoş olalar
Bu ṣafādan düşübeni cümle bi-ḫoş olalar[2808]

[2798] MK1 49a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2799] MK1 49a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2800] MK1 49a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2801] MK1 49a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2802] MK1 49a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2803] MK1 49a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2804] MK1 49a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2805] MK1 49a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2806] MK1 49a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2807] MK1 49a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2808] MK1 49a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

3012 İyde Ḥaḳ iy ḳullarum dīdārımı görmekligi
Hiç diler misin görüben vaṣluma irmekligi[2809]

3013 İydeler yā Rabbi ṭaʿām ol durur çün kim murād
Her murād olanı virdüñ bize iy Rabbü'l ʿibād[2810]

3014 Pes şoloḳ sāʿat ḥicābı refʿ ide ol celāl
Göstere veçhin bulara ʿarż ide cemāl[2811]

3015 Çünki bunlar Ḥaḳ cemālin görüp ideler sücūd
Secdede biñ yıl yatalar yine Ḥaḳdan anda ire cūd[2812]

49b

3016 Deye kim ḳalduruñuz başın iy ḫayru'l-ʿibād
Baḳuñ uş dīdāruma şād oluban bulur murād[2813]

3017 Başlarını secdeden ḳalduralar bunlar yine
Baḳalar ḫayrān olup ol bī-miṯāliñ veçhine[2814]

3018 Unudalar cenneti ḥūrīleri niʿmetleri
Zü'l-celāliyle ola çün bunlaruñ ṣoḥbetleri[2815]

3019 Netsün ol dostla olan yemegi vü içmegi
Terk ideriser anı gören yemegi vü içmegi[2816]

3020 Dost bulara eyde sizüñ-ile ʿahdüm vardurur
İydeler iy pādişāhım daḫı ʿahdüñ ne dürür[2817]

3021 İydeler kim meclisüñüze sāḳīsi olsam gerek
Pes gerek ol ʿahdime daḫı vefā ḳılsam gerek[2818]

3022 Ṣuna ḳudret eliyle bunlara cām-ı şarāb

[2809] MK1 49a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2810] MK1 49a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2811] MK1 49a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2812] MK1 49a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2813] MK1 49b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2814] MK1 49b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2815] MK1 49b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2816] MK1 49b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2817] MK1 49b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2818] MK1 49b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

Nūş idüp anı bulalar ebedī zevḳ sürūr[2819]

Ḳale'l-lāhü ṭeʿālā: Ve seḳāhüm Rabbühüm şerāben ṭahūrā[2820]

3023 Bir ṣāḳī ṣuna ki hem anuñ yüzün görmek yeter

Bu ḳanda ki ṣuna ḳadeḥ ola ʿāşıḳ eftāne[2821]

3024 Dost bunlara çün mey ṣuna

Bunlar içüp bī-ḥoş ola[2822]

3025 Ol zevḳi isteyen yine

Meyl ider mi verāneye[2823]

3026 Zī-ṣohbeti cām-ı müdām

Cānlar ire cānāneye[2824]

3027 Maʿşūḳ ola sāḳī gire

ʿUşşāḳıyla meyḫāneye[2825]

3028 Maʿşūḳa ʿuşşāḳ olsa

Fürḳat aradan sürülse[2826]

3029 Cānlar ṣafāyıla dolsa

Cān vireler peymāneye[2827]

3030 Sor göze ki anı görmek diler

Ġayra nite ḳıla naẓar[2828]

3031 Şol kim aña ʿāşıḳ olur

Ḳılur mı başa ḫāneye[2829]

50a

[2819] MK1 49b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

[2820] وَسَقٰيهُمْ رَبُّهُمْ شَرَابًا طَهُورًا (Rableri onlara tertemiz bir içki içirir.) İnsan suresi 21. Ayet.

[2821] MK1 49b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

[2822] MK1 49b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

[2823] MK1 49b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

[2824] MK1 49b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

[2825] MK1 49b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

[2826] MK1 49b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

[2827] MK1 49b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

[2828] MK1 49b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

[2829] MK1 49b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

3032 Her kime ki ʿaşḳ yār olsa
Ol kendüden bīzār olsa[2830]

3033 Dün ü gün işi zār olsa
Dönmez mi yaşı ḳāneye[2831]

3034 Baġrım ḳānıdur didigüm gözüm yaşıdur içdügüm
Zāhidçe dirsin bilmezem ben dönmüşem dīvāneye[2832]

3035 Ne ḳadar kim cennetüñ evṣāfını iy yārı men
Kim tamām olmaz ne deñlü derisem iy dil-dārı men[2833]

3036 Aña ki müştāḳam arzu iderüm leylü'n-nehār
Dilerem ilete bizi de anda ol perverdigār[2834]

3037 Hem daḫı ṭamu ʿazābından beġāyet ḳorḳdum
Dilerem kim bizi anda ṣaḳlaya ol zü'l-kerem[2835]

3038 Anuñ-çündür ki düzdüm bundan evvel bir kitāb
Adı ʿİbretnāme pür-nūrdı mā-hiṣāb[2836]

3039 Zīra kim bir kimse bir nesneyi sevseydi ḳatı
Hem daḫı bir nesneden ġāyet de ḳorḳaydı ḳatı[2837]

3040 İkisin daḫı unutmaz bilür ol bī-gümān
Anı her dāʾim añar söyler yürür ol her zamān[2838]

3041 Ben daḫı pes anuñ içün bunı tekrār eyledüm
Līki cennet bigi bir ḫoş bāġı gülzār eyledi[2839]

3042 Āh edeyim kim üküş hem cigerim oldı kebāb
İderem bāri bu dem vallāhü aʿlem bi'ṣ-ṣevāb[2840]

[2830] MK1 50a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2831] MK1 50a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2832] MK1 50a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2833] MK1 50a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır. Beytin vezni bozuktur.
[2834] MK1 50a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2835] MK1 50a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2836] MK1 50a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır. Beytin vezni bozuktur.
[2837] MK1 50a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2838] MK1 50a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2839] MK1 50a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2840] MK1 50a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

Bābı fī beyānı aḥvāli'ş-şerī'āt[2841]

3043 Şerī'at nicedür evvel işid sen
Bu söze 'aḳlıñı ögüt iş it sen[2842]

3044 Hem ikincisine ṭarīḳat dirler
Aña daḫı böyle ad idinürler[2843]

3045 Üçüncüsü bil ḥaḳīḳatde virür
Bu üç veçh-ile şöyle kim eydülür[2844]

3046 Üçi de bil şerī'atdür bunlaruñ
Bu üç veçh-ile eydilenlerüñ[2845]

3047 Bulardur ḳamu şer'i Muḥammedī
Miṣālin işit muḥaḳḳiḳler dedi[2846]
50b

3048 Nite kim yapar bir kişi ḥammām
Aña ḥammām dir her kişi iy hümām[2847]

3049 Dimezler aña yalıñuz cāmekān
Ya maġsel yā külḫān dimezler hümān[2848]

3050 Üçünden 'ibāretdür ismi anuñ
İşit kim nicedürür resmi anuñ[2849]

3051 Girür evvel cāmekāna kim bu nās
Çıḳarup cümle anda ḳorlar libās[2850]

3052 Yalıncaḳ olup ṭutunurlar fuṭa
Girürler maġsele pes andan öte[2851]

[2841] Şeriatın hallerinin açıklaması hakkında bölüm.
[2842] MK1 50a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2843] MK1 50a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2844] MK1 50a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2845] MK1 50a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2846] MK1 50a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2847] MK1 50b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2848] MK1 50b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2849] MK1 50b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2850] MK1 50b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2851] MK1 50b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

3053 O maġselden ötesi külḥāndurur
Aña kim ki düşer ise yandurur[2852]

3054 Ḳaçan girse kişi aña iy ata
Yanar anda ne et ḳalur ne fuṭa[2853]

3055 Özün fānī ḳılup anda maḥv olur
Ne ḫoş temṣīl dürür bu kim eydülür[2854]

3056 O kim dimişdüñ aña cāmekān
Pes oldur bu ḫalḳa ḳoca mekān[2855]

3057 Aña kim gerekse girir oturur
Biraz içerüsi andan issi durur[2856]

3058 Girüp içerüde otursa biraz
Bayılur kişi anda ṭursa biraz[2857]

3059 Velī girse külḥāna nice olur
Dedügiydi anda yanar mahvolur[2858]

3060 Bu resme olupdur şerīʿat daḫı
Şerīʾat ṭarīḳat ḥaḳīḳat daḫı[2859]

3061 Olupdur üç ḳısım bu aḥḳam-ı şerʿ
Dinilür pes evvelkine ḥükm-i şerʿ [2860]

3062 İkincisine ḥükm veraʿ eydülür
Üçüncüsüne ḥükm-i sirād dinilür[2861]

3063 Ḥükm-i şerʿ ī ṭutar iş bu ʿavām
Ḳavlincedür işler anı ḫāṣ u ʿām[2862]

[2852] MK1 50b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2853] MK1 50b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2854] MK1 50b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2855] MK1 50b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2856] MK1 50b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2857] MK1 50b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2858] MK1 50b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2859] MK1 50b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2860] MK1 50b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2861] MK1 50b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2862] MK1 50b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

3064 Ḥükm-i veraʿ işit kim nicedürür
Bu ḥükm-ü şerʿ iden kim ol güççedür[2863]
51a
3065 O ḥükmü kim ḫāṣlar dutarlar tamām
Ki ṭāḳat getüremez buna ʿavām[2864]
3066 Bularuñ eli aña ḳanda ire
Ki ṣarrafıña olalar ol gevhere[2865]
3067 Denilmişdir ḥükmü sır üçüncisine
O daḫı nicedür iriş sırrına[2866]
3068 O ḥükmü ṭutarlar cümle ḫāṣṣe'l-ḫāṣ
Ki onlar olupdur Ḥaḳ ḳatında ḫāṣ[2867]
3069 Ṭutarlar anı enbiyā evliyā
Ricālü'l-ġaybi zühhādi etḳiyā[2868]
3070 Gel imdi iy maʿnāyı taṭbīḳ iden
Bu sözi işidüp de taṣdīḳ iden[2869]
3071 Eger ḥükmü şerʿ-ile ʿāmil iseñ
Şerīʿat umurunda kāmil iseñ[2870]
3072 Ṭarīḳat ehline uzatma diliñ
Cidāl itme olaruñla çek elin[2871]
3073 Ḥaḳīḳat ehline daḫı iy kibār
Olara da daḫil itmesen ki zinhār[2872]
3074 Taʿaddī itmegil ḥududdan ṣaḳın

[2863] MK1 50b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2864] MK1 51a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2865] MK1 51a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2866] MK1 51a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2867] MK1 51a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2868] MK1 51a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2869] MK1 51a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2870] MK1 51a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2871] MK1 51a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2872] MK1 51a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

Özüñ ẓālim olur ẓulümden ṣaḳın[2873]

Vemen yetʿadde hudūde'llāhi fe'ülāike hümü'ẓ-ẓālimūne illa[2874]

3075 Eger ẓālim olsaydı ḥāşā kişi

Bulur laʿnet kim Ḥaḳdan oñmaz işi[2875]

Elā laʿnetüllāhi ʿale'ẓ-ẓālimīn[2876]

3076 Şeriʿat ehli isen bekle edeb

Ṭarīḳat ḥaḳīḳat ḥaḳdur hep[2877]

3077 Eger ṭarīḳata başduñsa ḳadem

Edep bekleyüp olġıl ṣābit ḳadem[2878]

3078 Ṣaḳın daḫil eyleme bu şerʿ ehline

Kişinüñ nişānudur bu cehline[2879]

3079 Ḥaḳīḳat ehline uzatma diliñ

Eger varısa senüñ ʿaḳluñ biliñ[2880]

3080 İkisine daḫı münkir olmaġıl

Ṭarīḳiñ bilüp özüñi añlaġıl[2881]

51b

3081 Eger ḥaḳīḳat ehli oldun ise

Sen ol ʿālī menzili bulduñ ise[2882]

3082 Edeb bekle imdi ṣaḳın ki zinhār

Ḥaḳīḳat sırrını eyleme āşikār[2883]

3083 Şerīʿat ehline daḫil itmegil

[2873] MK1 51a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

[2874] وَمَنْ يَتَعَدَّ حُدُودَ اللهِ فَأُوْلَٰئِكَ هُمُ الظَّالِمُون (Allah'ın koydugu sınırları kim aşarsa, onlar zalimlerin ta kendileridir.) Bakara suresi 229. Ayet MK1 51a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

[2875] MK1 51a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

[2876] اَلَا لَعْنَةُ اللهِ عَلَى الظَّالِمين (Biliniz ki Allah'ın laneti zalimlerin üzerinedir.) Hud Suresi 18. ayet MK1 51a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

[2877] MK1 51a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

[2878] MK1 51a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

[2879] MK1 51a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

[2880] MK1 51a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

[2881] MK1 51a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

[2882] MK1 51b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

[2883] MK1 51b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

Ṭarīḳat ehline dil uzatmagıl[2884]

3084 Buları ḳoġıl ḥāline sen sen ol
Ki yoḫsa ki sen daḫı bul[2885]

3085 Gel imdi sen iş bunı taḥḳīḳ ḳıl
İnanġıl ʿinād itme taṣdīḳ ḳıl[2886]

3086 Şerīʿat ehli iseñ añla özüñ
Ṭarīḳat ehli iseñ açġıl gözüñ[2887]

3087 Fikr it yoḫsa ehl-i taḥḳīḳ misin
Gel bularuñ añladuñsa ḳamusun[2888]

3088 Şerīʿatden yine işit bir ḫaber
Beyān idelüm anı ḫoş muʿteber[2889]

3089 İken ḫub maʿānīdürür bu iy yār
Aña cān fidā kim bu sırrı ṭuyar[2890]

3090 Şeriʿat miṯāli süde benzerdi
Yiyenler alurlar üstünden ṭadı[2891]

3091 Ṭarīḳat daḫı benzerdi ġaymaġa
Ḥaḳīḳat miṯāli beñzerdi yaġa[2892]

3092 Şerīʿat yumurṭaya beñzer hemān
Ṭarīḳat anuñ kim aġıdur ʿayān[2893]

3093 Ḥaḳīḳat daḫı bil ol yumurṭanuñ
İçinde ṣarusı gibidür anuñ[2894]

3094 Şerīʿat Ḳur’an gibidür gözüñ aç

[2884] MK1 51b’de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2885] MK1 51b’de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2886] MK1 51b’de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2887] MK1 51b’de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2888] MK1 51b’de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2889] MK1 51b’de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2890] MK1 51b’de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2891] MK1 51b’de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2892] MK1 51b’de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2893] MK1 51b’de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2894] MK1 51b’de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

Ṭarīḳat içinde ṣanasın gömeç[2895]

3095 Ḥaḳīḳat içindeki bal gibidür

Miṯāli bularuñ hemān bil budur[2896]

3096 Nice buncalayın miṯāl iy hümām

Ki vardurur bu sāʿatde olmaz tamām[2897]

3097 Daḫı bu şerīʿat fener gibidür

İçinde şemʿi var yanar gibidür[2898]

3098 Bu īmān içinde anuñ şemʿadur

Yanar dāʾimā virdügi şuʿledür[2899]

52a

3099 Fener olmasa şemʿi tez söyünür

Fener muḥkem olaydı şuʿlelenür[2900]

3100 Şerīʿat benzer hem mektebḫāneye

Daḫı benzer hem ataya anaya[2901]

3101 Seni besler atañ anañ gibi ol

Niçün olasın pes bu şerʿa fużūl[2902]

3102 Hem aḳarsu gibidür yur kirleri

Daḫı pāk ider irdügi yirleri[2903]

3103 Pes imdi bu ṣuda yu kendözüñi

Arıd anda ẓāhir ḳılup özüñi[2904]

3104 Gel imdi şerīʿatda naḳış itmegil

Ḳoyup şerʿi yañlış yola gitmegil[2905]

[2895] MK1 51b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2896] MK1 51b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2897] MK1 51b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2898] MK1 51b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2899] MK1 51b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2900] MK1 52a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2901] MK1 52a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2902] MK1 52a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2903] MK1 52a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2904] MK1 52a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2905] MK1 52a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

3105 Şerī‘at issini elüñden ḳoma
Ḥaḳḳuñ ḥamdini hem dilinden ḳoma[2906]
3106 Sözümüz bunda kim ḳılalum tamām
Rūḥına şāri‘uñ ṣalāt ü selām[2907]
Bāb-ı fī beyānı aḥvālü’l-insān[2908]
3107 Gel imdi diñle iy insān-ı kāmil
Bu sözi añlamaġa ḳānī kāmil[2909]
3108 Yine söyleyelüm bir ḫoş ma‘ānī
Müşerref eyleyelüm cism ü cānı[2910]
3109 Bu insān nicedür şerḥ eyleyelüm
Göñülden ġuṣṣa’i ṭarḥ eyleyelüm[2911]
3110 Ḳılupdur Ḥaḳ Çalap insāna iḥsān
Vay insān illā insān illā insān[2912]
3111 Kişi insān olaydı vay no’laydı
Ne ḳadere irişe neler bulaydı[2913]
3112 Dinilür ṣūrette gerçi kim insān
Velī ma‘nīde benzer andan ḥayvān[2914]
3113 Ḥaḳḳ’uñ ḳatında insāndur mükerrem
Ferişţahlardan a‘lā daḫı a‘lam[2915]
3114 Ḳamu ḥayvānātdan ki daḫı cinden
Mükerremdür bu ādem cümlesinden[2916]
52b

[2906] MK1 52a’da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2907] MK1 52a’da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2908] İnsan hallerinin açıklaması hakkında bölüm.
[2909] MK1 52a’da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2910] MK1 52a’da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2911] MK1 52a’da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2912] MK1 52a’da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2913] MK1 52a’da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2914] MK1 52a’da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2915] MK1 52a’da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2916] MK1 52a’da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

3115 Diledi ḫalḳ ide insānı Mevlā
Virüp ʿizzet maḳāmın ide aʿlā[2917]

3116 Ḳıla ḳullarına anı ḫalīfe
İyde faż̧l u ʿaṭā aña vaẓīfe[2918]

3117 Nidā idüp buyurdı anda ol şāh
Didi kim melekler olun āgāh[2919]

3118 Bu dem bir kişi yaratsam gerekdür
Anı yirde ḫalīfe itsem gerekdür[2920]
İnnī cāʿilün fi'l-arḍı ḫalīfeten[2921]

3119 Melekler didiler kim yā İlāhī
Ki sensin cümle ʿālem pādişāhı[2922]

3120 Ol kim sen anı ḫalḳ eyleyesin
ʿAṭālar ḳılayın ḫoş ṭoylayasın[2923]

3121 İdiserdür olar dürlü fesādı
Fesādıyla çıḳarısarlar adı[2924]

3122 Ṣıyalar emriñi hem dökeler ḳan
Niçün ḫalḳ idesin anı iy ṣulṭān[2925]

3123 Oları ḳara ṭopraḳdan idersin
Saña ʿāṣī olalar hem ne dersin[2926]

3124 Bizi sevgil ki tesbiḥiñ iderüz
ʿİbādet eylerüz emrüñ ṭutaruz[2927]

[2917] MK1 52b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2918] MK1 52b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2919] MK1 52b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2920] MK1 52b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2921] إِنِّي جَاعِلٌ فِي الْأَرْضِ خَلِيفَةً (Ben yeryüzünde bir halife yaratacagım.) Bakara Suresi 30. Ayet
[2922] MK1 52b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2923] MK1 52b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2924] MK1 52b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2925] MK1 52b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2926] MK1 52b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2927] MK1 52b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

3125 Seni biz eylerüz tenzīhe taḳdīs

Ki yoḳdur işimüzde aṣla telbis[2928]

3126 Daḫı hem bizi nūrdan yaradursın

Kemāl ü ḳudretüñ iẓhār idersin[2929]

3127 Bular çün böyle virdiler cevābı

Buyurdı Ḥaḳ Çalap göñlü ḫiṭābı[2930]

Ḳāle innī aʿlemü mā lā taʿlemūn.[2931] ilā āyeh

3128 Didi ben bilürem siz ne bilürsiz

Baña ṭurduñuz mı ögüt virersiz[2932]

3129 Ol ādem şöyledür kim size anı

Odur kim muştulamaḳdur ki yaʿnī[2933]

53a

3130 Ben ululuġumla size muştularam

Size noʾldu kim böyle gördüñüz kim[2934]

3131 Size ger anı bağışlarsam ilmeñ

Ṣatarın dir isem ḳatıma gelmek[2935]

3132 Eger ʿāṣī olurlar ise olar

Size ne ḫavf baña ʿāṣī olurlar[2936]

3133 Olar işler fesādı gerçi kim çoḳ

Sizüñ ṭāʿatde hiç noḳṣānuñuz yoḳ[2937]

3134 Çün anlaruñ ṣuçun ʿafveyleyem ben

[2928] MK1 52b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2929] MK1 52b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2930] MK1 52b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2931] قَالَ اِنِّي اَعْلَمُ مَا لَا تَعْلَمُونَ (Allah da "Ben sizin bilmediginizi bilirim." Dedi.) Bakara Suresi 30. Ayet
[2932] MK1 52b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2933] MK1 52b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2934] MK1 53a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2935] MK1 53a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2936] MK1 53a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2937] MK1 53a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

Żarar no’la olara ṣuçlarından[2938]

3135 ʿİtāb idüp size ger ḫışm idem ben

Ne fāʾide size bu zühdüñüzden[2939]

3136 Olar çirkin deyü beni yerersiz

Ki kendüñüz güzel deyüp ögersiz[2940]

3137 Oları ben sevem çün kim dileyem

Ne deñlü çirkinse olmayalar kem[2941]

3138 Velākin sizi çün kim sevmeyem ben

Ne fāʾide size ḫūbluġıñızdan[2942]

3139 Netekim Yūsuf’uñ ḥüsnü cemālüñ

Bulupdur ol kemāl ender kemālī[2943]

3140 Atası gözsüz oldı aġlamaḳdan

Firāḳından anuñ zār eylemekden[2944]

3141 Zeliḫa da ʿāleme rüsvāy oldı

Dün ü gün kim işi āh ü zār oldı[2945]

3142 Anuñ her kim yüzün bir kerre görse

Düşüp uṣṣı giderdi aña irse[2946]

3143 Velī gör ḳardaşları neylediler

Dögüp sögüp ṣatup ḳul eylediler[2947]

3144 Melekler bu ḫiṭābı çün o sāʿat

İşidüp ḳorḳıya düşdi beġāyet[2948]

3145 Ḫüdā’dan ḳorḳuban ditreşdiler hep

[2938] MK1 53a’da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2939] MK1 53a’da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2940] MK1 53a’da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2941] MK1 53a’da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2942] MK1 53a’da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2943] MK1 53a’da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2944] MK1 53a’da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2945] MK1 53a’da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2946] MK1 53a’da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2947] MK1 53a’da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2948] MK1 53a’da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

Düşüben kendülerden geçdiler hep[2949]

3146 Helāk itdi nicesin ol dem Allāh

Neçesi tevbe idüp eyledi āh[2950]

53b

3147 Oları insāna ḫizmetkār ḳıldı

Bu insānuñ olar ḫuddāmı oldı[2951]

3148 Kimi rızḳın kimi ṣuyun getürürler

Bilüp ḳanda ise aña yetürürler[2952]

3149 Kimi gündüz anı ṣaḳlar belādan

Kimi yatacaġaz bekler ḳaẓādan[2953]

3150 Bu insāna olardur mā-ḥaṣal hep

Ḳul olup ḫizmet iden rūz ger şeb[2954]

3151 Her kim ol buñanuban kendözün görür

ʿĀḳibet ḫor ḫacīl olup ölür[2955]

3152 Her kim özün görüben faḫr-ile maġrūr ola

Ol durur nā-dān-ı aḥmaḳ anda yoḳ ʿaḳl bile[2956]

3153 Şād ise ġamgīn olur aʿlā ise ednā olur

Ḫor olur ol nā-ḳader maḥbūb olursa sevgülü[2957]

3154 Her kim bişe ḳıldı kendüye tevażżuʿ meskenet

Bula ʿizzet tā ebed olmaya aṣla ġayġulu[2958]

3155 Meskenet ḳıl iḫtiyār olmaḳ dilerseñ baḫtiyār

Pes ḥaḳīḳat kendözün miskīn görendürür[2959]

[2949] MK1 53a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2950] MK1 53a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2951] MK1 53b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2952] MK1 53b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2953] MK1 53b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2954] MK1 53b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2955] MK1 53b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2956] MK1 53b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2957] MK1 53b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2958] MK1 53b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2959] MK1 53b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

3156 Çalap insāna gör imdi ne ḳıldı
Anı ḫalḳ eyleyüp genc-ḥāne ḳıldı[2960]
3157 Varıp ol şāh aña elin degirmez
Bile yapup ve balçıġın yoġurmaz[2961]
3158 Velākin kendözü med eyleyeydi
Ki bir genc-ḫāne etmek dileyeydi[2962]
3159 Varup bir ḫālī̇ yeri ol bulur ḫoş
Ḳurbi'l-Ḥaḳ eliyle yürür ḫoş[2963]
3160 Yapar anı yalıñuz kendü anda
Kimesne hiç ḳomaz hergiz yanında[2964]
3161 Anuñ gey muḥkem eyler yapusını
Ḳoyar gencin kilitler ḳapusını[2965]
3162 Daḫı eyler ḳapuya bir ṭılsımı
Kimesne bilmeye hergiz bu resmi[2966]
3163 Anı bozup içeri girmeyeler
O gence tā ki el irgürmeyeler[2967]
54a
3164 Varuban her gün anı bürünür şāh
Baḳar bu gence yavlaḳ gözetür şāh[2968]
3165 Pes imdi ol Ḫüdāy-ı ferd içün
Ne tedbī̇r eyler işit ādem içün[2969]
3166 Ferişţahlara tiz itdi ḫiṭābı

[2960] MK1 53b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2961] MK1 53b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2962] MK1 53b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2963] MK1 53b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2964] MK1 53b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2965] MK1 53b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2966] MK1 53b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2967] MK1 53b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2968] MK1 54a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2969] MK1 54a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

Yitüp birden götürdiler türābı[2970]

3167 Anı ḳudret eliyle ḳırḳ gün Allāh

Yoġurup ḳıldı ṣāfī anı ol şāh[2971]

3168 Bütün bünyādını ḳıldı tamāmet

Düzledi iş bu cümle ḳadd ü ḳamet[2972]

3169 Ḳoyup gencini anda ḳıldı pinhān

Daḫı aña kilid urdı o sulṭān[2973]

3170 Kerāmet kilidin çün urdı aña

Daḫı hem bir ṭılsım ḳurdı aña[2974]

Ve ʿalleme evvela esmāe küllehā[2975] ila ayeh İnnehü kāne ẓalūmen cehūlā[2976]

3171 Melekler bu ṭılsımı gördi muʿcize

Ḳamusı anı görüp ḳıldı ʿāciz[2977]

3172 Ki zīra bu arada ʿaḳıl idrāk

Ṭaġılur ʿāciz olur cümle derrāk[2978]

3173 Çün evvel Ādem'i itmişdi taʿẓīm

Ḳamu ʿilmi aña itmişdi teslīm[2979]

3174 Dönüp didi ẓalūmen hem cehūlān

Ki yaʿnī bā-ẓalūmen bī-ʿālūmen[2980]

3175 Bu iki sözi kim buyurdı ol Rab

İkisine de Ādemdür muḫāṭab[2981]

3176 Ḫüdā bilmez midi evvel buyurdı

[2970] MK1 54a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2971] MK1 54a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2972] MK1 54a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2973] MK1 54a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2974] MK1 54a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2975] وَعَلَّمَ اٰدَمَ الْاَسْمَاۤءَ كُلَّهَا [(Allah, Adem'e) önce bütün varlıkların isimlerini ögretti.] Bakara Suresi 31. Ayet
[2976] اِنَّهٗ كَانَ ظَلُوْمًا جَهُوْلًاۚ (Çünkü o çoḳ zalimdir, çoḳ cahildir.) Ahzab Suresi 72. Ayet
[2977] MK1 54a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2978] MK1 54a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2979] MK1 54a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2980] MK1 54a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2981] MK1 54a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

Ve ʿalleme Ādeme illā esmāʾe didi[2982]

3177 Aña çün kendözü oldı ʿallem

Muʿallim ol olan olmazam ʿālim[2983]

3178 Yine zikr etdi anı cehl-ile ol

Ṭılısımdaki maʿlūm oldı maʿḳūl[2984]

3179 Anı bozmaġa çāre bulmadılar

Nedür içindekini bilmediler[2985]

54b

3180 Didiler yā İlāhī zü'l-celāli

Beyān itgil bize işbu muḫāli[2986]

3181 Ḫiṭāb irdi sizüñ aña biliñüz

İrişmez ben bilürem pes bilüñüz[2987]

3182 Bu dem siz idüñüz aña sücūdı

İdüp ṭaʿẓīm ululañ ol vücūdı[2988]

3183 Melekler secde itdiler tamāmet

Virildi Ādem'e ol dem ḫilāfet[2989]

3184 Mükerrem olup oldı ḳadir aʿlā

Müşerref ḳıldı anı Ḥaḳ Teʿālā[2990]

3185 Gel imdi insānsañ insānlıḳ eyle

Ki bildiñ ḥāli insānıñ çü böyle[2991]

3186 Bu insān ki ḫalḳ itmüşdürür Ḥaḳ

ʿAceb ḳılmuşdurur ḥālini yavlaḳ[2992]

[2982] MK1 54a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2983] MK1 54a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2984] MK1 54a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2985] MK1 54a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2986] MK1 55ab'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2987] MK1 55ab'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2988] MK1 55ab'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2989] MK1 55ab'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2990] MK1 55ab'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2991] MK1 55ab'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2992] MK1 55ab'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

3187 Anuñ biline bir ip ṭaḳdı uzun
İrgürdi aʿlāya ʿilliyyīn ucun[2993]

3188 Anı virdi ferişţahlar eline
Bir ucun daḫı esfel-i sāfilīne[2994]

3189 İrişdürdi daḫı ol ucunu da
Melekler eline virdi anı da[2995]

3190 Ḳaçan kibir eyleyüben ululansa
Ḥaḳḳ'a ʿāṣī oluban delülense[2996]

3191 Çekerler aşaġı yanından anı
Bulur tezcek ol esfel-i sāfilīni[2997]

3192 Ḳaçan ḳorḳup Ḫüdā'dan etse ṭāʿat
Tevaẓẓuʿ meskenet idinse ʿādet[2998]

3193 Çekerler yuḳarıdan anı fi'l-ḥāl
İrer aʿlāy-ı ʿilliyyīne derḥāl[2999]

3194 Olardur pes ḥaḳīḳat olan insān
İder Mevlā olara dürlü iḥsān[3000]

3195 Olardan ḳıl bizi daḫı İlāhī
Bulalum biz daḫı iḥsān-ı İlāhī[3001]

3196 İrişsün sözümüz bunda tamāmı
İrgürsin Ḥaḳ sizi dārü's-selāmı[3002]

55a

Bābü fī beyān-ı aḥvālü'r-rūḥ[3003]

[2993] MK1 55ab'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2994] MK1 55ab'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2995] MK1 55ab'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2996] MK1 55ab'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2997] MK1 55ab'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2998] MK1 55ab'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[2999] MK1 55ab'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3000] MK1 55ab'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3001] MK1 55ab'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3002] MK1 55ab'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3003] Rÿóun hallerini açıklayan bölüm.

3197 İşit imdi rūḥuñ aḥvālin daḫı
Ḳudret olduḳça deyelüm iy aḫı[3004]

3198 Rūḥ iledür her ḳımılduñ cümbüşüñ
Rūḥ iledür kim görürsin her işiñ[3005]

3199 Lī̇ki bilmez rūḥı kimse nitedür
Nicedür şekli diñlemez nitedür[3006]

3200 Nite kim bunı resūle ṣordılar
Bize rūḥdan cevāb vir didiler[3007]

3201 Didi kim rūḥ Ḥaḳḳ'uñ emrindendürür
Bu ḳımıldı ḥareket andandurur[3008]

3202 Ḫayrı şerri işleyen dutan ḳoyan
Ol durur alan viren yıḳan yapan[3009]

3203 Rūḥ gidicek cümle işler hep ḳalur
Bu tenüñ dirligi gider ten ölür[3010]

3204 Lī̇ki ḫayra rāżıdur ḫayrı sever
Şerri sevmez ider andan gey ḥazer[3011]

3205 Ger dir iseñ şerri niçün işler ol
Ḫayır işe rāżıdur çün işler ol[3012]

3206 Diñleñüz anūñ cevābın deyelüm
Ḥikmetini ḫoş beyān eyleyelüm[3013]

3207 Olsa bir ʿābid ü zāhid ḳişi
Ṭāʿat olsa dün ü gün Ḥaḳḳ'a işi[3014]

[3004] MK1 55a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3005] MK1 55a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3006] MK1 55a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3007] MK1 55a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3008] MK1 55a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3009] MK1 55a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3010] MK1 55a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3011] MK1 55a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3012] MK1 55a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3013] MK1 55a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3014] MK1 55a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

3208 Şöyle pāk olsa ki bir şehirde eger
Ḫınẓīr olsa andan gider muʿteber[3015]

3209 Yaḳın uġrayam aña da kim deyü
Yāḫud anuñ degdügin yiyem deyü[3016]

3210 Nā-gihān vardı meger kim ol kebīr
Kāfire ṭutuluban oldı esīr[3017]

3211 Bu kez iş bu zāhide vü ʿābide
Ḫınzīrin gütdürür aña iy dede[3018]

3212 Ger oñat gütmez ise kāfir urur
Ḳaçın demege ḫor yolı virür [3019]

55b

3213 Ḳorḳusundan ol ṭoñuz moçuḳların
Ḳoynuna yeñine ḳoyar herbirin[3020]

3214 Ancılayındur bu rūḥuñ ḥāli de
Şol kişiler kim fesād ü fısḳ ide[3021]

3215 Nefsi şol kāfirdür anuñ bī-gümān
Ṭatdı rūḥ ʿābid kim vermez amān[3022]

3216 Aña ḫınzīr gütdürür ol gündüz[ün]
Rūḥ anuñ elinden olmışdur zebūn[3023]

3217 Ḳorḳusından ne der ise ṭutar ol
Zār idüp her dem yanuban tüter ol[3024]

3218 Līki ḫayrı işledi gey bil ʿayān

[3015] MK1 55a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3016] MK1 55a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3017] MK1 55a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3018] MK1 55a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3019] MK1 55a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3020] MK1 55b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3021] MK1 55b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3022] MK1 55b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3023] MK1 55b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3024] MK1 55b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

Neye beñzer idelüm anı beyān[3025]

3219 Bir kişinüñ olsa bir ḥūb baḫçası

Daḫı hem olsaydı bir ḥūb maḥbūbı[3026]

3220 Sükker ü ḥulva alup gelseydi ol

Baḫçaya varmaḳlıġa ṭutaydı yol[3027]

3221 Getürüp dürlü ṭaʿām irse ḫoş

Baḫçaya maʿşūḳasıla girse ḫoş[3028]

3222 Varıban çayır çemenler üstüne

İkisi tenhā otursa pes yine[3029]

3223 Nicesi orta yere getürdiler

Ṣoḥbet idüp ikisi oturdılar[3030]

3224 Şol maḥalde nice bulur olur feraḥ

Rūḥ ḫayırda nice biñ bulur feraḥ[3031]

3225 Baḫcası yolu nedür rūḥuñ işit

Bu söze bir sen daḫı rūḥuñ işit[3032]

3226 Ḥac yolı daḫı mescid yolı

Kim olara Ḥaḳḳ'a maḥbūblar yolı[3033]

3227 Ṣāḫlara varmaḳ ziyāret ḳılmaġa

ʿİlim içün gitmeklige ʿālim olmaġa[3034]

3228 Hem ġazā itmege hem hasta ṣora

Daḫı Ḥaḳ içün seve dosta vara[3035]

3229 Hem ṣıla-i raḥim içün ʿazm ide ḫoş

[3025] MK1 55b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3026] MK1 55b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3027] MK1 55b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3028] MK1 55b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3029] MK1 55b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3030] MK1 55b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3031] MK1 55b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3032] MK1 55b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3033] MK1 55b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3034] MK1 55b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3035] MK1 55b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

Baḥçesi bulardur rūḥuñ uş[3036]

56a

3230 Daḫı bir baḫçası mesciddür anuñ

Varmaġa ol baḫçaya var mı yoluñ[3037]

3231 Etmegi ḥalvādurur oruç namāz

Ṭatludur dadın alan anı ḳomaz[3038]

3232 Yemişi tesbiḥ tilāvetdür iy yār

Beñzemez ol yemişe elma nar[3039]

3233 Daḫı hem bayram namāzı iy şebāb

Ṣanki ḳuzu etidür olmuş kebāb[3040]

3234 Ḥacca varmaḳla cenāze iy kebāb

Şol ṣuya beñzer ki çaġlayup aḳar[3041]

3235 Cumʿayıla dün namāzı bī̇-gümān

İkisi maḥbūbeye beñzer hemān[3042]

3236 Buña göre ġayrısını iy ʿamū

Var ḳıyās it iriş bu resme iy ulu[3043]

3237 Cümlesi rūḥuñ ġıdāsıdur bunuñ

Vir ġıdāsın bislegil imdi cānuñ[3044]

3238 Nitekim nefsüñ ġıdāsın bulmasa

Pes ölür nefis yemek içmek olmasa[3045]

3239 Rūḥıñı daḫı añar mısın ʿaceb

Yoḫsa hiç rızḳın ḳılmaz mısın ṭalep[3046]

[3036] MK1 55b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3037] MK1 56a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3038] MK1 56a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3039] MK1 56a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3040] MK1 56a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3041] MK1 56a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3042] MK1 56a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3043] MK1 56a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3044] MK1 56a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3045] MK1 56a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3046] MK1 56a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

3240 Eger ġıdāsın rūḥa daḫı virmeseñ

Ḫasta olur yā ölür irgü[r]meseñ[3047]

3241 Öldigi oldur ki olmasa tevvāb

Āḫiretde görür ol ḳatı ʿazāb[3048]

3242 Cehd it imdi rūḥuñı öldürmegil

Ruḥ ġıdāsın nefsiñe yidirmegil[3049]

3243 Daḫı rūḥuñ bir miṣālin işidüñ

ʿAḳlıñuz bu söze bir dem iş idüñ[3050]

3244 Şuña beñzer rūḥ ki bir ʿābid kişi

Varıdı dün ü gün ʿibādetle işi [3051]

3245 Ṭutdı kāfirler bunı ḳıldı esīr

Ellerinde ḥapis olup ḳıldı esīr[3052]

3246 Bunı kāfirler bu kez söger urur

Cebr ider dāʾimā ḥendeḳ ḳazdurur[3053]

56b

3247 Dilek eyler bu kişi ol kāfire

Kim namāz ḳılınca mühletçik vire[3054]

3248 Virir ol kāfir daḫı mühlet aña

Biline bir ip daḳar nidem saña[3055]

3249 Varur ol kişi ḳılur namāz

Tez çeker ipin yine kāfir ḳomaz[3056]

3250 Kim duʿā tesbiḥ ideyidi Ḥaḳḳ'a

[3047] MK1 56a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3048] MK1 56a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3049] MK1 56a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3050] MK1 56a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3051] MK1 56a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3052] MK1 56a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3053] MK1 56a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3054] MK1 56b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3055] MK1 56b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3056] MK1 56b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

Ḳomaz iletür tiz bıraġır ḥendeḳe[3057]

3251 Baʿ ẓısı bu deñlü daḫı mühleti

Virmez aña ider cevr ü miḥneti[3058]

3252 Līki şol vaḳit kim ṭuta ol kāfiri

Ḳul idine anı ḫoş ol dīn eri[3059]

3253 Döge anı kendü işin işlede

Yaz şol şerbes eyle olsa iy dede[3060]

3254 İmdi rūḥ şu zāhide beñzer iy yār

Nefsi kāfirdür anı ḳıldı şikār[3061]

3255 Menʿ ider ḳomaz ki ṭāʿat eyleye

Emrine Ḥaḳḳ'uñ iṭāʿat eyleye[3062]

3256 Şol kişi kim gire mescide içine

Ṭārlıġına ire çıḳınca yine[3063]

3257 Ḳılduġın daḫı ḫūżūr-ile ḳılmaya

Ne oḳuyup ne ḳoduġın bilmeye[3064]

3258 Göñül almaḳda vü ṣatmaḳda ola

Çarşuda pazarda yelmekde ola[3065]

3259 Ger imāma uyup imām verse selām

Tiz ḳaçar ḳalḳup yirinden ve's-selām[3066]

3260 Bir dem eglenmez ki tesbīḥe duʿ ā

Oḳuna hācetlerü oluna revān[3067]

3261 Cānı ḳayusı ölür tā kim çıḳa

[3057] MK1 56b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3058] MK1 56b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3059] MK1 56b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3060] MK1 56b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3061] MK1 56b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3062] MK1 56b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3063] MK1 56b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3064] MK1 56b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3065] MK1 56b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3066] MK1 56b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3067] MK1 56b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

Ṣanasın dirkildi temrenli oḳa[3068]

3262 Rūḥ anuñ belki ṭutulmuşdurur

Kāfir elinde esīr olmuşdurur[3069]

3263 Nefis kāfir anı ṭutmuşdur ey yār

Aña ḥendeḳ ḳazdurur leylü'n-nehār[3070]

57a

3264 Boġazına hem bir ip ṭaḳmışdurur

Tiz çeker elinde anı ṭutmuşdurur[3071]

3265 Ḳomaz anı kim ʿibādet eyleye

Ḫoş ḥużūrla Ḥaḳḳ'a ṭāʿat eyleye[3072]

3266 Mescide girse ḳapu gözler becid

Çıḳmaġa tez tez eyler cehd içün[3073]

3267 Zīra nefsüñ boynu baġlu ḳuldurur

Pes aña ḳul olanuñ ḥāli budur[3074]

3268 Līki şunlar ki namāz ḳılmaz ola

Mescide gelmekligi bilmez ola[3075]

3269 Ṣanki mescid anları otdur yaḳa

Ḳaçuban kelb gibi ıraḳdan baḳa[3076]

3270 Nefis şol kāfirdür anuñ kim ṭutup

Hiç aman virmez dünü güne ḳatup[3077]

3271 Kim namāz ḳılınca mühletçik irüp

Ḳoyuvirmez işledür miḥnet virüp[3078]

[3068] MK1 56b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3069] MK1 56b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3070] MK1 56b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3071] MK1 57a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3072] MK1 57a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3073] MK1 57a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3074] MK1 57a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3075] MK1 57a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3076] MK1 57a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3077] MK1 57a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3078] MK1 57a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

3272 Līki şunlar ki ʿibādetde durur
Ḫayır iḥsān ile ṭāʿatde durur[3079]
3273 Şöyledür rūḥı anuñ kim ṭutdı ḫoş
İş bu nefis kāfiri ḳul itdi ḫoş[3080]
3274 Ḳullanur başın döger anuñ tamām
Añladuñsa ger bu sözi ey hümām[3081]
3275 Ḳanḳısındansın bularuñ imdi gör
Özüñi fikr eyle bir mīzāna urur[3082]
3276 Bāḳi ḥālin buna göre añlaġıl
Cānıñı ḳurtarmaġa cehd eylegil[3083]
3277 Yā İlāhī rūḥumuz ḳurtar bizüm
Nefs-i şom elinden iş budur sözüm[3084]
3278 Bu arada āḫir olsun bu kelām
Cennet olsun diñleyenler maḳām[3085]
3279 ʿİbādet nicedür işit bil ey yār
Ḳılalum anı daḫı çün āşikār[3086]
3280 Pes imdi idüñüz Ḥaḳḳ'a ʿibādet
Varup tā kim bulasın anda rāḥat[3087]
57b
3281 ʿİbādet eyleyen bulur feraḥlar
Varup anda bulur cānı feraḥlar[3088]
3282 ʿİbādet ehlinüñ göñlü güdāz ṭolunur

[3079] MK1 57a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3080] MK1 57a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3081] MK1 57a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3082] MK1 57a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3083] MK1 57a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3084] MK1 57a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3085] MK1 57a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3086] MK1 57a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3087] MK1 57a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3088] MK1 57b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

Bulur raḥmet olur merḥūm maġfūr[3089]

3283 ʿİbādet ḳılmayan olur perīşān

Varıcaḳ anda olur işi efġān[3090]

3284 Ḳulınuñ hem ʿibādet itdügine

Düşüben ṭoġrı yola gitdügine[3091]

3285 Beyān eyleyelüm sen olġıl āgāh

Ne resmiyle sevinür diñle Allāh[3092]

3286 Eger ṭurup bir kişi ʿazm itse

Sefer eyleyüben bir yire gitse[3093]

3287 Giderek bir yere uġrasa issiz

İl ü gün yoḳ ṭaʿām yoḳ daḫı ṣusuz[3094]

3288 Şu yirde inüp ārām itse bir dem

Ki baġlayıḳosa kölicigin hem[3095]

3289 Şol ḳadar anda aña ġaflet irse

Uyusa uyanuban baḳsa görse[3096]

3290 Kölük gitmiş yalıñuz kendü ḳalmış

Anuñ ḳorḳduġı iş başına gelmiş[3097]

3291 Dirīġā deyüben çevre segirtdi

Bulamayup nice kim cehd itdi[3098]

3292 Arayu arayu anı üşendi

Ṣusuz aç ṭatlu cānından uṣandı[3099]

3293 Ki zīra ṣucıġazı azıcaġı

[3089] MK1 57b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3090] MK1 57b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3091] MK1 57b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3092] MK1 57b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3093] MK1 57b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3094] MK1 57b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3095] MK1 57b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3096] MK1 57b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3097] MK1 57b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3098] MK1 57b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3099] MK1 57b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

Kölükdeydi ḳamu hep azucaġı[3100]

3294 Didi yā Rabbi ḥālim no’lısardur

Muḥaḳḳaḳ bildi çün kim öliserdür[3101]

3295 Didi yā Rabbi varayın irişeyin

Kölücegim giden yere ireyin[3102]

3296 Oracıḳda öleyin dedi ṭurdı

Ol evvel ḳonducaġı yire vardı[3103]

3297 Yatup gözine uyḫu irdi yine

Uyanup çünki baḳdı gördi yine[3104]

58a

3298 Ṭurur kölük anuñ gelmiş ḳatında

Ḳamu esbāb daḫı arḳasında[3105]

3299 Neçesi sevinür ol kişi ol dem

Ḳalur mı göñlünde hiç zerrece ġam[3106]

3300 Çalap daḫı ḳulı ṭāʿat idicek

Şu resmiyle sevinür ṭutmaġıl şek[3107]

3301 Eger dirseñ kim Allāh sevinür mi

Bu ṭāʿatden aña bir nefʿ olur mı[3108]

3302 Günāh işleyicek ol yirinür mi

Günāhdan yā aña żarar olur mı[3109]

3303 Bu sözler gey ḫaṭādur iy bürāder

Ki hergiz yoḳdur aña nefʿ ile żar[3110]

[3100] MK1 57b’de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3101] MK1 57b’de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3102] MK1 57b’de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3103] MK1 57b’de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3104] MK1 57b’de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3105]MK1 58a’da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3106] MK1 58a’da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3107] MK1 58a’da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3108] MK1 58a’da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3109] MK1 58a’da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3110] MK1 58a’da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

3304 Münezzeh bilgil anı māsivādan
Sevinür didi kim nedür işit sen[3111]

3305 Ki yaʿnī ḳulunı sever demekdür
Muḥabbet veçhi üzere söylemekdür[3112]

3306 Netekim ol kişi kim ol zamān
Ki bulaydı kölücegini anda [3113]

3307 Aña yoġıdı andan sevgülürek
Daḫı yoġidi andan tuḥfe yekrek[3114]

3308 Ḫüdāya ʿibādetden yegregirek
Bilesiz tuḥfe yoḳdur sevgülürek[3115]

3309 Gel imdi Rabb'üñi sen de sevindür
ʿİbādet ḳıl Ḥaḳḳ'a fırṣat bugündür[3116]

3310 Ele fürṣat yine girü geçincek
Kişi bunda yine gelmez göçüncek[3117]

3311 Bu dünyā küllī bir sāʿatdür iy yār
Geçür ṭāʿat-ile imdi anı zinhār[3118]

Kemā ḳāle'n-nebiyyü ʿaleyhi's-selām e'd-dünyā Sāʿatü fe ḳāle baʿdehū fe caʿalehā ṭāʿa[3119]

3312 Daḫı bir ḫoş hikāyet söyleyelüm
İşidüñ anı da şerḥ eyleyelüm[3120]

[3111] MK1 58a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3112] MK1 58a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3113] MK1 58a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3114] MK1 58a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3115] MK1 58a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3116] MK1 58a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3117] MK1 58a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3118] MK1 58a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3119] الدنيا ساعه فاجعلها طاعه والنفس طماعه علمها القناعه (Dünyā bir saattir, bu yüzden itaat edin ve benlik inançla öğretilir.) MK1 58a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3120] MK1 58a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

3313 Meger bir ḫoca varıdı dünyāsı bol
Sefer iderdi her iḳlimlere ol[3121]
58b
3314 İrişdi Hind eline ḫoca bir gün
Diler kim ṭuta ḳumāşıyla yükün[3122]
3315 Meger bir ṭuducuḳ gördi igen ḥūb
Ḳafesinde oturur ġāyet de merġūb[3123]
3316 Ḳafesde söylenür destān oḳur ol
Kāh tesbīḥ ḳāhi Ḳur'an oḳur ol[3124]
3317 Göründüncek ḫoca bunı oldı ʿāşıḳ
Gönül virüp yolunda oldı ṣādıḳ[3125]
3318 Didi issine baña ṣat bunı sen
Bahāsın vireyin ne der iseñ ben[3126]
3319 Didi issi anı ṣatmazam iy yār
Gücüñ yetmez dilemegil yüri var[3127]
3320 Didi aña ḫoca iy Tañrı ḫaṣı
Kerem ḳıl ṣat nedür digil bahāsı[3128]
3321 Didi issi ḳamu esmā buñı sen
Virir iseñ virem bunı saña ben[3129]
3322 Ḳamu esbābını hep verdi aldı
Getürüben anı şehrine geldi[3130]
3323 Ḳodu ḫoş anı kendü ḫalvetinde

[3121] MK1 58a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3122] MK1 58b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3123] MK1 58b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3124] MK1 58b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3125] MK1 58b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3126] MK1 58b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3127] MK1 58b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3128] MK1 58b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3129] MK1 58b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3130] MK1 58b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

Gelüp dāʾim otururdı ḳatında[3131]

3324 Anı sükkerler-ile besler idi

Sever anuñla göñlün egleridi[3132]

3325 Oḳurdı ṭuducuḳ da dāsitānı

Sevinüyi işidüp ḫoca anı[3133]

3326 Gelüp çün ḫoca bir gün anı gördi

Bu ṭudī yatdı kehellige urdı[3134]

3327 Sükūt itdi dāsitān oḳumadı

Bayaġlayın ötüp şaḳımadı[3135]

3328 Melūl oldı ḫoca gitdi evine

Ṭurup yarındası çün geldi yine[3136]

3329 Yine gördi ki ṭuducuḳ ferāġat

Ḳılup yatur dilinde yoḳ belāġat[3137]

3330 Ṭuruban ḫoca yine gitdi ol gün

Gelüp yarındası gördi yine çün[3138]

3331 Oḳumaz ṭūtucuḳ hiç dāsitānı

Ḫışm idüben bu ḫoca aldı anı[3139]

59a

3332 Ocaḳda od yanardı biġāyet

Ḳafesiyle oda atdı o sāʿat[3140]

3333 Didi virdüm senüñ çün varımı ben

Hemi böyle idersin şimdi baḳ sen[3141]

[3131] MK1 58b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3132] MK1 58b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3133] MK1 58b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3134] MK1 58b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3135] MK1 58b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3136] MK1 58b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3137] MK1 58b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3138] MK1 58b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3139] MK1 58b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3140] MK1 59a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3141] MK1 59a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

3334 Bu kez feryād idüp eydür meded ḳıl

İy ḫoca yandum uş beni çıḳarġıl[3142]

3335 Aña hiç aṣṣı ḳılmadı o feryād

Yanup kül oldı oddan olmadı azād[3143]

3336 Pes imdi bildiñüzse iş bu ḥāli

Bunuñ gibidür insānuñ miṯāli[3144]

3337 Buları Ḥaḳ Çalap ṣatun alupdur

Bahası bunlaruñ cennet olupdur

İnnallāha eştera min el-mü'minīne enfüsehüm ve emvālihümü'l-cenne[3145]

3338 Diler kim eyleyeler ḫayr ü iḥsān

Daḫı oḳuyalar tesbiḥ u Ḳur'ān[3146]

3339 Dün ü gün eyleye Ḥaḳḳ'a iṭā'at

Seve bunları ol Mevlā beġāyet[3147]

3340 Velākin ḳılsalar bunlar firāġat

'Aceb midür iderse ḫışm-ı eṯet[3148]

3341 Çalap ḫışm itmeden gör açmayıncaḳ

Ḥaḳḳuñ emrin ṣımaḳdan ḳaçmayıncaḳ[3149]

3342 Oda atıncaġaz ḫışm eyleyüben

Saña aġır baha ṣaydum deyüben[3150]

3343 Ne aṣṣı ide pes ṣoñraki feryād

Yanar oda külini ṣavurur bād[3151]

[3142] MK1 59a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

[3143] MK1 59a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

[3144] MK1 59a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

[3145] اِنَّ اللهَ اشْتَرٰى مِنَ الْمُؤْمِنِينَ اَنْفُسَهُمْ وَاَمْوَالَهُمْ بِاَنَّ لَهُمُ الْجَنَّةَ (Şüphesiz Allah, mü'minlerden canlarını ve māllarını, kendilerine verecegi cennet karşılıgında satın almıştır.) Tevbe Suresi 111. Ayet. MK1 59a'da bulunan bu ayet MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

[3146] MK1 59a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır. Bu beyit metinde iki kez yazılmıştır.

[3147] MK1 59a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

[3148] MK1 59a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

[3149] MK1 59a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

[3150] MK1 59a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

[3151] MK1 59a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

Ḳavlühū teʿālā ebṣarnā ve semiʿnā ferciʿnā naʿmel ṣāliḥan innā mūḳinūn[3152]

3344 ʿİbādet ḳıl imdi Ḥaḳḳ'a ʿibādet
Ṣaḳın eyleyeyin dime ferāġat[3153]

3345 Ki yoḫsa sen de oda atılursın
İy miskīn no'lduġuñ ol vaḳit bilürsün[3154]

59b

3346 İlāhī ṣaḳla ḫışmıñdan bizi sen
Raḥīm ḳıl yarlıġa cümlemüzi sen[3155]

3347 Ne deyem bundan artuḳ ben cevāb
Deyem vallāhü aʿlem bi'ṣ-ṣevāb[3156]

Bābü fī beyānı aḥvāli'l-Ḳıyāme[3157]

3348 Ḳulaḳ ṭut imdi bir dem söyleyelüm
Ḳıyāmet ḥālini şerḥ eyleyelüm[3158]

3349 Anuñ vaṣfı ḳaçan dile gelür āh
Didi "şeyʾün ʿāẓīm" aña Allāh[3159]

3350 Velākin baʿżı vaṣfından dinilsün
Beyān olsun bu dem ḫoş idünülsün[3160]

3351 Ḳıyāmet ḳopmaġuñ evvel nişānı
Resūl dir çıḳa bir od bī-gümān[3161]

3352 Süre bu ḫalḳı maġribden tamāmı
İlede meşriḳe hem ḫāṣ u ʿāmı[3162]

[3152] رَبَّنَا اَبْصَرْنَا وَسَمِعْنَا فَارْجِعْنَا نَعْمَلْ صَالِحًا اِنَّا مُوقِنُون [(Rabbimiz) gördük ve işittik; şimdi bizi geri çevir, salih bir amelde bulunalım, artık biz gerçekten kesin bilgiye inananlarız.] Secde Suresi 12. ayet. MK1 59a'da bulunan bu ayet MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

[3153] MK1 59a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

[3154] MK1 59a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

[3155] MK1 59b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

[3156] MK1 59b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

[3157] Kıyamet hallerinin açıklaması hakkında bölüm.

[3158] MK1 59b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

[3159] MK1 59b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

[3160] MK1 59b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

[3161] MK1 59b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

[3162] MK1 59b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

3353 Eger kim çoḳ dimişlerdür rivāyet
Hele bu sözdürür meşhūr rivāyet[3163]

3354 İre İsrāfīl'e emr-i İlāhī
Deye aña duʿā kim pādişāhı[3164]

3355 Eyā İsrāfīl imdi ünfüḫ ṣūrı
Ki yaʿnī irdi vaʿde ṣurı sen ur[3165]

3356 Hemān dem İsrāfīl'e ura ṣurı
Ḥaḳḳ'uñ emrinde ḳılmaya ḳuṣūrı[3166]

3357 Deye kim ol ḳıyāmet iy ḫalāyıḳ
Kopusar bilmiş oluñ bellü bayıḳ[3167]

3358 Añılcaḳ ura pes çalmaya ḳatı
Ki tā virmeye bu ḫalḳa memātī[3168]

3359 Ṭola ṣavtından anuñ cümle gökler
Daḫı yerler deñiz ṣular vü iñiler[3169]

3360 Ṣanarlar göklerüñ bendi üzildi
Daḫı bu yedi ḳat gökler büzüldi[3170]

3361 Ḳamu ḫalḳ olalar bī-hoş ḫayrān
Düşeler yire olup küllü sekrān[3171]

60a

3362 Yedi gün yedi gece yata bunlar
Olalar işbu heybetden zebūnlar[3172]

[3163] MK1 59b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3164] MK1 59b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3165] MK1 59b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3166] MK1 59b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3167] MK1 59b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3168] MK1 59b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3169] MK1 59b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3170] MK1 59b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3171] MK1 59b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3172] MK1 60a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

3363 Bıraġa ḥamlini cümle ḫavātin

Bularda ḳalmaya bir ʿaḳlı bütün[3173]

Ḳavlühū ve teżeʿu küllü zāti ḥamlin ḥamlehā ve tera'n-nāse sükāra[3174]

3364 Çü ḳalḳup göreler ʿālem yerinde

Yine yüriyeler işlü işinde[3175]

3365 Daḫı arturalar fısḳ u fesādı

Ḳılalar zevḳ u ʿişret birle şādı[3176]

3366 Bular görmiş-iken şu deñlü heybet

Ḫüdādan itmeyeler ḫavf u ḫaşyet[3177]

3367 Giçeydi yıl aradan çü müddet

Neye irişe imdi diñle ṣoḥbet[3178]

3368 Çalap emr ide İsrāfīle derḥāl

Deye ḳuvvetle ṣūrı sen bu dem çal[3179]

3369 Hemān İsrāfīl ol dem heybetle

Ura ṣūrı biġāyet ḳuvvet-ile[3180]

3370 Yer ile gökler anuñ heybetinden

Daḫı yirler ol anuñ heybetinden[3181]

3371 Ola şol yüce ṭaġlar pāre pāre

Uvanup ola şöyle pāre pāre[3182]

3372 Yedi ḳat yerde hep canlu ne kim var

[3173] MK1 60a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

[3174] وَتَضَعُ كُلُّ ذَاتِ حَمْلٍ حَمْلَهَا وَتَرَى النَّاسَ سُكَارٰى وَمَا هُمْ بِسُكَارٰى وَلٰكِنَّ عَذَابَ اللهِ شَدِيد (İnsanları sarhoş görürsün; hâlbuki onlar sarhoş degillerdir. Ne var ki Allah'ın azabı çoú şiddetlidir.) Hac Suresi 2. ayet MK1 60a'da bulunan bu ayet MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

[3175] MK1 60a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

[3176] MK1 60a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

[3177] MK1 60a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

[3178]MK1 60a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

[3179] MK1 60a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

[3180] MK1 60a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

[3181] MK1 60a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

[3182] MK1 60a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

Ḳıra ol ün birin ḳomaya deyyār[3183]

3373 Çıḳa yidinci gökden melekler

Ḳomaya kim ṭolayıdı felekler[3184]

3374 Meger ʿarşı götürenler kim ancaḳ

Buyura ol zamān ʿAzrāʾīl'e Ḥaḳ[3185]

3375 Ala cānların anlaruñ tamāmı

Ḳala pes dört melek ancaḳ yana mı[3186]

3376 Ki Cebrāīl ve Mīkāʾīl'dür anlar

Hem İsrāfīl ʿAzrāʾīl'dür anlar[3187]

3377 Çalap ʿAzrāʾīl'e ide ḫiṭābı

Eyit göklerde kim ḳaldı cevābı[3188]

60b

3378 Deye ʿAzrāʾīl ol dem yā İlāhī

Ki sensin cümle ʿālem pādişāhı[3189]

3379 Hemān bir dördümüz ḳalduḳ deye ol

Deye çün kim bu sözi Tañrıya ol[3190]

3380 Deye cānını Cebrāīl 'üñ sen

Daḫı Mīkāʾīl'üñ İsrāfīl'üñ sen[3191]

3381 Ala cānların anlaruñ hemān ol

Daḫı virmeye bir sāʿat zamān[3192]

3382 Naẓar ḳıl yiryüzine ingil imdi

Kimse var mı anda görgil imdi[3193]

[3183] MK1 60a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3184] MK1 60a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3185] MK1 60a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3186] MK1 60a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3187] MK1 60a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3188] MK1 60a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3189] MK1 60b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3190] MK1 60b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3191] MK1 60b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3192] MK1 60b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3193] MK1 60b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

3383 Kimse var mı anda daḫı gör sen
Büyük küçük eger çirkin aḥsen[3194]

3384 İne ʿAzrāʾīl ol dem yiryüzüne
Kimse hiç görünmeye gözine[3195]

3385 Göre bu dünyā ḫalḳı cümle ölmiş
Ḳamu altun gümüş dökülü ḳalmış[3196]

3386 Sarāy evler issiz ḳalmış ḳumāşlar
Aġu olmuş o ṭatlu ṭatlu aşlar[3197]

3387 Bu dünyāya dün ü gün dürişenler
Ḳalbe şöhret verişüp alışanlar[3198]

3388 Bularuñ işleri hep bāṭıl olmuş
Ḳamu bildiklerin bular yanılmış[3199]

3389 Yedi ḳat yere dek ʿAzrāʾīl ine
Naẓar ḳıla bularuñ her birine[3200]

3390 Göre cānlıdan aṣla yoḳ kimesne
Ki ḳalmamış hiçbir cānlı kimesne[3201]

3391 Daḫı yedinci göge dek çıḳa ol
Ki cānlı ḳalmamış hergiz baḳa ol[3202]

3392 Deye ʿAzrāʾīl iy ḳahhār-ı muṭlaḳ
Yaradılmışda uş ben ḳaldum ancaḳ[3203]

3393 Żaʿīf ḳuluñ ḳalıpdur melekü'l mevt
Ölüp cümle kim yir gök ehl-i ḳuvvet[3204]

[3194] MK1 60b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3195] MK1 60b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3196] MK1 60b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3197] MK1 60b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3198] MK1 60b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3199] MK1 60b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3200] MK1 60b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3201] MK1 60b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3202] MK1 60b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3203] MK1 60b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3204] MK1 60b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

3394 Deye ʿAzrāʾīl’e ol dem o sulṭān

Ḫaber vermedi midi saña Ḳurʾān [3205]

61a

Küllü men ʿaleyhā fān ve yebḳā veçhü Rabbüke[3206] ilāyeh

3395 Var uçmaġıla ṭamu arasında

Ṭurup alġıl deye cānınu sen de[3207]

3396 Hemān ʿAzrāʾīl ol dem vara anda

Ṭura uçmaḳla ṭamu arasında[3208]

3397 Şu deñlü çaġıra cānın alurken

Ölüm acısını anda görürken[3209]

3398 Eger yir gök ehli ṣaġ öleydi

Anuñ çaġırduġından hep öleydi[3210]

3399 Pes ol daḫı çü teslīm eyleye cān

Ḳala bāḳī hemān ol yüce ṣulṭān[3211]

3400 Çalap güfte gele ol vaḳit ʿayānı

Deye dünyā no’lduñ ehlüñ ḳanı[3212]

3401 Ḳanı ol aḳçe pula ṭapanlar

Bunca mülkler sarāy evler yapanlar[3213]

3402 Ḳanı ol gümüşe cānın verenler

Ḳanı altuna īmānın virenler[3214]

3403 Ḳanı ol cemʿ iden dürlü ḳumāşı

[3205] MK1 60b’de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

[3206] كُلُّ مَنْ عَلَيْهَا فَانٍّ وَيَبْقٰى وَجْهُ رَبِّكَ ذُو الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ (Yer üzerinde bulunan her canlı yok olacaktır. Ancak azamet ve ikram sahibi Rabbi’nin zâtı bâki kalacaktır.) Rahman Suresi 26-27. Ayet. MK1 61a’da bulunan bu ayet MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

[3207] MK1 61a’da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

[3208] MK1 61a’da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

[3209] MK1 61a’da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

[3210] MK1 61a’da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

[3211] MK1 61a’da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

[3212] MK1 61a’da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

[3213] MK1 61a’da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

[3214] MK1 61a’da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

Ḳoyan dünyā yolunda cān u başı[3215]

3404 Ḳanı ata binüp gögüs gerenler

Neçe miskīnlerüñ ḫaṭırın irenler[3216]

3405 Ḳanı ol dünyāya benüm diyenler

Baña ʿāṣī olup emrüm ṣıyanlar[3217]

3406 Ḳanı gelsün baña virsün cevābı

Deyüp ol dem Ḫüdā ide ḫiṭābı[3218]

3407 Cevāb gelmeye birinden ki ol dem

Cevāb kendü vere Allāh'ü aʿẓam[3219]

Ḳavlühū teʿālā limeni'l-mülk el-yevmü lillāh el-vāhidü'l-ḳahhār[3220]

3408 Deye mülk benimdür baḳayım ben

Ḳamu ʿālemlerüñ ḫallāḳıyam ben[3221]

3409 Ḳamu maḫlūḳ ḳahr itdüm tamāmet

İrişmez baña hergiz mevt ü afat[3222]

61b

3410 Issuz ḳala bu dünyā şöyle ḳırḳ yıl

Nice olısar andan ṣoñra işitgil[3223]

3411 Bulutlar gele Ḥaḳ emriyle mevfūr

Yaġa erler menisi gibi yaġmur[3224]

3412 Yaġa ḳırḳ gün ṣudan yeryüzü ṭola

[3215] MK1 61a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3216] MK1 61a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3217] MK1 61a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3218] MK1 61a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3219] MK1 61a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3220] لِمَنِ الْمُلْكُ الْيَوْمَ لِلّٰهِ الْوَاحِدِ الْقَهَّارِ [Bugün mülk ve hükümranlık kimindir? *(Herkes ve her şey şöyle cevap verip haykıracaktır:)* Bir olan, Kahhâr olan Allah'ındır.] Mümin Suresi 16. Ayet. MK1 61a'da bulunan bu ayet MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3221] MK1 61a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3222] MK1 61a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3223] MK1 61b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3224] MK1 61b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

Deriñligi on iki arşūn ola[3225]

3413 Çü yire ṣoruşa ṣu cümle bite

Bu ḫalḳ yirden nebāt miṯlinde bite[3226]

3414 Çalap emr ide Cebrāīl dirile

Daḫı Mīkāʾīl İsrāfīl dirile[3227]

3415 Daḫı ʿAzrāʾīl diri ḳıla Ḥaḳ

Bulara ol ferd-i muṭlaḳ[3228]

3416 Veya kim ṭuruñ uçmaġa varuñ siz

Buraġ u tāc u hülle hem aluñ siz[3229]

3417 Livaʾi ḥamdi alup götürün siz

Ḥabībim ḳabrine tiz yetürüñ siz[3230]

3418 Varalar ḳabrine irgürmek içün

Yirinden Aḥmed'i ṭurġurmaġ içün[3231]

3419 Gezeler yiryüzi varmış ḫarāba

Ḳarışmış od ṣuya ve ṭaş türāba[3232]

3420 Ṣoralar yire kim ḳabri Muḥammed

Nerededür dü ʿālem faḫri Aḥmed[3233]

3421 Yir iñleyüp deye ʿaḳlum mı ḳaldı

Bu heybedden benüm uṣṣūm mı ḳaldı[3234]

3422 Anı ben bilmezem amma çıḳıñ siz

Yuḳarı göklere daḫı baḳuñ siz[3235]

3423 Ḳaçan kim göresiz bir nūr-ı eşvaḳ

[3225] MK1 61b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3226] MK1 61b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3227] MK1 61b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3228] MK1 61b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3229] MK1 61b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3230] MK1 61b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3231] MK1 61b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3232] MK1 61b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3233] MK1 61b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3234] MK1 61b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3235] MK1 61b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

İrişmişdür ucı ʿarşa digin çāḳ[3236]

3424 Mübārek ḳabri oldur bilüñ anuñ

Ḫaza anuñ sevdügi ol görgülü cānı[3237]

62a

3425 Bular yir didiginleyin ḳılalar

Resūlüñ ḳabrini anda bulalar[3238]

3426 Otura dördi dört yanında anuñ

Mübārek ḳabrinüñ faḫr-i cihānuñ[3239]

3427 Şol ḳadem ḳılasız ḳıl nidāsı

Ki yirden ḳaldura ol muḳtedāyı[3240]

3428 Deye İsrāfīl iy nefs-i muṭahhar

Olupdur uş bugün oldur maḥşer[3241]

3429 Yiriñden ṭur Ḥaḳḳuñ emriyle deye

Nidā idüp çün ol dem böyle deye[3242]

3430 Yiriden ṭopraġın silküben Aḥmed

Ṭura ol dem Ḫüdā dostı Muḥammed[3243]

3431 Baḳar dört yanına bunları göre

Nedür bu ḥāl deyü Cibrīl'e ṣora[3244]

3432 Deye bugün ḳıyāmet günüdür bil

Resūle böyle çünki Cibrīl[3245]

3433 İşidüp āh idüp aġlaya o şāh

Deye kim ümmetim nice oldı eyvah[3246]

[3236] MK1 61b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3237] MK1 61b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3238] MK1 62a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3239] MK1 62a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3240] MK1 62a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3241] MK1 62a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3242] MK1 62a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3243] MK1 62a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3244] MK1 62a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3245] MK1 62a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3246] MK1 62a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

3434 Aña Cebrāīl ide yeme teşvīş

Ḳabrime ümmetüñ çün ḫayır ola iş[3247]

3435 Daḫı bu yir içinde yatur anlar

Ki ḫaşr olmadı sinde yatur anlar[3248]

3436 Saña Rabb'üñ selām itdi ṭurasın

Geyüp ḥulle ve başa tāc urasın[3249]

3437 Buraġa süvār olup varasın

Varuban ʿarşuñ altında ṭurasın[3250]

3438 Geye ḥulle egnine ol dem ol

Ura tācını hem yine ol[3251]

3439 Gide ʿarşdan yaña binüp Buraġa

Tura anlar daḫı ṣola ṣaġa[3252]

3440 Hem ardınca ve öñünce gideler

Ḥabībüllāha ʿizzetler ideler[3253]

3441 Livāʾi ḥamdi elde götüreler

Resūlullāhı ʿarşa yitüreler[3254]

62b

3442 Pes İsrāfīl'e andan Ḥaḳ buyura

Üçüncü ṣūrı İsrāfīl'e ura[3255]

Ṯümme nüfiḫa fīhi uḫrā fe izā hüm ḳıyāmün yenẓurūn[3256]

3443 Çün ura çıḳa ṣurdan ḳamu cānlar

[3247] MK1 62a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3248] MK1 62a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3249] MK1 62a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3250] MK1 62a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3251] MK1 62a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3252] MK1 62a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3253] MK1 62a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3254] MK1 62a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3255] MK1 62b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3256] ثُمَّ نُفِخَ فِيهِ أُخْرٰى فَإِذَا هُمْ قِيَامٌ يَنْظُرُونَ (Sonra ona bir daha üflenir, bir de bakarsın onlar kalkmış bekliyorlar.) Zümer Suresi 68. ayet

Yıġıla bal arısı gibi anlar[3257]

3444 Ḳamu gökler arası ṭola cāndan

Tenin bulagele her biri andan[3258]

3445 Bular her biri cismine gelince

Geçe yetmiş yıl aradan bulunca[3259]

3446 Bu cānlar gireler çün tenlerine

Ḥayāt ire bu ḫalḳuñ her birine[3260]

3447 Şu deñlü çoḳ ola kim baḳ ḥisābı

İşidüñ çoḳluġından siz cevābı[3261]

3448 Çalap buyura yir yazı giñişde

Niceñiz işbu dünyāca giñ ide[3262]

3449 Bu ḫalḳ şöyle ola bir terkeşe oḳ

Ḳoyuban aña ṭoldursayıdı çoḳ[3263]

3450 Yir olmasa bir oḳçaġaz ṣıġacaḳ

Hemān öyle ola bu yir daḫı çāḳ[3264]

3451 Arası şarḳıla ġarbuñ çü ṭola

Biñ ayaḳ bir ayaḳ üstüne gele[3265]

3452 Güneş evvelki göge ine ol dem

Daḫı yüzün beri dönüp toġa hem[3266]

3453 Gör nūr ol şimdi dördünci gökden

Yönün daḫı aġar vü ṭoġar andan[3267]

3454 O vaḳtın ḳaynaya başlarda beyni

[3257] MK1 62b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3258] MK1 62b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3259] MK1 62b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3260] MK1 62b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3261] MK1 62b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3262] MK1 62b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3263] MK1 62b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3264] MK1 62b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3265] MK1 62b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3266] MK1 62b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3267] MK1 62b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

Bu ḫalḳ unudalar hep özlerini[3268]

3455 Er erligini bilmeye o sāʿat

Daḫı ʿavratlıġın bilmeye ʿavrat[3269]

3456 Biribirinüñ yüregi oynaduġın

İşide başda beyni ḳaynaduġın[3270]

3457 Başı ḳabaḳ yalın ayaḳ yalıncaḳ

Ṭuralar isside bu ḫalḳ ṣalıncaḳ[3271]

63a

3458 Dökeler terlerin hem tenlerinden

Bular uṣana ṭatlu cānlarından[3272]

3459 Kimisi der içinde ġarḳ olasar

Fiġān zār u feryādlar ḳılalar[3273]

3460 Bular ḳurtulmaġa bulmaya çāre

Ḳalalar her biri ʿāciz bī-çāre[3274]

3461 Naẓar irişmeye Ḥaḳ'dan bulara

Ṭuralar nice müddet pes iy yāre[3275]

3462 Ḥaḳḳ'a yalvarup eydeler İlāhī

Ki sensin cümle ʿālem pādişāhı[3276]

3463 Dükendi ṣabır gitdi ḳuvvetimüz

Bizüm bu miḥnete yoḳ ṭāḳatimüz[3277]

3464 Ḥisāb itgil bizi yā Rabbi deyeler

Bular çün kim bu resme söyleyeler[3278]

[3268] MK1 62b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3269] MK1 62b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3270] MK1 62b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3271] MK1 62b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3272] MK1 63a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3273] MK1 63a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3274] MK1 63a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3275] MK1 63a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3276] MK1 63a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3277] MK1 63a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3278] MK1 63a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

3465 Buyura ol zamān Cibrīl'e Mevlā
İriş tiz Mālike der Ḥaḳ Teʿālā[3279]

3466 Getürsin ṭamuyı maḥşer yirine
İşim var ʿāṣīlerüñ her birine[3280]

3467 Vara Cebrāʾīl ol dem Mālik'e ḫoş
Ola Mālik Cibrīl'e gözi ṭūş[3281]

3468 Deye Mālik eyā Cebrāʾīl nedür ḥāl
Deye Cebrāīl añа bu ḥāl-i fi'l-ḥāl[3282]

3469 Zebānilere emir ide gelüñ siz
Yuların ṭamunuñ ele aluñ siz[3283]

3470 Ṭamunuñ ola yetmiş biñ yuları
Zebāniler ele ala oları[3284]

3471 Ṭuta her birin yetmiş biñ Zebānī
Getürmek isteyeler yaʿnī anı[3285]

3472 Şu deñlü olalar heybetlülükde
Büyüklükde daḫı ḳuvvetlülükde[3286]

3473 Eger birine buyursayıdı Ḥaḳ
Yidi ḳat yiri ḳalduraydı muṭlaḳ[3287]

3474 Yidi ḳat yiri gögi ḳalduraydı
Götürüben omuzuna uraydı[3288]

63b

3475 Üşüp ṭamuyı ḳaldurmayalar

[3279] MK1 63a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3280] MK1 63a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3281] MK1 63a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3282] MK1 63a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3283] MK1 63a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3284] MK1 63a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3285] MK1 63a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3286] MK1 63a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3287] MK1 63a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3288] MK1 63a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

Yerinden zerre ayırmayalar[3289]

3476 Ḫüdā bir kerre eydegil iy ṭamu

ʿAzāb itgil bu ʿāṣīlere ḳamu[3290]

3477 Yirinden götürüle ṭamu şol ḳadem

Daḫı ḳıjġura kükreye ve hem-dem[3291]

3478 Anuñ gürüldüsüni işideler

Bu ḫalḳ imdi işit ne iş ideler[3292]

3479 Ki beş yüz yıllıḳ yoldan anı işidüp

Bükeler billerin uṣları gidüp[3293]

3480 Yaḳın gele ṭamu çün kim göreler

Düşüben cümle yüz yere uralar[3294]

Yevme yenżuru'l-mer'ü min aḫīhi ve ümmühü ve ebīhi ve ṣāḥibehū ve benīhi ilayeh[3295]

3481 Ḳaça ata ana ʿayallerinden

Oġul ḳız ata vü analarından[3296]

3482 Ḳaça biri birinden ḫışım ḳardaş

Dost eş yāranı sevgülü yoldaş[3297]

3483 Deye ḫalḳ cümlesi nefsī vü nefsī

Düşe her birisine cān ḳayusı[3298]

3484 Velī ol Ḥaḳ Teʿālā'nuñ ḥabībi

Muḥammed dertlü cānlaruñ ṭabībi[3299]

[3289] MK1 63b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3290] MK1 63b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3291] MK1 63b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3292] MK1 63b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3293] MK1 63b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3294] MK1 63b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3295] يَوْمَ يَفِرُّ الْمَرْءُ مِنْ اَخِيهِوَاُمِّهِ وَاَبِيهِوَصَاحِبَتِهِ وَبَنِيهِ (İşte o gün kişi kardeşinden, annesinden, babasından, eşinden ve çocuklarından kaçar.) Abese Suresi 34-35-36. Ayetler. Metinde ayet kısmen yanlış yazılmıştır. MK1 63b'de bulunan bu ayet MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3296] MK1 63b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3297] MK1 63b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3298] MK1 63b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3299] MK1 63b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

3485 Gezer maḥşerde ol yalın ayaḳcuḳ

Mübārek başı daḫı ola açuḳ[3300]

3486 Deye vay ümmetī vay ümmetī ol

Ki ide ümmetine himmeti ol[3301]

3487 Gele heybetle ḫalḳ üstüne ṭamu

Dileye kim yuda bunları ḳamu[3302]

3488 Şol ḳadem aña ḳarşu vara Aḥmed

Ṭamuyı ṭurġıra anda Muḥammed[3303]

3489 Deye kim cehennem üskün üskün

Yāḫud yaḳ ümmetim içün beni bugün[3304]

3490 Bu ḫalḳ içre benüm ümmetlerüm var

Bu dem anlar benden şefāʿat umar[3305]

64a

3491 Tek ümmetlerümi yaḳma varup sen

Olar geçsün beni yaḳ yanayın ben[3306]

3492 Ṭamu eyde iy ʿālem faḫri server

Olara sen olasın çünki rehber[3307]

3493 Oları ben ḳaçan yaḳsam gerekdür

Velī odum söyündürdüñ ıraḳ ṭurur[3308]

3494 Senüñ nūruñ odum söyündürürdür

Kerem it kim yā Muḥammed ıraḳ ṭur[3309]

3495 Zehī sulṭān-ı aʿẓam rūḥ-ı insān

[3300] MK1 63b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3301] MK1 63b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3302] MK1 63b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3303] MK1 63b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3304] MK1 63b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3305] MK1 63b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3306] MK1 64a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3307] MK1 64a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3308] MK1 64a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3309] MK1 64a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

Dü ʿālem mefḫar-ı maḥbūb-ı yezdān[3310]

3496 Ṭamuya Ḥaḳ Teʿālā eyde emir

Bular hep üstüñe uġrayısardur[3311]

3497 Ne işiñ varısa anda iresin

Çün işide ṭamu ḥaḳḳuñ nidāsın[3312]

3498 Ṭamu sākin ola emr ide hādī

Cehennem üstüne ḳuruñ ṣırāṭı[3313]

3499 Ṭamu üzre ṣırāṭı tez ḳuralar

Daḫı mīzānı anda gereler[3314]

3500 Terāzüye ḳoyalar ide ḫaber

Ḳoyuban ṭartalar ḫayrı ve şerri[3315]

3501 Eger ḫayruñ aġır gelse zī-devlet

Bulasın ʿişr u zevḳ dürlü niʿmet[3316]

3502 Eger şerrüñ aġır gelse iy yāre

Düşüben yanısarsın anda nāra[3317]

3503 Eger ḫayr-ıla şer gelse berāber

Olur aṣḥāb aʿraf iy birāder[3318]

3504 Olar yaʿnī ne uçmaġa varurlar

Ve ne ḫōd ṭamuya varup girürler[3319]

3505 Nice yıllar aralıḳda ṭuralar

Velākin ṣoñra uçmaġa gireler[3320]

3506 Ḥisābın kendü ide ol gün Allāh

[3310] MK1 64a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3311] MK1 64a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3312] MK1 64a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3313] MK1 64a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3314] MK1 64a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3315] MK1 64a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3316] MK1 64a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3317] MK1 64a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3318] MK1 64a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3319] MK1 64a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3320] MK1 64a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

Ḳamu ḳullarına şek ṭutmaz Allāh[3321]

3507 Ḥisābı şöyle ider kim eger ḳul

Ḫayr u şer ne işlese zerrece ol[3322]

64b

3508 Ḥisāb olur birisi żāyiʿ olmaz

Kimesne ḥaḳḳı hiç kimsede ḳalmaz[3323]

3509 Bu sözden añlañuz anı hemān siz

Bu söz kim söylerem ṭutmañ gümān siz[3324]

3510 Ḥazan yapraġı kim düşer aġaçdan

Gör olucaḳ bilürsin ḫōd anı sen[3325]

3511 Şunuñ üstüne düşünden uçan Ḥaḳ

Alıvire altındaġına muṭlaḳ[3326]

3512 Ḳıyās it ġayrısını buna göre

Var imdi dirlik eyle aña göre[3327]

3513 ʿAzīzim imdi aḥvāli ḳıyāmet

Alan çoḳdur beyān olmaz bu sāʿat[3328]

3514 Yürekler dökicidür bu ḳıyāmet

ʿAyıblar açıcıdur ol ḳıyāmet[3329]

3515 Resūlullāh meger gele o sāʿat

Ḫalāṣ ide bizi ḳıla şefāʿat[3330]

3516 Dilerüz bize ola dest-gīr ol

Olavuz tā ki ḥażretde ki maḳbūl[3331]

[3321] MK1 64a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3322] MK1 64a'da bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3323] MK1 64b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3324] MK1 64b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3325] MK1 64b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3326] MK1 64b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3327] MK1 64b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3328] MK1 64b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3329] MK1 64b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3330] MK1 64b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3331] MK1 64b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

3517 İlāhī ol ḥabībü ḥürmetiçün
Daḫı sen pādişāhuñ ʿizzeti çün[3332]
3518 Ḍalāletden ıraġ it vir hidāyet
Ḥabībüñ eylesüñ bize şefāʿat[3333]
3519 Şefāʿat ḳılmazısa ger bize ol
Ḳatuñda yirimüz olamaya maḳbūl[3334]
3520 İlāhī sürmegil bizi ṭapuñdan
Nereye varalum gidüp ḳapuñdan[3335]
3521 Müyesser eyle faẓluñla rıżāñı
Bize raḥmet ḳılup göster yaḳañı[3336]
Bābü fī beyānı aḥvālü'l-meşāyiḫ raḥimehümüllāh[3337]
3522 Gel ḳulaḳ ṭut imdi iy ġāfil kişi
Gelmesün bu ṣoḥbete cāhil kişi
65a
3523 İdeyim bu dem meşāyiḫ ḥālini
Açalum anuñ mübārek ḫālini
3524 İmdi iy dost Ḥaḳḳ'a olduñsa yaḳın
Azdurur anları şeyṭānü'l-laʿīn
3525 Ḳorḳ Ḫüdā'dan imdi iy ehli yaḳīn
Didi vallāhü yuḥibbü'l-müttaḳīn
3526 Ḥaḳ sevüp virsün ḳadr-i refiʿ
Hem resūlullāh saña olsun şefīʿ
3527 Mürşide evvel gerek ṭabʿı selim
Ḥüsnü ehil ola daḫı ḥalīm
3528 Hem teväżżuʿ meskenet ehli ola

[3332] MK1 64b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3333] MK1 64b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3334] MK1 64b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3335] MK1 64b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3336] MK1 64b'de bulunan bu beyit MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.
[3337] Meşayihlerin hallerini açıklayan bölüm. Bu bölüm MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

Gönlü ṣāfī merḥamet ehli ola

3529 Müşfiḳ ola gözleri yaşlu ola

Her neye baḳar ise ʿibret ala

Ḥikāyet Beyāzid Bisṭānī raḥmetü'l-lāhi aleyh[3338]

3530 Nite kim geldi ḥikāyetde ḫaber

Ḫoş ḥikāyetdür mübārek muʿteber

3531 Bāyezidi Bestānī bir gün emīn

Gider idi ol sulṭānü'l-ʿārifīn

3532 Yaḳınına uġradı bir itcegez

Etegin tez kendüye çekdi bu kez

3533 Anda ṭurdı bir zamān fikr eyledi

Daḫı fürḳat itdi yavlaḳ aġladı

3534 Ṣordılar yārenleri ol dem aña

İy velīler serveri no'ldı saña

3535 Didi kim şol itcegez itdi suʾāl

Ḥāl diliyle söyledi köpecük maḳāl

3536 Baña eydür söylegil yā Bāyezid

Etegüñ benden niçün çekdüñ becid

3537 Anı murdār ola dir iseñ iyʿazīz

Yedi kez yurusañ ḫōd olur temīz

65b

3538 Ger ul[ul]anduñusa vay ḥāliñe

Dünyā ṣuyı fāʾide vermez aña

3539 Mütekebbirlik göñül murdārıdur

Anı dünyā ṣuyı ḳaçan arıdur

3540 Tevbe idüp gözyaşı dökmek gerek

Anuñ-ile anı pāk itmek gerek

[3338] Beyazıd-ı Bistani Hikāyesi Allah'ın rahmeti onun üzerine olsun. Bu hikāye MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

3541 Mütekebbirler Ḥaḳḳ'uñ düşmānıdur
Pes ululanmaḳ ʿaceb ne maʿnīdür
3542 Böyle didi itcegez çün kim baña
Söyleyüben daḫı dedüm aña
3543 Bu ḳadar ʿilmüñ çoḳ var iy itcegez
No'la kim bizi ḳabūl itseñ bu kez
3544 Senüñle dün ü gün ḥāldaş olup
Yürüseydük böylece yoldaş olup
3545 Böyle deyincek baña eydür ol it
Neyderem yā Bayezīd sözüm işit
3546 Pes ulu şaḫsın gey muʿteber
Ḫalḳ ayaġuña düşüp eliñ öper
3547 Ben ḫōd bir itim ururlar dögüben
Ayaġum ṣırlar ḳovarlar sögüben
3548 Derd-mendüm hem yine ḫor ḫaḳīr
Bir pulum yoḳ daḫı miskīnem faḳīr
3549 Ḳanda yoldaş olısarsın sen baña
Yüri var iy Bāyezīd var vaḳtıne
3550 Çün baña ol itcegez böyle didi
ʿĀciz oldum beni mülzem eyledi
3551 Anuñ içün aġlar idüm ben dedi
Ḥāli yeg oldı anuñ benden dedi

Ḥikāyet-i Nūḥ-ı Āḥir[3339]

3552 Daḫı bir yerde giderdi bir gün ol
Cümle yārenleri ile pür uṣūl
3553 Gördi ḳatı ḳonmış bir degirmen daşını
Yatur anda ṭurdı görincek anı

[3339] Bu hikāye MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

66a

3554 Egledi anda ṭavaḳḳuf bir zamān
Daḫı yine aġladı ol dem revān
3555 Şol ḳadar aġladı bi-ḫoş oldı ol
Çünki yine kendözine geldi ol
3556 Ṣordular no'ldı saña iy cān u dil
Ne sebebden aġladuñ bir söylegil
3557 Didi ol ṭaşı ki ben gördüm hemān
Söyledi ḥāl diliyle ol zamān
3558 Didi kim yā Bāyezīd baḳġıl baña
Ne deyiserem ṭutġıl baña
3559 Ben ezel bir ṭaşıdum muḥkem idüm
Bir yüce ṭaġda yatup ṭurur idüm
3560 Geldiler baña külünkler urdılar
Vaṭanımdan kesiben ayırdılar
3561 Yondılar baña izler ḳıldılar
Orta yerimi oyuban ayırdılar
3562 İletdiler bir yire beni hem yine
Ḳodılar bir ṭaşı benüm üstüme
3563 Ṭurmayup fır dönerdi her zamān
Baña zaḥmetler iderdi her zamān
3564 Ḥaḳ Teʿālā yarı ḳıldı ve nidem uş
Rāḥat oldum şimdi oldu vaḳtüm ḫoş
3565 Çünki bu ṭaşdan bu sözi diñledim
Ḥālimi fikr eyleyüben añladım
3566 Bir uvaḳ ṭaş ḥāli yeg benden dedi
Anuñ içün aġlaram şu ben dedi
3567 Cümle yārenleri de aġlaşdılar
Gözlerinden ḳanlu yaşlar ṣaçdılar

3568 Sen gör imdi evliyānuñ ḥālini
Nicedür fikir eylegil efʿālini
3569 İy ʿazīzim imdi işitgil sözüm
Ayaġuñ ṭopraġıdur çirkin yüzüm
3570 Buña beñzer mi görelüm ḥāliñi
Beñzer ise ṭutalum elüñi
3571 Cānumuz ḳurbān idelüm yoluna
Düşübeni ḫoş gidelüm yoluna
66b
3572 Yoḫsa kim geydüñ meşāyiḫ ḫırḳasın
Bu mı maḳṣūduñ ki ḫalḳı ḳırḳasın
3573 Aḳçe pul virene ʿizzet idesin
Her ḫuṣuṣda anları gözedesin
3574 Ḫoş aña birlerle ḳoşasın başı
Gözüñe görünmeye degme kişi
3575 Geydügüñ yidügüñ ilden yeg ola
Yürüyesin şādımān güle güle
3576 Böyle iseñ uş işit benden cevāb
Añladum kim yoḳdur işiñde ṣevāb
3577 Olmamışsın sen meşāyiḫa refīḳ
Belki yol urucusın yürüdüñ ṭarīḳ
3578 Tüm ḳaṣduñ yoḫsa geydüñ kisveyi
Kim ḳılacaḳ saña dürlü ʿizzeti
3579 Faḫr idesin uluyum şeyḫam deyü
Ṣalınasın egnüñe alup cübbeyü
3580 Yā Bāyezīd'den ulu olduñ mı kim
Ya anuñ bulduġunı bulduñ mı kim
3581 Anlaruñ ḥāli bize bürhāndurur
Daḫı dertli cānlara dermāndurur

3582 Pes işitmediñ mi anı iy kişi
Nice oldı Belʿam Bāʿur işi
3583 Şol ḳadar olaydı iy Muʿteber
İderdi oturduġı yirden naẓar
3584 ʿArşa dek ne varısa görür idi
Ẓāhir ü bāṭını bilür idi
3585 Gökde uçardı müridleri anuñ
Bir muḳarreb ḳulıyıdı Tañrınuñ
3586 Bilmezem ne ṣuç ne günāh işledi
Ḥaḳ Teʿālā aña gey ḫışm eyledi
3587 Dirler ama uydı ʿavrat sözine
Meyl idüp dünyāya ḳıydı özine
3588 Sürdi dergāhdan anı ḳahhār-ı Ḥaḳ
Ṣaḳlaġıl ḳullarıñ iy ġaffār-ı Ḥaḳ
3589 Yā İlāhī ṣaḳla ḫāṣ olanları
Daḫı şol ḫāṣṣe'l-ḫāṣ olanları
67a
3590 Ḥażretüñe şol yaḳın olanları
Ṣaḳla ḫışmıñdan Çalabum anları
3591 Anlara şeyṭānuñ şerri irmesüñ
Daḫı bu şom nefis el irgürmesin
3592 Her birinüñ menzilin itgil yüce
İrmesün noḳṣān olara zerrece
3593 Enbiyāya evliyāya olsun selām
Hem ricalü'l-ġayba ḳuṭba ves-selām
3594 Hem meşāyiḫ rūḥına ebrāra hem
Cümlesine raḥmet it zü'l-kerem
3595 Anlaruñ yüzi ṣuyına bize de
Raḥmet it söz āḫir olsun burada

3596 Pes ne deyem bundan artuḳ ben cevāb

Eydürem vallāhü aʿlem bi’ṣ-ṣevāb

Bābü fi beyān-ı aḥvāli’l-ʿulemā’i raḥimehümüllāh[3340]

3597 İşit iy ʿālim fāżıl kāmil

Olup ʿālim olan ʿilmiyle ʿāmil

3598 Çalap ʿālimleri medḥ eylemişdür

Kelāmında añuban söylemişdür

3599 Bular hem enbiyānuñ vārişidür

Bu ḫalḳ cümle bularuñ dirisidür

3600 Ḫüdā ʿālimleri kendüm-ile bile

Añuban zikir itdi meleklerile

Şehidallāhü ennehū lā ilāhe illā hüve’l-melā’iketü ve ülü’l-ʿilmü ilāyeh [3341]

3601 Velī her ʿālime olmaz bu ʿizzet

Virilmez bu saʿādet iş bu devlet

3602 Niceler ṣūretā ʿālimdür iy cān

Velākin ol durur ki hem çü şeyṭān

3603 Oḳur ṭutmaz ḳılur durur fesādı

Hemān dünyādur ʿilminden murādı

3604 İderler kibri ve ʿucubi ʿilmile ol

Ṣanur kim anuñile ola maḳbūl

67b

3605 İder zīnet düzer dürlü libāsın

Vurur nefse dün ü gün hevāsın

3606 Ḫımāra beñzer ol kim arpayı pul

Yir içer yük götürmez yürümez yol

3607 Bu veçhile olan ʿālimleri Ḥaḳ

[3340] Alimlerin hallerin açıklayan bölüm. Bu bölüm MK2 ve TBMM nüshalarında bulnmamaktadır.
[3341] Ali İmran Suresi 18. Ayet.(Allah melekler ve adalaeti yerine getiren ilim sahipleri, ondan başka ilah olamdığına şahitlik etmişlerdir.

ʿUḳūbet idiserdür anda muṭlaḳ

3608 Aña daʿvacı ola yarın ʿalemi

ʿİlmi ḫaṣım olana müşkil degil mi

3609 ʿİlmiyle irişür ol Ḥaḳḳ'a kişi

ʿİlmile bitürürler her bir işi

3610 ʿİlimdür cümle şeyün reh-nümāsı

ʿİlim mürġıdurur devlet hümāsı

3611 Çalap şeyṭāna göre ne ḳılupdur

Anuñ ḥāli bire bürhān olupdur

3612 Pes evvel ol şu deñlü ʿālim idi

Ḳamu ʿilmi aña küllī maʿlūm idi

3613 Budur ḥāli ki iderdi iṭāʿat

Dün ü gün Ḥaḳḳ'a iderdi ʿibādet

3614 Ḳamu ṭāʿati yüzüne uruldı

Ki merdūd oldı dergāhdan sürüldi

3615 Ne ṭāʿat ola sende ne ʿibādet

İdinesin ʿucbile kibri ʿādet

3616 Nice ola ki fikir it ḥāliñi sen

Bilürsin ḫōd ne söylemek gerek ben

3617 Aña ʿucbile kibri gör ne ḳıldı

Ki laʿnet irdi dergāhdan sürüldi

3618 İderdi ʿucbile faḫri meger ol

Olupdı ʿilmine maġrūr meşġūl

3619 Tevażżuʿ meskenet bilmez idi ol

Bu ʿilmi ḥilmile ḳılmazıdı ol

3620 Gel imdi meskenet bilmekligi ol

Kendüñe ʿādet eyle olma maġrūr

68a

3621 Cidāl itme düşüp bu ḳıyl u ḳāle

Edeb ögren yanaş bir ehl-i ḥāle

3622 Nite kim eydülüpdür bir ḥikāyet

İgen gökçek ḥikāyetdür biġāyet

3623 İşit ʿālim daḫı nice olurmış

Zehī devlet bulan nice bulurmuş

3624 Bir ālim varıdı kāmil ü ʿāḳil

Anuñ üstüne yoġıdı hiç fāżıl

3625 Olaydı ol zamānuñ muḳteżāsı

Ḳamu ḫalḳuñ olaydı iḳtidası

3626 Evine oḳudı bir kişi anı

Deñeye yaʿnī kim ol görklü cānı

3627 Didi efendi gel bize gidelüm

Ṭaʿām ḥāżır olupdur ekil idelüm

3628 Didi no'la ṭuruban varalar ḫoş

Evinüñ ḳapusına irdiler ḫoş

3629 Ev issi içerü şol ḳadem

Girü çıḳdı didi vallāhü aʿlem

3630 Ṭaʿām nesne yoġumış evde der ol

Yüri efendi ol işiñe meşġūl

3631 Bu ʿālim didi kim ʿazzākümüllāh

Deyüp gitdi tevekkelnā ʿalallāh

3632 Biraz gitmişken yine çaġırdı

Ev issi yine ardından ḳaġırdı

3633 Dedi gel var yiyelüm varımış niʿmet

Ve hem eyleyelüm senüñle ṣoḥbet

3634 Dönüp anda yine geldi şol ḳadem

Ev issi yine girdi içeri hem

3635 Çıḳup didiñ yemek hiç yoġımış

Ḥayıf saña ben çaġırmasam yeg imiş

3636 Ḳızmaz dir güle güle bu ʿālim
Didi gel bize de varalum yiyelüm
3637 Añaru gitdi çün ol Tañrı dostı
Yine çaġırdı yine bu ev issi
68b
3638 Didi efendi kim gel varımış gel
Dönüp geldi yine ol rūḥ-ı ekmel
3639 Gelincek bu kişi eydür ʿazīzim
Ṣımaduñ nice kim dedümse sözüm
3640 Seni ben imtihān itmişidüm dir
Seni bilmek içün idi bu tedbīr
3641 Bu kez bildüm ki dostısın Ḫüdānıñ
Daḫı sen vāriṣisin enbiyānuñ
3642 O ʿālim aña eydür neyledüm ben
ʿAceb göresin iy kişi bunı sen
3643 Benüm bu itdügüm bir it de ider
Çaġırsañ gelir ḳovsañ varı gider
3644 Hüner oldı kim nefsim müslimān
İdeydüm tā ki raḥm ideydi Rahmān
3645 Olıcaḳ şöyle olsun ʿālim işde
Elüñ var mı senüñ de gör bu işde
3646 Şular kim ʿāmil ola ʿilmiyle
Muvāfiḳ ide ʿilmi ḥilmiyle
3647 Ḳamu insüñ ve cinnüñ yekregidür
Olar ḳul gibidür bunlar begidür
3648 İlāhī ṣaḳla ʿālim ḳullaruñ sen
Uyup şeyṭāna azmaḳdan dilerin
3649 Dilerüz hem bizi daḫı kerem ḳıl
Saña sevgülü ḳullarıla ḳopar ḳıl

3650 Tamām eyleyelüm bunda cevābı

Deyüp vallāhü aʿlem bi’ṣ-sevābı

Bundan aşağı bend er-Ricāl atlu bir kitāb bu nedür ḥikāyet evvel budur[3342]

3651 Diñle saña eydeyin bir ḫoş ḫaber

Ol ḥabībü müsteʿā[n] ol muʿteber

3652 Otururdı bir gün evde ol żiyā

Enbiyālar tācı şāh-ı aṣfiyā

3653 Ḥasan ile Ḥüseyin ol nev-civān

Oḳumaḳdan geldi bunlarda iy cān

69a

3654 Gelübeni boynuna ṣalındılar

Başımuzuñ tācısan sen dediler

3655 Aldı server ol ikisi dizine

Bir naẓar ḳıldı bularıñ yüzine

3656 Didi yā ḳürreʾil-ʿaynī eyleñüz

Ḳurʾān okuñ işideyin sözüñüz

3657 İy ciger-köşem oḳuñuz diñleyem

Ümmet-içün āh idem bir iñleyem

3658 Başlayup oḳudular bunlar hemān

Diñledi server anı birbir iy cān

3659 Eyledi ol dem muḥabbet bunlara

Ḥüs[ey]ni āġzından öpdi iy yāre

3660 Ḥüseyni ḳaldurup boynundan öper

Oḫşayuban bunlaruñ ṣırtın yapar

3661 Diñlegil gör neyledi ol zü’l-celāl

Gönderüp Cebrāīl ol lā-yezāl

3662 Tiz irişdi Cebrāīl ol servere

[3342] Bu bölüm MK2 ve TBMM nüshalarında bulnmamaktadır.

Maḥşerüñ şāhı cihānuñ rehbere

3663 Ḥaḳ Teʿālā dedi ṣarı göñlegi

Ḥasan'a geydürsin ol ādem begi

3664 Aġzından öpdügiçün ben anı

Gör nicesi ḳabż idem andan cānı

3665 Kim aña aġu içürem zehrile

Baġrı pāre pāre aġzından gele

3666 Dedi yā server işitgil kim yine

İş bu ḳızıl göñlegi Ḥüseyin'e

3667 Geydür anı ol şehīd olsa gerek

Baġrı biryān ṣusuzın ölse gerek

3668 Boġazından öpdügüñ çün anı sen

Keseler başın anuñ bil iy ḥasen

3669 Bu ḳara göñlegi sen gey anlaruñ

Mātemin eyle ol iki cānlaruñ

3670 Dostu dostdan ayuranuñ göresin

Böyle olur añlaġıl iy hem-nişin

69b

3671 İşidüp server anı oldı melūm

Didi bularuñ ṣuçı ne yā Cebrāʾīl

3672 Bir āvaz geldi dedi ol yā resūl

Niçün olmaz işimüzde bilmiş ol

3673 Ne diler isem işlerim ṣorma baña

Diñleyem diyeyim yā Muḥammed saña

3674 Niçün öpdüñ oḫşaduñ anları sen

Añlamaz bilmez mi ṣanduñ anı sen

3675 Niçün ḳılduñ göñlüñi benden ıraḳ

Anuñ içündür bulara bu firāḳ

3676 Kim ki göñlin ayıra benden iy yār

Yevmü āḫir ḳılısardur āh u zār

3677 ʿĀşıḳ Ḥaḳ yerine dünyā sevgisin

Ṭolduruban sen Ḥaḳḳ'ı unudasın

3678 İmdi göñlüñ ayırmaġıl Ḥaḳ'dan ṣaḳın

İster iseñ aña olmaġı yaḳın

3679 Māluña ehlüñe maġrūr olmaġıl

Bunları anla senüñdür ṣanmaġıl

3680 Vay saña bulara göñil veresin

Ne defʿ eyleye yüzüñüñ ḳarasın

3681 Yevmi maḥşerde dedi ḫālüñ no'la

Diñle Rabb'üñ senüñ ile ne ḳıla

3682 Deye kim Tañru'ñ degülem senüñ

Tiz getürüñ sevdügin anda bunuñ

3683 Getüreler anda senüñ sevdügüñ

Ṭāʿati terk idüp aña uyduġuñ

3684 Deyeler Tañruñ budur sevdüñ bunı

Haylarduñ unudup dün ü gün

3685 Di ḫalāṣ itsün o seni ṭamudan

Ḫor olısarsın o günde ḳamudan

3686 Yā İlāhī göñlümüz ḳılma ıraḳ

Cānımuzı ʿışḳıña iyle ṭuraḳ

3687 Ḳılma maḥrūm ḥażretüñden yā ġanī

Ḥaşir idicek bizi ol maḥşer güni

70a

3688 Ḳulları gök işidür cürm ü ḫaṭā

Pādişāhum raḥmetüñ eyle ʿaṭā

3689 İşit ne deyeyin diñlerseñ iy cān

Vefāsuzdur bilürsin iş bu devrān

3690 Feraḥ olma yüzüñe güldügine

Zehri ṣunar teraḥḥum ḳılduġına

3691 Virür bir nice göñile murādın

Sekr idüp haylar eyler cihādın

3692 Ve illā sırrıla dişin biler ol

Ṣoñıcı döndürüp yere çalar ol

3693 Ḳoyup gider yerinde milk ü mālın

Gel imdi gör no'lısar añla ḥālin

3694 Görüp ehlin ʿayālin ḳılar efġān

Göñül ġamgīn cigerler ola biryān

3695 Ḳala boynun burup maʿṣūm çocuḳlarıñ

Kim ola ḥālini ṣora bu bularuñ

3696 O bin bir zaḥmetile irgüregüñ māl

Ṭaġıla ḳalmaya birisi derḥāl

3697 Ḥalalısa virisersin ḥisābı

Ḥarām ise görisersin ʿazābı

3698 Çıḳaralar seni ḫalḳ ortasına

İledeler teneşir taḫtasına

3699 Açalar sırtıñı ḫalḳuñ içinde

Yatasın bir yaḳasız biz içinde

3700 İledeler seni ḳabriñ içine

Ki örtüp dönücek ol dem ḳaçına

3701 Gele Münkir Nekīr ol demde saña

Görüben ḳalasın bunları ṭaña

3702 Ṭaġılup gide ʿaḳluñ olmasa yār

Tefekkür ḳıl bu sözi iy kişi var

3703 Suʾāl ide saña ol da anlara

ʿİnāyet eyle yā Rabbi ölenlere

3704 Bularuñ gözi gökdür ḳara yüzi

Hemān raʿd ünine beñzerdür sözi

70b[3343]

71a

3705 Cevābın veremeyesin ol suʾāliñ
İşit böyle olısar anda ḥālüñ
3706 Ḥaḳḳ'a lāyıḳ ʿamel ḳılduñsa bunda
Cevābın veresin ḳara günde
3707 Eger ḳul olduñsa nefsüñe sen
Bulamazsın inan Allāh'dan eman
3708 ʿAzāb eyleyeler saña siniñde
Muʿazzeb olalar ḳonşuñ yanuñda
3709 Geliser saña ol çirkin ʿamelüñ
Binüp üstüñe ol ṣormaya ḥālüñ
3710 Deye kim sen baña dāʾim binerdüñ
Ḫalāyıḳa yavuz ṣatu ṣatarduñ
3711 Bineyim üstüñe tā rūz-ı ḳıyāmet
Ḳılaram ben seni ḫalḳa melāmet
3712 Ṭamudan ḳapu açalar sinüñe
Cefālar ḳılalar ṭatlu cānuña
3713 Ḳalasın ḥaşr olınca zār ü giryān
Ciger biryān olısar diñle bir yan
3714 Nice ola işit maḥşerde ḥālüñ
Saña düşmān olısar mülk ü māluñ
3715 Ḥelāl ise ḥisābı ola āsān
Ḥarām ise ḳatı düşvārdur iy cān
3716 Yaşlar gele ol görür gül yüzünden
Ḫalāyıḳlar biri ola özünden
3717 Niçesinüñ bitişi ola nūrlu

[3343] Yazmada 70b sayfası 59b ile aynı oldugu için tekrar yazılmamıştır.

Kimisinüñ ḳara kimisi kirlü

3718 Oḳuyasın aluban anu sen

Ne kim itdüñ içinde bulasın sen

Elyevme naḫtimü ʿalā efvāhihim ve tükellimünā

Eydīhim ve teşhedü ercülühüm bimā kānū yeksibūn[3344]

3719 Aġuzuña senüñ mühür uralar

Elüñe ayaġuña söyle deyeler

3720 Gözüñle gördügüñi söyle göz

Elüñle alduġuñ el söyleye tiz

71b

3721 Dilüñle didigüñ dil söyleyiser

Yürüyüp varduġuñ ayaḳ deyiser

3722 Kirāmen kātibīn ḫōd ayrı olmaz

Ḥisābında bular hergiz yanılmaz

3723 Bulardan ġayrı yüz altmış ferişţah

Bulardur ḥāliñe kil sirişteh

3724 Beġāyet çoḳ olusar şāhid anda

Yaraḳ ḳılmaḳ gerek varmadan anda

3725 Bu belādan ḫalāṣ olmazsın iy yār

ʿAmeller ṭartar anda terāzi var

3726 Zebānīler var anuñ ṣol ḳolunda

Dutup otdan çomaḳlar ellerinde

3727 ʿAmelüñ anda yeyni gelür ise

No'la ḥālüñ eger yeyni gelürse

3728 Zebānīler hemān dem ṭiz ṭutalar

İledüben cehenneme atalar

[3344] Yasin Suresi 65. Ayet. (O gün biz onların agızlarını mühürleriz. Elleri bize konuşur, ayakları da kazandıklarına şahitlik eder.)

3729 İnanduñsa sözüme iy bürāzer
Menāhī̇den ḥazer ḳıl imdi fe aḥzer
3730 Anuñ ṣaġında vardur çoḳ ferişṭah
Ḳamusı nūr ile olmuş sirişteh
3731 Eger aġur gelür ise ʿamelüñ
İnan bedür olısar anda cemālüñ
3732 İlāhī̇ ḳıl ʿināyet yazıġum çoḳ
Saña lāyıḳ ki bende bir ʿamel yoḳ
3733 Mürī̇dī̇ sen saña söyle söziñi
Ki Ḥaḳ'dan ġayrıya açma gözüñi
3734 Ḥaḳḳ'ıñ farżın riʿāyet eyle iy dost
Ḳanāʿat ḳıl yeter bir dosta bir post
3735 Başıñ çekgil ḳanāʿat ḥırḳasına
Elüñ yapış tevekkül arḳasına
3736 Ṣabır seccādesin altuña alġıl
Dün ü gün Ḥaḳḳ'uñ rıżāsını bulġıl
3737 Eger isterseñüz anuñ rıżāsın
Belāya ṣabır idüp ḫoş gör cefāsın
72a
3738 Dutarsañ nefsüñüz iy cān ḫilāfın
Bulasın ṣuçuñuñ Ḥaḳ'dan muʿāfın
3739 Ṣuçuma ḥaddi ʿad yoḳdur bilürem
Anuñçün āh idüp efġān ḳıluram
3740 Teraḥḥum ḳılġıl iy pādişāhım
Yıġıldı ṭaġlara döndi günāhum
3741 Raḥī̇msin raḥmetiñ irgür o demde
Taḫayyur ḳıldum uş milk-i ʿademde
3742 Melūl olma göñli gel çekmegil ġam
Muʿallem ʿilmüñe vallāhü aʿlem

3743 Ki yüz ḫayır isteyen anda birine
Ṣalavāt virsün ol dīn serverine

El-mebḥasü'l-evvel[3345]

3744 İy maʿānī baḥrinüñ dürdānesi
İki cānlar cānınuñ cānānesi

3745 Gel bu maʿnī gevherine ḳıl nażar
ʿĀşıḳa maʿşūḳ elinden vir ḫaber

3746 Bir ḫaber vir ʿāşıḳa şād eylegil
Ol ḫarāb göñlüni ābad eylegil

3747 Bu fenādur ḫōd bilürsin bī-gümān
Bir kişiye raḥm idüp vermez amān

3748 Heftü ser bir ejdehādur imdi bu
Ḫalḳı yutmaḳ olmuşdurur buña ḫu

3749 Düşmeden ol ejdehānuñ aġzına
Bir naẓar ḳıl gel bu sözüñ maġzına

3750 Bir devā ḳıl bu günāhkār cānuña
Tā ki şeyṭān ṣunmaya īmānuña

3751 Gey ṣaḳın aldanmayasın ey ulu
Yarın anda olmayasun ḳayġulu

3752 Girmek istersen cināna iy ʿazīz
Bunda-iken dirlügüñ eyle temīn

3753 Heves eyleriseñ mülke baḳasın
Tevekkül eylegil imdi Ḥaḳḳ'a sen
72b

3754 Tevekkül başıdur aʿmālüñ iy yār
Ḳanāʿat perdesinden çıḳma zinhār

3755 Dilüñ ṭut ehl-i ḫālüñ düş izine

[3345] İlk konu. Bu bölüm MK2 ve TBMM nüshalarında bulunmamaktadır.

Bilürsüñ ḳaḳıma bilmez sözüne

Ki ʿacz itme ṣabır ḳıl her belāya

Muʿīn olġıl görüp her mübtelāya

Muḥip ol ehl-i ʿilme dedigin ṭut

Saña ne ḫayır idüben o iki put

Görür gözsüz olup dört yaña baḳma

Ki dillü dilsüz ol bir göñli yıḳma

Yeter saña naṣīḥat iş bu sözler

Ṭutup ṣaḳlarısañ ḫoş ola özler

Ol resūlime liḳā ol ser-firāz

Diñlegil ne buyurur ol şahbāz

Men lem yekün lehū ṣelāṣe hüm feleyse minnī[3346]

Didi her kimde kim üç dürlü ġuṣṣa

Bilüñ ol benden degildür yoġısa

Biri ol ki uluṣunı añmaya

Yevmi āḫir aġlaya ol diñmeye

Dimeye gidem mi ki īmānıla

Nice ol ḥālimüz şeyṭānıla

Dünyādan müʾmin gidem demeye

Unudup dīn ḳayġusını yemeye

Biri daḫı Münkere ve Nekīre

Nice cevāb vireyin ben anlara

Neçe red idem bularuñ sözüni

Ṭaġılur ʿaḳluñ görüncek yüzüni

Biri ol kim ol Ḫüdā emr eyleye

Maḥşer ehli hem iki bölük ola deye

Ehli cennet bölügünden mi olsam

[3346] Bu üç şey kimde yoksa o benden degildir.

Yā ebed ṭamu içinde mi ḳalam

İş bu üç ġuṣṣa kişide olmaya

Yarın ol benden şefāʿat bulmaya

73a

İmdi gel yalvar yād eyle Bāriye

Eñ ulu müñ ṭāʿat eyle bī-riyā

Di ki yā Rab ṣaḳla īmānum benüm

Āḫir ʿömrümde iy sübḥānum benüm

Hem cevābımı giñez ḳıl Münker'e

Ḳılmaġıl maġlūb beni ve Nekīr'e

Yā İlāhī cennet ehli ḳıl beni

Budur senden murādum yā Ġanī

El-ḥikāyetü eṣ-ṣānī[3347]

İy ḥikāyet diñleyen açġıl gözüñ

Müstemiʿ ol baña bir dem kendözüñ

Diñlegil eydem saña iy muʿteber

İşidesin nemiş bunda ḫaber

Ḥasan Baṣri meger bir gün iy yār

Rābiʿa ḳatına geldi ol kibār

Dedi yā Rābiʿa bir söz saña

Deyeyin incinmegil amma buña

Rābiʿa dir yā şeyḫ nedür sözüñ

Oldı gey yeg senden ayrulan özüñ

Söylegil incinmezin ben yā velī

Tañrınuñ iy ʿāşıḳ ṣādıḳ ḳulı

Şeyḫ eyitdi Tañrı emriyle seni

Vireyin bir zāhide ḫoş ṭut canı

[3347] İkinci hikâye. Bu bölüm MK2 ve TBMM nüshalarında bulunmamaktadır.

3781 Tañrınuñ emri resūlüñ şerʿi bu
Bu mücerret olmaġı terk eyle ḳo
3782 Rābiʿa dir bir sözüm vardur saña
Pes suʾālüm var cevāb virgil baña
3783 Ger cevāb virür iseñ zānī olam
Kim ne derseñ varayım ben bir ḳulam
3784 Şeyḫ eyitdi di sözüñ söyle hemīn
Al cevābuñ göñliñi ṭutġıl emīn
3785 Rābiʿa dir bir suʾālim yā imām
Ecel irüp ʿömrüm ola çün tamām
73b
3786 İy ʿaceb gidem mi ki īmān ile
Nice ola ḥālimüz şeyṭān ile
3787 Ṣusızın baġrım yanup biryān olup
Ḳarşuma ṣu gösterüp şeyṭān gelüp
3788 Deye īmānuñ vir ṣudan verem saña
Böyle deyüp gelicegez bu baña
3789 Ḳurtulam elinden iy ʿacep
Vir cevābum yiri bu ḳıldum ṭalep
3790 Şeyḫ eyitdi bu işi Allāh bilür
Ḥükmü ġāʾib anları Allāh bilür
3791 Ġāʾibi ben bilmezem yā ehl-i dīn
ʿİlim Ḥaḳ'dur Ḥaḳ bilür bunı hemīn
3792 Rābiʿa dir bir suʾālim daḫı var
Ḥal idüben ḳılġıl anı āşikār
3793 ʿÖmrüm āḫir oluban çün kim ölem
Yalıñuz ol gün sinde ḳalam
3794 Tiz gele anda Münker Nekīr
Yaḳīn böyle görem ben faḳīr

3795 Çāk oluban ṭā ʿaḳlım varı
Söylemege olmaya dilüñ feri
3796 Ya suʾālin red idem mi bunlaruñ
Ḳorḳusun geçiriben ol günleriñ
3797 Ya sözümde yañılam mı añsuzun
Başalar yüzüm aşaġı gel sürün
3798 Uralar otdan ṭopuzları baña
Buña daḫı bir cevāb virgil baña
3799 Şeyḫ eyitdi bu daḫı ġāʾibdürür
Ġāyibe ḥüküm eylemek ġāyipdürür
3800 Bunı da Allāh bilür ben bilmezem
Ġāyibe ḥüküm idüp ʿāṣī olmazam
3801 Rābiʿa dir bir daḫı vardur iy cān
Kim daḫı bu müşkülümdür ḳıl ʿayān
3802 Ḥāşr idicek bizi ol Rabbü'l-Ġanī
Bitiler gökden yaġa maḥşer güni
74a
3803 Neçelerüñ bitisi ḳara gele
Veyl ol bī-çāreler çün āh ḳıla
3804 Neçelerüñ bitisi nūrdan ola
Ṣorı ḥisāb görmeye cennet bula
3805 İy ʿaceb yanımdaki ṣaġ elüme
Gele mi yoḫsa gele ṣol elüme
3806 Nicesi olusarın hem anda ben
Gel kerem ḳıl bir cevāb vir bunda sen
3807 Didi çün kim bunı da Allāh bilür
Ḥüküm anuñdur ne ḳılursa ol ḳılur
3808 Didi bir sözüm daḫı vardur işit
Kim ṣoraram anı baña sen eyit

3809 Yarın ol maḥşer günü ol ḫalḳ ḳamu
Cemʿ ola mīzān ḳatında iy ʿamū
3810 Ol arada ḫayrıla şer ṭartılur
Ḫayır şerden aġır gelen ḳurtulur
3811 Yazığı aġır gelen ol aradan
Arta efġān ol ẓaʿīf bī-çāreden
3812 İy ʿaceb aġır gele mi yazığım
Ḫōd bilürem yoḳdur aña azığım
3813 Ayaġım yüzüm ḳarası bī- ḥisāb
Ḳılma yā Rab ṣuçuma baḳup ʿazāb
3814 Di benüm yeyni mi gele yā aġır
Vir cevāb buña da iy şāh-ı kebīr
3815 Şeyḫ eyitdi bunı da Allāh bilür
Bu da ġāʾib ġāʾibi sübḥān bilür
3816 Yine eydür Rābiʿa kim iy ulu
İş bu fikrüm ḳıldı beni ḳayġulu
3817 Ol ḳıyāmet günüñe bu ḫalḳ olup
Biñ ayaḳ bir ayaḳ üstüne gelüp
3818 Yir yirin nādī münādī eyleye
Ayruluñ yā ehl-i mücrümler deye
3819 Ehl-i maḥşer iki bölük olalar
Bir bölügi zevḳ u ʿişret ḳılalar
74b
3820 Bir bölügi ṭamuya iledirser
Vir cevābum ḳılma beni derd-i ser
3821 Ḳanḳı bölükden oldum digil baña
Müşkülümdür ḫalidivergil baña
3822 Şeyḫ eyitdi bilmezem ben bunları
Bu ġāʾibdür Tañrı bilür bunları

3823 Kimse hergiz ġāʾibe ḥüküm eylemez
Bilmedügi kişi sözi söylemez
3824 Ġayba ḥüküm itme kim ḥaḳdur iy nigār
Bir ol Allāh bilür anı āşikār
3825 Ġayba Ḥaḳ'dan ġayrı ḥākim yoḳdur
Gerçi yañlış söyleyenler çoḳ durur
3826 Rābiʿa dir yā şeyḫ ki bir kişinüñ
Buncalayın ḳorḳusı var başınuñ
3827 Di nicesi varısardur ol ara
Nice yir içre uyur ol bī-çāre
3828 Ṭınma baña ḳo yanayın nāra ben
Oldum yā bu ḳorḳudan āvāre ben
3829 Gece gündüz fikir iderüm bu işe
Düşdi göñlüm ḳorḳusı bu teşvīşe
3830 Didi yā şeyḫ diñle sözüm daḫı var
Bunı daḫı ḥalidivir ey kibār
3831 Yine sordı didi şehvet nicedür
Pes cevāb virüp daḫı eylecedür
3832 Ḥaḳ Teʿālā ʿaḳlı ḳaç ḳısım eyledi
Er ü ʿavrat üzre ḳaç ḳısım eyledi
3833 Şeyḫ eyitdi ʿaḳıl ondur birisi
ʿAvratuñ oldı erüñdür ġayrısı
3834 Ḳaçı erüñdür anuñ yā ʿavratuñ
Di ḫaber vir baña ḥālin şehvetüñ
3835 Şeyḫ eyitdi ʿavratuñdur ṭoḳuzı
Biri erüñdür ʿayān bil bu sözi
3836 Rābiʿa ḫoş söyledi güle güle
Ben bi-çāre żaʿīf bir ġāfil ile

75a

3837 Ṣaḳladım işde bu ḳadar şehveti
Baña kār itmedi bunuñ āfeti

3838 Sen ṭoḳuz ʿaḳılla iy şeyḫü kibār
Ṣaḳlamazsın bunda bir şehvet iyār

3839 Şeyḫ bildi ḥālin ol mestūrunuñ
Ṣanki gögsine ṭoḳundı oḳ anuñ

3840 Zāri zāri aġladı çıḳdı gider
Kāh aġlar ol kāhī feryād ider

3841 İmdi gel sen şehvetüñ terk idegör
Bellüdür Ḥaḳ yola düşüp gidegör

3842 Ṭut şerīʿat yolını ir menzile
Ḳıl muḥibbe söylemegil menzile

3843 Gey ṣaḳın kim māliçün ġuṣṣa yime
Varmaġıl bir kimesne nesne uma

3844 Ġuṣṣa yirseñ āḫiret ḳaydın yigil
Geç bu fānī cīfenüñ fikrin ḳoġıl

3845 Ġuṣṣa īmān ġuṣṣasıdur bil yaḳīn
Ḳorḳu budur ki ṣaḳın ola emīn

3846 Gey ṣaḳın şeyṭān elinden dīnüñi
Terk idegör bunda girü kīnüñi

3847 Aç elüñi ʿarşa ḳarşu yalvarur
Ṣuçuñı ʿarż it yüzüñ yire ur

3848 Di ki yā Rab ṣaḳla īmānum benüm
Ḳıl münevver vāsiʿ it sinüm benüm

3849 Baḳ ḳarañu sin içinde ḥālime
Sen geñez eyle cevābı dilime

3850 İy mürīdī söyle sözüñ ḳılma fevt
ʿAmel ḳıl bunda saña irmeden mevt

3851 Günāhıñ çün oġına eyle ikrār
Ki tekrār eylegil tevbe tekrār
3852 Ki ʿacz itme ṣabır ḳıl her belāya
Muʿīn olġıl görüp mübtelāya
3853 Yeter saña naṣīḥat iş bu sözler
Dutup ṣaḳlar iseñ ḫoş ola özler
75b
3854 Naṣiḥat diñlemek asandur āsān
Velī ṭutmaġlıġı müşküldür iy cān
3855 Melūl olma göñül gel çekmegil ġam
Muʿallem ʿilmüñe vallāhü aʿlem
3856 İy Resūl şarḳī ġarbī kāʾināt
İy cemāl-i nūr nūr-ı beyyināt
3857 İy şefīʿül-müznibīn yevmüʾl-maḥşer
Miṣlüñe maḥlūḳ yoḳ hiçbir beşer
3858 Ḳıldı Rabbüʾl-ʿālemīn seni ḥabīb
Derd-mendler cānına sensin ṭabīb
3859 Dest-girsin ḳamuya yevmüʾl-cezā
Baḥr-i cürme düşmüşüz yā murtażā
3860 Ġarḳa varduḳ ḳıl şefāʿat yā nebī
İy şefāʿat maʿdeni kerem kānı
3861 Yalvaranlar maḥrūm olmaz sen şekā
Bir tażarruʿ ḳıl bizim çün Allāh'a
3862 Müstecābdur ḳıl duʿāñı red degil
Ümmetüñ ʿāṣīlerine yā resūl
3863 Ger nebīler geldiler dünyāya çoḳ
Yalvarıcı bize senden ġayrı yoḳ
3864 Gerçi noḳṣān eyledükse sünnetüñ
Sen esirge bu yazuḳlu ümmetüñ

3865 Ümmetüñüñ cürm ü ʿiṣyān işleri
Sen teraḥḥum ḳıl biz dervīşleri
3866 Ger teraḥḥum isteriseñ imdi sen
Vir ṣalavāt Muṣṭafā'ya iy ḥasen
3867 Ḳoma sen anı dilinden bir nefes
Vird idünüp dün ü gün eyle heves
3868 Diñlegil gör ne dedi ol serveri
Ol cihān faḫri ve ḫalḳuñ rehberi

El meclisü'ṣ-ṣānī[3348]

3869 Dedi kim ḳılıñ duʿālar ḫūbdurur
Perdeler var arada maḥcūbdurur
3870 Tā ṣalavāt virmeyince siz baña
Vaṣıl olmaz ol duʿā Ḥaḳ'dan yaña
76a
3871 Her ki günde yüz ṣalavāt getüre
Ḥaḳ Teʿālā anuñ yüz ḥācetini yetüre
3872 Otuzı dünyāda ola ol işiñ
Gide ġam ḳalmaya aṣla teşvīşüñ
3873 Yetmişi de āḫiretde geliser
Her biri bir derde dermān olısar
3874 Bir daḫı buyurdı server diñlegil
ʿĀmil olġıl ṭut sözüni añlaġıl
3875 Üç ṣalavāt vire her günde baña
Kim getürse Ḥaḳ neder diñle aña
3876 İşledügi ol ṣaġāyirden günāh
ʿAfv ide Ḥaḳ cümlesin ide tebāh

[3348] İkinci meclis. Bu bölüm MK2 ve TBMM nüshalarında bulunmamaktadır.

3877 Hem her kim ol dāʾim añarsa ol beni
Ben daḫı añam anı maḥşer güni
3878 Çoḳ ṣalavāt getüren bunda baña
Yarın ecrin görüben ḳala ṭaña
3879 Bir daḫı buyurdı server aç gözüñ
Ebū Hureyre rāvīsi bu sözüñ
3880 Dedi server ümmetümden bir kişi
Bir ṣalavāt verse baña iy kişi
3881 Ḥaḳ Teʿālā bir melek ḫalḳ eyleye
Gelüp ol ravżada baña söyleye
3882 Deye kim bugün fülān ibni fülān
Bir ṣalavāt verdi saña ṣıdḳ-ılan
3883 İşide şād ola ol server anı
Yarlaġasın anı Ḥaḳ añdı beni
3884 İmdi andan rāżı oldum ben hemān
Vir selām iled aña benden iy cān
3885 Ol Ferişṭah tez vara ʿarş altına
Ḥālini ʿarż eyleye ḥażretine
3886 Dir ki yā Rabbi fülān ibni fülān
Bir ṣalavāt verdi saña ṣıdḳ-ılan
3887 Hem ḥabībüñ rāżıdur andan iy şāh
Raḥmet eyle ḳılmasun ol dervīş āh
76b
3888 Ḥaḳ didi kim yā melekler siz bilüñ
Cümleñüz iş bu söze şāhid oluñ
3889 Yarlaġadum ol ḳulumu imdi ben
Pes ṣalavāt virdigi üçün iy ḥasen
3890 Ḫalḳ idem her ḥarf başına bir melek
İşit imdi neyimiş bunda dilek

3891 Ol melegüñ üç yüz altmış başı var
Her başında üç yüz altmış yüzü var
3892 Her yüzünde üç yüz altmış var dili
Yarlıġanmaḳ dilerler ol ḳulı
3893 Zī-saʿādet zī-ṣevābdur ol ḳula
Bir kelāmdan bu ḳadar nesne bula
3894 Bir daḫı diñle deyeyin iy ulu
Vir ṣalavāt olmayasın ḳayġılı
3895 Bir işitgil ne dedi ol serverüñ
Kim ṣalavāt ḥaḳḳına peyġamberüñ
3896 Ol ḳıyāmet günlerinde ḫalḳ iy cān
Nefsī nefsī deyü eyleye fiġān
3897 Her kişinüñ başlu başı ḳapusı
Bilünür ol günde adam eyüsi
3898 Bir bölük ḳavmi zebānīler ṭuta
Gel cehenneme deyü yanı ite
3899 Ayıralar bunları ḫalḳdan iy yār
Āh idüben aġlayalar zār ü zār
3900 Deye zebānīler ol dem ḳamuya
İledürüz sizi uş biz ṭamuya
3901 Deyeler bir dem bize mühlet virüñ
Aġlaşalum bir zamān andan sürüñ
3902 Ādem aṣlıdur bu bizüm aṣlımuz
Orda doymaz nice ola ḥālimüz
3903 Biz Muḥammed ümmetüyüz iy ʿacep
Var mıdur bize ümüz ḳılsaḳ ṭalep
3904 Bunlar eydür ne ṭalep eylersüñüz
Necesi unutmadan söylersüñüz

77a

3905 Anda-iken aġlasañuz şimdi siz
Sizi biz görmez idik bizi siz
3906 Deye bunlar bizi kāfirlerile
Bile ʿazāb itmeñüz anlarıla
3907 Deyeler zebānīler kim yā ʿāṣī
Ol yazıḳlu ḳullaruñ şefḳatçisi
3908 Çıġrışuñuz bir kezin ol servere
Ol şefāʿat kānı ol peyġambere
3909 Ṭur şefāʿat eylegil gel bize tez
Ḳıl teraḥḥum oda yanmayavuz biz
3910 Çaġıraşa bunlar Muḥammed deyüben
Āh ṭamudan dād u feryād deyüben
3911 İşide server bularuñ sözüni
Ṭoldura yaş ol mübārek gözüni
3912 Gele eyide yā zebānīler ṭuruñ
Ḳoñ gidüñ ümmetümi baña virüñ
3913 Girü iletüñ terāziye bunları
Görüben daḫı nedür anları
3914 Deye bunlar bize destūr yoḳ durur
Gerçi senüñ şefāʿatüñ çoḳ durur
3915 Yüz Ḥaḳḳ'a urup Muḥammed söyleye
Ḥālin ol ḫażrete maʿlūm eyleye
3916 Deye yā Rabbi bu melekler ḳoma
Perde oldı ümmetümle arama
3917 Ḥaḳ Teʿālā nidā ide iy hümān
Yā zebānīler deye virün amān
3918 Ne dilerse ḳoñ Muḥammed işlesün
Kim kimi dilerse ṣaġ işlesün

3919 Geleler bunlar terāzü ḳatına
Vir ṣalavāt sen resūl ḥażretine
3920 Dartalar günāhları aġır gele
Her birisi āh idüp feryād ḳıla
3921 Ol saʿādet gör neyleyiser Muṣṭafā
Nice ḳılar bunlara meyl ü vefā
3922 El ura ḳoynundan ol dem çıḳara
Bir bitiyi ol dem içre çıḳara
77b
3923 Ḳoya anı ol terāzi üstüne
Görünce luṭuf eyler dost dosta
3924 Ḫayır şerden bu kezin aġır gele
Şād oluban her biri ol dem güle
3925 Elin ala bunları ol şahbāz
Gezdüre maḥşer yerinde serfirāz
3926 İletüben cennete ḳoya bunları
Sevinüp şād olısardur cānları
3927 Söyleye ol demde ol cānlar cānı
Ne kişiyem bildüñüz mi hiç beni
3928 Bunlar eydür sencüle görmedük
Yüzü maḥbūb bir kişiye irmedük
3929 Deye kim benem cihānuñ serveri
Yaradılmış faḫri ʿālem rehberi
3930 Benüm ol çāresizlerüñ çāresi
Ansuz oñulmaz yürekler yāresi
3931 Ol ṣalavāt dünyāda siz virdüñüz
Bu bitidür işde açarın gördüñüz
3932 Her ki çoḳ çoḳ ṣalavātlar getüre
Yarın ol benüm yanımda otura

3933 Çoḳ ṣalavāt virüñüz yā ümmeti
Eyleñüz ġāyet riʿāyet sünneti
3934 Żāyiʿ itme sünnetümi gey ṣaḳın
Ger baña olmaḳ dilerseñüz yaḳın

Ḳāle'-Nebiyyi ʿaleyhis-selām men ẓayiʿa sünnetī fegad harreme şefāʿatī[3349]

El-hikāyetü eṣ-ṣālīṣü[3350]

3935 Bir velī bir ḫoş rivāyet eyledi
İydem mi ki nicesi söz söyledi
3936 Didi Baṣra şehrine vardum meger
Anda bir dervīş oturmuş muʿteber
3937 Ḫażretüne varuban ḳıldum ṭapu
Başlayu söz söyleyü açdum ḳapu
3938 Söyledüm oldum aña iy muʿteber
Ben faḳīrüñ ḥāline eyle naẓar
78a
3939 Uş faḳīr oldum görürsün ḥālimi
Bu sebebden eyledüm terk ilimi
3940 Dedi baña bir naṣīḥat ol ulu
Gönlüñ evi nūrıla olsun ṭolu
3941 Baña dedi gel ṭuruş Ḳurʾān'ıla
Oḳuyasın illā kim cān-ıla
3942 Ḳanḳı yoḫsul oḳuya dāʾim bunı
Gide faḳrı ḫoş ola vaḳtı güni
3943 Dervīş iseñ dāʾimā Ḳurʾān oḳu
Bunda bulur kişi çoḳlardan çoġı

[3349] من ضيع سنتي حرمت عليه شفاعتي (Kim benim sünnetimi terk ederse şefaatim ona haram olur.)
[3350] "Üçüncü Hikāye" Bu hikāye MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

3944 Böyle deyüp çün baña ol söyledi
Gönlümi hem ʿilmi taḥrīṣ eyledi
3945 Ben dedim kim çün dedüñ bunı baña
Tañrı eylük eylesün dāʾim saña
3946 Dedi baña ger ġanī olsañ iy cān
Yarusın baña veresin iy cān
3947 Ben dedüm cānlar fidādur yoluña
Hiç tekellüf isteme ben ḳuluña
3948 Daḫı ol dem iş bu ḳavle ol zamān
Varuban bir mescide girdüm hemān
3949 Ṣavma niyyet eyledüm ol gün iyār
Oturuban ḳıldum ol yerde ḳarar
3950 Başladum Ḳurʾān tilāvet eyledüm
Gice gündüz bunı ʿādet eyledüm
3951 Bir aḫşamın otururdum ḳapuda
Bir ḳaravaş geldi ṭurdı ṭapuda
3952 Bir ṭabaḳ ṭutar elinde örtülü
Söyledi ol demde baña iy ulu
3953 Didi bunı ḳadınım verdi baña
Tez iletgil dedi gönderdi saña
3954 Dedi Ḳurʾān oḳumaġı ol kişi
Arturursa biz daḫı iş bu işi
3955 Artıravuz anı gey ḫoş ṭutavuz
Ol kişi cānına cānlar ḳatavuz
78b
3956 Bir aya dek iş bu resme iy ḫoca
Gelür idi ol ḳaravaş her gece
3957 Getürürdi baña her gün ṭaʿām
İllā ḳılurdum tilāvet ṣubḥ u şām

3958 Bir gün aḫşam namāzınuñ ṣoñuna
Ol ḳaravaş tiz girüp geldi yine
3959 Geldi hem virdi selām ṭurdı örü
Dir ki ḳadın senü oḳur gel beri
3960 Namāz ḳıluñ ḫoş ṭurup gitdüm yola
Vardum aña cāriyeyile bile
3961 Girdüm ol dem içeri tez ḳatına
Ḫoş selām virdüm anuñ ḫażretine
3962 Ḳarşu geldi baña ol iʿzāz ile
Hem selām aldı ol biñ nāz ile
3963 İllā ḫūb gördüm cemālin ben iy yār
Ḥüsn içinde Zühre'dür ḫurşīd-vār
3964 Dedi baña söyle evüñ var mıdur
Yoġusa ġarīb misin yiriñ bu mıdur
3965 Ben didüm kim bir ġaribem derd-mend
Hecr elinden ʿaḳlum oldı şād-mend
3966 Bir faḳīrem düşmüşem aşüfte-vār
Dāʾim işimdür benüm ehle-zār
3967 Dedi baña ehli ʿilmüñ ḳadri yoḳ
Şükrüñ artuḳ artur az dilegüñ ola çoḳ
3968 Fa[r]ḳ yoḳdur ehli ʿilmiñ bil iy cān
Saña bir söz ideyin diñle ʿayān
3969 Begenürsen kim ḥelāl eyle beni
İl içinde muḥterem ḳılam seni
3970 Dedüm aña kimseñ var mı ola
Seni baña virmege himmet ḳıla
3971 Dedi baña yoḳ durur hiç kimsem
Bu işi söyleşüben varam ṭanam

3972 Yaza benüm adum atam adın bile
Ḳāḍıya var beni saña çift ḳıla
79a
3973 Ṭutdum anuñ dedigin bir bir iy cān
Ṣubḥ olucaḳ ḳāḍıya vardum hemān
3974 Söyledüm aḥvālimi gel aña
Pes nikāḥ iddi anı ol dem baña
3975 Bir zamān oldum anuñ ile bile
Ḫoş dirildik heft vü eyyām ile
3976 Diñlegil görünce oldı iş bu ḥāl
Bu fenādan eyledi ol irtiḥāl
3977 Defin idüp çün ecrine irdi iş
Altı yüz biñ dirhemi degdi gümüş
3978 Daḫı yüz biñ altunı degdi iy yār
Yaz anuñ ḥisābını sen iy kibār
3979 Varayın ol dervīşi buldum hemān
Alubeni geldüm anı ol zamān
3980 Ḫoş duʿālar eyledüm ol dem aña
Didüm Allāh raḥmet eylesün saña
3981 Sen sebeb olduñ bu deñlü varlıġa
Niʿmete ġarḳ olmuşam dir ḥālüñe
3982 İkiye böldüm cümlesin māluñ iy yār
Al senüñdür yarısı iy muʿteber
3983 Ḳavlimizden böyle idi imdi pes
Gel ḳabūl eyle bunu şeyḫ pes
3984 Dedi dervīş binini ḳıldum ḳabūl
Bundan artuḳ almazam iy pür uṣūl
3985 Virdüm ol milk ü munalı cümlesin
Ṣatdum anı orada pes ḳamusın

3986 Başra ḳumāşını aldum ḳamu ben
Eyledüm ʿazmüm girü andan ṭan
3987 Cümlesin ṣatdum bunuñ her ne ki var
Aṣṣı ḳıldum hep metāʿım berāber
3988 Başladum andan girü Ḳurʾān'a ḫoş
Eyledüm dāʾim tilāvet yaz u ḳış
3989 Ḳurʾān'ı dört baḫş eyledüm her zamān
Günde birisin oḳur ben ey cān
3990 Ol ḳadar kim virdi devlet Ḥaḳ baña
ʿAdde gelmez baḫsi edem saña
79b
3991 Dir faḳīr Ebu'l-leyṣ kim bu işi
Ben gözümle gördüm anı ol kişi
3992 Pes zekātın çıḳarıcaḳ ol mālıñ
Yeter yedi yoḫsuluna ol iliñ
3993 Elli yük incü zekātın bir gün ol
Çıḳaruban şehre ḳarşu ṭuttu yol
3994 Gider-iken pes ḥarāmīḳoyulur
Ol māluñ cümlesini başar alur
3995 Ġuṣṣayıla döndi geldi evine
Ḫaber oldı hep bunuñ ḳavmine
3996 İş ḥaḳḳıñdur bilme misin iy ulu
Dünyāyiçün olduñ ḳayġulu
3997 Ben dedüm kim dünyā degil teşvīşim
Gey ʿaceb gördüm benüm iş bu işim
3998 Mālımuñ ben ḫōd zekātın her zamān
Çıḳarup bir ḥabbe ḳomazdum ʿayān
3999 Niçün aldı bu ḥarāmīler dirin
Ġuṣṣam oldur ben anuñ ġamın yirin

4000 İmdi meger şüphesi vardur anuñ
Ḥaḳḳını ketm eyledüm varısa bunuñ
4001 Bir neçe gün geçdi bunuñ üstüne
Neçe luṭf eyler gör Allāh dostuna
4002 Bir kişi geldi meger bir gün iy cān
Ḳadd ü ḳāmet bir müşgül nev-cüvān
4003 Dedi kimdür ḫoca buyurdı bāña
Deyiviriñ bir sözüm vardur aña
4004 Dediler kim ol didügüñ iş budur
Var sözüñi söylegil kim nicedür
4005 Gelübeni ḫoş selām virdi bāña
Dedi bir giz sözüm vardur saña
4006 Pes hemān girdi içeri ol yigit
Dedi iy ḫoca ḳulaġuñ beri ṭut
4007 Biz keserdük dāʾimā her yolları
Mālın alup incidürdük illeri
80a
4008 Pes senüñ de elli yük mālını biz
Alduḳ anı ulaşavuz yaʿnī tiz
4009 Ne ḳadar kim ḳaṣd ḳılduḳ biz aña
Ulaşavuz gidevüz her bir yaña
4010 Her birimiz bir belāya mübtelā
Oluban çekerüz renc ü belā
4011 İşde beni saña kim gönderdiler
Gelsün alsun mālını ol dediler
4012 Bize ḳısmet olmadı andan iy cān
Tevbe ḳılam ḫażretiñde bu zamān
4013 Ḫoca anuñ ḳulaġına söyledi
Cümlesin saña baġışladım dedi

4014 İmdi bundan maʿlūm oldı bir kişi
Pes kelāmı Ḥaḳ ola anuñ işi
4015 Nire dise yardumı ḥaḳdur anuñ
Mālı milki niʿmeti çoḳdur anuñ
4016 Olacak yoldaş īmān Ḳurʾān ola
Sinde cevāb diline fermān ola
4017 Yoldaş ola ḥaşr olunca ol ḳula
Terāzüde ḫayrını aġır ḳıla
4018 Oḳı efḍal durur ḳamudan iy yār
Zīra Ḳurʾān kelāmıdur Girdigār
4019 Bu kelām ḥaḳdur artuḳda ne var
Var ise ancaḳ bu durur iʿtibār
4020 Ḥaḳ Teʿālādan şefāʿat olmaya
Ne melegi ne peyġamberi noʾlmasa (gelmese)
4021 İllā Ḳurʾān gey şefiʿdür bil saña
Refiʿ ider ḳorḳuları gey her yaña
4022 Ḳurtara ḫavf ı recādan ol seni
Başıña nūr tāc ola maḥşer güni
4023 Nūr vire ol her yaña iy şems-vār
Gezdüre maḥşer güni ol şāh-vār
4024 Elüñ alup ṣırāṭı geçüre
Cennet içre āb-ı kevṯer içire
80b
4025 Gece gündüz dürüşüp eyle heves
Tā ki göñlüñ baġlamaya ḫār u ḫaṣ
4026 İy mürīd gel dürüş uṣanmaġıl
Fānīde bāḳī ḳalasın ṣanmaġıl
4027 Ḳanı senden öñ gelenler neyledi
Ḳodu gitdi cümlesin terk eyledi

4028 Şimdi nöbet saña geldi ḳıl yaraḳ
Varıcaḳ anda saña pes ne gerek
4029 Anda münker ve Nekīr vardur iy yār
Ḳılmaz anlar kimseye iʿtibār
4030 Ejdehālar piridür ol bil iy cān
Ḳara gövde yalıñuzsın her zamān
4031 Şuña beñzer ḳıl ʿamel sözümi ṭut
Eyle nefsüñ mūtu ḳable en-temūt
4032 ʿĀşıḳısañ nefsiñe bir çāre ḳıl
Vir ṣalavāt şeyṭān āvāre ḳıl
4033 Çāresi nefsüñ nedür dirsiñ iy yār
Dut ḫilāfın ḳılma aṣla aġyār
4034 Ger sözine uymazısañ iy yāre
Cennet içre ḳonşusın peyġambere
4035 Ḳonşu olmaḳ diler iseñ sen aña
Vir ṣalavāt ṭut sözüm inan baña
4036 Pes ṣalavāt viricek ol serveri
Şād idersen bellü bil peyġamberi

Ḥikāyetü'r-rābiʿu[3351]

4037 Aç ḳulaġuñ diñlegil bir ḫoş ḫaber
Bu sözümde sen ḥişşe al iy muʿteber
4038 Bir ḥikāyet ideyin iy dīn eri
Neyledi diñle Mūsā peyġamberi
4039 Ṭur Ṭaġına varıban nāz eyledi
Ḥālin Allāh'ına maʿlūm eyledi
4040 Çoḳ münācāt eyledi anda o cān
Gel ḥālin eyledi bir bir ʿayān

[3351] Dördüncü hikāye. Bu hikāye MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

4041 Ḥaḳ Teʿālā bir nidā ḳıldı aña
Dir yā Mūsā ne dirin işit saña
81a
4042 Var senden bir kem kişi bul getüre
Baña teslīm eyleyüben sen olur
4043 Tā duʿāñı müstecāb idem senüñ
Sevünüben şādımān ola cānuñ
4044 Bu nidāyı işidüp Mūsā döner
Sevünüben ṭaġdan aşaġa iner
4045 Gelüben gezdi cümle şehri ol
Bir kişi göñül ḳılmadı ḳabūl
4046 Kendüden görmedi alçaḳ kimseyi
Dimedi bunlar yaramaz ben anı
4047 ʿĀciz oldı bulmayup döndi gider
Gör Ḫüdānuñ ḳudreti sen nider
4048 Fikir idüp gider-iken dört yanına
Uġradı bir aşçunuñ dükkānına
4049 Gördi bir uyuz kelbi ol zamān
Tüyi gitmiş derisi ḳalmış hemān
4050 Ḳaşımaḳdan gövdesin ḳan eylemiş
Aş ocaġın miṣli külḫān eylemiş
4051 Baḳdı gördi Mūsā bunı fikr ider
Dedi bunı iletirsem gör nider
4052 Varısa benden kimesne bu ola
Rabbü'me dek ileteyin bunı ben
4053 Varup bunuñ boġazına ip daḳar
Pes revān oluban şeherden çıḳar
4054 Gider-iken ol ite dil virdi Ḥaḳ
ʿĀḳil iseñ bu sözümden al sebaḳ

4055 Didi ey Mūsā beni sen ḳancaru
Ḳanda iletirsin acı Ḥaḳ peyġamberi
4056 Benümile söyle nedür işüñ
Eydivergil baña nedür teşvīşüñ
4057 Mūsā eydür iy mübārek cānavar
Gel gidelüm ḳayġu göñülden gider
4058 Dögmezin öldürmezin bilgil seni
Ḥaḳ Teʿālā baña dimişdür bunı
81b
4059 Yürür kendüñden ednā bir kişi
Bul getür didi baña ol bu işi
4060 Yarlaġayam ümmetini tā seni
Anuñçün ileterem anda seni
4061 Gezdüm iş bu ili şehri ser-te-ser
Bulamadum benden ednā hiçbir er
4062 Nā-çāram kim gider-iken anda ben
Gözüme ṭūş ola geldüñ bunda sen
4063 İlediben ḫażrete dek ben seni
Yarlaġaya ola kim Rabbim bizi
4064 Kelb eyitdi yā Musā diñle saña
Ḳanı ednā deyü ḫor baḳduñ baña
4065 Yaʿnī şimdi ben senden ednā mıyım
Bu mı ʿaḳluñ kim buña irdi bugün
4066 Sen beni ḫor görmegil iy ḫoş kişi
Yoḫsa ġāyet yañlış idersin işi
4067 Bende çoḳ ḫaṣlet ḳomuşdur Girdigār
Sende anuñ birisi yoḳdur iy yār
4068 Mūsā eydür nedürür ol ḫaṣletüñ
Seni yeg ola pes ādemden etüñ

4069 Ol it eydür yā Mūsā diñle beni
Ṣāḥibimi beklerem dün ü güni
4070 Tā ol nice ḳapusından gitmezin
Buġż u kīn oldı anı hiç itmezin
4071 Sen eger ḫizmet iderseñ ġayra
Yoḫsa ġāyet yañlış idersin işi[3352]
82a
4072 Sen eger ḫizmet iderseñ ġayrıya
Ḥaḳḳıñ almazsan dönersin ṣayrıya
4073 Ya ʿadāvet dutarsın yāḫud kīn
Kīn olıcak bellü ḳalmaz aṣla dīn
4074 Bir daḫı bu ben ḳanāʿat eylerin
Nefsime dāʾimā ʿādet eylerin
4075 Ne virürlerse hemān anı yirin
Ne yirerün ne daḫı virüñ dirin
4076 Az eger çoḳ ne gelürse ben aña
Geçinürün ʿādet olmuşdur bāña
4077 Ger ṭaʿām virmeyeler hiç ṭınmazın
Ḫizmet idüp dāʾimā uṣanmazın
4078 Ger seni bir gün yā iki gün yerer
Ḫizmete ṭutsa seni iy muʿteber
4079 Ḥaḳḳıñı virmese ḳarnuñ aç ḳosa
Ṭaşıñ içiñ ṭopṭolu olur ġuṣṣa
4080 Yāḫud anuñ ile ʿadāvet idersin
Yāḫud terk eyleyübeni gidersin
4081 Ne giderin ne ʿadāvet iderin
Ne gelürse ben ḳanāʿat iderin

[3352] 81b son dört beyitte 2791, 2792, 2793,ve2794. beyitlerin aynen tekrar edilmiştir.

4082 Bir daḫı her ne girürse elüme
Yirin anı baḳmazın hiç ḥālüme
4083 (…) irteye ḳalsun dimezin
Dünyā içün aṣla ġuṣṣa yimezin
4084 Terki dünyā itmişem ben bilmiş ol
Ḥubb-ü dünyā bulmadı göñlüme yol
4085 Biri budur ṣāḥibim eger beni
Ṣuçlu ṣuçsuz ger döger ise beni
4086 Ḳapusın terk eylemezem ben anuñ
Hiç elüñden geliser mi bu senüñ
4087 Belki anuñ ile muḳābil olasın
Bunca bunca olup ʿadāvet ḳılasın
4088 Biri bu mīrāṯımı kimse yimez
Ḳavġalaşup beddu ʿālar eylemez
4089 Biri daḫı ehl-i ġıybet degülem
Bir faḳīr aḥḳar ḳulam miskīn ḳulam
82b
4090 Kendü ḥālim fikir iderin kimseyi
Dimezem kim bu yaramaz bu eyi
4091 Eyü yavuz ne iderse her kişi
Kendü çeker ġayrı çekmez ol işi
4092 Eyle olsa ġaybetinden saña ne
Söyleyüp naḳṣı ursın sen dīne
4093 Bir daḫı bu iʿtibārum yoḳ durur
İllā ġāyet himmetim gey çoḳ durur
4094 İʿtibārından bu ḫalḳuñ beriyem
Ġıllıġış buʿż u hasedden beriyem
4095 Ḳamunuñ terkini urdum ben eyi dut
Yiter baña bir loḳmayıla bu süt

4096 Senüñ de var mı bu ḫorlar özünde
Veyāḫud ḳurı daʿvī mi sözünde
4097 Çün işitdi Mūsā anuñ sözüni
Revān ṭoldurdı yaş iki gözüni
4098 Dedi Mūsā beni maʿzur ṭut iy şāh
Yañıldum işledüm estaġfirullāh
4099 Dedi ḫaber vir imdi neyleyem ben
Bir naṣīḫat ḳıl baña iy çāre-mend
4100 Ne ḳılayın ʿāciz oldum bu işe
Gitdi ʿaḳlum işde düşdüm teşvīşe
4101 Kelb eyitdi ipi boynuña daḳġıl
Bu ʿārī nāmusı yire bıraḳġıl
4102 Yire çal cāh u ʿizzuñ şīşesini
Elüñe al saʿādet pīşesini
4103 Yüz urup aġlaġıl ol pādişāh
Tażarruʿ eylegil ol pādişāh
4104 Degil iy pādişāhım ḳullaruñ çoḳ
Ki benden kim kemine kem ḳuluñ yoḳ
4105 Bunı böyle deyüben aġla iy cān
Ümīddür ʿafv ide ol yüce sulṭān
4106 Varuban çözdi anuñ ipin iy yār
Alup boynuna daḳdı ḳılmadı ʿar
83a
4107 Giderdi aġlayu aġlayu ol cān
Gehī zārī ḳılurdı gehī efġān
4108 Varup Ṭur Ṭaġına çıḳdı yine ol
Boġazı iple baġlu ṣanki ḳul
4109 Ne ḳıldı aña kim ol ferd-i yezdān
Dedi yā Mūsā ḳanı ʿahdi peymān

4110 Ne ḳılduñ getür neyledüñ göreyin
Ne kişidür aṣıl ṣorayın
4111 Dedi Mūsā illā iy zü'l-celālüm
Ki maʿlūmdur saña uş cümle ḥālüm
4112 Aradum iş bu ili çoḳ ser-te-ser
ʿĀciz oldum bunda yā perverdigār
4113 Bulamadım benden ednā hiçbir er
İşde geldim ḳapuña yā Girdigār
4114 Ḥaḳ Teʿālā didi kim iy muʿteber
İpi kelbden almasayıdıñ eger
4115 Getüreydüñ boynu baġlu bunda sen
ʿİzzetüm ḥaḳḳı ḳılaydum anı ben
4116 Yarı ḳıldı devletüñ var yüri git
Anı kim eyleyeydüm seni it
4117 Kendözüñi kimseden görme ulu
Ḥaşr olınca olmayasın ḳayġulu
4118 Meskenet ḳıl ḳamuya ḫalḳ eylegil
Kendüñi ḫor eyle alçaḳ söylegil
4119 İmdi ʿaḳluñ varısa senüñ [e]y cān
Ululanma varacaġuñ yiri ṣan
4120 Nirden ḫalḳ itdi gör mevlā seni
Bir pāre murdār ṣudur arı meni
4121 Ṣoñ ucu ʿömrüñ irecek āḫire
Ḳalur ol ṭonlar ki geydüñ fāḫıra
4122 Cıp yalıncaḳ sin içine giresin
Ulu kimdür ol maḳāmda göresin
4123 Bilesin ol yerde ḳamu itdügüñ
Yeg ola senden ol alçaḳ ṭutduġuñ

83b

4124 İşlerüñe çoḳ pişīmān olasın
Aġlayasın āh u zārī ḳılasın

4125 Saña fāyide itmeye aġladuġuñ
Ḥasretile cānıñı ṭaġladuġuñ

4126 Bunda-iken ʿaḳluñı dir başıña
Ṣan özüñe ṣanduġuñ ḳardaşuña

4127 Eylükile söylegil her kişiye
Feyż ola ḳalbüñe raḥmet işleye

4128 Gör Mūsā peyġamberüñ no'ldı işi
Ġāfil iseñ ʿibret al iy ḫoş kişi

4129 Şunculayın ulu peyġamber-iken
Ululanmadı ʿucub ne ki andan

4130 Sen bu deñlü cürm ile iy derd-mend
Kibr idersin eylemezsin nefse bend

4131 Neyleyem dirsin ʿaceb ʿaḳluñ ḳanı
Nefse uyduñ ḥebāya virdüñ dīni

4132 Bir ḥikāyet diñlegil iy muʿteber
Gey münāsibdür buña iş bu ḫaber

4133 İydeyim kim olġıl yine
Vir ṣalavāt Muṣṭafā'nuñ rūḥına

4134 Ḥaḳ Teʿālā yerleri ḫalḳ eyledi
İşit anı nicesi milk eyledi

4135 Beş yüz yıllıḳ ḳalugider her biri
Yarup ḳıldı muʿallaḳ bu yeri

4136 Rāvīsüdür bu sözüñ diñle ʿAli
Nicesi virdi ḫaber gör veli

4137 Dedi yā Rabbi Ḫüdā gör neyledi
Ādeme beni ḳarargāh eyledüñ

4138 Üzerümde çoḳ fesād eyleyeler
Birbirinüñ ġaybetin söyleyeler
4139 Baş kesüp ḳanlar dökeler ḥaḳsuzın
Ṭutmaya kiçileri ulu sözin
84a
4140 Ḥaḳ Teʿālā didi yā yir sākin ol
Bir şerif bir ṭaġ yaratdum bilmiş ol
4141 Tā anuñ ile ḳuşadam seni ben
Kim müşerref olasın anuñla sen
4142 Eyle aʿżam eyleyüpdür anı Ḥaḳ
Ḳolları āsımāne irdi çoḳ
4143 Gök zebercetdür anuñ gey ḫilʿati
Vaṣf oluban dile gelmez heybeti
4144 Gök anuñ renginden gök görünür
Şuʿlesi birle tamāmet bulunur
4145 Andadur ṭamarları cümle yeriñ
Böyle dir āyet ḥadīṯi işdegörüñ
4146 Ḳaf Ṭaġından bir yer daḫı var
Ol yiriñ içi tamāmet ṭolu ḳar
4147 Beş yüz yıllıḳ yol durur büyüklügi
Baḳamaz gözüñ ḳamaşur aḳluġı
4148 Daḫı andan ġayrı bir yir daḫı var
Ol ṭamāmet dipidendürür ey yār
4149 Bu daḫı ancılayın büyükdürür
Bunlaruñ miṯli cihānda yoḳ durur
4150 Ḳarlar ger olmayaydı ol dedi
Yaḳarıdı ṭamu bu ḫalḳı hepi
4151 Dir resūl ki andan öte bir daḫı
Var durur bir yir daḫı bil iy aḫı

4152 Ḫām gümüşdendür o yir cümle iy yār
Yoḳ durur iniş yoḳuş anda iy yār
4153 Eyle düzdür bir kenārında eger
Ḳo sular yir alması muʿteber
4154 Bir kenarından göripdür şüphesüz
Serserī ṣanma ḥaḳīḳat iş bu söz
4155 İşit imdi ululuġı nicedür
Dedi serveridi bu dünyācadur
4156 İçi anuñ bil melekler ṭopṭolu
Söyle çoḳdur niceler gör iy ulu
84b
4157 Şöyle kim igne bıraḳsañ bir yire
Düşmeseydi çoḳluġından ol yire
4158 Her birinüñ ellerinde bir ʿalem
Var durur işit anuñ ḥālin tamām
4159 Her biri fersaḫ anuñ özini
Nedür işit her birinüñ sözüni
4160 Lā ilāhe illa'llāh dir bular
Muḥammed resūlullāh dir bular
4161 Her cumʿa gicesinde bunlar ḳamu
Ḳaf Ṭaġına çıḳarlar cümle ʿamu
4162 Cümlesi tesbīḥ tehlīl idiser
Ṣubḥ olıcaḳ iş bu resme gidiser
4163 Dirler yā Rabbi Muḥammed ümmeti
Ki żāʿīfdür ṭutmazlar sünneti
4164 Bu bizüm tesbīḥümüz her ne ki var
Anlara bağışladuḳ iy Girdigār
4165 Raḥmetü'llāh anlara ḳılma ʿazāb
Vir cānuñ görmesünler hem ʿazāb

4166 Deye Allāh yā melekler siz biliñ
İş bu söze cümleñüz şāhid oluñ
4167 Yarlaġadum ben anuñ ümmetini
Her birinüñ zeyn idem cennetini
4168 Ḥamdülillāh çoḳ şükür yā zü'l-kerem
Sencüleyin şāh-ı aʿẓam muḥterem
4169 Pādişāhum var durur raḥmeti çoḳ
ʿAdde gelmez bī-nihāyet ḥaddi yoḳ
4170 İş bu cümle yirleri ol pādişāh
Ḳodu bir bir üstüne ol ulu şāh
4171 Bir melek ḫalḳ eyledi aña ʿazīm
Girdi yiriñ altına oldı muḳīm
4172 Çün anuñ üstüne yir ṭutdı ḳarār
Sākin oldı ḳalmadı ayruḳ firār
4173 Ḥaḳ Teʿālā yine bir ṭaş ḫalḳ ider
Ol melegi ṭaş üstünde vażʿ ider
85a
4174 Bir murabbaʿ ṭaş durur ol ṭaş iy yār
Ḳodı anı ṭaş üstüne Girdigār
4175 Ṣoñra Firdevs uçmaġında bir öküz
Ġayretine muṭṭaliʿ ol ki bu söz
4176 Gövdesinden ol öküzüñ hem iy yār
Yaradupdur yetmiş biñ boynuz iy yār
4177 Her boynunda vardur yetmiş biñ baş
Hiç taʿaccüb ḳılmaġıl sen bu işi
4178 Ol ḳādirdür ḳudreti çoḳ durur
Ne dilerse enbiyān pes ḥaḳ durur
4179 Her başında boynuzı ne deñlü var
Dirseñ ol daḫı yetmiş biñ iy yār

4180 Birbirinden boynuzunuñ arası
Ḳuş uçarsa yetmiş yılda varası
4181 Şöyle uzundur anuñ her birisi
ʿArşa irişmişdür anuñ ṭurresi
4182 Öküzüñ boynuzları arasına
Ol melekler ṭaşı ḳodılar yine
4183 Öküzi balıḳıñ üstine ḳodı
Yā İlāhī yil üstüne vażʿ eyledi
4184 İş bu resme ḳıldı tertīb yerleri
Ḥabībine keşf itdi bu sırları
4185 Ol öküzüñ diñle ḥālin iy ulu
Gördi bir gün kendözin ġāyet ulu
4186 Didi kim Ḥaḳ benden artuḳ nesne hiç
Bir aḥad yaratmamışdur ayru hiç
4187 Ḳuvvetiyle iş bu cümle yirleri
Götürüp üstümde benden ḫorları
4188 Getürem cümlesini ben ḳātımā
Böyle deyüp fikir iderdi dāʾimā
4189 Geldi şeyṭān öküze iġvā virür
Ol daḫı kendözini ġurur görür
4190 Didi kim aġır yüki dāʾimā sen
Yüklenürsin fikir iderin bunı ben
85b
4191 Öküz eydür nicedeyin iy yāre
Bulamadum yüke ben aṣla çāre
4192 Gece gündüz yüklenüp hiç ṭınmaz
İş bu ḥāli kimseye ṭanmaz
4193 Bir naṣīḥat vir baña iy ḫoş kişi
Her ne dirseñ ideyin ben ol işi

4194 Didi şeyṭān deyeyin bir ḫoş yaḳīn
Bu yükile gidiver ṭurma ṣaḳın
4195 Öyle olsa yıḳılur bu yir hemān
Yapılmaz gerü ıraḳ bu iy cān
4196 Ḳurtulursın zaḥmetinden sen anuñ
Ḫoş olur ṭutarısañ ḳayduñ senüñ
4197 Çün işitdi ol öküz hem bu sözi
Ḳaṣd ḳıldı yükleyüben kendözi
4198 Ol kerīm lem-yezel gör neyledi
Ol sāʿat bir siñegi ḫalḳ eyledi
4199 Pek yapışdı depesine öküzüñ
Añlaġıl maʿnāsını iş bu sözüñ
4200 Şöyle ṣoḳdı öküzi ol dem ḳatı
Gitdi ʿaḳlı ṭāḳat ola ṭāḳati
4201 Acısından şöyle apışdı ṭurur
Şöyle ḳorḳdı ṣanasın kim cān virür
4202 Tiz emān vergil dedi aña ey yār
Bildi ṣuçın iñledi ol zāri zār
4203 Didi kim estaġfirullāhi'l-ʿaẓīm
Yañlışa uydum yañıldum yā kerīm
4204 Ṣuçunı bildi öküz ol dem hemān
Geçdi siñek ḳarşusına ol zamān
4205 Şimdi daḫı ol siñek anda ṭurur
Her ne vaḳtın ol öküz kendün görür
4206 Ḥamle ḳılur öküze ol dem yine
Öküz ol dem kendüye gelür yine
4207 Gör kerīmüñ ḳudretini neyledi
Büyügi kiçiye maġlūb eyledi

86a

4208 Şuncılayın aʿẓam-iken ol iy yār
Bir siñekden ḳorḳup iñler zār zār
4209 İmdi ṣaḳın görmegil kendüñ ulu
Gey ḫazer ḳıl olma sen şeyṭān ḳulu
4210 Ululanmaḳ ulu işdür gey ṣaḳın
Müʾmin iseñ olma şeyṭāna yaḳın
4211 Nā-gihān ḫışm irişe Ḥaḳ'dan saña
Deyesin pişmān olup veylü baña
4212 Ṣoñ pişmān aṣsı ḳılmaz aç gözüñ
Maʿnāsından ʿibret al iş bu sözüñ
4213 Bir żaʿīfsin fikir eyle baḳ ḥālüñe
Faḫr idinme ehlühā ve māluña
4214 Meskenet ḳıl her işüñde ḳılma ʿār
Gey sever miskīnleri ol Girdigār
4215 Sevdügiçün anları Ḳur'an'da Ḥaḳ
Zikir idüp ḫoş bilürsin anı Ḥaḳ
4216 Anuñ içün ol resūl māh u liḳā
Āh idüp aġlardı dāʾim ol Ḥaḳḳ'a
4217 Dirdi yā Rab sen beni miskīn dirilt
Ḳıl duʿāmı müstecāb ḳıl maḳbū[l] it
4218 Ḥaşir idicek girü miskīnler eyle
Girü ḫaşr it sen beni anlar ile
4219 Söz buyurdı dāʾim ol serverüñ
Ümmet iseñ ṭut sözin peyġamberiñ
4220 Şuncılayın ulu peyġamber-iken
Cāh u ʿizzet istemezdi ol neden
4221 Sen bu deñlü cürmüle iy kemi kes
Baġlamışken göñlüñi ḥār-ile ḫas

4222 Kendüñi aʿlam ṭutarsın ḳamudan
Varsa ḫūnuñ yoḳdur aṣla ṭamudan
4223 Pes eger ḫavfuñ olaydı senüñ
Bunda ḳaydın göreydin ol günüñ
4224 Yā İlāhī ḳullarıñdur gey żāʿīf
Ḳıl teraḥḥum luṭf idüp sen yā lāṭīf
86b
4225 Faż̇l u raḥmet bunlara dermān ḳıl
Dertlülerdir bunlara iḥsān ḳıl
4226 İy mürīd söyleme sözüñi kes
Ḥubb-ü dünyā arzusın ḳılma heves
4227 Ḫār u ḫasdur baġlama göñlüñ aña
Meger ider eldür seni ṣaḳın saña
4228 Geç bu fānī cīfenüñ terkini ur
Bu cihānda olmayasın tā ki ḫor
4229 İʿtibarı kişinüñ anda gerek
Anı ḫor bundan bilürsin yekrek
4230 Sev resūlü iʿtiḳād eyle Ḥaḳḳ'a
Rūzi ḳıla Ḥaḳ saña milkli beḳā
4231 Ben bu sözi ḳamulara söylerin
Hümā durup cennet temāşā anların
4232 İtdügimi ṣormayalar mı baña
Ḥōd bilürüñ ḥadʿaded yoḳdur aña
4233 Vay eger erişmez ise faż̇l-ı Ḥaḳ
Biñ yıl aġla bir kişiden fayda yoḳ
4234 Anda biñ yıl aġlamaḳdan bir kişi
Gözünüñ yeg bunda ṭamlaya yaşı
4235 Aġlayamaz bu çıḳası gözlerüm
Ammā ki dilimde özdür sözlerüm

4236 Yapılmaz gülmeden aġzum çün iy dost
ʿİbādet eylemekde olurun süst
4237 Velī şer işlemekde ḫoş ḳavīyem
Ṣanasın ki Süleymānuñ deviyem
4238 Benüm bu veçhile ne ola ḥālüm
ʿİnāyet eylegil iy zü'lcelālüm
4239 Bu mücrim ḳullaruñ baḳa ṣuçına
Hidāyetler berḳi ḳalbi içine
4240 Girü sen vir bu derdümüñ devāsın
Yuyuvir göñlümüñ ḫırṣ u hevāsın
4241 Raḥīmsin raḥmetüñ bī-intihādur
Ümīdi cümlenüñ hep sen şāhadur
87a
4242 İlāhī maḥrūm ḳılma ḳullaruñı
Kerem ḳıl gösterivir yollaruñı
4243 Ḥabībüñ ol Muḥammed ḥürmetine
Teraḥḥum ḳıl yarlaġa ümmetine
4244 Ki tā yanmayalar nār-ı caḥīme
Ṣuṣayup düşmeye māʾi ḥamīme
4245 Eger ister iseñ odda ḫalāṣı
Ḥarīri ıdup geygil abayı
4246 Ḥabībini Muṣṭafā'nuñ sünnetin ṭut
Depele nefsüñi **ḳable en temūt**[3353]
4247 İy ölümün ondan ġāfil kişi
Ḥubbü dünyā[3354] eyleyenler teşvīşi
4248 Nicedem dirseñ ʿaceb bu fikr-ile
Aldayupdur seni şeyṭān meger ki

[3353] Ölmeden önce.
[3354] Dünya sevgisi.

4249 Haylarsın nefsüñ arzusına
Añmamış varacaġuñ sine
4250 Sen eger añmazsan kim ol seni
Çaġırur beş kez saña ol her güni
4251 Böyle dedi saña ol şāh-ı resūl
Ol şefīʿül-müznibīn ol luṭfi bol
4252 Her kişinüñ maḳberesi her gün ol
Çaġırısar kendüye ol bilmiş ol
4253 Çaġırup dir fülān ibni fülān
Ġāfil ola iy baña bunda gelen
4254 Ben yılan çiyan eviyem añla beni
Ḳıl yaraġın saña gerekse seni
4255 Bir daḫı ḳarañu yirem ben iy yār
Bunda hiç kimseye olmaz iʿtibār
4256 Tā ḳopunca ol ulu ḳıyāmet günleri
Baña giren görmez eyü günleri
87b
4257 Dünyādan çırāġ alup gelgil baña
Ḥālimi her gün maʿlūm eylerin saña
4258 Bir daḫı çaġırıcaḳ ne dir işit
İy baña bunda gelen iy ḫoş yigit
4259 Faḳīrliḳ evin bil beni iy cān
Māl ü gencim yoḳ durur añla iy cān
4260 Anda-iken cemʿ idüp gel mālıñı
Bunda yār ḫoş göre ḥāliñi
4261 Bunda mālıñ çoḳ olur ise eger
Olusarsın ḳamusından muʿteber
4262 Bir daḫı dir çaġırup iy ḫoş kişi
Bunda baña gelenüñ yoḳ yoldaşı

4263 Gelicek bunda baña yoldaş getür
Ḥaşr olunca mūnis oluban otur
4264 Bir daḫı çaġırur hem diñle ne dir
Ṭaş u ṭopraḳ evin bil beni dir
4265 Bunda yoḳ ol töşek dutma gümān
Baña andan döşek getür sen iy cān
4266 Böyle dedi ol resūl meh-likā
Günde beş kez çaġırur dir Muṣṭafā
4267 İmdi iy aṣḥābım anda varmadan
Ol ḳara günin içine girmeden
4268 Bunda-iken siz aña eylen yaraḳ
Bilüñüz kim size anda ne gerek
4269 Bir ʿArab ṭurdı yirinden ol zamān
Yā şefīʿül müznibīn faḫri cihān
4270 Sinlere tiz baḳ nedür söyle bize
Bir devā ola bizüm derdümüze
4271 Didi resūl sinlere tiz baḳıban
Söyleyiben size anı iy ḥasen
4272 Şöyle söyledi ol ḥoḳḳa-i meccān ile
Müstemiʿ ol vir ṣalavāt cān ile
4273 Gözyaşıdur sinlede tiz baḳ iy cān
Aġlaşuñ Ḥaḳ ʿaşḳına ḳılıñ fiġān
88a
4274 Gözyaşı yılan çiyan ʿaḳreplere
Anlara tiz baḳ olısar iy yāre
4275 Aġlayup gözyaşı sen dökecek
ʿAşḳ odına cigeriñi yaḳacaḳ
4276 Ḥaḳ Teʿālā emir ider meleklere
Tiz irişiñ ol ḳula siz iy yere

4277 Ṣaḳlayalar gitmeye bir ṭamlasını
Gitmeye kim żāyiʿ olmaz cümlesini
4278 Ḥaḳ Teʿālā gör neler ḳılur kimi
Götürecek maḥşere cehennemi
4279 Çün gele cehennem ol gün kükreye
Ṣaça odlar ḳanı ol aʿlem deye
4280 Gözyaşı gerek olur ol gün saña
Aġla ṭurma ṭut sözüm inan baña
4281 Ol melekler yaşuñı oda ṣaça
Gelmeye od saña girüye ḳaça
4282 Böyle olur yarın anda ḥāliñüz
Varmadan bunda yaraġın ḳıluñuz
4283 Bir daḫı ol ṣadaḳa viriñ dedi
Ol daḫı sinlede torpaḳdur dedi
4284 Ṣadaḳa menʿ ider hem yılanları
Heybetle ḳaġrışup gelenleri
4285 Fezaʿ ekber ölecegez bil iy cān
Aṣla gölge olmayısar ol zamān
4286 Ṣadaḳası kişinüñ ol vaḳit gele
Başı üstünde ṭurup gölge ola
4287 Böyle dedi añlaġıl ol serverüñ
Vir ṣalavāt ʿaşḳına peyġamberüñ
4288 Ol ʿArab dedi ki gine yā resūl
Sinlede çirāġ nedür bize degil
4289 Söyledi ol söze ol şirin dehān
Diñlegil ne dedi ol pāk iʿtiḳāt
4290 Dedi çirāġ sinlede yā ümmetī
Dün namāzın eyle ʿādeti

4291 Dün namāzın her kim ol dāʾim ḳıla
Sinlede ol aña çirāġı ola
88b
4292 Nūr vire şu yanmaya çevresine
Aşıla tā yevm-i āḫir sinine
4293 Her ki dünle ḳalḳuban namāzı ḳılur
Birine biñ biñine dīdār bulur
4294 Açıla göñlü gözi nūrān ola
ʿİlim ḥikmet ḳalbine anuñ ṭola
4295 Dedi resūl cennet ehli cennete
Giribeni ġarḳ olıcaḳ raḥmete
4296 Bunlara bir nūr tecellī eyleye
Görüben cümlesi secde eyleye
4297 Ṣanalar ḳıldı tecellī bize hū
Anuñ envārı durur göründi bu
4298 Bir nidā işideler yā müʾminīn
Ḳaldıruñ baş secdeden oluñ emīn
4299 Bu görünen nūr dīdār nūr degil
ʿAḳlıñı gör gitdi size yāri degil
4300 Bunlar eydür bu görünen ne ola
Buncalayın yā tecellī kim ḳıla
4301 Ol münādī diye kim ol müsteʿān
Bir ḥūrīye ol selām ḳıldı iy cān
4302 Ol ḥūrī sevindiginden güldidi
Dişleri hem āşikāra oldıdı
4303 Ol ḥūrīnüñ dişi nūrdur bu nūr
Gör münevver oldı cennet bī-ḳusūr
4304 Dediler kim yā resūlallāh noʾla
Yarın ol ḥūrī kimüñle çift ola

4305 Dedi her kim dün namāzını ḳıla
Buncalayın ḥūrīlerle çift ola
4306 Dün namāzın çoḳ ḳıluñ yā ümmetī
Ḥūrīlerle zeyn iderler cenneti
4307 Dün namāzın ḳıl olasın muʿteber
Vir ṣalavāt Muṣṭafā'ya sen iy yār
4308 Ol ʿArab dedi gine iy serveri
Evliyānıñ enbiyānuñ rehberi
4309 Sinlede yoldaş nedür bize degil
Bu ẓaʿīf ümmetlerüñ bilgil
89a
4310 Dedi server sinlede yoldaş size
İydeyim bir dem ḳulaḳ urġıl bize
4311 Her ki der Ḳurʾān tilāvet eyleye
Virdine hem anı ʿādet idine
4312 Ölüben ḳabre giricek ol kişi
Anda Ḳurʾān olur anuñ yoldaşı
4313 Bir laṭīf yüzlüdür gökçek ḳoḳulu
Bir yigit gele ḳatuña iy ulu
4314 Oturuban yanıña ol söyleye
Ne kişiyem beni bildüñ mi deye
4315 Ol deye kim bilemedüm ben seni
Ne kişisin söyle ey cānım canı
4316 Deye Ḳurʾān yoldaşıñım ben senüñ
Ḳorḳmasun üşenmesün cānuñ senüñ
4317 Dünyāda yoldaş idündüñ sen beni
Yalıñuz mı ḳor mıyam bunda seni
4318 Tā ḳıyāmet günlerine dek saña
Ḥaḳ Teʿālā şöyle emir itdi baña

4319 Yoldaşuñım senden ayru olmazam
Kāh gidüben kehī girü gelmezem
4320 Oḳuñ imdi Ḳurʾān'ı siz cān-ıla
Āşinālıḳ kesb idüñ sübḥānıla
4321 Gel ʿamel ḳıl āyeti raḥmān budur
Her cemiʿ dertlere dermān budur
4322 Sinlede yoldaş seniñüçün bil iy cān
Vir ṣalavāt bula emn ü emān
4323 Ol ʿArab dedi yine yā serveri
İy Ḫüdānuñ sevgülü peyġamberi
4324 Sinlede ol töşek nedür iy cān
Söylegil bu müşküli eyle ʿayān
4325 Dedi server sinlede örtevü döşek
Deyeyin dutmañız amma aña şek
4326 Dünyāda ṣāliḥ ʿameller eyleñüz
Her kişiye meskenetle söyleñüz
89b
4327 Emr-i maʿrūf işlerini pīşe ḳıl
Añ ölümüñ dāʾimā endişe ḳıl
4328 Nehy-i münkerden ṣaḳınġıl özüñi
Ġıybet etme fikrile di sözüñi
4329 Ḳıl namāzı ṭut orucı vir zekāt
Ḫacca varġıl ger varısa mümkināt
4330 Derd-mend dest-gīr ol her zamān
Gey ṣaḳın görmezlenüp gitme iy cān
4331 Elde varuñ Ḫaḳ yolına virigör
ʿUcub idüben her kişi ṭutma ḫor
4332 Her işiñ işle Ḳurʾān ḥükmiyle
Sev resūlü sünnetin ṭut cān-ıla

4333 İş bu resme işleyen yolda işi
Pes olup sine giricek ol kişi
4334 Aña cennet sündüsünden bir döşek
Götürüben tiz döşerler ṭutma şek
4335 Ḥaşr olunca ol döşekde yatısar
O ḳul Ḥaḳk'uñ raḥmetine batısar
4336 Ol ʿArab dedi gine ya māhir ol
Yā şefīʿül-müznibīn maḥbūbu hū
4337 Genci ḫazīne sinlede nedür degil
Ḳıl mücellā ḳalbimüz pasın yugil
4338 Dedi resūl sinlede genc ü māl
Gey gerekdür eydeyin size bu ḥāl
4339 Kim ki deye iş bu sözi çoġı çoḳ
Māl ü genc verile anda ḥaddi yoḳ
Lā'ilāhe illa'llāh Muḥammedü'r-resūlullāh[3355]
4340 Her kim dāʾimā bunı çoḳ söyleye
Ḥaḳ aña cennette işit neyleye
4341 Anda köşkler ḫalḳ ide Allāh aña
Kerpüci altun gümüş inan baña
4342 Bāġ baḫça ideler senüñiçün
İmdi ṭurma cehdeyle anuñ içün
4343 Ne ḳadar çoḳ idesin Ḥaḳ emir ideler
Göz ḳamaşa baḳamaya dīdeler
90a
4344 Eger sākin oluban ṭınmayasın
Ḥaḳḳ'uñ ʿaşḳı odına yanmayasın
4345 Hemān anlar daḫı sākin olurlar

[3355] Allah'tan başka ilah yoktur, Muhammmed onun elçisidir.

Şu senüñ fiʿliñe göre ḳılurlar

4346 Eger ġaybet mesāvī söyleyesin

Ki bu ḫalḳı eger zemmeyleyesin

4347 Kim ol bünyād olan ḳasr u binālar

Yapanlar anları girü döneler

4348 Yıḳalar hiç biri olmaya maʿmūr

Bu sözüm daḫı hem Ḳur'ān'da mezkūr

4349 Nite kim uş resūl dedi ki iy yār

Ḥabīb-i zü'l-celāl ol nūr seṭṭār

4350 Ki Miʿrāc eyleyüp giderken ol şāh

Yolumuz cennete uġradı nā-gāh

4351 Gördüm anda kim bī-ḥad melekler

Ṣenālar eyleyüp deyeler dilekler

4352 Kimisi bunlaruñ köşkler yaparlar

Bināsı ḳamunıñ sīmle zerler

4353 Ḳapusı laʿl ü yāḳutdan düzülmüş

Ṣıvası misk-i ʿanberden ezilmiş

4354 Kimisi bāġıla baḫça dikerler

İçine sünbül ü reyḥān ekerler

4355 Baḳamaz bunlara gözler ḳamaşır

Ki eller ditreyübeni dolaşur

4356 Ki gördüm bunları bu ḥālde çün ki

Revān Cebrāīl 'e ṣordum dedim ki

4357 Kimüñdür bu maḳāmlar söyle iy cān

Kimüñçün ḫalḳ ider bunları sübḥān

4358 Dedi Cebrāīl baña yā Muḥammed

Fülān oġlu fülān dirler buña ad

4359 Derilüp zikir iderler şimdi anlar

Yaḳup ʿaşḳ odına maḥvoldı cānlar

4360 Kimi sāmiʿ kimi rākiʿdur anuñ
Olar ḫās ümmetüñdür añla senüñ
90b
4361 Olaruñdur bu gördügüñ maḳāmlar
Hezerān biñ hezerān daḫı bunlar
4362 Olar kim zikir ide anda Allāh'ın
Bilüp taʿẓīmleye ol pādişāhın
4363 Yāḫud bunlar ʿilim ṣoḥbetlerine
Varurlardı anlaruñ ḳatlarına
4364 Oturup her kelāmın diñleyeler
Ki baʿẓı ʿilmi dīnde añlayalar
4365 Olaruñdur bu gördügüñ maḳāmlar
Olara ḫizmet ider bu yapanlar
4366 Çü gördüm bunları cānım sevindi
Ferāḥ olup buña cānum övindi
4367 Giri gelişde gördüm bunları pes
Yıḳılup baʿżısı olmış taḫr ü taḫs
4368 Dedim Cebrāīl'e ol dem iy yoldaş
Ki bu sırrı baña sen eylegil fāş
4369 Ya niçün girü yıḳdılar buları
Bu mıdur bunlaruñ dāʾim ḫū[y]ları
4370 Didi kim yā Muḥammed diñlegil bir
Eydeyin bunlaruñ ḫālini taḳrīr
4371 Şu vaḳit kim olar zikir itdiler
Ḳaçan fāriġ oluban gitdilerdi
4372 Varup ġaybet mesāvī söylediler
Bu kez gör ol melekler neylediler
4373 Nicesi yıḳdılar yapduḳlarını
Nicesi yoldılar dikdiklerini

4374 Kimisini görürsin daḫı maʿmūr
Nice virür gör ol nūr üstüne nūr
4375 Şular ebsem ḥālin bilüp ṭuranlar
Olaruñdur bu maʿmurca olanlar
4376 Hemān dem bunı çün kim böyle gördüm
Revān oldum yüzüm ṭoprağa urdum
4377 Dedüm yā Rabbenā virgil hidāyet
Ẓaʿīfdür ümmetüm virme ḍalālet
91a
4378 Bulara ḳıl ʿināyet fażlile baḳ
Raḥīmsin raḥmetüñ feyż eyle iy Ḥaḳ
4379 İmdi iy yad varısa ʿaḳluñ senüñ
Ḳıl yarağıñ ol varacağuñ senüñ
4380 Anda yılan çiyana tiz baḳ gerek
Anlaruñ heybetine döymez yürek
4381 Ḳıl münācāt giceler sen cehdile
Ḳıl münācāt dāʾimā sübḥānıla
4382 Tā çirāġ ola senüñ ḳabrüñde ol
Nūr vire söyünmeye tā ṣaʿu ṣol
4383 Eylegil Ḳur'ān tilāvet dāʾimā
Oldur sañā yoldaş olan ḳāʾimā
4384 Ehl-i ṣumt ol eylegil ṣāliḥ ʿamel
Ġāfil olma itmegil ṭulʿamel
4385 Örtü döşek olusar anda saña
Ṭut sözümü varısa meyliñ baña
4386 Eylegil dāʾim Ḫüdānuñ zikrini
Ḳoymağıl ḳalbüñe dünyā fikrini
4387 Ol saña anda ḫazīneler ola
Baḫça vü bāġ ḳaṣrıla köşkler ola

4388 Seniñ içün ḫalḳ ideler anları
Gey ṣaḳın yıḳdırma girü bunları
4389 Ġāfil olma bu sözüñ maʿnīsine
Aña ṭurġıl ol varacaġuñ sine
4390 Ne gerekdür saña ol yirde iy cān
Bildüñ anı ḳıl ʿamel sen yürüben
4391 Vaḳt-i āḫir ḫoş göresin ḥāliñi
Çek bu ḫalḳdan diliñi ve eliñi
4392 Ola kim ḳalbüñe raḥmet feyż ola
Feṭḥ olanda saña bābü'l-ʿulā
4393 Raḥmeti çoḳdur Ḫüdānuñ bī-ʿaded
Yā İlāhī zerresinden ḳıl meded
4394 Cürm ü ʿiṣyān baḥrine ġarḳ olmuşuz
Pes ümīd saña ṭutup ḳalmışuz
91b
4395 Sen seversin ṣuçlular ʿafvetmegi
Dilemezsin biri maḥrūm gitmegi
4396 Nite kim rāvī rivāyet eyledi
Kim bunı münāsip söyledi
4397 Pes zamānı māfī içre bir kişi
Bir günāh işlemiş añla bu işi
4398 Bir daḫı ve bir daḫı ve bir daḫı
Dört kere dek işler anı iy aḫı
4399 Ḳulaġına nā-gihān bir ün gelür
Eşidüp ʿaḳlı anı şeydā olur
4400 Dedi iy ḳulum nice sen bunı
İşleyesin Bāriye ʿaḳluñ ḳanı
4401 Neçe bir işleyesin uṣanmayup
Bī-ḥayālıḳ eyleyüp utanmayup

4402 Ol kişi dir ben bunı iy pādişāh
Sevdügümden işledüm ben yā İlāh
4403 Sen daḫı ṣuçlularuñ yā zü'l-kerem
Gey seversin ʿafvını yā muḥterem
4404 Sevdügümden imdi ben uṣanmadum
İşledüm iy pādişāh utanmadum
4405 Sen günāh ʿafveylemekden yā raḥīm
Uṣanmazsın ʿacebsin sen yā kerīm
4406 Bir nidā geldi yine ol dem aña
Dedi ḳulum gerçek eydersin baña
4407 Yarlaġadum imdi seni yüri var
ʿAfv ḳıldum hep günāhıñ ne ki var
4408 Severin ṣuçlarıñ ʿafvetmesin
Dilemezin biri maḥrūm gitmesin
4409 Maḥrūm olmak diler iseñ sen daḫı
Vir ṣalavāt Muṣṭafā'ya iy aḫı
4410 Nite kim peyġambere bir gün bir er
Geldi eydem diñlegil iy muʿteber
92a
4411 Didi kim iy ḥatemü resūl-i cihān
Sen şefīʿül-müznibīnsin bī-gümān
4412 Nefse uydum bir günāh ḳıldum iy yār
Ḳıl şefāʿat ʿafvide perverdigār
4413 Senden artuḳ bir şefāʿat issi yoḳ
Ben günāhkāra teraḥḥum eyle baḳ
4414 Sevünüben ol kişi döndi gider
Varubanı bir günāh yine ider
4415 Gine geldi didi kim yā serverī
Ey Ḫüdānuñ sevgüli peyġamberi

4416 Yine ḳıl dedi şefāʿat daḫı ol
Ḳıl teraḥḥum gözümüñ yaşını sil
4417 Pes yine ḳıldı şefāʿat ol zamānḳıldı
Sevinüp hem gitdi gine ol hemān
4418 Varubanı yine ḳıldı bu işi
Gine geldi servere çün o kişi
4419 Dedi yine ḳıldım anı yā resūl
Ḳıl şefāʿat baña sen iy luṭfu bol
4420 Yine ḳıldı ol şefāʿat bir daḫı
Gine gitdi vardı ḳıldı bir daḫı
4421 O gün şefāʿat itdi üç kezin
Ḳıldı server raḥīmdi anuñ sözün
4422 Bir kezin dördünci geldi çün kim ol
Ḳıl şefāʿat baña dedi yā resūl
4423 Resūl aña dedi uṣanmaz mısın
Yoḫsa bir Tañrı'dan utanmaz mısın
4424 Ben uṣandum istemekden Tañrı'dan
İşlemekden utanmazsın neden
4425 Böyle dedi ol kişi nevmīd olur
Çıḳdı gitdi gör Allāh'ı ne ḳılur
4426 Tiz Cebrāīl varıbdı servere
Ḥaḳ selāmın irgürüp peyġambere
4427 Ḥaḳ Teʿālā saña dedi yā ḥabīb
Pes günāhlar derdine sensin ṭabīb
92b
4428 Kim saña virdim idüm ḳullarumı
Gösteresin bunlara yollarumı
4429 Ḳapumuza ḳıġırasın anları
Bize vāṣıl eyleyesin anları

4430 Sen virilmedüñ buları yaḳmaġa
Od içinde acı yaşlar dökmege
4431 ʿİzzetüm ḥaḳḳı egerçi bir kişi
Günde yetmiş kerre itse o işi
4432 Dedi belki bu kez ol eger
İşleseydi bir günāhı pes bir er
4433 Tevbe ḳılup yarlaġamaḳ dilese
ʿİzzetim ḥaḳḳı ne deñlü çoġısa
4434 ʿAfvidem hiçbir günāhı ḳalmaya
Dileyenler bunda maḥrūm olmaya
4435 İmdi iy cān günāhuñ çoḳluġı
Ḳıl tefekkür ʿamelüñ yoḳluġunı
4436 Tevbe eyle furṣatuñı ḳılma fevt
Añsuzın bir gün çıḳagelürse mevt
4437 Dil mecāl bulmaya söylemege
Cürmüñ içün tevbeler eylemege
4438 Tevbesüz gidicegez ol āḫirete
Varıcaġaz uġrayısar miḥnete
4439 Tevbeʾi fevt eyleme imdi ṣaḳın
Tevbelü ḳullar olur Ḥaḳḳ'a yaḳın
4440 Tevbesüzler yiridür nār-ı caḥīm
Döşegi od içdigi māʾü'l-ḥamīm
4441 Yā İlāhī tevbeʾi āzād ḳıl
Gönlümüzden ḥırs u hevāyı yugil
4442 Tevbelü ḳullaruñıla sen bizi
Ḥaşir idesin bu bizüm ḳamumızı
4443 Ḳılmayasın ṣuçunuñ çoḳluġına
Baḳma mevlā ṭāʿatüm yoḳluġına
4444 Āb raḥmetle bu biz mücrümleri

Yuyuban ʿafvit kemden kemleri

93a

4445 Erişür mücrümlere raḥmetlerüñ

Ḳıl müyesser yā rāḥīm cennetlerüñ

4446 Bu mürīdi gey ẓaʿifdürür ḳatı

Luṭf idüp ḳıl aña māl ü himmeti

4447 Cennet-i Firdevsüñ içre iy ḫüdā

Vir maḳāmın ḳılmaġıl anı cüdā

4448 Vāṣıl it dīdārıñı yā zü'l kerem

Ol Muḥammed ḥürmetiçün ḳıl kerem

4449 Kim duʿāsı bu durur dāʾim saña

Dedi lā-ḫavfün ʿaleyhim[3356] sen aña

4450 Daḫı cümle müʾminīn müʾmināt

Deyeler kim es-selāmü veṣ-ṣalavāt

Meclisü er-rābiʿu fī beyānı Muḥammed Allāh[3357]

4451 Gel iy daʿvāyı muḥabbet eyleyen

Rūzi mevlā deyübeni söyleyen

4452 Gel ḳulaḳ ur ne derin diñle iy yār

Sāmiʿ olġıl aç gözüñ cānuñ uyar

4453 Gör ki senden öñ gelenler nitdiler

Göñlüni ḥaḳḳınca berkitdiler

4454 Baġlayup göñüllerin ol ḥażrete

Anuñçün vaṣl olurlar vuṣlata

4455 Ol resūl mefḫarı kevn ü mekān

Tācı raḥmet serveri āḫir zamān

[3356] لَا اِنَّ اَوْلِيَاءَ اللهِ لَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَۚ (Bilesiniz ki, Allah'ın dostlarına hiçbir korku yoktur. Onlar üzülmeyeceklerdir de.) Yunus Suresi 62. Ayet.

[3357] Dördüncü Meclis Allah'ın (ellçisi) Muhammed'in Beyanı. Bu bölüm MK2 ve TBMMnüshalarında bulunmamaktadır.

4456 Ol saʿādet sāyesi nūrı ala
Ḫātem mürsel dü cihāna pādişāh
4457 Maḥşeriñ şāhı cihānuñ serveri
Ol ḫüdānuñ sevgülü peyġamberi
4458 Ne dedi ol gör cemāli āfitāb
Müstemīʿ ḳıl ḳalbüñe feth ola bāb
4459 İbni Ḥāzimdür rivāyet eyleyen
Ol velīdür iş bu sözi söyleyen
4460 Dedi resūl İbni ʿAbbās'a iy yār
Saña birḳaç söz deyeyin āşikār
93b
4461 Gey riʿāyet eyle ṣaḳla anları
Ḥaḳ Teʿālā gey sever ṭutanları
4462 İbni ʿAbbās dedi iy nūr-ı Ḫüdā
Söylegil yā serveri nedür bize
4463 Dedi kim ḳıluñ tevekkül Tañrıya
Ḫāliṣ muḫliṣ ʿamel ḳıl bī-riyā
4464 Ḳorḳa ṭurġıl her cemīʿ ḥālde sen
Ḳurtulasın her belādan ṣaġ u esen
4465 Zikri çoḳ it Ḥaḳḳı yardımcı iden
İstiʿānet andan iste az iden
4466 Andan artıḳ kimseden ḳılma dilek
Hep anuñ arż u semā nüḫ-felek
4467 Ḥaḳ'da isteyenler olmaz ḳayġulu
Niʿmetile yir ü gökler ṭopṭolu

Ḥikāyetü sābiʿu[3358]

4468 Diñle eydem bir ḥikāyet sen iy cān

[3358] Yedinci Hikāye. Bu bölüm MK2 ve TBMM nüshalarında bulunmamaktadır.

Vir ṣalavāt eydeyin anı beyān

4469 Kim meger Zennūn-i Mıṣrī iy ulu
Mekke'ye vardum dedi ol baḫtlu

4470 Ṭurdum anda bir yıla degin tamām
İllā ḳılurdum ʿibādet ṣubḥ u şām

4471 Çün vedaʿ vaḳtı olıcaḳ biz hemān
Gine vardum Kaʿbe'ye çün ol zamān

4472 Varuban çün kim girdüm Kaʿbe'ye
Berk yapışdum elümi bir ḫalḳaya

4473 Dedi iy Kaʿbe-i mükerrem sen beni
Kim şefiʿ ol olıcaḳ maḥşer güni

4474 Sen muʿazzezsin ḳamu demün muḫterem
Ḳıl şefāʿat bizi ol gün it kerem

4475 Böyle deyüp çün vedaʿ ḳıldum iy cān
Ḳulaġuma bir āvaz geldi hemān

4476 Gördüm idi bir kişi var içerü
Ṣayruya beñzer yatur olmış ṣaru

4477 Dedi yā Zennūn ki ʿāşıḳ olasın
Yetmiş yıldan berü vedaʿ ḳılasın

94a

4478 Bunca yıldan berü ḳulluḳ daʿvīsin
Hā ḳılursın ʿarż idersin eyisin

4479 Şimdi ṭaşdan mı dilersin ḫācetiñ
Dāʾimā uş böyle midür ʿādetüñ

4480 Bunca yıldan berü ʿaşḳuñ yā ḳanı
Neydi ḫālüñ gey ʿaceb gördüm seni

4481 Çün işitdüm sözini anuñ bana
Dedüm iy dost nirdensiñ di bana

4482 Dedi kim **minhā ḫalaḳnāküm**[3359] iy yār
Ḳıl tefekkür bunı imdi yüri var

4483 Ḳancarıya durdum ʿazmüñ senüñ
Gey żaʿīfdür olmasu[n] şeh cismüñ senüñ

4484 Söyleyüp fīhā nüʿīdüküm dedi
İllā yaḳdı cānımı ʿaşḳı odı

4485 Dedüm aduñ nedürür ne kişisin
Ṣūfī vü ʿābid kimiñ yoldaşısın

4486 Dedi kim ḳul adını mevlāsına
Ṣor kim eyde kimdür anuñ aşlına

4487 Ṣor kimdi kim adımı bilesin
İşidicek anı ḫayrān ḳalasın

4488 Dedüm aña iy ʿazīz ṭāḳat ḳanı
Mertebem yoḳdur ki eydem ben bunı

4489 Kim çaġıram tā baña āvāz gele
Yoḳdur aña ḳudretüm Allāh bile

4490 Çünki ben öyle deyicek ol kişi
Ḥū dedi ol dem hemān ahdı yaşı

4491 Dedi iy Zennūn-i Mıṣrī ki eger
Ḳudretüñ yoḳsa aña bī-muʿteber

4492 Di yā Rabbi bu żāʿīf bī-çāreniñ
ʿAşḳ elinden baġrı pāre pārenüñ

4493 Şol anuñ iki ṣuṣamış dudaġı
Ḥaḳḳı içün di virgil baña bunı

4494 Çün işitdüm dervīşüñ bu sözini
İllā ṭurmaz ki yaş örter gözümi

[3359] مِنْهَا خَلَقْنَاكُمْ وَفِيهَا نُعِيدُكُمْ وَمِنْهَا نُخْرِجُكُمْ تَارَةً أُخْرٰى ((Ey insanlar!) Sizi topraktan yarattık, (ölümünüzle) sizi oraya döndüreceğiz ve sizi bir kere daha oradan çıkaracağız.) Tāhā Suresi 55. Ayet.

94b

4495 Dedüm iy ḥayy ü ḳadīmi zü’l-celāl
Lā şerīkü lā yemūtü lā yezāl

4496 Bunuñ ol iki ṣararmış dudaġı
Ḥaḳḳı içün kim baña digil bunı

4497 Di ne kişidür kimdür bunda yatan
Yüregümde derdüme dertler ḳatan

4498 Pes ḫiṭāb geldi aña işit sözün
Dedi kim hüve ḥabībi ucu gözin

4499 Yaʿnī ki dedi benüm dostum durur
Nefsi alacaḳ himmeti üstündürür

4500 Bu nidāyı işidicek ol zamān
Aġlayu vardum ben hemān

4501 Sürdüm ayaġına anuñ yüzümi
Vecde vardum unutdum kendözümi

4502 Yine ʿaḳlum geldi ol dem başıma
Geldi heybet ġarḳa virdüm başıma

4503 Çünki ḥālüm gördi ol velī
Gözlerinden pes revān oldı seli

4504 Geldi ḫū lafżı yerinden cān-ıla
Yaş ḳarışup bile aḳdı ḳanıla

4505 Dedi yā Zennūn eyā ṣāḥip kerem
Ne işitdüñ söylegil iy muḥterem

4506 Benüm içün di ki ne geldi ḫiṭāb
Ḥaḳ eyle söylegil nedür cevāb

4507 Dedüm aña üç kezin ol aġlayu
Kim işidürdüm hū ḥabībini deyü

4508 Çün işitdi dervīş bunı nider
Vecd oluban ʿaḳlı başından gider

4509 Ṣandum anı ḳıldım teslīm cānını
Görmege ʿazm eyledi sübḥānını
4510 Yatdı andan ġarḳ oluban yaşına
Bir zamāndan ʿaḳlı geldi başına
4511 Dedüm aña iy ḥabīb ḥaḳ baña
Söyle ḥālüñ neydi bu ḥālet saña
4512 Dedi uş yigirmi yıldur ben bunı
İşidürüm iy benim cānım cānı
95a
4513 Uş anuñ zevḳ u ṣafāsın görürem
Aç ṣusuz āh u zāriler iderem
4514 Bir içim ṣu içmedüm andan berü
Aġzımdan girmemişdür içerü
4515 Ḳalbimi ḳıldı iḥāṭa ʿaşḳ odı
Ḥamdülillāh ol kerem don ḳodu
4516 Yanayın maḥvubanı nāruna
Tā ki vaṣl ide beni envārına
4517 Yanmayınca kişi cānı mı bulur
Ya nicesi dostuna vāṣıl olur
4518 ʿAşḳ-ı Ḥaḳḳ'a bu vücūduñ ḳıl remād
Maġrūr olma kibr ü vaḳur tā ḳur irād
4519 İmdi sen de ḳıl tefekkür işiñi
Nār-ı ʿaşḳa hem aḳıtġıl yaşuñı
4520 Ol daḫı ādemdürür sencileyin
Ḥaḳḳıla it dirligüñ ancılayın
4521 Miṯl-i ḥayvān gibi olma her zamān
Vaṣıl dīdār arzu ḳıl dāʾimā yan
4522 Bunda yanan ṭamuda yanmayısar
Hiç zebāni aña el ṣunmayısar

4523 Ḳalbüñi ḳılur mücellā zikir hū

ʿAr idinme cān-ıla hū eyle hū

4524 Her ki bir kez derdile hū eyleye

Ol ḳula Allāh nice luṭf eyleye

4525 Gökden inen dört kitābı bil iy cān

Oḳumuş deñlü ṣevāb bula inan

4526 Hū deyicek fetḥ olur bāb-ı semā

Bil melekler olur aña reh-nümā

4527 Perdeleriñ ḳamusın refʿ eyler ol

Ṭoġru Allāh ḥażretine gider ol

4528 Vāṣıl olur ḥażrete bī-vasıṭa

Pes ḳabültü deyüben gelür nidā

4529 İmdi hū demek gereksin derdile

Ol kelāmuñ tā ki Ḥaḳḳ'a bul yola

4530 İllā derdile gerekdür derdiyle

Yoḫsa hū demek geñezdür her dile

95b

4531 Zikri ḍarbı keşf ider hem göñülleri

Fetḥ ider her bir yandan yolları

4532 Ḍarbı zikriñ ḳuvvetiyle iy ulu

Göñlüñ evi nūrıla ola ṭolu

4533 Dedi Zennūn gördüm ol velī meger

Ol kişinüñ yüzüne ḳıldum naẓar

4534 Gördüm üşüşmüşdür siñekler yüzüne

Ṭopṭolu olmuşdur iki gözine

4535 Diledim siñeklerini giderem

Gey żaʿīfdür yaʿnī kim esirgeyem

4536 Dedi iy Zennūn giderme anları

Ḳo ki üşsünler yüzüme anları

4537 Yarın maḥşer güni başım açıp
Yalvaruban dostuma yaşım ṣaçup
4538 Her siñek başına ben bir ʿāṣiye
Aġlayuban yire ḳoyam nāṣiye
4539 Her biri içün ḳurtaram her bir kişi
Yevmü maḥşer iderem ben bu işi
4540 Çün işitdüm bu sözi bunda iy cān
Aġlayu aġlayu kim düşdüm hemān
4541 Dedim iy ḳānī̄ kerem ben miskī̄ni
Añasın olıcaġaz maḥşer güni
4542 Zī̄ra dostuñ sözüni dostı ṣımaz
Nevmī̄d idüp anı maḥrūm eylemez
4543 Bunı böyle dir-iken dervī̄ş dost
Küllī̄ aʿẓā kendünden ki ol dost
4544 Nefes alı veri başladı hemān
Yine ṣordum ben aña iy cān-ı men
4545 Ne diler göñlüñ baña digil anı
Getüreyin saña anı cānum canı
4546 Dedi göñlüm arzusı dī̄dārı hū
ʿIyş u nūş zātı ḳondur aña yüz
4547 Dilemezem belki andan ġayrını
Vaṣıl ide luṭf ide bu ben ġaribi
96a
4548 İllā kim nefsimi ġāyet ben ḳatı
Gey żaʿī̄f ḳıldum ki yoḳdur ṭāḳati
4549 Kim yigirmi yıldan berü ol baña
Ṣu diledi virmedüm hergiz aña
4550 Gine istedi görince ol seni
Bilürem ki ḳatı incitdüm anı

4551 Bir içim ṣu olsadı versem aña
Tā şikāyet ḳılmaya yarın baña
4552 İşidicek bu sözi oldum revān
Varubanı su getürdüm hemān
4553 Yine geldüm dervīşe ḳıldum naẓar
Fānīden ḳılmış sefer ol muʿteber
4554 Teslīm itmiş cānını ol ḥaẓrete
Fürḳati olmuş mübeddel vuṣlata
4555 Çün kim gördüm bunı ayruḳ neyleyem
Varuban anı techīz eyleyem
4556 Yine vardum tez kefen alup iy yār
Girü geldüm ḳılmadum anda ḳarar
4557 Varıban gine gelince iy kişi
Yuyuban kefenlemişler dervīşi
4558 Ḥāẓır olmuş cümle işi hep anuñ
Gey taʿaccüb eyledüm işin bunuñ
4559 Varıban sinini ḳazdum der hemān
Yaʿnī ḳoyam Ḥaḳk'ına anı revān
4560 Gelübeni gördüm anda kimse yoḳ
Aġlayu āh eyledüm ol yirde çoḳ
4561 Varuban abdest alup geldüm yine
Kaʿbe'nüñ altun oluġı altına
4562 Ḳıldım ol yirde iki rekʿat namāz
Dedüm iy şāh muʿẓam kār u sāz
4563 Nice oldı ḥālini di dervīşiñ
Sırrına iremedüm ben bu işiñ
4564 Pes ḫiṭāb dedi kim dervīşi
Ben tamām oldum anı ḳo teşvīşi

96b

4565 Dostunı dost kimseye ışmarlamaz
Her işini görür ol eksik ḳomaz

4566 Ḥasret ancaḳ sen degilsin bil aña
Eydeyin aḥvālini işit saña

4567 Atası anası anı rū be rū
Görmemişdür yedi yaşından berü

4568 İştiyāḳından anuñ cān verdiler
Kim bugün birbiri yüzin gördiler

4569 Biñ melekle ʿAzrāʾīl de geldiler
Bulamayup anı ʿāciz ḳaldılar

4570 Daḫı Münker vü Nekīr herkez anı
Bulmadılar ni yere deydügin anı

4571 Ḥaşr olıcaḳ yarın anda ḫalḳ ḳamu
Nefsiyle üf dise soḫa ṭamu

4572 Zebānīler cümle bunda ḳaçalar
Sāyesinde ḫoş geçeler niceler

4573 Ḥūrīler medḥ ideler ḳarşu gelüp
Raḥmetüme ġarḳ ola dīdār bulup

4574 İşidüp Zennūn bunı çoḳ ḳıldı āh
Dedi kim noʼlaydı iy pādişāh

4575 Ṣu içince buña mihlet vireydüñ
Ḳabż rūḥ yāri andan ideydüñ

4576 Yine geldi pes şol ḳadem bir cevāp
Dedi iy Zennūn delü misin ʿaceb

4577 Ol kişi yigirmi yıldan beri hiç
ʿAşḳıma ṣu içmeye ger ir ü giç

4578 Ṣoñ ḥāli senüñ ṣuyuñla ben anı
Ṣuvarur mayam senüñ ʿaḳluñ ḳanı

4579 Aña cennet şarābından içürem
Yıldırım gibi ṣırāṭı geçürem
4580 Böyledür ʿāşıḳlaruñ ḥālini bil
Fiżluñı var sen de aña göre ḳıl
4581 Dedim eyitdüm ki İlāhī ol işi
Neyle buldı mertebeyi ol kişi
97a
4582 Neydi fiʿli neyle buldı ol seni
Maʿlūm it yā Rabbi luṭfeyle bunı
4583 Kendüyiçün ne ṣanursa ol kişi
Ayruġa da anı ṣanmaḳdur işi
4584 Hiç riyā gelmedi göñlüñe anuñ
Baḳmamışdur nefsine bu fānīnüñ
4585 Bunı böyle işleyen dostum durur
Cennet içre perdesiz dīdār görür
4586 İmdi sen de ʿāḳil iseñ iy cüvān
Ḥaḳ deyüpdür "küllü men ʿāleyhā fān"[3360]
4587 Fānīye ḳılma naẓar sen Ḥaḳḳ'a ḳıl
Ḫoş muṭīʿ ḳılsın aña tile dil
4588 Varlıḳ oldur ġayrısın ḫār-ile ḫas
Geç göñül bu cīfeden ḫırṣıñı kes
4589 Cīfenüñ ẓāhire ḳatında ḥālini
Bilmeziseñ bilüre ṣor ḥālini
4590 Cīfe dedi dünyāya peyġamberüñ
Ümmetiseñ ṭut sözün ol serverüñ
Ḳālen-nebiyyü ʿaleyhis-selām "Ed-dünyā cīfetün ve tālibühā kilāb"[3361]

[3360] كُلُّ مَنْ عَلَيْهَا فَانٍ (Yer üzerinde bulunan her canlı yok olacaktır.) Rahman Suresi 26.ayet
[3361] الدنيا جيفة وطلابها كلاب (Dünyā bir leştir ve onun isteyenleri de köpeklerdir.)

4591 Ol senüñ gice gündüz aġladı
Nār-ı ʿışḳa cigerin ṭaġladı
4592 Dir idi yā Rabbi aġlarıdı ṣubḥ u şām
Ġuṣṣalanup yimez idi ol ṭaʿām
4593 Her ḳaçan gelse cehennem āyeti
Nevḥa ḳılup aġlarıdı ol ḳatı
97b
4594 Hep bizüm çündür anuñ aġladuġı
Açlıḳdan baġrına ṭaş baġladuġı
4595 Sen de hiç aġlar mısın iy seng-i dīl
Müneccimdür ḳalbüñ evi anı bil
4596 Ṭaġ ṭaşlar ol ḥazerden āh ider
İşidüp nicesi cān teslīm ider
4597 Güvenür misin ʿamel çoḳluġına
İʿtiḳād itme günāh yoḳluġına
4598 Kim yerin maḥşer güni bu ḫalḳ göre
Çoḳ ʿamellerde riyālar buluna
4599 Yüzüne uralar anuñ ʿamelin
Arḳasında çıḳaralar hem elin
4600 Pes riyāya şirk-i aṣġar dediler
Anuñ içün anı anda ḳodular
4601 Ḳıl ʿināyet bu mürīdi hiç kese
Baġlamasın göñlüni ḫār u ḫasa
4602 Vir ṣırāt-ı müstaḳīm yā müsteʿān
İt teraḥḥum rūz ḳıl ḥūrī cānān
4603 Muṣṭafā'nuñ ḥürmetine bunları
Ḳıl ʿināyet raḥm idüp müʾminleri

4604 Anlaruñ īmānını sen ḳıl tamām
Her ki de eṣ-ṣalātü ves-selām
4605 Elā ey bülbül bāġı meʿānī
İydersin her seḥer āh ü fiġānı
4606 Ne gördüñ söylegil ne idi derdiñ
Göñül bāġına zīnet virdi virdiñ
4607 Ki maʿmūr eyledüñ göñlü ḫarābın
Uçurduñ bu ḳafesden nefesü ġurabın
4608 Getürdüñ yirine mürġu hümāyı
Baṣar itdüñ ki bu ḳalb-i ʿimadı
4609 Aḳıtduñ ʿabr-ı raḥmet ābın iy dost
Getürdüñ ẓulm ü ġaflet ḫābın iy dost
4610 Biḥamdülillāh şükür ol ferd-i yezdān
Bu maḫlūḳ içre bizi ḳıldı insān
98a
4611 Daḫı ḳıldı Muḥammed ümmetinden
Ki İbrāhīm Ḫalīl'ün milletinden
4612 Ki bu şükrāneye yan nār-ı ʿaşḳa
Ṭutuşma bu maḥāzī mār-ı ʿaşḳa
4613 Eger pervāneden itdiñse taʿlīm
Yanup ʿaşḳ odına cān eyle teslīm
4614 Seḥer bülbülleyin āh eyle iy cān
Revān olsun gözüñden yaş ile ḳan
4615 Fiġān it arzu ḳıl dīdārı dostı
Tecellī itmesine eyle ḳaṣdı
4616 İñildisin sever Mevlā ḳulınuñ
Nerede āh ola bile bulunuñ
4617 Ḳaçan ḳul derdile kıldı bir āh
Ḳabūl ider anuñ āhını Allāh

4618 Ḳılısar müstecāb anuñ duʿāsın
Virür derdinüñ ol demde devāsın
4619 Nitekim buña münāsib bir ḫaber
İdeyim diñle nice iy muʿteber
4620 Kim mübārek dirler idi bir ulu
İbni ʿAbdullāh durur ol bilgülü
4621 Bu sözi oldur rivāyet eyleyen
Göz ile gördüm deyüben söyleyen
4622 Bir yılın dir Kaʿbe'ye varmışdum
Kaʿbe'nüñ bir yanına ṭurmışdum
4623 Geldi bir ḫātun ile rüva-yı ulu
Yaʿnī̇ kim ḳıla ṭavāf ol baḫtlu
4624 Pes ṭavāf kim ider-iken ol nā-gāh
Çoḳ oturdı eyledi āh u vāh
4625 Meger aña ḥayż irişmiş ol zamān
Anuñ içün eylemiş āh u fiġān
4626 Yüzünü göge ṭutup dedi ey şāh
Her işe ḳādirsin iy ḥayyü İlāh
4627 Daʿvet itdüñ işde aduña geldim
Neydi ṣuçum ki böyle maḥrūm oldum
98b
4628 Bu işi ġayrı etseydi baña
Şikāyet ider idüm andan saña
4629 Sen idicek kime ideyin gile
Ne idem yā Rabbi ḥālüm ne ola
4630 Böyle deyüp āh ider efġānıla
Gözlerinden yaş dökülür ḳānıla
4631 Görücigez aña özüm göynüdi
Cūş idüp ṭaşdı muḥabbet ḳaynadı

4632 Aġlayuraḳ ben de dedim iy ḫātun
Ṣat bu āhuñ alayın senden ṣatun
4633 Bil otuz kez ḥac idüben ben iy yār
Ġuṣṣalanma senüñ olsun ne ki var
4634 Tek āhıñuñ vir ṣevābın sen baña
Ben de verem ol ḳamu ḥaccum saña
4635 Dedi baña ol cemāli āfitāb
Sen bu deñlü faḳrıla bu ḥac hep
4636 Raḥm idüben uş virürsin rāygān
Tañrı senden rāżı olsun her zamān
4637 Bu ḳadar bayluġıla ol pādişāh
Ṣuçumı ʿafvetmeye mi ol İlāh
4638 Ḥālimi ʿarż eyledüm imdi aña
Muntażıram bir cevāb gele baña
4639 Söyleşürken bu sözi kim iy yāre
Bir pāre yeşil ḥarīr indi yire
4640 Gelüben ol harīr öñüne ḳondı
Aluban anı pes elüme ṣundı
4641 Dedi ne var gör içinde iş bunı
Nicesi yād eyledi Mevlām beni
4642 Aldum anuñ içini açdum iy cān
Desti ḳudretile yazılmış ol ʿayān
4643 Yazmış anı ḥaccıñı ḳıldım ḳabūl
Her günāh kim işledüñ di anı bul
4644 Yarlaġadum ḳamusın bir āh ile
Böyle olur dost olan Allāh'ına
99a
4645 Bir ḳulum añsa günāhın aġlasa
Kim eşitse yaḫud anı diñlese

4646 ʿAfv iderim ṣuçları ḳalmaz gider
Pes severin her ki aġlar āh ider
4647 Ḳanḳı ḳulum aġlayu āh eyledi
Ṣuçumı ʿafv it benüm Mevlā dedi
4648 Biñ feriştah tesbiḥinde ol baña
Yegdürür bu sözlere inan baña
4649 Böyle deyüben oḳudum ben bunı
Gitdi ʿaḳlım yavı ḳıldum ben beni
4650 Gördüm ol ḫātun yine ḳıldı bir āh
Dedi ḳıldıñsa ey pādişāh
4651 Pes nişānı bu ola kim sen beni
Ḳabż idesin bu sāʿat benden cānı
4652 Bu mübārek Mekke'de fevt olayın
Çün ölürin bāri bunda öleyin
4653 Böyle deyüp Kaʿbe'ye ṭutdı yüzin
Ḳodı başın eşige kesdi sözin
4654 Ol sāʿatde teslīm itdi cānını
Görmege ʿazm eyleyüp sübḥānını
4655 İmdi sen iñle āh eyle ey yār
Ṣuçlaruñ ʿafv ide Perverdigār
4656 Ṭınmayuban olmaġıl bir ḳatı ṭaş
İñle āh it dök gözüñden acı yaş
4657 Tā ki dertlü cānuña dermān ola
Refʿ ola perdeler cān gözüñ göre
4658 Ḥaḳ Teʿālā bil sever āh ideni
Rāh-ı ʿaşḳa düşübeni gideni
4659 Ṣanmaġıl ol kim seni maḥrūm ḳıla
Şol ḳadar luṭf ider kim gelmez dile
4660 Sen żaʿīf muḥtāçsın aña ey kişi

Āh u zār ḳıl ḳıl ḳo ġayrı teşvīşi

4661 Dimedi mi ol bize Ḳur’ān’ıla

Nedir işit diñle anı cān-ıla

99b

4662 Dir velī Rabb’üñ ferġab ol Ḥüdā

Dedigi oldur anuñ imdi bize

4663 Yaʿnī kim zārī ḳıluñ āh eyleyü

Yalvaruñ her ḥālde baña yalvarur

4664 Ḥācetin benden uman ḳalmaz alur

Erişür her derdine dermān bilür

4665 Gel işit buña münāsib bir daḫı

Bir ḥikāyet daḫı diñle iy aḫı

4666 Ki zamānı māżide bir pādişāh

Varıdı kim diñle ḥālin ol āgāh

4667 Ayaġında zaḥmet erişdi bunuñ

Bilmedi kimse ʿilācın hiç anuñ

4668 Pes ṭabībler cemʿ olup geldi aña

Dediler ki dermān istersen buña

4669 Kim buña bir küçük oġlān gerek

Yarasın ḳarnın anuñ tiz gerek

4670 Ayaġuñı ṣoḳasın ḳarnına ṭiz

Derdiñüñ dermānı oldur eydesin

4671 Pādişāh ḥükm eyledi dedi buluñ

Nirede kim bulasız aluñ gelüñ

4672 Tā ki benüm derdüme dermān ola

Ben ölürsem il vilāyet yıḳıla

4673 Gezdiler şehri tamāmet ser-teser

Geldi mekteb ḫāneye bunlar meger

4674 Yürüyüp içerüye girdi bular

Gördiler bir oġlan kim anda yarar
Kim ṭabībler ḳıldılardı vaṣfını
Dört yanından ṭutdılar varup anı
Dedi oġlan yā kişiler no’ldı ḥāl
Kim varam evimüze virüñ micāl
Tā bile aḥvālimi anam atam
Ṣoñra ben de sizüñ sözüñüz ṭutam
Dedi bunlar pādişāha varasın
Pādişāhıñ derdine devā olasın
100a
Böyle çün götürdiler hemān
Kopdı mektebḫāneye āh u fiġān
Oġlancuḳlar aġladılar ḳamusı
Gitdi oġlān atasına ḳamusı
Atasına tiz varup söylediler
Pādişāh oġluñı aldu dediler
Atası dedi bunlara iy cānum
Neyler imiş pādişāh oġlum benüm
Didiler kim pādişāhda bir maraż
Çıḳmış ayaġında nedür bir ġaraż
Hep ṭabībler ʿāciz olmuş tā ki var
Ḳılmamış aṣla ʿilāc hiç aña kār
Ṣoñra birisi demiş aña tizrek
İş bu derde bir kiçi oġlan gerek
Ḳarnını yar ayaġuñ içüne ṣoḳ
Buña andan ġaurıda hiç çāre yoḳ
Böyledür bil oġlunuñ ḥālini
Esdi bād ṣoldurdı nāzik gülüni
Ḥāli budur tiz irişin oġlanuña

Yoḫsa ṣoñra ʿācık olur cānıña

4689 Pes segirdüp diñle oġlan atası

Nice oldı diñle ḥālin nitesi

4690 Aġlayuraḳ vardı sulṭān ḳatına

ʿArż idüben ḥālini ḥażretine

4691 Dedi iy şāh ḳıymaġıl oġlanuma

Ne iderseñ it bu benüm cānıma

4692 Ne iderseñ baña it ḳıyma buña

Ne revādur bize ẓulmetmek saña

4693 Çün bu sözi işidüp bir ḳaç kişi

İlerü vardılar oldu ṭānışı

4694 Dediler kim yā kişi olma ḥazīn

Şāhıladur olduġuñ bunda emīn

4695 Bu olmayıcaḳ il vilāyet yıḳılur

Hep riʿāye ayaḳ altında ḳalur

100b

4696 Cümle il yıḳılmadan bu oġlanı

Gel kerem it vir rıżā gide anı

4697 Öyle ṭut kim sen bunı öldi idi

Nice yıl uzaḳ sefer ḳıldı idi

4698 On biñ altun al bunı bunuñ çün ḳo bunı

Pādişāh gey ḫoş ṭuta añla seni

4699 Şöyle üşdüler buña yalvardılar

Getürüben on biñ altun verdiler

4700 Pes rıżā virdi ol demde hemān

Yaralar oġlanuñ ḳarnını hemān

4701 Söyleşürken geldi bunuñ anası

Görünce olmuş anuñ dīvānesi

4702 Geymiş ol yas ṭonlarını ḳapḳara
Eylemiş ol yüzüni pāre pāre
4703 Āh u efġān eyleyüp ol şūr-la
Aġlayu şāha girdi zār-ile
4704 Didi iy şāh kim muʿaẕẕam ḳo beni
Bunuñ içün ne idersen it beni
4705 Bircügümdür yalıñuz iy pādişāh
Anuñ içün eyledüm derdile āh
4706 Ḳıyma buña diñmegil yaşum benüm
Kes bunuñçün evvelā başum benüm
4707 Oġlumuñ öldügünü görmeyeyin
Cānımı ol güne irgürmeyeyin
4708 Ol kişiler dediler kim iy ḫātun
Babasından oġlunı alduḳ ṣatun
4709 Babasından ṣatun aldı anı şāh
Sen de virgil eyleme gel āh u vāh
4710 Dedi ol dem anlara çün anası
Anı aylaḳ buldı anuñ bubası
4711 Zaḥmetin ben çekmişem o ne bilür
Ol bu işi niçün böyle ḳılur
4712 Buña daḫı yalvaruban üşdiler
Eline ve ayaġına düşdiler
101a
4713 Beş yüz altun verdiler buña da pes
Gel kerem ḳıl vir rıżā sözüñi kes
4714 Rāżı oldı anası daḫı hemān
Dedi kim neylerseñüz eyleñ iy cān
4715 Gördi oġlan çün bularuñ işini
Aġlayup dökdi gözünden yaşını

4716 Aġlayup yaḳardı ol dört yanına
Yaʿnī̄ bir dermān irişe cānına
4717 Pādişāh ol dem buyurdı tiz varuñ
Şehir ḳavmini bir yire dirüñ
4718 Pes varup divşirdiler ḫalḳı ḳamu
Bir yire cemʿ eylediler iy ʿamū
4719 Şāh buyurdıçün anuñ ikisine
Oġlanuñ atasına anasına
4720 Bildirüñ dir iş bu ḫalḳa bu sözi
Ṣatun alup rāż ḳılduġum sizi
4721 Tā bileler ben size ẓulm itmedüm
Ṣatun aldum ben sizi incitmedüm
4722 Çün ikisi bu sözi işitdiler
Ḳalḳubanı ol aradan gitdiler
4723 Pes varup bir yüksek yire bular
Çıḳubanı ol ikisi ṣordılar
4724 Dediler kim yā ḳāvī̄m bunı bilüñ
Cümleñüz siz bu söze şāhid oluñ
4725 Oġlumuzı güç ile almadı şāh
Biz rıżā virdük aña oluñ āgāh
4726 Ṣatduḳ anı ḳamuñuz şāhid oluñ
Size virdük ne gerekseñüz ḳıluñ
4727 Oġlunı daḫı hemān getürdiler
İki cellāt yapışuban derdiler
4728 Oġlana şāh dedi iy oġlan seni
Atañ anañ ṣatdılar baña seni
4729 Ṣatdılar bunlar seni bugün baña
Ger inanmazsañ uş sorġıl ataña
101b

4730 Aġlayup oġlan bubasına baḳar
Yüzi üzre gözlerinden yaş aḳar
4731 Dedi kim yā ata ḳıyma baña
Neydi ṣuçum neyledüm nitdüm size
4732 Ḳıyma baña almasunlar cānumı
Dökmesünler ḳara yire ḳānumı
4733 Daḫı doymadum henüz ʿömrüme ben
Ya ne gördüñ baña ḳıyduñ böyle sen
4734 Benden artuḳ oġlanuñ ḫor daḫı yoḳ
Ben gidicek aġlayasın çoġı çoḳ
4735 Dedi oġlum ben seni satdum aña
Aġlamaḳdan çāre yoḳ şimdi saña
4736 Şol ḳadar yalvardı çāre bulmadı
Atası meyl-i maḥābbe ḳılmadı
4737 Ṣoñra ṭutdı anasına yüzüni
Aġlayu aġlayu dedi sözüni
4738 Dedi kim ḳıyma baña sen yā ana
Dünyā içün girmeñüz gelüñ ḳana
4739 Bubāmısa çevirdi yüzi benden
Ḳıl kerem arturma ana beni sen
4740 Neydi ṣuçum neyledüñ netdüm size
Ṣormaya mı bu işi sizden Ḫuḍa
4741 Ḳıyma baña sen analıḳ eylegil
Aġlayuban pādişāha söyle gel
4742 Gey beni öldürmeye ol pādişāh
Āh ölürsem ben nideyin āh u vāh
4743 Yüklenübeni götürdügüñ
Zaḥmetile dünyāya getürdügüñ
4744 Giceler uyumayup emzürdügüñ

Getürüben arḳa gezdürdügüñ

4745 Oḫşayuban dir idin cānım cānı

Görmeyeyin ṣayru alduġuñ kīni

4746 Kişi cānı perdesin terk ider mi

Bir ana sen itdigüñ ider mi

102a

4747 Hep unutduñ mı ana sen bunları

Kim getürdüñ başıma bu günleri

4748 Ḳıyma baña yā ana Allāh içün

Dīnüñiçün ol resūlullāh içün

4749 Anası eydür eyā cānum oġul

Saña bizden fāʾide yoḳ kim ḳoġıl

4750 Aġlar iseñ pādişāha aġla sen

Gönliñi Ḥaḳ ḥażretine baġla sen

4751 Aña ṣatduḳ biz seni şimden gerü

Aġlarısañ aña aġla var yürü

4752 Gördi oġlān kimseden hiç fāʾide

Yüzüni göge dutup dediyidi Ḥudā

4753 Rabbim bir kişi göre bir kişiden

Eger erkekdir ki eger dişiden

4754 Atasına ṣığınur aġlar varur

Yaʿnī ata durur ḳaydın görür

4755 Atası olmayıcaḳ anasına

Varur aġlar yā daḫı kimesne

4756 Bular da olmayıcaḳ bige varur

Raʿiyyet üzere ol ḥākimdür görür

4757 Uş ḳamusı çevirdi yüzi

Ne ḳılayım ḳancarı gidem özi

4758 Yā İlāhī uş görürsen bunlaruñ

Ḳamusunuñ yüzi döndi anlaruñ

4759 Sen çevürme yüzüñi benden iy Ḥaḳ

Sen raḥīmsin raḥmetüñle baña baḳ

4760 Atam anam pādişāhım uş beni

Ḳaṣdı bu kim öldüre anlar beni

4761 Öldürüben pes beni nā-ḥaḳ yire

Bir kişi yoḳ derdüme dermān bula

4762 Senden artuḳ kimesnem ḳalmadı

Ṣıġınanlar saña maḥrūm olmadı

4763 Pes ṣıġındum saña iy ḥayy ü bekā

Senden artuḳ yardumcı yoḳ muṭlaḳ

102b

4764 Kim bugün dermān irişdüsen baña

Maʿ ṣūmsın ḳıymaġıl mevlā baña

4765 Böyle deyüp zāri zāri aġladı

Cümle ḫalḳuñ cigerini ṭaġladı

4766 Aġladılar anda cümle ne ki var

Göklere çıḳdı o dem feryād u zār

4767 Ḥaḳ Teʿ ālā açdı raḥmet kapusın

Daḫı yidi ḳat göklerüñ hep ḳapusın

4768 Müstecāb ḳıldı duʿ āsın ol zamān

Pādişāh da aġladı ol dem hemān

4769 Ḳaynadı ṭaşdı muḥabbet cūş idüp

Zāri zāri aġladılar cūş idüp

4770 Vardı oġulcuġı başdı baġrına

Dedi kāfirdür kim saña el ṣuna

4771 Aldı oġlanuñ gözi yaşın hemān

Ayaġınıñ zaḥmine sürdi revān

4772 Ḥaḳ Teʿ ālā fażl idüp dermān ider

Ayaġında zaḥmeti ol dem gider
4773 Tiz buyurdı pādişāh bu oġlanı
Dürlü geydürüñ bu dem bunı
4774 Oġlum olsun bu benüm şimden giri
Ḥüküm idüp żabṭ eylesün her bir yeri
4775 Dürlü ṭonla getürüp geydürdiler
Anı taʿẓīmle alup gitdiler
4776 Maḥrūm olmaz imdi Ḥaḳḳ'a yalvaran
Anuñ ile vardılar hep yol varan
4777 Her işiñde yalvarugör sen Ḥaḳḳ'a
Tā saña raḥmet naẓarıyla baḳa
4778 Dileme gel ḫalḳdan aṣla ḥācetüñ
Yalvar aġla eyle Ḥaḳḳ'a ṭāʿatüñ
4779 Ol ġanīdür ġayrılar muḥtāc durur
Andan ummaḳ fażlı raḥmet tāc durur
4780 Her ne işe dir iseñ ḳādir dürür ol
Andan isde olmayasın tā melūl
103a
4781 Ḫalḳdan umma sencileyin ol daḫı
ʿAczi vardur her işinde ey aḫı
4782 ʿĀciz olan kişiden ne istenür
Ṣoñra ṭopraḳ düşünüp ṭaş
4783 Ol ġanīdür vermesin de ġam yimez
Ne dilerse virür eksik ḳomaz
4784 Yā İlāhī ḥācetümüz bu durur
Rıfḳ ḳalbi ḥüsn-i ḫulḳ ḫū durur
4785 Vakti āḫir kāmil eyle dīnimüz
Ḳıl münevver vāsiʿ eyle sinimüz
4786 Baʿs olıcaḳ şekli insān ḳıl bizi

Hep Muḥammed ümmeti ḳamumızı
4787 Bitimüz ṣaġ elümüze ṣun bize
Hem ḥabībiñden ḳılma cüdā
4788 Ol gün içre ḫalḳ olıcaḳ ke’l-firāş
Yā İlāhī vir bize nūrdan firāş
4789 Vezni olıcaḳ ol ʿamel yā İlāh
Ḫayrumuz eyle ṣaḳīl iy pādişāh
4790 Ehl-i cennet bölügünden eylegil
Cennet-i Firdevs içinde ṭoplaġıl
4791 Eylegil her dem cemālüñ āşikār
Kim budur maḳṣūdumuz iy Girdigār
4792 Pes duʿāmı müstecāb eyle hemān
Sen kerīmsin raḥmet it yā müsteʿān
4793 Ḳıl mürīd her seḥer āh u fiġān
Nār-ı ʿaşḳa dutuşup derdile yan
4794 ʿAfv ide ṣuçlarıñı her ne ki var
İrgüre maḳṣūduña perverdigār
4795 Her seḥer gökler ḳapusı açılur
Müʾmin üzre āb u raḥmet ṣaçılur
4796 İrüşür maḳṣūduna ḳaṣd olan
Uymaz gözlerine dāʾim belin
4797 İmdi ṭurmaya seḥerde şūr-ula
Añ günāhıñ aġlayuban zār-ile
103b
4798 Her seḥer zār eyleyen mevlāsına
İrişür cennetüñ eñ aʿlāsına
4799 Bil sebebden cennete iş bu kelām
Derdile diñ eṣ-ṣalātü ves-selām
4800 Gel iy cān yolunda terk iden cān

Gel iy derdile yanmış baġrı biryān

4801 Gel iy dert oduna yanmış yaḳılmış

Belā meydānına umaç dikilmiş

4802 Eşit bir dem sözüme gel ḳulaḳ ur

Beşāretdür cānuña ne dirin gör

4803 Ne ḳulsun nicesi ümmetin iy cān

Nice ikrām ḳılupdur seni sübḥān

4804 Ḳamu ümmetler içre seni mevlā

Deyeyin nice ḳıldı sizi aʿlā

4805 Meger bir gün Mūsā peyġamber iy yār

Açdı Tevrāt eyice ḳıldı naẓar

4806 Gördi yazılmış içinde bunı ol

Çoḳ münācāt eyledi aġladı bol

Küntüm ḫayra ümmetin [3362]

4807 Çünki Mūsā bunı gördi ḳıldı āh

Dedi ger no'layıdı iy pādişāh

4808 Ümmetümden ḳıl buları sen benüm

Ḳıl duʿāmı müstecāb it iy cānım

4809 Ḥaḳ Teʿālā pes nidā ḳıldı aña

Ne derin bil yā Mūsā diñle saña

4810 Bil ḥabībüm ümmetidür anları

Gördüñ uş Tevrāt içinde bunları

4811 Gine Mūsā Tevrāt'a ḳıldı naẓar

Gördi içinde yazılmış bu meger

Yuḥşerūne ʿalā ufuḳıl cenneti vücūhühüm ke'l-ḳameru fecaʿlehüm ümmetī

4812 Kim yarın maḥşerde bir ümmet gele

Yüzlerinüñ şuʿlesi bedr-i ay ola

[3362] كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجتْ لِلنَّاسِ (Siz, insanlar için çıkarılmış en hayırlı ümmetsiniz.) Āli İmran Suresi 110. ayet

4813 Gine yalvardı dedi iy Ḥaḳ
Ḳıl teraḥḥum gözlerüm yaşına baḳ
104a
4814 İş bu ḳavmi ümmetüm eyle benüm
Raḥmetüñle cānumı ṭoyla benüm
4815 Ḥaḳ Teʿālā dedi aña yā Mūsā
Yoḳ yire çekmegil sen yüri ġuṣṣa
4816 Bil Muḥammed ümmetidür kim bular
Oḳu Tevrāt bulayın daḫı neler
4817 Mūsā aldı eline iy cān
Oḳuyuraḳ iş bunı buldı ʿayān
4818 Gele bir ümmet yarın maḥşer güni
Cennet içre uçalar dün ü güni
4819 Hiç ṣırātı görmeyüben geçeler
Ḳuş gibi pervāne uruban uçalar
4820 Ne ḥiṣāb ne terāzü göreler
Uçuban cennet içine gireler
4821 Gördi Mūsā bunı dedi yā kerīm
Ümmetümden ḳıl buları yā raḥīm
4822 Ḥaḳ Teʿālā dedi aña yā kelīm
Bil ḥabībüm ümmetidür ol benüm
4823 Daḫı buña beñzer çoḳ cevāb
Söyleyüben Mūsā'ya ḳıldı ḫiṭāb
4824 Cümle yüz biñ hem daḫı ḳırḳ biñ kelām
İş bu ümmet ḥaḳḳında ves-selām
4825 Söyleyüp dedi İlāhī anları
Ne ḳatı taʿẓīm idersin anları
4826 Bunlaruñ ʿamelleri pes ne ola
Ḥaẓretüñde bu ḳadar ʿizzet bula

4827 Pes ḫiṭāb ḳıldı aña ol zül-celāl
Diñle yā Mūsā nicedür iş bu ḥāl
4828 Küçücükden besleyem kim olalar
Büyüyücek baña ʿāṣī olalar
4829 Bunlara ben eyleyem dāʾim vefā
Eyleyenler baña dāʾim cefā
4830 Gice gündüz niʿmetümi yiyeler
Beni ḳoyup gine nefse uyalar
104b
4831 Ben buyuram ṭutmayalar buyruġı
Medḥ idüp illā añalar ayruġı
4832 Ḳorḳmayuban emrümi hem ṣıyalar
Varuban şeyṭān sözüne uyalar
4833 Ġayrılarla düzülüp dost olalar
Benümile dāʾima cenk ḳılalar
4834 Mūsā eydür iy kerīm lā-yezāl
Pādişāhı pādişāh-ı zül'celāl
4835 Bu ṣıfatlar kim ḳamusın söyledüñ
Bunlaruñ vaṣfında taḳrīr eyledüñ
4836 Cümlesi düşmān ṣıfatıdur bunuñ
Raḥmetüñe nice lāyıḳdur senüñ
4837 Ne ḳatı taʿzīm idersin anları
Düşmanuñdur ne seversin bunları
4838 Ḥaḳ Teʿālā dedi aña yā Mūsā
Ne ḳadar bunlar benüm emrüm ṣıyaya
4839 Raḥmetümden artmaya ʿiṣyānları
Ne ḳadar kim çoḳ ola ʿiṣyānları
4840 Raḥmetüm deryāları ger mevc ura
Nice biñ biñ ʿāṣiyi ġarḳa vire

4841 Çünki Mūsā bunı bir bir diñledi
Āh idüp derdile yandı iñledi
4842 Dedi iy ḥayy ü ḥakīm Girdigār
Raḥmetüñ çoḳdur senüñ perverdigār
4843 Ümmetimden ḳılmadıñsa anları
Ben daḫı ġāyet de sevdüm anları
4844 Ḳıl ḥabībüñ ümmetinden sen beni
Bu duʿāyı müstecāb it yā ġanī
4845 Ḥaḳ Teʿālā dedi aña yā Mūsā
Kim baña benden yaḳınlıḳ dilese
105a
4846 Çoḳ ṣalavāt virsün ol Muḥammed'e
Ol nebīler serveri ol Aḥmed'e
4847 Tā gözüñüñ ḳarasından aġına
Yaḳın olam ben saña andan yine
4848 Her ki diler ki anı dost edine
Cān-ıla versin ṣalavāt adına
4849 Bir daḫı diñle bu ümmet ḥaḳḳına
Ümmet iseñ aç ḳulaġuñ gel yine
4850 Neçe ḳıldı muḥterem gör seni ol
ʿĀşıḳısañ cānıñı ʿaşḳına yol
4851 Yanmayan vaṣluñ ṣafāsın ne bilür
Miṣli ḥayvān şöyle ol maḥrūm ḳalur
4852 Maḥrūm olmaz Muṣṭafā'nıñ ümmeti
Ümmeti oldur ki ṭuta sünneti
4853 Ümmet ol ümmetlik aşın bişe ḳıl
Fiʿlini ṭut sözini anda yaşa ḳıl
4854 Sözlerinüñ birine ḳılma ḫilāf
Sözini ṭut fiʿlin işle ol muʿāf

4855 Gör senüñçün ol nicesi āh ider
Gözlerinüñ yaşını seylāb ider
4856 Bir sāʿat yoḳdur ki sizi añmaya
Gün mi vardur bizüm içün yanmaya
4857 Ümmetiseñ sen aña ger kim iy yār
Vir ṣalavāt ʿaşḳıla nefsiñ uyar
4858 Bir gün ol kānı kerem ol pür-ṣafā
Enbiyālar serveri ol Muṣṭafā
4859 Pes münācāt eyleyüp dedi ey Ḥaḳ
Ḳıl teraḥḥum gözlerüm yaşına baḳ
105b
4860 Ol geçen ümmetlerüñ ḥaḳḳında sen
Çoḳ himmetler ḳılup idüñ gey ḥasen
4861 Nicesine māl verdüñ kim ʿaddi yoḳ
Nicesinüñ ʿömrini ḳılduñdı çoḳ
4862 Bu benüm ümmetlerümüñ ṣuçına
Düşdiler renc ü ʿanānuñ içine
4863 ʿÖmrini ḳılduñ ḳıṣa hem bunlaruñ
Degmesi ermez yüzine anlaruñ
4864 Hem ẓaʿīf itdüñ buları ḳamudan
Pādişāhım bunlaruñ ṣuçı neden
4865 Ḳılduñ uş kiçi bularuñ cismini
Gey żaʿīfdür dir añarsın ismini
4866 Faḳrıla ḳılduñ buları mübtelā
Kim çekerler dāʾimā ṣabr u belā
4867 Daḫı ḳılduñ buları āḫir ümem
Bunlaruñla ḫatm ola dünyā tamām
4868 Böyle deyüp eyledi derdile āh
Eyledi dergāh-ı Ḥaḳḳ'a āh u vāh

4869 Pes nidā ḳıldı aña ol zül-celāl
Ya ḥabībüm ḳalbüñi ḳılma melāl
4870 Hep yaratdum ḳamusı senüñ içün
Bunları ḳıldum ża‘īf anuñ içün
4871 Kim tekebbürlik benümdürür nümun
Anuñ içün eyle ḳıldım anı ben
4872 Bunlaruñ ecsādını ḳıldum kiçi
Eydivirem diñlegil anuñ içün
4873 Kim tekebbür olmayalar her biri
Kim tekebbür olsa ol benden beri
4874 Yimesinde içmesinde tā bular
Ġuṣṣalanup olma çekmeye ġam
4875 Her kimesne rızḳ içün ġuṣṣa çeke
Nefse uyup cānını oda yaḳa
4876 Ḳaḳımış gibi olur ol ḳul baña
Ġuṣṣalanma yā Muḥammed sen aña
106a
4877 ‘Ömrini ḳıldım ḳışa ben bunlaruñ
Sevdügümden ötüri ben bunlaruñ
4878 Kim günāhı bunlaruñ tā az ola
Gelmeye başlarına yarın belā
4879 Ümmetüñi ḳılduġum añla faḳīr
Ne içündür iş budur olġıl ḫabīr
4880 Bil ḥisāb itmeyem anda ḳamuya
Niceler gider ol gün ṭamuya
4881 Bunlaruñ ol vaḳit ḥisābı az ola
Ol belādan tā ki āsān ḳurtula
4882 Ümmetüñ ḥisābların idem yesīr
Anuñ içün eyle ḳıldum anı dir

4883 Āḫir ümmet ḳılduġım ben bunları
Sevdügümdendür ḥabībüm anları
4884 Yir içinde az yata bunlar iy cān
Muṭmaʾin it ḳalbüñi incinme sen
4885 Sevdügümdendür bulara bu ḫūlar
Yügrigidür ümmetüñ ḳamu bular
Ḳavlühū Teʿālā küntüm ḫayra ümmetin uḫricet en-nās[3363]
4886 Sevdügüm içün bunları ben yā resūl
Anuñçün sen seversin bilmiş ol
4887 Sevdügüme niʿmetüm arzānidür
Pes raḥīmüñ raḥmet itmek şānıdur
4888 Ümmetüñdür ger bular senüñ daḫı
Ḳulcaġazlarum durur bunlar daḫı
4889 Şol senüñ sevdügüñi ben severin
Raḥmet itmege bulara iverin
4890 Dedi kim yā Rabbi çoḳdur mürüvvetüñ
Luṭfile irgür bulara raḥmetüñ
4891 Ḥaḳ Teʿālā dir ḥabībüm anları
Diñlegil gör sevdügümi bunları
4892 Bunlaruñ bir ḫayrına ben on şevāb
Virmedüm mi yā Muḥammed ḳıl cevāb
106b
Ḳavlühū Teʿālā men cāʾe bil-ḥaseneti felehū ʿaşru emṡālihā [3364] ilāye
4893 Bunlaruñ ben seyyiʾātın ḫayrıla
Kim mübeddel eyledüm gelmez dile
4894 Ümmetüñ ʿālimlerin yā Muṣṭafā

[3363] كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ (Siz, insanlar için çıkarılmış en hayırlı ümmetsiniz.) Áli İmran Suresi 110. ayet

[3364] مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ عَشْرُ اَمْثَالِهَآ "Kim bir iyilik yaparsa, ona on katı vardır." Enam Suresi 160. Ayet.

Gör ne ḳıldum añla iy ḳalbi ṣafā

Şol beni İsrā’īl’iñ peyġamberi

Ancılayın itmedüm mi anları

Nitekim eyitüp añdum ṣabr ile

Bunları da añmışam Ḳur’ān ile

İbrāhīm añdum uş vefāyıla

Ümmetüñi añmışam daḫı bile

Seniñ üçün ne dedüm ben iy ulu

Yā ḥabībüm ḳılma göñlüñ ḳayġulu

Ümmetüñe ne dedim añla bunı

Didügümden dönerem ṣanma beni

Ümmetüñe ḳılduġum iḥsānları

Virmemiş ġayrılara anları

Virmedüm mi bunlara Ḳur’ān’ı ben

Oḳuyana olısar cennet mekān

Sencileyin bir şefāʿat-kānını

Virmedüm mi dertlerüñ dermānını

İmdi işit iy ḥabībüm aġlama

Sil gözüñ yaşın cigerüñ ṭaġlama

Sevdügümdendür bulara bu kerem

Anuñ içün ḳılmışam dir muḫterem

Hep senüñ ḥürmetüñedür bil anı

Ümmetüñe dilerseñ ḳıl anı

Ümmetüñe himmetüm çoḳdur benüm

Bil ḳamudan raḥmetüm çoḳdur benüm

Nice menʿ idem bulardan cenneti

Bunlaruñ içün ḳılmaġıl minneti

Yā ḥabībüm ümmetüñ sevdügümi

Ḳurʾān içre bunları añdugımı[3365]

Ḳavlühū Teʿālā: Yübeddilullāhü seyyiʾātihim ḥasenāt[3366]

Ḳālen-nebiyyi ʿaleyhis-selām: El-ʿulemāʾi ümmetī keʾenbiyāʾi beni İsrāʾīl[3367]

107a

4909 Rāżı mısın ṭutdu mı gönlüñ ḳarār
Nicedür gönlüñ baña ṭut yār

4910 Ben didüm çoḳ çoḳ şükür ey pādişāh
Ṭutdı gönlüm uş ḳarar ḫoş yā İlāh

4911 Ḥamdülillāh bu işe yā zül'kerem
Rāżı oldum tutdı uş gönlüm uram

4912 Bunlaruñ ḥaḳḳında biñ bekler kerem
Söyleyüp ḳıldı buları muḥterem

4913 Ben utandum ġaş ölüm ḳıldum hemān
Pādişāhūñ luṭfuna iy dositān

4914 Siz daḫı utanuñ andan ḳorḳuñuz
Görmeyeyin sünnetümi terkiñüz

4915 Ṣıymaġıl aṣla Ḥuzānuñ buyruġın
Ḳoymaġıl ḳalbüñe dünyā varluġın

4916 Ol nicesi yaz ider bir seni gör
İmdi senden ḫizmete cān-ıla ṭur

4917 Hiç üşenme ḫizmetine ḳāʾim ol
Ḳılmaya noḳṣān ki rāżı ola ol

4918 Resūlüñ sünnetini cān-ıla ṭut
Cehd idesin ḳılmayasın tā ki fevt

4919 Senüñ içün anı görünce yanar
Üstüñe pervāne oluban döner

[3365] Bu beyit bir sonraki varakın ilk beytiyle aynı oldugu için tekrar yazılmamıştır.
[3366] يُبَدِّلُ اللهُ سَيِّئَاتِهِمْ حَسَنَاتٍ (Allah işte onların kötülüklerini iyiliklere çevirir.) Furkan Suresi 70. ayet
[3367] Ümmetimin Âlimleri Beni İsrail Peygamberleri gibidir. (Metin yandaki boşluktadır.)

4920 Sen de yan yoluna sulṭānum deyü
Gey ṣaḳınġıl añmaġıl cānum deyü
4921 Terk idegör māl u milküñ yoluna
Vir ṣalavāt kendüye vü āline
4922 Gör ki sulṭānlaruñ sulṭānını
Ol ḥakīm ol şefāʿat kānını
4923 Geceler ṣubḥa dek yatmaduġını
Aġlayup göñlün ārām itmedügüni
4924 Baş açuḳ yalın ayaḳ zār itdügi
Nefsine ol faḳrıla faḫr itdügi
107b
4925 Hep biz mecnūn ḳamusını bil anuñ
Şuncılayın serverüñ ola senüñ
4926 Şād ḥurrem sünnetin ṭutmayasın
Ya ṭarīḳin ṭutuban gitmeyesin
4927 Neçesi ümmet olasın di aña
Ya neçe raḥmet ḳıla Rabb'üñ saña
4928 Yā İlāhī bu mürīdi ḳuluñı
Ḳıl teraḥḥum gösteri yoluñı
4929 Meʾnūs eyle rāżı olduġuñ işe
Düşmüşüz tā rūz-ı maḥşer teşvīşe
4930 Ümmet eyle Muṣṭafā'ya anı sen
Kim şefāʿat ol veçh-i ḥasen
4931 Tā yarın maḥşerde ol kānı vefā kerem
Ümmetüm deyüp çaġıra Muṣṭafā
4932 Hem livāʾü'l ḥamdüñ altında anı
Luṭf idüben gölgelendür yā ġanī
4933 Tābiʿ ḳıl bunda bizi ol servere
Cennet içre ḳonşu ḳıl peyġambere

4934 Hūr-i ʿayn nāmizād eyle bize
Ḳıl cemāliñi tecellī iy Ḫüdā
4935 Yaḳma ḫışmuñ oduna yā zü'l-kerem
Ol ḥabībüñ ḥürmetiçün it kerem
4936 Ger ḫalāṣ olmaḳ dilerseñ iy ṣafā
Vir ṣalavāt rūḥ-ı pāk-i Muṣṭafā
4937 Ey muṣībet zecrine ṣabreyleyen
ʿAḳla uyup nefsine ḳahreyleyen
4938 ʿAḳla uy ṣabr it belāya virsün
Ġāfil iseñ ādeme budur oyun
4939 ʿAḳla uyan dü cihānda ḫoş ider
Äabr ider cevr ü cefāya nūş ider
4940 Her ne gelse ḳamusın Ḥaḳ'dan bilür
Birine incinmeyüp rāżı olur
108a
4941 Zīra kim her nesneyi Ḥaḳ'dan bilen
Ḥükmüne muḥkem olup münḳād olan
4942 Hiç şikāyet eylemez kimseden ol
Ne gelürse çoḳ şükür dir o ḳul
4943 Her ki geldi şükür ider daḫı demez
Ya muṣībet irse hiç ġuṣṣa yemez
4944 Ḥaḳ Teʿālā gör nicesi dir cevāb
ʿĀḳil iseñ al bu maʿnīden ḫiṭāb
Ḳālen-nebiyyü ʿaleyhis-selām men lem yerḍa ʿalā ḳażāī
Velem yeṣbir ʿālā belāʾī velem yeşkür ʿalā niʿmāʾil ḳul yaḫrucu min beynis-semāʾi ve'l-arḍ fel-yeṭlibü Rabbe sivan[3368]
4945 Maʿnīsi budur bunuñ diñle iy cān

[3368] Hadisin açıklaması devamındaki beyitlerde mevcuttur.

Aç ḳulāġıñ ne buyurdı müsteʿān

4946 Bir kişiye ger ḳażām irse benüm
İncinüp ḳılsa şikāyet ol ḳulum

4947 Niʿmetüm yese eger şükür etmese
Nireden geldügüni fikir itmese

4948 Ya belāma ṣabr idüp ḳatlanmasa
İçi ṭaşı ṭoplu ḳılsa ġuṣṣa

4949 Çıḳsun ol yiri gögümden ṭurmasun
Pes ḥarāmdur cennetüme girmesün

4950 Varuban bir Tañrı daḫı dilesün
Ol ḳulum degil beni ḳosun

4951 Böyle dir Rabb'üñ saña cān bezer
İmdi ġāfil olmaġıl eyle ḥazer

4952 Ger ḳażāma virmese idi rıżā
Neyleye senüñle diñle Ḫüdā

4953 Ya belāma ṣabr idüp ḳatlanmasa
İrdügüne hem şikāyet eyleseñ

4954 Saña ʿāyid ne olur digil baña
Yevmü āḫirde ḥālüñ veylü saña

4955 Ṣabr iderseñ Ḥaḳ sever ṣābirleri
Niʿmetinden şükür eden şākirleri

108b

4956 Bir ḥikāyetdür işit iy dīn eri
Vir ṣalavāt ṣād ḳıl peyġamberi

4957 Netekim işde resūl virdi bu cevāb
Sāmiʿ olġıl kesb idesin çoḳ ṣevāb

4958 Gider idüm dedi Miʿrāc gicesi
Bir işit kim diñle ḥāli nicesi

4959 Çün ikinci göge irdi yolumuz
Diñle imdi nice oldı ḥālimüz
4960 Bir melek gördüm muʿaẓẓam gey ḳatı
Dile gelmez vaṣf olunmaz heybeti
4961 Hem yedi yüz ḳanadı vardur anuñ
Görseydi ve hem alur anda cānuñ
4962 Her ḳanadında yedi başı var
Her başında yedişer yüz yüzi var
4963 Her yüzünde yetmiş aġzı vardı
Her aġzında yetmiş dili varıdı
4964 Her diliyle yetmiş tesbiḥ iderdi
Kim görür ʿaḳılcıġı giderdi
4965 Çünki bunı iş bu ḥālde gördüm ol
Gey ḫuşuʿla çāḳ yanına vardım ol
4966 Ḫoş edeble çün aña virdi selām
Başlayup anuñla ḳıldum kelām
4967 Cümle diliyle selām aldı ol
Taʿẕīm idüp baña ikrām ḳıldı ol
4968 Dedi kim ḫoş geldüñ iy faḫri cihān
Seniñ içün oldı bu kevn ü mekān
4969 Merḥabā yā rahmetenlil ʿālemīn
Bu maḳāma yol bulan sensin hemīn
4970 Ne saʿādetlü nicesi ḳulusın
Evvelin ve āḫirin maḳbūlüsin
4971 Cümle ḫayrı ümmetüñe Ḥaḳ saña
Rūzi ḳılmışdur inan server baña
4972 Pes suʾāl itdüm didüm yā melek
Ne dilerseñ dāʾimā Ḥaḳ'dan dilek

109a

4973 Nicesi iş üzre ḳodı seni Ḥaḳ
Ṣorduġum bu ṭāḳatüm ṭāḳ oldı ṭāḳ

4974 Ol melek didi eyā server baña
Deyeyin bir dem ḳulaḳ urġıl saña

4975 Yedi ḳat gök yedi ḳat yir hep iy yār
Defterimdedür ḥisābı ne ki var

4976 Ḳaṭre ḳaṭre şol inen yaġmurlaruñ
Gökyüzünden yire inen ṭamlanuñ

4977 Yiryüzinde daḫı biten otlaruñ
Her aġaçda yapraġuñ nebātlaruñ

4978 Daḫı yirde yürüyen ḥayvānlaruñ
Gövdesinde olan ḳıllaruñ anuñ

4979 Daḫı cümle ḳuşlaruñ ḳaç yüñi var
Hep bilürem cümlesini iy kibār

4980 Daḫı ḳurd vü ḳuşlaruñ ḳarıncanuñ
Yiryüzinde geldi gitdi anlaruñ

4981 İns ü cinnüñ dev ü periñ hep bile
Bildürüpdür berr ü baḥruñ ben ḳula

4982 İş bu cümle maḥlūḳuñ iy ʿamu
Ne ḳadar nefes virür alur ḳamu

4983 Defderümdedür bular bilürem
Cümleden ṣanma birin yañıluram

4984 Ben didüm kim yā melek diñle beni
Gey muʿaẓẓam muḥterem gördüm seni

4985 Bilmedügüñ bir ḥisāb var mı ola
Aña ʿaḳluñ irmeyüp ʿāciz ḳala

4986 Dedi ʿaḳlum yā Muḥammed bil şuna
İki ḥisāb var durur ir aña

4987 Ol ikiye ʿaḳlum irmez aṣla hiç
Ne ḳadar fikir ider isem ir ü geç
4988 Ben dedüm digil baña nedür anı
Tā bileyin iy benüm cānum cānı
4989 Dedi baña iy ḥabībi Ḥaḳ işit
Var bu neydi ümmetiñe sen eyit
109b
4990 Bir kişi kim dāʾimā namāz ḳılar
Varuban cemāʿate imām ile
4991 Allāh aña ne ḳadar ṣevāb virür
ʿAḳlum aña irmeyüp ʿāciz olur
4992 Bir daḫı ol acı sözler işide
Pes taḥammül eyleyüben ṣabır ide
4993 Her belāya ṣabır ide incinmeye
Hiç şikāyet itmeye ve ṭınmaya
4994 Ṣabır ide çeke fenānuñ zecrini
Bilmezem nedürür anuñ ecrini
4995 Ḥaḳ Teʿālā aña daḫı ne verür
ʿAḳlum aña irmeyüp ʿāciz olur
4996 Bu ikinüñ ben ḥisābın bilmezem
Ġayrılar ḥıfẓımdadur yañılmazam
4997 Böyle gördüm dir ḥabīb-i müsteʿān
Müʾmin iseñ ger ḫilāf itme inan
4998 Ḳıl namāzı varuban cemāʿate
Şākir olġıl irişesin raḥmete
4999 Ṣabr iderseñ muṣībetüñ derdine
İrişesin anda cennet virdine
5000 Rāżı olġıl her ne kim Ḥaḳ'dan gelür
Gel işit ʿāşıḳları gör ne ḳılur

5001 Bir ḥikāyet diñlegil gine iy cān
Gör nicesi vaṣıl olur ʿaşḳa yanan
5002 Ṣabr edenler dü belāya gör no’lur
Dostuna göñül vāṣıl olur
5003 Diñle imdi nicedür anı saña
Ver ṣalavāt müstemiʿ olġıl baña
5004 Rāvīsidür bunuñ Enes iy ulu
İbni Mālik dirler aña baḫtlu
5005 Bu sözi ol ḫoş rivāyet eyledi
Ben gözümle görmişem dir söyledi
110a
5006 Bir keşiş vardı dedi ol meger
Ḫalḳı içre gey beġāyet muʿteber
5007 Bil Ḥabībī dirler anuñ adına
Dīni İslām gelmemişdi yādına
5008 Varıdı bir oġlu anuñ dinlesen
No’lısar ḥālini işit añla sen
5009 Adı Habhāb kendü maḥbūb zamān
Gey edeblü ʿāḳil idi nev-cüvān
5010 Atasınuñ ḫazīnesinde ol meger
Girdi gördi seped var sīm ü zer
5011 Mühür olmuş aġzına aṣılu
Gördi bunı fikre vardı ol ulu
5012 Tiz segirdüp ṭaşra çıḳdı ol yine
Söyledi hep gördügün atasına
5013 Ḳaḳıyuban atasını dedi oġul
Nesne yoḳ içinde anuñ bilmiş ol
5014 Dürr ü gevher yoḳdur anda sīm ü zer
İllā yalıncaḳ kişinüñ adı var

5015 Hem yaʿnī var içinde ġayrı yoḳ
Ṣorma söyleme anı sen baña çoḳ
5016 Ol durur her dīnleri bāṭıl iden
Ḫalḳ içinde yeriñi din burdan
5017 Ḥaḳ anuñ aġzına ṭopraḳ ṭoldura
Az zamānda ḫışm idüben öldüre
5018 Ol ki ṭoġdı ḳara ṭoġdı günümüz
Ḳırḳ yaşında bāṭıl oldı dīnümüz
5019 Ol durur anuñ içinde ṣormaġıl
Gey ṣaḳın bir daḫı varup görmegil
5020 Bildi oġlān babasınuñ ḥālini
Dedi ʿaḳlı yoġumuş ancaḳ bunuñ
5021 Bir sāʿat buña taḥammül ideyin
Ne dir ise bāri ḳahrın yudayın
5022 Ṣabr idüp ḳıldı taḥammül bir zamān
Ṭurdı gitdi atası ol dem hemān
110b
5023 Gice oldı ṭurdı oġlān pes gider
Gör Ḥaḳḳ'uñ ḳudretlerini sen nider
5024 Sordı oġlān olar yine çün varur
Yaḳdı çırāġ tiz ḫazīneye girer
5025 Pes varuban ol sepedi açdı ol
Çıḳdı bir nūr anuñ üzere düşdi ol
5026 Hem çirāġı maḥv olup söyündi tiz
Hem başından ʿaḳılda yandı tiz
5027 Bir zamān ʿaḳlın başına derdi ol
Bir kāġıd var ol sepetde gördi ol
5028 Açdı için gördi bunı yazılu
Lā ilāhe illa'llāh Muḥammedün resūlullāh deyü

5029 Naḳş olunmış zātı sīm ü zer ile
Ev içi oldı münevver nūr ile
5030 Hem yazılmış nāmenüñ bir yanına
Her kim irişürse anuñ günine
5031 Dīnine gire ve īmān getüre
Aṣḥāb ola anuñile otura
5032 Ya sözin diñleye anuñ cān ile
Ḫatm ola ʿömri anuñ īmān ile
5033 İrişirse ol ebedī devlete
Andan ol lāyıḳ olısar raḥmete
5034 Çünki oġlān gördi bunı ḳıldı āh
Dedi ger no’la-y-ıdı iy pādişāh
5035 Rūzi ḳılsañ gözlerüm görse anı
Terk ideyim yoluna iş bu cānı
5036 Ḳul olaydum eşiginde tā ebed
Ḳıl müyesser ḥāceti yā aḥad
5037 Böyle deyüp aġladı feryād ider
Āh Muḥammed deyüben ümmeti gider
5038 Anası girdi içerü gördü bu
Gördü oġlān olmuş ṣapṣaru
5039 Ḳorḳuban tiz ṭaşra çıḳdı ol hemān
Vardı oġlān atasına ol zamān
111a
5040 Dedi şāha oġlanuñ düşmüş yire
Ḳudreti yoḳ başına ʿaḳlın dire
5041 Tiz getürgil oġluñı ḥālini gör
Neden olmuşdur nedür bir anı ṣor
5042 Emr ider ol demde iki ḳulına
Tiz irişdiler ol cennet gülüne

5043 Gördiler üzmiş kim yüzüni
Ṭurmaz aġlar illā eydür sözüni

Hebhāb

5044 Gel iy cānım gel iy ḫānım Muḥammed
İki cihānda sulṭānım Muḥammed

5045 Ne seni bilür idim ne ḫōd ʿaşḳıñ
Baña bildürdi sübḥānum Muḥammed

5046 Ḫayālüñ göñlüme naḳş oldı cihān
Cemālüñdür ki seyrānum Muḥammed

5047 No'laydı irişeydüm ḫizmetüñe
Geçürsem anda devrānum Muḥammed

5048 İderlerse senüñçün yāremi biñ
Ḥelāl olsun saña ḳānum Muḥammed

5049 Cemālüñdür eyā server murādum
İşitgil zār u giryānum Muḥammed[3369]

5050 Çün bubası yanına getürdiler
Çevresini aluban oturdılar

5051 Gördi oġlān ḥālini ol bed kemāl
Vardı öpdi gözlerinden tiz hemān

5052 Dedi oġlum no'ldı ḥālüñ di baña
Kimden irdi neydi bu ḥālet saña

5053 Ne işitdüm ve ne gösterdüm saña
Kim bunuñ taḳrīrin eyledüm saña

5054 Dedi oġlān yā baba nedür söziñ
Nūru gitmiş görmez olmuşdur gözüñ

5055 Neyiçün yalancı dirsin Aḥmed'e
Ol nebīler serveri Muḥammed'e

[3369] 3752-3757 arasındaki beyitler metnin giriş bölümünde de mevcuttur. Metnin bütünlügünü bozmamak için burada da yazılmıştır.

111b

5056 Ṣaḳaluñ aġardı utanmaz mısısn?
Yetdi yaşın ölümüñ ṣanmaz mısın?

5057 Çünki işitdi ol melʿūn bu sözi
Ḫışma geldi ḳān ile ṭoldı gözi

5058 Başdı oġlu yüzüni ol dem yire
Ḳorḳuddı yaʿnī ol yüzi ḳara

5059 Urdı bir iki let eyledi
İl içinde yaʿnī kim bet eyledi

5060 Çevresine ḫalḳ dirilüp üşdiler
Tiz gelüben üstlerine düşdiler

5061 Dediler kim deli mi olduñ iy kişi
Ya ne gördüñ kim idersin bu işi

5062 Dedi kim öldürün ben bu oġlanı
Pes ne gördi terk ider iş bu dīni

5063 Dīnini terk eylemiş utanmayup
Ṣoñra ḥāli noʾlacaġın ṣanmayup

5064 Ol yalancınuñ dīnine girmiş ol
ʿAḳlı uṣṣı küllī aña vermiş ol

5065 Ne ʿazāblar eyleyein cānına
Girdigi içün ol Muḥammed dīnine

5066 Ol kişiler dediler kim irme ṭur
Biz de buña ṣoralum aṣıl nedür

5067 İleri geldi birisi tiz anuñ
Dedi yā oġlum nedür aṣlı bunuñ

5068 Ḳamu ʿālem dīni bizden ögrenür
Buña giren ġayrı dīni begenür

5069 Sen ne gördüñ kim dīnüñden dönesin
Terk idüben neyiçün uṣanasın

5070 Yürü var ʿaḳlıñı dirgil başına
Ṭoymayup uṣanmaduñsa yaşına
5071 Oġlan eydür bāṭılı terk eyledüm
Dīn-i Ḥaḳḳ'ı ḳalbüme berk eyledüm
5072 Ḥaḳ dīn oldur dīnüñüz bāṭıl durur
Her ki böyle dir ise ʿāḳildürür
112a
5073 Girdüm ol dīne dönüşüm yoḳ durur
Bildüm anı gümānsız Ḥaḳ dīndürür
5074 ʿĀşıḳamdur kendüne ve dīnine
Girmişemdür ṣıdḳ ile īmānına
5075 Siz daḫı bāṭıldasız ve dīnüñüz
Hep ḳamu yañlış durur hem yoluñuz
5076 Atası melʿūn işitdi bu sözi
Dedi kim gör neyleyeyim ben sizi
5077 Göstereyin dīni terk itmek saña
İşiden ʿibret ṭutup ḳılsun aña
5078 Berk yapışdı ṣaçına başdı başın
Öldürüben bitüre işin
5079 Urdı dögdi sürüdü yüzünü yire
Ḳapḳara ḳan eyledi yüzün yire
5080 İşidenler çevresine üşdiler
Gelübeni yanına derneşdiler
5081 Dediler öldürmegil bunı iy yār
Ḳıl taḥammül bu işe iy iḫtiyār
5082 Oġlanı ṣoyġıl yalıncaḳ idelüm
Arḳasına bir zera geydürelüm
5083 Ḳoyalum bir ṭam içine ṭursun ol
Dīni terk itmek nicedür görsün ol

5084 Günde bir arpa çöregin virelüm
Nice ider bir iki gün görelüm
5085 Uydu ol melʿūn sözine anlaruñ
Ṭutdı bir bir sözlerini bunlaruñ
5086 Ḳoydılar bir ṭam içinde çün anı
Zecr iderdi her biri dün ü güni
5087 Aşına ṭuzı igen çoḳ ḳatdılar
Etmegini daḫı öyle itdiler
5088 Anı da üç günde bir kez verdiler
Ḥāli no'lur deyüben hem ṭurdılar
5089 Virmediler bir içim ṣu içmege
Ḳaṣd ider her biri ḳānın içmege
112b
5090 Yiyemedi itmegi ve aşı ol
Gözlerinden yire dökdi yaşı ol
5091 Hiç esirger bulmadı ol bir kişi
Ḳatı ḳatı aġladı dökdi yaşı
5092 Dir saña yüz biñ şükür iy ferdi Ḥaḳ
Senüñ ʿavnüñdürür her işe revnaḳ
5093 Benüm nem var kimem ben ne kişiyem
Ki kendü işüme gülem apışam
5094 Senüñ fażluñ irişdi Ḫüdāvend
Ki ol dem uş bugün ferzend u ferzend
5095 Yaʿnī bildüm ki raḥmet senden oldı
Baña ʿavn ü ʿināyet senden oldı
5096 Aña olmuşam ben rāżı iy ṣulṭān
Ki çekem dīn yolunda zecr ü zindān
5097 Görürsem miḥnet derd ü belā ben
Olursam ḳahr elinden mübtelā ben

5098 Baña rāḥat görinürdi ḳamu bu
Ḥabībüñ görmekdürür arzı hū ḥū
5099 Hemān ḳaṣdum yüzini görmegedür
Murādum dīnine cān virmegedür
5100 Çün işitdi ata ana geldiler
Gey buñaldı oġlanı çün bildiler
5101 Dediler kim aġlamaġıl yā oġıl
İş bu yoḳ sevdāyı terk eyle ḳoġıl
5102 Sevdügüñden ötüri Muḥammed'i
Bu belālar hep anuñçündür didi
5103 Cānımuz daḫı ʿazīz ol bizüm
Saña ṣanmazuz ṭutġıl sözüm
5104 İl içinde aluḳılayın seni
Gir dīnüme gel ḥacīl etme beni
5105 Dedi oġlān ʿāṣıḳıyam ol dīnüñ
Hem Muḥammed ve hem bir Tañrı'nuñ
5106 ʿAṣḳı anuñ göñlüm içre ṣol ḳadar
Berkütüpdür bilmiş olġıl iy peder
113a
5107 Biñ bunuñ gibi ʿazāblar idesin
Pāre pāre gövdemi ṭaġıdasın
5108 Baña raḥmet olur cümlesi anuñ
Ne ḳadar ger zecr iderseñ senüñ
5109 Ten nedür ki dīn içün iy ṭoġrı yār
Giren evvel dīne pes cāna ḳıyar
5110 Dönmezem girdüm ol dīne ḥaḳ durur
Dīn Muḥammed dīnidür muṭlaḳ durur
5111 Bil saña döndürmezem ben yüzümi
Gey işitgil saña didüm sözümi

5112 Ger tenüñde var ise ʿaḳluñ eger
Ol müslimān it bu dīni iḫtiyār
5113 Atası gördi ki sözden çāre yoḳ
Nice nice urdı dögdi çoġu çoḳ
5114 Var idi çobānları bunuñ iy cān
Yazılarda ḳoyun güder her zamān
5115 Anlara ışmarladı kim çün dedi
İş bu oġlān benüm oġlumdur dedi
5116 Ben bīzārem iş bu oġlānı size
Virdüm dögüñ idüñ çoḳ cezā
5117 Rāżıyam ben ne iderseñüz buña
Zīra kim bu ʿāṣī olmuşdur baña
5118 Ol çobānlar aluban gitdiler
Elin ayaġın hemān berkitdiler
5119 Gündüzün ṣu çekdürürler zecrile
Gice olsa ḥapis iderler bendile
5120 Geçdi bunuñ üstüne bir nice gün
Gitdi güci ḳuvveti oldı zebūn
5121 Bir gece ol derdile ḳıldı bir āh
Didi no'laydı iy pādişāh
5122 Ol ḥabībüñ yüzüni göster baña
Ḥācetüm budur benüm öñden ṣoña
5123 Ölmeden göster yüzüni göreyin
Cānumı yolına ḳurbān vireyin
113b
5124 Böyle deyüp yalvardı ol Ḥaḳḳ'a
Gör ne ḳılur aña ol ḥayy ü beḳā

Şiʿri Habhāb Raḍıyallāhü ʿanh

5125 Her ne ḥāl içinde olsañ yalvar ol sübḥānıña

Ḳayġudan ḳurtara seni ol ḥakīm ol ḥabīr

5126 Çāresüz ḳalanlara çāre andandur yine
Aña maʿlūm durur ḳamu ol semiʿ ol baṣīr

5127 Ḳara gice içinde ḳara yir altındaġı
Ol ḳara ḳarıncayı görür yatur mı yā uyur

5128 Göñlüñ içinde giçen endīşeleriñ ol bilür
Bundan artuḳdur dedi kim ol ʿaẓīm ol kebīr

5129 Her ne müşkülüñ olursa yalvarıṭurġıl aña
Ol ṭutar elüñi yoḳdur andan artuḳ dest-gīr

5130 Çünki Habhāb nāliş itdi cān-ıla
Zeynidi ḳalbi evi īmānıla

5131 Ayaġından ve elinden ne ki var
Hep çözüldü bendi küllī ne ki var

5132 ʿAzm idüp gitdi Medīne yolına
Zikir ḥaḳḳı virdi idinüp diline

5133 Ol gice irteye degin ol velī
Yürüdü ol seksen üç fersaḫ yolı

5134 Ṣubḥ olunca Medīne'ye irdi ol
ʿAḳl u uṣṣın ʿaşḳı Ḥaḳḳ'a virdi ol

5135 Bir ṣaḥā[be] var idi gey muʿteber
Adı ʿĀmir ʿāḳildi gey ol er

5136 Gördi ʿĀmir anda bir oġlān durur
Nūr-ı īmān çehresine berḳ urur

5137 Vardı anuñ yanına gey ġuṣṣalu
Āh dir illā gözleri ḳan yaş ṭolu

5138 ʿĀmir eydür iy oġul aġlamaġıl
Dertlüyin yüregimü ṭaġlamaġıl

5139 Ger eger acıḳduñsa di baña
Et ü etmek vireyin yigil saña

114a

5140 Dedi oġlān ṣorma benüm ḥālimi
Kimse bilmez sırrımı aḥvālimi

5141 Ṭınma kim baña ġuṣṣam var durur
Ol baña ne iş ü itmek añdurur

5142 Düşeliden baña sevdāyı yār
Gitdi ʿaḳlum olmışamdur bī-ḳarar

5143 Dedi ʿĀmir söyle sözüñ göreyin
Ger elümden gele dermān ideyin

5144 Dedi oġlān sırrımı ben kimseye
Deyümezem ḳorḳaram ġayrı ṭuya

5145 Di baña deyüp söyledi ʿĀmir aña
Ol Muḥammed ḥürmeti sırruñ baña

5146 Ṣaḳlayayın tā gücüm yetdügü ḳadar
Söyle derdüñ neyise itme ḥazer

5147 Çün Muḥammed adını işitdi ol
Āh deyüben kendözünden gitdi ol

5148 Yatdı anda ʿaḳlı gidüp ol zamān
Ol Muḥammed denicegüz pes hemān

5149 Bir zamāndan ʿaḳlı başına başına gelür
Aġlıyuraḳ ʿĀmir'e taʿẓīm ḳılur

5150 Dedi yā şeyḫ anı diñlegil sözi sen
Ol Muḥammed didügüñ gördüñ mi sen

5151 Nirededür şimdi anı di baña
İydivirem ġuṣṣamı ben de saña

5152 ʿĀmir eydür görmişemdür ben anı
Gel aña dek iledeyin ben seni

5153 Düşdi öñüne anuñ aldı gider
Vir ṣalavāt Muṣṭafā'ya sen nedür

5154 Çün yaḳın irişdi bunlar servere
Ḳodı Ḥabhāb yüzüni ol dem yire
5155 Dir ne yüzle varayın Muḥammed
Ne ḳılayım yā neyleyem Muḥammed
5156 Ne diliyle söyleyem Muḥammed
Ne göziyle baḳayın Muḥammed
114b
5157 Böyle deyüp āh idüp aġlarıdı
ʿAşḳ odına cigerin ṭaġlarıdı
5158 Ṣundı ʿĀmir götürüp yirden anı
Öpdi iki gözlerinden oġlanı
5159 Didi oġul yaşuñ ḳüççük ʿaḳluñ ulu
İçüñ ṭaşuñ hazīnedür ṭopṭolu
5160 Ne saʿādetlü ʿayālsin cānesin
Uş irişdüñ ol sulṭā[n] sen
5161 Bu ṭarafdan Cebrāīl indi yire
Ḥaḳ selāmın irgürdi peyġambere
5162 Dedi işit bunı iy dīn ulusı
Ol senüñ ʿāşıḳlaruñdan birisi
5163 Adı heyhāt gelür ol şimdi saña
İmdi ṭurma ḳarşu var sen aña
5164 Dedi Rabb'üñ severin heyḥāt ben
Sevdügi içün ol seni seveni sen
5165 Hem senüñ ümmetüñ içre iy cān
İş bu mertebelü yoḳdur gey inan
5166 Dedi kim mürsellerüm içinde bu
Eyyūb'e beñzer deyüp zikir itdi hū
5167 Hem rıżā virür cigerdin derdini
Ḳoḳulaya anda cennet virdini

5168 Böyle deyüp Cebrāīl itdi ʿurūc
Aldı server aṣḥābı itdi ḫurūc
5169 Ḳarşu vardı aldı aṣḥābın bile
Öpdi iki gözlerinden luṭfule
5170 Ol aradan aluban döndiler
Gelüben mescide öñünde ḳondılar
5171 Dindi Habhāb yā şefīʿü'l-müznibīn
Ḥaḳ nebīsin evvelin āḫirīn
5172 Dīnüñe girdüm cemālüñ görmeden
Uş irişdüm ḳıl kerem sen ermeden
5173 Çü bildüm Ṭañrı birdür sen resūli
Gerek red ḳıl gerek ḳabūl ben ḳulı
115a
5174 Senüñ ʿaşḳuñ ne ṭatludur ḥabībī
Ki cān terkin baña telḳīn ḳılupdur
5175 Düşüñe girmek illā seni sevmek
Baña dīnümde yeñi dīn ḳılupdur
5176 Senüñ nūr-ı cemālüñ ḥürmeti içün
Ki nūruñ ʿālemi eyideyin ḳılupdur
5177 Bugün ben bilürem evvel bir Allāh
Baña sır içre ne yaḳīn ḳılupdur
5178 Böyle deyüp zāri aġladı
Serverüñ yaḳdı cigerin ṭaġladı
5179 Dedi Habhāb'a işit olma melūl
Dīn yolunda ger muṣībet çekse ḳul
5180 Vācib olur cennete girmek aña
İşde ol ḥāl vāḳiʿ olmışdur saña
5181 Ṣabır ide ol Allāh içün ṭınma
Hiç şikāyet eyleyüp incinmeye

5182 Ḥaḳ anuñla diñlegil ne işleye
Hep cemiʿ cürmüni baġışlaya
5183 Şol ḳadar ṣevāb veriserdür ḳula
ʿAdde gelmez nicesi vaṣfını ḳıla
5184 İmdi sen de her belāya vir boyun
Yolın dirseñ eger īmān-ı dīn
5185 Zīra kim hep cümlesi Ḥaḳ'dan gelür
Ḳul olan Ḥaḳ'dan gelene muḥkem olur
5186 İmdi ṣabır it tā edüñ ṣabbār ola
Ḳamu yirde nāṣıruñ Cebbār ola
5187 Ḳamu yerde dest-gīrüñ ola Ḥaḳ
Zikrin eyle ʿaşḳına cānıñı yaḳ
5188 İy mürīdī ög[ü]düñ kendüñe vir
ʿAḳluñ uṣṣuñ yürü var başıña dir
115b
5189 Söyledügüñ söz ile eyle ʿamel
Bu fenādur itmegil ṭor emel
5190 Kendüñe di söyledügüñ sözü sen
Ḥükmüni ṭut ḳurtulasın ṣaġ esen
5191 Nefsüñe düşmān olagör cehd idüp
Ṭut ḫılāfın dāʾimā ḳahrını yut
5192 Ger dedügüñ ṭutar iseñ sen iy yār
Rūz-ı maḥşer olısarsın iḫtiyār
5193 Ṭut sözüñi nefsiñe uymayıgör
Faḫr idinme kendüñi sen eyle ḫor
5194 Her seḥer ṭur nāliş eyle yalvaru
Ṣuçlarum çoḳ yaʿnī ʿafveyle deyü
5195 Ḳıl tażarruʿ ṭurma yalvar sen Ḥaḳḳ'a
Tā saña raḥmet naẓarıyla baḳa

5196 Ḫōd bilürsin cürmüñī sen bī-ʿaded
Andan artuḳ kimseden umma meded
5197 Ḳıl meded ʿāṣīlere sen yā İlāh
Ne deye ḥüküm bilürsin pādişāh
5198 İtdügümüz ṣormaġıl yā zü'l-kerem
Sen raḥīmsin raḥmet it ḳıl muḥterem
5199 İrişür ʿāṣīlere ʿafvuñ ʿaṭa
Dilemezsin isteyen maḥrūm gide
5200 Ḫān-ı raḥmetden bizi ḳılma ıraḳ
Vir ḥabībüñ ḳonşuluġında ṭuraḳ
5201 İster iseñ iresin dīvānına
Vir ṣalavāt Muṣṭafānuñ cānına
5202 İşit buña münāsib bir ḥikāyet
Ki rāvīler nice ḳıldı rivāyet
5203 Nicesidür virseñ anı baña
Diñle taḳrīr ideyin anı saña
5204 Ḥaḳ Teʿālā pes Mūsā peyġambere
Gönderüp Cebrāʾīl bir gün yire
116a
Vaḳt irişdi Firʿavn helākı kim bilmez no'lacaḳdır işi
5205 Dedi kim Firʿavn varsun ol gine
Daʿvet itsün bir daḫı anı dīne
5206 Daʿvet eyle anı īmāna gelsün
Vaʿde yetdi yāḫud ol kāfir ölsün
5207 Çün Mūsā'ya Cebrāīl dedi hemān
Durmadan añlamadan gitdi iy cān
5208 Tiz varup Firʿavn'a gine söyledi
Kiniyle dīne daʿvet eyledi

5209 Dedi Firʿavn sen ne dirsin yā Mūsā bil
Nice nice söyledin her ay yıl
5210 Ḳanı ʿaḳluñ ḳanda gitdi di baña
Cümle ʿālem bir yaña sen bir yaña
5211 Nitekim dirsin baña iy ʿaḳlı yoḳ
Yüri var git söylemegil yola çoḳ
5212 Ḥaḳ dīn ise maḳṣūduñ bunda eger
Gel berü gir dīnüme ol muʿteber
5213 Benüm dīnüm ḥaḳ durur sensin yalan
Ḳu[r]tula kim od[d]an beni Tañrı bilen
5214 Bunca yıldır Tañrıyam bu ḫalḳa ben
ʿAḳlı yoḳ bir kişiymişsin işde sen
5215 Mūsā eydür eyle dimegil iy şāh
Yirde gökde bir ancaḳ pādişāh
5216 Sen bir ḳulsun ol saña mevlā durur
Tañrı oldur ḳamudan aʿlā durur
5217 Senüñ ne gelür iy ʿāciz elüñden
Hemān bir ḳurı daʿvīdür dilüñden
5218 Gel imdi ṭut sözümi ṣuçuñı bil
Ḳulusun ḥālī olma ḳulluġuñ ḳıl
5219 Dedi Firʿavn iy Mūsā beni diñle
Ḳulāġuñ berü ṭut sözümi añla
5220 Sen eydersin benüm dīnümi ḥaḳdur
Ki birdür Tañrı andan ġayrı yoḳdur
5221 Ben eydürem benüm dīnümi evvelā
Görürsin nicesin ḳamudan aʿlā

116b

5222 Gel imdi bir iş idelüm senüñle
İkimüz ṭuralum işbu ṭañla

5223 Varalum senüñle Nīl Irmaġına
Sen eyit sākin olup ṭurmaġına

5224 Ben eydüverem revān olsun ki aḳsun
Bayaġı ʿādetünden ṭaşra çıḳsun

5225 Eger senüñ duʿāñ olursa maḳbūl
O vaḳtın ben ḳılayın kendümi ḳul

5226 Eger benüm duʿām maḳbūl olursa
Ṣuv aḳup çaġlayup ṭaşra gelürse

5227 Gire misin benüm dīnüme derḥāl
Muṭiʿ olubanı sözüme her ḥāl

5228 Bu ḳavle Mūsā daḫı rāżı oldı
Ṭurup her birisi andan ṭaġıldı

5229 Gelüp Firʿavn hemān evine girdi
Yüzini aġlayuban yire urdı

5230 Ṣaḳalı da uzun idi anı bil
Müzeyyendür cevher birle her ḳıl

5231 Ṣaḳalın baġladı ḳazuġa iy cān
Revān zāri ḳılup eyledi efġān

5232 Bilürem birsin iy Mevlā seni ben
Ve illā luṭfu çoḳ bir pādişāh sen

5233 Beni şimdiye degin iy Mevlā
Ki ḳılduñ ḫalḳ içinde ġāyet aʿlā

5234 Ne kim senden diledüm baña virdüñ
Bu vaḳit beni gine yaḫşi göreydüñ

5235 Gine ḫor ḳılma beni il içinde
Niderseñ it beni ṭāʾifa içinde

5236 Ḥacīl ḳılma beni bugün de iy Ḥaḳ
Teraḥḥum ḳıl gözüm yaşlarına baḳ
5237 Dilerem iş bu ṣu yoḳaru aḳsun
Taʿaccüb ḳılup aña Mūsā baḳsun
5238 Beni şād eyle anı ḫor ḳıl iy bir
Saña ḳıldum budur ḥālimi taḳrīr
117a
5239 Benüm bu ḥācetüm red itmegil sen
Ger daḫı ʿāṣī mücrüm bir ḳulam ben
5240 Bunı böyle deyüben ḳıldı efġān
Yanardı derdiyle gözleri giryān
5241 Dedi ey şāh-ı aʿżam diñle ḥālüm
Sözüm ṭutmaz ki var bir ʿāṣī ḳulum
5242 Benüm bir niʿmetüm sözümi ṭutmaz
Gelüp bir dem benüm ḫizmetüm itmez
5243 Varup ġayrılarıyla yār olur ol
İyle destūr baña düşmān durur ol
5244 Nideyim ol ḳula iy pādişāhım
Elinden çıḳdı uş göklere āhum
5245 Didi kim yā kişi var yürü imdi
Ne anuñ ġayġusıdur baña şimdi
5246 Yürü git şimdi benüm işim var
Yarın ḫaber vireyin saña iy yār
5247 Dedi Cebrāʾīl itme teʾḫīr iy cān
Elinden ʿāciz oldum baña dermān
5248 Dedi Firʿavn yüri var ṣuya ġarḳ it
Benüm ġuṣṣam baña yeter yürü git
5249 Dedi Cebrāʾīl iy şāh ḳorḳaram ben
Kerem ḳıl dest-i ḥaddüñ vir baña sen

5250 Dedi Firʿavn aña deyivir ḳılam yoḳ
Yüri ġarḳ it ṣuya sen söyleme çoḳ
5251 Elüñ gölgesini himmet ḳıl iy cān
Faḳīrem ḳorḳaram ḳıl baña dermān
5252 Revān divit ḳalem çıḳardı Cibrīl
Didi iy şāh-ı ʿālem gel kerem ḳıl
5253 Tek senüñ ḥuccetüñ elümde olsun
Ġarḳ ideyin anı bu ʿālem bilsün
5254 Yazdı Firʿavn tiz içine bitinüñ
Dedi kim bir ḳul añar Mevlā senüñ
117b
5255 Yise rızḳın ḥizmetini ḳılmasa
Ol buyursa buyruġunı ṭutmasa
5256 Yise rızḳın dutmasa emrin iy cān
Ṣuya ġarḳ itmek gerek anı hemān
5257 Yazdı virdi Cebrāīl'üñ eline
Aldı gitdi Cebrāīl de yolına
5258 Urdı yüzi Firʿavn ṭopraġına
Baġlayuban berk ṣaḳalın ḳazıġa
5259 Ṣubḥ olınca yatmadı ol ḳıldı āh
İllā dāʾim diridi iy pādişāh
5260 Revā ḳıl ḥācetin benʿāṣinüñ sen
Melūl maḥzūn olup ḳılmayın ben
5261 Beni bu vaḳte dek yaḫşi gözetdüñ
Cihān içinde gey ulu şāh itdüñ
5262 Dilerem bunı da maḳbūl idesin
Cehennemde ne dilerseñ idesin
5263 Bunı böyle deyüp zāri ḳılurdı
Kāh aġlar derdiyle kāh yaḳılurdı

5264 Mūsā peyġamber gör neyledi nitdi
Ki ṣubḥa dek ḳıldı amāde yatdı
5265 İnandı ol sözi kim giçe yine
Zīra kim giçmişdi nicesine
5266 Zīra peyġamber idi ol muʿaẕẕam
Anuñ içün ṭınmayup yatdı ebsem
5267 Çün ṣabāḥ oldı ikisi ḫoş bunuñ
Vardılar yanına Nīl Irmaġınuñ
5268 Duʿā ḳıldı Mūsā ol demde iy cān
Ki aḳma ṭur dedi buyurdı Firʿavn
5269 Dedi Firʿavn girü yürü aḳġıl
Ḥazer ḳıl bu benüm ḫışmuma baḳġıl
5270 Yoḳaru aḳ ki bu ḫalḳ seni görsün
Gelüp cümlesi hep dīnüme girsün
5271 Çün ikisi bu duʿāyı ḳıldılar
Ebsem olup girü fāriġ oldılar
118a
5272 Ḥikmetini Ḫāliḳuñ gör sen iy cān
Ṣu yoḳaru tersine aḳdı revān
5273 Revān şād oldı Firʿavn gördi anı
Feraḥ şādıyla ṭoldı göñlü cānı
5274 Melūl oldı Mūsā peyġamber anda
Mecāli ḳlamadı gitdi bedenden
5275 Zīra ol kendüye inanmış idi
Söz maḳbūl olasın ṣanmış idi
5276 İnanma kendüñe anı ol
Eydür her ḥācetini küllü maḳbūl
5277 Tekebbür olanı düşmān idiser
Ḳamu işlerine pişmān idiser

5278 Göre Firʿavn melʿūnuñ işine
İñiledi ḳoyup ṭopraḳ başına
5279 Yüzün yire sürüben ḳıldı efġān
Geceden ṣubḥ olunca zār ü giryān
5280 Mūsā ḫōd ṭınmayup evinde yatdı
Ümīdi sözüni geçmege ṭutdı
5281 İgen ḫoş gelmedi Allāh'a iş
Anuñ çü yapdı Mūsā teşvīş
5282 Melūl olubanı teşvīşe geldi
Ṭurup Firʿavn anuñ üstüne geldi
5283 Dir iy Mūsā ne dirsin bu işe sen
Benümle varımazsın ḫoş başa sen
5284 Geldi ṭut sözümi gir dīnüme dir
Ḫāssü'l-ḫās aluban yanuma dir
5285 Eger ṭutmaz iseñ sözüm benüm sen
Bir iş idem ṭurup ṭañla saña ben
5286 Ḳamu aġẓālarıñ bir bir keseyin
Başuñı götürüp burca aṣayın
5287 İl içinde seni ḳılayın rüsvāy
Temāşā eylesün hep yoḫsul u bay
5288 Mūsā döndi bu söz kim işitdi
Yüzün evine ṭutup döndi gitdi
118b
5289 Varuban ḳavmini cemʿ eyledi tiz
Yaraġ eyleñ deyüben söyledi siz
5290 Yürüñ ṭurmañ yaraġ eyleñ göçelüm
Seḥerde deñizi öte geçelüm
5291 Yaraġ itdi ḳamu ḳavim ḳabīle
Geçüben gitdiler Mūsā ile

5292 Giderek yolları irdi deñize
Dediler gemi gerek günde bize
5293 Nice idelüm biz iy peyġamber-i Ḥaḳ
Gemiden ġayrıdan bize meded yoḳ
5294 Mūsā'nuñ ḳaçduġın Firʿavn gördi
Hemān dem Mūsā'nuñ ardına girdi
5295 Sürerek ardlarından yetdiler ḫoş
Görüp ḳıldı buları her biri ḫoş
5296 Gelüp Mūsā'ya ḳavmi söylediler
Meded dile bize Ḥaḳ'dan dediler
5297 Erişdi leşkeri küffār igen çoḳ
Ḳarıncanuñ ḥisābı var anuñ yoḳ
5298 Mūsā anı görüben vecde geldi
Tażarruʿ itdi Ḥaḳḳ'a secde ḳıldı
5299 Dedi kim iy kerīm ü ḥayy ü mennān
Ḳamu sulṭānlaruñ sulṭānı sübḥān
5300 Bizi ḳurtar bu ṭarlıḳdan Ḫüdā'ya
Revā görme ki cevrile cezāya
5301 Ne kim irişe ḳula ḳamu senden
Ki dermān yoḳ ki senden ġayrısından
5302 Dilerem bu sözüme dimegil yoḳ
Yoluñda küstāḫam iksikligim
5303 Ḫiṭāb irişdi Ḥaḳ'dan aña ol dem
Dedi iy Mūsā çekme hemmile ġam
5304 ʿAṣāñı ur deñize ḳudretüm gör
Kelīmimsin seni ḳılmayayın ḫor
5305 Hemān urdı ʿaṣāyı deñize ol
Deñiz yarıldı oluban aña yol

119a

5306 On iki yol olup diñiz yarıldı
Esirgeyüp Mūsā'ya yol verildi

5307 Dedi Mūsā geçiñ uş virdi Ḥaḳ yol
Rahimdür raḥmet issi raḥmeti bol

5308 Dediler ḳatı balçıḳ durur yolumuz
Nicesin geçevüz no'la ḥālimüz

5309 Duʿā ḳıldı Mūsā ol demde derḥāl
Güneş ṭoġdı ḳamu ḳurıdı fi'l-ḥāl

5310 Ḳoyuldılar girüp diñiz içine
Giderken ḳorḳu düşdi birḳaçına

5311 Dediler görmezüz biz bir yanumuz
ʿAceb oldı ʿaceb iş bu sırrımuz

5312 Revān Ḥaḳ dereceler açdı yer yer
Giden ḫalḳ ḳamusını gördi bir bir

5313 Sevinüp çün deñizi geçdi bular
Ḫüdāya ḥamd idüp ṭurdılar anlar

5314 Gelüp Firʿavn daḫı deñize irdi
Atını çekip ol yirde ṭurdı

5315 Çaġırup ḳavmine dedi gelüñ siz
Benüm heybetimi bir görüñ siz

5316 Nicesi ve hem olup durur bu benden
Niceler yol bulamaz ḳorḳısından

5317 Revān leşkerine emir itdi derḥāl
Girüñ deyübeni buyurdı fi'l-ḥāl

5318 Velākin kendözi girmedi ṭurdı
Revān oldum hemān Cebrāīl irdi

5319 Gözükdi aña ādem ṣūretinde
Gelüben ṭurdı Firʿavn'uñ ḳatında

5320 Binüben geldigi yöndeyidi atda
Ḫüdā’nuñ ḥikmeti var idi anda
5321 Zīra kāfir kim ayġıra binerdi
İçinde bir kişi yoḳdı inerdi
5322 Hemān Firʿavn’uñ atı gördi bunı
Meyl idüben kim ol demde depindi
119b
5323 Yürüyüp Cebrāʾīl diñize girdi
Baḳup Firʿavn’uñ atı yutdı gördi
5324 Hücūm itdi ve ardınca segirtdi
Çeküp Firʿavn atuñ başını ṭutdı
5325 Çekegördi yeñemedi atını
Gel imdi gör Allāh’uñ ḳudretini
5326 Segirderek hemān ardınca girdi
Ṭurup leşker ḳamusı anı gördi
5327 Olar da ardına düşdi ne kim var
Ṭaşrada bir kişi ḳalmadı iy yār
5328 Ḳamusı girdiler bunlar deñize
Ḥikāyet no’ldı eyidem diñle size
5329 Eşit Cebbār-ı ʿālem gör ne ḳıldı
Ki yir yir başlayup deñiz yıḳıldı
5330 Görüben anı Firʿavn ḳıldı efġān
Dir iy Mūsā meded ḳıl baña dermān
5331 Meded yā Mūsā ḳurtarġıl ḫalāṣ it
Beni ḳul eyle geydügim palās it
5332 Müslimān olayın dīnüñe girüp
Giçeyin ḳamunuñ terkini urup
5333 Ki sen ne dīnde iseñ ben de aña
Girem yā Mūsā dermān eyle baña

5334 Bunı söyler-iken Cebrāʾīl irdi
Yazılmış bir varaḳ eline virdi
5335 Alup oḳıdı Firʿavn anı bildi
Elin eline urdı āhı ḳıldı
5336 Zīra kim kendözi virmişdi anı
Ve hem yazmışdı içinde bunı
5337 Eger bir ḳul efendisine ʿāṣī
Olursa noʾlısar anuñ cezāsı
5338 Ṣuya ġarḳ eylemek gerekdür anı
Cihānda yoḳ ola tā adı ṣānı
5339 Bunı görüp didi estaġfirullāh
Ki yirde gökde birdür ancaḳ Allāh
120a
5340 Deyince Cebrāʾīl tiz balçıḳ aldı
Revān Firʿavnʾuñ ol aġzına çaldı
5341 Daḫı söyletmedi ayrıḳda hergīz
Ḳavışdı ḳalbadı üstüni deñiz
5342 Ḳamu ġarḳ oldı küllī her ne kim var
Bi-küllī Firʿavnʾuñ leşkeri iy yār
5343 Meded Mūsā deyüp eyledi efġān
Erişmedi anuñ derdine dermān
5344 Ḫiṭāb itdi aña ol demde Allāh
Ki yā Mūsā ne dirin olġıl āgāh
5345 Nice nice saña Firʿavn melʿūn
Meded ḳurtar deyüp aġlar o mecnūn
5346 Eger bir kez baña yalvarsaydı ol
Necāt bulur idi ṣuvdan gine ol
5347 Saña yalvardı ol bulmadı çāre
Cihānda gitdi maḥrūm yüzü ḳara

5348 Eger bir kez diseydi derdile āh
Beni ḳurtar bu ṣuvdan kim yā Allāh
5349 Ḫalāṣ bulaydı gine o melʿūn
Egerçi baña düşmānıdı o maʿbūn
5350 Baña yalvaran olmaz aṣla maḥrūm
ʿİnāyet irişüben ola merḥūm
5351 Gel imdi sen daḫı yalvar İlāha
Göñülden ḥaddile ol pādişāha
5352 Kes andan ġayrıdan aṣla ümīdüñ
Ki ʿindillāh münevver ola yüzüñ
5353 Vire her derdüñüñ dermānını ol
Raḥimdür raḥmet ider raḥmeti bol
5354 İlāhī bize faẓluñu revā ḳıl
Ṭabībsin ki derdüme devā ḳıl
5355 Ḫalāṣ it şiddeti nefsden kerīmā
Necāt vir meger şeyṭāndan racīmā
120b
5356 Yüzüm ḳarasına baḳma benüm Ḥaḳ
Cehennem odlarından eyle iʿtāḳ
5357 Bu biz ʿāṣilere baḳma ṣuçına
Hidāyetler bıraḳ göñli içine
5358 Bilürüz cürmümüz ḥaddi ʿaded yoḳ
Velākin raḥmetüñ iy Ḫaḳ igen çoḳ
5359 Bize ger verürseñ zerresinden
Ki raḥmet bābınuñ bir şemmesinden
5360 Ne naḳış ola kemāl-i raḥmetüñden
İrişdür pādişāhım mürüvvetinden
5361 Ki geldiñ bir bölük ʿāṣīlerüz uş
Ḫüdā yā raḥmetüñ kim eylegil ṭūş

5362 Teraḥhüm ḳıl bize ḫışm itme hem kīn
Ki sensin ʿāṣīye raḥme'l-mesākīn
5363 İlāhī bu mürīd-i müznibīnsin
Ki zenbinden suʾāl itme aña sen
5364 Ḳıyası yoḳ durur hiç ʿadde gelmez
Velākin raḥmetüñden nevmīd olmaz
5365 ʿAṭālar ister ol ṣuçuna baḳmaz
Bilür yalvarranı odlara yaḳmaz
5366 Hemān yalvarmadan ġayrı işi yoḳ
Seḥerlerde niyāz eyler-iken çoḳ
5367 Esirge merḥamet ḳıl iy pādişāh
Dimesün rūzı maḥşer āh ile vāh
5368 Dilerüz ṣuçumuz ʿafveyle raḥmān
ʿAṭā ḳıl cünūnuñda ḥūrī ġılmān
5369 Naẓargāhım cemālüñ eyle iy Ḥaḳ
Esirge gözlerimüñ yaşına baḳ
5370 Yā İlāhī yā İlāhī yā İlāhī
Duʿāmuz müstecāb eyle İlāhī
5371 Ḥabībüñ ḥürmetine dimegil yoḳ
Ki ʿafvet zenbimüz az eger çoḳ
5372 Ki ʿafvolsun der iseñ [z]enbüñ iy cān
Ṣalavāt vir muṭahhar rūḥına sen
121a
5373 Gel iy dili ḫasta bülbül neydi derdüñ
Seḥerde eyidersin yā ne gördüñ
5374 Fiġān zār ile dīl ḫoş idersin
İşiden ʿāşıḳı bihoş idersin
5375 Ṣulanur gözlerüñ yaşıyla gözler
Fiġānuñdan ider derdiyle gül-zār

5376 Ne gördüñ āh idersin söyle ḥālüñ
Bükülmüşdür belüñ yoḳdur mecālüñ
5377 Eger ʿāşıḳsañ dīdārı dosta
Virir maḳṣūdıñı rabbü'ñden iste
5378 Dileyen irişür andan murāda
Yitişür raḥmeti bilişe yāda
5379 İlāhī dileriz senden raḥīmen
ʿAṭā ḳıl baḥr-i ālādan kerīmā
5380 Rıżāñı isterüz iy Ḥaḳ rıżāñı
Ki defʿ it mübtelālardan ḳaẓāñı
5381 Ḥabībüñ ol Muḥammed ḥürmeti içün
Teraḥḥum ḳıl bize iy ferd içün
5382 Eger ʿaḳluñ var ise diñle iy yār
Ḳulaġ ur sözüme olġıl ḫaberdār
5383 Ne dedi eydeyin ol şāh-ı kevneyn
Saʿādet göñüllerinde māh-ı kevneyn
5384 Dedi her kim ki Allāh'ı severse
Beni sevsün ol eger gey er ise
5385 Beni seven sevsün ol aṣḥābumı
Ālümi evlādumı aḥbābumı
5386 Kim ṣaḥābemi sever ise iy yār
Sevsün Ḳurʾān ḳılsun iʿtibār
5387 Her ki Ḳurʾān'ı seve ol cān ile
Sevsin mescidleri erkān ile
5388 Zīra mescid ol Ḥüdānuñ evidür
Kim severse göñlüni ol eridür
5389 Her ki ḥürmet eyleye dāʾim aña
Yüzi aḳdur varıcaḳ Ḥaḳ'dan yaña

121b

5390 Kim anı zīnet ide namāz ile
Tesbiḥ tehlīl hem āvaz ile
5391 Dü cihānda ʿizzi ḥürmet bula ol
Bulmaya nefsi anuñ azmaġa yol
5392 Pes Ḥaḳk'uñ mescidlerin sevmek iy cān
Bil namāz sevmek gibidür ol hemān
5393 Bil namāzı seven aṣḥābı sever
Aṣḥābı sevmek nedür iy muʿteber
5394 Seyyidi's-sādeti faḫri enbiyā
Anı sevmek gibidür iy etḳiyā
5395 Muṣṭafā ḳodı sevisini Ḥaḳ
Sev resūli ʿaşḳına canuñı yaḳ
5396 Sevmek anı ḫāliḳı sevmekdürür
Ḳurbu ḥażret anuñile bulunur
5397 Nicesidür dir iseñ anı baña
Bir münāsib bir ḥikāyet al saña
5398 Naḳil ider ʿAbdullāh anı cāvidān
İbni Yaḥyā'dur anı bilgil ʿayān
5399 Bir ʿazīz var idi ġāyet muʿteber
Bil Rebiʿdür İbni Ḥāşim'dür ol er
5400 Hergiz uyḳu uymazdı geceler
Feryādından ʿāciz idi niceler
5401 Giceden tā ṣubḥ olınca zāri idi
İş bu iş dāʾimā aña ḳār idi
5402 Bir ḳızı var idi anuñ dinlesen
Atasına dadı iy ḫulḳi ḥasen
5403 Giçde tā ṣubḥ olınca iy ulu
Uyumazsın bizi ḳılduñ ḳayġulu

5404 Söyle ḥālüñ nedür iy cān senüñ
Kim işüñdür āh ile efġān senüñ
5405 Rebiʿ eydür iy ciger-köşem benüm
Uyumaya ḳorḳar uş cānum benüm
122a
5406 Bil ḥarāmdur ʿāşıḳa uyḳu uyumaḳ
Hep bilürler aña ne ḥācet demek
5407 Ḳız eyitdi cānum buba saña
Eyideyin bir söz cevāb virgil baña
5408 Ḳız eyitdi ne direm imdi işit
Ḥaḳ Teʿālā ḳullarından sen eyit
5409 Ḳanḳı ḳul ulu durur eyit baña
Kim ṣorarum iy cānım baba saña
5410 Rebiʿ eydür Muṣṭafā'dur ulu ḳul
Ḳamu ḫalḳdan ḳıldı aʿżam anı ol
5411 Anuñçün yaradıldı kevn ü mekān
Anuñçündür zemīn ü āsımān
5412 Andan ulu ḳul yaratmadı İlāh
Yirde gökde birdür ancaḳ pādişāh
5413 Ḳız eyitdi ḥürmeti içün pes anuñ
Kim bu gece uyuya cānuñ senüñ
5414 Rebiʿ eydür neyleyem ben yā İlāh
Saña maʿlūmdur ḥālüm iy pādişāh
5415 Uyumañdan uyanuḳluġı baña
Yeg gelür maʿlūm durur iy Ḥaḳ saña
5416 Bilgil iy Ḥaḳ Muṣṭafā ḥürmetine
Uyuyayın bu gice ʿizzetine
5417 Yatdı ol dem uyuduvir düş görür
Düşi içre Baṣra şehrine varur

5418 Anda bir ḫātun gördi bu meger
ʿĀbid idi zāhid idi muʿteber
5419 Çün uyandı uyḳusından tiz hemān
Yol yaraġın itdi gitdi ol zamān
5420 İrdi Baṣra şehrine kim ol ulu
Neyleyiser diñlegil ol baḫtlu
5421 Şeher ḫalḳı çün ḫaberdār oldılar
Getürüp iʿzāzla ḳondurdular
122b
5422 Şeyḫ dedi kim bunda var mı bir ḫatun
Adı Meymūne anuñ ṣıdḳı bütün
5423 Var ise ancılayın bunda eger
Anı baña gösterüñ iy muʿteber
5424 Dediler var ancılayın bir delü
Yemez içmez yürür ağlar ḳayġulu
5425 Şeyḫ eyitdi ne işler ol kişi
Tanuñile geçer anuñ cünbüşi
5426 Dediler kim gündüzün ḳoyun güder
Ol bu işi kendüye ṣanu sır ider
5427 Aḫşam olsa ücretine kendinüñ
İtmek alur ʿādetidür ol ṣanu anuñ
5428 Fī sebīlillāh yedür ol anı
Delüdür lākin anuñ göñ[li] ġanī
5429 Gice olsa gelür evine girür
Ṣubḥ olunca uyumaz feryād ḳılur
5430 Şeyḫ eyitdi ne deyüben ağlar ol
Cigerini ḳanḳı ʿaşḳa ṭaġlar ol
5431 Dediler kim iş bunı söyler hemān
Gicelerde ṣubḥ olınca her zamān

ʿAceben lilmuḥibbü keyfe yenāmü küllü nevm ʿalā muḥibbü ḥarāmen[3370]

5432 Maʿnīsi budur anuñ diñle iy yār
Müstemiʿ ol cān-ıla göñlüñ uyar

5433 Uyḳu ḫōd ʿāşıḳlara olur ḥarām
Uyumaz ʿāşıḳ olan dutmaz ārām

5434 Ölümi ʿāşıḳlaruñ uyḳu durur
Uyumamaḳ ʿāşıḳa ḫoş durur

5435 Şeyḫ dedi bunı deyen delü degül
ʿAḳlı kāmil bil anuñ ulu degil

5436 Ḳandadur gösteriñüz anı baña
Lāzım oldı bize varmaḳ ol yaña

5437 Dediler yarında kim ḳoyun güder
Kimseye ḳarışmaz ol tenhā gider
123a

5438 Şeyḫ ṭura geldi hemān ol dem gider
Vardı buldı anı ḳoyun güder

5439 Gördi miḥrāb eylemiş ol bir yire
Ṭāʿat eyler ol arada iy yere

5440 Ḳoyun otlar çevrede ḳurdlar güder
Hiç ḳomazlar birisi ṭaşra gider

5441 Çün namāzdan fāriġ oldı ol ḫatun
Ol ḫatundur ki ol ṣıdḳı bütün

5442 Şeyḫ selām virdi aña ilerü geldi
Ol ḫātun anuñ selāmını aldı

5443 Dedi kim bil yā Rebiʿ ḫoş geldüñüz
Bu diyārı ḫoş münevver ḳılduñuz

5444 Dedi Rebiʿ saña kim dedi beni

[3370] عجباً للمحب كيف ينام كل نوم على المحب حرام (Ne kadar ilginç, seven nasıl uyur? Sevene her uyku haramdır.)

Dedi ol kim saña bildürdi beni

5445 İllā yā şeyḫ çoḳ şükür olsun aña

Kim buyudı maḳṣūdum öñden sona

5446 Ol mübārek yüzüñi evvel görem

Ṣāniyen öñüñde ḫoş cānım verem

5447 Şeyḫ eyitdi niceden berü bunı

Kim güdersin ḳurtlarıla ḳoyunı

5448 Ḫātun eydür gönlüm içre ʿaşḳ-ı Ḥaḳ

Düşmüşidi ḳılmışıdı iḫtirāḳ

5449 Gönlüm iy cān dünyāyı terk eyledi

Fānīden bāḳī sarāyın bekledi

5450 Ḫātun eydür kim eyle şeyḫ-i kebīr

Ḥaḳ Teʿālā ʿilmine sensin ḫabīr

5451 Oḳu Ḳurʾān'ı ʿaẓīmeden baña sen

Diñleyeyin cān-ıla iy cān-ıla iy cān-ı men

5452 Eşideyin ol kelāmı Ḥaḳḳ'ı ben

Ḳatı müştāḳam aña ben de iy cān

5453 Başladı anda çün iş bu āyeti

Oḳudı ol ḫūb āvāzıla ḳatı

Ḳavlühū Teʿālā: İnne ledeynā enkālen ve caḥīmā

Ve ṭaʿāmen zā ġuṣṣatin ve ʿaẓāben ʾelīmā[3371]

123b

5454 Çünki ḫātun diñledi bu āyeti

İş bu da cānına kār itdi ḳatı

5455 Şöyle bir kez güci yetdikçe kim ol

Çağırup Allāh deyüben düşdi ol

[3371] اِنَّ لَدَيْنَا اَنْكَالًا وَجَحِيمًاۙ وَطَعَامًا ذَا غُصَّةٍ وَعَذَابًا اَلِيمًا. (Çünkü bizim yanımızda (kâfirler için) bukagılar vardır, cehennem vardır, bogazdan zor geçen yiyecekler vardır ve elem dolu bir azap vardır.) Müzemmil suresi 12-13. Ayetler

5456 Teslīm itdi cānını ḥaẕretine
Görmege ʿazm eyledi sübḥānını
5457 Şeyḫ taʿaccüb eyleyüp ṭurdı anı
Neyleyim nidem ʿaceb yā ben bunı
5458 Böyle deyüp fikr iderken ḳayġulu
Gördi geldi bir gey ḫātun iy ulu
5459 Dediler yā şeyḫ bunı virgil bize
Kim irişdi buña taḳdīr-i Ḫüdā
5460 Şeyḫ eyitdi anı nice bildüñüz
Öldügüni böyle ḫāżır geldüñüz
5461 Dediler bildügümüz bu ki bunuñ
Diñler idük duʿāsın dāʾim bunuñ
5462 Dir idi kim yā İlāhī sen beni
Alma cānım benüm iy Rabbü'l-Ġanī
5463 İllā kim Rebiʿ öñünde alasın
Ḥācetüm bu durur senden bilesin
5464 Olsa geldügüñ bildüñ senüñ
Geldük uş mevtine ḥāẕırız bunuñ
5465 Eyle dediler iy şāh-ı aʿżām muʿteber
Buña bundan irişdi vir ḫaber
5466 Dedi şeyḫ kim anlara diñleñ ne der
Ṣaġlıġında kim bunı böyle iden
5467 ʿAşḳ-ı Ḥaḳ göñlinde anuñ çıḳmadı
Māsivāyı hergiz baḳmadı
5468 Her kimesne ʿaşḳ-ı Ḥaḳḳ'a göñlini
Berkide berk baġlayup dāyim bunı
5469 Duʿāsı Ḥaḳ'da olısar müsteḥāb
Cānib-i Ḥaḳ'dan irer dāʾim ḫiṭāb
5470 Göñlüñi ʿaşḳ-ı Ḥaḳḳ'a gel berü

Aġla añup ṣuçlarıñı yalvaru

124a

5471 Baḳma andan ġayrısına yum gözüñ

Gece gündüz dā’im olsun sözüñ

5472 Bu mürīdümüz beytüñde iy Ḫüdā

Dün ü gün yalvarıban aġlar size

5473 Bī-nihāyet raḥmetüñe yüz ṭutar

Bilür anı ḳamuya irer yeter

5474 Anuñ içün yalvarur aġlar saña

Ey Ḫüdā raḥmetüñi feyż it baña

5475 Ḳoma anı zār ü giryān hem iy Ḥaḳ

Rūz-ı maḥşer güni ḳıl yüzini aḳ

5476 Ḳurtar anı her cemiʿ ḳorḳudan

Cennet-i Firdevs içinde vir vaṭan

5477 Hem cemālüñ eylegil gözüne ṭūş

Evvel āḫir maḳṣūdumuz budur uş

5478 Her ki bulmaḳ diler ise ṭayyibāt

Cānı göñülden hem vīrsün eṣ-ṣalāt

5479 Gel iy ṣıdḳ ehlinüñ ḳalbinde iḳrār

Gel iy vird ehlinüñ tekrār

5480 Dilinde ʿāşıḳıñ sensin müdām sen

Güzīde ḳıldı ḫalḳdan seni iy cān

5481 Anuñçün raḥmeten lilʿālemīnsin

Anuñ içün ṣādıḳu’l-vaʿdü’l-emīnsin

5482 Sözlerüñ her biri hem dürr-ü meknūn

Ṭutanlar buldı ecrun ġayrı memnūn

5483 Sözüñden buldılar āb-ı ḥayātı

Dileyen maḥrūm olmaz ṭayyibātı

5484 İlāhī dilerin senden iy mevlā

Ḳatuñda menzilümüz eyle aʿlā

Ḥabībüñ ḳarīn it ümmet eyle

İşimüz ḫayr-ı ṭāʿat sünnet eyle

Anuñ sözlerin ilḳā it dilüme

Anuñ fiʿlin ve ḳavlin vir dilüme

Anuñ ḥūbbin bıraḳ göñlüme yansun

Ki vaṣfın söylesün mecnūn densün

124b

Ki ḳılsun vaṣfını ʿālemde büşrā

İşitsün hem ḳamu ṣuġrā vü kübrā

Yanuban ʿaşḳına şevḳine her dem

Ki döksün gözlerinden yire şebnem

Zīra ancılayın bir mehliḳāya

Göñül virse yā yüz ṭutsa beḳāya

Hemān yanmaḳ yaraşur aña yanmaḳ

Bu ḳandan ebsem olup aña ṣanmaḳ

Zīra gör ol senüñ içün ne aġlar

Acıḳdıḳça ḳarnına ṭaşı baġlar

Giceler zār ider tā ṣubḥ olunca

Dilinden düşmedi ümmet ölünce

Der idi yā Rabbi sellim ümmeti

Baña ümmetsiz gerekmez cenneti

Geymeyem tāc ü burāġı hülle ben

Ümmetüm afvetmeyince şāha sen

Ol bilürdi ḳoḳusunı ol günün

Anuñ içün dedi kim ʿaşḳa yanuñ

Dir anuñ çün mūtū ḳable en temūt

Ümmetiseñ ṣıymaġıl sözüni ṭuṭ

5498 Tā yarın maḥşer güni anuñ ile
Ḥaşr olasın bile ol sulṭān ile
5499 Anuñ ile ḥaşr olan bulur emān
Rūz-ı maḥşer şiddetinden pes hemān
5500 Pes livāsı sayesinde taḥt- rā
ʿİşrü nūş idüp müdām otura

El-ḥikāytü el-ḫāmisü ʿaşara fī beyānı aḥvāli'l-ḳıyāme[3372]

5501 Diñle eydem rūz-ı maḥşerden saña
Gözüñi göñlüñi ṭut benden yaña
5502 Gice gündüz şiddetin anuñ işit
Ġāfil olma var aña göre iş it
5503 Ḥaḳ Teʿālā bu olanları ḳamu
Ḫalḳ ide evvel gelelüm iyʿamū
125a
5504 Evvelin āḫirin hep ey yār
Cemʿ ola ol vaḳit ḳamusı bir yire
5505 İş bu ḫalḳ anda şu deñlü cemʿ ola
Biñ ayaḳ bir ayaḳ üstüne gele
5506 Çün baḳuban göreler bu günleri
Aġlaşuban ideler efġānları
5507 Diñle ol günde livāhi'l ḥamdi
Sāyesinde ḫoş geçe Muḥammed'i
5508 Bezene ol günde Muḥammed ḳoḳam
Hem ṣāfī miskden ola ol bir tamām
5509 Bir ḳızıl yāḳut menber ortaya
Bil melekler getürüp anı ḳoya
5510 Çevresinde kürsüler vażʿ ideler

[3372] On beşinci hikâye: Kıyametin hallerinin açıklaması. Bu bölümler MK2 ve TBMM nüshalarında bulunmamaktadır.

Görmemişdür anı hem kör dīdeler

5511 Ol nebīler serverin nūr-ı ṣafā

Yaʿnī kim ol Muḥammed Muṣṭafā

5512 Çıḳa ol yāḳut menber üstüne

Eyleye bī-ḥad ṣenālar dostuna

5513 Kürsüler üstüne ḳamu peyġamberān

Oturalar cümlesi hep ol zamān

5514 Bunlaruñ ardında bu ḫalḳ ṣaf ṭuta

Şöyle ṣaf ṣaf ṭuralar vü ḳat ḳata

5515 Daḫı ardınca melekler ṣaf ḳıla

Bī-ḥisābdur ṣafları gelmez dile

5516 Şöyle sākin olalar ol demde hiç

Söylemeye ölmede kimse hiç

5517 Pes münādī ola ol gün Cebrāīl

Bilesince hem Mīkāʾīl İsrāfīl

5518 Çaġırup dir bunlara ḥāżır oluñ

Kim bugün maḥşer günidür gey bilüñ

5519 Ol ḥabībi zü'l-celāli pür-kerem

Ol Muḥammed yaʿnī şāh-ı muḥterem

5520 Çıḳuban ol minbere vaʿiz eyleyüp

Dört kitābuñ müşkilin ḥal eyleyüp

125b

5521 Ümmet olalar hep ḳamu peyġamberān

Aġlaşalar zāri zār ḳılup fiġān

5522 Deye kim bugün ol gündürür

Ḥaḳ dedi Ḳurʾān'da **yevmü'd-dīndürür**[3373]

5523 Ḫayır şerden cümle ḫalḳuñ seçile

[3373] Din günü.

Refiʿ ola mestūr olanlar açıla
5524 Ol bir gündür cennet ehli cennete
Giriserdür miḥnet ehli miḥnete
5525 Ẓulm idenler maẓlūma hem görüser
Ḫayır şer ne var ise hep bulısar
5526 Bugün oldur kimse yoḳ iʿtibār
Pādişāhım cümlesin kendü ṣorar
5527 Vaʿdesi ḥaḳdur Ḥaḳḳ'uñ Ḥaḳḳ'ı bilen
Bugün oldı sevgülü ümmet olan
5528 Çaġıra kim iy benüm ümmetlerüm
Gelüñüz ḫoşca ṭutan sünnetlerüm
5529 Gelünüz hep yanıma cemʿ olunuz
Ben bilürem tā nedür aḥvāliñüz
5530 Hep cemʿ ide ümmetini bir yire
Bunları yaʿnī̄ ʿazābdan ḳurtara
5531 Aġlaya başın açup ol meh-liḳā
Yalvarup nāliş idüp ol dem Ḥaḳḳ'a
5532 Deye yā Rab ümmetüm ʿāṣīlerin
Luṭf idüp baġışlaya senden dilerin
5533 Bunlaruñ günāhları gey çoḳ durur
İllā iy Ḥaḳ raḥmetüñ artuḳ durur
5534 Ben bileyin bunlaruñ aḥvālini
Bilsün hiç birbirinüñ ḥālini
5535 Benden artuḳ bilmesün bir kimse hiç
Bunlaruñ sırrını mevlā ir ü geç
5536 Dir ḥisābın bunlaruñ tā sen baña
Ḳıl teraḥḥum iy Ḫüdā luṭf it baña
5537 Cānib Ḥaḳ'dan irişe bir nidā
Rıfḳ-ile ve ḫulḳ-ile Muḥammed'e

126a

5538 Deye kim bil yā ḥabībüm bunlaruñ
Birisinüñ bir günāhın anlaruñ
5539 Saña maʿlūm eyler isem imdi ben
Vazgeleydüñ ümmetüñden cümle sen
5540 Görmeyesin ʿĀyişe'yi anda sen
Aña bühtān eyleyicek iy ḥasen
5541 Eşidecek sen anı red eyledüñ
Kim baña ḥāyin gerekmezdür dedüñ
5542 Aña ḫōd bühtānıdı ol ḫod iy cān
Āşikāre eyleyüp itdüñ ʿayān
5543 İmdi settārlıḳ benümdür anı bil
Ṣuçlarını görürün her ay yıl
5544 Günde biñ dürlü günāhın birinüñ
Görürüm yüzüne urmazam anuñ
5545 Nicesi ṭutmaz benüm emrüm ṣır
Niceleri nice dürlü herze yir
5546 Hiç birini ben yüzüne urmazın
Rızḳın alup bir kişiye virmezin
5547 Hiç şikāyet itmezin kimseye ben
Muṭmaʾin it ḳalbiñi incinme sen
5548 Bir ḥisāb idem bulara imdi hiç
Ṭuymayasın anı sen de ir ü geç
5549 Saña ümmet olanı ben ḳurtaram
Anı faẓlum perdesiyle örterem
5550 Sen anuñçün ġuṣṣa ve hem ġam çekmegil
Aġlayup gözüñ yaşını dökmegil
5551 Ol saña ümmet olan ḳuldur baña
Yā Muḥammed göñlüñi ḫoş ṭut baña

5552 Ḥaḳ Teʿālā emir ide meleklere
Getürüñ cehennemi siz bu yire
5553 Heybet ile hep zebānīler bile
Hiç birisi ḳalmayup bunda gele
5554 Gire yetmiş biñ melekler ol zamān
Getüreler ṭamuyı yaʿnī hemān
126b
5555 Her melek elinde bir zencir ola
Nicedür büyüklügi gelmez dile
5556 Ger eger ol zencīr bir ḫalḳasın
Çıḳarup bir ṭaġa ḳoyasın
5557 Maḥvedüben ḳamusunı eride
Aṣla cānlar ḳalmaya fānīde
5558 Ṭaḳalar zencirlerin bir bir
Ṭutalar ol melekler yiryirin
5559 Her birinüñ ḳuvveti şol deñlü var
Emir ideydi birine hem Girdigār
5560 Yedi ḳat gök yedi ḳat cümlesin
Götüre idi birisini ḳamusın
5561 Ol ḳadar ḳuvvetle anuñ her biri
Heybet edüp yapışaydı ḳıjġırı
5562 Depredemeyüp ḳamu ʿāciz ḳala
Ol gelen yetmiş bini cümle bile
5563 Ṣoñra Allāh bir naẓar heybet ile
Baḳın cehenneme ḫışmı ḳıla
5564 Ḳorḳuban ol dem cehennem ditreye
İñleyüp ol dem döne bir serçeye
5565 Ḥaḳ deye kim yā cehennem ger saña
Ger ʿazāb itmek dilersem ben saña

5566 Bir canavar ya[ra]daydum ben hemān
Seni bir loḳma ideydi ol zamān
5567 Çü cehennem bu nidāyı işide
Ehl-i maḥşer cānına ʿazm ide
5568 Pes muṭiʿ ola ol dem yürüye
Heybetinden ṭāġ u ṭaşlar eriye
5569 Çün cehennem yaḳın gele maḥşere
Atılup çıḳa yalıñlar ḳapḳara
5570 Deye destūr vir İlāhī baña sen
Heybetimi gösterem bu ḫalḳa ben
5571 Şol saña münker olup emrüñ ṣıyan
Emre maʿrūf dutmayup nefse uyan
127a
5572 Şol ḥabībüñ sünnetin terk iden
Ṭoġrı yolı ḳoyup egri giden
5573 Kāfire müşriklere her ne ki var
Heybet idem aġlaşalar zār ü zār
5574 Emir idüben Ḥaḳ aña destūr vire
Ḥāl nitesi olısardur iy yere
5575 Çıḳa bunlaruñ elinden ol ḳaçup
Kükreyüben ḳıjġıra odlar ṣaçup
5576 Deye kim ḳanı benüm ehlüm ḳatı
Kim yalandur yoḳ der idi ol beni
5577 Ḳanı ṭutmayan Ḥüdānuñ emrini
Ne ḳavimdür göreyin anlar ḳanı
5578 Ṭuta od yalıñları maḥşer yirin
Ḫalḳ dütünden bilmeyeler birbirin
5579 Şöyle ḳorḳu düşe maḥşer ehline
Müʾmine degildür ol şer ehline

5580 Heybetinden ol günüñ peyġamberi
Dizleri üstine düşe her biri
5581 Deye insān yā İlāhī nidelüm
Ḳancaruya ḳaçıbanı gidelüm
5582 Ḳurtulavuz şiddetinden bugünüñ
Heybetinden ʿaḳlımuz gitdi bunuñ
5583 Ol gün içre her kişi nefsüm deye
Oġlu ḳızı küllüsin elden ḳoya
5584 Deye Ādem ol gün oġlu Hābil'i
Dilemezin Şit'i, Nūḥ'u Kābil'i
5585 Kendü nefsüm dilerem ancaḳ hemīn
Ḳurtulayın tek bu şiddetden emīn
5586 Nūḥ deye kim dilemezem kimseyi
Ne oġul ḳız baña uş başım ḳayı
5587 Eyide İbrāhīm daḫı ancılayın
Mūsā ve ʿİsā daḫı buncılayın
5588 Her birisi kendü nefsin dileye
Oġlu ḳızın ḳamusın elden ḳoya
127b
5589 İllā eyde ol gün ol nūr-ı Ḫüdā
Ḳatı ḳatı çaġırup ide nidā
5590 Deye kim nefsim gerekmez yā İlāhī
Dilemezin ḳızum oġlum iy şāh
5591 Var ise ḳatumda benüm ḥürmetüm
Luṭf idüp ʿafvet günāhkār ümmetüm
5592 Nitekim aʿda ḳılupsuñ sen baña
Uş ümīdüñ baġlamışam ben saña

Velesevfe yuʿṭīke Rabbike feterḍā[3374]

5593 Şol ḳadar ʿafveyleyem dedi gidsin
Ol ḳadar kim rāżı olam aña ben

5594 İmdi vaʿdüñ yirine getür iy Ḥaḳ
İy Ḫüdā yā gözlerüm yaşına baḳ

5595 Gey żaʿīfdür ṣuçları çoḳdur Ḫüdā
Ṣuçlarına baḳıban ḳılma cezā

5596 Deye Allāh yā ḥabībüm bil bugün
Ġayrılara yaṣ ise size dügün

Lā ḫavfün ʿaleyhim velā hüm yaḥzenūn[3375]

5597 Ḳorḳu yoḳ saña bugün ve ümmete
Ṭur şefīʿ ol ḳoy buları cennete

5598 Çün Muḥammed gele maḥşer yirine
Kim şefāʿat eyleye her birine

5599 Ne göre ol dem nebīler serveri
Maḥşerüñ şāhı cihānuñ rehberi

Teḳādü temeyyezü minel ġayẓ[3376]

5600 Göre ḳalḳmış ḳapaġı ṭamunuñ
Hep açılmış aġzı düpdüz ḳamunuñ

5601 Ḳaḳımaḳdan itisinden ol ṭamu
Pāre pāre olalar cümle ḳamu

5602 Kükreye ḳıjġıra odlar saça
Ehl-i mevḳıf bulmaz bir bir ḳaça

128a

5603 Ḳaynaya ḳatranları ṭaşa ṭaşa
Ḫalḳa çepçevre zebānīler üşe

[3374] وَلَسَوْفَ يُعْطِيكَ رَبُّكَ فَتَرْضٰىٓ (Ve yakında sana vercektir Rabb'in ve sen razı olacaksın) Duha suresi 5. ayet.
[3375] لَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ (Allah'ın dostlarına hiçbir korku yoktur. Onlar üzülmeyeceklerdir de.) Yunus Suresi 62. ayet
[3376] تَكَادُ تَمَيَّزُ مِنَ الْغَيْظِ (Neredeyse cehennem öfkeden çatlayacaktır.) Mülk Suresi 8. ayet

5604 Ḳorḳusından birbirin ḫalḳ bilmeye
Er mi ʿavrat mı ʿaḳlı kim gelmeye
5605 Rūz-ı maḥşer ol feryād ola
Getüremez vaṣfını kimse dile
5606 Baḳın bunlar göreler serveri
Yā Muḥammed deyüp ideler ġayreti
5607 Gel şefiʿ ol bize iy ḳānī̇ kerem
Bizi ḳurtar sen iy şāh-ı muḥterem
5608 Üşeler yanına peyġamberüñ
Özi göynüye bunlara serverüñ
5609 İyde kim no'laydı anam ger beni
Ṭoġuruban görmeyedüm bu güni
5610 Baña ümmet ġayġusı olmayaydı
Bu belālar ümmete gelmeyeydi
5611 Baş açuḳ yalın ayaḳ ol yüriye
Ol mübārek yüzin yere sürüye
5612 Geymeye ḫulle Burāḳa binmeye
Aġlayuban yalvara hiç diñmeye
5613 Aġlayu aġlayu eyde ümmete
Ḥasretā vā fürḳatā vā veyletā
5614 İy żāʿī̇f ümmet gelüñüz yanıma
Sizüñ içün ben kıyayın cānuma
5615 Sizüñ içün ben yanayın ṭamuya
Tek necāt virsün Ḫüdā siz ḳamuya
5616 İşide bunlar bunı āh ideler
Yaş dökene ḳan aḳıda dī̇deler[3377]
5617 Deyeler yā server-i āḫir zamān

[3377] Bu beyit metinde iki defa yazılmıştır.

Sen şefī‘ ol ḳıl şefā‘at bu zamān

5618 Pes Muḥammed yine secde eyleye

Yapışup ol sāfī ‘arş aġlaya

128b

5619 Yalvaruban ol ḥaẓrete āh ide

Aġlayu aġlayu ol dem āh ide

5620 Deye yā Rabbi ümmetüm ‘afvet benüm

Bunlaruñ içün saña bu durur sözüm

5621 Ger eger ümmetümüñ ḳocaların

Bunlaruñ ṭamu iderseñ yerlerin

5622 Bunlaruñ-çün uş Ebūbekir saña

Yaḳ ṭamuña bunları ḳoġıl baña

5623 Yaḳmaġıl o ṣaḳalını bunlaruñ

Bilürem ḥāli ża‘īfdür anlaruñ

5624 Daḫı yā Rab ümmetüm ḳarıların

Ṭamu odı baġlar ise yolların

5625 Al bi-küllī ṭā‘atini ‘Ömerüñ

Tek bağışla ṣuçunı sen bunlaruñ

5626 Bunları ‘afvit kim ḥürmet ḳıl baña

Yalvaruban dilerem Mevlā saña

5627 Ümmetüm kātiblerin eger iy Ḥaḳ

Emriñe oldılar ise gerçi ‘āḳ

5628 Müsteḥaḳ oldılar ise ṭamuya

Vācib oldı ise gerçi ḳamuya

5629 Ḳoyġıl ‘Oṯmān’ı bunuñ yirine

Tek ‘itāb itme bularuñ birine

5630 Ümmetüm ġāzīlerini sen eger

Ḳoyarsañ ṭamuya Perverdigār

5631 İşide kim arslanuñ ‘Ali iy Ḫüdā

Anlaruñ içün eylegil aña cezā

5632 Bunlaruñ yirine yaḳġıl ʿAli'yi

Ol esedullāh gerçek velīyi

5633 Yā İlāhī ümmetüm yigitlerin

Ger ṭamuya ḳoyar iseñ tenlerin

5634 Uş ciger-köşem Ḥüseyin ile Ḥasan

Yaḳ ṭamuña ümmetüm ḳıl ṣāġ esen

5635 Deye yā Rab ümmetüm ḫātunların

Ger ṭamuya yaḳarsañ tenlerin

129a

5636 Uş ḳızum Fāṭıma gözüm nūrunı

Bunlaruñ içün ḳıl ṭamuda yerini

5637 Yā İlāhī ümmetüm ʿālimlerin

Ger ṭamuya ḳoyar iseñ dillerin

5638 Bunlaruñ çün ṭamuya ben gireyin

Ne ki cevrüñ var ise ben göreyin

5639 Ben yanam bunlaruñ içün yāḳ beni

Görmeyeyin bunlaruñ yanduġını

5640 Ṭāʿatümü bunlara virdüm ḳamu

Ben yanayın ḳurtula bunlar ʿamu

5641 Dilemezem Ḫavż-u Kevṣer cenneti

İllā yā Rab ümmetī vay ümmetī

5642 ʿArş-ı aʿżam bunlaruñ çün diñleye

Özü göynüp ditreye ve inleye

5643 Aġlaşa cümle melekler ne ki-var

Ṭola maḥşer yeri ol dem āh ü zār

5644 Böyle deyüpdür ki gözden yaşını

Secdeden ḳaldurmaya ol başını

5645 Cānib Ḥaḳ'dan gele aña Ḫiṭāb

Yā Muḥammed dökme yaşuñ aġla ṭap

5646 Ṭur şefī‘ ol Muḥammed ümmete
Kimi diler iseñ ilet cennete

5647 Ben ṭamuya ḳoyası bulam kişi
Yüri al git al git ümmetüñ ḳo teşvīşi

5648 Gör Muḥammed nicesi sulṭān durur
Nice şefḳat issi ulu ḫān durur

5649 Senüñ içün gör nice cehd eyler ol
İtmeye birbirine ata oġul

5650 Ṭutmayasın sünnetin erkān ile
Āh Muḥammed demeyesin cān ile

5651 Yanmasın yoluna pervāneler
Ululanup idesin ḫalḳ içre ‘ār

5652 İmdi oldur ḳurtaran otdan seni
Vir ṣalavāt cān ile şād it anı

129b

5653 Çün bu sözi işide şāh-ı cihān
Gidivire ola ol dem şādımān

5654 Devr ide maḥşer yirini ser-te-ser
Cem‘ ide ümmetlerini ne ki var

5655 Ḳaldırup maḥşer yirinden göçüre
Rehber oluban ṣırāṭı geçüre

5656 Cennet içre gire bunlar şādımān
Gide ġam ġuṣṣa olalar şādımān

5657 Varalar her biri yerlü yerine
Buluşalar sevgülü dil-dārına

5658 Destūr ola Ḥūrüler ḳarşu çıḳa
Ṣarmaşalar baş baş ve ḳol ḳol

5659 Ura yüzün yüzüne ide iy yār

Ḳandayıduñ geçdi ḥadden intiẓār

5660 Geliser her müʾmine yetmiş ḥūrī̄

Gün gibi şuʿle virürdi her biri

5661 Ḥūrī̄nüñ alnında adı müʾminüñ

Yazıludur nūrla bil ḳamunuñ

5692 Göre müʾmin bunı kim bir dil-rübā

Ṭolmış ḳul eylemişdür merḥabā

5663 Baḳamaz yüzüne gözler ḳamaşur

Tāc nūrdan kendü nūrdan cümle nūr

5664 Deye iy alnı ḳamer veçh-i ḥasen

Beni kime beñzedürsin şöyle sen

5665 Kim böyle baña yaḳınlıḳ eyledüñ

Cānımı ḳılduñ muʿaẓẓam ṭoyladuñ

5666 Ol ḥūrī̄ gülüben tebessüm ide

Hep senüñdür ḳıl naẓar bu māʾide

5667 Gülüncegez yañaġında gül bite

Geçe anuñ ḳoḳusı ʿarşdan öte

5668 Deye müʾmin bu ne ḥāldür saña

Biñ benüm gibi daḫı ḳuldur saña

5669 Fānī̄ milke beñzedür misin bunı

Kim taʿaccüb eyleyüp ḳılduñ beni

130a

5670 Ben ḥelālüñüm senüñ bilgil iy şāh

Ḥamdülillāh rūzi ḳıldı pādişāh

Şiʿr Şiʿr

5671 Eydür müʾmin beşāretdür saña

Çün behişdesin beşāretdür saña

5672 Çünki ehl-i dī̄n idüñ dünyāda sen

Bunda uçmaḳ uş kefāretdür saña

5673 Ol cihānda ḫayr u iḥsān ḳılduġuñ
Cennete girmek ʿibāretdür saña
5674 Mülküñ oldı bu maḫlūḳ memleket
ʿÖmrüñ irdükçe emāretdür saña
5675 Ḥūrīleri öpmek ḳūçmaḳdur işüñ
Leblerinden cūşa ʿārdur saña
5676 Yimek içmekdür ʿibādet bunda sen
Zühdeʾi taḳvā ḥasretdür saña
5677 Bize Allāh'dan ʿaṭādur yā ḥabīb
Ḫilʿat tācı rıżādur yā ḥabīb
5678 Bunda oruç ṭutmaġı ḳılmaḳ namāz
Cümlesi sehv ü ḫaṭādur yā ḥabīb
5679 Ḳanı mülke beñzedür misin bunı
Bu ebed mülkü beḳādur yā ḥabīb
5680 Saña yāni Ḥaḳ Teʿālā ḳıldı çift
Gör öpem ḳuçam revādur yā ḥabīb
5681 Ne ṭurursın ayaġ üstüne yüri
Tācıla taḫt ṣalādur yā ḥabīb
5682 Ben saña vaʿde olalıdan berü
ʿAşḳuña cān mübtelādur yā ḥabīb
5683 Benden artuḳ daḫı nice ḥūrīler
Ki saña Ḥaḳ'dan ʿaṭādur yā ḥabīb
5684 Böyle deye ve aṣıla boynuna
Gel baḳ imdi ol ikisü oy[u]nuna
5685 Aġzına ṣuna ṭuṭaġın em deye
Kim senüñ derdüñe benem deyü
130b
5686 Müʾmin eyle ṣana dünyā gibidür
Ḳorḳup eyde ḥūrīye öpsem deyü

5687 Çün dudaḳdan çeşni ṭatlucaḳ
Söyle kim yā hemān öpsem deyü
5688 Alalar ol müʾminü biñ nāz-ile
İleteler ḳaṣrına biñ iʿzāz-ile
5689 Gel ey cān ister iseñ vaṣlı yārı
Zelīl ölecek cefā ḳo iʿtibārı
5690 Yire ur cāh u ʿizzet şīşesini
Gözet dāʾimā ḫalvet köşesini
5691 Müdām ol zikrine ol bī-niyāzuñ
Geçe dergāhına nāz u niyāzuñ
5692 Diliñ ṭut söyleme ġaybet sözüni
Gözüñden ṣaḳla nā-maḥrem yüzüni
5693 İşitme laġvī lehvi sen ıraġ ol
İken dürüşme dünyā mālına yol
5694 ʿAtā ḳılsun diliñ dāʾimā lillāh
Ki nuṣḥ itsün [di]liñ dāʾimā fillāh
5695 Unutġıl ḫayruñı iḥsānıñı sen
Añadur dāʾimā ʿışyānıñı sen
5696 Gözetme kimsenüñ ʿaybını zinhār
Seni eger saña gerekse zinhār
5697 Her kişi itdügi işden ṣorılur
Cezāsı fiʿline göre virülür
5698 Pes öyle olucaḳsañ ḥāliñi bil
Ḳoġıl ne işler ise işlesün il
5699 Ṭamudan ḳorḳuban cennāti arzu it
Ḳamu ḫayır işleri kendüñe farż it
5700 Hem olġıl muntaẓır mevtiñe iy yār
Dilüñde eylegil tevbeye tekrār

131a

5701 İşit diñle sözüni ol ḥabībüñ
Zīra her derdüñe oldur ṭabībüñ

5702 Bilürsün ol durur derdüñe dermān
İşitgil sözüñi ne dedi iy cān

Ḳāle'n-nebiyyü ṣallallāhü ʿaleyhi vesellem: Men şāḳḳa'l-cenneti sāriʿu ile'l-ḫayrāti ilā Ḳavlühūnehyi ʿan eş-şehevāt[3378]

5703 Rāvīsidür bu ḥadīṯüñ bil ʿAli
Tañrı'nuñ ol ʿāşıḳı ṣādıḳ ḳulı

5704 Bu ḥadīṯ maʿnisinden rāz
Söyledi bülbül gibi ol şāhbāz

5705 Maʿnisi ḥadīṯüñ iy ulu
Emrini ṭut kim olasın baḫtlu

5706 Didi her kim müştāḳ ise uçmaġa
Uçmaḳ içinde ḥūrīler ḳuçmaġa

5707 Dā'im ol sen ḫayrı işle hem iviş
Ehli ḫayrı ḳanda görseñ seviş

5708 Daḫı her kim ölmege dönerse yüz
Bu cihān lezzetlerinden görse yüz

5709 Kim gide göre fenānuñ lezzetin
Görmeyiser yevm-i āḫir şiddetin

5710 Kim ki göñlin dileginden yıġılana
İʿtibār itmeye dünyā süflüne

5711 Maʿnisi budur ḥadīṯüñ imdi ṭut
Ḳıl ʿamel ki cāna ola zād-ı ḳut

5712 Böyle dedi ol ḥabībü zü'l-celāl
Dutan anuñ sünnetin görmez ḍalāl

[3378] من اشتاق إلى **الجنة سارع** إلى **الخيرات** ، ومن أشفق من النار لهى عن الشهوات (Kim cenneti arzu ederse hayırlara koşar, kim ateşten korkarsa şehvetten uzaklaşır, kim ölümü beklerse rahata kavuşur.)

5713 Kim ki varup cennete girmek diler
Ol dilinde tevbeʾi tekrār ider
5714 İrişür ol dü cihānda ʿizzete
Şādlıḳla giriserdür cennete
5715 Tevbe ḳılup cürmü içün aġlar ol
Nār-ı ʿaşḳa cigerini ṭaġlar ol
5716 Cān-ıla tevbe iden ḳulı iy yār
ʿAfvider ṣuçlarını hep Girdigār
131b
5717 İtmemiş gibi olur ol işi ol
Zī-keremdür zī-ʿaṭādur yine ol

Et-tāʾibü min ez-zenbi kemen la zenbeleh[3379] **el-ḥadīṯ Kavlühū ʿaleyhis-selām ḥubbü'l ʿilmü vel-ʿadāʾi lem yektüb ḫaṭīʾtü mā dāme hayyen**[3380]

5718 Dedi her kim severse ʿālimleri
Cān u dilden kim severse bunları
5719 Hiç günāh yazılmaya ol kişiye
Tā ölünce eger erkek eger dişi
5720 Gel berü sev ʿilm ile ʿālimleri
Tā olasın seyyiʾātıñdan beri
5721 Her kim iderse bulara ʿizzeti
İder ol peyġamberine ḥürmeti
5722 Ne dir ol serveri ʿālem iy cān
Ümmet iseñ iʿtiḳādıla inan

El-ḥikāyetü's-sādisü ʿaşera[3381]

5723 Nitekim rāvī rivāyet eyledi
Diñle anı cān-ıla hem neyledi

[3379] Günahından tevbe eden hiç günah işlememiş gibidir.
[3380] ومن **أحب العلم والعلماء لم تكتب** عليه خطيئة أيام حياتها" Hadisi bozulmuş olarak yazılmıştır.
[3381] On altıncı hikâye.

5724 Dedi kim bir kişi iy maḥşer güni
Gördiler ṭutmış zebānīler bunı
5725 Pes ḫiṭāb eylediler ol dem aña
Hiç cevāb virmedi ḳaldı ṭaña
5726 Şerri ḫayrından aġır anuñ ḳamu
Şerri artuḳ geldi anuñ iy ʿamu
5727 Dört yanından ṭutdılar bu miskīni
Ṭamuya bıraḳmaġa yaʿnī anı
5728 Alubanı gitdiler feryādıla
Āh ider efġānıla gelmez dile
5729 Gider-iken illā baḳar ardına
Yaʿnī kim dermān irişe derdine
5730 Ḥaḳ Teʿālā gör bunuñ ḥālini
Kim gider ṭutmuş cehennem yolını
132a
5731 Ḥasretile ḳañrılur döner baḳar
Ṭurmaz ağlar gözlerinden yaş aḳar
5732 Emir ide yā zebānīler bilüñ
Dönderüñ ol ḳulumı aluñ gelüñ
5733 Kāh kāh ardına dönüp baḳdıġı
Gözlerinden acı yaşlar dökdügi
5734 Yaʿnī benden bir ʿināyet ister ol
Getürüñ gelsün göreyin nider ol
5735 Döndürüp getürdiler yine anı
Zī-kerem issi ol Rabbü'l-ġanī
5736 Deye ḳulum söylegil ḥālüñ baña
Kimseye ẓulm olmaz illā sen saña
5737 Gider-iken sen idersin āh u vāh
Ardıña dönüp baḳarsın kāh kāh

5738 Ne umarsın söylegil ḥālüñ bana
Ḳañruluban baḳduġuñ dört yanıña
5739 Diye kim mevlā bana mevlā bana
Ḥāli ʿarż ideyin aʿlā saña
5740 İllā bilürem rahimsin yā raḥīm
Pür keremsin ḳıl kerem yā kerīm
5741 Dest-gīrisin ḳamu düşmanlarıñ
Hādisisin ḳamu yol azanlaruñ
5742 Pes zelīle dermāndıñ elin al
Raḥmetüñ feyż it bize yā zü'l-celāl
5743 İtdügümüz ṣormaġıl yoḳdur ʿaded
Ḳıl meded mevlā meded mevlā meded
5744 Ḥaḳ deye kim yā ḳulum bir söz saña
Kim ṣoraram bir cevāb virgil bana
5745 Dünyāda ʿilm oḳuduñ mı ki hiç sen
Pes anuñla ḳurtulasın ṣāġ esen
5746 Dedi kim oḳumadum ben anı
Şimdi bildüm vay beni kim vay beni
5747 No'laydı ʿömrimi her ne ki var
Geçüreydüm ʿilmile leyl ü nehār
132b
5748 Gine ide deye bir ʿālimle hiç
Ḳardaş olduñ mı benüm içün ir geç
5749 Hiç sevişdüñüz mi ʿālimler ile
Hem-nişīn olduñ mı anlaruñ ile
5750 Kim sever miydüñ benüm içün anları
Ben severdüm zīra kim ʿālimleri
5751 Deye kim yā Rabbi ḳardaş olmadum
Hiçbirine varubanı gelmedüm

5752 Deye Ḥaḳ ḳardaşlaruñdan hiçbiri
Hiç sever miydi ʿālimleri
5753 Dedi kim yā Rabbi var bir ḳardaşım
Ol durur her ḥālde benüm ḥaldaşım
5754 Varıdı bir ʿālim anuñ ḳardaşı
Anuñ-ileydü anuñ dün işi
5755 Sever idi ol ʿālimi cān-ıla
Diñler idi zikri hem Ḳurʾān-ıla
5756 Cümlesi maʿlūm durur saña iy Ḥaḳ
Ben ġarīb üftādeye raḥmet-le baḳ
5757 Ḥaḳ deye ʿafveyledüm imdi seni
Ḳardaşuñuñ ḥürmeti içün bil anı
5758 Kim severse ʿālimi cān-ıla ol
Ol bulısar cennetüme ṭoġrı yol
5759 Bunları seven kişi yanmaz oda
İrer aña raḥmetüm yevmü'l-Hüdā
5760 Anları seven bulısar raḥmeti
Anları bulısar cenneti
5761 Sevmeyenler yiridir nār-ı cahīm
Yidügi od içdügi māʾi'l-ḥamīm
5762 Kim ki benüm raḥmetüm ister-ise
Sevsün ol ʿālimi ḳanda var-ise
5763 Göz açup yumunca dek ʿālimleri
Ayru olmaz raḥmetüm hiç anları
5764 Sevüñ imdi geliñüz ʿālimleri
Yüz aḳıdur kim severse bunları
133a
5765 Zīra bunlar ḫalḳıla beyān sivā
Ne buyurur Ḥaḳ Teʿālā gör ridā

Kavlühū Teʿālā ʿazze vecelle: Hel yestevillezīne

Yaʿlemūne vellezīne lā yaʿlemūn[3382]

5766 İmdi bilmez Allāh bilür bir degil
Gel muḥabbet eyle sen ʿārī ḳoġıl

5767 Gel bularuñ iḫtiyār it ṣoḥbetin
Görmeyesin yevmü āḫir şiddetin

5768 Baḳ uṣanma yüzlerine sen ey yār
Dü cihānda tāvusın iḫtiyār

5769 Kim Ḥakk'uñ āzādlularıyüzine
Baḳmaḳ isterse yüzüne gözüne

5770 Ol ʿulemā yüzüne ḳılsun naẓar
Ne var ise bunları sevmek de

5771 Ḥaşr olunca tā kim ʿālimler ile
Tā livāʾi ḥamdüñ altında bile

5772 Bunları sevmek kişi iy ulu
Bābü raḥmetdür kişiye baḫtlu

5773 Yā İlāhī sen ʿināyet ḳıl bize
Kim bulardan bizi ḳıl cüdā

5774 Gönlümüze sen düşür buların sevdiklerin
Anlaruñ-la sen bizi eyle ḳarīn

5775 Bir ẓaʿīf derd-mendi yā ġanī
Raḥmetüñ-le yarlaġa ʿafvet beni

5776 Baḳma bizüm fiʿlümüze yā vedūd
Sen ʿaṭā ḳıl ḳullara iḥsānı çoḳ

5777 Pādişāhsın umaruz senden ʿaṭā
Gerçi bizüm işimüz cürm ü ḫaṭā

5778 Sen seversin ʿafv idüp cürümlerüñ

[3382] هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ (Hiç bilenlerle bilmeyenler bir olur mu?) Zümer Suresi 9. Ayet

Hiç heçenden daḫı kemden kemlerüñ

İmdi biz ʿāṣīlere cürm-i dāʾim

Pes bilürsin hem ḥakīm hem ʿalīm

133b

Yā İlāhī ʿafveyle sen aza çoḳ

Bize senden ġayrısından çāre yoḳ

Bu mürīdimüz bunuñ da çoḳ

Vaṣfa gelmez bī-nihāyet ʿaddi yoḳ

Tevbe tevfīkıle fażluñ aña

Ḳıl müyesser yalvaruram ben saña

Müstaḳīm ola anuñ-la rāhüña

Anuñile irişe dergāhuña

Yevmü āḫir olmaya tā şerm-sār

Āh idüben ḳılmayalar feryād

Hem cemiʿ ḥācetini ḳıl ḳabūl

Gerçi kim bir ʿāṣī mücrüm ḳuldur ol

Ḥāceti oldur anuñ sübḥān-ıla

ʿÖmrüni ḫatm idesin īmān-ıla

Münker vü Nekīr defiʿ eyleye

Rūḥını ʿilliyyīne refiʿ eyleye

Baʿş olıcaḳ şekli insān ḳo yire

Hem bitisin de ṣāġ yanından vire

Hem ṣaḳīl eyle mīzānda ḫayrını

Maḥvide hem tā ki vardur şerrini

Tā ṣırāṭı görmeden öte geçe

Cenneti Firdevs içinde yir duta

Tā cemālüñ eylegil göz-üle ṭūş

Evvel ol budur maḳṣūdum uş

Sen naṣīb it sen naṣīb it nideyin

Sen virürsin her kişiye ḥācetin

5793 Ger ḳabūl olsun deriseñ ḥācetin

Vir Muḥammed rūḥına ṣalavāti

5794 Bu Şefāʿat-nāme bunda ey hümām

Ḥaḳḳ'ıñ feyżi ʿavnile oldı tamām[3383]

5795 Bu kitābı her kim oḳursa ey cān

Yañlışın ıṣlāḥ ide ʿaybın nihān[3384]

5796 Ḳazıya hem gidere artuḳların

Açıvire göstere hem örtüklerin[3385]

5797 Eksükçe ḳalmışlarını yazalar

Luṭf idüp ıṣlāḥ ideler düzeler[3386]

5798 Ben daḫı inṣāf iderem özüme

Bu eksük sözleri urmañ yüzüme[3387]

5799 Bildüñüz kim işde bildüm ʿaybımı

Luṭf idüp urmañ yüzüme ʿaybımı[3388]

5800 Kendi ʿaybımı bilüp virdüm cevāb

Didiler ʿaybın bilen bulur ṣevāb[3389]

5801 İmdi gelüñ bir ḫayır işleyelim

Bu ḫayrı çoḳ işe ḳaṣd idelim[3390]

[3383] MK2 91b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

[3384] MK2 91b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

[3385] MK2 91b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

[3386] MK2 91b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

[3387] MK2 91b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

[3388]MK2 91b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

[3389] MK2 92a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

[3390] MK2 92a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

5802 Kim ol işden cānımıza nūr ṭaḳa
Başımıza Ḥaḳḳ'ıñ raḥmeti yaġa[3391]

5803 Yā cemāʿat ṭuruñ dīn üzerine
Döküñ yaşlar cümle dīn üzerine[3392]

5804 Bu sāʿati ḳomayalım yarına
Yügürdelim tevbeler bāzarına[3393]

5805 Ey ʿazīzler ṣıdḳ-ıla iḫlāṣ-ıla
Yalvaram Ḥaḳḳ'a ḳalıp ḫāṣ-ıla[3394]

5806 Ol münezzeh pādişāh-ı bī-zevāl
Ol kerīm ü lā-miṯāl ü lā-yezāl[3395]

5807 Ol kim biz ḳularınıñ günāhın
Baġışlayup ḳabūl eyleye āhın[3396]

5808 Geçen günāhımıza ʿavni ire
Gelecek günāhlara tevfīḳ vire[3397]

5809 Ol Ḥannān ü ebedī ol müteʿāl
Ola kim ol raḥmeti çoḳ lā-yezāl[3398]

5810 ʿAfv ide diñ ṣıdḳ-ıla iḫlāṣ-ıla
Cān ü dilden ṣayıp ḫāṭır ḫās-ıla[3399]

[3391] MK2 92a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[3392] MK2 92a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[3393] MK2 92a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[3394] MK2 92a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[3395] MK2 92a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[3396] MK2 92a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[3397] MK2 92a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[3398] MK2 92a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[3399] MK2 92a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

5811 Diyelüm estaġfirullāh estaġfirullāh
Günāhlarımuza estaġfirullāh[3400]

5812 Diyelüm sulṭānım tevbe eyledüm
Cümle günāhlarıma tevbe eyledüm[3401]

5813 Günāhıñ küççügüne büyügüne
Gizlüsine hem āşikārusına[3402]

5814 ʿAmdile hem sehvile ḫaṭāsına
Unudulmuş ne ki var cümlesine[3403]

5815 Diyelüm estaġfirullāh estaġfirullāh
Cümle günāhlarımuza estaġfirullāh[3404]

5816 Şol Ḥaḳḳ'a yaramaz göñüllere
Ḥaḳḳ'ıñ istemedügi ḫayāllere[3405]

5817 Ḥaḳḳ'ıñ rāżı olmaduġı işlere
Şol nefsānī vü ḫabīṯ cünbüşlere[3406]

5818 Estaġfirullāh yā Rabbi tevbe eyledüm
Ol Ḥaḳḳ'ıñ buyruġı üzere söyledüm[3407]

5819 Muḥammed'iñ şerīʿati üzere
Muṣṭafā'nıñ ṭarīḳati üze[re][3408]

[3400] MK2 92a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[3401] MK2 92a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[3402] MK2 92b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[3403] MK2 92b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[3404] MK2 92b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[3405] MK2 92b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[3406] MK2 92b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[3407] MK2 92b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[3408] MK2 92b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

5820 Ayırma yā Ḥaḳ resūlüñ ālinden
Saña ṣıġındım insānıñ şerrinden[3409]

5821 Tevbe ḳıldım Ḥaḳḳ'ıñ ʿināyet-ile
Hem resūlüñ daḫı şefāʿat-ile[3410]

5822 Cümle şeyḫlerüñ vü evliyālaruñ
Aʿlā himmetleri-y-le hem anlaruñ[3411]

5823 Ḥāẓır cemāʿatiñ şehādeti-y-le
Tevbe ḳıldum pirim kerāmet-ile[3412]

5824 El aldum Muṣṭafā silsilesinden
İlāhī beri ḳıl kibr-ile kīnden [3413]

5825 Ḫuṣūṣa seyyid-i sādetdür güzīn
Maẓhar ol Elif Lam Ṭaha vü Yāsīn[3414]

5826 Pīrimiziñ şeyḫiniñ elinden
Tevbe ḳıldum Emīr Sulṭān elinden[3415]

5827 Ḥaḳḳ'a dönüp didüm estaġfirullāh
Di cānım ṣıdḳ-ıla estaġfirullāh[3416]

5828 Diyelüm estaġfirullāhe'l-ʿaẓīm
Ve etūbü ileyhi yā kerīm[3417]

[3409] MK2 92b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[3410] MK2 92b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[3411] MK2 92b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[3412] MK2 92b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[3413] MK2 92b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[3414] MK2 92b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[3415] MK2 93a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[3416] MK2 93a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[3417] MK2 93a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

5829 Nūr-ı iḫlāṣ vire Ḥaḳ tevbemüze

Oḳuyalım Fātiḥa bu yuvamıza[3418]

Rıżā ʾen lillāhi'l-Fātiha

5830 İlāhī yazduranı hem yazanı

Raḥmetiñle yarlıġaġıl yā Ġanī[3419]

5831 Her kim ki diyeler raḥmet ḳazana

Fātiḥa oḳuya bunı yazana[3420]

5832 Her kim diler tevfīḳ ḳazana

Oḳuya Fātiḥa bunı yazana[3421]

Rıżā ʾen lillāhi'l-Fātiha

5833 Ecel bir gün ʿömrimi ḳıla hebā

Ṭopraḳ içinde aʿẓāma ola cezā[3422]

5834 Īmānın ḥıfz it yā Rab şol kişinin

Rıẓāñ içün Fātiḥa oḳuyanıñ[3423]

5835 Ḥaṭṭı yazdum bī-vefādur rūzigār

Ben ölürsem ḥaṭṭım ḳala yādigār[3424]

5836 İnşāaʾllāh tamām oldı işimüz

ʿĀḳibet īmān ola yoldaşımuz[3425]

5837 Bir ḳarīb pür-cefādur iş bu kitābı yazan

[3418] MK2 93a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

[3419] MK2 93a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

[3420] MK2 93a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

[3421] MK2 93a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

[3422] MK2 93a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

[3423] MK2 93a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

[3424] MK2 93a'da bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

[3425] MK2 93b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.

Aña çoḳ duʿālar ideler oḳuyan oḳumayan[3426]

5838 Yaḳınlardan yaḳındur bāḳī ḥayāt

Muṣṭafā'nıñ rūḥına vir ṣalavāt[3427]

5839 Cān u dilden āli evlād sevgüsin buluñ tamām

ʿIşḳ-ıla diñ derd-ile diñ eṣ-ṣalātü ves-selām[3428]

Ketebehü'l-muḥtāc ilā raḥmeti'l-ḳadīr ʿabdühü Ḥāfıẓ Ḥüseyin Şevki ibni ʿālī Ḥāfıẓ ġafarallāhü lehümā velivālideyhimā ve ekreme ve aḥsene ileyhimā ve ileyhi ḥarrarahü fi'l-yevmi'ş-şābiʿa ve'l-ʿaşar min şehri Şaʿbān fī Hicreti (SAV) ille'lʿizzi ve'l-şān Allāhümme

Allāhümme ṣalli ve sellim ʿalā Muḥammed'in ṣāḥibü'l-burhān ve şefīʿu rūzi'l ḥaşir ve'l mīzān ve ʿalā ʿālihi ve ṣaḥbihī ecmaʿīn bihürmeti ismike yā Ḥannān yā Mennān yā Deyyān[3429]

Hāzā'l-kitāb fī ʿāmi vaḳti'l-maġrib baʿde sene ṣemāniye ve sebʿūne baʿde sene semāniye ve sebʿūne ve mi'eteyn ve ulūf 1278[3430]

Temmetü'l-kitāb biʿavnillāh melikü'l vehhāb

ḳad feraġ fī yevmi beñşenbe fī vaḳtı'l-ʿaṣr

Fī şehri Ramāżān Sene 1118[3431]

134a

Ḥāzā ḥikāyetün Muḥammed Ḥanifī

Bismi'llāhi'r-raḥmāni'r-raḥīm

5840 Allāh adıdur dilimüzde yine

Allāh'uñ adınadur ḥamd ü ṣenā

[3426] MK2 93b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[3427] MK2 93b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[3428] MK2 93b'de bulunan bu beyit MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[3429] MK2 nüshasında bulunan bu bilgiler MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[3430] MK2 nüshasında bulunan bu bilgiler MK1 nüshasında bulunmamaktadır. TBMM nüshasının 83b'den sonrası eksik oldugu için karşılaştırma yapılamamıştır.
[3431] MK1 133b'de bulunan bu bilgiler MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

5841 Yirde söyleten anuñ adı
Sevgisi ḳamu ʿālemde ḳodı
5842 On sekiz biñ ʿāleme ḥükmi ṭolı
Anuñ emrin kim ṭutarsa baḫtlu
5843 ʿArşa ferşe ṭoptoludur ol ġanī
Ḳanda istersen ḥāżır bil sen anı
5844 Utan andan olmaġıl ʿāṣī aña
Kim nā-gāhın irmeye ḫışmı āna
5845 Buyruġın ṭut olasın ġamdan ḫalāṣ
Hem bulasın dü cihānda iḫtişāṣ
5846 Bunda sen çek bu azıcıḳ zaḥmeti
Yarın anda çoḳ bulasın niʿmeti
5847 Dünyāda sen hükmüne virgil boyun
Āḫiretde cennet içre sen ṭoyun
5848 Fānī dünyādan ne isterseñ beḳā
ʿĀḳil iseñ yönüñü sen ṭut Ḥaḳḳ'a
5849 Ḳoma Allāh hem diliñden bir nefes
Andan artıḳ nesneye ḳılma heves
5850 Diñle imdi bir ġazāvat zevḳ-ile
Vir ṣalavāt Muṣṭafā'ya şevḳ-ile
5851 Müddetiyle oġlān oldı on yaşar
Gözlerine baḳanıñ ʿaḳlı şaşar
5852 On yaşında ne ki ʿilmi hüner
Ḳamusunı ḫāṭırında cemʿ ider
5853 Erlige bāy oldı kāmil devlet
Rüstem-i Zāl'dur ṣanduñ heybette
5854 Çün ʿAli'nüñ işidür çünki ġazā
Başladı ġāzīleriñ adını yaza
5855 Virdi Ḥasan eline bir aḳ ʿalem

Kim çıḳara ṭaşra dike ol ḳadem

134b

5856 Ġāzīler anda dirilüp cemʿ ola

Kāfiriñ cemʿu ṭaġılup defiʿ ola

5857 ʿAli evvel maʿden-i cūd-ı vekār

Düldüle bindi Zülfiḳār

5858 Çün Muḥammed Ḥanifī gördi anı

Aġlar eydür bile al gideyin beni

5859 Ben daḫı kāfir ḳırıp ġāzī olam

Ṣaġ esen Allāh götürürse gelem

5860 ʿAli eydür yā oġul dön eve

Ṭarılırsan ḫāṭırıñ bin git ava

5861 Çün Medīne ṭaġların eyle şikār

Kim Ḫüdā muʿīnüñ olsun saña yār

5862 Sen ṭıfılsın saña farż olmaz cihād

Ben ḳılam uçmaġa dīn içre cihād

5863 ʿAli istemez ġazāya ilede

Ol heves ider bilesince gide

5864 Muṣṭafā dimişdi zinhār oġlunı

Ṣaḳla kāfirler gözünden sen anı

5865 Ṣaḳlayıcı Ḥaḳ Çalab olsun seni

Dön eve var imdi işit sen beni

5866 Çün Muḥammed Ḥanifī döndi eve

Gönlin eglemek içün çıḳa eve

5867 ʿAli gitdi ġazāya ḳırḳ gün tamām

Çıḳmadı evde oturdı ol hümān

5868 O diledi gönlü nice bir yana

Eline aldı süñü bindi ata

5869 Çünki baġladı kemendi biline

Ḳarşu çıḳdı daḫı seḥer yiline
5870 Medīne’nüñ gün ṭoġudan yaña
ʿAzm ḳıldı Ḥaḳ Çalap yoldaş aña
5871 Her canavar kim gözine ṭūş ola
Çāre yoḳdur ḳurtula gör ḫoş ola
5872 Evi anuñ bir ġazale uġradı
Bilmedi kim meger ele uġradı
135a
5873 Nā-gihān geldi o gine bir ġazāl
Ṭurfa yaratmış anı ol lā-yezāl
5874 Gözleri gevher yāḳutdan yañaġı
Dişleri mercān laʿli ṭuṭaġı
5875 Çün Muḥammed Ḥanifī gördi anı
Gey taʿaccüb ḳıldı oldı sübḥān
5876 Sübḥān Allāh’dur zehī Rabbü’l-ʿulā
Bu ġazālı getüreyin ben ele
5877 Cehd ideyin anı dir ṭutayın
Kim bunı ben şehre tuḥfe ileteyin
5878 Tez kemendin çözüp aldı eline
Depdi atın kim aña yaḳın gele
5879 Ṣaldı kemendi üste gördi yoḳ
Ṣıçradı çıḳdı kemendden ol geyik
5880 Ḳaçmadı ṭurdı yaḳınında anuñ
Didi ḳanı gelmiş ola mı bunuñ
5881 Sürdi atın yine vardı üstüne
Atdı kemendi dutmaḳ ḳaṣdına
5882 Nice kim atar kemendi ol çıḳar
Kim yaḳınında ṭurup aña baḳar
5883 Yedi kez depdi kemendi atdı aña

Ol geyik düşmez ava ḳaldı ṭaña

5884 Bu kez eydür süñü ile yıḳayın

Başını ben yanına aṣayın

5885 Ḳovdı bu kez geyigi ṣola ṣaġa

Aḫşam olıcaḳ irişdi bir ṭaġa

5886 Ṭaġ başında ol gece ol şehriyār

Atdan indi bir yirde ḳıldı ḳarar

5887 Çünki ṭāñla ḳalḳdı gördi ol ki yoḳ

Bile yatmış yaḳınında ol geyik

5888 Çün Muḥammed Ḥanifī bindi atına

Tiz yaḳın geldi geyigin ḳatına

5889 Şöyle vardı yine ṭurdı gitmedi

Bu daḫı bekledi hiç terk itmedi

135b

5890 Ṣıçradı ardınca üç gün üç gice

İrdi saḥraya işit kim ol nice

5891 Sıçradı ṭurdı yirinden ol ġazāl

Füle beñzer kim ider mekr-ile el

5892 Yüridi ardınca üç gün üç gice

İrdi ṣaḥrāya kim işit kim ol nice

5893 Dürlü çiçekler bezenmiş ol yazı

Kim gelin gibi donanmış yiryüzi

5894 Dürlü ḳuşlar ol gülşende öter

Ol geyik ṭaġdan inüp anda yatar

5895 Anda inmiş atı daḫı aç idi

Geyigi ṭutmaduġna acıdı

5896 Er bu nice gördi ol yirüñ otı

Atdan indi tiz ota ṣaldı atı

5897 Süñüsini dikdi bir dem uyudı
Kim meger Tābut ḳorusı bu idi
5898 Çün uyudı ṣaḥrāda yumdı gözin
Diñle imdi nice oldı añsuzın
5899 Ol ḳorunuñ bir bucaġında meger
Bekler idi ḳoruyu iki yüz er
5900 İki yüz er cümle āhen ṭonları
Ol kāfir Tābut ḳomuşdı bunları
5901 Bu ḳoruya kimse gelüp başmaya
Hem Müslimān ṭaġ başından aşmaya
5902 Ṭañla aḫşam ol kāfirden on kişi
Ḳoruya bir kez yürütmekdi işi
5903 Gezdiler ol ḳoruyu başdan başa
Ol araya geldi bunlar iy başa
136a
5904 Yatmışıdı uyḫuda otlar atı
Kendünüñ üstünde var cenk ālātı
5905 Süñüsün dikmiş yatur arslan gibi
Heybeti var ṣanasın evrān gibi
5906 Atı ḫuḳradı uyandı çün durur
Kim baḳar kāfirden on atlıyı gelür
5907 Tiz ṭutubanı biner çün atına
Bir kāfir yaḳlaşdı anuñ ḳatına
5908 Gördi anı on yaşar oġlan özi
İllā od gibi yanar iki gözi
5909 Bir ata binmiş deyesin diyü cemād
Ṣanasın kim Rüstem-ü Zāl yā Ḳubād
5910 Dediler deli misin yoḫsa fużūl
Neye girdüñ bu ḳoruya yā ṭıfıl

5911 Tābut’uñdur bu ḳoru bilmez misin
Yoḫsa ḫışmından ḥazer ḳılmaz mısın
5912 Biz iki yüz kişi bekleriz bunı
Ḳorınuñ içinde bulduḳ biz seni
5913 Bize tenbih şöyledür her kim gele
Koruya girirse ol bekleyiñ ola
5914 Bir ṭıfıl oġlān imişsin yalıñuz
Hele şimdi baña degin gelüñüz
5915 İn atūñdan gel bizümle bile
Öp begimüzüñ elin ṣuçuñ dile
5916 Atıñı tonuñı vir ḳurtar başuñ
Ḳıyamazuz biz saña yigit yaşuñ
5917 Çün Muḥammed Ḥanifī ol pehlüvān
Didi herze söyleme iy ḳalpazān
5918 Tañrı arslanı ʿAli oġlı benem
Fātımaʾi Zehrā’dur benüm anam
5919 Ḥasan Ḥüseyin benüm ḳardaşlarım
Atam ile ġazāda yoldaşlarum
5920 Ceddim adıdur Muḥammed Muṣṭafā
Ben Muḥammed Ḥanifī’yem iy ṣafā
136b
5921 Herze söyleme yüri var işiñe
Yoḫsa şimdi ip ṭaḳarım başına
5922 Çün kāfirler bu sözi işitdiler
Ol iki yüz ere ḫaber ey[it]diler
5923 Dediler budur bizüm düşmānımuz
Yandı atası elinden cānımuz
5924 Gey fütūh girdi elümüze bugün
Bunı öldürmek bize yavlaḳ dügün

5925 Öldürüp bunda keselüm başını
Hem Tābūt'a iledelüm başını
5926 İki yüz er araya aldı bunı
Yaʿnī kim yıḳup ṭutalar oġlanı
5927 Ol Muḥammed Ḥanifī ol şīr-i dil
Atınuñ süheyline durmazdı fil
5928 Aldı süñi virdi tekbīr ü ṣalavāt
Kāfiriñ hem içine dek ṣaldı at
5929 Naʿra urdı girdi kāfir içine
Ḥamle ḳıldı öñine hem ḳıçına
5930 Şöyle çābuk süvār idi ḫarbiden
On kāfir yıḳar idi bir ḍarbeden
5931 Ol iki yüz kişiden bir pehlivān
Cenk içine uġradı bir nev-cüvān
5932 Ḥavāle ḳıldı süñü zaḥmin aña
Pehlivān öldi başın vir aña
5933 Süñü zaḥmi çıḳdı gögsünü yara
Şol sāʿat cān virüben düşdi yire
5934 İndi kesdi pehlivānuñ başını
Getürüp at yanına aṣdı anı
5935 Atına bindi gidibeni süvār
Yine üç günde Medīne'ye irer
5936 Götürüp Medīne'de aṣdı ol başı
ʿAcebe ḳıldı anı gören kişi
137a
5937 ʿAli üç günde ġazādan irişür
Ḳamu ṣahābelerle görüşür
5938 İrdi Ḥasan Ḥüseyin ol dem bile
Ġāzīler ṭurmış idi ṣāġa ṣola

5939 Ol başı meydān içinde gördiler
Bu ne başdur deyübeni ṣordılar
5940 ʿAli eydür bunca ḳıldum ben ġazā
Eyledüm kāfir cānına çoḳ cezā
5941 Kesmedüm bunuñ gibi büyük başı
Zehī erdür bu başı kesen kişi
5942 Dediler yā ʿAli oġluñdur āgāh
Ol Muḥammed Ḥanifī ol ġāzī şāh
5943 Eve vardı üç gün eglendi tamām
Bu başı kesmiş getürdi ves-selām
5944 Söylemedi ḫayır şer nesne bize
Bu ne başıdur siz soruñ eyde size
5945 ʿAli vardı öpdi ḳuçdı oġlunı
Bu ne başıdur didi iy cānım cānı
5946 Yalıñuz ḳanda ṣataşduñ sen buña
Nice öldürdüñ ḫaber virgil baña
5947 Çün Muḥammed Ḥanifī şerḥ eyledi
Atasına ne ki ḳıldı söyledi
5948 Ṭābut'uñ ḳorusuna varduġunı
Anuñ iki yüz erin ḳoruduġunı
5949 Pehlivānuñ başı durur kim bu baş
Cenk içinde nā-gihān oldumdı dūş
5950 Süñü ile baġrını çāk eyledüm
Başını kesdüm tenin ḫāk eyledüm
5951 Kim ṭanıḳ ister ise iş bu söze
Varıban görsün iy numāyān size
5952 Ol ḳorıda gövdeler nice yatur
Yā buba eksügini var sen yetür
5953 Çün Muḥammed Ḥanifī ḳıldı beyān

Hem bu sözi atası bildi ʿayān

137b

Öpdi anuñ gözlerin eydür oġul

Ḳolıña ḳuvvet cihān içre ṣāġ ol

Ṣaḳın zinhār ıraḳ alaya itmegil

Kendüñ ola tehlikeye atmaġıl

Dünyāda kāfir ḳamu düşmā[n] bize

Ḳılmışam cānlarına ben çoḳ cezā

Nice kāfir ḳanını ben dökmişem

Başların süñü ucuna dikmişem

Ol kāfiriñ leşkeri gey çoḳ durur

Yidi yüz biñden daḫı artuḳ durur

Bu ḳorusında ḳırdıñsa iki yüzün

Ol kāfir ḳomaz ḳorusun issizin

Ol bu işi anlamış bilmiş ola

Daḫı anda nice yüz gelmiş ola

Ol geyik gördügüñ iblīsdür ʿayān

Uymaġıl aña getürmegil ziyān

ʿAli vir oġluna üküş ögüt

Eşidüp ḳıldı ḳabūl oldı sükūt

Ḳaldı evde bir zamān ḳıldı ḳarar

Ol ġazā içün yine oldı süvār

Şāhı merdān yine bindi düldüle

Geydi zırhın Zülfikār aldı ele

Ġāziler cümle gelüben cemʿ ola

Pes ʿAli ol cemʿ içinde şemʿa ola

Ṣancaġı İslām getürüp yürüdi

Ġāziler furṣat bizümdür dir idi

Leşkerüñ başı ʿAliyyü’l-Murtāżā

Maġribe yöneldi ol şīr-i Ḫüdā

5968 Çün Muḥammed Ḥanifī evde ḳalur

Ol ġazāluñ naḳşına ḫayrā[n] olur

5969 Bir gice kendözine eydür ʿaceb

Yolına mı ben anı ḳılsam ṭalep

5970 Zehī görkli nesneyidi ol ġazāl

Ṭurfa yaratmış anı ol lā-yezāl

138a

5971 Anı gördi sevdi çünki bu cānım

Bir daḫı avuma düşe bu benüm

5972 Arzuladı yine bindi atına

Ġarḳ oluban yine ālātına

5973 Geydi ḫōş süñüsin aldı ele

Kimseye dimedi hiç gelüñ bile

5974 Çün Muḥammed Ḥanifī çıḳdı yola

Ḳorusunı Tābud'ûñ gör ne ḳıla

5975 Dediler ol iki yüz erden birin

Ḳoru bekleyende ḳalmamış diri

5976 Dediler ʿAli'nüñ oġlı bulara uġramış

Ḳamusını mancar gibi ṭoġramış

5977 Pehlivānuñ başını kesmiş daḫı

İledüp şehre anı aṣmış daḫı

5978 Vay o melʿūn işidiben ḳaḳıdı

Ol melāmetlik bulara ḥaḳḳındı

5979 Yoḫsa bir oġlā[n] iki yüz adamı

Öldürüp bunuñ gibi iş ide mi

5980 Seçdi bu kez yedi yüz donlu eri

Varıban bekleye bunlar ḳoruyı

5981 İki pehlivān bulara baş ḳodı

Bir Dāvud biriniñ Rüstem adı
5982 Geldi ḳondı yedi yüz er ḳoruya
Ḳomaya her kim gelürse ḳo[r]uya
5983 Rüstem eydür gelse ol oġlān yine
Göstereydüm aña bulaşmaḳ ḳana
5984 Dāvud eydür sen bu sözi söyleme
Degmelere anı ḳıyās eyleme
5985 Atasınuñ işidürsin ünini
Ol yaḳuncalaruñ ünini
5986 Üç biñ ḳuluñ sekizin ḳırmışdurur
Biñ eri ol bir ere ṣaymışdurur
5987 Neçe devlerüñ ḳopardı kellesin
Yalıñuz aldı Selāsil Ḳalʿasın
138b
5988 Tañrısınuñ biñ bir adı var oḳur
Zülfiḳārın ṣalduġunca od şaḳır
5989 Atasınuñ böyle olıcaḳ ḫūsı
Arslan oġlı yine arslan yavrusı
5990 Sen ḫazer ḳıl anı ġāfil añlama
İki yüz er ḳurduġunı tañlama
5991 Yürüye ol geliserdürür yine
Hünerüñ var ise göster oġlana
5992 Bunda anlar uş ḥazerde dün ü gün
Ol Muḥammed Ḥanifī̄ gelmiş yaḳın
5993 Ol ġazālı arzu ḳılmış kim ḳatı
Yine ṭoġrı ḳorıya sürdi atı
5994 Didi anda irişince ol geyik
Gözüm öñünden nihān oldı geyik
5995 Ol ḳoruda geyikler otlar üküş

Varsam ola mı gözime āhū ṭūş

5996 Süñüsin aldı düşüp gücüne

Yil gibi yetdi ḳorınuñ ucına

5997 Geldi gördi küffāruñ leşkerin

Yedi yüz er ṣaf ṣaf olmışlar anı

5998 Bunlar anı ḳamu ḳarşular imiş

Gözciler ṭaġdan ṭaġa gözler imiş

5999 Çün buları ol Muḥammed Ḥanifī

Gördi cenk içün düzünmüşler ṣafı

6000 Dedi ḳaçmaḳ olmaya ıraḳ bize

Ḳılalum dīn ʿaşḳına bunda bunda ġazā

6001 Yalıñuzam yarıcımsın iy Ḫüdā

Kim benüm atam ʿAliyyü'l-Murtażā

6002 Yalıñuzuñ yarıcı sübḥān durur

Arṣlan enigi gine arṣlanṭurur

6003 Ceddin ṣalavāt viri gey ḳatı

Depdi kāfirlerüñ üstine atı

6004 Yıldırım gibi elinde süñüsi

Daḫı kāfir ḥamle ḳıldı ḳamusı

139a

6005 Şol ḳanıḳmış ḳurt ki gire ḳoyuna

Ya ḳanı aç kişi irse evine

6006 Bir süñü-y-ile Muḥammed Ḥanifī

Ḳalıp ḳalup ṣafları ḳıldı ṣāfī

6007 Kesdi ol kāfir yüreginden ṭamar

Heybetine doymas idi degme er

6008 Naġra urdı ḥayḳırup dört yanına

Ḳatı bulaşdı küffāruñ ḳanına

6009 Ṭañladan ikindiye degin tamām

Kāfir bile cenk ḳıldı ol hümām

6010 Anlaruñ üç yüzüni dökdi yere

Kendi daḫı yedi yirde hem yara

6011 Çıḳdı kāfirler arasından yine

Atdan indi bir depenüñ üstüne

6012 Kim ḳıla ol gice ol yerde ḳarar

Diñlene bir dem ine ol süvār

6013 Ḳalan kāfir bir yire derneşdiler

Ne ḳılalum deyüben söyleşdiler

6014 Rüstem eydür yoḳ mı bizüm ʿārımuz

Bu bir oġlan işde ḳırdı varımuz

6015 Bunda cümle varımuz ölmek gerek

Bu oġlan yāḫud ele gelmek gerek

6016 Ḳamu bir kezden süñü üşürelüm

Cehd idüp atdan anı düşürelüm

6017 Atdan düşicek aña kemend atavuz

Ola kim atı düşicek ṭutavuz

6018 Çün kāfirler eyle ṭanışdı işi

Ḥamle ḳıldı oġlana dört yüz kişi

6019 Gün batınca yine ḳıldılar ṣavaş

Atınuñ incigine ṭoḳundı ṭaş

6020 Ṭaş ṭoḳunıcaḳ atı ditrer düşer

Kāfir ol dem oġlan üstüne düşer

6021 Ḳırḳ kemendi bir urġandan etdiler yular

Oġlanı ol dem girifdār itdiler

139b

6022 Ṣaldı Rüstem Tābut'a bir muştucı

Dutduḳ ol oġlanı ki ḳıldıḳ küçi

6023 Bilmiş olsun şaha ṭutduḳ biz anı

Şād olsun ḳahır ḳıldıḳ düşmanı
6024 Tābut'a çün kim irişdi bu bu ḫaber
Leşkerini alıban ḳarşu gider
6025 Çün Muḥammed Ḥanifī ṭutsaḳ olur
Kāfire bayram güni bayram olur
6026 Oġlanı bindirdiler baġlu ata
Aldılar geldiler anı Tābut'a
6027 Leşkeri ile çün Tābut ḳar[şu] gelür
Şād oluban anlara alḳış ḳılur
6028 Ḳaḳıyuban oġlana yavlaḳ buşar
Ḳatı ḳatı ḳaḳıyup eyler fişār
6029 Urdı sögdi ol ṭutulmuş oġlanı
Kim ṭutup aldı şehre geldi anı
6030 Bir aġacı dikdi meydān içine
Kim aṣa ḳoya cezādur ṣuçuna
6031 İletdiler daraġacına oġlanı
Ḳamu şehir ehli eşitdiler anı
6032 Bildiler kim Tañrı arslanı ʿAli
Bu oġlānuñ atasıdur ol velī
6033 İşidürse oġluna ol kim ola
Zülfikārın ṭaḳınup ʿAli gele
6034 Gögümüz kese bizüm uçdan uca
Ne yigit ḳala şeherde ne ḳoca
6035 Feryād idüp Tābut'a çaġrışdılar
Yalvaruban ayaġına düşdiler
6036 Didiler kim iy bizüm ṣulṭānımız
Almaġıl boynuña bizüm ḳānumuz
6037 Sen ʿAli ṣanma ki bunda gelmeye
ʿAli'ye kimse muḳābil olmaya

6038 Şimdi ger öldüresin oġlānı anuñ
Kim ġaẓābıñ yirine gele senüñ
140a
6039 Ol gelüben ḳılısar bizi helāk
Biz helāk olmadan ne ola dilek
6040 Kendü elüñle bizi gel ḳıl ḳana
Andan eylegil zabāh bu oġlana
6041 Yoḫsa biz rāẓı degilüz bu işe
Ger Tābut ḳaḳıya bizi ger bu işe
6042 Ṭābut'uñ vezīri eydür iy ulu
Gerçi vardur sizde hem ʿaḳıllu bilü
6043 Biz bu oġlāna tımār eyleyelüm
Güle oḫşaya bunı besleyelüm
6044 Besleyelüm ḳatumuzda oġlanı
Kim cerāḥatden oñıla bu teni
6045 Virelüm eti ṭonı ḫilʿat ḳumāş
İçürelüm sücü olsun ʿaḳlı fāş
6046 Yalvaralum kim gele bizüm dīne
Dönmez ise ḫīle idelüm gine
6047 Mine Ḫātun ḳızıñı virgil buña
Kim yüzin gören kişi ḳalur ṭaña
6048 Böyle olsa diñler oġlan sözüñi
Dīne girirse virelüm ḳızuñı
6049 Dīniñi ḳızıñı hem ḳılsa ḳabūl
Atasınuñ şerrini defʿ eyler ol
6050 Menʿ iderse atasınuñ işini
Ṣoñra oġlanuñ keselüm başını
6051 Çünki Tābut bu sözi ḳıldı ḳabūl
Nice kim siz dirsiñiz olsun dir ol

6052 Şāh buyurdı ḥekim götürdiler
Oġlanuñ yarasına od urdılar
6053 Çıḳardılar gövdeden ḳanlı ṭonı
Gül ṣuyıla yudılar nāzik teni
6054 Geydirdiler aña aṭlas ṭonları
Ol Muḥammed Ḥanifī yāren eri
6055 Ulu kiçi aña ṭapu ḳıldılar
Aldı oġlanı ḳatına geldiler
140b
6056 Geldi kürsī üstüne ḫoş oturur
Ne ki kāfir varsa ḳar[şu] turur
6057 Tābut eydür meclis ālātın ḳuruñ
Süci gelsün meclise bünyād ḳıluñ
6058 Meclisümde dürlü sāzlar çalıñuz
Sāḳīler siz ḳadeḥ ele alıñuz
6059 Bizüm içün imdi siz eyleñ yaraḳ
Ġuṣṣa ġayġu bizden hem ola ıraḳ
6060 Çün ḳuruldı meclisi anuñ sāz ile
Sākī ḳullar örü ṭurdı nāz ile
6061 Doldurup cām u ḳadeḥ getürdiler
Ṣāġa ṣola yürüyüp yetürdiler
6062 Tābut aldı içdi oldı ḫoş feraḥ
Ṣāḳī getürdi ṭolu ol dem ḳadeḥ
6063 Eyitdi ṭolduruñ yine ol cāmı
Giderelüm göñlümüz daḫı ġāmı
6064 Bir daḫı ṭoldurdı içdi cām u cām
Ḳalmadı göñlinde hiç zerrece ġām
6065 Üç ḳadeḥin çünki Tābut ḳıldı nūş
Ḥurrem oldı ḫātırı ve göñlü ḫoş

6066 Ṣaġa ṣola sāḳīler dest itdiler
Meclis ehlin ḳamusın mest itdiler
6067 Ḳatı göñli sücüden ḫoşterem olur
Çünki ṣoḥbed varduġınca kerem olur
6068 Baḳdı Tābut ṣoluna hem ṣağına
Meclis ehli durdılar ayaġına
6069 Çün ayaġın durdı anda ḫāṣ u ʿām
Ṣāḳī getürdi ṭolu zerrini cām
6070 Aldı Tābut eline zerrīn cāmı
Dedi oġlana iy yigitler ḫāṣı
6071 Benüm elümden bunı içseñ gerek
Şād oluban göñlüñi açsañ gerek
6072 Oġlan eydür bu ḥarāmdur içmezem
Dīn ü īmān perdesini açmazam
141a
6073 Bunı ol ceddüm Muḥammed içmedi
Atam ʿAli burasından geçmedi
6074 İçmezem ben daḫı üküş söyleme
Ḫasta vücūduma zaḥmet eyleme
6075 Cehd idegördi sücüyü içmedi
Ol ḥarāma daḫı aġzın açmadı
6076 Nice yalvardıysa bulmadı çāre
Kim bunı esürde yoldan çıḳara
6077 Tābut eydür ṣıma benüm sözümi
Varuñ oḳuñ dedi gelsün ḳızumı
6078 Bir ḳızı varıdı maḥbūb-ı zamān
Miṣli cennet ḥūrīsidür ol nişān
6079 Geydügi zibā ve ṣāmir tonıdı
Sözleri aġzında sükker ḫāndı

6080 Ḥüsn ü laṭīf ḥulḳi şirini ḳadem
Sulṭān eydür meclise gelsün bu dem
6081 Ḫaber oldı ḳıza durdı nāz-ile
Cıġşaşır ḫalḫāl ayaḳda sāz-ıla
6082 Dürri cevher içine ġarḳ oldı ḳız
Atasınuñ meclisine geldi tez
6083 Baḳdı oġlan yüzine ol görklü yay
Yire inmiş şanasın kim gökde ay
6084 Kim īmān nūrı yüzünde berḳ urur
Çevresinde küfr ü īmān farḳ urur
6085 Çünki geldi baḳdı oġlan yüzüne
ʿĀşıḳ oldı cān u dilden özüne
141b
6086 Tābut eydür iy yigitler serveri
Sen melek yüzlünüñ olsun bu ḥūrī
6087 Tek benüm elimden içgil bir ḳadeḥ
Ya dīnime gir beni eyle feraḥ
6088 Gel bizim dīnümüzi eyle ḳabūl
Mine Ḫātun ḳaravaş ben saña ḳul
6089 Ol Muḥammed Ḥanifī eydür niṣār
Dünyā içün dīni terk etmen ḫāşā
6090 Ḳızuñ çün dīnimi terk itmeyem
Ṭoġrı yolı ḳoyup igri gitmeyem
6091 Dīn Muḥammed dīnidür İslām içün
Virmeyem İslām dīnin bir cān içün
6092 Öldürürseñ ben bu sözi ṭutmayam
Ġayrını ʿaḳlıyla ʿārī ṣatmayam
6093 Ṣaldı başın aşaġa dökdi yaşın
ʿAşḳ odı yaḳdı ḳızıñ için ṭaşın

6094 Çün kāfir Tābut ḳaḳıdı oġlana
Didi ṣoyuñ ṭonun iletüñ zindāna
6095 Ne lāyıḳdur ḳızumı bu bed fiʿāl
Kim alaydı ḳızumıla bunca māl
6096 Ol ḳuyuya bıraġuñ bu oġlanı
Ḫalḳ içinde ḥōr ḥacīl idi bunı
6097 Günde bir itmek bir içim ṣu virüñ
Bu işüñ ṣoñı neye varur görüñ
6098 Şol dem oġlanuñ ṭonunı ṣoydılar
Götürüp anı ḳuyuya ḳoydılar
6099 Ḳuyu aġzında ḳodılar bir ṭaşı
Kim gidermeye yerinden on kişi
6100 Bir kişi anda bekçi ḳodılar
Zindanuñ ḳapusını berkitdiler
6101 Ḳız atası meclisinden çün çıḳar
Oġlanuñ ʿaşḳı ḳızıñ için yaḳar
6102 Eydirir mi diye kim zehī dīn ü iʿtiḳād
Kim benüm yüzüm görüp olmadı şād
142a
6103 Dīnini sevdi cemālüm sevmedi
Öz başımdan bu belāyı ṣavmadı
6104 İçmedi atam elinden ol sücüyi
Zehī erdür kendüye ḳıldı küçi
6105 Kendözine ḳılmadı beni ḳabūl
Ben ḳabūl ideydüm şāhım ola ol
6106 Dīnine girsem ḳabūl itse beni
Ḳurtaraydum bu esirlikden anı
6107 Virdi göñül aña ʿārī ḳalmadı
Gice degin ḳarārı ḳalmadı

6108 Dün ḳarañu olıcaḳ durdı nigār
Zindanıñ ḳapusına vardı iy yār
6109 Kesdi zindancı başın girdi içerü
Vardı ḳuyu aġzına ḳulaḳ uru
6110 Ḳuyu dibinde Muḥammed Ḥanifī
Hel etā sūresin oḳurdı ṣāfī
6111 ʿĀşıḳ oldı çün ḳız anuñ özüne
Ḥayrān oldı görincegez yüzüne
6112 Tiz ḳuyu aġzından ḳopardı ṭaşı
Ol ṭaşı ḳomışıdı on kişi
6113 Dedi kim yapış kemende iy cānum
Kim saña cānum fidā olsun benüm
6114 Çün Muḥammed Ḥanifī bildi ḳızı
Ol kemende yapışup çıḳdı özi
6115 Oġlanuñ yüzüni gördi ḳız hemān
Barmaġın ḳaldırdı getürdi īmān
6116 İki elin boynuna ṣaldı anuñ
Dedi ḳaravaşuñ oldum ben senüñ
6117 Nice dersin sen bize ni'tmek gerek
Oġlan eydür atama gitmek gerek
6118 Ol bize ḳılsun nikāḥ olġıl ḥelāl
Zinā itmeklik ḳatı yavlaḳ vebāl
6119 And içüp birbirine inandılar
Ḳavli muḥkem itdiler ol dem bular
142b
6120 Ḥāżırında yedi ḳırnaḳ var idi
Ḳamusı kendözine hep yār idi
6121 Ṭoḳu atı ḥāżır itmiş idi ḳız
Çün çeküp getürdi anı anda tez

6122 Sāz ü silāḥ süñü hem ālāti
Baġlanuban her biri bindi ata
6123 Yil gibi çıḳup şehirden gitdiler
Hem Medīne'den yaña ʿazm itdiler
6124 Duydı Tābut melʿūn bu işleri
Ḳaḳımadan şöyle yıḳdı ḳaşları
6125 Çün Tābut bildi ki kız itdi işi
Ṣaldı ardınca bularuñ biñ kişi
6126 Biñ kişi ḳuşluġa digin sürdüler
Nā-gihān ardından bular irdiler
6127 Dir Muḥammed Ḥanifī ḳıza cānum
Bunlaruñ istedügi şimdi benem
6128 Ben döneyim bulara sen sür atı
Şol ṭaġa varınca durma git ḳatı
6129 Mine Ḫātun eydür iy gözüm nūrı
Ardımızdan irişür şimdi çeri
6130 Ben buları egleyem ol ḳadar
Sen becid sür ataña eyle ḫaber
6131 Oġlan eyd[ür] ol Mine iy cānım
Yaġıdan ḳaçmaḳ işim degil benüm
6132 Hiç benüm atam yaġıdan ḳaçmadı
Ḥaḳ bilür yalan yire and içmedi
6133 And u şart itdüm senüñle dün ü gün
Andımu revā mıdur ṣınam bugün
6134 Ne yüzümle seni ḳoyup gideyin
Ḫayır şer senü yaġı yüzünde nice terk ideyin
6135 Ḫayr u şer senüñle olsam hem gerek
Ölmek olursa bile olsam gerek

6136 Eyle didi ol Muḥammed Ḥanifī
Erlik içre gey bahadurdı ṣāfī
143a
6137 Eydür imdi atıña eyle yaraḳ
Öñce gelen üstüne sen et berḳ
6138 Cümle bir ḥamle buları egle sen
Şol ṭaġa degin süreyin hele ben
6139 Arḳamuz ol ṭaġa olsun ṭuralum
Bir bir öñce gelenini ḳıralum
6140 Mine Ḫātun gitdi ḳırnaḳlarla
Ṭurdı oġlan süñüsin aldı ele
6141 Kāfir öñünce geleni aḳdarur
Sedd-i İskender gibi yolda durur
6142 Geldi kāfir ḳalıp ḳalıp oldı baḳar
Öñce gelen kāfiri bir bir yıḳar
6143 Gördi ḳırmaḳdan dükenmez kāfiri
Kendüsi kendüye eydür var yürür
6144 Oġlan eydür ṭaġ etegin ṭutayım
Mine Ḫātun ḳatına dek gideyin
6145 Kāh uruşı kāh at başını yıḳa
Yetdi Mine'ye yaḳın ṭaġa
6146 Ṭaġı ḳalḳan idinüben ṭurdılar
Kāfire bir ḥamle ḳılıç vurdılar
6147 Kāh girür meydāna oġlan kāh Mine
Şöyle kim ʿaşḳıla girmişdi dīne
6148 Dīn yolına ikisi dürişdiler
Öyle olınca ḳatı uruşdılar
6149 Kāfir aldı ol ṭaġuñ dört yanını
Ġāzīler aḳıtdılar kāfir ḳanı

6150 Gövdeyile ṭoldı ol meydān içi
Tābut'uñ ḳahrıyla ṭoldı ḳān içi
6151 Naʿra ününden yüregi ḫūn olur
Ḳaḳımaḳdan şöyle kim maḥnūn olur[3432]
143b
6152 Naʿra ününden yüregi ḫūn olur
Ḳaḳımaḳdan şöyle kim maḥnūn olur
6153 Leşkerine ḥışm idüp yavlaḳ buşar
İtdi bir oġlan henüz kim on bir
6154 Bir ḳız ile yaḳdı yandırdı bizi
Neçe ādem diyem imdi ben sizi
6155 Sizde nāmus yoġımış hiç ʿārıñız
Bir pula degmez imiş hep varuñuz
6156 Bir oġlanı getüremezsiz ele
ʿAli gelürse ḥāliñüz ne ola
6157 Ol gelürse hiç size vermez amān
Cümleñüzden yegdür bir ṭorba ṣamān
6158 Ol ṣamān aç ṭavarları ṭoyura
Bunca er ḳābil degilsiz bir ere
6159 Böyle dedi ḳatı ḳatı aġladı
Kāfire ġayret ḳuşaġın baġladı
6160 Çün işitdi depdi Rüstem atını
Geldi Tābut ḳatına eşid anı
6161 Eydür iy şāh aġlama sil yaşıñı
Diñle imdi sen benüm bir işimi
6162 Bir söz eydem işidürseñ sen beni
Kim saña dutup getürem oġlanı

[3432] Bu beyit metinde sonraki sayfanın ilk beytinde tekrar yazılmıştır.

6163 Diledügim virür isen sen baña
Didi nedür dilegüñ virdüm saña
6164 Dir benüm olsun Mine Ḫātun hemān
Virmeyem oġlana bir dem ben amān
6165 Ṭutup anı saña diri getürem
Ben senüñ bu ḥācetüñü bitürem
6166 Tābut eydür ben saña virdüm ḳızı
Oġlanı getür baña çoḳdur sözüm
6167 Ger anı tiz getüresin sen baña
Köpegimsin ḳızımı virdüm saña
144a
6168 Çün işitdi bunı Rüstem şād olur
Süriben atını meydāna gelür
6169 Oġlana çaġırur eydür gel berü
Senüñ ile cenk idelüm biz gerü
6170 Mine eydür ben varayın meydāna
Oḳ ḳılıç zaḥmin urayın cānuma
6171 Rüstem'e ben varayın sen fāriġ ol
Ey ġāzī nevbet benüm olsun bu yol
6172 Çün Muḥammed Ḥanifī durdı girü
Mine Ḫātun sürdi atın ilerü
6173 Ḥamle ḳıldı ikisi birbirine
Sen baḳ imdi Tañrınuñ taḳdīrine
6174 Rüstem ile şöyle kim cenk eyledi
Tañrınuñ ḳudretini gör neyledi
6175 Çaldı ol dem bu onı ol bunı
Aḳmış idi Rüstem'üñ ol dem ḳanı
6176 Süñü zaḥmi çıḳdı gögsünden öte
Yıḳdı atdan Rüstem'i bu heybete

6177 İndi düşdi Rüstem’üñ ol dem başı
Gör ne ḳıldı Rüstem’üñ beş ḳardaşı
6178 Varıdı ol Rüstem’üñ beş ḳardaşı
Gördiler kim Rüstem’üñ bitdi işi
6179 Beşi daḫı ḥamle ḳıldı aġlayu
Mine Ḫātun yemedi hergiz ḳayu
6180 Her birine irdi urdı bir ḳılıç
Her ki ḳılıç yidi deprenmedi hiç
6181 Bu erligi Mine Ḫātun işledi
Ḳaḳıdı Tābut ḳolunı dişledi
6182 Başına ṭopraḳ ḳoyuban aġladı
Didi cāzı yüregümi ṭaġladı
144b
6183 Ḳızı ele getüreydüm ben hemīn
Yimeyeydüm iş bu oġlanuñ ġamın
6184 Buña bir bir varmaġıla olmaya
Kimse bunuñla bire bir gelmeye
6185 Dek buña cümle ḳıluñ altmış biñ er
Tiz kemend ile eyleñ buña hüner
6186 Ḥamle ḳıldı ḳamu leşkerler varı
Gör Muḥammed Ḥanifī ol serveri
6187 Naʿra urdı ol daḫı hem sürdi
Ḥamle ile virdi tekbīr ṣalavāt
6188 Kāfirüñ bir yanına urdı özin
Kāfir Tābut ortaya aldı ḳızın
6189 Kimi cenḳ etdi kimi atdı kemend
Kimisi at ayaġına ḳıldı bend
6190 Anca mekr ḥīle olup ṭutdılar
Ol ḳızı ol dem atından yıḳdılar

6191 Baġlayup elini itdiler revān
Atası ḳatına geldi ḳız hemān
6192 Çün Tābut gördi ḳızı hem oldı şād
Ḳomañ oġlanı bāña oldur murād
6193 Ḳomañ anı ḳaçmadan baġlañ yolın
Bildürelüm aña kendü ḥālin
6194 Baġladılar ol ṭaġı başdan başa
Şöyle yayıldı ṭaġ u ṭaşa
6195 Ol zamān şāhıñ ardın baġladılar
Sel gibi her yañadan çaġladılar
6196 Çün Muḥammed Ḥanifī gördi işi
Yalıñuz ḳaldı esīr oldı başı
6197 Üstüne kāfirler oldı ġalebe
Başladı yalvarmaya Ḥaḳ Çalab'a
145a
6198 Yā İlāhī sen bilürsen ḥālümi
Atama bildür benüm aḥvālümi
6199 Tehlikeye uş ṣaldum ben başımı
Vaṣla gönder atamı ḳardaşımı
6200 Kāfir elinden esīr oldı yārim
Anıñ içündür benüm āh ü zārim
6201 Yalıñuzam yardımcım sensin Ḫüdā
Şöyle ola kim bulam çāre aña
6202 Aña çāre bulmazsa bu cānum
Mine Ḫātun'a fidā olsun benüm
6203 Böyle dedi yine urdı naʿrayı
Aldı ḳılıç girdi kāfir ṭoġrayı
6204 Ḳırdı beş yüz kāfiri ol gün ġāzī
Ḳanıla gövdeyile ṭoldı yazı

6205 Aḫşam oldı çıḳdı leşkerden yine
Atdan indi irdi bir ṭaġ başına
6206 Olmış idi on yidi yirden yara
Ḳanını sildirdi ol ḳırnaḳlara
6207 Yarasını ṣardılar uçdan uca
Baġladı ḳırnaḳlar anı ol gice
6208 Ṣuṣadı ḳanda şeker ezdiler
Gül ṣuyuyla aña şerbet düzdiler
6209 İçdi anı vücūdı oldı ṣafā
Diñle imdi ol Muḥammed Muṣṭafā
6210 ʿAli'nüñ düşine girdi söyledi
Oġlunuñ ḥālini maʿlūm eyledi
6211 Yā ʿAli dir tiz iriş oġlanuña
Yoḫsa senüñ acı olur cānuña
6212 Tābut'uñ cengine düşdi ḳıl meded
Kāfir araya alup ḳıldı ebed
145b
6213 Kāfir üşdi oġlanuñ dört yanına
Seni ister derdinüñ dermānına
6214 Yetişigör yā ʿAli bin Düldüle
Ġarḳalar ḥavāle oldı bülbüle
6215 Muṣṭafā dir yā ʿAli sen imdi ṭur
Cebel-i Bilen Ṭaġına ṭoġrı sür
6216 Çünki uyandı ʿAli āh eyledi
Ġāziler cümlesi āh ü vāh eyledi
6217 Maġrib ilinde ġazā ḳılmışıdı
Medīne'ye yedi gün ḳalmışıdı
6218 Maʿlūm oldı çün bu iş ol ġāzīye
Bindi sürdi Düldüli ol yazıya

6219 Ġāziler bindi ardını sürdiler
Feriştahlar bir ṭamarın dürdiler
6220 Ol Muḥammed Ḥanifī ṭurmışıdı
Cenk içinde kāfiri ḳırmışıdı
6221 Gün zevāle irişince cenk ider
Göñli kāfir elinden tenk ider
6222 Öyle vaḳtında belürdi bir ġubār
Medīne'niñ yolunda āşikār
6223 Nūr içinde çıḳdı ol kānı kerem
Ol ʿAli irişdi şāhı muḥterem
6224 İrdi Ḥasan Ḥüseyin ḳardaşları
Ḳarşıladı bir ḳaravaş anları
6225 ʿAli öñce erişdi ṣordı ḫaber
Ḳaravaş ol ʿAli'ye virdi ḫaber
6226 Cenk içinde Mine ṭutulduġını
Kāfirler oġlana ne ḳılduġunı
6227 On yedi yirdedür oġlan yarası
Yā ʿAli diz ḳalmadı hiç çāresi
146a
6228 Buñ deminde irişdüñüz siz bize
Ḳatı müştāḳ olmışıdıḳ biz size
6229 Ol Muḥammed Ḥanifī dāʾim sizi
Gele deyü gözci ḳomışdı bizi
6230 ʿAli'ye ḫaber virüp döndi yine
Cenk içinde muştuladı oġlana
6231 Kim erişdi atañ uş ḳardaşlarıñ
Ġāzīleriyle ḳamu yoldaşlaruñ
6232 ʿAli bir kez naʿra urdı gey ḳatı
Kişnedi ṣaḥrāda ol Düldül atı

6233 Kāfir işitdi ʿAli’nüñ āvazın
Heybetinden neçeler düşdi yüzin
6234 Neçesinüñ ʿaḳlı gitdi ol zamān
Nicesi atdan yıḳılup durdı cān
6235 Nicesi atdı ḳılıcın ḳorḳudan
Nice ġāzīler uyandı uyḳudan
6236 ʿAli’nüñ āvāzın işitdi Tābūt
Ditredi beglerinden ister ögüd
6237 Begler eydür isteyelüm biz emān
Mürüvvet ṣāḥibidir ol pehlivān
6238 Cengi ḳoyup bir yire derneşdiler
Ne ḳılalum deyüben söyleşdiler
6239 Naʿra urdı her birisi birbirin
Aldı eline ʿAli zülfikārın
6240 Çaġırur eydür ki iy kāfir laʿīn
Zülfikārıla ḳarnıñuz yarın
6241 Nice ḳıyduñuz ki bir genç oġlana
Kim ki bulaşdurduñuz anı ḳana
6242 Şimdi sizi atıñuzdan yıḳayım
Burada hep ḳanuñuzı dökeyim
146b
6243 Ol Muḥammed Ḥanifī başluyıdı
Kāfir elinden gözi yaşlu idi
6244 Çün işitdi atasınuñ āvāzın
Dönüben atasına ṭutdı yüzin
6245 Geldi oġlan ʿAli’nüñ öpdi elin
ʿAli gördü nicedür oġlan ḥālüñ
6246 Pāre pāre olmış ol nāzik teni
Ḳızıl ḳana bulanmış eti ṭonı

6247 Öpdi ḳuçdı oġlın ʿAli aġlayu
İşde geldüm ṣaġ esen yime ḳayu
6248 Oġlan eydür ḳalmadı ġayġum benüm
Yüzüñi gördi sevindi cānum
6249 Gelin ol Tābut ḳızı Mine Ḫātun
Kim benüm cānumı ol aldı ṣatun
6250 Ḳırḳ ḳulaç ḳuyunuñ dibinde idim
Tañrı işidür idi ancaḳ zārim
6251 Geldi ol ḳız dün buçuġında hemān
Kesdi zindāncı başın oldı revān
6252 Açdı ḳuyu aġzını ṣaldı kemend
İmāna geldi benüm ile içdi and
6253 Aldı toḳuz at yedi kul karavaş
Hem daḫı aldı silāḥ dürlü ḳumāş
6254 Degme erde görmedüm ṣavaşını
Cenk içinde kesdi Rüstem başını
6255 Pes ḥavāle ḳıldı Tābut leşkerini
Atdılar aña kemend hem yer yerin
6256 Ben yaralandum anı aḳdardılar
Aluban Tābut ḳatına geldiler
6257 İş bunuñ gibi olupdur iy ata
Ḳoma Mine Ḫātun'ı elde yata
147a
6258 Çün Muḥammed Ḥanifī dedi ḥālin
Ḳarşu vardı öpdi ʿAli'nüñ elin
6259 Dört yañadan ġāzīler girmişidi
Kāfirleri araya almışıdı
6260 Evvel erenler şāh çekdi zülfikār
Dedi ḳalmamışdı artuḳ intiẓār

6261 Ḳaṣd ḳıldı at silāḥ ol pehlivān
Geldi Tābut elçisi diler emān
6262 Dilerüz senden emān vir yā ʿAli
Maʿden-i luṭf u keremsin yā veli
6263 Ṣuçumuzı sen bize bağışlaġıl
Bāḳī her ne dileriseñ işlegil
6264 ʿAli eydür dirüñ üç yıllıḳ ḫarāç
Mine Ḫātun ile bile taḫt u tāc
6265 Ġāzīlere yedi yüz biñ daḫı māl
Elli biñ daḫı ḳaṭır atı cemāl
6266 Yigirmi biñ dürlü dürlü vir ḳumāş
Biñ miṣḳāl laʿl ü yāḳut dürlü ṭaş
6267 Ḳamusın tiz ḥāẓır eyleñ getürüñ
Üç güne degin dükeli yetirüñ
6268 Daḫı and içüñ olmaya ḫilāf
Ardumuzda olmaya ceng ü mużāf
6269 Yılda bu miḳdārca mālı viresiz
Dīn-i İslam yasaġına giresiz
6270 Tā ki ceng ü ḥarb biz terk idevüz
Ṣulḥ oluban ilimüze gidevüz
6271 Yoḳ dir ise ol Tābut olsun süvār
Cenk içün olmış ola bu zülfikār
6272 İkisinden iḫtiyār itsün birin
Mühlet olsun hem bugün yarın
147b
6273 İlçi gitdi bu cevābı virmege
Üç güne dek bunca mālı virmege
6274 Vardı Tābut'a ḳamu ḳıldı ʿayān
ʿAli'nüñ sözini Tābut bildi beyān

6275 Beglerini ṭanışıya oḳudı
İlçiye begler ḳatında ḳaḳıdı
6276 Rāżı olmaz bunca mālı virmege
Tedbīr eyler kim ḥiṣāra girmege
6277 Tābut eydür ili güni direlüm
Baġlayup ḳapuyı şehre girelüm
6278 Dizilelüm burc u barı üstüne
Birküdelüm fikr idelüm ḳaṣdına
6279 Begleri Tābut'a eydür kim şehet
Ger ḥiṣāra girüben ḳılsañ rāḥat
6280 İli güni cümle şehre ṣıġmaya
Ṭaşrada ḳalanı gider yaġmaya
6281 Çünki yaġı üstümüzden gitmeye
Bu ḥiṣārdan bizi terk itmeye
6282 Beglügüñ olmaz senüñ il günile
Şenlik olmaz dā'ima dün günile
6283 Üç yüz altmış şehir ḳal'a ili şār
Hep senüñ ḥükmüñdedür bunlar iy yār
6284 Ev başına birer altun direlüm
'Ali'ye bir miḳdārını virelüm
6285 Yarısı virilse yaġı def' ola
Yarısı anuñ daḫı saña ḳala
6286 Bir ḳızıñ vardur ki terk itdi seni
Vir ḳızıñı cürüm oldı bil anı
6287 Destūr olsun biz bunı bitürelüm
Üstümüzden yaġıyı götürelüm
148a
6288 Çün kesilmez bir eli kim öperler
Bir evi çün kim yıḳılmaz yaparlar

6289 Çünki begler böyle verdiler cevāb
Bu sözi kāfir Tābut gördi ṣevāb
6290 Mine Ḫātun baġlu zindānda idi
Göñlü cānı ḳamu oġlanda idi
6291 Atası hükm itdi ḳıldılar āzād
Teslīm itdi verdi taḫt ü tāc yād
6292 Çünki geydi ḫāṣ aṭlaṣ ṭonları
Oldı güneşden güzel aydan arı
6293 Geñlü geñsüz yaraġını düzdiler
Yidi yüz binlik cehizin yazdılar
6294 Ol ḳalan mālı ṭavarı derdiler
Şāh-ı merdān ʿAli'ye gönderdiler
6295 Yedi günde ḳamusı yitdi tamām
ʿÖşrin aldı içinden ol hümām
6296 Ġāzīlere ḳalanın baḫşīş eyledi
Ol Muḥammed Ḥanifī'ye söyledi
6297 Mine Ḫātun saña nikāḥ eyledüm
Ṣulḥ oluban ġāzīleri doyladum
6298 İkisinden izin alup ḳıydı nikāḥ
Kāfir ile ḳıldılar ṣulḥ u ṣalāḥ
6299 Tābut'a yazdı ʿAli bir ḫoş berāt
Kim bu ḳavl üzerine ḳıldı iṯbāt
6300 Ḳavl itmiş ola ʿahdini ṣıya
Ol varuban laʿnet iblīse uya
6301 ʿAhd ü şartı ḳavli muḥkem eyledi
Mālı ol ġāzīlere ḳısım eyledi
6302 Desdur oldı İslām yine
Göç idüp geldi Medīne şehrine

148b

6303 Medīne ehli ḳamu ḳarşu çıḳar
Teferrücdür Mine Ḫātun'a baḳar
6304 Ḳırḳ ḳatır yüki cihāz māl ḳumāş
Ḳırḳ daḫı ḫūb yüzlüler ḳul ḳaravaş
6305 Develer çekdi yükünü çözdiler
Ḳondılar çadır yaraġın düzdiler
6306 Geldi ḳondı Tañrı arslanı ʿAli
Ol resūlüñ ḳabrine döndi yolı
6307 Bilesince āl ü aṣḥāb geldiler
Muṣṭafā ḳabrin ziyāret ḳıldılar
6308 Oḳudılar Ḳurʾān'ı ḫatm itdiler
Çün duʿā ḳılup ġāzīler gitdiler
6309 Çün evine geldi ol şīr-i Ḫüdā
Ḥaḳḳ'a şükr itdi ʿAliyyü'l-Mutażā
6310 Ḥasan Ḥüseyin hem anda geldiler
Şehir ehli şādān oldılar
6311 ʿAli aṣḥāba żiyāfet eyledi
Ġāzilerüñ ḳamusını ṭoyladı
6312 Ol zamāndan ġāzīler dürüşdiler
Ḳahr idüp kāfire dīn açdılar
6313 Ġāzīler çeküp cefā ḳıldı ġazā
Dīn yolı şimdi gerek oldı bize
6314 Dīn içün dürüşdiler ol ġāzīler
Kim boyandı ḳanlarıyla yazılar
6315 Ol şehīdler kim bulaşdılar ḳana
Raḥmet irişdi anlaruñ cānına
6316 Ṣavdılar nöbeti geldi bize
Biz daḫı nefsile ḳılalum ġazā

6317 Göçdi anlar dünyādan āḫirete
Lāyıḳ oldılar bular cennete
149a
6318 Şimdi çün kim ḳalmadı kāfir yaḳın
Nefsimüze uralum īmān oḳın
6319 Şeyṭāna ḳahr idüp hem tekbīrle
Kim bizi aldamasın tezvirle
6320 Ol ġāzīler çün bu mülki ṣatdılar
Bunı terk idüp beḳāya gitdiler
6321 Anlaruñ ʿaşḳına tekbīr virelüm
Cehd idüben nefs boynunı uralum
6322 Ger bulaydı dünyāda kimse vefā
Bāḳī ḳalaydı Muḥammed Muṣṭafā
6323 Fāʾilātün fāʾilātün fāʾilātün
ʿAşḳıla Muṣṭafā'ya vir ṣalavāt

Ḥikāyetün ʿÖmer'le ʿAli Keser Şāh nuñdur[3433]

6324 Bu kez ʿÖmer diledi bir iş ide
İyde çeri cemʿ idüben leşker yürüde
6325 ʿAcem iḳlimine göndere anı
Zīra olmışıdı o ḫalḳ hep yabānī
6326 Olara dīn taʿlīm edeler ḫoş
Ḳamusın Ḥaḳ yoluna ḳılalar ṭūş
6327 Ṭanışdı cümle aṣḥābıyla ḫoş
Dediler kim revādur çünki ḫoş
6328 Çeri cemʿ oluñ dedi buyurdı
Olara cenk ile tiz vardı ḳırdı
6329 Esed gibi şecāʿ atlü yigitler

[3433] "Ömer'le Ali Keser Şāh'ı Hikāyesi" Bu bölüm MK2 ve TBMM nüshasında bulunmamaktadır.

Bu yer begi mehābetlü yigitler

6330 Silāḥın berkidüp atlara bindi

Çıḳuban cümlesi yazıya ḳondı

6331 Çü cemʿ oldı çeri yigirmi biñ var

ʿAli'yi bulara baş dikdi iy yār

149b

6332 Dedi varuñ ʿAcem milkine durman

Ḥaḳk'ıñ ʿavni siziñledür ḳırmañ

6333 Ḳamuñuz Allāh'a ışmarladum ḫoş

Çalab'ım ṭoġrı yolun eyleye ṭūş

6334 Çün ola dedi ʿÖmer ḳıldı fermān

Yürüdi kim leşker anda firāvān

6335 Göçüben ḳondılar **yevmen fe yevmen**

Yigirmi biñ çeri idi uçmaġa

6336 Yüridiler bular menzil be-menzil

Ki şeb olıcaġaz didiler izil

6337 Oluban her şeḥerlerde süvāre

İrişdiler ʿAcem milkine pāre

6338 Çü Kisrī'ye yaḳın īrdiler iy cān

Ḳondılar anda ʿAli ḳıldı fermān

6339 Çökerdiler orada hep deveyi

Ḳonuban dutdılar cümle ovayı

6340 Bu leşkeri görüp beliñlediler

Ne heybetlü deyüben ṭanladılar

6341 Görenler ḳaçdı gitdi hep evine

Ḫaber irişdi kisrīnüñ begine

6342 Dediler bir ulu leşker muʿaẓẓam

Ḳamuları müsellaḥ hem mücessem

6343 Ḳatı heybetlü leşkerdür ki geldi

İrişüp cümlesi oraya ḳondı

6344 Mālik bu sözi işidüp ḳaḳıdı

İlerü ḥācibüñ birin oḳıdı

6345 Dedi varuñuz kim o leşker ki geldi

Ne küstāḫdur olar kim geldi ḳondı

6346 İrişdi ḥācib anda yügürüben

Ol İslām leşkerin gördi varuban

150a

6347 Dedi kim gösterüñ ḳanı begüñüz

Ḥayāsızlar ne işdür itdügüñüz

6348 Size kim dedi kim bunda ḳonasız

İcāzet olmadan gelüp inesiz

6349 Duruban ḥācibi aldılar atdan

ʿAli'nüñ ḳatına geldiler iy cān

6350 ʿAli'yi görünce ḥācib ḳatından

Ki tir tir tidredi hem heybetinden

6351 Söze başladı ḥācib açdı dilin

Ayaġın duruban ḳavşurdı elin

6352 Dedi iy leşkerüñ devletlü begi

Ḳamu erenlerüñ sensin çü begi

6353 Bize devlet saʿādet ol dem oldı

Siziñ gibi ulu beg bunda geldi

6354 Ḳadem getürübeni ḫoş geldüñüz

Siz bu iḳlimi müşerref ḳılduñuz

6355 Senüñ gibi mehābetlü bir arslan

Cihāna gelmedi bir ulu sulṭān

6356 Cemālüñ nūrı irişe diyāra

Ol iller nūra ġarḳ olur iy yār

6357 Hemīşe devletüñ pāyanda olsun

Ṭapuña ʿizz ü baḫt ayānda olsun

6358 Çü ʿAli ḥizmetüñe iregeldüm

Yüzümi başmaġuña süregeldüm

6359 Duʿā ider begümüz devletüñe

Ve hem bel baġlayupdur ḫizmetüñe

6360 Dedi var gör olar kimdür bileyin

Żiyāfet idüben ḫizmet ḳılayın

6361 Çü geldüm ḫizmetüñe ben yürüyü

Ayaġuñ tozına yüzüm sürüyü

150b

6362 Buyuruñ kim murāduñuz bilelüm

Aña göre size ḫizmet ḳılalum

6363 ʿAliyyü'l-Murtażā çü ḳıldı fermān

Bizi bilmek diler misin iy nā-dān

6364 Bu leşkerler ki gördüñ bunda iy ḫa

Bil İslām leşkeridür işbu leşker

6365 Medīne leşkeridür bu ḳamusı

Bularuñ ol durur bilgil umusı

6366 Bu ḫalḳı hep Müslimān eyleyeler

Eger olmaz ise ḳān eyleyeler

6367 Beni bil kim ʿAliyyü'l-Murtażā'yam

Ḥaḳḳ'uñ arslanıyam hem müctebāyam

6368 Nice azġunlar īmāna getürdüm

Daḫı Ḫayber ḳapusın ben getürdüm

6369 Ve ʿĀmir ü ʿAnter'üñ başını kesdüm

Olaruñ başların ḳapuya aṣdum

6370 Ne miḳdār pehlüvānlar kim dirildi

Ögünüben gelüben gelüp meydāna girdi

6371 Müslimān olanı ḫoş ṣalıvirdüm

Müslimān olmayanı cümle ḳırdum
6372 Bizimle uġraşanlar başa çıḳmaz
ʿÖmürleri ṣuyı dükenür aḳmaz
6373 Yüri var begüñüze di ki bilsün
Ḳoyup küfri gelüben dīne girsün
6374 Hemān dünyā degildür āḫiret var
Dört īmāna gelsün söyle sen var
6375 Eger ʿaḳlı var ise dīne gelsün
Girü biñ idelüm ulu biñ olsun
6376 Ve ger ʿaḳlı yoġısa eylesün cenk
Cihānı ḳılam anuñ başına tenk
151a
6377 Ḳırarım leşkeri hem tamāmı
Yıḳarım ilini hep ḫāṣ u ʿāmı
6378 Daḫı kendözünüñ üzem başını
Ḥiṣār ḳapusına aṣam başını
6379 Eger ʿaḳlı varısa ʿārif olsun
Durup bil baġlayup īmāna gelsün
6380 Yüri var söyle dedi kim begüñe
Oñat fikir eyle ʿaḳluñ dir başuña
6381 Dönüben ḫācib andan gitdi iy cān
Bu sözleri begine ḳıldı inan
6382 Ne işitdiyse bir bir deyüvirdi
Ṣanasın kim begini oḳıyla urdı
6383 ʿAli'nüñ sözlerin itdi rivāyet
Daḫı heybetine yoḳdur nihāyet
6384 Bir ulu pehlüvān vardur bilüñüz
Ki bir leşkeri ṭaġıdur yalıñuz
6385 İşidiben beg anı fikre yatdı

Ḳamu beglerini ol dem çaġırtdı

6386 Gelüben begleri ṭoldı ṣarāya

Oturdı her birisi bir araya

6387 Deyüvirdi bulara beg bu sözi

İşidüp ḳamusı yurtardı yüzi

6388 Dediler kim eyā bizim begümüz

Ki sensin başımuz devletümüz

6389 Ne ġam yirsin çeriler devşirelüm

Ḳamu ḫalḳı olara üşürelüm

6390 Bir ulu leşker idüben direlüm

Olaruñ ḳamu defterin dürelüm

6391 Aṣıl dīnümüzi terk itmeyelüm

Bu yolı ḳoyup egri gitmeyelüm

ʿİzzetlü ve servetlü ve mezīd muḥabbetlü ḳarındaşım

151b

6392 Bu ḳul çün burada söylediler

Varup leşkerleri cemʿ eylediler

6393 Bularuñ çünki cenkleri umusı

Çü yüz biñ leşker oldı anuñ ḳamu

6394 Beşāretler çelüben aña etdiler cūş

Gelüben bir ovaya ḳondılar ḫoş

6395 Bu yaña ġāzīler tekbīr getürdi

Ġazā itmek içün gülbank çekildi

6396 O gice yatdılar anda pes iy cān

Yüreksüzler girüde pusuda ḳaldı

6397 Çü meydān içre leşkerler vururlar

Çavışlar yürüyüp ḫalḳı urur

6398 Eñ evvel pes ʿAli depdi atını

Elüne aluban cenk āletini

6399 Varup arslan gibi igrendi anda
Gör anuñ cānı uyandı bedende
6400 Varup meydāna cevlān urdı şirīn
Didi kim ḳayduñuz şimdi göreyin
6401 Beni kim bilmediyse bilsün anı
ʿAli benem ki geldüm uş ʿayānı
6402 Ki her kim dīne girürse elümden
O ḳurtulur ancaḳ bu ölümden
6403 Bahadur varısa gelsün ilerü
Yüreklendi biri geldi ilerü
6404 Muḳābil gelüben durdı ʿAli'ye
O Tañrı arslanı gerçek velīye
6405 İrişdi kāfir ol ḥamle ḳıldı
Başaramadı anı çünki bildi
6406 Nice kez ḥamle ḳıldı bil o ṭuġyān
Ẓafer bulmadı ʿAli'ye kim iy cān
152a
6407 Çü növbet ʿAli'ye dikdi iy yāran
Diler ki kāfiri ol dem uyar ölümden
6408 Didi kāfire imdi gel elümden
Müslimān oluban ḳurtul elümden
6409 Ve illā olmaz iseñ öldürürüm
Saña erlik nice olur bildürürüm
6410 Dedi kāfir elüñden ne gelür it
Eger ḳorḳar iseñ var dön gerü git
6411 Yürüdi pes ʿAli ol dem idüp cūş
Ḳuşaġından anı ḳaldurdı bī-ḫoş
6412 Pes üç kez başına çevirdi anı
Yire çaldı hem ol iti yabānī

6413 Ḳamu aʿẓāsı ḫort olup ḳırıldı
Ṣanasın köftelik etdir dökildi
6414 O kāfirüñ orada işi bitdi
Canı cehenneme dek vardı gitdi
6415 Anuñ ardınca bir daḫı erişdi
Muḳābil oluban geldi ṭuruşdı
6416 O da īmāna gelmedi çü gördi
Depere gürzile pes anı urdı
6417 Atı ve kendisi ḫort oldı gitdi
Canı cehenneme dek vardı gitdi
6418 O kāfiri leşkeri çü gördi anı
İrişdi kāfirüñ bir pehlivānı
6419 Gelüben on yedi kez ḥamle ḳıldı
ʿAli ḥamlesin anuñ cümle ṣavdı
6420 ʿAli'ye degdi növbet çünki iy cān
Didi ol kāfire gel ol müslimān
6421 Ḳabūl itmedi sözüni ʿAli'nüñ
Ḥaḳ'ḳıñ arslanı ve gerçek velīnüñ
152b
6422 İrüben gürzüle urdı depere
Atı ve kendüsi ḫort oldı pāre
6423 Laʿinüñ pes o demde işi bitdi
Canı uçubanı ṭamuya gitdi
6424 Pes ayruḳ meydāna girmedi kimse
ʿAli'nüñ cengine irmedi kimse
6425 ʿAli buyurdı İslām leşkerine
Ḳamu serhatüñ çeri leşkerine
6426 Bir uġrudan üşüñ düşmāna didi
Ḳamuñuz cenk idüñ diyi buyurdı

6427 Çü tekbīr eyledi leşker-i İslām
Yürüyüp ḳırdılar küffārı iy cān
6428 Bu ġāzīlerüñ tekbīri üni
Ve hem kāfirlerüñ feryādı üni
6429 Erişüp göklere ve ʿarşa çıḳdı
Melekler duruban anlara baḳdı
6430 Ve gün ü gice cenk oldı yana ı
Çü kāfir ṣındı irtesi tamāmı
6431 Ṣunuban ḳaçdılar kāfir çerisi
Ölenler öldi vü dutulu dirisi
6432 Ve hem ḳaçdı bini gider gümānuñ
Adı Yezīd çeriydi biñi anuñ
6433 Dutup atuñ başını kesdiler ḳuş
Sarāyıñ ḳapusına aṣdılar ḫoş
6434 Ki yaġma itdiler mālın ṭavarın
Daḫı ḫazīnesin hep cümle varın
6435 İki ḳızı bir oġlu varıdı hep
Dutulup çekdiler anlar da çoḳ ġam
6436 Bu cümle mālı ve anlara bile
Alubanı gönüldiler çü yola
153a
6437 Yürüdiler girü yevmen fe yevmen
Medīne'ye irişdi cümle cemʿan
6438 ʿÖmer ḳatına çü bunlar irişdi
Gelüben bir bir anuñla görüşdi
6439 O kāfir beginüñ oġlanı ḳızın
Ḳatına getürüp söyledi sözin
6440 Bulara ʿÖmer īmāna oḳudı
Bular uymayuban sözin ḳaḳıdı

6441 Buyurdı oġlanı depelediler
Anuñ emrin yerine hem ḳodılar
6442 Bu sözi ʿAli çün işiddi iy cān
Gelüp ʿÖmer'e söyledi iy sulṭān
6443 Dirinüñ ölmesi sehel dimekdür
Ölüyü dirgirmek illā çoḳ emekdir
6444 Bu ḳızları saḳın öldürme zinhār
Virelüm bir emīne anı iy yār
6445 Buları ḫoş dutuban ola nāẓır
Ola kim dīne gire bunlar āḫir
6446 ʿÖmer eydür ki al git sen buları
Kime dilerseñ virgil oları
6447 ʿAli ḳızları aldı gitdi çün ḫoş
Varuban Ümmü Selma'ya dedi ḫoş
6448 Getürdüm iş bu ḳızları saña ben
Ki terbiyet idesin bunlara sen
6449 Buları luṭfula gey ḫoş dutasın
Bularuñ avlayup göñlin ortasın
6450 Olara ḫoş gele ki o sözler
Ki īmāna gele āḫir bu ḳızlar
6451 İşidüp Ümmü Selma dedi no'la
Mürebbī olayın bunlara hele
153b
6452 Ola kim ʿavni Ḥaḳ ire döneler
Gelüp īmāna ḫoş şirkden bunlar
6453 Bu kez günden güne ḳıldı naṣīḥat
Dedi dutmazsañuz zī-feṣāḥat
6454 Büyük ḳızuñ çün adı Şehribān
Küçügi Merimāryus'ıdı bilsen anı

6455 Ögüdledi bunları gice gündüz
Ki söyledi olara nice çoḳ söz
6456 Naṣīḥat itdi anlara **şehren fe şehren**[3434]
Ki luṭf eyleridi **dehren fe dehren**[3435]
6457 Beġāyet ḫoş dutup **faẓlan ve ḳadren**[3436]
Ögüt virdi ve hem **sırran ve cehren**[3437]
6458 Bu kez ḳızlar ʿaceb fikr eylediler
Kim Ümmi Seleme'ye anı söylediler
6459 Dediler iy ana bize yār iseñ
Müslimān olduġumuz diler-iseñ
6460 Ḫalīfeden bize sen isteyüvir
Atamuz rızḳını sen dileyüvir
6461 Eger vermek dilerse bize anı
Müslimān oluruz dutmañ gümān
6462 Eşidüp Ümmi Seleme çün yüzi
Varuban ʿÖmer'e didi bu rāzı
6463 ʿÖmer didi ki ḫoş no'la vireyin
Ne miḳdārdur anı bir ben göreyin
6464 Ḫazīnedārı ol dem ḫoş ḳaġırdı
ʿÖmer getürdi gör kim ne buyurdı
6465 Didi ol ḳızlaruñ rızḳını cümle
Deveye yükledüp hem anı şöyle
6466 Ne miḳdār varsa çoġı ve azı
Ola maḫṣūṣ olan hep cihāzı
154a
6467 Yüri der cümlesin virgil olara

[3434] Ay be ay
[3435] Zaman zaman
[3436] Faziletli ve kıymetli
[3437] Gizli ve açık olarak

Ki nesneleri ḳalmasın bulara

6468 Ḫazīnedār yüzi çün işitdi

Ki beş yüz deve alup vardı gitdi

6469 Nileri var ise ḫaznede ḥāẓır

Ḥarīr incü altun hem cevāhir

6470 Çıḳardı ḫazneden ne varısa anı

Ki beş yüz deveye yüklet revānı

6471 İledüp ḳızlara verdiler iy cān

Görüben ḳızlar anı oldı şādān

6472 Sevinüp īmāna geldiler bunlar

Çalab'um raḥmetine ṭoldı bunlar

6473 Müslimān oldılar **ṣıdḳan ve ṣabran**[3438]

İdüp devletlere **ʿizzen ve naṣran**[3439]

6474 Küfürden yundılar zülf-i muṭarra

Pes oldı günleri **ʿıyden ve ḳadren**[3440]

6475 Çün oldılar cehāletden müberrā

Ḫoş oldı yüzleri **ṣadran ve bedren**[3441]

6476 Bu kez Ümmü Seleme bunları

Naṣīḥat idüp itdi Ḥaḳ yola ṭūş

6477 Dedi çün ḳızlarum çünki gelüben

Müslimān oldunuz Ḥaḳḳ'a uyuban

6478 Gerek şimdi gine dirlik açasız

Birer yigide varup ḫoş giçesiz

6479 Ki şöyle ersiz olmaḳ iş degildür

ʿAzāb olduġı ḳızlar ḫoş degildür

6480 Daḫı ḥükmi şerīʿat budur iy cān

[3438] Doğrulukla ve sabırla
[3439] İzzet ve yardım
[3440] Bayram ve kıymetli
[3441] Güneş ve ay

Ki çift olmaḳ gerekdür cümle insān

6481 Ne dirsin bu işe iy ana cānı

Murāduñuz ne ise söyleñ anı

154b

6482 Ulu ḳız Şehribānī söze geldi

Dedi bize ne er ḳayġusı ḳaldı

6483 Yetīmi hem ġarībüz şimdi giryān

Ki ḳardaş derdi ḫoş çıḳmaz içimden

6484 Meger şöyle ne kim varsa geleler

Ki cümle bāy u yoḫsul cemʿ olalar

6485 Güzer ḳıla bular bir bir öñimden

Kimi kim begenürsem varam andan

6486 Eger eyle ki olmaya bil iy cān

Ere varmazam ana baña inan

6487 Bu sözi işidiben Ümmi Seleme

Oturup başladı bir ḳaç kelām

6488 Dedi kim gel ḳızım eyle ḳılalum

Hemān tek maḳṣūduñuzı bilelüm

6489 Pes andan duruban yürüdi fi'l-ḥāl

Varup ʿÖmer ḳatına irdi fi'l-ḥāl

6490 O ḳızlaruñ sözini söyledi ḫoş

ʿÖmer dinledi anı uruban gūş

6491 Dedi kim eyle olsun ḫoş görelüm

Bu ḫalḳuñ cümle ḳıġıralum

6492 Ki tā bir bir giçe görelüm

Kimi kim begenürse hem virelüm

6493 Bunu deyüp münādīye buyurdı

Ki cümle ḫalḳı bir yire çaġırdı

6494 Ḫaber irişdi pes cümle diyāra

Gelüp cemʿ oldılar hep bir araya
Münādīler dedi kim cümle bilüñ
Şu Kisrī pādişāhı ḳızlarınuñ
Murādı oldur bir bir gelesiz
Öñünden ḳamu güzer ḳılasız

155a

Arañuzda kimi kim begenürse
Aña vara kimi göñli dilerse
İşidüp bu sözi ḫalḳ indiler cūş
Dönüben evlerine gitdiler ḫoş
Müdebbes hem müsellaḥ oldılar hep
Birer ṭazı ata ḫoş bindiler hep
Donanup cümle iller hep derildi
Ṣanayduñ āfitābı yire indi
Bu yaña Şehribānī ḫoş düzündi
Ṣarāy üstüne çıḳup hem berkerdi
Oturdı Ümmü Seleme daḫı bile
Diler kim yārini götüre ala
O yaña cümlesi geldiler idi
Ḳamusı muntaẓırdur diler idi
Pes andan yüridi evvel ḳademde
ʿÖmer ileri yüridi o demde
Bu yaña Şehribāni çünki baḳar
Alaydan çıḳdı bir ḫoş muʿteber er
Ṭavīlü'l-ḳaddi heybetlü beġāyet
Anuñ evṣāfun hem yoḳdur nihāyet
Dedi ḳız anasına eyle beyān
Bu gelen kişi kimdür hem ferāvān

6508 Anası dedi ʿÖmer’dür bil anı
Ḫalīfemüzdür ol gider gümānı
6509 Resūlüñ çār-yārinüñ biridür
Varısañ buña var ġāyet yiridür
6510 Dedi kim Şehribānī varamazam
Buña varmaġı cāʾiz göremezem
6511 Benüm ḳardaşcuġum bu öldürüpdür
Anuñ derdin içime doldurupdur
155b
6512 Egerçi ḫalḳ ulu idindi bunı
Gerekmez varmazam baña anı
6513 ʿÖmer çün geçüben hem ṣavışdı
Anuñ ardınca bir kişi irişdi
6514 Edebin ḥıfz idüben şöyle bekler
Ḥayāsından utanurdum hem melekler
6515 Nefis ḳıymetlü ṭonları geyer ḫoş
Baş aşaġa bıraġup eylemez gūş
6516 Ki bir ṭazı binüp gelürdi
Yüzinüñ nūrı hem şuʿle virürdi
6517 Bu kez ḳız gördi anda çünki bunı
Ki Ümmi Seleme’ye hem ṣordı anı
6518 Dedi kim bu gelen kimdür ana
Ḥayāsıyla gelür baḳmaz yabana
6519 Pes Ümmi Seleme ḳıza dedi iy cān
Bu gelen kişiye dirler ki ʿOs̱mān
6520 Resūle pes güvegü hem olupdur
Hem anuñ iki ḳızları alupdur
6521 Ki zinnūreyn dediler oldığı çün
Resūlüñ ḳızlarını alduġı çün

6522 Ve hem dünyāsın çoḳdur gey uludur
Seḥāvet baḫçasınuñ bulupdur
6523 Daḫı ol çār-yārüñ bu biridür
Ḳabūl iderseñ anı ḫoş biridür
6524 Dedi kim Şehribānī bil iy ana
Resūlüñ iki ḳızları yerine
6525 Ne yüzümle varayın oturayın
Ya anlaruñ yüzin nice göreyin
6526 Buña da varamazam bilgil iy cān
Gerekmez bunı daḫı baña inan
156a
6527 Çün ʿOṯmān geçdi ilerü pes andan
Bu yaña bir kişi çıḳdı alaydan
6528 Müsellaḥ hem mülebbes binmiş ata
Ḳamu ʿālemler cengiyle öte
6529 Gelürken heybeti arslana beñzer
Cihāna gelmedi ancılayın er
6530 Bu yaña ṣordı çün anasına
Bu gelen kişi kimdür hem adı ne
6531 Egerçi ḫoş münevverdür ki iy yār
Velākin heybetinden yirler ürker
6532 Bu kimdür şimdi baña söyle anı
Nedür evṣāfını sen ḳıl beyānı
6533 Dedi kim Ümmü Seleme aña ḳızum
Deyeyim bu kişi kim diñle sözüm
6534 Budur kāfirleri ḳırıp yatıran
Budur Ḫayber ḳapusın getüren
6535 Şu kāfir begleri başın kesendür
Ṣarāy ḳapularına aṣandur

6536 Buña erlikde kimse kābil olmaz
Bunuñla uġraşan ʿömrine gülmez
6537 Resūlüñ güyegisi hem ʿAli'dür
Ḥaḳḳ'ıñ arslanı ve gerçek velīdür
6538 Bu dördünci yāri hem resūlüñ
Budur sevgüli yāri ol uṣūlüñ
6539 Eyü isteriseñ buña varasın
Ve eger dilemezseñ sen bilesin
6540 Dedi kim Şehribānī iy ana bil
Benüm fikrüm nedür ḳaydını sen ḳıl
6541 Ne kim söyledüñise Ḥaḳ buyurdun
Ḳi ḥüsnü ḫalḳıla beni ṭoyurduñ
156b
6542 Ve illā atamı bu öldürüpdür
Ḳamu ḫaznelerin yaġmalayupdur
6543 Öñüme düşegelür añduġumca
Bu cānum ürkegelür gördügüñce
6544 Buña da varamazam ana bilgil
Ne kim isterisem baña anı ḳıl
6545 ʿAli çün kim geçüp gitdi o yirden
Bu kez aṣḥā[b] güzer ḳıldı öñinden
6546 Ki her birine buldı bir bahāne
Bulara varamazam dedi ana
6547 Ṣaḥābe ululları çünki geçdi
Bu kez yigitler ileri irişdi
6548 İki bölük idi bunlar ki geldi
Gelüp meydān içinde cümle ṭoldı
6549 Bir alay Hāşim oġlanları idi
Olara baş ʿAli oġlı Ḥasan'dı

6550 Öbür alay Ümmü Aṣlı-y-ıdı
Olar da cemʿ olup anda dirildi
6551 Yezīd idi bu alayuñ reʾīsi
Baş idindiler ol murdār ḫabīṯi
6552 Ḥasan didi kim ben öñdin varayın
Yezīd eydür ben öñdin varayın
6553 İkisi küniye düşdiler iy cān
ʿÖmer işidüp anı ḳıldı fermān
6554 Ḥasan öñce yürüsin dir ḫalīfe
Yezīd fitne idüp başlar ḫilāfa
6555 İşidüp pes Ḥasan depdi atını
Daḳınmış üstüne cenk ālātını
6556 Dedesinüñ ʿimāmesi başında
Ṣanayduñ inci dirilmiş dişinde
157a
6557 Bıraḳmış rūḥlara zülf-i muṭarra
Yüzünde ṣanki nūr oynar meserrā
6558 Degil hüsnüne mihr ü māh muḳābil
Muʿaṭṭal ġamzesinden sihr-i Bābil
6559 Gözi āhū sözi zülf-i kemendi
Atar şīrāne cān boynuna bendi
6560 Cemālinden irer ḥūrīlere fer
Viṣālinden cinān ehli muẓaffer
6561 Çü ṭoldı ʿāleme ḥüsni ṣadāsı
Görenler didi cān olsun fidāsı
6562 Bu yaña Şehribānī gördi anı
Anasından yaña dönderdi yöni
6563 Didi kim bu gelen kimdür buyurġıl
Bunuñ vaṣfınla hem cānım ṭoyurġıl

6564 Dedi kim Ümmi Seleme bilgil anı
Saña vaṣf eyleyeyin o cānı
6565 Bu gelen bilgil gevher dānesidür
Nübüvvet baḥrinüñ dürdānesidür
6566 Resūlüñ bu durur bil gözi nūrı
Ciger-köşesi ve göñli sürūrı
6567 ʿAli'nüñ oġlu ve adı Ḥasan'dur
Yüzi şems ü ḳamer bil kim ḥasendür
6568 Bu gelen kimdügin hem çünki bildüñ
Güzel ister iseñ var işde bulduñ
6569 Getürüñ kim ʿaḳlıñı başa deresin
Varısa devletüñ buña varasın
6570 Ḳamu sözleriñüz ḥaḳdur bilürem
Bunuñ ʿavratları çoḳdur bilürem
6571 Ġarībem ben buña da varamazam
O ʿavratlar içinde olamazam
157b
6572 Ḥasan geçdi ilerü o yerden
İki atlı bu kez çıḳdı alaydan
6573 Ḥüseyin idi gelenüñ biri iy cān
Yezīd idi biri ol baḫsi ṭuġyān
6574 Ḥüseyin depdi atını pes ilerü
Melil olup Yezīd çün ḳaldı girü
6575 Bu yaña Şehribānī gördi Şīrān
Gelür ḳarşusına bir māh u tābān
6576 Yüzi bedri kim aya beñzer
Yañaḳları anuñ enāra beñzer
6577 İki nergisleriyle çünki baḳar
Doḳunan cānları odlara yaḳar

6578 Muṭarra ḳara zülfikārı başılmış
Ki rūḥları üzerinde aşılmış
6579 Dehānı ġoncaya benzerdi iy cān
Dudaḳları ṣanayduñ laʿl ü mercān
6580 ʿİmāmesi başında ve libāsı
Müzehhebler ḳamu yoḳdur ṭanesi
6581 Mükemmel hem müretteb ḫūb mevzūn
Müverri yüzi ve hem ḳaddi uzun
6582 Müsellaḥ kendözi atı müzeyyen
Müzehheb naḳışlı serci muʿayyen
6583 Yüzünüñ burnundan gün utanur
Hilālüñ yaylarından ay yaşanur
6584 Yüzüni görmege müştāḳ melekler
Ayaġı tozına muḥtāc felekler
6585 Ḳamu zīnetler aña ḫūb yaraşur
Yüzine baḳmaġa gözler ḳamaşur
6586 Bu yaña Şehribānī gördi anı
Hemān ʿāşıḳ oluban yandı cānı
158a
6587 Dutuldı dil sözin söyleyemez
Dönüben ḫālini şerḥ eyleyemez
6588 Görüben cān u dilden oldı ʿāşıḳ
Anuñ ʿaşḳı yolunda oldı ṣādıḳ
6589 Dutuşup āh idüben oturdı
Pes ol dem ḥālini dile getürdi
6590 Didi kim Şehribānī ana bunı
Baña di kimdürür bu görklü cānı
6591 Didi kim Ümmi Seleme aña ḳızım
Ki derdile işidüp ṭut bu sözüm

6592 Anası bu yigidüñ Fāṭıma’dur
Bubası hem ʿAliyyü’l-Murtażādur
6593 Dedesi ol Muḥammed Muṣṭafā’dur
Ḥaḳ’ḳuñ maḥbūbı ve kānı ṣafādur
6594 Resūlullāh bunı ġāyet severdi
Yüzüni görmege her dem iverdi
6595 Nübüvvet baḫçasınuñ ṭāvusıdur
Risālet baḥrinüñ dürdānesidür
6596 Zamāne görmedi bunuñ gibi ḫūb
Cihāna gelmedi emṣāli maḥbūb
6597 Alur şeker ṭadı anuñ lebinden
Ḳızarmış güller anuñ ġabġabından
6598 Kemendin bağlamış gelür beline
Cihān degmeye anuñ bir ḳılına
6599 Eger luṭf eyleyüp olursa ḫandān
Bile güler ḳamu cennetde rıḍvān
6600 Yüzüni görene olur mübārek
Ki ṣunʿ ından yaratmış Ḥaḳ tebārek
6601 Başuñda devletüñ varısa ḳızım
Geçirme fırṣatı ḫoş diñle sözüm
158b
6602 Bunuñ gibi yigit elüñe girmez
Bunı begenmeyen ʿömrine gülmez
6603 İşidüp Şehribānī açdı sözin
Anasına dedi hep cümle rāzın
6604 Didi kim bunı begendim görirem
Alursa cāriyelige varuram
6605 Bunı dedi ve durdı çün yerinden
Dedi kim ibşār idem ḫoş varından

6606 Etegi ṭopṭolu gevherdi iy cān
Ḥüseyn’e ṣaçdı anı şād u ḫandān
6607 Bu kez anda ḳamu ḫalḳ bildi anı
Gözi ṭutdı ḳızıñ ol eri cānı
6608 Ḥüseyn’e sözi bu oldı pes ilk
Dediler ḳutlu olsun iş bu ḫāliñ
6609 Dediler āh ne devletlü ḳız imiş
Naṣībi gör saʿādetlü ḳız imiş
6610 Ḥüseyn’i iḫtiyār idi ʿacebdür
Ki zīra devletine ol sebebdür
6611 Dediler ve ṭaġıldılar hep iller
Ki baġlandı orada ḳamu diller
6612 Bunı görüp Yezīd çün dutdı kini
Kin eyledi ḳatı naḳıs oldı dīni
6613 Dedi kim Şehribānī çün gördi
Ḥüseyin olmasa beni begenürdi
6614 Eger furṣat dutarısa elümi
Ḥüseyn’i öldürüp alam kinümi
6615 Bu fikr ile geçürdi bunca evḳāt
Ḥasūd olan kişi ʿömrine gülmez
6616 Ḥasūduñ zātı ve işi hem onmaz
Ḥasūdluḳ eyler ol fiʿli ḫabīṣāt
159a
6617 Bu yanda ʿaceb iş işlediler
Ḥüseyn’üñ dügünine başladılar
6618 Pes andan ol iki cānlar buluşdı
Ṣanasın ayıla gündüz ḳavuşdı
6619 Murāda irdiler bulup saʿādet
Olaruñ zevḳine yoḳdur nihāyet

6620 Bularuñ gitdi çün kim göñli pası
Bunuñ ḳızḳardaşı ol Maryus'ı
6621 Ebūbekr'i oġluna verdiler anı
Ki şād oldı olaruñ göñli cānı
6622 Bu iki ḳızlaruñ çün bitdi işi
Bularuñ vaṣfını bilmeye kişi

Der-beyānı vefāt-ı Ḥüseyin razıyallāhü ʿanhü[3442]

6623 İşit gine ʿaceb taḥrīr ideyin
Ḥüseyn'üñ ḥālini taḳdīr ideyin
6624 Bu yaña Şāmda ḫāli diñle no'ldı
Ecel irdi Muʿāviye öldi
6625 Anuñ oġlı Yezīd taḫtına çıḳdı
Cihānuñ ḫalḳını ẓulm ile yıḳdı
6626 Varıdı anda bir oġlı Yezīd'üñ
ʿUtbe idi adı ol belīdüñ
6627 Yezīd çaġırdı oġlına dedi kim
Ne direm dedi oġıl saña gör kim
6628 Yüri var imdi yola yaraġ eyle
Medīne'ye var Ḥüseyn'e söyle
6629 Ḥüseyn eger baña tābiʿ olursa
Beni beglüge ger ol begenürse
6630 Beġāyet ʿizzet ideyin aña ben
Var imdi iy oġul böyle digil sen
159b
6631 Benümle anuñ arasında ṣulḥ it
Ögüt ṣulḥ idüben sen girü git
6632 Yezīd'üñ oġlı işitdi bu sözi

[3442] Hz. Hüseyin radıyallahü anhü'n ölümünü beyan eder.

Medīne'ye hemān döndi hem yüzi

İki yüz eriyle sançа fürāvan

Medīne'ye irişdi çün Dānā'dan

Buluşuban Ḥüseyn'e didi bunı

Atam gönderdi dedi size beni

Ḳabūl itsün dedi beglüge beni

Beġāyet ḫoş göreyin dedi anı

İgen ʿizzet idüp yaḫşi göreyin

Ki baña tābiʿ olduġın ben de bileyin

Ḥüseyn işitdi anda bu sözi

Melūl olup perīşān oldı özi

Dedi kim yā ʿUtbe bilgil anı

Dedemden ben işitdüm bu kelāmı

Cehennem ehlidür dedi Yezīd'e

Ḳıyāmetde varup ṭamuya gide

Cehennem ehlinüñ ḳavli yalandur

Vefā gelmez ḳamu ḥükmi yalandur

İnanmazam anuñ ḳavline bilgil

Nice gönlüñ dilerse sen anı ḳıl

Yezīd'üñ oġlu işitdi bu sözi

Melūl olup beġāyet azdı özi

Duruban atasına biti yazdı

Bitinüñ içine çoḳ fitne yazdı

Ḥüseyn'üñ sözlerini yazdı aña

Diyeyin nice oldı ḥāli aña

Yezīd'e çün biti geldi irişdi

Oḳuyuban Yezīd ḳaḳıdı puşdı

160a

Pes oġlına ḫaber gönderdi andan

Dedi kim sever ise beni cāndan
Ḥüseyn’üñ başını keseyin götüreyin
Aluban bunda ḳatuma yetürsin
ʿUtbe’ye ḫaber irişdi anda
Didi idemezem bu işi bunda
Pes andan gitdi yine Şām’a geldi
Anı görüp Yezīd şād oldı güldi
ʿUtbe dedi kim Yezīd’e iy yār
Dürüş Baġdād’a imdi çār u nā-çār
Çerimüz çünki Baġdād’a varalar
Pes andan ṣoñra Kūfe’ye ireler
Oları varalar żabd eyleyeler
Ki tā anlar Ḥüseyn’e uymayalar
Bu sözi ittifāḳ etdiler anda
Ki yetmiş biñ çeri cemʿ oldı idi Şām’da
Var idi daḫı bir oġlu Yezīd’üñ
Ki adı Şīr idi ol belīd’üñ
O Şīr’i çeriye baş dikivirdi
Yürüñ Baġdād’a irüñ deyü buyurdı
Bular Baġdād’a gitdi çünki Şām’dan
Ḫaber irişdi Kūfe’ye pes andan
Yezīd’üñ fitnesini bildiler hep
Ḳamusı bir Ḳamusı bir yire cemʿ oldılar hep
Ḥüseyn’e pes biti yazdılar iʿlām
Bitide dediler iy yār-i İslām
Yezīd’üñ fitnesi var ki bilesin
Medīne’den gidüp bunda gelesin
Ki tā biz de çeri cemʿ eyleyevüz
Olaruñ fitnesini baġlayavuz

160b

6661 Biti geldi Ḥüseyn’e gördi anı
Yüregi yanuban acıdı cānı

6662 Beġayet acıyup beli büküldi
Dedesi türbesine durdı geldi

6663 Varuban dedesi türbesinde
Tamām Ḳurʾān’ı ḫatm itdi yanında

6664 Pes andan ṣoñra daḫı yine durdı
Yüzüni dedesi ḳabrine sürdi

6665 Biraz yatdı çü kendi teşvīşinde
Ki ʿalem faḫrini gördi düşünde

6666 Dedesini görüp aġladı ey cān
Gözünden dökülen yaş durmaz cān

6667 Dedi kim ey dede anı bilüñüz
Ġarīb ḳaldum cihānda ben yaluñuz

6668 No’laydı bugüne ben ben irmeyeydim
Ki bu işleri bāri görmeyeydüm

6669 Seniñ öñüñde gideydüm no’laydı
Başuma bu belālar mı geleydi

6670 Dedesi eydür gözüm nūrı bil
Firāḳ eyleme gözüñ yaşını sil

6671 Bil iy gözüm nūrı uçmaḳ içinde
Yaratdı bir sarāy senüñ çün anda

6672 Nebīler derecesinden yeg idi
Senüñ çün cennet içre Ḥaḳ yaratdı

6673 O mertebe şol vaḳtın iresin
Meger bunda şehīd olup varasın

6674 İy gözüm nūrı bunda yatma sen ṭur
Yola gitmeklik çün yüz Ḥak’ḳa ur

6675 Yüri var Kerbelā’nuñ sen eline
Ki tā emr-i Ḥaḳ’ḳuñ gele yerine
161a
6676 Boyun vergil ne gelürse Ḫüdā’dan
Ḳaderlenmiş ola gelür feżādan
6677 Ḥüseyn uyandı anda uyḳusundan
Ki ṣabrı ḳalmadı hiç ḳayġusından
6678 Cemāʿatin aluban girdi yola
Ḳamu yārenler cümlesi bile
6679 Yürüdiler bular yevmen fe yevmen
Ḥaḳḳ’ın emrine ḳāʾil oldı cemʿan
6680 Bu yaña Ḥāricīler geldilerdi
Fırat ṣuyın aluban ḳondılardı
6681 Ḥüseyn daḫı cemāʿatiyle geldi
Gelüben Kerbelā’da anda ḳondı
6682 Ḳızıl ṭopraḳlu yeridi hem issiz
Havası ısı ġāyet de ki ṣuṣuz
6683 Ḥüseyn göricek anı bildi iy cān
Ki vaḳit irişdi dedi geçdi devrān
6684 İrādet çün Ḥaḳḳ’ıñdur ne ḳılalum
Pes andan gelene ḳāʾil olalum
6685 Elümden ne gelür çün yazılana
Boyun verdüm ḳamu Ḥaḳ’dan gelene
6686 Bu yaña Ḥāricīler çün yalana
Ki ortada Ḥüseyn ġāyet buñaldı
6687 Ne ṣuya elleri irebilürdi
Ṣusuz bular yanuban yaḳılurdı
6688 Yezīd’üñ leşkeri üç gün oturdı
Daḫı dördünci gün ḳāmet getürdi

6689 Beġāyet ṣusız buñaldı bunlar
Ve illā çünki yandı anda anlar
6690 Yārenleri Ḥüseyn'üñ bildi anı
Ḳamunuñ derd odına yandı cānı
161b
6691 Ḥüseyne geldiler söylediler hep
Öñünde zārılıḳ eylediler hep
6692 Hem oġlancıḳları geldi yanına
Olaruñ firḳat erişdi cānına
6693 Ki cümle er vü ʿavrat itdi giryān
Ḳamu göñüllerde ne kim var hem iy cān
6694 Feleklerde melekler aġladılar
Deñizlerde balıḳlar aġladılar
6695 Yas etdi ne kim var yerde gökde
Daḫı çarḫ iñiledi bu derde
6696 İken çoḳ ḳıldılar anda fiġānı
Beġāyet yıḳdılar ol ṭatlu cānı
6697 Bularuñ cümle evṣāfın deyeydüm
Ne gördilerse bir bir şerḥ ideydüm
6698 Ve illā bu dilüm varmaz dimege
Olaruñ cümlesin şerḥ eylemege
6699 Ki bāri bunlar anda itdi çoḳ yas
İken çoḳ aġladılar andaġı yas
6700 Dediler çāre yoḳ bunda olana
Boyun virdüñ ne kim Ḥaḳ'dan gelene
6701 Bugün bize ise yarın olara
Ḳıyāmetde ide Allāh bura
6702 Bunı deyüp bular cenge yürüdi
Müsellaḥ oluban atlara bindi

6703 İrüben Ḫāricīnüñ leşkerine
İrüşüben girdiler içlerine
6704 Bular cenkde göñülleri perīşān
Ḥüseyn'iñ ḥālini sen diñle iy cān
6705 Meger anda Ḥüseyn'iñ çadırında
Ki Ümmi Seleme bile idi anda
162a
6706 Resūlüñ Ḫātunu idi bil anı
Nedür diñle işit ol görklü cānı
6707 Ḥüseyn'iñ ḳatına aġlayu vardı
Yüregin derdiyle ṭaġlayı vardı
6708 Ḥüseyn ṣordı aña ne aġlamaḳlar
Firāḳla cigerin ṭaġlamaḳlar
6709 Dedi iy gözlerüm nūrı bil anı
Dedeñ baña vaṣiyyet itdi bunı
6710 Meger bir gün seni oḫşardı şādān
Dizine aluban şād u ḫandān
6711 İrişdi Cebrāīl söyledi aña
Ne direm yā Muḥammed diñle saña
6712 Bu oḫşaduġuñ oġlanı bilesin
Şehīd olsañuz kimdür bilesin
6713 Resūlullāh çü ṣordı Cebrāīl'e
Şehīd ne vaḳit olursa baña söyle
6714 İrişdi Cebrāīl şīşe götürdi
Götürüp dedeñüñ eline virdi
6715 Ḳızıl ṭopraġıla içi ṭolmışdı
Bu işler ol zamānda olmışıdı
6716 Dedeñ şīşe'i baña virdi idi
Oñat ṣaḳla bunı sen didi idi

6717 Dedi Cebrāīl anda pes resūle
Nebīler serveri ol pāk uṣūle
6718 Bu şīşe'i gözedübeni bekleñ
Żarar itmeyesen aña öñce ṣaḳla
6719 Ḳaçan ṭoprağı ḳana döne iy cān
Ḥüseyn ol vaḳit şehīd olur ki inan
6720 Bir gün şīşe'i gözleñ dimişdi
Anı bir ḳutuda gizleñ dimişdi
162b
6721 Ḥüseyn erişdigi vaḳtın o ḥāle
Ki sen ol vaḳit ol sen anda bile
6722 Göresin şīşedeki ṭoprağı sen
Eger ḳana döner sene hem bilesin
6723 Ḥüseyn'ime şehādet vaḳtı gelür
Şehādet mertebesin anda bulur
6724 Dedeñ bunı baña böyle dimişdi
Bu işleri baña hep söylemiş idi
6725 Bugün durdum anı görmege vardum
Ḳan olmuş ṭoprağı içinde gördüm
6726 Bu durur aġladuġum nicedeyin
İrāde çün Ḥakk'uñdur ne ḳılayın
6727 Cihānıñ dirligi çün bir nefesdür
Kişi buña göñül vermek ʿabesdür
6728 Bunuñ şāḏlıġı degmez ġamına
Senüñ diriyken ḳoy-ar zemīne
6729 Yazılan nesne bozulmaz bu ḥaḳdur
Ḳaẓāsına ḥaḳḳuñdur ne ḳılayın
6730 Bunı deyüp yine zār eylediler
Yine cemʿ oluban çoḳ aġladılar

6731 Ḥüseyn’üñ bu yaña yoldaşları ḫoş
Ki cenge girdiler ḥamle edüp cūş
6732 Ḳamusı cenge girdi zār ü giryān
Şehīd oldılar anda bir bir iy cān
6733 Bu kez ḳıldı Ḥüseyn oġlanlarıyla
Yaluñuz ḳıldı pes o cānlarıyla
6734 Üç oġlı varıdı Ḥüseyn’üñ iy cān
Ṣanasın her birisi dürr ü mercān
6735 ʿAli Ekber ʿAli Aṣġar ikisi
Ki Zeynel ʿĀbidīn idi birisi
163a
6736 ʿAli Ekber ʿAli Aṣġarcıḳ inan
Büyük yigitler idi bunlar iy cān
6737 O Zeynel ʿĀbidīn yoldaşları
Naẓīri yoḳ yine melek beşerdi
6738 Ol iki büyük oġlı geldiler ḫōş
Ḥüseyn’üñ boynuna ṣarmaşdılar ḫoş
6739 Biraz zār *eyleyüben aġladılar
Cigerlerini biryān eylediler
6740 Dediler dedemiz kim ṣaġ olaydı
Bize işbu belālar mı geleydi
6741 Ġarīb yalıñuz ḳaldum çü bunda
Ki ġarīb oluban ḳalduḳ yabanda
6742 Nic’edelüm Ḥaḳḳ’a boyun virelüm
Başumuza yazulanı görelüm
6743 Bunı böyle deyüben ṣarmaşdılar
Bu yasıñı çoġı çoḳ aġlaşdılar
6744 Daḫı çevre ḫātunlar üşegeldi
Bularuñ uşuna çoḳ zāri ḳıldı

6745 Fiġān idüp ḫātunlar açdı başı
Bile aġladı yiriñ ṭaġ u ṭaşı
6746 Bularuñ zārini gördi felekler
Bile aġladılar ḳamu melekler
6747 Resūl gör ne sever ümmetini
Fedā ḳıldı saña zürriyetini
6748 Bu kez bular cevr ü efġān eylediler
Ki gözler yaşını eylediler
6749 Didiler görelüm birbirimüz
Aramuzdan gider çünki begümüz
6750 Ḥelāllaşdı ḳamu birbiriyle
Dediler ni'delüm Ḥaḳ emri böyle
163b
6751 Pes andan ṣoñra bunlar durageldi
Ḥüseyn'üñ iki oġlı ata bindi
6752 Ḥüseyn'le esenleşdiler iy cān
Ṣusuz oldı bularuñ baġrı biryān
6753 Yedi gündür ki ṣu içmediler zār
Hem ölüm acısı issi günler
6754 Bularuñ ṣusuzuñ yandı bu cānı
Duṭaḳları yarılup aḳdı ḳanı
6755 Bu kez çünki bular da ata bindi
Varuban Ḫāricīlere depindi
6756 Şu resme ḳırdılar Ḫāricī çoḳ
Nice yüz biñ iti eylediler yoḳ
6757 Ḳaẓā' āsumānī çün erişdi
İkisi daḫı anda yere düşdi
6758 Şehīd eylediler ol görklü cānı
Ḥüseyn anı görüp ḳıldı fiġān

6759 Bu kez ḳaldı Ḥüseyn anda yaluñuz
Dedi kim ehl-i beytine bilüñüz
6760 Dedemi görmişem gice düşümde
Dedi buñalduñ oġul ṣusız anda
6761 Benüm ḳatumda var gel vireyin
Yarın gel seni ṣuya ṭoyırayın
6762 Bunı gördüm biliñ bunda giderem
Bugün bu fānī dünyā terk iderem
6763 Deyüben yine efġān eylediler
Ḳamunuñ gözlerin ḳān eylediler
6764 Çü bildi ḥükm-i sulṭāñī irişdi
Duruban ehl-i beytile görüşdi
6765 Gine yas anda itdi çünki anlar
Biyle aġladı cümle ṭaş u ṭaġlar
164a
6766 Bulardan varısa ʿaḳluñ ʿibret aluñ
İki atı varısa bil Ḥüseyn'üñ
6767 Birine Erham at derlerdi iy cān
Birine Zü'l-cenaḥ dirler inan
6768 Bu kez diledi kim düşmana vara
Pes erham atına oldı süvāre
6769 Ḳamu cenk āletini hep daḳındı
Ve illā ṣusızın yüregi yandı
6770 Yürüyüp varıban meydāna girdi
Ḫāricīlere ṭuruban çaġırdı
6771 Dedi kim iy utanmaz Ḥāricīler
Bunuñ gibi utanmaz iş kim eyler
6772 Müslimānam deyi daʿv idersiz
Ne itdik size kim bizi ḳırarsız

6773 Resūlullāh benim dedem degil mi
ʿAliyyü'l-Murṭażā atam degil mi
6774 Anamdur Fāṭıma daḫı bilüñüz
Niçün baña bu işleri ḳıluñuz
6775 Ne milletsiz yā ne diye ṭaparsız
Ne kim bunda bizi ṣusız ḳırarsız
6776 Eger atam vaṣiyyet itmeyeydi
Ḳılıç ṭaḳınma deyü gitmeyeydi
6777 Ḳamuñuz ḳırar idim şimdi bunda
Vaṣiyyet dutaram illā ki bunda
6778 Ḥüseyn söyleyicek anda bunı
Ḫavāric geldi çevre aldı bunı
6779 Oḳa dutdı Ḫavāric anı anda
Hüseyn daḫı süñüsin dutdı aldı
6780 Bulara ḥamle ḳıldı şīr-i merdān
Nice biñ Ḫāricī öldürdi iy cān
164b
6781 Ki çoḳ zaḫm irüben süt oldı ḳatı
Hemān girüye döndi Erham atı
6782 Çü Erḥam at Ḥüseyn'i aldı ḳaçdı
Gelüben ehl-i beytine erişdi
6783 Ḥüseyn irdi çadır öñünde düşdi
Gelüben ehl-i beyt üstüne üşdi
6784 Bu kez çün Şehribānī durdı geldi
Ḥüseyn'üñ oḳların bir bir çıḳardı
6785 Ol oḳ yirlerinüñ ḳanını ṣordı
Ki melhem idüben anlara sürdi
6786 Pes andan Erham atuñ yüki yetdi
Ki oḳ acılarından işi bitdi

6787 Ḥüseyn ayaġına yüzüni sürdi
Düşüben yanına cānını virdi
6788 Atı görüp Ḥüseyn'üñ yandı cānı
Ki yas eyleyüben itdi fiġānı
6789 Biraz yatdı Ḥüseyn gine durdı
Varuban Zü'l-cenāḥ atına bindi
6790 Aluban süñüsin eline gitdi
Varuban alayı alaya ḳatdı
6791 Gine oḳ atdılar aña egin çoḳ
Ḥisābı yoġıdı anı dutan oḳ
6792 Gine atı hemān giriye döndi
Mecā[li] ḳalmadı apışdı durdı
6793 Meger bir Ḫāricī ḳarşuda vurdı
Atınuñ boynuna ṣarmaşup indi
6794 Ḥüseyn düşdi atı durdı yerinde
Üşegeldi Ḫavāric çevresine
6795 Geleni menʿ iderdi atı anuñ
Mecāli ḳalmadı ol görklü cānuñ
165a
6796 Çü gördi at anı kim bildi iy cān
Ḥaḳḳ'ıñ emri bozulmaz yoḳ imkān
6797 Gelüben yanına at çökdi dizin
Ḥüseyn'üñ ayaġına sürdi yüzin
6798 Anuñ gözleri yaşı şöyle gitdi
Ṣanasın sīl oluban ṭaġlar aḳdı
6799 Pes andan dönüben segirdi ḥaddi
Ḥüseyn'üñ çadırı öñinde durdı
6800 Başın yire egüben dökdi yaşı
Çü bildiler Ḥüseyn'üñ bitdi işi

6801 Açuban başlarını yas eylediler
Kesüben saçlarını aġladılar
6802 Pes andan Zü’l-cenāḥ döndi gitdi
Medīne yolunı dutup segir[di]
6803 Medīne Ovasında irdi iy cān
Minārede Bilāl oḳurdı ezān
6804 Çü gördi kim Ḥüseyn’üñ atı gelmişdi
Hem oḳdan gövdesi kirpiye dönmiş
6805 Bilāl’üñ ʿaḳlı gitdi gördi anı
Minārede ḳıluban çoḳ fiġānı
6806 Mināreden çün indi zār ü giryān
İşidenler ḳamu hep ḳıldı efġān
6807 Pes andan soñra ʿömrince bil anı
Minārede oḳumadı ezānı
6808 Bu kez çün kim Ḥüseyn’üñ atı geldi
Gözünden yaş aḳıduban virdi cān
6809 Medīne ḳamu cümlesi derildi
Derilüp bāy yoḫsul anda geldi
6810 Ḥüseyn’üñ çün şehīd olduġın iy cān
Bilüben ḳıldılar çoḳ zār ü efġān
165b
6811 Şu ḥadden ḳıldılar efġānı anda
Ki ṣanki cānı ḳalmadı bedende
6812 Bu kez şimdi girü şerḥ eylemege
Dilüm varmaz ḳalanın söylemege
6813 Çü sözi anlaruñ ḫatm oldı iy cān
Eşidüp derdile sen eyle efġān
6814 Resūlüñ gör ki bize şefḳatini
Fidā ḳıldı saña zürriyetini

6815 Ki zīra Ḥaḳ Teʿālā kim dimiş idi
Bu sözüñ ḳaydını ol dem yimişdi
6816 Meger bir gün resūlullāha Cebrāʾīl
Gelüp dedi kim yā Aḥmed anı bil
6817 Ne kim Allāh Teʿālā Rabbü'r-Raḥmān
Selām idüp buyurdı saña iy cān
6818 Belāların ṣavayın ḫoş dutayın
Ve illā ümmetin oda atayın
6819 Ve eger ümmetini isterse benden
Gerek oġıl sevisi gide andan
6820 İkisinden birin itsü[n] irāde
Ki emrüm benüm ḳıla iʿāde
6821 Resūlullāh Ḥakk'uñ emrini bildi
Mübārek gözleri yaşıla ṭoldı
6822 Dedi kim iy benüm ḳādir İlāhım
Benüm ümmet içündür dün ü gün āhum
6823 Dün ü gün gülmedüm ben anlar içün
Ki rāḥat olmadum hiç anlar içün
6824 Dilerem anları ḫor görmeyesin
Ele ṣunuban ṭamuya ḳoymayasın
6825 Benüm evlādıma neylerseñ eyle
Ki tek ümmetüme sen raḥmet eyle
166a
6826 Resūlüñ ümmete gör ʿizzetini iy cān
Fidā ḳıldı saña zürriyetini
6827 ʿAceb sevgülü ümmetsin sen
Ve illā ġayretüñ yoḳ miskīn utan
6828 Günāhuñ çoḳdur illā ʿizzetüñ çoḳ
Ḥaḳīḳat gözler iseñ ġayretiñ yoḳ

6829 Eger ġayretiñ olsa cānıñda
ʿAceb itme tebaydı tenüñde
6830 Senüñ çün görür resūlüñ ġayreti
Fidā ḳıldı saña zürriyetini
6831 Nice bir veresin nefes murādı
Añar mısın ḳıyāmetde ṣırātı
6832 Niçün yaradıluban bunda geldün
Gel aç gözüñ igen yabanda ḳalduñ
6833 Gel ümmet ol varup yabana gitme
Elüñle kendüñi ṭamuya atma
6834 O serverden utan dut sünnetini
Fidā ḳıldı saña zürriyetini
6835 Gele ṭut sünnetin şeyṭāna uyma
Bu ṭatlu cānıñı odlara atma
6836 Derūnuñda senüñ ḥāẓırdur Allāh
Her işiñde senüñ nāẓırdur Allāh
6837 Gel imdi Ḥaḳ'dan utan ol Müslimān
Müslimān olmayan ḳurtulmaz iy cān
6838 İşit taḳrīr ideyim saña iy yār
Müslimān olmaġuñ bil şarṭları var
Ḳāle'n-Nebiyyi ʿaleyhis-selām beniye'l-İslām
ʿAlā ḫamīsi şerā'iṭ-i İslām[3443]
6839 Budur evvel ki şarṭını bilesin
Şehādet getürüp hem inanasın
166b
6840 Ki birdür ki seni yaradan Allāh
Şüphe yoḳdur anuñla olġıl āgah

[3443] Nebi aleyhis-selam dedi:İslam beş şart üzere bina edildi.

6841 Yaratdı ʿarşī vü kursī felekler
Mināyı anlaruñ ṭolu melekler
6842 Ne kim indiyse gökden ḥaḳdur
Bulara inananıñ yüzi aḳdur
6843 Daḫı cümle nebīler kim gelüpdür
Ḥaḳḳ'uñ emrini ḫalḳa bildürüpdür
6844 Ne dediler ise sözi ḥaḳdur
Nübüvveti olaruñ cümle ḥaḳdur
6845 Ḳamu maḫlūḳı bil Allāh yaratdı
Yaradup dürlü ḫilʿat itdi
6846 Ḥabībüñ ḳamu yüzi ṣuyına
Yaratdı cümle anuñ dostluġına
6847 Pes öyle olucaḳ ol şāh-ı aʿẓam
Ḳamu ḫalḳ içre ol oldı muʿaẓẓam
6848 Ne kim buyurdıysa ol şāh-ı aʿzam
Ḳamusın Ḥaḳ buyurdı mah-ı kevneyn
6849 İnan āḫir ḳıyāmet ḳopusardur
Bu ḫalḳı girü yaradısardur
6850 Daḫı hem ṣorılar ṣorılacaḳdur
Nebīler ellere virilecekdür
6851 Terāzü hem ṣırāt bunlara ḥaḳdur
Ki cennet ṭamu da anlara ḥaḳdur
6852 İnanmaḳdur bulara aṣlı īmān
İnan zinhār inan zinhār ki inan
6853 İnanmaġuñ nişānı oldur iy cān
Dün ü gün idesin sen zār ü giryān
6854 Ḳılasın dāʾimā beş vaḳit namāzı
İdesin derdiyle āh u niyāzı
167a

6855 Melekler ne kim indiyse gökden cümle ḥaḳdur
Bulara inananıñ yüzi aḳdur
ʿİzzetlü saʿādetlü Haḳḳ'dan selāmlar olur
6856 Daḫı cümle nebīler kim gelüpdür
Ḥaḳḳ'uñ emrini ḫalḳa bildiripdür

167b

Ḳāle'n-Nebiyyi ʿaleyhi's-selām büniye'l-İslām ʿAlā ḫamīsi şerāʾiṭ-i İslām[3444]

6857 Budur evvel şarṭını bilesin
Şehādet getürüp hem inanasın
6858 Ki birdür ki yaradan Allāh
Şüphe yoḳdur anuñla olġıl āgāh
6859 Yaratdı ʿarşī vü kürsī felekler
Simānı alanlaruñ ṭolu melekler
6860 Ne kim indiyse gökden cümle ḥaḳdur
Bulara inananıñ yüzi aḳdur
6861 Daḫı cümle nebīler kim gelüpdür
Ḥaḳḳ'uñ emrini ḫalḳa bildürüpdür
6862 Ne dediler ise sözleri ḥaḳdur
Nübüvveti olaruñ cümle ḥaḳdur
6863 Ḳamu maḫlūḳı bil Allāh yaratdı
Yaradup dürlü dürlü ḫilʿat itdi
6864 Ḥabībüñ ḳamu yüzi ṣuyına
Yaratdı cümle anuñ dostluġına
6865 Pes öyle olucaḳ ol şāh-ı aʿẓam
Ḳamu ḫalḳ içre ol oldı muʿẓam
6866 Ne kim buyurdıysa ol şāh-ı aʿzam

[3444] Nebi aleyhis-selam dedi:İslam beş şart üzere bina edildi.

Ḳamusın Ḥaḳ buyurdı mah-ı kevneyn

6867 İnan āḫir ḳıyāmet ḳopusardur

Bu ḫalḳı girü yaradısardur

6868 Daḫı hem ṣorılar ṣorılacaḳdur

Nebīler ellere virilecekdür

6869 Terāzü hem ṣırāt bunlara ḥaḳdur

Ki cennet ṭamu da anlara ḥaḳdur

6870 İnanmaḳdur bulara aṣlı īmān

İnan zinhār inan zinhār inan

168a

6871 İnanmaġuñ nişānı oldur iy cān

Dün ü gün idesin sen zār ü giryān

6872 Ḳılasın dāʾimā beş vaḳit namāzı

İdesin derdiyle āh u niyāzı

6873 Pes İslām şarṭınuñ bildüñ çü birin

İşit bir şarṭını gör ki ne

6874 Dirin anuñ bir şarṭını bil ki namāzdur

Ve illā şimdi anı ḳılar azdur

Şartı eṣ-sānī min şerāiti'l-İslām[3445]

6875 Namāzuñ aṣlını diyeyin iy cān

Eger ḳılmaz iseñ var ṭamuya yan

6876 Resūlullāh ḥadīṣinde buyurdı

Namāzuñ ḳaydını yaḫşı ḳayırdı

6877 Dedi kim ümmetimden biri dursa

Cemāʿatile ṣabāḥı varsa ḳılsa

6878 Ḫoş Ādem atayıla şād u ḫandān

Ki ḥac itmiş olur elli kez inan

[3445] İslam'ın şartlarından ikinci şart.

6879 Eger öyle namāzına ṭursa
Anı varup cemāʿatile ḳılursa
6880 Ḫalīlullāh ile yüz kez tamāmı
Ki ḥac itmiş olur işit kelāmı
6881 Eger ikindi namāzına varsa
Ki mescidde cemāʿat-ıla ḳılursa
6882 İki yüz kerre Mūsā'yıla iy cān
Ki ḥac itmiş olur iki yüz kez inan
6883 Eger aḫşam namāzına gelürse
Cemāʿat-la anı varup ḳılursa
6884 Hem üç yüz kerre ʿİsā ile bilgil
Ki ḥac itmiş olursın anı bilgil
168b
6885 Eger yatsu namāzına dururs a
Cemāʿat-la varup anı ḳılursa
6886 Ki biñ kerre benüm ile didi server
Ki ḥac itmiş olur didi o rehber
6887 Gel imdi dürüşüp ḳıl sen namāzı
Çü ḳulsun ḳulluġa eyle niyāzı

Nesir bölüm

(1) İşit yine resūlullāh ne didi? Bir ümmet ḳaydını yaḫşi (2)ḳayırdı. Buyur ümmete çün kim bu sözi. Cemāʿat-la ḳılıñ didi (3) namāzı. Ki müʾmin mescide varsa, otursa, imāma uyuban (4) tekbīr getürse. Resūlullāh didi kim yegdür andan ki yüz biñ (5) ḥac ide. Vara o cāndan buyurdı hem resūlullāh ki bunı yüz (6) biñ ʿumreden yegdür dir. Anı daḫı yegdür didi. Diñle resūlü (7) ne buyurdı? İşit sen ol uṣūli. Gel iki yüz biñ altun (8) yidürse taṣadduḳ edüben miskīne virse bulardan (9) daḫı yegdür dir o sulṭān. Ki evvel tekbīr iy cān resūlu (10) llāh yine buyurdı. Bunı ne der o serveri

diñle. Ḫoş (11) anı didi. Allāh'ıñ emrin kim bilürse namāzı cemāʿat-la (12) ḳılursa anuñ her rekʿati başına iy cān ʿibādet itmiş

169a

(1) olur. Bir yıl inan daḫı diñle o server ne buyurdı? Bu ümmet(2) ḳaydını ne ḫoş ḳayırdı, buyurdı. Şol kişi durup varırsa (3) ki bir vaḳtı cemāʿat-la ḳılursa ki yegdür didi. Server diñle (4) bunı ki yüz bin ḳul āzād itmekden anı daḫı andan yegdür didi (5) Bile ki yüz biñ at taṣadduḳ itse yola daḫı andan da yegdür (6) dir. Bil ki Kaʿbe'de mücāvir olsa bir yıl ne niʿmetdür. (7) Göre billāhi bunı namāzı ḳıluban şād ola cānı dura (8) bu ġaflete uyḫusundan uyanma ki bu gevherleri yabana atma. (9) Ki diñle ol resūlullāh ne didi? Bu ʿāṣī ümmetüñ ḳaydın (10) ḳayırdı didi. Bir kişi abdest alur ise ki bir vaḳtı (11) cemāʿat-la kılursa o bir vaḳtıñ ṣevābını alalar ḳıyāmetde (12) terāzüye ḳoyalar daḫı bir yanına ḳoyalar iy cān bu cümle (13) maḫlūḳātı. Diñle iy cān ḳamu gökleri yirleri tamāmı daḫı (14) ʿarşī ve kürsī ve (…) ve hem cennet cehennem cümle bile (15) daḫı ayı güneş yıldızları-y-la ve hem ṭaġlar deñizlerde

169b

(1) balıḳlar bile ḳonsa daḫı insi ve hem cin şeyāṭīn (2) ve hem Yeʾcūc Meʾcūc besātīn daḫı gice ve gündüz bile (3) olsa canavarlar ve ḳuşlar bile ḳonsa daḫı cümle (4) melekler de dirilse terāzinüñ kefesine ṣalınsa (5) ḳamuṣı yeyni gele. Diñle iy ān o bir vaḳtıñ ṣevābından (6) pes inan ki bir vaḳtıñ ṣevābı gele aġır. Cemāʿat-la ola (7) sız siz de ḫāżır ne eyliklerdürür kim iy şāh ḥabībinüñ (8) yüzi ṣuyına Allāh gel imdi sen Ḥakḳ'uñ emrine giriş.(9) Gice gündüz namāza durma dürüş geçirme furṣatı eyle (10) niyāzı. Müslimān iseñ anı dost ḳıl namāzı eger sen bu (11) namāzı ḳılmayasız meger kim kendözüñi bilmeyesin. Niçe biz (12) ġaflete yatup yürürsin uyan. Hem ġāfil añsuzın (13) ölürsin. Gör imdi ol resūle ne buyurdı namāzı (14) ḳılmayan ḳaydın ḳayırdı. Dīdi kim ümmetden bir kimesne (15) ṣabāḥı ḳılmayuban terk iderse ve ger ʿavrat ve ger er

170a

(1) ola iy cān muḥaḳḳaḳ bil ki īmān bī-ẓār andan eger öyle namā (2) zın da giderse ki Ḳurʾān bī-zār terk iderse olar (3) ikindi ḳılmasa o ʿāṣī. Melekler bize andan hep ḳamusı (4) eger aḫşamı ḳılmaz ise iy cān ki cümle enbiyālar bī-ẓar (5) andan eger yatsu namāzın ḳılmaz ise cemāʿat-la imāma (6) uymaz ise ki Allāh Teʿālā bī-zār andan daḫı cümle maḫlū (7) ḳāt bī-zār andan resūlullāh bunı böyle buyurdı. (8) Ki bu dīn yolunı yaḫşi ḳayırdı. Gel iy müʾmin ögüt (9) diñle bu sözi. Namāzı ḳılanuñ aḳ ola yüzi. Eger (10) ḳılmaz iseñ seni dutarlar zebānīler cehenneme atarlar. (11) İşit yine resūlullāh ne didi? Namāzı terk (12) idene ne buyurdı? Didi kim ümmetimden kim giderse (13) namāzı ḳaṣdıla ol terk iderse ki terk ide ve (14) añmaya hiç anı añuban ḳılmaya her dem fiġānı Ḥaḳḳ'a (15) ben ʿāṣī oldum ḍimeye hiç döküp göz yaşını aġlamaya

170b

(1)hiç Ḥaḳḳ'uñ buyruġı aña yeyni gele. Diñle kim anuñ ḥāli (2) no'la? O bir vaḳıttakı sekzen biñ yıl iy cān cehennemde yaḳalar dir (3) o sulṭān. Ḳıl imdi sen namāzı gice gündüz. Ve illā ḳılmasañ (4) işin ola yavuz seḥerlerde eliñ ḳaldur niyāza ki ʿözri (5) olmayısardur namāza ḳıyāmetde neçeñüz dögünesin eliñü çiyneyüben çoḳ (6) oġınuban ve illā neydi virişin anda peşīmān (7) gel imdi tevbe ḳıl. Ġafletden uyan. Bilürsin kim bu dünyāyı (8) fenādur. Bunuñ eylükleri renc ü ʿanādur. Nicesinüñ sen (9) öldügin görürsin. Ey ġāfil añsuzın sen de ölürsün. (10) Bu birḳaç günlük ʿömüre sen inanma. Yüziñe güler aña sen (11) güvenme. Ögüdüm budur saña. Anı kişi naṣiḥat dutanuñ (12) ḫoş ola yüzi. Ezān ünün işitsen sen ol namāzı ḥāẓır olġıl. (13) Cemāʿat-la namāzı bile ḳılgıl. Eger ḳılmazısañ sen ol (14) namāzı resūlullāh ne dedi? Diñle sözi yemīn idüben andın (15) içdi server namāzı terk idene gör ne söyler didi? Şol Tañrı

171a

(1) ḥaḳḳı çün ki cānım elindedür anuñ. Yoḳdur gümānum namāzı terk (2) idenler ḳaçar olsa cenāzesi anuñ sinleye varsa (3) bilesiz kim anuñ ḳabri içinde cehennemden ḳapu açıla. Anda (4) çıḳa ṭoḳzan ṭoḳuz yılan sinine üşeṭola yılan anuñ tenine. (5) Ḳıyāmetde anıñ tenin yiyeler ki ḳabri içinde ol işi ideler (6) çün eşidüñ bu sözleri sen

iy cān ṣaḳın kim olmayasın (7) ṣoñra peşīmān. Namāzuñ vaṣfını ger söyleyeydüm dün ü gün (8) durmayup şerḥ eyleyeydüm. İkinci şarṭı İslāmuñ (9) budur bil. Namāzı düşüp vaḳtı-y-la ḳıl çün İslām (10) şarṭınıñ bildüñ ikisin. Eger dilerseñ diyem hepsin. (11) İkinci şarṭını çün bildi canıñ işit üçünci şarṭı (12) nedür anuñ. Eş-şartü'ṣ-ṣāliṣü min şerā'iṭi'l –İslām (13) üçünci şarṭı İslām'uñ budur bil işidüp sözüme (14) yaḫşı naẓar ḳıl zekāt virmekdür. Bil anı ey dost işidüp (15) sözüme sen olmaġıl süst. Zekātı farż olan virmese iy şāh

171b

(1) namāzında ḳabūl itmeye Allāh. Resūlullāh anı şöyle buyurdı: (2) Namāzı da ḳabūl olmaya didi. Ḳıyāmetde deyiser Ḥaḳ Teʿālā ne (3) emir idiser anda Ḥaḳ Teʿālā deye kim anda Ḳur'ān virdimidi (4) resūlü ḫōd bile gönderdümidi. Ben eyle virdimidi ḫōd (5) berātı. Namāzı ḳıluban virüñ zekātı çü bir yirde ikisin (6) añdumıdı. Size ol vecihle gönderdümidi, ayırmadu (7) mıdı biribirinden zekātı. Niçün ayırduñuz yerinden çün (8) ayırduñuz anı dutmaduñuz yerinden zekātı virmeyüp geldüñüz. (9) İllā namāzuñuzu ḳabūl itmeyem aṣla. Zebānīlere emir idüp (10) dutalar ki dutuban cehenneme atalar şu kim menʿidüben vir (11) mez zekātı ḳıyāmetde bulamaz ol necātı. Zekātı virmese bir (12) kişi iy cān bütün olmaz anuñ İslāmı inan. Niçün (13) vermeye kişi pes zekātı ki tā bula zekâtı-y-la necātı. (14) İşit imdi saña şerḥ eyleyeyim ki her cinsiñ zekātın (15) söyleyeyim. İşidüp tā anı bir bir bilesin Ḥaḳḳ'uñ emrini

172a

(1) dönüp ḫoş olasın pes evvel diñle kim tebeyyün edeyin (2) zekātın aḳçenüñ taʿyīn ideyin. İki aḳçede beş aḳçe (3) dür bil yigirmi beş olur biñde ve hem bilgil inṣāf eyle (4) imdi iy ḳarındaş. Ḳıyāmetde günāhuñ olmaya fāş. (5) Kim Allāh Teʿālā Rabbü'r-Raḥmān saña biñ aḳçe vire ide (6) iḥsān deye kim iy ḳulum ben saña virdüm biñ aḳçe virüben (7) seni ṭoyurdum yigirmi beşini girü baña vir benümiçün (8) var fuḳarāya ulaşdur. Eger dutar iseñ emrümi (9) bunda saña eylikler idem ben de anda. Eger emrime bunda uyma (10) ziseñ yigirmi beşi biñde vermez iseñ ḳıyāmetde yüzüñe (11) baḳmayam ben seni cennetüme iledmeyem ben zebānīlere

diyeyim (12) pek dutarlar sürüyüben cehenneme atalar. Ḥaḳḳ'ıñ emri çü böyle (13) dür inan. Zekātuñ virüben olma sen ṭuġyān bilürsin (14) mālıñı ṣoñra hep il yir ki furṣād elde-iken durmayasan (15) vir eger ṣanʿ ider iseñ bunda iy cān ḳıyāmetde ḳılasın.

172b

(1) Ḳatı efġān zekātı virmese oda aṭarlar ḳamu ḳızdurup (2) alnuña baṣarlar. Eydeler ki ṣuçuñuz kendüñizden o dünyā (3) daki ṭatlu mālıñuzdan ki bir miskīne virmezdüñüz anı zekātın (4) ne'tdiñüz Ḥaḳ baḫşı ḳanı eger yedirmeziseñ mālı bunda (5) pişmān olasın varıcaḳ anda. Zekātın çün gümüşüñ iy cān (6) işit altun zekātın olma nā-dān yigir[mi] miṣḳāl altun olsa sen (7) gör buçuḳ miṣḳālini Allāh içün vir ve illā Şeyḫ Faḫrü'd-dīn buyur (8) mış risālesinde ol şöyle ḳayırmış ki buçuḳdan (9) daḫı ziyāde iki aḳçe ve hem buçuḳda bile çün altunuñ (10) zekātın bildüñ iy cān vir anı Ḥaḳ yolına olma tuġyān. (11) İşit yine birer şerḥ eyleyeyin ki her ḥayvānāt zekātın (12) söyleyeyin. Otuz ṣıġırda vir bir baş ṭanayı işit (13) daḫı diyeyim ben deveyi ki beş deve zekātı bir ḳoyundur (14) yigirmi beşe varınca ḳoyundur yigir[mi] beşde vir binit muḫāzı. (15) Eger vermeziseñ Ḥaḳ ola ḳażā gelmeye ḳula mı? Sen ṣanur

173a

(1) sın zekātı vermez iseñ utanursıñ çün anı bildi güzār (2) işit ḳoyunda zekātı nicedür diñleñ size andaki ḳırḳ (3) ḳoyunda bir ḳoyun veresin ve yüz yigirmiye degin iresin (4) o vaḳtın iki ḳoyun veresin pes andan iki yüz bire (5) irse orada üç ḳoyunı çün veresin pes (6) andan dört yüze degin göresin. Ḳoyunuñ dört yüze (7) irincek iy cān vir anda süt koyunı olma nā-dān. Pes (8) andan ṣoñra anı sen bilesin ki yüz ḳoyunda bir ḳoyun vire (9) sin. Kiçi daḫı ḳoyun gibi çü yeksān bularuñ vir zekātın (10) olma ṭuġyān. Kişi Ḥaḳ emrine uymaḳ gerekdür. Zekātın (11) bunlaruñ vermek gerekdür ki bir kişi Ḥaḳḳ'a īmān getürse (12) namāzını daḫı ḳomasa ḳılsa pes andan çün zekāt farż (13) olsa iy cān zekātın virmese sen baña inan ḳabūl

olmaz (14) ʿibādeti bil anuñ. Muḥaḳḳaḳ bil bunı gider gümānuñ çün (15) İslām şarṭınuñ üçüni bildüñ. Eger dutar iseñ sen

173b

(1) Ḥaḳḳ'ı bulduñ işit dördünci şarṭın söyleyeyin (2) nedir anı saña şerḥ eyleyeyin. **Eş-şarṭı er-rābiʿu min şerāʾiti'l-İslām**[3446] (3) Bil İslām şarṭınuñ dördüncisi oruç dutmaḳ durur. (4) Bilgil sen anı Müslimān olana farżdur muḥaḳḳaḳ. Oruç dutmayanı (5) gör nediser Ḥaḳ. Müslimān olsa kişi müʾmin olsa (6) zekātı viriben namāzı ḳılsa oruç ayını dutmasa ʿabesdür (7) ʿibādeti anuñ ḳurı ḥevesdür. Yirin Ḥaḳ cemʿ ide yoḫsul (8) bayı muṣavver ola anda oruç ayı gele çün kim ʿayāne (9) temeṣṣül oluban şekli civāne anuñ günden muṣavver ola yüzi (10) bu ola anda anuñ diñle sözi deye yā Rab beni çün kim yaratduñ (11) yaraduban baña hem ʿizzet itdüñ. Beni dünyāya gönderdüñ İlāhī (12) ki ḥürmet ide ol maḫlıḳ kemāhī neçeler baña ʿizzet itmediler ki (13) ḥürmet idüp oruç dutmadılar melūl oldılar idi varduġuma, (14) sevindiler idi hem gitdügüme ki düşmān dur baña anlar İlāhī

174a[3447]

(1) Bugün bu ḥaḳḳı alıver kemāhī buyur anları varayın bulayın (2) elümle ḳamusın oda ṣalayın. Oruç ayına destūr vere anı (3) şāh. Var imdi düşmānuñ bul deye Allāh gele maḥşer (4) yirine oruç ayı. Gözü araya yoḫsul bāyı şular kim orucı (5) dutmadılardı çıḳup gitdügüne sevindilerdi. Alınlarında yazılmış (6) olalar ḳamu ḫalḳ oḳuya anı bileler anı. Dutmadı Ḥaḳḳ'a oldı (7) ʿāṣī ki ḳaṭrān oldı anuñ çün libāsı. Oruç ayına (8) düşmān oldı bunlar ki Ḥaḳḳ'a ʿāṣī oldı çün kim bunlar. (9) Alınlarında bu yazılmış ola hemān mermer gibi ḳazılmış ola oruç ayı bulara (10) çün ola ṭūş. Yazıların oḳuban ṭuta ḫoş. Ḳamusın cemʿ ide (11) maḥşer yerinde sürüp anda ṭamuya ala gide bularuñ (12) cümlesin ṭamuya ata. Bedenlerin cehennem odı duta. Oruç ayı (13) kim andan döne varup Ḥaḳ ḥażretine secde ide bu kez eyde İlāhī (14)

[3446] İslam'ın Şartlarından dördüncüsü

[3447] Metinde bu varak numaralandırılmamıştır. Metnin bu bölümünden itibaren numaralandırma tarafımızdan yapılmıştır.

virgil anı ki gönderdüñidi dünyāya beni. Olar kim baña ʿizzet (15) eylediler oruç ṭutup yürekler ṭaġladılar ki şād oldılar idi

174b

(1) varduġuma, melūl oldularıdı gitdügüme. İlāhī anları cümle (2) baġışla ḳamusın anlaruñ baña baġışla oları ben cennete (3) alup gidem, ḳamu anları yerine iledem. Buyura oruç ayına (4) ol Allāh baġışladum ḳamusın olġıl āgāh. Yüri var doslaruñ (5) maḥşerde bulġıl yanuñçā cennete bile iletgil. Gele maḥşer (6) yirine oruç ayı. Arayuban bula yoḫsulu bāyı şular kim (7) aña ḥürmet itdilerdi ki ʿizzet idüp oruç dutalardı. (8) Sevindiler idi hem geldügüme, yerindiler idi hem gitdü[güme]. (9) Alınlarında yazılmış olalar, görüben ḳamu ḫalḳ anı bileler (10) ki bir ḳavmidi bunlar indilerdi oruç dutdulardı feraḥ-nāk (11) oldılardı geldügine ki ġam-nāk oldılardı gitdügine. Bular (12) oruç ayınuñ dostlarıdur, bularuñ bil ki cennet yirleridür. (13) Oruç ayı çü dostların göre ḳamusın bunlaruñ bir yere (14) dere ki cennete süre gide buları ve hem niʿmete (15) ġarḳ ide oları daḫı diñle resūlullāh ne

175a [3448]

(1) didi? Oruç dutanlarıñ yeydi şularuñ kim (2) ʿibādet ola işi ivmez cennet olur sen aña inan. (3) Resūlullāh buyurdı çün bu söyünmez recā ile oruç (4) dutanlaruñ aġ ola yüzi. Gel imdi dut orucu ġāfil olma (5) Ḥaḳḳ'ıñ emrin ṣıyup cāhil olma. Getür ṣıdḳ ile İṣlām yolu olsa (6) İslām nūrı göñlüñ içre ṭola dün ü gün ḳıl namāzı vir zekātı (7) bulasın tā cehennemden necātı oruç ide imdi ʿizzet eyle oruç ṭutup (8) cānıñı nūrıla ṭoyla ki İslām şartınuñ ol da biridür. (9) İnanmayanlaruñ tamu yeridür. Çü dördün bildüñ İslām şar (10) ṭınuñ ḫoş bu kez beşincisi şerḥ idelüm uş (11) Eş-şartu'l ḫāmisi min şurūṭu'l-İslām (12) İşit beşinci şarṭın söyleyeyin biraz andan daḫı şerḥ eyleyeyin (13) ki ḥac itmek gibidür anı bilesin. Gücüñ yeter ise ḥacca gidesin. (14) Kişi müʾmin ola bula necātı namāzı ḳıluban vere zekātı oruç (15) ayına ḥürmet eyle gücün yiterse ṣoñra ḥaccıñ eyle

175b

[3448] Bu varaktan itibaren numaralar bir artarak devam etmektedir.

(1) Ḥaḳḳıñ emri bulardur böyle didi, müslimān olana böyle (2) buyurdı. Bulardan birini itmese kişi ḳabūl olmaz (3) anuñ hep cümle işi ki İslām çün dürüst olmaz bilsen (4) gerek. Ḳamusını işleyesin ki ol müʾmin olup ḳıl namāzı (5) zekātı vir oruç dut ḳıl niyāzı eger gücüñ yeterse ḥacca (6) varġıl günāhlarıñı yur hem anı bil gücüñ yetdügi oldur ki (7) bilesin. Nice ben direm anı ḳılasın kölügüñ ola ve ḫarçlıġıñ (8) ola varup gelince yeşilce yola nafaḳa da ola evinde irince cemā (9)tıña yine sen gelince bularuñ yise borçdur bilesin gerek. (10) Niyyet idip yola giresin girüben Ḥaḳḳ'ıñ emrine pes uya. (11) Ḳamu şarṭlarını yirine ḳoya, namāzın ḳıla ve terk itmeye hiç (12) ki göñlünden ḳorḳu hem kesmeye hiç deye kim ben Ḥaḳḳ'uñ yolınadur (13) durdu
oġul ḳız terk idüp hem yola girdüm ʿaceb ḥaccum (14) ḳabūl ola mı yā Rab ki dergāhıñda ola mı muḳarreb bu ḳul (15) ḥacca gide iy cān günāhların añuban ide giryān varıp

176a

(1) anda ticāret itmeye hem ki nesne alubanı ṣatmaya hem (2) döke gözyaşı ide niyāzı ki Ḥacerü'l-esvede hem süre (3) yüzi daḫı armaġan almaya kişi Ḥaḳḳ'ıñ ḳorḳusı ola (4) ancaḳ işi girü eve dönücek ide ki āh ile için ṭaşın (5) eride o teşvīşi çeke eve gelince gelüben ehl-i beyte (6) irince eger böyle ider ise bil o ḳul olur ḥaccı (7) anuñ merġūb maḳbūl. Hemān ḳurtulmuş olur bil (8) sen anı cehenneme yanmaya anuñ cānı ve illā şol kişi (9) kim Ḥaḳḳ'a uymaz ki farż olur daḫı Ḳaʿbe'ye varmaz (10) işid kim ol resūlullāh ne didi olaruñ nicesi (11) ḳaydını yidi didi kim bir kişi ḫoş müʾmin olsa (12) namāzı ḳıluban zekātı virse oruca irüben dutsa (13) o kişi anuñ bunlarla boşa çıḳmaz işi. Eger Ḥac borcı (14) oluban varmaz ise Ḥaḳḳ'ıñ buyurduġına uymaz ise (15) ya Naṣrānī gibi olsun dilerse yā Yahūdī gibi olsun

176b

(1) terk iderse Ḥaḳḳ'a uymaduġuñ nedāmeti māllaruñ illere gide (2) peşīmān olasın anda igen çoḳ ve illā saña anuñ (3) aṣṣısı yoḳ bugün bitir işiñ ḳoma yarına ki İslām (4) şartların getür yerine. Eger ḳulsañ Allāh'uñ ṭut (5) emrin bile gör ṣaġluġuñ şükrin ve ḳudretin ne ġarīr (6) siñ bu rızḳ içün iy nā-dān seni ʿuryān yaratmadı mı sübḥān (7) yüri var Ḥaḳḳ'a ṭurġırı ḳul ola gör ki iksiklik (8) senüñdür hem ögüd gör ḳuluñ

ḳaydını muḳadder itdi sultān (9) aña bir mertebe vermez mi sübḥān çün İslām şarṭlarını (10) bildiñ iy yār. Anuñ cümlesini ṭut ḳoma zinhār biri (11) sin itme iy Müslimān Ḥakk'ıñ emridürür cümlesi inan (12) eger terk eyleseñ pişmān olasın ṭamuda dirilüp bunda (13) olasın saña ben ne dedim anı ḳılasın budur sözüm (14) tamām oldı bilesin bu kitābı yazdum bād-kār olmaḳ içün (15) bir duʿā niyāz olmaḳ içün temmetü'l kitāb biʿavnillāh vahhāb. (16) Tārīḫ biñ yüz seksen bir Şevval ayınuñ on doḳuzuncı gününde

177a

(1) Dāsitān-ı ḳuş eşyā Ḥaḳ yaraddı işbu cihān (2) içinde cümle aña zikr ider kevn-i mekān içinde derāc (3) eydür yā ḥannān ördek yā mennān hem ḳāz eydür yā sübhān (4) āb-ı revān içinde şāhin eydür yā Allāh ṭurna (5) eydür illa'llāh leylek dir ḳul hüvellāh āḫir beyān içinde (6) ḳuzḳun eydür ey Ḥaḳ ḥālime sen bir baḳ balıḳçın (7) dir yā rezzāḳ ḳoma gümān içinde ḳarga eydür ey ʿazīz (8) işimiz eyle temīz bayḳuş eydür hū deriz anca (9) vīrān içinde hüdhüd eydür yā ṣabūr kerkenez eydür (10) yā şükūr ḳartal tesbīḥin oḳur yüce ṭaġlar (11) içinde ṭoy eydür gezerem dürlü ṭaġlar pazarım (12) rızḳa şükür iderim göñül içinde (13) ṭavşancıl dir uçarım deryā deñiz geçerim nice (14) ḳanlar içerim gezüp seyrān içinde ṭoġan eydür (15) ṭutdular tesbīḥim yañıltdılar hem giriftār itdiler

177b

(1) Beni ādem içinde ṭūtī eydür gülmedim ṣuçum nedir (2) bilmedim uçup cevlān ḳılmadım ben bu ḳafes içinde (3) ḳumrı eydür ey dost dirim cān u dilden şükür iderim (4) dāʾim Ḳurʾān oḳuram bāġ u bostān içinde (5) Ḳulyā oḳur ḳırlangıç sen ey ġāfil gözüñ aç (6) ne yatursın eliñ aç dön ġaflet içinde ḫoroz (7) eydür yā Ḫāliḳ ondan virgil azıḳlıḳ şol Muḥammed (8) doslıġına beklerim dün içinde tavuḳ Tañrısın bilür (9) Tañrıya şükür ḳılur ġāfiller yatur uyur döşek (10) yorġān içinde gügercin eydür yā hū lāilāhe illāhū (11) zikrim budur dāʾim hū leylen ve nehār içinde serçe (12) eydür virmişem Süleymān'a irmişem (13) yine sözüm dimişem ulu dīvān içinde (14)bülbül eydür şaḳıram Tañrı adın oḳuram yılda (15) üç ay öterem gül gülistān içinde hezār senā

178a

(1) neler söyler Tañrı şükür eyler yuvacıḳlar yaparlar yeşil (2) çimen içinde keklik eydür yā Settār senden ġayrı (3) kimim var yavrıcıḳlarım ṣaḳlar yeşil yapraḳ (4) içinde devlengeç eydür yā Ḥayy işimiz eyle ḳolay (5) senden umar yoḫsul bāy işbu mekān içinde (6) ṭāvus eydür yā Raḥmān yir gök ḥükme fermān maḥrūm (7) itme yā ġufrān biz cinān içinde (8) üveyük eydür yā Kerīm ükü (iki) aydır hū direm ḳudretiñ (9) çoḳdur senin işbu ḥayvān içinde bayḳuş (10) virānede aġlar tesbīḥin biline baġlar ḳıyāmet (11) işin añlar cigeri ḳān Yunus bildi (12) ḥālinden söyledi ḳuş dilinden söylicek (13) söz budur bu ʿāṣıḳlar içinde temmet

Vechi tehrīr ḥurūf budur ki işbu biñ yüz sekzen beşinci senede mah-ı şaʿbān ayınıñ ikinci gününde Molla ʿÖmer Oġlu Molla Muḥammed Efendi dünyāya geldi.

178b

Veçhi tehrīr ḥurūf oldur ki işbu biñ yüz sekzen doḳuz senede Rebiyyü'l Evveliñ onuncu gününde Molla ʿÖmer Oġlu Molla ʿAli dünyāya gelmişdi.

Şerīf Hoca'nuñ oġlu Molla Ḥalīl sekzen bir senede dünyāya geldi

Veçhi tehrīr ḥurūf budur

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. SÖZLÜK VE DİZİN

a : O, teklik üçüncü şahıs zamiri.

a.+ na 033a/2220,033a/2242, 112b/5100

a.+ ña 064b/3512

a.+nı 002a/27,009a/330,015b/586, 021b/1065,105b/4876

a.+ nda 001b/17,005b/188, 005b/198, 008a/305, 015a/556, 015a/559, 015a/564, 022a/1080, 023a/1163, 24b/1217, 027a/1304, 027a/1305, 027a/1314, 027a/1400, 027a/1488, 030a/1870, 030a/1878, 030b/1947, 031a/1968, 033a/2085, 033a/2143, 033a/2212, 033a/2217, 033a/2218, 033a/2241, 033a/2442, 034b/2533, 035a/2550, 035b/2558, 036a/2583, 036b/2603, 037a/2619, 037a/2621, 039a/2685, 040b/2727, 041a/2741, 043a/2812, 044b/2852, 045a/2870, 045a/2882, 047a/2950, 047b/2954, 047b/2961, 048a/2973, 048b/2988, 048b/2989, 048b/2990, 049a/3001, 049a/3004, 049a/3015, 050a/3036, 050a/3037, 050b/3051, 050b/3054, 050b/3055, 050b/3058, 050b/3059, 052a/3103, 052b/3117, 053b/3152, 053b/3160, 054a/3169, 057a/3280, 057b/3281, 057b/3283, 057b/3289, 058a/3306, 060b/3382, 060b/3383, 061a/3396, 061a/3397, 062a/3425, 063b/3488, 064a/3497, 064a/3499, 064a/3502, 065b/3553, 066a/3554, 067b/3607, 068a/3634, 069b/3682, 069b/3683, 071a/3705, 071b/3724, 071b/3725, 071b/3727, 071b/3731, 072a/3743, 072a/3751, 073b/3794, 074a/3806, 080b/4028, 080b/4040, 081b/4060, 081b/4062, 084a/4152, 085b/4205, 086b/4229, 087b/4267, 087b/4268, 088a/4282, 089b/4339, 090a/4351, 090b/4362, 091a/4385, 091a/4387, 093b/4470, 096a/4556, 096a/4560, 096b/4571, 097b/4600, 099b/4674, 102b/4766, 105a/4853, 106a/4880, 108b/4961, 109b/4999, 110a/5014, 111a/5047, 113b/5136, 114a/5148, 114b/5167, 118a/5274, 119a/5320, 123a/5453, 125a/5505, 126a/5540, 134a/5846, 134b/5856, 135b/5894, 137b/5960, 138b/5994, 140b/6069, 141b/6100, 142b/6121,

148b/6310, 149b/6334, 149b/6338, 149b/6346, 151b/6396, 151b/6399, 155b/6517, 156b/6550, 158b/6607, 159a/6626, 159b/6637, 160a/6648, 160a/6653, 160b/6671, 161a/6677, 161a/6681, 161a/6689, 161b/6696, 161b/6699, 161b/6705, 162a/6717, 162b/6721, 162b/6723, 162b/6732, 163b/6757, 163b/6759, 163b/6760, 163b/6765, 164a/6778, 164a/6779, 165a/6809, 165b/6811, 170b/6, 171b/3, 172a/9, 172b/5, 173a/7, 173b/8, 173b/10, 176a/1, 176a/2

a.+ nda 016a/821, 021b/1070, 027a/1313, 027a/1491, 028b/1567, 030a/1929, 033a/2096, 033a/2317, 035b/2560, 036b/2600, 038a/2645, 040a/2707, 040a/2709, 040a/2710, 046b/2924, 049a/2999, 049a/3008, 065a/3533, 077a/3905, 077b/3936, 080b/4029, 086b/4234, 087b/4260, 089a/4312, 089b/4341, 091a/4380, 122a/5418, 135b/5895, 171a/3

a.+ ndağı 012a/417,161b/6699

a.+ ndadur 084a/4145

a.+ ndaki 173a/2

a.+ ndan 001b/7, 002b/52, 004a/110, 004b/126, 004b/127, 005b/164, 007b/276, 008a/292, 013b/465, 015b/588, 027a/1470, 030a/1877, 030a/1916, 033a/2149, 033a/2152, 033a/2204, 033a/2305, 033a/2313, 033a/2452, 035b/2564, 036b/2605, 038b/2659, 043b/2827, 044a/2841, 044b/2863, 045a/2866, 046b/2932, 047b/2951, 047b/2955, 048a/2972, 049a/3008, 050b/3052, 050b/3057, 052a/3112, 055a/3204, 055a/3208, 058a/3307, 061b/3410, 062b/3442, 062b/3444, 062b/3453, 069a/3664, 076a/3884, 076a/3887, 076b/3901, 079a/3986, 079a/3988, 080a/4012, 083b/4129, 084a/4148, 084a/4151, 087b/4265, 093b/4465, 093b/4466, 094b/4510, 095a/4514, 095b/4547, 096b/4575, 098b/4628, 100a/4686, 102b/4779, 102b/4780, 105a/4847, 107a/4914, 110b/5033, 113b/5129, 115b/5196, 116a/5220, 116b/5228, 120a/5352, 121a/5378, 122a/5412, 124a/5471, 134a/5844, 134a/5849, 140a/6040, 151a/6381, 154b/6485, 154b/6489, 155a/6504, 156a/6527, 159a/6618, 160a/6646, 160a/6649, 160a/6651, 160a/6656, 160b/6664, 161a/6684, 163b/6751, 164b/6786, 165a/6799, 165a/6802, 165a/6807, 165b/6819, 168b/4, 169a/4,

169a/5, 170a/1, 170a/3, 170a/6, 170a/7, 173a/4, 173a/6, 173a/8, 173a/12, 174a/11, 174a/13, 175a/6994,

a.+ ndandur 003b/98, 113b/5126

a.+ ndan durur 045a/2879, 055a/3201

a.+ nı 003a/68, 019b/973, 019b/975, 019b/976, 024b/1203, 026a/1259, 026b/1293, 027a/1418, 027a/1443, 027a/1464, 027a/1467, 030a/1789, 030a/1790, 030a/1899, 030a/1900, 030a/1901, 30a/1904, 030a/1916, 030b/1956, 030b/1957, 032b/2022, 033a/2192, 033a/2211, 033a/2471, 034a/2521, 035a/2551, 035a/2556, 035b/2558, 035b/2559, 035b/2571, 036b/2593, 037b/2638, 040b/2729, 040b/2732, 041a/2750, 042a/2779, 044b/2858, 044b/2861, 045a/2870, 045a/2873, 045b/2888, 045b/2893, 047b/2961, 048a/2974, 048a/2975, 048b/2992, 051a/3069, 052b/3116, 052b/3120, 052b/3129, 053a/3131, 053b/3160, 054a/3164, 054a/3167, 054a/3171, 054b/3184, 054b/3189, 054b/3191, 054b/3193, 055b/3218, 056b/3252, 056b/3253, 056b/3254, 056b/3263, 057a/3264, 057a/3265, 057b/3292, 058a/3311, 058b/3322, 058b/3323, 058b/3325, 063a/3471, 063b/3479, 064b/3509, 064b/3510, 065b/3553, 068a/3626, 069a/3664, 069a/3668, 069b/3674, 073b/3792, 074a/3808, 074b/3824, 075b/3867, 076a/3877, 076a/3883, 077b/3923, 079a/3974, 079a/3979, 079a/3985, 079b/3991, 081a/4046, 081b/4070, 082a/4075, 082a/4082, 083b/4134, 084a/4142, 085a/4174, 086a/4215, 087b/4271, 089a/4311, 091a/4390, 092a/4419, 093b/4468, 094b/4509, 096a/4550, 096a/4559, 096b/4570, 097b/4595, 097b/4600, 098b/4643, 099a/4645, 100b/4709, 105a/4848, 105b/4871, 106a/4882, 106b/4905, 107a/4919, 107b/4930, 107b/4932, 109a/4988, 109b/5003, 110a/5015, 110b/5035, 111a/5041, 112a/5073, 114a/5150, 114a/5151, 114a/5152, 115b/5203, 116a/5205, 116b/5230, 116b/5238, 117a/5253, 117b/5256, 118a/5273, 118a/5276, 118b/5298, 119b/5336, 119b/5338, 121b/5390, 121b/5396, 121b/5397, 121b/5398, 122a/5410, 122b/5428, 122b/5436, 123b/5457, 123b/5460, 124a/5475, 124a/5476, 125a/5509, 129a/5652, 131b/5727, 132a/5735,

132a/5746, 132b/5757, 134a/5843, 045a/2871, 048a/2974, 053b/3156, 134b/5858, 134b/5864, 135a/5875, 054a/3179, 058b/3324, 061b/3422, 135a/5877, 136a/5908, 136b/5934, 065a/3537, 065b/3539, 112a/5088, 138a/5977, 138a/5984, 138b/5990, 160a/6649, 162a/6720, 170b/11, 138b/5997, 139a/6016, 139b/6023, 050a/3040, 048b/2990, 044b/2860, 139b/6026, 139b/6029, 139b/6031, 004b/126, 004b/127, 004b/130, 141b/6098, 142a/6106, 143b/6160, 005b/177, 005b/184, 008a/294, 008b/307, 143b/6167, 144b/6193, 145a/6207, 014a/484, 015a/525, 015a/527, 015a/537, 145a/6209, 146a/6241, 146b/6256, 015a/555, 016a/789, 016b/846, 018a/908, 147b/6286, 152a/6411, 152a/6412, 026a/1258, 027a/1369, 033a/2277, 152a/6418, 153a/6444, 153b/6454, 033a/2479, 033a/2480, 037a/2614, 153b/6458, 153b/6461, 153b/6463, 038a/2652, 043a/2806, 043b/2825, 153b/6465, 154a/6470, 154a/6481, 045a/2872, 045a/2874, 045b/2893, 154b/6490, 155a/6508, 155b/6512, 046a/2913, 047a/2946, 048b/2985, 155b/6517, 156b/6544, 157b/6586, 049b/3019, 049b/3022, 049b/3030, 158b/6607, 159a/6621, 159b/6635, 050b/3063, 051b/3088, 052b/3122, 159b/6638, 159b/6641, 160b/6661, 053b/3149, 054a/3178, 056a/3231, 160b/6667, 161a/6683, 161a/6690, 057a/3279, 058a/3304, 058a/3312, 162a/6706, 162a/6709, 163b/6758, 058b/3319, 058b/3326, 058b/3331, 164a/6779, 164b/6791, 165a/6796, 065b/3540, 066b/3582, 066b/3588, 165a/6805, 165a/6807, 165b/6816, 069a/3658, 069a/3667, 069b/3671, 168a/6874, 168a/6883, 168a/6884, 078a/3955, 080a/4008, 083a/4115, 168b/6885, 168b/6, 168b/11, 169a/3, 091b/4398, 091b/4399, 093a/4447, 169b/10, 170a/14, 171a/14, 171b/1, 094a/4487, 095b/4542, 095b/4545, 171b/8, 171b/15, 172b/3, 172b/10, 096a/4555, 096a/4564, 096b/4567, 173a/1, 173a/9, 173b/2, 173b/4, 174a/2, 096b/4569, 096b/4578, 097a/4583, 174a/6, 174a/14, 174b/9, 175a/6994, 098b/4640, 099a/4661, 099b/4675, 175b/6, 175b/7, 176a/7, 029a/1576, 100b/4696, 101a/4726, 106b/4905, 030a/1628, 033a/2202, 040a/2712, 112a/5086, 114b/5158, 116a/5206,

119b/5326, 119b/5330, 119b/5335, 121b/5398, 123a/5438, 124a/5473, 125a/5510, 126a/5541, 126a/5543, 126a/5548, 131b/5723, 135a/5873, 136b/5936, 137b/5969,1 37b/5970, 138b/5998, 142b/6121, 143b/6165, 149a/6325, 151a/6385, 151b/6401, 151b/6405, 152a/6416, 154a/6471, 155b/6523, 156a/6532, 156b/6553, 157a/6564, 158b/6606, 162b/6725, 176a/13, 015a/523, 016b/838, 033a/2219, 036a/2577, 037b/2632, 044b/2863, 048a/2968, 052b/3118, 053b/3163, 054a/3167, 054b/3188, 083a/4116, 086b/4229, 100b/4710, 102b/4775, 121b/5394, 122b/5423, 126a/5549, 168a/6879

a.+ nıñ 005b/180, 030a/1797, 033a/2100, 033a/2179, 033a/2464, 171a/5, 027a/1373, 030a/1748, 033a/2282, 033a/2381, 033a/2473, 145a/6200

a.+ nıñdur 033a/2156

a.+nu 071a/3718

a.+ nuñ 003a/65, 003a/68, 003b/95, 004a/110, 004a/119, 005a/151, 006b/245, 006b/246, 010b/372, 010b/376, 015a/536, 015a/556, 016b/842, 021a/1040, 021b/1068, 022a/1079, 022a/1092, 022b/1099, 23a/1162, 025b/1244, 025b/1251, 026a/1260, 027a/1368, 027a/1409, 027a/1448, 030a/1622, 030b/1953, 031b/1989, 031b/1993, 032a/1997, 032a/2000, 032a/2002, 033a/2193, 033a/2260, 033a/2297, 033a/2326, 033a/2398, 033b/2497, 033b/2498, 033b/2502, 033b/2504, 034a/2523, 034b/2527, 034b/2534, 034b/2538, 035a/2541, 035a/2545, 035a/2548, 035b/2570, 036b/2592, 037b/2639, 039a/2673, 040a/2720, 040b/2734, 041a/2746, 042b/2789, 042b/2796, 042b/2799, 043a/2808, 043b/2819, 043b/2823, 043b/2824, 043b/2829, 044a/2833, 044a/2834, 045a/2876, 045a/2881, 045b/2892, 046a/2902, 046a/2911, 046b/2920, 046b/2932, 047a/2948, 048b/2984, 048b/2997, 049a/3006, 049b/3023, 050a/3041, 050b/3050, 051b/3092, 051b/3093, 051b/3098, 053a/3140, 053a/3142, 053b/3161, 054b/3187, 055a/3209, 055b/3215, 055b/3216, 056a/3230, 056b/3262, 057a/3270, 057a/3273, 057a/3274, 057b/3290, 058a/3298, 059b/3349, 059b/3359, 060a/3370, 061a/3398, 061b/3424, 062a/3426, 063b/3478,

065a/3523, 065b/3540, 065b/3551, 110b/5030, 110b/5032, 111b/5067,
066a/3566, 066b/3580, 066b/3585, 112b/5106, 113a/5108, 113b/5137,
067b/3611, 068a/3624, 069a/3668, 114a/5153, 117a/5245, 117b/5266,
069b/3675, 071b/3726, 071b/3730, 118a/5281, 118a/5282, 118b/5297,
071b/3737, 074b/3834, 075a/3839, 119b/5337, 120a/5343, 121b/5391,
076a/3871, 078b/3961, 079a/3973, 121b/5402, 122a/5413, 122b/5422,
079a/3975, 079a/3978, 079b/3999, 122b/5425, 122b/5427, 122b/5428,
079b/4000, 080a/4013, 080a/4014, 122b/5432, 122b/5435, 123a/5442,
080a/4015, 081b/4067, 082a/4080, 123b/5467, 124a/5474, 124a/5481,
082a/4086, 082a/4087, 082b/4097, 124a/5486, 124a/5487, 124b/5499,
082b/4106, 084a/4141, 084a/4143, 124b/5496, 124b/5497, 124b/5498,
084a/4144, 084a/4156, 084b/4158, 124b/5502, 126a/5544, 126b/5561,
084b/4159, 084b/4167, 084b/4172, 129b/5667, 131a/5712, 131b/5726,
085a/4181, 085b/4196, 086a/4216, 132b/5754, 133b/5786, 134a/5841,
088b/4294, 088b/4297, 089a/4312, 134a/5842, 134b/5872, 135a/5880,
089b/4342, 090a/4360, 092a/4421, 136a/5907, 137a/5948, 137b/5954,
093b/4466, 094a/4481, 094a/4486, 139b/6038, 140b/6060, 142a/6111,
094a/4493, 094b/4501, 095a/4513, 142a/6116, 147b/6285, 150b/6376,
096a/4558, 096b/4568, 097a/4584, 151b/6393, 151b/6399, 152a/6415,
097b/4594, 097b/4599, 097b/4600, 152a/6419, 152b/6432, 155b/6520,
098a/4617, 098a/4618, 098a/4625, 153a/6441, 155a/6506, 55a/6511,
098b/4642, 099b/4662, 099b/4667, 155b/6513, 157b/6576, 158a/6588,
099b/4669, 100b/4701, 100b/4705, 158a/6597, 158a/6598, 159a/6625,
100b/4710, 101a/4719, 102b/4776, 159b/6631, 159b/6641, 164b/6782,
105b/4870, 105b/4871, 105b/4872, 164b/6795, 165a/6798, 166b/6846,
106a/4882, 106b/4904, 107b/4925, 167b/6864, 168a/6874, 168b/11, 170b/1,
108b/4961, 109a/4978, 109b/4994, 171a/1, 171a/3, 171a/12, 171b/12,
110a/5007, 110a/5008, 110a/5013, 173a/14, 173b/7, 173b/7, 173b/8, 174a/7,
110a/5017, 110a/5019, 110b/5025, 175b/3, 176a/7, 176a/13, 176a/2, 176a/10,

a.+ nuñbile 046a/2915

a.+ nuñçün 126a/5550, 072a/3739, 081b/4060, 093a/4454, 106a/4886, 122a/5411, 124a/5481

a.+nuñçündür 112b/5102, 122a/5411, 050a/3038

a.+ nuñdur 074a/3807

a.+ nuñıla 046b/2920, 067a/3604, 110b/5031, 121b/5396

a.+ nuñile 133b/5783

a.+ nuñla 045b/2889, 058b/3324, 084a/4141, 108b/4966, 115a/5182, 132a/5745, 133b/5783, 153a/6438, 166b/6840, 167b/6858

a.+ nūñ 055a/3206

a.+ ña 001b/4, 002a/40, 003a/71, 003a/72, 003b/90, 003b/95, 005a/136, 005b/173, 006b/246, 007a/268, 007b/286, 009a/334, 013b/474, 016a/752, 016a/753, 016b/825, 016b/830, 016b/838, 016b/842, 016b/854, 016b/864, 021b/1066, 021b/1067, 21b/1071, 021b/1075, 024b/1205, 025b/1250, 027a/1378, 027a/1436, 027a/1464, 027a/1465, 028b/1561, 029b/1614, 030a/1812, 030a/1824, 30a/1880, 033a/2090, 033a/2296, 033a/2354, 033a/2397, 033a/2412, 033a/2463, 033b/2496, 033b/2499, 034a/2512, 034a/2524, 034b/2531, 035a/2545, 035a/2546, 035b/2558, 035b/2563, 036a/2582, 036a/2586, 037a/2617, 037b/2626, 037b/2630, 038a/2640, 038a/2641, 038b/2664, 039b/2694, 041a/2739, 042b/2796, 043b/2824, 045a/2875, 045b/2883, 046a/2905, 046a/2910, 046b/2917, 046b/2921, 046b/2924, 046b/2929, 047b/2954, 048a/2968, 049b/3031, 050b/3049, 050b/3054, 050b/3056, 051a/3066, 052b/3116, 053a/3142, 053b/3148, 053b/3157, 054a/3169, 054a/3170, 054a/3173, 054b/3181, 054b/3182, 055a/3209, 055a/3211, 056b/3248, 056b/3251, 057a/3267, 057b/3289, 058a/3301, 058a/3302, 058a/3303, 058b/3320, 059b/3349, 059b/3354, 062b/3449, 063a/3468, 063b/3488, 065a/3534, 065b/3538, 065b/3542, 066b/3574, 066b/3586, 067b/3612, 068b/3642, 069a/3665, 069b/3678, 069b/3683, 074a/3812, 076a/3875, 076a/3884, 077b/3938, 078b/3960, 078b/3970, 079a/3974, 079a/3980, 079b/4003, 080a/4009, 080b/4035, 080b/4041, 082a/4076, 083a/4109, 084b/4171, 085b/4202, 086b/4227, 086b/4232, 087b/4268, 088a/4291, 089a/4325,

089b/4340, 089b/4341, 091b/4406, 092a/4423, 093a/4446, 093a/4449, 094a/4488, 094a/4489, 094a/4491, 094b/4498, 094b/4507, 094b/4511, 095a/4522, 095a/4526, 095b/4544, 095b/4546, 096a/4549, 096a/4551, 096b/4566, 096b/4580, 097a/4587, 098a/4625, 098b/4631, 098b/4638, 099b/4668, 100a/4684, 100a/4685, 101a/4725, 101b/4735, 102a/4751, 103b/4809, 104a/4815, 104a/4822, 104a/4827, 104b/4838, 104b/4845, 105a/4857, 105b/4869, 107b/4927, 108b/4966, 109a/4986, 109b/4991, 109b/4995, 109b/5004, 111b/5064, 112a/5077, 113b/5124, 113b/5129, 114a/5145, 114a/5152, 114b/5163, 115a/5180, 116b/5237, 117a/5250, 118b/5303, 118b/5305, 119a/5319, 119b/5333, 120a/5344, 120b/5363, 121a/5389, 121b/5401, 122a/5406, 123a/5442, 123a/5445, 123a/5452, 124b/5491, 124b/5502, 127a/5574, 127b/5593, 128b/5631, 129a/5645, 131b/5725, 132b/5759, 133b/5782, 134a/5844, 134b/5870, 135a/5878, 135a/5882, 135a/5883, 136b/5932, 137b/5961, 138a/5983, 139a/6017, 140a/6054, 140a/6055, 144b/6193, 145a/6201, 145a/6208, 146b/6255, 151b/6394, 156a/6533, 157b/6585, 158a/6591, 159a/6630, 159b/6644, 162a/6708, 162a/6711, 162a/6718, 164b/6791, 170b/1, 170b/10, 174b/7, 175a/1, 176a/9, 177a/2, 004b/120, 009a/324, 021b/1069, 022a/1076, 026b/1291, 027a/1343, 029a/1578, 029a/1584, 030a/1898, 031a/1961, 038a/2646, 040a/2721, 043a/2805, 046a/2909, 050a/3036, 050a/3044, 050b/3048, 050b/3053, 050b/3057, 051b/3089, 054a/3177, 055b/3216, 056b/3263, 058a/3307, 059a/3335, 062a/3434, 067b/3608, 067b/3617, 089b/4334, 091a/4389, 096b/4579, 102a/4751, 109a/4985, 112b/5096, 113b/5126, 126a/5540, 126a/5542, 133b/5837, 145a/6202, 150b/6362, 155a/6497

a.+ ñadur 130b/5695

āb (F.i.): Su.

ā. 042b/2788, 092b/4444, 103a/4795

a.+ ın 097b/4609

ā.- ı kevser 080a/4024

ā.- ı revān 177a/4

ā.- ı ḥayatı 124a/5483

ʿaba (A.i.) : Yünden dokunmuş, çok

sağlam, eskiden daha ziyâde küçük esnafın ve fakir kimselerin giydikleri potur, hırka, cepken, palto, terlik vb. şeyler yapılan, çoğunlukla deve tüyü renginde bir çeşit kaba kumaş, kaba çuha.

ʿa. 033a/2155, 033a/2264, 034a/2509,027a/1360

ʿa.+ lar 023a/1123

a.+ yı 087a/4245

aba : Anneanne.

a.+ sıdur 033a/2177

ʿabacık : Küçük aba.

ʿa. 033a/2153

ābad (Far.s.): Şenlenmek, bayındır, mâmur duruma gelmek.

a. eylegil 072a/3746

abdest (F.i.) : Namaz kılmak, Kur'ân-ı Kerim okumak gibi ibâdetleri yerine getirebilmek için dînin şart koştuğu şekilde niyet ederek el, ağız, burun, yüz, kol ve ayakları yıkamak; baş, kulaklar ve boynun iki yanını meshetmek sûretiyle temizlenme ve bu şekilde yapılan temizlik.

a. 027a/1306, 038b/2659, 045b/2884, 045b/2885, 096a/4561, 033a/2318,

a. alur 169a/10

ʿabdest: Bk. abdest.

ʿa. 044a/2847

ʿAbdullāh ibn-i Mesʿud: İslam'ı il kabul edenlerden ve aşere-i mübeşşereden biri, Kûfe tefsir ve fıkıh mekteplerinin kurucusu.

ʿA. 031b/1982, 032a/2000, 121b/5398

ʿA.+ durur 098a/4620

ʿabes (A.s.): Boş, anlamsız, saçma (şey). Akla, sağduyuya ve gerçeğe aykırı olan, yersiz (şey).

ʿa.+ dür 162b/6727, 173b/6

ʿābid (Ar.) : İbâdet eden, kulluk eden kimse.

ʿā. 055a/3207, 055b/3215, 056a/3244, 094a/4485, 122a/5418

ʿā.+ e 055a/3211

ʿā.+ ler 032a/2007

ʿābidīn : İbâdet edenler, kulluk eden kimseler.

ʿā. 162b/6735, 163a/6737

ʿacāyip (A.s.) : Garip, tuhaf, alışılanın dışında, değişik.

ʿa. 034b/2527

ʿaccilū (Ar.f.): Acele ediniz.

ʿa. 046b/2926

ʿaceb (A.s.) : Şüphe, tereddüt, hayret ifâde

eden soru zarfı, acaba.

ʿa. 005b/164, 008a/291, 020b/1028, 020b/1029, 020b/1030, 022a/1076, 022b/1103, 027a/1367, 027a/1377, 027a/1473, 033a/2046, 033a/2442, 033a/2480, 033a/2484, 039a/2675, 039b/2703, 040a/2721, 054b/3186, 056a/3239, 065b/3541, 073b/3786, 73b/3789, 074a/3805, 074a/3812, 076b/3903, 079b/3997, 83b/4131, 087a/4248, 94a/4480, 096b/4576, 119a/5311, 123b/5457, 137b/5969, 53b/6458, 159a/6618, 159a/6623, 059a/3340, 68b/3642, 119a/5311, 166a/6827, 166a/6829, 175b/7002,

ʿa.+ dür 158b/6610

ʿa.+ sin 091b/4405

ʿacebe (Ar.zf.): Şüphe, tereddüt, hayret ifâde eden soru zarfı, acaba.

ʿa. 136b/5936

ʿacebleş -: Şüphe, tereddüt, hayret ifâde eden soru zarfı, acaba gibi duyguları birlikte yaşama hali.

ʿa.- ür 020a/1018

ʿAcem (Ar.i.): Arap ırkından olmayanlara Araplar'ın verdiği isim.

ʿA. 149a/6325, 149b/6332, 149b/6337

acı: İnsanda üzücü bir etki bırakan, dokunaklı, hüzünlü.

a. 018a/907, 021a/1054, 030a/1921, 030a/1932, 049a/2999, 081a/4055, 092b/4430, 099a/4656, 109b/4992, 132a/5733, 145a/6211

a.+ dur 040a/2713

a.+ larından 164b/6786

a.+ sı 034b/2538, 040a/2714, 163b/6753

a.+ sın 033a/2224, 033a/2226

a.+ sına 006a/226

a.+ sından 006a/229,085b/4201

a.+ sını 005b/199, 061a/3397

acı - : Ağrılı olmak, ağrımak, sızlamak, boşuna gitmiş sayarak üzülmek, esef etmek.

a.- dı 135b/5895, 160b/6661

a.- r 033a/2134

a.- ram 030a/1745

a.- yup 160b/6662

ʿācı: Tadı ağızda yakıcı bir etki bırakan, dille alınan duygulardan tatlının karşıtı olan.

ʿā. 042b/2782

acıd - : Canını yakmak, ağrı ve sızı vermek, ağrıtmak.

a.- ma 033a/2367

a.- uban 013a/456

acıḳ - : Açlık duymak, yemek yeme ihtiyâcı hissetmek.

a.- a 040a/2710

a.- dıḳça 124b/5492

a.- duñsa 113b/5139

ʿācık: Acı, keder, ıztırap.

ʿā. olur 100a/4688

ʿacible -: Şüphe, tereddüt, hayret ifâde etmek.

ʿa.- ye 030a/1912

ʿāciz (Ar.): Gücü yetmeme durumu, güçsüzlük, âcizlik.

ʿā. 014b/509, 020b/1034, 030a/1888, 033a/2052, 036a/2576, 040a/2716, 054a/3171, 054a/3172, 063a/3460, 065b/3550, 081a/4047, 082b/4100, 083a/4112, 096b/4569, 100a/4684, 103a/4782, 109a/4985, 109b/4991, 109b/4995, 116a/5217, 117a/5247, 121b/5400, 126b/5562

ʿā.+ i 038a/2654

ʿā. olalarıdı 037a/2614

ʿā. olup 036a/2590

ʿacz (A.i.) : Gücü yetmeme durumu, güçsüzlük, âcizlik.

ʿa. 075a/3852

ʿA.+ i 103a/4781

ʿa. itme 072b/3756

aç- : Kapalı, örtülü, kilitli veya bağlı durumdan çıkarmak.

a. 002a/27, 002b/57, 012b/437, 030a/1621, 030a/1820, 030a/1826, 033a/2314, 033b/2491, 034b/2535, 045b/2889, 051b/3094, 057b/3292, 076a/3879, 082a/4079, 086a/4212, 093a/4452, 105a/4849, 135b/5895, 143b/6158, 166a/6832, 177b/7030, 014a/479, 023a/1123, 024a/1201, 027a/1355, 030a/1943, 033a/2166, 075a/3847, 080b/4037, 095a/4513, 108a/4945, 016a/816

a. - a 012a/428

a.- agöre 039a/2674

a.- alar 009a/324, 038a/2648, 046b/2925, 071a/3712,070a/3699

a.- alum 033b/2497, 065a/3523

a.- am 032b/2024, 033a/2276

a. - amazum 033a/2466

a.- an 033a/2142

a.- ar 008a/294, 030a/1905, 031a/1969, 033a/2312

a.- arın 077b/3931

a.- asın 003a/71

a.- asız 154a/6478

a.- ġıl 051b/3086, 073a/3774

a.- dı 007a/261, 102b/4767, 110b/5025, 119a/5312, 150a/6351,

158b/6603, 163a/6745, 103b/4805, 110b/5028, 146b/6252

a.- dılar 033a/2405, 148b/6312

a.- dım 016a/708

a.- dum 077b/3937, 098b/4642

a.- duñ 019b/979

a.- ıp 095b/4537

a.- ıvire 133b/5796

a.- ma 071b/3733

a.- madı 141a/6075

a.- mayalum 016a/703

a.- mayıncaḳ 059a/3341

a.- mazam 140b/6072

a.- sa 005b/186

a.- sañ 140b/6071

a.- uban 165a/6801

a.- uñ 014b/500, 038a/2647, 041a/2738

a.- up 009a/332, 016a/800, 018a/920, 023b/1172, 024a/1187, 026b/1287, 036b/2594, 039a/2681, 047a/2937, 125b/5531, 132b/5763

a.- uḳ 005b/207

aç : Tok olmayan.

a. 139a/6005

açıcı : Açmak işini yapan, açan.

a.+ dur 064b/3514

açıḳ : Kapalı, örtülü, bağlı, katlı veya kilitli durumda olmayan, açılmış.

a. 014a/479, 022b/1113

a.+ lar 013b/470

açıl - : Kapalı, örtülü, kilitli, bağlı, toplu veya katlı durumdan çıkarılmak, açık hâle getirilmek.

a.- a 014b/505, 016a/688, 016a/702, 125b/5523, 171a/3, 088b/4294

a.- mış 010b/369, 127b/5600

a.- ur 103a/4795

a.- urdı 016b/850, 016b/855

a.- urıdı 016b/864

açlıḳ: : Aç olma, acıkma durumu.

a. 040a/2709

a.+ a 044a/2839

a.+ dan 033a/2167

A.+ dan 097b/4594

açuḳ : Örtülü olmama, dışarıda evsiz kalma durumu.

a. 014a/478, 063b/3485, 107a/4924, 128a/5611, 033a/2279

ad : İsim.

a. 021b/1067, 027a/1392, 030a/1664, 046a/2900, 050a/3044, 090a/4358

a.+ a 027a/1456

a.+ dur 027a/1453

a.+ ı 006a/244, 016a/647, 016a/787, 021b/1064, 021b/1065, 021b/1068, 021b/1071, 027a/1455,

052b/3121, 110a/5014, 119b/5338, 129b/5661, 134a/5841, 138a/5981, 138b/5988, 153b/6454, 156a/6530, 157a/6567, 159a/6626, 160a/6654,023a/1161, 050a/3038, 110a/5009, 113b/5135, 114b/5163, 122b/5422, 152b/6432

a.+ ıdır 016a/647

a.+ ıdur 021b/1073, 134a/5840, 136a/5920

a.+ ım 030a/1664

a.+ ımı 007a/273, 030a/1662, 030a/1665, 094a/4487

a.+ ımuz 027a/1360

a.+ ın 001b/2, 016a/624, 016a/670, 078b/3972, 177b/14

a.+ ına 105a/4848, 110a/5007

a.+ ınadur 134a/5840

a.+ ını 003a/68, 016a/614, 016a/622, 023a/1163, 025b/1237, 094a/4486, 114a/5147, 134a/5854

a.+ ıyla 016a/686, 027a/1452

a.+ ların 030a/1666, 022a/1077

a.+ larına 030a/1665

a.+ larını 021b/1064, 027a/1426, 031b/1979

a.+ um 027a/1452, 030a/1668, 030a/1672, 078b/3972

a.+ uñ 094a/4485, 033a/2305

a.+ uña 098a/4627

ʿad (A.i.) :Sayı, aded.

ʿa. 072a/3739

adam : Kişi, kimse, şahıs.

a. 025b/1246, 076b/3897, 027a/1458

a.+ ı 138a/5979

adamlıḳ : Önemli günlerde, misâfir veya resmî kimseler karşısında kullanılmak yâhut giyilmek üzere ayrılmış, îtinâlı ve seçme (giyecek, eşyâ).

a. 018b/929

ʿadāvet (A.i.) : Düşmanlık, hasımlık, husumet.

ʿa. 082a/4073, 082a/4080, 082a/4081, 082a/4087

ʿadd (Ar.i.) : Sayı, aded.

ʿa.+ e 120b/5364, 079a/3990, 084b/4169, 115a/5183

ʿa.+ i 105b/4861, 133b/5781

ʿaded (A.i.) : Sayı.

ʿa. 086b/4232, 120b/5358, 132a/5743

ʿadem (A.i.) : Hiçlik, yokluk.

ʿa.+ de 072a/3741

Ādem (Ar.) : İlk yaratılan insan ve ilk peygamber.

Ā. 007a/269, 007a/271, 007a/274, 008b/307, 027a/1403, 037a/2613, 052a/3114, 052b/3129, 054a/3165, 069a/3663, 119a/5319, 127a/5584, 143b/6154, 168a/6878,

Ā.+ den 081b/4068

Ā.+ dür 054a/3175

Ā.+ dürür 095a/4520

Ā.+ e 003a/77, 054b/3183, 107b/4938

Ā.+ i 030a/1791, 054a/3173

Ā.+ üñ 020b/1030

ādem (Ar.i.): İnsan, beşer.

ā. 023a/1135, 076b/3902, 177b/1

ā. +e 083b/4137

ʿādet (Ar.) : Sayı bildiren işâret, rakam.

ʿā. 042a/2766, 054b/3192, 067b/3615, 067b/3620, 078a/3950, 082a/4074, 082a/4076, 089a/4311

ʿā.+ i 033a/2297, 088a/4290

ʿā.+ idür 122b/5427

ʿā.+ ünden 116b/5224

ʿā.+ üñ 094a/4479

ʿādet (Ar.i.) : Alışkanlık, huy, tabiat.

ʿā. 016a/824

ʿādillik : Âdil olma durumu, Haktan, adâletten ayrılmayan, adâletli.

ʿā. 033a/2078

ʿadl (A.i): Adâlet, hakkāniyet, doğruluk, tarafsızlık.

ʿa. 031b/1990

ʿa.+ i 016a/795, 029a/1595

ʿa.+ ime 015a/548

ʿa.+ ini 015a/521, 016a/791

ʿadn (A.i.): Cennet.

ʿa. 048b/2988

ʿa.+ e 043a/2807

ʿadū (Ar.i.): Düşman.

ʿa.+ ların 016a/793

adum : Bir ayağın kaldırılıp az ileride yere basılmasından ibâret olan yürüme hareketi, hatve, kadem.

a.+ ın 003a/77

āfat (A.i.): Âfetler, musîbetler, belâlar

a. 061a/3409

āfet (Ar.) : Önlenmesi elde olmayan büyük felâket, belâ, musîbet, bâdire.

ā.+ i 075a/3837

ā.+ inden 016a/787

āfitāb (Far.): Güzel yüz; güzel yüzlü sevgili, dilber.

ā. 093a/4458, 098b/4635

ā.+ ı 155a/6500

ʿafv (A.i): Suç, kusur ve hatâyı cezâlandırmama, bağışlama

ʿa.+ ını 091b/4403

ʿa.+ uñ 115b/5199

ʿa. ide 027a/1331, 099a/4655, 076a/3876, 133b/5810, 103a/4794, 082b/4105, 030a/1650,

ʿa. iderim 099a/4646

ʿa. idüp 133a/5778

ʿa. it 033a/2218, 099a/4647

ʿa. ḳıldum 091b/4407,

ʿafvet- : Suç, kusur ve hatâyı cezâlandırmama, bağışlama.

ʿa. 120b/5371, 127b/5591, 128b/5620, 133a/5775

ʿa.- megi 091b/4395

ʿa.- sin 091b/4408

ʿa.-meye 098b/4637

ʿa.- meyince 124b/5495

ʿafveyle -: Suç, kusur ve hatâyı cezâlandırmama, bağışlama.

ʿa. 115b/5194, 120b/5368, 133b/5780

ʿa.- düm 132b/5757

ʿa.- mekden 091b/4405

ʿa.- yem 053a/3134, 127b/5593

ʿafvit (d) -: Suç, kusur ve hatâyı cezâlandırmama, bağışlama.

ʿa. 033a/2275, 092b/4444, 128b/5626

ʿa.- e 092a/4412

ʿ.- em 092b/4434

ʿa.- er 131a/5716

ʿafvol - :Suç, kusur ve hatâyı cezâlandırmama, bağışlama.

ʿa.- a 016a/818

ʿa.- sun 120b/5372

aġ : Kar renginde olan rengin adı, beyaz. Bâzı şeylerin beyaz olan kısmı.

a. 175a/4

a.+ ıdur 051b/3092

a.+ ına 105a/4847

aġ - :Yükselmek.

a.- a 027a/1423, 030a/1853

a.- ar 019b/978, 062b/3453

aġaç (c) : Kökü toprak altında kalan, gövdesi yukarıya doğru yükselen ve gittikçe incelerek dallara ayrılan, kereste veya odun olmaya elverişli uzun ömürlü bitki.

a. 030a/1732

a.+ da 109a/4977

a.+ dan 064b/3510

a.+ ı 139b/6030

a.+ lar 028a/1526

a.+ ların 035b/2561

a.+ laruñ 023a/1138

āgāh (F.s.) : Haberi olan, haberli, haberdar.

ā. 016a/656, 016a/734, 020b/1025, 026a/1263, 052b/3117,

057b/3285, 099b/4666, 101a/4725, 120a/5344, 137a/5942, 166b/6840, 167b/6858, 174b/698

ağar –(ak+ar-) : Ak olmak, beyazlaşmak.

a.- a 027a/1473, 030a/1616

a.- maġa 033a/2061

a.- dı 111b/5056

ağart - : Beyazlatmak, ak duruma getirmek.

a.- dı 047a/2945

ağı : Zehir.

a.+ lar 021a/1056

ağır : Tartıda çok gelen, yerinden kaldırılması, taşınması güç olan. Karşıtı: Hafif.

a. 011b/410,014b/510, 016a/648, 033a/2073, 033a/2270, 033a/2271, 033a/2272, 033a/2273, 059a/3342, 064a/3501, 064a/3502, 074a/3810, 074a/3811, 074a/3812, 074a/3814, 077a/3920,077b/3924,080a/4017, 085a/4190, 131b/5726, 169b/6

ağırla -: Ağırlamak işi, izzet ve ikramda bulunma.

a.- yan 029b/1604

ağırlık(ġ) : Tartıda ağır olma durumu, sıklet.

a.+ ıñ 003a/61

ağız: Hayvan ve insanda yüzün ön aşağı kısmında yer alan, yemeye, içmeye, nefes alıp vermeye, ses çıkarmaya, konuşmaya yarayan ve sindirim borusunun giriş deliği olan boşluk.

a.+ larına 040a/2712, 040b/2724

ağla - : Acı, keder, pişmanlık ve bâzan da sevinçten gözyaşı dökmek.

a. 033a/2263, 082b/4105, 086b/4233, 102a/4750, 102a/4751, 102b/4778, 129a/5645, 088a/4280, 123b/5470

a.- ġıl 082b/4103

a.- dı 016b/852, 020a/1005, 020a/1006, 022b/1119, 023a/1136, 023a/1169, 024a/1186, 024a/1191, 024b/1209, 026a/1255, 028a/1515, 028a/1521, 028a/1522, 028a/1524, 028b/1536, 028b/1574, 033a/2379, 033a/2381, 065a/3533, 066a/3554, 066a/3555, 075a/3840, 097a/4591, 102b/4765, 102b/4768, 103b/4806, 110b/5037, 112b/5091, 115a/5178, 143b/6159, 144a/6182, 160b/6666, 163a/6745, 163b/6765

a.- dığın 025a/1227

a.- dılar 030a/1920, 044b/2857, 100a/4680, 102b/4769, 161b/6694, 161b/6699, 162b/6730, 163a/6739,

163a/6746, 165a/6801, 102b/4766

a.- dıḳça 016a/729

a.- duġı 097b/4594

a.- duġın 028a/1519

a.- duġum 030a/1637, 162b/6726

a.- duġuñ 083b/4125

a.- duñ 020a/999, 066a/3556

a.- duñuz 030a/1640

a.- dup 002b/54

a.- ma 106b/4903, 143b/6161, 007b/280

a.-maġa 033a/2041

a.- maġı 016b/850

a.- maġıl 112b/5101, 113b/5138

a.- masun 033a/2403

a.- maḳ 016a/724, 016a/739, 023a/1144, 026b/1272, 029a/1580, 025b/1245, 033a/2050

a.- maḳdan 018a/905, 022a/1097, 053a/3140, 086b/4234, 025a/1230, 025a/1235, 027a/1317, 101b/4735

a.- maḳlar 162a/6708

a.- maya 170a/15

a.- mayuz 030a/1700, 030a/1726

a.- ñ 027a/1327

a.- r 016b/829, 016b/833, 016b/835, 016b/847, 016b/848, 016b/859, 020a/1000, 020a/1005, 021a/1052, 025b/1239, 027a/1317, 027a/1342, 027a/1353, 027a/1494, 027b/1505, 027b/1506, 028b/1535, 030a/1764, 030a/1935, 032b/2012, 033a/2042, 033a/2047, 033a/2212, 033a/2396, 065b/3551, 075a/3840, 097b/4595, 099a/4646, 102a/4754, 102a/4755, 111a/5043, 117b/5263, 120a/5345, 122b/5424, 122b/5430, 124a/5472, 124a/5474, 124b/5492, 131a/5715, 132a/5731, 178a/10, 045b/2893, 102a/4750, 134b/5858

a.- ram 030a/1635, 066a/3566

a.- rdı 016b/825, 016b/828, 086a/4216

a.- rıdı 018a/922, 027b/1498, 033a/2284, 042b/2794, 097a/4592, 097a/4593, 114b/5157

a.- rısañ 030a/1627, 102a/4751

a.- rsız 028a/1527, 028b/1533

a.- ruz 028b/1543

a.- sa 017b/889, 099a/4645

a.- san 016a/820

a.- sañuz 039b/2691, 077a/3905

a.- ya 006b/249, 021a/1046, 030a/1695, 030a/1698, 030a/1701, 030a/1827, 035a/2544, 046b/2918, 062a/3433, 072b/3762, 128a/5618, 030a/1930, 044b/2849, 044b/2852, 045b/2890, 125b/5531

a.- yalar 007b/277, 039b/2689, 076b/3899

a.- yam 033a/2068, 033a/2235, 033a/2253

a. yamaz 016a/724, 086b/4235

a.-yamazuz 018b/923

a.- yan 016a/739, 021a/1044, 028b/1545, 033a/2265

a.- yandır 017b/894

a.- yanlara 007b/278, 016a/820

a.- yaraḳ 028b/1553, 030a/1632, 027a/1351, 033a/2059, 33a/2357, 033a/2304

a.- yasın 016a/818, 033a/2382, 101b/4734, 012b/434, 083b/4124

a.- yavuz 006b/251

a.- yayın 020a/1002

a.- yıraḳ 035b/2565

a.- yu 023a/1154, 083a/4107, 094b/4507, 095b/4540, 099a/4647, 101b/4737, 128a/5613, 128b/5619, 144a/6179, 146b/6247, 162a/6707, 094b/4500, 095b/4540, 096a/4560, 100b/4703, 101b/4737, 128a/5613, 128b/5619

a.- yuban 033a/2201, 044a/2837, 103a/4797, 116b/5229, 019a/959, 044a/2834, 044a/2842, 095b/4538, 101b/4741, 128a/5612

a.- yup 024a/1188, 024b/1203, 033a/2327, 036b/2592, 023a/1142, 023b/1172, 023b/1173, 026a/1254, 030a/1829, 088a/4275, 101a/4715, 101a/4716, 101b/4730, 107a/4923, 126a/5550

a.- yuraḳ 011a/390, 023a/1164, 098b/4632, 100a/4690

ağlaş - : Birlikte, karşılıklı ağlamak.

a.- a 023a/1122, 030a/1696, 030a/1702, 045b/2884, 045b/2885, 129a/5643

a.- alar 017b/903, 022b/1111, 030a/1697, 032b/2016, 033b/2501, 044b/2859, 045a/2881, 045b/2886, 127a/5573, 030a/1618, 125b/5521

a.- alım 016b/858

a.- alum 017a/887, 018b/924, 020a/1007, 018a/906, 076b/3901

a.- an 021a/1039, 023a/1124, 028b/1540, 030a/1653, 030a/1936

a.- anlaruñ 030a/1926

a.- anları 020a/1018, 020b/1038, 021a/1048

a.- dı 017a/883

a.- dılar 017a/884, 022b/1120, 028a/1518, 028a/1523, 033a/2393, 033a/2405, 066a/3567, 163a/6743

a.- duġunı 019a/950

a.- ma 033a/2266

a.- mañ 007b/278

a.- mañuz 028b/1575

a.- masunlar 030a/1758

a.- maḳ 028a/1530, 028b/1532, 030a/1626

a.- mayavuz 017a/886

a.- sa 005a/141

a.- u 017b/904,017b/904

a.- uban 011b/409, 022b/1105, 038b/2662, 044b/2854, 045a/2882, 125a/5506

a.+ uñ 087b/4273

a.- up 006b/247, 011b/405, 022b/1111, 027b/1513, 027b/1514, 028b/1541, 030a/1682, 030a/1704, 033a/2383, 033a/2399, 033a/2449, 006b/248, 020a/1013, 020a/1017, 020b/1035, 021a/1046, 023a/1157, 023a/1160, 027b/1500, 027b/1509, 028b/1538, 032b/2014, 032b/2018

a.- ur 007b/279

a.- urak 011a/397

a.- uraḳ 019a/955, 028b/1534, 027a/1332, 027a/1489,

a.- urdı 016b/826, 027b/1514, 028a/1525

a.- urken 033a/2458

a.- urlar 023a/1159, 023a/1160, 030a/1704, 030a/1755, 033a/2408, 028b/1537, 030a/1699

a.- ursuñuz 029a/1576

a.- uruz 028b/1542

aġlaşdur -: Birlikte ağlatmak.

a.- masun 033a/2407

aġlat - : Birisinin ağlamasına sebep olmak

a.- dıñ 030a/1777

a.- ma 027b/1512

aġlı - : Acı, keder, pişmanlık ve bâzan da sevinçten gözyaşı dökmek.

a.- yuraḳ 114a/5149

aġrı : Vücûdun herhangi bir yerinde derinden ve yaygın bir şekilde hissedilen sürekli acı ve ı ıstırap, sızı, veca.

a. 042b/2782, 049a/2999

aġu : Zehir, acı , ıstırap.

a. 069a/3665, 060b/3386

a.+ lar 016b/860

a.+ sı 034b/2538

aġulı : Zehirli.

a. 033a/2250

aġulu : Zehirli.

a. 018a/919

a. 034a/2514, 034b/2537

aġur : Tartıda ağır olma durumu, sıklet.

a. 071b/3731

aġun aġun: bk. azgun

a. 004b/123

aġuz : Hayvan ve insanda yüzün ön aşağı kısmında yer alan, yemeye, içmeye, nefes alıp vermeye, ses çıkarmaya, konuşmaya yarayan ve sindirim borusunun giriş deliği olan boşluk

a.+ uña 071a/3719

aġyār (A.i.) : Gayrılar, başkaları.

a. 042b/2795, 080b/4033

aġ(ı)z : Hayvan ve insanda yüzün ön aşağı kısmında yer alan, yemeye, içmeye, nefes alıp vermeye, ses çıkarmaya, konuşmaya yarayan ve sindirim borusunun giriş deliği olan boşluk.

a.+ ı 108b/4963, 127b/5600, 036b/2597

a.+ ımdan 095a/4514

a.+ ın 030a/1820, 141a/6075

a.+ ına 004b/133, 072a/3749, 110a/5011, 110a/5017, 120a/5340, 142a/6109, 030a/1793, 044a/2840, 130a/5685

a.+ ında 108b/4963, 141a/6079, 141b/6099

a.+ ından 069a/3659, 069a/3665, 142a/6112,069a/3664

a.+ ını 146b/6252

a.+ ıyla 011a/388

a.+ um 086b/4236

aġẓā (A.i.) : Vücûdu meydana getiren parçalar, organlar; organ.

a.- larıñ 118a/5286

aġżācuḳ : Vücûdu meydana getiren parçalar, organlar; organ.

a.+ ları 044b/2853

āh : Kullanıldığı yere ve sesin tonuna göre maddî veya mânevî bir acıyı, ağrı, ıztırap, pişmanlık, esef, acıma, özlem, yanıp yakılma, yeis, ümitsizlik, beğenme, hayranlık vb. duyguları ifâde eder.

ā. 009a/321, 013a/447, 013a/460, 016a/659, 016a/692, 016b/835, 016b/836, 016b/852, 020a/1002, 020a/1013, 020b/1026, 023a/1133, 023a/1142, 027b/1502, 028a/1518, 028a/1531, 028b/1541, 029a/1580, 030a/1700, 030a/1728, 030a/1730, 030a/1731, 030a/1732, 030a/1733, 030a/1734, 30a/1735, 030a/1919, 032b/2016, 050a/3042, 053a/3146, 059b/3349, 074a/3803, 076a/3887, 076b/3899, 077a/3910, 086a/4216, 096b/4574, 098a/4616, 098a/4617, 098a/4625, 098b/4630, 098b/4644, 099a/4650,

099a/4660, 100b/4703, 100b/4705, 100b/4709, 101b/4742, 103b/4807, 104b/4841, 110b/5034, 110b/5037, 113a/5121, 113b/5137, 114a/5147, 117b/5259, 120a/5348, 129a/5650, 131b/5728, 133b/5784, 158b/6609, 176a/4

ā.- ı firḳati 030a/1768

ā.+ ı 016b/852, 023a/1143, 033a/2381, 119b/5335

ā.+ ın 133b/5807

ā.+ ına 030a/1760

ā.+ ını 098a/4617

ā.+ ıñuñ 098b/4634

ā.+ lar 022b/1111, 026b/1298, 028b/1552, 033a/2381, 033a/2407,

ā.+ ları 033a/2074, 033a/2383

ā.+ larına 028b/1540, 030a/1931

ā.+ um 117a/5244, 165b/6822

ā.+ uñ 098b/4632

ā. eyle 098a/4614, 099a/4655,

ā. eyledi 019a/959, 25b/1249, 030a/1631, 099a/4647, 145b/6216

ā. eyledüm 096a/4560,

ā. eylemezsin 012b/436,

ā. eyleseler 020a/1017,

ā. eyleye 022b/1108,

ā. eyleyelüm 030a/1942,

ā. eyleyü 099b/4663,

ā. ide 128b/5619,

ā. ideler128a/5616,

ā. idem 069a/3657,

ā. ideni 099a/4658

ā. ider 017a/881, 097b/4596, 099a/4646, 105a/4855

ā. idersin 121a/5376,

ā. idüben 158a/6589,

ā. idüp 007b/277, 020a/1004, 026b/1271, 062a/3433, 072a/3739, 077a/3920, 114b/5157

ā. it 099a/4656, 033a/2049,

āh ile 021a/1046

āh ile vāh 120b/5367

āh ile efġān :121b/5404,

āh u feryād: 011a/397,

āh u fiġān : 097b/4605, 103a/4793,

āh u niyāzı: 166b/6854, 168a/6872,

āh u vāh: 006b/252, 030a/1730, 030a/1731, 035a/2554, 098a/4624, 100a/4679, 100b/4709, 101b/4742, 105b/4868, 132a/5737, 145b/6216

āh ü zār: 053a/3141, 069b/3676, 083b/4124, 095a/4513, 129a/5643, 145a/6200,

a.+ ları 020b/1035

ah - : Sızmak, damlamak.

a.- dı 094a/4490

Aḥad (Ar.s.) : "Tek, bir" anlamında esmâ-i hüsnâdan (Allah'ın en güzel isimlerinden)dır.

a. 085a/4186, 110b/5036, 027b/1512

aḥbāb (Ar.i.) : Dost, bildik, tanıdık; sevilen kimseler, dostlar.

a.+ ıla 030a/1646

a.+ ına 016a/639

a.+ ını 033a/2426

a.+ umı 121a/5385

ʿahd (A.i) : Yemin, ant, söz verme, söz.

ʿa.+ i 031b/1988, 083a/4109

ʿa. idicek 003b/81

ʿa. idüp 021b/1072

ʿa. 148a/6301

ʿa.+ i 033a/2240

ʿa.+ ime 049b/3021

ʿa.+ ine 021b/1072, 033a/2287

ʿa.+ ini 148a/6300

ʿa.+ iñe 003b/81

ʿa.+ üm 049b/3020

ʿa.+ üñ 049b/3020

ʿa.+ üñden 015a/546

āhen (Far.): Demir.

ā. 135b/5900

āheng (Far.) : Kulağa hoş gelen ses uygunluğu, hoş sadâ, ezgi, nağme, terâne.

ā.+ ini 014b/494

aḫı (Ar.i.): Arkadaş, dost.

a. 001b/20, 003a/67, 005b/209, 011b/398, 016a/820,027b/1500, 033a/2081, 039a/2684, 055a/3197, 084a/4151, 091b/4398, 099b/4665,103a/4781,091b/4409

āḫir (Ar.zf.): Son. Sonunda, âkıbet, nihâyet.

ā. 043a/2816, 073b/3793

ā.+ e 042b/2796, 083a/4121

ā.+ in 030a/1784

āḫir (Ar.s.): Sonunda, âkıbet, nihâyet.

ā. 001b/7, 016a/676,020b/1034, 030a/1714, 057a/3278, 067a/3595, 069b/3676, 072b/3762, 073a/3771, 088b/4292, 093a/4455, 103a/4785, 105b/4867, 106a/4883, 124a/5477, 128a/5617, 131a/5709, 133a/5767, 133b/5784, 153a/6445, 153a/6450, 166b/6849, 167b/6867, 177a/5,

ā.+ inde 016a/727

ā.+ de 002b/48,108a/4954

ā.+ den 016a/673

ā.+ i 016a/735, 016a/809

ā.+ in 033a/2307, 108b/4970, 125a/5504

ā.+ ine 033a/2100

ā.+ īn 114b/5171

āḫiret (Ar.i.) : Ölümden sonra gidilecek olan âlem, öbür dünya, bekā âlemi.

ā. 009b/345, 009b/346, 010b/379, 016a/778, 022b/1109, 029b/1608, 033a/2171, 033a/2265, 042a/2776, 044a/2835, 075a/3844, 150b/6374

ā.+ de 007a/264, 007b/290, 033a/2133, 033a/2171, 056a/3241, 076a/3873, 134a/5847

ā.+ e 005b/152, 092b/4438, 148b/6317

āḫirü'l-emr: En nihayet, sonunda.

ā. 040b/2731

aḥḳam (Ar.i.): Hükümler, kānunlar, emirler, buyruklar.

a.- ı şerʿ 050b/3061

aḥḳar (Ar.s.) : Çok (daha, en, pek) hakir, çok âciz.

a. 082a/4089

aḥmaḳ (Ar.s.) : Aklı kıt, anlayışsız, kalın kafalı (kimse), beyinsiz, bön, budala.

a. 053b/3152

Aḥmed (Ar.i.): Pek çok methedilmiş, Övülmüş kimse [Hazret-i Muhammed'in isimlerindendir].

A. 001b/10, 027a/1380, 030a/1641, 037a/2618, 037a/2622, 038b/2660, 038b/2664, 040b/2731, 061b/3420, 062a/3430, 063b/3488, 165b/6816

A.+ e 003b/99, 005b/175, 005b/208, 010a/352,010b/375, 012a/427, 014b/501, 015a/516, 016a/595, 016a/613, 016a/650, 016a/654,016a/716, 016a/723, 016a/765, 016a/766, 016a/811, 016a/822, 016b/839, 018b/935, 019b/983, 019b/987, 021a/1051, 023a/1128, 023a/1129, 024a/1193, 024a/1196, 025a/1221, 025a/1222, 026b/1278, 026b/1279, 027a/1344, 027a/1349, 027a/1394, 027a/1395, 027a/1429, 027a/1430, 027a/1483, 028b/1545, 028b/1548, 028b/1560, 028b/1573, 030a/1629, 030a/1630, 030a/1686, 030a/1687, 030a/1751, 030a/1794, 030a/1873, 030a/1874, 030a/1900, 030a/1904, 030a/1939, 033a/2034, 033a/2055, 033a/2119, 033a/2157, 033a/2181, 033a/2184, 033a/2247, 033a/2262, 105a/4846, 111a/5055

A.+ i 021a/1041, 061b/3418

A.+ iñ 033a/2425

A.+ üñ 033a/2361

A.+ üñdür 033a/2400

aḥsen (Ar.s.): Çok (daha, en, pek) güzel.

a. 060b/3383

aḫşam : Akşam.

a. 078b/3958, 135b/5902, 168a/6883, 122b/5427, 135a/5885, 145a/6205

a.+ ı 170a/4

a.+ ın 078a/3951

āhū (Far.) : Ceylân, karaca, gazal, meral

ā. 138b/5995, 157a/6559

aḥvāl (Ar.i.) : Haller.

a.+ i 064b/3513

a.+ imi 030a/1746, 079a/3974, 099b/4677, 114a/5140

a.+ in 055a/3197

a.+ ine 013b/468

a.+ ini 010b/379, 042a/2776, 096b/4566, 125b/5534

a.+ iñüz 125b/5529

a.+ ümi 145a/6198

aḥzer (Ar.i.) : Daima gözünükırpan adam.

a. 071b/3729

ʿĀʾişe : Hz. Peygamberin eşi.

ʿĀ. 027a/1492, 028b/1556, 030a/1698, 030a/1755, 030a/1758, 030a/1766, 030a/1775, 030a/1777, 030a/1780, 030a/1793, 033a/2036, 033a/2138, 033a/2140, 033a/2186, 033a/2194, 033a/2312, 033a/2324, 033a/2344, 033a/2349, 033a/2351, 033a/2379, 033a/2392, 033a/2404, 033a/2405, 033a/2447, 033a/2454

ʿĀ.+ den 033a/2141, 033a/2192, 033a/2296, 033a/2414

ʿĀ.+ dir 033a/2143

ʿĀ.+ niñ 033a/2193, 033a/2393, 033a/2412

ʿĀ.+ ye 033a/2309, 033a/2311, 033a/2316, 033a/2327, 033a/2343, 033a/2403, 033a/2453

aḳ : Kar renginde olan rengin adı, beyaz.

a. 011a/387, 022b/1103, 022b/1107, 024a/1201, 030b/1953, 031a/1970, 033a/2061, 033a/2231,038b/2657, 038b/2658, 047a/2938, 117b/5270, 124a/5475, 134a/5855, 170a/9, 011a/393, 030a/1721, 031a/1971, 038b/2658, 038b/2659

a.+ dur 022b/1104, 121a/5389, 166b/6842, 167a/6855, 167b/6860

a.+ ıdur 132b/5764

aḳ - : Bulunduğu yerden daha alçak bir yere doğru gitmek, yukarıdan aşağıya doğru düşmek.

a.- a 017a/888, 017b/900, 030a/1932, 030a/1937, 039b/2688, 039b/2689, 049a/3006

a.- alar 031a/1974

a.-amaz 006a/229

a.- an 030a/1922

a.- ar 005b/203, 011a/388, 016a/819, 027a/1316, 030a/1645, 030a/1779,30a/1921, 036b/2596, 056a/3234, 101b/4730, 132a/5731, 011a/389, 023a/1139

a.- arlar 033a/2170

a.- asın 016a/609

a.- dı 024a/1188,094b/4504, 118a/5272, 163b/6754, 165a/6798, 033a/2322

a. -ġıl 117b/5269

a.-ma 117b/5268

a.- maḳ 006a/229

a.- maz 150b/6372

a.- mış 144a/6175

a.- sun 116b/5224, 116b/5237

a.- up 116b/5226

ʿāḳ (Ar.s.): Dik başlı, âsî, serkeş.

ʿā. 128b/5627

aḳarsu : Nehir, dere, çay, ırmak gibi devamlı akıp giden su.

a. 052a/3102

aḳçe : Selçuklular ve Osmanlılar'da para birimi olarak kullanılan gümüş sikke.

a. 027a/1443, 172b/9,061a/3401, 029b/1607, 066b/3573, 172a/5

a.+ de 172a/2

a.+ dür 172a/2

a.+ nüñ 172a/2

a.+ ye 029b/1611

aḳdar - : Bir yerden bir yere, bir kaptan bir kaba geçirmek, dökmek, taşımak, nakletmek.

a.- dılar 146b/6256

a.- ur 143a/6141

ʿaḳ(ı)l (Ar.i.) : Düşünme, anlama, kavrama ve davranışlarını ayarlama melekesi, us.

ʿa. 042b/2785, 053b/3152, 054a/3172, 074b/3833, 113b/5134

ʿa.+ a 107b/4937, 107b/4938, 107b/4939

ʿa.+ da 033a/2227,110b/5026

ʿa.+ ı 022a/1096, 022a/1097, 023a/1157, 033a/2087,034b/2534, 048b/2991, 060a/3363, 074b/3832, 085b/4200, 091b/4399, 094b/4508, 094b/4510, 110a/5020, 111b/5064, 114a/5148, 114a/5149, 116a/5211, 116a/5214, 122b/5435, 128a/5604, 134a/5851, 140a/6045, 146a/6234, 150b/6375, 150b/6376, 151a/6379, 165a/6805

ʿa.+ ım 73a/3795, 099a/4649

ʿa.+ ımuz 127a/5582

ʿa.+ ın 110b/5027, 111a/5040

ʿa.+ ıñı 050a/3043, 111b/5070, 157a/6569

ʿa.+ ıñı 088b/4299

ʿa.+ ıñuz 056a/3243

ʿa.+ ıyla 141b/6092

ʿa.+ la 075a/3838

ʿa.+ um 061b/3421, 078b/3965, 082b/4100, 094b/4502, 109a/4986, 109a/4987, 114a/5142

ʿa.+ um 109b/4991, 109b/4995

ʿa.+ uñ 051a/3079, 070a/3702, 072b/3766, 081b/4065, 083a/4119, 083b/4131, 091a/4379, 091b/4400, 096b/4578, 109a/4985, 113a/5112, 114b/5159, 116a/5210, 121a/5382, 151a/6380, 164a/6766

ʿa.+ uñ 115a/5188

ʿa.+ uñı 083b/4126

ʿa.+ uñuz 014b/498

ʿaḳılcıḳ(ġ): Düşünme, anlama, kavrama ve davranışlarını ayarlama melekesi, us.

ʿa.+ ı 108b/4964

ʿaḳıllu : Aklı, doğruyu görecek ve ona göre davranacak, gerekeni yapacak derecede olan.

ʿa. 140a/6042

aḳıt (d) - : Dökmek.

a.- a 128a/5616

a.- an 027a/1333

a.- dıñ 028b/1562

a.- dılar 143a/6149

a.- duñ 097b/4609

a.- maġıl 032b/2020

a.- masun 033a/2404

a.- uban 165a/6808

a.- ur 033a/2359

a.- ġıl 095a/4519

ʿākibet (Ar.i.) : Son, nihâyet, encam; gelecek, istikbal.

ʿā. 014a/490, 005a/148, 053b/3151, 133b/5836

ʿāḳil (Ar.s.) : Akıllı (kimse).

ʿā. 009b/344, 041b/2760, 068a/3624, 081a/4054, 097a/4586, 108a/4944, 134a/5848

ʿā.+ dürür 111b/5072

ʿā.- di 113b/5135

ʿā.+ idi 110a/5009

aḳluḳ(ġ) : Beyazlık, aklık.

a.+ ı 084a/4147

ʿaḳrep (Ar.i.) : Örümcekgillerden, kuyruğunun kıvrık ve kalkık ucunda zehirli bir iğnesi bulunan ve soktuğu zaman bu zehiri vücûda bırakan tehlikeli küçük hayvan.

ʿa.+ ler 040b/2730, 006a/223

ʿa.+ lere 088a/4274

ʿa.+ lerin 005b/217

al - : Tutup yerinden ayırarak elinde veya yanında bulundurmak.

a. 030a/1654, 033a/2380, 034a/2513, 042b/2790, 045a/2868, 080b/4037, 081a/4054, 082b/4102, 083b/4128, 086a/4212, 100b/4698, 108a/4944, 121b/5397, 129a/5647, 132a/5742, 134b/5858, 153a/6446, 073a/3784, 079a/3982, 128b/5625,

a.- a 018a/920, 027a/1438, 030a/1910, 034b/2537, 044b/2858, 063a/3470, 077b/3925, 155a/6502, 174a/11, 035a/2545, 060a/3375, 060b/3381

a.- acaḳ 094b/4499

a.- alar 008a/305, 031b/1987, 032a/1997, 033a/2477, 035b/2558, 038b/2669, 047a/2935, 047a/2936, 169a/11, 130b/5688

a.- am 015a/532, 033a/2072, 033a/2250, 034a/2523, 158b/6614

a.- amadılar 016b/836

a.- amayup 046b/2932

a.- an 016a/701, 029b/1607, 055a/3202, 056a/3231,032a/2005,064b/3513

a.- asın 034a/2514, 123b/5463, 034a/2516

a.- asız 005b/178

a.- aydı 033b/2504, 141b/6095

a.- ayıdı 016b/829

a.- ayın 098b/4632

a.- ayuñ 156b/6551

a.- ġıl 042b/2790, 061a/3395, 071b/3736

a.- dı 007b/282, 043b/2831, 058b/3322, 058b/3331, 078b/3962, 079b/3999, 100b/4709, 104a/4817, 108b/4967, 114a/5153, 114b/5169, 120a/5340, 123a/5442, 134b/5868, 135a/5878, 136b/5926, 137b/5964, 138a/5973, 138a/5987, 138b/5996, 139b/6029, 140b/6062, 143a/6140, 143a/6149, 144b/6188, 146b/6249, 146b/6253, 148a/6295, 153a/6447, 164a/6778, 164a/6779, 164b/6782, 069a/3655, 102b/4771, 114b/5168, 117b/5257, 136b/5928, 140a/6055, 140b/6070, 145a/6203, 146a/6239, 146b/6253

a.- dılar 030a/1923, 150a/6349, 139b/6026

a.- du 100a/4681

a.+ ducaġı 045b/2884, 045b/2885

a.- duġı 155b/6521

a.- duġuñ 071a/3720, 101b/4745

a.- dum 028b/1566, 079a/3986, 101a/4721, 133b/5824,098b/4642

a.- duḳ 100b/4708,080a/4008

a.- ıban 139b/6024

a.- ıcaḳ 023a/1146

a.- ımazdı 016b/828

a.- ıñuz 140b/6058,002b/53

a.- ısar 004a/114, 018a/917

a. ıver 174a/1

a. -ıvire 064b/3511

a.- ma 123b/5462

a.- madan 016a/790

a.- madı 101a/4725

a.-maġıl 139b/6036

a.- masayıdıñ 083a/4114

a.- masunlar 101b/4732

a.- maḳ 027a/1448

a.- maġa 044a/2833

a.- maḳda 056b/3258

a.- maya 016a/732, 176a/3

a.- mayup 027a/1438

a.- mazam 079a/3984

a.- mazdı 033a/2172

a.- mazsan 082a/4072

a.- mış 012b/445, 043a/2811

a.- mışam 033a/2211

a.- mışıdı 147a/6259

a.- mışlar 037a/2612, 039b/2702, 040a/2717

a.- mışlarıdı 013a/449

a.- sun 080a/4011

a.- uban 016a/662, 024a/1200, 027a/1306, 035b/2564, 044b/2862, 045a/2866, 071a/3718, 111a/5050, 113a/5118, 114b/5170, 118a/5284, 151b/6398, 161a/6678, 161a/6680, 162a/6710,040a/2718, 098b/4640, 146b/6256, 160a/6647, 164b/6790

a.- ubanı 045a/2866, 176a/1 034b/2528, 079a/3979, 131b/5728, 152b/6436

a.- uḳılayın 112b/5104

a.- uñ 033a/2170, 061b/3416, 063a/3469, 099b/4671, 132a/5732, 030a/1922,164a/6766

a.- up 029b/1608, 030a/1907, 033a/2318, 033a/2321, 034b/2532, 038a/2654, 044b/2863, 044b/2865, 046b/2931, 055b/3220, 061b/3417, 066b/3579, 079b/4007, 080a/4024, 087b/4257, 096a/4556, 096a/4561, 101a/4720, 102b/4775, 126a/5546, 145a/6212, 148a/6298, 154a/6468, 174b/3,082b/4106, 119b/5335

a.- updur 059a/3337, 155b/6520

a.- ur 006a/243, 015a/518, 018b/941, 042b/2784, 044a/2847, 044b/2860, 079b/3994, 099b/4664,

108b/4961, 109a/4982, 122b/5427, 158a/6597, 169a/10

a.- urken 061a/3397

a.- urlar 051b/3090

a.- ursa 158b/6604

āl (Ar.i.) : Âile, evlât, ahfat, Hz. Peygamberin âilesi, evlâtları.

ā. 016a/719, 021a/1050, 033a/2303, 033a/2385, 033a/2477, 133b/5839, 148b/6307

ā.+i 024b/1217, 033a/2337, 132b/5762, 003b/99, 005b/175, 005b/204, 005b/208, 010a/352, 010b/375, 012a/427, 014b/501, 015a/516, 016a/595, 016a/609, 016a/613, 016a/642, 016a/650, 016a/716, 016a/719, 016a/760, 016a/765, 016a/778 016a/798, 016a/811, 016b/839, 021a/1049, 021a/1051, 023a/1128, 024a/1196, 025a/1222, 026b/1278, 027a/1344, 027a/1345, 027a/1394, 027a/1429, 027a/1479, 027a/1482, 027a/1483, 028b/1560, 028b/1573, 030a/1629, 030a/1686, 030a/1751, 30a/1794, 030a/1874, 030a/1939, 033a/2034, 033a/2055, 033a/2119, 033a/2181, 033a/2247, 033a/2262, 033a/2342, 033a/2387, 033a/2391, 033a/2434, 033a/2478, 018b/935, 019b/983, 028b/1548

ā.+ inden 133b/5820

ā.+ ine 001b/10, 016a/639, 107a/4921

ā.+ ini 016a/640, 016a/674, 016a/761, 023a/1127, 033a/2054, 033a/2118, 033a/2294, 033a/2425

ā.+ ümi 121a/5385

ala : Karışık renkli, alaca, benekli.

a. 030a/1717, 032b/2014, 035a/2556, 093a/4456

aʿlā (Ar.i.) : Yükseklik, yücelik, şan ve şeref.

a. 005b/179, 016a/632, 052a/3113, 052b/3115, 053b/3153, 054b/3184, 103b/4804, 116a/5221, 116b/5233, 124a/5484, 132a/5739, 133b/5822

a.+ durur 116a/5216

a.+ sına 103b/4798

a.+ ya 042a/2767, 054b/3187

ʿalāḳa (Ar.i.): İki şey arasındaki bağ, ilgi, râbıta, münâsebet.

ʿa.+ sın 005b/203

aʿlam (A.i.) : İleri gelenler.

a. 052a/3113, 086a/4222

alan: Düz ve açık yer.

a.-anlarun167b/6859

ālāt (Ar.i.) : Âletler, makineler, avadanlıklar.

ā.+ ı 136a/5904, 142b/6122

ā.+ ın 140b/6057

ā.+ ına 138a/5972

ā.+ ını 156b/6555

alay (Yun.i.) : Kalabalık, topluluk, cemâat, güruh. Orduda iki veya daha fazla taburun birleşmesiyle meydana gelen birlik

a. 156b/6549, 156b/6550

a.+ a 137b/5955, 164b/6790

a.+ dan 156a/6527, 157b/6572, 155a/6505

a.+ ı 164b/6790

a.+ ımda 031a/1966

aʿlāy-ı ʿilliyyīn: Yücelerin en yücesi; en ileri nokta.; cennetteki üstün makam.

a.+e 054b/3193

alçaḳ : Kötü ve ahlâksızca davranışlarda bulunan (kimse); hâin, bayağı, aşağılık, soysuz, denî. büyüklük iddiasında olmayan, kibirsiz, mütevâzı.

a. 013a/460,017a/874, 081a/4046, 083a/4118, 083a/4123

alçaḳ(ġ) : Yerden mesâfesi az, yere yakın, basık. Karşıtı: Yüksek.

a.+ u 021b/1061

alda - : Aldatmak, kandırmak.

a.- dı 007a/273

a.- mışdur 033a/2465

a.- yupdur 087a/4248

a.-masın149a/6319

aldan - : Yanılmak, yanlış hüküm vermek, hatâya düşmek.

a.- mayasın 003a/78, 072a/3751

ʿalem (Ar.i.): Sancak, bayrak.

ʿa. 030b/1960, 031a/1978, 031b/1980, 031b/1981, 031b/1983, 031b/1985, 032a/2010, 032a/2011, 032b/2026, 084b/4158, 134a/5855, 160b/6665, 031a/1974

ʿa.+ i 031a/1966, 031b/1989, 031b/1993, 032a/1997, 032a/2002, 032a/2008, 032b/2017, 067b/3608, 031b/1991, 031b/1995, 032a/2000, 032a/2004, 032a/2006

ʿa.+ idür 047a/2950

ʿa.+ imüñ 030b/1951

ʿa.+ lerin 032b/2026,031a/1976, 031b/1986, 032a/2011

ʿa.+ üm 030b/1950, 030b/1954, 031b/1986, 032a/2009,031a/1977

ʿa.+ üñ 030b/1948, 038b/2663, 030b/1947

ʿālem (Ar.i.) : Yerde ve gökte yaratılmış olan şeylerin bütünü, kâinat, evren.

ʿā. 001b/9, 017a/876, 018a/908, 024b/1210, 027a/1380, 030a/1773, 033a/2093, 033a/2131, 033a/2117, 033a/2286, 052b/3119, 060a/3364, 060b/3378, 061b/3420, 063a/3462, 064a/3492, 064a/3495, 077b/3929, 111b/5068, 116a/5210, 117a/5252, 117a/5253, 119b/5329, 131b/5722

ʿā.+ de 041a/2746, 124b/5488, 134a/5841

ʿā.+ e 003a/78, 053a/3141, 134a/5842, 157a/6561

ʿā.+ i 016a/615, 016a/698, 030a/1786, 033a/2353, 033a/2398, 115a/5176

ʿā.+ ler 156a/6528

ʿā.+ lerüñ 061a/3408

ʿā.+ üñ 025b/1247

ālet (Ar.i.): Bir işi yapmak için kullanılan nesne, araç, makine, aygıt.

ā.+ i 005b/211, 022a/1087

ā.+ ini 151b/6398, 164a/6769

ʿaleyhim (Ar.z.): Aleyhi sözünün çoğul şekli.

ʿa. 016a/637, 016a/641, 093a/4449

al(ı)n : Yüzün, kaşların üstünden saçlara kadar olan ve şakaklar arasında kalan kısmı, nâsiye.

a.+ ı 042a/2776

a.+ larında 174a/5, 174a/9, 174b/9

alıncık(ġ) : Alın sözcüğünün küçültme eki almış hali.

a.+ um 044a/2844

alış - : Karşılıklı verip alma işi.

a.- anlar 060b/3387

alı veri : Alıp verme işi.

a. 095b/4544

ʿAli : İlk müslümanlardan, Hz. Peygamber'in damadı ve Hulefâ-yi Râşidîn'in dördüncüsü.

ʿA. 027a/1490, 019b/972, 027a/1491, 027b/1508, 030a/1762, 033a/2039, 033a/2094, 033a/2097, 033a/2100, 083b/4136, 128b/5631, 131a/5703, 134b/5857, 134b/5860, 134b/5863, 134b/5867, 136a/5918, 137a/5937, 137a/5940, 137a/5942, 137a/5945, 137b/5962, 137b/5965, 139b/6032, 139b/6033, 139b/6037, 141a/6073, 143b/6156, 145a/6211, 145b/6214, 45b/6215, 145b/6216, 145b/6223, 145b/6225, 145b/6227, 146a/6232, 146a/6239, 146b/6245, 146b/6247, 147a/6262, 147a/6264, 148a/6299, 148b/6306, 148b/6311, 149b/6338, 150a/6358, 151b/6398, 151b/6401, 152a/6411, 152a/6419,

152b/6425, 153a/6442, 153a/6447, 156b/6545, 156b/6549, 162b/6735, 163a/6736

ʿA.- yi merdān 031b/1981

ʿA.+ dür 016a/631, 156a/6537

ʿA.+ nüñ 030a/1765, 134a/5854, 138a/5976, 145a/6210, 146a/6233, 146a/6236, 146b/6245, 147a/6258, 147b/6274, 150a/6349, 151a/6383, 152a/6421, 152b/6424, 157a/6567

ʿA.+ ye 018a/909, 031b/1995, 033a/2117, 033a/2347, 139b/6037, 145b/6225, 146a/6230, 147b/6284, 148a/6294, 151b/6404, 151b/6406, 152a/6407, 152a/6420

ʿA.+ yi 128b/5632, 149a/6331, 150a/6350

ʿālī (Ar.s.) : Yüce.

ʿā. 016a/779, 051b/3081

ʿā.+ dür 030a/1633

ʿā.- şān 048b/2985

ʿalīm (Ar.s.) : Çok bilen (kimse), bilici.

ʿa. 003a/63, 133a/5779

ʿālim (Ar.i.): İlim sâhibi olan (kimse), bilici, bilen.

ʿā. 042a/2777, 054a/3177, 055b/3227, 067a/3597, 067b/3612, 068a/3623, 068a/3624, 068a/3631, 068a/3636, 068b/3642, 068b/3645, 068b/3648, 132b/5754,

ʿā.+ dür 067a/3602

ʿā.+ e 067a/3601

ʿā.+ i 132b/5755, 132b/5758

ʿā.+ le 132b/5748

ʿā.+ ler 032a/2006, 132b/5749, 133a/5771

ʿā.+ lere 030a/1808

ʿā.+ leri 015a/551, 015a/567, 029b/1598, 029b/1598, 029b/1599, 029b/1603, 032a/2005, 067a/3598, 067a/3600, 067b/3607, 131b/5718, 131b/5720, 132b/5750, 132b/5752, 132b/5763, 132b/5764,

ʿā.+ lerin 106b/4894, 129a/5637

ʿAliyyü'l-Murtażā: İlk müslümanlardan, Hz. Peygamber'in damadı ve Hulefâ-yi Râşidîn'in dördüncüsü.

ʿA. 137b/5967, 138b/6001, 148b/6309,150b/6363, 164a/6773

ʿA.+ dur 158a/6592

ʿA.+ yam 150b/6367

Allāh (Ar.i.) : İslâm dînine göre bütün kemal sıfatlarının kendisinde bulunduğu, mutlak, hakîkî, eksiksiz, ezelî, ebedî, her şeyin yegâne sâhibi, mâliki ve yaratıcısı olup eşi benzeri ve zıddı tasavvur edilemeyen, diğer varlıkların

zarûrî kaynağı ve gerçek sebebi olan varlık.

A. 001b/2, 001b/4,002a/39, 002a/40, 003a/68, 005b/162, 016a/592, 016a/614, 016a/624, 016a/626,016a/688, 016a/731, 016a/753, 016a/754, 016a/759, 016a/779, 016a/785, 016a/789, 016a/809, 017a/879, 017b/889, 017b/894, 019a/946, 020a/1011, 021a/1057, 024a/1189, 024b/1208, 026b/1283, 027a/1310, 027a/1331, 027b/1506, 030a/1893, 030a/1938, 033a/2131, 033a/2278, 033a/2361, 033a/2384, 033a/2395, 033a/2440, 033a/2467, 038a/2655, 039a/2676, 039a/2677, 041b/2752, 043a/2806, 044a/2836, 044a/2844, 048b/2986, 053a/3146, 054a/3167, 057b/3285, 058a/3301, 059b/3349, 064a/3506, 073b/3790, 073b/3800, 074a/3807, 074a/3815, 074b/3824, 079a/3980, 079b/4001, 084b/4166, 089b/4341, 094a/4489, 095a/4524, 095a/4527, 098a/4617, 102a/4748, 109b/4991, 115a/5177, 115a/5181, 119b/5339, 120a/5344, 120a/5348, 123b/5455, 126b/5563, 127b/5596, 133a/5768, 133b/5836, 134a/5840, 134a/5849, 134b/5859, 161b/6701, 165b/6817, 166a/6836, 166b/6840, 166b/6845, 167b/6858, 167b/6863, 169b/8, 170a/6, 171b/1, 172a/5, 172b/7, 174a/4, 174b/4, 177a/4

A.+ a 004b/134, 023b/1177, 027b/1503, 030a/1892, 033a/2352, 036a/2575, 075b/3861, 118a/5281, 149b/6333

A.+ ca 016a/609

A.+ dan 071a/3707, 016a/627, 033a/2216, 036a/2583, 041a/2739, 041b/2752, 041b/2753, 044a/2838, 130a/5677

A.+ dur 030a/1894, 135a/5876

A.+ ı 001b/4, 016a/620, 016a/622, 092a/4425, 121a/5384

A.+ ım 030a/1664

A.+ ıma 014b/511

A.+ ın 090b/4362

A.+ ına 080b/4039, 098b/4644

A.+ ıñ 030a/1884, 168b/11

A.+ uñ 119b/5325, 134a/5840, 176a/4

A.+ü 061a/3407

A.-ül ʿaẓīm 015b/573

ʿalev : Yanan maddelerin üzerinde yukarıya doğru uzanan parlak, ışıklı dil, alaz, yalaz, yalım, şûle.

ʿa.+ lerin 030a/1852

ʿallem : Maksadına erişmek için kurnazca usûllere baş vurmak, ne yapıp yapıp kandırmak

ʿa. 054a/3177

alma : Elma.

a. 006a/243, 043b/2824

a.+ dan 043b/2824

a.+ larından 042b/2790

a.+sı 084a/4153

al(ı)n : Yüzün, kaşların üstünden saçlara kadar olan ve şakaklar arasında kalan kısmı, nâsiye.

a.+ ı 020a/998, 129b/5664

a.+ ına 044a/2841

a.+ ında 129b/5661

a.+ uña 172b/2

alḳış : Takdir, âferin. Bir şeyin beğenildiğini, kabul ve takdir edildiğini göstermek için iki eli ses çıkaracak şekilde birbirine vurma hareketi.

a. 044a/2836, 045a/2876, 139b/6027

a.+ lar 030a/1929

alt : Bir şeyin yere bakan yüzü. Karşıtı: Üst.

a.+ ına 032a/2008, 076a/3885, 084b/4171, 096a/4561, 027a/1437

a.+ ında 013a/447, 030b/1947, 030b/1960, 031a/1974, 031b/1991, 031b/1995, 032a/2000, 032a/2004, 032a/2006, 033a/2107, 033a/2230, 062a/3437, 100a/4695, 107b/4932, 133a/5771

a.+ ındaġı 113b/5127

a.+ ındaġına 064b/3511

a.+ uña 071b/3736

altı: Beşten sonra, yediden önce gelen sayının adı.

a. 028b/1565, 079a/3977

altıncı : Altı sayısının sıra sıfatı, sırada yeri beşinciden sonra, yedinciden önce olan sayıdır.

a. 021b/1073

a.+ sı 031b/1982

altmış : Elli dokuzdan sonra, altmış birden önce gelen sayının adı.

a. 071b/3723, 076b/3891, 076b/3892, 144b/6185, 147b/6283

altun : Altın sözünün eski metinlerde ve bugün halk ağzında kullanılan asıl şekli.

a. 019a/962, 019a/963, 27a/1443, 030b/1952, 033a/2169, 033a/2170, 060b/3385, 089b/4341, 096a/4561, 100b/4698, 100b/4699, 101a/4713, 147b/6284, 154a/6469, 168b/7, 172b/6, 018b/931, 018b/943, 019a/945,

019a/961,

b. 019b/993, 033a/2150

a.+ a 061a/3402

a.+ dan 031a/1972, 033a/2149

a.+ ı 079a/3978

a.+ uñ 172b/9

ʿām (Ar.s.) : Herkese âit, umûma mahsus.

ʿā. 015a/520, 033a/2104, 038a/2650, 046b/2933, 050b/3063, 140b/6069

ʿā.+ ı 059b/3352, 151a/6377

ama :Zıtlık bağlacı.

a. 066b/3587

amādi : Körlük.

a. 117b/5264

aʿmāl (Ar.i.) : Ameller, işler.

a.+ iñi 015b/580

a.+ üñ 072b/3754

aman : Fırsat.

a. 030a/1709, 036b/2605, 055b/3215, 072a/3747, 077a/3917, 143b/6157, 143b/6164

aman vir-: Aman vermek.

a.-mez 057a/3270

ʿamd (Ar.i.): Bir şeyi bilerek, isteyerek, kasıtlı ve kararlı olarak yapma, kasıt, niyet.

ʿa.+ ile 133b/5814

ʿamel (Ar.i.): Bir maksatla yapılan iş, eylem, fiil.

ʿa. 004a/117, 004b/125, 004b/128, 008b/310, 009a/321, 015b/577, 033b/2496, 039a/2684, 041a/2740, 071a/3706, 071b/3732, 080b/4031, 089a/4321, 091a/4384, 091a/4390, 093b/4463, 097b/4597, 103a/4789, 115b/5189, 131a/5711, 007b/285, 075a/3850

ʿa.+ de 041b/2763

ʿa. +dür 004b/128

ʿa.+ in 097b/4599

ʿa.+ iymiş 010b/372

ʿa.+ ler 033b/2506, 047a/2948, 089a/4326, 071b/3725

ʿa.+ lerde 097b/4598

ʿa.+ leri 104a/4826

ʿa.+ lerin 005b/159

ʿa.+ lerince 005b/159

ʿa.+ ü 036b/2599

ʿa.+ üm 035a/2552

ʿa.+ üñ 071a/3709, 071b/3731, 092b/4435,036b/2601, 071b/3727

ʿa.+ üñem 045b/2895

ʿa.+ üñle 007b/281

ʿāmil (Ar.i.) : Amel eden, işleyen, icrâ eden kimse.

ʿā. 051a/3071, 067a/3597, 068b/3646, 076a/3874

āmīn (İbr.ünl.) : Duâlardan ve hayır temennîlerinden sonra, "Allah kabul etsin, öyle olsun!" anlamında kullanılan söz:

ā. 006b/257, 016a/653, 016a/722, 016a/764, 016a/773, 016a/779, 018b/938, 019b/986, 024a/1195, 024b/1219, 027a/1348, 027a/1350, 030a/1685, 030a/1741, 033a/2180, 033a/2245, 033a/2341, 033a/2390, 033a/2433

ʿĀmir : Özel isim.

ʿĀ. 114a/5145, 150b/6369, 113b/5135, 113b/5136, 113b/5138, 114a/5143, 114a/5152, 114b/5158

ʿĀ.+ e 114a/5149

ammā (Ar.b.): Zıt ve aykırı hüküm ifâde eden iki cümleyi birbirine bağlar; ancak, fakat, lâkin.

a. 015a/554,015a/558, 026b/1290, 061b/3422, 073a/3777, 086b/4235,089a/4325

ʿammeyn (Ar.i.): İki amca.

ʿa.- i resūl 016a/634

ʿamu (Ar.s.) : Herkes.

ʿa. 016a/799, 024b/1217, 025b/1238, 033a/2337, 084b/4161, 109a/4982, 29a/5640, 131b/5726, 016a/694, 056a/3236, 074a/3809, 101a/4718, 124b/5503

ʿamūd (Ar.i.): Sütun,direk.

ʿa.+ ına 033a/2282

an : Zamânın bölünemeyecek kadar kısa parçası, lahza, dem

a.+ da 003a/62, 003b/85, 009b/338, 010a/366, 033a/2379,016a/704, 018a/905, 018a/912, 019b/993, 023b/1182

a.+ dan 005b/206, 016a/697, 018b/926

a.+ ı 001b/21, 007a/274, 014b/511, 016a/648, 157a/6562, 016a/647

a.+ ıñ 016a/630,016a/781, 016b/864, 016b/866

a.+ lar 030a/1667

a.+ uñ 013b/474, 019a/965, 016b/852

a.+ uñçün 017a/869

añ - : Hatırlamak, akla getirmek, yâd etmek, tahattur etmek, adını söylemek, zikretmek.

a. 089b/4327, 103a/4797

a.- a 016a/730, 016a/591, 030a/1889, 099a/4660, 142a/6107

a.- alar 035b/2558, 104b/4831

a.- alım 030a/1710

a.- alum 033a/2383

a.- am 076a/3877

a.- amayuz 027a/1362

a.- an 011b/407

a.- anı 002a/39, 016a/754

a.- ar 010a/359, 016a/619, 030a/1725, 050a/3040, 056a/3239 117a/5254,166a/6831

a.- arıduñ 044a/2838

a.- arsa 076a/3877

a.- asın 095b/4541, 105b/4865

a.-caḳ 016a/637

a.- dı 027a/1464, 076a/3883

a.- duġumca 156b/6543

a.- dugımı 106b/4908

a.- dum 106b/4896, 106b/4897

a.- dumıdı 171b/6

a.- ıcaḳ 001b/4, 016a/641

a.- lamaġa 027a/1385

a.- ma 023b/1175,030a/1694

a.- maġıl 107a/4920

a.- mamış 087a/4249

a.- mamışuz 022b/1106

a.- maya 072b/3762, 105a/4856, 170a/14

a.- mayın 033a/2254

a.- maz 008a/291,011a/390, 033a/2164

a.- mazsan 087a/4250

a.- mışam 106b/4896, 106b/4897

a.- sa 016a/620, 099a/4645

a.- uban 012b/436,067a/3598, 170a/14, 175b/15,067a/3600

a.- up 020a/1018, 033a/2382, 123b/5470

ana : İnsanın ve hayvanın yavru sâhibi olan dişisi, anne, vâlide.

a. 004a/107, 004a/109, 009a/326, 013a/456, 013a/457, 013a/458, 014a/489, 015b/581, 023b/1171, 030a/1666, 030a/1667, 030a/1875, 033a/2136, 033a/2324, 033a/2328, 033a/2334, 033a/2348, 033a/2367, 033a/2368, 033a/2371, 033a/2374, 045a/2873, 063b/3481, 101b/4738, 101b/4739, 101b/4746, 102a/4747, 102a/4748, 153b/6459, 154a/6481, 154b/6486, 155b/6518, 155b/6524, 156a/6540, 156b/6544, 156b/6546, 158a/6590, 033a/2306, 033a/2372, 033a/2422

a.+ dadur 033a/2332

a.+ dan 022b/1114, 033a/2136, 033a/2413,030a/1618

a.+ dur 033a/2326

a.+ lar 013b/467, 033a/2331, 033a/2373

a.+ lara 013b/467, 014b/495

a.+ laradur 027a/1319

a.+ ların 013b/462

a.+ larından 063b/3481

a.+ laruñ 012b/432,033a/2065, 033a/2329

a.+ m 027a/1453, 033a/2048, 033a/2137, 099b/4677, 102a/4760, 128a/5609, 136a/5918,033a/2137

a.+ mdur 164a/6774

a.+ mı 028b/1555

a.+ muz 012b/446, 017a/876

a.+ nıñ 033a/2176, 033a/2177

a.+ nuñ 033a/2375

a.+ ñ 014a/481, 014b/496, 052a/3101, 101a/4728

a.+ ña 003b/81

a.+ sı 013a/447, 033a/2146, 033a/2375, 096b/4567, 100b/4701, 100b/4710, 101a/4714, 023a/1167, 030a/1866, 102a/4749, 110b/5038, 155a/6508, 158a/6592

a.+ sıdur 033a/2177

a.+ sın 029b/1606, 033a/2139, 033a/2334

a.+ sına 005b/204, 101a/4719, 101b/4737, 102a/4755, 155a/6507, 156a/6530,158b/6603

a.+ sından 030a/1659,157a/6562

a.+ ya 006a/228, 052a/3100, 098a/4612

a.+ yın 033a/2366

ʿanā (Ar.i) : Güçlük, meşakkat, zahmet:

ʿa. +dur 105b/4862, 170b/8

anacuḳ(ġ) : Anacık.

a.+ um 012a/419

anadan ṭoġma : Çırılçıplak.

ṭ. 022b/1114, 030a/1618

analıḳ : Anne olma durumu ve sıfatı, annelik, vâlidelik.

a. 033a/2364, 101b/4741

anasızca : Anası vefat etmiş olarak, öksüz olarak.

a. 023b/1171

ʿanber (Ar.i.): Güzel koku.

ʿa.+ den 090a/4353

anca : Ancak sözünün yıpranmış şekli

a. 035a/2550, 177a/8,144b/6190

ancaḳ : Yalnız, sâdece,

a. 001b/20, 004b/124, 004b/128, 016a/704, 036a/2588, 037b/2627, 040b/2729, 040b/2734, 043b/2824, 046a/2904, 060a/3374, 060a/3375, 060b/3392, 080a/4019, 096b/4566, 110a/5020, 116a/5215, 119b/5339, 122a/5412, 127a/5585, 146b/6250, 151b/6402, 176a/4

ancılayın : (ol [o] zamirinin eşitlik hâli) Onun gibi, onculayın.

a. 084a/4149, 095a/4520, 122b/5423, 122b/5424, 124b/5490, 127a/5587, 156a/6529, 027a/1447, 035b/2569, 106b/4895

a.+ dur 055b/3214

and : Yemin etmek.

a. 029b/1612, 142b/6132, 146b/6252, 147a/6268,142a/6119, 142b/6133

a.+ ımu 142b/6133

a.+ ın 170b/14

a. içdi 033a/2194

añdur -: Hatırlatmak, hatıra getirmek.

a.- ur 114a/5141

ʿanhüm (A.z.): Onlar.

ʿa. 016a/633, 016a/634

añıl - : Adı geçmek, zikredilmek, bahsedilmek.

a.- am 002a/34, 016a/747

A.- caḳ 059b/3358

a.- duġı 027a/1452

añır -: Bağırmak.

a.- masın 030a/1861

a.- up 030a/1887

anla -: Bir şeyin ne olduğunu akıl yoluyle kavramak, akıl erdirmek.

a. 009b/344, 069b/3679

a.- mış 137b/5960

a.- r 138b/5992

a.- yanlar 016a/601

a.- yasın 048b/2985

añla - Bir şeyin gerçeğini, aslını duygu ve düşünce yoluyle idrak etmek, künhüne varmak. Bir şeyin ne olduğunu akıl yoluyle kavramak, akıl erdirmek

a. 051b/3086, 070a/3693, 087a/4254, 087b/4259, 090a/4360, 091b/4397, 100b/4698, 106a/4879, 106b/4894, 106b/4899, 110a/5008, 116a/5219

a.- ġıl 051a/3080, 057a/3276, 069a/3670, 076a/3874, 088a/4287, 13b/475, 085b/4199

a. -dı 019a/950, 022a/1096, 066a/3554

a.- dılar 015a/563

a.- dım 016a/704, 066a/3565

a.- dum 066b/3576

a.- duñsa 051b/3087, 057a/3274

a.- ma 138b/5990

a.- maġa 052a/3107

a.- madan 116a/5207

a.- maḳ 016a/656

a.- maya 030a/1620

a.- maz 004b/123, 016a/603, 069b/3674

a.- ñuz 033a/2147, 064b/3509

a.- ya 016a/817, 018b/939

a.- yalar 090b/4364

a.- yana 016a/684

a.- yaraḳ 016a/600

a.- yasın 003a/69, 003a/73, 009b/347, 016a/600, 021b/1059

a.- yun 033a/2248

a.- yup 026a/1259

añlan- :Anlatılmak.

a.- nmaz 016a/681

anlar : Çokluk üçüncü çoğul şahıs. Onlar.

a. 004a/108, 005b/158, 005b/165, 005b/166, 006a/238, 006a/240, 006b/250, 012b/435, 012b/446, 013b/463, 13b/464, 013b/465, 014a/480, 020a/995, 020a/997, 020b/1030, 021a/1046, 022a/1081, 022a/1093, 023a/1122, 027a/1325, 027a/1478, 027a/1482, 028b/1541, 028b/1542, 029b/1600, 030a/1803, 030a/1814, 032a/2005, 032a/2006, 032b/2028, 033a/2030, 033a/2068, 033a/2079, 033a/2111, 033a/2114, 033a/2128, 033a/2129, 033a/2231, 033a/2368, 033a/2421, 033a/2449, 037a/2617, 037b/2627, 038b/2667, 039b/2703, 046a/2901, 046a/2906, 047a/2937, 047a/2941, 047a/2942, 048a/2970, 060a/3376, 062a/3435, 062a/3439, 062b/3443, 063b/3490, 080b/4029, 086a/4218, 090a/4345, 090a/4359, 102a/4760, 119a/5313, 127a/5577, 148b/6317, 152b/6435, 160a/6652, 161a/6689, 163b/6765, 165b/6823, 173b/14, 178a/11

a.+ a 007b/280, 010a/365, 012b/437, 013b/466, 013b/471, 014b/495, 018a/916, 020b/1031, 021a/1040, 021a/1050, 021b/1070, 021b/1074, 022a/1098, 023a/1124, 026b/1286, 027a/1312, 027a/1315, 027a/1331, 027a/1341, 027a/1362, 027a/1446, 027a/1465, 028a/1527, 028b/1572, 030a/1648, 030a/1653, 030a/1658, 030a/1659, 030a/1664, 030a/1773, 030a/1802, 030a/1830, 033a/2103, 033a/2106, 033a/2110, 033a/2131, 033a/2238, 033a/2267, 033a/2329, 033a/2330, 033a/2366, 033a/2411, 040b/2731, 040b/2733, 046a/2901, 047a/2943, 070a/3703, 072b/3765, 084b/4165, 100b/4710, 123b/5466, 139b/6027, 152b/6429, 152b/6436, 153b/6456, 164b/6785, 166b/6851, 167b/6869, 013b/475, 024a/1192, 027a/1361, 027a/1444, 030a/1665, 030a/1673, 030a/1803, 030a/1804, 033a/2089, 033a/2115, 033a/2232, 033a/2261, 033a/2348, 033a/2461, 046a/2900, 047b/2960, 067a/3591, 084b/4164, 088a/4274, 113a/5115

a.+ adur 027a/1324

a.+ da 033a/2261

a.+ dan 027a/1402, 033a/2038, 033a/2088, 033a/2112, 033a/2175, 033a/2370, 033a/2421, 038b/2667

a.+ dan durur 018b/933

a.+ ı 005b/156, 005b/157, 005b/216, 005b/219, 006a/225, 010b/382, 013b/476, 014a/478, 014b/499, 015a/568, 018a/915, 021a/1045, 021a/1049, 022a/1095, 022a/1098, 024a/1192, 024b/1214, 027a/1318, 027a/1325, 027a/1335, 027a/1439, 030a/1647, 030a/1660, 030a/1671, 030a/1811, 033a/2060, 033a/2126, 033a/2127, 033a/2115, 033a/2175, 033a/2215, 033a/2223, 033a/2239, 033a/2241, 033a/2269, 033a/2273, 033a/2365, 033a/2328, 033a/2380, 033a/2386, 033a/2414, 033a/2430, 033a/2450, 037a/2615, 037a/2618, 038b/2661, 046b/2934, 047a/2935, 057a/3269, 065a/3524, 066b/3573, 067a/3590, 069b/3674, 073b/3790, 077a/3913, 086a/4215, 090a/4347, 091a/4388, 092b/4429, 093b/4461, 095b/4536, 103b/4810, 104a/4825, 104b/4837, 104b/4843, 106a/4883, 106a/4891, 106b/4895, 106b/4900, 132b/5750, 132b/5760, 132b/5763, 145b/6224, 165b/6824, 174a/1, 174b/1, 174b/3

a.+ ıla 077a/3906

a.+ ın 015a/532, 086b/4231, 033a/2076, 033a/2077

a.+ ıñ 016a/646, 016a/777, 016b/861, 033a/2075

a.+ uñ 005b/153, 005b/177, 007b/289, 010a/358, 010b/380, 015a/539, 018b/932, 019b/992, 019b/994, 020b/1036, 021a/1039, 023a/1125, 023a/1127, 027a/1361, 027a/1370, 028b/1539, 028b/1540, 028b/1554, 028b/1555, 030a/1645, 030a/1650, 030a/1928, 033a/2064, 033a/2089, 033a/2113, 033a/2238, 033a/2243, 033a/2271, 033a/2293, 033a/2338, 033a/2376, 033a/2411, 033a/2415, 033a/2460, 033b/2502, 037a/2609, 037a/2616, 037b/2635, 038b/2657, 041a/2748, 042a/2777, 042b/2785, 053a/3134, 060a/3375, 060b/3381, 066b/3581, 069a/3669, 090b/4363, 091a/4380, 097b/4604, 102a/4758, 105b/4863, 109a/4980, 112a/5085, 126a/5538, 128b/5623, 128b/5631, 132b/5749, 133b/5822, 139a/6010, 148b/6315, 149a/6321, 155b/6525, 165b/6813, 166b/6841, 174b/2

a.+ uñ 067a/3595

a.+ uñla 033a/2408, 133a/5774

anlarsuz: Onlar olmadan.

a. 027a/1343, 027a/1480

ansuz : Onsuz. O olmadan.

a. 077b/3930

ʿAnter : Özel isim.

ʿA.+ üñ 150b/6369

añaru : Öte, ileriye doğru, öbür taraf.

a. 068a/3637

añra - : Homurtulu ses çıkarmak, haykırmak, kükremek.

a.-masın 030a/1851

a.- ya 029b/1615

añsızun : Beklenmedik bir zamanda, hatırda yokken, birdenbire, ânî, ânîden, vehleten.

a.+ ın 135b/5898, 169b/12, 170b/9,004a/105, 023a/1162, 092b/4436

a.+ un 033b/2496,073b/3797

añul -: Adı geçmek, zikredilmek, bahsedilmek.

a.- madan 007a/270

apış - : Bir işin üstesinden gelememek, âciz kalmak, şaşırmak

a.- am 112b/5093

a.- dı 085b/4201, 164b/6792

ʿar (Ar.i.): Utanma, utanç, hayâ, hicap

ʿa. 027a/1384, 027a/1385, 082b/4106, 086a/4214, 095a/4523, 129a/5651

ʿa.+ ı 082b/4101

ʿā.+ dur 130a/5675

ʿā.+ ımuz 139a/6014

ʿā.+ ıñız 143b/6155

ara: İki şeyi birbirinden ayıran uzaklık, mesâfe, iki şeyi birbirinden ayıran uzaklık, mesâfe

a. 074b/3827, 020a/1012

a.+ da 054a/3172, 057a/3278, 074a/3810, 075b/3869, 123a/5439

a.+ dan 048b/2995, 049b/3028, 060a/3367, 062b/3445, 074a/3811, 101a/4722, 114b/5170

a.+ larına 048a/2969

a.+ ma 077a/3916

a.+ muzda 028b/1567

a.+ muzdan 163a/6749

a.+ ña 004a/107

a.+ ñuzda 015a/563, 155a/6497

a.+ sı 021b/1062, 062b/3444, 085a/4180,062b/3451

a.+ sına 030a/1885, 085a/4182

a.+ sında 005b/185, 006b/253, 016a/642, 037a/2616, 061a/3395, 061a/3396, 159b/6631

a.+ sından 139a/6011

a.+ ya 032a/1997, 042b/2784, 135b/5903, 136b/5926, 145a/6212, 147a/6259, 151a/6386, 154b/6494, 174a/4

ara - : Bir şeyi bulmaya çalışmak, taharrî etmek

a. 027a/1435

a.- dum 083a/4112

a.-ma 023b/1176

a.- r 007a/273

a.- rlar 015a/549 016b/827

a.- yu 057b/3292,057b/3292

a.- yuban 174b/6

a.- yup 025a/1234, 024a/1200

ʿArab (Ar.i) : Arap kavminden olan kimse.

ʿA. 087b/4269, 088a/4288, 088b/4308, 089a/4323, 089b/4336

ʿArabī (Ar.s.) : Arapça, Arap dili.

ʿA.+ den 002a/29

ʿA.+sin 016a/606

aʿraf (Ar.i.) : Âhirette günahla sevâbı denk olanların kalacakları cennetle cehennem arasındaki yer.

a. 064a/3503

aralık : Birbirine bitişmeyen iki şey arasında kalan mesâfe, iki şey arasındaki açıklık

a.+ da 064a/3505

ārām (Far.i.) : Rahat, huzur, sükûn, İstirâhat.

a. 017b/895, 017b/899, 057b/3288, 107a/4911, 107a/4923, 122b/5433

ʿArasad (Ar.i.): Mahşer yeri, bütün ölülerin kıyâmet günü dirilip toplanacağı meydan, haşir ve neşir meydanı.

ʿA. 030a/1625

araż (Ar.i) : Yerler, topraklar; yer, toprak.

a.+ ın 016a/787

ard : Arka taraf, arka. Karşıtı: Ön.

a.+ ıma 023b/1176

a.+ ımızca 017a/877

a.+ ımızdan 142b/6129

a.+ ın 144b/6195

a.+ ına 118b/5294, 119b/5327, 131b/5729, 132a/5733,030a/1624

a.+ ınca 062a/3440, 119b/5324, 119b/5326, 125a/5515, 135b/5890, 135b/5892, 142b/6125, 152a/6415, 155b/6513

a.+ ında 125a/5514

a.+ ından 068a/3632, 142b/6126

a.+ ını 145b/6219

a.+ ıña 132a/5737

a.+ ıñızca 017a/875

a.+ larında 030a/1766

a.+ larından 118b/5295

a.+ umca 032a/2011

a.+ umuzda 147a/6268

a.+ uñuzdan 047b/2966

ʿarefe (Ar.i.) : Bayramdan bir önceki gün

ʿa. 011b/414

arı : Temiz, tertemiz, pak, tâhir.

a. 016a/732, 083a/4120, 148a/6292

a.+ sı 062b/3443

arıt (d) - : Temizlemek, kirliliğini gidermek.

a. 052a/3103

a.- ur 065b/3539

arın - : Yıkanıp maddî kirlerden temizlenmek, temiz ve pak duruma gelmek

a.- up 020b/1028

ʿārī (Ar.s.) : Yoksun bulunan, (-den) uzak.

ʿā. 133a/5768, 141b/6092, 142a/6107

ʿārif (Ar.i.) : Çok anlayışlı, hakkıyle bilen, gördüğünü uzun düşünmeye gerek kalmadan hemen kavrayacak yetenekte olan (kimse), irfan sâhibi, ehl-i dil.

ʿā+ e 018a/913, 151a/6379

arḳa : Vücûdun belden boyuna kadar olan sırt kısmı. Bir yerin ön kabul edilen kısmına göre geride bulunan tarafı, bir eksene göre geride kalan yer.

a. 101b/4744

a.+ muz 030a/1732, 143a/6139

a.+ muzdan 023a/1149

a.+ ña 036b/2603, 045b/2898

a.+ sına 071b/3735

a.+ sına 033a/2153, 112a/5082

a.+ sında 058a/3298

a.+ sında 097b/4599

a.+ sındaġı 037b/2637

arḳadaşsız : Arkadaşı olmayan.

a. 030a/1734

arlan - : Utanmak, sıkılmak, hayâ etmek.

a.- mazları 029b/1601

armaġan : Hediye etmek, vermek, bağışlamak.

a. 014b/511, 016a/752,030a/1927, 176a/3,

a.+ ı 030a/1928

arpa : Buğdaygillerden, tâneleri ekmek ve bira yapımında kullanılan, hayvanlara yem olarak verilen bir tahıl cinsi.

a. 018b/928, 112a/5084, 027a/1356, 033a/2264

a.+ yı 067b/3606

ʿarsız (Ar.s.) : Utanma ve sıkılma duygusu olmayan, utanmaz, hayâsız, yüzsüz (kimse).

ʿa. 020a/1021

arslan : Yiğitlik, cesâret, sağlamlık, kuvvet gibi bu hayvana has meziyetlere sâhip kimseler için kullanılan övgü sözü.

a. 136a/5905, 138b/5989, 151b/6399, 138b/5989, 138b/6002, 150a/6355

a.+ a 156a/6529

a.+ ı 033a/2117, 136a/5918, 139b/6032, 148b/6306, 152a/6421, 156a/6537, 151b/6404

a.+ ıyam 150b/6367

a.+ ṭurur 138b/6002

a.+ nuñ 128b/5631

ʿarş (Ar.i.): İslâm inancına göre göğün en yüksek katı, âlem tasavvurunda en yüksek nokta.

ʿa. 028a/1528, 031a/1967, 033a/2285, 038b/2663, 047b/2951, 076a/3885, 128a/5618

ʿa. 028a/1521, 030a/1701

ʿa.- ı aʿżam 129a/5642

ʿa.+ a 027a/1423, 030a/1864, 061b/3423, 062a/3441, 075a/3847, 152b/6429, 066b/3584, 085a/4181, 134a/5843

ʿa.+ da 027b/1511

ʿa.+ dan 016a/794, 028b/1565, 062a/3439, 129b/5667

ʿa.+ ı 060a/3374, 166b/6841

ʿa.+ ıñ 030a/1911

ʿa.+ uñ 030a/1625, 033a/2204, 062a/3437

ʿarşī :Arşa ait olan.

ʿa. 167b/6859, 169a/14

arşūn : Arşın.Metrenin resmen kabûlünden önce kullanılan eski uzunluk ölçüsü, orta parmak ucu ile omuz başı arasındaki mesâfe [Arşının uzunluğu çeşitlerine, kullanıldığı yerlere göre çok değişmiştir.

a. 061b/3412

art - : Sayıca ve miktarca çoğalmak, fazlalaşmak, tezâyüt etmek.

a.- a 016a/726, 074a/3811

a.- maya 104b/4839

a.- ur 078b/3967, 021a/1050

artıḳ : –den başka, gayri, mâadâ .

a. 001b/7, 027a/1315, 027a/1325, 093b/4466, 134a/5849

artır - : Miktârını çoğaltmak, fazlalaştırmak.

a.- avuz 078a/3955

artur - : bk. artır-

a.- a 018a/918

a.- alar 060a/3365

a. – urma 101b/4739

a.- ursa 078a/3954

artuḳ : –den başka, gayri, mâadâ . Fazla.

a. 008a/297, 016b/842, 028b/1569, 030a/1658, 059b/3347, 067a/3596, 078b/3967, 079a/3984, 085a/4186, 092a/4413, 102a/4762, 102a/4763, 113b/5129, 115b/5196, 125b/5535, 130a/5683, 131b/5726, 147a/6260

a. +da 080a/4019

a.+ dur 113b/5128

a. durur 030a/1659, 125b/5533, 137b/5958

a.+ lara 047b/2962

a.+ ların 133b/5796

ʿarẓ (Ar.i.) : Yeryüzü, dünya

ʿa.- ı ḥācāt 027a/1302

a. u semā 093b/4466

ʿarż : Sunmak, takdim etmek, büyük bir zâtın huzûruna çıkarmak.

ʿa. u ḥācāt 028b/1549,

ʿa. eyle 030a/1892, 076a/3885,

ʿa. eyledüm 098b/4638

ʿa. ide 049a/3014

ʿa. idersin 094a/4478,

ʿa. ideyin 132a/5739

ʿa. idüben 100a/4690

ʿa. itdi 019a/952, 075a/3847,

ʿa. itseñ 033a/2335

ʿa.- ı ḥācet 026b/1301

arzānī (Ar.i.): Enine, genişliğine.

a.+dür 106a/4887

a.- ı maḥşerde 038b/2667

arẓu (Far.i.): İnsanın bir şeye karşı duyduğu istek, dilek.

a. 016a/713, 112b/5098, 050a/3036, 095a/4521, 098a/4615, 130b/5699, 138b/5993

a.+ lardan 022b/1106

a.+ larıdur 027a/1472,

a.+ larına 033b/2495

a.+ ñ 016a/710

a.+ ñı 016a/713

a.+ sın 086b/4226

a.+ sına 030a/1809,087a/4249

a.+ usı 095b/4546

a.+ suna 030a/1832

arẓula -: Bir şeyi candan ve yürekten istemek, arzu etmek.

a.- mazam 028b/1558

a.- r 016a/709

arżula -: Bir şeyi candan ve yürekten istemek, arzu etmek.

a.- r 027a/1314

arzula -: Bir şeyi candan ve yürekten istemek, arzu etmek

a.- dı 138a/5972

a.- yan 010a/365

aş - : Bir şeyi yüksek bir yere iliştirip sarkıtmak, tâlik etmek. Bir kimseyi boğazına ip geçirip ayaklarını yerden keserek sallandırmak sûretiyle öldürmek, îdam etmek.

a.-a 139b/6030

a.-am 151a/6378

a.- andur 156a/6535

a.- ayın 118a/5286, 135a/5884

a.- dı 136b/5934, 136b/5936

a.- dılar 152b/6433

a.- dum 150b/6369

a.- mış 138a/5977

ʿaṣā (Ar.i.) Mânevî ve maddî kudret timsâli olarak elde taşınan değnek

ʿa.+ ñı 118b/5304

ʿa.+ yı 118b/5305

aṣfiyā (A.i.) : Saf ve temiz, hâlis, her türlü kötülükten arınmış kimseler, ermişler

a. 068b/3652

aṣġar (A.s.) : Çok (daha, en, pek) küçük

a. 162b/6735

aṣġarcıḳ (Ar.s.): Çok (daha, en, pek) küçük.

a. 163a/6736

aṣḥāb (A.i) : Hz. Muhammed zamânında yaşamış, onu görmüş ve sohbetinde bulunma şerefine ermiş kimseler, sahâbe.

a. 005b/162, 005b/170, 006b/247, 006b/249, 016a/638, 016b/834, 017a/883, 018b/939, 019a/951, 023a/1131, 024b/1206, 024b/1216, 025a/1225, 026b/1272, 26b/1274, 031a/1978, 031b/1985, 033a/2118, 033a/2385, 64a/3503, 148b/6307, 156b/6545, 110b/5031

a.+ a 026b/1292,006a/234, 22b/1118, 024b/1210, 148b/6311

a.+ ı 016a/798, 016b/831, 016b/840, 033a/2337, 033a/2457, 114b/5168, 121b/5393, 121b/5393

a.+ ınıñ 033a/2406

a.+ ıla 030a/1646

a.+ ım 087b/4267

a.+ ın 114b/5169

a.+ ına 001b/10, 033a/2324

a.+ ını 033a/2426

a.+ ıyla 149a/6327

a.+ lar 005b/161,022b/1117, 023a/1132, 033a/2323

a.+ um 031a/1973

a.+ umı 121a/5385

a.+ uñ 019a/956, 026a/1255, 19a/954

Aṣḥāb- ı Kehf : Hıristiyanlığın ilk önemlerinde, Kıtmir adındaki

köpekleriyle birlikte, hıristiyanlara baskı yapan hükümdardan kaçarak sığındıkları bir mağarada üç yüz küsur sene uyuduktan sonra hiçbir şeyin farkına varmadan tekrar uyandıkları rivâyet edilen yedi kişi.

A. 027a/1460

aṣı (aṣṣı): Fayda, kâr, menfaat.

a.+ ışın 029b/1607

aṣıl : Gerçek, hakikat.

a. 083a/4110, 111b/5066, 151a/6391

aṣıl -: Yüksek bir yere iliştirilip sarkıtılmak, sallandırılmak.

a.- a 130a/5684, 088b/4292

a.- mış 157b/6578

a.- sañ 035a/2548

aṣılu : Bir yere takılmış veya asılarak sarkıtılmış olan, asılmış.

a. 110a/5011

āsımān (Far.i.): Gök, gökyüzü, semâ, felek.

ā. 027b/1510, 122a/5411

ā.+ e 084a/4142

ʿāṣī̄ (Ar.s.): Baş kaldıran, isyan eden (kimse), isyankâr, serkeş.

ʿā. 008a/304, 020b/1026, 021b/1065, 027a/1319, 027a/1328, 028b/1551, 030a/1808, 030a/1868, 030a/1918, 032b/2012, 033a/2481, 034a/2519, 034b/2528, 034b/2539 035a/2553, 036a/2575, 036a/2585, 036b/2601, 037b/2626, 039b/2703, 041a/2737, 044b/2850, 046a/2904, 052b/3123, 053a/3132, 054b/3190, 061a/3405, 073b/3800, 077a/3907, 104a/4828, 113a/5117, 117a/5239, 117a/5241, 119b/5337, 133b/5785, 134a/5844, 169a/9, 170a/3, 174a/7

ʿā.+ ler 026b/1285, 028b/1540, 029a/1588, 030a/1799, 030a/1812, 033a/2377, 033a/2447, 033a/2480, 038b/2661, 040b/2728

ʿā.+ lere 026b/1280, 029b/1614, 030a/1788, 030a/1835, 030a/1885, 033a/2287, 033a/2449, 040b/2736, 047a/2940, 063b/3476, 115b/5197, 115b/5199, 120b/5357, 133a/5779

ʿā.+ leri 028b/1550, 039a/2672, 039b/2694

ʿā.+ lerin 125b/5532

ʿā.+ lerine 075b/3862

ʿā.+ lerüñ 033a/2030, 033a/2277, 035b/2568, 038a/2651, 063a/3466

ʿā.+ lerüz 120b/5361

ʿā. +nüñ 035b/2565,117b/5260

ʿā.+ ye 037b/2629, 095b/4538,

120b/5362

ʿā.+ yi 104b/4840

ʿā.+ yimiş 037b/2627

ʿā. oldum 170a/15

aṣīl (A.s.) : Şerefli, yüce, saygı değer.

a. 027a/1398

aṣl (Ar.s) : Gerçek, hakikat. Kaynak, kök, başlangıç noktası, mebde, menşe.

a.+ ı 027a/1488, 030a/1925,030b/1948, 033a/2040, 033a/2219, 033a/2221, 033a/2307, 111b/5067, 020a/1001, 033a/2220, 033a/2257, 040a/2714

a.+ ıdur 076b/3902

a.+ ımuz 076b/3902

a.+ ına 004a/119,094a/4486

a.+ ını 010a/356, 016a/596, 168a/6875

a.- ı īmān 166b/6852, 167b/6870

aṣla (A.zf.) : Hiçbir vakit, hiçbir zaman, hiçbir şekilde, kesinlikle, kat'iyen.

a. 030a/1798, 036a/2587, 052b/3125, 053b/3154, 060b/3390, 076a/3872, 080b/4033, 082a/4073, 082a/4083, 085b/4191, 086a/4222, 100a/4684, 102b/4778, 107a/4915, 109a/4987, 171b/9, 088a/4285, 120a/5350, 120a/5352, 126b/5557

aṣṣı: Fayda, kâr, menfaat.

a. 004a/106, 059a/3335, 059a/3343, 079a/3987

a.+ sı 176a/3

a. ḳılmaz 003a/62, 086a/4212

āsumān (Far.i.): Gök, gökyüzü, semâ, felek.

ā. 033a/2396

āsumānī : Gökyüzüne ait.

ā. 163b/6757

āsān (Far.s.): Kolay.

ā. 016a/656, 022a/1078, 030a/1715, 044a/2838, 071a/3715, 075b/3854, 106a/4881

ā.+ dur 075b/3854

a.+ ın 014b/504

aş : Yenilmek üzere pişirilmiş yiyecek, yemek, taam.

a. 016a/714, 033a/2166, 081a/4050

a.+ ı 112b/5090

a.+ ın 105a/4853

a.+ ına 112a/5087

a.+ ıñı 002b/56

a.+ lar 060b/3386

a. +uñ 039b/2703

a.+ uma 021a/1056

aş - : Yüksek bir yerin üzerinden geçip arka tarafına inmek.

a.- maya 135b/5901

a.- uban 023a/1137

a.- up 005a/147,020b/1035

aşaġa : Bk. aşagı

a. 081a/4044, 141b/6093, 155b/6515

aşaġı: Bir şeyin yukarı kabul edilen kısmına göre altta kalan tarafı veya bu tarafta bulunan kısmı.

a. 021b/1071, 030a/1693, 047a/2940, 054b/3191, 073b/3797

aşçu : Yemek pişirip dükkânında para ile yediren ve dışarıya satan kimse.

a.+ nuñ 081a/4048

ʿaşere (Ar.i.): On kişi veya on şeyin toplamı, 10'lar, onluk. Hz. Peygamber tarafından cennetle müjdelenmiş olan on büyük sahâbî.

ʿa.- i mübeşşere 016a/635

ʿāşıḳ (Ar.i.): Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun

ʿā. 016a/729, 042b/2792, 049b/3023, 049b/3031, 058b/3317, 069b/3677, 073a/3779, 093b/4477, 122b/5433, 141a/6085, 142a/6111, 158a/6588

ʿā. oluban 157b/6586

ʿā.+ a 072a/3746, 122a/5406, 122b/5434

ʿā.+ amdur 112a/5074

ʿā.+ ı 121a/5374, 131a/5703

ʿā.+ ıñ 124a/5480

ʿā.+ ıyam 112b/5105

ʿā.+ ısañ 080b/4032,105a/4850

ʿā.+ lar 016a/782, 178a/13

ʿā.+ lara 122b/5433

ʿā.+ ları016a/648, 016a/728, 109b/5000

ʿā.+ laruñ 096b/4580, 122b/5434

ʿā.+ laruñdan 114b/5162

ʿā.+ sañ 121a/5377

ʿā. oldum 045b/2894

ʿā. olup 005b/206

ʿā.+ a 016a/700, 072a/3745

āşıḳāne (Ar.s.): Âşık olana yakışacak şekilde, âşıkça, âşıkçasına.

ā. 003b/99, 005b/175, 005b/208, 010a/352, 010b/375, 012a/427, 014b/501, 015a/516, 016a/595, 016a/613, 016a/650, 016a/654, 016a/716, 016a/723, 016a/765, 016a/766, 016a/811, 016b/839, 018b/935, 019b/983, 021a/1051, 023a/1128, 024a/1196, 025a/1222, 026b/1278, 027a/1344, 027a/1394, 027a/1429, 027a/1483, 028b/1548, 028b/1560,

028b/1573, 030a/1629, 030a/1686, 030a/1751, 030a/1794, 030a/1874, 030a/1939, 033a/2034, 033a/2055, 033a/2119, 033a/2181, 033a/2247, 033a/2262

āşikār (Far.s.) : Açık, meydanda, gözle görülebilen, belli, ayan, vâzıh, bâriz.

ā. 027a/1411, 027a/1424, 035b/2568, 042a/2780, 045a/2869, 051b/3082, 057a/3279, 073b/3792, 074b/3824, 093a/4460, 103a/4791, 145b/6222

ā. +usına 133b/5813

āşikāre (Far.s.) : Açık, meydanda, gözle görülebilen, belli, ayan, vâzıh, bâriz.

ā. 126a/5542, 088b/4302

āşinālık : Tanışıklık, yakınlık, ahbaplık

ā. 047b/2964, 089a/4320

ʿaşḳ (Ar.i.): Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet

ʿa. 001b/14, 050a/3032, 090a/4359, 095a/4515, 098a/4613, 088a/4275, 114b/5157, 141b/6093, 094a/4492,

ʿa.- ı Ḥaḳ 123a/5448, 123b/5467

ʿa.- ı Ḥaḳḳa 095a/4518,123b/5468, 123b/5470

ʿa.+ a 103a/4793, 109b/5001, 122b/5430, 131a/5715, 098a/4612, 098a/4612, 095a/4519, 099a/4658, 124b/5496

ʿa.+ ı 090a/4344, 094a/4484, 113b/5134, 141b/6101, 158a/6588, 112b/5106

ʿa.+ ıla 002a/28, 003a/69, 003a/73, 006b/257, 010b/374, 014a/488, 015a/571, 019b/987, 023a/1129, 025a/1221, 026b/1279, 027a/1349, 027a/1395, 027a/1430, 030a/1630, 030a/1687, 030a/1873, 033a/2184, 105a/4857, 143a/6147, 149a/6323

ʿa.+ ıma 096b/4577

ʿa.+ ına 087b/4273, 088a/4287, 105a/4850, 115a/5187, 121b/5395, 124b/5489, 138b/6000, 149a/6321

ʿa.+ ıñ 001b/15, 111a/5045

ʿa.+ uñ 094a/4480, 115a/5174

ʿa.+ uña 130a/5682

āşüfte: Aklı başından gitmek, meftun olmak.

a.- var 078b/3966

at - : Bir şeyi bir hedefe veya bir tarafa doğru fırlatmak

a.- a 022a/1098, 030a/1811, 033a/2095, 174a/12

a.- alar 071b/3728, 171b/10

a.- alar 172a/12

a.- an 033a/2486

a.- anları 029b/1611

a.- ar 135a/5882,157a/6559 a.- arlar 172b/1

a.- arlar 170a/10

a.- avuz 139a/6017

a.- ayın 165b/6818

a.- dı 059a/3332, 135a/5883, 144b/6189, 146a/6235,135a/5881

a.- dılar 146b/6255,164b/6791

a.- durmaz 003a/77

a.- ıncaġaz 059a/3342

a.- ma 166a/6833, 166a/6835, 169a/8

a.-maġıl 137b/5955

a.- uñ 035a/2557

at : Binme, yük çekme ve taşıma hizmetlerinde kullanılan, Orta Asya menşeli, tek tırnaklı, memeli hayvan

a. 027a/1437, 136b/5928, 136b/5934, 143a/6145, 144b/6189, 146b/6253, 147a/6261, 164a/6767, 165a/6796, 165a/6797, 169a/5

a.+ a 019a/945, 030a/1732, 061a/3404, 134b/5868, 136a/5909, 139b/6026, 142b/6122, 155a/6499, 156a/6528, 163b/6751, 163b/6755

a.+ da 119a/5320

a.+ dan 139a/6016, 144a/6176, 146a/6234, 150a/6349

a.+ dan 135a/5886, 135b/5896, 139a/6011, 139a/6017, 145a/6205

a.+ ı 019a/964, 119a/5322, 119b/5323, 135b/5895, 135b/5896, 136a/5904, 138b/5993, 138b/6003, 139a/6017, 139a/6020, 142b/6121, 142b/6128, 146a/6232, 147a/6265, 157b/6582, 164a/6766, 164b/6781, 164b/6792, 164b/6794, 164b/6795, 165a/6804, 165a/6808, 136a/5906, 152a/6417, 152b/6422, 164b/6788

a.+ ın 135a/5878, 135a/5881, 144a/6172

a.+ ına 135a/5888, 136a/5907, 138a/5972, 164a/6768, 136b/5935, 164b/6789

a.+ ından 144b/6190

a.+ ını 119b/5325, 143b/6160, 144a/6168, 151b/6398, 156b/6555, 157b/6574, 119a/5314

a.+ ınuñ 136b/5927, 139a/6019, 164b/6793

a.+ ıña 143a/6137

a.+ ıñı 136a/5916

a.+ ıñuzdan 146a/6242

a.+la 048b/2989

a.+ lara 019a/962, 020a/995, 149a/6330, 161b/6702

a.+ uñ 19b/5324 152b/6433, 164b/6786

a.+ ũñdan 136a/5915

ata : Cet, dede, büyük baba ve aynı soydan daha önce yaşamış olan kimse.

a. 004a/107, 004a/109, 009a/326, 014a/483, 014b/495, 014b/496, 015b/581, 016a/725, 023b/1171, 023b/1173, 025b/1242, 025b/1243, 25b/1246, 25b/1248, 027a/1409, 033a/2135, 033a/2249, 063b/3481, 101b/4731, 112b/5100, 129a/5649, 146b/6257, 013a/458, 022b/1120, 030a/1666, 030a/1667

a.+ dañ 033a/2135

a.+ dur 016b/836

a. durur 102a/4754

a.+ lar 013b/467, 039b/2694, 013b/462

a.+ m 022a/1098, 033a/2048, 033a/2252, 078b/3972, 099b/4677, 138b/6001, 142a/6104, 142b/6132, 164a/6776, 027a/1453, 102a/4760, 136a/5919, 141a/6073, 159b/6634, 164a/6773

a.+ ma 016b/863,

a.- ma 016b/867, 017a/880, 142a/6117, 145a/6198

a.+ mı 026a/1256, 145a/6199, 156b/6542, 028b/1555

a.+ muñ 033a/2274

a.+ muz 153b/6460

a.+ ñ 014a/481, 016b/847, 025b/1251, 026a/1265, 030a/1868, 052a/3101, 146a/6231, 026a/1264, 101a/4728

a.+ ña 026a/1258, 101a/4729, 142b/6130, 003b/81, 025b/1250, 025a/1236

a.+ ñı 026a/1257

a.+ sı 017a/872, 019a/951, 025b/1237, 025b/1245, 026a/1253, 33a/2037, 033a/2189, 53a/3140, 100a/4689, 110a/5022, 136b/5923, 137a/5953, 41b/6101, 023a/1168, 023b/1175, 096b/4567, 100a/4682, 101b/4736, 102a/4755, 112a/5076, 113a/5113, 144b/6191, 148a/6291

a.+ sıdur 139b/6032

a.+ sıdur 016a/783, 016a/784

a.+ sın 029b/1606

a.+ sına 025b/1244, 100a/4680, 101a/4719, 110a/5012, 110b/5039, 146b/6244, 159b/6643, 005b/204, 100a/4681, 102a/4754, 121b/5402, 137a/5947

a.+ sından 030a/1875, 030a/1659

a.+ sını 025a/1224, 110a/5013

a.+ sınıñ 016b/832

a.+ sınuñ 023a/1169, 140a/6050, 146b/6244, 138a/5985, 138b/5989, 140a/6049, 141a/6082, 110a/5010

a.+ sıyla 018a/921, 018a/922

a.+ ya 006a/228, 052a/3100

a.+ yıla 168a/6878,013a/457

ʿata: Ata.

ʿa. 050b/3054

ateş (Far.i.): Odun, kömür vb. maddelerin tutuşup yanması ile beliren ışık

a. 022a/1085, 033a/2204, 030a/1852

a.+ den 005b/213

atıl - : Bir şey bir hedefe veya bir tarafa doğru fırlatılmak

a.- up 126b/5569

a.- ursın 059a/3345

atlı : Ata binmiş olan (kimse), süvâri.

a. 157b/6572

a.+ yı 136a/5906

ʿaṭa (Ar.i.): Cömertçe verme, ihsan, bağış

ʿa. 046b/2927, 115b/5199, 003a/64, 014a/481, 052b/3116, 070a/3688, 133a/5776, 33a/5777, 120b/5368, 121a/5379, 130b/5694

ʿa.+ dur 130a/5677, 130a/5683,

ʿa.+ lar 033a/2423, 034a/2522, 052b/3120, 120b/5365

aṭlaş (A.i.): İpekten sık dokunmuş, yüzü parlak, dâima düz renkli, üstünde motif bulunmayan, sertçe, tüysüz, makbul bir kumaş çeşidi

a. 018b/942,019a/960, 140a/6054, 148a/6292

a.+ ları 019b/992

av : Karada ve havada yabânî hayvanları, denizde balıkları tutma veya vurma işi, şikâr.

a.+ a 134b/5860, 135a/5883

a.+ uma 138a/5971

āvāre (Far.s.) : Kararsız, şaşkın, perişan.

a.074b/3828,080b/4032

āvāz (Far.i.) : Ses, sedâ.

a. 069b/3672, 093b/4475, 094a/4489, 121b/5390

ā. +ı 023a/1153

ā.+ ıla 009a/335, 123a/5453

a.+ ın 042a/2775, 146a/6233, 146a/6236, 146b/6244

ʿavām (Ar.i.) : Halkın alt tabakası.

a. 050b/3063, 051a/3065

avc : Elin iç kısmı.

a.+ ım 039a/2675

avla - : Bir av hayvanını ölü veya diri olarak ele geçirmek, yakalamak

a.- yup 153a/6449

avıt(d) - : Sıkıntısını, acısını unutturmak, yatıştırmak, tesellî ve teskin etmek

a.- uban 014b/492

ʿavn (Ar.i.) : Yardım etme, yardım.

ʿa. 112b/5095, 015a/515, 016a/611

ʿa.+ i 133b/5808, 149b/6332, 153b/6452

ʿa.+ ile 133b/5794

ʿa.+ üñdürür 112b/5092

ʿavrat (Ar.i.): Kadın.

ʿa. 020b/1032, 062b/3455, 066b/3587, 074b/3832, 128a/5604, 161b/6693, 169b/15

ʿa.+ ımuz 027a/1364

ʿa.+ lar 157a/6571

ʿa.+ ları 157a/6570

ʿa.+ uñ 074b/3834, 074b/3833

ʿa.+ uñdur 074b/3835

ʿavratlıḳ(ġ) : Kadınlık.

ʿa.+ ın 062b/3455

avuç : Elin iç kısmı.

a. 030a/1635

ay : Yılın ayrıldığı on iki bölümden her biri.

a.+ı 73b/6969, 174b/6,169a/15, 174a/4, 174a/9, 174a/12, 74b/6987

a.+ dır 178a/8

a.+ ına 174a/2, 174a/7, 174b/3, 175a/14

a.+ ını 173b/6

a.+ ınuñ 011b/411, 011b/412, 174b/12

ay: Güneşten aldığı ışığı yeryüzüne yansıtan ve dünyâmızın tek uydusu olan gök cismi, kamer, mah.

a. 009a/334, 016a/735, 022a/1084, 028a/1531, 103b/4812, 116a/5209, 126a/5543, 141a/6083, 157b/6583, 177b/15, 027a/1408

a.+ a 078b/3956, 157b/6576

a.+ da 027a/1367, 033a/2166

a.+ dan 148a/6292

a.+ ıla 159a/6618

a.+ la 028a/1523

ayacuḳ(ġ) : Küçük ayak.

a.+ ına 044a/2848

a.+ um 044a/2848

ayaḳ(ġ) :Vücûdun, bacaktan ayak bileğiyle ayrılan ve yere basıp durmayı, yürümeyi sağlayan kısmı, kadem.

a. 003a/65, 013b/473, 022b/1113, 024a/1187, 025b/1237, 036b/2597, 038b/2658, 062b/3451, 062b/3457, 071b/3721, 074a/3817, 100a/4695, 107a/4924, 125a/5505, 128a/5611, 130a/5681

a.+ da 141a/6081, 033a/2468

a.+ ı 047b/2954, 157b/6584

a.+ ım 074a/3813

a.+ ın 003b/94, 006a/237, 27a/1468, 034a/2508, 113a/5118, 140b/6069, 50a/6351

a.+ ına 035a/2542, 044a/2842, 094b/4501, 100b/4712, 139b/6035, 140b/6068, 144b/6189, 164b/6787, 165a/6797

a.+ ında 019a/947, 099b/4667, 102b/4772

a.+ ından 113b/5131

a.+ ındandur 100a/4683

a.+ ınıñ 102b/4771

a.+ lar 033a/2230

a.+ ları 006a/236

a.+ um 065b/3547

a.+ uñ 100a/4686

a.+ uñ 066a/3569, 150a/6361

a.+ uña 065b/3546, 071a/3719

a.+ uñı 099b/4670

ayaḳcuḳ: Vücûdun, bacaktan ayak bileğiyle ayrılan ve yere basıp durmayı, yürümeyi sağlayan kısmı, kadem.

a. 063b/3485

ʿayāl (Ar.i.) : Âile reisinin geçimlerini sağlamak zorunda olduğu kimseler, çoluk çocuk.

ʿa.+ in 030a/1666, 033a/2190, 070a/3694

ʿa.+ lerinden 063b/3481

ʿa. +sin 114b/5160

ʿayān (Ar.s.): Açık, âşikâr, gözle görülür.

ʿa. 006b/259, 015b/580, 016a/695, 035b/2559, 037a/2621, 043a/2805, 48a/2977, 051b/3092, 055b/3218, 073b/3801, 074b/3835, 078b/3968, 079b/3998, 080b/4040, 089a/4324, 098b/4642, 104a/4817, 121b/5398, 126a/5542, 137a/5953, 137b/5961, 147b/6274

ʿa.+ ı 061a/3400,151b/6401

ʿa.+da 150a/6357

ʿayāne (Ar.): Açık, belli

ʿa. 173b/8

āyet (Ar.i.): Kur’ân-ı Kerim’deki sûreleri meydana getiren kelime veya cümlelerden her biri.

ā. 016b/825, 019a/957, 021a/1053, 024b/1204, 026a/1261, 027a/1487, 084a/4145

ā.+ i 023a/1156, 023a/1162, 026a/1258, 026a/1262, 026a/1263, 026b/1270, 089a/4321, 097a/4593, 123a/5453, 123b/5454

ā.+ idür 021a/1055

ā.+ in 024b/1205, 024b/1206, 026a/1266

ayġır: Damızlık erkek at

a.+ a 119a/5321

ʿay(ı)b (Ar.i.): Utanılacak hal ve davranış

ʿa.+ ı 002a/35, 016a/748

ʿa.+ ımı 133b/5799, 133b/5800

ʿa.+ ımuza 016a/749

ʿa.+ ın 016a/744, 133b/5795, 133b/5800

ʿa.+ ını 130b/5696

ʿa.+ ıñızı 016a/750

ʿa.+ ıñuz 002a/37

ʿa.+ lar 064b/3514

ʿa.+ ları 016a/744,033a/2045

ʿa.+ sız 016a/748

ʿa.+ um 002a/36

ʿayıblu - : Kusurlu, hatâlı, eksik.

ʿa.- yam 030a/1745

ʿayıpla -: Kusurlu bulup beğenmemek, ayıp saymak.

ʿa.- mañ 016a/686

ayır - : Birbirinden uzaklaştırmak, fasletmek.

a.- a 069b/3676

a.- alar 076b/3899

a.- dılar 066a/3560, 066a/3561

a.- duñuz 171b/7

a.- ma 027a/1479, 033a/2370, 133b/5820

a.- maġa 005b/207

a.- maġıl 009b/349, 069b/3678

a.- madumıdı 171b/6

a.- mayalar 063b/3475

a.- mayup 037a/2614

a.- mazam 033a/2402

a.- mayam 033a/2414

ayırıcı : Bir şeyi başkalarından ayıran, aralarına farklılık koyan, mümeyyiz

a. 030a/1716

ʿāyid (Ar.s.) : İlgilendiren, ilgili.

ʿā. 108a/4954

ʿĀyişe : Hz. Ebû Bekir'in kızı ve Hz. Peygamber'in hanımı.

ʿĀ. 027a/1493

ʿĀ.+ ye 027a/1486

ʿĀ. +yi 126a/5540

aylaḳ : Boş gezen, işsiz güçsüz (kimse), âvâre.

a. 100b/4710

ʿayn (Ar.i.) : Göz.

ʿa. 107b/4934

ayrı : Uzak.

a. 016a/620, 071b/3722,

a.+ lıḳ 005a/140

a.+ yam 025a/1229

ayrıḳ : Birbirinden ayrı, aralıklı, mesâfeli.

a.+ da 120a/5341

ayrıl - : Uzaklaşmak, onu geride bırakmak, ayrı düşmek.

a.- a 033a/2413

a.- dıḳ 005a/143

a.- duñ 008a/299

a.- salar 010a/357

a.- sam 045b/2899

a.- uban 008a/296, 034b/2529

a.- up 011b/408

a.- uruz 005a/141

ayrılıḳ : Ayrı olma, birbirinden uzak düşme durumu, firkat, firak, iftirak, hicran.

a.+ dur 005a/144

ayrıluḳ(ġ) : Ayrı olma, birbirinden uzak düşme durumu, firkat, firak, iftirak, hicran.

a.+ a 026a/1254

ayru : Ayrı olma, birbirinden uzak düşme durumu, firkat, firak, iftirak, hicran.

a. 045b/2884, 085a/4186, 089a/4319, 132b/5763

ayruḳ(ġ) : Başkası.

a.+ a 097a/4583

a.+ ı 104b/4831

ayruḳ : Birbirinden ayrı, aralıklı, mesâfeli.

a. 084b/4172, 096a/4555, 152b/6424

ayrul- Uzaklaşmak, onu geride bırakmak, ayrı düşmek

a.-an 073a/3778

a.- uban 043a/2812

a.- uñ 074a/3818

ʿĀyşe : Hz. Ebû Bekir'in kızı ve Hz. Peygamber'in hanımı.

ʿĀ. 027b/1504, 027b/1505, 027b/1509, 028b/1537

ayur - : Birbirinden uzaklaştırmak.

a.- anuñ 069a/3670

az : Miktârı, derecesi ve niteliği belli bir ölçünün altında bulunan, çok olmayan.

a. 007a/266, 016a/599, 016a/605, 025b/1250, 029b/1611, 030a/1763, 033a/2074, 33a/2276, 078b/3967, 093b/4465, 106a/4878, 106a/4881,

106a/4884, 120b/5371, 082a/4076, 110a/5017, 133b/5780

a.+ dur 168a/6874

a.+ ı 153b/6466

az - : Baştan çıkmak, doğru yoldan sapmak, sapıklığa, dalâlete düşmek

a.- anlaruñ 132a/5741

a.- dı 159b/6642

a.- maġa 121b/5391

a.- maḳdan 068b/3648

aʿżā (Ar.i.) : Vücûdu meydana getiren parçalar, organlar; organ.

a. 005a/145

a.+ sı 042a/2778

a.+ sına 044b/2852

aʿẓā (Ar.i.) : bk. **aʿżā**

a. 011b/403

a.+ sı 152a/6413

a.+ sın 033a/2300

a.+ sına 035a/2541, 035a/2543, 044a/2842, 044b/2849, 095b/4543

ʿazāb (Ar.i.): Kâfirlere ve günahkârlara ölümden sonra verilecek cezâ.

ʿa. 005b/211,021b/1070, 022a/1087, 030a/1830, 033a/2058, 034a/2524, 034b/2532, 035a/2546, 035a/2550, 036b/2604, 037a/2624, 037b/2628, 037b/2630, 038a/2649, 040b/2727, 056a/3241, 074a/3813, 077a/3906, 084b/4165, 126b/5565, 029a/1589, 063b/3476, 071a/3708, 154a/6479

ʿa.+ a 030a/1637

ʿa.+ dan 039a/2686, 125b/5530

ʿa.+ ı 030a/1840, 070a/3697, 040b/2734

ʿa.+ ıla 005b/219, 006a/225, 023a/1152

ʿa.+ ın 001b/25, 033a/2469

ʿa.+ ından 050a/3037, 030a/1829

ʿa.+ ile 010a/355

ʿa.+ lar 008a/304, 030a/1796, 030a/1803, 030a/1824, 035b/2562, 111b/5065, 113a/5107

ʿa.+ lardan 017b/895, 018a/915

ʿa.+ uñ 038a/2646

ʿa.+ ü 021b/1073

azād (Far.i.): Serbest bırakma, serbestlik.

a. 024a/1194, 024a/1199, 024b/1215, 027a/1482, 030a/1647, 030a/1651, 033a/2031, 033a/2283, 033a/2449, 042b/2798, 059a/3335, 148a/6291

a. eyle 033a/2380

ā. eylegil 015a/570,027a/1336

a. itdüm 017b/898, 033a/2410

ā. itmek 020a/1003

ā. itmekden 169a/4

a. itsen 030a/1636,

ā. ḳıl 092b/4441

ā. ola 033a/2060

a. olasın 008b/309

ā. oldı 030a/1769

ā. oldılar 033a/2458

ā. oldılar” 030a/1683

a. olsun 016b/856, 020b/1038

a. olup 033a/2066

āzādlu : Azat edilmiş, ıtıknâmesi eline verilmiş (köle veya câriye).

ā.+ ları 133a/5769

aʿẓam (Ar.s.) : Çok (daha, en, pek) büyük.

a. 061a/3407, 086a/4208, 084b/4168,

a.+ a 133b/5833

a. durur 027a/1422

a.+ ıñdur 033a/2191

aʿżam (Ar.s.) : bk.aʿẓam.

a. 084a/4142, 122a/5410, 117a/5241, 129a/5642

ʿaẓamet (Ar.i.): Büyüklük, ululuk, yücelik, celâl.

ʿa.+ den 033a/2466

ʿa.+ ün 038b/2670

azarla -: Hatâ ve kusûrunu söyleyerek çıkışmak, paylamak, tekdir etmek, tevbih etmek.

a.- yan 015b/581

azdur - : Baştan çıkarmak, doğru yoldan çıkmasına sebep olmak, ayartmak.

a.- a 020b/1033

a.- ur 065a/3524

azġun : Öfkeden gözü dönmüş, saldırgan, azmış (kimse), saldırgan.

a.+ lar 150b/6368

a.+ lara 029a/1589, 030a/1802, 030a/1830, 040a/2709

a.+ ları 029b/1613

azıcaḳ(ġ) : Bk. Azık.

a.+ ı 057b/3293

azıcıḳ: Pek az, biraz, az miktarda olan.

a. 134a/5846

azıḳ (ġ) : Yolculuk sırasında veya dışarıda çalışırken yenmek üzere hazırlanan yiyecek, kumanya, nevâle

a. 002b/51

a.+ cağıñı 002b/52

a.+ ım 074a/3812

a.+ uñ 007a/264

azıḳlıḳ : Azık olarak hazırlanan yiyecek.

a. 177b/7

ʿaẓīm (Ar.i.) Bir işi yapmaya kesin karar verme, bir şeyi yapmak husûsunda

büyük bir kararlılıkla gayret gösterme.

ʿa. 014a/477, 015a/533, 030a/1934, 059b/3349, 084b/4171, 113b/5128

ʿaẕīme (Ar.i.): Büyük ve fevkalâde iş, çok önemli mesele.

ʿa.+ den 123a/5451

ʿazīz (Ar.s.): Yüce, kıymetli, değerli, mukaddes, muazzez.

ʿa. 016a/664, 035a/2551, 065a/3537, 072a/3752, 094a/4488, 112b/5103, 121b/5399, 177a/7

ʿa.+ im 066a/3569, 064b/3513, 068b/3639

ʿa.+ ler 016a/767, 133b/5805

ʿazm (Ar.i.): Bir işi yapmaya kesin karar verme, bir şeyi yapmak husûsunda büyük bir kararlılıkla gayret gösterme.

ʿa. 055b/3229, 057b/3286, 142b/6123, 113b/5132

ʿa. eyledi 094b/4509, 123b/5456

ʿa. eyleyüp 099a/4654

ʿa. ide 126b/5567

ʿa. ḳıldı 134b/5870

ʿa.+ üm 079a/3986

ʿa.+ üñ 094a/4483

ʿAzrāʾīl (Ar.i.) : Dört büyük melekten, Allah'ın emriyle insanların canını almakla görevlendirilmiş olanı, ölüm meleği.

ʿA. 004a/114, 004b/125, 004b/131, 004b/135, 006a/243, 007b/282, 034a/2513, 034a/2524, 034b/2532, 034b/2533, 034b/2537, 035a/2545, 042b/2784, 042b/2786, 043a/2803, 043a/2804, 043a/2805, 043a/2807, 043a/2808, 043b/2819, 043b/2826, 043b/2829, 043b/2831, 044a/2833, 44b/2858, 044b/2861, 060b/3378, 060b/3384, 060b/3389, 060b/3392, 061a/3396, 061b/3415, 096b/4569

ʿA.+ dür 060a/3376

ʿA.+ e 034a/2513, 034b/2525, 043a/2803, 060a/3377, 060b/3394, 060a/3374

ʿA.+ üñ 005a/139, 007a/270

azucaḳ(ġ) : Bk. Azık.

a.+ ı 057b/3293

azucuḳ : Pek az, biraz, az miktarda olan

a. 014a/477

azuḳ(ġ) : Bk. azıḳ

a.+ ı 007b/290

A.+ ıñı 003b/95

ʿazze (Ar.s.): Allah isminden sonra "aziz ve şânı yüce olsun" anlamında kullanılır.

ʿa. 042a/2781

B

bāb (Ar.i.): Bir kitabın bölümlerinden her biri.

b. 015b/578, 016a/680, 093a/4458

b.+ ını 016a/596

bāb (Ar.i.) : Kapı.

b. 133a/5772

b.- ı semā 095a/4526

b.+ ınuñ 120b/5359

b. +'ül-ʿulā 091a/4392

bād (Far.i.) : Rüzgâr, yel, hava.

b. 059a/3343, 100a/4687

b.- kār olmaḳ 176a/14

baba : Bir çocuğun dünyâya gelmesine sebep olan erkek, çocuk sâhibi adam, peder.

b. 016b/856, 019a/953, 019b/979, 020a/999, 020a/1000, 023b/1170, 023b/1178, 023b/1180, 023b/1181, 023b/1184, 025a/1228, 025a/1233, 025b/1242, 027a/1487, 030b/1945, 033a/2136, 033a/2188, 033a/2191, 033a/2198, 033a/2200, 033a/2222, 033a/2223, 033a/2264, 033a/2266, 033a/2267, 111a/5054, 122a/5409

b.+ m 033a/2192, 033a/2282

b.+ ma 033a/2346

b.+ ñ 033a/2345

b.+ sından 100b/4708, 100b/4709

b.+ sınuñ 110a/5020

babacuḳ(ġ): Babalara sevgiyle yaklaşıldığını belirten bir söz.

b.+ um 025a/1233, 026a/1253

Bābil : Eski Mezopotamya'nın en büyük ve en ünlü şehri.

B. 157a/6558

bacasuz : Bir binânın yukarıdan ışık ve hava almasını sağlayan delik, tepe penceresi olmayan.

b. 030a/1733

bāġ (Far.i.) : Bahçe, yeşillik, ağaçlık ve çiçeklik yer, bostan.

b. 022a/1080, 033a/2456, 47b/2967, 089b/4342, 091a/4387, 177b/4

b.- ı gülzār 050a/3041

b.- ı meʿānī 097b/4605

b.+ ıla 090a/4354

b.+ ına 097b/4606

b.+ ları 005b/192

b.+ larca 033a/2085

b.+ larına 040a/2708

Baġdād : Irak'ın başşehrinin adı.

B.+ a 160a/6650, 160a/6651, 160a/6655, 160a/6656

bāġçe (Far.i.) : Bahçe sözünün eskiden kullanılan asıl şekli.

b. 033a/2085

bağır - : Seslenmek, çağırmak

b.- a 026a/1267

bağırcıḳ(ġ) : Göğüs, sîne.

b.+ ı 042b/2793

bağışla- : Karşılıksız olarak verilen, hibe edilen şey, teberru.

b. 016a/628,020a/1015, 027a/1329, 027a/1334, 027a/1335, 027a/1341, 027b/1501, 028b/1551, 030a/1753, 030a/1754, 032b/2025, 033a/2369, 033a/2470, 128b/5625, 174b/2

b.- dı 017b/902, 024a/1192

b.- ladım 033a/2155

b.- dım 080a/4013

b.- dum 017b/898, 033a/2103, 033a/2409, 033a/2415, 033a/2441, 033a/2455, 174b/4

b.- duḳ 084b/4164

b.- gıl 015a/569,030a/1740,041 b/2754, 147a/6263

b.- r 016a/617

b.- rsam 053a/3131

b.- sun 016b/857

b.- ya 002b/45, 002b/46, 016a/757, 032b/2028, 033a/2240, 033a/2281, 115a/5182, 125b/5532

b.- yam 030a/1643, 032b/2023

b.- yan 018a/916

b.- yım 028b/1569

b.- yın 033a/2233

b.- yup 030a/1651

b.- yup 133b/5807

bağla - : İp, bağ veya başka bir araçla bir şeyi bir yere, diğer bir şeye veyâhut birkaç şeyi birbirine tutturmak, birleştirmek, raptetmek. Önüne engel koymak, kapatmak.

b.- dı 116b/5231, 134b/5869, 143b/6159,145a/6207

b.- dılar 144b/6194,144b/6195

b.- duġı 097b/4594

b.- mış 158a/6598

b.- ñ 144b/6193

b.- r 124b/5492, 128b/5624, 178a/10

b.- rdı 033a/2166

b.- yalar 007b/277

b.- yavuz 160a/6660

b.- yuban 117b/5258

b.- yup 144b/6191, 147b/6277

b.- yupdur 150a/6359

bağla- : Bir şey veya bir kimse ile diğer bir şey veya kimseyi mânevî bir bağla birleştirmek, birbirine yaklaştırmak.

b. 102a/4750

b.- ma 086b/4227

b.- masın 097b/4601

b.- maya 080b/4025

b.- mışam 127b/5592

b.- mışken 086a/4221

b.- yan 033a/2483

b.-yı ḳosa 057b/3288

b.- yup 093a/4454, 123b/5468, 151a/6379

bağlan - : İp, bağ gibi bir vâsıta ile bir şeye, bir yere tutturulmuş olmak, bağlı bulunmak. Kuşanmak.

b.- dı 007b/288, 158b/6611

b.- uban 142b/6122

bağlaş - : Birlikte bağlama işi.

b.- a 030a/1696

b.- alım 016b/858

bağlu : İp veya başka bir araçla bir şeye, bir yere bağlanmış olan.

b. 057a/3267, 083a/4108, 083a/4115, 139b/6026, 148a/6290

bağ(ı)r : Göğüs, sîne.

b.+ ı 013a/448, 022b/1117, 069a/3665, 069a/3667, 094a/4492, 103b/4800, 163b/6752

b.+ ım 050a/3034,073b/3787

b.+ ımızı 030a/1778

b.+ ımuzı 030a/1779

b.+ ın 027a/1316

b.+ ına 097b/4594, 102b/4770

b.+ ını 137a/5950

b.+ umı 033a/2045

bahā (Far.i.): Değer, kıymet, fiyat.

b. 059a/3342

b.+ sı 058b/3320, 059a/3337

b.+ sın 058b/3318

bahadır : (Far.i.): Usta savaşçı, cengâver, yiğit, kahraman, cesur.

b.+ lar 008b/314

bahadur : bk. bahadır

b. 151b/6403

b.+ dı 142b/6136

bahāne (Far.i.) : Bir şeyin asıl sebebi yerine ileri sürülen sözde sebep, gerçekle ilgisi olmayan sahte özür ve mâzeret.

b. 156b/6546

baḫça : Çiçek, sebze veya meyve ağacı yetiştirilen toprak parçası.

b. 022a/1080, 047b/2967, 048a/2981, 089b/4342, 090a/4354, 091a/4387

b.+ da 048a/2982

b.+ lar 049a/2999

b.+ ları 005b/192

b.+ sı 055b/3219, 055b/3225, 055b/3229, 056a/3230

b.+ sınuñ 155b/6522, 158a/6595

b.+ ya 055b/3220, 055b/3221

bahtlu : Bahtı açık olan, tâlihli, kısmetli, mesut, şanslı.

b. 006b/245

baḥr (Ar.i.): Deniz, deryâ.

b.- i cürme 075b/3859

b.+ i 121a/5379

b.+ ine 091a/4394

b.+ inüñ 072a/3744, 157a/6565, 158a/6595

b.+ uñ 109a/4981

b.-i ālādan 121a/5379

baḫs (Ar.i.): Üzerinde konuşulan, tartışılan konu, mevzû, mesele.

b. +i 079a/3990

b.-i tuġyān 157b/6573

baḫş (Ar.i.) : Verme, bağış, ihsan, hîbe.

b. 079a/3989

b.+ı 172b/4

baḫşīş : Bir hizmet karşılığında bir kimseye fazladan verilen para.

b. 148a/6296

baḫt (Far.i.): Allah tarafından ezelde belirlendiği kabul edilen kısmet ve nasip, uygun tâlih, ikbal, şans.

b. 150a/6357

baḫtlu : Bahtı açık olan, tâlihli, kısmetli, mesut, şanslı.

b. 093b/4469, 098a/4623, 109b/5004, 122a/5420, 131a/5705, 133a/5772, 134a/5842

baḫtiyār (Far.i.): Tâlihli, mesut, mutlu.

b. 053b/3155

baḳ - : Gözleri bir şey üzerine çevirmek.

b. 030a/1654,033a/2378, 046a/2900, 059a/3333, 062b/3447, 075a/3849, 086a/4213, 087b/4270, 087b/4273, 088a/4274, 091a/4378, 091a/4380, 092a/4413, 102a/4759, 103b/4813, 105a/4859, 116b/5236, 120b/5369, 127b/5594, 130a/5684, 132b/5756, 33a/5768, 144a/6173, 177a/7022

b.- a 005b/202, 005b/218, 009a/331, 016a/624, 017b/900, 020a/1009, 030a/1851, 030a/1872, 030b/1957, 033a/2280, 033b/2500, 036b/2595, 045b/2892, 046b/2926, 049a/3006, 057a/3269, 060b/3391, 086b/4239, 102b/4777, 115b/5195

b.- alar 031a/1974, 039b/2696, 049b/3017

b.- am 032b/2012

b.- aḳala 046b/2932

b.- aḳalur 005b/201

b.- amaya 089b/4343

b.-amaz 006a/229, 084a/4147, 090a/4355, 129b/5663

b.- an 005a/142, 027a/1457, 031a/1961, 031a/1962

b.- anıñ 134a/5851

b.- ar 005b/203, 006a/230, 011a/388, 037b/2637, 054a/3164, 065a/3529, 101b/4730, 131b/5729, 132a/5731, 135a/5882, 136a/5906, 143a/6142, 148b/6303, 155a/6505, 157b/6577

b.- aram 016a/705

b.- arlar 013b/468, 033a/2169

b.- arsın 132a/5737

b.- asın 003a/71, 004b/121, 016a/609, 030a/1804, 072a/3753

b.- ayıdı 033b/2505

b.- ayım 061a/3408

b.- ayın 114a/5156

b.- dı 025b/1239, 033a/2070, 033a/2187, 033a/2193, 057b/3297, 081a/4051, 140b/6068, 141a/6083, 141a/6085, 152b/6429

b.- dıġı 132a/5733

b.- dıḳlarıñ 012b/433

b.- duġuñ 132a/5738

b.- duñ 081b/4064

b.- ġıl 002a/28, 066a/3558, 117b/5269

b.- ıban 087b/4271, 127b/5595

b.-ın 126b/5563, 128a/5606

b.- ınca 010b/373, 046b/2933

b.- ma 016a/801, 072b/3758, 120b/5356, 120b/5357, 092b/4443, 124a/5471, 133a/5776

b.- maġa 003a/71, 157b/6585

b.- maġıl 030a/1881

b.- madı 123b/5467

b.- maduñ 044a/2843

b.- mamışdur 097a/4584

b.- maḳ 133a/5769

b.- maya 013b/467

b.- mayam 172a/11

b.- mayasız 016a/749

b.- maz 120b/5365, 155b/6518

b.- mazın 082a/4082

b.- sa 057b/3289

b.- sın 048a/2977

b.- sun 116b/5237

b.- uban 033a/2419,125a/5506

b.- uñ 015a/539, 049b/3016, 061b/3422

b.- up 002b/53, 010a/366, 017a/887, 030b/1956, 033a/2304, 033a/2324, 038b/2661, 047b/2967, 074a/3813, 119b/5323

baḳış : Bakma tarzı, bakma biçimi.

b.+ ları 010b/373

bāḳi (Ar.s.): Ebedî, ölümsüz, kalımlı. Karşıtı: Fānī.

b. 016a/782, 033a/2420, 043a/2816, 057a/3276, 061a/3399, 080b/4026, 123a/5449, 133b/5838, 147a/6263, 149a/6322

b.+ sin 033a/2155

b.+ yi 002b/51, 002b/52

bal : Arıların çiçeklerden topladıkları bal özü denen sıvı ile yaptıkları, rengi beyazdan esmere kadar değişen, koyu kıvamda tatlı madde, asel.

b. 009a/326, 051b/3095, 062b/3443

b.+ a 027a/1442

bal: Şüphe götürmez şekilde, tamâmıyle, adamakıllı.

014b/500

balçıḳ(ġ) : Bk. balçıḳ

b. 028a/1516, 120a/5340

b. durur 119a/5308

b.+ ın 053b/3157

balıḳ : Su içinde yaşayıp solungaçla nefes alan, çoğunlukla yumurtlama şeklinde üreyen omurgalı hayvanların ortak adı.

b. 036b/2607, 048a/2971

b.+ ıñ 085a/4183

b.+ lar 028a/1522,028b/1532, 030a/1703, 161b/6694, 169b/1

balıḳçın: Martıgillerden, ırmakların denize döküldüğü yerlerde, bataklıklarda yaşayan, daha çok böcekle beslenen, uzun gagalı, uzun ve çatal kuyruklu, ayakları perdeli bir cins küçük deniz kuşu, deniz kırlangıcı.

b. 177a/6

banbuḳ(ġ): Pamuk.

b.+ ıyla 004b/133

bañа : Ben zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi.

b. 001b/15, 002a/34,003a/62, 012a/428, 013a/454, 015a/523, 015a/526, 015b/589, 016a/666, 016a/672,016a/685, 016a/710, 016a/713, 016a/730, 016a/747, 016a/816, 016b/855, 016b/856, 016b/858, 016b/864, 019a/958, 019b/980, 020a/1001, 020a/999, 020b/1034, 021a/1058, 021b/1060, 023b/1170, 024b/1204, 025b/1241, 026a/1258, 026a/1262, 027a/1305, 027a/1320, 027a/1327, 027a/1369, 027a/1399, 027a/1441, 027a/1455, 028b/1551, 028b/1566, 028b/1567, 028b/1569, 028b/1571, 029a/1581, 030a/1626, 030a/1628, 030a/1644, 030a/1663,

030a/1781, 030a/1796, 030a/1915, 082a/4076, 82b/4095, 082b/4099,
030a/1925, 030a/1932, 030a/1934, 085b/4193, 086a/4211, 086b/4232,
030b/1948, 031a/1978, 032b/2015, 087a/4253, 087a/4256, 087b/4257,
032b/2016, 032b/2019, 032b/2026, 087b/4258, 087b/4262, 087b/4263,
033a/2044, 033a/2050, 033a/2070, 087b/4265, 088a/4280, 089a/4318,
033a/2092, 033a/2135, 033a/2137, 089b/4341, 090a/4358, 090b/4368,
033a/2144, 033a/2158, 033a/2319, 091a/4385, 091b/4406, 092a/4419,
033a/2328, 033a/2334, 033a/2454, 092a/4422, 094a/4481, 094a/4489,
034a/2520, 036b/2598, 036b/2602, 094a/4493, 094b/4496, 094b/4511,
038b/2664, 045b/2894, 045b/2898, 095b/4545, 096a/4549, 096a/4551,
048b/2987, 052b/3128, 053a/3132, 098b/4628, 098b/4634, 098b/4635,
058b/3318, 061a/3405, 061a/3406, 098b/4638, 099a/4648, 099b/4663,
061a/3409, 065a/3536, 065b/3542, 100a/4692, 101a/4728, 101a/4729,
065b/3545, 065b/3549, 065b/3550, 101b/4731, 101b/4732, 101b/4733,
066a/3558, 066a/3560, 066a/3561, 101b/4738, 101b/4741, 102a/4748,
066a/3563, 069b/3673, 071a/3710, 102a/4759, 102b/4764, 104a/4828,
073a/3774, 073a/3782, 073b/3788, 104a/4829, 104b/4845, 105b/4876,
073b/3798, 074a/3808, 074b/3821, 107a/4909, 108a/4954, 108b/4967,
074b/3828, 074b/3834, 075a/3837, 108b/4971, 109a/4974, 109a/4988,
075b/3870, 076a/3875, 76a/3878, 109a/4989, 109b/5003, 110a/5015,
076a/3880, 076a/3881, 077a/3912, 111a/5045, 111a/5052, 112b/5095,
077b/3934, 078a/3940, 078a/3941, 112b/5098, 113a/5108, 113a/5117,
078a/3944, 078a/3945, 078a/3946, 113a/5122, 113b/5139, 114a/5141,
078a/3952, 078a/3953, 078b/3957, 114a/5142, 114a/5145, 114a/5151,
078b/3962, 078b/3964, 078b/3967, 115a/5174, 115a/5175, 115a/5177,
078b/3970, 078b/3971, 079a/3974, 115b/5203, 116a/5210, 116a/5211,
079a/3990, 079b/4003, 079b/4005, 116b/5234, 117a/5243, 117a/5245,
080b/4035, 081a/4042, 081a/4056, 117a/5247, 117a/5248, 117a/5249,
081a/4058, 081b/4059, 081b/4064, 117a/5251, 119b/5330, 119b/5333,

120a/5346, 120a/5349, 120a/5350, 121b/5397, 122a/5407, 122a/5409, 122a/5415, 122b/5423, 122b/5436, 123a/5451, 124a/5474, 124b/5494, 125b/5536, 126a/5541, 26a/5551, 126b/5570, 127a/5586, 127b/5592, 128a/5610, 128b/5622, 128b/5626, 129b/5665, 132a/5736, 132a/5738, 132a/5739, 132a/5744, 136a/5914, 137a/5946, 143b/6163, 143b/6166, 143b/6167, 144b/6192, 154b/6486, 155b/6512, 155b/6526, 156a/6532, 156b/6544, 158a/6590, 159a/6629, 159b/6636, 162a/6709, 162a/6713, 62a/6716, 162b/6724, 164a/6774, 172a/7, 173a/13, 173b/11, 173b/14, 174a/14, 174b/2

bār (Far.i.) : Etrafı surlarla çevrilmiş yer.

b. 022a/1082

b.+ ı 147b/6278

Bārekallāh (Ar.ü.): Allah mübârek etsin, hayırlı uğurlu olsun anlamında bir söz.

B. 046a/2912

bāri (Far.zf.): Hiç olmazsa

b. 001b/12, 002a/33, 016a/746, 016a/820, 020a/1002, 033a/2349, 033a/2350, 050a/3042, 099a/4652, 110a/5021, 160b/6668, 161b/6699

Bārī (Ar.i.): Her şeyi takdir ettiği şekle uygun olarak yaratıp varlığa çıkaran, yaratan" anlamında esmâ-i hüsnâdan (Allah'ın en güzel isimlerinden)dı

B. 015a/552,

B.+ ye 073a/3770, 091b/4400

barmaḳ (ġ): İnsanda ellerin ve ayakların son bölümünü oluşturan, boğumlu, oynak, uzunca organların her biri

b.+ ın 142a/6115

baş - : Sarılmak, kendine çekmek.

b.- dı 102b/4770

baş - : Ayağı, üzerine vücûdun veya bacağın ağırlığını verecek şekilde zemîne yâhut herhangi bir yere koymak.

b.-alar 073b/3797

b.- ar 003a/75, 079b/3994

b.- arlar 172b/2

b.- dı 112a/5078

b.- dı 111b/5058

b.- duñsa 051a/3077

b.- maya 135b/5901

b.- up 016a/703

ba'ṣ : Yeniden dirilme, diriltme.

b. olıcak 103a/4786

başar (A.i.): Görme, görme hassası.

b. 002a/29, 097b/4608

başıl - : Tabedilmek, tabolunmak.

b.- mış 157b/6578

başīr (Ar.s.) : Gören. Görüp anlayan, kalp gözü açık, basîret sâhibi, anlayışlı.

b. 113b/5126

Bāsiṭ (Ar.i.) : Allah'ın isimlerinden (esmâ-i hüsnâ) biri.

B. 027a/1464

Başra : Güney Irak'ta Hz. Ömer tarafından kurulan bir şehir.

B. 077b/3936, 079a/3986, 122a/5417, 122a/5420

Başrī: Basra şehrinden olan, Basralı.

B. 073a/3776

ba'ş : Haşir, yeniden diriltilme.

b. 133b/5788

baş : İnsan vücûdunun göz, kulak, ağız, burun gibi duyu organlarının ve beynin bulunduğu en üst, hayvan vücûdunun en ön kısmı, kafa, ser.

b. 013a/448, 016b/862, 019b/980, 022b/1113, 024a/1187, 026b/1287, 030a/1779, 030b/1952, 033a/2405, 033a/2439, 033b/2498, 083b/4139, 085a/4177, 107a/4924, 128a/5611, 155b/6515, 156b/6551, 088b/4298, 129b/5658, 137a/5949, 138a/5981, 149a/6331, 156b/6549, 160a/6655, 172b/12

b.+ a 009b/341, 015a/519, 049b/3031, 062a/3436, 118a/5283, 135b/5903, 144b/6194, 150b/6372, 157a/6569

b.+ da 062b/3456

b.+ dan 015a/519, 135b/5903, 144b/6194

b.+ dur 072b/3754, 137a/5939

b. egmez 034a/2520

b.+ ı 006a/235, 013b/473, 017a/871, 027a/1354, 030a/1645, 030a/1646, 030a/1753, 033a/2453, 037b/2632, 046b/2931, 061a/3403, 062b/3457, 063b/3485, 066b/3574, 076b/3891, 076b/3897, 088a/4286, 108b/4962, 136b/5936, 137a/5939, 137a/5941, 137a/5943, 137b/5967, 144a/6177, 144b/6195, 163a/6745

b.+ ıdur 137a/5944, 137a/5945,

b.+ ı durur 137a/5949

b.+ ım 016a/706, 033a/2276, 033a/2279, 095b/4537, 127a/5586

b.+ ıma 094b/4502, 102a/4747

b.+ ımdan 142a/6103

b.+ ımı 145a/6199

b.+ ımız 030a/1693

b.+ ımıza 030a/1700, 030a/1726, 133b/5802

b.+ ımuz 030a/1727, 151a/6388

b.+ ımuzuñ 069a/3654

b.+ ın 018a/920, 019b/978, 020a/1021, 033a/2299, 033a/2358, 033a/2438, 049b/3016, 057a/3274, 069a/3668, 099a/4653,112a/5078, 125b/5531, 136b/5932, 141b/6093, 142a/6109, 146b/6251, 156a/6535, 165a/6800

b.+ ıñ 023b/1172, 071b/3735

b.+ ına 017a/874, 022a/1097, 023a/1141, 033a/2153, 033b/2498, 039b/2705, 043a/2809, 044a/2841, 048b/2991, 057b/3290, 076b/3890, 094b/4510, 095b/4538, 110b/5027, 111a/5040, 111b/5070, 114a/5149, 118a/5278, 136b/5921, 144a/6182, 145a/6205, 147b/6284, 150b/6376, 152a/6412, 168b/12

b.+ ıña 002b/57, 003b/85, 080a/4022,083b/4126, 115a/5188

b.+ ında 012a/430, 076b/3891, 085a/4179, 108b/4962, 135a/5886, 156b/6556, 157b/6580

b.+ ından 094b/4508, 110b/5026, 135b/5901

b.+ ını 003b/83, 027a/1351, 027a/1484, 030a/1764, 033a/2359, 033a/2404, 119b/5324, 129a/5644, 135a/5884, 136b/5925, 136b/5934, 137a/5950, 138a/5977, 140a/6050, 143a/6145, 146b/6254, 150b/6369, 151a/6378, 152b/6433, 160a/6647

b.+ ınuñ 074b/3826

b.+ lar 018b/943, 156b/6554

b.+ larda 062b/3454

b.+ ları 039a/2687,

b.+ ların 027a/1333, 033a/2038, 033a/2039, 150b/6369

b.+ ların 030a/1767, 137b/5957

b.+ larına 047a/2936, 106a/4878

b.+ larına 019a/962

b.+ larını 165a/6801

b.+ larını 049b/3017

b.+ um 100b/4706

b.+ uma 019a/966, 021a/1056

b.+ uma 014b/507, 160b/6669

b.+ umı 032b/2024

b.+ umuza 163a/6742

b.+ uñ 028b/1562, 136a/5916

b.+ ña 151a/6380

b.+ uñda 158a/6601

b.+ uñı 032b/2020,118a/5286

b.+ uñuza 030a/1774

başar - : Bir işi istenilen şekilde sonuçlandırmak, muvaffak olmak, üstesinden gelmek.

b.- amadı 151b/6405

Başcaġaz: Baş sözcüğünün küçültme eki

almış hali.

b.+ ına 044a/2846

başla - : Bir işi yapmak üzere harekete geçmek, bir işe girişmek, şürû etmek.

b.- dı 019a/952, 027a/1407, 095b/4544, 123a/5453, 134a/5854, 144b/6197,150a/6351, 154b/6487

b.- dılar 159a/6618

b.- dum 078a/3950, 079a/3988

b.- ram 030a/1886

b.- yu 077b/3937

b.- yuban 033a/2199

b.- yup 119b/5329

b.- yup 069a/3658, 108b/4966

başlu : Başı olan.

b. 042b/2793, 076b/3897

b.+ yıdı 146b/6243

başmaġ : Bir çeşit ayakkabı, pabuç.

b.+ uña 150a/6358

b. 019a/947

b.+ ı 019a/963

bat - : Çokluğundan dolayı bir şeyin aşırı derecede etkisine mâruz kalmak, o şeye bulanmak, içinde kalmak.

b.- alar 039b/2694

b.- asın 009b/347

b.- dı 033a/2379

b.- ınca 139a/6019

b.- ısar 089b/4335

b.- up 019a/961

bātıl (Ar.s.) : Doğru ve sahih olmayan, gerçekle ilgisi bulunmayan (şey). Karşıtı: Hak.

b. 033a/2483, 042a/2771, 060b/3388, 110a/5016, 110a/5018

b.+ dasız 112a/5075

b. durur 111b/5072

b.+ ı 111b/5071

bāṭın (Ar.i.): İçteki, iç yüzdeki, gizli, görünmeyen (şey). Karşıtı: Zāhir.

b.+ ı 016a/600, 016a/602, 027a/1416,066b/3584

b.+ ıñ 016a/678

b.+ ların 030a/1674

bāy : Zengin, paralı, mal mülk sâhibi, varlıklı kimse.

b. 118a/5287, 134a/5853, 154b/6484, 165a/6809, 178a/5,

b.+ ı 001b/20, 173b/8, 174a/4, 174b/6

b.+ ları 029b/1604, 030a/1736, 030b/1946

b.+ larıma 030a/1649

bayaġı : Değişik bir tarafı bulunmayan, farklı olmayan, sıradan.

b. 016a/708,116b/5224

b.+layın 058b/3327

Bāyezīd-i Bistānī : Ebû Yezîd Tayfûr b. Îsâ b. Sürûşân, ilk büyük mutasavvıflardan.

B. 065a/3536, 065b/3545, 065b/3549, 066a/3558

B.- i Bestānī 065a/3531

B.+ den 066b/3580

bayıḳ : Açık, aşikâr, muhakkak, gerçek, şüphesiz.

b. 059b/3357

bayıl - : Geçici bir süre için şuur kaybına uğrayarak kendinden geçmek, baygın duruma gelmek.

b.- ur 050b/3058

baylıḳ(ġ) : Varlıklı olma, zenginlik.

b.+ ını 030a/1739

bayluḳ(ġ) : Bk. baylıḳ

b.+ ıla 098b/4637

bayram : Milletçe sevinç içinde kutlanan, dînî veya millî bir anlam taşıyan kutsal gün.

b. 011b/414, 012b/438, 016a/608, 056a/3233, 139b/6025

bayḳuş : Zararlı ve kemirici hayvanları avlamakla geçinen, başlarında iki tepelik bulunan, yırtıcı gece kuşlarının ortak adı.

b. 177a/8, 178a/9

bāzar : Pazar kelimesinin eskiden kullanılan asıl şekli, çarşı, alış veriş yeri.

b.+ ına 133b/5804

baʿẓı (Ar.s.zm.) : Hepsi olmayıp içlerinden birkaçı, kimi.

b. 005b/176, 005b/200, 005b/207, 010b/367, 013a/449, 013a/457, 059b/3350, 090b/4364

b.+ nuñ 012b/445, 042b/2784, 042b/2786

b.+ sı 056b/3251, 090b/4367

bāzirgān (Far.i.) : Tüccar, tâcir.

b.+ lar 029b/1599

beġāyet (Fars. be- eki ve Ar. ġāyet "son" ile be-ġāyet) : Son derece, pek çok, fazlasıyle.

b. 050a/3037, 053a/3144, 059a/3339, 071b/3724, 110a/5006, 153b/6457, 155a/6506, 159a/6630, 159b/6635, 159b/6642, 160b/6662, 161a/6689, 161b/6696

becid (Far.zf.): Çabuk, acele, derhal.

b. 057a/3266, 065a/3536, 142b/6130

bed (Far.s.): Kötü, fena,çirkin.

b. 014b/508, 015a/514, 044a/2840, 111a/5051, 141b/6095

beddu'ā (Fars. *bed* "kötü" ve Ar.

du‘ā’ ile bed-du‘ā’) : Bir kimseye kötülük dilemek için edilen duâ, ilenç, inkisar, intizar

b.+ lar 082a/4088

beden (Ar.i.) : Vücut, gövde.

b. 011a/390, 035b/2569

b.+ de 151b/6399, 165b/6811

b.+ den 005b/201, 045a/2869, 118a/5274

b.+ lerin 174a/12

bedir (Ar.i.): Ayın on dördüncü gecesindeki şekli, dolunay.

b. 103b/4812, 157b/6576

bedür (Ar.) : Bk. bedir

b. 071b/3731

beg : Bir beyliğin, küçük bir devletin başında bulunan kimse, emîr, prens.

b. 027a/1442, 150a/6353, 151a/6385, 151a/6387

b.+ i 069a/3663, 149a/6329, 150a/6352

b.+ idür 068b/3647

b.+ imüzüñ 136a/5915

b.+ ine 149b/6341, 151a/6381

b.+ ini 151a/6382

b.+ inüñ 153a/6439

b.+ ler 029a/1595, 147b/6275, 148a/6289,146a/6237,

b.+ lere 027a/1433

b.+ leri 147b/6279,151a/6386, 156a/6535

b.+ lerinden 146a/6236

b.+ lerini 151a/6385

b.+ lerini 147b/6275

b.+ ümüz 150a/6359, 151a/6388, 163a/6749

b.+ üñe 151a/6380

b.+ üñüz 150a/6347

b.+ üñüze 150b/6373

begen -: İyi ve güzel bulmak, takdir etmek.

b.- dim 158b/6604

b.- meyen 158b/6602

b.- ür 111b/5068

b.- ürdi 158b/6613

b.- ürse 154b/6492, 155a/6497, 159a/6629

b.- ürsem 154b/6485

b.- ürsen 078b/3969

beglük(g): bk. beglik

b.+ e 159a/6629, 159b/6635

b.+ üñ 147b/6282

behişte (Far.i.) : Cennet, uçmak.

b.+ sin 130a/5671

beḳā (Ar.i.): Ölmezlik, ölümsüzlük, ebediyet, ebedîlik, bâkîlik. Karşıtı

b. 004a/112, 016a/625,

030a/1749, 086b/4230, 102a/4763, 113b/5124, 134a/5848
b.+ dur 130a/5679
b.+ ya 016a/806, 042b/2783, 124b/5490, 149a/6320

bekçi : Bir şeyi veya bir yeri bekleyip korumakla görevli kimse, kolcu.
b. 141b/6100

bekle - : Beklemek işi.
b. 051a/3076, 051b/3082,
b.- di 123a/5449, 135a/5889
b.- düğüñ 011a/386
b.- mez 026b/1269
b.- ñ 162a/6718
b.- r 053b/3149, 107a/4912, 135b/5899,155b/6514
b.- rem 081b/4069
b.- rim 177b/8
b.- riz 136a/5912
b.- ye 016a/789, 138a/5980
b.- yende 138a/5975
b.-yiñ 136a/5913
b.- yüp 051a/3077

beklit(d) - : Başkasının beklemesine sebep olmak.
b.- üben 046a/2901

bel : İnsan vücûdunun göğüsle karın arasında hafifçe darlaşmış olan ve kuşak bağlanan yer.
b. 150a/6359
b.+ i 160b/6662
b.+ ine 158a/6598
b.+ leri 004a/111
b.+ üñ 121a/5376

belā (Ar.i.): İnsana büyük bir sıkıntı veren, içinden çıkılması güç durum, bâdire, dert, gam, keder:
b. 103b/4801, 080a/4010, 105b/4866, 106a/4878, 112b/5097
b.+ dan 053b/3149, 071b/3725, 093b/4464, 106a/4881
b.+ lar 112b/5102, 128a/5610, 160b/6669, 163a/6740
b.- lardan 030a/1871
b.+ ların 165b/6818
b.+ ma 108a/4948, 108a/4953
b.+ ya 071b/3737,072b/3756, 075a/3852, 080a/4010, 107b/4938, 109b/4993, 109b/5002, 115a/5184
b.+ yı 142a/6103
b.+ yıla 014b/492

belāġat (Ar.i.): Sözün etkili, güzel ve hitap edilen kimseye, içinde bulunulan duruma uygun düşecek şekilde söylenmesi; fasih ve hâle uygun söz söyleme.
b. 058b/3329

Belʿam b. Baʿūrā : Tevrat'ta ve İslâm

kaynaklarında, önceleri iyi bir mümin iken daha sonra Hz. Mûsâ ve kavmi aleyhine hile tertiplediği için cezalandırıldığı rivayet edilen kişi.

B. 066b/3582

bele - : Kundağa sarmak.

b.- di 014a/491

belī : (Ar.ü.): Evet, hay hay, peki.

b. 037a/2623

belik : Ortadan iki yana ayrılmış saçın tek tarafı, saç örgüsü, bölük.

b.+ ler 038a/2648

beliñle -: Birden uyanarak çevresine korku ile şaşkın şaşkın bakmak, irkilmek.

b. –di 149b/6340

b.- yüp 037b/2637, 037b/2639

belirsiz: Açıkça görünmeyen, belli ve bâriz olmayan, müphem.

b. 011b/401

belīd (Ar.s.) : Aklı ve anlayışı kıt, bön, akılsız, ahmak.

b.+ üñ 159a/6626,160a/6654

belki : Olabilir, olabilir ki, bir ihtimâle göre, muhtemelen.

b. 016a/818, 016b/861, 027a/1369, 056b/3262, 066b/3577, 082a/4087, 092b/4432, 095b/4547

bellü : Anlaşılacak ve görülecek şekilde açık olan, meydanda, âşikâr, zâhir.

b. 020b/1025, 059b/3357, 080b/4036, 082a/4073

b.+ dür 075a/3841

belür - : Meydana çıkmak, görünmek, zuhur etmek, tezâhür etmek.

b.- di 145b/6222

belürsiz: Bk. belirsiz

b. 039a/2680

ben : Teklik birinci tekil şahıs zamiri.

b. 002b/47, 005a/136, 014b/509, 015a/513, 015a/514, 015a/523, 015a/545, 015a/559, 015a/562, 016a/590, 016a/686, 016a/689, 016a/705, 016a/710, 016b/862, 016b/863, 017a/875, 019a/958, 020a/1001, 020a/1002, 020b/1024, 020b/1025, 021a/1040, 023a/1136, 023b/1176, 024b/1205, 25a/1232, 026a/1258, 026a/1263, 026b/1295, 027a/1304, 027a/1325, 027a/1376, 027a/1450, 027a/1455, 027a/1456, 027a/1466, 027a/1471, 027a/1481, 028b/1563, 029a/1581, 030a/1621, 030a/1642, 030a/1644, 030a/1650, 030a/1664, 030a/1665, 030a/1667, 030a/1886, 030a/1888, 030a/1895, 030a/1901, 032a/2009, 033a/2065, 033a/2067, 033a/2068, 033a/2071, 033a/2098, 033a/2112, 033a/2114,

033a/2115, 033a/2145, 033a/2188, 079b/3998, 079b/3999, 081a/4046,
033a/2201, 033a/2211, 033a/2210, 081a/4052, 081b/4062, 081b/4063,
033a/2213, 033a/2216, 033a/2239, 081b/4065, 082a/4074, 082a/4076,
033a/2283, 033a/2344, 033a/2352, 082a/4081, 082a/4084, 082a/4086,
033a/2354, 033a/2355, 033a/2398, 082b/4095, 082b/4099, 083a/4115,
033a/2412, 033a/2418, 033a/2422, 084a/4141, 084b/4167, 085a/4188,
033a/2455, 034a/2523, 036b/2603, 085a/4190, 085b/4191, 085b/4193,
038b/2664, 039a/2676, 044a/2844, 086b/4231, 087a/4254, 087a/4255,
044b/2851, 045b/2895, 045b/2898, 089a/4315, 089a/4316, 091b/4402,
046a/2915, 046b/2919, 046b/2920, 091b/4404, 092a/4413, 092a/4424,
048a/2975, 048a/2976, 048b/2987, 094a/4488, 094a/4490, 094b/4500,
048b/2995, 050a/3034, 050a/3041, 094b/4512, 095b/4538, 095b/4539,
052b/3128, 053a/3130, 053a/3134, 095b/4541, 095b/4544, 095b/4547,
053a/3135, 053a/3137, 053a/3138, 096a/4548, 096a/4563, 096a/4564,
054b/3181, 058b/3318, 058b/3321, 096b/4578, 098b/4632, 098b/4633,
059a/3333, 059b/3347, 060b/3392, 098b/4634, 099a/4649, 099b/4672,
061a/3408, 061b/3422, 064a/3491, 099b/4677, 100b/4711, 101a/4721,
064a/3493, 065b/3547, 065b/3551, 101b/4733, 101b/4734, 101b/4735,
066a/3557, 066a/3559, 066a/3566, 101b/4742, 104a/4829, 104b/4831,
067a/3596, 067b/3616, 068a/3635, 104b/4843, 105a/4847, 105b/4871,
068b/3640, 068b/3642, 069a/3664, 106a/4877, 106a/4883, 106a/4886,
071a/3711, 072b/3765, 073a/3779, 106a/4889, 106a/4892, 106b/4893,
073a/3783, 073b/3791, 073b/3794, 106b/4898, 106b/4901, 107a/4910,
073b/3800, 074a/3806, 074b/3822, 107a/4913, 109a/4981, 109a/4984,
074b/3828, 074b/3836, 076a/3877, 109a/4988, 109b/4996, 109b/5005,
076a/3884, 076b/3889, 078a/3947, 111b/5062, 112a/5076, 112b/5093,
078b/3963, 077b/3938, 078a/3945, 112b/5096, 112b/5097, 113a/5111,
078a/3947, 078b/3965, 079a/3986, 113a/5116, 113a/5117, 114a/5144,
079a/3989, 079b/3991, 079b/3997, 114a/5151, 114a/5152, 114b/5164,

114b/5173, 115a/5177, 116a/5214, 116a/5221, 116b/5224, 116b/5225, 116b/5232, 117a/5239, 117a/5249, 117b/5260, 118a/5285, 119b/5333, 122a/5414, 123a/5452, 123b/5457, 124b/5495, 125b/5529, 125b/5534, 126a/5539, 126a/5546, 126a/5547, 126a/5549, 126b/5565, 126b/5566, 126b/5570, 127b/5592, 127b/5593, 128a/5614, 128a/5615, 129a/5638, 129a/5639, 129a/5640, 129a/5647, 130a/5670, 130a/5682, 132b/5750, 132a/5746, 132b/5756, 133b/5782, 133b/5798, 133b/5835, 134b/5859, 134b/5862, 135a/5876, 135a/5877, 135a/5884, 136a/5920, 137a/5940, 137b/5956, 137b/5957, 137b/5969, 141a/6074, 141b/6088, 142b/6128, 142b/6130, 141b/6092, 142a/6105, 142a/6116, 143a/6138, 143b/6154, 143b/6164, 143b/6165, 143b/6166, 144a/6170, 144a/6171, 144b/6183, 145a/6199, 146b/6256, 150a/6361, 150b/6368, 153a/6448, 153b/6463, 156b/6552, 157a/6571, 159a/6630, 159b/6636, 159b/6638, 160b/6667, 160b/6668, 165b/6823, 170a/15, 172a/6, 172a/9, 172a/11, 172b/13, 174b/2, 175b/7, 175b/12, 176a/13, 177b/2

b.+ de 026b/1268, 030a/1781, 033a/2159, 071b/3732, 081b/4067

b.+ den 015a/561, 024a/1190, 029a/1595, 032b/2018, 033a/2397, 063b/3490, 065a/3536, 065b/3551, 066a/3566, 066b/3576, 069b/3675, 069b/3676, 072b/3761, 072b/3769, 076a/3884, 081a/4052, 081b/4061, 082b/4104, 083a/4113, 085a/4186, 085a/4187, 099a/4651, 099b/4664, 101b/4734, 101b/4739, 102a/4759, 104b/4845, 105b/4873, 119a/5316, 124b/5501, 125b/5535, 130a/5683, 132a/5734, 165b/6819

b.+ em 077b/3929, 130a/5685, 136a/5918, 142b/6127, 151b/6401

b.+ i 014b/509, 016a/665, 016a/666, 016a/686, 019a/954, 020a/1000, 021a/1040, 023b/1173, 023b/1175, 023b/1178, 023b/1179, 023b/1180, 023b/1183, 023b/1184, 025a/1229, 027a/1454, 027a/1469, 028b/1546, 029a/1587, 029a/1588, 029a/1589, 029a/1591, 033a/2044, 033a/2064, 033a/2113, 033a/2141, 033a/2143, 033a/2230, 033a/2264, 033a/2367, 033a/2370, 033a/2378, 033a/2441, 033a/2465, 035a/2543, 035b/2571, 036b/2599, 036b/2600,

044a/2843, 044b/2850, 045b/2890, 045b/2897, 045b/2899, 046b/2918, 053a/3136, 059a/3334, 063b/3489, 064a/3491, 065b/3550, 066a/3562, 073a/3772, 073a/3773, 074a/3816, 074b/3820, 076a/3877, 076a/3883, 077b/3927, 078b/3969, 078b/3972, 080a/4011, 081a/4055, 081b/4066, 081b/4069, 082a/4085, 082b/4098, 083b/4137, 086a/4217, 086a/4218, 087a/4254, 087b/4259, 087b/4264, 089a/4314, 089a/4317, 093b/4473, 095a/4516, 098b/4641, 099a/4649, 099a/4651, 100b/4704, 101b/4739, 101b/4742, 102a/4760, 102a/4761, 104a/4830, 104b/4844, 106b/4895, 106b/4899, 108a/4950, 109a/4984, 112b/5104, 116a/5213, 116a/5219, 116b/5233, 116b/5234, 116b/5235, 116b/5236, 116b/5238, 117b/5261, 119b/5331, 120a/5348, 121a/5384, 121a/5385, 123a/5444, 123b/5462, 127a/5576, 128a/5609, 129a/5639, 129b/5664, 129b/5669, 132a/5746, 133a/5775, 134b/5858, 134b/5865, 141b/6087, 142a/6105, 142a/6106, 143b/6162, 150b/6367, 151b/6401, 156a/6541, 158b/6613, 159a/6629, 159b/6634, 159b/6635, 160a/6646, 173b/10, 173b/11, 174a/14

b.+ im 005b/171, 016a/646, 020a/999, 020a/1012, 030b/1949, 033a/2124, 033a/2165, 094b/4512, 164a/6773

b.+ imdür 061a/3408

b.+ imle 033a/2084, 033a/2281

b.+ izlerin 016a/659

b.+ üm 007a/265, 007a/275, 012a/420, 013a/452, 013a/453, 016a/607, 019b/989, 020b/1036, 020b/1037, 023b/1176, 027a/1324, 027a/1326, 027a/1405, 027a/1449, 027a/1458, 027a/1472, 028b/1571, 030a/1649, 030a/1744, 030a/1746, 030a/1831, 030a/1832, 030a/1885, 030a/1892, 030a/1915, 030b/1950, 031b/1986, 032a/2011, 032b/2027, 033a/2043, 033a/2057, 033a/2135, 033a/2154, 033a/2197, 033a/2200, 033a/2278, 033a/2288, 033a/2364, 033a/2380, 033a/2415, 036b/2600, 038b/2665, 043a/2800, 061a/3405, 061b/3421, 063b/3490, 066a/3562, 068b/3643, 073a/3771, 074a/3814, 075a/3848, 077b/3930, 077b/3932, 078b/3966, 078b/3972, 079b/3997, 086b/4238, 094b/4499, 094b/4506, 099a/4647, 099b/4672, 100a/4682, 100a/4691,

100b/4706, 102b/4774, 103b/4808, 104a/4814, 104a/4822, 104b/4838, 105b/4862, 106b/4906, 108a/4946, 109a/4988, 112b/5093, 113a/5115, 113a/5122, 114a/5140, 116a/5213, 116a/5220, 116a/5221, 116b/5226, 116b/5227, 117a/5239, 117a/5242, 117a/5246, 117a/5248, 117b/5269, 118a/5285, 119a/5315, 120b/5356, 121b/5405, 123b/5462, 125b/5528, 126a/5545, 127a/5576, 127b/5591, 128b/5620, 129b/5668, 132b/5748, 132b/5750, 132b/5753, 132b/5762, 136a/5918, 136a/5919, 138a/5971, 138b/6001, 140b/6071, 141a/6077, 141b/6087, 141b/6102, 142a/6113, 142b/6131, 142b/6132, 143b/6161, 143b/6164, 144a/6171, 145a/6198, 145a/6200, 145a/6202, 146b/6248, 146b/6249, 146b/6252, 155a/6511, 156a/6540, 163b/6761, 165b/6820, 165b/6822, 165b/6825, 168b/6886, 172a/7,

b.+ ümdür 126a/5543

b.+ ümdürür 105b/4871

b.+ ümile 045b/2896, 081a/4056, 104b/4833

b.+ ümle 032a/2010, 033a/2240, 118a/5283, 159b/6631

beñ : Deri üzerindeki kahverengi veya siyah renkli küçük lekelere, kabartılara verilen isim, benek.

b.+ ler 011a/393

bencileyin: Benim gibi.

b. 014b/508, 016a/748, 027a/1456, 030a/1742

bend (Far.i.): Bağ.

b. 083b/4130, 144b/6189

b.+ i 059b/3360,113b/5131, 157a/6559

b.+ ile 113a/5119

b.+ im 044a/2835

bende (Far.i.) : Kul, köle, abd, memlûk.

b.+ dür 041b/2756

benī ādem : İnsanoğlu.

b. 177b/1

Benī İsrā'il : Tevrat ve Kur'an'da Hz. Ya'kūb'un (İsrâil) çocuklarına ve onların soyundan gelenlere verilen ad.

B.+ iñ 106b/4895

beñ(i)z: Yüz, yüzün rengi.

b.+ i 016b/844

b.+ ini 027a/1340

beñze -: Birbirine uygun ve ortak taraflar bulunmak.

b.- mez 027a/1363, 027a/1364, 027a/1365, 056a/3232

b.-r 009a/327, 027a/1387, 027a/1487, 030a/1853, 040a/2714, 051b/3092, 052a/3100, 052a/3112, 055b/3218, 056a/3234, 056a/3235, 056a/3244, 056b/3254, 066a/3570, 067b/3606, 080b/4031, 093b/4476, 104a/4823, 114b/5166, 135b/5891, 156a/6529, 157b/6576

b.- rdi 051b/3090, 051b/3091, 157b/6579

b.- rdür 070a/3704

beñzet -: Benzer duruma getirmek.

b.- ür 129b/5669, 130a/5679

b.- ürsin 129b/5664

berāber (Far.zf.) : Birlikte.

b. 064a/3503, 079a/3987

berāt (Ar.i.) : Bir kimseye herhangi bir imtiyaz verildiğini gösteren belge, müsâade, izin.

b. 012b/438, 148a/6299

b.+ ı 171b/5

beri : İki uzaklıktan daha yakın olanı, yakın, daha yakın yer. Karşıtı: Öte.

b. 016a/708, 023b/1171, 030a/1843, 062b/3452, 078b/3959, 079b/4006, 087a/4245, 096b/4577, 105b/4873, 131b/5720, 133b/5824

b.+ yem 082b/4094

berk : Sağlam, kuvvetli.

b. 033a/2109, 117b/5258, 093b/4472, 112a/5078, 123b/5468

b. eyledüm 111b/5071

b. eyleyen 010b/379

b. iden 014a/486

berḳ (Ar.i.): Şimşek.

b. 045b/2892, 046b/2934, 047b/2953, 113b/5136, 141a/6084, 143a/6137

b. +i 086b/4239

berkit - :Sağlamlaştırmak, kuvvetlendirmek, tahkim etmek.

b.- diler 093a/4453, 113a/5118, 141b/6100

b.- e 123b/5468

b.- üp 149a/6330

berküt -: bk. berkit

b.- üpdür 112b/5106

berr (Ar.i.) : Kara, toprak.

b. 109a/4981

b. +i 023a/1138

berü : Bk. beri

b. 093b/4477, 094a/4478, 094a/4480, 095a/4514, 096a/4549, 096b/4567, 116a/5212, 116a/5219, 123a/5447, 123b/5470, 130a/5682, 131b/5720, 144a/6169

besātīn (Far.i.): Bostanlar, sebze bahçeleri.

b. 169b/2

besle - : Yedirip içirmek, karnını doyurmak.

b.- dikleriñ 012a/431

b.- mişdi 023a/1168

b.- r 014a/483, 052a/3101, 058b/3324

b.- yem 104a/4828

b.- yelüm 140a/6043, 140a/6044

beş: Dörtten sonra, altıdan önce gelen sayının adı.

b. 003b/100, 009a/323, 030a/1810, 030b/1951, 034a/2516, 034b/2528, 040a/2717, 042b/2790, 043a/2809, 063b/3479, 083b/4135, 084a/4147, 087a/4250, 087b/4266, 101a/4713, 144a/6177, 144a/6178, 145a/6204, 154a/6468, 154a/6470, 166b/6854, 168a/6872, 172a/2, 172a/3, 172b/13

b.+ de 172b/14

b.+ e 172b/14

b. +i 11b/412,144a/6179, 172a/10

b.+ inde 010a/360

b.+ iñ 014b/494

b.+ ini 172a/7

beşāret (Ar.i.) : Müjde, iyi haber:

b. 016a/813, 016a/814, 018a/913, 024b/1202, 033a/2437, 042a/2772, 042b/2797, 043b/2825

b.+ dür 103b/4802, 130a/5671

b.+ ler 151b/6394

beşer (Ar.i.) : İnsan, insan oğlu, insan türü.

b. 075b/3857

b.+ di 163a/6737

beşik(g): Bebeklerin içine yatırılıp uyutulduğu, tahta veya demirden yapılmış, ayaklı bir çeşit küçük sallanır karyola.

b.+iñ 014b/494

beşinci: Beş sayısının sıra sıfatı, sırada yeri dördüncüden sonra, altıncıdan önce olan.

b. 031b/1982, 175a/6994

b.+ si 021b/1071, 175a/10

bet (Far.s.) : Kötü, fenâ, çirkin.

b. eyledi 111b/5059

beter (Far.s.): Çok fenâ, daha fenâ, çok kötü:

b. 026a/1261, 030a/1857, 040a/2714

betig : Yazılı olan şey, kitap, mektup, tezkere, pusula.

b.+ i 002a/35

beyān (Ar.i.) : Açıklama, anlatma, söyleme.

b. 015b/580, 033a/2480,

042a/2780, 043a/2805, 048a/2977, 051b/3088, 054b/3180, 055a/3206, 055b/3218, 057b/3285, 059b/3350, 064b/3513, 093b/4468, 133a/5765, 137a/5953, 147b/6274, 155a/6507, 177a/5

b.+ ı 156a/6532

beyin : Sinir sisteminin merkezi durumunda olup kafa tasının içinde yer alan, yumuşakça, beyazımsı, üç tabakadan meydana gelmiş, kalın bir zarla örtülü organ, dimağ.

b.+ i 062b/3454, 062b/3456, 037b/2632

beyit (Ar.i.) : Dîvan edebiyâtında nazım birimi olarak kabul edilen iki mısrâdan ibâret nazım parçası.

b. 002a/31

b.+ ler 016a/740

beynamāz: Namaz kılmayan, namazı özürsüz terkeden (kimse).

b.+ ları 021b/1071

beyt (Ar.i.) : Ev, mesken, hâne.

b.+ ine 164b/6782

b.+ üñde 124a/5472

beyyināt (Ar.i.): Beyyineler, deliller, şâhitler.

b. 075b/3856

bez - : Bıkmak, usanmak, bîzar olmak, gınâ gelmek.

b.- erler 022b/1114

bez : İnce pamuk veya keten ipliğinden yapılan bir cins dokuma

b. 033a/2153

b.- leri 019a/960

beze - : Süslemek, donatmak, tezyin etmek.

b.- r 027a/1388, 108a/4951

bezen -: Süslenmek, donanmak.

b.- e 125a/5508

b.- miş 135b/5893

bıçaḳ(ġ) : Bir sap ve kesici bir mâdenî kısımdan meydana gelen kesme âleti.

b.+ ıla 023a/1134

bıldırcın: Tüyleri benekli, boz renkli, bacakları kısa, gövdesi etli, sonbahara yakın avlanan, eti çok lezzetli, kekliğe benzer küçük, göçücü bir av kuşu.

b. 049a/3003

bıraḳ(ġ) -: Tutmaktan vazgeçip tutmaz olmak.

b. 120b/5357, 124a/5487

b.- a 039a/2677, 060a/3363

b.- ayın 039a/2676

b.- ır 056b/3250

b.- ġıl 082b/4101

b.- maġa 039a/2672, 131b/5727

b.- mış 157a/6557

b.- sañ 084b/4157

b.+ uñ 141b/6096

b.- up 155b/6515

bī- ʿaded : Sayısız.

b. 115b/5196, 091a/4393

biʿavnillāh (Ar.) : Allah'ın yardımıyla.

b. 176a/15

bī-baṣar: Görme özelliğini kaybetmiş.

b. 003a/75

bī-cān (Far.s.): Ruhsuz, cansız.

b.- cān 007b/282

bī-çāre (Far.s.) : Çâresiz, âciz, zavallı:

b. 002b/57, 030a/1771, 063a/3460, 074b/3827, 074b/3836

b.+ den 074a/3811

b.+ ler 074a/3803

b.- çāreniñ 094a/4492

bidʿat (Ar.i.): İslâm dîninde Hz. Muhammed zamânında bulunmayıp sonradan ortaya konan hüküm ve âdet.

b.+ larıñuz 027a/1386

bī-dost (Far.s.): Dostsuz

b. 047a/2948

bi-ġāyet : Son derece, çok büyük.

b. 043a/2807, 059a/3332, 060a/3369, 068a/3622

big : Bk. bey

b.+ e 102a/4756

bigi : Gibi

b. 050a/3041

bī- gümān (Far.s.) : Şüphesiz.

b. 050a/3040, 072a/3747, 056a/3235, 092a/4411, 041a/2751, 059b/3351, 055b/3215,

bī –ḥad: Sınırsız.

b. 090a/4351, 125a/5512

Biḥamdülillāh : Allah'a şükür olsun.

B. 097b/4610

bī- ḥayālıḳ : Utanmazlık, edepsizlik.

b. 091b/4401

bī- ḥisāb: Hesapsız olma durumu.

b. 038a/2649, 040b/2727, 074a/3813, 125a/5515

bī-hūş (Far.s.): Aklı başında olmayan, kendinden geçmiş, baygın; şaşkın, sersem.

b. 043a/2801, 043b/2825, 048b/2990, 049a/3011, 049b/3024, 059b/3361, 121a/5374, 152a/6411

bī-intihā: Sonsuz. Sonu olmayan.

b.+ dur Ümīdi 086b/4241

bī- iştibāh (Far.s.) : Şüphesiz.

b. 015a/565

bī- ḳarar: Bir kararda durmayan, düzensiz.
b. 043b/2825, 114a/5142

bī- ḳıyas: Eşsiz, benzersiz.
b. durur 040b/2734

bī- ḳusūr: Kusûru olmayan, tam ve mükemmel.
b. 088b/4303

bi-külli: Her.
b. 120a/5342, 128b/5625

bil - : Bir şey hakkında bilgisi, mâlûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak.
b. 001b/4, 001b/12, 003a/62, 003b/88, 005a/145, 005b/157, 015a/547, 016a/618, 016a/739, 020a/1011, 020b/1024, 021a/1049, 021a/1053, 021a/1055, 022a/1095, 027a/1420, 030a/1616, 030a/1891, 030a/1897, 033a/2168, 033a/2178, 044a/2834, 050a/3045, 050a/3046, 051b/3093, 051b/3095, 055b/3218, 057a/3279, 062a/3432, 069a/3668, 074b/3835, 075a/3845, 078b/3968, 080a/4021, 080b/4030, 080b/4036, 084a/4151, 084a/4156, 087b/4259, 087b/4264, 088a/4285, 089a/4322, 095a/4525, 095a/4526, 096b/4566, 096b/4580, 097b/4595, 098b/4633, 099a/4658, 100a/4687, 03b/4799, 103b/4809, 103b/4810, 104a/4816, 104a/4822, 106a/4880, 106b/4905, 106b/4906, 107b/4925, 109a/4986, 110a/5007, 113a/5111, 116a/5209, 116a/5218, 116b/5230, 121b/5392, 121b/5393, 121b/5399, 122a/5406, 122b/5435, 123a/5443, 125a/5509, 126a/5538, 126a/5543, 127b/5596, 129b/5661, 130b/5698, 131a/5703, 132b/5757, 134a/5843, 147b/6286, 150b/6364, 150b/6367, 151a/6379, 151b/6406, 154b/6486, 155a/6508, 155b/6524, 156a/6540, 157a/6566, 157a/6567, 160b/6670, 160b/6671, 162a/6706, 162a/6709, 164a/6766, 165a/6807, 165b/6816, 166a/6838, 166b/6845, 167b/6863, 168a/6874, 169a/6, 170a/1, 171a/9, 171a/14, 172a/3, 173a/14, 173b/3, 174b/12, 175b/6, 176a/6, 176a/7
b.- di 024b/1206, 026a/1259, 057b/3294, 075a/3839, 085b/4202, 085b/4204, 110a/5020, 119b/5335, 137a/5953, 142a/6114, 142b/6125, 147b/6274, 151b/6405, 158b/6607, 161a/6683, 161a/6690, 163b/6764, 165a/6796, 165b/6821, 171a/11, 173a/1, 178a/11

b.- digi 029b/1610

b.- diklerin 060b/3388

b.- diler 016b/865, 019a/955, 023a/1156, 112b/5100, 139b/6032, 160a/6657, 165a/6800

b.- dim 001b/14

b.- diñ 054b/3185, 176a/10

b.- diñüz 033a/2174

b.- diñüzse 059a/3336

b.- dügin 016a/603

b.- dügümüz 123b/5461

b.- düm 068b/3641, 112a/5073, 112b/5095, 114b/5173, 132a/5746, 133b/5799

b.- düñ 089a/4314, 091a/4390, 123b/5464, 157a/6568, 168a/6873, 171a/10, 172b/10, 173a/15, 175a/9

b.- düñüz 030a/1746, 077b/3927, 123b/5460, 133b/5799

b.- dür 019a/969, 145a/6198

b.- dürdi 001b/15

b.- e 026a/1264, 033b/2503, 040b/2729, 126b/5562,

b.- eler 037b/2626, 046a/2902, 101a/4721, 174a/6, 174b/9

b.- elerdi 027a/1458

b.- elim 033a/2122

b.- elüm 006b/253, 150b/6362, 154b/6488

b.- emedik 016b/847

b.- emedüm 089a/4315

b.- en 016a/673, 108a/4941, 116a/5213, 125b/5527, 133b/5800, 145b/6215,

b.- enler 016a/628

b.- esin 030a/1803, 083a/4123, 094a/4487, 123b/5463, 156a/6539, 160a/6659, 162a/6712, 162b/6722, 166a/6839, 167b/6857, 171b/15, 173a/8, 175a/6994, 175b/7, 175b/9, 176a/14

b.- esiz 005b/178, 058a/3308, 171a/3

b.- eydik 022b/1112

b.- eyin 020a/1010, 023b/1174, 026a/1263, 026b/1301, 033a/2356, 109a/4988, 125b/5534, 150a/6360, 159b/6636

b.- gil 015a/572, 058a/3304, 081a/4058, 088b/4309, 121b/5398, 122a/5416, 130a/5670, 150b/6365, 155b/6526, 156b/6544, 157a/6564, 157a/6565, 159b/6638, 159b/6641, 168a/6884, 172a/3,173b/6967

b.- iñ 016a/644, 020b/1025, 020b/1030, 028b/1546, 084b/4166, 163b/6762

b.- iñüz 054b/3181

b.- medi 099b/4667, 134b/5872

b.- medim 177b/2

b.- mediler 016b/836, 054a/3179

b.- mediyse 151b/6401

b.- medügi 074b/3823

b.-mebdügüñ 109a/4985

b.- mege 016b/831, 016b/840

b.-me misin 079b/3996

b.- mek 016a/599, 019a/957, 068b/3640, 150b/6363

b.- mekligi 067b/3620

b.- memişem 009a/321

b.- memişüz 022b/1106

b.- mesün 125b/5535

b.- meye 030a/1617, 034b/2540, 035a/2544, 053b/3162, 056b/3257, 062b/3455, 128a/5604, 159a/6622

b.- meyeler 022a/1093, 127a/5578

b.- meyen 033a/2489

b.- meyesin 008b/317, 169b/11

b.- mez 016a/737, 019a/970, 036b/2599, 038a/2644, 040b/2729, 045b/2895, 054a/3176, 055a/3199, 057a/3268, 067b/3619, 069b/3674, 072b/3755, 114a/5140, 133a/5768, 136a/5911

b.- mezem 027a/1490,050a/3034, 061b/3422, 066b/3586, 073b/3791, 073b/3800, 074b/3822, 109b/4994, 109b/4996,

b.- meziseñ 097a/4589

b.- mezler 027a/1408

b.- mezüz 027a/1342

b.- miş 009a/329, 059b/3357, 069b/3672, 082a/4084, 084a/4140, 087a/4252, 106a/4886, 110a/5013, 112b/5106, 137b/5960, 139b/6023

b.- se 019b/977

b.- sen 153b/6454, 175b/3

b.- sün 006b/259, 117a/5253, 125b/5534,150b/6373, 151b/6401

b.- üben 165a/6810

b.- üñ 019b/975, 020b/1037, 027a/1322, 027a/1377, 033a/2044, 033a/2154, 061b/3424, 072b/3761, 076b/3888, 101a/4724, 125a/5518, 132a/5732, 154b/6495

b.- üñüz 002b/53, 054b/3181, 087b/4268, 151a/6384, 160b/6667, 163b/6759, 164a/6774

b.- üp 020a/1001, 020b/1038, 038b/2660, 051a/3080, 053b/3148, 090b/4362, 090b/4375, 133b/5800

b.- ür 001b/15, 008a/296, 016a/601, 016a/647, 016a/648, 016a/673, 017a/885, 027a/1392, 030a/1813, 033a/2286, 040b/2729, 042b/2785, 046a/2910, 050a/3040, 066b/3584, 073b/3790, 073b/3791, 073b/3800,

074a/3807, 074a/3815, 074b/3822, 074b/3824, 099b/4664, 100b/4711, 105a/4851, 107b/4940, 111a/5045, 113b/5128, 120b/5365, 124a/5473, 133a/5768, 142b/6132, 177b/8

b.- ürdi 124b/5496

b.- ürdik 016b/851

b.- ürem 005a/136, 027a/1455, 030a/1748, 052b/3128, 054b/3181, 072a/3739, 074a/3812, 096a/4550, 109a/4979, 109a/4983, 115a/5177, 116b/5232, 125b/5529, 128b/5623, 132a/5740, 157a/6570

b.- ürler 012b/444, 122a/5406

b.- ürse 168b/11

b.- ürsen 145a/6198

b.- ürsin 028b/1570, 030a/1714, 064b/3510, 067b/3616, 070a/3689, 072a/3747, 086a/4215, 086b/4229, 115b/5196, 115b/5197, 133a/5779, 170b/7, 172a/13,

b.- ürsiz 052b/3128

b.- ürsün 059a/3345, 131a/5702

b.- ürsüñ 072b/3755

b.- ürüñ 086b/4232

b.- ürüz 015a/552, 035a/2552, 120b/5358

bil: İnsan vücûdunun orta kısmında göğüsle karın arasında hafifçe darlaşmış olan ve kuşak bağlanan yer.

b. bağlayan 033a/2483,

b.+ i 036b/2597

b.+ ine 039a/2679, 054b/3187, 056b/3248, 134b/5869, 178a/10

b.+ lerin 063b/3479

Bilāl : Ebû Abdillâh (Ebû Abdilkerîm veya Ebû Amr) Bilâl b. Rebâh (ö. 20/641) Hz. Peygamber'in ilk müezzini olan sahâbî.

B. 023a/1145, 023a/1153, 165a/6803

B.- i Ḥabeşī 032a/2004

B.+ de 031b/1983

B.+ e 023a/1143

B.+ iñ 023a/1143

B.+ üñ 165a/6805

bilbil :bk. bülbül

b. 032a/1998

bildir - : Bilinir duruma koymak, açıklamak, anlatmak, îlân etmek, tefhim etmek

b. 045b/2894

b.- e 020a/1021, 047a/2939

b.- ipdür 167a/6856

b.- üñ 101a/4720

bildür -: bk.bildir-

b.- di 111a/5045, 123a/5444

b.- elüm 144b/6193

b.- eyim 029a/1590

b.- üpdür 109a/4981,166b/6843, 167b/6861

b.- ürüm 152a/6409

bile : ile, çekimli fiilden sonra gelerek anlamı kuvvetlendirir; hatta, hem de, üstelik.

b. 016a/610, 016a/675, 016a/760, 016b/862, 017a/884, 020a/1002, 020a/1006, 024b/1209, 027a/1480, 028b/1536, 030a/1817, 033a/2263, 033a/2284, 033a/2300, 033a/2405, 037a/2612, 038b/2656, 043a/2807, 044b/2859, 045a/2870, 045b/2897, 045b/2899, 047b/2953, 047b/2961, 042b/2790, 053b/3152, 053b/3157, 067a/3600, 077a/3906, 078b/3960, 078b/3972, 079a/3975, 094a/4489, 094b/4504, 098a/4616, 099b/4677, 106b/47, 094a/4489, 109a/4981, 114b/5169, 124b/5498, 126a/5553, 133a/5771, 134b/5858, 135a/5887, 136a/5915, 137a/5938, 138a/5973, 139a/6009, 142b/6135, 147a/6264, 152b/6436, 135a/5887, 155a/6502, 161a/6678, 161b/6705, 162b/6721, 163a/6745, 163a/6746, 169a/5, 169a/14, 169b/2, 169b/3, 170b/13, 171b/4, 172b/9, 174b/5, 176a/5

bile - : Kesici bir âleti bileği ile keskin duruma getirmek.

b.- r 070a/3692

bilece : Tam böyle, bu biçimde.

b. 010a/364, 016b/858, 020a/1005, 023a/1160, 047b/2957, 047b/2958

bilek : Elle kolun birleştiği yer.

b.+ leri 005b/183

bile- : bil- fiilinin yeterlik şekli.

b.-emez 033a/2317

bilesince : Beraberinde, yanında, birlikte.

b. 125a/5517, 134b/5863, 148b/6307

bilgilü : Bilgisi olan, mâlûmatlı.

b. 098a/4620

bili : Bilgi.

b.+ ñ 051a/3079

bilin - : Hakkında bilgi sâhibi olunmak, öğrenilmiş bulunmak, mâlûm olmak.

b.- di 027a/1471

biliş - : Birbirini bilmek, tanımak, tanışmak, dostluk kurmak.

b.+ e 121a/5378

b.- eler 009a/328

biliş : Bildik, tanıdık kimse, dost, âşinâ.

b.+ i 034a/2510

billāhi : Allah için, Allah hakkı için" anlamında bir yemin sözü.

b. 169a/7

bilü :bk. bili

b. 140a/6042

bilün - : Hakkında bilgi sâhibi olunmak, öğrenilmiş bulunmak, mâlûm olmak

b.- ür 076b/3897

bilür : Bilen, anlayan.

b.+ e 097a/4589

bī- mecāl (Far.s.): Güçsüz, kuvvetsiz, tâkatsiz, halsiz.

b. 016a/737

bī- miṣāl: Benzersiz.

b.+ iñ 049b/3017

bī- muʿteber (Far.s.) : Îtibârı olmayan, sözü geçmeyen.

b. 094a/4491

bin : Dokuz yüz doksan dokuzdan sonra, bin birden önce gelen sayının adı.

b. 005b/183, 048a/2982, 070a/3696, 169a/4

b.+ de 010a/356

b.+ i 126b/5562, 152b/6432

biñ : bk.bin

b. 001b/8, 001b/10, 001b/18, 003a/77, 003b/88, 003b/93, 003b/95, 003b/96, 005b/181, 005b/219, 006a/225, 014b/492, 016a/602, 016a/603, 016a/615, 016a/698, 018a/905, 022a/1080, 022a/1081, 022a/1082, 022a/1083, 22a/1084, 022a/1085, 022a/1086, 022a/1087, 022a/1094, 027a/1449, 028b/1565, 030a/1790, 030a/1817, 30a/1821, 030a/1839, 030a/1840, 030a/1848, 030a/1856, 030b/1951, 033a/2205, 033a/2291, 033a/2353, 033a/2464, 039a/2673, 040b/2730, 048a/2981, 048b/2991, 049a/3015, 055b/3224, 062b/3451, 063a/3470, 063a/3471, 074a/3817, 078b/3962, 079a/3977, 079a/3978, 085a/4176, 085a/4177, 085a/4179, 086b/4233, 086b/4234, 088b/4293, 090b/4361, 096b/4569, 099a/4648, 100b/4698, 100b/4699, 104a/4824, 104b/4840, 107a/4912, 111a/5048, 112b/5092, 113a/5107, 125a/5505, 126a/5544, 126a/5554, 129b/5668, 130b/5688, 134a/5842, 138a/5986, 138b/5988, 142b/6125, 142b/6126, 144b/6185, 147a/6265, 147a/6266, 149a/6331, 49b/6335, 150b/6375, 151b/6393, 160a/6653, 163b/6756, 164a/6780, 168b/6886, 168b/4, 168b/6, 168b/7, 169a/5, 170b/2, 172a/5

b.+ de 016a/608, 016a/682, 033a/2147, 033a/2307, 172a/3, 172a/10

b.+ den 137b/5958

b.+ i 030a/1842, 152b/6432

b.+ ine 088b/4293

b.+ ini 079a/3984

bin- : (Bir şeyin veya bir hayvanın üzerine çıkıp) Ayakları sarkıtarak oturmak.

b. 134b/5860, 145b/6214

b.- di 134b/5857, 134b/5868, 135a/5888, 136b/5935, 137b/5964, 138a/5972, 142b/6122, 145b/6218, 145b/6219, 149a/6330, 161a/6689, 161b/6702, 163b/6751, 163b/6755, 164b/6789

b.- diler 155a/6499

b.- dügi 027a/1437

b.- dürüp 014b/493

b.- em 033a/2067

b.- er 020a/995, 036b/2602, 045b/2898, 136a/5907

b.- erdi 119a/5321

b.- erdüñ 071a/3710

b.- erler 019a/945

b.- erse 020a/995

b.- esersin 045b/2898

b.- eyim 071a/3711

b.- iserem 036b/2603

b.- mege 030a/1732

b. -meye 128a/5612

b.- miş 136a/5909, 156a/6528

b.- sin 120b/5363

b.- üben 119a/5320

b.- üp 019a/962, 061a/3404, 062a/3439, 071a/3709, 155b/6516

binā (Ar.i.) : Barınmak veya belli bir maksat.

için kullanılmak üzere yapılmış her türlü mîmârî eser, yapı.

b.+ dır 016a/648

b.+ lar 090a/4347

b.+ sı 090a/4352

bī-namaz: Namaz kılmayan, namazsız.

b.+ lar 030a/1799

b.+ ları 029b/1601

bindir -:(Birini bir şey üzerine) Çıkarmak, çıkarıp oturtmak.

b.- diler 139b/6026

bindür -: bk.bindir-

b.- üp 047a/2935

binit : Binek hayvanı.

b. 172b/14

bī- nihāyet (Fars. olumsuzluk bildiren *bi-* ve Ar. nihayet)**:** Sonu olmayan, ebedî.

b. 084b/4169, 124a/5473, 133b/5781,

bī-niyāz: Duasız.

b.+ uñ Geçe 130b/5691

binlik : Eskiden 1000 lira değerinde kâğıt veya mâdenî para.

b. 148a/6293

binti (Ar.i.): Kız.

b. 033a/2292

biñz : **bk. beñiz**

b.+ i 037a/2622, 045a/2868

bir : Sayıların ilkinin adı. Eşi bulunmayan, tek olan.

b. 001b/7, 001b/20, 001b/22, 002a/28, 002a/31, 002a/33, 002a/35, 002a/38, 002a/40, 002a/42, 002b/44, 002b/53, 002b/58, 003a/77, 003b/80, 003b/83, 004a/105, 004a/114, 004b/128, 004b/129, 004b/133, 005a/137, 005a/145, 005a/150, 006a/238, 006a/243, 007a/269, 007b/278, 007b/285, 008a/293, 008a/297, 008a/298, 008a/301, 008b/306, 008b/310, 008b/314, 008b/317, 008b/318, 009a/321, 010a/364, 010b/369, 011a/383, 011a/384, 011b/398, 011b/405, 011b/407, 012a/418, 012a/424, 012a/428, 012a/431, 012b/443, 013a/449, 013a/450, 013b/466, 013b/473, 013b/474, 014a/477, 014a/490, 014b/496, 014b/508, 014b/509, 015a/519, 015a/530, 015a/560, 015a/561, 015a/572, 015b/580, 016a/598, 016a/602, 016a/603, 016a/606, 016a/626, 016a/648, 016a/659, 016a/664, 016a/669, 016a/671, 016a/681, 016a/694, 016a/707, 016a/711, 016a/725, 016a/747, 016a/748, 016a/753, 016a/767, 016a/784, 016a/813, 016a/814, 016a/816, 016a/819, 016b/833, 016b/834, 017a/882, 017b/890, 017b/891, 017b/892, 017b/897, 017b/902, 018a/906, 018b/928, 019a/965, 019b/971, 019b/974, 019b/975, 019b/976, 020a/996, 020a/1004, 020a/1008, 020a/1009, 021b/1062, 022b/1120, 023a/1133, 023a/1136, 023a/1158, 023a/1161, 023a/1165, 023a/1167, 024b/1203, 024b/1205, 024b/1207, 025a/1225, 025a/1230, 025a/1232, 26b/1271, 026b/1297, 027a/1327, 027a/1357, 027a/1378, 027a/1392, 027a/1396, 027a/1400, 027a/1401, 027a/1447, 027a/1451, 027a/1454, 027a/1472, 027a/1473, 027b/1510, 028b/1552, 029a/1588, 030a/1631, 030a/1635, 030a/1747, 030a/1771, 030a/1782, 030a/1793, 030a/1807, 030a/1822, 030a/1824, 030a/1825, 030a/1826, 030a/1828, 030a/1833, 030a/1841, 030a/1849, 030a/1854, 030a/1858, 030a/1860, 030a/1889, 030a/1894, 030a/1905, 030a/1942, 030b/1945, 030b/1955, 030b/1956, 032a/2001,

032a/2005, 032b/2012, 032b/2027, 050a/3038, 050a/3039, 050a/3041,
033a/2044, 033a/2083, 033a/2088, 050b/3048, 051b/3088, 052a/3108,
033a/2134, 033a/2142, 033a/2149, 052b/3118, 053a/3142, 053b/3158,
033a/2151, 033a/2153, 033a/2155, 053b/3159, 053b/3162, 054a/3170,
033a/2163, 033a/2164, 033a/2165, 054b/3187, 054b/3188, 055a/3207,
033a/2166, 033a/2176, 033a/2206, 055a/3208, 055b/3219, 055b/3225,
033a/2213, 033a/2219, 033a/2239, 056a/3230, 056a/3243, 056a/3244,
033a/2298, 033a/2300, 033a/2302, 072a/3747, 056b/3248, 056b/3260,
033a/2309, 033a/2312, 033a/2315, 057a/3264, 057a/3275, 057b/3286,
033a/2356, 033a/2357, 033a/2366, 057b/3287, 057b/3288, 058a/3301,
033a/2397, 033a/2464, 033a/2479, 058a/3311, 058a/3312, 058a/3313,
033a/2420, 033b/2504, 033b/2505, 058b/3314, 058b/3315, 058b/3326,
034a/2512, 034a/2519, 034a/2524, 059b/3348, 059b/3351, 060a/3363,
034b/2527, 034b/2537, 035a/2547, 060b/3379, 060b/3381, 061b/3423,
035a/2548, 035a/2553, 035a/2556, 062b/3449, 062b/3450, 062b/3451,
036b/2595, 037a/2617, 037b/2633, 063b/3476, 065a/3531, 065a/3532,
038a/2648, 038b/2656, 038b/2669, 065a/3533, 065b/3547, 065b/3548,
039a/2674, 039a/2683, 039b/2695, 065b/3552, 065b/3553, 066a/3554,
040a/2707, 040a/2715, 041b/2760, 066a/3556, 066a/3559, 066a/3562,
042b/2791, 042b/2792, 043a/2806, 066a/3566, 066b/3585, 067b/3609,
043a/2810, 043a/2811, 044b/2849, 068a/3621, 068a/3622, 068a/3624,
044b/2858, 044b/2859, 044b/2860, 068a/3626, 068b/3643, 068b/3651,
044b/2861, 045a/2876, 045b/2892, 068b/3652, 069a/3655, 069a/3657,
045b/2899, 046b/2920, 046b/2925, 069a/3667, 069b/3672, 070a/3691,
046b/2930, 046b/2931, 047a/2948, 070a/3696, 070a/3699, 071a/3713,
047b/2959, 048a/2978, 048a/2980, 071b/3732, 071b/3734, 072a/3746,
048b/2983, 048b/2985, 048b/2986, 072a/3748, 072a/3749, 072a/3750,
048b/2990, 049a/3001, 049a/3004, 072b/3758, 073a/3774, 073a/3776,
049a/3008, 049a/3010, 049b/3023, 073a/3777, 073a/3780, 073a/3782,

073a/3783, 073a/3785, 073b/3792, 085a/4185, 085a/4186, 085b/4193,
073b/3798, 073b/3801, 074a/3806, 085b/4194, 085b/4198, 086a/4208,
074a/3808, 074a/3817, 074a/3819, 086a/4213, 086b/4233, 086b/4234,
074b/3820, 074b/3824, 074b/3826, 087a/4255, 087b/4258, 087b/4262,
074b/3836, 075a/3838, 075a/3843, 087b/4264, 087b/4269, 087b/4270,
075b/3861, 075b/3867, 076a/3873, 088a/4277, 088a/4283, 088b/4296,
076a/3874, 076a/3879, 076a/3880, 088b/4298, 088b/4301, 089a/4313,
076a/3881, 076a/3882, 076a/3886, 089a/4310, 089b/4334, 090b/4370,
076b/3890, 076b/3893, 076b/3894, 091b/4397, 091b/4398, 091b/4399,
076b/3895, 076b/3898, 076b/3901, 091b/4401, 091b/4406, 091b/4410,
077a/3908, 077a/3922, 077b/3928, 092a/4412, 092a/4413, 092a/4414,
077b/3935, 077b/3936, 078a/3940, 092a/4420, 092a/4422, 092a/4423,
078a/3948, 078a/3951, 078a/3952, 092b/4431, 092b/4432, 092b/4436,
078b/3956, 078b/3958, 078b/3965, 093b/4468, 093b/4470, 093b/4472,
078b/3966, 078b/3968, 079a/3973, 093b/4475, 093b/4476, 094b/4510,
079a/3975, 079b/3993, 079b/3998, 095a/4514, 095a/4524, 095b/4531,
079b/4001, 079b/4002, 079b/4003, 095b/4538, 095b/4539, 096a/4551,
079b/4005, 080a/4009, 080a/4010, 096b/4576, 098a/4617, 098a/4619,
080a/4014, 080b/4032, 080b/4037, 098a/4620, 098a/4622, 098a/4623,
080b/4038, 080b/4040, 080b/4041, 098b/4638, 098b/4639, 098b/4644,
081a/4042, 081a/4045, 081a/4048, 099a/4645, 099a/4650, 099a/4656,
081a/4049, 081b/4059, 082a/4074, 099b/4665, 099b/4666, 099b/4669,
082a/4078, 082a/4082, 082a/4089, 099b/4674, 100a/4683, 100a/4685,
082b/4093, 082b/4095, 082b/4099, 100a/4693, 101a/4716, 101a/4717,
083a/4120, 083b/4132, 084a/4140, 101a/4718, 101a/4723, 101b/4746,
084a/4146, 084a/4148, 084a/4151, 102a/4753, 102a/4761, 102b/4774,
084a/4153, 084a/4154, 084b/4157, 103b/4802, 103b/4805, 103b/4812,
084b/4158, 084b/4170, 084b/4171, 104a/4818, 104b/4841, 105a/4849,
084b/4173, 085a/4174, 085a/4175, 105a/4856, 105a/4858, 106a/4892,

106b/4902, 107a/4916, 108a/4946, 126b/5556, 126b/5558, 126b/5563,
108a/4950, 108b/4956, 108b/4958, 126b/5564, 126b/5566, 127b/5602,
108b/4960, 109a/4974, 109a/4985, 129b/5662, 131b/5724, 132a/5734,
109b/4990, 109b/4992, 109b/5001, 132a/5744, 132b/5748, 132b/5753,
110a/5006, 110a/5008, 110a/5019, 132b/5754, 133a/5768, 133a/5775,
110a/5021, 110a/5022, 110b/5025, 133b/5785, 133b/5801, 133b/5833,
110b/5027, 10b/5030, 111a/5041, 133b/5837, 134a/5849, 134a/5850,
111b/5059, 112a/5082, 112a/5083, 134a/5855, 134b/5868, 134b/5872,
112a/5084, 112a/5085, 112a/5086, 135a/5873, 135a/5885, 135a/5886,
112a/5088, 112a/5089, 112b/5091, 135b/5897, 135b/5899, 135b/5902,
112b/5105, 113a/5120, 113a/5121, 136a/5907, 136a/5909, 136a/5914,
113b/5135, 113b/5136, 114a/5149, 136b/5930, 136b/5931, 137b/5963,
15a/5177, 115b/5202, 115b/5204, 138a/5979, 138a/5986, 138b/5988,
116a/5205, 116a/5210, 116a/5214, 137b/5969, 138a/5971, 138a/5981,
116a/5215, 116a/5216, 116a/5217, 139a/6006, 139a/6011, 139a/6012,
116b/5222, 116b/5232, 116b/5238, 139a/6013, 139a/6014, 139a/6016,
117a/5239, 117a/5241, 117a/5242, 139a/6021, 139b/6022, 139b/6030,
117a/5254, 118a/5285, 119a/5311, 40b/6064, 141a/6078, 141b/6087,
119a/5312, 119a/5315, 119a/5321, 141b/6091, 141b/6097, 141b/6099,
119b/5327, 119b/5334, 119b/5337, 141b/6100, 143a/6138, 143a/6139,
120a/5346, 120a/5348, 120b/5359, 143a/6139, 143a/6142, 143a/6146,
120b/5361, 121b/5397, 121b/5399, 143b/6153, 143b/6154, 143b/6155,
121b/5402, 122a/5407, 122a/5418, 143b/6156, 143b/6157, 143b/6158,
122b/5422, 122b/5424, 123a/5439, 143b/6161, 143b/6162, 143b/6164,
123b/5455, 123b/5458, 124b/5490, 144a/6180, 144b/6184, 144b/6188,
125a/5504, 125a/5505, 125a/5508, 145a/6205, 145b/6219, 145b/6222,
125a/5509, 125b/5524, 125b/5530, 145b/6224, 146a/6232, 146a/6238,
125b/5535, 125b/5537, 126a/5538, 146a/6241, 147b/6284, 147b/6286,
126a/5546, 126a/5548, 126b/5555, 148a/6288, 148a/6299, 149a/6324,

149b/6342, 150a/6355, 151a/6382, 151a/6384, 151a/6386, 151a/6390, 151b/6394, 152a/6415, 152a/6418, 152b/6426, 152b/6435, 153a/6438, 153a/6444, 153b/6463, 154b/6485, 154b/6487, 154b/6492, 54b/6493, 154b/6494, 154b/6496, 155a/6505, 155b/6513, 155b/6516, 156a/6527, 156b/6546, 156b/6549, 157b/6575, 158a/6598, 159a/6626, 160a/6654, 160a/6657, 160b/6671, 162a/6710, 162a/6720, 162b/6727, 162b/6732, 164b/6784, 164b/6793, 165b/6816, 166a/6831, 168a/6873, 168a/6874, 168b/1, 169a/1, 169a/3, 169a/6, 69a/6898, 169a/12, 169b/5, 169b/14, 170b/2, 171b/5, 171b/11, 171b/15, 172b/3, 172b/12, 172b/13, 173a/1, 173a/7, 173a/11, 174b/10, 174b/13, 176a/11, 176a/10, 176a/15, 177a/6,

b.+ den 054a/3166

b.+ dür 114b/5173, 116a/5220, 119b/5339, 122a/5412, 166b/6840, 167b/6858

b.+ e 173a/4

b.+ i 003a/67, 004a/117, 004a/118, 005b/186, 005b/187, 005b/199, 005b/214, 006b/247, 009a/335, 016a/646, 016b/826, 016b/828, 019a/963, 019b/991, 020a/1017, 027a/1411, 30a/1704, 030a/1705, 030a/1791, 030a/1843, 030a/1848, 030a/1853, 030a/1919, 031a/1976, 031b/1985, 033a/2052, 033a/2108, 033a/2205, 033a/2209, 033a/2419, 034a/2517, 034b/2531, 036a/2584, 039a/2681, 042a/2778, 043a/2802, 043a/2810, 062b/3444, 062b/3445, 063b/3482, 071a/3716, 072b/3762, 072b/3765, 072b/3767, 074b/3835, 076a/3873, 082a/4085, 082a/4088, 082a/4089, 083b/4135, 084b/4159, 095b/4539, 105b/4873, 112a/5086, 118b/5295, 124a/5482, 126b/5561, 127a/5580, 129b/5657, 129b/5660, 142b/6122, 157b/6573, 168a/6877

b.+ idür 155b/6523

b.+ imiz 080a/4010

b.+ in 003b/96, 016a/608, 032b/2026, 033a/2147, 033a/2307, 033a/2407, 034a/2516, 035b/2561, 042b/2790, 047a/2936, 060a/3372, 063a/3471, 109a/4983, 138a/5975, 147a/6272, 149b/6344, 165b/6820, 168a/6873

b.+ inde 010a/360, 015b/578, 048b/2983

b.+ inden 061a/3407, 063b/3482

b.+ ine 015b/576, 030a/1783, 033a/2113, 042b/2789, 047b/2956, 048b/2984, 060b/3389, 062b/3446, 063a/3466, 063a/3473, 072a/3743, 088b/4293, 105a/4854, 107b/4940, 126b/5559, 127b/5598, 128b/5629, 144a/6180, 156b/6546, 164a/6767

b.+ ini 016a/682, 126a/5546, 175b/2

b.+ iniñ 138a/5981

b.+ inüñ 004a/116, 038b/2670, 042b/2791, 048b/2983, 067a/3592, 084b/4158, 084b/4159, 084b/4167, 126a/5544, 126b/5559

b.+ iñiz 026b/1292

b.+ isi 009a/335, 011a/397, 019a/946, 022b/1114, 022b/1115, 027b/1501, 028b/1568, 030a/1845, 033a/2066, 033a/2172, 033a/2179, 033a/2207, 033a/2399, 033a/2411, 043a/2800, 043a/2815, 045b/2886, 046a/2908, 048a/2980, 048b/2994, 064b/3508, 070a/3696, 074b/3833, 077a/3920, 081b/4067, 085a/4181, 100a/4685, 111b/5067, 114b/5162, 116b/5228, 123a/5440, 126a/5553, 127a/5588, 146a/6239, 151a/6386, 162b/6734, 162b/6735,

b.+ isin 008b/308, 037a/2613, 045b/2890, 048a/2977, 079a/3989, 176a/10

b.+ isinden 015b/589

b.+ isine 046b/2933, 063b/3483

b.+ isini 126b/5560

b.+ isinüñ 046b/2932, 126a/5538

b.+ isiñ 016a/679

b.+ le 060a/3365

b.+ lerle 066b/3574

b.+ sin 116b/5232

biraz : Bir parça, azıcık

b. 010a/362, 016a/819, 016a/821, 022a/1097, 026b/1297, 033a/2081, 033a/2121, 050b/3057, 050b/3058, 068a/3632, 160b/6665, 163a/6739, 164b/6789, 175a/11

birāder (Far.i.): Erkek kardeş.

b. 064a/3503

birbir : Birer birer, ayrı ayrı.

b. 069a/3658, 118a/5286, 161b/6697

birbiri : İki veya daha fazla şey yâhut kimsenin yerini tutar, biri öteki, yekdiğer.

b.+ 033a/2273, 096b/4568

b.+ müz 163a/6749

b.+ müze 017a/887

b.+ n 015b/588, 030a/1821, 032b/2014, 127a/5578, 128a/5604,

146a/6239

b.+ nden 029b/1601, 085a/4180

b.+ ne 005a/143, 029a/1593, 030a/1762, 032b/2028, 037b/2627, 044b/2857, 046a/2903, 129a/5649, 142a/6119, 144a/6173

b.+ ni 030a/1617

b.+ nüñ 083b/4138, 125b/5534

b.+ yle 005a/145, 012a/430, 163a/6750

bircük(g): bk. biricük

b.+ ümdür 100b/4705

bire (ünl.):Şaşkınlık, hiddet, heyecan gibi hal ve duyguları ifâde eder.

b. 067b/3611, 082b/4101

bire bir: Yüz yüze, karşılıklı olarak:

b. 144b/6184

birer : Bir sayısının, her birine bir veya her defasında bir tâne anlamına gelen üleştirme şekli.

b. 031a/1978, 031b/1985, 033a/2315, 037a/2612, 147b/6284, 154a/6478, 155a/6499, 172b/11

biri : Bir kimse, herhangi bir şahıs.

b. 011b/409, 036a/2579, 043a/2811, 063a/3460, 077b/3924, 090a/4348, 091b/4395, 091b/4408, 112a/5089, 151b/6403,

b.+ dür 155a/6509, 175a/8

b.+ nden 014b/502

b.+ ni 010a/356

b.+ nüñ 010b/373, 015a/539, 015b/583

b.+ sine 010b/373

bī-ribā (Far.Ar.): Artmaksızın .

b. 29a/1585

biribiri: İki veya daha fazla şey yâhut kimsenin yerini tutar, biri öteki, yekdiğer.

b. 021b/1061

b.+ nden 171b/7

b.+ne 036a/2591

b.+ inüñ 062b/3456

biricük(g) : Eşi ve benzeri olmayan, çok sevgili, müstesnâ.

b.+ i 030a/1847

birinbiri :bk. birbirin

b.+ n 008a/295

bī-riyā (Fars. olumsuzluk bildiren bi- ve Ar. riya) : Gösterişsiz, samimi.

b. 030a/1852, 093b/4463

birküd - : bk. berkit-

b.- elüm 147b/6278

birle- : Bir etmek, bir tek yapmak, bir durumuna getirmek.

b. 084a/4144, 116b/5230

b.- yen 021a/1040

birr (Ar.i.): İyilik, hayır, güzel iş.

b.+ i 016a/781

birḳaç : Ne kadar olduğu kesin olarak bilinmeyen az sayıdaki şeyleri belirtmek için kullanılır, üç beş tâne kadar, az sayıda.

b. 002a/30, 016a/599, 016a/665, 019b/993, 023a/1131, 093a/4460, 170b/10

b.+ ına 119a/5310

biryān (far.i.): Kebap etmek, kavurmak, yakmak.

b. 069a/3667, 070a/3694, 071a/3713, 073b/3787, 103b/4800, 163b/6752

b. eylediler 163a/6739

bisle - :bk. besle-

b.- gil 056a/3237

bi'ş-şevāb : İyi ve güzel davranışlar karşılığında Allah tarafından verilen mükâfat.

b. 016a/610, 041b/2758, 050a/3042, 059b/3347, 067a/3596

b.+ ı 068b/3650

biş- : 1. (Yiyecekler) Isı etkisiyle çiğliği ve hamlığı giderek yenilebilir duruma gelmek.

b.- e 33a/2166

b.- e ḳıl 105a/4853

2. Olgunlaşmak, tecrübe ve bilgi sâhibi olmak, kemâle ermek.

b.- e ḳıl 053b/3154

bit - : Sona ermek, tamamlanmak.

b.- di 144a/6178, 152a/6414, 152b/6423, 159a/6622, 164b/6786, 165a/6800

b.- e 061b/3413, 129b/5667

b.- en 109a/4977

b.- er 016a/684, 027a/1432, 033a/2362, 040a/2714

b.- işi 071a/3717

b.- üp 046b/2930

biti : Yazılmış şey, mektup, berat.

b. 038a/2653, 159b/6643, 159b/6645, 160a/6658, 160b/6661

b.+ de 160a/6658

b.+ dür 077b/3931

b.+ ler 015b/575, 038a/2652, 047a/2938, 073b/3802

b.- lerin 016a/597

b.+ müz 047a/2944, 103a/4787

b.+ nüñ 117a/5254,159b/6643

b.+ si 074a/3803, 074a/3804

b.+ sin 133b/5788

b.+ yi 077a/3922

bitir- : Sona erdirmek, tamamlamak.

b. 176a/3

bitü: bk. biti

b.+ ñüzi 047a/2940

bitüg :Kitap.

b.+ de 015b/582

b.+ i 015b/580

bitür - : bk. bitir-

b.- e 112a/5078

b.- elüm 147b/6287

b.- em 143b/6165

b.- ürler 067b/3609

bī- vasıṭa :Doğrudan, aracısız, dolaysız.

b. 095a/4528

bī-vefā : Vefâsı olmayan, sevgisinde, dostluğunda sebat göstermeyen.

b.+ dur 133b/5835

biyle : Böyle.

b. 163b/6765

biylece: Böylece. Tam böyle, bu biçimde.

b. 018a/922

biz : Çoğul birinci şahsı gösterir.

b. 006b/248, 006b/256, 010a/363, 015a/534, 015a/540, 015a/552, 015a/556, 016a/594, 016a/622, 016a/628, 016a/646, 016a/769, 016b/841, 016b/851, 016b/861, 017a/877, 017a/878, 017b/904, 018b/924, 020a/1007, 021a/1046, 021a/1048, 023a/1122, 023a/1124, 023a/1125, 023a/1126, 025a/1236, 027a/1315, 027a/1321, 027a/1337, 027a/1340, 027a/1342, 027a/1362, 027a/1378, 027a/1379, 027a/1384, 027a/1385, 027a/1389, 027a/1390, 027a/1494, 028b/1539, 028b/1540, 028b/1541, 028b/1542, 030a/1689, 030a/1692, 030a/1705, 030a/1706, 030a/1736, 033a/2041, 033a/2122, 033a/2126, 033a/2129, 033a/2383, 033a/2293, 033a/2385, 033a/2473, 041b/2758, 044b/2855, 044b/2856, 047a/2947, 047b/2957, 052b/3125, 054b/3195, 070a/3699, 075b/3865, 076b/3900, 076b/3903, 077a/3905, 077a/3909, 078a/3954, 079b/4007, 080a/4008, 080a/4009, 092b/4444, 093b/4471, 101a/4725, 102a/4751, 107b/4925, 111b/5066, 118b/5293, 119a/5311, 120b/5357, 133a/5779, 133b/5807, 136a/5912, 136a/5916, 139b/6023, 140a/6039, 140a/6041, 40a/6043, 144a/6169, 146a/6228, 146a/6237, 148b/6316, 147a/6270, 147b/6287, 160a/6660, 169b/11, 178a/7

b.+ de 020a/1015

b.+ den 016b/842, 027a/131, 5027a/1343, 030a/1881, 042b/2796, 042b/2797, 044b/2855, 047b/2966, 102a/4749, 111b/5068, 140b/6059,

b.+ e 001b/24, 002b/46, 006b/251,

012a/416, 015a/540, 015a/542, 015a/555, 015a/569, 016a/606, 016a/629, 016a/649, 016a/664, 016a/726, 016a/757,016a/778, 016b/848, 018b/923, 025a/1220, 026a/1263, 026b/1277, 026b/1282, 026b/1288, 026b/1290, 027a/1329, 027a/1334, 027a/1335, 027a/1341, 027a/1347, 027a/1370, 027a/1378, 027a/1379, 027a/1387, 027a/1389, 027a/1453, 027a/1488, 030a/1633, 030a/1690, 030a/1715, 030a/1740, 030a/1741, 030a/1778, 030a/1779, 030a/1938, 032b/2015, 033a/2040, 033a/2168, 033a/2467, 033a/2469, 033a/2472, 033a/2475, 033a/2476, 035a/2551, 037a/2624, 038a/2640, 038a/2653, 040a/2716, 043a/2805, 044b/2857, 046a/2905, 047a/2947, 047b/2959, 047b/2960, 049a/3013, 054b/3180, 055a/3200, 064b/3516, 064b/3518, 064b/3519, 064b/3521, 066b/3581, 067a/3595, 068a/3627, 068a/3636, 075b/3863, 076b/3901, 076b/3903, 077a/3909, 077a/3914, 080a/4012, 087b/4270, 088a/4288, 088b/4297, 088b/4309, 089a/4310, 092b/4429, 093b/4462, 099a/4661, 099b/4662, 100a/4692, 103a/4787, 103a/4788, 107b/4934, 118b/5292, 118b/5293, 118b/5296, 120a/5354, 120b/5359, 120b/5362, 121a/5381, 122b/5436, 123b/5459, 128a/5607, 130a/5677, 132a/5742, 133a/5773, 133b/5780, 136a/5913, 136b/5924, 137a/5944, 137b/5956, 138b/6000, 142a/6117, 142a/6118, 146a/6228, 147a/6263, 148b/6313, 148b/6316, 150a/6353, 153b/6459, 153b/6460, 153b/6461, 154b/6482, 161b/6701, 163a/6740, 165b/6814, 170a/3, b.+ i 001b/23, 006b/250, 007a/262, 015a/542, 015a/554, 015a/570, 016a/771, 016b/845, 021a/1047, 021a/1048, 022b/1100, 023a/1123, 027a/1314, 027a/1338, 027a/1354, 027a/1355, 027a/1360, 028b/1539, 028b/1570, 030a/1634, 030a/1705, 030a/1709, 030a/1737, 030a/1777, 033a/2185, 033a/2236, 033a/2348, 033a/2465, 033a/2474, 035b/2569, 038b/2662, 038b/2663, 038b/2667, 042b/2792, 043b/2831, 044a/2832, 044b/2854, 045a/2878, 046a/2910, 050a/3036, 050a/3037, 052b/3124, 052b/3126, 054b/3195, 059b/3346, 063a/3464, 064b/3515, 064b/3520, 065b/3543, 068b/3649, 069b/3687, 073b/3802, 077a/3905, 077a/3906, 081b/4063,

092b/4442, 093b/4474, 097b/4610, 103a/4786, 107b/4933, 115b/5200, 118b/5300, 121b/5403, 128a/5607, 133a/5773, 133a/5774, 140a/6039, 140a/6040, 140a/6041, 143b/6154, 146a/6229, 147b/6281, 149a/6319, 150b/6363, 164a/6772, 164a/6775

b.+ im 002a/38, 016a/756, 018a/922, 020a/1006, 021a/1045, 026b/1287, 026b/1288, 027a/1353, 27a/1359, 030a/1695, 030a/1697, 030a/1698, 030a/1704, 030a/1728, 033a/2248, 034a/2522, 043a/2802, 044b/2854, 075b/3861, 141b/6088, 151a/6388

b.+ imle 150b/6372

b.+ ler 027a/1356

b.+ lerden 033a/2267

b.+ lere 033a/2476

b.+ leri 019b/990

b.+ üm 002b/45, 005a/142, 010b/376, 012b/446, 023a/1124, 038a/2653, 044b/2854, 057a/3277, 063a/3463, 076b/3902, 084b/4164, 087b/4270, 092b/4442, 097b/4594, 105a/4856, 112b/5103, 133a/5776, 133a/5777, 136b/5923, 139a/6014, 139b/6034, 139b/6036, 140a/6046, 140b/6059

b.+ ümdür 137b/5966

b.+ ümile 047b/2958

b.+ ümle 136a/5915

bī- zevāl: Sonsuz, yok olmayan, ortadan kalkmayan, devamlı.

b.133b/5806

bī-zār (Far.s.) : Bıkmış, usanmış, bezmiş.

b. 050a/3032, 170a/1, 170a/2, 170a/4, 170a/6, 170a/7

b.+ em 113a/5116

boġaz : Ağız boşluğundan sonra yiyeceklerin geçtiği, ağızla gırtlak arasındaki dar kısım.

b.+ ı 083a/4108

b.+ ın 006a/241

b.+ ına 022a/1091, 039a/2679, 057a/3264, 081a/4053

b.+ ından 069a/3668

b.+ larına 040a/2712

boġazla -: Eti yenecek hayvanı boğazını keserek öldürmek.

b.- sa 023a/1134

bol- : Olmak.

b.- ur 29a/1586

bol : Miktar bakımından çok, mebzul. Karşıtı: Kıt

b. 030a/1632, 033a/2029, 033a/2069, 058a/3313, 087a/4251, 092a/4419, 103b/4806, 119a/5307,

120a/5353

borç (c) : Geri verilmek üzere alınan veya ödenmesi kabul ve taahhüt edilen para yâhut şey, deyn. Mânevî ve ahlâkî bakımdan yapılması gereken şey, vecîbe

b.+ ı 016a/803, 176a/13

b.+ dur 175b/9

borçlu : Birine karşı mânevî görevleri bulunan, minnet altında kalmış olan (kimse), minnettar.

b.+ larıñ 016a/803

bostān (Far.i.) : Sebze bahçesi, bağ.

b. 005b/192, 049a/3005, 177b/4

boş : İçinde yâhut üzerinde bir şey veya kimse bulunmayan, hâlî. Karşıtı: Dolu.

b. 014b/511

b. 030a/1652

b.+ a 176a/13

boşan- : Koşum takımından sıyrılmak, kurtulmak.

b.- a 030a/1859, 030a/1877, 033a/2206

boy : Bir şeyin yere değen veya yere en yakın olan kısmı ile en yüksek noktası arasındaki mesâfe.

b.+ ı 030a/1719

b.+ una 010b/381

boyan -: Bürünmek, kaplanmak.

b.- dı 148b/6314

boylı : Soyu, boyu olan.

b. 030a/1713

boynuz: Bâzı hayvanların başında bulunan, saldırma ve korunma silâhı olarak kullandıkları, tırnak gibi bir maddeden, sert, sivri, kıvrık, bâzan da çatallı çıkıntı.

b. 085a/4176

b.+ ı 085a/4179

b.+ ları 085a/4182

b.+ unuñ 085a/4180

boy(u)n : Vücûdun omuzlarla baş arasında kalan ve başı bedene bağlayan kısmı.

b. 030a/1801, 115a/5184, 134a/5847, 163a/6742, 161a/6685, 161b/6700

b.+ ın 012b/445

b.+ lar 030a/1713

b.+ u 057a/3267, 083a/4115

B.+ um 033a/2062, 082a/4083

b.+ uma 033a/2072

b.+ umuzda 030a/1693

b.+ un 013a/458, 013a/460, 013b/472,033a/2108, 033a/2269, 070a/3695

b.+ una 069a/3654, 082b/4106,

130a/5684, 142a/6116, 157a/6559, 163a/6738, 164b/6793

b.+ unda 085a/4177

b.+ undan 069a/3660

b.+ unı 149a/6321

b.+ uña 082b/4101, 139b/6036

b. vergil 161a/6676

boyuncuḳ: Boyun kelimesinin küçültme eki almış hali.

b.+ ların 013a/448

boz - : Açık toprak rengi, kül renginin adı.

b.- am 030a/1652

b.- maġa 054a/3179

b.- up 053b/3163

boza : Darı hamurunun ekşitilmesiyle yapılan, çok hafif alkollü, şekerli, mayhoş, koyu kıvamda bir içecek.

b. 029b/1603

bozġun : Bozulmuş, perîşan, harap.

b.+ lara 029a/1589

b.+ ları 029b/1613

bozul - : Düzgünlüğü kaybolmak.

b.- maz 162b/6729, 165a/6796

böl - : Bir şeyi parçalara ayırıp paylaştırmak, taksim etmek.

b.- düm 079a/3982

bölücek: Takım, zümre, cemâat.

b. 030a/1771

bölük(g): Takım, zümre, cemâat.

b. 006a/238, 006a/239, 006a/241, 029a/1586, 032b/2025, 033a/2059, 033a/2088, 033a/2239, 034b/2529, 038b/2668, 038b/2669, 048b/2983, 072b/3767, 074a/3819, 076b/3898, 120b/5361, 156b/6548,

b.+ i 038b/2669, 074a/3819, 074b/3820,

b.+ den 003b/102, 074b/3821

b.+ te 048b/2984

b.+ ünden 072b/3768, 103a/4790

b.+ üne 033a/2083

böyle : Bunun gibi olan, buna benzer, bu türlü, bu tarzda ve sıfatta bulunan.

b. 003b/98, 006a/231, 016a/717, 027a/1417, 016b/826, 023b/1172, 024b/1212, 027a/1372, 027a/1375, 030a/1793, 030a/1936, 033a/2322, 035b/2568, 035b/2563, 037a/2619, 037b/2629, 039b/2705, 044b/2849, 044b/2852, 045a/2869, 045b/2887, 046a/2913, 047a/2943, 047a/2942, 050a/3044, 047a/2946, 052b/3127, 053a/3130, 054b/3185, 059a/3333, 062a/3429, 062a/3432, 065b/3542, 065b/3545, 065b/3550, 066b/3576, 069a/3670, 071a/3705, 073b/3794, 073b/3788, 078a/3944, 079a/3983,

082b/4105, 084a/4145, 085a/4188, 087a/4251, 087b/4266, 088a/4282, 088a/4287, 090b/4376, 092a/4425, 093b/4475, 094a/4479, 095b/4543, 097a/4585, 098a/4627, 098b/4630, 098b/4644, 099a/4649, 099a/4653, 100a/4679, 100b/4711, 101b/4733, 102b/4765, 105b/4868, 108a/4951, 109b/4997, 110b/5037, 111b/5072, 113b/5124, 114b/5157, 114b/5168, 115a/5178, 117a/5240, 117b/5263, 123b/5458, 123b/5460, 123b/5466, 129a/5644, 129b/5665, 130a/5684, 131a/5712, 138b/5989, 140a/6048, 143b/6159, 145a/6203, 148a/6289, 159a/6630, 162b/6724, 163a/6743, 163a/6750, 170a/7, 175b/1, 176a/6

b.+ dür 096b/4580, 100a/4687, 172a/12,

b.+ sin 046a/2910

böylece: Tam böyle, bu biçimde.

b. 065b/3544

bu : En yakında olan kimse veya şeyi işâret yoluyle belirtir.

b. 001b/12, 001b/24, 002a/29, 002a/32, 002a/33, 002a/34, 002a/41, 002a/43, 002b/46, 002b/47, 002b/51, 003a/78, 003b/82, 004a/112, 004b/134, 005a/140, 005a/148, 005b/152, 005b/161, 005b/174, 005b/178, 005b/182, 005b/185, 005b/199, 005b/205, 005b/217, 006a/228, 006b/247, 006b/258, 007a/267, 007b/278, 007b/280, 007b/282, 007b/283, 008b/307, 008b/311, 009a/322, 009b/339, 009b/340, 009b/341, 009b/344, 010a/353, 010a/354, 011a/396, 011b/404, 011b/409, 013b/475, 014b/507, 015a/535, 015a/547, 015a/558, 015b/574, 016a/594, 016a/596, 016a/605, 016a/610, 016a/612, 016a/628, 016a/631, 016a/632, 016a/652, 016a/653, 016a/657, 016a/658, 016a/663, 016a/670, 016a/676, 016a/679, 016a/680, 016a/682, 016a/683, 016a/684, 016a/702, 016a/721, 016a/722, 016a/724, 016a/725, 016a/733, 016a/734, 016a/736, 016a/738, 016a/745, 016a/746, 016a/747, 016a/757, 016a/763, 016a/764, 016a/768, 016a/771, 016a/773, 016a/776, 016a/782, 016a/783, 016a/784, 016a/810, 016a/819, 016a/824, 016b/832, 016b/838, 016b/853, 016b/859, 016b/865, 017a/883, 017a/888, 017b/897, 017b/902, 018a/911, 018a/912, 018b/932, 018b/937, 018b/938, 018b/941, 019a/946, 019a/947, 019a/949, 019a/959, 019b/978, 019b/980, 019b/981, 019b/985, 019b/986, 020a/1017, 020a/1019, 020b/1031, 020b/1037, 021a/1043, 022a/1077, 022a/1094, 022a/1095, 022a/1096, 022b/1100,

022b/1104, 022b/1105, 022b/1117, 033a/2162, 033a/2180, 033a/2183,
022b/1118, 023a/1122, 023a/1144, 033a/2192, 033a/2193, 033a/2218,
024a/1186, 024a/1195, 024b/1210, 033a/2221, 033a/2241, 033a/2244,
024b/1211, 024b/1219, 025a/1220, 033a/2245, 033a/2256, 033a/2258,
025a/1228, 025a/1232, 025b/1247, 033a/2260, 033a/2275, 033a/2284,
025b/1252, 026a/1256, 026b/1272, 033a/2296, 033a/2297, 033a/2299,
026b/1277, 026b/1283, 026b/1289, 033a/2316, 033a/2317, 033a/2322,
026b/1290, 027a/1320, 027a/1342, 033a/2324, 033a/2325, 033a/2333,
027a/1347, 027a/1348, 027a/1372, 033a/2340, 033a/2341, 033a/2350,
027a/1373, 027a/1374, 027a/1382, 033a/2364, 033a/2369, 033a/2373,
027a/1396, 027a/1402, 027a/1406, 033a/2374, 033a/2388, 033a/2390,
027a/1427, 027a/1428, 027a/1434, 033a/2431, 033a/2433, 033a/2446,
027a/1440, 027a/1451, 027a/1485, 033a/2448, 033a/2470, 033a/2490,
027a/1496, 027b/1508, 028a/1525, 033b/2503, 033b/2504, 034a/2523,
028a/1530, 028a/1531, 028b/1532, 034b/2525, 034b/2528, 034b/2535,
028b/1537, 028b/1575, 029a/1592, 034b/2539, 035a/2541, 035a/2556,
030a/1626, 030a/1631, 030a/1634, 035b/2568, 035b/2569, 035b/2571,
030a/1683, 030a/1684, 030a/1685, 037b/2626, 037b/2627, 037b/2629,
030a/1708, 030a/1709, 030a/1714, 038a/2653, 038b/2668, 039a/2682,
030a/1737, 030a/1741, 030a/1772, 040a/2715, 041b/2759, 041b/2760,
030a/1827, 030a/1858, 030a/1868, 042a/2772, 042a/2780, 042b/2783,
030a/1888, 030a/1905, 030a/1909, 042b/2785, 043a/2803, 043a/2807,
030a/1912, 030a/1923, 030a/1926, 043b/2820, 043b/2829, 043b/2831,
030a/1927, 030a/1929, 030a/1934, 044b/2853, 045a/2869, 045a/2878,
030a/1943, 030b/1949, 031b/1985, 045b/2897, 046a/2903, 046a/2904,
033a/2032, 033a/2035, 033a/2036, 046a/2907, 046a/2911, 046b/2917,
033a/2070, 033a/2080, 033a/2083, 047a/2940, 047b/2956, 048a/2975,
033a/2100, 033a/2103, 033a/2116, 048a/2980, 048b/2992, 048b/2997,
033a/2137, 033a/2138, 033a/2154, 049a/3011, 049b/3023, 050a/3042,

050a/3043, 050a/3045, 050a/3046, 066b/3572, 067a/3591, 067a/3599,
050b/3051, 050b/3055, 050b/3056, 067a/3601, 067b/3607, 067b/3619,
050b/3060, 050b/3061, 050b/3063, 068a/3621, 068a/3631, 068a/3636,
051a/3078, 051b/3089, 050b/3064, 068a/3637, 068b/3639, 068b/3640,
051a/3070, 051b/3096, 051b/3097, 068b/3641, 068b/3643, 068b/3645,
051b/3098, 052a/3101, 052a/3103, 069a/3666, 069a/3669, 069b/3675,
052a/3107, 052a/3109, 052a/3114, 070a/3689, 070a/3695, 070a/3702,
052b/3118, 053a/3135, 053a/3144, 071b/3725, 072a/3745, 072a/3747,
053b/3147, 053b/3150, 053b/3162, 072a/3748, 072a/3749, 072a/3750,
054a/3164, 054a/3168, 054a/3171, 072b/3759, 072b/3769, 073a/3781,
054a/3172, 054a/3175, 054b/3182, 073b/3788, 073b/3789, 073b/3790,
054b/3186, 055a/3201, 055a/3203, 073b/3799, 073b/3801, 074a/3816,
055a/3211, 055b/3214, 055b/3225, 074a/3817, 074a/3815, 074b/3822,
056a/3236, 056a/3243, 056a/3246, 074b/3828, 074b/3829, 074b/3835,
056b/3247, 056b/3251, 057a/3273, 075a/3837, 075a/3844, 075a/3853,
057a/3274, 057a/3278, 058a/3301, 075b/3864, 076a/3879, 076b/3888,
058a/3303, 058a/3311, 058b/3326, 076b/3893, 076b/3902, 077a/3916,
058b/3331, 059a/3334, 059a/3336, 077b/3924, 077b/3931, 078a/3939,
059b/3350, 059b/3352, 059b/3353, 078a/3948, 078a/3954, 078b/3956,
059b/3358, 059b/3360, 060a/3368, 078b/3964, 078b/3971, 079a/3976,
060b/3379, 060b/3385, 060b/3387, 079a/3981, 079b/3991, 079b/3997,
061b/3410, 061b/3413, 061b/3421, 079b/3999, 080a/4012, 080a/4019,
062a/3431, 062a/3435, 062b/3446, 080b/4037, 081a/4044, 081a/4052,
062b/3449, 062b/3450, 062b/3454, 081a/4054, 081b/4059, 081b/4061,
062b/3457, 063a/3463, 063a/3464, 081b/4065, 082a/4074, 082a/4086,
063a/3468, 063b/3476, 063b/3478, 082a/4088, 082b/4090, 082b/4093,
063b/3490, 064b/3509, 064b/3513, 082b/4094, 082b/4095, 082b/4096,
064b/3514, 064b/3522, 065a/3523, 082b/4100, 082b/4101, 083a/4112,
065a/3532, 065b/3543, 066a/3565, 083b/4130, 083b/4132, 083b/4135,

083b/4136, 084a/4149, 084a/4150, 100b/4711, 101a/4720, 101a/4722,
084a/4154, 084a/4155, 084b/4162, 101a/4724, 101b/4740, 102a/4747,
084b/4164, 084b/4166, 084b/4170, 102a/4760, 102b/4773, 102b/4774,
085a/4175, 085a/4177, 085a/4184, 103b/4799, 103b/4811, 104a/4814,
085a/4187, 085b/4192, 085b/4194, 104a/4824, 104a/4826, 104a/4827,
085b/4195, 085b/4197, 085b/4199, 104b/4835, 104b/4844, 105a/4849,
086a/4212, 086a/4221, 086b/4228, 105b/4862, 106a/4885, 106b/4904,
086b/4231, 086b/4235, 086b/4238, 107a/4911, 107b/4928, 108a/4944,
086b/4239, 086b/4240, 087a/4248, 108b/4957, 108b/4965, 108b/4968,
088b/4297, 088b/4299, 088b/4300, 108b/4969, 109a/4973, 109a/4982,
088b/4303, 088b/4309, 089a/4324, 109a/4989, 109b/4996, 109b/5005,
089b/4333, 089b/4338, 089b/4339, 110b/5035, 110b/5038, 111a/5052,
090a/4346, 090a/4348, 090a/4356, 111b/5057, 111b/5061, 111b/5062,
090a/4357, 090b/4361, 090b/4365, 112a/5076, 112a/5081, 112b/5098,
090b/4368, 090b/4369, 090b/4372, 112b/5101, 112b/5102, 113a/5112,
090b/4375, 091a/4389, 091a/4391, 113a/5115, 113a/5116, 113a/5117,
091b/4397, 092a/4418, 092b/4432, 114b/5161, 114b/5165, 114b/5166,
092b/4442, 092b/4444, 093a/4446, 115b/5189, 116a/5214, 116b/5228,
093a/4459, 094a/4492, 094a/4494, 116b/5234, 116b/5237, 117a/5239,
094b/4500, 094b/4511, 095a/4518, 117a/5253, 117b/5261, 117b/5269,
095b/4539, 095b/4540, 095b/4547, 117b/5270, 117b/5271, 118a/5283,
096a/4552, 096a/4563, 097a/4584, 118a/5288, 118b/5300, 118b/5302,
097a/4588, 097b/4598, 097b/4601, 119a/5311, 119a/5316, 120a/5348,
097b/4607, 097b/4608, 097b/4610, 120b/5357, 120b/5363, 121b/5401,
098a/4612, 098a/4621, 098b/4628, 122a/5413, 122a/5416, 122a/5418,
098b/4632, 098b/4635, 098b/4637, 122b/5426, 123a/5443, 123a/5453,
098b/4639, 099a/4648, 099a/4651, 123b/5454, 123b/5461, 124a/5472,
099a/4652, 100a/4685, 100a/4691, 124b/5491, 124b/5503, 125a/5505,
100a/4693, 100a/4695, 100b/4696, 125a/5506, 125a/5514, 126a/5552,

126b/5567, 126b/5570, 127a/5585, 150b/6365, 150b/6366, 151a/6381,
128a/5609, 128a/5610, 128a/5617, 151a/6387, 151a/6391, 151b/6392,
129b/5653, 129b/5666, 129b/5668, 51b/6395, 151b/6402, 152b/6428,
130a/5674, 130a/5679, 131a/5703, 152b/6436, 153a/6442, 153a/6444,
131a/5704, 131a/5708, 131b/5727, 153a/6448, 153a/6450, 153b/6453,
133b/5781, 133b/5794, 133b/5795, 153b/6458, 153b/6462, 154a/6476,
133b/5798, 133b/5801, 133b/5804, 154a/6481, 154b/6487, 154b/6491,
133b/5829, 133b/5837, 134a/5846, 155a/6498, 155a/6501, 155a/6505,
135a/5876, 135a/5884, 135a/5885, 155a/6507, 155a/6511, 155b/6517,
135a/5889, 135b/5896, 135b/5897, 155b/6518, 155b/6519, 155b/6523,
135b/5901, 136a/5910, 136a/5911, 156a/6527, 156a/6530, 156a/6532,
136b/5922, 137a/5939, 137a/5941, 156a/6533, 156a/6538, 156b/6542,
137a/5943, 137a/5944, 137a/5945, 156b/6543, 156b/6545, 156b/6547,
137a/5949, 137a/5951, 137a/5953, 156b/6551, 157a/6562, 157a/6563,
137b/5959, 137b/5960, 138a/5971, 157a/6565, 157a/6568, 157b/6572,
138a/5980, 138a/5984, 139a/6014, 158a/6590, 158a/6591, 158a/6592,
139a/6015, 139b/6024, 139b/6032, 158b/6608, 159b/6632, 159b/6637,
140a/6040, 140a/6041, 140a/6043, 159b/6638, 159b/6642, 160a/6648,
140a/6044, 140a/6051, 140b/6072, 160b/6668, 160b/6669, 161b/6695,
141a/6080, 141b/6086, 141b/6092, 161b/6998, 162b/6729, 162b/6731,
141b/6095, 141b/6096, 141b/6097, 163b/6754, 163b/6762, 164a/6774,
142a/6103, 142a/6106, 142b/6124, 157b/6575, 157b/6586, 158b/6607,
143b/6165, 144a/6171, 144a/6175, 158b/6615, 159a/6618, 159a/6622,
144a/6176, 144a/6181, 144b/6183, 159a/6624, 160a/6653, 161a/6680,
145a/6202, 145b/6218, 147a/6269, 161a/6686, 162a/6712, 162a/6715,
147a/6271, 147b/6273, 147b/6281, 162a/6718, 162b/6724, 162b/6733,
148a/6289, 148a/6299, 149a/6320, 163a/6743, 163a/6748, 163b/6755,
149a/6324, 149a/6329, 149b/6340, 163b/6759, 164a/6768, 164b/6784,
149b/6344, 150a/6354, 150b/6364, 165a/6808, 165b/6812, 165b/6815,

166a/6835, 166b/6849, 67b/6867, 168b/2, 169a/1, 169a/8, 169a/10, 169a/12, 169b/10, 169b/8, 170a/9, 170b/7, 170b/10, 171a/6, 173b/9, 174a/1, 174a/9, 174a/13, 175a/3, 175a/10, 175b/7002, 176a/6, 176a/14, 177b/2, 178a/13,

b.+ dur 002a/38, 016a/755, 017a/872, 019a/970, 023b/1177, 027a/1414, 028b/1551, 028b/1571, 030a/1637, 030a/1915, 030a/1925, 030a/1928, 033a/2196, 033a/2257, 033a/2288, 033a/2474, 040b/2722, 040b/2734, 041b/2758, 051b/3095, 057a/3267, 057a/3277, 067b/3613, 069b/3684, 073a/3773, 075a/3845, 079b/4004, 082a/4085, 089a/4321, 100a/4688, 103a/4791, 106a/4879, 107b/4938, 108a/4945, 113a/5122, 116b/5238, 122b/5432, 124a/5477, 131a/5711, 133b/5791, 136b/5923, 154a/6480, 156a/6534, 156a/6538, 166a/6839, 167b/6857, 170b/11, 171a/9, 171a/13, 176a/13, 177b/11, 178a/13

b. durur 016a/644, 080a/4019, 093a/4449, 103a/4784, 123b/5463, 128b/5620, 157a/6566, 162b/6726

b.+ lar 001b/26, 008a/299, 010a/361, 010b/372, 013a/451, 015a/554, 015a/563, 022a/1093, 028a/1516, 028b/1534, 030a/1655, 030a/1656, 030a/1760, 035b/2574, 036b/2606, 037a/2612, 037a/2623, 037b/2625, 037b/2631, 037b/2639, 039a/2675, 039a/2685, 039b/2702, 040a/2710, 043a/2800, 043a/2812, 046a/2909, 047a/2946, 048a/2968, 048a/2972, 048b/2998, 052b/3127, 060a/3366, 060b/3388, 062a/3425, 062b/3445, 063a/3458, 063a/3460, 063a/3464, 064a/3496, 067a/3599, 071b/3722, 084b/4160, 099b/4674, 101a/4723, 102a/4756, 104a/4816, 105b/4874, 106a/4885, 106a/4888, 109a/4983, 119a/5313, 142a/6119, 142b/6126, 148b/6317, 149b/6336, 153a/6440, 154b/6485, 160a/6656, 161a/6679, 161a/6687, 161b/6702, 161b/6704, 163a/6748, 163b/6755, 174b/11

b.+ lara 015a/561, 039b/2690, 049a/3000, 049a/3014, 049b/3020, 061b/3415, 063a/3461, 069b/3675, 069b/3680, 091a/4378, 106a/4885, 106a/4889, 106a/4890, 106b/4904, 126a/5548, 131b/5721, 138a/5976, 138a/5978, 138a/5981, 142b/6128, 149a/6331, 151a/6387, 153a/6440, 154a/6467, 156b/6546, 164a/6780,

166b/6842, 166b/6852, 167a/6855, 167b/6860, 167b/6870, 174a/9

b.+ larda 011a/383

b.+ lardan 008a/299, 013b/464, 016a/796, 033a/2102, 071b/3723, 106b/4907, 133a/5773, 164a/6766, 168b/8, 175b/2

b.+ lardur 050a/3047, 055b/3229, 071b/3723, 175b/1

b.+ ları 027b/1512

b.+ ların 016a/637

b.+ laruñ 033a/2118, 039b/2697, 044b/2852, 051a/3066, 051b/3087, 051b/3095, 057a/3275, 060b/3388, 060b/3389, 067a/3599, 069b/3671, 070a/3695, 070a/3704, 072b/3766, 077a/3911, 101a/4715, 105b/4865, 128b/5629, 133a/5767, 142b/6125, 150b/6365, 151b/6393, 153a/6449, 159a/6620, 159a/6622, 161b/6697, 163a/6744, 163a/6746, 163b/6752, 163b/6754, 173a/9, 174a/12, 174b/12, 175b/9

b.+ na 051a/3065, 057a/3276, 064b/3512

b. + ña 004b/128, 005a/136, 016a/818, 016b/825, 030a/1699, 033a/2196, 033a/2346, 035a/2543, 035b/2562, 037b/2628, 046a/2904, 056a/3236, 066a/3570, 072a/3748, 073a/3777, 073b/3798, 074a/3814, 081b/4065, 083b/4132, 090a/4358, 090b/4366, 096b/4575, 098a/4619, 099b/4665, 099b/4668, 099b/4669, 100a/4686, 100a/4692, 100b/4699, 100b/4706, 100b/4712, 101a/4713, 104a/4823, 110a/5021, 111b/5066, 111b/5068, 113a/5117, 115b/5202, 123b/5459, 137a/5946, 123b/5465, 140a/6047, 144b/6184, 144b/6185, 155a/6509, 155a/6510, 155b/6526, 156a/6536, 156a/6539, 156b/6544, 157a/6569, 157a/6571, 162b/6727

b.+ ncalayın 035a/2553, 040b/2727, 074b/3826, 088b/4300, 088b/4305

b.+ ncılayın 002a/35, 024b/1213, 027a/1435, 127a/5587

b.+ nda 002b/52, 016a/649, 027a/1371, 033a/2096, 033a/2195, 033a/2367, 035b/2562, 039b/2692, 044b/2865, 045b/2890, 045b/2899, 046b/2920, 052a/3106, 054b/3196, 058a/3310, 068b/3650, 071a/3706, 072a/3752, 073a/3775, 074a/3806, 075a/3838, 075a/3846, 075a/3850, 076a/3878, 076b/3890, 078a/3943,

081b/4062, 083a/4112, 083a/4115, 086b/4234, 083b/4126, 086a/4223, 087a/4253, 087a/4255, 087b/4258, 087b/4260, 087b/4261, 087b/4262, 087b/4263, 087b/4265, 087b/4268, 088a/4282, 089a/4317, 092b/4434, 094b/4497, 095a/4522, 095b/4540, 096b/4572, 099a/4652, 100a/4694, 107b/4933, 116a/5212, 122b/5422, 122b/5423, 126a/5553, 130a/5672, 130a/5676, 130a/5678, 133b/5794, 134a/5846, 136b/5925, 138b/5992, 138b/6000, 139a/6015, 139b/6037, 150a/6348, 150a/6353, 150b/6364, 160a/6647, 160a/6648, 160a/6659, 160b/6673, 160b/6674, 161b/6700, 163a/6741, 163b/6762, 164a/6775, 164a/6777, 166a/6832, 172a/9, 172a/15, 172b/4, 176a/12

b.+ ndağı 004b/124, 14a/486

b.+ ndan 015a/572, 027a/1393, 033a/2137, 033a/2171, 039b/2690, 039b/2704, 040b/2726, 050a/3038, 059b/3347, 067a/3596, 079a/3984, 080a/4014, 086b/4229, 113b/5128, 123b/5465

b.+ nı 003b/98, 016a/600, 016a/686, 016a/817, 016b/866, 020b/1024, 024b/1207, 030a/1924, 035a/2557, 050a/3041, 051b/3085, 055a/3200, 056a/3245, 056a/3246, 058b/3317, 058b/3318, 058b/3321, 068b/3642, 069b/3684, 073b/3791, 073b/3800, 074a/3807, 074a/3815, 074b/3830, 078a/3942, 078a/3945, 078a/3950, 078a/3953, 081a/4051, 081a/4052, 081a/4058, 082b/4105, 085a/4190, 089b/4340, 090b/4376, 091b/4396, 091b/4400, 091b/4402, 094a/4482, 094a/4488, 094a/4493, 094b/4496, 094b/4508, 094b/4512, 095b/4543, 096a/4555, 096b/4574, 097a/4582, 098b/4641, 099a/4649, 100b/4697, 100b/4698, 101a/4724, 102b/4773, 103b/4806, 103b/4807, 104a/4817, 104a/4821, 104b/4841, 106b/4899, 108b/4965, 110a/5011, 110b/5028, 110b/5034, 112a/5081, 114b/5162, 117a/5240, 117b/5262, 117b/5263, 119a/5322, 119b/5334, 119b/5336, 119b/5339, 122b/5431, 122b/5435, 123a/5447, 123b/5457, 123b/5459, 123b/5466, 123b/5468, 128a/5616, 129b/5662, 129b/5669, 130a/5679, 131b/5724, 133b/5831, 133b/5832, 135a/5877, 136a/5912, 136b/5924, 136b/5926, 140a/6043, 140b/6071, 141a/6073, 141a/6076,

141b/6096, 144a/6168, 144a/6175, 147b/6287, 149a/6320, 155b/6512, 155b/6517, 155b/6526, 158a/6590, 158a/6594, 158b/6602, 158b/6604, 158b/6605, 158b/6612, 159b/6634, 162a/6709, 162a/6716, 162b/6724, 162b/6730, 163a/6743, 163b/6762, 164a/6778, 168b/6, 168b/10, 169a/4, 169a/7, 170a/7, 173a/14,

b.+ larıñ 016b/828

b.+ nu 005b/176, 079a/3983, 154b/6493

b.+ nuñ 004b/132, 011a/396, 016a/783, 016a/784, 016a/785, 016a/787, 025b/1249, 027a/1391, 027a/1456, 046b/2930, 059a/3336, 056a/3237, 069b/3682, 075a/3837, 079a/3987, 079b/3995, 079b/4000, 079b/4001, 081a/4053, 094b/4496, 096a/4558, 099b/4667, 100b/4698, 100b/4701, 100b/4704, 104b/4836, 108a/4945, 109b/5004, 110a/5020, 111a/5053, 111b/5067, 113a/5107, 113a/5114, 113a/5120, 117b/5267, 123b/5461, 123b/5464, 127a/5582, 128b/5629, 131b/5730, 133b/5781, 135a/5880, 137a/5941, 138a/5979, 146b/6257, 157a/6563, 157a/6570, 158a/6596, 158b/6602, 159a/6620, 162b/6728, 164a/6771, 170b/8

b.+ nuñçün 100b/4706

b.+ nuñla 144b/6184,156a/6536

b.+ ña

b.+ ñı 058b/3321

b.+ yudı 123a/5445

buba : Baba.

b. 019a/969, 021a/1058, 023b/1175, 023b/1179, 122a/5407, 137a/5952

b.+ mısa 101b/4739

b.+ muz 012b/446

b.+ sı 100b/4710, 111a/5050, 158a/6592

b.+ sına 101b/4730

b.+ sını 025b/1240

bubacuḳ(ġ) : Babalara sevgiyle yaklaşıldığını belirten bir söz.

b.+ um 012a/419

bucaḳ(ġ): Köşe, kenar.

b. 022a/1083

b.+ da 022a/1083, 022a/1084

b.+ ında 135b/5899

buçuḳ(ġ) : Yarım.

b. 172b/7

b.+ da 172b/9

b.+ dan 172b/8

b.+ ında 146b/6251

budaḳ(ġ): Dal, ince dal, filiz.

b.+ ında 023a/1138

bugün : İçinde bulunulan gün.

b. 003b/100, 005a/146, 008b/315, 016b/845, 019a/954, 027a/1335, 027a/1338, 029a/1590, 029a/1592, 030a/1885, 030a/1930, 032b/2021, 032b/2023, 033a/2275, 033a/2364, 033a/2367, 044a/2848, 062a/3428, 062a/3432, 063b/3489, 076a/3882, 081b/4065, 096b/4568, 101a/4729, 102b/4764, 112b/5094, 115a/5177, 116b/5236, 125a/5518, 125b/5522, 125b/5526, 125b/5527, 127b/5596, 127b/5597, 136b/5924, 142b/6133, 147a/6272, 161b/6701, 162b/6725, 163b/6762, 174a/1, 176b/7013

b.+ dür 058a/3309

b.+ e 160b/6668

b.+ üñ 127a/5582

buġż (Ar.i.): Kin, nefret, düşmanlık.

b. 081b/4070

buḫūr (Far.i.): Özellikle dînî törenlerde kokusu için yakılan ve tüterek yanınca etrâfa güzel bir koku yayan öd ağacı, amber, günlük gibi maddeler, tütsü.

b. 016a/732

bul - : Bir şey, bir kimse veya bir durumla karşılaşmak.

b. 030a/1908, 051b/3084, 081a/4042, 081b/4059, 095a/4529, 098b/4643, 174a/3

b.- a 006a/227, 010a/355, 010b/380, 016a/624, 016a/719, 016a/779, 017b/895, 027a/1359, 027a/1405, 027a/1471, 029a/1592, 030a/1622, 030a/1782, 032a/2006, 033a/2086, 038b/2656, 043a/2804, 043a/2816, 046b/2934, 053b/3154, 074a/3804, 076b/3893, 089a/4322, 095a/4525, 102a/4761, 104a/4826, 121b/5391, 171b/13, 174b/6, 175a/13

b. - adur 027a/1416

b.- agele 062b/3444

b.- amadım 083a/4113

b.- amadum 027a/1450, 081b/4061, 085b/4191

b.- amaduñ 012b/437

b.- amayup 057b/3291, 096b/4569

b.- amaz 119a/5316, 171b/11

b.- amazsın 023b/1176, 071a/3707

b.- anuñ 009b/339

b.- alar 011a/396, 029a/1578, 033a/2031, 039a/2685, 048a/2973, 049b/3022, 062a/3425

b.- alım 001b/12

b.- alum 023a/1127, 054b/3195

b.- am 023b/1181, 033a/2072, 129a/5647, 145a/6201

b.- an 068a/3623, 108b/4969

b.- asın 027a/1435, 033a/2093, 033a/2338, 033a/2386, 048b/2988, 057a/3280, 071a/3718, 134a/5845, 134a/5846, 175a/7

b.- asın 002b/52, 064a/3501, 072a/3738

b.- asıñız 033a/2462

b.- asız 020b/1028, 099b/4671

b.- aşdı 139a/6008

b.- aşmaḳ 138a/5983

b.- avuz 033a/2475

b.- aydı 052a/3111, 058a/3306, 120a/5349, 149a/6322

b.- ayım 033a/2217

b.- ayın 023b/1174, 023b/1180, 025a/1234, 104a/4816, 174a/1

b.- ġıl 071b/3736, 174b/5

b.- ān 016a/701

b.- dı 026a/1260, 027a/1462, 096b/4581, 097a/4582, 100b/4710, 104a/4817, 123a/5438, 124a/5482, 156b/6546

b.- dılar 016a/623, 027b/1505, 124a/5483

b.- duġını 027a/1419, 030a/1855

b.- duġum 033a/2102

b.- duġun 020a/1004

b.- duġunı 016a/623, 066b/3580

b.- dum 016a/667, 033a/2160, 079a/3979

b.- duñ 007b/289, 008b/315, 051b/3081, 066b/3580, 157a/6568, 173b/1

b.- duñuz 028b/1544

b.- duḳ 136a/5912

b.- duḳları 016a/796

b.- duḳların 027a/1450

b.- ıcaḳ 027a/1435, 027a/1441

b.- ısar 007a/266, 027a/1419, 125b/5525, 132b/5758, 132b/5760

b.- maġ 020a/1003

b.- madı 082a/4084, 101b/4736, 112b/5091, 120a/5347, 141a/6076, 151b/6406

b.- madılar 054a/3179, 096b/4570

b.- madım 016a/660

b.- madum 030a/1747

b.- masa 056a/3238

b.- maḳ 016a/704, 124a/5478

b.- maya 029a/1595, 063a/3460, 072b/3769, 092b/4437, 121b/5391

b.- mayalar 020a/997, 039a/2686

b.- mayan 030a/1810

b.- mayup 081a/4047

b.- maz 036b/2605, 127b/5602

b.- mazsa 145a/6202

b.- mazsañ 023b/1182, 023b/1183, 023b/1184

b.- mışıdı 034a/2522

b.- muşam 015a/562

b.- sa 010b/374, 042a/2779

b.- sañuz 020b/1029

b.- sun 002b/49, 004a/115, 005a/149, 008b/312, 010a/351, 012a/426, 014a/488, 015a/571, 016a/635, 016a/812, 018b/934, 019b/982, 025a/1223, 026b/1284, 028b/1547, 030a/1813, 030a/1940

b.- umazdı 018b/930

b.- una 002b/47

b.- unca 062b/3445

b.- uñ 027a/1447, 099b/4671, 133b/5839

b.- up 024a/1200, 096b/4573, 159a/6619

b.- updur 053a/3139, 155b/6522

b.- ur 005b/156, 012b/443, 013b/462, 016a/602, 016a/695, 016a/701, 016a/739, 026b/1285, 027a/1415, 033a/2033, 041a/2741, 045b/2887, 049b/3016, 051a/3075, 053b/3159, 054b/3191, 055b/3224, 057b/3281, 057b/3282, 078a/3943, 088b/4293, 095a/4517, 120a/5346, 124b/5499, 133b/5800, 162b/6723

b.- urlar 012b/444

b.- urmuş 068a/3623

b.- usardur 045a/2879

b.- usarsın 043a/2815

bulan-: Bulama işine konu olmak, her yanı bir şeyle kaplanmak.

b.- mış 146b/6246

bular : Bunlar.

b.+ da 033a/2440,060a/3363

b.+ ı 033a/2444, 039a/2672, 039a/2678, 042b/2783, 090b/4369, 092b/4430, 103b/4808, 104a/4821, 105b/4864, 105b/4866, 105b/4867, 107a/4912, 051b/3084, 059a/3337, 153a/6445, 153a/6449, 118b/5295, 127b/5597, 138b/5999, 142b/6130, 143a/6138, 153a/6446, 174b/14

b.+ ın 133a/5774

b.+ ıñ 042b/2782, 069a/3655

bulaş - : Kirlenmek, lekelenmek.

b.- dılar 148b/6315

bulaşdur -: Üzerine bir şey sürerek kirletmek.

b.- duñuz 146a/6241

bulun -: (Aranılarak veya tesâdüfen) Elde edilmek, ele geçirilmek.

b.- a 097b/4598

b.- mazdı 033a/2163

b.- uñ 098a/4616

b.- ur 084a/4144, 121b/5396

buluş - : Belli bir yerde bir araya gelmek, birbirini bulmak.

b.- alar 009a/328, 129b/5657

b.- dı 159a/6618

b.- uban 159b/6634

bulut (d) : Gökyüzünün yüksekçe katlarındaki görülebilir duruma gelmiş su buharı kütlesi.

b. 049a/3001

b.+ dan 049a/3002, 049a/3004

b.+ lar 061b/3411

buñ : Sıkıntı, darlık.

b. 014a/480, 016a/593, 033a/2477, 146a/6228

buñan -: bk.buñal-

b.- uban 053b/3151

buñal - : Çok sıkılmak, sıkıntı ve çâresizlikten şaşkın duruma gelmek, darlanmak.

b.- mışlarını 033a/2072

b.- dı 112b/5100, 161a/6686, 161a/6689

b.- dıḳ 033a/2168

b.- duñ 163b/6760

bunca : Bu kadar.

b. 014a/477, 014a/486, 014b/503, 020a/1020, 027b/1501, 033a/2159, 033a/2162, 043a/2812, 061a/3401, 082a/4087, 094a/4478, 094a/4480, 116a/5214, 137a/5940, 141b/6095, 143b/6158, 147b/6273, 147b/6276, 158b/6615

b.+ layın 051b/3096

bunlar : Bu zamirinin çokluk biçimi.

b. 006a/224, 015a/543, 015a/554, 020a/1020, 023a/1159, 027a/1485, 027b/1500, 030a/1705, 030a/1756, 030a/1800, 033a/2376, 036a/2579, 037a/2608, 037a/2610, 037b/2625, 038a/2652, 039b/2694, 039b/2700, 040b/2728, 046a/2914, 048a/2973, 049a/3015, 049b/3017, 049b/3024, 059a/3340, 060a/3362, 068b/3647, 069a/3658, 076b/3904, 077a/3906, 077a/3910, 077a/3914, 077a/3919, 077b/3928, 081a/4046, 084b/4161, 088b/4300, 090b/4361, 090b/4363, 099b/4673, 099b/4678, 101a/4729, 104b/4838, 106a/4884, 106a/4888, 114a/5154, 119b/5328, 128a/5606, 128a/5616, 129a/5640, 129b/5656, 133a/5765, 135b/5903, 138a/5980, 138b/5998, 147b/6283, 153a/6438, 153a/6445, 153b/6452, 154a/6472, 156b/6548, 161a/6689, 161b/6699,

163a/6736, 163b/6751, 174a/8,

b.+ a 015a/538, 015a/546, 015a/559, 015a/560, 028b/1533, 033a/2163, 033a/2289, 033a/2314, 033a/2350, 033a/2427, 037a/2624, 040a/2709, 040a/2711, 040a/2718, 040a/2719, 046a/2907, 047a/2939, 047a/2940, 047b/2953, 049b/3022, 049b/3024, 069a/3659, 077a/3921, 086b/4225, 088b/4296, 090a/4355, 092b/4428, 100a/4682, 104a/4829, 106b/4901, 125a/5518, 128a/5608, 129a/5640, 153a/6448, 153a/6451, 166b/6851, 167b/6869

b.+ da 068b/3653

b.+ dan 005b/181

b.+ ı 007b/281, 011a/390, 015a/545, 015a/564, 019b/977, 027b/1505, 030a/1820, 032b/2025, 033a/2063, 033a/2230, 033a/2452, 037a/2622, 038b/2668, 038b/2669, 039a/2676, 039a/2677, 048a/2971, 059a/3339, 062a/3431, 063b/3487, 069b/3679, 070a/3701, 074b/3822, 076b/3899, 077a/3913, 077b/3925, 077b/3926, 090a/4356, 090a/4357, 090b/4366, 090b/4367, 091a/4388, 097b/4603, 102a/4747, 103b/4810, 104b/4837, 105b/4870, 106a/4883, 106a/4886, 106a/4891, 106b/4896, 106b/4908, 125b/5530, 128b/5622, 128b/5626, 131b/5718, 132b/5759, 132b/5764, 133a/5770, 133a/5772, 135b/5900, 153b/6455, 154a/6476

b.+ ıla 007b/290, 008b/320

b.+ ın 005b/215

b.+ ıñ 016a/794, 033a/2047

b.+ la 176a/13

b.+ uñ 006a/230, 006b/248, 015a/562, 015a/565, 019a/950, 023a/1156, 027b/1499, 033a/2407, 033a/2426, 038a/2643, 038a/2651, 047a/2936, 047a/2939, 047b/2955, 049a/3007, 049b/3018, 050a/3046, 059a/3337, 069a/3660, 073b/3796, 084a/4149, 090a/4352, 090b/4369, 090b/4370, 102a/4758, 104a/4826, 104b/4835, 105b/4863, 105b/4864, 105b/4872, 106a/4877, 106a/4878, 106a/4881, 106a/4892, 106b/4893, 106b/4907, 107a/4912, 112a/5085, 125b/5533, 125b/5534, 125b/5535, 125b/5536, 126a/5538, 127a/5575, 128b/5620, 128b/5621, 128b/5622, 128b/5623, 128b/5625, 128b/5632, 129a/5636, 129a/5638, 129a/5639, 129a/5642, 142b/6127, 173a/11, 174b/13

b.+ un 094b/4496

b.+ uñla 105b/4867

bu‘ż (Ar.i.) : Kin, nefret, düşmanlık.

b. 082b/4094

bur - : Bir şeyi kendi etrâfında döndürmek, çevirmek, kıvırmak, bükmek.

b.- a 033a/2108, 033a/2269

b.- up 070a/3695

bura : Bu yer.

b. 161b/6701

b.+ da 008b/317, 009b/336, 016a/821, 033a/2035, 033a/2098, 033a/2380, 067a/3595, 151b/6392, 018a/912, 146a/6242

b.+ dan 110a/5016

b.+ sından 141a/6073

b.+ ya 002b/58, 008a/302

Buraḳ (ġ) (Ar.i.) : Hz. Muhammed’in, üzerine binerek mîrâca çıkması için emrine verilen semâvî binek.

B. 030a/1691, 033a/2291, 061b/3416

B.+ a 033a/2067, 062a/3437, 062a/3439, 128a/5612

B.+ ı 124b/5495

B.+ lar 047a/2935

B.+ lara 020a/995

B.+ ları 005b/194

B.+ laruñ 047a/2937

burç (Ar.i) : Kale surlarının gerekli yerlerine yapılan savunma kulesi.

b. 022a/1082147b/6278

b.+ a 118a/5286

Bursa : Türkiye’de bir şehir.

B.+ da 016a/643

bur(u)n: Yüzün ortasında alınla ağız arasında yer alan, çıkıntılı, iki delikli koklama organı.

b. 011b/401,

b.+ ı 022a/1091, 022a/1092

b.+ ına 043a/2814

b.+ ıñızdan 045b/2889

b.+ una 011a/388, 043b/2823

b.+ una 043a/2801

b.+ undan 157b/6583

burucı : Bir şeyi kendi etrâfında döndürücü, çevirici, kıvırıcı, bükücü.

b. 030a/1713

buruşdur -: Buruşuk duruma getirmek, düzgünlüğünü bozup kırıştırmak.

b.- a 040b/2723

būse (Far.i.) : Öpme, öpüş, öpücük.

b. 027a/1474

buş - : Kızmak, hiddetlenmek.

b.- ar 139b/6028, 143b/6153,

buyruḳ(ġ): Buyurulan, emredilen şey, emir, hüküm.

b.+ ı 104b/4831, 133b/5818, 170b/1

b.+ ın 107a/4915, 134a/5845

b.+ unı 117b/5255

buyur -: Bir şeyin yapılmasını kesin olarak bildirmek, emretmek.

b. 005b/162, 168b/2, 174a/1

b.- a 046b/2925, 060a/3374, 062b/3442, 062b/3448, 063a/3465, 174b/3

b.- am 104b/4831

b.- ġıl 157a/6563

168b/10, 170a/7

b.- dı 005a/151, 005b/161, 005b/176, 030a/1922, 041a/2748, 052b/3117, 052b/3127, 54a/3175, 54a/3176, 076a/3874, 076a/3879, 079b/4003, 086a/4219, 101a/4717, 101a/4719, 102b/4773, 108a/4945, 17b/5268, 119a/5317, 140a/6052, 149a/6328, 152b/6425, 152b/6426, 153a/6441, 153b/6464, 154b/6493, 160a/6655, 165b/6817, 166b/6848, 167b/6866, 168a/6876, 168b/5, 168b/7, 169a/1, 169a/2, 169b/13, 170a/12, 171b/1, 175a/3, 175b/2

b.- dıysa 166b/6848, 167b/6866

b.- duġına 176a/14

b.- dun 156a/6541

b.- mış 003b/98, 005b/205, 072b/6953

b.- muş 033a/2140

b.- sa 117b/5255

b.- sayıdı 063a/3473

b.- uñ 017a/878

b.- uñ 005b/163, 150b/6362

b.- up 005b/152, 024a/1190

b.- ur 006a/231, 072b/3760, 133a/5765

b.- ursam 030a/1826

b.- ursañ 025b/1242

bühtān (Ar.i.): Bir kimseyi yapmadığı bir şeyi yapmış olmakla itham etme, iftirâ.

b. 029b/1602, 041a/2744, 126a/5540

b.+ıdı 126a/5542

bük - : Kıvırmak, burmak.

b.- eler 063b/3479

b.- er 004a/111

b.- en 030a/1719

bükül -: Eğrilmek, eğilmek, inhinâ etmek.

b.- di 160b/6662

b.- müşdür 121a/5376

b.- seler 033a/2167

b.- üp 004a/109

b.- ür 003b/88

bülbül : Çok güzel öten, sesinin güzelliğiyle meşhur küçük kuş.

b. 011a/394, 041b/2764, 046a/2907, 097b/4605, 121a/5373, 131a/5704, 177b/13

b.+ e 145b/6214

b.+ lerüm 026b/1300

bülbülleyin :Bülbül gibi.

b. 098a/4614

bünyād (Far.i.) : Esas, temel.

b. 090a/4347, 140b/6057

b.+ ı 016a/618

b.+ ını 016a/614, 016a/622, 054a/3168

bürāder (Far.i.) : Erkek kardeş.

b. 004a/106, 058a/3303, 071b/3729

bürhān (Ar.i.): Kanıt, delil, hüccet, beyyine.

b. 067b/3611

b. durur 066b/3581

bürü - : Kaplamak, istîlâ etmek.

b.- nmüş 017a/879

b.- r 005b/186, 017a/874, 033a/2358

b.- ye 030a/1852

b.- yüp 045b/2885

bürün -: Sarılmak, örtünmek.

b.- ür 054a/3164

büşrā (Ar.i.) : Müjde.

b. 124b/5488

bütün : Eksiksiz, tam, yekpâre.

b. 019a/955, 019a/965, 037b/2632, 037b/2633, 054a/3168, 060a/3363, 122b/5422, 123a/5441, 171b/12

b.+ i 031b/1988

bütünce : Bütün olarak.

b. 019b/971

büyü - : Daha büyük duruma gelmek, irileşmek, genişlemek, bollaşmak.

b.- yücek 104a/4828

büyük (g) : Ölçüleri bakımından aynı cinsteki benzerlerinden daha yüksek, daha geniş, daha uzun veya iri olan, azîm, cesim, kebir.

b. 005b/213, 022a/1088, 022a/1093, 027a/1402, 030a/1854, 060b/3383, 137a/5941, 163a/6738, 153b/6454, 163a/6736

b.+ dür 005b/182, 005b/187

b.+ dürür 084a/4149

b.+ i 022a/1092, 085b/4207

b.+ üne 133b/5813

b.+ ünüñ 022a/1089

b.+ ünüñ 022a/1091

büyüklük (g): Büyük olma durumu, ölçüleri bakımından benzerlerinden büyük olma,

genişlik, irilik, ululuk, cesâmet.

b.+ i 084a/4147, 126b/5555

b.+ de 063a/3472

büzül - : Sıkıştırılarak küçültülmek, daraltılmak.

b.- di 059b/3360

C

Cābir (Ar.s.) : Cebreden, zorlayan, mücbir.

c. 033a/2325

cāh (Ar.i.) : Yüksek mevki, makam, rütbe

c. 082b/4102, 086a/4220, 130b/5690

cāhil (Ar.s.) : Okuyarak bilgisini ilerletmemiş, tahsil görmemiş, bilgisiz (kimse).

c. 064b/3522, 175a/6

cahīm (Ar.i.): Cehennem.

c. 132b/5761

caḥīm (Ar.i.) : bk. cahīm

c. 021b/1073, 092b/4440

c.+ e 087a/4244

cā'iz (Ar.s.) : Din ve törece işlenmesi emir veya yasak edilmediği için yapılmasında bir sakınca bulunmayan, izin verilmiş sayılan

c. 027a/1444, 155a/6510

cām (Far.i.) : Cam veya topraktan yapılmış bardak, içki kadehi.

c. 140b/6061, 140b/6064, 140b/6069

c.- ı müdām 049b/3026

c.- ı şarāb 049b/3022

c.+ ı 140b/6063, 140b/6070

cāmekān (Far.i.) : Hamamlardaki soyunma yeri, hamam odası.

c. 050b/3049, 050b/3056

c.+ a 050b/3051

cān (Far.i.): . İnsan ve hayvanların yaşamasını sağlayan ve ölümle bedenden ayrılan madde dışı varlık, ruh.

c. 003b/97, 005b/164, 005b/167, 005b/173, 005b/185, 005b/198, 005b/199, 005b/201,005b/202, 005b/220, 006a/222, 006a/226, 006a/229, 009a/331, 013b/467, 014a/491, 015a/557, 016a/689, 016a/707, 016a/745, 016a/761, 016a/783, 016a/784, 021a/1049, 022b/1115, 023a/1158, 024b/1211, 026a/1261, 026b/1284, 026b/1300, 027a/1314, 027b/1509, 033a/2152, 033a/2243, 033a/2430, 033a/2443, 033a/2452, 033a/2463, 033a/2464, 035a/2544, 036a/2586, 040a/2721, 042b/2785, 043b/2823, 045a/2876, 045b/2883, 045b/2889, 049b/3029, 051b/3089, 061a/3399,

061a/3403, 063b/3483, 066a/3556, 067a/3602, 068b/3653, 069a/3658, 070a/3689, 071a/3715, 072a/3738, 073b/3801, 075b/3854, 076a/3884, 076b/3896, 078a/3946, 078b/3968, 079a/3973, 079a/3989, 079b/4002, 080a/4012, 080b/4030, 080b/4040, 082b/4105, 083a/4107, 085b/4195, 083a/4119, 085b/4201, 087b/4259, 087b/4265, 087b/4272, 087b/4273, 088a/4285, 089a/4322, 089a/4324, 089b/4330, 090a/4357, 091a/4390, 092b/4435, 093b/4468, 093b/4475, 095a/4525, 095b/4540, 096b/4568, 097b/4596, 098a/4613, 098a/4614, 098b/4642, 099a/4657, 101a/4714, 103b/4800, 103b/4803, 104a/4817, 106a/4884, 108a/4945, 108a/4951, 109b/5001, 110b/5032, 112b/5099, 113a/5114, 114b/5165, 115a/5174, 116a/5207, 116b/5231, 117a/5247, 117a/5251, 117b/5256, 117b/5268, 118a/5272, 120b/5372, 121a/5387, 121b/5392, 121b/5404, 123a/5449, 123a/5452, 124a/5480, 126a/5542, 129a/5650, 129a/5652, 130a/5682, 130b/5689, 131a/5702, 131b/5718, 131b/5722, 133b/5795, 133b/5810, 133b/5839, 136b/5933, 141a/6085, 141b/6091, 146a/6234, 149b/6338, 150a/6349, 151a/6381, 151b/6396, 151b/6406, 152a/6420, 152b/6427, 153a/6442, 154a/6471, 154a/6480, 154b/6486, 155b/6519, 155b/6526, 156b/6553, 157a/6559, 157a/6561, 157b/6573, 157b/6579, 158a/6588, 158b/6606, 160b/6666, 161a/6683, 161b/6693, 161b/6704, 162a/6719, 162b/6732, 162b/6734, 163a/6736, 163b/6752, 164a/6767, 164a/6780, 165a/6796, 165a/6803, 165a/6808, 165a/6810, 165b/6813, 165b/6817, 166a/6826, 166a/6837, 166b/6853, 168a/6871, 168a/6875, 168a/6882, 168b/9, 168b/12, 169a/12, 169a/13, 169b/5, 170a/1, 170a/4, 170b/2, 171a/6, 171b/12, 172a/15, 172b/5, 172b/10, 173a/7, 173a/13, 175b/15, 177b/3

c.+ a 033a/2128, 045b/2889, 113a/5109, 131a/5711

c.+ dan 033a/2391, 062b/3444, 160a/6646, 168b/5

c. + esin 114b/5160

c.+ ı 005b/205, 006b/245, 009a/333, 009b/339, 010b/376, 010b/380, 011a/384, 011a/396, 013a/450, 016a/814, 019b/975, 019b/979, 022b/1112, 023b/1175, 023b/1179, 023b/1184,

024a/1198, 024a/1201, 024b/1207, 024b/1208, 025b/1251, 026a/1259, 027a/1354, 030a/1646, 030a/1943, 033a/2157, 033a/2198, 033a/2290, 037a/2622, 042a/2774, 042a/2777, 045a/2870, 046b/2934, 052a/3108, 056b/3261, 057b/3281, 061b/3424, 068a/3626, 069a/3664, 073a/3780, 077b/3927, 089a/4315, 094b/4512, 095b/4545, 099a/4651, 101b/4745, 101b/4746, 109a/4988, 110b/5035, 118a/5273, 124a/5478, 137a/5945, 148a/6290, 151b/6399, 152a/6414, 152a/6417, 152b/6423, 154a/6481, 157a/6564, 157b/6586, 158a/6590, 158b/6607, 159a/6621, 160b/6661, 161a/6690, 161b/6696, 162a/6706, 163b/6754, 163b/6758, 164b/6788, 165b/6811, 169a/7, 176a/8

c.+ ıdur 006a/231

c.+ ıla 007a/263, 010a/353, 078a/3941, 089a/4320, 089b/4332, 094b/4504, 095a/4523, 099a/4661, 105a/4848, 107a/4916, 107a/4918, 113b/5130, 122b/5432, 123a/5451, 131a/5716, 131b/5723, 132b/5755, 132b/5758

c.+ ım 001b/13, 002a/41, 016b/859, 020a/999, 023b/1176, 030a/1774, 030a/1885, 030a/1892, 033a/2111, 033a/2115, 033a/2134, 033a/2135, 033a/2158, 033a/2200, 033a/2238, 033a/2266, 033a/2290, 044a/2832, 089a/4315, 090b/4366, 094b/4512, 101b/4745, 103b/4808, 111a/5044, 122a/5409, 123a/5446, 123b/5462, 133b/5827, 137a/5945, 138a/5971, 142b/6131, 157a/6563, 171a/1

c.+ ıma 016a/745, 033a/2057, 100a/4691

c.+ ımı 016b/862, 033a/2236, 033a/2380, 094a/4484, 100b/4707, 129b/5665

c.+ ımıñ 033a/2251

c.+ ımız 030a/1715, 033a/2125

c.+ ımıza 133b/5802

c.+ ımızı 023a/1146

c.+ ımuz 009a/329, 016a/606, 023a/1147, 027a/1345, 112b/5103, 136b/5923

c.+ ımuzı 069b/3686

c.+ ın 006a/239, 006a/242, 044a/2833, 044b/2861, 061a/3397, 061a/3402

c.+ ıñ 016a/780

c.+ ına 016a/728, 033a/2277, 034b/2539, 037b/2628, 042b/2797,

042b/2798, 075b/3858, 078a/3955, 101a/4716, 111b/5065, 115b/5201, 123b/5454, 126b/5567, 137a/5940, 148b/6315, 161b/6692

c.+ ıña 100a/4688

c.+ ıñda 166a/6829

c.+ ından 057b/3292

c.+ ını 005b/206, 006a/237, 016a/751, 022b/1099, 026b/1271, 030a/1941, 033a/2447, 033a/2486, 034b/2536, 035a/2545, 035a/2556, 060b/3380, 094b/4509, 096a/4554, 099a/4654, 105b/4875, 123b/5456, 164b/6787

c.+ ıñı 057a/3276, 083b/4125, 105a/4850, 115a/5187, 166a/6835, 175a/8

c.+ ınu 061a/3395

c.+ ınuñ 072a/3744

c.+ ıñuz 002b/49, 005a/149, 006a/227, 008b/312, 010b/374, 025a/1223, 026b/1284, 028b/1547, 030a/1940

c.+ ıñuzı 002a/43

c.+ lar 010a/353, 010b/367, 010b/370, 011b/404, 011b/409, 011b/412, 012a/415, 012b/441, 013b/463, 017b/904, 022b/1118, 027a/1353, 027a/1447, 028b/1542, 030a/1770, 030a/1779, 041a/2741, 049b/3026, 049b/3029, 062b/3443, 062b/3446, 072a/3744, 077b/3927, 078a/3947, 078a/3955, 090a/4359, 126b/5557, 159a/6618

c.+ lara 005a/151, 010a/365, 012a/425, 012b/440, 012b/443, 018b/924, 020b/1031, 021a/1040, 022b/1099, 023a/1124, 027a/1312, 028b/1572, 030a/1648, 030a/1653, 030a/1659, 030a/1773, 033a/2106, 033a/2110, 033a/2233, 033a/2236, 033a/2326, 033a/2330, 066b/3581

c.+ lardan durur 018b/933

c.+ ları 005b/153, 005b/156, 005b/157, 005b/160, 005b/219, 006a/225, 006a/230,010a/354, 010a/357, 010a/359, 010b/368, 011b/410, 013a/458, 013b/476, 014b/499, 016a/649, 020b/1038, 024b/1214, 027a/1310, 027a/1318, 027a/1335, 030a/1636, 030a/1647, 030a/1660, 030a/1671, 033a/2060, 033a/2122, 033a/2237, 033a/2269, 033a/2365, 033a/2414, 033a/2429, 038b/2661, 077b/3926, 157b/6577

c.+ ların 005b/159, 005b/165, 005b/166, 005b/169, 014a/484, 060a/3375, 060b/3381

c.+ larına 137b/5956

c.+ larından 022b/1114, 033a/2330, 039b/2689, 063a/3458

c.+ larını 005b/168

c.+ larıñ 016a/646, 033a/2415

c.+ larıyla 005b/160, 162b/6733

c.+ laruñ 010a/358, 021a/1039, 028b/1540, 030a/1926, 030a/1928, 063b/3484, 069a/3669

c.+ um 019a/953, 022a/1098, 030b/1945, 030b/1949, 030b/1954, 090b/4366, 095b/4545, 100a/4682, 102a/4749, 107a/4920, 109a/4988, 121b/5405, 122a/5407, 142a/6113, 142b/6127, 145a/6202, 146b/6248, 156b/6543

c.+ uma 128a/5614, 144a/6170

c.+ umı 095a/4517, 101b/4732, 104a/4814, 113a/5123, 146b/6249

c.+ umuz 066a/3571

c.+ uñı 121b/5395

c.+ uñ 004b/122, 07b/282, 014b/496, 014b/497, 030a/1622, 043a/2816 034b/2532, 056a/3237, 081a/4043, 084b/4165, 089a/4316, 093a/4452, 108b/4961, 122a/5413, 164b/6795

c.+ uña 071a/3712, 072a/3750, 099a/4657, 103b/4802, 145a/6211

c.+ uñı 004a/114, 121b/5395

c.+ uñız 004a/115

c.+ uñuz 006b/259, 010a/351, 012a/426, 014a/488, 015a/571, 016a/812, 018b/934, 019b/982

c.+ uñuza 041a/2737

cānān (Far.i.) : Gönülden sevilen, gönül verilmiş olan kadın, sevgili.

c. 097b/4602

cānāne (Far.i.): Sevgili, sevilen kadın.

c.+ si 033a/2375, 072a/3744

c.+ ye 049b/3026

canavar (Far.i.): Çok eskiden yaşadığı düşünülen ve masallarda adı geçen, kan dökücü, cana kıyıcı, korkunç mahlûk.

c. 081a/4057, 126b/5566, 134b/5871

c.- lar 169b/3

cāncaġaz: İçinden gelirse anlamında kullanılır.

c.+ ı 043b/2830

cānib (Ar.i.) : Yan, taraf, yön, cihet.

c. 125b/5537, 129a/5645

c.- i Ḥaḳdan 123b/5469

cānlı : Canı olan, yaşamakta olan, diri.

c. 060b/3390, 060b/3391

c.+ dan 060b/3390

canlu :bk.canlı

c. 060a/3372

cāriye (Ar.i.): Para ile alınıp satılan, üzerinde sâhibinin her türlü hakka

sâhip bulunduğu kız, halayık.
c.+ leri 016a/712
c.+ si 033a/2150
c.+ yile 078b/3960

cāriyelik (g): Câriye olma durumu.
c.+ e 158b/6604

cāvidān (Far.s.) : Ebedî, kalıcı, dâimî, bâkî
c. 121b/5398

cāzı: Halk ağzında cadı.
c. 144a/6182

Cebbār (Ar.s.): Dilediğini cebir yoluyle yapan, kayıtsız şartsız herkese cebredecek güçte olan, hiç kimse tarafından kendisine cebir olunamayan" anlamında esmâ-i hüsnâdan (Allah'ın en güzel isimlerinden)dır
C. 115a/5186
C.- ı ʿālem 119b/5329

Cebel (Ar.i.) : Dağ.
c. 036b/2595
C.- i Ḳubeys 027a/1307
C.- i Kubeyse 027a/1304, 027a/1494, 027a/1496
C.+ i Bilen Tağı145b/6215

cebr (Ar.i.) : Zorlama, zor kullanma, zor.
c. ider 056a/3246

Cebrā'il (Ar.i.) : Dört büyük melekten biri, Allah'ın vahyini peygamberlere ulaştırmakla görevli olan melek, Cibril.
C. 015a/529, 017b/901, 020a/1009, 020a/1011, 020b/1024, 021a/1053, 024a/1193, 030a/1795, 030a/1796, 030a/1889, 030a/1891, 030a/1902, 030a/1908, 030a/1913, 030a/1917, 033a/2257, 033a/2396, 033a/2435, 037a/2615, 037a/2620, 037a/2623, 048b/2986, 048b/2988, 048b/2993, 048b/2995, 060a/3376, 061b/3414, 062a/3434, 063a/3467, 063a/3468, 069a/3661, 069a/3662, 069b/3671, 090a/4358, 092a/4426, 114b/5161, 114b/5168, 115b/5204, 116a/5207, 117a/5247, 117a/5249, 117b/5257, 119a/5318, 125a/5517, 119b/5323, 119b/5334, 120a/5340, 162a/6711, 162a/6714, 162a/6717, 165b/6816
C.+ den 030a/1910
C.+ e 015a/528, 015a/529, 021a/1043, 024a/1190, 030a/1786, 030a/1787, 030a/1815, 030a/1816, 030a/1888, 030a/1897, 030a/1912, 032b/2017, 033a/2446, 090a/4356, 090b/4368, 162a/6713
C.+ i 033a/2435
C.+ iñ 005b/179, 005b/202

C.+ üñ 005b/180, 005b/197, 005b/209, 006a/222, 030a/1907, 060b/3380, 117b/5257

cefã (Ar.i.): Eziyet, sıkıntı, ezâ, cevr.

c. 003b/81, 033b/2499, 042b/2782, 104a/4829, 130b/5689, 148b/6313

c.+ lar 035b/2558, 038a/2649, 071a/3712

c.+ sın 071b/3737

c.+ ya 107b/4939

cehãlet(Ar.i.) : Bilgisizlik, bilmezlik, habersizlik, câhillik, cehil.

c.+ den 154a/6475

Cedd (Ar.i.) : Ata.

c.+ im 136a/5920

c.+ in 138b/6003

c.+ üm 141a/6073

cehd (Ar.i.): Çalışıp çabalama, büyük gayret sarfetme, uğraşma.

c. 039b/2701, 056a/3242, 057a/3266, 057a/3276, 057b/3291, 091a/4381, 115b/5191, 135a/5877, 139a/6016, 141a/6075, 149a/6321

c. eyle 089b/4342

c. eyler 129a/5649

c. eyleye 036a/2589

c. idelim 033a/2292

c. idesin 107a/4918

c. idüben 033a/2215

c. idüp 006a/233

c. it 014a/478

cehennem (Ar.i.): Günahkârların öldükten sonra âhirette azap görecekleri, cezâlarını çekecekleri yer, tamu, dûzah.

c. 005b/189, 021a/1055, 021a/1057, 021a/1058, 021b/1065, 023a/1130, 023a/1135, 023a/1140, 023a/1150, 023a/1152, 023a/1156, 023a/1163, 024b/1205, 024b/1206, 026a/1258, 026a/1266, 026b/1270, 027a/1312, 030a/1619, 030a/1621, 030a/1796, 030a/1817, 030a/1820, 030a/1824, 030a/1829, 030a/1833, 030a/1841, 030a/1857, 030a/1876, 030a/1880, 033a/2107, 033a/2206, 033a/2378, 034b/2526, 040a/2709, 063b/3489, 064a/3498, 088a/4279, 097a/4593, 120b/5356, 126b/5564, 126b/5565, 126b/5567, 126b/5569, 131b/5730, 159b/6639, 159b/6640, 169a/14, 174a/12

c.+ de 005b/158, 005b/168, 005b/212, 023b/1184, 024a/1185, 040b/2733, 117b/5262, 170b/2

c.+ den 016b/856, 018a/918, 020b/1038, 030a/1769, 033a/2237, 040b/2732, 171a/3, 175a/7

c.+ e 003b/94, 005b/158, 006a/230, 017b/891, 023a/1145, 030a/1814, 033a/2111, 033a/2114, 033a/2232, 033a/2373, 071b/3728, 076b/3898, 126b/5563, 152a/6414, 152a/6417, 170a/10, 171b/10, 172a/12, 176a/8

c.+ i 030a/1816, 030a/1818, 030a/1787, 030a/1788, 033a/2202, 033a/2353, 088a/4278, 126a/5552

c.+ iñ 030a/1863

c.+ üñ 029b/1615, 030a/1901

cehiz (Ar.i.) : Gelin olacak kız için hazırlanan her türlü eşyâ, cihaz.

c.+ de 033a/2149

c.+ in 148a/6293

cehl (Ar.i.) : Bilgisizlik, bilmezlik, câhillik, cehâlet.

c. 054a/3178

c.+ ine 051a/3078

cehren (Ar. zf.): Yüksek sesle, açıkça, alenen, cehrî.

c. 153b/6457

celāl (Ar.i.) : Yücelik, büyüklük, ululuk, azamet.

c. 049a/3014

c.+ im 030a/1657

celīl (Ar.i.) : Çok yüce, ulu, kadri ve mertebesi yüksek.

c. 009b/342, 016a/594,030a/1796, 033a/2435, 035a/2553

c.+ e 032b/2017

cellāt (Ar.i.) : Îdam hükmünü yerine getirmekle görevli kimse.

c. 101a/4727

celle (Ar.ünl.) : Allah lafzından sonra kullanılan ve "şânı, celâli yüce olsun" anlamına gelen Celle şânuhû, Celle celâluhû gibi klişeleşmiş duâ cümlelerinde geçer

c. 042a/2781

cemʿ (Ar.i.) : Toplama, toplanma, bir araya gelme, getirilme.

c. 016a/772, 016b/834, 030a/1696, 030a/1783, 030a/1784, 030a/1792, 030b/1947, 031b/1992, 033a/2427, 061a/3403, 074a/3809, 087b/4260, 101a/4718, 118b/5289, 125a/5504, 125a/5505, 125b/5529, 125b/5530, 129b/5654, 137b/5965, 149a/6324, 149a/6328, 149a/6331, 151b/6392, 156b/6550, 160a/6660, 162b/6730

c. eyledi 016a/771, 027a/1490

c. ide 173b/7, 174a/10

c. idelüm 002a/31

c. ider 033a/2151, 134a/5852

c.-ola 033a/2086,134b/5856,

c.- oldı 160a/6653,

c.-oldılar 154b/6494, 160a/6657,

c. olalar 154b/6484

c.- olup 099b/4668

c. olur 027a/1491

c.- i mahfel 002a/42

c. +u 134b/5856

cem : bk. cemʿ

c. 032a/2000, 032a/2001, 032a/2003, 032a/2005, 032b/2013

cemād (Ar.i.): Cansız varlık, bitki ve hayvan dışındaki cansız cisim.

c. 136a/5909

cemʿan (Ar.zf.) : Toptan, hep birlikte, cümleten.

c. 153a/6437, 161a/6679

cemāl (Ar.i.) : Güzellik.

c. 016a/696, 028b/1568, 030a/1638, 049a/3014, 147a/6265

c.- i ḥüsn 048b/2997

c.+ i 016a/776, 033a/2057, 048b/2989, 075b/3856, 093a/4458, 098b/4635

c.+ im 033a/2157

c.+ imi 028b/1567

c.+ imü 048b/2993

c.+ in 016a/624, 016a/760, 049a/3015, 078b/3963

c.+ in 027a/1481

c.+ inden 157a/6560

c.+ ini 002a/39, 016a/754

c.+ iñ 048b/2987

c.+ iñi 107b/4934

c.+ üm 030a/1627, 142a/6103

c.+ üñ 048b/2987, 048b/2995, 053a/3139, 071b/3731, 103a/4791, 114b/5172, 115a/5176, 120b/5369, 124a/5477, 133b/5791

c.+ üñ 150a/6356

c.+ üñdür 001b/16

c.+ üñdür 001b/19, 111a/5046, 111a/5049

cemāʿat (Ar.i.) : İnsan toplulukları, cemâatler.

c. 033a/2154, 133b/5803

c.+ dan 033a/2229

c.+ e 109b/4990, 109b/4998

c.- ıña 175b/8

c.+ ile 168a/6877, 168a/6879

c.+ in 161a/6678

c.+ iñ 133b/5823

c.+ iyle 161a/6681

c.+ la 168a/6881, 168a/6883, 168b/6885, 168b/2, 168b/11, 169a/11, 169b/6, 170a/5, 170b/13

c.+ üñse 030a/1656

cemiʿ : Bütün, hep, cümle.

c. 001b/10, 002a/43, 016a/636, 016a/638, 016a/794, 089a/4321, 093b/4464, 115a/5182, 124a/5476, 133b/5785

cenāze (Ar.i.) : Gömülmek üzere hazırlanmış ceset, ölü, mevtâ

c. 008b/313, 056a/3234

c.+ ñi 008a/305

c.+ si 171a/2

c.+ yi 008a/300

cenk(g) : Silâhlı çatışma, savaş, harp, muhârebe, kıtal.

c. 003b/79, 104b/4833, 136a/5904, 136b/5931, 137a/5949, 138b/5999, 139a/6009, 144a/6169, 145b/6220, 145b/6221, 145b/6226, 146a/6230, 146b/6254, 147a/6268, 147a/6270, 147a/6271, 149a/6328, 150b/6376, 151b/6398, 152b/6426, 152b/6430, 156b/6555, 164a/6769

c.+ de 161b/6704

c.+ e 161b/6702, 162b/6731, 162b/6732

c. etdi 144b/6189

c. eyledi 144a/6174

c.+ i 146a/6238

c.+ ine 145a/6212, 152b/6424

c.+ ini 014b/494

c.+ iyle 156a/6528

c.+ leri 151b/6393

cennāt(Ar.i.) : Cennetler.

c.+ i 130b/5699

cennet (Ar.i.) : Îmanlı ve iyi kimselerin ölümden sonra Allah tarafından mükâfat olarak konulacakları ve içinde ebediyen yaşayacakları, her türlü tasavvurun üstünde güzellik ve nîmetlerle dolu yer

c. 005b/163, 005b/193, 005b/206, 006b/245, 015b/585, 016a/761, 027a/1471, 019b/991, 027b/1514, 028b/1558, 029a/1576, 029a/1577, 033a/2031, 033a/2091, 033a/2115, 033a/2284, 033a/2371, 033a/2456, 042b/2789, 043b/2828, 044b/2864, 046a/2912, 046b/2924, 047b/2956, 048a/2971, 048a/2973, 049a/3006, 049a/3007, 050a/3041, 057a/3278, 059a/3337, 072b/3768, 073a/3773, 074a/3804, 080a/4024, 080b/4034, 086b/4231, 088b/4295, 088b/4303, 089b/4334, 096b/4579, 097a/4585, 103a/4790, 104a/4818, 104a/4820, 106b/4901, 107b/4933, 109b/4999, 111a/5042, 114b/5167, 125b/5524, 129b/5656, 134a/5847, 141a/6078, 160b/6672, 166b/6851, 167b/6869, 169a/14, 174b/12, 175a/2

C.- i dīdārını 006b/255

C.- i Firdevs 103a/4790, 124a/5476, 133b/5790

C.- i Firdevsüñ 093a/4447

C.- i Rıḍvān 042a/2767

c.+ de 016a/772, 028a/1520, 030a/1897, 030a/1902, 046b/2926, 046b/2928, 158a/6599

c.+ deki 005b/155

c.+ den 010b/369, 016b/861, 046b/2931

c.+ e 024a/1197, 033a/2066, 033a/2076, 033a/2129, 033a/2369, 044b/2863, 048a/2970, 077b/3926, 088b/4295, 090a/4350, 103b/4799, 115a/5180, 125b/5524, 127b/5597, 129a/5646, 131a/5713, 131a/5714, 148b/6317, 174b/2, 174b/5, 174b/14

c.+ e 033a/2091, 042b/2787, 130a/5673

c.+ i 005b/190, 027a/1343, 027a/1352, 029a/1578, 030a/1870, 032b/2019, 033a/2210, 049b/3018, 088b/4306, 106b/4907, 124b/5494, 129a/5641, 132b/5760

c.+ i 033a/2353, 043a/2807

c.+ in 010b/368

c.+ ini 084b/4167

c.+ iñ 005b/196

c.+ iñ 030a/1759

c.+ le 030a/1690

c.+ leri 005b/191, 005b/198, 027a/1341

c.+ lerüm 017b/899

c.+ lerüñ 093a/4445

c.+ siz 016a/635

c.+ te 005b/201, 089b/4340

c.+ üme 108a/4949, 132b/5758, 172a/11

c.+ üñ 010b/370, 033a/2405, 042b/2790, 043a/2800, 043a/2801, 043a/2811, 046b/2925, 046b/2929, 047b/2967, 048a/2976, 050a/3035, 103b/4798

cerāḥat (Ar.i.): Kanın damar dışına sızmasıyle vücut dokularında meydana gelen, ak yuvarların hâkim olduğu donuk renkli birikinti, irin, yangı.

c. + den140a/6044

cevāp (b) (Ar.i.) : Bir soruya, bir söz veya yazıya, bir durum ve ihtiyâca söz, yazı veya başka bir ifâde yoluyle verilen karşılık, yanıt.

c. 003b/86, 004b/127, 007a/270, 007b/285, 014b/502, 015a/522, 015a/535, 015a/543, 015b/578, 015b/589, 016a/610, 025b/1249, 027a/1378, 027a/1428,

037a/2624, 037b/2630, 038a/2643, 038a/2645, 046a/2907, 046a/2910, 055a/3200, 059b/3347, 061a/3407, 066b/3576, 067a/3596, 072b/3765, 073a/3782, 073a/3783, 073b/3798, 074a/3806, 074a/3814, 074b/3831, 080a/4016, 094b/4506, 096b/4576, 098b/4638, 104a/4823, 106a/4892, 108a/4944, 108b/4957, 122a/5407, 131b/5725, 132a/5744, 133b/5800, 148a/6289

c.+ a 015a/547

c.+ ı 015a/539, 026b/1269, 030a/1735, 052b/3127, 060a/3377, 061a/3406, 062b/3447, 068b/3650, 075a/3849, 147b/6273

c.+ ımı 073a/3772

c.+ ın 030a/1815, 046a/2901, 046a/2906, 055a/3206, 071a/3705, 071a/3706

c.+ um 073b/3789, 074b/3820

c.+ uñ 073a/3784

cevāhir (Ar.i.) : Elmas, zümrüt, pırlanta gibi değerli taşlar.

c. 031a/1971, 049a/3005, 154a/6469

cevher (Ar.i.): Var olan bir şeyin özü, esâsı, varlığındaki maya, gevher.

c. 016a/601, 116b/5230, 141a/6082

cevlan (Ar.i.) : Dolaşma, gidip gelme, deveran.

c. 043b/2819, 047a/2938, 151b/6400

c. ḳılmadım 177b/2

cevr (Ar.i.) : Haksızlık edip incitme, eziyet, cefâ, gadr, zulüm.

c. 033b/2499, 038a/2649, 041a/2737, 042b/2782, 056b/3251, 107b/4939, 163a/6748

c.+ i 027a/1372

c.+ ile 033a/2224, 118b/5300

c.+ in 033a/2251, 039b/2696

c.+ ini 033a/2228

c. ḳılma 013a/453

c. +üñ 129a/5638

cezā (Ar.i.) : Suç işleyen bir kimseye suçunun derecesine göre verilen acı karşılık

c. 033a/2274, 075b/3859, 113a/5116, 127b/5595, 128b/5631, 133b/5833, 137a/5940, 137b/5956

c.+ dur 139b/6030

c.+ sı 119b/5337, 130b/5697

c.+ ya 118b/5300

cıġşaş -: Metal takıların birbirine çarptığı zaman çıkardıkları ses.

c.- ır 141a/6081

cıp yalıncak: Çıplak, elbisesiz.

c. 083a/4122

Cibrīl : bk. Cebrā'īl

C. 062a/3432, 117a/5252

C.+ e 062a/3431, 063a/3465, 063a/3467

cidāl (Ar.i.): Savaş, cenk, kavga.

c. 051a/3072, 068a/3621

cīfe (Ar.i.) : Kokmuş ceset, leş, lâşe.

c. 097a/4590

c.+ den 097a/4588

c.+ nüñ 075a/3844, 086b/4228, 097a/4589

ciger (Far.i.) : Karaciğer ve ak ciğerin ortak adı.

c. 017b/903, 021a/1046, 028a/1518, 028b/1575, 030a/1627, 030a/1700, 030a/1726, 030a/1936, 032b/2016, 033a/2145, 033a/2407, 035b/2565, 039b/2691, 069a/3657, 071a/3713, 121b/5405, 128b/5634, 157a/6566

c.+ din 114b/5167

c.+ i 178a/11

c.+ im 020a/1002, 050a/3042

c.+ imüz 016b/852

c.+ in 017b/889, 018a/922, 022b/1119, 023a/1143, 023a/1154, 024a/1191, 025a/1227, 026a/1255, 027a/1317, 027a/1353, 027b/1498, 028b/1574, 030a/1698, 030a/1758, 030a/1935, 097a/4591, 114b/5157, 115a/5178, 162a/6708

c.+ ini 102b/4765, 122b/5430, 131a/5715

c.+ iñi 088a/4275

c.+ iyle 048a/2971

c.+ ler 017a/884, 020a/1007, 021a/1044, 023a/1159, 028a/1515, 028a/1517, 028b/1543, 029a/1580, 030a/1635, 030a/1695, 070a/3694

c.+ leri 028b/1533, 033a/2108

c.+ lerin 022b/1111, 028b/1536, 030a/1701, 033a/2047

c.+ lerini 163a/6739

c.+ ümi 023a/1144

c.+ üñ 033a/2381, 033a/2382, 106b/4903

ciger-köşe (Far.i.) : Çok sevilen kimse, evlât, ciğerpâre.

k.+ m 069a/3657,121b/5405, 128b/5634

k.+ ñ 033a/2145

k.+ si 157a/6566

cihād (Ar.i.) : İslâm nizâmını yeryüzünde hâkim kılma ve bu nizâmı savunma maksadıyle din uğrunda ve Hak yolunda yapılan savaş.

c. 134b/5862

c.+ ın 070a/3691

cihān (Far.i.): Yaratılmış olan şeylerin bütünü, evren, kâinat, kosmos.

c. 001b/16, 005b/189, 016a/614, 016a/699, 027a/1486, 033a/2178, 075b/3868, 087b/4269, 092a/4411, 108b/4968, 111a/5046, 117b/5261, 129b/5653, 131a/5708, 137b/5954, 158a/6598, 177a/1

c.+ a 030a/1849, 033b/2505, 093a/4456, 150a/6355, 156a/6529, 158a/6596

c.+ da 001b/13, 027a/1461, 027a/1472, 028b/1559, 084a/4149, 086b/4228, 107b/4939, 111a/5044, 119b/5338, 120a/5347, 121b/5391, 130a/5673, 131a/5714, 133a/5768, 134a/5845, 160b/6667

c.+ ı 027a/1480, 150b/6376,

c.+ ıñ 016b/835, 030a/1778, 162b/6727

c.+ uñ 002a/33, 016a/822, 016a/823, 016a/824, 019a/953, 030b/1945, 062a/3426, 069a/3662, 077b/3929, 093a/4457, 127b/5599, 159a/6625

cihāz (Ar.i.) : Gelin olacak kız için hazırlanan her türlü eşyâ, çeyiz.

c. 148b/6304

c.+ ı 153b/6466

cihet (Ar.i.) : Yön, taraf, istikāmet, cânip.

c. 027a/1399

cild (Ar.i.): Mukavvadan yapılıp üstüne deri, bez, plastik veya kâğıt kaplanan ve yıpranmaması için dikilmek veya yapıştırılmak sûretiyle kitabın üzerine geçirilen kap.

c.+ de 016a/680, 027a/1427

cin (Ar.i.) : İnsanlar tarafından görülmeyip çeşitli biçimlere girerek ancak kendileriyle ilgi kuranlara veya istedikleri kimselere göründüklerine ve olağanüstü sayılan bâzı işleri yapacak güce sâhip bulunduklarına inanılan gizli yaratıklara verilen isim, ecinni

c. 016a/789, 036b/2593, 037a/2613, 169b/1

c.+ den 052a/3114

c.+ni 030a/1762, 030a/1785

c.+ nı̄ 021b/1069

c.+ nüñ 068b/3647, 109a/4981

cinān (Ar.i.) : Cennetler.

c. 005b/189, 020a/1003, 033a/2092, 157a/6560, 178a/7

c. +a 072a/3752

c.+ ıñda 016a/632

cins (Ar.i.) : Başlıca nitelikleri aynı olan ve aralarında çok yakın benzerlikler bulunan varlık veya nesneler topluluğu, tür, nevi.

c.+ iñ 171b/14

cism (Ar.i.) : Beden, vücut.

c. 043b/2823, 052a/3108

c.- i cān 040a/2721

c.+ e 045a/2867

c.+ i 045a/2867

c.+ inde 036a/2587

c.+ ine 034b/2526, 035b/2564, 045a/2866, 062b/3445

c.+ ini 039a/2680, 105b/4865

c.+ iñe 034a/2515

c.+ iñi 030a/1886

c.+ iyle 005a/140

c.+ üñ 046a/2916, 094a/4483

civān (Far.i.): Genç, tâze, diri, canlı.

c. 016a/661, 016a/671

c.+ e 173b/9

civār : Yakın yer, çevre, yöre, etraf.

c.+ ında 016a/661

cūd (Ar.i.) : İnsanlara ihtiyaçlarını bildirmelerine meydan vermeden lutufta, ihsanda bulunma, el açıklığı, cömertlik

c. 049a/3015

c.+ i 134b/5857

cuhūd (Far.i.) : Yahûdi, Çıfıt.

c. 027a/1378, 027a/1381, 027a/1393

c.+ lar 021b/1074

c.+ ları 028b/1570

c.+ suñuz 027a/1379

cum‘a (Ar.i.): Perşembe ile cumartesi arasındaki günün adı, haftanın altıncı günü.

c. 011b/411, 016a/661, 084b/4161

c.+ ya 003a/67

c.+ yıla 056a/3235

cūş (Far.i.): Coşma, taşma, kaynama, coşkunluk, galeyan.

c. 044b/2858, 098b/4631, 102b/4769, 151b/6394, 152a/6411, 155a/6498, 162b/6731

c.+ a 026b/1269, 130a/5675

c.+ a gelüp 028a/1525

cübbe (Ar.i.) : Elbise üstüne giyilen, bedeni uzun ve bol, yenleri geniş, düğmesiz giyecek.

c.+ leri 005b/218

c.+ sin 030a/1673

c.+ yü 066b/3579

cüdā (Far.s.): Ayrı düşmüş, uzak kalmış, ayrı, uzak.

c. 093a/4447, 103a/4787,

133a/5773

cümbüş(Far.i.): Şevk, neşe ve coşkunluk dolu hareket, kaynaşma.
c.+ üñ 055a/3198

cümle (Ar.i.) : Bir bütün meydana getirecek şekilde birbirine bağlı olan şeylerin tamâmı.
c.- nüñ 030a/1617
c.- ñüz 084b/4166
c. 002a/36, 004a/111, 005b/158, 005b/172, 005b/218, 006a/223, 006a/232, 006a/234, 007b/286, 009b/338, 009b/347, 010a/364, 016a/616, 016a/644, 016a/691, 016a/722, 016a/775, 016a/801, 016b/856, 017a/881, 020a/1003, 020a/1021, 022a/1082, 022a/1084, 022a/1086, 022b/1113, 024b/1216, 024b/1217, 026a/1255, 026b/1274, 027a/1314, 027a/1436, 028b/1539, 029a/1582, 030a/1702, 030a/1736, 030a/1784, 030a/1785, 030a/1786, 030a/1792, 030a/1797, 030a/1860, 030a/1862, 030a/1878, 030a/1894, 030b/1956, 030b/1957, 031a/1976, 031b/1995, 033a/2107, 033a/2300, 033a/2393, 033a/2401, 033a/2408, 033a/2413, 033a/2427, 033a/2451, 033a/2457, 033a/2458, 034a/2518, 035a/2543, 035a/2555, 037a/2613, 038a/2651, 038b/2659, 042a/2778, 044b/2859, 045b/2888, 046b/2933, 049a/3011, 050b/3051, 051a/3068, 052b/3119, 054a/3168, 054a/3172, 055a/3203, 059b/3359, 060a/3363, 060b/3378, 060b/3385, 060b/3393, 061b/3413, 063a/3462, 063b/3480, 065b/3552, 066a/3567, 067a/3599, 067b/3610, 081a/4045, 083a/4111, 084a/4145, 084a/4152, 084b/4161, 084b/4170, 085a/4187, 093a/4450, 096a/4558, 096b/4572, 100b/4696, 102b/4765, 102b/4766, 104a/4824, 108b/4967, 108b/4971, 109a/4979, 109a/4982, 125b/5523, 126a/5539, 126b/5562, 127b/5601, 129a/5643, 129b/5663, 116a/5210, 133b/5803, 133b/5812, 133b/5815, 133b/5822, 143a/6138, 135b/5900, 137b/5965, 139a/6015, 144b/6185, 147b/6280, 149a/6327, 149b/6339, 150b/6371, 152a/6419, 152b/6434, 152b/6436, 153a/6437, 153b/6465, 154a/6480, 154b/6484, 154b/6491, 154b/6493, 154b/6494, 154b/6495, 155a/6500, 156b/6548, 158b/6603, 161b/6693, 161b/6997, 163b/6765, 166b/6843, 166b/6844, 166b/6846, 167a/6856, 167b/6860, 167b/6861, 167b/6862, 167b/6864,

169a/12, 169a/14, 169b/3, 170a/4, 170a/6, 174b/1, 175b/3, 177a/2

c.+ den 109a/4983

c.+ mize 016a/774, 016a/779

c.+ müz 015a/569, 015a/570, 027b/1512

c.+ müze 016a/593, 020a/1016

c.+ müzi 001b/5, 059b/3346

c.+ nüñ 086b/4241

c.+ ñüz 016a/805, 076b/3888, 101a/4724

c.+ ñüzden 143b/6157

c.+ ñüze 016a/592, 016a/759, 016a/653, 016a/764, 018b/938, 019b/986, 024a/1195, 024b/1219, 027a/1348, 030a/1685, 033a/2180, 033a/2245, 033a/2324, 033a/2341, 033a/2390, 033a/2433, 045a/2877

c.+ si 005b/215, 009b/338, 010a/354, 016a/598, 018b/941, 022b/1115, 028a/1520, 030a/1703, 033a/2451, 033b/2501, 039a/2682, 056a/3237, 063b/3483, 084b/4162, 088b/4296, 104b/4836, 113a/5108, 115a/5185, 117b/5270, 125a/5513, 130a/5678, 132b/5756, 145b/6216, 149a/6330, 149b/6343, 155a/6503, 161a/6678, 165a/6809, 176a/11,

c.+ sin 016a/679, 016a/715, 018a/910, 030a/1848, 033a/2052, 033a/2156, 033a/2161, 033a/2385, 076a/3876, 079a/3982, 079a/3985, 079a/3987, 080a/4013, 080b/4027, 125b/5526, 126b/5560, 154a/6467, 161b/6698, 174a/12

c.+ sinden 052a/3114

c.+ sine 021a/1057, 033a/2268, 033a/2402, 035a/2541, 067a/3594, 133b/5814

c.+ sini 016a/646, 021a/1039, 026b/1272, 033a/2337, 033a/2338, 079b/3994, 085a/4188, 088a/4277, 109a/4979, 176a/10

c.+ siniñ 033a/2409

c.+ sinüñ 021b/1069, 033a/2314, 033a/2418

cünbüş : bk.cümbüş

c.+ i 122b/5425

c.+ lere 133b/5817

cünūn (Ar.i.) : Cinnet, delilik, delirme, çıldırma.

c. 033b/2491

c.+ uñda 120b/5368

cürm (Ar.i.) : İşlenirken başkaları tarafından görülen suç, şâhit olunan cürüm, suçüstü.

c. 070a/3688, 075b/3865, 083b/4130, 091a/4394, 133a/5777

c.+ e 075b/3859

c.+ i 133a/5779

c.+ ü 131a/5715

c.+ üle 086a/4221

c.+ ümüz 120b/5358

c.+ üni 115a/5182

c.+ üñ 092b/4437

c.+ üñī 115b/5196

cürüm : bk. cürm

c. 147b/6286

c.+ lerüñ 133a/5778

cüsse (Ar.i.) : Gövde, vücut, beden, kalıp.

c.+ leri 005b/218

cüst (Far.s.): Çabuk hareket eden, çevik.

c. 042a/2773

c. olan 015b/584, 033a/2485

cüvān : bk.civān

c. 097a/4586

cüz (Ar.i.) : Bir bütünü meydana getiren kısımlardan her biri, kısım, parça. Karşıtı: Kül.

c.+ leri 021a/1054

Ç

çābuk (Far.s.) : Hızlı, süratli, serî

ç. 136b/5930

çadır : Barınmak maksadıyle yere çakılmış kazıklara keçe, kalın bez, kıl dokuma veya deri gerilmek sûretiyle açık havada kurulan, kolayca sökülüp taşınabilir barınak.

ç. 046b/2930, 148b/6305, 164b/6783

ç.+ ı 165a/6799

ç.+ ında 161b/6705

çağır - : Bir kimseye gelmesi için seslenmek, bağırmak.

ç. 024a/1197

ç.- a 026a/1267, 030a/1619, 030a/1680, 034b/2535, 061a/3397, 107b/4931, 125b/5528

ç.- alar 032b/2015

ç.- am 094a/4489

ç.- dı 068a/3632, 068a/3637, 154b/6493, 159a/6627, 164a/6770

ç.- dılar 025a/1236

ç.- duġından 061a/3398

ç.- ıcaḳ 087b/4258

ç.- ısar 087a/4252

ç.- masam 068a/3635

ç.- sañ 068b/3643

ç.- uban 008a/301

ç.- up 087a/4253, 087b/4262, 119a/5315, 123b/5455, 125a/5518, 127b/5589,

ç.- ur 008b/306, 033a/2154, 087a/4250, 087b/4264, 087b/4266, 144a/6169, 146a/6240

çağıraş -:Yüksek sesle bağrışmak, hep birlikte bağırıp çağırmak, haykırmak.

ç.- a 077a/3910

çağırt -: Çağırmak işini başkasına yaptırmak, dâvet ettirmek.

ç.- dı 151a/6385

çağıruş -: bk.çağıraş

ç.- urlar 016b/845

çağla - : Akarken coşkun sesler çıkararak taşıp dökülmek, köpürmek, çağıldamak.

ç.- dı 028a/1521

ç.- dılar 144b/6195

ç.- yup 056a/3234, 116b/5226

çağrış -: bk.çağıraş

ç.- dılar 139b/6035

ç.- uban 023a/1132

ç.- urlardı 023a/1155

çāğur - : Bir kimseye gelmesi için seslenmek, bağırmak.

ç.- ur 026a/1253

çāḳ (Far.i.) :Yırtık, yarık.

ç. 061b/3423, 062b/3450, 073b/3795, 108b/4965

ç. eyledüm 137a/5950

çal - :1. Vurmak, üflemek veya gerekeni yapmak sûretiyle ses çıkarmasını sağlamak

ç.- an 033a/2487

ç.- ıñuz 140b/6058

2. Başkasına âit olan bir şeyi gizlice almak.

ç.- ar 070a/3692

3. Sürmek.

ç. 082b/4102

ç.- dı 120a/5340,

4. Vurmak, darbe indirmek.

ç.- dı 144a/6175, 152a/6412

ç.- maya 059b/3358

5. Vurmak, üflemek veya gerekeni yapmak sûretiyle ses çıkarmasını sağlamak.

ç. 060a/3368,

Çalap (b) : Tanrı, Allah.

Ç. 020b/1023, 033a/2290, 038a/2647, 039a/2671, 043b/2828, 045b/2897, 048a/2971, 048a/2978, 052a/3110, 052b/3127, 053b/3156, 058a/3300, 059a/3337, 059a/3341, 060a/3368, 060a/3377, 061a/3400, 061b/3414, 062b/3448, 067a/3598, 067b/3611, 134b/5865, 134b/5870

Ç.+ a 144b/6197

Ç.+ dan 027a/1330, 033b/2494

Ç.+ ım 149b/6333

Ç.+ um 067a/3590, 154a/6472

çalış-: Bir şeyin olması, yapılması, elde edilmesi için gereken gayreti göstermek, çaba sarfetmek.

ç.- ırsın 001b/23

çalġu : Mûsikî âleti, enstrüman.

ç. 041a/2743

ç.+ lar 044a/2845

ç.+ lara 033a/2486

ç.+ ları 033a/2487, 041a/2743

çanaḳ(ġ): Pişirilmiş topraktan yapılma yayvan kâse.

ç. 033a/2309, 033a/2312, 033a/2321

ç.+ a 033a/2320

çar (Ar.i.): Kadınların büründükleri çarşaf, bir nevi büyük şal, car, zar.

ç. 017a/882, 019a/948,

ç.+ ı 017a/879

çār : Çare.

ç. 003a/74, 016a/631 , 160a/6650,

çāre (Far.i.) : İstenen noktaya varmak, bir engeli aşmak için tutulması gereken yol, çıkar yol.

ç. 017a/870, 026b/1268, 030a/1771, 030a/1889, 033a/2317, 054a/3179, 063a/3460, 080b/4032, 085b/4191, 100a/4686, 101b/4735, 101b/4736, 113a/5113, 113b/5126, 120a/5347, 133b/5780, 134b/5871, 141a/6076, 145a/6201, 145a/6202, 161b/6700

ç.+ i 016a/704

ç.- mend 082b/4099

ç.+ si 016b/832, 027a/1396, 077b/3930, 145b/6227

ç.+ si 080b/4033

ç.+ sizlerüñ 077b/3930

çāresüz : Çâresi bulunamayan, amansız, devâsız.

ç. 113b/5126

çarḫ (Far.i.) : Gökyüzü, kâinat, felek, âlem, dünya.

ç. 161b/6695

çarşu : Çarşı kelimesinin eski metinlerde rastlanan bir şekli.

Ç.+ da 056b/3258

çār-yār : Muhammed'den sonra halîfe olan Hz. Ebûbekir, Ömer, Osman ve Ali'ye verilen ortak isim, dört halîfe, hulefâ-i râşidin.

ç. 027a/1492, 033a/2457

ç. +i 016a/631, 028b/1537

ç. +im 031a/1973

ç. +in ol 033a/2406

ç. +iñ 030a/1758

ç.+ ine bu 033a/2448

ç.+ iñden 033a/2377

ç.+ üñ 155b/6523

ç.+ inüñ 155a/6509

çavış : Orduda onbaşıdan sonra gelen erbaş.

ç.+ lar 151b/6397

çayan : **bk. çıyan**

ç.+ lar 047a/2949

çayır : **S**ulak ve rutûbetli olduğu için üzerinde kendiliğinden gür ot biten veya hayvan yemi olarak kullanılmak üzere özellikle ot yetiştirilen düz yer, tabiî veya sun'î yem sâhası, otlak, mera.

ç. 055b/3222

ç.+ ı 005b/191

çehre (Far.i.): Yüz, surat, sîmâ.

ç.+ sine 113b/5136

çek - : Kendine doğru getirmek, kendine yaklaştırmak.

ç. 042b/2788, 051a/3072, 091a/4391, 134a/5846

ç.- di 033a/2164, 065a/3532, 147a/6260, 148b/6305

ç.- digini 035a/2547

ç.- diler 152b/6435

ç.- düñ 065a/3536

ç.- dür-ür 043b/2827

ç.- e 027a/1398, 034a/2511, 105b/4875, 109b/4994, 176a/5

ç.- ecegin 016b/861

ç.- elim 016b/861

ç.- eler 011b/408, 016a/625, 030a/1823, 030a/1843, 030a/1844, 030a/1856, 047a/2937

ç.- elüm 016b/861

ç.- em 112b/5096

ç.- en 033a/2251

ç.- enleri 033a/2224, 033a/2225, 033a/2226, 033a/2228

ç.- er 005b/160, 020b/1032, 027a/1412, 030a/1848, 033a/2054, 033a/2263, 033a/2461, 035a/2550, 042b/2795, 056b/3249, 057a/3264, 082b/4091

ç.- eridi 018b/925

ç.- erler 033a/2205, 054b/3191, 054b/3193,105b/4866

ç.- ermiş 016b/843

ç.- ersin 030a/1654

ç.- erüz 080a/4010

ç.- eyim 033a/2252

ç.- gil 071b/3735

ç.- ip 119a/5314

ç.- ipdür 043a/2802

ç.- me 118b/5303

ç.- megil 072a/3742, 075b/3855,

104a/4815, 126a/5550

ç.- mek 027a/1372

ç.- meye 105b/4874

ç.- meyem 028b/1553

el ç.- meyem 033a/2283

ç.- mez 082b/4091

ç.- miş 021a/1045

ç.- mişdüñüz 047b/2961

ç.- mişem 100b/4711

ç.- mişler 033a/2357

ç.- se 115a/5179

ç.- üp 018b/940, 030a/1876, 042a/2771, 119b/5324, 142b/6121, 148b/6313

çekdür- : Bir yerden başka bir yere taşıtmak, naklettirmek.

ç.- ürler 113a/5119

çekil - : Yüksek sesle söylenilmek.

ç.- di 151b/6395

çekin - : Korkmak, ürkmek, ihtiraz etmek.

ç.- e 006a/228

ç.- üp 037b/2637

çel - : Yolundan çevirmek, yönünü değiştirmek.

ç.- üben 151b/6394

çemen (Far.i.) : Çimen, yeşillik yer.

ç.+ ler 046b/2930, 055b/3222

çeng (Far.i.) : Harba benzeyen bir çeşit telli çalgı.

ç. 003b/79, 003b/83

çepçevre : Bütün çevresini, her tarafını kuşatacak şekilde, fırdolayı.

ç. 128a/5603

çeri : Asker.

ç. 019a/956, 142b/6129, 149a/6324, 149a/6328, 149a/6331, 149b/6335, 152b/6425, 160a/6653, 160a/6660

ç.+ ler 151a/6389

ç.+ müz 160a/6651

ç.+ si 152b/6431

ç.+ ydi 152b/6432

ç.+ ye 160a/6655

çeşni (Far.i.) : Tat, tatlılık, lezzet.

ç. 130b/5687

çevir - : Bir yöne doğru döndürmek.

ç.- di 101b/4739, 102a/4757, 152a/6412

çevre : Yakın olan yerler, etraf, civar.

ç. 008b/320, 023a/1157, 031a/1977, 031b/1987, 033b/2500, 034b/2540, 037b/2637, 039b/2696, 039b/2702, 040a/2716, 049a/3006, 049a/3007, 057b/3291, 163a/6744, 164a/6778

ç.+ de 123a/5440

ç.+ si 049a/3005

ç.+ sin 036b/2594

ç.+ sin 046b/2930

ç.+ sinde 031a/1967, 125a/5510, 141a/6084

ç.+ sine 019a/951, 088b/4292, 111b/5060, 112a/5080, 164b/6794

ç.+ sini 111a/5050

çevür - : Döndürme.

ç.- me 102a/4759

çıġır - : Çağırmak, bağırmak, seslenmek.

ç.- ırsañ 008b/318

çıġrış - : Yüksek sesle bağrışmak, hep birlikte bağırıp çağırmak, haykırmak.

ç.- uñuz 077a/3908

ç.- up 033a/2368

çıḳ - : Dışarıya varmak, içeriden dışarıya doğru gitmek.

ç.- a 005b/160, 030a/1855, 030a/1906, 033a/2278, 033a/2419, 049a/3006, 056b/3261, 059b/3351, 060b/3391, 062b/3443, 126b/5569, 129b/5658, 134b/5866, 171a/4

ç.- a 060a/3373, 125a/5512, 127a/5575

ç.- acaḳ 005b/201

ç.- acaḳlarını 040b/2729

ç.- alar 039b/2695, 039b/2696, 039b/2699, 040a/2708, 044b/2862, 049a/3004

ç.- alum 039b/2704

ç.- ar 003b/93, 005b/157, 006a/230, 006a/238, 006a/239, 011a/389, 023a/1165, 081a/4053, 135a/5882, 141b/6101, 148b/6303

ç.- arım 016a/705

ç.- arlar 006a/240, 006a/242, 084b/4161

ç.- ası 086b/4235

ç.- asın 004b/121

ç.- aydum 039b/2701

ç.- ayıdı 033b/2505

ç.- ayuduñ 039a/2683

ç.- dı 023a/1158, 024a/1187, 025b/1237, 068a/3629, 075a/3840, 083a/4108, 092a/4425, 102b/4766, 110a/5012, 110b/5025, 110b/5039, 117a/5244, 134b/5869, 135a/5879, 136b/5933, 138a/5974, 139a/6011, 142a/6114, 144a/6176, 145a/6205, 145b/6223, 152b/6429, 155a/6505, 156a/6527, 157b/6572, 159a/6625

ç.- ıcaḳ 016a/730

ç.- ınca 056b/3256

ç.- ıñ 061b/3422

ç.- ısardur 040b/2728

ç.- ma 072b/3754

ç.- maġa 043b/2830

ç.- maġa 057a/3266

ç.- madı 123b/5467, 134b/5867

ç.- maḳ 016a/690

ç.- maya 008b/318

ç.- mayuban 044b/2865

ç.- maz 005b/153, 150b/6372, 154b/6483, 176a/13

ç. -mış 100a/4683

ç.- sa 019a/945

ç.- sun 108a/4949, 116b/5224

ç.- uban 026b/1298, 125a/5520, 149a/6330

ç.- ubanı 101a/4723

ç.- uñ 038b/2660

ç.- up 011b/404, 068a/3635, 142b/6123, 155a/6501, 174a/5

çıḳagel -: Beklenmeyen bir zamanda gelivermek.

ç.-di 037a/2621

ç.- e 015b/588

ç.- ürse 002b/56, 092b/4436

ç.- üserdür 004a/105

çıḳar - : Dışarı çıkmasını sağlamak.

ç.-a 017b/901, 077a/3922, 134a/5855, 141a/6076

ç.- alar 045a/2872, 070a/3698, 097b/4599

ç.- an 030a/1722

ç.- ġıl 059a/3334

ç.- dı 117a/5252, 154a/6470, 164b/6784

ç.- dılar 140a/6053

ç.- duġı 014b/494

ç.- dum 028b/1564

ç.- ıcaḳ 079b/3992

ç.- ıñ 013b/466

ç.- ısardur 040b/2732

ç.- ısarlar 052b/3121

ç.- uban 079b/3993

ç.- up 033a/2358, 040b/2731, 050b/3051, 079b/3998, 126b/5556

ç.- arma 002b/51

çiçek : Tohumlu bitkilerin, üreme organlarını taşıyan güzel renkli ve ekseri güzel kokulu kısmı.

ç. 046b/2931

ç.+ ler 135b/5893

çift : İki, tek olmayan.

ç. 027a/1403, 030a/1672, 033a/2190, 078b/3972, 088b/4304, 088b/4305, 130a/5680, 154a/6480

ç.+ dürür 030a/1668, 030a/1669, 030a/1670

çimen : bk.çemen

ç. 178a/2

ç.+ i 006b/245

ç.+ leri 005b/191, 010b/368

çirāġ (Far.i.) : Yağ kandili ve genellikle mum, meş'ale gibi ışık veren şey.

ç. 087b/4257, 088a/4288, 088a/4290, 091a/4382, 110b/5024

ç.+ ı 088a/4291, 110b/5026

ç.+ ını 002b/50

çirkin : Göze ve kulağa hoş gelmeyen, bet, kabih. Karşıtı: Güzel.

ç. 006a/224, 038a/2651, 053a/3136, 060b/3383, 066a/3569, 071a/3709

ç.+ se 053a/3137

çiyan : Eklem bacaklıların çok ayaklılar takımından, genellikle ışıktan kaçtığı için toprağın içinde veya taşlar arasında yaşayan, sarımtırak renkte zehirli böcek.

ç. 006a/223, 087a/4254, 088a/4274

ç.+ lar 011a/389

ç.+ a 030a/1723, 091a/4380

çiyne- : Isrmak.

ç.-yüben 170b/5

çoġ: Miktârı, derecesi ve niteliği belli bir ölçünün üstünde bulunan, az olmayan, fazla, ziyâde.

ç. 016a/599, 025b/1250

ç.+ ı 022b/1118, 030a/1928, 033a/2030, 033a/2332, 037b/2637, 078a/3943, 089b/4339, 101b/4734, 153b/6466, 163a/6743

ç.+ ıdı 023a/1121, 023a/1162, 027a/1366, 030a/1798, 030a/1801, 033a/2150, 033a/2261

ç.+ ısa 092b/4433

ç.+ u 113a/5113

ç.+ udı 016a/690, 022b/1117

çobān : Koyun, keçi, manda, sığır gibi ehlî hayvan sürülerini güdüp otlatan kimse.

ç.+ lar 113a/5118

ç.+ ları 113a/5114

çocuḳ : Büyüyünceye kadar olan devresinde insana verilen isim, insan yavrusu.

ç.+ larıñ 070a/3695

çomaḳ(ġ) : Eskiden savaşlarda kullanılan, baş kısmı yuvarlak ve ağır sopa.

ç.+ ıla 039b/2705

ç.+ ıñ 037b/2638

ç.+ lar 071b/3726

çoḳ : bk. çoġ

ç. 002a/35, 003b/91, 005b/205, 007a/266, 011b/400, 013b/471, 016a/601, 016a/604, 016a/607, 016a/623, 016a/649, 016a/651, 016a/654, 016a/692, 016a/702, 016a/712, 016a/719, 016a/720, 016a/723, 016a/748, 016a/762, 016a/766, 016b/848,

016b/852, 018b/936, 019a/945, 019b/984, 019b/987, 020a/999, 020a/1013, 020b/1022, 020b/1031, 020b/1035, 021a/1052, 022a/1090, 023a/1129, 024a/1191, 024b/1218, 025a/1221, 026b/1279, 027a/1337, 027a/1346, 027a/1349, 027a/1387, 027a/1395, 027a/1427, 027a/1430, 027a/1444, 027a/1446, 027a/1463, 029b/1605, 29b/1612, 030a/1630, 030a/1687, 030a/1748, 030a/1749, 030a/1766, 030a/1790, 030a/1799, 030a/1861, 030a/1873, 030a/1880, 030a/1929, 031a/1968, 032a/1999, 032a/2008, 033a/2045, 033a/2102, 033a/2164, 033a/2165, 033a/2182, 033a/2184, 033a/2242, 033a/2246, 033a/2281, 033a/2329, 033a/2339, 033a/2381, 033a/2389, 033a/2432, 033a/2450, 033b/2506, 034a/2511, 034a/2522, 034b/2532, 035b/2558, 035b/2563, 035b/2570, 037b/2634, 040a/2706, 040b/2727, 043a/2802, 043b/2831, 045a/2876, 045a/2879, 046b/2923, 047b/2956, 053a/3133, 059b/3353, 062b/3447, 062b/3449, 065b/3543, 071b/3724, 071b/3730, 071b/3732, 075b/3863, 076a/3878, 077b/3932, 077b/3933, 078b/3967, 080b/4040, 081b/4067, 082a/4076, 082b/4104, 083a/4112, 083b/4124, 083b/4138, 084a/4142, 084b/4168, 084b/4169, 087b/4261, 088b/4306, 089b/4339, 089b/4340, 089b/4343, 093b/4465, 096a/4560, 096b/4574, 097b/4598, 098a/4624, 101b/4734, 103b/4806, 104a/4823, 104b/4839, 105a/4846, 105b/4860, 105b/4861, 107a/4910, 108a/4942, 108b/4957, 110a/5015, 112a/5087, 113a/5113, 113a/5116, 115b/5194, 116a/5211, 116b/5232, 117a/5250, 118b/5297, 120b/5358, 120b/5366, 120b/5371, 123a/5445, 133a/5776, 133b/5780, 133b/5781, 133b/5801, 133b/5809, 133b/5837, 134a/5846, 137a/5940, 137b/5956, 152b/6435, 153a/6443, 153b/6455, 159b/6643, 161b/6696, 161b/6699, 162b/6730, 163a/6743, 163a/6744, 163b/6756, 164b/6781, 164b/6791, 165a/6805, 165a/6810, 166a/6828, 170b/5, 176a/2,

ç.+ dur 006b/255, 014a/482, 022a/1088, 027a/1328, 027a/1400, 064b/3513, 080a/4015, 084a/4156, 091a/4393, 104b/4842, 106a/4890, 106b/4906, 127b/5595, 143b/6166, 155b/6522, 157a/6570, 166a/6828, 178a/9

ç. durur 020b/1036, 022b/1102, 028b/1550, 033a/2307, 035a/2552, 074b/3825, 077a/3914, 082b/4093, 085a/4178, 125b/5533, 137b/5958

ç.+ lar 033a/2031

ç.+ lardan 078a/3943

çoḳluḳ(ġ): Çok olma durumu, fazlalık, bolluk, kesret.

ç.+ ı 092b/4435

ç.+ ına 092b/4443, 097b/4597

ç.+ ından 062b/3447, 084b/4157

ç.+ ını 006b/253

çök - : Ayakları üstüne oturmak.

ç.- di 165a/6797

ç.- eler 030a/1844, 030a/1856

ç.- meye 033a/2283

ç.- müş 011b/403

ç.- üp 030a/1776

çöker -: Çökertmek.

ç.- diler 149b/6339

çöp : Saman parçası veya bu incelikte meyve sapı, dal veya tahta parçası.

ç.+ e 015a/519

çöreḳ(g): Yumurtalı, az yağlı, şekerli veya şekersiz muhtelif şekilde yapılmış, ufak hamur işi yiyeceklerin ortak adı

ç.+ in 112a/5084

çöz - : Bağlı, düğümlü, sarılı veya ilikli durumdan çıkarmak, açmak.

ç.- di 082b/4106

ç.- diler 148b/6305

ç.- em 033a/2278

ç.- er 033a/2358

ç.- üldü 113b/5131

ç.- üp 025a/1231, 135a/5878

çul (Ar.i.) : Kaba, kirli, âdî giyecek.

ç.+ uña 003b/103

çuḳur : Belli bir maksatla kazılmış veya oyulmuş yer.

ç.+ ı 006b/246

ç.+ lar 006a/224, 011b/402

ç.+ ların 005b/159, 005b/169

çulḥalıḳ(ġ) : Dokumacılık.

ç. 027a/1406

ç.+ ı 027a/1407

çü (Far.edat) : Çünkü, mademki.

ç. 014a/491, 016a/795, 031b/1994, 054b/3185, 060a/3364, 060a/3367, 061a/3399, 061b/3413, 062b/3451, 067a/3602, 090b/4366, 114b/5173, 118a/5281, 126b/5567, 149a/6331, 149b/6338, 150a/6352, 150a/6358, 150a/6361, 150b/6363, 151b/6393, 151b/6397, 152a/6407, 152a/6416, 152a/6418, 152b/6427, 152b/6430, 152b/6436, 153a/6438, 157a/6561, 160b/6665, 162a/6713,

163a/6741, 163b/6764, 164b/6782, 165a/6796, 165a/6800, 165a/6804, 165b/6813, 168a/6873, 171b/5, 172a/12, 173a/9, 168b/6887, 174b/14, 175a/9

çün (Far.edat) : Çünkü, mademki.

ç. 001b/21, 003a/63, 003b/103, 005a/138, 005a/139, 005b/161, 005b/190, 005b/197, 005b/212, 006a/222, 006a/228, 007b/280, 008a/292, 008a/300, 008b/313, 009a/328, 010a/354, 011a/396, 011b/409, 013b/471, 015b/575, 016a/672, 016a/649, 016a/777, 016a/781, 016a/794, 016a/795, 016a/796, 016a/797, 016a/798, 016a/802, 016a/804, 016a/805, 016b/853, 018b/939, 020a/1006, 022a/1096, 023a/1130, 025b/1237, 026a/1260, 026b/1288, 026b/1289, 027a/1307, 027a/1350, 027a/1353, 027b/1502, 028b/1536, 028b/1540, 028b/1543, 028b/1545, 028b/1549, 028b/1574, 029a/1576, 029a/1588, 029b/1604, 030a/1619, 030a/1627, 030a/1631, 030a/1634, 030a/1635, 030a/1640, 030a/1645, 030a/1646, 030a/1672, 030a/1682, 030a/1695, 030a/1704, 030a/1745, 030a/1772, 030a/1788, 030a/1797, 030a/1799, 030a/1803, 030a/1857, 030a/1877, 030b/1958, 033a/2041, 033a/2051, 033a/2056, 033a/2058, 033a/2088, 033a/2089, 033a/2128, 033a/2144, 033a/2158, 033a/2160, 033a/2211, 033a/2212, 033a/2265, 033a/2274, 033a/2275, 033a/2312, 033a/2316, 033a/2328, 033a/2330, 033a/2367, 033a/2396, 033a/2398, 033a/2428, 033a/2438, 033a/2446, 033a/2447, 033a/2464, 033a/2472, 033b/2498, 034a/2512, 034a/2523, 034b/2525, 035a/2556, 035b/2573, 037a/2619, 037b/2625, 038a/2647, 039b/2700, 040a/2707, 040a/2708, 040a/2712, 040b/2723, 042a/2781, 043a/2803, 043a/2808, 043b/2829, 044a/2833, 044a/2834, 044b/2861, 045b/2892, 046a/2913, 047a/2946, 047b/2951, 047b/2952, 047b/2955, 048a/2972, 048b/2989, 048b/2991, 049a/3013, 049b/3018, 049b/3024, 052b/3127, 053a/3134, 053a/3137, 053a/3138, 053a/3144, 054a/3170, 054a/3173, 054a/3177, 055a/3205, 057a/3279, 057b/3294, 058b/3326, 058b/3328, 058b/3330, 059a/3333, 060b/3379, 062a/3429, 062a/3434, 062b/3443, 062b/3446, 063a/3464, 063b/3480, 064a/3497, 064b/3517, 065b/3542, 065b/3550, 068a/3637, 069a/3664, 069a/3668, 073a/3785,

073b/3793, 074a/3803, 074a/3807, 075a/3851, 075b/3861, 078a/3944, 078a/3945, 079a/3977, 082b/4097, 084b/4172, 085b/4197, 086b/4236, 088a/4279, 090a/4356, 090a/4357, 090b/4376, 092a/4418, 092a/4422, 093b/4471, 093b/4472, 093b/4475, 094a/4481, 094a/4494, 094b/4508, 095b/4540, 096a/4555, 099a/4652, 100a/4679, 100a/4693, 100b/4698, 100b/4710, 101a/4715, 101a/4719, 101a/4722, 108b/4959, 108b/4966, 110b/5024, 111a/5050, 112a/5086, 112b/5100, 113a/5115, 114a/5147, 114a/5154, 115b/5200, 116a/5207, 117b/5267, 117b/5271, 119a/5313, 122a/5419, 122a/5421, 123a/5441, 123a/5453, 124b/5497, 125a/5506, 126b/5569, 127b/5598, 128b/5622, 129a/5638, 129a/5642, 129b/5653, 130a/5671, 130b/5687, 134a/5854, 134b/5858, 134b/5861, 134b/5866, 135a/5875, 135a/5888, 135b/5898, 136a/5906, 136a/5907, 136a/5917, 136b/5922, 137a/5947, 137a/5953, 137b/5968, 138a/5974, 138b/5999, 139a/6018, 139b/6024, 139b/6025, 139b/6027, 140b/6060, 140b/6069, 141b/6090, 141b/6094, 141b/6101, 142a/6111, 142a/6114, 142b/6121, 142b/6125, 143b/6160, 144a/6168, 144a/6172, 144b/6192, 144b/6195, 145b/6218, 146b/6244, 147a/6258, 148a/6288, 148b/6308, 148b/6309, 149a/6318, 149a/6320, 149b/6334, 151b/6392, 153a/6442, 153a/6447, 153b/6454, 153b/6462, 154a/6468, 154a/6475, 154a/6477, 155b/6513, 155b/6521, 156a/6527, 156a/6530, 156b/6545, 157b/6574, 158b/6605, 158b/6612, 158b/6613, 159a/6620, 159a/6622, 159b/6633, 159b/6645, 160b/6671, 160b/6672, 160b/6674, 161a/6684, 161a/6685, 161a/6686, 162b/6726, 162b/6727, 163b/6757, 164b/6784, 165a/6806, 165a/6808, 165a/6810, 166a/6830, 168b/2, 171a/6, 171a/9, 171a/11, 171b/7, 172b/5, 172b/9, 173a/1, 173a/5, 173a/12, 173a/14, 173b/8, 173b/10, 174a/7, 174a/10, 175a/3, 175b/3, 176a/10

ç. +dür 003a/68, 030a/1837, 097b/4594

çünki (Far.ed.) : Şundan dolayı ki, şu sebepten ki, zîrâ.

ç. 001b/24, 001b/26, 002a/33, 003a/73, 004a/119, 004b/129, 005b/170, 005b/198, 005b/219, 006a/225, 006b/247,

006b/249, 008a/305, 009a/331, 012b/441, 013a/452, 014b/510, 016a/693, 016a/729, 016a/733, 024a/1189, 025b/1245, 026b/1270, 026b/1272, 027a/1381, 027a/1485, 028a/1515, 029a/1591, 030a/1645, 030a/1753, 030a/1756, 030a/1789, 030a/1815, 030a/1816, 030a/1856, 030a/1905, 030a/1916, 030a/1925, 030a/1936, 033a/2295, 033a/2305, 033a/2366, 033a/2392, 033a/2435, 035b/2571, 036a/2585, 036b/2594, 037b/2625, 038a/2650, 039b/2694, 044b/2852, 045a/2867, 045a/2872, 045a/2874, 045a/2880, 045b/2888, 046a/2914, 049a/3015, 057b/3297, 062a/3432, 064a/3492, 066a/3555, 066a/3565, 094a/4490, 094b/4503, 103b/4807, 104b/4841, 108b/4965, 110b/5034, 111b/5057, 113b/5130, 123b/5454, 130a/5672, 134a/5854, 134b/5869, 135a/5887, 138a/5971, 140a/6051, 140b/6065, 140b/6067, 141a/6085, 145b/6216, 147b/6281, 148a/6289, 148a/6292, 149a/6327, 151b/6393, 151b/6405, 152a/6420, 154a/6477, 155a/6505, 155b/6517, 156b/6547, 157a/6568, 157b/6577, 160a/6651, 160a/6656, 161a/6689, 163a/6749, 163b/6755, 163b/6765

çünkim : Çünkü:

ç. 038b/2665

çürit(d) -:Çürümesine, bozulup dağılmasına sebep olmak.

ç.- üp 030a/1721

çürü -: Çeşitli dış sebeplerin veya mikropların etkisiyle kimyevî değişikliğe uğrayıp bozulmak, dağılmak.

ç.- müş 011b/406

ç.- müşdür 013a/447

ç.- r 019b/992

D

da : Her çeşit ve her gramer şeklindeki kelimeden sonra gelen ve ilgi kurduğu kelimeyi anlam bakımından güçlendiren, dikkati üzerine çekerek belirten veya onu önceki veya sonraki unsurlara bağlayan, “dahi, bile, esâsen, fakat, artık, aynen, üstelik, ise, o kadar, pek, hatta” vb. mânâlara gelen, kelimeden ayrı yazılan takı

d. 001b/22, 005b/177, 006a/226, 010b/380, 013b/462, 013b/466, 016a/701,

016a/747, 016a/750, 016a/768, 018a/911, 018b/929, 020a/1005, 020a/995, 020a/998, 022a/1079, 027a/1410, 027a/1444, 027a/1488, 027b/1499, 027b/1505, 028a/1519, 029a/1588, 030a/1703, 030a/1790, 032b/2027, 033a/2079, 033a/2091, 033a/2137, 033a/2143, 033a/2199, 033a/2276, 033a/2277, 033a/2289, 033a/2346, 033a/2348, 048b/2983, 049a/3008, 051a/3073, 053a/3141, 054b/3189, 055a/3209, 058a/3312, 058b/3325, 070a/3703, 073b/3800, 074a/3807, 074a/3814, 074a/3815, 097a/4583, 101a/4713, 102a/4756, 102b/4768, 106b/4896, 112a/5088, 116b/5230, 117b/5262, 119b/5327, 123b/5454, 133b/5781, 152a/6416, 152b/6435, 155b/6526, 156b/6544, 156b/6550, 157a/6571, 163b/6755, 166b/6851, 167b/6869, 169a/5, 171b/2, 175b/8

dad : Bâzı cisimlerin tatma organında bıraktığı tatlı, ekşi, acı, kekre vb. duyum.

d.+ ı 006a/244, 121b/5402

d.+ ın 056a/3231

dād (Far.i.) : Feryat, figan.

d. 077a/3910

dağıl - : Bütünlüğünü kaybedip parçalara ayrılmak, bütün durumundan çıkmak.

d.- mış 011a/387

dahı : Fazla olarak, üstelik, daha, bile, de" anlamlarına gelen kuvvetlendirme sözü.

d. 001b/7, 001b/20, 003a/67, 003a/69, 003a/70, 003a/71, 003b/85, 003b/93, 003b/95, 004b/126, 004b/127, 004b/132, 004b/133, 004b/135, 005a/138, 005b/165, 005b/166, 005b/176, 005b/177, 005b/184, 005b/209, 006a/234, 006a/238, 006a/240, 006b/256, 007a/260, 007b/286, 008a/301, 008b/306, 009a/333, 009b/336, 011a/388, 011b/398, 011b/405, 012a/424, 012b/438, 013a/449, 013b/464, 014a/481, 014b/505, 014b/508, 015a/519, 015a/521, 015a/527, 015a/557, 015a/560, 015a/561, 015a/567, 015a/572, 016a/702, 016a/744, 016a/802, 016a/820, 016b/861, 018a/906, 018a/919, 018b/924, 018b/932, 019a/958, 019a/965, 019b/976, 019b/979, 020a/1002, 020a/1006, 020a/1007, 021a/1048, 021b/1072, 021b/1074, 023a/1153, 023b/1184, 026a/1261, 026a/1265, 026b/1290, 026b/1291, 026b/1295, 026b/1296, 027a/1305, 027a/1318, 027a/1351, 027a/1393, 027a/1425, 027a/1449, 027a/1467,

027a/1494, 027b/1500, 027b/1509, 038b/2663, 039a/2684, 039b/2688,
028a/1523, 028a/1524, 028b/1534, 040a/2714, 040b/2726, 042a/2778,
028b/1539, 028b/1541, 028b/1542, 042b/2798, 043a/2805, 043a/2813,
028b/1546, 028b/1554, 028b/1556, 043b/2819, 044a/2837, 044b/2853,
028b/1558, 028b/1568, 028b/1569, 044b/2855, 044b/2858, 044b/2859,
029a/1585, 029a/1597, 029b/1601, 044b/2863, 044b/2864, 045a/2868,
029b/1602, 029b/1607, 030a/1623, 045b/2884, 045b/2885, 045b/2886,
030a/1626, 030a/1628, 030a/1631, 045b/2898, 046a/2900, 046a/2915,
030a/1639, 030a/1649, 030a/1655, 046b/2923, 046b/2929, 046b/2930,
030a/1656, 030a/1671, 030a/1674, 046b/2931, 046b/2933, 046b/2934,
030a/1698, 030a/1755, 030a/1762, 047a/2936, 047a/2937, 047b/2953,
030a/1799, 030a/1805, 030a/1808, 047b/2957, 047b/2960, 047b/2966,
030a/1857, 030a/1859, 030a/1888, 048a/2981, 049a/3001, 049a/3008,
030b/1951, 030b/1955, 031b/1990, 049b/3020, 049b/3021, 050a/3037,
032a/2003, 032a/2005, 032a/2007, 050a/3039, 050a/3040, 050a/3041,
032a/2008, 032b/2017, 032b/2024, 050a/3044, 050b/3060, 051a/3067,
033a/2039, 033a/2061, 033a/2080, 051a/3073, 051a/3080, 051b/3084,
033a/2081, 033a/2090, 033a/2118, 051b/3091, 051b/3093, 051b/3097,
033a/2120, 033a/2122, 033a/2132, 052a/3100, 052a/3102, 052a/3113,
033a/2139, 033a/2175, 033a/2193, 052a/3114, 052b/3126, 053b/3162,
033a/2213, 033a/2219, 033a/2243, 054a/3169, 054a/3170, 054b/3188,
033a/2248, 033a/2251, 033a/2263, 054b/3189, 054b/3195, 055a/3197,
033a/2282, 033a/2292, 033a/2302, 055b/3219, 055b/3225, 055b/3226,
033a/2313, 033a/2337, 056b/3257, 055b/3228, 056a/3230, 056a/3233,
033a/2385, 033a/2397, 033a/2418, 056a/3239, 056a/3240, 056a/3243,
033b/2505, 034a/2516, 035a/2548, 056b/3248, 056b/3251, 057a/3279,
036a/2579, 036b/2596, 036b/2603, 057b/3287, 058a/3298, 058a/3300,
037a/2613, 037b/2633, 037b/2639, 058a/3307, 058a/3312, 059a/3338,
038a/2640, 038a/2642, 038a/2644, 059b/3359, 059b/3360, 060a/3365,

060a/3370, 060b/3380, 060b/3381, 104a/4816, 104a/4823, 104a/4824,
060b/3383, 060b/3391, 061a/3399, 104b/4843, 105a/4849, 105b/4867,
061b/3414, 061b/3415, 061b/3422, 106a/4888, 106b/4897, 107a/4914,
062a/3435, 062a/3439, 062b/3450, 108a/4943, 108a/4950, 109a/4977,
062b/3452, 062b/3453, 062b/3455, 109a/4978, 109a/4979, 109a/4980,
063a/3472, 063b/3477, 063b/3485, 109b/4992, 109b/4995, 110a/5019,
064a/3499, 64b/3517, 065a/3527, 112a/5075, 112a/5087, 112b/5103,
065a/3533, 065b/3542, 065b/3548, 116a/5205, 116b/5228, 117a/5239,
065b/3552, 066a/3554, 066b/3581, 119a/5314, 120a/5341, 120a/5351,
066b/3589, 67a/3591, 068a/3623, 125a/5515, 127a/5587, 128b/5624,
068b/3641, 068b/3649, 072b/3765, 129b/5668, 130a/5683, 131a/5708,
073b/3792, 073b/3798, 073b/3799, 133a/5778, 133b/5798, 133b/5821,
073b/3801, 074a/3808, 074b/3830, 134b/5859, 134b/5869, 135a/5889,
074b/3831, 076a/3874, 076a/3877, 135b/5895, 137b/5958, 137b/5960,
076a/3879, 076b/3894, 077a/3913, 138a/5971, 138a/5977, 138b/6004,
078a/3948, 078a/3954, 079a/3978, 139a/6010, 140b/6063, 140b/6064,
082a/4074, 082a/4075, 082a/4082, 141a/6074, 141a/6075, 144a/6179,
082a/4089, 082b/4093, 084a/4146, 144b/6187, 146b/6253, 147a/6265,
084a/4148, 084a/4149, 084a/4151, 147a/6268, 147b/6285, 148b/6304,
085a/4179, 085a/4189, 085b/4205, 148b/6316, 150b/6368, 151a/6378,
087a/4255, 087b/4258, 087b/4262, 151a/6383, 152a/6415, 152b/6434,
087b/4264, 088a/4283, 090a/4345, 154a/6480, 155a/6502, 155b/6523,
090a/4348, 090b/4361, 090b/4374, 155b/6526, 160a/6654, 160b/6664,
091b/4398, 091b/4403, 091b/4409, 161a/6681, 161a/6688, 161b/6695,
092a/4416, 092a/4420, 095a/4520, 163a/6744, 163b/6757, 164a/6774,
093a/4450, 099b/4665, 096b/4570, 164a/6779, 166b/6843, 166b/6850,
098a/4611, 100b/4712, 101a/4714, 167a/6856, 167b/6861, 167b/6868,
101a/4727, 101b/4733, 101b/4734, 168b/6, 168b/9, 169a/1, 169a/4, 169a/5,
102a/4755, 102b/4767, 103a/4781, 169a/12, 169a/13, 169a/15, 169b/1,

169b/3, 170a/6, 172b/9, 172b/13, 173a/9, 173a/12, 174b/15, 175a/11, 176a/3, 176a/9

d.+ ca 008a/298, 039a/2683

daḫil (Ar.s.) : Katmak, sokmak, girmek.

d. itmesen 051a/3073,

d. eyleme 051a/3078,

d. itmegil 051b/3083

daḫl (Ar.i.) : Bir işe karışmış olma, müdâhale.

d.+ i 041b/2757

dā'im (Ar.s.) : Devam eden, devamlı, sürekli, fâsılasız.

d. 014b/495, 017a/879, 021a/1040, 024b/1212, 032b/2019, 033a/2290, 033a/2474, 036a/2576, 036a/2581, 042a/2769, 042a/2776, 042a/2777, 045b/2883, 045b/2898, 050a/3040, 058b/3323, 071a/3710, 076a/3877, 078a/3942, 078a/3945, 078b/3966, 079a/3988, 086a/4216, 086a/4219, 088a/4291, 090b/4369, 091a/4386, 093a/4449, 103a/4796, 104a/4829, 117b/5259, 121a/5389, 123b/5461, 123b/5469, 124a/5471, 31a/5707, 133a/5779, 146a/6229, 177b/4, 177b/11

dā'ima (Ar.zf.): Her vakit, her zaman, devamlı olarak, sürekli.

d. 003a/70, 042b/2794, 033a/2142, 051b/3098, 056a/3246, 078a/3943, 079b/4007, 082a/4074, 082a/4077, 085a/4188, 085a/4190, 089b/4327, 089b/4340, 091a/4381, 091a/4383, 094a/4479, 095a/4521, 104b/4833, 105b/4866, 108b/4972, 109b/4990, 115b/5191, 121b/5401, 130b/5690, 130b/5694, 130b/5695, 147b/6282, 166b/6854, 168a/6872

daḳ - : İliştirmek, tutturmak veya geçirmek, asmak.

d.- ar 056b/3248, 081a/4053

d.- ġıl 082b/4101

d.- dı 082b/4106

daḳın - : Kuşanmak.

d.- dı 164a/6769

d.- mış 156b/6555

dal : Bir ağaç gövdesinde çıkan kollardan her biri.

d. 028a/1526,

ḍalāl (Ar.i.) : Sapıklık, dalâlet.

ḍ. 131a/5712

ḍalālet (Ar.i.) : Doğru yoldan ayrılma, yoldan çıkma, sapıtma, sapıklık.

ḍ. 090b/4377

ḍ.+ den 064b/3518

Dānā : Halep yakınlarında bir köy adı.

D.+dan 159b/6633

dāne (Far.i.): Adet, miktar, tâne.

d. 006a/243

d. +sidür 157a/6565

daraġacı: Îdam mahkûmlarının asıldığı sehpâ.

d.139b/6031

ḍarp (b) (Ar.i.) : Vurma, vuruş.

ḍ.+ ı 095b/4531, 095b/4532

ḍ.+ ından 030a/1731

ḍarbe (Ar.i.): Vurma, vuruş.

ḍ.+ den 136b/5930

dart - : Bir şeyin ağırlığını bulmak.

d.- alar 077a/3920

darṭıl - : Tartmak işi yapılmak.

d.- a 036b/2594

dārü's-selām : Barış ve huzur şehri.

d.+ ı 054b/3196

dāsitān (Far.i.) : Hikâye, masal, destan.

d. 058b/3327

d.+ ı 058b/3325, 058b/3331

d.-ı ḳuş 177a/1

daş : Yeryüzünün sertleşmiş ve katılaşmış tabakalarında bulunan, içindeki mâden, tuz ve oksitlere göre değişik renkte ve değişik birleşimdeki çok sert cisim.

d.+ ı 028a/1524

d.+ ını 065b/3553

datlu : Şeker tadında olan, içinde şeker bulunan, tadı hoş olan, ağıza hoş gelen. Karşıtı: Acı.

d. 022b/1099

daʿv (Ar.i.) : Bir meziyetin kendinde bulunduğunu ileri sürme, iddia.

d. idersiz 164a/6772

daʿvā (Ar.i.) : Hakkını elde etmek veya korunmasını sağlamak yâhut bir anlaşmazlığın çözümü için mahkemeye baş vurma.

d.+ sın 033a/2255

d.+ yı 093a/4451

daʿvacı : Dâvâ eden, mahkemede dâvâ açan kimse, müddei.

d. 067b/3608

daʿvet (Ar.i.) : Çağırma, gelmesini isteme, çağrı.

d. 015a/545, 116a/5208

d. 098a/4627, 116a/5205, 116a/5206

daʿvī (Far.i.) : Dâvâ.

d. 082b/4096

d.+ dür 116a/5217

d.+ sin 094a/4478

Dāvud : İsrâiloğulları'na gönderilen ve kendisine Zebûr verilen peygamber.

D. 027a/1413, 027a/1424, 138a/5981, 138a/5984

dayan -: Kaldırabilecek güçte olmak, kaldırmak, çekmek.

d.- maz 030a/1678, 033a/2374

d. -amaz 013a/461

dāyim : Devam eden, devamlı, sürekli, fâsılasız.

d. 123b/5468

dāyimā: Devam eden, devamlı, sürekli, fâsılasız.

d. 032a/1999

de : Her çeşit ve her gramer şeklindeki kelimeden sonra gelen ve ilgi kurduğu kelimeyi anlam bakımından güçlendiren, dikkati üzerine çekerek belirten veya onu önceki veya sonraki unsurlara bağlayan, "dahi, bile, esâsen, fakat, artık, aynen, üstelik, ise, o kadar, pek, hatta" vb. mânâlara gelen, kelimeden ayrı yazılan takı.

d. 002a/37, 002a/38, 004a/113, 004b/134, 005b/160, 005b/167, 005b/178, 005b/220, 009b/347, 011b/406, 013a/457, 014b/497, 014b/509, 016a/670, 016a/689, 016a/750, 016a/817, 016b/841, 016b/851, 016b/862, 017a/870, 017a/878, 017b/904, 018b/929, 019a/966, 019a/967, 020a/1001, 020b/1024, 021a/1040, 022b/1105, 022b/1116, 023a/1125, 023a/1126, 023a/1136, 024b/1205, 026a/1263, 026b/1269, 026b/1277, 027a/1315, 027a/1320, 027a/1329, 027a/1356, 027a/1466, 027b/1499, 027b/1508, 028a/1515, 028a/1518, 028a/1521, 030a/1621, 030a/1634, 030a/1638, 030a/1698, 030a/1743, 030a/1775, 030a/1776, 031a/1973, 031b/1987, 032a/2001, 032a/2009, 032a/2010, 033a/2044, 033a/2054, 033a/2070, 033a/2081, 033a/2094, 033a/2095, 033a/2096, 033a/2098, 033a/2123, 033a/2124, 033a/2126, 033a/2129, 033a/2133, 033a/2138, 033a/2164, 033a/2201, 033a/2230, 033a/2293, 033a/2354, 033a/2382, 033a/2383, 033a/2425, 033a/2473, 033a/2475, 033b/2502, 034a/2523, 038b/2664, 046a/2902, 047b/2959, 048b/2987, 050a/3036, 050a/3039, 050a/3046, 051a/3070, 054a/3175, 055b/3214, 058a/3309, 058b/3315, 059a/3345, 061a/3395, 066a/3567, 067a/3595, 068a/3636, 068b/3643, 068b/3645, 076a/3873, 080a/4008, 082b/4096, 095a/4519, 096b/4569, 096b/4580, 097a/4586, 097b/4595, 097b/4604, 098b/4632, 098b/4634,

099b/4677, 100b/4709, 103a/4783, 104b/4843, 107a/4920, 111b/5066, 114a/5151, 115a/5184, 116b/5236, 117b/5257, 119b/5333, 123a/5452, 126a/5548, 133a/5770, 133b/5788, 159b/6636, 160a/6660, 161a/6682, 169b/4, 169b/7, 170b/9, 172a/9

de -: Duygu ve düşüncelerini sözle anlatmak, söylemek.

d.- di 005b/162, 005b/172, 007a/260, 016a/726, 020a/1011, 024a/1197, 028a/1527, 028b/1533, 030b/1945, 050a/3047, 057b/3296, 065b/3551, 066a/3566, 068a/3633, 069a/3663, 069a/3666, 069b/3672, 069b/3681, 073a/3777, 075b/3868, 075b/3869, 076a/3880, 076b/3895, 078a/3940, 078a/3941, 078a/3946, 078a/3953, 078a/3954, 078b/3964, 078b/3967, 078b/3971, 079a/3984, 079b/4005, 079b/4006, 080a/4013, 079b/4003, 081a/4051, 082b/4098, 082b/4099, 083a/4109, 083a/4111, 83b/4137, 084a/4150, 084a/4155, 085b/4202, 087a/4251, 087b/4266, 088a/4283, 088a/4287, 088a/4288, 088a/4289, 088a/4290, 088b/4295, 088b/4305, 088b/4308, 089a/4310, 089a/4323, 089a/4325, 090a/4358, 091b/4400, 091b/4406, 89b/4336, 089b/4338, 090a/4349, 092a/4416, 092a/4419, 092a/4422, 092a/4423, 092a/4425, 092a/4427, 092b/4432, 093a/4449, 093a/4458, 093a/4460, 093b/4462, 093b/4463, 093b/4469, 093b/4473, 093b/4477, 094a/4482, 094a/4484, 094a/4486, 094a/4490, 094a/4491, 094b/4498, 094b/4499, 094b/4505, 094b/4512, 095b/4533, 095b/4536, 095b/4546, 096a/4564, 096b/4574, 096b/4576, 097a/4590, 098a/4626, 098b/4635, 098b/4641, 099a/4647, 099a/4650, 099b/4671, 099b/4676, 099b/4678, 100a/4682, 100a/4691, 100b/4710, 101a/4714, 101a/4728, 101b/4731, 101b/4735, 101b/4737, 101b/4738, 102b/4770, 103b/4807, 103b/4813, 104a/4815, 104a/4821, 104a/4822, 104a/4825, 104b/4838, 104b/4842, 104b/4845, 105a/4859, 106a/4890, 108b/4968, 109a/4986, 109a/4989, 108b/4958, 110a/5006, 110a/5013, 110a/5020, 110b/5034, 111a/5040, 111a/5052, 111a/5054, 111b/5062, 111b/5067, 112a/5076, 112b/5105, 113a/5115, 113b/5128, 114a/5140, 114a/5143, 114a/5144, 114a/5150, 114b/5162,

114b/5164, 114b/5166, 115a/5179, 116a/5205, 116a/5207, 116a/5209, 116a/5219, 117a/5241, 117a/5247, 117a/5248, 117a/5249, 117a/5250, 117a/5254, 117b/5268, 117b/5269, 118b/5299, 118b/5303, 119a/5307, 119a/5315, 121a/5383, 121a/5384, 122b/5422, 122b/5435, 123a/5443, 123a/5444, 123b/5466, 124b/5496, 125b/5522, 127b/5593, 131a/5702, 131a/5712, 131b/5718, 131b/5724, 132a/5746, 132b/5753, 138b/6000, 142a/6113, 140b/6070, 141a/6077, 42a/6116, 143b/6159, 145a/6203, 147a/6258, 147a/6260, 149a/6328, 149b/6332, 149b/6334, 149b/6345, 150a/6348, 150a/6347, 150a/6352, 50a/6360, 151a/6380, 152a/6410, 153a/6447, 153a/6451, 153b/6453, 154a/6477, 154b/6482, 154b/6488, 154b/6491, 154b/6495, 155a/6507, 55a/6508, 155a/6510, 155b/6518, 155b/6519, 156a/6540, 156b/6546, 157a/6564, 158b/6603, 158b/6605, 158b/6613, 155b/6524, 159a/6627, 156a/6533, 159b/6634, 159b/6635, 159b/6638, 159b/6639, 160a/6646, 160a/6650, 160b/6667, 161a/6683, 162a/6709, 162a/6717, 163b/6759, 163b/6760, 164a/6771, 165b/6816, 165b/6822, 168a/6877, 170b/14

d.- digi 099b/4662

d.- digin 072b/3757, 079a/3973

d.- diler 005b/161, 028b/1535, 069a/3654, 079b/4004, 080a/4011, 088b/4304, 097b/4600, 099b/4668, 100a/4681, 100a/4694, 100b/4708, 101a/4724, 111b/5061, 111b/5066, 112a/5081, 112b/5101, 118b/5292, 118b/5296, 119a/5308, 119a/5311, 122b/5424, 122b/5426, 122b/5431, 122b/5437, 123b/5459, 123b/5461, 123b/5465, 136a/5910, 136b/5923, 137a/5942, 138a/5975, 138a/5976, 149a/6327, 149b/6342, 151a/6388, 153b/6459, 155b/6521, 158b/6608, 158b/6609, 158b/6611, 60a/6658, 161b/6700, 163a/6740, 163a/6750, 166b/6844, 167b/6862

d.- dim 078a/3945, 090a/4356, 098b/4632, 090b/4368, 095b/4541, 096b/4581, 106b/4899, 176a/13

d.- diyidi 102a/4752

d.- dügiydi 050b/3059

d.- dügüñ 030a/1620, 115b/5192

d.- düm 065b/3542, 078a/3947, 078b/3970, 079b/3997, 090b/4377, 094a/4481, 094a/4485, 094a/4488,

094b/4495, 094b/4507, 094b/4511, 096a/4562, 106b/4898, 109a/4988

d.- dümse 068b/3639

d.- düñ 078a/3945, 126a/5541,

d.- gil 088a/4288, 088b/4309, 089b/4337

d.- mege 055a/3212

d.- mek 095a/4529, 095a/4530, 122a/5406,

d.- mekdür 058a/3305

d.- meye 072b/3764

d.- meyesin 129a/5650

d.- mez 108a/4943

d.- miş 100a/4685

d.- ñ 004a/115, 008b/312, 010a/351, 025a/1223, 026b/1284

d.- r 004b/126, 004b/135, 007b/287, 012b/439, 016b/863, 020b/1023, 021a/1058, 021b/1066, 025b/1242, 025b/1243, 025b/1244, 026b/1300, 033a/2341, 033a/2390, 042b/2786, 055b/3217, 058b/3318, 063a/3459, 063a/3465, 068a/3630, 076a/3875, 089a/4311, 096a/4559, 120b/5372, 123b/5466, 124b/5494, 127a/5576, 154a/6467, 168b/10

d.- rdi 016b/833, 016b/851, 016b/855, 110b/5027

d.- rin 103b/4809

d.- risem 050a/3035

d.- riseñ 133b/5793

d.- riz 177a/8

d.- rler 011b/398, 027b/1503

d.- rlerdi 164a/6767

d.- rse 016a/715, 030b/1944

d.- rseñ 073a/3783

d.- rsin 052b/3123, 142a/6117

d.- ye 004b/133, 005a/137, 005a/143, 007b/278, 008b/315, 009a/321, 011a/390, 011a/396, 012a/425, 017b/892, 017b/897, 023b/1170, 030a/1626, 34a/2513, 035a/2543, 035a/2557, 035b/2571, 036b/2599, 038a/2647, 039a/2676, 039b/2693, 044a/2836, 044a/2846, 044a/2847, 044b/2852, 047a/2946, 049b/3016, 059b/3354, 059b/3357, 060a/3368, 060b/3378, 060b/3379, 060b/3380, 060b/3392, 060b/3394, 061a/3395, 061a/3400, 061a/3408, 061b/3421, 062a/3428, 062a/3429, 062a/3432, 062a/3433, 063a/3468, 063b/3483, 063b/3486, 063b/3489, 069b/3682, 071a/3710, 072b/3767, 073b/3788, 074a/3818, 076a/3882, 076b/3900, 077a/3906, 077a/3914, 077a/3916, 077a/3917, 077b/3929, 084b/4166, 088a/4279, 089a/4314, 089a/4315, 089a/4316,

089b/4339, 115b/5197, 125b/5522, 125b/5532, 126a/5538, 126b/5565, 126b/5570, 127a/5576, 127a/5581, 127a/5583, 127a/5584, 127a/5586, 127b/5590, 127b/5596, 128b/5620, 128b/5635, 129b/5664, 129b/5668, 130a/5684, 130a/5685, 132a/5736, 132a/5744, 132b/5748, 132b/5751, 132b/5752, 132b/5757, 171b/3, 172a/6, 173b/10, 174a/3, 175b/12

d.- yeler 022b/1103, 022b/1107, 023a/1123, 035b/2562, 036a/2575, 038a/2653, 040b/2724, 043a/2815, 043a/2816, 045a/2873, 046b/2918, 063a/3464, 069b/3684, 071a/3719, 076b/3901, 077a/3907, 093a/4450, 090a/4351, 128a/5617

d.- yelüm 055a/3197, 055a/3206

d.- yem 016b/867, 059b/3347, 067a/3596

d.- yememişüz 040b/2735

d.- yen 122b/5435

d.- yesin 016a/731, 086a/4211, 136a/5909

d.- yeydi 034a/2509

d.- yeydüm 161b/6997

d.- yeyim 156a/6533

d.- yeyin 070a/3689, 073a/3777, 076b/3894, 085b/4194, 089a/4325, 093a/4460, 103b/4804, 109a/4974

d.- yiben 031b/1979

d.- yicek 006b/250, 094a/4490, 095a/4526

d.- yin 016a/653, 026a/1267

d.- yince 039b/2705

d.- yince 120a/5340

d.- yincek 065b/3545

d.- yipdür 005b/182

d.- yiser 071b/3721, 171b/2

d.- yiserem 066a/3558

d. - yivir 117a/5250

d.- yiviriñ 079b/4003

d.- yü 005a/141, 015a/524, 015a/527, 015a/541, 016b/827, 027a/1427, 029b/1614, 030a/1619, 030a/1680, 030a/1869, 030a/1902, 033a/2348, 036a/2578, 036a/2580, 037b/2632, 045a/2871, 046b/2926, 053a/3136, 055a/3209, 062a/3431, 066b/3579, 076b/3896, 076b/3898, 081b/4064, 094b/4507, 107a/4920, 110b/5028, 115b/5194, 130a/5685, 130b/5686, 130b/5687, 146a/6229, 160a/6655, 164a/6776

d.- yüben 006b/249, 020b/1022, 026a/1253, 026a/1267, 035b/2563, 047b/2963, 057b/3291, 059a/3342, 077a/3910, 082b/4105, 095a/4528, 098a/4621, 099a/4649, 110b/5037, 112a/5088, 114a/5147, 117a/5240, 118b/5289, 122b/5430, 123b/5455, 139a/6013, 146a/6238, 149b/6340, 163a/6743

d.- yüben 163b/6763

d.- yübeni 137a/5939

d.- yübeni 093a/4451, 119a/5317

d.- yücegez 047b/2965

d.- yümezem 114a/5144

d.- yüñ 016a/769

d.- yüp 007b/283, 011a/386, 013a/447, 013a/460, 016a/741, 020a/1005, 022b/1108, 024a/1186, 024b/1207, 027a/1350, 027a/1496, 030a/1864, 030a/1866, 033a/2173, 046a/2913, 046b/2922, 053a/3136, 061a/3406, 068a/3631, 068b/3650, 073b/3788, 078a/3944, 085a/4188, 093b/4475, 098b/4630, 099a/4653, 102b/4765, 105b/4868, 107b/4931, 110b/5037, 113b/5124, 114a/5145, 114b/5157, 114b/5166, 114b/5168, 115a/5178, 117b/5263, 120a/5343, 120a/5345, 123b/5458, 128a/5606, 154b/6493, 161b/6702, 162b/6730

d.- yüpdür 097a/4586, 129a/5644

d.- yüvirdi 151a/6382, 151a/6387

deber-: Düzünüp koşunmak.

d.- e 034b/2537

dede : Bir kimsenin babasının veya annesinin babası, büyük baba.

d. 001b/26, 002a/27, 003b/99, 004a/107, 005b/175, 005b/208, 010a/352, 010b/375, 012a/427, 014b/501, 015a/516, 015a/517, 016a/595, 016a/613, 016a/650, 016a/716, 016a/765,016a/811, 016b/839, 018a/905, 018a/909, 018b/926, 018b/935, 019b/983, 021a/1051, 023a/1128, 024a/1196, 025a/1222, 026b/1278, 027a/1344, 027a/1394, 027a/1410, 027a/1429, 027a/1434, 027a/1483, 028b/1548, 028b/1560, 028b/1573, 030a/1629, 030a/1686, 030a/1751, 030a/1769, 030a/1794, 030a/1845, 030a/1874, 030a/1939, 033a/2034, 033a/2055, 033a/2119, 033a/2122, 033a/2125, 033a/2130, 033a/2181, 033a/2247, 033a/2262, 033a/2342, 033a/2387, 047a/2948, 055a/3211, 056b/3253, 160b/6667

d.+ leri 016a/643

d.+ lerini 030a/1772

d.+ m 164a/6773

d.+mden 159b/6638

d.+ mi 163b/6760

d.+ miz 163a/6740

d.+ mizi 027a/1342

d.+ müz 027a/1328

d.+ müz 027a/1337, 027a/1342

d.+ müze 030a/1754

d.+ müze 027a/1338

d.+ müzi 027a/1336

d.+ müzüñ 027a/1340

d.+ nin 027a/1310

d.+ niñ 027a/1318

d.+ ñ 162a/6709, 162a/6716, 162b/6724

d.+ ñüñ 162a/6714

d.+ si 016a/647, 160b/6663, 160b/6664

d.+ si 160b/6662, 158a/6593, 160b/6670

d.+ sini 160b/6666

d.+ sinüñ 156b/6556

dedelik: Tarîkatlarda dede olan kimsenin makāmı.

d. 027a/1477

def (Ar.i.) : Parmakla vurulmak sûretiyle çalınan, bir tarafına ince bir deri gerilmiş ve etrâfına birkaç çift zil konmuş, yuvarlak bir kasnaktan ibâret mûsikî âleti, dâire

d. 003b/79

def' (Ar.i.) : Savma, savuşturma, kovma

d. it 121a/5380,

d. eyler 140a/6049,

d. eyleye 069b/3680, 133b/5787

d. ola 134b/5856, 147b/6285

defder : Yapıştırılarak veya dikilerek kitap biçimine sokulmuş kâğıt destesi.

d.+ ümdedür 109a/4983

def(i)n (Ar.i.): Gömme, gömülme.

d. 045b/2888, 079a/3977

d.+ i 046a/2909

d. idüp 036a/2585

defter (Ar.i.): Yapıştırılarak veya dikilerek kitap biçimine sokulmuş kâğıt destesi.

d.+ imdedür 109a/4975

d.+ in 151a/6390

d.+ lerinden 030a/1652

d.+ üñi 015b/576

deg - : Eş kıymette olmak, karşılık teşkil edecek değerde bulunmak, denk olmak.

d.- di 079a/3977, 079a/3978,

d.- meye 158a/6598

152a/6420

d.- mez 143b/6155, 162b/6728

deg- : Dokunmak, temas etmek.

d.- dügin 055a/3209

d.- en 038b/2659

d.- meyeyin 046b/2919

degil : -im, -sin, -dir, idi gibi eklerin ve imiş, ise, iken'in başına gelerek cümlenin anlamını olumsuz hâle getiren kelime.

d. 012b/434, 013b/469, 027a/1370, 027a/1381, 027a/1402, 030a/1780, 032b/2021, 046a/2902, 046a/2904, 067b/3608, 075b/3862, 079b/3997, 082b/4104, 088b/4299, 108a/4950, 122b/5435, 133a/5768, 142b/6131, 157a/6558, 164a/6773

d.+ düñ 025b/1246

d.+ dür 020b/1028, 048b/2993, 072b/3761, 127a/5579, 150b/6374, 154a/6479

d.+ sin 018b/926, 096b/4566

d.+ siz 038b/2665, 143b/6158

d.+ üz 140a/6041

degir - : Değdirmek, dokundurmak.

d.- mez 053b/3157

degirmen: İri ve tâneli şeyleri öğütmeye yarayan, elle veya su, rüzgâr, elektrik vb. bir güçle çalıştırılan âlet.

d. 016a/706, 065b/3553

d.+ in 016b/843, 018b/940

degirmi: Yuvarlak.

d. 011a/391

degme : Seçme, üstün, değerli.

d. 018a/908, 027a/1427, 066b/3574, 139a/6007, 146b/6254

d.+ lere 138a/5984

degül :bk.degil

d. 122b/5435

d.+ em 069b/3682, 082a/4089

dehān)Far.i.) : Ağız.

d. 088a/4289

d.+ ı 157b/6579

dehren :

d. 153b/6456

dek(g): Bir işin sona erdiği yeri veya zamânı gösterir, –e kadar, –e değin.

d. 003b/79, 006a/238, 022a/1091, 025b/1242, 025b/1243, 033a/2100, 038a/2649, 038b/2658, 039a/2678, 047b/2954, 060b/3389, 060b/3391, 066b/3584, 078b/3956, 081a/4052, 081b/4063, 089a/4318, 091b/4398, 107a/4923, 114a/5152, 117b/5261, 117b/5264, 132b/5763, 136b/5928, 143a/6144, 144b/6185, 147b/6273, 152a/6414, 152a/6417

d.+ in 006a/240, 093b/4470, 113b/5133, 116b/5233, 136a/5914, 139a/6009, 142a/6107, 143a/6138, 147a/6267, 173a/1, 173a/6

del - : Üzerinde delik açmak.

d.- di 030a/1778

d.- er 028a/1517, 030a/1760

deli : Aklî dengesini kaybetmekten ötürü kendisine ve çevresine karşı zararlı davranışlarda bulunan, intibâkını yitirmiş, aklını kaçırmış, çıldırmış (kimse), mecnun, dîvâne.

d. 030a/1744, 111b/5061, 136a/5910

d.+ ler 027a/1457

delik(g) : Bir cismin bir yanından öbür yanına kadar geçen oyuk şeklindeki açıklık.

d.+ inden 022a/1091

delīl (Ar.i.) : Bir şeyin varlığını, aslını, ne olduğunu ispatlamaya yarayan şey, burhan, kanıt, beyyine.

d. 009b/342, 016a/594, 027a/1339

delü : Aklî dengesini kaybetmekten ötürü kendisine ve çevresine karşı zararlı davranışlarda bulunan, intibâkını yitirmiş, aklını kaçırmış, çıldırmış (kimse), mecnun, dîvâne.

d. 096b/4576, 122b/5424, 122b/5435

d.+ den 030a/1745

d.+ dür 122b/5428

delülen -: Deli gibi davranmak.

d.- se 054b/3190

dem (Far.i.) : Zaman, an, çağ.

d. 001b/12, 002a/30, 002a/42, 003a/77, 003b/92, 004a/106, 004b/123, 004b/125, 005a/138, 005a/145, 005b/156, 009b/339, 012a/418, 014a/481, 015a/568, 016a/816, 018a/919, 020b/1024, 021a/1049, 026a/1259, 027a/1320, 027a/1336, 027a/1465, 028a/1527, 030a/1868, 033a/2059, 033a/2078, 033a/2356, 033a/2419, 033a/2435, 033a/2470, 034a/2523, 036b/2605, 037a/2620, 041b/2760, 042a/2772, 043a/2814, 043b/2823, 043b/2829, 043b/2831, 044b/2849, 044b/2852, 044b/2861, 045b/2899, 047b/2960, 050a/3042, 052b/3118, 053a/3146, 054b/3182, 054b/3183, 055b/3217, 056a/3243, 056b/3260, 057b/3288, 058a/3299, 059b/3348, 059b/3350, 059b/3356, 060a/3368, 060a/3369, 060b/3378, 060b/3384, 060b/3394, 061a/3396, 061a/3406, 061a/3407, 062a/3429, 062a/3430, 062a/3438, 062b/3452, 063a/3467, 063b/3490,

065a/3523, 065a/3534, 066a/3554, 069a/3659, 070a/3700, 071b/3728, 073a/3774, 076b/3900, 076b/3901, 077a/3922, 077b/3924, 078a/3948, 078b/3961, 079a/3974, 079a/3980, 085b/4200, 085b/4204, 085b/4206, 089a/4310, 090b/4368, 090b/4376, 091b/4406, 094a/4490, 094b/4502, 100b/4710, 101a/4717, 102b/4766, 102b/4768, 102b/4772, 102b/4773, 103a/4791, 103b/4802, 109a/4974, 110a/5022, 111b/5058, 112b/5094, 114a/5154, 117a/5242, 118b/5294, 118b/5303, 122a/5417, 123a/5438, 124b/5489, 125b/5531, 126b/5564, 126b/5568, 127b/5599, 128b/5619, 129a/5643, 129b/5653, 131b/5725, 135b/5897, 137a/5938, 139a/6012, 139a/6020, 139a/6021, 140b/6062, 141a/6080, 141b/6098, 142a/6119, 143b/6164, 144a/6175, 144a/6177, 144b/6190, 150a/6353, 151a/6385, 152a/6407, 152a/6411, 153b/6464, 158a/6589, 158a/6594, 165b/6815, 170a/14

d.+ de 028a/1526, 030a/1764, 033a/2191, 035a/2546, 043a/2803, 070a/3701, 072a/3741, 077b/3927, 078a/3952, 098a/4618, 100b/4700, 111a/5042, 117b/5268, 119a/5309, 119a/5322, 120a/5344, 125a/5516, 152b/6423, 155a/6504

d.+ dürür 033a/2142

d.+ e 003a/77

d.+ inde 014a/480, 016a/593, 033a/2477, 146a/6228

d.+ ün 093b/4474

demür : Dövülüp şekillendirilmesi, çekilip uzatılması, inceltilmesi kolay ve döküme elverişli olduğu için kullanılış yeri çok geniş olan, yoğunluğu 7,8, erime derecesi 1510, atom ağırlığı 55,85, atom numarası 26 ve sembolü Fe olan element.

d. 016a/817, 027a/1413, 027a/1424, 027a/1425, 035a/2548, 039b/2705,

demürci: Demiri dükkânında veya atölyesinde işleyen zanâatkâr.

d. 027a/1413

den - : Söylenmek, söylenilmek.

d.- icegüz 114a/5148

d.- sün 124a/5487

deñe-: Bir şey veya kimsenin aranan niteliklere sâhip olup olmadığını anlamak için gerekeni yapmak, vasıflarını anlamak için ölçüp

biçmek, sınamak, tecrübe etmek

D. 068a/3626

denil - : Söylenmek, söylenilmek.

d.- mişdir 051a/3067

deñiz : Yer yüzünün büyük bir kısmını kaplayan tuzlu su kütlesi, bahir, deryâ.

d. 028a/1522, 059b/3359, 119b/5329, 118b/5305, 120a/5341, 177a/13

d.+ deki 030a/1703

d.+ den 040b/2735

d.+ e 118b/5292, 118b/5304, 118b/5305, 119a/5314, 119b/5328

d.+ i 118b/5290, 119a/5313

d.+ ine 026b/1286, 030a/1728

d.+ ler 005a/147, 023a/1137, 028b/1532, 033a/2285

d.+ leri 030a/1761

d.+ lerde 169a/15, 161b/6694

deñli : Kadar

d. 033a/2299

deñlü : Kadar.

d. 005a/148, 016a/733, 033a/2101, 033a/2148, 033a/2235, 033a/2250, 046a/2911, 046b/2919, 056b/3251, 050a/3035, 053a/3137, 060a/3366, 061a/3397, 062b/3447, 063a/3472, 067b/3612, 079a/3981, 083b/4130, 085a/4179, 086a/4221, 092b/4433, 095a/4525, 098b/4635, 125a/5505, 126b/5559

dep-: Sürmek. Bastırmak, iz bırakmak.

d.- di 135a/5878, 135a/5883, 138b/6003, 143b/6160, 151b/6398, 156b/6555, 157b/6574

d. -e 027a/1358

depe : Etrâfındaki arâziden daha yüksek olan, genellikle yüksekliği birkaç yüz metreyi geçmeyen yeryüzü biçimi, küçük dağ.

d.+ nüñ 139a/6011

depe: İnsan veya hayvanın başının üst kısmı, iki kulak arasındaki bölümü.

d.+ sine 085b/4199

d.+ sini 027a/1359

depele -:Şiddetle, kıyasıya dövmek, adamakıllı hırpalamak.

d. 087a/4246

d.- diler 153a/6441

depere: Tepe, baş.

d. 152a/6416, 152b/6422

depin - : Olduğu yerde ayaklarını hızla yere vurup durmak.

d.- di 119a/5322, 163b/6755

depre - : Harekete gelmek, kımıldamak.

d.- di 028a/1521

depren -: Harekete gelmek, kımıldamak.

d.- medi 144a/6180

d.- mez 030a/1823

depret(d) -: Akıtmak, harekete getirmek, tahrik etmek.

d.- mesün 030a/1761

D.- emeyüp 126b/5562

der - : Toplamak

d.- diler 101a/4727, 148a/6294

d.- e 174b/14

d.- esin 157a/6569

derāc : Keklik türünden bir kuş.

d. 177a/2

derd-i ser (Far.): Baş derdi

d. 074b/3820

derd-mend (Far.s.) : Tasalı, kaygılı, dertli.

d. 078b/3965 d. 083b/4130, 089b/4330

d.+ i 133a/5775

d.+ ler 075b/3858

d.+ üm 065b/3548

derdlü : Derdi olan, kederli, üzüntülü.

d. 028b/1563

dere (Far.i.) : Genellikle kışın akan küçük akar su.

d. 022a/1081

d.+ de 022a/1082

d.+ lerin 005b/213

d.+ sinde 022a/1094

derecāt (Ar.i.): Dereceler.

d.+ ın 005b/166

derece (Ar.i.): Bulunulan yer, kademe, seviye, mertebe, mevki veya safha.

d. 038a/2647, 038a/2648, 046b/2925

d.+ ler 119a/5312

d.+ sinden 160b/6672

dergāh (Far.i.) : Bir büyüğün, büyük bir yerin herkes için başvurma yeri olan kapısı, huzûru, eşiği.

d.+ a 033a/2351

d.+ dan 066b/3588, 067b/3614, 067b/3617

d.+ ı 105b/4868

d.+ ına 014b/511, 130b/5691

d.+ ıñda 175b/7002

d.+ uña 133b/5783

derḥāl (Far.zf.) : O anda, hemen, hiç vakit geçirmeksizin, süratle, âcilen.

d. 054b/3193, 060a/3368, 070a/3696, 116b/5227, 119a/5309, 119a/5317

deri : İnsan ve hayvan vücûdunu bir örtü gibi saran koruyucu tabaka, ten, cilt.

d. 019b/974

d.+ dür 019b/973

d.+ mi 023a/1134

d.+ si 019b/971, 081a/4049

d.+ sin 040b/2723

d.+ sini 027a/1357

d.+ yi 019b/972

deril - : Toplanmak.

d.- di 155a/6500, 165a/6809

d.- üp 090a/4359, 165a/6809

derin : Kendi ölçülerine göre yüzeyi, ağzı veya cephesiyle dibi arasındaki mesâfesi fazla olan, enine ve boyuna oranla üçüncü boyutu daha uzun olan.

d. 093a/4452

deriñlik(g): Bir şeyin üst kısımdan dibine veya cephesinden gerisine doğru olan mesâfe.

d.+ i 061b/3412

derle - : Vücûdun gözeneklerinden ter çıkmak.

d.- yüben 033a/2308

derli - : Vücûdun gözeneklerinden ter çıkmak, terlemek.

d.- yceḳ 011b/399

dermān (Far.i.) : Çâre, hal yolu, çıkış yolu.

d. ola 099a/4657

d. ḳıl 086b/4225

d. 033a/2133, 033a/2168, 039a/2685, 047b/2959, 076a/3873, 089a/4321, 099b/4664, 099b/4668, 099b/4672, 101a/4716, 102a/4761, 102b/4764, 102b/4772, 114a/5143, 117a/5247, 117a/5251, 118b/5301, 119b/5330, 119b/5333, 120a/5343, 131a/5702, 131b/5729

d.+ dıñ 132a/5742,

d. durur 066b/3581

d.+ ı 099b/4670

d.+ ına 145b/6213

d.+ ını 106b/4902, 120a/5353

d.+ um 001b/14

derneş -: Toplanmak, yığılmak.

d.- diler 112a/5080, 139a/6013, 146a/6238

derḥāl (Far.zf.) : O anda, hemen, hiç vakit geçirmeksizin, süratle, âcilen.

d. 054b/3193, 060a/3368, 070a/3696, 116b/5227, 119a/5309, 119a/5317

derrāk (Ar.i.) : Çabuk anlayan, çok anlayışlı.

d. 054a/3172

ders: Bir öğreticinin belli bir konuda öğrencilere verdiği bilgi

d. 032a/2005

dert(d) (Far.i.) : İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü .

d. 001b/14, 016a/653, 027a/1327, 027b/1499, 030a/1780, 033a/2180, 033a/2245, 035b/2565, 103b/4801, 112b/5097, 161a/6690

d.+ e 001b/14, 018b/923, 076a/3873, 100a/4685, 161b/6695

d.+ i 027a/1439, 030a/1781, 033a/2044, 154b/6483

d.+ ile 003a/73, 010b/374, 014a/488, 016a/722, 016a/739, 016a/764, 016a/773, 016a/816,017a/887, 018b/938, 019b/986, 024a/1195, 024b/1219, 026a/1254, 027a/1348, 030a/1685, 030a/1741, 030a/1942, 033a/2381, 33a/2384, 033a/2387, 033a/2433, 033a/2434, 095a/4524, 095a/4529, 095a/4530, 098a/4617, 100b/4705, 103a/4793, 103b/4799, 103b/4800, 104b/4841, 105b/4868, 113a/5121, 120a/5348, 133b/5839, 158a/6591, 165b/6813

d.+ in 155a/6511

d.+ iñ 097b/4606,

d.+ ine 027b/1499, 030a/1917, 033a/2041, 033b/2502, 092a/4427, 099b/4664, 099b/4678, 109b/4999, 120a/5343, 131b/5729

d.+ ini 114b/5167

d.+ inüñ 098a/4618, 099b/4670, 145b/6213

d.+ iyle 016b/827, 095a/4530, 117a/5240, 117b/5263, 121a/5375, 162a/6707, 166b/6854, 168a/6872

d.+ ler 094b/4497

d.+ lere 089a/4321

d.+ lerine 039a/2685

d.+ lerüñ 106b/4902

d.+ üm 027a/1305

d.+ üme 094b/4497, 099b/4672, 102a/4761, 120a/5354

d.+ ümüñ 086b/4240

d.+ ümüze 009b/350, 087b/4270

d.+ üñ 114a/5146, 121a/5373

d.+ üñe 130a/5685, 131a/5701, 131a/5702

d.+ üñüñ 120a/5353

dertli **:bk.derdlü**

d. 066b/3581

dertlü **:** Derdi olan, kederli, üzüntülü.

d. 016a/731, 016a/745, 025a/1233, 030a/1883, 030a/1884, 033a/2265, 033a/2363, 063b/3484, 099a/4657

d.+ ler 016a/729

d.+ lerdir 086b/4225

d.+ yin

derviş: Tarîkata girip bir şeyhe bağlanan, onun izinden Hak yolunda

yürüyüp nefsini ıslâh eden, varlık iddiâsından geçip Allah'ın birliğini bütün kâinatta görerek kendini Hakk'a ve onun yarattıklarına adayan kimse, tarîkat müntesibi.

d. 016a/730, 076a/3887, 077b/3936, 078a/3943, 079a/3984, 094b/4508, 095b/4543

d.+ e 096a/4553

d.+ i 079a/3979, 096a/4557, 096a/4564

d.+ iñ 096a/4563

d.+ ler 034a/2509

d.+ leri 032a/1996, 047b/2962, 075b/3865

d.+ leriñ 033a/2488

d.+ üñ 094a/4494

dervīşlik: Derviş olma durumu

d. 027a/1434

deryā (Far.i.): Deniz.

d. 033a/2285, 177a/13

d.+ ları 104b/4840

derūn (Far.i.): İç, iç taraf, dâhil.

d.- ı cān 026b/1284

d.+ uñda 166a/6836

dest (Far.i.) : El.

d. 140b/6066

d.- i ḥaddüñ 117a/5249

d.- i ḳudretile 098b/4642

d.+ üm 027a/1474

destān (Far.i.) : Milletlerin eski çağlardaki din, fazîlet ve millî kahramanlık mâcerâlarını, başlarından geçenleri dile getiren büyük manzum hikâye, dâsitan, epope.

d. 058b/3316

dest-gīr (Far.i.): Elden tutan (kimse), yardımcı, muin.

d. 064b/3516, 089b/4330, 113b/5129

d.+ isin 132a/5741

d.+ sin 075b/3859

d.+ üñ 115a/5187

desdur : bk. destūr

d. 148a/6302

destūr (Far.i.) : İzin, ruhsat, müsâade.

d. 010a/361, 010a/365, 012a/416, 012b/440, 025b/1241, 025b/1243, 030a/1837, 046a/2915, 046b/2921, 077a/3914, 117a/5243, 126b/5570, 127a/5574, 129b/5658, 147b/6287,

d. olsun 012b/439

d. vire 012a/415

d. vere 174a/2

deşil - : Kendiliğinden yarılmak, delinmek.

d.- miş 011b/400

dev (Far.i.): Çok iri ve kuvvetli, korkunç masal tipi.

d. 109a/4981

d.+ iyem 086b/4237

d.+ leri 021b/1069

d.+ lerüñ 138a/5987

devā (Ar.i.): İlâç, derman, şifâ.

d. 087b/4270

d. ḳıl 009b/350, 072a/3750, 120a/5354

d. olasın 099b/4678

d.+ sın 086b/4240, 098a/4618

deve: Geviş getiren memelilerden, sırtı bir veya iki hörgüçlü, eti yenip sütü içilen, bacakları ve boynu çok uzun yük ve binek hayvanı.

d. 154a/6468, 172b/13

d.+ den 005b/213

d.+ler 148b/6305

d.+ müz 019b/974

d.+ ye 153b/6465, 154a/6470

d.+ yi 149b/6339, 172b/14

devir - : Düşürüp yatık duruma getirmek.

d.- e 030a/1846

devr: Bir şeyin çevresinde dolaşma

d. ide 129b/5654

devlengeç: Çaylak cinsinden bir alıcı kuş.

d. 178a/4

devlet (Ar.i.) : Mutluluk, saâdet, tâlih, baht.

d. 027a/1409, 030a/1930, 044b/2857, 067a/3601, 067b/3610, 068a/3623, 079a/3990, 134a/5853, 150a/6353

d.- i bāḳī 002b/51, 002b/52

d.+ e 110b/5033

d.+ ine 158b/6610

d.+ ini 016a/791

d.+ lere 154a/6473

d.+ üm 019a/953

d.+ ümüz 151a/6388

d.+ üñ 083a/4116, 150a/6357, 157a/6569, 158a/6601

d.+ üñe 150a/6359

devletlü : Nîmet ve mutluluğa ermiş ulu (kimse).

d. 033a/2200, 150a/6352, 158b/6609

devrān (Ar.i.): Dünya, felek.

d. 070a/3689, 161a/6683

d.+ um 001b/17, 111a/5047

devşir -: Toplamak, dermek.

d.- elüm 151a/6389

dev: Parmakla vurulmak sûretiyle çalınan, bir tarafına ince bir deri gerilmiş ve etrâfına birkaç çift zil konmuş, yuvarlak bir kasnaktan ibâret mûsikî âleti, dâire.

d. 003b/83

dey - : Aralık kalmayacak kadar yaklaşıp dokunmak, temas etmek.
d.- dügin 096b/4570

deyi : Diyerek, deyip.
d. 164a/6772

deyiş - :Karşılıklı şöyleşmek, konuşmak.
d.- e 045b/2884, 046b/2923

deyyār (Ar.i.): Kimse, fert, şahıs.
d. 060a/3372

dırnaḳ(ġ): İnsan ve omurgalı hayvanlarda parmak uçlarının üst kısmını örten boynuzsu tabaka.
d.+ ından 006a/236
d.+ lar 034b/2538

di - : Söylemek.
d. 008b/307, 016a/634, 016a/641, 016a/713, 016b/856, 020a/1010, 023b/1170, 024b/1204, 027a/1370, 030a/1778, 030a/1898, 030a/1915, 033a/2070, 033a/2303, 033a/2328, 033a/2401, 069b/3685, 073a/3771, 073a/3784, 074a/3814, 074b/3827, 074b/3834, 075a/3848, 089b/4328, 094a/4481, 094a/4492, 094a/4493, 094b/4497, 094b/4506, 096a/4563, 098b/4643, 107b/4927, 111a/5052, 113b/5139, 114a/5145, 114a/5151, 115b/5190, 116a/5210, 133b/5827, 150b/6373, 158a/6590
d.- di 005b/153, 005b/156, 006b/246, 009b/345, 016a/614, 016a/645, 016a/664, 016a/665, 016a/667, 016a/670, 016a/672, 016a/710, 017a/875, 017b/895, 018a/909, 018a/914, 019a/953, 019a/960, 019b/979, 020a/1009, 022a/1098, 023a/1130, 023a/1133, 023a/1136, 023a/1144, 023a/1145, 023b/1182, 024a/1190, 024b/1209, 024b/1210, 024b/1212, 025b/1246, 026a/1256, 026b/1292, 026b/1295, 026b/1301, 027a/1304, 027a/1310, 027a/1322, 027a/1464, 027a/1466, 27a/1487, 028b/1533, 028b/1544, 028b/1575, 030a/1631, 030a/1641, 030a/1780, 030a/1922, 033a/2049, 033a/2059, 033a/2116, 033a/2142, 033a/2199, 033a/2248, 033a/2288, 033a/2322, 033a/2325, 033a/2327, 033a/2345, 033a/2361, 033a/2395, 033a/2396, 033a/2438, 033a/2441, 033a/2447, 033a/2452, 033a/2454, 037a/2619, 037a/2624, 041a/2743, 048b/2987, 048b/2988, 048b/2992, 048b/2994, 048b/2995, 037a/2616, 037a/2618, 052b/3117, 052b/3128, 054a/3174, 054a/3176, 055a/3201, 057b/3294, 057b/3295, 058a/3304, 058b/3318,

058b/3319, 058b/3320, 058b/3321, 059a/3333, 059b/3349, 065a/3525, 065a/3535, 065b/3542, 065b/3550, 066a/3557, 066a/3558, 068a/3627, 068a/3628, 068a/3629, 068a/3631, 068a/3636, 068b/3638, 069a/3656, 069b/3671, 072b/3761, 074a/3807, 074a/3808, 074b/3830, 074b/3831, 076b/3888, 077b/3936, 078a/3953, 081a/4055, 081b/4059, 083a/4114, 084a/4140, 085a/4186, 085a/4190, 085b/4194, 085b/4203, 087b/4271, 090b/4370, 092a/4411, 092a/4415, 100b/4704, 109a/4974, 112b/5102, 113a/5121, 114b/5159, 117a/5245, 117a/5252, 119b/5339, 131a/5706, 135a/5880, 136a/5917, 137a/5945, 138b/5994, 141b/6094, 142b/6136, 143b/6163, 144a/6182, 151b/6400, 152a/6408, 152a/6420, 152b/6426, 153b/6462, 153b/6463, 153b/6465, 156b/6552, 157a/6561, 157a/6563, 158a/6590, 158a/6591, 158b/6604, 159b/6634, 160a/6648, 162a/6716, 168b/6886, 168b/1, 168b/4, 168b/6, 168b/11, 169a/3, 169a/4, 169a/9, 169b/14, 170a/11, 170b/15, 171b/2, 175a/1, 175b/1, 176a/10, 176a/11

d.- digim 022a/1094, 027a/1397

d.- digimden 027a/1449

d.- diginleyin 062a/3425

d.- digü 033a/2460

d.- digüm 050a/3034

d.- digüni 016a/742

d.- digüñ 071b/3721

d.- digüñüz 027a/1381

d.- dikleri 033a/2368

d.- dikleriñ 012a/431

d.- diler 005b/183, 015a/540, 016b/837, 016b/841, 016b/846, 017a/876, 018a/913, 018b/939, 023a/1132, 026b/1275, 027a/1320, 027a/1421, 033a/2125, 033a/2328, 033a/2377, 052b/3119, 054b/3180, 055a/3200, 100a/4683, 133b/5800, 139b/6036, 149b/6336, 163a/6749

d.- dim 002a/30, 026a/1262

d.- diñ 068a/3635

d.- diydi 019b/980

d.- diyi-se 016a/675

d.- dügümden 106b/4899

d.- dügümi 030a/1832

d.- dügümiz 015a/534

d.- dügüñ 079b/4004, 114a/5150

d.- dük 015a/533, 046a/2911

d.- düm 014b/507, 015a/530, 022a/1077, 027a/1441, 030a/1654, 030a/1665, 030a/1890, 030a/1914,

078b/3965, 107a/4910, 108b/4972, 109a/4984, 113a/5111, 133b/5827

d.- düm 002a/33, 016a/692, 079a/3980

d.+ düñ 013a/452

d.- düñüz 015a/532

d.- gil 016a/711, 033a/2096, 033a/2133, 058b/3320, 074b/3821, 094b/4496, 095b/4545, 108a/4954, 109a/4988, 159a/6630

d.- me 059a/3344

d.- medi 138a/5973

d.- medi 081a/4046, 099a/4661

d.- mediler 015a/540, 015a/541

d.- mege 161b/6698

d.- megil 116a/5215, 118b/5302, 120b/5371

d.- mek 016a/694, 027a/1392

d.- mekde 030a/1753

d.- mekdür 153a/6443

d.- meklige 016a/626

d.- mem 033a/2194

d.- memişdür 015a/542

d.- mesün 120b/5367

d.- meye 027a/1399, 027a/1444, 072b/3763, 170a/15

d.- meyem 030a/1836

d.- meyüz 030a/1706

d.- mez 016b/848

d.- mezdi 033a/2165

d.- mezem 028b/1554, 028b/1555, 030a/1634, 033a/2082, 033a/2348, 082b/4090

d.- mezin 082a/4083

d.- mezler 050b/3049

d.- miş 026a/1263, 027a/1311, 030a/1899, 033a/2140, 037b/2635, 165b/6815

d.- mişdi 134b/5864, 162a/6720, 162b/6724

d.- mişdiñ 016a/658

d.- mişdüñ 050b/3056

d.- mişdür 081a/4058

d.- mişem 177b/13

d.- mişler 035a/2551

d.- mişlerdür 059b/3353

d.- mişsiñ 015a/562

d.- n 033a/2434

d.- ñ 001b/1, 001b/10, 002b/49, 012a/426, 015a/571, 016a/722, 016a/764, 016a/773, 016a/810, 016a/812, 018b/934, 018b/938, 019b/982, 019b/986, 024a/1195, 024b/1219, 026b/1290, 027a/1328, 027a/1348, 028b/1547, 030a/1685, 030a/1761, 030a/1787, 030a/1899, 030a/1940, 033a/2122, 033a/2180, 033a/2245, 033a/2341,

033a/2390, 033a/2433, 033a/2478, 103b/4799, 133b/5810,133b/5839

d.- r 004b/132, 005a/136, 005b/176, 006a/234, 006a/235, 006a/244, 007a/265, 007b/279, 008a/296, 008b/306, 012a/415, 012a/424, 013a/452, 015b/581, 016a/784, 016b/830, 016b/835, 016b/838, 016b/840, 016b/854, 016b/855, 016b/867, 017a/880, 019a/960, 019a/966, 019a/969, 019b/988, 020a/998, 020a/1004, 020a/1019, 023a/1165, 023b/1175, 023b/1178, 023b/1180, 024b/1203, 025a/1228, 025b/1241, 026a/1256, 026b/1291, 027a/1312, 027a/1320, 027a/1329, 027a/1343, 027a/1373, 027a/1375, 027a/1403, 027a/1404, 027a/1409, 027a/1414, 027a/1426, 027a/1493, 028b/1570, 030a/1709, 030a/1754, 030a/1775, 030a/1777, 030a/1793, 033a/2050, 033a/2064, 033a/2135, 033a/2157, 033a/2170, 033a/2200, 033a/2222, 033a/2256, 033a/2319, 033a/2342, 033a/2344, 033a/2349, 033a/2351, 033a/2354, 033a/2371, 033a/2387, 033a/2391, 037a/2623, 046b/2917, 050b/3048, 053a/3131, 055a/3205, 059b/3351, 065a/3537, 068a/3636, 068b/3640, 073a/3778, 073a/3782, 073a/3785, 073b/3792, 073b/3801, 074b/3826, 076a/3886, 078b/3959, 079a/3981, 079b/3991, 080b/4041, 083b/4126, 084a/4145, 084a/4151, 084b/4160, 087a/4253, 087b/4258, 087b/4262, 087b/4264, 087b/4266, 091b/4402, 095b/4543, 097a/4592, 098a/4622, 099b/4662, 101a/4720, 101b/4745, 102b/4780, 105b/4865, 106a/4882, 106a/4891, 106b/4904, 108a/4942, 108a/4944, 108a/4951, 109b/4997, 109b/5005, 110a/5021, 111b/5072, 112b/5092, 113b/5137, 114a/5155, 115a/5188, 18a/5283, 118a/5284, 119b/5330, 121b/5397, 123b/5462, 124b/5497, 125a/5518, 25b/5536, 131b/5722, 135a/5877, 137b/5966, 140a/6051, 141b/6102, 142b/6127, 143b/6164, 145a/6211, 145b/6215, 147a/6271, 151a/6380, 156b/6554, 168b/6, 168b/9, 169a/6, 170b/2, 177a/5, 177a/7, 177a/13

d.- rdi 027a/1352,027a/1405, 086a/4217

d.- rdiñ 007a/275

d.- rem 016a/687, 020b/1024, 028b/1561, 030a/1663, 030a/1688, 033a/2437, 122a/5408, 159a/6627, 162a/6711, 175b/7, 178a/8

d.- ridi 019b/977, 117b/5259

d.- riken 033a/2284, 039b/2701

d.- rim 177b/3

d.- rin 079b/3999, 080b/4041, 082a/4075, 103b/4802, 120a/5344, 168a/6874

d.- rise 033a/2442

d.- riseñ 033a/2219

d.- rken 034b/2533

d.- rler 006b/248, 010a/357, 011b/412, 027a/1334, 027a/1389, 027b/1501, 027b/1512, 033a/2040, 033a/2168, 033a/2186, 046a/2909, 047b/2954, 050a/3044, 066b/3587, 084b/4163, 090a/4358, 098a/4620, 109b/5004, 110a/5007, 155b/6519, 164a/6767

d.- rlerdi 030a/1638

d.- rleridi 017a/882,030a/1807

d.- rlerse 016a/745

d.- rse 026b/1293, 030a/1622, 030a/1813, 033a/2302, 033a/2442

d.- rsem 016a/666

d.- rsen 027a/1376

d.- rseñ 027a/1372, 030a/1624, 030a/1893, 033a/2303, 058a/3301, 085a/4179, 085b/4193, 087a/4248, 115a/5184

d.- rsin 033a/2094, 050a/3034, 083b/4131, 111a/5055, 116a/5209, 116a/5211, 118a/5283, 154a/6481

d.- rsiñ 027a/1376, 033a/2070, 033a/2333, 080b/4033

d.- rsiñiz 140a/6051

d.- rsüz 027a/1383

d.- rüz 030a/1690

d.- se 027a/1379, 027a/1381, 027a/1382, 027a/1384, 046b/2924, 080a/4015, 096b/4571

d.- seler 020a/1015, 033a/2417, 040a/2716

d.- sen 016a/637

d.- señ 007b/280

d.- seydi 120a/5348

d.- sün 033a/2448

d.-ycek 033a/2343

d.- ye 005a/144, 015a/522, 015a/525, 015a/526, 015a/528, 015a/529, 015a/530, 015a/538, 015a/544, 015a/547, 015a/553, 015a/558, 015a/559, 015a/560, 015a/561, 015a/566, 020a/999, 029a/1591, 030a/1812, 030a/1830, 030a/1837, 030a/1908, 044a/2848, 088b/4301, 132a/5739, 141b/6102, 164a/6775

d.- yelim 005b/177, 016a/682, 016a/773

d.- yelim 033a/2384

d.- yeler 008a/300, 008b/311, 015a/533, 015a/542, 015a/552, 027a/1354, 030a/1867, 033a/2209, 040b/2722, 044b/2865, 133b/5831

d.- yelim 033a/2035

d.- yelüm 027a/1393, 030a/1741, 030a/1942, 133b/5811, 133b/5812, 133b/5815, 133b/5828

d.- yem 027a/1305, 030a/1869, 032b/2018, 033a/2098, 033a/2230, 033a/2274, 143b/6154, 171a/10

d.- yemem 033a/2194

d.- yene 002a/40, 006b/257, 016a/753, 027a/1428

d.- yenler 004a/109, 016a/779, 061a/3405

d.- yerem 027a/1304

d.- yesin 027a/1368, 027a/1369, 030a/1699, 033a/2210

d.- yeyim 069b/3673, 172a/11, 172b/13

d.- yeyin 030a/1917, 035a/2547, 159b/6644, 168a/6875

d.- yi 152b/6426

d.- yiser 033a/2053

d.- yivir 023b/1174

d.- yü 032b/2025, 048a/2969, 136a/5909

dibāce (Far.i.) : Ön söz, başlangıç, mukaddime.

d.+ de 016a/608

didin - : Büyük bir gayret sarfederek, çırpınarak durmadan çalışmak, çabalamak, uğraşmak.

d.- erek 039b/2699

dik(g) :bk. dek

d.+ in 039a/2678, 061b/3423, 142b/6126

dik - : Kök salıp yetişmesi için toprağa yerleştirmek.

d.- diklerini 046b/2931,

d.- eler 090b/4373

d.- erler 090a/4354

dik - Dikine duracak şekilde yere koyup yerleştirmek.

d.- di 135b/5897, 139b/6030, 149a/6331, 152a/6407

d.- e 134a/5855

d.- eler 031a/1976,

d.- ilmiş 103b/4801

d.- di 160a/6655

d.- ivirmiş 136a/5905

d.- mişem 137b/5957

d.- üp 031b/1986, 031b/1987

dikil - : İğne ve iplikle birbirine tutturulmak.

d.- mişdi 017a/870

diḳḳat (Ar.i.) : İlgi gösterme, önem verme.

d. idüp 044b/2858

dil : Düşünce, duygu ve isteklerin, bir toplumda ses ve anlam yönünden ortak olan öğeler ve kurallardan faydalanılarak başkalarına aktarılmasını sağlayan, çok yönlü, çok gelişmiş sistem, lisan.

d. 003a/68, 005a/141, 027a/1465, 033b/2500, 042b/2785, 051b/3083, 066a/3556, 071b/3721, 081a/4054, 092b/4437, 097a/4587, 136b/5927, 158a/6587

d.+ de 027a/1452

d.+ den 016a/761, 025a/1224, 026b/1284, 033a/2243, 033a/2430, 131b/5718, 133b/5810, 133b/5839, 141a/6085, 158a/6588, 177b/3

d.+e 016a/681, 033a/2197, 059b/3349, 084a/4143, 095a/4530, 099a/4659, 106b/4893, 108b/4960, 125a/5515, 126b/5555, 128a/5605, 131b/5728, 136a/5915, 158a/6589

d.+ i 037b/2630, 038a/2643, 042a/2778, 076b/3892, 108b/4963, 121a/5373

d.- -i bülbül 041b/2764

d.+ imde 086b/4235

d.+ ime 075a/3849

d.+ imiz 016a/626

d.+ imizde 001b/3

d.+ imüzde 134a/5840

d.+ in 007b/280, 013a/455, 150a/6351

d.+ inde 017a/879, 058b/3329, 124a/5480, 131a/5713

d.+ inden 052a/3105, 075b/3867, 124b/5493, 178a/12

d.+ ine 035a/2542, 044a/2840, 080a/4016, 113b/5132

d.+ iñ 011a/394, 051a/3072, 051a/3079, 130b/5692, 130b/5694

d.+ iñden 134a/5849

d.+ iñi 091a/4391

d.+ iñü 047b/2964

d.+ iyle 065a/3535, 066a/3557, 108b/4964, 108b/4967, 114a/5156

d.+ ler 158b/6611

d.+ lerin 068b/3648, 129a/5637

d.+ lerince 028b/1534

d.+ lerinde 030a/1662

d.+ lerine 030a/1668

d.+ lerine 030a/1672

d.+ lerini 029b/1600

d.+ leriyle 030a/1807

d.+ üm 161b/6698, 165b/6812

d.+ üme 033a/2479, 124a/5486

d.+ üñ 007b/288, 072b/3755, 073b/3795

d.+ üñde 130b/5700

d.+ üñden 116a/5217

d.+ üñle 071b/3721

dīl (Far.i.) : Gönül, yürek.

d. 097b/4595, 121a/5374

dilcegez: Dil sözcüğünün küçültme almış hali.

d.+ im 044a/2840

dil-dār : Gönlü kendine bağlamış olan kimse, sevgili.

d.+ ı 050a/3035

d.+ ına 129b/5657

dile - : Bir şeyin gerçekleşmesini veya olmasını istemek, ummak, temennî etmek, niyaz etmek.

d. 118b/5296,

d.- di 014a/491, 033a/2440, 052b/3115, 096a/4549, 134b/5868, 149a/6324, 164a/6768

d.- dim 095b/4535

d.- dügi 016a/696

d.- dügim 143b/6163

d.- düm 116b/5234

d.- me 102b/4778

d.- megil 058b/3319

d.- mez 016a/724, 033a/2331

d.- mezem 023b/1181, 028b/1554, 028b/1555, 028b/1556, 028b/1557, 028b/1558, 030a/1869, 046b/2917, 095b/4547, 129a/5641, 127a/5586

d.- mezin 091b/4408, 127a/5584, 127b/5590

d.- mezseñ 156a/6539

d.- mezsin 091b/4395, 115b/5199

d.- ñ 027a/1330

d.- r 016a/709, 016a/724, 020b/1033, 027a/1497, 027b/1507, 033a/2080, 049a/3002, 049a/3012, 049b/3030, 058b/3314, 059a/3338, 069b/3673, 080b/4035, 091b/4409, 095b/4545, 105a/4848, 124a/5478, 129a/5646, 131a/5713, 133b/5832, 147a/6261, 150b/6363, 152a/6407, 155a/6502, 155a/6503

d.- rem 015a/515, 016a/749, 028b/1559, 028b/1571, 030a/1834, 030a/1895, 033a/2365, 048b/2987, 050a/3036, 050a/3037, 116b/5237, 117b/5262, 118b/5302, 127a/5585, 128b/5626, 165b/6824

d.- rin 124a/5484, 125b/5532

d.- riseñ 147a/6263, 153b/6459

d.- riz 121a/5379

d.- rler 049a/3001, 049a/3002, 076b/3892

d.- rlerise 037a/2610

d.- rse 037a/2613, 077a/3918, 085a/4178, 103a/4783, 153b/6461, 155a/6497, 159b/6641, 176a/15

d.- rsem 126b/5565

d.- rseñ 016a/597, 016a/599, 016a/720, 016a/726, 018a/911, 033a/2246, 053b/3155, 106b/4905, 107b/4936, 108b/4972, 117b/5262, 153a/6446, 171a/10

d.- rseñüz 077b/3934

d.- rüz 016a/785, 017a/877, 120b/5368, 147a/6262

d.- se 092b/4433, 104b/4845

d.- rsin 094a/4479

d.- sün 108a/4950

d.- rüz 064b/3516, 068b/3649

d.- ye 018a/915, 127a/5588

d.- ye 063b/3487

d.- yeler 021a/1047

d.- yem 053a/3137

d.- yen 121a/5378, 124a/5483

d.- yenler 092b/4434

d.- yevüz 033a/2126

d.- yeydi 053b/3158

d.- yüp 004b/121

d.-yüvir 153b/6460

dilek(g): Olması istenen şey, istek, arzu, talep, ricâ, temenni.

d. 016a/767, 027a/1329, 028b/1569, 028b/1574, 033a/2331, 037a/2616, 048b/2986, 056b/3247, 076b/3890, 093b/4466, 108b/4972, 140a/6039

d.+ idür 033a/2398

d.+ im 024b/1203

d.+ inden 131a/5710

d.+ ini 016a/785

d.+ ler 090a/4351

d.+ leri 033a/2212

d.+ üm 030a/1833, 030a/1915

d.+ üñ 078b/3967, 143b/6163

dilenci : Başkalarına el açarak, dilenerek geçinen kimse.

d. 013b/466

dillü : Oyalayıcı ve tatlı konuşan, konuşkan.

d. 072b/3758

dil-rübā: Gönül kapan, herkesi kendine bağlayan, âşık olunan (güzel).

d. 29b/5662

dilsüz : Çok sessiz, çok uysal.

d. 072b/3758

dīn (Ar.i.): İnsanların yaratıcı olarak kabul ettikleri üstün güce olan îmanlarını, ona yapacakları ibâdetlerin bütününü ve bu îmâna

göre davranışlarının nasıl olması gerektiğini düzenleyen inanış yolu.

d. 005b/171, 016a/630, 016a/778, 016a/796, 016b/827, 019b/988, 022b/1107, 022b/1112, 027a/1364, 029b/1610, 030a/1688, 031b/1991, 033a/2043, 033a/2069, 033a/2141, 033a/2147, 056b/3252, 072a/3743, 072b/3764, 073b/3791, 080b/4038, 082a/4073, 108b/4956, 110a/5016, 111b/5072, 112b/5096, 113a/5109, 113a/5110, 113a/5112, 114b/5162, 115a/5175, 115a/5179, 115a/5184, 116a/5212, 130a/5672, 133b/5803, 134b/5862, 138b/6000, 140b/6072, 141b/6091, 141b/6102, 143a/6148, 148b/6313, 148b/6312, 148b/6314, 149a/6326, 170a/8

d.+ de 016a/796, 033a/2227, 090b/4364, 119b/5333

d.+ dür 046a/2906

d.+ dürür 112a/5073

d.+ e 029b/1612, 082b/4092, 112a/5073, 113a/5109, 113a/5110, 116a/5205, 116a/5208, 140a/6046, 140a/6048, 143a/6147, 150b/6373, 150b/6375, 151b/6402, 153a/6445

d.+ i 029a/1589, 029b/1613, 083b/4131, 110a/5007, 111b/5062, 111b/5068, 112a/5077, 112a/5083, 141b/6089, 147a/6269, 158b/6612

d. -i Ḥaḳḳ 111b/5071

d.+ idür 113a/5110, 141b/6091

d.+ ime 141b/6087

d.+ imi 141b/6090

d.+ imüz 022b/1106, 103a/4785

d.+ imüze 027a/1384

d.+ in 141b/6091

d.+ ine 027a/1400, 110b/5031, 111b/5064, 111b/5065, 112a/5074, 112b/5099, 142a/6106

d.+ ini 111b/5063, 142a/6103

d.+ iñi 140a/6049

d.+ leri 110a/5016

d.+ üm 116a/5213

d.+ ümde 115a/5175

d.+ üme 112b/5104, 116a/5212, 116b/5227, 117b/5270, 118a/5284

d.+ ümi 116a/5220, 116a/5221

d.+ ümüz 110a/5018

d.+ ümüzi 141b/6088, 151a/6391

d.+ üñ 038a/2641, 046a/2906, 102a/4748, 112b/5105

d.+ üñden 111b/5069

d.+ üñe 114b/5172, 119b/5332

d.+ üñi 075a/3846

d.+ üñüz 111b/5072, 112a/5075

din - : Söylenmek, söylenilmek.

d.+ di 114b/5171

d.- mişdürür 033a/2221

diñ - : Sona ermek, kesilmek, durmak, devam etmemek.

d.- er 016b/850, 030a/1639

d.- megil 100b/4706

d.- mesi 105b/4863

d.- meye 072b/3762, 128a/5612

dinil-: Adı verilmek, … diye isimlendirilmek.

d.- ilen 016a/635

d.- ilsün 059b/3350

d.- ilür 050b/3061, 050b/3062, 052a/3112,

diñiz: **bk.deñiz**

d. 036b/2607, 119a/5306, 119a/5310

d.+ e 119b/5323

d.+ ine 033a/2481

d.+ izler 028a/1521, 028a/1525, 028a/1531

dinle - İşitmek için kulak vermek, isteyerek duymak.

d. 005a/150, 005b/152

d.- di 006b/247,022a/1096, 154b/6490

d.- medim 025a/1232

d.- mez 055a/3199

d.- ñ 021a/1052

d.- r 008a/295

d.- se 042a/2775, 042a/2776

d.- sen 110a/5008, 121b/5402

d. -yene 019b/981

d.- yenler 057a/3278

diñle- : **bk.dinle-**

d. 002a/28, 004b/135, 005b/176, 005b/210, 005b/217, 006a/234, 007a/260, 007a/268, 010a/354, 010a/356, 011b/398, 012a/429, 016a/658, 016a/665, 016a/655, 016a/813, 016b/831, 016b/840, 018b/925, 019b/989, 022a/1078, 023a/1168, 025a/1220, 027a/1303, 027a/1347, 027a/1351, 027a/1412, 030a/1688, 033a/2071, 033a/2200, 033a/2264, 033a/2307, 033a/2437, 033b/2491, 035a/2547, 045a/2880, 048a/2977, 052a/3107, 057b/3285, 060a/3367, 068b/3651, 069b/3681, 071a/3713, 074b/3830, 076a/3875, 076b/3894, 078b/3968, 080b/4038, 081b/4064, 081b/4069, 083b/4136, 085a/4185, 087b/4264, 093a/4452, 093b/4468, 098a/4619, 099a/4661, 099b/4665, 099b/4666, 100a/4689, 103b/4809, 104a/4827, 105a/4849, 108a/4945, 108a/4952, 108b/4958, 108b/4959, 109a/4984, 109b/5003, 115b/5203, 116a/5219, 117a/5241, 119b/5328,

121a/5382, 122b/5432, 124b/5501, 125a/5507, 131a/5701, 131b/5723, 134a/5850, 135b/5898, 143b/6161, 145a/6209, 156a/6533, 158a/6601, 159a/6624, 161b/6704, 162a/6706, 162a/6711, 168b/6, 168b/10, 169a/1, 169a/3, 169a/9, 169a/13, 169b/5, 170a/9, 170b/1, 170b/14, 172a/1, 173b/6970, 174b/15

d.- di 104b/4841, 123b/5454

d.- di 069a/3658

d.- dim 066a/3565

d.- gil 007a/261, 069a/3661, 072b/3760, 073a/3775, 075b/3868, 076a/3874, 079a/3976, 080b/4037, 083b/4132, 088a/4289, 090b/4370, 091b/4410, 105b/4872, 106a/4891, 109b/5001, 114a/5150, 115a/5182, 122a/5420

d.- medüñ 044a/2845

d.- mege 016a/771

d.- mek 075b/3854

d.- meñ 041a/2743

d.- meye 030a/1620

d.- ñ 030a/1941, 033a/2185, 042a/2780, 123b/5466, 173a/2

d.- ñüz 027a/1311, 055a/3206

d.-r 123b/5461, 132b/5755, 140a/6048

d.- rseñ 070a/3689

d.- se 099a/4645

d.- ye 016a/817, 018b/939, 020a/1009, 110b/5032, 129a/5642

d.- yeler 090b/4364

d.- yem 069a/3657, 069b/3673

d.- yen 073a/3774

d.- yene 005b/174, 006b/257, 006b/258, 016a/612, 016a/652, 016a/721, 016a/763, 018b/937, 019b/985, 026b/1283, 030a/1684, 033a/2183, 033a/2244, 033a/2340, 033a/2388, 033a/2431

d.- yenler 016a/598, 030a/1941

d.- yesin 003a/69

d.- yeyin 123a/5451

d.- yüben 023a/1130

d.- yüñ 033a/2248

d.- yüp 016a/685, 029b/1609, 030a/1942, 033a/2033

diñlen -: Yorgunluk gidermek, gücünü yeniden toplamak için çalışmaya ara verip durmak, hareketsiz kalıp istirâhat etmek.

d.- e 139a/6012

diñleyici: Konuşma, konser gibi topluluğa hitap eden şeyleri dinleyen kimse, sâmi.

d. 016a/601

dip(b) : Çukur bir yerin en aşağı kısmı, en alt bölüm.

d.+ inde 030b/1953, 031b/1989, 031b/1993, 032a/1997, 032a/2002, 033a/2372, 142a/6110, 146b/6250

d.+ ine 031b/1986, 038b/2663, 039b/2695, 040a/2706

dipdiri : Çok canlı, diriliğini hiç kaybetmemiş, sapsağlam.

d. 045a/2868

dipi : Kar fırtınası.

d.+ dendürür 084a/4148

dir - : Toplamak.

d.- ile 015b/574, 111a/5040,

d.- erdüñ 007a/275

d.- elüm 147b/6277, 147b/6284, 151a/6390

d.- gil 111b/5070

d.- ilen 012a/430

d.- üñ 101a/4717, 147a/6264

direk : Destek veya taşıma vazîfesi görmek üzere bulunduğu yere dikine yerleştirilen uzun ve kalın ağaç, demir.

d. 048a/2978, 048a/2979, 048a/2980

diren - : Karşı durmak, karşı koymak, mukāvemet etmek.

d.- miş 036a/2588

dirgir - : Diriltmek.

d.- mek 153a/6443

dirhem (Ar.i.) : Okkanın dört yüzde birine eşit eski bir ağırlık ölçüsü birimi.

d.+ i 079a/3977

diri : Canlı, yaşamakta olan (kimse), sağ, berhayat.

d. 036a/2586, 045b/2891, 061b/3415, 138a/5975, 143b/6165

d.+ nüñ 153a/6443

d.+ si 152b/6431

d.+ sidür 067a/3599

d.+ yken 162b/6728

dirīġā (Far.ünl.) : Çok yazık, eyvahlar olsun.

d. 047a/2947, 057b/3291

diril - : Canlanmak, hayat kazanmak, yaşar duruma gelmek.

d.- di 150b/6370, 156b/6550

d.- dik 079a/3975

d.- e 015b/574, 061b/3414

d.- miş 156b/6556

d.- se 169b/4

d.- üp cemʿ ola 134b/5856

d.- üp 111b/5060, 176a/12

dirilt : Canlandırmak, yaşar duruma getirmek, hayat kazandırmak.

d. 086a/4217

dirkil - : Dikelmek, karşı gelmek, kafa

tutmak, dayatmak, dikleşmek.

d.- di 056b/3261

dirlik (g): Hayat, Geçim ve yaşama için gerekli şey, maaş, maîşet, nafaka.

d. 045b/2889, 064b/3512, 154a/6478

d.+ i 055a/3203, 162b/6727

d.+ üñ 095a/4520

dirlük(g) : bk. dirlik

d.+ üñ 072a/3752

dirnek : Eğlence için yapılan toplantı, cümbüş, düğün.

d.+ ler 030a/1710

dirsek(g): Kolun orta yerindeki eklemin dış tarafı.

d.+ e 038b/2658

diş : Üst ve alt çene kemikleri üzerinde karşılıklı sıralanmış olan ve ağza alınan şeyleri koparıp çiğnemeye yarayan sert, beyazımtırak parçalardan her biri.

d.+ i 048b/2994, 048b/2997, 088b/4303

d.+ in 070a/3692

d.+ inde 156b/6556

d.+ leri 088b/4302, 135a/5874

d.+ lerüñ 042b/2788

dişi : Canlıların üreme bakımından ayrıldığı iki cinsten, erkeği tarafından döllenecek ve neslini üretecek biçimde yaratılmış olanı, erkeğin karşıt cinsi.

d. 022b/1115, 030a/1617, 131b/5719

d.+ den 102a/4753

dişle - : Dişlerini geçirip ısırmak.

d.- di 144a/6181

d.- me 013a/456

d.- yen 029b/1600

ditre - : Kasların kasılması sonucu hızlı ve küçük hareketlerle sarsılmak.

d.- di 033a/2285, 146a/6236

d.- mek 026b/1270

d.- r 139a/6020

d.- ye 005a/144, 015a/524, 015a/527, 015a/537, 015a/549, 034b/2534, 034b/2540, 126b/5564, 129a/5642

d.- yübeni 090a/4355

d.- yüp 037a/2619

ditreş -: Berâber titremek.

d.- diler 053a/3145

d.- ürdi 036a/2583

divit (Ar.i.) : Eskiden belde taşınan, mâdenden, bâzan gümüşten yapılan bir nevi yazı takımı, devat.

d. 117a/5252

divşir -: Toplamak, dermek.

d.- diler 101a/4718

diyār (Ar.i.) : Memleket, ülke, belde, el.

d. 037b/2634

d.+ a 150a/6356, 154b/6494

d.+ ı 123a/5443

diyiş - : Karşılıklı söyleşmek.

d.-eler 045a/2881

diz : Bacakta uylukla baldırın birleştiği oynak kısım.

d. 030a/1776, 145b/6227

d.+ i 030a/1856, 030a/1863

d.+ in 030a/1844, 165a/6797

d.+ ine 014b/493, 039a/2678, 069a/3655, 162a/6710

d.+ leri 127a/5580

d.+ lerin 006a/237

d.+ lerinden 006a/238

dizil - : Belirli bir düzene göre sıraya konmak.

d.- elüm 147b/6278

dīdār (Far.i.): Yüz, güzel yüz, çehre. Görünüş, tecelli.

d. 088b/4293, 088b/4299, 095a/4521, 096b/4573, 097a/4585

d.- ı dosta 121a/5377

d.+ı 011a/384, 095b/4546, 098a/4615

d.+ ım 030a/1627

d.+ ıma 017b/900

d.+ ımı 033a/2451, 049a/3012

d.+ ın 046a/2912

d.+ ına 016a/772, 030a/1691, 030a/1692

d.+ ını 006b/255, 023a/1127

d.+ ıñı 093a/4448

d.+ ıyla 016a/592, 016a/759

d.+ um 030a/1670

d.- uma 049b/3016

d.+ uñ 030a/1639

dīde (Far.i.) : Göz.

d.+ ler 089b/4343, 125a/5510, 128a/5616

dīvān (Far.i.): Büyük meclis, yüksek meclis.

d. 177b/13

d.+ ına 115b/5201

dīvāne (Far.i.) : Çılgın, deli, mecnun.

d.+ si 100b/4701

d.+ ye 050a/3034

doḳun -: El ile değmek.

d.- an 157b/6577

dol - : İçine giren bir şeyle dolu hâle gelmek, boş olmaktan çıkmak.

d.- dı 026b/1299

d.- durdum 019b/976

d.- sa 049b/3029

dolaş - : Gezinmek, gidip gelmek.

d.- ur 090a/4355

doldur -: Dolu hâle getirmek, dolmasını sağlamak, imlâ etmek. Kaplamak.

d.- up 140b/6061

d.- updur 155a/6511

dolu : İçinde, alabileceği kadar veya ona yakın derecede kimse veya şey bulunan, dolmuş olan, boş yeri bulunmayan, memlû

d. 005b/159

don : Hava sıcaklığının sıfırın altına düşmesi sonucunda suyun buz tutması.

d. 095a/4515

don : Elbise, kıyafet.

d.+ ları 010b/381

donan -: Giyinip kuşanmak, süslenmek.

d.- mış 135b/5893

d.- up 155a/6500

donlu : Kıyafeti olan.

d. 138a/5980

dos : bk. dost.

d.+ larını 027a/1462

d.+ larum 033a/2415

d.+ laruñ 174b/4

dositān (Far.i.) : Dostlar.

d. 107a/4913

doslıḳ(ġ) : Dostluk.

d.+ ına 177b/8

dost (Far.i.): Birini riyâsız ve samîmî duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis.

d. 001b/14, 016a/624, 016a/793, 034a/2521, 043b/2831, 044a/2832, 046a/2904, 049b/3020, 049b/3024, 063b/3482, 065a/3524, 071b/3734, 077b/3923, 086b/4236, 094a/4481, 095b/4543, 096b/4565, 097b/4609, 098b/4644, 104b/4833, 105a/4848, 169b/10, 171a/14, 177b/3

d.+ a 044a/2832, 055b/3228, 071b/3734, 077b/3923

dīdār-ı d.+ a 121a/5377

d.+ dan 069a/3670

d.+ ı 027a/1417, 043b/2826, 045a/2880, 045a/2881, 046a/2910, 062a/3430, 068a/3637, 095b/4542, 098a/4615

d.+ ımla 016a/689

d.+ ına 045b/2883

d.+ ısın 068b/3641

d.+ la 049b/3019

d.+ lar 012a/417

d.+ ları 012b/441

d.+ larıdur 174b/12

d.+ ların 012a/423, 174b/13

d.+ larından 043a/2806

d.+ larını 016a/793

d.+ larınuñ 045a/2869

d.+ larum 045a/2877

d.+ laruñ 007b/289, 041b/2754

d.+ u 069a/3670

d.+ ula 029a/1579

d.+ um 011a/390, 011a/392, 043a/2802, 046b/2924

d.+ uma 043a/2800, 043a/2802, 095b/4537

d.+ um durur 094b/4499, 097a/4585

d.+ umı 043a/2801, 046a/2916

d.+ umıñ 046b/2917

d.+ umuza 042b/2797

d.+ umuzdan 045b/2884

d.+ un 045a/2871

d.+ una 046b/2919, 079b/4001, 095a/4517, 125a/5512

d.+ una 109b/5002

d.+ unı 096b/4565

d.+ uñ 095b/4542

d.+ uñı 046a/2915

dostçaġız : Dost sözcüğünün küçültme eki almış hali.

d.+ ım 012a/421

dostlu : Dostu olan.

d. 029a/1579

dostluḳ (ġ) : Birine veya bir şeye karşı duyulan riyâsız, samîmî ve güvenilir sevgi, böyle bir sevgi duyma, dost olma durumu.

d.+ ına 166b/6846, 167b/6864

d.+ ınadur 018b/932

doy - : Açlık duygusu gidinceye kadar yemek, tok hâle gelmek.

d.- dugunı 018a/907

d.- maduk 028b/1540

d.- madum 101b/4733

d.- mas 139a/6007

d.- mayup 026a/1254

d.- maz 008b/314, 076b/3902,

d.- mazuz 033a/2041

doyla - : Ziyâfet vermek, yedirip içirmek.

d.- dum 148a/6297

dög- : Üst üste vurmak, dayak atmak, darbetmek.

d.- di 112a/5079, 113a/5113

d.- düler 027a/1463

d.- e 056b/3253

d.- eler 035b/2563, 039a/2687

d.- ene 027a/1468

d.- enleri 030a/1806

d.- er 057a/3274, 082a/4085

d.- mezin 081a/4058

d.- üben 065b/3547

d.- ün 003b/83

d.- üñ 113a/5116

d.- üp 053a/3143

dögün -: Kendi kendini dövmek, kendini oradan oraya vurmak.

d.- esin 170b/5

d.- üp 034a/2512

dök-: Akıtmak.

d. 099a/4656

d.- di 028a/1516, 101a/4715, 112b/5090, 112b/5091, 139a/6010, 141b/6093, 165a/6800

d.- dügi 040a/2713, 132a/5733

d.- e 039a/2685, 035a/2544,176a/2

d.- ecek 088a/4275

d.- eḳoduġı 013a/451

d.-eḳomuş 010b/382

d.- eler 045a/2882, 052b/3122, 063a/3458, 083b/4139

d.- en 030a/1719

d.- ene 039b/2688, 128a/5616

d.- enleri 033a/2428

d.- er 016b/835, 030a/1727

d.- esin 003b/80

d.- eyim 146a/6242

d.- me 129a/5645

d.- mege 092b/4430

d. - megil 126a/5550

d. - mek 065b/3540

d.- meñ 030a/1682

d.- mesünler 101b/4732

d.- meyevüz 030a/1694

d.- mişem 137b/5957

d.- sün 124b/5489

d.- ücek 033a/2438

d.- üñ 133b/5803

d.- üp 016a/692, 030a/1721, 030a/1936, 033a/2049, 170a/15

dökici : Dökmeci, dökümcü.

d.+ dür 064b/3514

dökil - : Bulunduğu yerden başka bir kaba veya yere boşaltılmak.

d.- di 152a/6413

dökül -:bk. dökil-

d.- en 160b/6666

d.- müş 011b/401, 011b/402, 011b/403

d.- ür 011b/409, 098b/4630

dökülü : Dökülmüş olan.

d. 033b/2507, 060b/3385

dön - : Kendini olduğu yerde çevirmek, bir tarafa doğru yönelmek.

d. 029a/1585, 030a/1619, 030a/1881, 030a/1890, 030a/1914, 134b/5860, 134b/5865, 152a/6410, 177b/6

d.- di 024a/1197, 030a/1775, 033a/2070, 033a/2138, 048b/2995, 072a/3740, 079b/3995, 081a/4047, 092a/4414, 102a/4758, 118a/5288,

134b/5866, 146a/6230, 148b/6306, 159b/6632, 164b/6781, 164b/6792, 165a/6802

d.- diler 023a/1154, 114b/5170

d.- dü 019b/988

d.- e 002a/40, 004b/123, 004b/129, 012a/429, 015b/575, 016a/753, 030a/1624, 033a/2289, 033a/2301, 033a/2336, 034b/2540, 126b/5564, 162a/6719, 174a/13

d.- eler 039a/2682, 090a/4347, 153b/6452

d.- em 030a/1895

d.- er 016a/706, 033a/2079, 081a/4044, 107a/4919, 132a/5731, 162b/6722

d.- er 010a/359

d.- erdi 033a/2300, 066a/3563

d.- erem 106b/4899

d.- erler 019a/945

d.- erse 131a/5708

d.- ersin 082a/4072

d.- esin 111b/5069

d.- evüz 023a/1148

d.- eyim 142b/6128

d.- meyem 033a/2068

d.- mez 029a/1589, 050a/3033, 140a/6046

d.- mezem 033a/2092, 113a/5110

d.- miş 165a/6804

d.- müş 023a/1150

d.- müşem 050a/3034

d.- müşdi 015a/550

d.- sün 042b/2788

d.- üben 045b/2888,146b/6244, 151a/6381, 155a/6498, 158a/6587, 165a/6799,

d.- übeni 047b/2966

d.- ücek 070a/3700, 176a/4

d.- ünce 017a/883, 018a/906

d.- üñ 047b/2966

d.- üp 011a/397, 012a/418, 013b/472, 025b/1249, 030a/1625, 030a/1690, 030a/1882, 032b/2016, 033a/2298, 054a/3174, 062b/3452, 068a/3634, 068b/3638, 132a/5733, 132a/5737, 133b/5827, 172a/1

dönder -: Döndürmek, çevirmek.

d.- di 157a/6562

d.- eler 023a/1147

d.- se 033b/2492

d.- üñ 132a/5732

döndür -: Döndürmek, çevirmek.

d. 030a/1896

d.- düñüz 047b/2965

d.- e 016a/770

d.- mege 030a/1889

d.- mezem 113a/5111

d.- üñ 017b/892

d.- üp 070a/3692, 132a/5735

dönüş : Geri gelme işi, geri gelme zamânı, avdet.

d. -üm 112a/5073

dört (d) : Üçten sonra, beşten önce gelen sayının adı.

d. 004a/116, 005b/181, 009a/331, 016a/631, 016a/632, 016a/796,017a/870, 019a/948, 019a/965, 019b/972, 027a/1491, 027b/1508, 030a/1851, 030a/1852, 033a/2175, 046b/2923, 048a/2979, 060a/3375, 062a/3426, 062a/3431, 072b/3758, 079a/3989, 081a/4048, 091b/4398, 095a/4525, 099b/4675, 101a/4716, 125a/5520, 131b/5727, 132a/5738, 139a/6008, 139a/6018, 143a/6149, 145b/6213, 147a/6259, 150b/6374, 173a/6

d.+ i 062a/3426

d.+ ümüz 060b/3379

d.+ ün 175a/9

dördünci: Dört sayısının sıra sıfatı, sırada yeri üçüncüden sonra, beşinciden önce olan.

d. 062b/3453, 092a/4422, 056a/6538, 161a/6688, 173b/1

d.+ si 173b/3

dördüncü: bk. dördünci

d. 006a/241, 021b/1068

d.+ sü 031b/1981

döşe - : Bir şeyi bir yere sermek, yaymak.

d.- rler 089b/4334

döşek : Yatak.

d. 005b/193, 046b/2924, 087b/4265, 089a/4325, 089b/4334, 091a/4385, 177b/9

d.+ de 089b/4335

d.- den 004b/121

d.+ e 025a/1231

d.+ i 092b/4440

d.+ ine 006a/235

d.+ lerin 046b/2924

d.+ üm 019b/971

döşeksiz : Döşeği, yatağı olmayan.

d. 030a/1734

döşen - : Serilmek, yayılmak.

d.- e 027a/1357

d.- üp 103a/4782

döy - : Tahammül etmek, dayanmak.

d.- mez 003b/880, 91a/4380

duʿā (Ar.i.) : Güçsüzlük ve ihtiyâcını ortaya koyarak Allah'a yalvarma, bir şeyin olmasını veya olmamasını isteme, yakarış, niyaz.

d. 002b/44, 014a/481, 014b/495, 016a/768, 016a/769, 016a/770, 016a/802, 027a/1423, 027a/1441, 030a/1773,

033a/2069, 033a/2289, 056b/3250, 056b/3260, 059b/3354, 075b/3870, 117b/5268, 119a/5309, 148b/6308, 150a/6359, 176a/15

d.+ da 002a/34

d.+ dur 002a/38, 002b/44, 016a/755

d.- i ḫayrıla 002a/39, 016a/754

d. ḳıldı 033a/2117, 033a/2131, 033a/2289

d.+ lar 013b/463, 014a/483, 014b/497, 016a/752, 018b/924, 026b/1276, 033a/2078, 033a/2121, 033a/2295, 044a/2834, 044a/2836, 044b/2849, 044b/2857, 045a/2876, 075b/3869, 079a/3980, 133b/5837

d.+ larda 016a/747

d. + m 116b/5226

d.+ mı 086a/4217, 103a/4792, 103b/4808

d.+ mızı 016a/800

d.+ muz 016a/594, 016a/776, 120b/5370

d. + ñ 116b/5225

d.+ ñı 075b/3862, 081a/4043

d.+ sı 093a/4449, 123b/5469

d.+ sın 098a/4618, 102b/4768, 123b/5461

d.+ yı 104b/4844, 117b/5271

duʿācı : Biri için Allah'a duâ eden kimse.

d.+ ñuzdur 016a/751

dudaḳ(ġ) : Ağzın yüze göre daha kırmızı renkteki dolgun ve etlice alt ve üst iki kenarından her biri.

d.+ dan 130b/5687

d.+ ı 035b/2566, 094a/4493, 094b/4496

d.+ ına 035a/2542

d.+ ları 157b/6579

d.+ laruñ 011a/395

d.+ uñ 004b/122

dur -: Dikilmek, ayakta beklemek.

d.- dı 140b/6069

d.- dılar 140b/6068

dur - : Yapmakta olduğu hareketi kesmek, hareketsiz kalmak.

d.- a 004b/127, 033a/2204, 169a/7

d.- ageldi 163b/6751

d.- alar 011b/404, 032a/2002

d.- am 044b/2851

d.- an 047a/2940

d.- ana 004b/125

d.- aydı 030a/1847

d.- dı 141a/6081, 142a/6108, 144a/6172, 146a/6234, 151b/6404, 158b/6605, 160b/6662, 160b/6664, 164b/6784, 164b/6789, 164b/6792, 164b/6794, 165a/6799

d.- du 175b/7002

d.- duġuñ 007a/271

d.- dum 094a/4483, 162b/6725

d.- ma 142b/6128, 169b/9

d.- maġa 036a/2589

d.- madan 116a/5207

d.- man 149b/6332

d.- mayasan 172a/14

d.- mayuban 034b/2536

d.- mayup 006b/251, 171a/8

d.- maz 160b/6666

d.- mazdı 136b/5927

d.- sa 168a/6877

d.- uban 034a/2514, 150a/6351, 152b/6429, 150a/6349, 154b/6489, 159b/6643, 163b/6764

d.- up 086b/4231, 151a/6379, 169a/2

d.- ur 004a/117, 015a/518, 016a/787, 050b/3057, 057a/3272, 067a/3603, 106a/4888, 113b/5136, 136a/5906, 143a/6141

d.- ur 043b/2824, 044a/2848

d.- ursa 168b/6885

duşenbe (Far.i.) : Pazartesi.

d. 011b/411

dut - : Elle kavramak, elde bulundurmak, eline almak.

d. 013a/454, 080b/4033, 082b/4095, 166a/6834, 175a/4

d.- a 030a/1624, 031b/1984, 133b/5790, 174a/12, 175b/5

d.- acaḳ 030b/1953

d.- alar 006a/233, 031b/1985, 171b/10

d.- alardı 174b/7

d.- am 031a/1966

d.- an 055a/3202, 131a/5712, 164b/6791

d.- anlarıñ 175a/1

d.+anlaruñ 175a/4

d.+ anuñ 170b/11

d.- ar 005b/196, 016a/685, 172a/8, 173a/15

d.- aram 164a/6777

d.- arısa 158b/6614

d.- arlar 051a/3065, 170a/10, 172a/12

d.- arsañ 072a/3738

d.- arsın 082a/4073

d.- asın 153a/6449

d.- aydı 034a/2508

d.- ayın 046b/2919, 165b/6818

d.- dı 026b/1270, 026b/1272, 026b/1273, 158b/6612, 164a/6779

d.- dılar 149b/6339

d.- dulardı 174b/10

d.- duḳ 139b/6022

d.- ma 087b/4265

d.- madı 174a/6

d.- madılar 173b/13

d.- madılardı 174a/5

d.- maduñuz 171b/8

d.- mañ 153b/6461

d.- mañız 089a/4325

d.- masa 117b/5256, 173b/6

d.- maḳ 135a/5881

d.- maḳ durur 173b/3

d.- mayanı 029b/1609, 173b/4

d.- mayuban 015b/577

d.- mayup 126b/5571

d.- maz 122b/5433

d.- mazsañuz 153b/6453

d.- sa 176a/12

d.- uban 017a/874, 153a/6445, 171b/10

d.- uñ 027a/1493

d.- up 029b/1610, 071b/3726, 075a/3853, 102a/4752, 143b/6162, 152b/6433, 153b/6457, 165a/6802

duṭaḳ :bk. dudaḳ

d.+ ları 163b/6754

dutul - : Yakalanmak, ele geçirilmek.

d.- dı 158a/6587

d.- up 152b/6435

dutsaḳ : Savaşta ele geçirilen düşman, esir.

d.+ laruñ 016a/804

dutulu : Tutulmuş.

d. 152b/6431

dutuş - : Girişmek.

d.- up 103a/4793, 158a/6589

duy - : İşitmek.

d.- a 009b/346

d.- dı 142b/6124

d.- maya 038a/2643

d.- mayalar 005b/199

d.- mayasın 026a/1264, 026a/1266

d.- mayup 022b/1118

d.- maz 030a/1760

d.- mazın 027a/1373

duzaḳ(ġ) : Kuşları, vahşî ve yabânî hayvanları yakalamak üzere hazırlanan düzen, dâm.

d.+ a 005a/148

dü (Far.s.): İki.

d. 016a/822, 016a/823, 016b/835, 019a/953, 027a/1461, 027a/1480, 028b/1559, 030b/1945, 061b/3420, 064a/3495, 093a/4456, 107b/4939, 109b/5002, 121b/5391, 131a/5714, 133a/5768, 134a/5845

dügün : Evlenme veya sünnet dolayısıyle yapılan şenlik, velîme, sûr.

d. 127b/5596, 136b/5924

d.+ ine 159a/6618

d.+ leri 021a/1055

düket(d) -: Yok etmek, bırakmamak

d.- ür 004a/111

dükeli : Tamamı, hepsi.

d. 147a/6267

düken -: Bitmek, hiç kalmamak.

d.- di 004b/132, 063a/3463

d.- mez 143a/6143

d.- ür 007b/279, 150b/6372

dükkān (Far.i.) : İçinde perâkende öteberi satılan veya küçük îmalât yapılan iş yeri.

d.+ ına 081a/4048

Düldül (Far.i.): Hz. Muhammed'in Hz. Ali'ye hediye ettiği katırın adı.

D. 146a/6232

D.+ e 134b/5857, 145b/6214

D.+ e 137b/5964

D.+ i 145b/6218

dülger (Far.i.) : Yapıların kapı, pencere dışındaki kaba tahta ve ağaç işlerini yapan usta.

d. 027a/1412

dümdüz: Çok düz, tamâmen düz, hiç girintisi ve çıkıntısı, pürüzü olmayan.

d. 003b/95

dün : Gece.

d. 001b/2, 003b/100, 003a/74, 011a/386, 016a/662, 020b/1029, 027a/1360, 027a/1366, 027a/1367, 032a/1999, 033a/2487, 034a/2508, 034a/2510, 036b/2606, 041b/2765, 042a/2771, 044a/2848, 045b/2896, 050a/3033, 053a/3141, 055a/3207, 056a/3235, 056a/3244, 059a/3339, 060b/3387, 065b/3544, 067b/3605, 067b/3613, 069b/3684, 071b/3736, 075b/3867, 081b/4069, 088a/4290, 88a/4291, 088b/4305, 088b/4306, 088b/4307, 104a/4818, 112a/5086, 24a/5472, 132b/5754, 138b/5992, 142a/6108, 142b/6133, 146b/6251, 147b/6282, 165b/6822, 165b/6823, 166b/6853, 168a/6871, 171a/7, 175a/6, 177b/8

d.+le 088b/4293

d.+ ü 057a/3270

düne - : Uyumak için bir dal veya sırık üzerine çıkıp yerleşmek.

d.- ydim 023a/1138

dünyā (Ar.i.): İçinde yaşamakta olduğumuz yeryüzü, yer küresi, arz, cihan.

d. 001b/12, 005a/137, 007a/271, 007a/273, 007a/274, 007a/275, 014a/486, 015b/584, 016a/694, 016a/778, 020b/1032, 027a/1439, 027a/1446, 029b/1608, 030a/1854, 033a/2170,

030b/1956, 030b/1958, 033a/2173, 033a/2490, 033b/2504, 058a/3311, 060b/3385, 061a/3400, 061a/3403, 061b/3410, 065b/3538, 065b/3539, 069b/3677, 079b/3996, 079b/3997, 082a/4083, 082a/4084, 086b/4226, 087a/4247, 091a/4386, 101b/4738, 105b/4867, 107a/4915, 130b/5686, 130b/5693, 131a/5710, 141b/6089, 150b/6374, 163b/6762

d. +ca 048a/2980, 062b/3448

d.+ cadur 084a/4155

d.+ da 005a/146, 008b/307, 009a/322, 011a/390, 015a/517, 016a/660, 016a/710, 016b/859, 017a/888, 017b/900, 018a/905, 018b/926, 027a/1396, 027a/1410, 027a/1456, 030a/1689, 030a/1798, 032b/2022, 033a/2103, 033a/2155, 033a/2266, 033a/2482, 036b/2600, 036b/2602, 038a/2644, 039b/2691, 044b/2857, 045b/2896, 045b/2898, 047a/2941, 047a/2948, 047b/2965, 076a/3872, 077b/3931, 089a/4317, 089a/4326, 130a/5672, 132a/5745, 134a/5847, 137b/5956, 149a/6322

d.+ dan 001b/24, 005b/182, 005b/203, 007a/263, 014b/497, 017a/868, 023a/1139, 025b/1251, 035b/2573, 041a/2740, 043b/2818, 043b/2821, 045a/2880, 072b/3764, 087b/4257, 134a/5848, 148b/6317

d.+ daki 012a/415, 172b/2

d.+ dur 067a/3603

d.+ nuñ 008b/315, 010b/379, 019a/944, 023a/1163

d.+ nuñ 001b/20, 043b/2827

d.+ sı 029b/1604, 058a/3313

d.+ sın 155b/6522

d.+ ya 002b/53, 004b/126, 005a/142, 014a/490, 014b/508, 016a/705, 039a/2683, 060b/3387, 061a/3405, 066b/3587, 075b/3863, 097a/4590, 101b/4743, 173b/6971, 174a/14

d.+ yı 033a/2483, 034a/2509, 123a/5449, 170b/7

dünyālıḳ(ġ): Dünyâda geçimi sağlayan para, mal mülk gibi şeyler.

d.+ a 006a/229

düpdüz: Çok düz, tamâmen düz, hiç girinti ve çıkıntısı, pürüzü olmayan.

d. 016a/808, 030b/1952, 127b/5600

dür - : Katlamak, kıvırmak.

d.- diler 145b/6219

d.- elüm 151a/6390

dürdāne (Far.i.) : İnci tânesi.

d.+ si 072a/3744

d.+ sidür 157a/6565, 158a/6595

düriş - : Uğraşıp gayret etmek, çalışıp çabalamak.

d.- diler 143a/6148

d.- em 033a/2089, 033a/2242, 033a/2268

d.- enler 060b/3387

dürlü : Çeşitli, muhtelif.

d. 002b/53, 003a/76, 003b/85, 008a/304, 016a/707, 016a/714, 018b/927, 018b/930, 018b/931, 019a/944, 019a/961, 019b/990, 020b/1022, 021b/1070, 022a/1085, 022a/1087, 026b/1289, 027a/1359, 027a/1371, 029a/1596, 030a/1689, 030a/1729, 030a/1803, 030a/1919, 031a/1971, 033a/2109, 033a/2159, 033a/2252, 033a/2386, 033a/2489, 035a/2546, 037b/2628, 037b/2630, 038a/2649, 040b/2727, 042a/2771, 042b/2787, 042b/2789, 042b/2795, 042b/2796, 043a/2802, 044a/2836, 045b/2896, 046a/2913, 046b/2929, 047b/2967, 049a/3000, 049a/3002, 052b/3121, 054b/3194, 055b/3221, 061a/3403, 064a/3501, 066b/3578, 067b/3605, 072b/3761, 102b/4773, 102b/4775, 126a/5544, 126a/5545, 135b/5893, 35b/5894, 140b/6058, 146b/6253, 147a/6266, 166b/6845, 167b/6863, 177a/11

dürr : İnci

d. 162b/6734, 110a/5014

d.+ den 031a/1970

d.- i ṣadef 033a/2165

d.- i cevher 141a/6082

d.- i meknūn 124a/5482

dürür : **-dır, -dir**

d. 001b/9, 003b/95, 049b/3020, 050b/3055, 102b/4780

dürüst : Doğruluktan ayrılmayan, özü sözü bir, mert, doğru.

d. 175b/3

dürüş-: Uğraşıp gayret etmek, çalışıp çabalamak.

d. 080b/4026, 160a/6650, 169b/9

d.- diler 148b/6312, 148b/6314

d.- e 039b/2700

d.- me 130b/5693

d.- üp 080b/4025, 168b/6887

d.- ürem 016b/862

düş - : Uğramak, dûçar olmak.

d. 072b/3755,

d.- di 022a/1096, 027a/1305, 033a/2364, 041b/2759, 048b/2991, 053a/3144, 074b/3829, 110b/5025, 114a/5153, 119a/5310, 119b/5327, 123b/5455, 136b/5933, 144a/6177,

145a/6212, 146a/6233, 163b/6757, 164b/6783, 164b/6794

d.- diler 023a/1157, 030a/1766, 100b/4712, 105b/4862, 111b/5060, 139b/6035, 156b/6553

d.- düm 082b/4100, 095b/4540

d.- e 022b/1115, 030a/1780, 030a/1862, 063b/3483, 127a/5579, 127a/5580, 138a/5971

d.- eler 006a/226, 030a/1863, 059b/3361

d.- eliden 114a/5142

d.- en 027a/1339, 042a/2771

d.- er 003b/94, 050b/3053, 064b/3510, 139a/6020

d.- egelür 156b/6543

d.- icek 033a/2428, 139a/6017

d.- me 023b/1176

d.- meden 072a/3749

d.- medi 124b/5493

d.- meseydi 084b/4157

d.- meye 027a/1442 , 033a/2411, 087a/4244

d.- meyelüm 020a/1016, 047b/2959

d.- mez 135a/5883

d.- mişleri 016a/628

d.- müş 013a/451, 039b/2698, 111a/5040

d.- müşem 078b/3966

d.- müşidi 123a/5448

d.- müşler 027b/1499

d.- müşlerüñ 018a/917

d.- müşüz 075b/3859, 107b/4929

d.- se 006a/235

d.- üben 023a/1166, 053a/3145, 057b/3284, 063b/3480, 064a/3502, 164b/6787

d.- übeni 049a/3011, 066a/3571, 099a/4658

d.- üp 014a/486, 015a/563, 053a/3142, 065b/3546, 068a/3621, 075a/3841, 138b/5996, 171a/9

düş : Uyurken zihinde beliren hayaller ve düşünceler, rüyâ.

d. 122a/5417

d.+ i 122a/5417

d.+ ine 145a/6210

d.+ ümde 163b/6760

d.+ ünde 160b/6665

d.+ ünden 064b/3511

d.+ üñe 115a/5175

düşmān (Far.i.) : İyi duygular beslemeyen, kötülük etmek için fırsat kollayan kimse, yağı, hasım, adû.

d. 020a/1014, 020b/1031, 071a/3714, 104b/4836, 115b/5191, 118a/5277, 137b/5956,

174a/8

d.+ a 164a/6768, 152b/6426

d. +dur 173b/14

d. durur 117a/5243

d.+ ı 139b/6023

d.+ ıdı 120a/5349

d.+ ıdur 065b/3541

d.+ ımuz 136b/5923

d.+ ıñuz 047a/2945

d.+ larıñ 132a/5741

d.+ uñ 174a/3

d.+ uñdur 104b/4837

düşmānlıḳ: Düşmanca davranış, hasımlık, husûmet, adâvet.

d. 029b/1612

düşür -: Aşağı düşmesine veya dik durumdan yatık duruma gelmesine, devrilmesine sebep olmak, ıskat etmek.

d. 133a/5774

d.- eler 030a/1792

d.- elüm 139a/6016

d.- emezüz 033a/2466

düşvār (Far.s.): Zor, güç.

d.+ dur 071a/3715

dütün : Duman.

d. 037b/2633

d.+ den 127a/5578

düz -: Bir şeyi, onun için gerekli hususları hazırlayarak meydana getirmek, bir bütün hâlinde hazırlamak, tertip etmek.

d.- diler 145a/6208, 148a/6293, 148b/6305

d.- düm 050a/3038

d.- eler 133b/5797

d.- en 027a/1446

d.- er 067b/3605

d.- erler 018b/943

d.- iviren 027a/1446

d.- üp 012b/433

düz : Girintisi çıkıntısı olmayan, müstevi.

d.+ dür 084a/4153

düzle -: Düz duruma getirmek, tesviye etmek.

d.- di 054a/3168

düzül -: Düzmek işi yapılmak, hazırlanıp meydana getirilmek.

d.- müş 090a/4353

d.- üp 104b/4833

düzün -: Süslenmek.

d.- di 155a/6501

d.- müşler 138b/5999

dūr (Far.s.): Uzak

d. 027a/1418, 027a/1420, 027a/1431, 027a/1432, 036b/2601

dūş (Far.i.): Omuz.

d. 137a/5949

E

ebed (Ar.i.): Sonu olmayan gelecek zaman. Karşıtı: Ezel.

e. 008a/297, 015a/514, 019b/992, 019b/994, 030a/1740, 033a/2420, 040b/2733, 048a/2972, 048b/2998, 053b/3154, 072b/3768, 110b/5036, 130a/5679, 145a/6212

ebedī (Ar.s.): Sonsuz, ölümsüz, bâkî. Karşıtı: Ezeli.

e. 044b/2865, 045b/2899, 046b/2928, 049b/3022, 110b/5033, 133b/5809

ebī (Ar.i.) : Baba.

e. 046a/2907

ebrār (Ar.i.): Hayır işleyen, takvâ sâhibi, olgun ve fazîletli kimseler.

e.+ a 067a/3594

ebsem (Ar.i.): Susma, gülümseme, tebessüm etmek.

e. 117b/5266, 117b/5271, 124b/5491

Ebūbek(i)r (ö.13/634) : Ebû Bekr Abdullāh b. Ebî Kuhâfe Osmân b. Âmir el-Kureşî et-Teymî , ilk müslümanlardan, Hulefâ-yi Râşidîn'in birincisi (632-634).

E. 016a/631, 023a/1136, 027a/1485, 027a/1490, 027a/1491, 027a/1493, 027b/1508, 030a/1765, 033a/2037, 033a/2048, 033a/2050, 033a/2071, 033a/2082, 033a/2189, 128b/5622

E.+ de 031b/1980

E.+ e 033a/2056, 033a/2069, 033a/2345

E.+ i 159a/6621

E.+ iñ 016a/795, 030a/1760

E.+ üñ 031b/1989

Ebu'd-Derdā (ö. 32/652)**:** Ebu'd-Derdâ' Uveymir b. Kays b. Zeyd el-Hazrecî Dımaşk kadılığı ve Kur'an muallimliği yapan sahâbî.

E. 031b/1982, 032a/2008

E.+ yı araya 032a/1997

Ebū Hureyre (ö. 58/678) : Ebû Hüreyre Abdurrahmân b. Sahr ed-Devsî Çok hadis rivayet etmesiyle tanınan sahâbî.

E. 076a/3879

Ebu'l-Leys (ö. 373/983): Ebü'l-Leys İmâmü'l-hüdâ Nasr b. Muhammed b. Ahmed b. İbrâhîm es-Semerkandî fakih, müfessir ve sûfî.

E. 079b/3991

Ebūzer (ö. 32/653): Ebû Zer Cündeb b. Cünâde b. Süfyân el-Gıfârî Servet terâkümü konusundaki görüş ve mücadelesiyle tanınan sahâbî.

E.+ de 031b/1984

ecel (Ar.i.) : Her canlı için takdir edilmiş olan ölüm zamânı, ömrün son demi.

e. 004a/105, 004a/108, 004a/118, 005a/139, 006a/235, 016a/747,033b/2496, 042a/2781, 073a/3785, 133b/5833, 159a/6624

e.+ i 006a/242, 007b/276, 042b/2796

ecmāʿīn (Ar.i.) : Hepsi, bütünü.

e. 016a/637, 016a/641

ecr (Ar.i.): Mânevî karşılık, sevap

e.+ in 076a/3878

e.+ ine 079a/3977

e.+ ini 033a/2217, 109b/4994

e.+ un 124a/5482

ecsād (Ar.i.) : Cesetler, bedenler

e.+ ını 105b/4872

edā (Ar.i.) : Üzerine borç olan veya borç hükmünde bulunan şeyi yerine getirme, yapma, îfâ etme, icrâ etme.

e. itmeñ 003a/64

edep(b) (Ar.i.) : İnsanın hatâya düşüp utanılacak şeyler yapmasını önleyen, yerinde ve ölçülü davranmasını sağlayan meleke, söz ve davranışlardaki ölçülülük, her hususta haddini bilip sınırı aşmama, terbiye, nezâket, zarâfet.

e. 019a/956, 029a/1594, 051a/3076, 051a/3077, 051b/3082, 068a/3621

e.+ i 016a/795, 029a/1593

e.+ ile 032a/1998

e.+ in 155b/6514

e.+ le 046a/2903, 108b/4966

edeblü : Edep, terbiye ve hayâ sâhibi, terbiyeli, ölçülü, ince.

e. 110a/5009

e.+ ler 031b/1992

edebsiz : Edep ve terbiyesi olmayan, utanmaz (kimse), terbiyesiz, hayâsız, bîedep.

e. 025b/1246

edin - : Olarak kabul etmek, … yerine koymak.

e.- e 105a/4848

ednā (Ar.s.) : Çok (daha, en, pek) aşağı, âdî

e. 047b/2952, 053b/3153, 081b/4059, 081b/4061, 081b/4064,

081b/4065, 083a/4113

efġān (Far.i.): Iztırapla bağırma, haykırma, feryat.

e. 030a/1617, 057b/3283, 070a/3694, 072a/3739, 074a/3811, 083a/4107, 100b/4703, 116b/5231, 117a/5240, 118a/5279, 119b/5330, 120a/5343, 121b/5404, 163a/6748, 165a/6806, 165a/6810, 165b/6813, 172b/1

e. eylediler 163b/6763

e.+ ı 036a/2591, 165b/6811

e.+ ıla 098b/4630, 131b/5728

e.+ ları 125a/5506

efʿāl (Ar.i.) : Fiiller, yapılan işler, eylemler.

e.+ ini 066a/3568

efendi : Sâhip durumunda olan, buyruğu geçen, hükmünü yürüten, kendisine uyulan kimse, sâhip.

e. 068a/3627, 068a/3630, 068b/3638

e.+ ler 041b/2756

e.+ sine 119b/5337

efḍal (Ar.i.): Çok (daha, en, pek) fazîletli, çok üstün.

e. durur 020a/1010, 080a/4018

e.+ dürür

efḍallıḳ (ġ) : Üstünlük.

e.+ ın 021a/1043

eftāne (Ar.i.) : Gönlü kendine çeken, kendine hayran eden, cilveli (kimse), câzibeli.

e. 049b/3023

eg - : Biraz öne veya bir yana doğru meylettirmek, çevirmek, eğik duruma getirmek, bükmek.

e.- e 013b/472

e.- er 012b/445

e.- erler 013a/448

e.- mez 034a/2520

e.- miş 013a/460

e.- mişlerdürür 013a/458

e.- üben 165a/6800

e.- üp 033a/2062

eger (Far.ed.) : Şart anlamını güçlendirmek için şart cümlelerinin başına getirilir, şayet.

e. 005b/202, 005b/221, 008a/304, 008b/308, 009b/336, 012b/434, 015a/517, 027a/1461, 030a/1656, 030a/1706, 030a/1791, 033a/2090, 037a/2615, 044b/2861, 051a/3071, 051a/3075, 051a/3077, 051a/3079, 051b/3081, 053a/3132, 055a/3208, 056a/3240, 057b/3286, 058a/3301, 59b/3353, 060b/3383, 061a/3398, 063a/3473, 064a/3501, 064a/3502, 064a/3503,

064a/3507, 071b/3727, 071b/3731, 071b/3737, 081b/4071, 082a/4072, 082a/4076, 082a/4085, 083a/4114, 084a/4153, 086a/4223, 086b/4233, 087a/4245, 087a/4250, 087b/4261, 090a/4344, 090a/4346, 092b/4432, 094a/4491, 098a/4613, 102a/4753, 108a/4947, 113a/5112, 113b/5139, 115a/5184, 116a/5212, 116b/5225, 116b/5226, 118a/5285, 119b/5337, 120a/5346, 120a/5348, 120b/5371, 121a/5377, 121a/5382, 121a/5384, 122b/5423, 126b/5556, 128b/5621, 128b/5627, 128b/5630, 130b/5696, 131b/5719, 150b/6366, 150b/6375, 151a/6379, 152a/6410, 153b/6461, 54b/6486, 156a/6538, 158a/6599, 158b/6614, 159a/6629, 162b/6722, 64a/6776, 165b/6819, 166a/6829, 168a/6875, 168a/6879, 168a/6881, 168a/6883, 168b/6885, 169b/10, 170a/1, 170a/4, 170a/5, 169b/9, 170b/13, 171a/10, 172a/8, 172a/9, 172a/15, 172b/4, 172b/15, 173a/15, 175b/5, 176a/6, 176a/13, 176a/4, 176a/12

egerçi : Her ne kadar, … ise de, gerçi.

e. 092b/4431, 120a/5349, 155b/6512, 156a/6531

egle-: Alıkoymak, geciktirmek, vakit geçirtmek, durdurmak.

e. 143a/6138

e.- mek 134b/5866

e.- meyelüm 018a/912

e.- mezin 016a/715

e.- ridi 058b/3324

e.- yem 142b/6130

eglen - : Oyalanmak, durmak, eğleşmek, beklemek, kalmak.

e.- di 137a/5943

e.- emedüm 025a/1232

e.- mez 056b/3260

eg(i)n : Sırt, arka.

e. 164b/6791

e.+ ine 034b/2526, 042a/2766, 042b/2787, 047a/2936, 062a/3438

e.+ üñe 034a/2515, 066b/3579

egri : Kānûnun, hak ölçülerinin ve ahlâk kurallarının gerektirdiği şekilde davranmayan, nâmuslu, dürüst ve güvenilir olmayan.

e. 016a/607, 027a/1377, 030a/1835, 127a/5572, 151a/6391

e.+ lerden 030a/1800

ehil : Bir yerin, bir topluluğun halkından olanlar, oraya mensup bulunanlar, cemâat.

e. 065a/3527

ehl : Bir yerin, bir topluluğun halkından olanlar, oraya mensup bulunanlar, cemâat.

e. 072b/3768, 127b/5602, 131a/5707

e.- -i ġaflet 047a/2946

e.- -i beyti 028b/1536

e.- -i bidʿat 042a/2768

e.- -i ḥġle 068a/3621

e.- -i saʿġdet 015b/579

e.- i ġaflet 047b/2953

e.- i ṣumt 091a/4384

e.- i beyte 176a/5

e.- i beyti 016a/798, 024b/1217, 028a/1515, 030a/1697, 030a/1764, 033a/2337, 033a/2385, 033a/2426

e.- i beytile 027b/1513

e.- i beytim 028b/1572

e.- i beytimden 030a/1781

e.- i beytine 016a/639

e.- i cennetsiz 016a/635

e.- i din 130a/5672

e.- i īmān 002a/43, 016a/805

e.- i maḥşer 074a/3819, 126b/5567

e.- i miḥnete 125b/5524

e.- i şöhret 042a/2768

e.- i ḳuvvet 060b/3393

e.- i ḳurana 032a/1999

e.- i yaḳīn 065a/3525

e.+ e 078b/3966

e.+ i 009b/336, 009b/338, 016a/807, 017b/903, 027a/1350, 027a/1392, 027a/1436, 028b/1564, 030a/1701, 030b/1957, 031b/1992, 033a/2167, 033a/2429, 034a/2518, 039a/2673, 040a/2709, 040b/2727, 040b/2736, 041a/2745, 049a/3006, 051a/3076, 051b/3087, 051b/3081, 051b/3086, 061a/3398, 065a/3528, 072b/3755, 072b/3757, 072b/3767, 073a/3773, 073b/3791, 074a/3818, 078b/3967, 078b/3968, 082a/4089, 088b/4295, 103a/4790, 125b/5524, 139b/6031, 140b/6068, 148b/6303, 148b/6310, 157a/6560, 163b/6759, 163b/6764, 164b/6783

e.+ idür 159b/6639

e.+ in 005b/214, 016a/694, 027a/1446, 070a/3694, 140b/6066

e.+ ine 016a/702, 035a/2555, 047b/2956, 048a/2971, 051a/3072, 051a/3073, 051a/3078, 051a/3079, 051b/3083, 127a/5579

e.+ inüñ 033a/2208, 057b/3282, 124a/5479, 159b/6640

e.+ iñ 029a/1585

e.+ üm 127a/5576

e.+ üñ 061a/3400

e.+ üñe 069b/3679

ehlühā (Ar.i.) : Ehilleri, halkları.

e. 086a/4213

ejdehā : Ejderhâ kelimesinin nazımda kullanılan şekli.

e.+ dur 072a/3748

e.+ lar 008b/320, 022a/1090, 080b/4030

e.+ ları 005b/214

e.+ nuñ 072a/3749

ejderhā : Ejderhâ kelimesinin nazımda kullanılan şekli.

e.+ lardur 022a/1093

ek - : Ekip biçmek, üzerinde tarım yapmak..

e.- erler 090a/4354

e.- mezidüñ 007b/290

ekber (Ar.i.): Çok (daha, en, pek) büyük.

e. 088a/4285, 162b/6735, 163a/6736

ekil (Ar.i.) : Yenmek, yenilmek.

e. idelüm 068a/3627

ekmel (Ar.i.): Çok (daha, en, pek) kâmil, mükemmel, kusursuz, noksansız.

e. 068b/3638

eksik (g) : Mevcut olmadığı için ihtiyaç duyulan (kimse veya şey), noksan.

e. 030a/1811, 096b/4565, 103a/4783

e.+ iñ 004b/124

e.+ lü 015a/514

eksük(g) : bk.eksik

e. 027a/1458, 133b/5798

e.+ i 016a/684

e.+ im 016a/686

e.+ ini 137a/5952

eksükçe: Eksiğe yakın.

e. 133b/5797

e.+ leri 033a/2227

el : Kolun, bilek mafsalından îtibâren avuç ve parmakları içine alan ve iş görmeye, tutmaya yarayan kısmı.

e. çekmeyem 033a/2283

e. ḳaldırup 033a/2093

e. 003a/64, 004a/105, 016b/843, 016b/861, 018b/940, 027a/1398, 027a/1400, 027a/1404, 027a/1405, 027a/1407, 027a/1411, 027a/1415, 027a/1416, 027a/1420, 027a/1422, 027a/1425, 027a/1428, 027a/1434, 027a/1438, 030a/1841, 030b/1953, 032b/2027, 042a/2771, 044a/2833, 053b/3163, 067a/3591, 071a/3720, 077a/3922, 095a/4522, 102b/4770, 133b/5824, 135b/5891

e.+cegezlerine 044a/2842

e.+cegiz üne 044a/2847

e.+ de 005b/196, 014b/493, 031b/1980, 031b/1984, 033b/2507, 041a/2738, 062a/3441, 089b/4331, 146b/6257, 172a/14

e.+ den 002b/51, 016a/603, 045a/2866, 127a/5583, 127a/5588

e.+ dür 086b/4227

e.+ e 008a/305, 016a/783, 034a/2513, 034a/2514, 037a/2612, 040a/2717, 045a/2866, 058a/3310, 063a/3469, 063a/3470, 134b/5872, 135a/5876, 137b/5964, 138a/5973, 139a/6015, 140b/6058, 143a/6140, 143b/6156, 144b/6183, 165b/6824

e.+ i 033a/2232, 051a/3066, 148a/6288

e.+ im 027a/1459

e.+ imde 031a/1966, 033a/2213, 033a/2216, 033a/2252

e.+ imdeki 032b/2017

e.+ imden 016a/736, 141b/6087

e.+ imi 027a/1475

e.+ imüz 030a/1738

e.+ in 018a/917, 026b/1296, 027a/1414, 027a/1435, 033a/2209, 039a/2673, 047a/2943, 051a/3072, 053b/3157, 077b/3925, 097b/4599, 113a/5118, 119b/5335, 132a/5742, 136a/5915, 142a/6116, 146b/6245, 147a/6258, 150a/6351

e.+ inde 027a/1303, 042b/2795, 056b/3262, 057a/3264, 078a/3952, 126b/5555, 138b/6004

e.+ indedür 171a/1

e.+ inden 030a/1877, 033a/2206, 042b/2795, 055b/3216, 057a/3277, 072a/3745, 073b/3789, 075a/3846, 078b/3965, 094a/4492, 112b/5097, 113b/5131, 117a/5244, 117a/5247, 127a/5575, 133b/5826, 136b/5923, 142a/6104, 145a/6200, 145b/6221, 146b/6243

e.+ ine 005a/139, 013a/451, 015b/575, 018a/920, 030a/1907, 033a/2172, 033a/2321, 035a/2542, 035a/2557, 038a/2652, 044a/2832, 054b/3188, 054b/3189, 058b/3314, 100b/4712, 104a/4817, 117b/5257, 119b/5334, 119b/5335, 134a/5855, 134b/5868, 135a/5878, 140b/6070, 146a/6239, 160b/6675, 162a/6714, 164b/6790

e.+ inge 027a/1435

e.+ ini 007b/277, 019a/952, 023a/1141, 144b/6191

e.+ iñ 033a/2428, 065b/3546, 170b/6919, 177b/6

e.+ iñi 033a/2173, 091a/4391

e.+ iñü 170b/5

e.+ iñüzde 014b/498

e.+ iyle 031a/1963, 033a/2486, 044b/2862, 049b/3022, 053b/3159, 054a/3167

e.+ ler 009a/325, 016a/800, 090a/4355

e.+ lere 166b/6850, 167b/6868

e.+ leri 038b/2658, 042a/2778, 161a/6687

e.- lerin 016b/844

e.+ lerinde 005b/216, 031a/1978, 034a/2517, 042b/2791, 056a/3245, 071b/3726, 084b/4158

e.+ lerine 012b/433, 047a/2938

e.+ lerini 047a/2949

e.+ ü 042b/2791

e.- ümde 117a/5253

e.+ ümden 114a/5143,140b/6071, 151b/6402, 152a/6408, 161a/6685

e.+ üme 074a/3805, 082a/4082, 098b/4640

e.+ ümi 093b/4472, 158b/6614

e.+ ümle 174a/2

e.+ ümüz 033a/2477

e.+ ümüze 038a/2653, 103a/4787, 136b/5924

e.+ üne 151b/6398

e.+ üñ 007b/288, 013a/455, 068b/3645, 071b/3735, 080a/4024, 117a/5251

e.+ üñde 027a/1424

e.+ üñden 052a/3105, 082a/4086, 116a/5217, 152a/6410

e.+ üñe 042b/2790, 046b/2924, 071a/3719, 082b/4102, 158b/6602

e.+ üñi 066a/3570, 075a/3847, 113b/5129

e.+ üñle 071a/3720, 140a/6040, 166a/6833

e.- üñüzde 013b/471

e.+ üyle 042b/2784

elā (Ar.ünl.) : Gözünü aç, dikkat et, bilmiş ol, bak" anlamında Arapça tembih edâtı olup dîvan edebiyâtında bilhassa nazımda, söylenecek şeye dikkati çekmek için "ey" ünlemiyle birlikte mısrâ başında kullanılmıştır.

e. 097b/4605

elbette (Ar.zf.) : Şüphesiz, muhakkak, mutlaka.

e. 001b/4, 040b/2724

elcegez: El sözcüğünün küçültme eki almış hali.

e.+cegezlerine 044a/2842

elcegiz: bk. elcegez

e.+cegiz üne 044a/2847

elçi : Belli bir husûsu konuşmak üzere bir taraf adına diğer tarafa gönderilen kimse, aracı.

e.+ si 147a/6261

elli : Kırk dokuzdan sonra, elli birden önce gelen sayının adı.

e. 015a/545, 042b/2799, 079b/3993, 080a/4008, 147a/6265, 168a/6878

e.+ si 034b/2530, 042b/2799, 043a/2813

elma : Rengi kırmızı ile açık yeşil arasında değişen, sert ve parlak kabuklu, hoş kokulu, ufak çekirdekli, ekşi, mayhoş veya tatlı, vücûda yararlı birçok hassalar taşıyan gevrek meyve.

e. 056a/3232

e.+ yı 043b/2823

elḥamdülillāh (Ar.ünl.): Allah'a hamdolsun, şükürler olsun, hamdülillah.

e. 031a/1964, 033a/2452, 046b/2922

elvedāʿ (Ar.ünl.): Artık ayrılıyoruz, Allah'a ısmarladık anlamında uzun ayrılıklar başlarken kullanılan vedâlaşma sözü.

e. 005a/142

elvidāʿ : bk. elvedaʿ

e. 005a/144, 044a/2835, 044a/2848

em : İlaç, deva, çare.

e. 130a/5685

emān (Ar.i.) : Emin olma, korkusuzluk, güven, emniyet.

e. 016a/806, 016a/807, 042a/2779, 071a/3707, 089a/4322, 124b/5499, 146a/6237, 147a/6261, 147a/6262

e. vergil 085b/4202,

emāret : Emir olma, emirlik.

e.+dür 130a/5674

emṣāl: Eş, eşler, benzer, benzer olanlar.

e.+ i 158a/6596

emek(g): Bir işin yapılması için harcanan beden veya kafa gücü.

e.+ dir 153a/6443

e.+ i 027a/1404, 027a/1420, 027a/1422, 027a/1432

e.+ idür 027a/1428

e.+ in 027a/1400, 027a/1404, 027a/1407, 027a/1411, 027a/1414, 027a/1416, 027a/1425, 027a/1434, 027a/1438

e.+ ini 027a/1405, 027a/1415

emel (Ar.i.) : Gönülde yaşatılan ve gelecekte gerçekleşmesi istenen

şey, istek,.

e. 115b/5189

emīn (Ar.s.) : Güvenilir, inanılır, îtimat edilir (kimse), inak.

e. 001b/22, 004a/104, 004a/117, 005a/137, 005b/183, 015a/566, 029b/1599, 033a/2396, 036a/2578, 042a/2779, 065a/3531, 073a/3784, 075a/3845, 088b/4298, 100a/4694, 127a/5585

e.+ e 153a/6444

emir (Ar.i.): Bir şeyin yapılması veya yapılmaması husûsunda bildirilen kesin hüküm, hükmüne uyulması istenen zorlayıcı söz, buyruk.

e. 064a/3496

e. idiser 171b/3

e. idüp 171b/9

e. 006b/258, 015a/520, 016a/721, 016a/727, 016a/742, 016a/763, 016a/780, 016b/847, 017b/891, 019b/981, 030a/1684, 034a/2513, 044a/2835, 063a/3469, 088a/4276, 089a/4318, 089b/4343, 111a/5042, 119a/5317, 126a/5552, 126b/5559, 127a/5574, 132a/5732

Emīr Ṣulṭān (ö. 833/1429): Bursalı meşhur sûfî, Yıldırım Bayezid'in damadı.

E. 005b/174, 016a/612, 016a/652, 016a/673, 018b/933, 018b/937, 019b/985, 025a/1220, 027a/1347, 027a/1477, 033a/2183, 033a/2244, 033a/2340, 033a/2388, 033a/2431, 133b/5826

E.+ dür 033a/2179

emmāre (Ar.s.) : Emreden, emredici

e. 033b/2494

ʿemmi (Ar.i.): Ammi sözünün halk ağzındaki söylenişi. Amca.

ʿe.+ m 033a/2347

ʿE.+ m 031b/1995, 033a/2094

ʿemmü (Ar.i.): Ammi sözünün halk ağzındaki söylenişi. Amca.

ʿe.+ m 031b/1983, 032a/2002

emn (Ar.i.): Emniyet, korkusuzluk, güven, huzur.

e. 016a/806, 016a/807, 089a/4322

emr (Ar.i.): Bir şeyin yapılması veya yapılmaması husûsunda bildirilen kesin hüküm, hükmüne uyulması istenen zorlayıcı söz, buyruk.

e. 016a/687, 024a/1200, 030a/1786, 030a/1787, 030a/1816, 030a/1897, 038a/2650, 039a/2677, 040b/2731, 043a/2806, 060a/3368, 061b/3414, 064a/3498

e.+ e 016a/733, 126b/5571

e. eyledi 019a/957

e. eyleye 038a/2647, 072b/3767

e.+ i 005a/138, 041b/2761, 046a/2911, 073a/3781, 089b/4327, 163a/6750, 165a/6796, 172a/12, 175b/1

e. itdüñ 015a/530

e.+ iyile 038a/2655

e.+ idür 029a/1587

e.+ idürür 176a/11

e.+ ime 172a/9

e.+ imi 015a/529

e.+ imüz 042b/2792

e.+ imüze 016a/778

e.+ in 014b/504, 037b/2629, 038b/2657, 041a/2746, 059a/3341, 117b/5256, 134a/5842, 153a/6441, 168b/11, 175a/5, 176a/5

e.+ inde 046b/2924, 059b/3356

e.+ inden 033b/2492

e.+ indendürür 055a/3201

e.+ ine 016a/689, 016a/741, 030a/1622, 056b/3255, 161a/6679, 169b/8, 173a/10, 175b/8

e.+ ini 030a/1800, 127a/5577, 131a/5705, 165b/6821, 166b/6843, 167a/6856, 167b/6861, 171b/15

e.+ iñe 041b/2757, 128b/5627

e.+ iñi 052b/3122

e.+ iñile 012a/418

e.+ isüz 030a/1891

e.+ iyle 030a/1924, 033a/2321, 061b/3411, 062a/3429, 073a/3780

e.+ üm 030a/1831, 034a/2519, 061a/3405, 104b/4838, 126a/5545, 165b/6820

e.+ ümi 015a/531, 104b/4832, 172a/8

e.+ üñ 052b/3124, 126b/5571

e.+ üñe 030a/1623

e.+ üñi 030a/1622

e.- i İlāhī 059b/3354

e.- i maʿrūf 029b/1598

e.- i Ḥaḳ 042a/2781

e.- i Ḥaḳḳa 016a/658

e.- i Ḥaḳḳı 016b/831, 016b/840

e.- i Ḥaḳḳuñ 160b/6675

emzükli : Memede çocuğu olan, çocuğuna meme veren (kadın).

e. 033a/2226

emzür -: Yavrusunu memesindeki sütü emdirmek sûretiyle beslemek, meme vermek.

e.- dügüñ 101b/4744

eñ : Başına geldiği sıfatın o sıfatın ifâde ettiği anlamın en üstün derecesinde olduğunu belirtir.

e. 021b/1065, 022a/1078, 022a/1089, 073a/3770, 103b/4798, 151b/6398

enbiyā (Ar.i.) : Nebîler, peygamberler.

e. 001b/9, 001b/10, 016a/638, 016a/794, 051a/3069, 121b/5394

e.+ lar 002b/48, 016a/591, 016a/758, 027a/1419, 031a/1966, 031a/1968, 033a/2086, 033a/2209, 068b/3652, 105a/4858, 170a/4

e.+ nuñ 067a/3599, 068b/3641, 088b/4308

e.+ ya 067a/3593

enbiyān (Ar.i.) : Peygamberler.

e. 085a/4178

ender (Far.edat) : Türkçe "içinde" kelimesinin yerini tutar ve Farsça, Arapça kelimelerden meydana gelen tekrar grupları arasına girerek birleşik zarflar yapar.

e. 053a/3139

endişe (Far.i.) : Kaygı, tasa, gam, keder.

e.+ leriñ 113b/5128

Enes (ö. 93/711-12): Ebû Hamza Enes b. Mâlik b. Nadr el-Ensârî, Hz. Peygamber'e hizmetiyle tanınan ve en çok hadis rivayet eden sahâbîlerden biri.

E. 109b/5004

enik(g): Çok memeli hayvan yavrusu, encik.

e.+ i 138b/6002

ennāşe : Endişe.

e. 089b/4327

eñse : Boynun arka kısmı.

e.+ ñüz 047b/2965, 047b/2966

envār (Ar.i.) : Nurlar, ışıklar.

e. 016a/615

e.+ ıdurur 088b/4297

e.+ ına 095a/4516

e.+ ını 016a/678

er : Erkek.

e. 012b/445, 012b/446, 036b/2595, 081b/4061, 083a/4113, 091b/4410, 062b/3455, 074b/3832, 092b/4432, 113b/5135, 121a/5384, 121b/5399, 128a/5604, 135b/5896, 135b/5899, 135b/5900, 136b/5926, 138a/5982, 138b/5990, 138b/5997, 139a/6007, 143b/6158, 144b/6185, 154b/6482, 155a/6505, 156a/6529, 161b/6693, 169b/15

e.+ de 146b/6254

e.+ den 138a/5975

e.+ dür 137a/5941, 142a/6104

e.+ e 136b/5922, 138a/5986, 143b/6158, 154b/6486

e.+ i 033a/2394, 056b/3252, 080b/4038, 108b/4956, 138a/5980, 138a/5986, 158b/6607, 140a/6054

e.+ ime 013a/452

e.+ in 137a/5948

e.+ iyle 159b/6633

e.+ ler 061b/3411

e.+ leri 013a/449,030a/1711

e.+ lerimüz 027a/1364

e.+ leriniñ 033a/2225

e.+ üm 013a/452

e.+ üñdür 074b/3833, 074b/3834, 074b/3835

er - : Belli bir yere, bir noktaya varmak, vâsıl olmak, erişmek.

e.- di 016a/707

e.- en 033a/2488

e.- meden 114b/5172

e.- mez 105b/4863

e.- mezse 016a/626

e.- se 042a/2774

erbaʿīn(Ar.s.) : Kırk, kırkıncı.

e. 016a/669, 016a/688

e.+ e 016a/683, 016a/693

eren : Ermiş velî, yatır, evliyâ.

e.+ ler 147a/6260

e.+ lerden 033a/2189

e.+ leri 016a/677

e.+ lerüñ 150a/6352

erham : Hz. Hüseyin'in atı.

e. 164a/6767, 164a/6768, 164b/6786, 164b/6781, 164b/6782

eri - : Isı etkisiyle sıvı durumuna gelmek, zeveban etmek.

e.- r 037a/2610

e.- ye 030a/1878, 033a/2203, 033a/2214, 126b/5568

erit(d) -: Isı etkisiyle sıvı durumuna getirmek, halletmek.

e.- e 030a/1845, 126b/5557, 176a/5

e.- ür 121a/5388

eriş - : Gelmek, gelip çatmak, ermek. Belli bir yere varmak, ulaşmak.

e.- di 042b/2796, 099b/4667, 145b/6225, 146a/6231, 152a/6415, 118b/5297, 161b/6692, 163b/6757, 164b/6782

e.- digi 162b/6721

e.- en 009a/332

e.- gil 042b/2786

e.- medi 120a/5343

e.- mez 086b/4233

e.- sünler 042b/2799

e.- üp 152b/6429

e.- ür 093a/4445, 099b/4664

erkān (Ar.i.): Âdet, yol yöntem, usûl, âdap.

e. 121a/5387, 129a/5650

erkek : Canlı varlıkların üreme bakımından ayrıldığı iki cinsten dişisini dölleyecek şekilde

yaratılmış olanı, dişinin karşıt cinsi, er.

e. 030a/1617, 131b/5719

e.+ dir 102a/4753

erlik(g) : Mertlik, yiğitlik.

e. 142b/6136, 152a/6409

e.+ de 156a/6536

e.+ e 134a/5853

e.+ i 144a/6181

e.+ ini 062b/3455

ersiz : Kocasız (kadın), dul (kadın).

e. 154a/6479

ersüz : Kocasız (kadın), dul (kadın).

e. 030a/1711

ervāḥ (Ar.i.): Ruhlar.

e. 012b/439

Ervāḥ-nāme (Ar.+Far.i.) : Ruhnamme.

E.+ den 002a/30

es - : Bir yönden bir yöne doğru hissedilir şekilde hareket etmek.

e.- di 100a/4687

e.- e 049a/3007

esbāb (Ar.i.) : Sebepler.

e. 058a/3298

e.+ ını 058b/3322

Esed (Ar.i) : Arslan.

E. 149a/6329

esedullāh: Allah'ın aslanı.

e. 128b/5632

esen : Sağ sâlim, âfiyette, sıhhatte, selâmette, sıhhatli, sâlim.

e. 093b/4464, 115b/5190, 128b/5634, 132a/5745, 134b/5859, 146b/6247

esenleş -: Birbirine esenlik dilemek, selâmet dileyerek vedâlaşmak.

e.- diler 163b/6752

e.- se 005a/141

e.- üp 005a/140, 044b/2857

esfel-i sāfilīn (Ar.s.) : Aşağıların aşağısı, en aşağı .

e.+ de 022a/1076,

e. + e 054b/3188,

e.+ i 054b/3191

esīr : Savaşta düşman eline düşen kimse, tutsak.

e. 017a/871, 030a/1720, 055a/3210, 056a/3245, 056b/3262, 144b/6195, 145a/6200

esirge -: Korumak, himâye ve muhâfaza etmek, siyânet etmek.

e. 023b/1180, 075b/3864, 120b/5367, 120b/5369

e.- di 019a/954

e.- mez 030a/1724

e.- ñ 027a/1318

e.- r 112b/5091

e.- rem 030a/1660

e.- ye 004b/130, 030a/1705, 033a/2280

e.- yem 095b/4535

e.- yüp 021a/1047, 030a/1738, 033a/2384, 046b/2921, 119a/5306

esirgeyici : Esirgeyen, merhamet edip koruyan (Allah).

e. 033a/2395

esirlik : Esir olma durumu, esâret, kölelik, tutsaklık.

e.+ den 142a/6106

eski : Zamanın etkisiyle veya kullanıla kullanıla yıpranmış, bozulmuş, yeniliğini kaybetmiş, köhne.

e. 017a/882, 018b/928, 019a/948, 019a/965

e.+ ce 033a/2153

e.+cem 019a/970, 019a/959

e.+ cemi 019a/954

e.+ ler 018b/940

e.+ sin 019a/947

e.+ ye 017a/881

e.+ yiçün 017a/884

esmā (Ar.i.): İsimler, adlar.

e. 058b/3321

esrār (Ar.i.): Gizli olan, herkesçe bilinmeyen şeyler, herkese açık olmayan gizlilikler, sırlar.

e.+ ını 016a/678

e.+ ıñ 016a/678

esrük : Sarhoş.

e. 030a/1729

estaġfirullāh (Ar.i.): Allah'tan af ve mağfiret dilerim" anlamında duâ sözü.

e. 033a/2384, 082b/4098, 119b/5339, 133b/5811, 133b/5815, 133b/5818, 133b/5827

e.- ʿaẓīm 085b/4203, 133b/5828

esürd - : Sarhoş olamak.

e.- e 141a/6076

esürge -: Korumak, himâye ve muhâfaza etmek, siyânet etmek.

e.- yüben 017b/897

eş : Yâr, dost, arkadaş, hemhal.

e. 007a/265, 030a/1723, 063b/3482

e.+ im 016a/689

eş - : Toplanmak.

e.- di 019a/951

eşit(d): Kulak yoluyle duymak.

e. 005a/151, 032a/2003, 033a/2481, 033a/2482, 033a/2483, 033a/2484, 033a/2485, 033a/2486, 033a/2487, 033a/2488, 033a/2489, 033a/2490, 035b/2573, 041b/2761, 041b/2763, 041b/2764, 041b/2765,

042a/2766, 103b/4802, 119b/5329, 143b/6160

e.- di 024b/1207, 025b/1237

e.- diler 139b/6031

e.- e 005a/144, 036a/2588, 036b/2592, 042a/2768

e.- ecek 126a/5541

e.- enler 017a/884

e.- enlerüñ 028b/1574

e.- enüñ 027b/1498

e.- esin 003a/73

e.- eyin 024b/1205

e.- eyin 123a/5452

e.- iñ 016a/767

e.- memiş 025b/1244

e.- mezidi 047a/2941

e.- se 099a/4645

e.- sünler 007a/265

e.- üben 002a/28

e.- üñ 171a/6

e.- üp 091b/4399, 137b/5962, 153b/6462, 165b/6813

eşik (g): Döşemede kapı boşluğunun alt tarafına gelen kısım ve buraya soğuktan, dış etkilerden korunmak için kapı eni uzunluğunda yerleştirilen taş veya tahtadan, yüksekliği çok az çıkıntı, söve.

e.+ e 099a/4653

e.+ inde 110b/5036

eşvaḳ (Ar.i.): Şevkler, şiddetli arzular, istekler.

e. 061b/3423

eşyā (Ar.i.) : Yaratılmış olan her şey, şeyler, nesneler.

e. 177a/1

et : İnsan ve hayvan vücûdunun kas ve yağdan meydana gelen, kemikle deri arasında bulunan kısmı

e. 050b/3054, 113b/5139,

e.+ i 030a/1826, 049a/3003, 140a/6045, 146b/6246

e.+ idür 056a/3233

e.+ imi 023a/1134

e.+ ler 011b/402

e.+ lerin 006a/237, 040a/2710

e.+ ün 041a/2744

e.+ üñ 081b/4068

et (d) - : Türkçe'de birçok kelimenin sonuna gelerek birleşik fiiller teşkil eden, sonuna geldiği kelimeye göre değişik fonksiyonları olan, geçişli veya geçişsiz fiiller, ayrıca çeşitli deyimler yapan fiil.

e. 009b/348, 011b/406,016a/611, 022b/1100, 026a/1267, 143a/6137

e.- di 016a/672, 016a/707, 161b/6695, 144b/6189, 016a/691, 054a/3178

e.- digi 016a/687

e.- diler 030a/1919, 139a/6021, 151b/6394, 160a/6653

e.- dim 016a/692, 016a/734

e.- diyi-se 016a/675

e.- dügin 029a/1592

e.- dügini 016a/742

e.- ler 009b/337, 149a/6326

e.- em 079a/3990

e.- en 108a/4955

e.- enler 109b/5002

e.- eydi 033b/2506

e.- eyim 050a/3042

e.- me 089b/4328

e.- eyin 172a/1

e.- me 112b/5104

e.- medi 018b/931

e.- megi 056a/3231

e.- mek 016a/772, 053b/3158,

e.- men 141b/6089

e.- mese 108a/4947

e.- se 054b/3192

e.- seydi 098b/4628

e.- sün 043a/2802

e.- üben 003a/68, 168b/8

e.- üñ 115a/5186

e.- üp 126b/5561

e.- üp 010a/351,162b/6731

etā :Geçmek.

e. 142a/6110

etbāʿ (Ar.i.) : Bir kimseye tâbi olanlar, ona uyanlar.

e.+ ına 001b/10

etek (g) : Bir elbise veya etekliğin alt kenarı.

e.+ i 158b/6606

e.+ in 027a/1396, 034a/2508, 065a/3532, 143a/6144

e.+ ine 023a/1169

e.+ üñ 065a/3536

etḳiyā (Ar.i.) : Allah korkusuyle günah işlemekten çekinen, müttakî olan kimseler.

e. 051a/3069, 121b/5394

etmek : Ekmek kelimesinin eski metinlerde geçen asıl şekli.

e.113b/5139

e.+ in 033a/2264

e.+ ine 027a/1356

e.+ ini 027a/1399, 112a/5087

etūbü :Tevbe ediniz.

e. 133b/5828

ev : Bir âilenin oturması için yapılmış

yapı, içinde yaşanılan, ikāmet edilen yer, konut, mesken, hâne, ikametgâh.

e. 022a/1085, 068a/3629, 068a/3632, 068a/3634, 068a/3637, 110b/5029, 147b/6284

e.+ de 022a/1086, 025a/1232, 030a/1737, 068a/3630, 068b/3652, 134b/5867, 137b/5963, 137b/5968

e.+ deki 019a/970

e.+ dekiler 013b/468

e.+ den 025a/1225, 030a/1733, 030a/1734

e.+ dür 008b/318

e.+ e 012b/442, 012b/444, 013b/463, 023b/1179, 134b/5860, 134b/5865, 34b/5866, 137a/5943, 176a/4, 176a/5

e.+ i 033a/2225, 078a/3940, 095b/4532, 097b/4595, 113b/5130, 134b/5872, 148a/6288

e.+ idür 121a/5388

e.+ imiñ 016a/674

e.+ imüze 099b/4676

e.+ in 087b/4259, 087b/4264

e.+ inde 118a/5280, 175b/8

e.+ inden 024a/1187

e.+ ine 008b/316, 023a/1164, 026b/1299, 027a/1487, 029b/1603, 033a/2310, 033a/2459, 045b/2893, 058b/3328, 068a/3626, 079b/3995, 116b/5229, 118a/5288, 122b/5429, 139a/6005, 148b/6309, 149b/6341

e.+ ini 012a/424

e.+ inüñ 068a/3628

e.+ iñe 026b/1295

e.+ iydi 025a/1226

e.+ iyem 087a/4254

e.+ ler 030a/1710, 060b/3386, 061a/3401

e.+ lere 027a/1433

e.+ leri 005b/192021b/1069

e.+ lerin 035b/2560

e.+ lerinde 010b/382

e.+ lerine 012b/441, 155a/6498

e.+ lerinüñ 033a/2228, 013b/468

e.+ leriñize 026b/1292

e.+ leriñüze 012b/439

e.+ lerümizi 012a/417

e.+ lerüñüzi 012a/425

e.+ ümüze 012a/415

e.+ üñ 078b/3964

e.+ üñe 008a/298

evṣāf (Ar.i.): Nitelikler, vasıflar.

e.+ ın 161b/6997

e.+ ını 050a/3035, 156a/6532

e.+ un 155a/6506

evlād : Birinin soyundan gelen kimseler,

soysop, sülâle, zürriyet.

e. 016a/609, 016a/642, 016a/643, 016a/719, 033a/2477, 033a/2478, 133b/5839

e.+ ı 003b/99, 005b/175, 005b/208, 010a/352, 010b/375, 012a/427, 014b/501, 015a/516, 016a/595, 016a/613, 016a/650, 016a/716, 016a/719, 016a/765, 016a/798, 016a/811, 016b/839, 018b/935, 019b/983, 021a/1049, 021a/1051, 023a/1128, 024a/1196, 024b/1217, 025a/1222, 026b/1278, 027a/1344, 027a/1345, 027a/1394, 027a/1429, 027a/1482, 027a/1483, 028b/1548, 028b/1560, 028b/1573, 030a/1629, 030a/1686, 030a/1751, 030a/1794, 030a/1874, 030a/1939, 033a/2034, 033a/2055, 033a/2119, 033a/2181, 033a/2247, 033a/2262, 033a/2303, 033a/2342, 033a/2387, 033a/2391, 033a/2434

e.+ ıla 021a/1050

e.+ ıma 165b/6825

e.+ ın 027a/1479

e.+ ına 005b/204, 006a/228, 016a/639

e.+ ını 023a/1127, 033a/2054, 033a/2243, 033a/2294, 033a/2425

e.+ ıyla 016a/760

e.+ umı 121a/5385

evli: Evlenmiş bulunan (erkek veya kadın), müteehhil.

e. 012a/424, 033a/2459

evliyā (Ar.i.) : Allah'ın sevgilisi olan, hâli, davranışları, çok üstün vasıfları ve gösterdiği kerâmetler sebebiyle bu husus halk tarafından da kabul edilmiş bulunan seçkin ve has kul (kullar), ermiş, ermişler, velîler.

e. 051a/3069

e.+ lar 016a/641, 033a/2086

e.+ laruñ 133b/5822

e.+ nıñ 016a/623, 088b/4308

e.+ nuñ 066a/3568

e.+ ya 067a/3593

evsaṭ (Ar.s.): Orta derecede olan, orta halde bulunan.

e. 047b/2952

evḳāt (Ar.i.) : Vakitler, zamanlar.

e. 158b/6615

evren Kâinat, cihan, âlem, kozmos

e. 136a/5905

evvel (Ar.i.) : Karşılaştırma yoluyle bir yer, zaman veya oluşun bahsedilen yer zaman veya oluştan önde veya önce bulunduğunu veya olduğunu anlatır, önce.

e. 001b/7, 007a/271, 011b/411, 015a/541, 015a/561, 016a/614, 016a/676,

027a/1390, 030a/1714, 031a/1975, 031b/1980, 031b/1986, 033a/2143, 033a/2146, 033a/2174, 033a/2189, 033a/2192, 033a/2194, 033a/2195, 044b/2863, 048a/2971, 048a/2972, 050a/3038, 050a/3043, 050b/3051, 054a/3173, 054a/3176, 057b/3296, 059b/3351, 065a/3527, 067b/3612, 113a/5109, 115a/5177, 123a/5446, 124a/5477, 124b/5503, 133b/5791, 134b/5857, 147a/6260, 151b/6398, 155a/6504, 166a/6839, 167b/6857, 168b/9, 172a/1

e.+ i 016a/809

e.+ in 030a/1784, 108b/4970, 114b/5171,125a/5504

e.+ inden 033a/2100

e.+ ken 033a/2145

evvelā (Ar.i.) : İlk önce, ilk olarak.

e. 044a/2837, 100b/4706, 116a/5221

evvelki: Daha önceki, bundan önce gelen veya olan.

e. 030a/1752, 033a/2185, 062b/3452

e.+ ne 050b/3061

ey: Hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılır.

e. 001b/13, 001b/14, 001b/20, 001b/22, 001b/26, 002a/27, 002a/43, 002b/50, 003a/75, 003b/102, 003b/97, 003b/99, 005a/142, 005b/161, 005b/171, 005b/175, 005b/183, 005b/185, 005b/208, 005b/209, 006a/224, 007a/271, 008a/302, 008b/315, 009a/322, 009b/342, 010a/352, 010b/375, 011a/390, 011a/391, 011a/392, 011b/398, 012a/427, 012b/446, 013a/447, 014a/483, 014b/501, 015a/516, 015a/517, 015a/544, 015a/557, 015a/561, 015a/572, 015b/577, 015b/579, 015b/581, 015b/582, 015b/583,015b/584, 016a/595, 016a/598, 016a/613, 016a/617, 016a/618, 016a/640, 016a/642, 016a/650, 016a/661, 016a/665, 016a/671, 016a/688, 016a/689, 016a/694, 016a/707, 016a/716, 016a/717, 016a/725, 016a/736, 016a/737, 016a/738, 016a/745, 016a/765, 016a/767, 016a/783, 016a/784, 016a/811, 016b/839, 017a/876, 018a/905, 018b/926, 018b/935, 019a/953, 019b/974, 019b/983, 020a/999, 020a/1000, 020a/1019, 020b/1025,, 020b/1029, 021a/1049, 021a/1051, 22a/1084, 022b/1101, 022b/1102, 023a/1128, 023a/1158, 023a/1161, 023b/1170, 023b/1171, 023b/1173, 023b/1175, 023b/1176, 023b/1181, 023b/1184, 024a/1185, 024a/1189, 024a/1196,

025a/1222, 025b/1238, 025b/1241, 026b/1268, 026b/1274, 026b/1278, 026b/1300, 027a/1309, 027a/1310, 027a/1314, 027a/1318, 027a/1321, 027a/1322, 027a/1326, 027a/1334, 027a/1344, 027a/1394, 027a/1409, 027a/1410, 027a/1411, 027a/1424, 027a/1429, 027a/1451, 027a/1483, 027a/1493, 027b/1500, 027b/1509, 028a/1525, 028a/1527, 028a/1531, 028b/1532, 028b/1535, 028b/1548, 028b/1560, 028b/1570, 028b/1573, 029a/1576, 030a/1629, 030a/1632, 030a/1686, 030a/1688, 030a/1751, 030a/1755, 030a/1769, 030a/1794, 030a/1814, 030a/1829, 030a/1833, 030a/1845, 030a/1847, 030a/1868, 030a/1871, 030a/1874, 030a/1889, 030a/1895, 030a/1897, 030a/1917, 030a/1939, 033a/2034, 033a/2043, 033a/2050, 033a/2055, 033a/2057, 033a/2063, 033a/2068, 033a/2081, 033a/2095, 033a/2119, 033a/2122, 033a/2124, 033a/2125, 033a/2130, 033a/2135, 033a/2136, 033a/2143, 033a/2152, 033a/2157, 033a/2178, 033a/2181, 033a/2188, 033a/2200, 033a/2223, 033a/2230, 033a/2247, 033a/2249, 033a/2252, 033a/2262, 033a/2274, 033a/2320, 033a/2342, 033a/2344, 033a/2362, 033a/2385, 033a/2387, 033a/2394, 033a/2434, 033a/2439, 033a/2443, 033a/2452, 037a/2623, 056b/3263, 057a/3274, 057a/3279, 072a/3751, 074b/3830, 079a/3989, 081a/4055, 084a/4148, 085b/4202, 089a/4315, 092a/4415, 097b/4605, 098a/4626, 099a/4650, 099a/4655, 099a/4660, 103a/4781, 105a/4859, 107a/4910, 107b/4937, 117a/5241, 124a/5474, 125a/5504, 130b/5689, 133a/5768, 133b/5794, 133b/5795, 133b/5805, 144a/6171, 160b/6666, 160b/6667, 170b/9, 171a/14, 177a/6, 177a/7, 177b/3, 177b/5

eyā (far.ü.): Ey, hey

e. 001b/19,059b/3355,063a/3468, 094b/4505, 102a/4749, 109a/4974, 111a/5049, 51a/6388

eydül - : Söylenmek.

e.- ür 046a/2900, 050b/3055, 050b/3062

eyegü : Kaburga kemiği.

e.+ si 011b/403, 036a/2591

eyele - : Eğe ile yontup düzleştirmek, işlemek.

e.- ye 027a/1495, 044a/2836

eyer : Binicisinin, üzerine oturması için

binek hayvanlarının sırtına konulan nesne.

e. 019a/964

eyi : Beğenilecek, makbûle geçecek nitelikleri olan, kendisinde bulunması gereken vasıfları taşıyan.

e. 082b/4090, 082b/4095

e.+ sin 094a/4478

eyice : Oldukça iyi.

e. 046b/2919, 103b/4805

ey(i)t(d) - : Söylemek, demek.

e. 060a/3377, 074a/3808, 109a/4989, 116b/5223, 122a/5408, 122a/5409

e.- di 073a/3780, 073a/3784, 073b/3790, 073b/3799, 074a/3815, 074b/3822, 074b/3833, 074b/3835, 081b/4064, 082b/4101, 122a/5407, 122a/5408,122a/5413, 122b/5425, 122b/5430, 123a/5447, 123b/5460, 140b/6063

e.- diler 136b/5922

e.- düm 096b/4581

e.- e 005a/144, 007a/271, 008b/307, 012a/419, 012a/420, 012a/422, 015a/554, 015a/565, 017b/894, 017b/902, 029a/1587, 029a/1597, 030a/1796, 030a/1788, 030a/1797, 030a/1829, 030a/1833, 030a/1838, 030a/1860, 030a/1883, 030a/1891, 030a/1897, 030a/1913, 030a/1917, 036b/2598, 038b/2664, 039a/2675, 039b/2690, 039b/2705, 043a/2804, 043a/2806, 043b/2826, 043b/2831, 044a/2838, 044a/2839, 044a/2840, 044a/2843, 044a/2844, 044a/2845, 045a/2877, 045b/2890, 045b/2894, 046a/2903, 046a/2905, 046a/2915, 046a/2916, 046b/2927, 047a/2940, 047a/2943, 049a/3012, 049b/3020, 052b/3116, 064a/3492, 064a/3496, 077a/3912, 094a/4486, 127a/5587, 127b/5589, 128a/5609, 128a/5613, 130b/5686, 137a/5944, 149a/6324, 174a/13

e.- egil 063b/3476

e.- eler 011a/397, 013b/472, 014b/497, 017b/904, 030a/1843, 034b/2531, 038b/2662, 039a/2683, 039b/2704, 040a/2711, 047b/2957, 047b/2961, 049a/3013, 049b/3020, 049b/3021, 063a/3462, 172b/2

e.- elüm 048b/2985

e.- em 002a/28, 007a/268, 015b/589, 016a/607, 016a/657, 016a/816, 030a/1621, 030a/1870, 030a/1880, 030a/1889, 030a/1895, 033a/2113, 033a/2218, 033a/2454, 073a/3775,

077b/3935, 091b/4410, 093b/4468, 094a/4488, 124b/5501, 119b/5328, 143b/6162

e.- er 005b/171, 012a/421, 016a/709, 016b/856, 027a/1375, 030a/1632, 030a/1879, 033a/2043, 033a/2048, 033a/2071, 033a/2082, 033a/2099, 033a/2100, 033a/2138, 033a/2198, 033a/2264, 033a/2290

e.- erken 033a/2212

e.- erler 039b/2703

e.- ersin 091b/4406, 097b/4605, 116a/5220, 121a/5373

e.- esin 029a/1585, 099b/4670

e.- eyim 083b/4133, 089a/4310

e.- eyin 021b/1059, 021b/1064, 031a/1963, 031b/1979, 068b/3651, 089b/4338, 090b/4370, 093b/4468, 096b/4566, 115a/5176, 121a/5383, 122a/5407,

e.-irir 141b/6102

e.- iverem 105b/4872

e.- ivergil 081a/4056

e.-ivir 015a/527, 021a/1058, 026a/1262

e.- ivirem 021b/1060, 030b/1949, 114a/5151

e.- üben 015a/559

e.- üp 106b/4896

e.- ür 008a/302, 009b/344, 013a/447, 018b/941, 021a/1053, 022b/1101, 023a/1133, 024b/1202, 025b/1250, 026a/1257, 026a/1262, 026a/1264, 027a/1309, 029b/1613, 030b/1949, 037a/2623, 059a/3334, 065a/3536, 065b/3545, 068b/3639, 068b/3642, 074a/3816, 076b/3904, 077b/3928, 081a/4057, 081b/4068, 081b/4069, 085b/4191, 088b/4300, 102a/4749, 104b/4834, 111a/5043, 111b/5071, 113b/5138, 114a/5152, 116a/5215, 118a/5276, 121b/5405, 122a/5410, 122a/5414, 123a/5448, 123a/5450, 130a/5671, 134b/5858, 134b/5860, 135a/5884, 137a/5940, 137b/5954, 137b/5969, 138a/5983, 138a/5984, 139a/6014, 140a/6042, 140b/6057, 140b/6072, 141a/6077, 141a/6080, 141b/6086, 141b/6089, 142a/6117, 142b/6129, 142b/6131, 143a/6137, 143a/6143, 143a/6144, 143b/6161, 143b/6166, 144a/6169, 144a/6170, 146a/6237, 146a/6240, 146b/6248, 147a/6264, 147b/6277, 147b/6279, 153a/6446, 156b/6552, 160b/6670, 177a/3, 177a/4, 177a/6, 177a/7, 177a/8, 177a/9, 177a/11, 177a/14, 177b/1, 177b/3, 177b/7, 177b/10,

177b/12, 177b/14, 178a/2, 178a/4, 178a/6, 178a/8

e.- ürem 012a/428, 020b/1024, 020b/1037, 067a/3596, 116a/5221

e.- üverem 116b/5224

eydil - : Söylemek işi yapılmak, sözle anlatılmak.

i.- enlerüñ 050a/3046

eydül - : Söylemek işi yapılmak, sözle anlatılmak.

e.- ülüpdür 068a/3622

e.- ür 050a/3045

eyle - : Etmek, yapmak" anlamında yardımcı fiil.

e. 003b/81, 009b/340, 009b/342, 014a/481, 015b/580, 015b/585, 016a/731, 020a/1001, 020a/1015, 020b/1022, 023a/1165, 024b/1203, 027a/1482, 030a/1648, 030a/1715, 030b/1957, 032b/2015, 032b/2023, 033a/2081, 038b/2662, 043a/2805, 044b/2860, 048a/2968, 054b/3185, 056b/3253, 064b/3512, 067b/3620, 069a/3669, 070a/3688, 070a/3703, 071b/3734, 072a/3752, 073a/3770, 075a/3849, 075a/3851, 075b/3867, 076a/3887, 077b/3938, 078b/3969, 079a/3983, 080b/4025, 080b/4031, 082b/4092, 083a/4118, 084a/4142, 084a/4153, 086a/4218, 086b/4230, 088a/4290, 089a/4324, 091a/4378, 092a/4413, 092b/4436, 093b/4461, 094b/4506, 095a/4523, 098a/4613, 098a/4614, 098a/4615, 102b/4778, 103a/4785, 103a/4789, 103a/4792, 104a/4814, 105b/4871, 106a/4882, 107b/4929, 107b/4930, 108a/4951, 112b/5101, 115a/5187, 115b/5189, 115b/5193, 115b/5194, 116a/5206, 116a/5215, 116b/5238, 119b/5331, 119b/5333, 120b/5356, 120b/5369, 120b/5370, 123a/5450, 123b/5465, 124a/5484, 124a/5485, 130b/5686, 133a/5768, 133a/5774, 133b/5789, 134b/5861, 139a/6018, 141b/6087, 141b/6088, 142b/6130, 142b/6136, 143a/6137, 154b/6486, 154b/6488, 154b/6491, 155a/6507, 159a/6628, 165b/6813, 165b/6825, 168b/6887, 169b/9, 171b/4, 177a/8, 178a/4

e.+ cedür 074b/3831

e.- di 006b/250, 015a/543, 016a/771, 020a/1020, 024a/1194, 026a/1256, 026b/1271, 027a/1337, 028b/1549, 030a/1631, 030a/1640, 030a/1709, 030a/1772, 030a/1875, 033a/2121, 045b/2883, 048b/2994, 050a/3041, 053a/3146, 065b/3550,

066b/3586, 069a/3659, 074b/3832, 077b/3935, 078a/3944, 079a/3976, 080b/4040, 083b/4134, 085a/4183, 085b/4198, 085b/4207, 091b/4396, 098a/4624, 099b/4671, 103b/4806, 105b/4868, 109b/5005, 111b/5059, 112a/5079, 116a/5208, 116b/5231, 118b/5289, 120a/5343, 131b/5723, 145b/6216, 148a/6296, 148a/6301, 148b/6311, 152b/6427, 158b/6612

e.- diler 101a/4718, 131b/5725, 151b/6392, 161b/6691, 163a/6748, 163b/6756, 163b/6758, 174a/15

e.- dim 030a/1673

e.- dügi 044b/2860

e.- dükse 075b/3864

e.- düm 015a/525, 015a/546,024a/1199, 029a/1577, 030a/1628, 030a/1672, 030a/1674, 050a/3041, 078a/3939, 078a/3949, 078a/3950, 079a/3980, 079a/3986, 079a/3988, 079a/3989, 096a/4558, 096a/4560, 100b/4705, 106b/4893, 111a/5053, 111b/5071, 133b/5812, 133b/5818, 137a/5940

e.- düñ 041a/2740, 083b/4137, 097b/4607, 104b/4835, 126a/5541, 129b/5665

e.- gil 009b/340, 030a/1715, 030a/1738, 033a/2099, 033a/2133, 033a/2168, 057a/3276, 066a/3568, 072a/3746, 077a/3909, 082b/4103, 086b/4238, 090b/4368, 091a/4383, 091a/4384, 091a/4386, 101b/4741, 103a/4790, 103a/4791, 120b/5361, 124a/5477, 128b/5631, 130b/5700, 133b/5791, 140a/6040

e.- me 016a/820, 051a/3078, 051b/3082, 092b/4439, 100b/4709, 138a/5984, 141a/6074

e.- medi 015a/546

e.- medüm 044a/2845

e.- mege 044a/2845, 092b/4437

e.- mek 119b/5338

e.- mekde 086b/4236

e.- mekden 053a/3140

e.- meñ 041a/2744

e.- meye 015b/573 030a/1623

e.- meyem 033a/2255

e.- meyen 015b/577

e.- mez 030a/1724, 043b/2826, 074b/3823, 082a/4088, 095b/4542, 108a/4942, 155b/6515

e.- mezsin 012b/436, 083b/4130

e.- miş 005b/190, 016a/699, 021a/1057, 081a/4050, 098a/4625, 100b/4702, 111b/5063, 123a/5439

e.- mişdür 129b/5662

e.- mişiz 047a/2947

e.- n 047b/2965, 087b/4268

e.- ñ 027a/1320, 027a/1329, 027a/1330, 101a/4714, 118b/5289, 118b/5290, 140b/6059, 144b/6185, 147a/6267

e.- ñüz 069a/3656, 077b/3933, 089a/4326

e.- r 004b/131, 053b/3161, 053b/3162, 056b/3247, 057a/3266, 070a/3691, 077b/3923, 095a/4527, 120b/5366, 123a/5439, 126a/5539, 139b/6028, 140a/6049, 158b/6616, 164a/6771, 178a/1

e.- rdi 027a/1410

e.- rem 033a/2063

e.- rise 027a/1417, 027a/1423

e.- ridiñ 045b/2896

e.- ridük 044b/2856

e.- ridüñ 044a/2839

e.- riken 039b/2701

e.- rin 082a/4074, 087b/4257

e.- rise 033a/2058

e.- risen 033b/2496

e.- riseñ 072a/3753

e.- rse 006b/258, 016a/612, 016a/652, 016a/721, 016a/763, 019b/981, 025a/1220, 026b/1283, 027a/1347, 030a/1684, 033a/2244, 033a/2340

e.- rsen 039b/2703

e.- rsüñüz 076b/3904

e.- rüz 052b/3124, 052b/3125

e.- se 027a/1381, 027a/1391, 027a/1478, 042a/2776

e.- seler 020a/1017

e.- señ 108a/4953

terk e.- señ 176a/12

e.- sin 033a/2156

e.- sün 016a/759, 045a/2877, 078a/3945, 079a/3980, 102b/4774, 118a/5287, 150b/6376

e.- süñ 064b/3518

e.- ye 015a/535, 017b/893, 022b/1108, 027a/1331, 027a/1477, 029b/1614, 030a/1930, 030a/1938, 032b/2028, 033a/2384, 035a/2546, 035b/2570, 039b/2693, 040a/2721, 041a/2751, 044a/2837, 044b/2849, 045a/2871, 045b/2891, 047a/2939, 048a/2971, 056b/3255, 057a/3265, 059a/3339, 061a/3399, 074a/3818, 076a/3885, 076b/3896, 077a/3915, 089a/4311, 095a/4524, 121a/5389,

125a/5512, 127b/5598, 128a/5618, 133b/5787, 133b/5807, 149b/6333

e.- yein 111b/5065

e.- yeler 020b/1022, 021a/1047, 022b/1105, 059a/3338, 071a/3708, 083b/4138, 150b/6366

e.- yelüm 010a/356, 020a/1008, 030a/1942, 033a/2480, 037b/2628, 052a/3109, 055a/3206, 057b/3285, 068a/3633, 068b/3650, 140a/6043

e.- yem 030b/1950, 032b/2025, 033a/2222, 033a/2410, 033a/2418, 038b/2664, 048a/2976, 104a/4829

e.- yen 027a/1419, 027b/1502, 033a/2484, 041b/2761, 057b/3281, 093a/4451, 093a/4459, 098a/4621, 103b/4798

e.- yenler 087a/4247, 104a/4829

e.- yesin 092b/4429

e.- yesiz 020b/1026

e.- yevüz 160a/6660

e.- yeydi 053b/3158

e.- yeydüm 083a/4116

e.- yeyin 059a/3344

e.- yicek 126a/5540

e.- yigör gil 013a/455

e.- yü 099b/4663

e.- yüben 035b/2563, 054b/3190, 057b/3286, 059a/3342, 081a/4042, 109b/4992, 164b/6788

e.- yübeni 082a/4080

e.- yüp 003a/76, 016a/788, 020b/1027, 026b/1294, 042a/2770, 042a/2776, 046a/2909, 047b/2964, 090a/4350, 090a/4351, 100b/4703, 105a/4859, 115a/5181, 123b/5457, 125a/5520, 126a/5542, 129b/5669

eyli - :bk.eyle-

e.- yen 015b/579

eylik : Maddî bir karşılık beklemeden insânî duygularla yapılan yardım, lutuf ve ihsan.

e. 030a/1880

e.+ ler 172a/9

e.+ lerdürür 169b/7

eylük : bk.eylik

e. 078a/3945, 083b/4127

e.+ leri 170b/8

eyn: Sırt, arka

e.+ ine 045b/2886

eyü : İyi

e. 008b/310, 013a/453, 027a/1461, 031b/1994, 033a/2171, 082b/4091, 087a/4256, 156a/6538

e.+ si 076b/3897

eyüce : Adamakıllı, iyi bir şekilde.

e. 013a/454

eyvāh : Kötü bir haber veya olay

karşısında duyulan üzüntüyü, korku, panik, pişmanlık, esef, hayıflanma gibi duyguları ifâde etmek için kullanılır, yazık.

e. 012b/440, 045a/2881, 062a/3433

eyyām (Ar.i.): Günler.

e. 079a/3975

Eyyūb (Ar.i.) : Kur'an'da adı geçen ve başına gelen dert ve sıkıntılara sabretmesiyle meşhur olan Eyyüp peygamberin adı dilimizde sabır timsâli olarak ve bilhassa Eyüp peygamber sabrı şeklinde kullanılır.

E.+ e 114b/5166

ez - : Bir sıvı içinde karıştırarak belli bir kıvâma getirmek, sulandırıp eritmek.

e.- diler 145a/6208

ezā (Ar.i.) : Eziyet, sıkıntı verme, incitme, üzüntü, cefâ, cevr.

e. 029b/1603, 033a/2225, 039b/2692

ezān (Ar.i.) : Müslümanlara namaz vaktini bildirmek ve namaza çağırmak için müezzin tarafından genellikle minâreden yüksek sesle yapılan dâvet.

e.+ ı 165a/6807

e. 165a/6803, 170b/12

ezel (Ar.i.) : Başlangıcı olmayan geçmiş zaman, başlangıcı tasavvur edilemeyen zaman. Karşıtı: Ebed.

e. 066a/3559

ezell (Ar.s.) : Perişan.

e. 149b/6336

ezil - : Yassılmak, çiğnenmak, ufalanmak, parçalanmak.

e.- miş 039a/2674, 090a/4353

F

faṣıl (Ar.i.): Ayırma, ayrılma.

f. 043b/2818, 043b/2821

faṣl (Ar.i.): Bölüm, kısım; devre.

f.+ ını 016a/596

faḫr (Ar.i.) : İftihar kaynağı, iftihar sebebi, övünç, medâr-ı iftihar.

f. 086a/4213, 107a/4924, 115b/5193

f. eyleyen 033a/2483

f. idesin 066b/3579

f.- i cihān 108b/4968

f.- i cihānuñ 062a/3426

f.- i enbiyā 121b/5394

f.- i ʿālem 030a/1773, 033a/2093, 033a/2131

f.- i ʿālem 017a/876, 018a/908, 024b/1210

f.+ i 016a/822, 016a/823, 019a/953, 025b/1247, 027a/1380, 030b/1945, 033a/2117, 033a/2286, 061b/3420, 064a/3492, 067b/3618, 075b/3868, 077b/3929, 087b/4269

f.+ ile 053b/3152

f.+ ine 001b/9

f.+ ini 160b/6665

fāḫır : Halk dilinde fakir.

f.+ a 083a/4121

Faḫrü'd-dīn : Şeyh Fahrettin.

F. 172b/7

faḳīr (Ar.s.) : Yoksul (kimse), muhtaç, fukarâ.

f. 033a/2162, 033a/2163, 065b/3548, 073b/3794, 079b/3991, 078a/3939, 082a/4089, 106a/4879

f.+ den 033a/2173

f.+ em 078b/3966, 117a/5251

f.+ lere 030a/1806

f.+ üñ 006b/256, 077b/3938

faḳīrlik: Fakir olma durumu, yoksulluk, yokluk, fukaralık.

f. 032a/1996, 033a/2172, 087b/4259

faḳr (Ar.i) : Fakirlik, yoksulluk

f.+ ı 078a/3942

f.+ ıla 098b/4635, 105b/4866, 107a/4924

fayda (Ar.i.) : İşe yarama, işe yaramanın meydana getirdiği iyi durum, olumlu sonuç, yarar, nefi.

f. 086b/4233

fācir (Ar.i.) : Kötü işler yapan, zinâ ve işrete düşkün olan, fısk u fücur sâhibi (kimse), sefih.

f.+ lerüñ 041a/2747

fā'ide :bk.fayda

f. 001b/24, 001b/26, 033b/2502, 039a/2686, 039b/2690, 053a/3135, 053a/3138, 065b/3538, 102a/4749, 102a/4752

fāidesüz: Faydası olmayan, bir fayda sağlamayan, işe yaramayan, yararsız.

f. 016a/604

fān (Ar.f.) : Yok olmak.

f. 097a/4586

fānī (Ar.s.) : Son bulucu, sonlu, ölümlü, kalımsız, bâkî olmayan.

f. 050b/3055, 075a/3844, 086b/4228, 129b/5669, 134a/5848, 163b/6762,

f.+ de 080b/4026, 126b/5557

f.+ den 096a/4553, 123a/5449

f.+ dir 001b/26

f.+ nüñ 097a/4584

f.+ ye 006a/228, 097a/4587

farḳ (Ar.i.) : İki şeyin birbirinden ayrılmasını sağlayan değişik taraf, başkalık, farklılık.

f. 078b/3968, 141a/6084

farż (Ar.i.) : İslâm dîninde Allah'ın emri olduğu kesin bir delille sâbit olan, yapılması sevâbı, özürsüz olarak terki büyük günâhı, inkârı ise küfrü gerektiren îtikādî, amelî, ahlâkî yükümlülük

f. 130b/5699, 134b/5862, 171a/15, 173a/12, 176a/9

f.+ dur 173b/4

f.+ ın 071b/3734

f.+ ları 029b/1605

fārig̱ (Ar.s.) : Vazgeçmiş, terketmiş, el çekmiş.

f. 030a/1634, 117b/5271, 123a/5441

f. ol 144a/6171

f. oluban 090b/4371

f.+ sin 005a/146

fāsıḳ (Ar.s.): Fısk u fucur sâhibi, şerîat hükümlerine uymayan günahkâr kimse.

f.+ lardan 030a/1799

f.+ larıla 042a/2768

f.+ laruñ 041a/2747

fāş (Ar.s) : Meydana çıkmış, açığa vurulmuş, duyulmuş.

f. 090b/4368, 140a/6045, 172a/4

Fāṭıma (ö. 11/632)**:** Hz. Peygamber'in soyunu devam ettiren kızı.

F. 016b/829, 016b/830, 016b/832, 016b/837, 016b/853, 016b/854, 017a/873, 017a/885, 018b/925, 019a/949, 019a/969, 020a/1005, 020a/998, 021a/1052, 021a/1058, 022a/1088, 022a/1096, 022b/1119, 023a/1130, 026b/1296, 027b/1504, 027b/1505, 030a/1698, 030a/1755, 030a/1758, 030a/1766, 030a/1775, 030a/1777, 030a/1780, 030a/1814, 030a/1858, 030a/1875, 030b/1945, 033a/2033, 033a/2135, 033a/2142, 033a/2145, 033a/2177, 033a/2178, 033a/2186, 033a/2188, 033a/2197, 033a/2199, 033a/2200, 033a/2222, 033a/2248, 033a/2260, 033a/2264, 033a/2295, 033a/2448, 033a/2457, 129a/5636, 164a/6774

F.+ dan 030a/1942, 033a/2144, 033a/2194

F.+ dandur 030a/1943

F.+ dur 033a/2176, 158a/6592

F.+ ı 028b/1557,

F. ʾi Zehrā'dur 136a/5918

F.+ nıñ 033a/2187, 033a/2406

F.+ nuñ 018a/911, 018a/907, 018b/939, 026b/1299, 033a/2220

F.+ nūñ 016b/843

F.+ ya 016b/841, 016b/846, 018a/914, 022b/1101, 023a/1131, 026b/1295, 026b/1301, 030a/1793, 033a/2289, 033a/2349

F.+ yı 019b/978, 030b/1944

F.+ yla 027a/1493, 027b/1509, 028a/1520, 028b/1537, 033a/2036

fātiḥ(Ar.s): Fetheden, açan, ülkeler zapteden kimse.

f. 016a/786

Fātiḥa (Ar.i.) : Kur'ân-ı Kerîm'in ilk sûresinin adı, elham.

F. 002b/45, 002b/47, 016a/756, 016a/810, 133b/5829, 133b/5831, 133b/5832, 133b/5834

fāyide : bk.fayda

f. 083b/4125

faż̧l (Ar.i): Âlîcenaplık ve cömertlik, iyilik, lutuf, kerem. Bir kimsede bulunan şahsî kıymet ve meziyet, değer.

f. 052b/3116, 086b/4225, 091a/4378, 102b/4772

f.+ uñ 133b/5782

f. idüp 016a/696

f.- ı Ḥaḳ 086b/4233

f.+ ı 102b/4779

f.+ ını 015a/521

f.+ um 126a/5549

f.+ uñ 112b/5094

f.+ uña 035a/2554

f.+ uñı 096b/4580

f.+ uñla 064b/3521

f.+ uñu 120a/5354

fāżıl (Ar.s.) : Ahlâkı, ilmi ve sâhip olduğu meziyetler bakımından üstün (kimse), fazîlet sâhibi, erdemli, fazîletli.

f. 067a/3597, 068a/3624

fażlan fe ġadren (Ar.): Faziletli ve itibarlı.

f. 153b/6457

fe : -den…..e

f. 149b/6335, 153a/6437, 153b/6456

fedā (Ar.i.) : Bir şey uğrunda değerli bir şeyden vazgeçme, uğruna verme:

f. 016b/859, 033a/2238, 033a/2266, 163a/6747

f. itdüm 033a/2267

f. ḳılmaḳ 033a/2464

fehm (Ar.i.): Anlama, anlayış, idrak.

f. eyler 033a/2260

felek (Ar.i.) : Gök katlarında yer alan

yıldızların insan kaderi üzerinde yaptığı kabul edilen etki, kadere hâkim olduğuna inanılan güç, tâlih, baht.

f.+ ler 033a/2408, 060a/3373, 157b/6584, 163a/6746, 166b/6841, 167b/6859

f.+ lerde 033a/2408, 161b/6694

f.+ lerüm 030a/1763

fenā (Ar.i.): Gelip geçici olma durumu, devamlı ve kalıcı olmama, ölümlü ve son bulucu olma, ölümlülük, fânîlik. Karşıtı: Beka.

f. 016a/704, 027a/1447, 034b/2527

f.+ da 002a/32

f.+ dan 004a/112, 042b/2783, 079a/3976

f.+ dur 072a/3747, 115b/5189

f.+ dur 170b/8

f.+ nıñ 016a/746

f.+ nuñ 109b/4994, 131a/5709

fener : İçinde fitil, mum veya elektrik ampulü gibi bir ışık kaynağı bulunan, önü veya etrâfı bu ışığı aksettirecek şeffaflıkta bir malzeme ile çevrili aydınlatma aracı.

f. 051b/3097, 052a/3099

feżā (Ar.i.): Görülen ve görülmeyen bütün gök cisimlerini içine alan uçsuz bucaksız boşluk, uzay.

f.+ dan 161a/6676

fer (Far.i.) : Parlaklık, aydınlık, nur .

f. 157a/6560

f.+ i 073b/3795

feraḥ : Hoşa giden bir halden duyulan zevk, gönül açıklığı, sevinç, sevinme.

f. 033a/2436, 042a/2774, 055b/3224, 070a/3690, 118a/5273, 140b/6062, 141b/6087

f.+ lar 057b/3281

f. olup 090b/4366,

feraḥ-nāk(Far.s.) : Neş'eli, sevinçli.

f. 174b/10

feraḥla -: Üstündeki sıkıntı ve baskı kalkmak, rahat nefes almak, sıkıntısı gidip içi açılmak .

f.- r 057b/3281

feraḥlıḳ(g): Geniş ve aydınlık olma durumu, genişlik.

f.+ ı 033a/2085

ferġab (Ar.i.): Kur'ân-ı Kerim'de İnşirah sûresinin, "Ancak Rabb'ine sarıl" anlamına gelen son kelimesi.

f. 099b/4662

ferāġat (Ar.i.): Hakkından isteyerek

vazgeçme, el çekme, sarf-ı nazar etme.

f. 058b/3329, 059a/3344

ferd (Ar.i.): İnsanlardan her biri, belirli olmayan şahıs, kişi, kimse, birey.

f. 016a/772, 054a/3165, 121a/5381

f.+ i 112b/5092

f.- i muṭlaḳ 061b/3415

f.- i yezdān 083a/4109, 097b/4610

feriştah (Far.i.) : Melek.

f. 007a/269, 007b/278, 007b/283, 007b/285, 007b/287, 008a/293, 008a/294, 008a/301, 008b/306, 008b/307, 008b/314, 037a/2621, 046a/2900, 071b/3723, 071b/3730, 076a/3885, 099a/4648

f.+ lar 006a/236, 006a/239, 006a/241, 006a/242, 009a/325, 020a/1018, 020b/1023, 020b/1025, 020b/1037, 023a/1159, 023a/1160, 026b/1273, 028a/1517, 030a/1703, 030a/1790, 030a/1795, 030a/1821, 030a/1923, 035b/2574, 043a/2812, 044b/2859, 044b/2862, 045a/2870, 045a/2881, 054b/3188, 145b/6219

f.+ lara 054a/3166

f.+ lardan 052a/3113

f.+ ları 042b/2798

f.+ ların 042b/2790

f.+ laruma 020b/1024

f.+ nuñ 008a/295

f.+ sın 043a/2809

fermān (Far.i.): Emir, buyruk.

f. 015a/524, 080a/4016, 149b/6334, 149b/6338, 150b/6363, 156b/6553, 178a/6

f.+ ın 014b/504

f.+ ını 035a/2545

fersaḫ (Ar.i.): 3 millik uzaklık ölçüsü

f. 084b/4159, 113b/5133

ferş (Ar.i.): Kilim, halı, yaygı, seccâde, şilte vb. yere döşenen şey.

f. 004b/121

f.+ e 134a/5843

feṯḥ (Ar.i.) : Bir memleket, şehir veya mevkii savaşla düşman elinden alma, ele geçirme, zaptetme.

f. 091a/4392, 093a/4458, 095a/4526, 095b/4531

feryād (Far.i.) : Yüksek sesle ve kuvvetle bağırma, bağırtı, haykırış, çığlık, âvâze, figan.

f. 011a/397, 017b/892, 023a/1158, 027b/1510, 032b/2014, 033a/2222, 033a/2253, 033a/2394, 033b/2501, 059a/3335, 059a/3343, 077a/3910, 077a/3920, 102b/4766, 110b/5037,

122b/5429, 128a/5605, 133b/5784, 139b/6035

f.+ ı 033a/2250, 152b/6428

f.+ ıla 131b/5728

f. idem 030a/1888, 033a/2279

f. ider 075a/3840

f. idüp 059a/3334

f.+ ından 121b/5400

f.+ lar 063a/3459

ferzend (Far.i.): Oğul, erkek çocuk.

f. 112b/5094

fesād (Ar.i.): Kargaşalık, karışıklık, fenâlık, kötülük, bozgunculuk, fitne.

f. 029b/1605, 033a/2482, 055b/3214, 083b/4138

f.+ a 027a/1386

f.+ ı 030a/1689, 052b/3121, 053a/3133, 060a/3365, 067a/3603

f.+ ıyla 052b/3121

f.+ lar 010b/377, 020a/1020

fevt (Ar.i.): Bir şeyi bir daha ele geçmeyecek şekilde kaybetme, elden kaçırma. Ölüm, mevt.

f. 075a/3850, 092b/4436, 092b/4439, 107a/4918

f. olayın 099a/4652

feyż (Ar.i.) : Nîmet, bağış, ihsan, kerem

f. 083b/4127, 091a/4378, 091a/4392, 124a/5474, 132a/5742

f.+ i 133b/5794

feza‘ (Ar.i.) : Görülen ve görülmeyen bütün gök cisimlerini içine alan uçsuz bucaksız boşluk, uzay.

f. 088a/4285

fır : Dönüp dolaşmak, her yeri dolaşmak

f. dönerdi 066a/3563

Fırat :Fırat Irmağı.

F. 161a/6680

fırşat (Ar.i.): Bir şeyin yapılması için uygun düşen, elden kaçırılmayacak durum ve zaman, vesîle

f. 014b/498, 041a/2738, 058a/3309

f.+ ı 158a/6601

fısḳ: Hak yoldan çıkıp her türlü günâhı işlemeyi huy hâline getirme, sefâhata dalma, fenâlık, ahlâksızlık.

f. 055b/3214, 060a/3365

fidā (Ar.i.) : Fedâ kelimesinin eski ve asıl söylenişi.

f. 028b/1572, 033a/2103, 033a/2111, 033a/2125, 033a/2158, 033a/2190, 051b/3089, 142a/6113, 145a/6202

f.+ dur 078a/3947

f.+ sı 157a/6561

f. olsun 002a/41

f. ḳıldı 165b/6814, 166a/6826, 166a/6830, 166a/6834

f. ḳıldıñ 030a/1647

fiġān (Ar.i.) : Iztırapla bağırma, haykırma, feryat.

f. 014b/508, 023a/1158, 024a/1188, 026a/1261, 027b/1510, 033a/2394, 039a/2677, 044b/2853, 063a/3459, 076b/3896, 087b/4273, 098a/4625, 100a/4679, 103a/4793, 121a/5374, 125b/5521, 163a/6745, 163b/6758

f.+ ı 097b/4605, 161b/6696, 164b/6788, 165a/6805, 170a/14

f.+ ını 026b/1271

f. idüp 026a/1255, 033a/2218

f. it 098a/4615

f.+ uñdan 121a/5375

fiʿāl (Ar.i.) : İşler, ameller.

f. 141b/6095

fik(i)r (Ar.i.) : Düşünce, zihinde tasarlanan şey, düşün.

f. 016a/662, 017a/885, 042a/2776, 045b/2895, 048b/2985, 048b/2996, 051b/3087, 066a/3568, 067b/3616, 074b/3829, 081a/4048, 082b/4090, 085a/4188, 085a/4190, 108a/4947, 109a/4987, 147b/6278, 158b/6615

f.+ e 110a/5011, 151a/6385

f. eyle 057a/3275, 086a/4213, 151a/6380

f. eyledi 026b/1297, 065a/3533

f. eylediler 153b/6458

f. eyleñüz 017a/886

f. eyler 019a/949

f. eyleyegör 003a/74

f. eyleyüben 066a/3565

f.+ i 016a/690

f. idelim 001b/26, 016a/740

f. idelüm 002a/27, 002a/31

f. ider 081a/4051

f. iderken 123b/5458

f.+ ile 087a/4248, 089b/4328

f.+ im 027a/1472

f.+ imüz 001b/3, 022b/1110

f.+ in 075a/3844

f.+ ini 091a/4386

f.+ iñ 011a/394

f. it 034b/2538

f.+ üm 074a/3816, 156a/6540

fiʿl : Olup gerçekleşmiş iş, yapılıp gerçekleşmiş hareket veya davranış, kasıtlı kasıtsız her türlü iş, eylem, amel.

f.+ i 097a/4582, 158b/6616

f.+ in 105a/4854,124a/5486

f.+ ine 130b/5697

f.+ iñe 090a/4345

f.+ ini 105a/4853

f.+ümüze 133a/5776

fi'l-ḥāl : O anda, hemen şimdi.

f. 027a/1467, 027a/1491, 036a/2587, 037a/2617, 045b/2889, 048b/2991, 054b/3193, 063a/3468, 119a/5309, 119a/5317, 136b/5927, 154b/6489

fillāh : Allah için.

f. 130b/5694

firāġat :bk ferāġat

f. 059a/3340

firāk: Ayrılık, ayrılma, ayrı düşme, hicran, firkat.

f.+ dur 012a/428

firār (Ar.i.) : Kaçma, savuşma, kaybolma.

f. 084b/4172

firāset (Ar.i.) : Hemen anlama, çabuk kavrama, zihin uyanıklığı, anlayış, sezgi, iz'an.

f.+ üñ 011a/394

firāş (Ar.i.) : Yatak, döşek, yatılmak veya üstüne oturulmak üzere yere serilen yaygı.

f. 103a/4788

firāḳ (Ar.i.) : Ayrılık, ayrılma, ayrı düşme, hicran, firkat.

f. 023a/1153, 069b/3675

f. eyleme 160b/6670

f.+ ından 053a/3140

f.+ la 162a/6708

Fir'avn (Ar.i.) : Firavun sözünün eski metinlerde geçen asıl şekli.

F. 116a/5205, 116a/5209, 116a/5219, 116b/5229, 117a/5248, 117a/5250, 117a/5254, 117b/5258, 117b/5268, 117b/5269, 118a/5273, 118a/5278, 118a/5282, 118b/5294, 119a/5314, 119b/5324, 119b/5330, 119b/5335, 120a/5345,

F.+ a 116a/5208

F.+ uñ 119a/5319, 119a/5322, 119b/5323, 120a/5340, 120a/5342

firdevs (Ar.i.): Cennet.

f. 085a/4175

firāvān (Far.s.) : Çok, aşırı, bol.

f. 155a/6507, 149b/6334, 159b/6633

firḳat (Ar.i.) : Ayrılık, ayrılış, firak, hicran.

f. 161b/6692

āh-ı f.+ i 030a/1768

fişār et-: Baskı uygulamak, zorlamak.

f. 139b/6028

fitā (Ar.i.) : Genç, yiğit, mert kimse,

delikanlı.

f. 014a/483

fitne (Ar.i.) : Karışıklık, fesat, kargaşalık.

f. 156b/6554, 159b/6643

f.+ si 160a/6659

f.+ sini 160a/6657, 160a/6660

fī-sebīli'llāh: : Harf-i târif "el" almış Arapça kelimelerin başına gelen ve bunlara "-de, içinde" anlamı katarak zarflar yapan ek.

f. 013b/473,122b/5428

fuhuş(Ar.i.): Haddini aşma, ileri gitme, taşkınlık, azgınlık.

f. 033a/2484

fużūl (Ar.i.): Haddi aşan, haddini bilmez kimse. f. 052a/3101, 033b/2494, 136a/5910

fuṭa Vücûdun belden aşağı kısmını örtecek şekilde kuşanılan, genellikle ipekten bir nevi önlük, peştamal.

f. 050b/3052, 050b/3054

fuḳarā (Ar.i.): Fakirler, yoksullar; fakir, yoksul.

f.+ ya 172a/8

fülān (Ar.i.) : Falan, filân.

f. 015b/576, 076a/3882, 076a/3886, 087a/4253, 090a/4358

fül : Afrika ve Asya'nın sıcak bölgelerinde yaşayan, kolayca evcilleşen, yaşamakta olan kara hayvanlarının en irisi, hortumlu, kalın derili, memeli hayvan.

f.+ e 135b/5891

furṣat (d) (Ar.i.) : Fırsat kelimesinin eski metinlerde geçen asıl şekli.

f. 016a/783, 058a/3310, 137b/5966, 158b/6614, 172a/14

f.+ ı 169b/9

f.+ uñı 092b/4436

fürḳat : Firkat kelimesinin eski metinlerde geçen asıl şekli.

f. 002b/55, 065a/3533

f. 049b/3028

f.+ i 096a/4554

f.+ ile 008a/299

fütūh (Ar.i.): Fetihler, zaferler, fütûhat

f. 136b/5924

G

ġabġab (Ar.i.): Çenenin alt kısmı, çene altındaki ikinci gerdan.

ġ.+ ından 158a/6597

ḳadran (Ar.i.) : Kıymetli.

ġ. 153b/6457 , 154a/6474

Ġaffār (Ar.i.): "Kullarının günahlarını affeden, bağışlaması çok olan" anlamında esmâ-i hüsnâdan

(Allah'ın en güzel isimlerinden)dı

Ġ. 002a/37, 016a/750

Ġ.- ı Ḥaḳ 066b/3588

ġāfil (Ar.i.) : Çevresinden ve gerçeklerden habersiz olan, gaflet içinde bulunan, dalgın, dikkatsiz ve düşüncesiz (kimse), basîretsiz, aymaz

ġ. 003b/82, 003b/86, 003b/87, 003b/90, 003b/92, 003b/94, 003b/97, 009a/322, 009b/347, 014b/500, 033b/2491,064b/3522, 074b/3836, 083b/4128, 087a/4247, 087a/4253, 091a/4384, 091a/4389, 07b/4938, 108a/4951, 124b/5502, 138b/5990, 169b/12, 170b/9, 177b/5

ġ. olan 003a/75

ġ. olma 003a/76, 003a/78, 003b/80, 175a/4

ġ.+ ler 177b/9

ġaflet (Ar.i.) : Çevresinde olanları farkedememe, açık gerçeği görememe, dalgınlık, dikkatsizlik, basîretsizlik, aymazlık, gāfillik.

ġ. 013b/470, 030a/1708, 030a/1728, 047a/2946, 047b/2953, 057b/3289, 097b/4609, 177b/5

ġ.+ e 169a/8, 169b/12

ġ.+ den 170b/7

ġ.+ imiz 033a/2294

ġ.+ ile 038a/2645

ġ.+ iyle 033b/2495

Ġafūr : (Ar.i.) : Çok mağfiret eden, çok şefkat gösteren, bağışlayan, yarlıgayan" anlamında esmâ-i hüsnâdan (Allah'ın en güzel isimlerinden)dır

Ġ. 015a/533

gāh (Far.zf.): Bâzan, bâzı zaman, kâh.

g. 031a/1969

gāhi : Bâzan, bâzı zaman, gâh .

ḳ. 058b/3316

ġā'ib (Ar.s.) : Gözle görünmeyen âlem.

ġ. 073b/3790, 074a/3815

ġ.+ dür 074b/3822

ġ.+ dürür 073b/3799

ġ.+ e 074b/3823,073b/3799

ġ.+ i 074a/3815, 073b/3791

ġalebe (Ar.i.): Üstün gelme, üstün olma, bastırma. Dövüşte ve savaşta yenme, gālip gelme, galibiyet,

ġ. 040a/2709, 040a/2715, 144b/6197

ġam (Ar.i.): Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

ġ. 003b/85, 058a/3299, 072a/3742, 075b/3855, 076a/3872, 103a/4783, 105b/4874, 118b/5303,

126a/5550, 129b/5656, 140b/6064, 151a/6389, 152b/6435 ,

ġ.+ dan 134a/5845

ġ.+ ı 140b/6063

ġ.+ ın 030a/1743, 079b/3999, 144b/6183

ġ.+ ına 162b/6728

ġam-ḫāre (Far.s.): Gam çeken, kederlenen, tasalanan, üzülen.

ġ. + si 016b/832

ġam-gīn (Ar.s.): Kaygılı,tasalı, içi daralmış.

ġ. 053b/3153, 070a/3694

ġammāz (Ar.s.): Söz taşıyan, lâf yetiştiren, fitleyen (kimse), kovucu.

ġ.+ ları 029b/1602

ġamnāk : Gamlı, kederli, üzgün.

ġ. ol- 174b/11

ġamze (Ar.i.): Çene veya yanak çukuru.

ġ.+ sinden 157a/6558

ġanī (Ar.s.): Zengin.

ġ. 005b/184, 015a/525, 015a/560, 015a/561, 022a/1078, 027a/1460,v 027a/1464, 027a/1479, 030a/1899, 030a/1901, 030b/1957, 033a/2363, 040a/2715, 069b/3687, 073a/3773, 078a/3946, 104b/4844, 107b/4932, 122b/5428, 133a/5775, 133b/5830, 134a/5843

ġ.+ dür 102b/4779, 103a/4783

ġ.+ ler 041a/2748

ġ.+ sin 015a/514

ġ.+ yem 033a/2455

ġar (Ar.i.) : Mağara, in.

ġ.+ dan 027a/1467

ġ.+ı 016b/828

ġaraż (Ar.i.): Birine karşı beslenen kötü niyet, gizli düşmanlık, hınç, kin

ġ. 100a/4683

ġarb (Ar.i.): Dört ana yönden güneşin battığı yön, batı, mağrip.

ġ. 016a/785

ġ.+ ī 075b/3856

ġ.+ uñ 062b/3451

ġarīb (Ar.s.): Kimsesiz, zavallı, bîçâre (kimse).

ġ. 038b/2667, 078b/3964, 132b/5756, 163a/6741, 160b/6667,

ġ.+ de 046b/2920

ġ.+ em 078b/3965, 157a/6571

ġ.+ i 095b/4547

ġ.+üz 154b/6483

ġarīblik : Garip olma durumu, kimsesizlik, zavallılık, bîçârelik.

ġ. 016a/658, 016a/659, 030a/1737

ġarīr (Ar.s.): Toy, acemi, kandırılmış.

ġ.+ siñ 176a/5

ġarḳ (Ar.i.) : (Suya) batma, (suya) batırma, (suda) boğulma.

ġ. 033a/2481, 039a/2680, 047a/2946, 094b/4510, 096b/4573, 117a/5248, 117a/5250, 117a/5253, 117b/5256, 119b/5338, 120a/5342, 141a/6082, 174b/15

ġ.+ a 075b/3860, 094b/4502, 104b/4840

ġ. it 016a/630

ġ. itdi 033a/2360

ġ. olasar 063a/3459

ġ. olıcaḳ 088b/4295

ġ. olmuşam 079a/3981

ġ. olmuşuz 006b/252, 091a/4394

ġ. oluban 138a/5972

ġ. olup 009b/347

ġ. olur 150a/6356

(ḳ)ġarḳa: Kanatları geniş, tüyleri kara, gagası dişli, tarla ve bahçelere çok zararlı ötücü kuş.

ġ.+ lar 145b/6214

ġāsil (Ar.i.) : Yıkayan, yıkayıcı.

ġ. 045a/2872

ġaşş (Ar.) : Kandırma, aldatma.

ġ. 107a/4913

ġayb (Ar.i.) : Göz önünde olmayan, gözle görülemeyen, gizli olan şey, hal ve keyfiyet.

ġ. 016a/777

ġ.+ 074b/3824, 074b/3825

ġaybet (Ar.i.): Gıybet.

ġ. 090a/4346, 090b/4372, 130b/5692

ġ.+ i 029b/1602, 041a/2744

ġ.+ in 083b/4138

ġ.+ inden 082b/4092

ġāyet (Ar.zf.) : Çok, pek, pek çok, son derece.

ġ. 016a/690, 016a/813, 019a/957, 022a/1090, 025a/1229, 027a/1366, 028b/1563, 030a/1628, 033a/2046, 033a/2261, 033a/2485, 050a/3039, 058b/3315, 077b/3933, 081b/4066, 081b/4071, 082b/4093,085a/4185, 096a/4548, 104b/4843, 116b/5233, 121b/5399, 155a/6509, 158a/6594, 161a/6682, 161a/6686

ġ.+ in 024b/1206

ġayġu : Üzücü bir şey olacak korkusundan doğan endîşe, gam, keder, tasa.

ġ. 140b/6059

ġ.+ m 146b/6248

ġ.+ sı 128a/5610

ġ.+ sıdur 117a/5245

ġayġulu : Kaygılı.

ġ. 053b/3154

ġāyıb (Ar.s.): Ortadan kalkan ve ne olduğu bilinmeyen (şey veya kimse) yitik, gaip.

ġ.+ a 073b/3800

ġāyib (Ar.s.) : Gözle görünmeyen âlem.

ġ.+ dürür 073b/3799

ġ.+ e 073b/3799

ġaymaḳ (ġ) : Sütün, hafif ateşte karıştırıla karıştırıla pişirilmesi ve çok hafif ateşte bekletilmesi sonunda elde edilen koyu ve yağlı öz kısmı

ġ.+ a 051b/3091

ġayr (Ar.i.) : Başka bir kimse, başkası.

ġ.+ a 030a/1831, 049b/3030, 081b/4071

ġ.+ ısını 030a/1836, 056a/3236, 064b/3512

ġ.+ ıya 030a/1744, 030a/1805

ġayret : (Ar.i.): İçten gelerek çalışma, belli bir şey için çabalama, didinme, çaba, ceht.

ġ. 143b/6159

ġ.+ i 128a/5606, 166a/6830

ġ.+ im 027a/1469

ġ.+ imüz 027a/1364

ġ.+ iñ 166a/6828, 166a/6829

ġ.+ ine 085a/4175

ġ.+ üñ 166a/6827

ġayrı : Başka.

ġ. 005b/181, 012b/442, 012b/445, 013a/450, 013a/451, 033a/2306, 033a/2313, 036b/2593, 048b/2997, 071b/3723, 074b/3825, 075b/3863, 082b/4091, 084a/4148, 098b/4628, 099a/4660, 110a/5015, 111b/5068, 114a/5144, 116a/5220, 120b/5366, 124a/5482, 178a/2

ġ.+ dan 100a/4686219b/5293, 120a/5352

ġ.+ dur 033a/2280

ġ.+ lar 109b/4996

ġ.+ lar 102b/4779

ġ.+ lara 106b/4900, 127b/5596

ġ.+ larla 104b/4833

ġ.+ larıyla 117a/5243

ġ.+ nı 095b/4547, 141b/6092

ġ.+ sı 074b/3833

ġ.+ sın 097a/4588

ġ.+ sına 124a/5471

ġ.+ sından 118b/5301, 133b/5780

ġ.+ ya 071b/3733, 082a/4072

ġazā (Ar.i.): İslâm dîni uğruna yapılan savaş, cihat.

ġ. 134a/5854, 137a/5940, 137b/5963, 138b/6000, 145b/6217, 148b/6313, 148b/6316, 151b/6395

ġ.+ da 136a/5919

ġ.+ dan 137a/5937

ġ.+ lar 033a/2101

ġ. itmege 055b/3228

ġ.+ ya 134b/5863, 134b/5867

ġaẓāb (Ar.i.) : Aşırı hiddet, intikam alma duygusu ile karışık öfke, kızgınlık, hışım.

ġ.+ ıñ 139b/6038

ġazāl : Geyik yavrusu, âhû, ceylân:

ġ. 135a/5873, 135b/5891, 137b/5970

ġ.+ e 134b/5872

ġ.+ ı 135a/5876, 138b/5993

ġ.+ uñ 137b/5968

ġazāvat (Ar.i.) : Gazveler, gazâlar.

ġ. 134a/5850

ġāzī (Ar.i.) : Gazâ eden, İslâm dini ve vatan uğruna elde silâh düşmanla savaşan, gazâdan şehit olmadan dönen kimse.

ġ. 134b/5859,137a/5942, 144a/6171, 145a/6204

ġ.+ ler 031a/1975, 031b/1987, 134b/5856, 137a/5938, 137b/5965, 137b/5966, 145b/6216, 43a/6149, 145b/6219, 146a/6235, 147a/6259, 148b/6308, 148b/6312, 149a/6320, 148b/6313, 148b/6314, 151b/6395

ġ.+ lere 147a/6265, 148a/6296, 148a/6301

ġ.+ lerden 031a/1977

ġ.+ leri 148a/6297

ġ.+ lerini 128b/5630

ġ.+ leriyle 146a/6231

ġ.+ leriñ 134a/5854

ġ.+ lerüñ 152b/6428,148b/6311,

ġ.+ ye 145b/6218

gece: Güneş battıktan sonra başlayan ve gün ağarıncaya kadar süren karanlık zaman.

g. 008b/319, 016a/730, 016a/736, 019b/972, 032a/1998, 060a/3362, 074b/3829, 078b/3956, 080b/4025, 085b/4192, 113a/5121, 122a/5413, 124a/5471, 135a/5886,

g.+ dür 016b/848

g.+ ler 107a/4923

g.+ den 118a/5279

g.+ ler 121b/5400

geç(c): Belirtilen, istenen veya alışılan zamandan sonra. Karşıtı: Erken.

g. 075a/3844, 086b/4228, 097a/4588, 109a/4987, 125b/5535, 126a/5548, 132b/5748

g.+ inden 016a/790

geç - : Belli bir zaman içinde var olmak, görünüp kaybolmak, kendini göstermek, gelip geçmek.

g.- di 012b/435, 034a/2512, 079b/4001, 085b/4204, 113a/5120, 119a/5313, 129b/5659, 156a/6527, 156b/6547, 157b/6572, 161a/6683

g.- diler 053a/3145

g.- e 003a/61, 014b/506, 016a/788, 030a/1865, 036a/2591, 062b/3445, 125a/5507, 129b/5667, 130b/5691, 133b/5790

g.- elim 016b/860

g.- eler 096b/4572, 104a/4819

g.- elüm 118b/5290

g.- en 003b/96, 016a/695, 016a/782, 016a/794, 030a/1694, 033a/2383, 034a/2511, 105b/4860, 133b/5808

g.- enleri 029b/1612, 033a/2099, 033a/2224, 033a/2226

g.- er 008b/317, 033a/2123, 122b/5425

g.- erim 177a/13

g.- erken 023a/1151

g.- erler 020a/996

g.- esini 033a/2345

g.- evüz 119a/5308

g.- eydüm 023a/1137, 023a/1139

g.- eyin 046b/2920

g.- incek 058a/3310

g.- iñ 119a/5307

g.- medi 141a/6073

g.- mege 003b/92, 118a/5280

g.- meyelüm 016a/703

g.- meyem 028b/1553

g.- meyüp 047b/2955

g.- mez 033a/2064, 033a/2077, 033a/2090, 033a/2130, 033a/2249,

g.- miş 022b/1106

g.- sün 064a/3491

g.- üben 155b/6513

g.- üben 118b/5291

g.- ün 030a/1680

g.- üñ 040b/2722

g.- üp 030a/1729, 156b/6545

g.- ür 058a/3311

g.- üreler 023a/1152

g.- ürsem 001b/17

geç -: Olmak, vuku bulmak, cereyan etmek.

g.- iser 033a/2402

geçin - : Yaşamak için gerekli şeyleri sağlayıp hayâtını sürdürmek, taayyüş etmek.

g.- eler 027a/1355

g.- ürün 082a/4076

geçir - : Zamânında gerekeni yapmamak, kaçırmak.

g.- erek 022b/1109

g.- iben 073b/3796

g.- me 158a/6601,169b/9

geçmiş: Daha önce yaşamış olanlar, eskiler,

eslâf.

g.+ lerine 016a/801

geçür -: Zamânında gerekeni yapmamak, kaçırmak.

g.- di 158b/6615

g.- e 042b/2783, 080a/4024, 129b/5655

g.- em 033a/2450, 096b/4579

g.- eydüm 132a/5747

g.- sem 111a/5047

g.- ür 013a/460

gedā (Far.i.) : Dilenci, yoksul, fakir.

g. 002a/27

gehī (Far.zf.) : Ara sıra, bâzan, bâzı defa.

g. 083a/4107, 089a/4319

gel - : Konuşana göre uzak bir yerden daha yakın bir yere doğru yol almak, bir mesâfe katedip uzak bir yerdan daha yakın bir yere varmak.

g. 001b/13, 002a/29, 002b/50, 002b/57, 003b/100, 004a/113, 006b/250, 008b/307, 015a/521, 015a/522, 015b/578, 016a/683, 016a/739, 016b/845, 018b/925, 019b/990, 023b/1183, 024b/1202, 025a/1236, 027a/1334, 027a/1360, 027a/1469, 030a/1843, 033a/2462, 051a/3070, 051b/3085, 051b/3087, 052a/3104, 052a/3107, 054b/3185, 058a/3309, 064b/3522, 067b/3620, 068a/3627, 068a/3633, 068a/3636, 068b/3638, 070a/3693, 072a/3742, 072a/3745, 072a/3749, 073a/3770, 073b/3797, 074a/3806, 075a/3841, 075b/3855, 076b/3898, 077a/3909, 078a/3941, 078b/3959, 079a/3974, 079a/3983, 080b/4026, 080b/4040, 081a/4057, 087b/4260, 089a/4321, 093a/4451, 093a/4452, 099b/4665, 100b/4696, 100b/4709, 101a/4713, 101b/4741, 102b/4778, 103b/4800, 103b/4801, 103b/4802, 105a/4849, 109b/5000, 111a/5044, 112b/5104, 114a/5152, 116a/5212, 116a/5218, 116b/5222, 117a/5252, 119b/5325, 120a/5351, 121a/5373, 123b/5470, 124a/5479, 128a/5607, 130a/5684, 130b/5689, 131b/5720, 133a/5768, 133a/5767, 136a/5915, 141b/6088, 144a/6169, 152a/6408, 152a/6420, 154b/6488, 163b/6761, 166a/6832, 166a/6833, 166a/6837, 168b/6887, 169b/8, 168b/7, 169b/8, 170b/7, 175a/4

g.- di 009a/329, 012a/418, 012a/420, 012b/437, 016a/643, 016a/664, 016a/736, 016b/847, 019a/956,

020a/1008, 021a/1053, 021a/1056, 022a/1097, 024a/1193, 025b/1238, 025b/1245, 026b/1299, 027a/1487, 028a/1524, 028a/1529, 028b/1561, 030a/1754, 030a/1757, 030a/1769, 033a/2040, 033a/2313, 033a/2435, 033a/2436, 046b/2923, 046b/2924, 048b/2991, 048b/2994, 058b/3322, 058b/3328, 065a/3530, 066a/3555, 068a/3634, 068b/3638, 068b/3653, 069b/3672, 073a/3776, 078a/3951, 078b/3958, 078b/3959, 078b/3962, 079b/3995, 079b/4002, 080b/4028, 085a/4189, 091b/4406, 091b/4410, 092a/4415, 092a/4418, 092a/4422, 093b/4475, 094b/4498, 094b/4502, 094b/4504, 094b/4506, 094b/4510, 096b/4576, 098a/4623, 099b/4668, 099b/4673, 100b/4701, 108a/4943, 109a/4980, 111b/5057, 111b/5067, 118a/5282, 118a/5284, 118b/5298, 123a/5438, 123a/5442, 123b/5458, 131b/5726, 135a/5873, 135a/5888, 135b/5903, 138a/5982, 138b/5997, 139b/6029, 140a/6040, 140b/6056, 141a/6082, 141a/6085, 143a/6142, 143b/6160, 144b/6191, 146b/6245, 146b/6251, 146b/6252, 147a/6261, 148a/6302, 48b/6306, 148b/6309, 148b/6316, 149b/6343, 149b/6345, 150a/6353, 151b/6403, 152a/6415, 154b/6482, 156b/6548, 159b/6645, 160a/6649, 160b/6661, 160b/6662, 161a/6681, 161b/6692, 164a/6778, 164b/6784, 165a/6808, 165a/6809

g.- digi 119a/5320

g.- dik 032b/2015

g.- diler 016b/834, 019a/955, 019a/958, 023a/1155, 023a/1156, 024b/1216, 026b/1276, 027a/1497, 027b/1505, 033a/2323, 066a/3560, 075b/3863, 096b/4569, 112b/5100, 139b/6026, 140a/6055, 146b/6256, 148b/6307, 148b/6310, 150a/6349, 154a/6472, 155a/6503, 161b/6691, 163a/6738

g.- dilerdi 161a/6680

g.- dim 016a/667, 016a/692, 083a/4113, 098a/4627

g.- diñ 008b/315, 120b/5361

g.- dügine 009b/337, 174b/11

g.- dügüme 174b/8

g.- dügüni 108a/4947

g.- dügüñ 123b/5464

g.- dük 046a/2911

g.- dük 123b/5464

g.- düler 024a/1200

g.- düm 014b/512, 079a/3979, 096a/4553, 096a/4556, 096a/4561, 146b/6247, 150a/6361, 151b/6401

g.- dün 166a/6832

g.- düñ 008b/316, 013a/452, 014a/489, 043a/2805, 043b/2831, 081b/4062, 108b/4968

g.- düñüz 123a/5443, 123b/5460, 150a/6354, 171b/8

g.- e 010b/376, 010b/380, 012b/438, 014b/500, 024b/1209, 025a/1228, 029a/1586, 030a/1774, 030a/1817, 030a/1929, 030a/1932, 030a/1937, 031a/1977, 032b/2020, 033a/2141, 033a/2189, 033a/2204, 033a/2271, 033a/2272, 033a/2273, 033a/2399, 034a/2511, 034b/2528, 034b/2530, 035b/2565, 036b/2605, 038b/2668, 039a/2671, 040b/2731, 045a/2870, 043a/2812, 047b/2953, 049a/3001, 061a/3400, 061b/3411, 062b/3451, 063b/3480, 063b/3487, 064b/3515, 069a/3665, 070a/3701, 071a/3716, 073b/3794, 074a/3803, 074a/3805, 074a/3812, 074a/3814, 077a/3912, 077a/3920, 077b/3924, 088a/4279, 088a/4286, 089a/4313, 094a/4489, 098b/4638, 103b/4812, 104a/4818, 114a/5143, 125a/5505, 126a/5553, 126b/5569, 127b/5598, 129a/5645, 135a/5878, 136a/5913, 139b/6033, 139b/6038, 140a/6046, 146a/6229, 153a/6450, 160b/6675, 166a/6835, 169b/5, 170b/1, 173b/8, 174a/3, 174b/5

g.- ecek 133b/5808

g.- eler 009a/325, 012b/441, 031b/1987, 032a/2000, 034b/2529, 037b/2629, 046a/2902, 046a/2905, 077a/3919, 154b/6484

g.- elüm 012a/418, 124b/5503

g.- em 134b/5859

g.- emeyüp 040a/2720

g.- en 005a/140, 016a/673, 016b/836, 018a/921, 019a/957, 021a/1055, 026a/1262, 027b/1513, 033a/2146, 033a/2174, 033a/2270, 074a/3810, 074a/3811, 087a/4253, 087b/4258, 126b/5562, 143a/6137, 143a/6142, 155a/6507, 155b/6518, 155b/6519, 156a/6530, 157a/6563, 157a/6565, 157a/6568

g.- ene 115a/5185, 161a/6684, 161a/6685, 161b/6700

g.- eni 143a/6141, 164b/6795

g.- enini 143a/6139

g.- enler 033a/2169, 080b/4027, 093a/4453

g.- enleri 088a/4284

g.- enüñ 087b/4262, 157b/6573

g.- esin 023b/1178, 160a/6659

g.- esiz 154b/6496

g.- evüz 027a/1370

g.- eydi 160b/6669, 163a/6740

g.- eyi-di 016b/829

g.- eyin 026b/1293

g.- gil 087b/4257

g.- i-ser 003b/85, 014a/480

g.- icegez 073b/3788

g.- icek 087b/4263

g.- iñ 017a/887, 023a/1122, 023a/1125, 024b/121, 0027a/1302, 027a/1318

g.- ince 027a/1368, 062b/3445, 096a/4557, 175b/7, 175b/8, 175b/10, 176a/5

g.- incek 068b/3639

g.- inicek 017a/872

g.- iñüz 038b/2660, 132b/5764

g.- ir 013b/462, 068b/3643

g.- iser 003b/103, 071a/3709, 076a/3873, 082a/4086, 129b/5660

g.- serdür 043b/2817

g.- serdürür 138b/5991

g.- medi 097a/4584, 118a/5281, 150a/6355, 152a/6416, 156a/6529, 158a/6596

g.- medüm 132b/5751

g.- megi 003a/74

g.- mek 053a/3131, 139a/6015

g.- mekligi 057a/3268

g.- memişdi 110a/5007

g.- memişdür 014b/508

g.- meseydüm 023a/1135

g.- mesi 014b/508

g.- mesün 064b/3522

g.- meye 003a/61, 061a/3407, 088a/4281, 106a/4878, 128a/5604, 139b/6037, 144b/6184, 172b/15

g.- meyeler 005b/199, 015a/550

g.- meyeydi 038a/2653, 128a/5610

g.- mez 008a/303, 016a/681, 025b/1249, 030a/1633, 038a/2646, 058a/3310, 079a/3990, 084a/4143, 084b/4169, 099a/4659, 106b/4893, 108b/4960, 115a/5183, 120b/5364, 125a/5515, 126b/5555, 131b/5728, 133b/5781, 159b/6640

g.- mezdiñüz 047b/2963

g.- mezem 023b/1179, 089a/4319

g.- miş 009a/323, 023a/1156, 033a/2148, 041b/2759, 043a/2811, 057b/3290, 058a/3298, 135a/5880, 137b/5960, 138b/5992

g.- mişdi 026a/1258, 165a/6804

g.- mişdür 024b/1204

g.- se 013b/463, 013b/466, 016b/825, 016b/830, 027a/1378, 030a/1791, 044b/2865, 064a/3501, 064a/3502, 064a/3503, 097a/4593, 107b/4940, 138a/5983

g.- seydi 055b/3220

g.- sin 046a/2911

g.- sün 016a/743, 033a/2197, 061a/3406, 080a/4011, 116a/5206, 132a/5734, 140b/6057, 141a/6077, 141a/6080, 150b/6374, 150b/6375, 151a/6379, 151b/6403

g.- üben 046a/2901, 081a/4045, 098b/4640, 111b/5060, 114b/5170, 119a/5319, 137b/5965, 140a/6039, 150b/6370, 150b/6373, 151a/6386, 151b/6394, 151b/6404, 152a/6419, 153a/6438, 154a/6477, 161a/6681, 164b/6782, 164b/6783, 165a/6797, 176a/5

g.- übeni 069a/3654, 079b/4005, 096a/4560, 112a/5080

g.- üñ 006b/253, 016b/841, 018b/924, 023a/1126, 027a/1493, 028a/1528, 030a/1775, 033a/2293, 033a/2383, 047a/2944, 063a/3469, 099b/4671, 101b/4738, 119a/5315, 132a/5732, 133b/5801, 138a/5973

g.- ünüz 125b/5529

g.- üñüz 125b/5528, 128a/5614, 136a/5914

g.- üp 004b/131, 008a/293, 011b/410, 026b/1269, 028a/1525, 028b/1536, 035b/2562, 039a/2672, 045a/2873, 046b/2921, 047a/2935, 058b/3323, 058b/3326, 058b/3330, 073b/3787, 074a/3817, 076a/3881, 096b/4573, 116b/5229, 117a/5242, 117b/5270, 118b/5296, 119a/5314, 135b/5901, 150a/6348, 150b/6370, 153a/6442, 153b/6452, 154b/6494, 156b/6548, 165b/6816

g.- üpdür 166b/6843, 167a/6856, 167b/6861

g.- ür 004b/125, 006a/243, 007a/269, 007b/285, 008a/301, 008b/306, 010b/370, 013a/458, 025a/1225, 025a/1226, 033a/2144, 033a/2316, 036b/2604, 046a/2900, 059b/3349, 071b/3727, 071b/3731, 078b/3956, 085b/4206, 091b/4399, 095a/4528, 109b/5000, 114a/5149, 114b/5163, 115a/5185, 116a/5217, 122a/5415, 122b/5429, 136a/5906, 139b/6027, 144a/6168, 152a/6410, 155b/6518, 157b/6575, 158a/6598, 161a/6676, 161a/6685, 162b/6723

g.- ürdi 016b/854, 016b/864, 155b/6516

g.- ürken 019a/958, 156a/6529

g.- ürler 011b/398, 011b/405

g.- ürse 002b/57, 016b/842, 027a/1443, 027a/1445, 071b/3727, 082a/4076, 082a/4081, 108a/4942, 116b/5226, 138a/5982, 143b/6156, 143b/6157, 161a/6676, 168a/6883

gelin : Evlenmek üzere süslenip hazırlanmış genç kız veya yeni evlenmiş kadın.

g. 135b/5893, 146b/6249

geliş : Gelmek işi, vusul.

g.+de 090b/4367

gemi: Su üstünde giden büyük taşıt, sefine.

g. 118b/5292

g+ den 118b/5293

g.+ sin 030a/1848

genc (Far.i.): Hazîne.

g. 089b/4337, 089b/4338, 089b/4339

g.+ e 053b/3163, 054a/3164

g.+ im 087b/4259

g.+ in 053b/3161

g.+ ini 014b/507, 054a/3169

g.- ḫāne ḳıldı 053b/3156

g.- ḫāne etmek 053b/3158

genç : Hayâtın çocuklukla orta yaşlılık arasındaki döneminde bulunan.

g. 013a/449, 013b/462, 022b/1108, 146a/6241

geñez : Kolay.

g. 040a/2715

g. eyle 075a/3849

g.+ dür 095a/4530

geñlü geñsüz: İster istemez.

g. 002b/59, 148a/6293

ger : Eger edatının nazımda kullanılan şekli.

g. 001b/22, 003a/62, 003b/87, 005a/147, 006a/233, 007a/262, 007a/266, 008b/309, 013b/474, 014b/505, 016a/597, 016a/657, 016a/679, 020a/1013, 022b/1118, 023a/1147, 023a/1148, 023b/1184, 027a/1372, 027a/1373, 027a/1390, 027a/1398, 027a/1425, 027a/1426, 027a/1443, 029a/1580, 030a/1627, 033a/2064, 033a/2077, 033a/2091, 033a/2130, 033a/2167, 033a/2197, 033a/2215, 033a/2249, 033a/2256, 033a/2372, 033a/2430, 033b/2504, 037a/2613, 045a/2873, 053a/3131, 053a/3135, 053b/3150, 055a/3205, 055a/3212, 056b/3259, 057a/3274, 064b/3519, 065b/3538, 073a/3783, 075b/3863, 075b/3866,

077b/3934, 078a/3946, 080b/4034, 082a/4077, 082a/4078, 082a/4085, 084a/4150, 089b/4329, 096b/4577, 101a/4729, 103b/4807, 104b/4840, 105a/4857, 106a/4888, 107b/4936, 108a/4946, 108a/4952, 109b/4997, 110b/5034, 113a/5108, 113a/5112, 113b/5139, 114a/5143, 115a/5179, 115b/5192, 17a/5239, 120b/5359, 126b/5556, 126b/5565, 128a/5609, 128b/5621, 128b/5633, 128b/5635, 129a/5637, 133b/5793, 139b/6038, 140a/6041, 143b/6167, 147b/6279, 149a/6322, 150b/6376, 159a/6629, 169b/15, 171a/7

ger - : Kenarlarından veya uçlarından çekilebileceği kadar çekerek gelebileceği en düz duruma getirmek.

g.- eler 064a/3499

g.- enler 061a/3404

g.- erler 019a/944

g.- evüz 027a/1371

g.- üp 007a/275

gerçek : İnkâr edilmeyecek şekilde var olan, var olmuş bulunan, hakîkî, vāki, reel.

g. 006a/232, 027a/1375, 031b/1990, 033a/2117, 047b/2961, 091b/4406, 128b/5632, 151b/6404, 152a/6421, 156a/6537

g.+ dür 015a/552

gerçi (Far.zf.) : Aslına bakılırsa, aslında, filvaki.

g. 034a/2522, 052a/3112, 053a/3133, 074b/3825, 075b/3864, 077a/3914, 128b/5627, 128b/5628, 133a/5777, 133b/5785, 140a/6042

gerek : Herhangi bir şeyin yapılabilmesi veya olabilmesi için şart olan (şey), lâzım.

g. 003b/84, 003b/86, 004b/128, 005a/136, 005a/141, 007b/285, 009a/322, 014a/484, 015a/519, 015a/543, 016a/626, 017a/871, 018a/914, 019b/980, 027a/1397, 027a/1448, 028b/1571, 030a/1781, 030a/1925, 030b/1947, 033a/2287, 033a/2335, 033a/2468, 034a/2523, 035b/2562, 038b/2664, 043b/2818, 043b/2821, 044b/2865, 045b/2899, 049b/3021, 058a/3308, 065a/3527, 065b/3540, 067b/3616, 069a/3667, 071b/3724, 080b/4028, 086b/4229, 087b/4268, 088a/4280, 091a/4380, 099b/4669, 100a/4685, 114b/5173, 117b/5256, 118b/5292, 139a/6015, 140b/6071, 142a/6117, 142b/6135, 148b/6313, 154a/6478,

165b/6819, 175b/4,175b/9

g.+ dür 016a/627, 016a/697, 024b/1208, 033a/2464, 042b/2796, 052b/3118, 064a/3493, 089b/4338, 091a/4390, 095a/4530, 119b/5338, 154a/6480, 173a/10, 173a/11

g.+ dürür 015a/558

g.+ sin 095a/4529

gerek - : Gerekli olmak, lâzım gelmek, îcap etmek, iktizâ etmek.

g.- mez 027a/1343, 032b/2019, 033a/2092, 124b/5494, 127b/5590, 155b/6512, 155b/6526

g.- mezdür 126a/5541

g.- se 033a/2170, 050b/3057, 087a/4254, 130b/5696

g.- señüz 101a/4726

gereklü: Lüzumlu olan, ihtiyaç duyulan, lâzım.

g. 068a/3626

geri : Arkada bulunan taraf, arka taraf. Karşıtı: İleri.

g. 016a/708, 017a/875

geril - : Gergin bir şekilde örtülmek veya önünü kapayacak şekilde konmak.

g.- em 033a/2112

germe : Germek işi.

g. 011a/392

gerü :bk. geri

g. 037a/2612, 085b/4195, 102a/4751, 144a/6169, 152a/6410

getür - : bk.getir

g. 015a/548, 024a/1197, 030a/1788, 030a/1900, 081b/4059, 083a/4110, 087b/4263, 087b/4265, 127b/5594, 143b/6166, 175a/5, 176a/4

g.- di 014a/490, 021a/1053, 033a/2175, 137a/5943, 140b/6062, 140b/6069, 142a/6115, 142b/6121, 151b/6395, 153b/6464, 158a/6589, 161a/6688

g.- diler 033a/2311, 055b/3223, 101a/4727, 111a/5050, 132a/5735, 140b/6061

g.- dügüñ 101b/4743

g.- düm 027a/1309, 096a/4552, 150b/6368, 153a/6448

g.- düñ 097b/4608, 097b/4609, 102a/4747

g.- e 033a/2073, 076a/3871, 077b/3932, 081a/4042, 110b/5031

g.- eler 015a/536,035b/2564, 035b/2572, 044b/2862, 045a/2875, 046b/2929, 046b/2931, 069b/3683, 126a/5554

g.- em 033a/2076, 085a/4188, 143b/6162, 143b/6165

g.- emez128a/5605

g.- emezsiz 143b/6156

g.- en 076a/3878, 156a/6534

g.- esin 033a/2258, 143b/6167

g.- eydüm 144b/6183

g.- eydüñ 083a/4115

g.- eyin 016a/715, 095b/4545, 135a/5876

g.- gil 111a/5041

g.- iserem 033a/2479

g.- megil 137b/5961

g.- mek 063a/3471

g.- miş 033a/2257

g.- se 033a/2416, 076a/3875, 168b/4, 173a/11

g.- sin 063a/3466

g.- üben 058b/3322, 100b/4699, 101b/4744

g.- übeni 150a/6354

g.- üñ 030a/1812, 069b/3682, 126a/5552, 132a/5734, 147a/6267, 157a/6569

g.- üp 045a/2874, 055b/3221, 102b/4775, 125a/5509, 137b/5966, 153a/6439, 167b/6857

g.- üp 122a/5421, 136b/5934, 166a/6839

g.- ür 003a/77

g.- ürdi 078b/3957

g.- ürler 053b/3148

g.- ürüz 019b/973

gevher (Far.i.): Cevher, mücevher, elmas, inci.

g. 110a/5014, 135a/5874, 157a/6565

g.+ di 158b/6606

g.+ e 051a/3066

g.+ ine 072a/3745

g.+ leri 169a/8

gey : Çok, pek, gayet, pekçok.

k. 002a/41, 009a/322, 011b/399, 013b/473, 015a/547, 016a/605, 020a/1021, 020b/1036, 022a/1078, 022b/1102, 022b/1117, 023a/1153, 024a/1201, 026b/1289, 027a/1324, 027a/1404, 028b/1550, 030a/1636, 030a/1705, 033a/2051, 033a/2063, 033a/2090, 033a/2480, 035a/2553, 035b/2562, 037b/2626, 038a/2651, 040b/2736, 045b/2896, 053b/3161, 055a/3204, 055b/3218, 058a/3303, 065b/3546, 066b/3586, 072a/3751, 075a/3843, 075a/3846, 077b/3934, 078a/3955, 079b/3997, 080a/4021, 082b/4093, 083b/4132, 084a/4143, 086a/4209, 086a/4210, 086a/4214, 086a/4224, 089b/4330, 089b/4338, 091a/4388, 091b/4403, 093a/4446, 093b/4461, 094a/4480, 094a/4483,

095b/4535, 096a/4548, 096a/4558, 100b/4698, 101b/4742, 105b/4860, 105b/4865, 107a/4920, 108b/4960, 108b/4965, 109a/4984, 110a/5006, 110a/5009, 110a/5019, 112b/5100, 13a/5111, 113b/5135, 113b/5137, 114b/5165, 117b/5261, 121a/5384, 123b/5458, 125a/5518, 125b/5533, 127b/5595, 135a/5875, 136b/5924, 137b/5958, 138b/6003, 142b/6136, 146a/6232, 153a/6449, 155b/6522

gey -: Bir giyeceği bedenine veya herhangi bir organına geçirmek.

g. 069a/3669

g.- di 023a/1165, 137b/5964, 138a/5973, 148a/6292

g.- dügi 010b/382, 017a/869, 033a/2379, 045b/2886

g.- dügi 141a/6079

g.- dügim 119b/5331

g.- dügini 018a/907

g.- dügüñ 066b/3575

g.- düñ 066b/3572, 066b/3578, 083a/4121

g.- e 018b/940, 019b/991, 019b/993

g.- eler 023a/1123

g.- er 155b/6515

g.- erüz 027a/1356

g.- gil 042b/2787, 087a/4245

g.- medüñ 023b/1172

g.- mege 018b/930

g.- megi 016a/714, 018b/931

g.- mek 022b/1110

g.- meye 018b/927, 128a/5612

g.- meyeler 027a/1356

g.- meyem 124b/5495

g.- miş 100b/4702

g.- üp 062a/3436

geydir-: Başka birinin vücûduna veya organına kendi eliyle geçirmek.

g.- dirdiler 140a/6054

geydür -: bk.geydir-

g. 069a/3667

g.- diler 102b/4775

g.- e 017a/882, 062a/3438

g.- eler 047a/2936

g.- elüm 112a/5082

g.- esin 013b/474

g.- sin 069a/3663

g.- üñ 102b/4773

g.- üp 030a/1673

geyik(g): Çift parmaklılar takımından, erkeklerinin başında uzun ve çatallı boynuzlar bulunan, geviş getirici, memeli hayvan.

g. 049a/3003, 135a/5879, 135a/5883, 135a/5887, 135b/5894,

137b/5961, 138b/5994

g.+ i 135a/5885, 135b/5895

g.+ in 135a/5888

g.+ ler 138b/5995

geyin -: Üstüne elbise vb. şeyler giymek, kendi kendini giydirmek.

g.- ür 033a/2153

gez - : Bir yöne doğru sürekli yer değiştirmek, hareket etmek, yürümek, dolaşmak.

g.- di 024a/1187, 081a/4045

g.- diler 099b/4673, 135b/5903

g.- düm 081b/4061

g.- e 022a/1092

g.- eler 039b/2698, 047a/2938, 049a/3009, 061b/3419

g.- er 036b/2607, 063b/3485

g.- erem 177a/11

g.- erler 018b/943, 019a/961, 019a/962, 022b/1114, 037a/2608

g.- üp 177a/14

g.- üp 002b/54

gezdür -: Taşımak.

g.- dügüñ 101b/4744

g.- e 077b/3925, 080a/4023

g.- eler 035b/2561

gezi : Genellikle şehirler veya ülkeler arası yolculuk, seyâhat.

g.+ sin 005b/217

ġıdā (Ar.i.): Canlıların yaşaması, beslenip gelişmesi için gerekli her türlü yiyecek ve içecek, besin.

ġ. 033a/2313

ġ.+ sı 043b/2824

ġ.+ sıdur 056a/3237

ġ.+ sın 056a/3237, 056a/3238, 056a/3240, 056a/3242

ġıllıgış (Ar.i) : (Ar. ġill "düşmanlık", Fars. u "ve", Ar. ġişş "kin" ile ġill ü ġişş) Gizli kin ve düşmanlık, gönül fesâdı, karışıklık.

ġ. 082b/4094

ġılmān (Ar.i.): Cennette hizmet eden delikanlılar.

ġ. 043b/2828, 047b/2967, 120b/5368

ġ.+ ıla 048a/2970

ġ.+ ları 005b/194

ġ.+ ların 044b/2864

ġına (Ar.i.): Zenginlik.

ġ. 048b/2988

ġıriv (Far.i.): Bağırma, bağrışma.

ġ. 023a/1158

ġıybet (Ar.i.): Bir kimsenin arkasından aleyhinde bulunma, duyacağı zaman üzüleceği bir sözü arkasından söyleme, çekiştirme, koğuculuk.

ġ. 089b/4328,082a/4089

ġ.+ e 030a/1837

ġ.+ i 042a/2769

gibi : Benzerlik bildirir; benzer, benzeyen.

g. 003b/96, 005b/185, 005b/214, 006a/243, 009a/328, 009a/334, 010b/371, 010b/376, 010b/378, 011a/392, 011a/393, 011a/395, 011a/396, 016a/706, 020b/1031, 022a/1094, 022b/1114, 025b/1249, 026a/1264, 026a/1265, 027a/1391, 027a/1397, 027a/1398, 027a/1424, 027a/1442, 027a/1450, 027a/1456, 030a/1618, 030a/1744, 030b/1958, 030b/1959, 031a/1961, 031a/1969, 033a/2137, 033a/2334, 036b/2607, 037a/2611, 039b/2698, 041b/2764, 043b/2819, 044b/2859, 044b/2860, 046a/2907, 048b/2998, 052a/3101, 057a/3269, 061b/3411, 062b/3443, 095a/4521, 096b/4579, 104a/4819, 105b/4876, 113a/5107, 129b/5660, 129b/5668, 131a/5704, 131b/5717, 135b/5893, 136a/5905, 136a/5908, 137a/5941, 138a/5976, 138a/5979, 138b/5996, 138b/6004, 142b/6123, 143a/6141, 144b/6195, 146b/6257, 149a/6329, 150a/6353, 150a/6355, 151b/6399, 158a/6596, 158b/6602, 164a/6771, 173a/9, 174a/9, 176a/15

g.+ dür 037a/2611, 051b/3093, 051b/3094, 051b/3095, 051b/3097, 052a/3102, 059a/3336, 068b/3647, 121b/5392, 121b/5394, 130b/5686, 175a/12

g.+ n 018a/916

gice :bk.gece

g. 006b/251, 011b/410, 011b/412, 014a/491, 016a/744, 019b/971, 024a/1189, 027a/1319, 027a/1355, 028b/1552, 028b/1553, 078a/3950, 097a/4591, 104a/4830, 110b/5023, 113a/5119, 113b/5127, 113b/5133, 122a/5416, 122b/5429, 124b/5502, 135b/5890, 135b/5892, 137b/5969, 139a/6012, 142a/6107, 145a/6207, 151b/6396, 152b/6430, 153b/6455, 163b/6760, 169b/2, 169b/9, 170b/6919

g.+ de 010a/360, 030a/1727

g.+ den 121b/5401, 121b/5403

g.+ ler 091a/4381, 101b/4744, 124b/5493

g.+ lerde 003a/66, 013b/465, 122b/5431

g.+ leri 011b/414, 012b/438

g.+ lerine 011b/413

g.+ si 011b/411, 011b/412,

011b/413, 012b/438, 108b/4958

g.+ sinde 084b/4161

giç - : Bir yerden başka bir yere gitmek.

g. 030a/1706, 043b/2831, 096b/4577

g.- e 002a/37, 016a/750, 036a/2591, 037b/2634, 117b/5265, 154b/6492

g.- en 113b/5128

g.- ermiş 003b/96

g.- esin 005a/147

g.- esiz 154a/6478

g.- eydi 060a/3367

g.- eyin 119b/5332

g.- mişdi 117b/5265

gider - : Ortadan kaldırmak, yok etmek, izâle etmek.

g.- meye 141b/6099

g.- ür 004a/111

gil -: bk.gel-

g.- iserdür 034b/2532

gile (Far.i.) : Şikâyet, yanıp yakılma.

g. 098b/4629

gine : Yine, tekrar.

g. 008b/306, 036a/2586, 088a/4288, 088b/4308, 089b/4336, 092a/4415, 092a/4417, 092a/4418, 092a/4420, 096a/4557, 093b/4471, 096a/4550, 103b/4811, 103b/4813, 104a/4830, 109b/5001, 116a/5205, 116a/5208, 116b/5234, 116b/5235, 120a/5346, 120a/5349, 132b/5748, 135a/5873, 138b/6002, 140a/6046, 154a/6478, 159a/6623, 163b/6765, 164b/6789, 164b/6791, 164b/6792

giñ : Geniş.

g. 062b/3448

giñez : bk.geñez

g. 073a/3772

giñiş : Kendi ölçülerine veya alışılmış ölçülere göre enli olan, genişliği fazla olan, vüs‘atli, vâsi. Karşıtı: Dar.

g. 046a/2903

g.+ de 062b/3448

gir - : Geçmek, (içeriye) varmak, dâhil olmak, duhul etmek.

Karşıtı: Çıkmak.

g. 016a/683, 112b/5104, 116a/5212, 118a/5284, 141b/6087

g.- di 019a/951,068a/3634, 079b/4006, 084b/4171, 099b/4674, 100b/4703, 110a/5010, 110b/5038, 116b/5229, 118b/5294, 119b/5323, 119b/5326, 136b/5924, 136b/5928, 142a/6109, 145a/6203, 145a/6210, 150b/6370, 161a/6678, 162b/6732, 164a/6770

g.- digi 111b/5065

g.- diler 119b/5328, 161b/6703, 162b/6731

g.- dim 016a/693, 016a/732

g.- dügünce 016b/863

g.- düm 078a/3948, 078b/3961, 093b/4472, 112a/5073, 113a/5110, 114b/5172, 175b/10002

g.- düñ 136a/5910

g.- e 022a/1091, 033a/2369, 033a/2416, 034b/2527, 036a/2586, 039a/2673, 045b/2889, 049b/3027, 056b/3256, 110b/5031, 116b/5227, 126a/5554, 129b/5656, 139a/6005, 153a/6445

g.- ecegimizi 027a/1362

g.- ecek 030a/1675

g.- eler 039b/2694, 048a/2973, 049a/3001, 062b/3446, 064a/3505, 104a/4820

g.- elüm 046b/2928, 147b/6277

g.- em 016a/687, 016a/725, 033a/2076, 033a/2112, 033a/2114, 044b/2851, 119b/5333

g.- emez 004a/107

g.- en 022b/1099, 087a/4256, 111b/5068, 113a/5109

g.- enler 022a/1076, 029a/1578

g.- enleri 029b/1603

g.- er 021b/1069, 110b/5024

g.- erler 006a/236

g.- erlerse 030a/1814

g.- esersin 002b/59

g.- esin 083a/4122, 175b/8

g.- esiz 147a/6269

g.- evüz 033a/2130

g.- eyin 033a/2065, 033a/2075, 033a/2077, 129a/5638

g.- ibeni 088b/4295

g.- icek 042a/2774, 089a/4312, 089b/4333

g.- ince 027a/1325

g.-ir 050b/3057

g.- irse 136a/5913, 140a/6048

g.- iserdür 125b/5524,131a/5714

g.- me 030a/1885

g.- meden 009a/333, 087b/4267

g.- medi 119a/5318, 152b/6424

g.- mege 048b/2989,147b/6276

g.- mek 016a/690, 072a/3752, 115a/5175, 115a/5180, 130a/5673, 131a/5713

g.- meklige 019a/956

g.- memişdür 095a/4514

g.- meñüz 101b/4738

g.- mesün 033a/2232, 108a/4949

g.- mesünler 027a/1319

g.- meye 033a/2091

g.- meyeler 009b/348, 053b/3163

g.- meyem 033a/2067

g.- meyevüz 033a/2129

g.- meyince 033a/2066

g.- meyüp 048a/2968

g.- mez 042b/2784, 158b/6602

g.- mezden 007a/267

g.- miş 017a/880, 111b/5064

g.- mişdi 143a/6147

g.- mişemdür 112a/5074

g.- mişidi 147a/6259

g.- miştür 016a/783

g.- se 050b/3054, 050b/3059, 055b/3221, 057a/3266

g.- sem 142a/6106

g.- señ 003b/84, 035b/2562

g.- sün 026b/1282, 030a/1812, 117b/5270, 150b/6373

g.- üben 147b/6279, 175b/8

g.- üñ 119a/5317

g.- üp 006a/239, 006a/242, 009a/333, 011a/389, 032a/2004, 050b/3058, 078b/3958, 119a/5310, 119b/5332

g.- ür 006a/238, 006a/241, 050b/3051, 122b/5429, 143a/6147

g.- ürler 021b/1075, 050b/3052, 064a/3504

g.- ürlerse 012b/444

g.- ürse 082a/4082, 151b/6402

Girdigār: Allah, Tanrı.

G. 035a/2551, 080a/4018, 081b/4067, 083a/4113, 084b/4164, 085a/4174, 086a/4214, 103a/4791, 104b/4842, 126b/5559, 131a/5716

giri : Arkada bulunan taraf, arka taraf. Karşıtı: İleri.

g. 015b/574, 029b/1614, 030a/1916, 031b/1987, 033a/2229, 040b/2728, 090b/4367, 102b/4774

g.+ ye 029a/1585, 164b/6792

girifdār (Far.s.) : bk.giriftār Tutulmuş, yakalanmış, tutkun, müptelâ.

g. itdiler 139a/6021

giriftār (Far.s.) : Tutulmuş, yakalanmış, tutkun.

g. itdiler 177a/15

giriş - : Bir şeyi yapmaya başlamak, koyulmak, başlamak üzere hazırlık yapmak, teşebbüs etmek.

g. 169b/8

g.- em 033a/2242

girü :bk.giri

g. 008a/305, 011b/405, 015a/560, 030a/1881, 030a/1886, 030a/1890, 030a/1914, 033a/2310, 042b/2785, 043b/2827, 045a/2880, 058a/3310, 068a/3629, 075a/3846, 077a/3913, 079a/3986, 079a/3988, 086a/4218,

089a/4319, 086b/4240, 090a/4347, 090b/4369, 091a/4388, 096a/4556, 117b/5269, 117b/5271, 144a/6172, 150b/6375, 153a/6437, 157b/6574, 159b/6631, 165b/6812, 166b/6849, 167b/6867, 172a/7, 176a/4

g.+ de 151b/6396

g.+ ye 030a/1896, 088a/4281, 164b/6781

giryān (Ar.i.) : Ağlayan, ağlayıcı.

g. 013b/469, 030a/1618, 071a/3713, 117a/5240, 118a/5279, 124a/5475, 54b/6483, 161b/6693, 162b/6732, 165a/6806, 166b/6853, 168a/6871, 175b/15

g.+ um 001b/19, 111a/5049

git(d) - : Konuşana göre yakın bir yerden daha uzak bir yere doğru hareket etmek, bir mesâfe katedip yakın bir yerden daha uzak bir yere varmak, azîmet etmek

g. 015b/586, 030a/1880, 030a/1885, 030a/1886, 083a/4116, 116a/5211, 117a/5246, 117a/5248, 129a/5647, 134b/5860, 142b/6128, 152a/6410, 153a/6446, 159b/6631

g.- di 001b/24, 012b/435, 022a/1096, 023a/1164, 027a/1487, 033a/2310, 036a/2578, 036a/2580, 045a/2881, 058b/3328, 058b/3330, 063a/3463, 068a/3631, 068a/3637, 080b/4027, 082b/4100, 085b/4200, 088b/4299, 092a/4417, 092a/4420, 092a/4425, 099a/4649, 100a/4680, 109a/4980, 110a/5022, 113a/5120, 113b/5132, 114a/5142, 114a/5147, 116a/5207, 116a/5210, 117b/5257, 118a/5274, 118a/5288, 120a/5347, 122a/5419, 127a/5582, 134b/5867, 143a/6140, 146a/6234, 147b/6273, 149b/6341, 151a/6381, 152a/6414, 152a/6417, 152b/6423, 153a/6447, 154a/6468, 156b/6545, 159a/6620, 160a/6649, 160a/6656, 164b/6790, 165a/6798, 165a/6802, 165a/6805

g.- digi 016a/669

g.- dikleri 023a/1126

g.- diler 026b/1294, 027a/1306, 027a/1489, 027a/1496, 030a/1835, 033a/2459, 101a/4722, 102b/4775, 113a/5118, 118b/5291, 131b/5728, 142b/6123, 148b/6308, 149a/6320, 155a/6498,

g.- dilerdi 090b/4371

g.- diñ 008a/297

g.- dügi 023a/1125, 033a/2293

g.- dügine 057b/3284, 174b/11

g.- dügüme 173b/14, 174b/1, 174b/8

g.- dügüne 174a/5

g.- dügüñüz 027a/1382

g.- düm 023b/1177, 078b/3960

g.- düñ 008a/303

g.- ivere 129b/5653

g.- me 089b/4330, 166a/6833

g.- medi 027a/1372, 027a/1382, 027a/1463, 030a/1890, 135a/5889

g.- mediler 015a/534, 029a/1592, 030a/1800

g.- medüñüz 044b/2850

g.- mege 044a/2832

g.- megi 091b/4395

g.- megil 052a/3104

g.- mek 023b/1173, 039a/2684, 142a/6117

g.- meklige 043b/2826, 055b/3227

g.- meklik 160b/6674

g.- mese 033b/2493

g.- mesin 091b/4408

g.- meye 030a/1882, 088a/4277, 147b/6281

g.- meyelüm 016a/604, 151a/6391

g.- meyem 141b/6090

g.- meyen 029b/1610, 030a/1808

g.- meyeni 029b/1609

g.- meyesin 107b/4926

g.- meyesiz 030a/1742

g.- meyeydi 164a/6776

g.- meyince 005b/153

g.- mezin 081b/4070

g.- miş 011b/406, 011b/407, 012b/442, 057b/3290, 081a/4049, 111a/5054

g.- mişdiñ 016a/658

g.- mişdürür 025b/1251

g.- mişken 068a/3632

g.- miyem 044b/2851

g.- se 057b/3286

giy - Bir giyeceği bedenine veya herhangi bir organına geçirmek.

g.- e 018b/928, 034b/2526, 043a/2809

g.- ecegi 035b/2560

g.- em 016b/867

g.- en 033a/2264

g.- er 019a/964

g.- erler 019a/960, 019a/962

g.- erlerse 019b/990

g.- erseñ 018b/927

g.- esin 034a/2515

g.- eydi 034a/2509

g.- üp 027a/1360

giz : Sır, gizem.

g. 079b/4005

gizle - : Başkalarının göremeyeceği bir

yere koymak veya belli olmayacak bir duruma sokmak, saklamak.

g.- ñ 162a/6720

gizli : Herkese açıklanmayan, başkalarına bildirilmeyen, etraftan saklanan, mahrem, mahfî, hafî, mektum.

g. 033a/2261

G. 016a/703, 030a/1670

g.+ dür 005b/188

gizlü :bk.gizli

g. 016a/697

g.+ sine 133b/5813

ġonca (Far.i.): Henüz açılmamış çiçek, tomurcuk.

ġ.+ laruma 013a/453

ġ.+ ya 157b/6579

göç - : Bulunduğu yerden ayrılıp yerleşmek üzere başka yere gitmek, yurt değiştirmek, göç etmek, hicret etmek.

g.- di 148b/6317

g.- elüm 118b/5290

g. idüp 148a/6302

g.- üp 012b/442

göç-: Ölmek.

g.- er 004a/112

g.- üben 149b/6335

g.- üncek 058a/3310

göç : Göçmek işi, bir yerden başka bir yere taşınma, hicret.

g. e 027a/1481

göçür -: Göçmesine yol açmak.

g.- e 129b/5655

gög(ü)s: Vücûdun boyunla karın arasında bulunan ve kalp, akciğer gibi organları içine alan bölümü, bağır, döş, sîne.

g. 061a/3404

g.+ in 011b/403

g.+ ine 075a/3839

g.+ lerini 013a/460

g.+ ün 006a/241, 019a/944, 027a/1371

g.+ üñ 007a/275

g.+ ünden 144a/6176

g.+ üne 006a/240, 045a/2876

g.+ ünü 136b/5933

gök : Yeryüzünün üstünü kaplayan kubbe biçimindeki mâvi boşluk, semâ, âsuman.

g. 016a/706, 016a/708, 027a/1350, 027a/1436, 028b/1564, 034a/2518, 034b/2534, 037a/2611, 060b/3393, 061a/3398, 070a/3688, 084a/4143, 084a/4144, 109a/4975, 126b/5560, 178a/6

g.+ de 028a/1522, 033a/2439,

066b/3585, 116a/5215, 119b/5339, 122a/5412, 141a/6083, 161b/6695

g.+ den 005b/187, 047a/2937, 060a/3373, 062b/3453, 073b/3802, 095a/4525, 166b/6842, 167a/6855, 167b/6860

g.+ dür 070a/3704

g.+ e 016a/706, 060b/3391, 062b/3452, 098a/4626, 102a/4752, 108b/4959

g.+ i 030b/1958, 063a/3474

g.+ ine 030b/1956

g.+ leri 169a/13

g.+ ümden 108a/4949

g.+ ümüz 139b/6034

g.+ ler 027b/1511, 028a/1529, 030a/1702, 030a/1846, 033a/2285, 033a/2393, 037a/2619, 037a/2620, 059b/3359, 059b/3360, 060a/3370, 062b/3444, 093b/4467, 103a/4795

g.+ lerde 028a/1517, 060a/3377

g.+ lere 023a/1158, 028b/1564, 044b/2862, 061b/3422, 102b/4766, 117a/5244, 152b/6429

g.+ leri 018b/932, 033a/2394

g.+ lerüñ 059b/3360, 102b/4767

gökçek: Güzel, şîrin, hoş, latif.

g. 010b/372, 033b/2503, 045b/2895, 068a/3622, 089a/4313

gökyüzi: Göğün gündüz mâvi, gece karanlık olan ve üzerinde güneş, ay, yıldızlar, gezegenler gibi gök cisimleri bulunan, yerden görünen yüzeyi, gökkubbe, semâ, âsuman, felek.

g. +ni 005b/186

gökyüzü : bk.gökyüzü

g.+ nden 109a/4976

gölge : Işığın geçmesine engel olan bir cismin ışıklı yer üzerinde meydana getirdiği karartı, sâye.

g. 088a/4285, 088a/4286

g.+ si 031a/1967

g.+ sinde 047b/2951

g.+ sine 038b/2663

g.+ sini 117a/5251

gölgelendür-: Gölgeli duruma getirmek.

g. 038b/2663, 107b/4932

gömeç: Bal peteği.

g. 051b/3094

gömlecik : Gömlek sözcüğünün küçültme eki almış hali.

g. 013b/474

gömlek(g): Vücudun üst kısmına giyilen kollu veya yarım kollu, yakalı giysi.

g. 033a/2272

g.+ i 023a/1149, 033a/2252

g.+ in 033a/2250, 033a/2251

gömlek: Derece, kat.

g.+ i 023a/1149,

g.+ lerin 005b/215

gönder -: Gitmesini sağlamak veya gitmesine yol açmak, yollamak, irsal etmek.

g. 145a/6199

g.- di 015a/555, 016a/674, 033a/2309, 033a/2435, 045b/2897, 078a/3953, 159b/6634, 160a/6646

g.- diler 016a/666, 080a/4011, 148a/6294

g.- düm 021a/1041

g.- dümidi 171b/6

g.- dümidi 171b/4

g.- düñ 017a/880, 173b/11

g.- düñidi 174a/14

g.- e 030a/1790, 149a/6325

g.- eler 023a/1147

g.- meyem 033a/2445

g.- üp 069a/3661, 115b/5204

g.- ür 043b/2824

g.- ürse 024a/1185

göñlek (g): bk.gömlek

g.+ i 018a/920, 069a/3663, 069a/3666, 069a/3669

g.+ in 018a/919

gönül- : Yönelmek, yüzünü döndürmek.

g.- diler 152b/6436

göñ(ü)l: Îman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil.

g. 002b/50, 011a/383, 030a/1805, 041b/2759, 056b/3258, 058b/3317, 065b/3539, 070a/3694, 075b/3855, 081a/4045, 097a/4588, 097b/4606, 109b/5002, 124b/5490, 142a/6107, 177a/12

g.+ de 001b/3

g.+ den 014a/491, 052a/3109, 081a/4057, 120a/5351, 124a/5478

g.+ i 005b/203, 026b/1298, 033a/2296, 040b/2736, 070a/3691, 072a/3742, 072b/3758, 120b/5357, 122b/5428, 140b/6067, 155a/6497, 157a/6566, 159a/6620, 159a/6621

g.+in 010b/373, 017a/874, 069b/3676, 131a/5710, 134b/5866, 153a/6449

g.+ inde 140b/6064

g.+ ini 123b/5468

g.+ iñi 073a/3784, 102a/4750

g.+ ler 016a/805, 031a/1969

g.+ lerde 161b/6693

g.+ lere 133b/5816

g.+ leri 013a/448, 027a/1425,

033a/2419, 049a/3002, 049a/3004, 095b/4531, 161b/6704

g.+ lerile 030a/1668

g.+ lerin 042a/2770, 093a/4454

g.+ lerinde 121a/5383

g.+ ü 019b/978, 037b/2635, 042a/2776, 043b/2825, 052b/3127, 057b/3282, 065a/3528, 088b/4294, 097b/4607, 118a/5273, 134b/5868, 140b/6065, 148a/6290

g.+ üm 016a/724, 033a/2142, 074b/3829, 095b/4546, 107a/4910, 107a/4911, 112b/5106, 123a/5448, 123a/5449

g.+ üme 001b/16, 033a/2364, 033a/2479, 082a/4084, 111a/5046, 124a/5487

g.+ ümi 016a/672, 019b/979, 078a/3944

g.+ ümüñ 033a/2363, 086b/4240

g.+ ümüz 069b/3686, 140b/6063

g.+ ümüzden 009b/349, 016b/838, 092b/4441

g.+ ümüze 133a/5774

g.+ ün 058b/3324, 107a/4923

g.+ ünde 040b/2732, 058a/3299

g.+ ünden 175b/12

g.+ üne 021a/1042, 047a/2939

g.+ üni 005b/207, 033a/2403, 033a/2410, 033a/2412, 072a/3746, 093a/4453, 097b/4601, 121a/5388

g.+ üñ 016a/709, 016a/711, 016a/712, 069b/3678, 078a/3940, 080b/4025, 086b/4227, 095b/4532, 095b/4545, 106b/4898, 107a/4909, 113b/5128, 122b/5432, 159b/6641, 175a/6

g.+ üñden 033a/2099, 033a/2345

g.+ üñe 097a/4584

g.+ üñi 033a/2049, 069b/3675, 086a/4221, 124b/5501, 123b/5470, 126a/5551, 140b/6071

g.+ üñüz 013b/469, 033a/2346

g.+ üñüzden 030a/1750

g.+ üñüze 030a/1743

g.+ üze 041b/2760

g. vermek 162b/6727

g. veresin 069b/3680

gör - : Bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

g. 002b/57, 005a/139, 005a/146, 006b/250, 007b/289, 008a/294, 012a/428, 015a/521, 015b/581, 015b/583, 016a/645, 016a/687, 016a/722, 016a/739, 017a/871, 018b/925, 018b/926, 019a/964, 022a/1087, 022a/1093, 023a/1141, 023a/1145, 024a/1189, 025a/1228, 026b/1288, 027a/1306, 027a/1360,

027a/1403, 027a/1412, 027a/1419, 027a/1422, 027a/1439, 027a/1460, 027a/1469, 027a/1485, 027b/1504, 028b/1561, 030a/1621, 30a/1663, 030a/1700, 030a/1925, 031a/1963, 031a/1967, 033a/2054, 033a/2118, 033a/2152, 033a/2161, 033a/2173, 033a/2243, 033a/2348, 033a/2395, 033a/2423, 033a/2424, 033a/2461, 034b/2527, 036b/2601, 053a/3143, 053b/3156, 057a/3275, 059a/3341, 060b/3383, 062b/3453, 064b/3510, 066a/3568, 067b/3617, 068b/3645, 069a/3661, 069a/3664, 070a/3693, 071b/3737, 075b/3868, 077a/3921, 079b/4001, 081a/4047, 081a/4051, 083a/4120, 083b/4128, 083b/4136, 083b/4137, 084a/4156, 085b/4198, 085b/4207, 088a/4278, 088b/4299, 088b/4303, 090b/4372, 090b/4374, 092a/4425, 093a/4453, 093a/4458, 098b/4641, 103b/4802, 105a/4850, 105a/4855, 106a/4891, 106b/4894, 107a/4916, 107a/4922, 108a/4944, 109b/5000, 109b/5001, 109b/5002, 110b/5023, 111a/5041, 112a/5076, 113b/5124, 117b/5264, 118a/5272, 118b/5304, 119b/5325, 119b/5329, 124b/5492, 129a/5648, 129a/5649, 130a/5680, 131b/5730, 133a/5765, 134b/5871, 138a/5974, 144a/6174, 144a/6177, 144b/6186, 150a/6360, 151b/6399, 153b/6464, 158b/6609, 159a/6627, 163a/6747, 165b/6814, 166a/6826, 168a/6873, 169b/13, 170b/15, 172b/7, 173b/5, 176a/5, 176a/8

g.- di 023a/1159, 025b/1239, 025b/1240, 026b/1269, 028a/1517, 033a/2441, 037a/2622, 054a/3171, 057b/3297, 058b/3315, 058b/3326, 058b/3329, 058b/3330, 065b/3553, 081a/4049, 081a/4051, 085a/4185, 094b/4503, 101a/4715, 102a/4752, 103b/4806, 103b/4807, 103b/4811, 104a/4821, 110a/5010, 110a/5011, 110b/5027, 110b/5028, 110b/5034, 111a/5051, 111b/5062, 113a/5113, 118a/5273, 118b/5294, 119a/5312, 113b/5136, 119a/5322, 119b/5323, 119b/5326, 122a/5418, 123a/5439, 123b/5458, 134b/5858, 135a/5875, 135a/5879, 135a/5887, 135b/5896, 136a/5908, 138a/5971, 138b/5997, 138b/5999, 142a/6115, 143a/6143, 144b/6192, 144b/6195, 146b/6248, 148a/6289, 149b/6346, 152a/6416, 152a/6418, 155b/6517, 157a/6562, 157b/6575, 157b/6586, 158b/6613,

160b/6661, 160b/6665, 163a/6746, 165a/6796, 165a/6804, 165a/6805

g.- diler 015a/554, 016b/833, 016b/835, 016b/843, 026b/1272, 027a/1497, 027b/1506, 027b/1507, 028a/1519, 096b/4568, 099b/4674, 111a/5043, b131b/5724, 137a/5939, 144a/6178

g.- dilerse 161b/6997

g.- dim 016a/694

g.- dü 110b/5038, 146b/6245

g.- dügi 005b/156, 033b/2499

g.- dügüm 016a/676

g.- dügün 016a/677, 110a/5012

g.- dügüñ 048b/2994, 090b/4361, 090b/4365, 137b/5961

g.- dügüñce 156b/6543

g.- dügüñi 071a/3720

g.- dük 028b/1541

g.- dükleri 027a/1481

g.- düm 002a/33, 027a/1470, 027a/1488, 066a/3557, 078b/3963, 079b/3991, 079b/3997, 090a/4351, 090a/4356, 090b/4366, 090b/4367, 090b/4376, 093b/4476, 094a/4480, 095b/4533, 096a/4555, 096a/4560, 098a/4621, 095b/4534, 099a/4650, 108b/4960, 108b/4965, 109a/4984, 109b/4997, 162b/6725, 163b/6762

g.- düñ 043b/2831, 097b/4606, 101b/4733, 103b/4810, 111b/5061, 111b/5069, 114a/5150, 121a/5373, 121a/5376, 150b/6364

g.- düñüz 053a/3130, 077b/3931

g.- e 005b/197, 006a/222, 010b/376, 011a/388, 011b/399, 012a/423, 012a/424, 014b/506, 016a/729, 018a/907, 022a/1081, 028b/1564, 029a/1583, 029b/1615, 030a/1707, 030a/1725, 030a/1792, 030a/1815, 030a/1857, 030a/1862, 030a/1893, 030a/1894, 030b/1956, 030b/1957, 033a/2241, 033a/2357, 035a/2550, 035b/2566, 036a/2587, 036a/2588, 036b/2595, 038a/2649, 040b/2727, 045a/2867, 045b/2890, 045b/2891, 045b/2892, 046b/2926, 060b/3385, 060b/3390, 062a/3431, 087b/4260, 097b/4598, 099a/4657, 102a/4753, 118a/5278, 127b/5599, 127b/5600, 129b/5662, 131a/5709, 169a/7, 174b/13

g.- ecegin 033a/2065, 046b/2920

g.- elim 015a/535

g.- eler 005b/155, 005b/159, 005b/198, 005b/212, 005b/214, 005b/219, 006a/225, 010a/361, 010a/366, 010b/367, 010b/381, 011a/384, 011a/387, 011b/404, 011b/406, 011b/413, 013b/471,

030a/1823, 033a/2104, 033a/2107, 033a/2401, 037b/2625, 038b/2661, 039b/2702, 046a/2902, 047b/2967, 049a/3001, 060a/3364, 063b/3480, 104a/4820, 25a/5506, 128a/5606

g.- elüm 008b/308, 010a/362, 012a/416, 012a/417, 012a/418, 027a/1494, 047a/2944, 066a/3570, 112a/5084, 154b/6491, 154b/6492, 163a/6742, 163a/6749

g.- em 020a/1001, 030a/1879, 033a/2192, 073b/3794, 123a/5446

g.- emezem 155a/6510

g.- emezim 033a/2134

g.- en 019a/954, 033a/2203, 034a/2524, 046b/2934, 048b/2992, 049b/3019, 136b/5936, 140a/6047

g.- endürür 053b/3155

g.- ene 158a/6600

g.- enler 011b/410, 027a/1458, 149b/6341, 157a/6561

g.- enlerüñ 037a/2609

g.- esemüz 012a/418

g.- esim 012a/420

g.- esin 016a/608, 016a/683, 016a/718, 016a/760, 018a/911, 018a/912, 023b/1179, 033a/2302, 068b/3642, 069a/3670, 083a/4122, 091a/4391, 173a/6

g.- esin 048b/2988, 162b/6722

g.- esiz 013b/473, 048a/2977, 061b/3423

g.- evüz 033a/2127

g.- eydin 086a/4223

g.- eydüñ 116b/5234

g.- eyim 012a/421, 015a/548, 033a/2139, 033a/2198

g.- eyin 012a/419, 012a/420, 012a/422, 030a/1830, 033a/2065, 033a/2115, 046a/2915, 083a/4110, 113a/5123, 114a/5143, 127a/5577, 129a/5638, 132a/5734, 151b/6400, 153b/6463, 155b/6525, 159b/6635, 159b/6636

g.- gil 060b/3382

g.- icek 027a/1369, 038a/2652, 161a/6683

g.- ince 096a/4550

g.- incegez 045b/2894, 142a/6111

g.- incek 065b/3553

g.- ine 009a/334, 016a/743

g.- ipdür 084a/4154

g.- irem 158b/6604

g.- isersin 070a/3697

g.- iserüz 001b/25

g.- me 083a/4117, 118b/5300

g.- meden 002a/36, 048b/2995, 114b/5172, 133b/5790

g.- medi 081a/4046, 158a/6596

g.- medim 025a/1230

g.- medügüñ 016a/718

g.- medük 015a/554, 077b/3928

g.- medüm 146b/6254

g.- mege 094b/4509, 099a/4654, 123b/5456157b/6584, 158a/6594, 162b/6725

g.- megedür 112b/5099

g.- megil 081b/4066, 086a/4209, 110a/5019

g.-mek 048b/2987, 049b/3023, 049b/3030

g.-mekdürür 037a/2624, 112b/5098

g.- meklige 019a/956

g.+mekligi 049a/3012

g.- mem 033a/2231

g.- memişdür 015a/542, 048a/2974, 096b/4567, 125a/5510

g.- memişiz 022b/1107

g.- mesin 027a/1482

g.- mesün 033a/2042

g.- mesünler 084b/4165

g.- meye 033a/2091, 074a/3804

g.- meyedüm 128a/5609

g.- meyeler 029a/1579, 042b/2782, 049a/2999

g.- meyesin 008a/298, 126a/5540 133a/5767, 165b/6824

g.- meyesiz 033a/2141

g.- meyeydüm 160b/6668

g.- meyeydüñüz 039b/2692

g.- meyeyin 016b/859, 100b/4707, 101b/4745, 107a/4914, 129a/5639

g.- meyince 005b/154

g.- meyiser 131a/5709

g.- meyüben 104a/4819

g.- mez 007a/267, 021a/1045, 077a/3905, 087a/4256, 111a/5054, 131a/5712

g.- mezüz 119a/5311

g.- miş 048a/2968, 060a/3366

g.- mişem 109b/5005, 163b/6760

g.- mişemdür 114a/5152

g.- se 012b/445, 019b/977, 020a/1004, 029b/1604, 034a/2509, 053a/3142, 057b/3289, 110b/5035, 131a/5708

g.- sek 030a/1638

g.- seler 016b/826

g.- selerdür 033a/2451

g.- sem 020a/1000, 032b/2012

g.- señ 003b/84, 035b/2562, 131a/5707

g.- señüz 047b/2962, 047b/2963

g.- seydi 108b/4961

g.- seyidüm 037a/2618

g.- sün 030a/1812, 112a/5083, 117b/5270, 137a/5951

g.- üben 016a/624, 035b/2570, 036b/2598, 046a/2912, 047a/2942, 048b/2990, 049a/3012, 053b/3152, 070a/3701, 076a/3878, 077a/3913, 088b/4296, 118b/5298, 119b/5330, 154a/6471, 158a/6588, 174b/9

g.- ücegez 045b/2893

g.- ücek 045b/2893

g.- ücigez 098b/4631

g.- ünce 077b/3923, 079a/3976, 100b/4701, 107a/4919, 150a/6350

g.- üncek 058b/3317, 072b/3766

g.- ünür 006a/224

g.- üñ 012a/425, 014a/479, 026b/1285, 084a/4145, 119a/5315, 141b/6097

g.- üp 005b/160, 005b/164, 005b/169, 006a/222, 011b/398, 012b/444, 015a/537, 016a/606, 019a/949, 019a/959, 019a/970, 027a/1345, 027a/1447, 030a/1820, 043b/2819, 048b/2990, 049a/3015, 054a/3171, 070a/3694, 072b/3756, 075a/3852, 118b/5295, 119b/5339, 141b/6102, 149b/6340, 158b/6612, 160a/6649, 160b/6666, 163b/6758, 164b/6788

g.- ür 005b/155, 005b/157, 005b/163, 005b/164, 005b/165, 005b/166, 005b/168, 005b/173, 005b/206, 008a/294, 011b/409, 013a/450, 013a/458, 019b/986, 025b/1252, 033a/2169, 035b/2567, 037b/2625, 053b/3151, 056a/3241, 066b/3584, 071a/3716, 072b/3758, 085a/4189, 085b/4205, 096b/4565, 097a/4585, 102a/4754, 102a/4756, 108b/4964, 113b/5127, 122a/5417, 166a/6830

g.- ürem 016a/693, 095a/4513

g.- ürken 061a/3397

g.- ürler 005b/156, 005b/158, 005b/169, 016b/837

g.- ürsem 112b/5097

g.- ürsen 102a/4758

g.- ürsin 055a/3198, 090b/4374, 116a/5221, 170b/9

g.- ürsün 078a/3939

g.- ürüm 126a/5544

g.- ürün 126a/5543

g.- ürüz 027a/1389

g.- üser 125b/5525

göre : Uygun şekilde, uygun olarak.

g. 003a/72, 003b/95, 005b/173, 010a/358, 015a/548, 024b/1205, 033a/2163, 039a/2681, 047a/2943, 056a/3236, 057a/3276, 064b/3512, 067b/3611, 090a/4345, 096b/4580,

124b/5502, 130b/5697, 150b/6362

g.+ dür 003b/95

g.+ ydi 027a/1390

görece : Bir şeye göre olan, varlığı başka bir şeyin varlığına bağlı olan, kesin olmayıp kişiden kişiye, zamandan zamana, yerden yere değişebilen, bağıl.

g. 003b/90

görgülü : Mübârek, mukaddes.

g. 061b/3424

g.+ dür 016a/618

görin - : Kendini göstermek, ortaya çıkmak, gözükmek, zuhur etmek.

g.- e 049a/3007

g.- ürdi 112b/5098

görkli : bk.görklü

g. 137b/5970

görklü: Güzel, gösterişli, görkemli

g. 044b/2854, 045b/2894, 048b/2986, 048b/2987, 141a/6083, 158a/6590, 162a/6706, 163b/6758, 164b/6795

görmezlen -: Görmemiş gibi davranmak.

g.- üp 089b/4330

görün -: Kendini göstermek, ortaya çıkmak, gözükmek, zuhur etmek.

g.- di 048b/2990, 088b/4297

g.- en 016a/678, 088b/4299, 088b/4300

g.- meye 060b/3384, 066b/3574

g.- ücegez 039b/2697

g.- üñ 034b/2534

g.- ür 037a/2623, 084a/4144

görüş - : Karşı karşıya gelip konuşmak, birbirini görmek.

g.- di 153a/6438, 163b/6764

g.- ür 137a/5937

göster -: Görmesini sağlamak.

g. 015b/582, 016a/730, 030a/1797, 048b/2987, 064b/3521, 107b/4928, 113a/5122, 113a/5123, 138b/5991

g.- düm 028b/1567, 028b/1568, 111a/5053

g.- e 018a/921, 048b/2989, 049a/3014, 133b/5796

g.- eler 035b/2559, 035b/2561, 044b/2864

g.- em 016a/668, 030a/1834, 030a/1835, 030a/1901, 033a/2216, 126b/5570

g.- esin 092b/4428

g.- eydüm 138a/5983

g.- eydüñ 039a/2684

g.- eyin 112a/5077

g.- iñüz 122b/5436

g.- ir 005b/162, 005b/191,

033b/2497

g.- irmiş 016a/696

g.-iverdi 016a/674

g.- ivir 087a/4242

g.- me 035a/2551

g.- megil 035a/2555

g.- üben 015a/537

g.- üñ 122b/5423, 150a/6347

g.- üñüz 047a/2940

g.- üp 073b/3787

g.- ürsiz 047b/2964

götür - : Taşımak, ulaştırmak, iletmek, üzerinde taşımak, yanında bulundurmak.

g. 002b/51,032b/2020

g.- di 014a/490, 162a/6714

g.- diler 027a/1467, 033a/2309, 033a/2311, 054a/3166, 100a/4679, 140a/6052

g.- dügüñ 101b/4743

g.- e 012a/423, 033a/2073, 126b/5560, 155a/6502

g.- eceginñ 001b/22

g.- ecek 088a/4278

g.- eler 009a/330, 032a/2011, 033a/2269, 062a/3441

g.- elüm 147b/6287

g.- en 033a/2310

g.- enler 060a/3374

g.- enlere 045a/2876, 045a/2879

g.- eyin 033a/2075, 033a/2088, 160a/6647

g.- mek 045a/2879

g.- mez 067b/3606

g.- sün 033a/2404

g.- üben 032b/2024, 063a/3474, 089b/4334

g.- ün 061b/3417

g.- üp 023a/1164, 031a/1976, 033a/2242, 085a/4187, 114b/5158, 118a/5286, 136b/5936, 141b/6098, 162a/6714

g.- ür 001b/20, 005b/172, 037a/2612, 045a/2879,

g.- ürdi 033a/2300

g.- ürse 134b/5859

g.- ürürüz 019b/972

götürül -: Götürmek işi yapılmak.

g.- e 063b/3477

gövde : İnsan bedeni, vücut.

g.-033a/2299,036a/2586, 080b/4030

g.+ den 140a/6053

g.+ ler 137a/5952

g.+ mi 113a/5107

g.+ si 165a/6804

g.+ sin 081a/4050

g.+ sinde 109a/4978

g.+ sinden 036b/2596, 085a/4176

g.+ siyle 033a/2298

g.+ yile 143a/6150, 145a/6204

gövnü -:bk. göynü-

g.- r 022b/1101

göynü -: Yanmak. Dertlenmek, üzülmek, içlenmek.

g.- di 098b/4631

g.- ye 128a/5608 g.- üp 129a/5642

göyün-: bk.göynü-

g.+ dürür 030a/1681

göz : İnsanda ve hayvanda görme organı.

g. 003a/71, 011b/401, 014b/500, 016a/741, 030a/1911, 033b/2492, 046a/2903, 071a/3720, 089b/4343, 098a/4621, 132b/5763

g.+ den 011a/389, 017a/888, 045a/2882, 129a/5644

g.+ e 016a/722, 017b/895, 030a/1633, 049b/3030

g.+ i 005b/203, 005b/207, 006a/230, 006b/250, 013b/470, 017b/901, 026b/1299, 027a/1446, 030a/1699, 030a/1934, 033a/2091, 033a/2360, 033a/2366, 035b/2566, 042a/2777, 043b/2829, 063a/3467, 070a/3704, 088b/4294, 102b/4771, 111b/5057, 136a/5908, 146b/6243, 157a/6559, 157a/6566, 158b/6607

g.+ ile 033a/2378

g.+ ime 138b/5995

g.+ in 007a/261, 008a/294, 016a/736, 046b/2932, 094b/4498, 135b/5898

g.+ inden 016b/835

g.+ ine 057b/3297, 060b/3384, 095b/4534, 134b/5871

g.+ inüñ 033a/2080

g.+ iñ 020a/1000

g.+ iñi 030a/1943

g.+ iyle 005a/141, 009a/331, 013b/467, 114a/5156

g.+ ler 020b/1034, 022b/1120, 030a/1712, 030a/1720, 030a/1922, 030a/1923, 030a/1926, 031a/1962, 033a/2049, 048a/2974, 057a/3266, 090a/4355, 121a/5375, 129b/5663, 157b/6585, 163a/6748, 166a/6828

g.+ leri 013a/448, 016b/853, 027a/1316, 030a/1717, 030a/1933, 031a/1962, 033a/2036, 037a/2611, 042b/2793, 045a/2867, 045a/2868, 065a/3529, 113b/5137, 117a/5240, 135a/5874, 165a/6798, 165b/6821

g.+ lerim 016a/692

g.+ lerimüñ 120b/5369

g.+ lerimüz 033a/2042

g.+ lerin 016a/726, 032b/2014,

137b/5954, 163b/6763

g.+ lerinden 009a/330, 013a/461, 023a/1166, 024a/1188, 024a/1198, 027a/1333, 030a/1921, 030a/1932, 033a/2404, 039b/2688, 049a/3009, 066a/3567, 094b/4503, 098b/4630, 101b/4730, 111a/5051, 112b/5090, 114b/5158, 114b/5169, 124b/5489, 132a/5731, 132a/5733

g.+ lerine 039b/2697, 049a/3007, 103a/4796, 134a/5851

g.+ lerini 047a/2949

g.+ lerinüñ 017a/883, 033a/2038, 105a/4855

g.+ leriñden 028b/1562

g.+ leriyle 030a/1670

g.+ lerüm 030a/1639, 086b/4235, 103b/4813, 105a/4859, 110b/5035, 127b/5594, 162a/6709

g.+ lerüñ 004b/123, 031a/1961, 121a/5375

g.+ ü 036b/2597, 174a/4

g.+ üle 133b/5791

g.+ üm 005a/142, 016a/708, 020a/1004, 033a/2132, 050a/3034, 116b/5236, 129a/5636, 138b/5994, 142b/6129, 160b/6670, 160b/6671, 160b/6674

g.+ üme 081b/4062

g.+ ümi 094a/4494

g.+ ümle 079b/3991, 109b/5005

g.+ ümüñ 027a/1309, 092a/4416

g.+ ümüz 027a/1339, 033a/2466

g.+ ümüzden 030a/1937

g.+ ümüzüñ 018a/906

g.+ ün 007b/277, 009a/332, 036b/2594, 039a/2681, 045b/2889

g.+ üñ 012a/428, 012b/437, 017b/900, 030a/1645, 030a/1778, 030a/1779, 033b/2491, 034b/2535, 051b/3086, 051b/3094, 073a/3774, 076a/3879, 084a/4147, 086a/4212, 093a/4452, 099a/4657, 106b/4903, 111a/5054, 124a/5471, 126a/5550, 160b/6670, 166a/6832, 177b/6

g.+ ünden 101a/4715, 134b/5864, 160b/6666, 165a/6808

g.+ üñden 033a/2438, 098a/4614, 099a/4656, 130b/5692

g.+ üne 033a/2304, 044a/2841, 048b/2990, 124a/5477, 133a/5769

g.+ üñe 042b/2788, 066b/3574

g.+ üni 033a/2097, 077a/3911, 082b/4097

g.+ üñi 002a/27, 002b/57, 016a/816, 030a/1621, 071b/3733, 124b/5501

g.+ üñle 071a/3720

g.+ ünüñ 086b/4234

g.+ üñüñ 105a/4847

g.+ üñüz 013b/469, 016a/821, 036a/2575, 041a/2738

g.+ üñüzden 016a/819

gözcegez : Göz sözcüğünün küçültme eki almış hali.

g.+ üm 044a/2843

gözcegüz : bk.gözcegez

G.+ leri 030a/1768

gözci : Gözetlemek işini yapan kimse.

g. 146a/6229

g.+ ler 138b/5998

gözet(d) - : Korumak, himâye etmek, siyânet etmek.

g. 130b/5690

g.- düñ 117b/5261

g.- esin 066b/3573

g.- me 130b/5696

g.- übeni 162a/6718

g.- üp 033a/2259

g.- ür 054a/3164

gözle - : Dikkatle bakmak, gözle tâkip etmek.

g. 014a/478, 016a/607, 045b/2892

g.- ñ 162a/6720

g.- r 138b/5998

g.- se 042a/2777

g.- ye 036b/2594

g.- yen 014a/485

g.- yene 004b/131, 004b/135

g.- yüp 039b/2696

gözlü : Gözü olan.

g.+ lerde 049a/3009

gözsüz : Gözleri görmeyen (kimse).

g. 053a/3140, 072b/3758

gözük -: Görünmek.

g.- di 119a/5319

g.- üp 030a/1625

gözyaşı: Ağlarken gözlerden akan berrak sıvı, yaş.

g.+ ı 017b/890,028a/1517, 028a/1531, 033a/2392, 033a/2428, 039a/2685, 065b/3540, 088a/4274, 088a/4275, 088a/4280,176a/2

g.+ dur 087b/4273

g.+ la 030a/1935

g.+ ndan 017b/893, 017b/896

g.+ nı 030a/1761, 030a/1936, 033a/2359, 170a/15

g.+ yla 002a/30, 002a/31, 016a/740

g.+ ın 030a/1931

g.+ ları 028a/1516

ġubār (Ar.i.) : Toz, ince toprak:

ġ. 145b/6222

ġufrān (Ar.i.) : Affetme, yarlıgama, merhamet etme.

ġ. 178a/7

ġulġul (Far.i.) : Dalga dalga ortalığa yayılan gürültülü ses, her ağızdan bir ses çıkmasından meydana gelen karışık gürültü, velvele.

ġ. 041b/2759

ġurāb (Ar.i.) : Karga.

ġ.+ ın 097b/4607

ġurur (Ar.i.) : Kendini beğenme, büyüklük taslama, boş şeylerle övünme, benlik, enâniyet, kibir, azam

ġ. 085a/4189

ġuṣṣa (Ar.i.): Gam, keder, hüzün, tasa.

ġ. 019a/966, 033a/2248, 072b/3761, 072b/3769, 075a/3843, 075a/3844, 075a/3845, 082a/4079, 082a/4083, 104a/4815, 105b/4875, 108a/4943, 108a/4948, 126a/5550, 129b/5656, 140b/6059

ġ.+ dan 030a/1683,042b/2798

ġ.+ i 052a/3109

ġ.+ lar 021a/1054,030a/1654

ġ.+ lardan 024a/1199,033a/2458

ġ.+ ları 033a/2045

ġ.+ ların 028b/1553

ġ.+ m 079b/3999,114a/5141, 117a/5248

ġ.+ mı 114a/5151

ā.+ muzı 027a/1495

ġ.+ sı 019a/963

ġ.+ sıdur 075a/3845

ġ.+ yıla 079b/3995

ġuṣṣalan -: Gamlanmak, kederlenmek, hüzünlenmek, tasalanmak.

ġ.- dur-ma 019b/989

ġ.- ma 098b/4633, 105b/4876

ġ.- up 019a/968, 097a/4592, 105b/4874

ġuṣṣalu : Gamlı, kederli.

ġ. 113b/5137

ġuṣṣasuzca: Gamsızca, kedersizce.

ġ. 028b/1552

ġusl (Ar.i.): Yıkanma. İslâm dîninde, cünuplükten kurtulmak

ġ.+ in 016a/691

ġ.+ ümüz 027a/1363, 027a/1365

ġ. idüp 043a/2808

gūy (Far.i.): Yuvarlak.

g. 26b/1273

güç (c): Bir iş veya hareketi sağlayan maddî ve fizikî kuvvet. Sâhip olduğu kuvvet ve önemin verdiği yaptırma veya yönlendirebilme hassası, nüfuz, kudret. Zorla.

g. 101a/4725

g.+ üle 040b/2724

g.+ ün 175a/14

g.+ üne 138b/5996

g.+ üñ 058b/3319, 175a/12,175b/5

g.+ ü yeterse 175a/14

güç (c): Yapılması, başa çıkılması zor olan, emek isteyen, yorucu, zor, müşkül, çetin. Vücuttaki iş yapabilme, faal olabilme kuvveti, derman, tâkat, mecal, enerji.

g. 014b/500, 030a/1814,

g.+ çedür 050b/3064

g.+ e 030a/1896

g.+ i 113a/5120, 123b/5455

g.+ üm 114a/5146

g.+ üne 138b/5996

güdāz (Far.i.) : Yanma, erime

g. 057b/3282

güft (Far.i.) : Söz, lâf, lakırdı.

g.+ e gele 061a/3400

gügercin: Bir kuş türü, güvercin

g. 177b/10

güher (Far.i.) : İnci, değerli taş.

g. +le 019a/945,

gül - : Kesik kesik sesler çıkarmak sûretiyle duygusunu, sevinç veya hayretini açığa vurmak.

g.- di 160a/6649

g.- didi 088b/4302

g.- diler 033a/2458

g.- dügine 070a/3690

g.- e 024b/1212, 043b/2820, 066b/3575, 068a/3636, 074b/3836, 077b/3924, 140a/6043

g.- em 112b/5093

g.- er 042b/2794, 047b/2965, 158a/6599, 170b/10

g.- erdüñüz 047b/2962

g.- meden 086b/4236

g.- medim 177b/1

g.- medüm 165b/6823

g.- mek 004a/104

g.- mez 156a/6536, 158b/6602, 158b/6615

g.- mezüz 027a/1342

g.- üben 036b/2602, 129b/5666

g.- üncegez 129b/5667

gül (Far.i.): Gül ağacının güzel kokulu, pek çok çeşidi bulunan çok makbul çiçeği.

g. 027a/1321, 030a/1718, 041b/2764, 043a/2800, 043a/2810, 043a/2814, 071a/3716, 129b/5667, 140a/6053, 145a/6208, 177b/15

g.- zār Ne

g.+ ler 011a/395, 158a/6597

g.+ lerüm 026b/1300

g.+ üne 111a/5042

g.+ üni 100a/4687

gül-āb (Far.birl.i.): Gül suyu.

g. 043a/2810

gülābdan (Far.i.): Gül suyu serpmek için kullanılan, karın kısmı şişkin, uzun boyunlu, ağzı delikli, camdan veya mâdenden ufak kap.

g.+ lardan 043a/2814

gül-bank (Far.birl.i.) : Eskiden muhtelif tarîkatların âyinlerinde, saray, lonca, yeniçeri ocağı, mehter vb. yerlerdeki muayyen merâsimlerde belli bir tertîbe göre yüksek sesle okunan duâ ve ilâhî dizisi

g. çek 151b/6395

güldür -: Gülmesine sebep olmak, gülmesini sağlamak.

g.- dügün 002b/54

gülistān (Far.i.) : Gül bahçesi, gülü çok olan yer, gülşen, gülzar:

g. 033a/2443, 033a/2445, 177b/15

gülşen (Far.i.) : Gül bahçesi, gülistan, gülzar.

g.+ de 135b/5894,

gülümse -: Ağzını açmadan iki yana doğru yaymak sûretiyle ve ses çıkarmadan sâdece yüz ifâdesinin aldığı mânâ ile memnûniyetini, hoşnutluğunu belli etmek, hafifçe ve sessizce gülmek, tebessüm etmek

g.- di 033a/2116

gülüstān: bk. gülistān

g.+ undaki 026b/1300

gülüş - : Karşılıklı gülmek, birlikte gülmek

g.- üp 041a/2742

gülzār (Far.i.): Gül bahçesi, gülşen, gülistan.

g. 050a/3041, 121a/5375

gümān (Far.i.): Zan, şüphe.

g. 064b/3509, 087b/4265, 153b/6461, 177a/7

g.+ ı 155a/6508

g.+ sız 007a/264

g.+ um 171a/1

g.+ uñ 152b/6432, 173a/14

gümānsız : Şüphesiz.

g. 112a/5073

gümiş :bk. gümüş

g.+ den 011a/387

gümüş : Tabiatta altın, bakır, bâzan platinle birlikte bulunan, altından sonra en kolay dövülüp haddelenebilen, ısı ve elektriği en iyi ileten, ziynet ve kıymetli süs eşyâsı îmâline yarayan, kendine has beyaz renkte, atom ağırlığı 107,88, atom numarası 47, sembolü Ag olan metal element.

g. 019a/963, 030b/1953, 060b/3385, 079a/3977, 089b/4341

g.+ dendür 084a/4152

g.+ e 061a/3402

g.+ ler 031a/1971

g.+ üñ 172b/5

gün : Zaman, vakit. Güneşin doğuşu ile batışı arasındaki zaman parçası, gündüz. Güneş.

g. 001b/2, 002a/34, 002b/58, 003a/74, 003b/80, 003b/83, 004a/105, 004a/114, 008b/318, 011a/386, 014b/496, 016a/599, 016a/662, 016a/664, 016a/725, 016a/730, 016a/747, 016b/833, 016b/848, 020a/1009, 024a/1187, 024a/1189, 027a/1355, 030b/1945, 032a/1999, 033a/2046, 033a/2073, 033a/2141, 033a/2165, 033a/2333, 033a/2367, 033a/2487, 034a/2508, 034a/2510, 036b/2606, 041b/2765, 042a/2771, 044a/2848, 045b/2896, 048b/2986, 050a/3033, 053a/3141, 054a/3164, 054a/3167, 055a/3207, 056a/3244, 058b/3314, 058b/3326, 058b/3330, 059a/3339, 060a/3362, 060b/3387, 061b/3412, 064a/3506, 065a/3531, 065b/3544, 065b/3552, 067b/3605, 067b/3613, 068b/3652, 069b/3684, 071b/3736, 073a/3776, 073b/3793, 075b/3867, 078a/3949, 078b/3957, 078b/3958, 079b/3993, 079b/4001, 079b/4002, 082a/4078, 085a/4185, 087a/4252, 087b/4257, 088a/4279, 088a/4280, 091b/4410, 092a/4421, 092b/4436, 093b/4474, 103a/4788, 103b/4805, 105a/4856, 105a/4858, 106a/4880, 112a/5084, 113a/5120, 115b/5204, 124a/5472, 125a/5517, 127a/5583, 127a/5584, 127b/5589, 129b/5660, 133b/5833, 134b/5867, 134b/5870, 135b/5890, 135b/5892, 137a/5943, 138b/5992, 139a/6019, 142b/6133, 145a/6204, 145b/6217, 145b/6221, 152b/6430, 157b/6583, 161a/6688, 162a/6710, 162a/6720, 165b/6816, 165b/6822, 165b/6823, 166b/6853, 168a/6871, 171a/7, 175a/6

g.+ de 015a/520, 016a/738, 030a/1934, 069b/3685, 071a/3706, 076a/3871, 076a/3875, 076b/3897, 079a/3989, 087b/4266, 092b/4431, 112a/5084, 112a/5088, 118b/5292, 125a/5507, 125a/5508, 126a/5544, 136b/5935, 137a/5937, 141b/6097, 148a/6295

g.+ den 153b/6453, 173b/9

g.+ dür 025a/1229, 125b/5524, 163b/6753

g.+ dürür 125b/5522

g.+ düz 159a/6618

g.+ e 057a/3270, 100b/4707, 147a/6267, 147b/6273, 153b/6453

g.+ i 020b/1029, 030a/1651, 030a/1789, 032b/2021, 033a/2084, 069b/3687, 073b/3802, 076a/3877, 078a/3942, 080a/4022, 080a/4023, 081b/4069, 087a/4250, 093b/4473, 095b/4537, 095b/4541, 097b/4598, 104a/4818, 112a/5086, 124a/5475, 124b/5498, 128a/5609, 131b/5724, 139b/6025, 147b/6277, 147b/6280

g.+ idür 032b/2021, 125a/5518

g.+ ile 147b/6282

g.+ in 087b/4267

g.+ inde 027a/1314

g.+ ine 110b/5030

g.+ ini 046b/2927

g.+ ler 163b/6753

g.+ leri 011b/414, 027a/1366, 087a/4256, 102a/4747, 125a/5506, 154a/6474

g.+ lerinde 076b/3896

g.+ lerine 089a/4318

g.+ leriñ 073b/3796

g.+ ü 074a/3809

g.+ üdür 062a/3432

g.+ ümüz 022b/1106, 023a/1152, 110a/5018

g.+ ün 012b/435, 124b/5496

g.+ üne 005a/143, 038a/2649

g.+ üni 046b/2927

g.+ üñ 022b/1102, 086a/4223, 127a/5580

g.+ üñe 074a/3817

günāh (Far.i.) : Allah'ın emirlerine aykırı olan davranış, mâsiyet.

g. 006b/253, 014b/510, 016a/818, 020a/1013, 020b/1022, 020b/1026, 021a/1046, 023a/1122, 026b/1286, 030a/1653, 030a/1919, 034b/2536, 036a/2581, 042a/2773, 058a/3302, 066b/3586, 076a/3876, 091b/4397, 091b/4405, 092a/4412, 092a/4414, 097b/4597, 098b/4643, 131b/5719

g.+ dan 058a/3302

g.+ ı 020a/1015, 027a/1328, 027b/1501, 030a/1689, 033a/2218, 033a/2271, 033a/2275, 092b/4432, 092b/4434, 106a/4878

g.+ ıla 033a/2270

g.+ ımız 027a/1353

g.+ ımıza 133b/5808

g.+ ın 020a/1018, 020b/1038, 033a/2076, 033a/2382, 099a/4645, 126a/5538, 126a/5544, 133b/5807

g.+ ıñ 075a/3851, 091b/4407, 103a/4797, 133b/5813

g.+ lar 010b/377, 029b/1600, 030a/1693, 030a/1705, 030a/1726, 030a/1917, 030a/1926, 033a/2041, 033a/2489, 036a/2576, 092a/4427

g.+ lara 006b/252, 133b/5808

g.+ ları 020b/1035, 023a/1121, 033a/2045, 033a/2051, 033a/2058, 033a/2074, 033a/2383, 077a/3920, 125b/5533,

g.+ larıma 133b/5812

g.+ larımuza 133b/5811, 133b/5815

g.+ ların 030a/1650, 030a/1652, 033a/2059, 033a/2088, 175b/15

g.+ larına 020a/1014, 030a/1931

g.+ larından 020b/1036

g.+ larını 033a/2072, 033a/2073, 033a/2075

g.+ larıñ 030a/1728

g.+ larıñı 175b/6

g.+ larum 015b/587

g.+ um 072a/3740

g.+ uñ 092b/4435, 166a/6828, 172a/4

günāhkār (Far.s.): Günah işleyen, günah işlemiş (kimse).

g. 028b/1543, 028b/1559, 028b/1572, 030a/1736, 030a/1918, 033a/2095, 033a/2214, 033a/2271, 072a/3750, 127b/5591

g.+ a 092a/4413

g.+ ıñ 010b/376

g.+ laruma 033a/2133

günāhsız: Günâhı, suçu olmayan, mâsum, kabâhatsiz, bîgünah.

g. 033a/2124

günāhsuz: bk. günāhsız

g.+ lar 020b/1027

gündüz: Güneşin doğuşu ile batışı arasındaki aydınlık zaman, gün. Karşıtı: Gece.

g. 006b/251, 008b/319, 014a/491, 027a/1319, 032a/1998, 053b/3149, 074b/3829, 078a/3950, 080b/4025, 085b/4192, 097a/4591, 104a/4830, 124a/5471, 124b/5502, 153b/6455, 169b/2, 169b/9, 170b/6919

g.+ in 016a/736

g.+ ün 055b/3216, 113a/5119, 122b/5426

güneş: Dünya ve diğer gezegenlerin etrâfında döndüğü, bunlara ısı, ışık

ve hayâtın devâmı için gerekli enerjiyi veren gök cisminin adı, dünyâya en yakın yıldız, şems.

g. 010b/371, 028a/1523, 028a/1531, 031a/1961, 062b/3452, 119a/5309, 169a/15

g.+ den 040b/2735, 048a/2976, 148a/6292

g.+ i 009b/345, 016a/823, 016a/824, 016b/835, 030a/1778, 033a/2157

güni : Kıskançlık, haset

g.+ ye 156b/6553

günlük : İçinde bulunulan zamanla sınırlı, devamlı olmayan, geçici.

g. 170b/10

gür : Fışkırırcasına çıkmış olan, çok bol olan.

g. 030a/1685, 045a/2874, 049a/3007

g.+ dür 016a/653, 016a/764, 018b/938, 024a/1195, 024b/1219, 027a/1348, 033a/2180, 033a/2245, 033a/2341, 033a/2390, 033a/2433

gürbüz (Far.s.): İyi gelişmiş, serpilmiş, sağlam bir bünyeye sâhip

g.+ ler 034a/2517

gürildi : Aralarında âhenk bulunmadığı için kulağa hoş gelmeyen çeşitli ve karışık seslerin meydana getirdiği kuvvetli ses, patırtı, şamata.

g.+ ler 037a/2619

gürle - : Hiddetle, yüksek sesle bağırmak, çıkışmak.

g.- r 037a/2611

gürüldü :bk. gürüldi

g.+ si 037b/2634

g.- süni 063b/3478

gürz (Far.i.) : Ateşli silâhların îcâdından önce savaş âleti olarak kullanılan, demir, tunç, bakır veya pirinçten ağır topuz, bozdoğan, şeşper.

g. 037a/2612

g.+ i 037b/2631

g.+ ile 152a/6416

g.+ üle 152b/6422

güşā (Far.s.): Sonuna geldiği kelimelere "açan, açıcı" anlamı katarak Farsça usûlüyle birleşik sıfatlar yapar.

g. 016a/672

güt (d)- : Önüne katıp sürmek ve otlatmak.

g.- er 113a/5114, 122b/5426, 122b/5437, 123a/5438, 123a/5440

g.- ersin 123a/5447

g.- mez 055a/3212

gütdür -: Gütme işini başkasına yaptırmak.

g.- ür 055a/3211, 055b/3216

güvegü : Damat.

g. 155b/6520

güven -: Kendisinden bekleneni vereceğine veya yapacağına inanmak, (ona) güven duymak, emin olmak, îtimat etmek.

g.- me 170b/11

g.- ür 097b/4597

güyegi : bk. güvegi

g.+ si 156a/6537

güyegü: bk. güvegi

g.+ süne 033a/2079

güzār (Far.i.) : Geçme, geçiş.

g. 173a/1

güzer :bk. güzār

g. 154b/6496

g. ḳıla 154b/6485

g. ḳıldı 156b/6545

güzel : Göze ve kulağa hoş gelen, görülmesi, duyulması insana zevk veren, cemil. Karşıtı: Çirkin.

g. 005b/180, 006a/244, 016a/780, 026b/1297, 029a/1591, 033a/2358, 033a/2425, 046b/2923, 053a/3136, 148a/6292, 157a/6568

güzīde (Far.s.): Seçkin, seçilmiş, mümtaz, elit.

g. 030a/1696, 124a/5480

güzīn (Far.s.) : Seçkin, seçilmiş.

g. 019b/974, 033a/2406, 133b/5825

gūş (Far.i.): Kulak.

g. 026a/1266, 154b/6490, 155b/6515

H

hā : İhtar, îkaz ve tembih bildirir.

h. 094a/4478, 150b/6364

ḫāb (Ar.i.) : Uyku.

ḫ.+ ın 097b/4609

ḥabbe (Ar.i.): Küçük tâne, buğday, arpa vb. tahıl tânesi.

ḥ. 079b/3998

ḫaber (Ar.i.) : Olmuş veya olmakta bulunan bir şeye dâir orada olmayanlara erişen bilgi, ondan ona nakledilen söz.

ḫ. 003a/76, 004b/135, 005b/170, 005b/179, 008a/294, 012b/434, 015a/546, 016a/684, 016b/828, 016b/829, 016b/830, 016b/836, 016b/837, 016b/841, 021a/1052, 024b/1209, 026b/1289, 026b/1293, 027a/1320, 030a/1745, 030a/1769, 033a/2040, 033a/2313, 033a/2316, 033a/2446, 036a/2588, 051b/3088, 060b/3394, 064a/3500, 065a/3530, 068b/3651, 072a/3745, 072a/3746, 073a/3775, 074b/3834,

079b/3995, 080b/4037, 082b/4099, 083b/4132, 083b/4136, 098a/4619, 117a/5246, 123b/5465, 136b/5922, 137a/5946, 139b/6024, 141a/6081, 142b/6130, 145b/6225, 146a/6230, 149b/6341, 154b/6494, 160a/6646, 160a/6648, 160a/6656

ḫ.+ dür 005b/178, 012a/429

ḫ.+ in 008a/295, 033a/2437

ḫ.+ leriñ 026b/1282

ḫaberdār (Ar.Far.s.): Haberi olan, haberli, vâkıf.

ḫ. 121a/5382, 122a/5421

Hābil (Ar.ö.i.): Hz. Âdem ile Hz. Havvâ'nın oğlu.

H.+ i 127a/5584

Habhāb (Ar.i.): Cambaz ayaklığı.

H. 110a/5009, 113b/5130, 114a/5154, 114b/5171

H.+ a 115a/5179

ḥabīb (Ar.i.): Sevilen kimse, sevgili, dost.

ḥ. 028b/1563, 030a/1642, 030a/1655, 030a/1883, 030a/1917, 032b/2021, 033a/2041, 075b/3858, 092a/4427, 094b/4511, 130a/5677, 130a/5678, 130a/5679, 130a/5680, 130a/5681, 130a/5682, 130a/5683

ḥ.+ e 001b/5, 015a/569, 030a/1901

ḥ.+ i 024a/1193, 027b/1506, 030a/1695, 030a/1904, 063b/3484, 094b/4498, 109a/4989, 125a/5519

ḥ.+ im 061b/3417

ḥ.+ imüñ 028b/1544

ḥ.- i müsteʿān 068b/3651, 109b/4997

ḥ.+ ine 085a/4184

ḥ.+ ini 087a/4246, 094b/4507

ḥ.+ inüñ 169b/7

ḥ.+ iñ 016a/629, 016a/761

ḥ.+ iñden 027a/1476, 103a/4787

ḥ.+ iñden 030a/1836

ḥ.+ iñe 033a/2365, 033a/2473, 033a/2474

ḥ.+ isin 030a/1884

ḥ.- i zül-celāl ol 090a/4349, 131a/5712

ḥ.+ ü 064b/3517,

ḥ.+ üm 021a/1042, 028b/1545, 029a/1582, 030a/1900, 033a/2398, 033a/2400, 103b/4810, 104a/4822, 105b/4869, 106a/4883, 106a/4891, 106b/4898, 106b/4903, 106b/4908, 126a/5538, 127b/5596

ḥ.+ ümden 033a/2402

ḥ.+ üme 024a/1190, 033a/2397, 033a/2414

ḥ.+ üñ 009b/342, 009b/349, 009b/350, 016a/593, 017b/894, 028b/1535, 030a/1621, 030a/1697, 033a/2196, 033a/2361, 033a/2377, 033a/2472, 033a/2476, 064b/3518, 076a/3887, 087a/4243, 104b/4844, 107b/4935, 112b/5098, 113a/5122, 115b/5200, 120b/5371, 121a/5381, 124a/5485, 127a/5572, 131a/5701, 166b/6846, 167b/6864

ḥ.+ üñdür 015a/555, 027b/1513

ḥ.+ üñe 020a/1010

ḥ.+ ünüñ 019a/946

Ḥabībī (Ar.i.) : Habib sözcüğünün nisbet eki almış hali. Sevgilim.

ḥ. 110a/5007, 115a/5174,

ḥabībü'llāh : Allah'ın sevgilisi, Hz. Muhammed.

ḥ. 026b/1296, 033a/2120, 062a/3440

ḫabīr (Ar.s.): Haberi olan, haberli, haberdar.

ḫ. 106a/4879, 113b/5125, 123a/5450

ḫabīṣ (Ar.i.): Kötü, soysuz, alçak.

ḫ. 133b/5817

ḫ.+ i 156b/6551

ḫabīṣāt (Ar.i.): Kötülükler.

ḫ. 158b/6616

ḥacc (Ar.i.) : İslâm dîninde şer'an zengin sayılan her müslümanın ömründe bir defa kurban bayramı günlerinde belli usûllere göre Kâbe'yi ziyâret etmesi şeklindeki farz ibâdet

ḥ. 055b/3226, 098b/4633, 098b/4635, 168a/6880, 168b/5, 175a/12, 176a/13

ḥ.+ a 056a/3234, 089b/4329, 175a/12, 175b/5, 175b/15

ḥ.+ ı 176a/6

ḥ.+ ıñ 175a/14

ḥ.+ ıñı 098b/4643

ḥ. itmiş 168a/6878, 168a/6882, 168a/6884, 168b/6886

ḥ.+ um 098b/4634, 175b/13

ḫacālet (Ar.i.): Utanma, mahçup olma, utanç.

ḫ. 030a/1708

ḥācāt (Ar.i.): Hâcetler.

ḥ. 028b/1549

Ḥacerü'l-esved (Ar.bir.i.): Kâbe'nin güneydoğu köşesine tavafın başlangıç noktasını belirlemek amacıyla yerleştirilen taş.

Ḥ.+ e 176a/2

ḥācet (Ar.i.) : Gerek duyulan, muhtaç olunan şey, ihtiyaç.

ḥ. 122a/5406

ḥ.+ i 016a/756, 110b/5036, 133b/5786

ḥ.+ im 002b/44, 028b/1551, 033a/2362

ḥ.+ in 099b/4664, 117b/5260, 133b/5792, 133b/5793

ḥ.+ ini 076a/3871, 118a/5276, 133b/5785

ḥ.+ iñ 094a/4479

ḥ.+ lerü 056b/3260

ḥ.+ üm 028b/1571, 113a/5122, 117a/5239, 123b/5463

ḥ.+ ümüz 103a/4784

ḥ.+ üñ 030a/1892, 043a/2805, 102b/4778

ḥ.+ üñü 143b/6165

ḥaclet (Ar.i.) : Utanma, mahçup olma, hacâlet, hacel.

ḥ.+ e 014b/503

ḥācib (Ar.i.) : Kapıcı, kapıcı başı.

ḥ. 149b/6346, 150a/6350, 150a/6351, 151a/6381

ḥ.+ i 150a/6349

ḥ.+ üñ 149b/6344

ḫacīl (Ar.s.): Utancından kimsenin yüzüne bakamayacak duruma düşmüş olan, küçük düşüp utanmış, mahçup olmuş (kimse).

ḫ. 053b/3151, 112b/5104, 116b/5236, 141b/6096

haçan : Ne vakit, ne zaman?

h.+ dan 133a/5778

ḥadd (Ar.i.) : Sınır.

ḥ. 086b/4232

ḥ.+ den 020b/1035, 129b/5659, 165b/6811

ḥadd (Ar.i.) : Derece, mertebe.

ḥ.+ i 034a/2512, 072a/3739, 084b/4169, 089b/4339, 120b/5358, 165a/6799

ḥ.+ ile 120a/5351

ḫadde (Ar.i.) : En ince ayrıntısına kadar incelemek.

ḫ. 038a/2646

hādī (Ar.i.) : Kendisine ulaşan doğru yolu gösterici, hidâyet edici" anlamında esmâ-i hüsnâdan (Allah'ın en güzel isimlerinden)dır.

h. 064a/3498

h.+ sisin 132a/5741

Ḥadīce (Ar.i.) : Hz. Peygamber'in ilk hanımı.

Ḥ. 033a/2137, 033a/2146, 033a/2151, 033a/2152, 033a/2157, 033a/2164, 033a/2174

Ḫ.+ den 033a/2147

Ḥ.+ i 028b/1556

ḥadīs (Ar.i.) : Hz. Muhammed'in sözleri, davranışları ve başkalarının yaptığı kendisi tarafından tasvip edilen hareketleri.

ḥ. 003a/69, 005a/150, 029b/1609, 033a/2322, 033a/2325, 033a/2490, 131a/5704

ḥ.+ de 006a/231

ḥ.+ i 003b/97, 005b/152, 005b/161, 084a/4145

ḥ.+ inde 168a/6876

ḥ.- ü Muṣṭafādur 003b/82

ḥ.+ üñ 131a/5703, 131a/5705, 131a/5711

hafta (Far.i.): Birbiri arkasına gelen yedi günden ibâret zaman bölümü.

h.+ da 027a/1367

haftalıḳ: Hafta hesâbıyle verilen veya bir haftalık iş karşılığı ödenen para.

h. 027a/1408

ḥāk (Ar.i.): Toprak.

ḥ. eyledüm 137a/5950

ḥ.- i pāyiñüze 002a/38, 016a/755

ḥaḳīḳat (Ar.i.) : Allah'a erişme yolundaki dört makamdan üçüncüsü.

ḥ. 050b/3060, 051a/3073, 051a/3076, 051a/3079, 051b/3081, 051b/3082, 051b/3091, 051b/3093, 051b/3095, 053b/3155, 054b/3194, 084a/4154, 166a/6828

ḥ.+ de 050a/3045

ḥaḳīḳī (Ar.s.) : İnkâr edilemeyecek şekilde var olan, var olmuş bulunan, gerçek.

ḥ. 024b/1210

ḥākim (Ar.s.) : Hükmeden, buyruğunu yürüten, hâkimiyet kurmuş olan, egemen.

ḥ. 074b/3825

ḥ.+ dür 102a/4756

ḥakīm (Ar.i.) : Son bulması tasavvur edilemeyen dâimî ve ezelî en yüksek ilme sâhip olan, künhünü kendisinden başkasının tam mânâsıyle bilemeyeceği bir ilimle bilen, gerçek hikmet sâhibi

ḥ. 003b/89, 005b/210, 104b/4842, 107a/4922, 113b/5125, 133a/5779

Ḥaḳḳ (Ar.i.) : Allah, Cenâbıhak, Tanrı, Hudâ.

H. 002a/40, 002b/46, 005b/172, 005b/179, 005b/180, 005b/200, 005b/209, 010a/361, 010a/365, 012a/423, 012a/425, 012b/439, 015a/543, 015a/555, 015a/558, 015a/566, 016a/627, 016a/636, 016a/638, 016a/674, 016a/698, 016a/701, 016a/749,

016a/753, 016a/760, 016a/770, 016a/776, 016a/786, 016a/788, 016b/857, 017b/892, 017b/893, 017b/897, 017b/902, 020a/1019, 021a/1043, 021b/1066, 023a/1127, 023a/1140, 024a/1185, 024a/1193, 024a/1197, 024b/1207, 024b/1208, 024b/1211, 024b/1214, 026a/1259, 026a/1260, 026a/1263, 026b/1269, 026b/1271, 026b/1277, 027a/1311, 027a/1329, 027a/1418, 027a/1445, 027a/1462, 027a/1463, 027a/1464, 027a/1465, 027a/1469, 028a/1527, 028b/1533, 028b/1544, 028b/1561, 028b/1570, 028b/1575, 029a/1587, 029a/1588, 030a/1631, 030a/1640, 030a/1695, 030a/1743, 030a/1750, 030a/1774, 030a/1783, 030a/1786, 030a/1787, 030a/1789, 030a/1792, 030a/1802, 030a/1807, 030a/1813, 030a/1816, 030a/1824, 030a/1828, 030a/1830, 030a/1837, 030a/1840, 030a/1883, 030a/1886, 030a/1891, 030a/1897, 030a/1904, 030a/1922, 030a/1924, 030a/1927, 030a/1934, 030b/1946, 032b/2019, 032b/2028, 033a/2029, 033a/2042, 033a/2052, 033a/2058, 033a/2069, 033a/2073, 033a/2078, 033a/2106, 033a/2113, 033a/2158, 033a/2161, 033a/2162, 033a/2230, 033a/2235, 033a/2281, 033a/2290, 033a/2315, 033a/2318, 033a/2386, 033a/2396, 033a/2436, 033a/2441, 033a/2447, 033a/2454, 033a/2485, 033b/2494, 033b/2507, 034a/2513, 036a/2577, 036a/2581, 036a/2582, 037b/2626, 037b/2629, 039a/2671, 039a/2684, 040b/2729, 041a/2750, 042a/2767, 042a/2774, 042a/2776, 042b/2783, 042b/2784, 043a/2806, 043b/2817, 043b/2824, 043b/2826, 045a/2869, 045a/2877, 045a/2880, 045a/2881, 045b/2887, 046a/2910, 046a/2912, 046a/2914, 046a/2916, 046b/2921, 047a/2939, 048b/2986, 048b/2989, 048b/2996, 049a/3000, 049a/3012, 049a/3015, 051a/3068, 052a/3110, 052b/3127, 054b/3184, 054b/3186, 054b/3196, 055b/3228, 059a/3337, 060a/3374, 061b/3411, 061b/3415, 062b/3442, 063a/3465, 063a/3473, 063b/3484, 064a/3496, 064b/3511, 065a/3526, 066a/3564, 066b/3586, 067b/3607, 069a/3663, 069b/3677, 073b/3791, 074b/3832, 075a/3841, 076a/3871, 076a/3875, 076a/3876, 076a/3881, 076a/3883, 076b/3888, 077a/3917, 079a/3990, 080a/4014,

080a/4020, 080b/4041, 081a/4054, 081a/4055, 081a/4058, 083a/4114, 083b/4134, 084a/4140, 084a/4142, 084b/4173, 085a/4186, 086a/4215, 086b/4230, 087b/4273, 088a/4276, 088a/4278, 089a/4318, 089b/4331, 089b/4340, 089b/4343, 091a/4378, 092a/4426, 092a/4427, 093b/4461, 094b/4506, 097a/4586, 099a/4658, 102a/4750, 102a/4759, 102b/4767, 102b/4772, 103b/4809, 103b/4813, 104a/4815, 104a/4822, 104b/4838, 104b/4845, 105a/4859, 106a/4891, 108a/4944, 108a/4955, 108b/4971, 109a/4973, 109a/4989, 109b/4995, 110a/5017, 111b/5072, 112a/5073, 112b/5092, 114b/5161, 114b/5171, 115a/5182, 115a/5187, 115b/5204, 116a/5212, 116b/5236, 119a/5307, 119a/5312, 120b/5356, 120b/5358, 120b/5369, 121a/5380, 121b/5395, 122a/5408, 122a/5415, 122a/5416, 123a/5450, 124a/5475, 124b/5503, 125b/5522, 125b/5533, 126a/5552, 126b/5565, 127a/5574, 127b/5594, 128b/5627, 130a/5680, 131b/5730, 132a/5744, 132b/5752, 132b/5756, 132b/5757, 133a/5765, 133b/5820, 133b/5829, 134b/5865, 134b/5870, 142b/6132, 144b/6197, 149a/6326, 153b/6452, 54a/6476, 156a/6541, 158a/6600, 160b/6672, 163a/6750, 165b/6815, 166b/6848, 167b/6866, 171b/2, 171b/3, 172b/4, 172b/10, 172b/15, 173a/10, 173b/5, 173b/7, 174a/13, 177a/1, 177a/6

Ḥ.+ a 001b/8, 005b/202, 008a/304, 008b/308, 009a/321, 009a/331, 009b/340, 011b/412, 012a/415, 016a/624, 017a/888, 017b/892, 020a/1009, 021a/1044, 022b/1104, 026b/1287, 027a/1332, 027a/1428, 027a/1454, 027a/1470, 027a/1474, 027a/1475, 029a/1589, 030a/1692, 030a/1746, 030a/1747, 030a/1749, 030a/1750, 030a/1801, 030a/1872, 030a/1932, 030a/1937, 031b/1988, 033a/2062, 033a/2201, 033a/2280, 033a/2355, 033a/2475, 033a/2481, 033b/2493, 033b/2506, 036a/2584, 039a/2682, 041a/2738, 041b/2761, 042a/2771, 043b/2831, 044a/2844, 044b/2850, 044b/2856, 044b/2863, 045b/2896, 046b/2923, 046b/2926, 054b/3190, 055a/3207, 055b/3226, 056b/3250, 057a/3265, 057a/3280, 058a/3309, 059a/3339, 059a/3344, 063a/3462, 065a/3524, 067b/3609, 067b/3613, 071a/3706,

072a/3753, 077a/3915, 086a/4216, 086b/4230, 092b/4439, 095a/4529, 097a/4587, 102b/4776, 102b/4777, 102b/4778, 105b/4868, 113b/5124, 113b/5134, 115b/5195, 118b/5298, 125b/5531, 133b/5805, 133b/5816, 133b/5827, 134a/5848, 148b/6309, 154a/6477, 160b/6674, 163a/6742, 170a/14, 173a/11, 174a/6, 174a/8, 176a/9, 176a/1, 176a/7

Ḥ.+ da 123b/5469

Ḥ.+ dan 008a/297, 009b/341, 010b/378, 016a/718, 017b/894, 024b/1212, 024b/1215, 027a/1304, 027a/1420, 030a/1744, 030a/1771, 030a/1795, 030a/1798, 030a/1805, 030a/1809, 030a/1827, 030a/1933, 033a/2060, 033a/2126, 033a/2239, 033a/2320, 036b/2601, 049a/3015, 051a/3075, 063a/3461, 069b/3678, 071b/3733, 072a/3738, 074b/3825, 075b/3870, 086a/4211, 107b/4940, 108a/4941, 108b/4972, 109b/5000, 115a/5185, 118b/5296, 118b/5303, 121a/5389, 125b/5537, 129a/5645, 130a/5683, 161a/6685, 161b/6700, 166a/6837

Ḥ.+ ı 016a/619, 016a/695, 019a/969, 027a/1462, 027a/1466, 042a/2778, 069b/3677, 093b/4465, 094a/4493, 094b/4496, 111b/5071, 125b/5527, 173b/1

Ḥ.+ ıla 095a/4520

Ḥ.+ ın 016a/663, 161a/6679

Ḥ.+ ıñ 033a/2321, 033a/2430, 071b/3734, 082a/4072, 133b/5794, 133b/5802, 133b/5816, 133b/5817, 133b/5818, 133b/5821, 149b/6332, 152a/6421, 156a/6537, 165a/6796, 172a/12, 175a/5, 175b/1, 175b/10 176a/3, 176a/14

Ḥ.+ ına 026b/1276, 096a/4559,

Ḥ.+ ıñdur 161a/6684

Ḥ.+ uñ 006b/255, 021b/1059, 027a/1313, 027a/1422, 030a/1800, 038b/2657, 052a/3105, 052a/3113, 055a/3201, 056b/3255, 059a/3341, 059b/3356, 062a/3429, 064a/3497, 065b/3541, 071b/3736, 089b/4335, 090a/4344, 110b/5023, 121b/5392, 125b/5527, 158a/6593, 166b/6843, 167a/6856, 167b/6861, 169b/8, 170b/1, 171b/15, 175b/12

ḥaḳḳ (Ar.i.) : Bir kimsenin, sorumluluğunu yüklenerek yaptığı bir işin maddî karşılığı.

ḥ. 027a/1428, 027a/1451, 094b/4511

ḥ.+ dur 014a/482, 051a/3076, 073b/3791, 074b/3824, 080a/4015, 080a/4019, 116a/5220, 125b/5527, 157a/6570, 162b/6729, 166b/6842, 167a/6855, 166b/6844, 166b/6851, 167b/6860, 167b/6862, 167b/6869

ḥ.+ durur 085a/4178, 113a/5110, 116a/5213

ḥ.+ ı 007a/273, 014a/482, 015a/556, 016a/781, 019a/969, 020a/1011, 022b/1100, 030a/1657, 030a/1677, 064b/3508, 083a/4115, 092b/4431, 092b/4433, 113b/5132, 171a/1, 174a/1

ḥ.+ ın 033a/2488

ḥ.+ ıñ 176a/11

ḫ.+ ına 014a/489, 015b/583, 076b/3895, 105a/4849

ḥ.+ ınca 093a/4453

ḥ.+ ında 015a/562, 033a/2096, 033a/2140, 033a/2335, 033a/2490, 041a/2748, 104a/4824, 105b/4860, 107a/4912

ḥ.+ ındadur 015a/565

ḥ.+ ındı 138a/5978

ḥ.+ ıñdur 079b/3996

ḥ.+ ını 079b/4000ḥ.+ lar 014a/489

ḥ.+ ıñı 082a/4079

ḥ.+ ıyla 042b/2785

ḥ.+ uñ 133a/5769, 165b/6821

ḥ.+ uñdur 162b/6726, 162b/6729

ḫaḳīr (Ar.i.) : Değersiz, îtibarsız, küçük.

ḫ. 065b/3548

ḥaḳsuz : Haksız yere.

ḥ.+ ın 083b/4139

ḥāl (Ar.i.) : Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum.

ḥ. 004b/131, 005b/173, 007b/286, 014b/500, 016a/693, 016b/827, 023a/1148, 023a/1150, 027a/1378, 028b/1532, 036a/2587, 062a/3431, 063a/3468, 065a/3535, 066a/3557, 079a/3976, 089b/4338, 099b/4676, 104a/4827, 113b/5125, 115a/5180, 116b/5227, 127a/5574

ḥ.+ de 011a/396, 011b/404, 016a/659, 016a/663, 016a/734, 090a/4356, 093b/4464, 099b/4663, 108b/4965, 132b/5753

ḥ.+ dür 129b/5668

ḥ.+ e 028a/1525, 162b/6721

ehl--i ḥ.+ e 068a/3621

ḥ.+ et 030a/1862, 094b/4511, 111a/5052

ḥ.+ ete 005b/197

ḥ.+ eti 026b/1272

ḫ.+ i 005b/167, 005b/220, 006b/246, 016a/739, 016b/841, 016b/865, 019a/949, 019a/970, 023a/1131, 027a/1313, 028b/1554, 028b/1555, 030a/1888, 030a/1912, 033a/2241, 033a/2356, 033b/2497, 054b/3185, 055b/3214, 057a/3267, 059a/3336, 063a/3468, 065b/3551, 066a/3566, 066b/3581, 067b/3611, 067b/3613, 074b/3821, 085b/4192, 096b/4578, 100a/4688, 108b/4958, 111b/5063, 112a/5088, 128b/5623, 132a/5739, 159a/6624, 159b/6644, 170b/1

ḥ.+ im 016a/655, 027a/1461, 057b/3294, 082b/4090

ḥ.+ ime 075a/3849, 177a/6

ḥ.+ imden 016a/656

ḥ.+ imi 027a/1455, 027a/1470, 027a/1471, 033a/2352, 066a/3565, 078a/3939, 087b/4257, 098b/4638, 114a/5140, 116b/5238

ḫ.+ imüz 022b/1103, 006b/249, 022b/1108, 023a/1145, 027a/1377, 030a/1708, 030a/1714, 072b/3763, 073b/3786, 076b/3902, 108b/4959, 119a/5308

ḥ.+ in 014a/479, 020a/1021, 025a/1228, 027a/1465, 033a/2079, 033a/2480, 057a/3276, 070a/3693, 074b/3834, 075a/3839, 077a/3915, 080b/4039, 080b/4040, 084b/4158, 085a/4185, 090b/4375, 099b/4666, 100a/4689, 144b/6193, 147a/6258

ḥ.+ inden 178a/12

ḫ.+ ine 012b/441, 013b/468, 029a/1597, 033a/2172, 033a/2393, 051b/3084, 077b/3938

ḥ.+ iñe 065b/3538, 071b/3723

ḥ.+ ini 010a/353, 016a/711, 016a/761, 016b/848, 016b/855, 019a/952, 027a/1308, 027a/1484, 033a/2054, 033a/2118, 033a/2164, 035a/2549, 054b/3186, 059b/3348, 065a/3523, 066a/3568, 070a/3695, 076a/3885, 090b/4370, 096a/4563, 096b/4580, 097a/4589, 100a/4687, 100a/4690, 110a/5008, 110a/5020, 111a/5041, 111a/5051, 125b/5534, 131b/5730, 145a/6210, 158a/6587, 158a/6589, 159a/6623, 161b/6704

ḫ.+ iñ 016a/679, 158b/6608

ḥ.+ iñi 020a/1001, 030a/1893, 033a/2173, 066a/3570, 067b/3616, 087b/4260, 091a/4391, 130b/5698

ḥ.+ iñiz 033a/2171

ḥ.+ iñüz 088a/4282, 143b/6156

ḥ.+ ler 016a/681

ḥ.+ leri 012b/444,030a/1725, 033a/2046, 033a/2442

ḥ.+ lerile 023a/1139

ḥ.+ lerin 028b/1534, 030a/1894

ḥ.+ lerini 016a/694, 027a/1361

ḥ.+ üm 030a/1891, 083a/4111, 086b/4238, 094b/4503, 098b/4629, 117a/5241, 122a/5414

ḥ.+ üme 082a/4082

ḥ.+ ümi 019a/970, 145a/6198

ḥ.+ üñ 069b/3681, 071a/3705, 071a/3709, 071a/3714, 071b/3727, 072b/3755, 094a/4480, 094b/4511, 108a/4954, 111a/5052, 121a/5376, 121b/5404, 132a/5736, 132a/5738, 146b/6245

ḥ.+ üñe 003b/103, 079a/3981, 086a/4213

ḫalā'iḳ (Ar.i.): Yaratılmış olanlar, mahlûkat,

insanlar.

Ḫ.+ a 033a/2105

Ḫalāyıḳ : bk. ḫalā'iḳ

ḫ. 046b/2933, 059b/3357

ḫalāyıḳ (Ar.i.) : Esir edilmiş veya satın alınmış kız, kadın.

Ḫ.+ a 071a/3710

Ḫ.+ lar 015a/537, 071a/3716

ḥelāl (Ar.i.): Dînin yasaklamadığı (şey, hareket ve davranış). Nikâhlı eş.

ḥ. 027a/1409, 027a/1418, 027a/1421, 071a/3715, 078b/3969, 111a/5048, 142a/6118

h.+ ca 044a/2847

ḥ.+ dur 027a/1404

ḥ.+ ı 033a/2489

ḥ.+ ısa 070a/3697

ḥ. olsun 001b/18

ḥ.+ ım 028b/1556, 033a/2138, 033a/2344

ḥ.+ ınuñ 001b/25

ḥ.+ um 013a/455

ḥ.+ uñ 027a/1486

ḥ.+ üñüm 130a/5670

ḥelāllaş -: Karşılıklı olarak haklarını birbirine bağışlamak, helâl etmek.

ḥ.- dı 163a/6750

ḥ.- dum 016a/689

ḫalāṣ (Ar.i.) : Kurtulma, kurtuluş.

ḫ. 017a/869, 023a/1165, 030a/1871, 064b/3515, 069b/3685, 071b/3725, 107b/4936, 119b/5331, 120a/5349, 120a/5355, 134a/5845

ḫ.+ ı 087a/4245

ḫ. olmayalar 039a/2686

ḫalāṣlıḳ(ġ) : Kurtulma durumu.

ḫ.+ ı 016a/804

ḫalāvet (Ar.i.): Hoşluk, tatlılık, zevk.

ḥ. 016a/809, 033a/2462

ḫaldaş : Aynı halde bulunan, aynı halde olanlardan her biri.

ḥ. 008b/310, 065b/3544

ḥ.+ ıdık 010a/364

ḫ.+ ım 132b/5753

ḫalevāt (Ar.i.) : Yalnız bulunulacak yerler.

ḫ. 047b/2954

ḫalḫāl (Ar.i.) : Kadınların, özellikle Arap kadınlarının ayaklarına taktıkları gümüş veya altın halka, ayak bileziği.

ḫ. 141a/6081

ḫālī (Ar.i.) : Tenhâ, ıssız.

ḫ. 030a/1776, 053b/3159, 116a/5218

ḫalīfe (Ar.i.) : Hz. Muhammed'den sonra onun vekîli olarak din ve dünya işlerinde bütün müslümanların önderi, aynı zamanda devletin reisi olan kişi, emîrü'l-müminin.

ḫ. 052b/3116, 052b/3118, 156b/6554

ḫ.+ den 153b/6460

ḫ.+ müzdür 155a/6508

ḫāliḳ (Ar.i.): Yaratıcı, yaratan, esmâ-i hüsnâdan (Allah'ın en güzel isimlerinden)dır.

ḫ. 177b/7

ḫ.+ a 019a/949, 041a/2746

ḫ.+ ı 019b/972, 121b/5396

ḫ.+ ıdır 016a/616

ḫ.+ uñ 118a/5272

ḫalīl (Ar.i.) : Sâdık ve gerçek dost.

Ḫ.+ ün 098a/4611

ḥalīlu'llāh (Ar.i.) : Allah'ın gerçek dostu.

Ḫ. 168a/6880

ḥalīm (Ar.i.) : Yumuşak huylu, yumuşak.

ḥ. 065a/3527

ḫāliṣ (Ar.s.) : Karışıksız, katkısız.

Ḫ. 093b/4463

ḫalḳ (Ar.i.) : Yaratma, yok iken var etme.

ḫ. eyledi 084b/4171

ḫ. eylegil 083a/4118

ḫ. eyleye 039a/2676, 076a/3881

ḫ. eyleyesin 052b/3120

ḫ. eyleyüp 053b/3156

ḫ. ide 124b/5503

ḫ. iden 003a/63

ḫ. ider 084b/4173

ḫalḳ (Ar.i.) : Belli bir bölgede yaşayan kimseler.

ḫ. 016a/744, 027a/1440, 029a/1583, 029a/1592, 029b/1615, 030a/1812, 033a/2280, 036b/2592, 036b/2593, 042b/2794, 042b/2795, 045a/2866, 045b/2897, 046a/2905, 047a/2935, 048a/2978, 048a/2979,

048a/2980, 052b/3115, 052b/3122, 054b/3186, 061b/3413, 062b/3449, 062b/3454, 059b/3361, 062b/3457, 063b/3478, 063b/3483, 063b/3487, 063b/3490, 065b/3546, 067a/3599, 070a/3698, 074a/3809, 074a/3817, 076b/3890, 076b/3896, 083a/4120, 083b/4134, 085b/4198, 089b/4341, 090a/4357, 091a/4388, 096b/4571, 097b/4598, 103a/4788, 110a/5016, 111b/5060, 116b/5233, 117b/5270, 119a/5312, 125a/5505, 125a/5514, 127a/5578, 128a/5604, 129a/5651, 141b/6096, 149a/6325, 155a/6498, 155b/6512, 158b/6607, 166b/6847, 167b/6864, 174a/6, 174b/9

ḫ.+ a 015a/537, 016a/743, 029a/1582, 029a/1590, 030a/1834, 030a/1858, 030a/1878, 050b/3056, 059b/3358, 071a/3711, 101a/4720, 116a/5214, 126b/5570, 128a/5603, 166b/6843, 167a/6856, 167b/6861

ḫ.+ dan 076b/3899, 091a/4391, 102b/4778, 103a/4781, 122a/5410, 124a/5480

ḫ.+ ı 030a/1783, 030a/1784, 030a/1792, 030a/1860, 030b/1956, 033a/2107, 059b/3352, 060b/3385, 066b/3572, 072a/3748, 084a/4150, 090a/4346, 101a/4718, 110a/5006, 122a/5421, 150b/6366, 151a/6389, 151b/6397, 154b/6493, 166b/6849, 167b/6867

ḫ.+ ıla 042b/2797, 133a/5765, 156a/6541

ḫ.+ ına 030a/1625, 030a/1819, 030a/1841

ḫ.+ ını 159a/6625

ḫ.+ ıñ 010a/354, 016a/616

ḫ.- ı zemīn 027b/1510

ḫ.+ uñ 030a/1887, 062b/3446, 068a/3625, 070a/3699, 075b/3868, 082b/4094, 102b/4765, 125b/5523, 154b/6491

ḫalḳa (Ar.i.): Bir yere tutunmak veya bir şeyi bir yere tutturmak için kullanılan mâden, tahta veya plastikten çember.

ḫ. 030a/1840

ḫ.+ ya 030a/1842, 093b/4472

ḫ.+ ları 033a/2205

ḫ.+ sın 126b/5556

ḥall- : Çözüm yolu bulup sonuca bağlamak, çözmek.

ḥ eyleyüp 125a/5520

ḥ. idüben 073b/3792

ḥ. ivir 074b/3830,

ḥ. ivirgil 074b/3821

ḫallāḳ (Ar.i.): Yaratma gücü sınırsız olan, devamlı olarak yaratan, Allah, Tanrı.

ḫ. 001b/6

ḫ.- ı ʿalīm 003a/63

ḫ.+ ıyam 061a/3408

ḥalvā (Ar.i.): Un veya unlu maddelerle şeker ve yağdan yapılan, muhtelif şekil ve çeşitleri olan tatlı.

ḥ.+ durur 056a/3231

ḫalvet (Ar.i.) : Çevre ile her türlü ilişkiyi kesip yalnız kalma, tenhâya çekilme.

ḫ. 016a/669, 033a/2357, 130b/5690

ḫ.+ e 016a/725, 016a/732

ḥ.+ de 016a/684

ḥ.+ e 016a/687, 016a/693, 033a/2356

ḥ.+ inde 058b/3323

ḫām (Far.s.) : Tabiî hâlinde bulunan, işlenmemiş.

Ḫ. 084a/4152

ḫām (Far.s.) : Yenecek kadar olgunlaşmamış.

ḫ.+ durur 040a/2713

ḥamd (Ar.i.): Kulun Allah'ın yüceliğini, sonsuz lutuf ve ihsânı karşısında yaratanına minnet ve şükran duygularını bildirmesi.

ḥ. 001b/8, 036a/2580, 119a/5313, 134a/5840

ḥ.+ i 062a/3441

ḥ.+ ini 052a/3105

ḥ.+ üñ 107b/4932, 133a/5771

ḥamdülillāh (Ar. ünl.) : Allah'a hamd olsun

Ḥ. 084b/4168, 095a/4515, 107a/4911, 130a/5670

ḥamīm (Ar.i.): Çok sıcak, çok kızgın nesne, özellikle su.

ḥ. 021b/1073

ḥ.+ e 087a/4244

ḫamīr (Ar.i.): Hamur, maya.

ḫ.+ den 044b/2860

ḫ.+ lerini 030a/1729

ḥaml (Ar.i.): Gebelik.

ḥ.+ ini 060a/3363

ḥamle (Ar.i.): Düşmana karşı yapılan saldırış, saldırma, savlet, hücum.

ḥ. 004a/108, 030a/1887, 085b/4206, 136b/5928, 138b/6004, 139a/6018, 143a/6138, 143a/6146, 144a/6179, 144b/6186, 144b/6187, 151b/6405, 151b/6406, 152a/6419

ḥ. edüp 162b/6731

ḥ. ḳıldı 144a/6173, 164a/6780

ḥ.+ sin 152a/6419

ḥammām (Ar.i.): Yıkanılacak yer.

ḥ. 050b/3048

ḥ.+ da 011a/385

ḫamr (Ar.i.) : Şarap.

ḫ.+ iñ 029b/1600

ḫamūr (Ar.i.): Unun su ile yoğrulmasından meydana gelen, sıvı ile katı arası yumuşak madde.

ḫ. 027a/1424, 027a/1425

ḥamurcı : Hamur yapan kişi.

ḥ. 027a/1413

Ḥamza : Hz. Peygamber'in amcası, Uhud şehidlerinden.

Ḥ. 016a/634

Ḥ.+ da 031b/1983

Ḥ.+ nuñ 032a/2002

ḫān : Türkler'de hâkāna bağlı devlet başkanlarına veya müstakil beyliklerin başkanlarına verilen isim, emir.

ḫ.+ ım 001b/13, 111a/5044

ḫān (Far.i.) : Ev, içinde barınılan yer.

ḫ. 016a/783, 016a/784

ḫ.+ durur 129a/5648

ḫ.+ larına 047b/2963

ḥān (Far.i.): Sofra, nimet.

ḥ. 013b/465, 045a/2877

ḫandān (Far.i.) : Gülen, şen, neşeli

ḫ. 158a/6599, 158b/6606, 162a/6710, 168a/6878

ḫāne (Far.i.) : Ev.

ḫ.+ ye 049b/3031, 099b/4673

hani : Nerede, ne oldu?

h. 016b/833, 020a/1005

Ḥanifī : Hz. Ali'nin Havle bint Ca'fer el-Hanefiyye isimli hanımından doğan oğlu.

Ḥ. 134b/5858, 134b/5866, 135a/5875, 135a/5888, 136a/5917, 136b/5927, 137a/5942, 137a/5947, 137a/5953, 137b/5968, 138a/5974, 138b/5992, 138b/5999, 139a/6006, 139b/6025, 140a/6054, 141b/6089, 142a/6110, 142a/6114, 142b/6127, 142b/6136, 144a/6172, 144b/6186, 144b/6195, 145b/6220, 146a/6229, 146b/6243, 147a/6258

Ḥ.+ ye 148a/6296

Ḥ.+ yem 136a/5920

ḫān-mān (Far.i.) : Ev bark, yuva, âile.

ḫ.+ dan 008a/296

Ḥannān (Ar.i.): Çok merhametli, çok acıyan" anlamında Allah'ın sıfatlarındandır.

Ḥ. 133b/5809, 177a/3

Ḥ.- kerīm 001b/6

ḥapis (Ar.i.) : Dışarı çıkmasına izin

vermemek üzere bir yere kapatma.

ḥ. 056a/3245, 113a/5119

ḥar (Ar.i.) : Sıcaklık, harâret.

ḥ. 087a/4245

ḫarāb (Ar.s.): Yıkık dökük, yıkılmaya yüz tutmuş, viran, kötü durumda, bitik, perişan.

ḫ. 072a/3746

ḫ.+ a 061b/3419

ḫ.+ ın 097b/4607

ḫarāç (Ar.i.): Zor kullanarak kendine pay almak.

ḫ. 027a/1389, 147a/6264

ḥarām (Ar.i.) : Dînin kesin bir delille yasakladığı, işlenmesi azâbı, inkâr edilmesi küfrü gerektiren (şey, hareket veya davranış).

ḥ. 017b/895, 017b/899, 029a/1581, 030a/1886, 041a/2743, 042a/2775, 044a/2839, 070a/3697, 071a/3715, 122b/5433

ḥ.+ a 044a/2843, 141a/6075

ḥ.+ dur 108a/4949, 122a/5406, 140b/6072

ḥ.+ ı 033a/2489

ḥ.+ ınuñ 001b/25

ḥarāmī̄ (Ar.i.) : Haydut, yol kesen kimse, şakî.

ḥ. 079b/3994

ḥ.+ ler 079b/3999

ḥarb (Ar.i.): Devletlerin birbirleriyle diplomatik münâsebetlerini keserek yaptıkları silâhlı çarpışma, savaş, cenk.

ḥ. 147a/6270

ḥarbe (Ar.i.) : Kısa mızrak, süngü.

ḥ. 034b/2537

ḥ.+ ñi 034a/2514

ḥ.+ si 007a/270

ḥar ḥar : Yansıma sözcük

ḥ. 039b/2701,

ḫarbi (Ar.s.): Doğru, hilesiz.

ḫ.+ den 136b/5930

ḫarc (Ar.i.): Bir iş için harcanan para, masraf.

ḫ. itmiş 033a/2147

ḫarçlıḳ (ġ): Ufak tefek masraflar ve şahsî ihtiyaçlar için harcanacak para.

ḫ.+ ıñ 175b/7

ḥareket (Ar.i.) : Bir şeyin, bir nesnenin bütününün veya bir kısmının yerini, konumunu yâhut durumunu değiştirmesi, kımıldama, kımıldanma.

ḥ. 045b/2891, 055a/3201

ḥ.+ e 028a/1524

ḥarf (Ar.i.) : Dildeki sesleri gösteren ve alfabeyi meydana getiren

işâretlerden her biri. Söz, lâf.

ḥ. 076b/3890

ḥ.+ i 030b/1960

ḥ.+ leri 030b/1959

ḥ.+ lerüñ 031a/1961

Ḫāricī (Ar.i.) : Sıffin savaşı esnâsında hakem tâyinine karşı çıkarak Hz. Ali'ye isyan edenlerden her biri.

Ḫ. 163b/6756, 164a/6780, 164b/6793

Ḫ.+ ler 161a/6680, 161a/6686, 164a/6771

Ḫ.+ lere 163b/6755, 164a/6770

Ḫ.+ nüñ 161b/6703

ḥarīr (Ar.i.): İpek

. ḥ. 018b/942, 019a/960, 098b/4639, 098b/4640, 154a/6469

ḥ.+i

ḥ.+ den 017a/869

ḥ.+ ler 018b/927, 018b/931

ḥar-ile ḫas: Çalı çırpı, çerçöp.

ḫ. 086a/4221, 097a/4588

ḥār u ḫaş : Çalı çırpı, çerçöp.

ḫ. 080b/4025

ḫ.+ a 097b/4601

ḫ.+ dur 086b/4227

Hārūn (Ar.i.) : Hz. Mûsâ'nın kardeşi, onun yardımcısı olarak İsrâiloğulları'na gönderilen peygamber.

H.+ dan 030a/1865

ḫaş (Ar.i.) : Seçkin, temâyüz etmiş (kimse, sınıf, topluluk).

ḫ. 019b/989, 020b/1028, 051a/3068, 066b/3589, 090a/4360, 133b/5805, 148a/6292,

ḫ.+ ı 019a/948, 033a/2037, 033a/2451, 140b/6070

ḫ. ıla 133b/5810

ḫ.+ lar 051a/3065

Ḥasan (Ar.i.) : Hz. Peygamber'in torunu, Hz. Fâtıma ile Hz. Ali'nin büyük oğlu.

Ḥ. 027a/1306, 027a/1308, 027a/1316, 027a/1484, 027a/1489, 028b/1537, 030a/1699, 030a/1754, 030a/1767, 030a/1773, 033a/2121, 033a/2125, 033a/2177, 033a/2259, 033a/2350, 033a/2448, 033a/2457, 068b/3653, 073a/3776, 128b/5634, 134a/5855, 136a/5919, 137a/5938, 145b/6224, 148b/6310, 156b/6552, 156b/6554, 156b/6555, 157b/6572

Ḥ.+ a 026b/1300, 069a/3663

Ḥ.+ dan 016b/860

Ḥ.+ dı 156b/6549

Ḥ.+ dur 157a/6567

Ḥ.+ ı 027a/1303, 028b/1557

Ḥ.+ ımla 033a/2258

Ḥ.+ ıñ 033a/2406

Ḥ.+ la 016a/633, 027a/1350

Ḥ.+ uñ 018a/919, 033a/2250

ḥased (Ar.i.): Başkasında olan bir nîmeti çekememe, kendisine faydası olmadığı halde kıskançlık sebebiyle karşısındakinin sâhip olduğu nîmetten mahrum kalmasını isteme, çekememe, günüleme.

ḥ.+ den 082b/4094

ḫasen (Ar.s.): Güzel.

ḫ. 015a/564, 069a/3668, 075b/3866, 076b/3889, 086a/4221, 087b/4271, 105b/4860, 126a/5540, 129b/5664

ḥ.+ dür 157a/6567

ḥāṣıl (Ar.i.) : Ortaya çıkan semere, netîce.

ḥ. 016a/786

ḫaṣım (Ar.i.) : Düşman.

ḫ. 034a/2522, 067b/3608

ḥaṣīr (Ar.i.) : Saz ve kurumuş bitki saplarından örülmüş taban örtüsü.

ḥ. 027a/1358, 027a/1359

ḥ.+ da 027a/1358

ḫaṣlet (Ar.i.) : Yaratılıştan gelen özellik, huy, tabiat.

ḫ. 081b/4067

ḫ.+ üñ 081b/4068

ḫasret (Ar.i.) : Ayrı kalınan veya elden kaçırılan bir şeye karşı duyulan istek, tekrar görme ve kavuşma arzusu, özleyiş, özlem, iştiyak.

ḥ. 007b/276, 025a/1233, 034a/2511, 035a/2544, 038b/2661, 039a/2687, 045a/2882, 047a/2942, 096b/4566

ḥ.+ dür 130a/5676

ḥ.+ e 016a/803

ḥ.+ i 016a/803

ḥ.+ ile 008a/299, 083b/4125, 132a/5731

ḥ.+ iñden 046b/2918

ḥ.+ le 035b/2565

ḥasta (Far.i.): Sağlığı bozuk olan, sıhhati yerinde olmayan kimse.

ḥ. 003a/67, 033b/2498, 041a/2741, 042a/2781, 055b/3228, 056a/3240, 121a/5373, 141a/6074

ḥ.+ lar 016a/804

ḫastalıḳ(ġ): Canlılarda organların yapılarında ve işleyişlerinde görülen bozukluk, sağlık durumu bozuk olma hâli.

ḫ. 016a/625

ḫ.+ ı 004b/120

ḫ.+ ları 042b/2782

ḫāṣ u ʿām : Seçkin kimseler ve halk, herkes.

ḫ. 015a/520, 033a/2104, 038a/2650, 046b/2933, 050b/3063, 140b/6069,

ḫ.+ ı 058b/3320, 059b/3352, 151a/6377

ḥasūd (Ar.i.) : Çok kıskanç, çok haset eden.

ḥ. 158b/6615

ḥ.+ ler 016a/788

ḥ.+ uñ 158b/6616

ḥasūdluḳ : Çok kıskanç olma, çok haset etme durumu.

Ḥ. 158b/6616

ḫāṣṣe'l-ḫāṣ: En seçkin, en has, en âlâ.

ḫ. 051a/3068, 066b/3589, 118a/5284

ḫāşā (Ar.i.) :Bir kimsenin kabul edemeyeceği, mümkün görmediği bir şeyden bahsederken "asla, kat'iyen, hiçbir şekilde" anlamında kullandığı ret sözü.

ḫ. 027a/1481, 033a/2076, 033a/2278, 141b/6089

ḥ. 017a/876, 048b/2993, 051a/3075

Hāşim (Ar.i.) : Hz. Muhammed'in büyük dedesi ve Benî Hâşim'in atası.

H. 156b/6549

Ḥ.+ dür 121b/5399

ḫaş(i)r (Ar.i.) : Toplama, bir araya getirme.

ḫ. 069b/3687, 073b/3802, 083a/4117, 086a/4218, 089b/4335, 096b/4571, 124b/5498, 124b/5499, 133a/5771

ḥ. iderem 033a/2427

ḫ. idesin 092b/4442

ḥ. it 086a/4218

ḫ. olan 046b/2933

ḥ. olınca 071a/3713

ḫ. olmadı 062a/3435

ḫ. olunca 080a/4017, 087b/4263

ḥ.- olup 038a/2650

ḫaşyet (Ar.i.) : Saygıyla karışık korku, ululuk karşısında duyulan gönül titremesi, yürekte duyulan ürperme, korku.

ḫ. 060a/3366

ḫatā: (Ar.i.) : Makbul olmayan iş, kusurlu davranış, kabahat.

ḫ. 023b/1173, 033a/2135, 070a/3688, 133a/5777

ḫ.+ dur 058a/3303, 130a/5678

ḫ.+ sına 133b/5814

ḫātem (Ar.i.) : Son, en son, sonuncu.

ḫ. 023a/1167, 092a/4411, 093a/4456

ḫ.+ e 033a/2186

ḫāṭır (Ar.i.) : Düşünme, akılda tutma yeteneği, zihin, hâfıza.

ḫ.+ ı 016a/777

ḫ.+ ında 134a/5852

ḫāṭır (Ar.i.) : Gönül, duygu, his.

ḫ. 011a/383, 133b/5810

ḥ.+ ı 140b/6065

ḥ.+ ıñ 033a/2088

ḫ.+ ın 033a/2418, 061a/3404

ḫ.+ ına 033a/2488

ḫ.+ ından 048a/2974

ḫ.+ ını 010a/362

ḫ.+ ıñ 134b/5860

ḫatime (Ar.i.) : Son, nihâyet, encam

ḫ. 018b/925, 030a/1858

ḫatm (Ar.i.) : Bitirme, sona erdirme, tamamlama.

ḫ. idesin 133b/5786

ḫ. itdi 160b/6663

ḫ. itdiler 148b/6308

ḫ. ola 105b/4867, 110b/5032,

ḫ. oldı 165b/6813

ḥaṭṭ (Ar.i.) : Yazı.

ḥ.+ ı 133b/5835

ḥ.+ ım 133b/5835

ḥattā (Ar.i.) : "Bile, dahi, üstelik, bundan başka, hem de" gibi anlamı kuvvetlendirmek için kullanılır:

ḥ. 037b/2635

ḫātun (Far.i.) : Kadın.

ḫ. 013a/449, 013a/450, 013a/451, 013a/452, 022b/1108, 098a/4623, 098b/4632, 099a/4650,100b/4708, 122a/5418, 122b/5422, 123a/5441, 123a/5442, 123a/5448, 123a/5450, 123b/5454, 123b/5458, 140a/6047, 141b/6088, 142b/6129, 143a/6140, 143a/6144, 143b/6164, 144a/6172, 144a/6179, 144a/6181, 146b/6249, 147a/6264, 148a/6290, 148a/6297

ḫ.+ a 145a/6202, 148b/6303

ḫ.+ dur 033a/2174, 123a/5441

ḫ.+ ı 146b/6257

ḫ.+ lar 033a/2306, 163a/6744, 163a/6745

ḫ.+ lara 018a/916, 033a/2217, 033a/2233, 033a/2236, 033a/2242

ḫ.+ lardan 033a/2146

ḫ.+ ları 018a/915, 018a/918, 030a/1711, 033a/2214, 033a/2222, 033a/2223, 033a/2231, 033a/2239

ḫ.+ ların 018a/914, 033a/2237, 033a/2240, 128b/5635

ḫ.+ laruñ 030a/1646

ḫ.+ u 162a/6706

ḫ.+ uñ 013a/450

ḫātunsuz: Kadını, eşi olmayan.

ḫ. 030a/1711

hava (Ar.i.) : Gökyüzü, semâ.

h. 047a/2938, 047a/2946

h.+ dan 015b/575

h.+ sı 161a/6682

h.+ ya 005a/147

ḥavāle (Ar.i.): Yollamak, göndermek.

ḥ. 136b/5932, 145b/6214, 146b/6255

havan (Far.i.) : Toz hâline getirilmek veya

ufalanmak istenen bir maddenin içine konulup dövüldüğü taş, tahta veya mâdenden çukur kap.

h. 033a/2149

ḫavāric (Ar.i.) : Hâricî mezhebine uyanlar, Hâricîler.

ḫ. 164a/6778, 164a/6779, 164b/6794

ḫavāṭīn (Ar.i.) : Hatun sözcüğünün

çoğul şekli.

ḫ. 033a/2176, 060a/3363

ḫavf (Ar.i.) : Korku.

ḫ. 053a/3132, 060a/3366, 080a/4022

ḫ.- i Ḥaḳdan 017b/896

ḫ.+ uñ 086a/4223

hāviye (Ar.i.): Cehennemin en şiddetli olan yedinci tabakası.

h.+ dür 021b/1075

Ḫavż-ı Kevṣer : İçindeki su baldan tatlı, kardan soğuk olan, içenlerin bir daha susuzluk hissetmeyecekleri cennet havuzu.

Ḫ. 048a/2972

Ḫ. 129a/5641

hay: Başına geldiği kelime veya cümlenin anlamını kuvvetlendirir.

h. 024a/1186, 027a/1388, 027a/1399, 029a/1591, 045a/2871

h.- u 003b/79

ḥayā (Ar.i.) : Ar, nâmus, edep.

ḥ. 031b/1992, 033a/2081, 033a/2093

ḥ.+ sından 155b/6514

ḥ.+ sıyla 155b/6518

ḫayāl (Ar.i.) : Aslı olmadığı halde zihinde kurulan şey, düş.

ḫ.+ dür 048b/2993

ḫ.+ lere 133b/5816

Ḫ.+ üñ 001b/16, 111a/5046

ḥayāsız: Utanması olmayan, sıkılmayan.

ḥ. 029a/1593

ḥ.+ lar 150a/6347

ḥayāt (Ar.i.): Organların canlının varlığını devam ettirecek şekilde

işlemesi ve canlıların, organlarının gösterdiği faâliyet sonucunda varlıklarını sürdürmesi durumu, sürüp giden yaşama, canlı olma, dirilik. Karşıtı: Ölüm.

ḥ. 002b/49, 004a/115, 005a/149, 006a/227, 008b/312, 010a/351, 010b/374, 012a/426, 014a/488, 015a/571, 016a/812, 018b/934, 019b/982, 025a/1223, 026b/1284, 028b/1547, 030a/1940, 062b/3446, 33b/5838

Ḫayber: Hicaz'da Medine-Suriye yolu üzerinde bulunan eski bir ticaret ve ziraat merkezi.

Ḫ. 150b/6368, 156a/6534

ḥayf (Ar.ünl.) : Eyvah, yazık, heyhat.

ḥ. 022b/1109, 047a/2947

ḥ.+ ā 022b/1106

ḥayıf (Ar.ünl.): Yazık.

ḥ. 068a/3635

ḫayır (Ar.i.) : Öyle değil, olmaz, yok, aslâ" anlamlarında olumsuzluk, ret ve inkâr bildirir.

ḫ. 002b/44, 007a/266, 008b/308, 008b/309, 008b/310, 013b/463, 014a/481, 014b/496, 014b/499, 015a/517, 016a/768, 016a/808, 030a/1652, 030a/1774, 033a/2331, 055a/3205, 057a/3272, 062a/3434, 072a/3743, 072b/3757, 074a/3810, 077b/3924, 125b/5523, 125b/5525, 130b/5699, 133b/5801, 137a/5944, 142b/6134

ḫ.+ da 042a/2778, 055b/3224

ḫ.+ dan 013a/455

ḫ.+ la 033a/2413

ḫ.+ lardan 014b/499

ḫāyin (Ar.i.): Hıyânet eden, sadâkat göstermeyen, güveni kötüye kullanan (kimse).

ḥ. 126a/5541

ḥayḳır -: Çok yüksek sesle bağırmak.

ḥ.- up 139a/6008

hayla - : Hay huy diye bağırarak hayvanı sürmek, idâre etmek.

h.- r 070a/3691

h.- rduñ 069b/3684

h.- rsın 087a/4249

ḥaylī : Oldukça fazla, çokça, epey.

ḥ. 023a/1160

ḫayr (Ar.i.) : Her durumda ve şartta herkesin katında iyi ve makbul olan hal ve iş.

ḫ. 015a/542, 033a/2086, 042a/2779, 059a/3338, 064a/3507, 130a/5673, 142b/6135

ḫ.- ı ṭāʿat 124a/5485

ḫ.+ a 002a/42, 016a/770, 016a/810, 055a/3204

ḫ.+ ı 033a/2085, 055a/3202, 055a/3204, 055b/3218, 064a/3500, 108b/4971, 131a/5707, 133b/5801

ḫ.+ ıla 002a/39, 016a/754, 064a/3503, 074a/3810, 106b/4893

ḫ.+ ına 106a/4892

ḫ.+ ından 131b/5726

ḫ.+ ını 045a/2881, 080a/4017, 133b/5789

ḫ.+ umuz 103a/4789

ḫ.+ uñ 064a/3501

ḫ.+ uñı 130b/5695

ḫayrān (Ar.i.): Bir kimse veya bir şey karşısında hayranlık duyan, onu çok beğenen, çok takdir eden kimse.

ḫ. 016a/663, 033a/2316, 038a/2654, 042b/2785, 042b/2791, 043b/2819, 046b/2932, 048b/2995, 059b/3361, 094a/4487, 142a/6111

ḫ. eyleye 043b/2825

ḫ. ola 033a/2087

ḫ. olup 049b/3017

ḫ. olur 137b/5968

ḫayrāt (Ar.i.): İyilikler, hayırlı işler.

ḫ.+ uñ 014a/481

ḫayrü'l-enām (Ar.i.) : Mahlûkâtın, yaratılmışların en hayırlısı, iyisi mânâsına Peygamber efendimizin lakablarından.

ḫ.- enām Yā 033a/2048

ḫayrü'l-ʿibād (Ar.i.): Kulların en hayırlısı.

ḫ. 049b/3016

ḫayrün : Hayırlı.

ḫ. 015a/565

ḫayvān (Ar.i.): Hareket edip yer değiştirebilme ve hissetme yeteneği olan canlı yaratık.

ḫ. 052a/3112, 095a/4521, 105a/4851, 178a/9

ḫ.+ lar 037b/2636

ḫ.+ laruñ 109a/4978

ḫayvānāt (Ar.i.): Hayvanlar.

ḫ. 172b/11

ḫ.+ dan 052a/3114

ḫayy (Ar.i.): Bütün varlıkların hayat kaynağı, ebedî ve hakîkî hayat sâhibi" anlamında esmâ-i hüsnâdan (Allah'ın en güzel isimlerinden)dır.

ḫ. 030a/1749, 094b/4495, 098a/4626, 102a/4763, 104b/4842, 113b/5124, 118b/5299, 178a/4

ḫayyü'l-beḳā (Ar.i.) : Sonsuz hayat sahibi.

ḫ. 033a/2280

ḫayż (Ar.i.): Kadınlarda adet hâli, aybaşı.

ḫ. 098a/4625

ḫazā (Ar.zm.): Bu, şu, o" anlamında olup Türkçe'de kalıplaşmış bâzı Arapça kullanılışların içinde geçer.

Ḫ. 061b/3424

ḫazan (Far.i.) : Güz, sonbahar.

ḥ. 064b/3510

ḥazer (Ar.i.): Sakın, çekin, kork.

ḥ. 041a/2750, 055a/3204, 086a/4209, 108a/4951, 114a/5146, 117b/5269, 136a/5911, 138b/5990

ḥ.+ de 138b/5992

ḥ.+ den 097b/4596

ḥ. ḳıl 071b/3729

ḫāẓır (Ar.s.) : Bir işi yapmak için gerekli her türlü şeyini tamamlamış olan.

ḥ. 005b/216, 007a/269, 008a/294, 008a/300, 015a/520, 016a/710, 024b/1211, 024b/1216, 024b/1217, 033a/2188, 033a/2195, 033a/2211, 033a/2471, 034b/2531, 036b/2604, 037b/2627, 043b/2817, 048a/2973, 068a/3627, 096a/4558, 123b/5460, 125a/5518, 133b/5823, 134a/5843, 142b/6121, 147a/6267, 154a/6469, 169b/7, 170b/12

ḥ.+ dur 004a/118, 166a/6836

ḥ.+ ında 142b/6120

ḥ.+ ız 123b/5464

ḫāżırla -: Yapıp ortaya koymak, vücûda getirmek, tertiplemek

ḥ.- sun 033a/2313

ḥazīn (Ar.s.): Hüzünlü, kederli, mahzun, gamlı.

ḥ. 013b/475, 100a/4694

hazīne (Ar.i.): Maddî veya mânevî büyük servet değerindeki şey.

ḫ. 089b/4337

h.+ dür 114b/5159

ḫ.+ ler 091a/4387

ḫ.+ sin 152b/6434

ḫ.+ sinde 110a/5010

ḫ.+ ye 110b/5024

ḫazīnedār : Bir hazîneyi korumak ve yönetmekle görevli kimse.

ḫ. 154a/6468

ḫ.+ ı 153b/6464

ḫazne: Halk ağzında hazine.

ḫ. 016a/703

ḫ.+ de 154a/6469

ḫ.+ den 154a/6470

ḫ.+ lerin 156b/6542

ḥażret (Ar.i.): Şahıs veya kutsal sayılan varlık isimlerinin başına getirilip Farsça isim tamlaması şeklinde kullanılır ve saygı ifâde eder.

ḥ. 121b/5396

ḥ.+ de 064b/3516

ḥ.+ e 014b/503, 025b/1251,

028a/1519, 033a/2123, 033a/2335, 077a/3915, 081b/4063, 093a/4454, 095a/4528, 096a/4554, 128b/5619

ḫ.+ i 003b/97, 005b/180, 020a/1011, 028a/1527, 032b/2019

ḫ.+ ine 023a/1155, 078b/3961

ḫ.+ iñde 080a/4012

ḫ.+ inden 027a/1329, 048b/2986

ḫ.+ iñdür 016a/628

ḫ.+ ine 025b/1245, 033a/2318, 046a/2914, 076a/3885, 077a/3919, 095a/4527, 100a/4690, 102a/4750, 123b/5456, 174a/13

ḫ.+ leri 027a/1334

ḫ.+ üñde 104a/4826

ḫ.+ üñden 069b/3687

ḫ.+ üñe 027a/1321, 067a/3590, 077b/3937

hebā (Ar.i.): Boşa gitme, ziyan olma.

h. 133b/5833

ḫ.+ ya 083b/4131

hecr (Ar.i.) : Ayrılık.

h. 078b/3965

heft (Far.s.) : Yedi.

h. 079a/3975, 072a/3748

ḥekim (Ar.i.) : Mesleği hastalıkları teşhis ve tedâvi etmek olan kimse, tıp doktoru, tabip.

ḫ. 140a/6052

helāk (Ar.i.) : Ölme, mahvolma, yok olma.

h. 027b/1512, 030a/1763, 033a/2331, 140a/6039

h. itdi 053a/3146

hele (Far.zf.) : Bir kimse veya şey diğer kimse veya şeylerin içinde ayrıca belirtilmek istendiği zaman bunu ifâde eden kelimenin başına veya sonuna getirilir, özellikle, bilhassa, bâhusus, her şeyden önce.

h. 026a/1264, 043b/2831, 059b/3353, 136a/5914, 143a/6138, 153a/6451

Hel etā: Kur'an'da bir sure başlangıç ayeti.

H. 142a/6110

hem: Birden fazla şeyin birlikte bulunduğunu veya birden fazla işin birlikte yapıldığını gösterir [Bu anlamda genellikle tekrar edilerek kullanılır].

h. 001b/3, 001b/7, 001b/8, 001b/9, 001b/10, 001b/20, 002b/53, 003a/64, 003a/66, 003a/67, 003a/72, 003b/85, 003b/87, 004a/118, 005a/141, 005b/157, 005b/189, 005b/214, 006a/244, 007a/265, 006b/257, 008a/294, 009b/349, 010a/355, 010a/360, 010a/362, 011a/389, 012a/428, 012b/437, 012b/438, 013a/455, 013b/464,

013b/468, 014a/481, 014a/483, 014b/497, 014b/498, 015a/518, 015a/527, 015a/555, 015a/562, 015a/567, 015a/570, 015b/587, 016a/600, 016a/609, 016a/629, 016a/638, 016a/639, 016a/647, 016a/674, 016a/677, 016a/682, 016a/735, 016a/736, 016a/750, 016a/752, 016a/776, 016a/791, 016a/792, 016a/798, 016a/818, 016b/860, 018a/919, 018b/924, 019a/962, 020b/1033, 021b/1059, 021b/1070, 021b/1073, 022a/1084, 023a/1127, 023a/1168, 026b/1281, 027a/1317, 027a/1362, 027a/1366, 027a/1409, 027a/1445, 027a/1448, 027a/1459, 027a/1468, 027a/1476, 027b/1507, 028b/1557, 029a/1577, 030a/1639, 030a/1660, 030a/1668, 030a/1670, 030a/1691, 030a/1762, 030a/1766, 030a/1807, 030a/1823, 030a/1932, 030a/1937, 030a/1938, 031a/1965, 031a/1972, 032a/2010, 033a/2054, 033a/2150, 033a/2151, 033a/2159, 033a/2233, 033a/2284, 033a/2297, 033a/2356, 033a/2397, 033a/2403, 033a/2406, 033a/2417, 033a/2443, 033a/2448, 034b/2526, 034b/2528, 035b/2561, 035b/2566, 035b/2574, 036a/2579, 036a/2588, 038a/2641, 038a/2642, 038b/2658, 039a/2679, 041a/2741, 041a/2742, 041a/2745, 041a/2748, 041b/2763, 042b/2788, 042b/2789, 042b/2790, 042b/2793, 043a/2800, 043a/2811, 043b/2820, 044a/2837, 044a/2839, 044a/2840, 044a/2841, 044a/2842, 044a/2845, 044a/2847, 045a/2868, 045a/2882, 045b/2885, 045b/2897, 046a/2906, 046b/2925, 046b/2929, 046b/2931, 047a/2949, 048a/2972, 048a/2974, 048a/2979, 048a/2981, 048a/2982, 049a/3000, 049a/3001, 049a/3003, 049a/3006, 049b/3023, 050a/3037, 050a/3039, 050a/3042, 050a/3044, 052a/3100, 052a/3102, 052a/3105, 052b/3122, 052b/3123, 052b/3126, 054a/3170, 055b/3219, 055b/3228, 055b/3229, 056a/3233, 057a/3264, 057b/3284, 057b/3288, 059b/3352, 060a/3376, 061b/3416, 062a/3438, 062a/3440, 062b/3452, 063a/3458, 065a/3526, 065a/3528, 065b/3548, 066a/3562, 067a/3593, 067a/3594, 067a/3599, 067a/3602, 068a/3633, 068a/3634, 068b/3649, 072b/3767, 073a/3772, 074a/3806, 076a/3877, 076a/3887, 078a/3944, 078b/3959, 078b/3962, 084b/4165, 085a/4176, 085b/4197, 087b/4264, 088a/4284, 088b/4302,

089a/4311, 090a/4348, 092a/4417, 095a/4519, 095b/4531, 097b/4599, 03a/4787, 104a/4824, 104b/4832, 105b/4863, 105b/4864, 107b/4932, 108a/4953, 108b/4961, 110a/5015, 110b/5026, 110b/5030, 112a/5075, 112a/5088, 112b/5105, 114b/5165, 114b/5167, 119a/5316, 119b/5336, 121b/5390, 124a/5475, 124a/5477, 124a/5478, 124a/5482, 124b/5488, 125a/5508, 125a/5510, 125a/5517, 125b/5525, 126a/5550, 126b/5559, 30b/5700, 131a/5707, 131b/5723, 132b/5755, 133a/5779, 133b/5785, 133b/5788, 133b/5789, 133b/5796, 133b/5813, 133b/5814, 133b/5821, 133b/5822, 133b/5830, 134a/5845, 134a/5849, 135b/5901, 136b/5925, 136b/5928, 137a/5953, 139a/6010, 140a/6042, 140a/6049, 140b/6059, 140b/6068, 142b/6122, 142b/6123, 142b/6135, 144b/6187, 144b/6192, 146b/6253, 146b/6255, 147a/6272, 148b/6310, 149a/6319, 149b/6342, 150a/6350, 150a/6359, 150b/6367, 151a/6377, 152a/6412, 152b/6428, 152b/6432, 153a/6441, 153b/6457, 153b/6465, 154a/6469, 154b/6483, 154b/6492, 155a/6499, 155a/6501, 155a/6506, 155a/6507, 155b/6513, 155b/6514, 155b/6516, 155b/6517, 155b/6520, 155b/6522, 156a/6528, 156a/6530, 156a/6537, 156a/6538, 157a/6563, 157a/6568, 157b/6581, 158a/6592, 158b/6616, 159b/6632, 161a/6682, 161b/6692, 161b/6693, 162b/6722, 163b/6753, 165a/6804, 166a/6839, 166b/6850, 166b/6851, 167b/6857, 167b/6868, 167b/6869, 168a/6884, 168b/5, 169a/14, 169a/15, 169b/2, 169b/12, 172a/3, 172b/9, 173b/11, 173b/14, 174b/8, 174b/14, 175b/6, 175b/12, 175b/13, 176a/1, 176a/2, 176a/8, 177a/3, 177a/15, 120b/5362

hemān (Far.zf.): Derhal, çabucak, hiç vakit geçirmeden.

h. 002b/44, 004b/128, 004b/129, 004b/134, 005b/185, 007a/272, 005b/203, 011b/402, 015a/553, 015b/576, 015b/585, 016a/607, 016a/661, 016a/668, 016a/689, 016a/707, 016a/724, 016a/742, 016a/745, 019a/965, 021a/1049, 022b/1110, 024a/1193, 024b/1207, 024b/1208, 027a/1392, 027a/1434, 027a/1472, 027b/1509, 028b/1551, 028b/1571, 030a/1643, 030a/1820, 030a/1858, 033a/2092, 033a/2149, 033a/2152, 033a/2299, 033a/2460, 034b/2533,

034b/2537, 036a/2583, 036b/2593, 036b/2605, 037a/2621, 039b/2697, 040b/2734, 041a/2751, 043a/2813, 043b/2823, 044b/2861, 046a/2905, 046a/2908, 048b/2995, 050b/3049, 051b/3092, 051b/3095, 056a/3235, 059b/3356, 060a/3369, 060b/3379, 060b/3381, 061a/3396, 061a/3399, 062b/3450, 064b/3509, 066a/3557, 067a/3603, 069a/3658, 070a/3704, 071b/3728, 076a/3884, 077a/3917, 078a/3948, 079a/3973, 079a/3979, 079b/4006, 081a/4049, 082a/4075, 085b/4195, 085b/4204, 090a/4345, 090b/4376, 092a/4417, 093b/4471, 093b/4475, 094a/4490, 094b/4500, 095b/4540, 095b/4544, 096a/4552, 096a/4559, 100a/4679, 100b/4700, 101a/4714, 101a/4727, 102b/4768, 102b/4771, 103a/4792, 107a/4913, 110a/5022, 110b/5039, 111a/5051, 112b/5099, 113a/5118, 114a/5148, 116a/5207, 116a/5217, 116b/5229, 117b/5256, 118b/5294, 118b/5305, 119a/5318, 119a/5322, 119b/5326, 120b/5366, 121b/5392, 122a/5419, 122b/5431, 123a/5438, 124b/5491, 124b/5499, 126a/5554, 126b/5566, 130b/5687, 134b/5867, 142a/6115, 143b/6164, 144b/6191, 146b/6251, 150b/6374, 154b/6488, 57b/6586, 159b/6632, 164b/6781, 164b/6792, 174a/9, 176a/7

hem-dem (Far.i.s.) : Birlikte bulunan, samîmî, canciğer arkadaş, dost.
h. 063b/3477

heme (Far.s.) : Bütün, hep, cümle.
h. 015b/582

hemen (Far.zf.): Derhal, hiç vakit geçirmeden, çabucak.
h. 010a/366

hemi: Hem.
h. 059a/3333

hemîn (Far.zf.): Yerine göre, ancak, hemen, her zaman" vb. anlamlar ifâde eden bir çeşit doldurma kelime.
h. 001b/22, 004a/117, 005a/137, 005a/145, 005b/183, 013b/475, 015a/566, 016a/605, 030a/1743, 033a/2042, 033a/2470, 073a/3784, 073b/3791, 108b/4969, 127a/5585, 144b/6183

hemîşe (Far.zf.) : Dâima, her zaman
h. 028b/1546, 150a/6357

hemm (Ar.i.) : Üzüntü, gam, keder, kaygı, hüzün.
h.+ ile 118b/5303

hem-nişin (Far. birl.s.) : Berâber oturup

kalkan, teklifsiz arkadaş.
h. 040b/2730, 069a/3670

hem-nişīn (Far.s.): Beraber oturup kalkan
h. 132b/5749

ḥendeḳ: Şehir, hisar, kale, tarla vb. yerlere girilmesini önlemek, arâzide, yol kenarlarında suların akmasını sağlamak için kazılan, iki tarafı yüksek, uzunlamasına derin çukur.
ḥ. 005b/159, 033a/2308, 056a/3246, 056b/3263
ḥ.+ e 056b/3250

henüz (Far.zf.): Daha, hâlâ, şimdiye kadar, elan.
h. 101b/4733, 143b/6153

hep : Hiçbiri veya hiçbir kimse dışarıda kalmamak üzere, bütün.
h. 001b/24, 002b/49, 004a/115, 005b/155, 005b/170, 006a/227, 006b/259, 008a/295, 008b/312, 009b/348,010a/351, 012a/426, 012b/440, 012b/443, 015a/519, 015a/537, 016a/598, 016a/628, 016a/644, 016a/649, 016a/695, 016a/812, 016b/857, 017a/884, 017b/901, 018b/934, 019a/954, 019b/982, 020a/1006, 020a/1015, 022a/1081, 025a/1223, 027a/1418, 027a/1422, 027a/1439, 028b/1547, 029a/1586, 030a/1663, 030a/1681, 030a/1704, 030a/1784, 030a/1799, 030a/1813, 030a/1836, 030a/1842, 030a/1846, 030a/1848, 030a/1855, 030a/1861, 030a/1918, 030a/1940, 030b/1957, 030b/1960, 031a/1966, 031a/1968, 031a/1977, 031b/1989, 032b/2018, 033a/2154, 033a/2156, 033a/2158, 033a/2160, 033a/2234, 033a/2237, 033a/2242, 033a/2281, 033a/2294, 033a/2300, 033a/2311, 033a/2323, 033a/2327, 033a/2361, 033a/2369, 033a/2401, 033a/2415, 033a/2470, 033a/2472, 033a/2476, 033a/2477, 033b/2501, 036a/2582, 036b/2592, 036b/2593, 038b/2669, 039a/2674, 039a/2675, 039a/2680, 039b/2702, 040a/2712, 042a/2777, 044a/2842, 045a/2877, 048a/2968, 049a/3002, 049a/3004, 049a/3007, 051a/3076, 053a/3145, 053b/3150, 055a/3203, 057b/3293, 058b/3322, 060a/3372, 060b/3388, 061a/3398, 062b/3454, 064a/3496, 079a/3987, 079b/3995, 086b/4241, 091b/4407, 093b/4466, 096a/4558, 097b/4594, 098b/4635, 100a/4684, 100a/4695, 102a/4747, 102b/4767, 102b/4776, 103a/4786, 105b/4870, 106b/4905, 107b/4925, 109a/4975, 109a/4979, 109a/4981, 110a/5012, 112a/5075,

112b/5102, 113b/5131, 15a/5182, 115a/5185, 117b/5270, 118a/5287, 122a/5406, 125a/5504, 125a/5513, 125b/5521, 125b/5525, 125b/5529, 125b/5530, 126a/5553, 127b/5600, 129b/5666, 131a/5716, 142b/6120, 143b/6155, 146a/6242, 147b/6283, 149a/6325, 149b/6339, 149b/6341, 150b/6366, 151a/6377, 152b/6434, 152b/6435, 153b/6466, 154b/6494, 155a/6499, 155a/6500, 158b/6603, 158b/6611, 160a/6657, 161b/6691, 162b/6724, 164a/6769, 165a/6806, 170a/3, 172a/14, 175b/3

h.+ i 084a/4150

h.+ isi 016a/644

hepsi: Bütünü, tamâmı

h. 019a/966

h.+ n 171a/10

her (Far.s.): Tekil kelimelerin önüne getirilir ve o kelime için verilen hükmün aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olduğunu gösterir, –nin hepsi, bütün, cümle.

h. 002a/30, 002b/44, 002b/46, 002b/47, 002b/53, 003a/66, 003b/96, 004a/108, 004a/116, 005a/145, 005a/148, 005b/182, 005b/183, 005b/186, 005b/187, 005b/199, 005b/214, 006a/224, 006a/232, 006b/247, 007a/269, 008b/308, 009a/335, 009b/346, 011a/397, 011b/409, 011b/413, 012a/424, 012b/438, 012b/444, 013b/463, 014a/481, 014a/485, 014b/502, 015a/517, 015a/518, 015a/530, 015a/539, 015a/544, 015b/575, 015b/576, 015b/578, 015b/589, 016a/619, 016a/627, 016a/666, 016a/675, 016a/679, 016a/711, 016a/713, 016a/714, 016a/715, 016a/717, 016a/738, 016a/757, 016a/785, 016a/786, 016b/826, 016b/850, 017b/889, 017b/895, 019a/944, 019a/946, 019a/963, 019a/967, 019a/968, 019b/971, 019b/972, 019b/991, 020a/1017, 021b/1063, 021b/1064, 022a/1081, 022a/1082, 022a/1083, 022a/1084, 022a/1085, 022a/1086, 022a/1087, 022a/1094, 022b/1114, 022b/1115, 023a/1126, 023a/1163, 024b/1212, 024b/1213, 024b/1215, 026b/1292, 026b/1293, 027a/1355, 027a/1397, 027a/1401, 027a/1404, 027a/1411, 027a/1415, 027a/1417, 027a/1431, 027b/1501, 028b/1564, 028b/1568, 029a/1584, 030a/1616, 030a/1624, 030a/1683, 030a/1689, 030a/1703, 030a/1704, 030a/1705, 030a/1747, 030a/1782, 030a/1783, 030a/1785, 030a/1813, 030a/1815, 030a/1822,

030a/1840, 030a/1842, 030a/1843, 053b/3152, 053b/3154, 054a/3164,
030a/1844, 030a/1845, 030a/1847, 055a/3198, 055b/3217, 058a/3313,
030a/1848, 030a/1851, 030a/1853, 060b/3389, 062b/3444, 062b/3445,
030a/1854, 030a/1919, 030b/1944, 062b/3446, 063a/3460, 063a/3466,
030b/1954, 031a/1976, 031b/1985, 063a/3471, 063b/3483, 065a/3529,
031b/1990, 032a/2001, 032b/2026, 066a/3563, 066b/3573, 067a/3592,
033a/2052, 033a/2053, 033a/2066, 067a/3601, 067b/3609, 072b/3756,
033a/2101, 033a/2108, 033a/2205, 072b/3761, 075a/3852, 076a/3871,
033a/2207, 033a/2209, 033a/2261, 076a/3873, 076a/3875, 076a/3877,
033a/2297, 033a/2331, 033a/2354, 076b/3890, 076b/3891, 076b/3892,
033a/2398, 033a/2399, 033a/2407, 076b/3897, 077a/3920, 077b/3924,
033a/2416, 033a/2419, 033a/2475, 077b/3932, 078b/3956, 078b/3957,
033b/2492, 034a/2516, 034a/2517, 079a/3987, 079a/3989, 079b/3998,
034b/2531, 035b/2561, 036a/2579, 079b/4007, 080a/4009, 080a/4010,
036a/2584, 036b/2607, 037a/2617, 080a/4021, 080a/4023, 080b/4030,
037b/2629, 038b/2669, 039a/2681, 082a/4082, 082b/4091, 083b/4127,
040a/2715, 041b/2763, 042a/2773, 083b/4135, 084b/4158, 084b/4159,
042a/2778, 042a/2779, 042b/2787, 084b/4161, 084b/4164, 084b/4167,
042b/2789, 042b/2791, 043a/2800, 085a/4177, 085a/4179, 085a/4181,
043a/2802, 043a/2806, 043a/2810, 085b/4193, 085b/4205, 086a/4214,
043a/2810, 043a/2811, 043a/2815, 087a/4250, 087a/4252, 087b/4257,
043b/2822, 043b/2830, 044a/2841, 088a/4291, 088b/4293, 088b/4305,
044b/2849, 045a/2879, 045b/2886, 089b/4330, 089b/4331, 090b/4364,
047a/2936, 047b/2952, 047b/2956, 093b/4464, 095a/4521, 089a/4311,
048a/2980, 048a/2981, 048a/2982, 089a/4321, 089a/4326, 095a/4530,
049a/3000, 049a/3001, 048b/2983, 095b/4531, 089b/4332, 089b/4340,
048b/2984, 049a/3002, 049a/3004, 095a/4524, 095b/4538, 095b/4539,
049a/3013, 50a/3032, 050a/3040, 096b/4565, 097a/4593, 097b/4604,
050b/3048, 053a/3142, 053b/3151, 097b/4605, 098a/4626, 098b/4636,

098b/4643, 099a/4646, 099b/4663, 099b/4664, 102b/4774, 102b/4777, 102b/4780, 103a/4781, 103a/4791, 103a/4793, 103a/4794, 103a/4795, 103b/4798, 105a/4848, 105b/4873, 105b/4875, 107b/4940, 108a/4941, 108a/4943, 108b/4962, 108b/4963, 108b/4964, 109a/4977, 09b/4993, 109b/5000, 110a/5016, 110b/5030, 111b/5072, 112a/5086, 112a/5089, 112b/5092, 113a/5114, 113b/5125, 113b/5129, 115a/5184, 15b/5194, 116a/5209, 116b/5227, 116b/5228, 116b/5230, 118a/5276, 118b/5295, 120a/5342, 120a/5353, 121a/5384, 121a/5387, 121a/5389, 122b/5431, 23b/5468, 124a/5476, 124a/5478, 124a/5482, 124b/5489, 126a/5543, 126b/5555, 126b/5559, 126b/5561, 127a/5573, 127a/5580, 127a/5583, 127a/5588, 130b/5697, 127b/5598, 129b/5657, 129b/5660, 131a/5701, 131a/5706, 131a/5708, 131b/5718, 131b/5721, 132a/5747, 132b/5753, 133b/5792, 133b/5795, 133b/5831, 133b/5832, 134b/5871, 136a/5913, 138a/5982, 142b/6122, 144a/6180, 144b/6195, 146a/6239, 147a/6263, 149b/6337, 151a/6386, 151b/6402, 156b/6546, 158a/6594, 162b/6734, 166a/6836, 168b/12, 170a/14, 171b/14, 172b/11

herbir : Sayılabilen şeylerin ayrı ayrı hepsi, beher.

h.+ i 033a/2031

h.+ in 055b/3213

h.+ leri 015a/551

hergiz (Far.zf.): Asla, kat'iyen, hiçbir vakit, hiçbir şekilde.

h. 004a/110, 008a/291, 015a/546, 016a/748, 022a/1093, 027a/1399, 029a/1588, 029a/1595, 030a/1623, 030a/1676, 033a/2134, 033a/2469, 034a/2520, 035a/2545, 042a/2775, 049a/2999, 053b/3160, 053b/3162, 058a/3303, 060b/3391, 061a/3409, 071b/3722, 074b/3823, 096a/4549, 120a/5341, 121b/5400, 123b/5467, 144a/6179

herkez : Kim varsa hepsi, mevcut olan bütün insanlar.

h. 096b/4570

herze (Far.i.): Boş, abes, beyhûde söz, hezeyan.

h. 027a/1391, 126a/5545, 136a/5917, 136b/5921

hevā (Ar.i.) : İstek, arzu, heves, meyil.

h.- yı nefs 015b/587

h.+ nıñ 014b/507

h.+ sın 067b/3605, 086b/4240

h.+ yı 092b/4441

heves (Ar.i.): İstek, arzu, meyil.

h. 043b/2826, 044a/2845, 072a/3753, 075b/3867, 080b/4025, 086b/4226, 134a/5849, 134b/5863

ḥ.+ dür 173b/7

hey : Seslenmek ve bir kimsenin dikkatini çekmek için kullanılır. Azarlama, uyarı, üzüntü, sitem, tekdir, şüphe vb. duyguları anlatan cümlelerde anlama kuvvet verir.

h. 010b/378, 030a/1709, 026a/1253, 027a/1377

heybet (Ar.i.) : İnsanda korku ve saygı duygusu uyandıran etkili görünüş, ululuk, azamet.

h. 029a/1582, 030a/1834, 030a/1835, 030a/1876, 060a/3366, 094b/4502, 126a/5553, 126b/5561, 126b/5563, 127a/5573

h.+ den 034b/2534, 060a/3362, 061b/3421

h.+ e 030a/1837, 134a/5853, 144a/6176

h.+ i 030a/1619, 084a/4143, 108b/4960, 136a/5905, 156a/6529

h.+ ile 030a/1823, 037b/2629, 037b/2631

h.+ imi 119a/5315, 126b/5570

h.+ in 038b/2670

h.+ inden 030a/1620, 030a/1731, 030a/1735, 030a/1863, 030a/1882, 060a/3370, 126b/5568, 127a/5580, 127a/5582, 146a/6233, 150a/6350, 156a/6531

h.+ ine 008b/314, 091a/4380, 139a/6007,151a/6383

h.+ ini 029b/1615

h.+ le 030a/1804, 030a/1818, 030a/1848, 046a/2904, 060a/3369, 063b/3487, 088a/4284

h.+ üñi 030a/1797

heybetlü : Görünüşü korku ile karışık bir saygı uyandıran, böyle bir duygu uyandıracak büyüklük ve görünüşte olan.

h. 034a/2517, 036b/2606, 149b/6340, 149b/6343, 155a/6506

heybetlülük : Heybetli olma durumu.

h.+ de 063a/3472

heyhāt : Elden gitmiş bir şeye karşı duyulan hasret, üzüntü ve esefi bildirir, ne yazık.

h. 114b/5163, 114b/5164

hezerān (Far.s.) : Binlerce, bin kere.

h. 090b/4361

ḥıfẓ (Ar.i.) : Koruma, saklama, muhâfaza etme, ezberleme.

ḥ. 133b/5834

ḥ.+ ımdadur 109b/4996

ḥ. idüben 155b/6514

ḫımār (Ar.i.): Eşek, merkep.

ḫ.+ a 067b/3606

ḥınzīr (Ar.i.) : Domuz.

ḥ. 033a/2487, 055a/3208, 055b/3216

ḫ.+ in 055a/3211

ḥırs (Ar.i.) : Bir şeyi elde etmek için duyulan, önüne geçilmez derecede kuvvetli istek.

ḥ. 092b/4441

ḫ.+ ıñı 097a/4588

ḫ. u ḥevāsın 086b/4240

ḥırḳa (Ar.i.): Özellikle elbise üstüne giyilen, ceket boyunda, yün veya pamukludan yapılmış, önden açık, kollu giyecek.

ḫ.+ sın 066b/3572

ḥ.+ sına 071b/3735

ḫısm : Aynı soydan gelen veya evlenme yoluyle aralarında yakınlık bulunanlardan her biri.

ḫ. 007b/277, 008a/298, 033b/2501, 063b/3482

ḫ.+ ı 034a/2510

ḥışı(ı)m (Far.i.) : Öfke, kızgınlık, gazap.

ḫ. 039b/2693,04 0b/2724, 041b/2757, 041b/2758, 059a/3342, 066b/3586, 086a/4211, 110a/5017, 120b/5362

ḫ.+ a 111b/5057

ḥ. eylemiş 037b/2626

ḫ.+ ı 027a/1313, 035a/2546, 126b/5563, 134a/5844

ḫ.- ı eṣet 059a/3340

ḫ.- ı Ḥaḳdan 006b/254

ḥ.+ ıla 007b/287

ḫ.+ ına 030a/1636

ḫ.+ ından 021b/1063, 029a/1580, 136a/5911

ḫ.+ ıñdan 059b/3346, 067a/3590

ḫ. ide 030a/1882

ḫ. idem 053a/3135

ḥ. idiser 033a/2106

ḥ. idüben 058b/3331

ḥ. idüp 143b/6153

ḫ. itmeden 059a/3341

ḥ. iyler 036a/2582

ḫ. uma 117b/5269

ḫ.+ uñ 107b/4935

Ḫıżır (Ar.i.) : Abıhayat içtiği için ölümsüzlüğe erdiğine, bereketi temsil ettiğine ve kul sıkıştığında imdâdına yetiştiğine inanılan, bir

görüşe göre peygamber, bir görüşe göre velî olan zat.

Ḥ. 014a/480

ḥicāb (Ar.i.) : Utanma, sıkılma, mahcubiyet.

ḥ. 033a/2144, 048a/2969

ḥ.+ ı 005b/172, 049a/3014

ḥ.+ ın 009a/330

hiç : Olumsuz cümlelerde ve soru cümlelerinde anlamı kuvvetlendirir, kat'iyen, asla.

h. 001b/12, 007a/264, 007b/289, 012b/436, 016a/711, 015a/564, 023a/1121, 023b/1176, 025b/1246, 025b/1249, 027a/1373, 027a/1402, 027a/1433, 027a/1468, 027a/1488, 030a/1633, 030a/1707, 030a/1725, 030a/1726, 033a/2113, 033a/2138, 033a/2151, 033a/2165, 033a/2261, 033a/2317, 033a/2346, 033a/2373, 035a/2549, 035a/2552, 036b/2599, 036b/2605, 038a/2644, 039a/2686, 041b/2757, 044b/2851, 046b/2919, 047a/2941, 49a/3012, 053a/3133, 053b/3160, 056a/3239, 057a/3270, 058a/3299, 058b/3331, 059a/3335, 060b/3384, 064b/3508, 068a/3624, 068a/3635, 077b/3927, 078a/3947, 078b/3971, 081b/4070, 082a/4077, 082a/4082, 082a/4086, 085a/4177, 085a/4186, 085b/4192, 087a/4255, 090a/4348, 095a/4522, 096b/4577, 097a/4584, 097b/4595, 097b/4601, 099b/4667, 100a/4684, 100a/4686, 101b/4746, 102a/4752, 104a/4819, 107a/4917, 108a/4942, 108a/4943, 109a/4987, 109b/4993, 112b/5091, 115a/5181, 120b/5364, 123a/5440, 125a/5516, 125b/5534, 125b/5535, 126a/5546, 126a/5547, 126a/5548, 126a/5553, 128a/5612, 131b/5719, 131b/5725, 132a/5745, 132b/5748, 132b/5749, 132b/5752, 132b/5763, 133a/5778, 135a/5889, 138a/5973, 140b/6064, 142b/6132, 143b/6155, 143b/6157, 144a/6180, 145b/6227, 161a/6677, 165b/6823, 170a/14, 170a/15, 170b/1, 175b/12

hiçbir : Olumsuz cümlelerde ismin başına getirildiği zaman o cinsten olan şeylerden birinin bile cümlede verilen hükmün dışında kalmadığını, bu hükmün o şeyin bütününe âit olduğunu anlatır.

h. 016a/724, 027a/1387, 030a/1891, 033a/2317, 033a/2374, 060b/3390, 075b/3857, 081b/4061, 083a/4113, 092b/4434

h.+ i 132b/5752

h.+ inden 033b/2502

h.+ ine 132b/5751

h.+ isin 038a/2643

hidāyet (Ar.i.): Doğru yolu gösterme, hakka sevketme. Karşıtı: Dalâlet.

h. 015a/515, 016a/611, 016a/788, 030a/1650, 030a/1738, 033a/2467, 064b/3518, 090b/4377

h.+ ler 086b/4239, 120b/5357

hikāyet (Ar.i.) : Hikâye.

ḥ. 035a/2547, 058a/3312, 068a/3622, 073a/3774, 080b/4038, 083b/4132, 093b/4468, 099b/4665, 109b/5001, 115b/5202, 119b/5328, 121b/5397

ḥ.+ de 065a/3530

ḥ.+ dür 065a/3530, 068a/3622, 108b/4956

hikmet (Ar.i.): Cenâbıhakk'ın her şeyi yerli yerince yaratma, her şeyi lâyık olduğu yere koyma sırrı, âlemin insanlar tarafından anlaşılamayan gizli amacı.

h. 002b/53, 016b/846, 037b/2638, 088b/4294

ḫilāf (Ar.s.): Zıt olma, karşı olma, aykırılık, zıddiyet, ihtilâf

ḫ. 105a/4854, 109b/4997, 147a/6268

ḫ.+ a 156b/6554

ḫ.+ ın 072a/3738, 080b/4033, 115b/5191

ḫilāfet (Ar.i.): Hz. Muhammed'den sonra onun vekîli, din ve dünya işlerinde bütün müslümanların önderi, aynı zamanda devletin başı olan zâtın görevi ve makamı.

ḫ. 016a/677, 054b/3183

hilāl (Ar.i.): Ayın yeni doğduğu zaman ilk üç günlük yay şeklindeki durumu.

h. 042b/2788

h.+ üñ 157b/6583

ḫilʿat (Ar.i.) : Pâdişahlar ve vezirler tarafından birine iltifat veya mükâfat olarak giydirilen, kürklü veya işlemeli kıymetli kaftan.

ḫ. 042a/2766, 130a/5677, 140a/6045, 166b/6845, 167b/6863

ḫ.+ i 084a/4143

ḫ.+ iyle 030a/1674

ḥīle (Ar.i.): Bir kimseyi aldatmak, kandırmak ve yanıltmak amacıyle yapılan tertip, düzen.

ḥ. 140a/6046, 144b/6190

ḥilm (Ar.i.) : Huy yumuşaklığı, yumuşak

huyluluk, öfke ve hiddet gerektiren durumlarda kendini yenerek sâkin ve serinkanlı olma.

ḥ.+ ile 067b/3619

ḥ.+ iyle 068b/3646

himmet (Ar.i.): Yardım, ihsan. .

h. 005b/174, 006b/258, 016a/612, 016a/652, 016a/721, 016a/731, 016a/763, 019b/981, 025a/1220, 026b/1281, 027a/1347, 030a/1684, 030a/1696, 033a/2063, 033a/2183, 033a/2244, 033a/2340, 078b/3970, 117a/5251

h.+ e 016b/865

h. eylerse 018b/937, 019b/985, 033a/2388, 033a/2431

h.+ i 016a/653, 016a/722, 016a/764, 016a/777, 018b/938, 019b/986, 024a/1195, 024b/1219, 027a/1348, 030a/1685, 032b/2018, 032b/2023, 033a/2180, 033a/2245, 033a/2341, 033a/2390, 033a/2433, 063b/3486, 093a/4446, 094b/4499, 119a/5320

h.+ im 027a/1319, 082b/4093

h.+ in 027a/1448, 033a/2409

h.+ iñ 016b/857

ḥ.+ ini 015a/521, 055a/3206, 118a/5272

h.+ ler 016a/729, 016a/779, 105b/4860

h.+ lerin 027a/1477

h.+ leriyle 133b/5822

h.+ lerüm 027a/1324

h.+ üm 038b/2660, 106b/4906

h.+ üñ 030a/1918

h.+ üñi 030a/1658

Hind : Hindistan.

H. 058b/3314

ḥisāb (Ar.i.): Hesap.

ḥ. 015a/519, 015a/522, 015b/574, 033a/2105, 033a/2413, 047b/2951, 063a/3464, 064b/3508, 074a/3804, 104a/4820, 106a/4880, 109a/4985, 109a/4986, 126a/5548

ḥ.+ ı 005b/182, 011b/400, 033a/2150, 062b/3447, 064a/3507, 070a/3697, 071a/3715, 106a/4881, 109a/4975, 118b/5297, 164b/6791

ḥ.+ ın 001b/25, 064a/3506, 109b/4996, 125b/5536

ḥ.+ ında 071b/3722

ḥ.+ ını 015a/532, 079a/3978

ḥ.+ ların 106a/4882

ḥ.+ uñı 015b/585

ḥiṣār (Ar.i.) : Bir yerin korunması için yapılan yüksek duvarlı, kuleli, bâzan etrâfı hendeklerle çevrili küçük kale, kerman.

ḥ. 151a/6378

ḥ.+ a 147b/6276, 147b/6279

ḥ.+ dan 147b/6281

ḥiṣṣe (Ar.i.): Bölünen bir bütünden bir kimseye düşen kısım, pay.

ḥ. 080b/4037

ḥ.+ ler 030a/1654

ḫiṭāb (Ar.i.): Sözü veya yazıyı bir kimseye yöneltme, tevcih etme.

ḫ. 015a/535, 015b/576, 028b/1561, 030a/1640, 030a/1824, 034b/2525, 034b/2539, 042b/2786, 043a/2803, 054b/3181, 094b/4498, 094b/4506, 096a/4564, 104a/4823, 104a/4827, 108a/4944, 118b/5303, 120a/5344, 123b/5469, 129a/5645, 131b/5725

ḫ.+ ı 030a/1827, 052b/3127, 053a/3144, 054a/3166, 060a/3377, 061a/3406

ḥizmet (Ar.i.) : Birinin işini görme, başkalarına âit yapılması gereken günlük işleri yapma.

ḥ. 016a/712, 041b/2761, 048b/2984, 053b/3150, 081b/4071, 082a/4072, 082a/4077, 090b/4365, 150a/6360, 150b/6362

ḫ.+ e 082a/4078, 107a/4916

ḥ.+ ini 117b/5255

ḫ.+ ine 107a/4917

ḫ.+ üm 117a/5242

ḥ.+ üñe 001b/17, 111a/5047, 150a/6359, 150a/6358, 150a/6361

ḫizmet-ḳār (Ar.i.): Hizmet eden kimse, hizmetçi.

ḫ. ḳıldı 053b/3147

ḥoca (Ar.i.) : Bir öğretim kurumunda ders okutan kimse, öğretmen, muallim.

ḥ. 015a/572, 027a/1481, 039a/2683, 058a/3313, 058b/3314, 058b/3317, 058b/3320, 058b/3325, 058b/3326, 058b/3328, 058b/3330, 058b/3331, 059a/3334, 078b/3956, 079b/4003, 079b/4006, 080a/4013

ḫōd (Far.i.) : Kendi, bizzat, -de, dahi.

ḫ. 001b/15, 019b/994, 027b/1498, 030a/1813, 064a/3504, 064b/3510, 065a/3537, 065b/3547, 067b/3616, 071b/3722, 072a/3747, 074a/3812, 079b/3998, 086b/4232, 111a/5045, 115b/5196, 118a/5280, 122b/5433, 126a/5542, 171b/4.

ḥoḳḳa (Ar.i.): İçine mürekkep konan ufak kap.

ḥ.- i mecān 087b/4272

ḫōr (Far.s.) : Değersiz, bayağı, hakir

ḫ. 036b/2602, 053b/3151, 053b/3153, 055a/3212, 065b/3548, 069b/3685, 081b/4064, 081b/4066,

083a/4118, 086b/4228, 086b/4229, 089b/4331, 101b/4734, 115b/5193, 116b/5235, 116b/5238, 118b/5304, 141b/6096, 165b/6824

ḫ.+ lar 082b/4096

ḫ.+ ları 085a/4187

ḫorla - : Değer vermeyip küçük düşürmek, küçük görmek.

ḫ.- yan 029b/1604

ḫoroz (Far.i.): Tavuk cinsinin dişisine göre daha iri ve gösterişli, renkleri parlak, ibiği büyük olan erkeği.

ḫ. 177b/5

ḫort : Parçalamak, kırmak.

ḫ. 152a/6413, 152a/6417, 152b/6422

ḫōş (Far.s.) : Duyguları okşayan, zevk veren, beğenilen, güzel, iyi, latif.

ḫ. 003a/69, 003a/73, 004b/120, 010b/367, 010b/370, 016a/605, 016a/688, 016a/714, 016a/813, 016b/854, 016b/864, 019a/949, 019b/993, 022b/1110, 027a/1417, 028b/1544, 030a/1929, 030a/1930, 030a/1932, 030a/1937, 033a/2069, 033a/2078, 033a/2295, 033a/2363, 033a/2410, 033a/2412, 033a/2418, 033a/2437, 042a/2772, 042b/2783, 043a/2805, 043a/2807, 043b/2820, 045a/2872, 045a/2875, 046b/2928, 047a/2935, 047a/2938, 047b/2964, 047b/2965, 048a/2971, 049a/3008, 050a/3041, 050b/3055, 051b/3088, 052a/3108, 052b/3120, 053b/3159, 055a/3206, 055b/3221, 055b/3229, 056b/3252, 57a/3265, 057a/3273, 058a/3312, 058b/3323, 059b/3350, 063a/3467, 065a/3530, 066a/3564, 066a/3571, 066b/3574, 068a/3628, 068b/3651, 071b/3737, 072b/3759, 073a/3780, 074b/3836, 75a/3853, 077b/3935, 078a/3942, 078a/3955, 078b/3960, 078b/3961, 079a/3975, 079a/3980, 079a/3988, 079b/4005, 080b/4037, 081b/4066, 083b/4128, 085b/4193, 085b/4194, 085b/4196, 86a/4215, 086b/4237, 087b/4258, 087b/4260, 087b/4262, 091a/4391, 096b/4572, 097a/4587, 100b/4698, 107a/4910, 107b/4939, 108b/4966, 108b/4968, 109b/5005, 117b/5267, 118a/5281, 118a/5283, 118b/5295, 121a/5374, 123a/5443, 123a/5446, 125a/5507, 126a/5551, 134b/5871, 138a/5973, 140b/6056, 140b/6062, 140b/6065, 140b/6067, 148a/6299, 149a/6326, 149a/6327, 149b/6333, 150a/6354, 150b/6371, 151b/6394, 152b/6433, 153a/6445,

153a/6447, 153a/6449, 153a/6450, 153b/6452, 153b/6457, 153b/6463, 153b/6464, 154a/6475, 154a/6478, 154a/6479, 154b/6483, 154b/6490, 154b/6491, 155a/6498, 155a/6499, 155a/6501, 155a/6505, 155b/6515, 155b/6523, 156a/6531, 158a/6601, 158b/6605, 159b/6635, 162b/6731, 163a/6738, 165b/6818, 168a/6878, 168b/10, 169a/2, 172a/1, 174a/10, 175a/10, 176a/11

ḫ.+ da 046b/2920

ḫ.+ durur 122b/5434

ḥ. olġıl 170b/12

ḫōşca: Hoşa gidecek şekilde, güzel ve iyi bir biçimde, iyice.

ḥ. 046a/2915, 125b/5528

ḫoşluḳ(ġ) : Hoş olma durumu.

ḫ. 033b/2499

ḫ.+ unı 019a/944

ḫōşnūt(d) (Far.s.) : Bir kimseden veya bir halden memnun durumda olan, râzı.

ḫ. 013a/455, 016a/745, 030a/1644, 042a/2779

ḫ. eleyeydi 033b/2506

ḥ. olur 016a/621

ḫoş-ter (Far.s.) : Daha hoş, çok hoş.

ḫ. +em140b/6067

ḫū (Ar.zam.): Allah [Allah'ın zâtına delâlet eden ve ism-i a'zam ve ism-i celâl de denen Allah isminin kısaltılmış şeklidir].

ḫ. 033a/2461, 088b/4297, 089b/4336, 094a/4490, 094b/4504, 094b/4507, 095a/4523, 095a/4524, 095a/4526, 095a/4529, 095a/4530, 095b/4546, 112b/5098, 114b/5166, 177a/8, 177b/10, 177b/11, 178a/8

ḫ.+ durur 103a/4784

ḫ.+ lar 106a/4885

ḫ.+ sı 138b/5989

hū (Far.i.): Doğuştan olan tabiat, yaratılış, mizaç.

h. 72a/3748

ḥūb (Far.i.): Güzel.

ḥ. 009a/325, 010b/371, 010b/381, 011a/391, 036b/2600, 043a/2808, 043b/2820,049a/3006, 051b/3089, 055b/3219, 058b/3315, 078b/3963, 123a/5453, 148b/6304, 157b/6581, 157b/6585, 158a/6596

ḫ.+ durur 075b/3869

ḥ.+ bin 124a/5487

ḥubb (Ar.i.): Sevgi, tutku.

ḥ.-ü dünyā 082a/4084, 086b/4226, 087a/4247

ḥūbluḳ (ġ) : Güzellik.

ḥ.+ undan 048b/2985

ḫ.+ ıñızdan 053a/3138

ḥuccet (Ar.i.): Delil, vesîka, senet, belge.

ḥ.+ i 018a/921, 033a/2213, 033a/2216

ḥ.+ im 033a/2272

ḥ.+ iñ 033a/2221

ḥ.+ ini 033a/2211

ḥ.+ iñi 033a/2218

ḥ.+ üñ 033a/2219, 117a/5253

ḫuddām (Ar.i.): Hizmet edenler, hizmetçiler, uşaklar.

ḫ.+ ı 053b/3147

Hūd Ṭaġı: Medine'nin kuzeyinde Mescid-i Nebevî'ye yaklaşık 5 km. mesafede bulunan Uhud dağı.

H. 030b/1960

ḥudūd (Ar.i.): Belli bir alanı kaplayan bir şeyin son çizgisi, son ucu.

ḥ.+ dan 051a/3074

ḫuḳra -: Acıkmış, susamış olan at yiyecek veya su gördüğü zaman kişnemek.

ḫ.- dı 136a/5906

ḥuḳub : Yansıma sözcük.

ḥ.+ da 039b/2695, 040a/2707

ḥulḳ (Ar.i.) : Doğuştan olan huy, yaratılış, tabiat.

ḥ.+ i 041a/2745, , 042a/2766, 046a/2913, 046a/2909, 141a/6080

ḫ.+ ıla 125b/5537

ḫ.+u 043b/2820

ḫ.+ ula 041b/2763

ḫulḳlu : Yaratılışlı.

ḫ. 031b/1994

ḥulle (Ar.i.): Cennette giyilecek elbise.

ḥ. 030a/1691, 033a/2456, 042b/2787, 043a/2809, 061b/3416, 062a/3436, 062a/3438, 124b/5495, 128a/5612

ḥ.+ leri 019b/991, 019b/992

ḥ.+ yi 005b/194

ḥulva (Ar.s.): Tatlı.

ḥ. 055b/3220

humā (Far.i.): Kafdağı'nda ve dâimî karlar bölgesinde yaşadığı kabul edilen, boz renkli, kanatları zümrüt yeşili, gölgesinin bir kimsenin üzerine düşmesi o kimsenin başına devlet kuşu konacağına alâmet sayılan, çok büyük, yırtıcı, efsânevî kuş..

h. 016a/633, 086b/4231

h.+ sı 067b/3610

h.+ yı 097b/4608

ḫūn (Far.i.) : Kan.

ḫ. 143a/6151, 143b/6152

ḫ.+ dı 141a/6079

ḫ.+ uñ 086a/4222

ḫūr-dem: Huri nefesli, huri sesli.

ḥ. 033a/2142

ḥūri (Ar.i.) : Cennet kızı.

ḥ. 010b/372, 019a/946, 020a/1003, 028a/1520, 030a/1669, 033a/2067, 033a/2241, 033a/2284, 044b/2864, 047b/2967, 048a/2970, 048b/2983, 048b/2984, 088b/4302, 088b/4304, 097b/4602, 107b/4934, 120b/5368, 129b/5660, 129b/5666, 141b/6086

ḥ.+ le 033a/2456

ḥ.+ ler 009a/334, 027b/1514, 028a/1527, 030a/1690, 030a/1702, 043b/2828, 096b/4573, 129b/5658, 130a/5683, 131a/5706

ḥ.+ lerden 048b/2994

ḥ.+ lere 157a/6560

ḥ.+ leri 005b/193, 005b/196, 005b/201, 033a/2405, 049b/3018, 130a/5675

ḥ.+ lerin 030a/1759

ḥ.+ lerle 049a/2999, 088b/4305, 088b/4306

ḥ.+ lerüñ 048b/2985, 048b/2996

ḥ.+ nüñ 048b/2984, 048b/2994, 088b/4303, 129b/5661

ḥ.+ sidür 141a/6078

ḥ.+ ye 088b/4301, 130b/5686

ḥurma (Ar.i.): Hurma ağacının tatlı, besleyici, etli meyvesi.

ḫ. 018b/929, 019a/966, 019b/976, 027a/1357

ḥ.+ dan 017a/870

ḥurrem (Far.i.): Sevinçli, şen, gönül açıcı.

ḥ. 048a/2973, 107b/4926, 140b/6065

ḫurşīd (Far.i.): Güneş.

ḫ.- vār 078b/3963

ḫurūc (Ar.i.) : Dışarı çıkma, çıkış

ḫ. 114b/5168

ḫuṣūṣ (Ar.i.) : Konu, iş, keyfiyet, madde.

ḫ.+ a 133b/5825, 035a/2553

ḫ.+ da 066b/3573

ḫuşūʿ (Ar.i.) : Varlığının farkında olamayacak derecede kendini karşısında bulunduğu şeyin heybet ve câzibesine kaptırma.

ḫ.+ la 108b/4965

ḫuṭame (Ar.i.) : Cehennemin Gayyâ kuyusunun bulunduğu katı.

ḫ.+ dür 021b/1067

hūy (Far.i.): Doğuştan olan tabiat, yaratılış, mizaç.

h. 003b/79, 72a/3748

ḫ.+ ıdı 033a/2297

ḫ.+ ları 033a/2444, 090b/4369

ḥużūr (Ar.i.): İç rahatlığı, hâlinden memnun olup gönlünde rahatlık

duyma, kendini rahat ve memnun hissetme durumu.

ḫ. 056b/3257

ḫ.+ da 010b/367

ḫ.+ ıla 003a/66

ḫ.+ la 057a/3265

ḥuzūr (Ar.i.): Önemli bir makāmın veya kişinin var olduğu, bulunduğu yer, o makam veya şahsın önü, katı, yanı.

ḥ.+ ında 025b/1248

ḥücre (Ar.i.): Dışarı ile ilgisi mümkün mertebe az olan küçük oda, odacık.

ḥ.+ niñ 019a/951

ḥ.+ sinden 026b/1298

ḥ.+ sine 016b/834, 019a/951, 026b/1276

ḥ.+ ye 023a/1157

hücūm (Ar.i.) : Üstüne yürüme, saldırma, saldırı, savlet.

h. 030a/1878, 119b/5324

Ḫüdā (Far.i.) : Allah, Tanrı, Cenâbıhak.

Ḫ. 027a/1334, 033a/2063, 033a/2274, 039b/2692, 045a/2871, 046b/2917, 046b/2924, 054a/3176, 061a/3406, 062a/3430, 063b/3476, 067a/3600, 072b/3767, 083b/4137, 093a/4447, 093b/4462, 099b/4662, 101b/4740, 102a/4752, 107b/4934, 108a/4952, 120b/5361, 124a/5472, 124a/5474, 125b/5536, 127b/5594, 127b/5595, 128a/5615, 128b/5631, 134b/5861, 138b/6001, 145a/6201

Ḫ.+ dan 041a/2751, 041b/2765, 053a/3145, 054b/3192, 060a/3366, 065a/3525, 161a/6676

Ḫ.+ nıñ 068b/3641

Ḫ.+ nuñ 081a/4047, 089a/4323, 091a/4386, 091a/4393, 092a/4415, 093a/4457, 107a/4915, 119a/5320, 121a/5388, 127a/5577

Ḫ.+ ya 015a/552, 058a/3308, 118b/5300, 119a/5313

Ḫ.- yı ferd 054a/3165

Ḫüdāvend (Far.i.) : Her şeyin sâhibi olan Allah, Hudâvendigâr.

Ḫ. 112b/5094

hüdhüd: Çavuş kuşu, ibibik

h. 177a/9

ḥük(ü)m (Ar.i.) : Bir şeyin şöyle veya böyle olduğu hakkında verilen karar, yargı.

ḥ. 050b/3062, 073b/3800, 074a/3807, 074b/3823, 074b/3824, 099b/4671, 102b/4774, 115b/5197

ḥ.+ e 178a/6

ḥ. eyledüñ 001b/21

ḥ. eylemek 073b/3799

ḥ.+ i 015a/529, 015a/531, 015b/586, 016a/785, 050b/3063, 134a/5842, 154a/6480, 159b/6640

ḥ.+ ine 029b/1609

h. itdi 148a/6291

ḥ.- i sirād 050b/3062

ḥ.- i sulṭāñī 163b/6764

ḥ.- i şerʿ 050b/3061

ḥ.- i veraʿ 050b/3064

ḥ.+ iyle 089b/4332

ḥ. olıcaḳ 003b/101

ḥ.+ ü 051a/3065, 051a/3067, 051a/3068, 073b/3790

ḥ.+ üñdedür 147b/6283

h.+ üne 108a/4941, 134a/5847

ḥ.+ üni 033a/2141, 115b/5190

ḥ.- ü şerʿ 051a/3071

ḥ.- ü şerʿ iden 050b/3064

hümām (Ar.i.) : Bir işe iyice sarılıp o işi başarmak için çaba gösteren, himmeti çok, gayretli kimse.

h. 024a/1189, 026b/1274, 029a/1576, 033a/2434, 050b/3048, 051b/3096, 057a/3274, 133b/5794, 139a/6009, 148a/6295

hümmet :bk. himmet

h.+ üm 032b/2013

hüner (Far.i.) : Bir işte gösterilen ustalık, beceriklilik, mahâret.

h. 016a/741, 068b/3644, 134a/5852, 144b/6185

h.+ üñ 138b/5991

ḥürmet (Ar.i.) : Bir şeye veya bir kimseye değer vermekten ileri gelen ölçülü davranma hissi, çekinme ile karışık bir sevginin verdiği dikkat ve îtinâ gösterme duygusu, saygı.

ḥ. 030a/1724, 030a/1808, 093a/4448, 121a/5389, 121b/5391, 128b/5626, 173b/12, 174b/7

ḥ. eyle 175a/14

ḥ.+ i 016a/593, 033a/2275, 033a/2472, 114a/5145, 115a/5176, 121a/5381, 122a/5413, 131b/5721, 132b/5757

ḥ.+ içün 009b/342, 064b/3517, 107b/4935

ḥ. idüp 173b/13,

ḥ.+ ine 033a/2255, 033a/2424, 041b/2754, 087a/4243, 097b/4603, 120b/5371, 122a/5416

ḥ.+ üm 127b/5591

ḥ.+ üñedür 106b/4905

ḥurrem (Far.s.) : Sevinçli.

ḥ. midür 013b/469

Ḥüseyn: Hz. Peygamber'in torunu, Hz. Fâtıma ile Hz. Ali'nin küçük oğlu, Kerbelâ şehidi.

Ḥ. 016a/633, 016a/670, 027a/1308, 027a/1350, 027a/1484, 027a/1489, 028b/1537, 030a/1699, 030a/1754, 030a/1767, 030a/1773, 033a/2125, 033a/2177, 033a/2259, 033a/2448, 033a/2457, 068b/3653, 128b/5634, 136a/5919, 137a/5938, 145b/6224, 148b/6310, 157b/6573, 157b/6574, 158b/6613, 159a/6629, 159b/6637, 161a/6677, 161a/6681, 161a/6683, 161a/6686, 161b/6691, 162a/6708, 162a/6719, 162b/6721, 162b/6733, 163b/6758, 163b/6759, 164a/6778, 164a/6779, 164b/6783, 164b/6787, 164b/6789, 164b/6794

Ḥ.+ e 026b/1300, 033a/2121, 033a/2350, 069a/3666, 158b/6606, 158b/6608, 159a/6628, 159b/6634, 160a/6652, 160a/6658, 160b/6661

Ḥ.+ den 016b/860

Ḥ.+ i 027a/1303, 028b/1557, 069a/3660, 158b/6610, 158b/6614, 164b/6782

Ḥ.+ im 033a/2258

Ḥ.+ ime 162b/6723

Ḥ.+ iminֿ 033a/2251

Ḥ.+ in 027a/1316

Ḥ.+ iñ 018a/919, 033a/2406, 161b/6704, 161b/6705, 162a/6707

Ḥ.+ le 027a/1306, 163b/6752

Ḥ.+ üñ 159a/6618, 159a/6623, 159b/6644, 160a/6647, 161a/6690, 162b/6731, 162b/6734, 163a/6738, 163b/6751, 164a/6766, 164b/6784, 164b/6788, 165a/6797, 165a/6799, 165a/6800, 165a/6804, 165a/6808, 165a/6810

ḥüsn (Ar.i.) : Güzellik. Karşıtı: Kubuh.

ḥ. 078b/3963, 141a/6080

ḥ.- -i cemāl 043b/2822

ḥ.- i ḫulḳ 103a/4784

ḥ.+ i 048b/2996, 069a/3659, 157a/6561

ḥ.+ ü 043b/2819, 041a/2745, 053a/3139, 065a/3527, 156a/6541

ḥ.- ü ḫulḳi 042a/2766

ḥ.+ üne 157a/6558

hüve (Ar.zm.): Arapça'da tekil üçüncü şahıs zamiri.

h. 094b/4498

I

ıd- : Bırakmak, terketmek.

ı. -up 87b/4245

ışıt(d) - : Sıcak duruma getirmek.

ı.- ar 037a/2609

ışla - : Islatmak.

ı.- mak 018a/905

ışlan - : Islak duruma gelmek.

1.- an 017b/893

1.- mış 017b/896

ışlat - : Islanmasına sebep olmak, ıslak duruma getirmek.

1.- sa 017b/890

ışlāḥ : İyi duruma koyma, düzeltme, iyileştirme.

1. ide 133b/5795

1. ideler 133b/5797

1.+ uñda 014a/487

ışmarla -: Nasıl davranması gerektiğini söylemek, tembih etmek, tavsiye etmek.

1.- dı 113a/5115

1.- dum 015a/528, 015a/530, 023b/1175, 023b/1177, 149b/6333

1.- maz 096b/4565

1.- mış 015a/523

1.- yan 016a/802

1.- yup 004b/134

ıżṭırāp (b) (Ar.i.) : Maddî veya mânevî acı, azap, ziyet, zahmet, sıkıntı.

1. 034b/2539

ıraḳ (ġ) : Uzak

1. 012b/443, 014b/505, 016a/700, 031a/1974, 033a/2465, 064a/3493, 064a/3494, 064b/3518, 069b/3675, 069b/3686, 085b/4195, 115b/5200, 130b/5693, 137b/5955, 138b/6000, 140b/6059

1.+ dan 057a/3269

ırmaḳ (ġ) : Doğrudan doğruya denize dökülen büyük akarsu.

1. 033a/2170

1.+ ına 116b/5223

1.+ ınuñ 117b/5267

1.+ lar 023a/1139

1.+ ları 005b/191, 049a/3006

1.+ larına 042b/2789, 043a/2808

ʿırż (Ar.i.) : Bir kimsenin başkaları tarafından dokunulmaması ve kirletilmemesi gereken nâmusu, iffet, şeref ve haysiyeti

ʿ1.+ ım 033a/2278

ısı : Sıcaklık.

1. 161a/6682

ısıt(d) -: Sıcak duruma getirmek

1.- aydı 034b/2527

ıssuz : Kimsenin bulunmadığı, boş, tenhâ (arâzi, yer)

1. 061b/3410

ışıḳsız : Işığı olmayan, ziyasız, karanlık.

1. 030a/1733

ʿışḳ (Ar.i.): Aşk kelimesinin eski metinlerde rastlanan asıl şekli.

ʿ1.+ ıla 033a/2303, 033a/2478, 133b/5839

ʿı.+ ım 027a/1470
ʿı.+ ıña 069b/3686
ʿı.+ ile 033a/2342, 033a/2391, 033a/2434
ıra - : Uzaklaşmak.
ı.- mayalar 030a/1822
ʿıyd (A.i.): Bayram.
ʿa. 154a/6474
ʿıyş (Ar.i.) : Hayâtın zevkini çıkarma, yiyip içme, zevk u safâ
ʿı. 003b/79, 095b/4546,
ʿı. idesin 003b/83

İ

i - : Bugün yalnız idi, imiş, ise, iken şekilleri kullanılan cevher fiili.
i.- di 016a/671, 016a/680, 016a/735, 016b/827, 016b/830, 016b/832, 016b/844, 016b/849, 016b/850, 016b/854, 016b/855, 017a/869, 017a/871, 019a/949, 019a/967, 019a/968, 020a/1005, 022b/1110, 022b/1118, 023a/1142, 023a/1167, 027a/1317, 027a/1334, 027a/1353, 027a/1375, 027a/1401, 027a/1403, 027a/1404, 027a/1408, 027a/1409, 027a/1412, 027a/1413, 027a/1414, 027a/1449, 027a/1459, 027b/1498, 027b/1501, 030a/1791, 033a/2033, 033a/2038, 033a/2047, 033a/2164, 033a/2166, 033a/2168, 033a/2170, 033a/2190, 033a/2260, 033a/2297, 033a/2313, 034a/2520, 036a/2576, 036a/2577, 036a/2578, 036a/2582, 036b/2601, 038a/2644, 041a/2738, 042a/2779, 042b/2792, 042b/2793, 042b/2795, 058a/3307, 058b/3324, 065a/3531, 066b/3584, 067b/3612, 067b/3619, 068b/3640, 078b/3956, 079a/3983, 084a/4155, 093b/4476, 097a/4592, 097b/4606, 098a/4620, 100b/4697, 101b/4745, 108a/4952, 113a/5114, 113b/5130, 113b/5135, 116b/5230, 117b/5266, 118a/5275, 119a/5320, 120a/5346, 121b/5399, 121b/5400, 121b/5401, 121b/5402, 122a/5418, 123b/5462, 124b/5494, 126b/5560, 127a/5576, 132b/5755, 135b/5895, 135b/5897, 135b/5899, 136b/5930, 137a/5938, 137b/5966, 139a/6007, 141b/6096, 142b/6120, 142b/6121, 144a/6175, 145a/6206, 146b/6243, 146b/6250, 148a/6290, 149b/6335, 155a/6503, 156b/6548, 156b/6549, 156b/6551, 157b/6573, 158b/6610, 159a/6626, 160a/6653, 160a/6654, 160b/6672, 161b/6705, 162a/6706, 162a/6716,

162b/6724, 162b/6735, 163a/6736, 165b/6815, 173b/14, 174a/14, 174b/8

i.- dik 077a/3905

i.- dim 001b/15, 016a/662, 016a/680, 016b/856, 017b/896, 030a/1662, 111a/5045, 146b/6250, 164a/6777

i.+ dügin 033a/2220

i.+ dük 046a/2910, 123b/5461

i.+ düm 015a/523, 016a/736, 016a/737, 016b/863, 045b/2898, 065b/3551, 066a/3559, 092b/4428, 098b/4628, 108b/4958

i.+ düñ 022b/1113, 036b/2600, 036b/2602, 044a/2847, 044a/2848, 130a/5672

i.- ken 001b/5,005b/184, 011b/400, 013a/452, 014b/498, 016a/663, 017a/868, 023a/1131, 025a/1226, 027a/1316, 027a/1342, 033a/2047, 033a/2188, 033a/2195, 033a/2212, 036a/2590, 037b/2636, 038a/2654, 040a/2719, 041a/2738, 044a/2832, 045b/2893, 048a/2968, 051b/3089, 060a/3366, 068a/3622, 072a/3752, 077a/3905, 079b/3994, 081a/4054, 083b/4126, 083b/4129, 086a/4208, 086a/4220, 087b/4260, 087b/4268, 095b/4543, 112a/5087, 118a/5281, 118b/5297, 119b/5334, 120b/5358, 120b/5366, 131b/5729, 130b/5693, 132a/5737, 159b/6636, 161b/6696, 161b/6699, 172a/14

i.- miş 011a/392, 016a/670, 016a/695, 016a/701, 016a/704, 016b/866, 023a/1145, 027a/1343, 030a/1935, 033b/2503, 037b/2626, 068a/3635, 100a/4682, 138b/5998, 143b/6155, 158b/6609

i.- mişsin 136a/5914

i.- se 005b/173, 015a/530, 015a/548, 015b/582, 016a/710, 016a/817, 024b/1213, 026b/1291, 029a/1580, 033a/2064, 033a/2077, 033a/2090, 033a/2101, 033a/2130, 033a/2249, 049a/3001, 049a/3002, 050b/3053, 051b/3081, 053a/3132, 053b/3148, 053b/3153, 055a/3212, 055b/3217, 065a/3529, 066a/3570, 070a/3697, 071a/3715, 071b/3727, 071b/3731, 080a/4019, 082a/4085, 086b/4233, 087b/4261, 110a/5021, 111b/5072, 113a/5112, 116a/5212, 121a/5382, 121a/5384, 121a/5386, 122b/5423, 124a/5478, 125b/5525, 127b/5591, 127b/5596, 128b/5624, 128b/5627, 128b/5628, 129a/5638, 130b/5698,

131a/5706, 132b/5762, 133a/5770, 137a/5951, 138b/5991, 140a/6046, 147a/6271, 150b/6366, 150b/6375, 154a/6469, 154a/6481, 160a/6646, 161b/6701, 166b/6844, 167b/6862, 169a/10, 170a/4, 170a/6, 175a/12, 176a/6, 176a/14

i.- seler 012b/434

i.- sem 016a/679, 018a/910, 027a/1426, 053a/3131, 069b/3673, 090b/4375, 109a/4987, 126a/5539

i.- sen 051a/3076, 143b/6163

i.- señ 009b/340, 009b/344, 009b/347, 016a/683, 016a/685, 027a/1373, 027a/1375, 033a/2256, 051a/3071, 051b/3086, 055a/3205, 058b/3318, 058b/3321, 065a/3537, 066b/3576, 069b/3678, 073a/3783, 075a/3853, 078a/3943, 080b/4035, 081a/4054, 083b/4128, 086a/4210, 086a/4219, 087a/4245, 091b/4409, 097a/4586, 102a/4750, 102b/4780, 105a/4849, 107b/4938, 108a/4944, 109b/4997, 115b/5192, 115b/5201, 118a/5285, 119b/5333, 120b/5372, 121b/5397, 128b/5633, 129a/5637, 129a/5646, 130b/5689, 131b/5722, 134a/5848, 152a/6409, 152a/6410, 153b/6459, 157a/6568, 166a/6828, 168a/6875, 169b/10, 170a/10, 172a/8, 172a/15, 173a/1, 173a/15

iʿāde (Ar.i.) : Alınan bir şeyi geri verme.

i. 165b/6820

ʿibādet (Ar.i.) : İnsanın tek Tanrılı dinlerde Allah'a, diğer din ve inanışlarda ise inanıp bağlandığı kudrete kulluğunu göstermek üzere yaptığı hareketler, tapma, tapınma.

ʿi. 015b/579, 020b/1027, 020b/1029, 030a/1747, 032a/2007, 041b/2761, 045b/2883, 052b/3124, 057a/3265, 057a/3279, 057a/3280, 057b/3281, 057b/3282, 057b/3283, 057b/3284, 058a/3309, 059a/3344, 067b/3613, 067b/3615, 086b/4236, 093b/4470, 130a/5676, 175a/2

ʿi.+ de 033a/2462, 057a/3272

ʿi.+ den 047b/2961, 058a/3308

ʿi.+ i 173a/14, 173b/7

ʿi. itmiş 168b/12

ʿi.+ le 056a/3244

ʿi.+ ler 042a/2771, 045b/2896

ʿibāret (Ar.s.): Sâdece -den meydana gelmiş, -den oluşmuş, başka bir şey değil, ancak bu.

ʿi.+ dür 050b/3050, 130a/5673

iblis (Ar.i.) : Şeytan.

i. 030a/1676, 033a/2241
i.+ dür 137b/5961
i.+ e 030a/1675, 148a/6300
i.+ iñ 034a/2520

İbn-i Ḥāzim (ö. 456/1064): Ebû Muhammed Alî b. Ahmed b. Saîd b. Hazm el-Endelüsî el-Kurtubî Zâhirî mezhebinin en büyük temsilcisi, usulcü, fakih, muhaddis, tarihçi, edip ve şair.
İ.+ dür 093a/4459

İbni (ar.i.) : Oğul.
i. 024a/1194, 024b/1202, 024b/1207, 025a/1226, 076a/3882, 076a/3886, 087a/4253, 093a/4459, 093a/4460, 093b/4462, 098a/4620, 109b/5004, 121b/5398, 121b/5399

İbrāhim (İbr.i.) : Yahudilik, Hıristiyanlık ve İslâm'ın müştereken kabul ettiği büyük peygamber.
İ. 030a/1864, 030a/1865, 098a/4611, 106b/4897, 127a/5587
İ.+ e 033a/2443

ʿibret (Ar.i.) : Bir olaydan çıkarılan göz açıcı, uyarıcı ders.
ʿi. ala 065a/3529
ʿi. alasız 005b/178
ʿi. alıñuz 002b/53
ʿi. aluñ 164a/6766
ʿi. 015a/568, 018b/941, 030a/1819, 030a/1834, 083b/4128, 086a/4212, 112a/5077
ʿi.+ lerin 021b/1059

ʿİbretnāme : Eserin müellifinin eserde adı geçen diğer eseri.
ʿİ. 050a/3038

ibricik: Kulplu, emzikli, karınlı ve ince boyunlu su kabı.
i.+ ler 045b/2885

ibşār (Ar.i.) : Müjde verme, muştulama.
i. 158b/6605

icāzet (Ar.i.): İzin, müsâade, ruhsat
i. 150a/6348

icel (Ar.i.): Her canlı için takdir edilmiş olan ölüm zamânı, ömrün son demi.
i. 002a/34

iç : Bir şeyin kendi sınırları arasında kalan kısmı, dâhil. Karşıtı: Dış.
i.+ i 016a/808, 021b/1073, 022a/1085, 037b/2633, 046a/2902, 046a/2903, 048a/2969, 084a/4146, 084a/4156, 108a/4948, 110b/5029, 143a/6150, 162a/6715
i.+ imden 154b/6483
i.+ ime 155a/6511
i.+ in 110b/5028, 141b/6093,

141b/6101, 176a/4

i.+ inde 002b/50, 005b/193, 005b/215, 009a/328, 009a/334, 010a/355, 013b/470, 015a/562, 016a/630, 016a/698, 016a/734, 017b/900, 022a/1087, 022a/1090, 022a/1092, 028a/1522, 030a/1728, 030a/1898, 030a/1903, 030a/1906, 033a/2069, 033a/2178, 033a/2225, 033a/2235, 033a/2291, 033a/2363, 033a/2442, 036b/2592, 036b/2606, 036b/2607, 037a/2608, 039a/2675, 047a/2935, 048a/2979, 048a/2981, 048a/2982, 048b/2997, 051b/3094, 051b/3093, 051b/3097, 051b/3098, 062a/3435, 063a/3459, 070a/3699, 071a/3718, 072b/3768, 075a/3849, 078b/3963, 078b/3969, 092b/4430, 098b/4641, 103a/4790, 103b/4806, 103b/4810, 103b/4811, 106a/4884, 110a/5013, 110a/5015, 110a/5016, 110a/5019, 111b/5059, 112a/5086, 112b/5104, 113b/5125, 113b/5127, 113b/5128, 114b/5166, 116b/5233, 116b/5235, 117b/5261, 118a/5287, 119a/5321, 119b/5336, 124a/5476, 131a/5706, 133b/5790, 133b/5833, 136a/5912, 137a/5939, 137a/5949, 137b/5965, 141b/6096, 145b/6220, 145b/6223, 145b/6226, 146a/6230, 146b/6254, 156b/6548, 157a/6571, 160b/6671, 162b/6725, 171a/3, 171a/5, 177a/2, 177a/4, 177a/5, 177a/7, 177a/9, 177a/12, 177a/14, 177b/1, 177b/4, 177b/6, 177b/8, 177b/10, 177b/11, 177b/13, 177b/15, 178a/2, 178a/4, 178a/5, 178a/7, 178a/9, 178a/13

i.+ indeki 051b/3095

i.+ indekini 054a/3179

i.+ inden 030a/1855, 148a/6295

i.+ ine 022b/1099, 029a/1586, 030a/1923, 039a/2673, 039b/2698, 040a/2706, 044b/2861, 048a/2973, 056b/3256, 070a/3700, 083a/4122, 086b/4239, 087b/4267, 090a/4354, 104a/4820, 105b/4862, 112a/5083, 117a/5254, 119a/5310, 120b/5357, 136b/5928, 136b/5928, 136b/5931, 139b/6030, 141a/6082, 159b/6643

i.+ ini 098b/4642

i.+ iñ 082a/4079

i.+ leri 043a/2810

i.+ lerinde 040b/2725

i.+ lerine 161b/6703

i.+ ümi 030a/1681

i.+ üñ 114b/5159

i.+ üne 100a/4686

iç - : Bir sıvıyı ağza alıp yutmak.

i.- di 140b/6062, 140b/6064, 145a/6209, 146b/6252, 170b/15

i.- digi 092b/4440

i.- diler 033a/2323

i.- dügi 132b/5761

i.- dügüm 050a/3034

i.- dügüne 033a/2316

i.- elim 016b/860

i.- eler 016a/625, 048a/2972, 049a/3000

i.- enleri 029b/1612

i.- er 004a/112, 033a/2312, 067b/3606

i.- erdük 044b/2856

i.- eridi 042b/2795

i.- erim 177a/14

i.- erken 023a/1151

i.- eydim 023a/1139

i.- gil 141b/6087

i.- ildi 033a/2152

i.- ince 096b/4575

i.- medi 033a/2323, 141a/6073, 141a/6075, 142a/6104, 142b/6132

i.- mediler 163b/6753

i.- medüm 095a/4514

i.- mege 112a/5089

i.- megi 049b/3019

i.- mek 025a/1231, 056a/3238

i.- mekdür 130a/5676

i.- mesinde 105b/4874

i.- meye 096b/4577

i.- meyen 030a/1707

i.- mez 122b/5424

i.- mezem 140b/6072, 141a/6074

i.- señ 140b/6071

i.- üñ 040b/2722, 040b/2724, 147a/6268

i.- üp 003b/103, 010b/378, 030a/1729, 033a/2482, 036b/2602, 040b/2722, 048a/2972, 049b/3024, 142a/6119

içeri : İçte kalan yer, iç kısım, iç taraf. Karşıtı: Dışarı.

i. 019a/951, 053b/3163, 068a/3634, 078b/3961, 079b/4006

i.+ sinde 022a/1079

içerü :bk. içeri

i. 068a/3629, 093b/4476, 095a/4514, 110b/5038, 142a/6109

i.+ de 050b/3058

i.+ si 050b/3057

i.+ ye 099b/4674

içim : Bir defada içilecek miktar.

i. 095a/4514, 096a/4551, 112a/5089, 141b/6097

içir - : İçmesini sağlamak veya içmeye mecbur etmek.

i.- e 042b/2783, 080a/4024

içre : İçinde, arasında, -de.

i. 004b/125, 005a/145, 005b/163, 005b/171, 006a/236, 016a/648, 016a/699, 016a/761, 017b/899, 019b/991, 027a/1485, 027b/1514, 028a/1515, 033a/2115, 033a/2359, 033a/2371, 035a/2556, 042a/2777, 044b/2855, 044b/2864, 046a/2912, 049a/2999, 063b/3490, 074b/3827, 077a/3922, 080a/4024, 080b/4034, 091b/4397, 093a/4447, 097a/4585, 097b/4610, 103a/4788, 103b/4804, 104a/4818, 106b/4908, 107b/4933, 110a/5006, 112b/5106, 114b/5165, 115a/5177, 122a/5417, 123a/5448, 127a/5583, 129a/5651, 129b/5656, 134a/5847, 134b/5862, 137b/5954, 142b/6136, 151b/6397, 160b/6672, 166b/6847, 167b/6864, 175a/6

içün: -e ayrılmış, -e özgü, -e has, -e mahsus. Amaç bildirir; maksadıyla, amacıyla, gayesiyle,

i. 002b/45, 003a/64, 004a/113, 007a/273, 007b/284, 014a/481, 014a/486, 014b/496, 014b/497, 014b/505, 015a/556, 015b/587, 016a/593, 016a/667, 016a/756, 016a/772, 016a/776, 016a/780, 016a/782, 016a/793, 016a/794, 016a/799, 016a/803, 016a/806, 016a/807, 016a/809, 016b/860, 016b/864, 016b/866, 018a/922, 020a/1003, 020a/1011, 021a/1040, 021a/1045, 021b/1068, 023a/1124, 025b/1244, 026b/1287, 027a/1353, 027a/1359, 027a/1373, 027a/1383, 027a/1436, 027b/1503, 028b/1542, 028b/1543, 028b/1549, 028b/1556, 028b/1559, 029a/1576, 029a/1577, 030a/1635, 030a/1653, 030a/1677, 030a/1697, 030a/1698, 030a/1704, 030a/1706, 030a/1726, 030a/1748, 030a/1755, 030a/1756, 030a/1766, 030a/1924, 030a/1926, 030a/1927, 033a/2054, 033a/2068, 033a/2114, 033a/2118, 033a/2120, 033a/2129, 033a/2187, 033a/2199, 033a/2222, 033a/2248, 033a/2260, 033a/2265, 033a/2294, 033a/2326, 033a/2333, 033a/2449, 033a/2461, 037b/2639, 043a/2802, 043b/2824, 045a/2870, 045b/2886, 046a/2911, 050a/3041, 054a/3165, 055b/3227, 055b/3228, 055b/3229, 057a/3266, 061b/3418, 063b/3489, 065b/3551, 066a/3566, 068b/3640, 075a/3843, 079b/3996, 082a/4083, 086a/4216, 089b/4342, 091a/4388, 092b/4437, 093a/4448, 094a/4493, 094b/4496, 094b/4506, 095b/4539, 097b/4600, 098a/4625,

100b/4704, 100b/4705, 101b/4738, 102a/4748, 105a/4856, 105b/4870, 105b/4871, 105b/4872, 105b/4875, 106a/4882, 106a/4886, 106b/4904, 106b/4907, 107a/4919, 108b/4968, 111b/5065, 113a/5109, 114b/5164, 115a/5176, 115a/5181, 117b/5266, 121a/5381, 122a/5413, 124a/5474, 124a/5481, 124b/5492, 124b/5496, 128a/5614, 128a/5615, 128b/5620, 128b/5631, 129a/5636, 129a/5639, 129a/5649, 131a/5715, 132b/5748, 132b/5750, 132b/5757, 133b/5834, 134b/5866, 137b/5963, 138b/5999, 140b/6059, 141b/6089, 141b/6091, 147a/6271, 148b/6314, 151b/6395, 165b/6823, 172a/8, 172b/7, 176a/14, 176a/15

i.+ dür 003a/65, 069b/3675, 106a/4879, 145a/6200, 165b/6822

içür - :bk. içir-

i.- eler 040b/2726

i.- eler 009a/330

i.- em 033a/2450, 069a/3665, 096b/4579

i.- elüm 140a/6045

idin - : Kendini bir şeyin sâhibi ve mâliki kılmak, … sâhibi olmak.

i.- di 155b/6512

i.- diler 156b/6551

i.- e 027a/1400, 056b/3252, 089a/4311

i.- esin 067b/3615

i.- me 027a/1433, 086a/4213, 095a/4523, 115b/5193

i.- mişdi 034a/2521

i.- se 054b/3192

i.- üben 143a/6146

i.- üp 027a/1405, 113b/5132

i.- ürler 050a/3044

iʿda ḳıl-: Vaadde bulunma, söz vermek.

a. 127b/5592

idrāk (Ar.i.) : Anlama yeteneği, akıl erdirme, anlayış.

i. 054a/3172

idül - : Olunmak, yapılmak, kılınmak anlamında yardımcı fiil.

i.- üpdür 068a/3622

idün - : Kendini bir şeyin sâhibi ve mâliki kılmak,

i.- üp 075b/3867

i. – düñ 089a/4317

idünül -: Sâhip olunmak, elde edilmek.

i.- sün 059b/3350

İdrīs : Kur'ân-ı Kerîm'de adı geçen peygamberlerden biri.

İ. 027a/1410

iftira (Ar.i.): Bir kimseye aslı olmayan bir

suç yükleme, bir kabahat yakıştırma.

i. 027a/1455

igen : Çok, gayet, pek, ziyade, daha ziyade.

i. 015a/572, 033a/2307, 041a/2749, 58b/3315, 112a/5087, 118a/5281, 120b5358, 159b/6636, 166a/6832, 176b/2

igne : Dikiş dikmekte, nakış işlemekte kullanılan, bir tarafında iplik geçirilecek bir deliği bulunan, ucu sivri, ince çelik âlet.

i. 084b/4157

igren- : Mîde bulandırıcı bir his duymak, tiksinmek.

i.- di 151b/6399

igri : Doğru ve kırık çizgi biçiminde olmayıp yönünü değiştirerek devam eden, aynı istikāmet üzere gitmeyen, çarpık. Karşıtı: Doğru.

i. 036b/2597, 141b/6090

iġvā (Ar.i.) : Baştan çıkarma, yolunu şaşırtma, ayartma.

i. 085a/4189

iḥāṭa (Ar.i.) : Bir şeyin etrâfını çevirme, çevreleme, kuşatma, sarma.

i. 095a/4515

iḫlāṣ (Ar.i.): Riyâsız ve yapmacıksız inanış, çok samîmî bağlılık, katışıksız tam doğruluk.

i. 020b/1028, 133b/5829

i.+ ıla 133b/5805, 133b/5810

iḥsān (Ar.i.) : Bağışlama, bağışta bulunma. i. 014a/484, 016a/757, 030a/1643, 033a/2424, 038b/2662, 039b/2704, 042a/2770, 046b/2927, 047b/2959, 052a/3110, 054b/3194, 057a/3272, 059a/3338, 130a/5673, 172a/6

i. ide 002b/47

i. işlegil 041b/2754,

i. işleye 002b/46

i. ḳıl 086b/4225

i.- ı İlāhī̇ 054b/3195

i.+ ı 133a/5776

i.+ ıñı 130b/5695

i.+ lar 030a/1749, 042b/2796

i.+ ları 033a/2430, 106b/4900

iḥtisāb (Ar.i.) : Hesap sorma, sorguya çekme, sorumlu tutma.

i.+ a 015a/520

iḫtişāş : Bir kimseye kuvvetle bağlanma.

i. 134a/5845

iḫtirāḳ (Ar.i.): Tutuşup yanma.

i. 123a/5448

iḫtiyār (Ar.i.): Seçme, intihap etme, tercih etme.

i. 016a/642, 053b/3155, 095b/4534, 096a/4562, 101a/4727, 112a/5081, 113a/5112, 115b/5192, 109a/4986, 111a/5042, 111a/5044, 133a/5767, 133a/5768, 147a/6272, 111b/5059, 112a/5084, 114b/5158, 158b/6610 114b/5169, 119a/5306, 135b/5899,

i.+ ı 027b/1500 135b/5900, 136a/5908, 136a/5912,

iḥyā (Ar.i.): Diriltme, canlandırma. 136b/5922, 136b/5926, 136b/5931,

i. 015b/573 137a/5948, 137b/5959, 138a/5975,

iki : Birden sonra, üçten önce gelen sayının adı. 138a/5979, 138a/5981, 138b/5990, 142a/6116, 152b/6435, 155b/6520,

i. 001b/13, 002a/31, 005b/181, 155b/6524, 156b/6548, 157b/6572, 005b/184, 005b/186, 005b/188, 006a/237, 157b/6577, 159a/6618, 159a/6622, 007b/288, 010b/372, 011b/414, 016a/633, 159b/6633, 163a/6738, 163b/6751, 016a/671, 016a/819, 016a/823, 016a/824, 164a/6766, 168a/6882, 168b/7, 172a/2, 018a/920, 026b/1277, 026b/1294, 172b/9, 173a/4, 178a/8 027a/1303, 027a/1337, 027a/1486,

i.+ leyin 046a/2907 027b/1507, 030a/1719, 030a/1757,

i.+ müz 116b/5222 030a/1772, 030a/1778, 032b/2024,

i.+ nüñ 109b/4996 033a/2037, 033a/2079, 033a/2097,

i.+ si 008b/319, 010b/372, 033a/2170, 033a/2219, 033a/2223, 027a/1303, 027a/1333, 030a/1776, 033a/2252, 033a/2272, 033a/2322, 055b/3222, 055b/3223, 056a/3235, 033a/2347, 033a/2350, 034b/2529, 069a/3655, 101a/4722, 101a/4723, 034b/2530, 036a/2590, 036b/2606, 117b/5267, 117b/5271, 143a/6148, 037a/2616, 037a/2621, 37b/2631, 144a/6173, 156b/6553, 163b/6757, 041a/2746, 042b/2799, 043a/2812, 162b/6735 043a/2813, 043b/2829, 046a/2900,

i.+ sin 050a/3040, 171a/10, 046b/2921, 054a/3175, 061b/3412, 171b/5 069a/3669, 072a/3744, 072b/3757,

i.+ sinden 030a/1634, 147a/6272, 072b/3767, 074a/3819, 082a/4078, 148a/6298, 165b/6820 082b/4097, 094a/4493, 094b/4496,

i.+ sine 026b/1275, 051a/3080, 054a/3175, 101a/4719

i.+ sü 130a/5684

i.+ şer 010b/371

i.+ ye 079a/3982, 109a/4987

ikinci : İki sayısının sıra sıfatı, sırada yeri birinciden sonra, üçüncüden önce olan.

i. 006a/239, 021b/1066, 031b/1980, 108b/4959

i. 031a/1964, 171a/8, 171a/11

i.+ sine 050a/3044

i.+ sine 050b/3062

ikindi : Öğle ile akşam arasındaki zaman.

i. 168a/6881, 170a/3

i.+ ye 139a/6009

ikrām (Ar.i.) : Ağırlama, kıymet vererek hürmet etme, misâfirperverlik gösterme.

i. 043a/2815, 046a/2913, 103b/4803, 108b/4967

ikrār (Ar.i.) : Gizlemeyip açıklama, îtiraf etme.

i. 075a/3851

iksiklik(g) : Eksik olma durumu.

i. 176a/8

i.+ im 118b/5302

ikü : bk.iki

i.+ ñüz 030a/1775

il : 1. Yabancı.

i. 172a/14

2. Ülke, yurt, memleket, diyar [Bugün El şeklinde kullanılmaktadır].

i. 078b/3969, 099b/4672, 100a/4695, 100b/4696, 111b/5059, 112b/5104, 116b/5235, 118a/5287, 130b/5698, 147b/6282,

i.+ den 066b/3575

i.+ e 002b/51

i.+ i 081b/4061, 083a/4112, 147b/6277, 147b/6280, 147b/6283

i.+imi 078a/3939

i.+ imüze 147a/6270

i.+iñ 079b/3992

i.+ inde 145b/6217

i.+ ine 035a/2557

i.+ ini 151a/6377

i.+ ler 027a/1475, 150a/6356, 155a/6500, 158b/6611

i.+ lere 016a/658, 176a/1

i.+ leri 079b/4007

il- : Değmek, dokunmak, ilişmek.

i.-meñ 053a/3131

ʿilāç (c) : Bir hastalığı, bir yarayı iyi etmek üzere içilmek, herhangi bir yolla vücûda verilmek veya dışarıdan

sürülmek sûretiyle kullanılan maddelere verilen isim, em.

ʿi. 012b/437, 016a/707, 033a/2314, 100a/4684

ʿi.+ ın 099b/4667

İlāh (Ar.i.) : Allah, Tanrı

İ. 001b/3, 001b/7, 015a/565, 016a/593, 016a/616, 021a/1057, 028b/1541, 030a/1632, 030a/1637, 030a/1829, 030a/1833, 030a/1871, 030a/1895, 033a/2395, 033a/2423, 091b/4402, 098a/4626, 098b/4637, 103a/4789, 107a/4910, 115b/5197, 122a/5412, 122a/5414

İ.+ a 120a/5351

İ.+ ı 027a/1328

İ.+ ım 165b/6822

lā ilāhe illallāh (Ar.) : Allah'tan başka ilah yoktur.

i. 001b/1, 031a/1965, 033a/2417, 084b/4160, 110b/5028

ilāhe'l-ʿālemīn : Alemlerin İlahı.

i. 033a/2470

İlāhī (Ar.ünl.): Ey benim Allah'ım" anlamında Allah'a hitap sözü.

İ. 006b/257, 009b/348, 012a/416, 015a/525, 015a/569, 016a/611, 016a/727, 016a/781, 016a/790, 016a/800, 017a/880, 020a/1015, 022b/1100, 023a/1165, 027a/1335, 027a/1476, 027b/1501, 028b/1550, 030a/1714, 030a/1736, 030a/1739, 030a/1896, 033a/2218, 033a/2275, 033a/2319, 033a/2364, 033a/2366, 033a/2370, 033a/2468, 033a/2471, 033a/2474, 041b/2754, 045b/2890, 046b/2918, 046b/2926, 048a/2978, 052b/3119, 054b/3180, 054b/3195, 057a/3277, 059b/3346, 060b/3378, 063a/3462, 064b/3517, 064b/3520, 066b/3589, 068b/3648, 069b/3686, 071b/3732, 073a/3773, 085a/4183, 086a/4224, 087a/4242, 091a/4393, 092b/4441, 096b/4581, 102a/4758, 103a/4784, 103a/4788, 104a/4825, 107b/4928, 120a/5354, 120b/5363, 120b/5370, 121a/5379, 123b/5462, 124a/5484, 126b/5570, 127a/5581, 127b/5590, 128b/5633, 129a/5637, 133a/5773, 133b/5780, 133b/5824, 133b/5830, 145a/6198, 173b/11, 173b/14, 174a/13, 174b/1

iʿlām (Ar.i.) : Bildirme, anlatma.

i. 160a/6658

ilçi : Peygamber, nebî, resul. Belli bir

husûsu konuşmak üzere bir taraf adına diğer tarafa gönderilen kimse, aracı.

i. 147b/6273

i.+ si 048b/2986

i.+ ye 147b/6275

ile (ed.) : Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, beraberlik, araç, neden veya durum anlatan cümleler yapmaya yarayan bir söz.

i. 001b/14, 003b/79, 003b/83, 005b/187, 005b/198, 005b/215, 009a/331, 009b/343, 014a/484, 014b/498, 014b/503, 015a/536, 016a/599, 016a/619, 016a/620, 016a/638, 016a/653, 016a/662, 016a/678, 016a/681, 016a/775, 018b/942, 018b/943, 019a/944, 019a/945, 019b/972, 021b/1067, 023a/1144, 023a/1147, 024b/1211, 026b/1299, 027a/1308, 027a/1316, 027a/1327, 027a/1484, 027a/1489, 027b/1502, 027b/1505, 028a/1528, 028a/1531, 030a/1666, 030a/1671, 030a/1692, 030a/1699, 030a/1700, 030a/1708, 030a/1715, 030a/1758, 030a/1765, 030a/1767, 030a/1773, 030a/1793, 030a/1795, 030a/1802, 030a/1830, 030a/1864, 032a/2009, 032b/2027, 033a/2037, 033a/2093, 033a/2118, 033a/2121, 033a/2148, 033a/2180, 033a/2186, 033a/2245, 033a/2259, 033a/2268, 033a/2272, 033a/2282, 033a/2392, 033a/2399, 033a/2405, 033a/2429, 033a/2456, 033a/2462, 034a/2522, 034b/2528, 035a/2556, 036b/2600, 040b/2730, 041a/2740, 041a/2741, 042a/2769, 042a/2770, 043a/2807, 043a/2812, 043b/2820, 044a/2847, 045a/2877, 046b/2927, 051a/3071, 054a/3178, 056b/3257, 057a/3272, 058b/3324, 060a/3369, 060a/3370, 065b/3540, 065b/3552, 068b/3653, 069b/3681, 071b/3730, 073b/3786, 074b/3836, 078b/3962, 079a/3975, 082a/4080, 082a/4087, 083b/4127, 083b/4130, 084a/4141, 086a/4218, 087b/4272, 091a/4378, 091a/4381, 097a/4588, 098a/4614, 098a/4621, 098a/4623, 098b/4644, 101a/4725, 102b/4776, 106b/4896, 109b/4990, 110b/5029, 110b/5032, 111b/5057, 112a/5074, 115b/5189, 118b/5291, 120b/5367, 121a/5374, 121a/5387, 121b/5390, 121b/5404, 124b/5498, 124b/5499, 126a/5553, 126b/5563, 128b/5634, 129a/5650, 129a/5652, 130b/5688, 131b/5720, 132b/5749, 133a/5771, 133b/5805, 135a/5884,

136a/5919, 137a/5950, 139b/6027, 140b/6060, 143b/6154, 144a/6169, 144a/6174, 144b/6185, 144b/6187, 146b/6252, 147a/6264, 148a/6298, 149a/6328, 158b/6615, 159a/6625, 168a/6880, 168a/6884, 168b/6886, 175a/3, 176a/4

i.+dür 055a/3198

i.+ n 041b/2761

i.+ ydü 132b/5754

ilen - : Beddua etmek, lanet etmek.

i.- e 035b/2570

i.- ürler 036a/2577

ileri: Bir yerin veya şeyin arka kabul edilen kısmına göre önde bulunan taraf, ön taraf. Karşıtı: Geri.

i. 111b/5067, 155a/6504, 156b/6547

ilerü: **bk.ileri**

i. 017a/875, 045a/2873, 046a/2908, 100a/4693, 123a/5442, 144a/6172, 149b/6344, 151b/6403, 156a/6527, 157b/6572, 157b/6574

ilet (d) - : Götürmek veya getirmek, ulaştırmak, eriştirmek.

i. 024a/1190, 033a/2397, 038b/2663, 076a/3884, 129a/5646

i.- diler 026b/1275, 033a/2310, 066a/3562, 139b/6031

i.- e 007b/283, 027a/1393, 050a/3036, 134b/5863

i.- e 059b/3352

i.- elelüm 008b/308

i.- eler 044b/2863, 045a/2866, 045a/2867, 070a/3698, 070a/3700

i.- eler 033a/2202, 035b/2559, 036a/2585, 130b/5688

i.- elüm 025a/1236, 136b/5925

i.- em 174b/3

i.- em 014b/511, 030a/1880, 033a/2186

i.- erem 081b/4060

i.- eyin 114a/5152

i.- eyin 030a/1904, 081a/4052, 135a/5877

i.- gil 078a/3953, 174b/5

i.- iben 081b/4063

i.- irsem 081a/4051

i.- irsin 081a/4055

i.- iser 074b/3820

i.- me 041b/2755

i.- medi 027a/1470

i. - meklige 045a/2875

i.- meyem 172a/11

i.- üben 035b/2572, 044b/2862, 044b/2863, 045b/2888, 071b/3728

i.- üben 008b/311, 077b/3926

i.- üñ 077a/3913, 141b/6094

i.- üp 045a/2875, 138a/5977, 154a/6471

i.- ür 009b/341

i.- ür 010a/353, 021a/1050, 056b/3250

i.- ürler 003a/60

i.- ürüz 076b/3900

ileyh : (Ar. harf-i cer *ilā* ve tekil üçüncü şahıs zamiri hū'nun birleşmiş şekli olan ileyhi'den ileyh) Ona [Bâzı birleşik şekillerin sonunda durulduğu, yâni sükûn üzere okunduğu zaman ortaya çıkar].

i. 133b/5828

ilhām (Ar.i.) : Ruhta meydana gelen ve yaratıcılığa iten coşku, içe doğma, esin.

i. 033a/2320, 047a/2939, 047a/2943

ʿilim (Ar.i.) : Okumakla elde edilen nazarî bilgi.

ʿi. 055b/3227, 067b/3610, 073b/3791, 088b/4294, 090b/4363

ʿi.+ dür 067b/3610

ilk : En önce olan, en önde gelen. Karşıtı: Son.

i. 158b/6608

illā (Ar.zf.): Bilhassa, hele, özellikle

i. 005b/188, 006a/229, 016a/682, 016a/685, 016b/849, 022b/1119, 027a/1413, 027a/1450, 034a/2511, 052a/3110, 070a/3692, 078a/3941, 078b/3957, 078b/3963, 080a/4021, 082b/4093, 083a/4111, 093b/4470, 094a/4484, 094a/4494, 095a/4530, 096a/4548, 104b/4831, 110a/5014, 111a/5043, 113b/5137, 115a/5175, 116b/5232, 117b/5259, 123a/5445, 123b/5463, 125b/5533, 127b/5589, 129a/5641, 131b/5729, 132a/5736, 132a/5740, 136a/5908, 152a/6409, 153a/6443, 156b/6542, 161b/6698, 164a/6769, 164a/6777, 165b/6818, 166a/6827, 166a/6828, 168a/6874, 170b/3, 170b/6, 171b/9, 172b/7, 176a/8, 161a/6689, 176a/2

illa'llāh (Ar.ünl.) : Ancak, sâdece Allah var.

i. 001b/1, 031a/1965, 033a/2417, 084b/4160, 110b/5028, 177a/5

ʿilliyyīn (Ar.i.) : Cennetin en yüksek yeri. Yedinci kat gökte, arşın altında bulunan bir yer veya Cennet. Mü'minlerin, öldükten sonra rûhlarının, nîmetler ve lezzetler içinde bulunduğu yer.

ʿi. 054b/3187

ʿi.+ e 054b/3193, 133b/5787

ʿilm (Ar.i.) : Okumakla elde edilen nazarî bilgi.

ʿi. 131b/5720, 132a/5745

ʿi.- -i taḥḳīḳ 041b/2752

ʿi.- i ḥikmet 044a/2838

ʿi.+ e 015b/577, 072b/3757

ʿi.+ i 015a/523, 015b/577, 041b/2763, 054a/3173, 067b/3608, 067b/3612, 067b/3619, 068b/3646, 078a/3944, 090b/4364, 134a/5852

ʿi.+ ile 067a/3604, 067b/3609, 132a/5747

ʿi.+ iñ 078b/3968

ʿi.+ inden 067a/3603

ʿi.+ ine 067b/3618, 123a/5450

ʿi.+ ini 016a/791

ʿi.+ iyle 067a/3597, 067b/3609, 068b/3646

ʿi.+ üñ 014b/507, 065b/3543, 078b/3967

ʿi.+ üñe 072a/3742, 075b/3855

i.+ iñ 078b/3968

ilḳā: İlham etme, kalbe yerleştirme.

i. 124a/5486

il ü gün : Hısım, akraba, eş dost.Halk, ahâli, başkaları, herkes.

i. 057b/3287

İlyās (İbr.i.) : Kur'ân-ı Kerîm'de adı geçen peygamberlerden biri.

İ. 014a/480

ʿimad (Ar.i.) : Direk.

ʿi.+ ı 097b/4608

imām (Ar.i.) : Cemâatle kılınan namazlarda en önde duran ve namaz kılınırken kendisine uyulan kimse.

i. 004b/124, 006a/231, 056b/3259, 073a/3785, 109b/4990

i.+ a 056b/3259, 168b/3, 170a/5

ʿimāme (Ar.i.) : Sarık.

ʿi.+ si 156b/6556, 157b/6580

ʿi.+ sin 023a/1164

īmān (Ar.i.) : Allah'a inanma, dînî inanç.

ī. 002b/48, 009b/338, 016a/591, 016a/618, 016a/622, 016a/758, 016a/806, 016a/807, 030a/1674, 030a/1675, 030a/1676, 030a/1678, 030a/1679, 030a/1715, 030a/1739, 033a/2416, 035a/2555, 051b/3098, 073b/3786, 075a/3845, 080a/4016, 110b/5031, 110b/5032, 133b/5836, 140b/6072, 141a/6084, 142a/6115, 149a/6318, 170a/1, 173a/11

ī.+ a 033a/2146, 033a/2174, 033a/2189, 116a/5206, 146b/6252,

150b/6368, 150b/6374, 151a/6379, 152a/6416, 153a/6440, 153a/6450, 153b/6452, 154a/6472

ī.+ ı 016a/774, 030a/1740, 030a/1741, 040b/2732, 115a/5184

ī.+ ıla 007a/263, 072b/3763, 113b/5130, 133b/5786

ī.+ ımuz 016a/775

ī.+ ın 002b/46, 061a/3402, 133b/5834

ī.+ ına 112a/5074

ī.+ ını 097b/4604

ī.+ sız 006a/231

ī.+ um 073a/3771, 075a/3848

ī.+ uñ 073b/3788

ī.+ uña 072a/3750

imdi : Şimdi.

i. 002b/50, 003b/100, 005a/151, 005b/170, 010a/353, 010a/354, 012a/429, 013b/473, 014a/478, 014a/489, 014b/495, 014b/498, 015a/521, 015a/535, 015a/536, 015a/539, 015a/547, 015b/576, 015b/578, 015b/580, 015b/581, 015b/583, 016a/596, 016a/604, 016a/653, 016a/655, 016a/722, 016a/739, 016a/764, 016a/769, 016a/810, 016a/813, 016a/822, 016b/831, 016b/840, 017a/887, 018b/924, 018b/938, 019b/986, 020b/1036, 021a/1048, 021a/1052, 023a/1125, 024a/1195, 024b/1219, 026b/1280, 026b/1296, 027a/1308, 027a/1348, 027a/1460, 027a/1484, 030a/1685, 030b/1949, 033a/2056, 033a/2120, 033a/2180, 033a/2185, 033a/2245, 033a/2293, 033a/2341, 033a/2367, 033a/2390, 033a/2425, 033a/2433, 033a/2462, 033a/2481, 034a/2513, 034a/2524, 035b/2573, 036b/2601, 037b/2630, 041a/2737, 041b/2760, 042b/2786, 042b/2797, 044a/2832, 045a/2880, 047a/2944, 047b/2966, 048b/2988, 048b/2996, 051a/3070, 051b/3082, 051b/3085, 052a/3103, 052a/3104, 052a/3107, 053b/3156, 054a/3165, 054b/3185, 055a/3197, 056a/3237, 056a/3242, 056b/3254, 057a/3275, 057a/3280, 058a/3309, 058a/3311, 059a/3336, 059a/3344, 059b/3348, 059b/3355, 060a/3367, 060b/3382, 063b/3478, 064b/3512, 064b/3513, 064b/3522, 065a/3524, 065a/3525, 066a/3568, 066a/3569, 067b/3620, 069b/3678, 070a/3693, 071b/3729, 072a/3748, 072a/3753, 073a/3770, 075a/3841, 076a/3884, 075b/3866, 076b/3889, 076b/3890, 079a/3983, 079b/4000, 080a/4014, 082b/4099, 083a/4119, 084a/4155, 086a/4209, 087b/4267,

089a/4320, 089b/4342, 091a/4379, 091b/4404, 091b/4407, 092b/4435, 092b/4439, 094a/4482, 095a/4519, 095a/4529, 097a/4586, 098b/4638, 099a/4655, 099b/4662, 102b/4776, 103a/4797, 106b/4903, 107a/4916, 108a/4951, 108b/4959, 109b/5003, 114b/5163, 115a/5184, 15a/5186, 116a/5218, 116b/5222, 117a/5245, 119b/5325, 120a/5351, 122a/5408, 126a/5539, 126a/5543, 126a/5548, 127b/5594, 129a/5652, 130a/5684, 131a/5711, 132b/5757, 132b/5764, 133a/5768, 133a/5779, 133b/5801, 134a/5850, 134b/5865, 135b/5898, 140b/6059, 143a/6137, 143b/6154, 143b/6161, 144a/6173, 145a/6209, 145b/6215, 152a/6408, 159a/6628, 159a/6630, 160a/6650, 166a/6837, 168b/6887, 169b/8, 169b/13, 170b/3, 170b/7, 171b/14, 172a/4, 174a/3, 175a/3, 175a/7

imkān (Ar.i.): Olabilecek durumda bulunma, mümkün olma, olabilirlik, olanak.

i. 165a/6796

imtihān (Ar.i.) : Tecrübe etme, tecrübeden geçirme, sınama, deneme.

i. 068b/3640

imtiyāz (Ar.i.) : Bir kimse, kuruluş veya topluluğa başkalarından farklı olarak tanınan hak ve üstünlük, ayrıcalık.

i.+ ıdı 047a/2941

in - : Ulaşmak, yere ayak basmak.

i. 136a/5915

i.- di 098b/4639, 114b/5161, 135a/5886, 135b/5896, 136b/5934, 139a/6011, 144a/6177, 145a/6205, 155a/6500, 164b/6793, 165a/6806

i.- diler 155a/6498

i.- dilerdi 174b/10

i.- diyse 166b/6842, 167a/6855, 167b/6860

i.- e 015b/575, 060b/3384, 060b/3389, 062b/3452, 139a/6012

i.- eler 039b/2695, 040a/2707

i.- en 095a/4525, 109a/4976

i.- er 003b/93, 016a/706, 081a/4044

i.- erdi 119a/5321

i.- esiz 150a/6348

i.- gil 060b/3382

i.- ivere 040a/2706

i.- miş 135b/5895, 141a/6083

i.- üp 040a/2712, 057b/3288, 135b/5894

inan - : Bağlanılacak varlık olarak kabul

ve tasdik etmek, îman etmek. Güvenilir bulmak, güvenmek, îtimat etmek.

i. 014a/482, 071a/3707, 071b/3731, 080b/4035, 088a/4280, 089b/4341, 095a/4525, 099a/4648, 108b/4971, 109b/4997, 114b/5165, 131b/5722, 151a/6381, 154b/6486, 155b/6526, 162a/6719, 163a/6736, 164a/6767, 166b/6849, 166b/6852, 167b/6867, 167b/6870, 168a/6878, 168a/6882, 169a/1, 169b/6, 171b/12, 172a/13, 173a/13, 175a/2, 176a/11

i.- dı 117b/5265

i.- acaḳ 027a/1441

i.- alar 027a/1440

i.- anıñ 166b/6842, 167a/6855, 167b/6860

i.- asın 166a/6839, 167b/6857

i.- ġıl 051b/3085

i.- dılar 142a/6119

i.- duñsa 071b/3729

i.- ma 118a/5276, 170b/10

i.- madıñuz 015a/538

i.- maġuñ 166b/6853, 168a/6871

i.- maḳdur 166b/6852, 167b/6870

i.- mayanlaruñ 175a/9

i.- maz 008a/291, 015a/540

i.- mazam 159b/6641

i.- mazsañ 101a/4729

i.- mış 118a/5275

i.- ur 007b/282

i.- uram 015a/558

i.- ursın 003a/62

inanç(c): Allah'a, bir dîne veya insan üstü bir güce inanma, îman.

i.+ ı 031b/1988

ʿinād (Ar.i.) : Dediğinden vazgeçmeme, ayak direme, direnme.

ʿi. 030a/1623, 051b/3085

inʿām (Ar.i.) : Lutuf ve ihsanda bulunma, iyilik etme.

i. 013b/471, 047a/2939

ʿināyet(Ar.i.) : Lutuf, ihsan, iyilik.

ʿi. 015a/515, 016a/611, 027a/1476, 030a/1738, 030a/1938, 030b/1957, 032b/2028, 033a/2467, 070a/3703, 071b/3732, 086b/4238, 091a/4378, 097b/4601, 097b/4603, 112b/5095, 120a/5350, 132a/5734, 133a/5773

ʿi.+ i 003b/92

ʿi.+ ile 133b/5821

inṣāf(Ar.i.) : Hakka ve adâlete uygun davranış, nefse değil vicdâna uyarak adâletle hareket etme, merhametli davranma.

i. 020a/1007, 023a/1122,

023a/1125, 030a/1688, 033a/2263, 133b/5798

i. eyle 172a/3

i. idelim 033a/2293

i.+ ını 016a/791

ince : Kendi cinsinden olanlara göre kalınlığı az olan. Karşıtı: Kalın

i. 003b/87, 003b/91

inci : İstiridye cinsinden deniz hayvanlarının içinden çıkarılan ve süs eşyâsı olarak kullanılan küçük, yuvarlak, sert, sedefli tâne.

i. 019a/945, 156b/6556

i.+ den 031a/1970

incig : Bacağın diz kapağından topuğa kadar olan kısmı.

i.+ i 004b/120

i.+ ine 139a/6019

incit(d) -: Gönlünü kırmak, gücendirip üzülmesine sebep olmak

i.- düm 096a/4550

i.- medüm 101a/4721

i.- üp 029b/1606

i.- ürdük 079b/4007

i.- ürsin 046a/2916, 046b/2917

incik(g) : Bacağın diz kapağından topuğa kadar olan kısmı.

i.+ ine 004b/120

incin - Gönlü kırılmak, gücüne gidip üzülmek.

i.- me 106a/4884, 126a/5547

i.- megil 073a/3777

i.- meye 109b/4993, 115a/5181

i.- meyüp 107b/4940

i.- mezin 73a/3779

i.- üp 108a/4946

incü :bk inci

i. 018b/931, 079b/3993, 154a/6469

i.+ nüñ 033a/2150

i.+ ye 019a/961, 042b/2788

incüg : bk.incik

i.+ i 011b/408

ʿindillāh (Ar.) : Allah katında.

ʿi. 120a/5352

indir - : Gelmesini, inmesini sağlamak.

i.- üp 014b/494

indür - : bk.indir-

i.- e 016a/821

iñildi : İnleme sesi.

i. 027b/1510, 028a/1530

i.+ ñüz 028a/1529

i.+ si 028b/1539, 030a/1760

i.+ sin 098a/4616

iñ(i)le - : Acı ve üzüntü ifâde eden kesik kesik sesler çıkarmak.

i. 099a/4655, 099a/4656

i.- di 027b/1510, 027b/1511, 085b/4202, 104b/4841, 118a/5278, 161b/6695

i.- dügüñ 036b/2592, 036b/2593

i.- r 028a/1529, 059b/3359, 086a/4208

i.- ye 033b/2500, 036a/2591, 129a/5642

i.- yem 069a/3657

i.- yüp 028a/1526, 061b/3421, 126b/5564

iniş : Yukarıdan aşağıya doğru alçalan meyilli yer, yol. Karşıtı: Yokuş.

i. 084a/4152

i.+ ini 003b/93

inkār (Ar.i.) : Kabul ve tasdik etmeme, tanımama. Karşıtı: İkrar.

i. 015a/543

i. eyleyen 015a/541

i. idenler 015a/553

iñleş - : Birlikte inleme.

i.- e 033a/2374

i.- üp 030a/1767

iñleşdür -:İnleme işini birlikte yaptırtma.

i.- diler 033a/2394

inlik(g) : Bir şeyin iki boyutundan daha küçük olanı, genişlik.

i.+ i 030b/1951

ins (Ar.i.) : İnsan.

i. 016a/789, 030a/1762, 036b/2593, 109a/4981

i.+ i 169b/1

i.+ üñ 068b/3647

insān (Ar.i.): Yaratılmışlar arasından en güzel sûrette ve en son yaratılan, Allah'ın sıfat ve isimlerine mazhar olan, kendi yaratıcısını bilen veya inkâr edebilen, yaptıklarından sorumlu canlı.

i. 010a/357, 030a/1785, 030a/1856, 040a/2721, 048a/2974, 052a/3109, 052a/3110, 052a/3111, 052a/3112, 054b/3186, 054b/3194, 064a/3495, 097b/4610, 103a/4786, 127a/5581, 133b/5788, 154a/6480

i.- ı kāmil 052a/3107

i.+ a 052a/3110, 053b/3147, 053b/3150, 053b/3156

i.+ dur 052a/3113

i.+ ı 052b/3115

i.+ ıñ 054b/3185, 133b/5820

i.+ sañ 054b/3185

i.+ uñ 053b/3147, 059a/3336

insānlık: Bütün insanlar, insan türü, beşeriyet.

i. 054b/3185

in-şāa'llāh (Ar.ünl.) : Eğer Allah isterse, Allah nasip ederse" anlamında

dilek sözü.

i. 033a/2186, 133b/5836

intiḳām: Öç alma, yapılan bir kötülüğe gereken karşılığı verip acısını çıkarma.

i. 030a/1802

i.+ um 034a/2523

intiẓār (Ar.i.) : Be kleme, bekleyiş. İnkisar, bedduâ.

i. 129b/5659, 147a/6260

iñül iñül : Acı ve üzüntü ifâde eden kesik kesik sesler çıkarmak.

i. ağladı 022b/1119

ip: Dokuma malzemesinden yapılan ve bağlamak için kullanılan, çeşitli kalınlıkta bükülmüş sicim.

i. 054b/3187, 056b/3248, 057a/3264, 081a/4053, 136b/5921

i.+ i 019a/966, 082b/4101, 083a/4114

i.+ in 014b/512, 056b/3249, 082b/4106

i.+ ini 027a/1357

i.+ le 083a/4108

i.+ leri 030a/1839

i.+ lerini 008b/313

iplik (g): Pamuk, keten, yün, ipek vb.nden bükülerek yapılan ve dikiş dikmekte kullanılan ince uzun lif.

i.+ i 019a/966

i.+ i 017a/870, 018b/929

ir -: Belli bir yere, bir noktaya varmak, vâsıl olmak, erişmek.

i. 030a/1706075a/3842, 096b/4577, 109a/4986, 109a/4987, 125b/5535, 126a/5548, 132b/5748

i.- di 014b/512, 016a/624, 042b/2796, 054b/3181, 057b/3297, 059b/3355, 067b/3617, 079a/3977, 081b/4065, 084a/4142, 108b/4959, 111a/5052, 113b/5134, 118b/5292, 119a/5314, 119a/5318, 119b/5334, 122a/5420, 135b/5890, 135b/5892, 137a/5938, 144a/6180, 145a/6205, 145b/6224, 154b/6489, 159a/6624, 164b/6783, 165a/6803

i.- digin 033a/2487

i.- diler 068a/3628, 142b/6126, 149b/6338, 159a/6619

i.- dügi 052a/3102

i.- dügüm 016a/676

i.- dügüne 108a/4953

i.- dükçe 130a/5674

i.- dür 024b/1219

i.- e 002a/34, 005b/197, 009a/333, 016a/653, 016a/722, 016a/729, 016a/747, 016a/764, 018b/938, 019b/986,

022a/1091, 022b/1118, 024a/1195, 027a/1348, 030a/1685, 030b/1956, 030b/1958, 033a/2180, 033a/2245, 033a/2341, 033a/2390, 033a/2433, 034a/2512, 034b/2525, 034b/2538, 038a/2650, 042b/2796, 043a/2803, 043a/2813, 043b/2819, 045b/2889, 047a/2950, 048a/2970, 048b/2991, 049a/3015, 049b/3026, 051a/3066, 056b/3256, 059b/3354, 062b/3446, 133b/5808, 153b/6452

i.- ebilürdi 161a/6687

i.- ecek 083a/4121

i.- egeldüm 150a/6358

i.- eler 005b/158, 010a/366, 011b/413, 031b/1986, 047b/2955, 160a/6651

i.- emedüm 096a/4563

i.- en 042a/2767

i.- ene 024b/1211

i.- enler 061a/3404

i.- er 004b/125, 054b/3193, 123b/5469, 124a/5473, 132b/5759, 136b/5935, 157a/6560

i.- esin 016a/608, 016a/683, 016a/718, 018a/911, 033a/2389, 064a/3497, 115b/5201, 160b/6673, 173a/1

i.- esiz 016a/752

i.- eyin 057b/3295

i.- ince 175b/8, 176a/6

i.- incek 173a/7

i.- iş 056a/3236

i.- işmez 054b/3181

i.- me 111b/5066

i.- meden 075a/3850

i.- medi 152b/6424

i.- medük 077b/3928

i.- mek 004a/119

i.+ mekligi 049a/3012

i.- mesün 033a/2234

i.- mesüñ 067a/3591, 067a/3592

i.- meye 033b/2502, 040b/2733, 134a/5844

i.- meyeydim 160b/6668

i.- meyince 005b/154, 033a/2066

i.- meyüp 109a/4985, 109b/4991, 109b/4995

i.- mez 004a/106, 109a/4987

i.- mişem 177b/12

i.- se 053a/3142, 055b/3221, 057b/3289, 108a/4943, 108a/4946, 139a/6005, 173a/5

i.- sün 042b/2798

i.- üben 042a/2781, 152b/6422, 161b/6703, 176a/12

i.- üñ 160a/6655

i.- üp 004b/130, 057a/3271, 073a/3785

irāde : Bir şeyi yapıp yapmama husûsunda karar verebilme ve bunu uygulama gücü.

i. 095a/4518, 162b/6726, 165b/6820

irādet (Ar.i.) : İrâde.

i. 161a/6684

ʿirfān (Ar.i.): Bilme, anlama, biliş, anlayış

ʿi. 030a/1673

irgir - : Ulaştırmak, eriştirmek.

i.- esiz 045a/2878

i.- iserdür 043b/2817

irgür - :bk.irgir-

i. 042b/2797, 072a/3741, 106a/4890

i.- di 027a/1460, 054b/3187, 114b/5161

i.- e 103a/4794

i.- egüñ 070a/3696

i.- mek 016a/803, 061b/3418

i.- meseñ 056a/3240

i.- mesin 067a/3591

i.- meyeler 053b/3163

i.- meyeyin 100b/4707

i.- sin 054b/3196

i.- üp 092a/4426

iri : Ölçüleri olağandan daha hacimli olan, kocaman.

i. 030a/1705

i.+ dür 046a/2916

iricek : İriye yakın, biraz iri.

i. 019b/974

irim: Ulaşılabilecek uzaklık.

i.+ i 046a/2903

iriñ : Cerâhat.

i. 036b/2596, 039b/2689

i.+ leri 040b/2726

iriñlü : İrin toplamış, cerâhatli.

i. 036b/2597

iriş- Belli bir yere varmak, ulaşmak.

i. 051a/3067, 063a/3465, 145a/6211

i.- di 033a/2479, 042a/2781, 044a/2835, 048b/2993, 058b/3314, 069a/3662, 112b/5094, 114a/5154, 118b/5303, 123b/5459, 123b/5465, 135a/5885, 139b/6024, 145b/6223, 148b/6315, 149b/6341, 149b/6346, 151b/6405, 152a/6418, 153a/6437, 153a/6438, 154b/6494, 155b/6513, 156b/6547, 159b/6633, 159b/6645, 160a/6648, 160a/6656, 161a/6683, 162a/6711, 162a/6714, 163b/6764

i.- diler 111a/5042, 149b/6337

i.- düm 114b/5172

i.- düñ 114b/5160

i.- düñüz 146a/6228

i.- dür 001b/14

i.- dürdi 054b/3189

i.- e 033a/2467, 034b/2533, 039b/2700, 043a/2813, 043b/2823, 048b/2998, 052a/3111, 060a/3367, 086a/4211, 101a/4716, 118b/5301, 125b/5537, 131b/5729, 133b/5783, 150a/6356

i.- eler 033a/2369

i.- esin 009b/341, 109b/4998, 109b/4999

i.- eydi 033b/2496

i.- eydüm 001b/17, 111a/5047

i.- eyin 057b/3295

i.- icek 034b/2539

i.- in 100a/4688

i.- iñ 088a/4276

i.- ince 138b/5994, 145b/6221

i.- irse 110b/5033

i.- meye 063a/3461

i.- mez 061a/3409

i.- miş 098a/4625

i.- mişdür 061b/3423, 085a/4181

i.- sün 054b/3196

i.- sünler 042b/2799

i.- üben 033a/2320, 120a/5350

i.- üp 030a/1910, 149b/6343

i.- ür 011b/410, 067b/3609, 103b/4798, 115b/5199, 121a/5378, 131a/5714, 137a/5937, 142b/6129

i.- ürse 110b/5030

irişdür -: Erişmesini sağlamak, yetiştirmek, ulaştırmak, îsal etmek.

i. 030a/1816, 042b/2797, 120b/5360

i.- sen 102b/4764

irişvet (Ar.i.) : Bir görevliye, kānûnen yapması veya yapmaması gereken bir işte yasa dışı bir kolaylık sağlaması için verilen para yâhut sağlanan menfaat .

i. 029b/1608

irkek : Erkek.

i. 022b/1115

irte : Bir günün veya belli bir zamânın hemen arkasından gelen gün veya zaman.

i.+ si 033a/2325, 152b/6430

i.+ ye 082a/4083, 113b/5133

irtiḥāl (Ar.i.) : Dünyâdan âhirete göçme, ölmek.

i. 079a/3976

irüñ :bk.iriñ

i. 040b/2726

irüş - : Belli bir yere varmak, ulaşmak.

i.- üben 161b/6703

i.- ür 103a/4796

ʿĪsā : Kur'ân-ı Kerîm'de adı geçen peygamberlerden biri.

ʿĪ. 030a/1866, 030a/1864, 127a/5587, 168a/6884

iṣbāt Ar.i.): Tanık ve delil göstererek bir şeyin doğruluğunu şüpheye yer bırakmayacak, reddedilemeyecek şekilde ortaya koyma

i. 148a/6299,

i. ideyin 027a/1374,

isde- : Dilemek, talep etmek.

i. 102b/4780

İslām (Ar.i.) : Allah'ın Kur'an ile vahyettiği ve esasları Hz. Muhammed tarafından bildirilen din, Müslümanlık.

İ. 027a/1400, 029b/1610, 041a/2740, 110a/5007, 137b/5966, 141b/6091, 147a/6269, 148a/6302, 149b/6346, 150b/6364, 152b/6425, 152b/6427, 160a/6658, 168a/6873, 171a/10, 171b/11, 173a/15, 173b/3, 175a/6, 175a/8, 175a/9, 175b/3, 176a/3, 176a/9

İ.+ uñ 171a/8, 171a/13

ism (Ar.i.) : Varlıkları birbirinden ayırmaya, tek tek veya cins cins karşılamaya yarayan kelime, ad.

i.+ i 027a/1422, 050b/3050

i.+ ini 105b/4865

i.+ iyle 033a/2306

i.- i aʿẓam 027a/1421, 027a/1423

İsmāʿīl : Kur'ân-ı Kerîm'de adı geçen peygamberlerden biri.

İ.+ den 030a/1865

İsrāfīl (İbr.i.) : Dört büyük melekten, öttüreceği boru ile kıyâmet gününü bildirmekle görevli olanı.

İ. 059b/3355, 060a/3369, 060a/3376, 061b/3414, 062a/3428, 125a/5517

İ.+ e 015a/528, 059b/3354, 059b/3356, 060a/3368, 062b/3442

İ.+ üñ 060b/3380

issi : Sâhip

i. 033a/2423, 058b/3319, 058b/3321, 068a/3629, 068a/3632, 068a/3634, 068a/3637, 092a/4413, 119a/5307, 129a/5648, 132a/5735,

i.+ ne 058b/3318

issi : Yakıcı ve bunaltıcı sıcak, ısı.

i. 050b/3057, 163b/6753

i.+ de 062b/3457

i.+ den 011a/386, 024a/1201

i.+ lerde 033a/2308

i.+ ni 052a/3105

i.+ sine 040a/2720

issiz :Sahipsiz.

i. 057b/3287, 060b/3386, 161a/6682

i.+ in 137b/5959

iste - : Dilemek, talep etmek.

i. 009b/341, 016a/718, 093b/4465, 121a/5377

i.- di 096a/4550

i.- digiñ 016a/710

i.- dügi 142b/6127

i.- dügin 033a/2354

i.- düklerin 033a/2029

i.- gil 023b/1182, 023b/1183

i.- me 078a/3947

i.- medügi 133b/5816

i.- mege 027a/1466

i.- mekden 092a/4424

i.- mez 134b/5863

i.- mezdi 086a/4220

i.- mezem 033a/2368

i.- ñ 047b/2966

i.- r 006a/229, 009b/340, 010a/361, 016a/683, 016a/712, 030a/1797, 049a/3004, 069b/3678, 087a/4245, 115b/5201, 120b/5365, 130b/5689, 132a/5734, 132b/5762, 137a/5951, 145b/6213, 146a/6236, 157a/6568

i.- rem 016a/668, 018a/909, 030a/1899, 033a/2216

i.- risem 156b/6544

i.- riseñ 075b/3866, 156a/6538

i.- rler 019a/957, 025a/1224, 033a/2333

i.- rse 016a/711, 133a/5769, 165b/6819

i.- rsen 072a/3752, 099b/4668, 134a/5843

i.- rseñ 016a/713, 033a/2478, 134a/5848

i.- rseñüz 071b/3737

i.- rüz 030a/1691, 121a/5380

i.- ye 015a/522, 039a/2672

i.- yelim 016a/767

i.- yeler 023a/1123, 027a/1354, 027a/1355, 063a/3471

i.- yelüm 006b/255, 146a/6237

i.- yem 033a/2061, 033a/2237, 033a/2239

i.- yen 033a/2429, 049b/3025, 072a/3743, 115b/5199

i.- yene 027a/1462

i.- yenler 016a/719, 093b/4467

i.- yiserdür 030a/1789

i.- yicek 023b/1174

i.- yin 033a/2060

i.- yüp 021a/1047, 023b/1181

i.- yüvir153b/6460

isten - : Arzu edilmek, arzulanmak. Talep edilmek.

i.- ür 103a/4782

istiʿānet (Ar.i.): Yardım isteme.

i. 093b/4465

ʿişyān (Ar.i.): Karşı gelme, itâatsizlik etme, baş kaldırma.

ʿi. 030a/1729, 075b/3865, 091a/4394

ʿi.+ ıñı 130b/5695

ʿi.+ ları 104b/4839

iş : Bir maksatla yapılan faâliyet, çalışma, amel.

i. 002a/41, 003a/72, 008b/317, 009b/344, 010a/353, 010a/354, 016a/628, 016a/657, 016a/663, 016a/734, 016b/851, 018b/941, 019a/959, 020b/1031, 020b/1037, 022a/1095, 024b/1205, 027a/1321, 027a/1451, 028a/1525, 030a/1888, 030a/1891, 030a/1905, 030a/1912, 033a/2035, 033a/2154, 033a/2116, 033a/2192, 033a/2241, 033a/2256, 033a/2322, 033a/2325, 033a/2413, 034b/2539, 035b/2569, 045b/2887, 045b/2897, 046a/2911, 048a/2975, 049a/3010, 050a/3043, 050b/3063, 051b/3085, 054a/3168, 055a/3211, 056a/3243, 057a/3273, 057a/3277, 057b/3290, 059a/3336, 062a/3434, 063b/3478, 067a/3601, 069a/3666, 070a/3689, 072b/3759, 072b/3769, 074a/3816, 075a/3853, 076b/3888, 078a/3948, 078a/3954, 078b/3956, 079a/3976, 079a/3977, 079b/3996, 079b/3997, 079b/4004, 081b/4061, 083a/4112, 083b/4132, 084a/4154, 084b/4162, 084b/4166, 084b/4170, 085a/4184, 085a/4187, 085b/4192, 085b/4199, 086a/4212, 089b/4333, 089b/4339, 093a/4459, 098b/4641, 100a/4685, 101a/4720, 103b/4799, 104a/4814, 104a/4817, 104a/4824, 104a/4827, 106a/4879, 108b/4965, 109a/4973, 109a/4982, 110b/5035, 111b/5062, 112b/5101, 113a/5115, 113a/5116, 114a/5141, 114b/5165, 116b/5222, 116b/5237, 118a/5281, 118a/5285, 119a/5311, 121b/5401, 122b/5425, 122b/5431, 123a/5453, 123b/5454, 124b/5502, 125a/5505, 133b/5837, 137a/5951, 138a/5979, 144b/6183, 145b/6218, 146b/6257, 149a/6324, 153a/6448, 154a/6479, 158b/6608, 159a/6618, 164a/6771

i.+ de 005a/137, 005b/178, 008a/297, 010a/364, 016a/692, 016b/863,

026b/1295, 030a/1747, 068b/3645, 075a/3837, 077b/3931, 082b/4100, 084a/4145, 098a/4627, 108b/4957, 116a/5214, 133b/5799, 139a/6014, 157a/6568

i.+ den 002b/53, 042a/2771, 130b/5697, 133b/5802

i.+ dür 086a/4210, 150a/6347

i.+ e 009b/341, 023a/1122, 028b/1537, 033a/2138, 033a/2317, 033a/2324, 033a/2374, 033a/2483, 055a/3205, 074b/3829, 082b/4100, 098a/4626, 102b/4780, 107a/4911, 107b/4929, 112a/5081, 112b/5092, 118a/5283, 133b/5801, 140a/6041, 154a/6481

i.+ i 004a/119, 004b/126, 016a/786, 016a/824, 016b/838, 027a/1382, 027a/1397, 027a/1402, 027a/1457, 030a/1616, 030a/1617, 030a/1682, 030a/1750, 033a/2260, 033a/2297, 034a/2510, 036a/2581, 041a/2750, 042a/2779, 047a/2944, 050a/3033, 051a/3075, 053a/3141, 055a/3207, 056a/3244, 057b/3283, 066b/3582, 067b/3609, 073b/3790, 078a/3954, 078b/3971, 079b/3991, 080a/4014, 081b/4059, 081b/4066, 081b/4071, 082b/4091, 083b/4128, 085a/4177, 085b/4193, 089b/4333, 091b/4397, 092a/4418, 092b/4431, 095b/4539, 096a/4558, 096b/4581, 097a/4583, 098b/4628, 100b/4711, 101b/4740, 111b/5061, 120b/5366, 122b/5426, 131b/5717, 132b/5754, 135b/5902, 137b/5960, 139a/6018, 142b/6125, 144a/6178, 144b/6195, 152a/6414, 152b/6423, 158b/6616, 159a/6622, 160a/6648, 164b/6786, 165a/6800, 171a/5, 175a/2, 175b/3, 176a/4

i.+ i 015a/513, 016a/590, 176a/13

i.+ idür 036b/2593, 070a/3688, 134a/5854

i.+ im 016a/748, 079b/3997, 063a/3466, 117a/5246, 142b/6131

i.+ imdür 078b/3966

i.+ ime 030a/1886

i.+ imi 027a/1458, 143b/6161

i.+ imiz 033a/2475, 177a/8, 178a/4

i.+ imüz 124a/5485, 133a/5777, 133b/5836

i.+ imüzde 052b/3125, 069b/3672

i.+ in 027a/1407, 033a/2071, 056b/3253, 096a/4558, 112a/5078, 170b/4, 178a/11

i.+ inde 060a/3364, 103a/4781

i.+ ine 042a/2768, 118a/5278

i.+ ini 004a/116, 004b/134, 013a/456, 027a/1351, 027a/1460, 096b/4565, 101a/4715, 140a/6050

i.+ iñ 003a/70, 004b/124, 016b/832, 027a/1396, 055a/3198, 064a/3497, 076a/3872, 089b/4332, 096a/4563, 176a/3

i.+ iñde 066b/3576, 102b/4777, 166a/6836

i.+ iñe 068a/3630, 136b/5921

i.+ iñi 002b/56, 014a/486, 095a/4519

i.+ iñiz 016a/808, 027a/1387

i.+ it 054a/3165

i.+ iyle 015b/584

i.+ ler 027a/1361, 027a/1385, 040a/2715, 050b/3063, 053a/3133, 055a/3203, 055a/3205, 130b/5698, 162a/6715

i.+ lerde 031b/1990

i.+ lere 133b/5817

i.+ leri 016a/628, 027a/1315, 027a/1402, 029b/1605, 030a/1694, 030a/1748, 032a/1996, 060b/3388, 075b/3865, 130b/5699, 142b/6124, 160b/6668, 162b/6724, 164a/6774

i.+ lerim 069b/3673

i.+ lerine 118a/5277

i.+ lerini 033a/2265, 089b/4327

i.+ lerüm 015b/587

i.+ lerüñ 007b/279, 083b/4124

i.+ üme 112b/5093

i.+ üñ 003a/70, 081a/4056, 130a/5675, 141b/6097

i.+ üñde 086a/4214

i.+ üñdür 121b/5404

işāret (Ar.i.) Bir şeyi, anlatılmak istenen bir mânâyı el, parmak, kaş, göz, baş ile gösterme.

i. 016a/813, 018a/913

i.+ de 016a/725

i.+ den 018a/913

i.+ dür 016a/813

işbu : Bu işâret sıfatının yazıda kullanılan eski bir şekli, işte bu.

i. 007b/286, 027a/1336, 036a/2583, 043b/2818, 043b/2821, 054b/3180, 060a/3362, 062b/3448, 116b/5222, 150b/6364, 163a/6740, 177a/1, 178a/5, 178a/9

işde : Bir kimse, şey veya durumu işâret etmek için kullanılır.

i. 005a/143, 008b/316, 012b/435, 012b/437, 014b/512, 015b/585, 016a/717, 019b/979, 019b/980, 023b/1177, 024b/1215, 025a/1229, 027a/1473, 030a/1637, 030a/1746, 039b/2701,

080a/4011, 083a/4113, 115a/5180, 146b/6247

işig : Kapı.

i.+ in 048b/2989

işit (d)-: Kulak yoluyle duymak.

i. 005b/170, 008b/306, 010a/353,014a/489, 016a/596, 016a/822, 021b/1064, 022a/1079, 026b/1280, 026b/1296, 027a/1332, 027a/1460, 027a/1484 , 030a/1875, 030a/1880, 030a/1913, 030b/1954, 031b/1979, 033a/2056, 033a/2057, 033a/2120, 033a/2140, 033a/2199, 033a/2307, 038b/2670, 042a/2767, 042a/2768, 042a/2769, 042a/2770, 042a/2771, 046a/2914, 049a/3010, 050a/3047, 050b/3050, 050b/3064, 051b/3088, 055a/3197, 055b/3225, 057a/3279, 058a/3304, 063b/3478, 065b/3545, 066b/3576, 067a/3597, 068a/3623, 070a/3689, 071a/3705, 071a/3714, 074a/3808, 076b/3890, 080b/4041, 083b/4134, 084a/4155, 084b/4158, 084b/4159, 087b/4258, 089b/4340, 094b/4498, 096b/4566, 099a/4661, 099b/4665, 106b/4903, 108b/4956, 108b/4958, 109a/4989, 109b/5000, 110a/5008, 114b/5162, 115a/5179, 115b/5202,122a/5408, 124b/5502, 131a/5701, 134b/5865, 135b/5890, 135b/5892, 159a/6623, 162a/6706, 166a/6838, 168a/6873, 168a/6880, 168b/1, 168b/7, 70a/6915, 171a/11, 71b/6940, 172b/6, 172b/11, 172b/12, 173a/2, 173b/1, 175a/11

i.- di 016b/853, 026a/1261, 027a/1406, 033a/2097, 033a/2457, 082b/4097, 085b/4197, 094b/4508, 111b/5057, 112a/5076, 112b/5100, 114a/5147, 118a/5288, 143b/6160, 144a/6168, 146a/6233, 146a/6236, 146b/6244, 153a/6442, 154a/6468, 159b/6632, 159b/6637, 159b/6642

i.- diler 101a/4722, 136b/5922

i.- diyse 151a/6382

i.- düm 094a/4481, 094a/4494, 095b/4540, 111a/5053, 159b/6638

i.- düñ 094b/4505

i.- e 004a/116, 016a/697, 030a/1905, 043b/2829, 045b/2891, 047a/2944, 062b/3456, 064a/3497, 076a/3883, 077a/3911, 109b/4992, 126b/5567, 128a/5616, 129b/5653, 128b/5631

i.- ecek 043a/2807

i.- eler 047a/2946, 049a/3010, 063b/3478, 088b/4298

i.- em 026b/1268

i.- en 023a/1132, 023a/1156, 030a/1683, 112a/5077, 121a/5374

i.- enler 022b/1116, 025a/1235, 027a/1478, 112a/5080, 165a/6806

i.- enleriñ 023a/1154, 024a/1186

i.- esin 073a/3775

i.- evüz 027a/1361

i.- eyin 069a/3656

i.- gil 001b/19, 012b/434, 044a/2833, 061b/3410, 066a/3569, 069a/3666, 076b/3895, 111a/5049, 113a/5111, 131a/5702

i.- iben 138a/5978, 151a/6385, 154b/6487

i.- icek 012a/429, 026a/1259, 030a/1815, 033a/2036, 042a/2774, 094a/4487, 094b/4500, 096a/4552

i.- incek 025b/1252

i.- iñ 016a/664, 026b/1287, 026b/1289, 027a/1309, 030a/1782

i.- iñiz 026b/1289

i.- irler 025a/1225, 025a/1227, 037b/2639

i.- ivirdi 023a/1162

i.- me 130b/5693

i.- medi 030a/1890, 030a/1914, 048a/2974

i.- mediñ 066b/3582

i.- mege 003a/72, 026a/1266

i.- meye 030a/1882

i.- meyeydüm 023a/1135

İ.- meyeydüm 023a/1140

i.- mez 036b/2593

i.- mişem 016a/741

i.- sem 033a/2219

i.- sen 170b/12

i.- sün 124b/5488

i.- üben 023a/1141

i.- üñ 010b/380, 056a/3243, 058a/3312, 062b/3447

i.- üp 002a/43, 003a/72, 004b/123, 017b/903, 023a/1136, 023a/1153, 030a/1620, 033a/2452, 044b/2853, 049a/3010, 051a/3070, 053a/3144, 058b/3325, 063b/3479, 062a/3433, 069b/3671, 081a/4044, 096b/4574, 097b/4596, 100a/4693, 149b/6344, 151a/6387, 153a/6451, 155a/6498, 156b/6553, 156b/6555, 158a/6591, 158b/6603, 171a/13, 171b/15

i.- ür 008a/295, 023a/1131, 023a/1163, 146b/6250

i.- ürdüm 094b/4507

i.- ürdüñ 008a/291

i.- ürse 139b/6033

i.- ürseñ 143b/6162

i.- ürsin 138a/5985

i.- ürüm 094b/4512

işle -: Yapmak.

i. 089b/4332, 105a/4854, 131a/5707

i.- di 017b/902, 027a/1407, 036a/2576, 055b/3218, 066b/3586, 144a/6181

i.- diler 030a/1919, 159a/6618

i.- dim 024a/1192

i.- diyse 015a/517

i.- dügi 076a/3876

i.- dügine 008b/319

i.- düm 014b/504, 082b/4098, 091b/4402

i.- düm 091b/4404

i.- düñ 098b/4643

i.- gil 030a/1740, 033a/2334, 041b/2754, 147a/6263

i.+ me 013a/456

i.- mege 027a/1406, 042a/2773

i.- mekde 086b/4237

i.- mekden 092a/4424

i.- meke 041a/2750

i.- meyüz 030a/1706

i.- miş 091b/4397

i.- ñ 041a/2750

i.- r 027a/1411, 091b/4398

i.- ridi 036a/2581

i.- ridüñ 007b/290

i.- rsiz 020b/1026

i.- se 064a/3507

i.- seydi 092b/4432

i.- sün 077a/3918, 130b/5698

i.- ye 002b/46, 016a/757, 033a/2281, 083b/4127, 115a/5182

i.- yelim 133b/5801

i.- yelüm 027a/1321

i.- yem 030a/1643

i.- yen 010b/377, 029b/1600, 033a/2489, 055a/3202, 089b/4333, 097a/4585

i.- yesin 091b/4401

i.- yesin 091b/4400, 175b/4

i.- yicek 058a/3302

i.- yübeni 034b/2536

i.- yügörüñ 030a/1750

i.- yüp 004b/126, 004b/127, 030a/1689

i.- yüz 030a/1705

işlet (d) -: Çalıştırmak.

i.- e 056b/3253

i.- ür 057a/3271

işlü **:**İşi olan.

i. 060a/3364

ʿişr(Ar.i.) :Eğlence, işret

ʿi. 064a/3501, 124b/5500

ʿişret (Ar.i.) : İçki içme, içki.

ʿi. 048b/2998, 060a/3365, 074a/3819

ʿi.+ de 049a/3010
ʿi.+ e 048a/2970

işte : bk.işde
i. 027a/1448, 030a/1872

iştiyāḳ (Ar.i.) : Büyük arzu duyma, özleme, özleyiş.
i.+ ından 096b/4568

it(d) - : Türkçe'de birçok kelimenin sonuna gelerek birleşik fiiller teşkil eden, sonuna geldiği kelimeye göre değişik fonksiyonları olan, geçişli veya geçişsiz fiiller, ayrıca çeşitli deyimler yapan fiil.
i. 006b/257, 015b/586, 016a/611, 022a/1092, 030a/1871, 033a/2095, 035b/2573, 036b/2596, 038b/2662, 046b/2918, 048a/2975, 048b/2996, 050a/3043, 051b/3087, 056a/3236, 056a/3242, 064a/3494, 064b/3512, 064b/3518, 065b/3545, 067a/3594, 067a/3595, 067b/3616, 068b/3643, 075a/3847, 075a/3848, 081b/4069, 083a/4116, 086a/4217, 093a/4448, 093b/4465, 093b/4474, 095a/4520, 097a/4582, 097b/4602, 100a/4691, 100a/4692, 100b/4696, 100b/4704, 103a/4792, 103b/4808, 104b/4844, 106a/4884, 107b/4935, 107b/4938, 113a/5112, 115a/5186, 115b/5198, 116b/5235, 117a/5248, 117a/5250, 119b/5331, 120a/5355, 121a/5380, 124a/5474, 124a/5485, 124a/5486, 124b/5502, 125b/5536, 126a/5547, 129a/5652, 130b/5699, 132a/5742, 133a/5767, 133b/5792, 133b/5834, 152a/6410
i.- di 023a/1166, 024a/1200, 026b/1271, 028a/1516, 028a/1526, 030a/1634, 033a/2190, 033a/2295, 045b/2897, 048a/2978, 048b/2986, 054a/3166, 057a/3273, 057b/3291, 058b/3327, 062a/3436, 065a/3533, 065a/3535, 067a/3600, 079a/3974, 083a/4120, 085a/4184, 089a/4318, 092a/4421, 113b/5130, 114b/5166, 114b/5168, 118b/5291, 118b/5298, 119a/5317, 119b/5324, 120a/5344, 122a/5419, 123b/5454, 123b/5456, 142b/6125, 143b/6153, 147b/6286, 151a/6383, 153b/6456, 154a/6476, 161b/6693, 161b/6699, 162a/6709, 163b/6765, 164b/6788, 166b/6845, 167b/6863, 176a/8
i.- digi 048a/2980
i.- digüñ 101b/4746
i.- dik 164a/6772
i.- diklerin 030a/1782

i.- diklerini 030a/1661

i.- diler 016b/865, 027a/1496, 054b/3183, 090b/4371, 112a/5087, 139a/6021, 140b/6066, 142a/6119, 142b/6123, 144b/6191, 148b/6308, 152b/6434

i.- dilerdi 174b/7

i.- dim 016a/675, 029a/1581, 030a/1626

i.- diñ 033a/2165

i.- diñiz 030a/1759

i.- diñse 098a/4613

i.- diyse 007a/266, 033a/2086, 043a/2806

i.- dügi 033a/2254, 047a/2948, 107a/4924, 130b/5697

i.- dügim 027a/1457

i.- dügimi 086b/4232

i.- dügin 027a/1376, 030a/1667

i.- dügine 057b/3284

i.- dügüm 068b/3643

i.-dügümüz 115b/5198, 132a/5743

i.- dügüñ 083a/4123

i.- dügüñüz 150a/6347

i.- düklerini 030a/1813

i.- düm 033a/2449, 061a/3409, 108b/4972, 142b/6133

i.- dün 173b/11

i.- düñ 071a/3718, 097b/4608, 098a/4627, 105b/4864, 117b/5261, 126a/5542

i.- düñidi 015a/564

i.- düñüz 033a/2454

i.- e 003b/92, 004b/134, 015a/520, 016a/774, 016a/802, 016a/812, 017b/892, 023a/1149, 027a/1321, 027a/1393, 027a/1434, 030a/1749, 030a/1783, 030a/1784, 030a/1787, 030a/1816, 030a/1824, 030a/1855, 030a/1861, 030a/1876, 030a/1887, 030a/1897, 030a/1930, 030a/1934, 032b/2027, 033a/2029, 033a/2476, 033b/2502, 034a/2513, 034b/2539, 035a/2542, 037b/2627, 038b/2660, 039a/2671, 039a/2677, 039a/2680, 040a/2709, 040a/2715, 041b/2752, 043a/2809, 043b/2820, 044a/2835, 044a/2836, 044a/2840, 044a/2841, 044a/2842, 044b/2852, 044b/2853, 045a/2876, 045a/2880, 045b/2895, 049a/3014, 052b/3115, 055b/3214, 055b/3229, 059a/3343, 060a/3368, 060a/3377, 061a/3406, 061b/3414, 062a/3434, 062b/3448, 063a/3469, 063b/3486, 064a/3498, 064a/3500, 064a/3506, 064b/3515, 068b/3646, 070a/3703, 076a/3876, 077a/3917, 082b/4105, 089b/4341, 090b/4362, 095a/4516,

095b/4547, 103a/4794, 109b/4992, 109b/4993, 109b/4994, 115a/5181, 121b/5390, 125b/5530, 126a/5552, 127b/5589, 128b/5619, 129b/5654, 129b/5659, 129b/5666, 132a/5732, 132b/5748, 133b/5795, 133b/5810, 138a/5979, 149a/6324, 161b/6701, 168b/5, 170a/13, 172a/5, 173b/11, 174a/13, 174b/15, 175a/7, 175b/15, 176a/2, 176a/4

i.- ecege 001b/23

i.- ecegiñi 033a/2096

i.- ecek 017b/891, 030a/1743

i.- egör 075a/3841, 075a/3846, 107a/4921

i.- egördi 141a/6075

i.- eler 009a/329, 014b/496, 014b/497, 029a/1579, 030a/1792, 030a/1832, 032b/2014, 037b/2630, 037b/2634, 040a/2708, 043a/2801, 044b/2854, 044b/2858, 044b/2863, 045a/2866, 045b/2888, 046a/2909, 046a/2910, 046a/2913, 047a/2947, 047b/2956, 047b/2958, 049a/2999, 049a/3010, 049a/3015, 062a/3440, 063b/3478, 089b/4342, 089b/4343, 091a/4388, 096b/4573, 125a/5506, 128a/5606, 128a/5616, 133b/5797, 133b/5837, 171a/5

i.- elüm 023a/1122, 023a/1125, 027a/1302, 033b/2497, 035a/2554, 038b/2670, 048a/2977, 051b/3088, 055b/3218, 066a/3571, 068a/3627, 112a/5082, 116b/5222, 118b/5293, 140a/6046, 144a/6169, 147b/6278, 150b/6375

i.- em 014b/502, 016a/656, 016a/685, 016a/710, 016a/813, 016a/814, 029a/1589, 030a/1651, 030a/1824, 030a/1830, 030a/1888, 032b/2017, 033a/2071, 033a/2192, 033a/2213, 033a/2236, 033a/2412, 033a/2443, 033a/2445, 069a/3657, 073b/3796, 076b/3890, 081a/4043, 084b/4167, 098b/4629, 106a/4882, 118a/5285, 126a/5548, 127a/5573, 158b/6605, 172a/9

i.- emedük 028b/1541

i.- emez 030a/1667, 048a/2975

i.- emezem 033a/2082, 160a/6648

i.- emezin 027a/1376

i.- en 008b/310, 016a/615, 029a/1596, 030a/1723, 030a/1779, 034b/2536, 041b/2762, 041b/2764, 041b/2765, 042a/2766, 042a/2769, 042a/2771, 051a/3070, 053b/3150, 061a/3403, 093b/4465, 103b/4800, 110a/5016, 123b/5466, 127a/5572,

131a/5716

i.- ene 033a/2353, 170a/12, 170b/15

i.- eni 029b/1602, 029b/1605, 030a/1752

i.- enler 033a/2427, 125b/5525

i.- enleri 029b/1603, 033a/2035, 037a/2618

i.- gil 054b/3180, 063a/3464, 063b/3476, 067a/3592

i.- er 004b/131, 014a/477, 016b/831, 016b/840, 024a/1188, 026b/1280, 026b/1286, 026b/1298, 027a/1432, 030a/1786, 030a/1796, 030a/1826, 030b/1944, 033a/2151, 033a/2330, 033a/2424, 042b/2786, 048b/2984, 049b/3025, 052a/3102, 054b/3194, 055a/3204, 056b/3251, 064a/3507, 067b/3605, 068b/3643, 080a/4021, 086b/4227, 088a/4276, 090a/4357, 090b/4365, 092a/4414, 095b/4531, 097b/4596, 098a/4617, 098b/4628, 098b/4630, 101b/4746, 102b/4772, 105a/4855, 107a/4916, 107b/4939, 108a/4943, 109a/4987, 110b/5037, 111a/5042, 111b/5062, 112a/5084, 112a/5089, 120a/5353, 121a/5375, 121b/5398, 122b/5426, 124b/5493, 131a/5713, 131b/5721, 131b/5728, 34b/5863, 135b/5891, 145b/6221, 150a/6359, 172a/15, 176a/6, 177a/2

i.- erdi 016b/828, 030a/1793, 058a/3313, 066a/3563, 066b/3583, 067b/3613, 067b/3618, 085a/4188, 108b/4964, 112a/5086

i.- erem 033a/2427, 045b/2897, 050a/3042, 095a/4513, 095b/4539, 133b/5798, 163b/6762

i.- erdüm 019b/976

i.- eridi 034a/2520

i.- eriken 098a/4624

i.- erin 082a/4081, 082b/4090, 085a/4190

i.- eriseñ 029a/1584

i.- eriser 049b/3019

i.- erler 019a/956, 019a/961, 020b/1035, 027a/1427, 027b/1504, 028b/1541, 033a/2331, 037a/2617, 046a/2909, 088b/4306, 067a/3604, 090a/4359, 113a/5119

i.- erlerdi 033a/2172

i.- erlerse 001b/18, 020a/1013, 023a/1126, 111a/5048

i.- erse 005b/174, 030a/1846, 033a/2183, 059a/3340, 082b/4091, 131b/5721, 140a/6050, 169b/15, 170a/2, 170a/13

i.- ersen 080b/4036, 100b/4704

i.- erseñ 014b/496, 016a/713, 028b/1569, 030a/1658, 033a/2334, 041b/2757, 081b/4071, 082a/4072, 100a/4691, 100a/4692, 108a/4955, 109b/4999, 113a/5108, 128b/5621, 155b/6523

i.- erseñüz 113a/5117

i.- ersin 052b/3123, 052b/3126, 059a/3333, 081b/4066, 081b/4071, 082a/4080, 083b/4130, 094a/4478, 104a/4825, 104b/4837, 111b/5061, 121a/5374, 121a/5376, 132a/5737

i.- ersiz 164a/6772

i.- erüm 050a/3036, 074b/3829

i.- erüz 019b/975, 021a/1046, 027a/1385, 048a/2978, 052b/3124

i.- esin 003b/79, 014a/483, 014a/484, 014b/495, 016a/669, 027a/1425, 027a/1441, 029a/1584, 030a/1650, 030a/1741, 034b/2540, 046b/2917, 052b/3122, 066b/3573, 089b/4343, 092b/4442, 108b/4957, 113a/5107, 117b/5262, 129a/5651, 133b/5786, 153a/6448, 166b/6853, 166b/6854, 168a/6871, 168a/6872

i.- esiz 030a/1732

i.- evüz 023a/1122, 027a/1361, 027a/1378, 027a/1386, 030a/1689, 147a/6270

i.- eydi 030a/1825, 034a/2510, 068b/3644, 126b/5559, 126b/5566

i.- eydim 023a/1140

i.- eydük 017b/904

i.- eydüm 068b/3644, 142a/6105

i.- eydüñ 096b/4575

i.- eyidik 022b/1112

i.- eyidi 039b/2692, 056b/3250

i.- eyim 016a/622, 065a/3523, 098a/4619, 110b/5035, 166a/6838

i.- eyin 020a/1002, 024b/1205, 027a/1374, 030a/1860, 033a/2051, 035a/2547, 078b/3968, 080b/4038, 085b/4193, 098b/4629, 110a/5021, 114a/5143, 115b/5203, 117a/5253, 132a/5739, 135a/5877, 159a/6623

i.- icegez 014b/502

i.- icek 016a/615, 030a/1619, 058a/3300, 069b/3687, 073b/3802, 086a/4218, 098b/4629

i.- ici 030a/1720, 030a/1721, 030a/1809, 031b/1994, 032a/2007

i.- iciler 031b/1990

i.- icüñüz 015b/589

i.+ ince 030a/1644

i.- iser 030a/1802, 030a/1858,

030a/1866, 044a/2833, 044a/2834, 084b/4162, 118a/5277

i.- iserdür 034b/2532, 043b/2828, 052b/3121, 067b/3607

i.- ivir 074b/3830

i.- me 033a/2049, 033a/2471, 046b/2918, 051a/3072, 051b/3085, 068a/3621, 074b/3824, 075a/3852, 077b/3934, 097b/4597, 109b/4997, 114a/5146, 117a/5247, 120b/5362, 120b/5363, 128b/5629, 166a/6829, 176a/11, 178a/7

i.- medi 027a/1372, 027a/1382, 048a/2974, 075a/3837, 152a/6421

i.- mediler 173b/12

i.- medir 027a/1396

i.- medügüni 107a/4923

i.- medüm 101a/4721, 106b/4895

i.- medüñüz 044b/2850

i.- mege 003a/72, 026a/1266, 030a/1732, 030a/1819, 042a/2773, 106a/4889

i.- megi 018b/931, 112b/5090

i.- megil 051a/3074, 051b/3083, 052a/3104, 091a/4384, 115b/5189, 117a/5239, 137b/5955

i.- mek 015a/543, 018b/940, 039a/2684, 065b/3540, 106a/4887, 112a/5077, 112a/5083, 114a/5141, 117b/5256, 126b/5565, 151b/6395, 175a/12

i.- meklik 142a/6118

i.- memiş 131b/5717

i.- meñ 003a/64, 030a/1832

i.- meñüz 077a/3906

i.- mese 108a/4947, 175b/2

i.- mesen 051a/3073

i.- mesine 098a/4615

i.- meye 027a/1457, 083b/4125, 109b/4993, 129a/5649, 131a/5710, 147b/6281, 176a/1

i.- meyeler 060a/3366

i.- meyelüm 016a/604, 041a/2749, 151a/6391

i.- meyem 028b/1552, 106a/4880

i.- meyen 029b/1610, 030a/1808

i.- meyesiz 030a/1742

i.- meyeydi 164a/6776

i.- mez 117a/5242

i.- mezin 081b/4070, 126a/5547

i.- mezsiz 047b/2960

i.- miş 013b/475, 043b/2822, 142b/6121, 168a/6880

i.- mişler 030a/1768

i.- mişdi 016a/824, 054a/3173

i.- mişem 082a/4084

i.- mişidüm 068b/3640

i.- mişiz 047a/2947

i.- müşdürür 054b/3186

i.- se 027a/1378, 042a/2779, 043b/2818, 043b/2821, 057b/3286, 057b/3288, 092b/4431, 142a/6106

i.- sem 052b/3118

i.- sen 030a/1636

i.- señ 065b/3543

i.- sün 016a/636, 016a/753, 016b/857, 026b/1290, 030a/1837, 033a/2156, 043a/2800, 069b/3685, 116a/5205, 130b/5694, 147a/6272, 165b/6820

i.- sünler 007a/265

i.- üben 023a/1142, 028b/1574, 030a/1860, 043a/2815, 049a/3004, 049a/3008, 049a/3009, 072b/3757, 073b/3792, 076b/3899, 089b/4331, 098b/4633, 098b/4636, 100a/4690, 107b/4932, 110a/5017, 111b/5069, 119a/5322, 127a/5574, 133b/5784, 149a/6321, 149a/6324, 150a/6360, 151a/6390, 158a/6589, 164b/6785, 170b/14

i.- üñ 005a/149, 010b/374, 014a/488, 039b/2704, 041a/2741, 041a/2746, 041a/2750, 047b/2959, 056a/3243, 105b/4860, 113a/5116, 152b/6426

i.- üñüz 028b/1545, 047b/2958, 054b/3182, 057a/3280

i.- üp 004a/115, 005a/149, 006b/259, 007b/277, 010b/374, 012a/426, 013b/476, 015a/571, 016a/669, 020a/1004, 020a/1007, 021a/1044, 022b/1111, 026b/1271, 026b/1284, 027a/1477, 027b/1504, 028b/1547, 029a/1590, 029b/1600, 029b/1612, 030a/1683, 030a/1694, 030a/1810, 030a/1878, 030a/1920, 030a/1935, 033a/2033, 033a/2253, 033a/2263, 033a/2381, 033a/2407, 033b/2491, 033b/2501, 034a/2509, 036a/2584, 039a/2680, 039b/2691, 040b/2724, 041a/2739, 041b/2758, 041b/2761, 041b/2762, 042a/2778, 042a/2779, 042a/2780, 042b/2783, 043b/2817, 043b/2820, 044b/2858, 045a/2875, 045a/2878, 045b/2883, 047b/2962, 048b/2985, 049b/3022, 053a/3135, 054b/3182, 055b/3217, 055b/3223, 062a/3429, 062a/3433, 065b/3540, 066b/3587, 069b/3683, 070a/3691, 072a/3747, 073b/3800, 077a/3920, 079a/3977, 081a/4048, 082a/4077, 086a/4216, 086a/4224, 087a/4245, 087b/4260, 093a/4446, 095b/4542, 097b/4603, 098b/4631, 102b/4769, 102b/4772, 102b/4774, 104b/4831,

104b/4841, 108a/4948, 108a/4953, 108b/4967, 110a/5022, 113b/5132, 114b/5157, 115b/5191, 119a/5313, 124b/5500, 125b/5531, 125b/5532, 127b/5591, 133a/5778, 133b/5797, 133b/5799, 139a/6016, 139b/6035, 148a/6302, 148b/6312, 149a/6319, 149a/6320, 152a/6411, 154a/6473, 154a/6476, 156b/6554, 159b/6636, 163a/6745, 174b/7, 175b/13

it- : (Bir şeye, ileri gitmesi için) Yerinden kaldırmadan kuvvetle abanmak, yerinden oynaması için yüklenmek.

i.- e 076b/3898

it : Köpek.

i.+ den 027a/1473

i.+ e 081a/4054

i.+ i 152a/6412, 163b/6756

i.+ im 065b/3547

it : İnsan ve hayvan vücûdunun kas ve yağdan meydana gelen, kemikle deri arasında bulunan kısmı. Et.

i.+ dir 152a/6413

iṭāʿat (Ar.i.) : Emre uyma, söz dinleme.

i. 056b/3255, 059a/3339, 067b/3613

i. eyledüm 016a/733

i. itmişem 016a/741

ʿitāb (Ar.i.) : Azarlama, paylama.

ʿi. 027a/1427, 053a/3135, 128b/5629

iʿtāḳ (Ar.i.): Âzat etme, ıtık.

i. 120b/5356

itcegez: İt sözcüğünün küçültme hali almış şekli.

i. 065a/3532, 065a/3535, 065b/3542, 065b/3543, 065b/3550

itdür - : İtmek işini başkasına yaptırmak

i.- ür 020b/1031

iti : Keskin. Sıcak, kaynar.

i. 003b/91

i.+ sinden 127b/5601

iʿtibār (Ar.i.): Saygı görme, saygı gösterme, değer verme, kendine değer verilme.

i. 080a/4019, 080b/4029, 087a/4255, 121a/5386, 125b/5526, 131a/5710

i.+ ı 086b/4229, 130b/5689

i.+ ından 082b/4094

i.+ um 082b/4093

iʿtiḳād (Ar.i.): İnanma, kalben tasdik ederek inanma, inanç, inan.

i. 086b/4230, 097b/4597, 141b/6102

i.+ ıla 131b/5722

iʿtiḳāt :bk. iʿtiḳād

i. 088a/4289

itmek (g) : Unun su ile yoğrulmasından elde edilen hamurun fırın, saç veya tandırda pişirilmesiyle yapılan ve insanın başlıca gıdâsı olan yiyecek.

i. 122b/5427, 141b/6097

i.+ in 018b/928

ittifāḳ (Ar.i.): Fikir birliğine varma, uyuşma, anlaşmaya varma.

i. 160a/6653

ʿiḳāb(Ar.i.): Azap, ezâ, eziyet.

ʿi. 021b/1070, 035a/2546, 037b/2628, 041b/2758, 048a/2969

iḳlim (Ar.i.): Ülke, diyar.

i.+ i 150a/6354

i.+ ine 149a/6325

i.+ ler 036a/2591

i.+ lere 058a/3313

iḳraʾū (Ar.f.): Okuyunuz.

i. 047a/2943

iḳrār (Ar.i.) : Kabul etme, tasdik etme. Karşıtı: İnkâr.

i. 124a/5479

iḳtida (Ar.i.): Birini örnek alıp ona uyma, örnek tutma, tâbi olma.

i.+ sı 068a/3625

iv - : Acele etmek, koşmak, çabuk davranmak, şitap etmek.

i.- er 044a/2832

i.- erdi 158a/6594

i.- erim 027a/1325

i.- erin 106a/4889

i.- mez 175a/2

i.- iş 131a/5707

ivelürek : Acelece.

i. 043b/2830

iy : Hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılır.

i. 002b/57, 007b/282, 030a/1943, 030b/1949, 030b/1957, 031b/1979, 031b/1992, 032b/2019, 033a/2481, 033a/2482, 033a/2483, 033a/2484, 033a/2485, 033a/2486, 033a/2487, 033a/2488, 033a/2489, 033a/2490, 033b/2491, 034b/2527, 034b/2535, 035a/2551, 035a/2553, 035a/2554, 035b/2568, 036b/2598, 036b/2604, 039b/2690, 039b/2703, 040a/2711, 041a/2743, 041b/2755, 041b/2760, 041b/2761, 041b/2763, 041b/2764, 041b/2765, 042a/2766, 042a/2767, 042a/2768, 042a/2769, 042a/2770, 042a/2771, 042a/2780, 043a/2816, 043b/2826, 043b/2827, 044a/2832, 044a/2839, 044a/2840, 044a/2843, 044a/2844, 044a/2845, 044b/2854,

044b/2855, 045a/2877, 045b/2894, 073b/3786, 073b/3789, 073b/3801,
046a/2905, 046a/2907, 046a/2916, 074a/3805, 074a/3809, 074a/3812,
047a/2944, 047a/2947, 047b/2958, 074a/3814, 074a/3816, 074b/3824,
047b/2960, 048a/2975, 048b/2985, 075a/3838, 075a/3850, 075b/3854,
048b/2997, 049a/3003, 049a/3012, 075b/3856, 075b/3857, 075b/3860,
049a/3013, 049b/3016, 049b/3020, 075b/3866, 076a/3880, 076a/3884,
050a/3035, 050b/3048, 050b/3054, 076a/3887, 076b/3889, 076b/3894,
051a/3070, 051a/3073, 051b/3089, 076b/3896, 076b/3899, 076b/3903,
051b/3096, 052a/3107, 052b/3122, 077a/3917, 077b/3938, 078a/3946,
055a/3197, 055a/3211, 056a/3232, 078a/3952, 078b/3956, 078b/3963,
056a/3233, 056a/3234, 056a/3236, 078b/3968, 079a/3973, 079a/3978,
056b/3253, 056b/3254, 058a/3303, 079a/3982, 079a/3984, 079b/3996,
058a/3311, 058b/3319, 058b/3320, 079b/4002, 079b/4006, 080a/4012,
059a/3334, 059a/3345, 059b/3357, 080a/4018, 080a/4023, 080b/4026,
060b/3392, 062a/3428, 063a/3461, 080b/4029, 080b/4030, 080b/4033,
063b/3476, 064a/3492, 064a/3502, 080b/4034, 080b/4037, 080b/4038,
064a/3503, 064b/3522, 065a/3524, 081a/4057, 081b/4066, 081b/4067,
065a/3525, 065a/3534, 065a/3537, 082a/4078, 082b/4098, 082b/4099,
065b/3543, 065b/3549, 066a/3556, 082b/4104, 082b/4105, 082b/4106,
066a/3569, 066b/3582, 066b/3583, 083a/4111, 083a/4114, 083b/4128,
066b/3588, 067a/3597, 067a/3602, 083b/4130, 083b/4132, 084a/4151,
068b/3642, 068b/3653, 069a/3657, 084a/4152, 084a/4156, 084b/4164,
069a/3658, 069a/3659, 069a/3668, 085a/4174, 085a/4176, 085a/4179,
069a/3670, 069b/3676, 070a/3689, 085a/4185, 085b/4191, 085b/4193,
070a/3702, 071a/3715, 071b/3725, 085b/4195, 086a/4208, 086a/4221,
071b/3729, 071b/3734, 072a/3738, 086b/4226, 086b/4236, 086b/4238,
072a/3740, 072a/3744, 072a/3752, 087a/4247, 087a/4253, 087a/4255,
072b/3754, 073a/3771, 073a/3774, 087b/4258, 087b/4259, 087b/4262,
073a/3775, 073a/3776, 073a/3779, 087b/4265, 087b/4267, 087b/4271,

087b/4273, 088a/4274, 088a/4276, 104b/4834, 104b/4842, 105a/4857,
088a/4285, 088b/4301, 088b/4307, 106a/4884, 106b/4894, 106b/4898,
088b/4308, 089a/4313, 089a/4322, 106b/4903, 107a/4913, 107b/4934,
089a/4323, 089a/4324, 089b/4330, 107b/4936, 108a/4945, 108b/4956,
090a/4349, 090a/4357, 090b/4368, 108b/4968, 109a/4975, 109a/4979,
091a/4378, 091a/4379, 091a/4390, 109a/4982, 109a/4988, 109a/4989,
091b/4398, 091b/4400, 091b/4402, 109b/5001, 109b/5004, 110b/5034,
091b/4404, 091b/4409, 091b/4410, 111a/5044, 111b/5061, 112a/5081,
092a/4411, 092a/4412, 092a/4419, 112b/5092, 112b/5096, 112b/5106,
092b/4435, 093a/4447, 093a/4451, 113a/5109, 113a/5114, 113a/5121,
093a/4452, 093a/4460, 093b/4462, 113b/5138, 114b/5162, 114b/5165,
093b/4468, 093b/4469, 093b/4473, 115a/5188, 115b/5192, 116a/5207,
093b/4475, 094a/4481, 094a/4482, 116a/5211, 116a/5215, 116a/5217,
094a/4488, 094a/4491, 094b/4495, 116a/5219, 116b/5231, 116b/5232,
094b/4505, 094b/4511, 094b/4512, 116b/5233, 116b/5236, 116b/5238,
095a/4525, 095b/4532, 095b/4536, 117a/5244, 117a/5246, 117a/5247,
095b/4540, 095b/4541, 095b/4544, 117a/5249, 117a/5251, 117a/5252,
096a/4556, 096a/4557, 096a/4562, 117b/5256, 117b/5259, 117b/5268,
096b/4574, 096b/4576, 097a/4586, 118a/5272, 118a/5283, 118b/5293,
097b/4595, 097b/4609, 098a/4614, 118b/5299, 118b/5303, 119b/5327,
098a/4619, 098a/4626, 098b/4632, 119b/5330, 120a/5342, 120b/5358,
098b/4633, 098b/4639, 098b/4642, 120b/5367, 120b/5369, 120b/5372,
099b/4665, 100a/4682, 100a/4691, 121a/5373, 121a/5380, 121a/5381,
100b/4704, 100b/4705, 100b/4708, 121a/5382, 121a/5386, 121b/5392,
101a/4714, 101a/4718, 101a/4728, 121b/5393, 121b/5394, 121b/5402,
102a/4759, 102a/4763, 103a/4789, 121b/5403, 121b/5404, 121b/5405,
103a/4791, 103b/4800, 103b/4801, 122a/5409, 122a/5414, 122a/5415,
103b/4803, 103b/4805, 103b/4807, 122a/5416, 122b/5423, 122b/5432,
103b/4808, 103b/4813, 104a/4817, 123a/5439, 123a/5449, 123a/5451,

123a/5452, 123b/5458, 123b/5462, 123b/5465, 124a/5472, 124a/5475, 124a/5479, 124a/5480, 124a/5484, 124b/5503, 125b/5528, 125b/5533, 125b/5536, 126a/5540, 126a/5542, 127a/5574, 127b/5590, 127b/5594, 128a/5607, 128a/5614, 128b/5631, 129b/5659, 129b/5664, 130a/5670, 130b/5700, 131a/5702, 131a/5705, 131a/5716, 131b/5722, 131b/5724, 131b/5726, 132b/5756, 133a/5772, 135b/5903, 136a/5917, 136a/5920, 137a/5945, 137a/5951, 138b/6001, 139b/6036, 140a/6042, 140b/6070, 141b/6086, 142a/6108, 142a/6113, 142b/6129, 142b/6131, 143b/6161, 146a/6240, 146b/6257, 147b/6283, 149a/6331, 149b/6338, 150a/6349, 150a/6352, 150a/6356, 150b/6363, 150b/6364, 151a/6381, 151b/6396, 151b/6406, 152a/6407, 152a/6420, 152b/6427, 153a/6442, 153a/6444, 153b/6459, 154a/6471, 154a/6480, 154a/6481, 154b/6486, 155b/6519, 155b/6524, 155b/6526, 156a/6531, 156a/6540, 156b/6553, 157b/6573, 157b/6579, 158b/6606, 159a/6630, 160a/6650, 160a/6658, 160b/6671, 160b/6674, 161a/6683, 161b/6693, 161b/6704, 162a/6709, 162a/6719, 162b/6732, 162b/6734, 163a/6736, 163b/6752, 164a/6767, 164a/6771, 164a/6780, 165a/6796, 165a/6803, 165a/6810, 165b/6813, 165b/6817, 165b/6822, 166a/6826, 166a/6837, 166a/6838, 166b/6853, 168a/6871, 168a/6875, 168a/6882, 168b/9, 168b/12, 169a/12, 169a/13, 169b/5, 169b/7, 170a/1, 170a/4, 170a/8, 170b/2, 171a/6, 171a/15, 171b/12, 172a/4, 172a/6, 172a/15, 172b/5, 172b/10, 173a/7, 173a/13, 175b/15, 176a/6, 176a/10, 176a/11

ʿiyāl (Ar.i.) : Âile reisinin geçimlerini sağlamak zorunda olduğu kimseler, çoluk çocuk.

i.+ ümüz 027a/1363

iyār (Ünl.) : Ey yar.

i. 045a/2869, 045b/2886, 048a/2982, 075a/3838, 078a/3949

iyece : Sahip.

i. 046b/2919

iyle - :bk. eyle-

i. 069b/3686, 117a/5243

i.- ñüz 027a/1327

i.- r 036b/2604, 043a/2810

iz : (Bir şeyi üzerine el, ayak veya bir

âletle basmak veya bütün ağırlığı ile üstünden geçmek sûretiyle) Yassıltmak, çiğnemek, ufalamak, parçalamak.

i.+ ine 016a/608, 072b/3755

i.+ ini 017a/881

i.+ ler 066a/3561

i.+ lerin 020a/997

i. - sin 036a/2590

i.+ üm 019a/955

i.+ ümüz 016a/607

i.+ üñe 017a/878

īzā (Ar.i.): Eziyet verme, eziyet etme.

ī. 046b/2917

iʿzāz (Ar.i.): Ağırlama, ikram etme, saygı gösterme.

i. 078b/3962, 130b/5688

i.+ la 122a/5421

iẓhār (Ar.i.): Açığa vurma, meydana çıkarma, gösterme, âşikar etme. Karşıtı: Izmar.

i. 052b/3126

izin (Ar.i.) : Bir şeyi yapmak için verilen serbestlik, müsâade, ruhsat, destur.

i. virdim 033a/2197,

i. alup148a/6298

izle - : Arkasından gitmek, tâkip etmek.

i.- yen 014a/485

ʿizz (Ar.i.) : Yücelik, ululuk, şeref, değer, îtibar.

ʿi. 150a/6357

ʿi.+ en154a/6473

ʿi.+ i 121b/5391

ʿi.+ im 030a/1657

ʿi.+ üñ 082b/4102

ʿizzet (Ar.i.): Hürmet, saygı, ikram.

ʿi. 030a/1641, 030a/1722, 030a/1724, 033a/2338, 033a/2386, 043b/2817, 045a/2866, 046a/2909, 046a/2913, 047a/2935, 047b/2951, 047b/2962, 047b/2964, 052b/3115, 053b/3154, 066b/3573, 067a/3601, 086a/4220, 104a/4826, 130b/5690, 159b/6636, 173b/11, 174a/14, 174b/7

ʿi.+ e 131a/5714

ʿi.+ i 010a/355, 029a/1578, 043a/2802, 064b/3517, 066b/3578, 131b/5721

ʿi.+ im 030a/1677, 092b/4433

ʿi.+ ine 122a/5416

ʿi.+ ini 166a/6826

ʿi.+ le 046a/2905

ʿi.+ ler 043b/2820, 045b/2887, 062a/3440

ʿi.+ leri 029a/1594

ʿi. süreler 047b/2951

ʿi.+ üm 083a/4115, 092b/4431

ʿi.+ üñ 003a/61, 046a/2912, 166a/6828

ʿi.+ üñ 022b/1100

K

ḳaba : Terbiyeye, inceliğe aykırı, çirkin, kötü.

ḳ.+ sı 120b/5364

ḳabaḳ : Saçsız, çıplak, açık.

ḳ. 013b/473, 062b/3457

ḳabar - : Deri üstünde ufak şişlikler, kabarcıklar peydâ olmak.

ḳ.- mış 016b/844

Kaʿbe (Ar.i.) : Bütün müslümanların kıblesi ve ziyâret yeri olan Mekke şehrindeki mukaddes binâ, beytullah.

K.- i mükerrem 093b/4473

K.+ de 169a/6

K.+ nüñ 096a/4561, 098a/4622

K.+ ye 093b/4471, 093b/4472, 098a/4622, 099a/4653, 176a/9

ḳabı : Kabuk.

ḳ.+ ından 018b/929

ḳābil (Ar.s.) : Olabilir, mümkün.

ḳ. 143b/6158, 156a/6536

Kābil: Hz. Âdem ile Hz. Havvâ'nın ilk oğullarından biri.

K.+ i 127a/5584

ḳabīle (Ar.i.) : Aynı soydan gelen ve bir başkanın yönetiminde yaşayan göçebe topluluk, boy.

ḳ. 118b/5291

ḳab(i)r (Ar.i.) : Mezar.

ḳ. 009a/328, 009b/336, 030a/1688, 046a/2909

ḳ.+ e 003b/84, 007b/281, 009a/333, 010a/366, 016a/690, 027a/1362, 030a/1723, 037b/2625, 045a/2875, 089a/4312

ḳ.+ i 006b/245, 006b/246, 009a/324, 009a/334,010a/355, 010b/368, 061b/3420, 061b/3424, 171a/3, 171a/6

ḳ.+ ime 062a/3434

ḳ.+ in 148b/6307

ḳ.+ ine 009a/332, 035b/2572, 045b/2888, 061b/3417, 061b/3418, 148b/6306, 160b/6664

ḳ.+ ini 062a/3425,

ḳ.+ inüñ 062a/3426

ḳ.+ iñ 011b/404, 070a/3700

Ḳ.+ iñiziñ 016a/808

ḳ.+ üñ 008b/311

ḳ.+ üñde 091a/4382

ḳablü (Ar.i.) : Önceden, evvelce, önce.

ḳ. 080b/4031, 087a/4246, 124b/5497

ḳabūl (Ar.i.) : Bir şeye isteyerek veya istemeyerek peki deme, râzı olma, muvâfakat etme.

ḳ. 016a/756, 016a/776, 016b/857, 018b/931, 022b/1100, 024b/1203, 030b/1944, 033a/2029, 033a/2059, 033a/2156, 034a/2520, 038b/2662, 041a/2748, 065b/3543, 079a/3983, 079a/3984, 081a/4045, 098a/4617, 098b/4643, 114b/5173, 133b/5785, 133b/5793, 133b/5807, 137b/5962, 140a/6049, 140a/6051, 141b/6088, 142a/6105, 142a/6106, 152a/6421, 155b/6523, 175b/14

ḳ. eyle 016a/800

ḳ. it 016a/594, 030a/1737, 033a/2160

ḳ. itdi 033a/2161

ḳ. itdüm 033a/2409

ḳ. itmeye 171b/1

ḳ. itmeyem 171b/9

ḳ. itsün 159b/6635

ḳ. olmaya 171b/2

ḳ. olmaz 173a/13, 175b/2,

ḳabültü: Kabul ettim.

ḳ. 095a/4528

ḳabża (Ar.i.) : (Kılıç, tabanca, ok vb.nin) Tutulacak yeri.

ḳ. 030b/1953

ḳabż (Ar.i.) : Almak, zaptetmek.

ḳ. 096b/4575

ḳ. eyledigü 044b/2860ḳ. idem 069a/3664

ḳ.- eyleyüp 043b/2818, 043b/2821

ḳ. idesin 099a/4651

ḳaç - : 1. Yapmayı istememek, geri durmak, kaçınmak.

ḳ.- duġuñuz 027a/1389

2. Gizlice ayrılmak, firar etmek, Karşılaşmamaya çalışmak, yüz yüze gelmek istememek, uzaklaşmak istemek.

ḳ. 033a/2397, 074b/3832, 100a/4693, 109a/4979, 154b/6487

ḳ.- a 023a/1166, 088a/4281, 127b/5602

ḳ.- a 063b/3481, 063b/3482

ḳ.- alar 096b/4572

ḳ.- alar 015a/550

ḳ.- an 013b/463, 016a/681

ḳ.- an 050b/3054

ḳ.- ar 024a/1197, 056b/3259, 171a/2

ḳ.- arduñuz 047b/2963

ḳ.- arıdı 017a/868

ḳ.- arlar 020b/1034

ḳ.- arsın 033a/2173

ḳ.- dı 030a/1916, 149b/6341, 152b/6432, 164b/6782

ḳ.- dılar 152b/6431

ḳ.- duġın 118b/5294

ḳ.- ıbanı 127a/5581

ḳ.- ın 055a/3212

ḳ.- madan 144b/6193

ḳ.- madı 135a/5880, 142b/6132

ḳ.- maḳ 138b/6000, 142b/6131

ḳ.- mayıncaḳ 059a/3341

ḳ.- uban 057a/3269

ḳ.- up 127a/5575

ḳaçan : Ne vakit, ne zaman ki.

ḳ. 004a/108, 007a/269, 012b/438, 016b/825, 016b/826, 023b/1178, 033a/2071, 037a/2617, 048a/2975, 054b/3190, 054b/3192, 059b/3349, 064a/3493, 061b/3423, 065b/3539, 090b/4371, 097a/4593, 098a/4617, 162a/6719

ḳaçı :Ne kadarı, kaç kişi.

ḳ. 074b/3834

ḳaçın - : Geri durmak, çekinmek, içtinap etmek, ihtiraz etmek.

ḳ.- a 070a/3700

ḳadar : Bir şeyin, kıyaslandığı diğer bir şey ölçüsünde, derecesinde veya büyüklüğünde olduğunu anlatır.

ḳ. 006a/226, 016a/684, 016a/736, 016a/740, 017a/883, 027a/1461, 027a/1469, 028a/1516, 028a/1520, 028b/1566, 030a/1768, 030b/1960, 033a/2047, 033a/2083, 033a/2162, 033a/2163, 033a/2379, 033a/2421, 033a/2422, 036a/2588, 039b/2689, 043b/2822, 045b/2891, 045b/2892, 046b/2917, 046b/2931, 048a/2973, 048b/2997, 050a/3035, 057b/3289, 065b/3543, 066a/3555, 066b/3583, 075a/3837, 076b/3893, 079a/3990, 080a/4009, 089b/4343, 098b/4637, 099a/4659, 101b/4736, 104a/4826, 104b/4838, 104b/4839, 109a/4982, 109a/4987, 109b/4991, 112b/5106, 113a/5108, 114a/5146, 115a/5183, 126b/5561, 127b/5593, 142b/6130

ḳadd (Ar.i.) : Boy.

ḳ. 054a/3168, 079b/4002

ḳ.+ i 157b/6581

ḳadem (Ar.i.) : Ayak.

ḳ. 017a/877, 048a/2969, 051a/3077, 062a/3427, 063b/3477, 063b/3488, 068a/3629, 068a/3634, 096b/4576, 134a/5855, 141a/6080, 150a/6354

ḳ.+ de 155a/6504

ḳadeḥ (Ar.i.) : İçki içmekte kullanılan

küçük bardak, cam, piyâle.

ḳ. 030a/1898, 030a/1900, 030a/1902, 030a/1903, 030a/1906, 030a/1909, 030a/1915, 030a/1923, 049b/3023, 140b/6058, 140b/6061, 140b/6062, 141b/6087

ḳ.+ i 030a/1899, 030a/1908, 030a/1907, 030a/1910, 030a/1924

ḳ.+ in 140b/6065

ḳ.+ ler 046b/2929

ḳ.+ leri 005b/195

ḳ.+ leriyle 005b/196

ḳader : (Zamânı ve oluş biçimiyle her şey hakkında) Allah tarafından ezelde tâyin ve tespit edilmiş hükümlerin bütünü, alın yazısı.

ḳ.+ e 052a/3111

ḳaderlen -: Kadere yazılmış olan.

ḳ.- miş 161a/6676

ḳāḍı (Ar.i.) : İslâm hukūkuyle yönetilen devletlerde halk arasında çıkan anlaşmazlıkları, her türlü dâvâyı halletmek üzere devlet tarafından tâyin edilen memur.

ḳ. 015b/586, 027a/1437

ḳ.+ ya 078b/3972, 079a/3973

ḳāḍılıḳ : Kadı olma durumu.

ḳ. 030a/1783

ḳadın : Erişkin duruma gelmiş dişi insan. Karşıtı: Erkek.

ḳ. 078b/3959

ḳ.+ ım 078a/3953

ḳadir : Değer, kıymet, itibar.

ḳ. 011b/413, 012b/438, 042a/2767, 054b/3184

ḳādir (Ar.s.): Güçlü, gücü yeter, erkli.

ḳ. 016a/717, 017a/868, 020b/1023, 102b/4780, 165b/6822

ḳ.+ dür 085a/4178

ḳ.+ sin 098a/4626

ḳadīd (Ar.i.) : Çok zayıf, iskelet gibi kalmış, kurumuş kalmış.

ḳ. 004a/108

ḳadīm (Ar.i.) : Eskiden beri, dâima.

ḳ.+ i 094b/4495

ḳadr (Ar.i.) : Değer, kıymet.

ḳ.+ i 065a/3526, 078b/3967

ḳ.+ üm 027a/1461

Ḳaf Ṭaġı: Ankā kuşunun yaşadığı ve yeryüzünü çepçevre kuşattığı kabul edilen efsânevî dağ.

Ḳ. 084a/4146, 084b/4161

ḳafa (Ar.i.) : Baş.

ḳ. 011b/407

ḳafes : Kaçmalarını önlemek için hayvanların içine kapatıldığı, aralıklı olarak yapılmış mahfaza.

ḳ. 177b/2

ḳ.+ de 058b/3316

ḳ.+ den 097b/4607

ḳ.+ inde 058b/3315

ḳ.+ iyle 059a/3332

kāfir (Ar.s.) : Allah'ın varlığına ve birliğine, Hz. Muhammed'in peygamberliğine ve Allah'tan getirdiklerine inanmayan yâhut bunlardan birini inkâr eden kimse.

k. 005b/221, 019a/946, 021b/1069, 030a/1798, 055a/3212, 056b/3248, 056b/3249, 056b/3262, 056b/3263, 116a/5206, 119a/5321, 134b/5859, 135b/5900, 136a/5907, 136b/5928, 136b/5930, 137a/5940, 137b/5956, 137b/5957, 137b/5959, 138b/6004, 139a/6007, 139a/6009, 139a/6013, 139a/6020, 140b/6056, 141b/6094, 143a/6141, 143a/6142, 143a/6149, 145a/6203, 144b/6188, 145a/6200, 145a/6212, 145b/6213, 145b/6221, 146a/6233, 146a/6240, 146b/6243, 148a/6289, 148a/6298, 149a/6318, 151b/6405, 152a/6410, 152b/6430, 152b/6431, 153a/6439, 156a/6535

k.+ den 135b/5902, 136a/5906

k.+ dür 055b/3215, 056b/3254, 057a/3270, 102b/4770

k.+ e 055a/3210, 056b/3247, 127a/5573, 139b/6025, 143a/6146, 143b/6159, 148b/6312, 152a/6408, 152a/6420

k.+ i 056b/3252, 057a/3273, 143a/6142, 143a/6143, 145a/6204, 145b/6220, 152a/6407, 152a/6418

k.+ iñ 005b/220, 134b/5856, 136b/5928, 137b/5958

k.+ ler 005b/165, 005b/167, 005b/212, 005b/219, 006a/225, 021b/1074, 027a/1391, 040b/2733, 056a/3245, 056a/3246, 134b/5864, 136b/5922, 139a/6011, 139a/6018, 144b/6197, 145b/6226

k.+ lerüñ 152b/6428

k.+ lerden 027a/1392

k.+ leri 028b/1570, 147a/6259, 156a/6534

k.+ lerile 077a/3906

k.+ leriñ 028b/1569

k.- lerinüñ 018b/942

k.+ lerüñ 038a/2651, 138b/6003

k.+ üñ 005b/157, 019b/990, 144b/6188, 152a/6414, 152a/6418

k.+ üz 027a/1384, 027a/1385

ḳaftān (Far.i.) : Ekserisi süslü ve kıymetli

kumaştan, boyu diz kapağına veya topuklara kadar inen, önden açık, bâzısının kolları yarıya kadar yırtmaçlı, astarsız hafif üst giyeceği.

ḳ.+ ı 019a/965

ḳ. 019a/955

ḳ.+ ları 010b/381

kāġıd (Far.i.) : Yazılı kâğıt, mektup, tezkere, varaka.

k. 110b/5027

ḳaġır - : Sözle dokunmak. Seslenmek, çağırmak.

ḳ.- a 017b/901

ḳ.- dı 068a/3632, 153b/6464

ḳ.- ur 008b/306

ḳaġrış -: Birlikte seslenmek.

ḳ.- up 088a/4284

ḳaġşaş -: Bir şeyin parçaları gevşeyip dağılacak hâle gelmek.

ḳ.- up 011b/403

kāh (Far.i.) : Bâzan, bâzı zaman, gâh

k. 016a/737, 022b/1113, 058b/3316, 075a/3840, 089a/4319, 117b/5263, 132a/5733, 132a/5737, 143a/6145, 143a/6147

ḳahhār (Ar.s.) : Çok kahreden, ezen, mahveden, yok eden.

ḳ.- -ı Ḥaḳ 066b/3588

ḳ.- ı muṭlaḳ 060b/3392

ḳahır (Ar.i.) : İnsanın içine işleyen derin üzüntü, sıkıntı, keder.

ḳ. 139b/6023

ḳahr : bk. ḳahır

ḳ. 061a/3409, 112b/5097, 148b/6312, 149a/6319

ḳ.- edivirmek 016a/793

ḳ.- eyleyen 107b/4937

ḳ.+ ı 042b/2795

ḳ.+ ımı 015a/531

ḳ.+ ın 110a/5021

ḳ.+ ını 033a/2228, 115b/5191

ḳ.+ ıyla 143a/6150

ḳ.+ uñ 030a/1834

ḳahḳaha : Yüksek sesle ve şiddetle gülerken çıkarılan ses.

ḳ. 041a/2742, 042a/2769,

ḳā'il (Ar.s.) : Râzı olmuş, boyun eğmiş.

ḳ. 027a/1408

ḳ. olalum 161a/6684

ḳ. oldı 161a/6679

ḳā'im (Ar.s.): Ayakta duran, ayağa kalkmış durumda olan, kıyamda bulunan.

ḳ. 030b/1958, 107a/4917

ḳā'imā (Ar.s.) : Devam eden, sürüp giden, var olan.

ḳ. 091a/4383

kā'ināt (Ar.i.) : Yaratılmış şeylerin hepsi, yer gök bütün varlıklar ve bütün mahlûkat, âlem, evren.

k. 075b/3856

ḳaḳı - : Sert sözlerle paylamak, azarlamak, tekdir etmek.

ḳ.- dı 138a/5978, 141b/6094, 144a/6181, 147b/6275, 149b/6344, 153a/6440, 159b/6645

ḳ.- duġuñ 007b/287

ḳ.- ma 033a/2113, 072b/3755

ḳ.- madan 142b/6124

ḳ.- maḳdan 127b/5601, 143a/6151, 143b/6152

ḳ.- mış 105b/4876

ḳ.- r 013a/459

ḳ.- ya 027a/1436, 140a/6041

ḳ.- yuban 110a/5013, 139b/6028

ḳ.- yup 139b/6028

ḳāl (Ar.i.) : Söz, lâf.

ḳ. 015a/544, 028b/1532

ḳ.+ e 068a/3621

ḳal - : 1. Olduğu yerde durmak, hareketine, yoluna devam etmemek.

ḳ.- a 002b/50, 016a/746, 016a/782, 022a/1076, 026b/1285, 030a/1679, 033a/2052, 033a/2074, 038b/2667, 040b/2733, 044a/2838, 060a/3375, 061a/3399, 061b/3410, 070a/3695, 076a/3878, 109a/4985, 126b/5562, 133b/5835, 139b/6034, 147b/6285

ḳ.- anuñ 007b/276

ḳ.- alar 032a/1997, 033a/2030, 033a/2420, 047b/2955, 063a/3460

ḳ.- aldan 023b/1171

ḳ.- am 072b/3768, 073b/3793

ḳ.- an 031b/1987, 031a/1973, 047a/2948, 139a/6013, 148a/6294

ḳ.- anlar 045a/2880

ḳ.- anları 014a/478

ḳ.- anı 147b/6280

ḳ.- anın 148a/6296, 165b/6812

ḳ.- anlara 113b/5126

ḳ.- asın 017a/877, 070a/3701, 071a/3713, 080b/4026, 094a/4487

ḳ.- aydı 149a/6322

ḳ.- ayın 033a/2376

ḳ.- dı 004b/128, 005a/136, 005a/137, 005a/143, 027a/1386, 030a/1763, 033a/2399, 060a/3377, 061b/3421, 131b/5725, 135a/5883, 137b/5963, 144b/6195, 151b/6396, 154b/6482, 157b/6574, 163b/6759

ḳ.- dılar 096b/4569

ḳ.- duġı 033a/2376

ḳ.- dum 060b/3392, 160b/6667, 163a/6741

ḳ.- duñ 166a/6832

ḳ.- dur 170b/4

ḳ.- durdı 152a/6411

ḳ.- duḳ 033a/2468, 044b/2855, 060b/3379, 163a/6741

ḳ.- ıp 133b/5805, 139a/6006

ḳ.- ıpdur 060b/3393

ḳ.- ır 004a/108

ḳ.- ısar 019b/994

ḳ.- ma 033a/2469

ḳ.- maġa 005b/207

ḳ.- madı 025a/1234, 084b/4172, 102a/4762, 118a/5274, 119b/5327, 140b/6064, 142a/6107, 145b/6227, 146b/6248, 149a/6318, 161a/6677, 164b/6792, 164b/6795, 165b/6811

ḳ.- mamış 035b/2567, 060b/3390, 060b/3391, 138a/5975

ḳ.- mamışdı 147a/6260

ḳ.- mamuz 030a/1728

ḳ.- masın 154a/6467

ḳ.- maya 003a/61, 060a/3363, 070a/3696, 076a/3872, 092b/4434, 126b/5557

ḳ.- mayısar 015a/557

ḳ.- mayup 027b/1500, 126a/5553

ḳ.- maz 064b/3508, 082a/4073, 099a/4646, 099b/4664

ḳ.- mış 011a/383, 011a/394, 011b/407, 032b/2012, 033a/2468, 057b/3290, 060b/3385, 060b/3386, 081a/4049

ḳ.- mışdı 016a/660, 023a/1167

ḳ.- mışıdı 145b/6217

ḳ.- mışları 033a/2229

ḳ.- mışlarıdı 013a/457

ḳ.- mışlarını 133b/5797

ḳ.- mışuz 091a/4394

ḳ.- saḳ 044b/2865

ḳ.- sun 082a/4083

ḳ.- uban 048a/2968

ḳ.- ugider 083b/4135

ḳ.- up 011b/402, 026b/1297, 030a/1888, 139a/6006

ḳ.- ur 007b/279, 033a/2316, 050b/3054, 055a/3203, 058a/3299, 083a/4121, 100a/4695, 105a/4851, 137b/5968, 140a/6047

2. Etkisini üzerinde hissedecek kadar uzun müddet durmak, o şeyin etkisine mâruz olmak.

ḳ.- sun 034a/2524

ḳ.- ur 008a/299

ḳalʿa (Ar.i.) : Kale kelimesinin eski metinlerde geçen asıl şekli.

ḳ. 147b/6283

ḳ.+ sın 030a/1675, 138a/5987

ḳ.+ sını 030a/1676

ḳalba - : Bir durumdan başka bir duruma, bir şekilden başka bir şekle çevirme, değiştirme.

ḳ.- dı 120a/5341

ḳaldır -: Bulunduğu yerden yukarıya doğru hareket ettirmek.

ḳ.- dı 142a/6115

ḳ.- mayup 037a/2614

Ḳ.- uñ 088b/4298

Ḳ.- up 033a/2038, 129b/5655

El ḳ.- up 033a/2093

ḳaldur -: bk.kaldır-

ḳ.- a 020a/1021, 028b/1562, 033a/2299, 037b/2631, 045a/2874, 046a/2908, 047a/2943, 062a/3427

ḳ.- alar 035b/2571, 049b/3017

ḳ.- am 032a/2009

ḳ.- aydı 063a/3473, 063a/3474

ḳ.- dı 030a/1764, 030a/1767

ḳ.- maya 129a/5644

ḳ.- mayalar 063b/3475

ḳ.- mazuz 027a/1340

ḳ.- uban 033a/2453

ḳ.- uñuz 030a/1757, 049b/3016

ḳ.- up 033a/2039, 047a/2940, 069a/3660

ḳ.- ur 033a/2169

ḳalem (Ar.i.) : Yazı yazmaya mahsus, genellikle çubuk biçiminde âlet.

ḳ. 015a/522, 015a/524, 015a/526, 028a/1521, 028a/1528, 030a/1701, 042b/2785, 117a/5252

ḳ.+ den 015a/522

ḳalıp : Ruhsuz ve cansız.

ḳ. 143a/6142

ḳalḳ - : Oturur veya yatar durumdan çıkarak ayakları üzerinde doğrulmak, ayak üstü durmak.

ḳ.- a 045b/2891

ḳ.- dı 135a/5887

ḳ.- dıḳları 014b/493

ḳ. - ıcaḳ 019b/972

ḳ.- maġa 036a/2587

ḳ.- mış 127b/5600

ḳ.- uban 036a/2589, 088b/4293

ḳ.- ubanı 101a/4722

ḳ.- up 056b/3259, 060a/3364

ḳalḳan : Arkasına sığınılacak şey, siper.

ḳ. 143a/6146

ḳalp (b): İki akciğer arasında ve biraz solda bulunan, emme basma bir tulumba durumunda, vücuttaki kanı akciğerlere ve akciğerlerden döndükten sonra tekrar vücûda sevkederek kan dolaşımını sağlayan organ, yürek

ḳ.+ e 060b/3387

ḳ.+ i 016a/615, 086b/4239, 097b/4608, 103a/4784, 106b/4894, 113b/5130

ḳ.+ imi 095a/4515

ḳ.+ imüz 089b/4337

ḳ.+ inde 027a/1415, 124a/5479

ḳ.+ ine 042a/2774, 088b/4294

ḳ.+ iñi 126a/5547

ḳ.+ ler 022b/1104

ḳ.+ üme 111b/5071

ḳ.+ ümüz 022b/1104

ḳ.+ üñ 097b/4595

ḳ.+ üñe 083b/4127, 091a/4386, 091a/4392, 093a/4458, 107a/4915

ḳ.+ üñi 095a/4523, 105b/4869, 106a/4884

ḳalpazān: Sahtekâr, güvenilmez, yalancı kimse.

ḳ. 136a/5917

ḳamaş -: Fazla ışıktan dolayı geçici olarak kararıp etrâfı göremez olmak.

ḳ.- a 031a/1962, 089b/4343

ḳ.- ır 090a/4355

ḳ.- ur 084a/4147, 129b/5663, 157b/6585

ḳamer (Ar.i.) : Ay, mah.

ḳ. 020a/998, 129b/5664, 157a/6567

ḳ.+ üñ 031b/1991

ḳāmet (Ar.i.) : Boy, endam.

ḳ. 028a/1526, 054a/3168, 079b/4002, 161a/6688

kāmil (Ar.i.) : Noksansız, tam, bütün.

k. 051a/3071, 052a/3107, 067a/3597, 068a/3624, 103a/4785, 122b/5435, 134a/5853

ḳamu : Bir memleketteki halkın bütünü, amme.

ḳ. 006a/223, 016a/694, 016a/799, 016a/804, 018b/932, 020b/1025, 021b/1061, 021b/1071, 021b/1075, 022a/1080, 022a/1081, 023a/1150, 024b/1217, 025b/1238, 027a/1482, 028a/1523, 029a/1592, 030a/1680, 030a/1812, 030a/1877, 030a/1884, 033a/2337, 033a/2439, 033b/2499, 035a/2541, 039b/2699, 041a/2743, 041b/2756, 044a/2842, 045b/2887, 050a/3047, 052a/3114, 054a/3173, 057b/3293, 058a/3298, 058b/3321, 058b/3322, 059b/3361, 060b/3385, 060b/3388, 061a/3408, 061a/3409, 062b/3443, 062b/3444, 063b/3476, 063b/3487, 064a/3506, 067b/3612, 067b/3614, 068a/3625, 068b/3647, 074a/3809, 079a/3986, 083a/4123, 084b/4161, 093b/4474, 096b/4571, 098b/4634, 101a/4718, 103b/4804,

106a/4885, 109a/4982, 111b/5068, 112a/5075, 112b/5098, 113b/5126, 115a/5186, 115a/5187, 118a/5277, 18a/5286, 118b/5291, 118b/5299, 118b/5301, 119a/5309, 120a/5342, 122a/5410, 124b/5488, 124b/5503, 125a/5513, 125b/5521, 126b/5562, 127b/5601, 129a/5640, 130b/5699, 131b/5726, 132a/5741, 134a/5841, 137a/5937, 137b/5956, 138b/5998, 139a/6016, 139b/6031, 144b/6186, 146a/6231, 147b/6274, 148a/6290, 148b/6303, 150a/6352, 151a/6385, 151a/6389, 151a/6390, 151b/6393, 152a/6413, 152b/6425, 154b/6496, 156a/6528, 156b/6542, 157a/6570, 157b/6580, 157b/6585, 158a/6599, 158b/6607, 158b/6611, 159b/6640, 161a/6678, 161a/6685, 161b/6693, 163a/6746, 163a/6750, 164a/6769, 165a/6806, 165a/6809, 166b/6845, 166b/6846, 166b/6847, 167b/6863, 167b/6864, 169a/13, 172b/1, 174a/6, 174b/3, 174b/9, 175b/11

ḳ.+ da 030a/1679

ḳ.+ dan 069b/3685, 080a/4018, 086a/4222, 105b/4864, 106b/4906, 116a/5216, 116a/5221

ḳ.+ lara 086b/4231

ḳ.+ ları 149b/6342

ḳ.+ mızı 092b/4442, 103a/4786

ḳ.+ nıñ 090a/4352

ḳ.+ nuñ 022a/1088, 082b/4095, 119b/5332, 127b/5600, 129b/5661, 161a/6690, 163b/6763

ḳ.+ ñuz 101a/4726, 149b/6333, 152b/6426, 164a/6777

ḳ.+ sı 044b/2853, 054a/3171, 071b/3730, 100a/4680, 102a/4757, 105b/4870, 119b/5326, 119b/5328, 125a/5504, 138b/6004, 142b/6120, 148a/6295, 150b/6365, 151a/6387, 155a/6503, 160a/6657, 162b/6732, 169b/5, 170a/3

ḳ.+ sın 079a/3985, 095a/4527, 098b/4644, 104b/4835, 107b/4940, 126b/5560, 127a/5588, 140b/6066, 147a/6267, 149a/6326, 166b/6848, 167b/6866, 174a/10, 174a/2, 174b/2, 174b/4, 174b/13

ḳ.+ sından 087b/4261

ḳ.+ sını 107b/4925, 119a/5312, 138a/5976, 148b/6311, 175b/4

ḳ.+ sun 051b/3087

ḳ.+ sunı 126b/5557, 134a/5852

ḳ.+ sunuñ 102a/4758

ḳ.+ ya 009b/348, 015a/568, 041b/2755, 075b/3859, 076b/3900,

083a/4118, 106a/4880, 124a/5473, 128a/5615, 128b/5628

ḳ.+ yı 015a/536

ḳan :Plazma ve kan yuvarlarından meydana gelen ve damarların içinde dolaşarak vücut dokularını besleyen kırmızı renkli sıvı.

ḳ. 022a/1097, 024a/1188, 023a/1166, 033a/2255, 033a/2258, 035a/2544, 039b/2688, 052b/3122, 081a/4050, 098a/4614, 111b/5057, 112a/5079, 113b/5137, 128a/5616, 143a/6150, 150b/6366, 162b/6725, 178a/11

ḳ.+ a 017a/883, 018a/906, 101b/4738, 138a/5983, 140a/6040, 146a/6241, 146b/6246, 148b/6315, 162a/6719, 162b/6722

ḳ.+ dan 124b/5491

ḳ. eylediler 163b/6763

ḳ.+ ı 033a/2274, 143a/6149, 144a/6175, 163b/6754

ḳ.+ ıdur 050a/3034

ḳ.+ ıla 036b/2596, 094b/4504, 098b/4630, 145a/6204

ḳ.+ ın 112a/5089

ḳ.+ ına 139a/6008

ḳ.+ ını 137b/5957, 145a/6206, 164b/6785

ḳ.+ lar 083b/4139, 177a/14

ḳ.+ larıyla 148b/6314

ḳ.+ um 001b/18, 111a/5048

ḳ.- umı 101b/4732

ḳ.+ umuz 139b/6036

ḳ.+ uñuzı 146a/6242

ḳan - : Daha fazlasına ihtiyaç hissettirmeyecek kadar yemek veya içmek sûretiyle doymak, yeme veya içme isteğini doyasıya karşılamak.

ḳ.- alar 027a/1440, 048a/2972

kān (Far.i.): Bir şeyin çok bol bulunduğu yer veya kimse, kaynak, memba.

k.+ ı 009b/345, 016a/629, 075b/3860, 077a/3908, 105a/4858, 107b/4931, 145b/6223, 158a/6593

ḳana- : Dışarıya kan akmak.

ḳ.+ ya 050a/3033

ḳanāʿat (Ar.i.) : Elindekinden hoşnut olup fazlasını istememe, kısmetine, kendisine verilene râzı olma.

ḳ. 071b/3735, 072b/3754, 082a/4074, 082a/4081

ḳ. ḳıl 071b/3734

ḳanat(d) : Kuşlarda ve böceklerde gövdenin iki yanında yer alan ve uçmayı sağlayan açılır kapanır bir çift organ.

ḳ. 047a/2937, 049a/3000

ḳ.+ a 005b/210

ḳ.+ da 030b/1959

ḳ.+ ı 005b/181, 005b/184, 005b/185, 005b/188, 005b/190, 005b/191, 005b/197, 030b/1954, 030b/1955, 030b/1956, 108b/4961

ḳ.+ ına 005b/202

ḳ.+ ında 005b/183, 005b/209, 108b/4962

ḳ.+ ını 006a/222

ḳ.+ lar 005b/185

ḳ.+ larıyla 020a/996

ḳ.+ laruñı 042b/2789

ḳ.+ uñ 005b/186

ḳanatlu: Kanatları bulunan.

ḳ. 030b/1954

ḳancaġaz: Kan sözcüğüne küçültme eki almış hali.

ḳ.+ ı 043b/2830

ḳancarı: bk. kancaru

ḳ. 102a/4757

ḳ.+ ya 094a/4483

ḳancaru: Nereye, neresi, ne tarafa?

ḳ. 081a/4055

ḳ.+ ya 127a/5581

ḳanda : Nerede, nereye?

ḳ. 003b/89, 010a/353,012b/443, 015a/554, 023b/1170, 023b/1180,027a/1386, 027a/1480, 029b/1604, 033a/2032, 033a/2399, 034a/2511, 037a/2610, 034b/2540, 045b/2897, 049b/3023, 051a/3066, 053b/3148, 065b/3549, 081a/4055, 116a/5210, 131a/5707, 132b/5762, 134a/5843, 137a/5946, 145a/6208

ḳ.+ dur 122b/5436

ḳ.- yıduñ 129b/5659

ḳangı :Hangi?

ḳ. 012b/444

ḳanı : Hani, nerede?

ḳ. 007a/271, 007a/272, 007b/287, 007b/289, 011a/391, 011a/392, 011a/393, 011a/394, 012a/430, 012b/432, 012b/446, 014b/493, 015a/560, 027a/1486, 030a/1898, 030a/1902, 061a/3400, 061a/3401, 061a/3402, 061a/3403, 061a/3404, 061a/3405, 061a/3406, 080b/4027, 081b/4064, 083a/4109, 083b/4131, 088a/4279, 091b/4400, 094a/4480, 094a/4488, 096b/4578, 116a/5210, 127a/5576, 127a/5577, 130a/5679, 135a/5880, 139a/6005, 150a/6347, 172b/4

ḳanıḳ - : Kana susamak, kan dökmeye susamak.

ḳ.- mış 139a/6005

ḳānī (Ar.i.): Kanaat eden, elindekini

yeterli bulup fazlasını istemeyen, kendisine verilene râzı olan.

ḳ. 052a/3107, 095b/4541, 128a/5607

ḳāniʿ :bk. ḳānī

ḳ. 023a/1140

ḳanḳı :Hangi?

ḳ. 003b/102, 020a/1010, 033a/2371, 042a/2779, 074b/3821, 078a/3942, 099a/4647, 122a/5409, 122b/5430

ḳ.+ mızuñ 047a/2944

ḳ.+ sıdur 027a/1421

ḳ.+ sına 015b/586, 027a/1440

ḳ.+ sından 006b/248

ḳ.+ sındansın 057a/3275

ḳanlı : Kan bulaşmış.

ḳ. 140a/6053

ḳanlu : bk.ḳanlı

ḳ. 018a/919, 024a/1198, 033a/2251, 047a/2949, 066a/3567

ḳañrıl -: Sırt üstü yere düşmek.

ḳ.- ur 132a/5731

ḳañrul -: bk. ḳañrıl-

ḳ.- uban 132a/5738

ḳap - : Birdenbire çekip almak, yakalayıp tutmak

ḳ.- a 010b/373

ḳapaḳ(ġ): Bir açıklığı örtmeye, iki kısmın arasını kapamaya veya açmaya yarayan nesne.

ḳ.+ ı 127b/5600

ḳapla - : Etkisini kuvvetle hissettirmek, hâkim olmak.

ḳ.- mış 016a/698

ḳ.- ya 039a/2680

ḳapu : Bir yere girilip çıkılırken içinden geçilen yer.

ḳ. 010b/369, 030a/1675, 057a/3266, 071a/3712, 077b/3937, 171a/3

ḳ.+ da 019a/967, 043a/2804, 078a/3951

ḳ.+ larına 156a/6535

ḳ.+ muza 092b/4429

ḳ.+ ña 083a/4113

ḳ.+ ñdan 064b/3520

ḳ.+ sı 021b/1063, 022a/1079, 076b/3897, 090a/4353, 103a/4795

ḳ.+ sın 009a/324, 082a/4086, 102b/4767, 150b/6368, 156a/6534

ḳ.+ sına 016b/843, 068a/3628, 142a/6108, 151a/6378, 152b/6433

ḳ.+ sında 048b/2991

ḳ.+ sından 081b/4070

ḳ.+ sını 053b/3161, 141b/6100

ḳ.+ suna 027a/1442, 033a/2112

ḳ.+ ya 007b/278, 013b/466,

019a/958, 027a/1433, 053b/3162, 150b/6369

ḳ.+ yı 147b/6277

ḳapusuz : Kapısı olmayan.

ḳ. 030a/1733

ḳapḳara: Çok kara, kömür gibi kara, simsiyah.

ḳ. 004b/122, 006a/224, 011a/387, 011b/400, 024a/1201, 030a/1733, 030a/1853, 035b/2566, 100b/4702, 112a/5079, 126b/5569

ḳar : Havadaki su buharının donmasından meydana gelen ve yağmur gibi yağan hafif beyaz tâneler.

ḳ. 084a/4146

ḳ.+ lar 084a/4150

kār (Far.i.): Bir iş sonucunda elde edilen fayda, çıkar.

k. 075a/3837, 096a/4562, 100a/4684, 121b/5401, 123b/5454

kār-sāz: İş yapan, becerikli (kimse):

ḳara: Kömür renginde olan rengin adı.

ḳ. 005b/213, 008b/320, 011a/393, 022b/1104, 023a/1146, 027a/1333, 027a/1446, 027a/1473, 030a/1693, 030a/1712, 030a/1717, 030a/1720, 030a/1727, 033a/2360, 036a/2575, 037b/2625, 052b/3123, 069a/3669, 070a/3704, 071a/3706, 071a/3717, 074a/3803, 080b/4030, 087b/4267, 101b/4732, 110a/5018, 111b/5058, 113b/5127, 120a/5347, 157b/6578

ḳ.+ sı 074a/3813

ḳ.+ sın 069b/3680

ḳ.+ sına 120b/5356

ḳ.+ sından 105a/4847

ḳaranlıḳ : Işıksız yer:

ḳ. 030a/1734

ḳarañu : bk. ḳaranlıḳ

ḳ. 008b/318, 030a/1727,030a/1737, 046a/2902, 075a/3849, 087a/4255, 1 42a/6108

ḳ.+ da 008b/316, 047b/2955, 047b/2959

ḳ.+ luḳ 008b/316

ḳarañuluḳ: Karanalık.

ḳ.+ da 048a/2968

ḳarār : Bir iş veya mesele hakkında verilen kesin hüküm.

ḳ. 078a/3949, 096a/4556, 107a/4910, 135a/5886, 137b/5963, 139a/6012

ḳ. eylemedi 027a/1488

ḳ. 002a/32, 084b/4172, 107a/4909

ḳ.+ ı 002a/33, 016a/746, 142a/6107

ḳarār-gāh(Ar+Far.i.): Karar kılınan, durulan, kalınan yer.

ḳ. 083b/4137

ḳaravaş : Câriye, halayık.

ḳ. 033a/2159, 078a/3951, 078b/3956, 078b/3958, 141b/6088, 145b/6224, 145b/6225, 148b/6304

ḳ.+ uñ 142a/6116

ḳardaş : Kardeş.

ḳ. 007b/277, 008a/298, 063b/3482, 132b/5748, 132b/5751, 154b/6483

ḳ.+ a 009a/327

ḳ.+ ı 132b/5754, 144a/6177, 144a/6178

ḳ.+ ım 030a/1889, 132b/5753

ḳ.+ ımı 145a/6199

ḳ.+ lar 027a/1451, 030a/1716

ḳ.+ ları 016a/802, 030a/1688, 053a/3143, 145b/6224

ḳ.+ larım 136a/5919

ḳ.+ larıñ 146a/6231

ḳ.+ laruñ 007b/279, 007b/289

ḳ.+uña 083b/4126

ḳ.+ laruñdan 132b/5752

ḳ.+uñuñ 132b/5757

ḳ.+ uñuz 041a/2744

ḳardaşcuġ: Kardeş sözcüğünün küçültme almış şekli.

ḳ.+ um 012a/422, 155a/6511

ḳarga : Kanatları geniş, tüyleri kara, gagası dişli, tarla ve bahçelere çok zararlı ötücü kuş.

ḳ. 177a/7

ḳarı : Kadın

ḳ.+ ların 128b/5624

ḳarıcıḳ : Kadın

ḳ.+ lar 022b/1107

ḳarın : İnsan ve hayvan vücûdunun kaburgaların kenarından kasıklara kadar olan ve iç boşluğunda mîde, bağırsak, böbrek, safra kesesi, rahim, dalak, karaciğer gibi organlar bulunan kısmı, batın.

ḳ.+ ların 033a/2315

ḳarınca: Toprağın içinde toplu halde yaşayan ve birçok çeşidi bulunan, zar kanatlı eklem bacaklı böcek türü.

ḳ.+ nuñ 109a/4980

Ḳ.+ nuñ 118b/5297

ḳ.+ yı 113b/5127

ḳarıncuḳ(ġ): Karın sözcüğünün küçültme almış şekli.

ḳ.+ ın 013b/474

ḳ.+ ına 044a/2837

ḳ.+ um 044a/2839

ḳarındaş: Kardeş.

ḳ. 172a/4

ḳ.+ ı 030a/1865

ḳarış - : Bir araya gelmek, katılmak. Birbiri içinde dağılmak, birleşmek.

ḳ.- maz 122b/5437

ḳ.- mış 061b/3419

ḳ.- up 094b/4504

ḳarışdur -: Karışmasını, bir maddenin başka bir madde içinde dağılmasını sağlamak.

ḳ.- a 030a/1931

ḳarīn : Yakın, karib.

ḳ. 124a/5485, 133a/5774

ḳarn: bk. ḳarın

ḳ.+ ı 011b/400, 033a/2314

ḳ.+ ıma 025a/1230, 029a/1590

ḳ.+ ın 099b/4669

ḳ.+ ına 006a/238, 014a/490, 033a/2166, 099b/4670, 124b/5492

ḳ.+ ında 006a/240, 022a/1092

ḳ.+ ını 100a/4686, 100b/4700

ḳ.+ ıñ 029a/1586

ḳ.+ ıñuz 146a/6240

ḳ.+ uñ 082a/4079

ḳarşu : Karşılık olarak, mukabil.

ḳ. 014a/484, 016a/772, 025b/1246, 027a/1307, 029a/1583, 030a/1691, 063b/3488, 075a/3847, 078b/3962, 079b/3993, 096b/4573, 114b/5163, 114b/5169, 129b/5658, 139b/6024, 139b/6027, 140b/6056, 147a/6258, 148b/6303

ḳ.+ da 164b/6793

ḳ.+ ca 030a/1692

ḳ. çıḳdı 134b/5869

ḳ.+ ma 073b/3787

ḳ.+ uña 030a/1623

ḳ.+ sına 005b/172

ḳ.+ sına 085b/4204, 157b/6575

ḳ.- suna 030a/1879

ḳarşıla -: Hazırlık yapmak.

ḳ.- dı 145b/6224

ḳarşula - :bk. karşıla-

ḳ.- r 138b/5998

ḳartal : Kartalgiller familyasından, beyazla karışık esmer renkte, yuvasını yüksek kayalıklara kuran, kanatları uzun, kuvvetli gagasının ucu iyice kıvrık, ayakları parmaklarına kadar tüylerle kaplı, sağlam yapılı, zararlı hayvanları yiyerek tabiatta denge unsuru olan, çok büyük yırtıcı kuş.

ḳ. 177a/10

ḳaṣd (Ar.i.) : Niyet, istek, amaç, gāye. Öldürme, yaralama veya zarar vermeye teşebbüs etme.

ḳ. 023a/1166, 029b/1614,

030a/1846, 030a/1855, 080a/4009, 085b/4197, 103a/4796, 133b/5801, 112a/5089, 147a/6261

ḳ. eyleye 036a/2587

ḳ.+ ı 027a/1417, 030a/1858, 098a/4615, 102a/4760

ḳ.+ ıla 170a/13

ḳ.+ ın 030a/1879

ḳ.+ ına 033a/2208, 135a/5881, 147b/6278

ḳ.+ um 030a/1885, 112b/5099

ḳ.+ uñ 066b/3578

ḳasr (Ar.i.) : Köşk, küçük saray, kâşâne.

ḳ. 005b/192, 090a/4347

ḳ.+ ıla 091a/4387

ḳ.+ ına 130b/5688

ḳāsī (Ar.s.) : Katı, sert, duygusuz, hissiz.

ḳ.+ ler 026b/1285, 040b/2736

ḳaş : Gözlerin üzerinde kavisli bir çizgi meydana getirecek biçimde yer alan kısa kıllar.

ḳ. 011b/401

ḳ.+ ı 037b/2631

ḳ.+ ları 142b/6124

ḳ.+ laruñ 042b/2788

ḳ.+ uñ 011a/392

ḳaşı- : Vücûdun herhangi bir yerinde duyulan, kaşıntı denen hafif yanma veya batmaya benzer hissi gidermek için bu hissin duyulduğu yeri tırnakları veya başka bir şeyi üzerinde gezdirmek sûretiyle hafifçe ovmak, hafifçe kazır gibi yapmak:

ḳ.-maḳdan 081a/4050

ḳat : Huzur, yan, ön.

ḳ. 033a/2439, 059b/3360, 060a/3372, 060b/3389, 063a/3473, 063a/3474, 102b/4767, 109a/4975, 125a/5514, 126b/5560

ḳ.+ a 125a/5514

ḳ.+ ıma 030a/1775, 053a/3131, 085a/4188

ḳ.+ ımda 020a/1012

ḳ.+ ına 008b/314, 023a/1155, 025b/1245, 073a/3776, 077a/3919, 078b/3961, 100a/4690, 135a/5888, 136a/5907, 140a/6055, 143a/6144, 143b/6160, 144b/6191, 146b/6256, 150a/6349, 153a/6438, 154b/6489, 162a/6707

ḳ.+ ına 153a/6439

ḳ.+ ında 008b/311, 011b/404, 016a/749, 016a/786, 023b/1183, 027a/1418, 033a/2386, 041b/2753, 051a/3068, 052a/3113, 058a/3298, 058b/3323, 074a/3809, 097a/4589, 119a/5319, 147b/6275

ḳ.+ ından 150a/6350

ḳ.+ larına 090b/4363

ḳ.+ uma 160a/6647

ḳ.+ umda 127b/5591, 163b/6761

ḳ.+ umuzda 140a/6044

ḳ.+ uña 089a/4313

ḳ.+ uñda 064b/3519, 124a/5484

ḳat - : Koymak, ilâve etmek, eklemek

ḳ.- an 094b/4497

ḳ.- anlara 022b/1099

ḳ.- ardı 033a/2032

ḳ.- avuz 078a/3955

ḳ.- dı 164b/6790

ḳ.- dılar 112a/5087

ḳ.- up 057a/3270

ḳatʿ - (Ar.f.) : Kesme, kesilme, biçme, biçilme.

ḳ.- eyler 002b/56

ḳatı : Çok, aşırı derecede.

ḳ. 037a/2611

ḳatı : Kolaylıkla şekil verilemeyen, kolay işlenemeyen, üzerine parmakla basıldığında çökmeyen. Karşıtı: Yumuşak.

ḳ. 002a/41, 006a/230, 014b/505, 016b/854, 022b/1101, 026b/1270, 026b/1272, 027a/1313, 028a/1527, 030a/1619, 030a/1768, 030a/1827, 030a/1828, 030a/1920, 033a/2045, 033a/2090, 033a/2167, 033a/2168, 033a/2329, 033a/2364, 033a/2421, 033a/2436, 036b/2600, 046b/2919, 047b/2958, 050a/3039, 056a/3241, 059b/3358, 065b/3553, 071a/3715, 085b/4200, 093a/4446, 096a/4548, 096a/4550, 097a/4593, 099a/4656, 104a/4825, 104b/4837, 108b/4960, 112b/5091, 119a/5308, 123a/5452, 123a/5453, 123b/5454, 127a/5576, 127b/5589, 138b/5993, 138b/6003, 139a/6008, 139b/6028, 140b/6067, 142a/6118, 142b/6128, 143a/6148, 143b/6159, 146a/6228, 146a/6232, 149b/6343, 158b/6612, 164b/6781, 172b/1

ḳ.+ dur 022b/1102

ḳatıl - : Eklenmek, ilâve edilmek, karıştırılmak.

ḳ.- dı 021a/1056, 027b/1499

ḳ.- mış 022a/1097

ḳ.- up 023a/1148

ḳatılıḳ : Duygusuzluk, hissizlik.

ḳ. 016a/820

ḳatır : Atgillerden, kısrak ile erkek eşeğin çiftleşmesinden doğan melez hayvan.

ḳ. 147a/6265, 148b/6304

kātib (Ar.i.): Yazıcı, yazan.

k.+ lerin 128b/5627

kātibīn: Yazıcılar.

k. 035b/2574, 071b/3722

ḳatlan - : Dayanılması güç bir duruma dayanmak, tahammül etmek.

ḳ.- a 040a/2721

ḳ.- amayup 040a/2720

ḳ.- amazlar 030a/1637

ḳ.- masa 108a/4948, 108a/4953

ḳ.+ uñuz 045a/2878

ḳaṭrān (Ar.i.) : Odun, petrol vb.nin damıtılmasından elde edilen, koyu, yapışkan, rengi kahverengi ile siyah arasında değişen, keskin is kokulu, suda erimediği için sürüldüğü yeri suya ve rutûbete karşı koruyan ve birçok organik maddenin îmâlinde kullanılan madde.

ḳ. 005b/215, 005b/218, 174a/7

ḳ.+ ları 128a/560

ḳ.+ ların 034a/2515, 034b/2526

ḳaṭre (Ar.i.) : Damla.

ḳ. 004b/133, 109a/4976

ḳ.+ sin 040b/2735

ḳātun (Far.i.) : Kadın, "Hanım" anlamında özellikle saygı ifâdesi olarak kadın isimlerinin sonuna getirilir.

ḳ.+ ın 012b/445

ḳavġalaş-: Birbiriyle kavga etmek.

ḳ.+ up 082a/4088

ḳavış - : Bir araya gelmek, birleşmek, üst üste gelmek.

ḳ.- dı 120a/5341

ḳavī (Ar.s.) : Güçlü, kuvvetli.

ḳ.+ yem 086b/4237

ḳāvim : Aynı soydan gelen, dil, töre ve kültürleri ortak insan topluluğu, budun.

ḳ. 039b/2690, 047a/2944, 101a/4724, 118b/5291

ḳ.+ dür 127a/5577

ḳ.+ leri 012b/443

ḳavl (Ar.i.) : Söz, kelâm.

ḳ. 148a/6299

ḳ.+ e 078a/3948, 116b/5228

ḳ.+ i 142a/6119, 148a/6301, 159b/6640

ḳ.+ imizden 079a/3983

ḳ.+ in 124a/5486

ḳ.+ incedür 050b/3063

ḳ.+ ine 159b/6641

ḳ. itmiş 148a/6300

ḳ.+ üle 024b/1208

ḳavm : bk.ḳavim

ḳ.+ i 015a/541, 030a/1877, 033b/2501, 034a/2510, 076b/3898,

104a/4814, 118b/5296

ḳ.+ idi 174b/10

ḳ.+ inden 033a/2209

ḳ.+ ine 030a/1911, 079b/3995, 119a/5315

ḳ.+ ini 101a/4717, 118b/5289

ḳ.- -i kāfir 029a/1586

ḳavuş -: Ulaşmak, erişmek, varmak, vâsıl olmak.

ḳ.- dı 159a/6618

ḳavşur -: Kavuşturmak.

ḳ.- dı 150a/6351

ḳ.- up 009a/325

ḳavüm : bk. ḳavim

ḳ. 040a/2711

ḳ.+ lerimizi 012a/416

ḳaya: Sert ve iri taş kütlesi.

ḳ.+ lardan 014b/506

ḳ.+ ya 014b/506

ḳayd (Ar.i.) : Kaygı, endîşe, tasa, üzüntü.

ḳ.+ ını 007a/260, 156a/6540, , , 176a/8

ḳ.+ ın gör-086a/4223, 102a/4754,

ḳ.+ ını gör- 022b/1107,

ḳ.+ ını ḳayır- 168a/6876, 168b/1, 169a/2, 169a/9, 169b/14

ḳ.+ ın yi- 009b/343, 075a/3844

ḳ.+ ını yi- 009b/346, 165b/6815, 176a/11

ḳ.+ uñ 085b/4196

ḳ.+ uñuz 151b/6400

ḳaygılı : Kaygı içinde olan, endîşeli, tasalı.

ḳ. 076b/3894

ḳaygu : Üzücü bir şey olacak korkusundan doğan endîşe, gam, keder, tasa.

ḳ. 030a/1909, 034a/2512, 081a/4057

ḳ.+ dan 008b/309, 113b/5125

ḳ.+ sı 154b/6482

ḳ.+ sından 161a/6677

ḳ.+ sını 072b/3764

ḳ.+ suna 022b/1115

ḳaygulu: bk.ḳaygılı

ḳ. 072a/3751, 074a/3816, 079b/3996, 083a/4117, 093b/4467, 106b/4898, 121b/5403, 122b/5424, 123b/5458

ḳaygusuz : Üzüntüsüz, tasasız, endişesiz.

ḳ. 030a/1708

ḳayın ata: Kaynata, kayın peder.

ḳ.+ sı 033a/2037, 127a/5586

ḳayır - : İlgilenip korumak, gözetmek, himâye etmek.

ḳ.- dı 168a/6876, 168b/2, 170a/8

ḳ.- dı 169a/2

ḳ.- ıncaḳ 033a/2343

ḳ.- mış 172b/8

ḳ.- up 016b/825, 021a/1048

ḳ.- ur 033a/2348

ḳayna -: Sıcaklığı belli bir dereceyi bulunca fokurdamak.

ḳ.- dı 098b/4631, 102b/4769

ḳ.- duġın 062b/3456

ḳ.- ya 039b/2693, 040b/2725, 062b/3454, 128a/5603

ḳ.- yuban 044b/2858

ḳ.- yup 033a/2285, 039b/2696

ḳayṣer : Roma ve Bizans imparatorlarına verilen san.

ḳ. 018b/942, 019a/960

ḳayu : Kaygı, endîşe, tasa .

ḳ. 144a/6179,

ḳ.+ sı 056b/3261, 063b/3483

ḳ. yi-146b/6247

ḳāz : Ördekgiller familyasından, gri ve beyaz tüylü, bitkiyle beslenen, bâzı türleri göçebe olan, bâzı türleri ise kümes hayvanı olarak yetiştirilen, perde ayaklı büyük kuş cinsi.

ḳ. 049a/3003, 177a/3

ḳaz - : Toprağı herhangi bir şeyle yarıp eşerek yerinden çıkarmak.

ḳ.- ardı 033a/2308

ḳ.- dum 096a/4559

ḳażā (Ar.i.) : Kaderin, Allah tarafından ezelde tâyin ve tespit edilen biçimde ve zamanda gerçekleşmesi.

ḳ. 172b/15, 163b/6757

ḳ.+ dan 053b/3149

ḳ.+ m 108a/4946

ḳ.+ ma 108a/4952

ḳ.+ ñı 121a/5380

ḳ.+ sına 162b/6729

ḳazan -: Çalışma ile elde etmek.

ḳ.- a 133b/5831, 133b/5832

ḳ.- anıgör 002b/52

ḳazdur -: Kazmak işini başkasına yaptırmak.

ḳ.- ur 056a/3246, 056b/3263

ḳazı - : bk. ḳaz-

ḳ.- ya 133b/5796

ḳazıḳ(ġ): Toprağa çakılan, ucu sivritilmiş ağaç, sırık veya odun.

ḳ.+ a 117b/5258

ḳazıl - : Oyulmak, hakkedilmek:

ḳ.- mış 174a/9

ḳazuġ :bk. ḳazıḳ

ḳ.+ a 116b/5231

kes - : Kesin olarak sona erdirmek, bitirmek.

k.- meye 175b/12

keṯīr (Ar.s.) : Çok, bol. Karşıtı: Kalil.

k. 030a/1720

kebāb : Ateşte veya susuz olarak bir kap

içinde pişirilen et yemeği.

k. 049a/3003, 050a/3042, 056a/3233, 056a/3234

kebā'ir (Ar.i.) : Hakkında açık hüküm bulunan büyük günahlar, kebîreler. Karşıtı: Sagair.

k. 030a/1809

kebīr (Ar.s.) : Büyük, ulu.

k. 055a/3210, 113b/5128

şāh-ı k. 074a/3814

şeyḫ-i k. 123a/5450

kefāret : İşlenmiş bir günah, suç veya kabahatin affı için şerîat hükmünce verilmesi veya yapılması gereken.

k.+ dür 130a/5672

kefe : Terâzi gözü, terâzi tablası.

k.+ sine 169b/4

kefen (Ar.i.) : Gömülmek için hazırlanan bir müslüman ölüsünün kabre konmak üzere yıkandıktan sonra sarıldığı amerikan bezi, kefin.

k. 001b/20, 023a/1146, 030a/1722, 035b/2572, 045a/2874, 045b/2890, 096a/4556

k.+ dür 001b/22

k.+ e 011a/383

k.+ i 011b/406

k.+ inüñ 008a/292

kefenle -: Ölüyü kefene sarmak, tekfin etmek.

k.- mişler 096a/4557

kehel (Ar.i.): Tembel.

k. 042a/2773

kehellik(g): Tembellik.

k.+ e 058b/3326

kehillik: bk. kehellik

k. 030a/1810

keklik : Tavukgillerden, eti için avlanan, tüyleri boz, ayakları ve gagası kırmızı, güvercin büyüklüğünde kuş.

k. 049a/3003, 178a/2

ke'l-firāş: Hasır gibi, yagı gibi.

k.- firāş 103a/4788

kelām (Ar.i.): Tek kelime veya kelimelerden meydana gelmiş söz, ifâde.

k. 016a/665, 024a/1190, 033a/2397, 037b/2635, 042b/2797, 043a/2804, 044a/2840, 047b/2960, 057a/3278, 080a/4019, 103b/4799, 104a/4824, 108b/4966, 154b/6487

k.- ı Ḥaḳḳı 123a/5452

k.+ a 024b/1202

k.+ dan 076b/3893

k.+ ı 080a/4014, 159b/6638, 168a/6880

k.+ ıdur 080a/4018

k.+ ın 042a/2774, 090b/4364

k.+ ında 067a/3598

k.+ uñ 015a/556, 095a/4529

kelb (Ar.i.) : Köpek.

k. 027a/1469, 057a/3269

k. 081b/4064, 082b/4101

k.+ de 027a/1469

k.+ den 083a/4114

k.+ e 005b/218

k.+ i 081a/4049

k.+ ler 039b/2698

kelbühüm (Ar.i.): Köpekleri.

k. 027a/1464

kelep : Büyük iplik çilesi, bükülmüş iplik kangalı.

k. 033a/2278

k.+ lerini 033a/2358

kelīm (Ar.i.) : Kendisine söz söylenen, hitap edilen kimse .

k. 104a/4822

k.+ imsin 118b/5304

kelle (Far.i.) : Baş, kafa.

k.+ sin 138a/5987

kem (Far.s.) : Kötü, fenâ, değersiz, âdî.

k. 015a/514, 016a/743, 053a/3137, 081a/4042, 082b/4104

k.+ den 092b/4444, 133a/5778

k.+ ine 082b/4104

k.+ leri 092b/4444

kemāhī (Ar.zf.) : Olduğu gibi, tam mânâsıyle, hakkıyle.

k. 173b/12, 174a/1

kemāl (Ar.i.) : En olgun, en yetişkin döneminde olma, olgunluk.

k. 016a/696, 016a/792, 028b/1568, 030a/1638, 033a/2261, 052b/3126, 053a/3139, 111a/5051

k.- i 120b/5360

k.+ ini 016a/791

k.+ ī 053a/3139

kemend (Far.i.) : Uzaktaki bir kimseyi veya şeyi çekip yakına getirmek için atılan ucu ilmikli ip.

k.139a/6017, 144b/6185, 144b/6189, 146b/6252, 146b/6255

k.+ den 135a/5879

k.+ e 142a/6113, 142a/6114

k.+ i 134b/5869, 135a/5879, 135a/5881, 135a/5882, 135a/5883, 139a/6021

k.+ in 135a/5878, 158a/6598

kemer (Far.i.) : Bele bir kere dolandıktan sonra bağlanan veya tokalanan bel bağı.

k. 019b/988

k.+ leri 005b/194

kem (Far.s.) : Kötü, fenâ, değersiz, âdî.

k.+ i 086a/4221

kemter (Far.s.): Çok değersiz, çok aşağı, ek îtibarsız, en hakir.

k.+ üñ 133a/5778

kemük(g) : İnsanda ve omurgalı hayvanlarda vücûdun çatısını meydana getiren ve yumuşak kısımlara destek olan beyazımsı sert organların ortak adı

k.+ i 011b/408

k.- ler 011b/406

kenār (Far.s.) : Bir ş eyin bitiş kısmı, bitiş yeri, uçta kalan kısmı.

k.+ a 039b/2700

k.+ ı 039b/2697

k.+ ına 039b/2699

k.+ ında 084a/4153

k.+ ından 084a/4154

kendi : Kişinin öz varlığı, zâtı.

k. 027a/1465, 030a/1634, 028b/1558, 030a/1665, 030a/1666, 030a/1783, 048b/2992, 133b/5800, 139a/6010, 160b/6665

k.+ ni 030a/1828

k.+nüñ 122b/5427

k.+ si 152a/6417

K.+ yi 015b/579

kendözi : Kendisi, zatı, şahsı, nefsi.

k. 053b/3158, 054a/3177, 085b/4197, 119a/5318, 119b/5336, 157b/6582

k.+ n 048b/2990, 085a/4185

k.+ ne 043b/2822, 066a/3555, 137b/5969, 142a/6105, 142b/6120

k.+ ni 085a/4189

kendözü: bk. kendözi

k.+ m 030a/1913

k.+ mi 094b/4501

k.+ n 053b/3151, 053b/3155

k.+ ñ 073a/3774

k.+ ünden 114a/5147

k.+ ñi 004a/114052a/3103, 083a/4117, 169b/11

k.+ nüñ 151a/6378

kendü : Kişinin öz varlığı, zâtı .

k. 016a/603, 016a/744, 019a/952, 030a/1905, 030a/1666, 030a/1700, 030a/1726, 033a/2360, 033a/2486, 040a/2710, 042b/2784, 044a/2834, 053b/3160, 056b/3253, 057b/3290, 058b/3323, 061a/3407, 064a/3506, 082b/4090, 082b/4091, 110a/5009, 112b/5093, 125b/5526, 127a/5585, 127a/5588, 129b/5663, 140a/6040, 144b/6193

k.+ de 024b/1213

k.+ den 033a/2467, 050a/3032, 081a/4046

k.+ ler 040a/2719, 042b/2785

k.+ lerden 053a/3145

k.+ lerimizden 030a/1729

k.+ lerine 019a/961

k.+ lerini 030a/1616

k.+ lerüñ 011a/384

k.+ mi 029a/1590, 116b/5225

k.+ mile 067a/3600

k.+ n 085b/4205

k.+ nden 095b/4543

k.+ ne 112a/5074

k.+ ñ 086a/4209, 137b/5955

k.+ nüñ 136a/5904

k.+ ñden 081b/4059

k.+ ñe 067b/3620,115a/5188, 115b/5190, 118a/5276, 130b/5699

k.+ ñi 033b/2491, 083a/4118, 086a/4222, 115b/5193, 166a/6833

k.+ ñizden 172b/2

k.+ ñüz 053a/3136

k.+ si 143a/6143, 152b/6422

k.+ ye 027a/1443, 033a/2311, 034a/2521, 042a/2766, 053b/3154, 065a/3532, 085b/4206, 087a/4252, 107a/4921, 118a/5275, 122b/5426, 142a/6104, 143a/6143

k.+ yi 041b/2762

k.+ yiçün 097a/4583

kerāmet (Ar.i.): Bir ermişin, Allah'ın kendisine yakın kullarına lutfettiği olağanüstü şeyler yapma gücü ile ortaya koyduğu, akıl sınırlarını aşan tabiat üstü iş, hârikulâde hal.

k. 054a/3170

k.+ ile 133b/5823

k.+ ler 027a/1434

Kerbelā (ö.i.): Bağdat civârında Hz. Hüseyin'in şehit edildiği ve türbesinin bulunduğu yerin ismi olup mecâzen "mâtem yeri" mânâsına gelir.

K. 033a/2251

K.+ da 161a/6681

K.+ nuñ 160b/6675

kere (Ar.i.) : Defa, kez, sefer.

k. 091b/4398

kerem (Ar.i.) : Lutuf, iyilik, merhamet, ihsan.

k. 017b/902, 020a/1001, 026a/1267, 030a/1644, 033a/2469, 041a/2743, 041b/2753, 046b/2918, 047b/2960, 048b/2987, 058b/3320, 064a/3494, 068b/3649, 075b/3860, 087a/4242, 093a/4448, 093b/4474, 094b/4505, 095a/4515, 095b/4541, 100b/4696, 101a/4713, 101b/4739,

105a/4858, 106b/4904, 107a/4912, 107b/4931, 107b/4935, 114b/5172, 117a/5249, 117a/5252, 128a/5607, 132a/5740, 140b/6067, 145b/6223

k. eyle 013a/454

k. ḳıl 074a/3806

k.+ ler 024a/1192, 027a/1338, 027a/1478, 033a/2275, 033a/2281

k.+ sin 132a/5740, 147a/6262

kerīm (Ar.s.) : Kerem sâhibi (kimse), cömert, âlîcenap.

k. 016a/784, 024a/1189, 030a/1632, 085b/4198, 085b/4203, 091b/4405, 104a/4821, 104b/4834, 118b/5299, 132a/5740, 133b/5806, 133b/5828, 178a/8

k.+ dür 033a/2315, 033a/2423

k.+ sin 020a/1016, 033a/2470, 103a/4792

k.+ üñ 085b/4207

kerpüç(c): Tuğla gibi kalıplara dökülerek güneşte kurutulmuş samanlı balçık, çiğ tuğla.

k.+ i 089b/4341

kerīmā : Ey kerim.

k. 120a/5355, 121a/5379

kerkenez (Far.i.) : Kartalgillerden, böcek, küçük kemirgenler ve leşle beslenen, siyahla karışık açık esmer renkli, atmacadan küçük yırtıcı kuş.

k. 177a/9

kerre :bk.kere

k. 039a/2674, 053a/3142, 063b/3476, 092b/4431, 168a/6882, 168a/6884, 168b/6886

kes - : Kesici bir âletle Öldürmek, katletmek.

k. 100b/4706,

k.- di 136b/5934, 139a/6007, 142a/6109, 146b/6251, 146b/6254

k.- diler 152b/6433

k.- düm 137a/5950, 150b/6369

k.- e 097b/4601, 139b/6034

k.- eler 069a/3668

k.- elüm 136b/5925, 140a/6050

k.- en 086a/4221, 137a/5941

k.- endür 156a/6535

k.- er 003b/87

k.- erdük 079b/4007

k.- eyin 118a/5286, 160a/6647

k.- iben 066a/3560

k.- medüm 137a/5941

k.- meyelüm 006b/254

k.- miyegör 013a/455

k.- miş 137a/5943, 138a/5977

k.- üben 165a/6801

k.- üp 005b/203, 083b/4139

kes- : Susturmak.

k. 086b/4226, 101a/4713, 097a/4588,
120a/5352

k.- di 099a/4653,

kes(Far.i.) : Kimse, kişi, şahıs.

k.+ ler 033a/2416

kesb (Ar.i.) : Kazanma, çalışarak kazanma.

k. 027a/1400, 027a/1405, 027a/1409, 108b/4957

k. idüñ 089a/4320

kesil - : Kesici bir âletle bulunduğu yerden ayrılmak, çıkarılmak.

k.- mez 148a/6288

keşf (Ar.i.) : Varlığı bilinmeyen bir şeyi bulup ortaya çıkarma.

k. 085a/4184

k. ider 095b/4531

keşiş (Far.i.) : Manastırda münzevî bir hayat yaşayan, hiç evlenmemiş hıristiyan papazı, karabaş.

k. 110a/5006

keşke (Far.ünl.) : Dilek cümlelerinin başına getirilen ve "ne olurdu" anlamında özlem veya esef bildiren temennî sözü, kâşki.

k. 023a/1133, 023a/1136

ketm (Ar.i.) : Saklama, gizli tutma, göstermeme.

k. eyledüm 079b/4000

kevn (Ar.i.): Olma, vukū bulma, ortaya çıkma, hudus etme.

k. 048b/2989, 093a/4455, 108b/4968, 122a/5411

k.-i mekān 177a/2

kevşer (Ar.i.) : Cennette bir nehir veya havuz.

k. 009a/330, 048a/2972, 129a/5641

kez : Defa, kere, sefer

k. 002a/40, 005a/140, 007b/282, 015a/535, 016a/626, 016a/724, 016a/753, 020a/1004, 024b/1207, 027a/1388, 028b/1565, 030a/1849, 030a/1858, 032b/2012, 033a/2070, 033a/2080, 033a/2162, 033a/2164, 033a/2193, 033a/2296, 034b/2537, 035a/2541, 038b/2668, 039a/2682, 040a/2715, 046b/2920, 047b/2956, 055a/3211, 056a/3246, 059a/3334, 065a/3532, 065a/3537, 065b/3543, 068b/3641, 087a/4250, 087b/4266, 090b/4372, 092b/4432, 095a/4524, 098b/4633, 112a/5088, 120a/5346, 120a/5348, 123b/5455, 135a/5883, 135a/5884, 135a/5885, 135b/5902, 138a/5980, 146a/6232, 149a/6324, 151b/6406,

152a/6412, 152a/6419, 153b/6453, 153b/6458, 154a/6476, 155b/6517, 156b/6545, 156b/6547, 157b/6572, 158b/6607, 162b/6733, 163a/6748, 163b/6755, 163b/6759, 164a/6768, 164b/6784, 165a/6808, 165b/6812, 168a/6878, 168a/6880, 168a/6882, 174a/13, 175a/10

k.+ den 139a/6016

k.+ in 077a/3908, 077b/3924, 092a/4421, 092a/4422, 094b/4507

ḳıble (Ar.i.) : Müslümanların namazda yöneldiği cihet, Mekke şehrinin ve Kâbe'nin bulunduğu yön.

ḳ.+ ñ 038a/2642

ḳıç : Vücûdun gerisi, kuyruk sokumu bölgesi, makat, dübür, geri, popo.

ḳ.+ ın 030a/1624

ḳ.+ ına 136b/5928

ḳıġ : Patırtı, gürültü.

ḳ.+ ıların 005b/217

ḳıġılcım: Yanan bir cisimden, sert iki cismin birbirine çarpmasından, sürtünmesinden çıkan ateş veya ışık zerresi.

ḳ.+ ıñ 030a/1853

ḳıġır - : Çağırmak, davet etmek, seslenmek, haykırmak.

ḳ.- alar 030a/1818

ḳ.- alum 154b/6491

ḳ.- asın 092b/4429

ḳıjġır -: Ateş kuvvetlenmek, alevlenmek, öfkelenmek.

ḳ.- a 127a/5575, 127b/5602

ḳıjġır: Ateş, alev.

ḳ.+ ı 126b/5561

ḳıjġur -:bk.kıjgır-

ḳ.- a 063b/3477

ḳıjḳır - :

ḳ.- a 039b/2702

kıl - : Etmek, eylemek, yapmak.

ḳ. 003b/90, 009b/340, 015b/585, 016a/632, 016a/654, 016a/723, 016a/766, 016a/792, 017b/893, 017b/899, 023a/1129, 025a/1221, 026b/1279, 027a/1337, 027a/1338, 027a/1349, 027a/1369, 027a/1395, 027a/1430, 027a/1476, 030a/1630, 030a/1642, 030a/1643, 030a/1650, 030a/1687, 030a/1871, 030a/1873, 030a/1889, 033a/2275, 033a/2469, 033a/2471, 043b/2827, 046b/2918, 048a/2978, 048b/2987, 051b/3085, 053b/3155, 054b/3195, 058a/3309, 058b/3320, 059a/3334, 059a/3344, 59b/3346, 062a/3427, 068b/3649, 071b/3732, 072a/3745, 072a/3749, 073a/3772, 073a/3773, 073b/3801, 075a/3842,

075a/3848, 075a/3850, 075b/3860, 075b/3861, 075b/3862, 077a/3909, 080b/4028, 080b/4031, 080b/4032, 082b/4099, 083a/4118, 086a/4209, 086a/4217, 086a/4224, 087a/4242, 087a/4243, 087a/4254, 088b/4307, 089a/4321, 089b/4327, 089b/4329, 089b/4337, 091a/4378, 091a/4379, 091a/4381, 091a/4390, 091a/4393, 092a/4412, 092a/4416, 092a/4419, 092a/4422, 092b/4435, 093a/4445, 093a/4446, 093a/4448, 093a/4458, 093b/4463, 093b/4474, 094a/4482, 095a/4518, 095a/4519, 095a/4521, 096b/4580, 097a/4587, 097b/4601, 097b/4602, 097b/4603, 097b/4604, 098a/4615, 099a/4660, 101a/4713, 101b/4739, 103a/4785, 103a/4786, 103a/4793, 103b/4808, 103b/4813, 104a/4821, 104b/4844, 105a/4853, 105a/4859, 106a/4892, 106b/4905, 107b/4928, 107b/4933, 107b/4934, 108b/4956, 109b/4998, 110b/5036, 112a/5081, 114b/5172, 114b/5173, 115b/5195, 115b/5197, 115b/5198, 116a/5218, 16b/5230, 116b/5236, 116b/5238, 117a/5249, 117a/5251, 117a/5252, 117b/5260, 117b/5269, 19b/5330, 120b/5362, 120b/5367, 120b/5368, 121a/5379, 121a/5381, 124a/5475, 125b/5536, 128a/5617, 128b/5626, 128b/5634, 129a/5636, 129b/5666, 131a/5711, 132a/5740, 132a/5743, 133a/5773, 133a/5776, 133b/5782, 133b/5785, 133b/5824, 138b/5990, 140a/6040, 145a/6212, 156a/6532, 156a/6540, 156b/6544, 159b/6641, 168b/6887, 169b/10, 170b/3, 171a/9, 175a/6, 175b/4, 175b/5

ķ.- a 016a/627, 016a/712, 016a/728, 016a/779, 017b/902, 018a/920, 026b/1277, 026b/1291, 027a/1359, 027a/1360, 030a/1703, 030a/1704, 030a/1868, 030a/1929, 033a/2274, 033a/2372, 033a/2467, 034a/2511, 043a/2805, 045a/2876, 049b/3030, 060b/3389, 061b/3415, 064b/3515, 069b/3681, 074a/3803, 077a/3920, 078b/3970, 078b/3972, 080a/4017, 086b/4230, 088a/4291, 088b/4300, 088b/4305, 098a/4623, 107b/4927, 115a/5183, 125a/5515, 126b/5563, 133b/5833, 138a/5974, 139a/6012, 165b/6820, 175b/12

ķ.- a 033a/2271, 033a/2399, 052b/3116, 154b/6485

ķ.- acaķ 066b/3578

ķ.- agör 003b/100, 004a/113

ḳ.- alar 008a/305, 035b/2558, 036a/2584, 038a/2646, 039a/2677, 045a/2875, 047a/2935, 048b/2998, 060a/3365, 062a/3425, 063a/3459, 071a/3712, 074a/3819, 104b/4833, 149a/6326

ḳ.- alım 016a/769, 016a/770, 033a/2383

ḳ.- alum 012a/417, 030a/1771, 042a/2780, 052a/3106, 057a/3279, 138b/6000, 139a/6013, 146a/6238, 148b/6316, 150b/6362, 154b/6488, 161a/6684

ḳ.- am 024a/1185, 033a/2101, 033a/2250, 033a/2253, 078b/3969, 117a/5250, 134b/5862, 150b/6376

ḳ.- amaz 033a/2317

ḳ.- an 027b/1513, 033a/2482

ḳ.- anuñ 170a/9

ḳ.- ar 027a/1367, 033a/2190, 070a/3694, 077a/3921, 109b/4990, 168a/6874

ḳ.- aram 033a/2109, 071a/3711

ḳ.- arım 043a/2806

ḳ.- asın 030a/1803, 082a/4087, 083b/4124, 093b/4477, 166b/6854, 168a/6872, 172a/15, 175b/7, 176a/13

ḳ.- asız 016a/751, 062a/3427, 154b/6496

ḳ.- aydum 083a/4115

ḳ.- ayım 033a/2217, 102a/4757, 114a/5155

ḳ.- ayın 025a/1234, 026b/1293, 033a/2111, 052b/3120, 082b/4100, 116b/5225, 118a/5287, 150a/6360, 162b/6726, 162b/6729

ḳ.- ġıl 072a/3740, 073b/3792

ḳ.- dı 016a/614, 024b/1208, 025a/1235, 026a/1261, 026b/1273, 028a/1520, 030a/1773, 030a/1883, 030a/1886, 033a/2042, 033a/2069, 033a/2078, 033a/2295, 033a/2392, 048b/2990, 053b/3154, 053b/3156, 054a/3167, 054a/3168, 054a/3169, 054a/3171, 054b/3184, 056a/3245, 056b/3254, 067b/3617, 069a/3655, 074a/3816, 075b/3858, 080b/4041, 083a/4109, 083b/4135, 085a/4184, 085b/4197, 088b/4297, 088b/4301, 092a/4417, 092a/4418, 092a/4420, 092a/4421, 095a/4515, 096b/4574, 097b/4610, 098a/4611, 098a/4617, 099a/4650, 100b/4697, 102b/4768, 103b/4804, 103b/4805, 103b/4807, 103b/4809, 103b/4811, 104a/4823, 104a/4827, 105a/4850, 105b/4869, 107a/4912, 108b/4967, 110a/5022, 110b/5034, 113a/5121, 115b/5202,

117a/5240, 117b/5259, 117b/5264, 117b/5268, 118a/5279, 118b/5295, 118b/5298, 119a/5309, 119b/5329, 119b/5330, 119b/5335, 122a/5410, 124a/5480, 130a/5670, 130a/5680, 135a/5875, 135a/5886, 136b/5928, 136b/5932, 136b/5936, 137a/5947, 137a/5953, 137b/5962, 137b/5963, 138b/6004, 139a/6006, 139a/6009, 139a/6018, 140a/6051, 140b/6065, 142a/6104, 144a/6177, 144a/6179, 144b/6186, 144b/6189, 145a/6212, 146b/6255, 147a/6261, 147b/6274, 148a/6299, 148b/6313, 149b/6334, 149b/6338, 150b/6363, 151a/6381, 151b/6405, 151b/6406, 152a/6419, 53b/6453, 156b/6553, 162b/6733, 163a/6747, 163b/6758, 165a/6806

ḳ.- dıġı 045a/2882

ḳ.- dılar 006b/247, 026b/1274, 026b/1276, 026b/1288, 027a/1332, 028b/1538, 066a/3561, 117b/5271, 139a/6019, 140a/6055, 148a/6291, 148a/6298, 148b/6307, 161b/6696, 165a/6810, 165b/6811

ḳ.- dılardı 099b/4675

ḳ.- dım 016a/732, 017b/899, 028b/1563, 033a/2059, 033a/2443, 092a/4419, 094b/4509, 096a/4562, 098b/4643, 106a/4877, 133b/5821

ḳ.- dıñ 033a/2367, 044a/2844

ḳ.- dıñsa 099a/4650

ḳ.- dıñuz 028b/1544

ḳ.- dıḳ 139b/6022, 139b/6023

ḳ.- duġım 106a/4883

ḳ.- duġın 056b/3257

ḳ.- duġına 070a/3690

ḳ.- duġum 033a/2102, 101a/4720, 106a/4879, 106b/4900

ḳ.- duġunı 145b/6226

ḳ.- duġuñ 130a/5673

ḳ.- dum 028b/1565, 028b/1566, 028b/1572, 033a/2101, 033a/2103, 073b/3789, 077b/3937, 078a/3949, 079a/3984, 079a/3987, 091b/4407, 092a/4412, 093b/4475, 095b/4533, 096a/4548, 096a/4553, 105b/4870, 105b/4871, 105b/4872, 106a/4882, 106b/4894, 107a/4913, 108b/4966, 116b/5238, 133b/5823, 133b/5826, 137a/5940

ḳ.- duñ 069b/3675, 083a/4110, 105b/4863, 105b/4865, 105b/4866, 105b/4867, 116b/5233, 121b/5403, 129b/5665, 129b/5669

ḳ.- duñdı 105b/4861

ḳ.- duñısa 008b/309

ḳ.- duñsa 071a/3706

ḳ.- duñuz 028b/1546, 123a/5443, 150a/6354

ḳ.- duḳ 080a/4009

ḳ.- gıl 170b/13

ḳ.- ıcaḳ 029a/1582

ḳ.- ın 016a/814

ḳ.- ıñ 075b/3869, 087b/4273, 168b/2

ḳ.- ınca 056b/3247, 057a/3271

ḳ.- ısar 018a/916, 018a/917, 018a/921, 019a/961, 098a/4618, 140a/6039

ḳ.+ ısardur 069b/3676

ḳ.- ıvirmek 016a/793

ḳ.- ma 003b/81, 024b/1216, 033a/2469, 038b/2667, 041b/2758, 069b/3686, 069b/3687, 074a/3813, 074b/3820, 075a/3850, 080b/4033, 084b/4165, 086a/4214, 086b/4226, 087a/4242, 092b/4436, 093b/4466, 097a/4587, 103a/4787, 105a/4854, 105b/4869, 106b/4898, 115b/5200, 116b/5235, 116b/5236, 127b/5595, 134a/5849

ḳ.- maġa 032b/2027, 055b/3227

ḳ.- maġıl 073a/3772, 085a/4177, 093a/4447, 106b/4907

ḳ.- madan 030a/1641, 033a/2301

ḳ.- madı 002a/32, 059a/3335, 081a/4045, 082b/4106, 101b/4736, 142a/6105

ḳ.- madım 177b/2

ḳ.- madıñsa 104b/4843

ḳ.- madum 030a/1747, 096a/4556

ḳ.- mamış 100a/4684

ḳ.- mamışam 009a/321

ḳ.- mañ 014b/500, 033a/2449, 041a/2748

ḳ.- mañuz 041a/2737

ḳ.- masa 117b/5255, 170a/3

ḳ.- masañ 170b/3

ḳ.- masun 076a/3887

ḳ.- maḳ 020b/1029, 025a/1224, 130a/5678

ḳ.- maya 056b/3257, 059b/3356, 096a/4551, 107a/4917, 170a/14

ḳ.- mayalar 033a/2074, 133b/5784

ḳ.- mayan 029b/1598, 030a/1810, 057b/3283, 169b/14

ḳ.- mayanı 029a/1594

ḳ.- mayasın 092b/4443, 107a/4918

ḳ.- mayasız 030a/1744, 169b/11

ḳ.- mayayın 118b/5304

ḳ.- mayın 117b/5260

ḳ.- mayuban 169b/15

ḳ.- maz 001b/12, 027a/1459, 036b/2599, 038a/2644, 045b/2895, 056a/3239, 057a/3268, 080b/4029,

136a/5911, 168a/6875, 170a/4, 170a/5, 170a/10

ḳ.- mazıdı 067b/3619

ḳ.- mazıdıḳ 022b/1109

ḳ.- mazıduḳ 022b/1109

ḳ. mazısañ 170b/13

ḳ.- mazsa 016a/627

ḳ.- mış 005b/184, 009a/323, 096a/4553, 138b/5993

ḳ.- mışam 033a/2211, 106b/4904, 137b/5956

ḳ.- mışdur 108b/4971

ḳ.- mışıdı 123a/5448, 145b/6217

ḳ.- muşdurur 054b/3186

ḳ.- sa 033a/2287, 108a/4946, 108a/4948, 140a/6049, 168a/6877, 173a/6963, 173b/6

ḳ.- salar 059a/3340

ḳ.- sam 049b/3021, 137b/5969

ḳ.- sañ 030a/1638, 030a/1639, 033a/2291, 110b/5035, 147b/6279

ḳ.- saḳ 076b/3903

ḳ.- sın 097a/4587

ḳ.- sun 046a/2912, 112a/5077, 121a/5386, 124b/5488, 130b/5694, 133a/5770, 142a/6118

ḳ.- suñ 033a/2291

ḳ.- uban 017b/903, 027a/1322, 029a/1596, 165a/6805, 169a/7, 171b/5, 175a/13, 176a/12

ḳ.- uñ 024b/1210, 028b/1546, 033a/2044, 078b/3960, 088b/4306, 093b/4463, 099b/4663, 101a/4726, 140b/6057, 144b/6185

ḳ.- uñuz 088a/4282, 164a/6774

ḳ.- up 016a/768, 016b/852, 017b/889, 018a/917, 020a/1007, 025b/1241, 026b/1275, 027a/1330, 028a/1519, 032b/2023, 033a/2359, 033b/2500, 044b/2857, 050b/3055, 058b/3329, 064b/3521, 092b/4433, 097a/4593, 105b/4860, 116b/5231, 116b/5237, 125b/5521, 131a/5715, 148b/6308

ḳ.- updur 052a/3110, 067b/3611, 103b/4803, 115a/5174, 115a/5175, 115a/5176, 115a/5177

ḳ.- upsuñ 127b/5592

ḳ.- ur 004a/106, 004a/108, 012a/417, 016a/649, 017a/885, 023a/1142, 023a/1153, 024b/1213, 024b/1215, 027a/1485, 056b/3249, 067a/3603, 074a/3807, 085b/4206, 088a/4278, 088b/4293, 092a/4425, 095a/4523, 100b/4711, 109b/5000, 113b/5124, 114a/5149, 122b/5429, 139b/6027, 177b/9

ḳ.- urdı 083a/4107, 117b/5263

ḳ.- uram 030a/1748, 072a/3739

ḳ.- urdum 078b/3957, 093b/4470

ḳ.- urlar 011b/405, 090a/4345

ḳ.- urlardı 027b/1514

ḳ.- ursa 033a/2423, 074a/3807, 168a/6879, 168a/6881, 168a/6883, 168b/6885, 168b/12, 169a/3, 169a/11

ḳ.- ursın 094a/4478

ḳ.- uruz 015a/552

kıl : İnsan ve hayvan vücûdunda biten sertçe ve kalınca tüy.

k.+ a 033a/2052, 033a/2300

ḳ.+ dan 003b/87, 003b/91, 033a/2052, 033a/2300

ḳ.+ ı 017b/890, 017b/892, 017b/897, 044b/2860

ḳ.+ ına 158a/6598

ḳ.+ laruñ 109a/4978

ḳılıç (c) : Kın içine konup bir kayışla bele takılan, çelikten yapılmış, eğri veya düz, uzun kesici silâh.

ḳ. 143a/6146, 144a/6170, 144a/6180, 145a/6203, 164a/6776

ḳ.+ dan 003b/87, 003b/91

ḳ.+ ı 016a/786

ḳ.+ ın 146a/6235

ḳılış - : Kılmak işi.

ḳ.- urlar 023a/1160

ḳımıldı: Hareket, kımıldanış.

ḳ. 055a/3201

ḳımıldu: bk. ḳımıldı

ḳ.+ ñ 055a/3198

ḳına : Kına ağacının kurutulmuş yapraklarından elde edilen ve saç, tırnak ve elleri turuncu bir renge boyamakta kullanılan toz.

ḳ.+ lar 012b/433

ḳır - : Öldürmek.

ḳ.- a 060a/3372

ḳ.- alum 143a/6139

ḳ.- an 030a/1713

ḳ.- ar 164a/6777

ḳ.- arım 151a/6377

ḳ.- arsız 164a/6772, 164a/6775

ḳ.- aydı 027a/1390

ḳ.- dı 139a/6014, 145a/6204, 149a/6328

ḳ.- dılar 152b/6427, 163b/6756

ḳ.- dıñsa 137b/5959

ḳ.- dıḳları 016a/796

ḳ.- dum 150b/6371

ḳ.- ıp 134b/5859, 156a/6534

ḳ.- mañ 149b/6332

ḳ.- maḳdan 143a/6143

ḳ.- mışdurur 138a/5986

ḳ.- mışıdı 145b/6220

ḳ.- up 030a/1876

ḳırıl - : Telef olmak, helâk olmak, çok

sayıda ölmek.

ḳ.- dı 152a/6413

kırḳ : Otuz dokuzdan sonra, kırk birden önce gelen sayının adı.

ḳ. 016a/705, 024a/1187, 024a/1189, 025a/1229, 054a/3167, 061b/3410, 061b/3412, 104a/4824, 110a/5018, 134b/5867, 139a/6021, 146b/6250, 148b/6304, 173a/2

k.+ ında 010a/360, 011b/398

ḳırḳ - : Haksız menfaat elde etmek, soymak.

ḳ.- asın 066b/3572

ḳırlangıç: Serçegillerden, gagası kısa ve ucu yassı, kanatları uzun ve sivri, bacakları kısa, siyah çatal kuyruklu, 15 – 20 santim boyunda, küçük ve ince yapılı, göçebe ötücü kuş.

ḳ. 177b/5

ḳırnaḳ : Câriye, halayık.

ḳ. 142b/6120

ḳ.+ lar 145a/6207

ḳ.+ lara 145a/6206

ḳ.+ larla 143a/6140

ḳışa : İki ucu arasında az mesâfe olan, boyu uzun olmayan. Karşıtı: Uzun.

ḳ. 105b/4863, 106a/4877

ḳışacuḳ : Çok kısa.

ḳ. 011a/392

ḳısım : Bir bütünün bir bölümü.

ḳ. 043a/2812, 050b/3061, 074b/3832, 148a/6301

ḳısmet : Takdir edilmiş olan şey, nasip.

ḳ. 080a/4012

ḳış : 22 Aralık'ta başlayıp 21 Mart'ta sona eren, sonbahar ile ilkbahar arasındaki yılın en soğuk mevsimi.

ḳ. 008b/317, 079a/3988

Ḳıṭmīr (Ar.i.): Ashâb-ı Kehf'in köpeğinin adı olup tevâzu sözü olarak kullanılır.

Ḳ. 027a/1461, 027a/1479

Ḳ.+ ini 027a/1478

kıy- : İçi sızlamadan öldürmek, canına kastetmek.

ḳ.- an 030a/1712

ḳ.- amaz 033a/2375

ḳ.- amazuz 136a/5916

k.- ayın 128a/5614

ḳ.- ar 113a/5109

ḳ.- avuz 033a/2128

ḳ.- dı 066b/3587, 148a/6298

ḳ.- duñ 101b/4733

ḳ.- duñuz 146a/6241

ḳ.- ma 100a/4692, 100b/4706, 101b/4731, 101b/4732, 101b/4738, 101b/4741, 102a/4748

ḳ.- maġıl 100a/4691, 102b/4764

ḳ.- maduñ 023b/1172

ḳıyāmet (Ar.i.) : Semâvî dinlerdeki ortak inanışa göre takdir edilen zamânı gelince bu âlemin ve bu âlemdeki canlı cansız her şeyin bir anda mahvolup yok olması, ölülerin dirilmesi, âhiret hayâtının başlaması olayı ve bu olayın meydana geldiği zaman.

ḳ. 005a/143, 010b/373, 027a/1314, 028a/1526, 029a/1582, 030a/1651, 030a/1782, 033a/2084, 033a/2104, 033a/2201, 038a/2649, 044b/2851, 046b/2927, 059b/3348, 059b/3351, 059b/3357, 062a/3432, 064b/3513, 064b/3514, 071a/3711, 074a/3817, 076b/3896, 087a/4256, 089a/4318, 166b/6849, 167b/6867, 178a/10

ḳ.+ de 020a/1016, 023b/1179, 023b/1180, 033a/2287, 036b/2603, 045b/2898, 159b/6639, 161b/6701, 166a/6831, 169a/12, 170b/5, 171a/5, 171b/2, 171b/11, 172a/4, 172a/10, 172a/15

ḳ.+ üñ 030a/1789

ḳıyās : Bir şeyi diğer bir şeye göre değerlendirme, başka bir şeye benzeterek hakkında hüküm verme, karşılaştırma, mukāyese etme.

ḳ. 022a/1092, 048a/2975, 056a/3236, 064b/3512, 138a/5984

ḳ. eyle 033a/2149

ḳıyı : Kenar.

ḳ.+ yı 039b/2702

ḳıyl ü ḳāl (Ar.i.) : Dedikodu, boş söz.

ḳ. 015a/544, 028b/1532, 068a/3621

ḳıymetlü : Çok önemli.

ḳ. 014b/510, 155b/6515

ḳız - : Öfkelenmek, hiddetlenmek, sinirlenmek.

ḳ.- ar 027a/1388

ḳ.- maz 068a/3636

ḳız : Dişi cinsten olan evlât.

ḳ. 022b/1120, 025b/1237, 025b/1239, 025b/1245, 025b/1252, 026a/1256, 026a/1262, 030a/1646, 033a/2224, 033a/2332, 033a/2356, 033a/2363, 033a/2372, 033a/2373, 033a/2399, 063b/3481, 122a/5407, 122a/5408, 122a/5413, 127a/5586, 141a/6082, 141b/6101, 142a/6111, 142a/6115, 142b/6121, 142b/6125, 143b/6154, 144b/6191, 146b/6251, 154b/6482, 155a/6507, 155b/6517,

158b/6609, 175b/14

ḳ.+ a 029a/1594, 033a/2375, 141a/6081, 142b/6127, 155b/6519

ḳ.+ ı 007a/262, 016b/829, 016b/845, 017a/873, 017a/882, 018b/940, 019a/964, 023a/1167, 023a/1168, 025b/1244, 026b/1299, 027a/1357, 027a/1486, 027a/1487, 030b/1944, 033a/2175, 033a/2176, 033a/2187, 033a/2188, 033a/2195, 033a/2196, 033a/2371, 048b/2983, 121b/5402, 127a/5583, 141a/6078, 142a/6114, 143b/6166, 144b/6183, 144b/6190, 144b/6192, 146b/6249, 152b/6435

ḳ.+ ıdur 017a/886, 018a/908, 019a/946, 033a/2286

ḳ.+ ım 016b/854, 020a/1004, 022a/1084, 022a/1088, 022a/1095, 026b/1295, 026b/1301, 028b/1557, 030a/1814, 030a/1868, 033a/2132, 033a/2198, 033a/2369, 154b/6488, 158a/6591, 158a/6601

ḳ.+ ıma 027a/1444, 033a/2349

ḳ.+ ımdurur 033a/2142

ḳ.+ ımı 143b/6167

ḳ.+ ın 033a/2295, 127a/5588, 144b/6188, 153a/6439

ḳ.+ ına 007b/276, 016b/866, 027a/1495, 033a/2032, 033a/2136, 033a/2290

ḳ.+ ını 016b/842, 033a/2412

ḳ.+ ınuñ 028a/1519

ḳ.+ ıñ 033a/2139, 141b/6093, 141b/6101, 147b/6286, 158b/6607

ḳ.+ ıñdur 033a/2327

ḳ.+ ıñı 140a/6047, 140a/6049, 147b/6286

ḳ.+ ısın 017a/876

ḳ.+ lar 153a/6450, 153b/6458, 154a/6471, 154a/6479

ḳ.+ lara 154a/6471

ḳ.+ lardan 033a/2329

ḳ.+ ları 019a/960, 019b/990, 033a/2330, 153a/6444, 153a/6447, 153a/6448, 155b/6520, 155b/6524

ḳ.+ larımuz 027a/1363

ḳ.+ larınıñ 018b/942

ḳ.+ larınuñ 154b/6495

ḳ.+ larum 013a/454, 154a/6477

ḳ.+ larunı 155b/6521

ḳ.+ laruñ 153b/6465, 154b/6490, 159a/6622

ḳ.+ um 012a/431, 019b/980, 019b/991, 019b/993, 020a/995, 021a/1053, 021b/1059, 021b/1064, 021b/1075, 022a/1077, 022a/1079, 022b/1101, 022b/1102, 023b/1177, 023b/1179, 024a/1185, 027a/1493,

031a/1967, 031b/1979, 032a/2009, 127b/5590, 129a/5636, 156a/6533

ḳ.+ umı 019b/989, 141a/6077, 141b/6095

ḳ.+ umıla 141b/6095

ḳ.+ umuñ 019b/992, 019b/994, 020a/997

ḳ.+ uñ 141b/6090, 153b/6454

ḳ.+ uñı 025a/1228, 140a/6048

ḳızar - : Rengi kırmızı olmak, kırmızıya yakın bir renk almak.

ḳ.- mış 158a/6597

ḳ.- mışdı 030a/1768

ḳızcaġaz: Kız sözcüğünün küçültme almış şekli.

ḳ. 023a/1169, 023b/1178, 023b/1180, 024a/1191, 025a/1224, 025a/1227, 025a/1236, 025b/1241, 025b/1250, 026a/1261, 026a/1264

ḳ.- dan 025b/1238

ḳ.+ ı 026b/1270

ḳ.+ ım 012a/421

ḳ.+ uñ 023a/1168

ḳızcıġaz: bk. kızcagaz

ḳ.+ uñ 025a/1235

ḳızdır -: Öfkelendirmek, sinirlendirmek.

ḳ.- a 020b/1033

ḳızdur -: bk. kızdır-

ḳ.- up 172b/1

ḳızıl: Parlak kırmızı renk.

ḳ. 030b/1952, 031a/1971, 069a/3666, 125a/5509, 146b/6246, 161a/6682, 162a/6715

ḳız ḳardaş: Bir kimsenin aynı anne babadan doğmuş dişi cinsten kardeşi.

ḳ.+ ı 159a/6620

ki : İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle hâline getirir.

k. 001b/16, 001b/21, 002a/36, 003a/65, 003a/68, 003b/88, 003b/98, 004b/126, 004b/132, 005a/136, 005a/146, 005b/211, 006a/243, 006b/248, 008a/294, 008a/296, 008a/302, 009a/321, 010a/357, 011b/407, 012b/439, 013a/449, 013a/452, 013b/470, 015a/554, 015b/573, 015b/574, 016a/642, 016a/656, 016a/697, 016a/712, 016a/718, 016a/738, 016a/805, 016a/807, 016a/817, 018a/911, 018b/923, 018b/925, 018b/928, 019a/948, 019a/953, 019a/965, 019a/970, 019b/988, 019b/993, 020a/1020, 020a/1021, 020a/999, 020b/1023, 020b/1026, 020b/1028, 020b/1029, 020b/1037, 022a/1081, 022a/1082, 022a/1086, 022a/1087, 022b/1102, 022b/1103, 023a/1158,

024b/1204, 025a/1228, 025a/1229, 052b/3125, 052b/3129, 053a/3136,
025b/1250, 026b/1291, 027a/1306, 053b/3158, 053b/3163, 054a/3172,
027a/1310, 027a/1331, 027a/1343, 054a/3174, 054b/3185, 054b/3186,
027a/1420, 027a/1443, 027a/1445, 055a/3208, 056a/3234, 056a/3241,
027a/1471, 027a/1486, 027a/1490, 056a/3244, 056b/3255, 056b/3260,
028a/1525, 029a/1595, 029b/1599, 057a/3268, 057a/3272, 057b/3288,
030a/1663, 030a/1664, 030a/1697, 057b/3293, 058a/3303, 058a/3305,
030a/1703, 030a/1785, 030a/1847, 058a/3306, 058b/3329, 059a/3345,
030a/1893, 030a/1894, 031b/1992, 059b/3355, 059b/3358, 060a/3376,
032a/2001, 032a/2003, 032b/2018, 060b/3378, 060b/3390, 060b/3391,
033a/2052, 033a/2159, 033a/2178, 061a/3407, 062a/3427, 062a/3435,
033a/2257, 033a/2278, 033a/2311, 063a/3462, 063b/3479, 063b/3486
033a/2319, 033a/2332, 033a/2338, ,064b/3516, 066a/3557, 066b/3572,
033a/2385, 033a/2401, 033a/2416, 067a/3602, 067b/3613, 067b/3614,
033a/2426, 033a/2439, 033a/2466, 067b/3616, 067b/3617, 068b/3641,
033a/2468, 033b/2492, 033b/2506, 068b/3644, 069b/3676, 070a/3700,
035b/2571, 037b/2629, 038b/2666, 071b/3732, 071b/3733, 072a/3743,
039b/2701, 039b/2702, 039b/2703, 072a/3750, 072b/3756, 072b/3758,
040b/2728, 041a/2750, 042a/2773, 072b/3762, 072b/3763, 073a/3771,
042b/2786, 043a/2810, 043b/2826, 073b/3786, 074b/3826, 075a/3845,
044a/2838, 044b/2850, 045a/2870, 075a/3848, 075a/3851, 075a/3852,
045a/2878, 045b/2892, 046a/2910, 076a/3871, 076a/3886, 077b/3932,
047a/2938, 047a/2945, 048a/2980, 077b/3935, 078b/3959, 079a/3987,
049a/3002, 049a/3010, 049b/3023, 080b/4025, 082b/4104, 083a/4111,
049b/3030, 050a/3032, 050a/3036, 083a/4121, 083b/4129, 084a/4151,
050a/3038, 050b/3053, 051a/3065, 084b/4163, 084b/4164, 085a/4175,
051a/3066, 051a/3068, 051a/3073, 086b/4235, 086b/4237, 087a/4244,
051b/3082, 051b/3084, 052a/3114, 087a/4248, 088a/4288, 088b/4293,
052b/3124, 051b/3096, 052b/3119, 089a/4311, 089b/4339, 090a/4346,

090a/4349, 090a/4350, 090a/4355, 123b/5461, 124a/5478, 127a/5573,
090a/4356, 090b/4364, 090b/4368, 129a/5638, 129a/5643129a/5644,
091b/4407, 093a/4453, 093b/4477, 129b/5654, 130a/5683, 30b/5694,
094a/4488, 094a/4491, 094a/4494, 131a/5710, 131a/5711, 131a/5713,
094b/4499, 094b/4506, 095a/4516, 132a/5745, 132a/5747, 132b/5762,
095a/4524, 095a/4529, 095b/4536, 133b/5789, 133b/5814, 133b/5831,
095b/4543, 096a/4548, 096a/4550, 134a/5852, 135a/5887, 137a/5947,
096b/4581, 097b/4604, 097b/4607, 139a/6005, 139b/6022, 139b/6037,
097b/4608, 098a/4611, 098a/4612, 140b/6056, 142b/6125, 144a/6180,
098a/4627, 098b/4633, 099a/4646, 146a/6240, 146a/6241, 147a/6270,
099a/4657, 099b/4666, 099b/4668, 147b/6286, 149b/6336, 149b/6343,
099b/4672, 100a/4684, 102a/4753, 149b/6345, 150a/6350, 150b/6364,
102b/4766, 103a/4794, 105a/4848, 150b/6373, 151a/6384, 151a/6388,
105a/4852, 105a/4856, 106a/4881, 151b/6401, 151b/6402, 152a/6407,
107a/4917, 107a/4918, 107a/4922, 152b/6434, 153a/6446, 153a/6448,
108a/4943, 109a/4975, 110a/5018, 153a/6450, 153b/6455, 153b/6456,
111a/5046, 111b/5072, 112b/5093, 153b/6463, 154a/6467, 154a/6468,
112b/5094, 112b/5095, 112b/5096, 154a/6470, 154a/6479, 154a/6480,
113a/5109, 113a/5113, 113b/5131, 154b/6483, 154b/6484, 154b/6486,
115a/5174, 115a/5176, 115b/5202, 154b/6492, 154b/6493, 155b/6516,
116a/5220, 116b/5224, 116b/5233, 155b/6517, 155b/6519, 155b/6521,
117a/5241, 117b/5264, 117b/5268, 156a/6531, 156a/6541, 156b/6546,
117b/5270, 118b/5300, 118b/5301, 156b/6548, 160a/6659, 157b/6578,
119b/5329, 119b/5333, 119b/5339, 158a/6591, 158a/6600, 158b/6610,
120a/5344, 120a/5352, 120a/5354, 158b/6611, 159a/6621, 159b/6636,
120b/5359, 120b/5361, 120b/5362, 160a/6652, 160a/6653, 160a/6654,
120b/5363, 120b/5371, 120b/5372, 160a/6660, 160b/6665, 160b/6668,
121a/5380, 121a/5384, 121a/5387, 160b/6675, 161a/6677, 161a/6682,
124b/5488, 121a/5389, 123a/5441, 161a/6683, 161a/6686, 161b/6693,

161b/6699, 161b/6705, 162a/6719, 162b/6721, 162b/6731, 162b/6735, 163a/6741, 163a/6748, 163b/6753, 164a/6777, 164b/6781, 164b/6785, 164b/6786, 164b/6788, 165b/6811, 165b/6814, 165b/6815, 165b/6820, 165b/6823, 165b/6825, 166a/6839, 166b/6840, 166b/6851, 166b/6852, 167b/6858, 167b/6869, 168a/6873, 168a/6874, 168a/6878, 168a/6880, 168a/6881, 168a/6882, 168a/6884, 168b/6886, 168b/4, 168b/5, 168b/9, 169a/3, 169a/5,169a/8, 169a/10, 169b/6, 170a/1, 170a/2, 170a/4, 170a/6, 170a/8, 170a/13, 170b/4, 171a/1, 171a/5, 171b/10, 171b/13, 172a/14, 172b/2, 172b/3, 172b/8, 172b/11, 172b/13, 173a/8, 173a/11, 173b/12, 173b/14, 174a/7, 174a/8, 174a/14, 174b/7, 174b/10, 174b/11, 174b/14, 175a/8, 175a/12, 175b/3, 175b/4, 175b/6, 175b/12, 175b/14, 176a/1, 176a/2, 176a/4, 176a/9, 176a/3, 176a/7

kibār (Ar.s.): Bir toplumun yüksek tabakasına mensup, soylu ve seçkin sınıfına âit kimse veya kimseler.

k. 035a/2551, 048b/2997, 051a/3073, 073a/3776, 074b/3830, 075a/3838, 079a/3978, 109a/4979

kibir (Ar.i.) : Büyüklük taslama, kendini herkesten üstün görme, burun büyüklüğü.

k. 054b/3190

kibr : bk.kibir

k. 095a/4518

k.+ i 067a/3604, 067b/3615, 067b/3617

k.+ ile 133b/5824

k. idersin 083b/4130

kibriyā: Hz. Muhammed.

k.+ m 030a/1657, 030a/1677

kiçi : Yaşı daha az olan, küçük.

k. 030b/1960, 100a/4685, 105b/4865, 105b/4872, 140a/6055, 173a/9

k.+ leri 083b/4139

k.+ si 022a/1091

k.+ sinüñ 022a/1089

k.+ ye 085b/4207

kil: Çanak çömlek yapımında kullanılan, ıslanınca kolay şekil verilebilen, yeşilimtrak, yağlı ve yumuşak toprak.

k. 071b/3723

kilit (d) (Far.i.) : Anahtar, düğme vb. bir parça ile işleyen kapatma âleti.

k. 054a/3169

k.+ in 054a/3170

kilitle -: Kilitli bir yere kapamak.

k.- r 053b/3161

kim : Ki, hangi kimse.

k. 001b/26, 002a/35, 002b/46, 002b/47, 002b/58, 003a/71, 004a/108, 004b/133, 005b/156, 005b/210, 006b/252, 006b/256, 007a/270, 007a/271, 007b/280, 009a/323, 009a/329, 009b/346, 010a/354, 010a/361, 011a/388, 011b/406, 011b/414, 012a/421, 012a/422, 013a/451, 013a/459, 013b/463, 013b/476, 014a/478, 014a/479, 014b/492, 015a/518, 015a/519, 015a/522, 015a/525, 015a/528, 015a/529, 015a/531, 015a/532, 015a/533, 015a/548, 015a/555, 015a/559, 015a/561, 015a/565, 015a/566, 016a/607, 016a/619, 016a/649, 016a/675, 016a/741, 016a/757, 016a/770, 016a/771, 016a/783, 016a/808, 016a/817, 016a/819, 017a/888, 017b/889, 017b/900, 018a/914, 019a/964, 019b/987, 020a/1015, 020a/997, 022a/1096, 022a/1098, 023a/1132, 024b/1212, 024b/1213, 024b/1215, 025b/1239, 025b/1248, 026a/1256, 026a/1257, 026a/1264, 026a/1265, 026a/1266, 026b/1275, 026b/1285, 026b/1291, 027a/1313, 027a/1315, 027a/1321, 027a/1323, 027a/1415, 027a/1431, 027a/1436, 027a/1494, 028b/1535, 028b/1544, 029a/1585, 029a/1595, 029b/1598, 029b/1599, 030a/1641, 030a/1742, 030a/1749, 030a/1780, 030a/1782, 030a/1797, 030a/1826, 030a/1830, 030a/1834, 030a/1855, 030a/1876, 030a/1898, 030a/1908, 030a/1913, 030a/1937, 030b/1946, 031b/1988, 032b/2015, 033a/2030, 033a/2053, 033a/2084, 033a/2136, 033a/2141, 033a/2154, 033a/2166, 033a/2189, 033a/2199, 033a/2202, 033a/2236, 033a/2258, 033a/2271, 033a/2272, 033a/2273, 033a/2286, 033a/2298, 033a/2299, 033a/2311, 033a/2316, 033a/2369, 033a/2396, 033a/2416, 033a/2438, 033a/2471, 033b/2497, 034a/2512, 034a/2514, 034a/2518, 034a/2522, 034a/2524, 034b/2525, 034b/2531, 034b/2535, 035a/2552, 035b/2566, 035b/2567, 036a/2576, 036a/2581, 036a/2586, 036a/2587, 036a/2589, 036b/2598, 036b/2599, 037b/2626, 037b/2632, 037b/2638, 038a/2641, 038a/2644, 038a/2652, 038b/2656, 038b/2660, 038b/2662, 039a/2675, 039a/2683, 039a/2687, 040a/2714, 041b/2753, 042a/2777, 042a/2779, 042a/2781, 042b/2791,

042b/2786, 043a/2803, 043a/2809, 055b/3214, 055b/3215, 055b/3226,
043a/2816, 043b/2822, 043b/2824, 056b/3247, 056b/3250, 056b/3252,
044a/2834, 044a/2835, 044a/2840, 056b/3256, 056b/3261, 057a/3265,
044a/2843, 044a/2848, 044b/2850, 057a/3270, 057a/3271, 057a/3273,
044b/2859, 044b/2865, 045a/2866, 057a/3280, 057b/3291, 057b/3294,
045a/2867, 045a/2868, 045a/2877, 058a/3301, 058a/3304, 058a/3306,
045a/2879, 045b/2885, 045b/2894, 058b/3314, 059a/3338, 059b/3353,
045b/2895, 045b/2899, 046a/2901, 059b/3354, 059b/3357, 060a/3372,
046a/2902, 046a/2915, 047a/2940, 060a/3373, 060a/3374, 060a/3377,
047a/2942, 047a/2944, 047a/2947, 060b/3379, 060b/3393, 061b/3416,
047b/2954, 047b/2955, 047b/2957, 061b/3420, 061b/3423, 062a/3433,
047b/2958, 047b/2966, 048a/2971, 062b/3447, 063a/3464, 063b/3480,
048a/2973, 048a/2976, 048a/2981, 063b/3487, 063b/3489, 064a/3494,
048b/2989, 048b/2992, 048b/2993, 064a/3507, 064b/3509, 064b/3510,
048b/2995, 049a/3004, 050a/3035, 065a/3530, 065a/3535, 065b/3542,
049a/3013, 049b/3016, 049b/3021, 065b/3543, 066a/3558, 066b/3572,
049b/3031, 050a/3035, 050a/3037, 066b/3576, 066b/3578, 066b/3580,
050a/3039, 050a/3042, 050a/3045, 067a/3604, 067b/3606, 068a/3622,
050b/3048, 050b/3050, 050b/3051, 068a/3626, 068a/3631, 068b/3638,
050b/3053, 050b/3055, 050b/3056, 068b/3639, 068b/3644, 068b/3646,
050b/3057, 050b/3064, 051a/3065, 069a/3665, 069a/3666, 069b/3676,
051a/3075, 051b/3089, 051b/3092, 069b/3682, 070a/3695, 071a/3710,
052a/3106, 052a/3112, 052b/3117, 071a/3718, 072b/3761, 072b/3767,
052b/3119, 052b/3120, 052b/3129, 073a/3783, 073b/3793, 073b/3801,
053a/3130, 053a/3133, 053a/3137, 074a/3807, 074a/3808, 074a/3816,
053a/3138, 053a/3141, 053a/3142, 074b/3824, 075a/3843, 075b/3869,
053b/3151, 053b/3152, 053b/3154, 076a/3875, 076a/3877, 076a/3882,
054a/3175, 055a/3198, 055a/3200, 076b/3888, 076b/3895, 077a/3907,
055a/3201, 055a/3209, 055a/3210, 077a/3918, 077b/3929, 078a/3941,

078a/3945, 078b/3965, 078b/3969, 100a/4694, 100b/4697, 100b/4704,
079a/3990, 079b/3991, 079b/3997, 100b/4708, 101a/4714, 101a/4724,
079b/4004, 080a/4009, 080a/4011, 101b/4731, 101b/4738, 102a/4747,
081b/4062, 081b/4063, 081b/4065, 102a/4749, 102a/4760, 102b/4764,
082b/4090, 082b/4104, 083a/4109, 102b/4770, 103a/4791, 103b/4812,
083a/4114, 083a/4116, 083b/4133, 104a/4816, 104a/4828, 104b/4835,
084a/4141, 084b/4157, 085a/4186, 104b/4839, 104b/4845, 105a/4857,
085a/4190, 085b/4201, 085b/4203, 105b/4861, 105b/4866, 105b/4871,
087a/4250, 087b/4268, 088a/4277, 105b/4873, 106a/4878, 106a/4890,
088a/4291, 088b/4300, 088b/4301, 106b/4893, 107b/4930, 108a/4941,
088b/4304, 088b/4305, 089a/4315, 108b/4958, 108b/4964, 108b/4968,
089b/4339, 089b/4340, 090a/4347, 109a/4984, 109b/4990, 109b/5000,
090a/4349, 090a/4351, 090b/4362, 110b/5030, 111a/5043, 111a/5053,
090b/4370, 090b/4371, 090b/4376, 111b/5059, 111b/5061, 111b/5062,
091a/4392, 091b/4396, 091b/4410, 111b/5066, 111b/5069, 112a/5076,
092a/4411, 092a/4415, 092a/4422, 112b/5101, 113a/5115, 113a/5117,
092b/4428, 093a/4449, 093a/4450, 113b/5128, 114a/5141, 114b/5166,
093b/4463, 093b/4469, 093b/4472, 115a/5185, 116a/5205, 116a/5213,
093b/4473, 094a/4482, 094a/4486, 116b/5234, 117a/5245, 117a/5254,
094a/4487, 094a/4489, 094b/4496, 117b/5265, 118a/5288, 118b/5299,
094b/4498, 094b/4507, 095b/4535, 118b/5301, 119a/5321, 119a/5322,
095b/4540, 096a/4548, 096a/4549, 119b/5327, 119b/5336, 120a/5342,
096a/4555, 096a/4564, 096b/4568, 120a/5348, 120b/5361, 121a/5384,
096b/4574, 097b/4598, 098a/4620, 121a/5386, 121a/5388, 121b/5390,
098a/4623, 098a/4624, 098b/4639, 121b/5404, 122a/5409, 122a/5413,
098b/4643, 099a/4645, 099a/4651, 122a/5420, 122b/5422, 122b/5426,
099a/4659, 099b/4663, 099b/4666, 122b/5431, 122b/5437, 123a/5443,
099b/4669, 099b/4671, 099b/4674, 123a/5444, 123a/5445, 123a/5447,
099b/4675, 099b/4676, 100a/4683, 123b/5459, 123a/5450, 123b/5455,

123b/5462, 123b/5463, 123b/5466, 139b/6038, 140a/6044, 140a/6046,
124b/5496, 125a/5511, 125a/5518, 140a/6047, 140a/6051, 141a/6076,
125b/5522, 125b/5528, 126a/5538, 141a/6083, 141a/6084, 141b/6095,
126a/5541, 126b/5565, 127a/5576, 141b/6099, 141b/6102, 142a/6113,
127a/5586, 127b/5590, 127b/5593, 143a/6147, 143a/6151, 143b/6152,
127b/5598, 128a/5604, 128a/5609, 143b/6153, 143b/6162, 144a/6174,
128b/5626, 128b/5631, 129b/5662, 144a/6178, 145a/6201, 146a/6231,
129b/5665, 129b/5669, 130a/5685, 146a/6241, 146b/6249, 147b/6276,
130b/5687, 131a/5705, 131a/5706, 147b/6279, 148a/6288, 148a/6299,
131a/5708, 131a/5709, 131a/5710, 148b/6314, 148b/6315, 149a/6318,
131a/5713, 131b/5718, 131b/5721, 149a/6319, 149a/6327, 149b/6334,
131b/5724, 131b/5729, 131b/5730, 149b/6345, 150a/6347, 150a/6348,
132a/5739, 132a/5744, 132a/5746, 150b/6362, 150b/6367, 150b/6370,
132b/5750, 132b/5751, 132b/5753, 151a/6380, 151a/6382, 151a/6388,
132b/5758, 132b/5762, 132b/5764, 151b/6400, 151b/6401, 151b/6402,
133a/5769, 133a/5771, 133a/5773, 151b/6406, 153a/6445, 153b/6452,
133b/5785, 133b/5795, 133b/5799, 153b/6458, 153b/6464, 154b/6484,
133b/5802, 133b/5807, 133b/5809, 154b/6485, 154b/6488, 154b/6491,
133b/5831, 133b/5832, 134a/5842, 154b/6492, 154b/6495, 155a/6497,
134a/5844, 134a/5855, 134b/5861, 155a/6502, 155a/6510, 155b/6518,
134b/5871, 134b/5872, 35a/5877, 155b/6524, 156a/6533, 156a/6540,
135a/5878, 135a/5882, 135b/5890, 156a/6541, 156b/6544, 156b/6545,
135b/5891, 135b/5892, 135b/5893, 156b/6552, 157a/6563, 157a/6564,
135b/5897, 136a/5906, 136a/5909, 157a/6567, 157a/6569, 157b/6576,
136a/5913, 136b/5926, 137a/5949, 158a/6590, 158a/6591, 158b/6604,
137a/5951, 138a/5982, 138b/5993, 158b/6605, 158b/6613, 159a/6620,
138b/6001, 139a/6012, 139a/6017, 159a/6627, 159b/6638, 160a/6646,
139b/6024, 139b/6029, 139b/6030, 160a/6650, 160b/6667, 161b/6693,
139b/6032, 139b/6033, 139b/6036, 161b/6695, 161b/6700, 163a/6740,

163b/6759, 164a/6768, 164a/6771, 164a/6772, 164a/6775, 165a/6796, 165a/6804, 165a/6808, 165b/6815, 165b/6816, 165b/6817, 165b/6822, 166b/6842, 166b/6843, 166b/6848, 167a/6855, 167a/6856, 167b/6860, 167b/6861, 167b/6866, 168a/6877, 168b/2, 168b/4, 168b/11, 169b/7, 169b/11, 169b/14, 170a/12, 170b/1, 170b/7, 171a/3, 171a/6, 171b/3, 172a/1, 172a/5, 173b/8, 173b/10, 174a/4, 174a/8, 174a/13, 174a/14, 174b/6, 175a/1, 175b/12, 176a/9, 176a/11

k.+ de 004b/127, 072b/3761

k.+ den 033a/2333, 111a/5052

k.+ di 094a/4487

k.+ dir 033a/2174

k.+ dügin 157a/6568

k.+ dür 079b/4003, 083a/4122, 094a/4486, 094b/4497, 150a/6360, 155a/6507, 155b/6518, 156a/6530, 156a/6532, 157a/6563, 162a/6712

k.+ dürür 017a/885, 038a/2640, 046a/2905, 046a/2906, 158a/6590

k.+ e 002b/55, 003b/101, 032a/2003, 050a/3032, 098b/4629, 129b/5664, 153a/6446

k.+ em 112b/5093

k.+ i 077a/3918, 088a/4278, 090a/4360, 154b/6485, 155a/6497

k.+ im 178a/3

k.+ in 002b/54

k.+ iñ 094a/4485

k.+ ler 026b/1286

k.+ sin 045b/2894

k.+ üñ 017a/886, 090a/4357

k.+ üñdür 090a/4357

k.+ üñle 088b/4304

kimesne: Kimse.

k. 053b/3160, 053b/3162, 060b/3390, 064b/3508, 075a/3843, 081a/4052, 102a/4755, 105b/4875, 123b/5468, 169b/14

k.+ m 102a/4762

kimi : Bahsedilen kimse veya şeylerden yalnız bir kısmını kastetmek için tekrar edilerek kullanılır, bâzı,

k. 006a/242, 009a/326, 009a/327, 012a/419, 012a/420, 012a/421, 012a/422, 025b/1239, 030a/1844, 047b/2952, 053b/3148, 053b/3149, 129a/5646, 144b/6189, 154b/6492

k.+ nüñ 047b/2952

k.+ si 012b/442, 031a/1970, 031a/1971, 031a/1972, 063a/3459, 071a/3717, 090a/4352, 090a/4354, 144b/6189

k.+ sin 039a/2679, 039a/2680

k.+ sini 039a/2678, 039a/2679, 090b/4374

k.+ sinüñ 071a/3717

kimse : Hiçbir şahıs, hiçbir insan.

k. 002a/32, 002b/47, 004a/107, 009b/343, 018a/908, 027a/1459, 033a/2151, 033a/2203, 040b/2729, 048a/2975, 050a/3039, 055a/3199, 060b/3382, 060b/3383, 060b/3384, 074b/3823, 082a/4088, 096a/4560, 099b/4667, 114a/5140, 125a/5516, 125b/5526, 125b/5535, 128a/5605, 135b/5901, 139b/6037, 144b/6184, 149a/6322, 152b/6424, 156a/6536

k.+ de 064b/3508

k.+ den 008a/297, 040b/2733, 083a/4117, 093b/4466, 102a/4752, 108a/4942, 115b/5196

k.+ ler 036b/2605

k.+ m 078b/3971

k.+ nüñ 041b/2757, 130b/5696

k.+ ñ 078b/3970

k.+ ye 001b/12, 004a/110, 027a/1447, 080b/4029, 085b/4192, 087a/4255, 096b/4565, 114a/5144, 122b/5437, 126a/5547, 132a/5736, 138a/5973

k.+ yi 081a/4046, 082b/4090, 127a/5586

kīn (Far.i.) : Kendisine yapılan bir şeyi hazmedememekten doğan devamlı ve gizli düşmanlık, garaz, buğz.

k. 081b/4070, 082a/4073, 120b/5362, 158b/6612

k.+ den 133b/5824

k.+ i 101b/4745, 158b/6612

k.+ iyle 116a/5208

k.+ ümi 158b/6614

k.+ üñi 075a/3846

kiprik(g) : Göz kapağının kenarlarında sıralanmış olan kıllar ve bu kıllardan her biri.

k.+ i 011b/401

kiprit: Bir ucuna, sert bir şeye sürtüldüğü zaman tutuşan bir ecza sürülmüş çöp parçası.

k.+ den 022a/1086

kir : Vücûdun veya nesnelerin üzerinde oluşan pislik.

k. 013a/459, 083b/4130

k.+ leri 052a/3102

kirāmen (Ar.i.): İyi, dürüst ve değerli.

k. 035b/2574, 071b/3722

kirlü : Üzerinde veya içinde leke, toz, yağ vb. bulunan, temizliği kirle bozulmuş olan, pis.

k. 071a/3717

kirpi : Kirpigiller familyasından, 25 – 30

santim uzunluğunda, sırtı dikenlerle kaplı, tehlike hâlinde top gibi yuvarlanarak kendini dikenleriyle savunan böcekçil memeli hayvan.
k.+ ye 165a/6804

kirpik(g) : Göz kapağının kenarlarında sıralanmış olan kıllar ve bu kıllardan her biri.
k. 017b/892
k.+ inden 017b/902
ḳ.+ ler 011a/393

kirpük(g) : bk.kirpik
k.+ inden 017b/890
k.+ üñ 017b/897, 018a/905

kisb (Ar.i.) : Kesp kelimesinin diğer bir söylenişi.
k.+ iñ 044a/2847
k.+ üñ 027a/1418

kisrā : Eski Îran hükümdarları için kullanılan unvan sözü.
k.+ nıñ 019a/960

kisrī : Kisrâya ait veya onunla ilgili
k. 018b/942, 154b/6495
k.+ nüñ 149b/6341
k.+ ye 149b/6338

kişne - : (At) Ses çıkarmak.
k.- di 146a/6232

kisve (Ar.i.) : Elbise, üst baş, kılık kıyâfet
k.+ yi 066b/3578

kişi : İnsan, kimse, şahıs.
k. 005b/221, 006a/235, 007a/261, 008a/302, 008b/316, 009a/322, 009a/323, 009b/337, 012a/424, 015a/517, 015a/550, 016a/602, 016a/603, 016a/717, 016a/726, 023a/1161, 027a/1397, 027a/1398, 027a/1402, 027a/1447, 027a/1457, 030a/1616, 030a/1782, 030a/1813, 033a/2053, 033a/2084, 033a/2086, 035a/2547, 037a/2617, 037a/2624, 037b/2626, 043a/2806, 045b/2892, 045b/2895, 046a/2904, 047a/2948, 048b/2992, 050b/3048, 050b/3054, 050b/3058, 051a/3075, 052a/3111, 052b/3118, 055a/3207, 056a/3244, 056b/3247, 056b/3249, 056b/3256, 057b/3286, 058a/3299, 058a/3306, 058a/3310, 064b/3522, 066b/3574, 066b/3582, 067b/3609, 068a/3626, 068b/3639, 068b/3642, 070a/3702, 074b/3823, 076a/3880, 078a/3943, 078a/3954, 078a/3955, 079b/3991, 079b/4002, 080a/4014, 081a/4042, 081a/4045, 081b/4059, 081b/4066, 082b/4091, 083b/4128, 085b/4193, 086b/4234, 087a/4247, 087b/4262, 089a/4312, 089b/4331, 089b/4333, 091b/4397, 091b/4402, 092a/4414,

092a/4418, 092a/4425, 092b/4431, 093b/4476, 094a/4490, 095a/4517, 095b/4539, 096a/4557, 096b/4577, 096b/4581, 097a/4583, 099a/4660, 100a/4693, 100a/4694, 101b/4746, 102a/4753, 102a/4761, 109b/4990, 111b/5061, 112b/5091, 117a/5245, 119a/5321, 119b/5327, 122b/5425, 127a/5583, 129a/5647, 130b/5697, 131b/5724, 132b/5759, 133a/5772, 135b/5902, 136a/5912, 136b/5936, 137a/5941, 139a/6005, 139a/6018, 140a/6047, 141b/6099, 141b/6100, 142a/6112, 142b/6125, 142b/6126, 155a/6507, 155b/6513, 156a/6527, 156a/6530, 156a/6533, 158b/6615, 159a/6622, 162b/6727, 169a/2, 169a/10, 170b/11, 171b/12, 171b/13, 173a/10, 173a/11, 173b/5, 175a/13, 175b/2, 176a/3, 176a/8, 176a/11, 176a/13

k.+ de 004a/116, 016a/697, 072b/3769

k.+ den 086b/4233, 102a/4753, 103a/4782, 136b/5931

k.+ dür 083a/4110, 094b/4497

k.+ ler 022b/1108, 022b/1117, 024a/1200, 027a/1466, 042a/2780, 045a/2873, 055b/3214, 099b/4676, 100b/4708, 111b/5066

k.+ lere 008b/310

k.+ lerin 046b/2934

k.+ nin 133b/5834

k.+ nüñ 004a/119, 015b/575, 016a/756, 055b/3219, 074b/3826, 076b/3897, 086b/4229, 087a/4252, 088a/4286, 095b/4533, 110a/5014

k.+ nüñ 051a/3078

k.+ sin 036b/2598, 089a/4315, 094a/4485

k.+ ye 033a/2354, 072a/3747, 077b/3928, 083b/4127, 089a/4326, 108a/4946, 126a/5546, 131b/5719, 133a/5772, 133b/5792, 155b/6519

k.+ yem 014b/509, 077b/3927, 089a/4314, 112b/5093

k.+ ymişsin 116a/5214

kişilik : Kadınların ev dışında giyecekleri kıyafet.

k. 016b/867, 017a/868, 018b/929

kitāb (Ar.i.): Herhangi bir konuda yazılmış manzum veya mensur eser.

k. 015b/588, 016a/612, 016a/680, 016a/685, 016a/746, 027a/1427, 050a/3038

k.+ a 016a/611

k.+ da 033a/2221

k.+ dur 038a/2641

k.+ ı 005b/174, 006b/258, 016a/605, 016a/610, 016a/652, 016a/721, 016a/763, 018b/937, 019b/981, 019b/985, 025a/1220, 026b/1283, 027a/1347, 030a/1684, 033a/2183, 033a/2244, 033a/2340, 033a/2388, 033a/2431, 095a/4525, 133b/5795, 133b/5837, 176a/14

k.+ ım 033a/2217

k.+ ımuñ 016a/748

k.+ ın 016a/657, 016a/682

k.+ ıñ 016a/596

k.+ laruñ 029b/1609

k.+ um 006b/257

k.+ umuñ 002a/35

k.+ uñ 015b/578, 038a/2641, 125a/5520

k.+ uñı 015b/585

k.+ uñı 016a/730

ḳo- : Koymak.

ḳ. 016a/605, 016a/607, 029a/1587, 029a/1589, 029a/1591, 073a/3781, 074b/3828, 084a/4153, 095a/4518, 095b/4536, 096a/4564, 099a/4660, 100b/4698, 100b/4704, 129a/5647, 130b/5689, 133b/5788

ḳ.- ġıl 051b/3084, 075a/3844, 102a/4749, 112b/5101, 128b/5622, 133a/5768, 130b/5698

ḳ.- dı 007a/272, 012b/435, 030a/1753, 085a/4174, 085a/4183, 099a/4653, 109a/4973, 114a/5154, 121b/5395, 134a/5841, 138a/5981

ḳ.- dılar 027b/1509, 033a/2439, 066a/3562, 085a/4182, 141b/6099, 141b/6100, 153a/6441

ḳ.- du 058b/3323, 080b/4027, 084b/4170, 095a/4515

ḳ.- duġın 056b/3257

ḳ.- dular 097b/4600

ḳ.- dum 014b/504, 016b/862, 030a/1665

ḳ.- duñ 030a/1645, 030a/1646

ḳ.- duḳ 015a/556, 028b/1539

ḳ.- ma 030a/1737, 033a/2230, 052a/3105, 075b/3867, 077a/3916, 124a/5475, 134a/5849, 146b/6257, 176a/3, 176a/10, 177a/7

ḳ.- maġa 008b/313

ḳ.- madı 030a/1781

ḳ.- madım 025a/1230

ḳ.- madum 028b/1567, 030a/1675

ḳ.- mañ 144b/6192, 144b/6193

ḳ.- masa 173a/12

ḳ.- maya 035a/2545, 060a/3372, 060a/3373, 138a/5982

ḳ.- mayalım 133b/5804

ḳ.- mayam 030a/1652

ḳ.- mayam 033a/2111, 033a/2269

ḳ.- mayavuz 033a/2128

ḳ.- maz 016a/603, 024b/1213, 025a/1224, 030a/1662, 030a/1666, 033a/2151, 053b/3160, 056a/3231, 056b/3249, 056b/3250, 056b/3255, 057a/3265, 096b/4565, 103a/4783, 137b/5959

ḳ.- mazdum 079b/3998

ḳ.- mazlar 123a/5440

ḳ.- mış 027b/1506

ḳ.- mışdı 146a/6229

ḳ.- mışıdı 142a/6112

ḳ.- mışlar 027b/1508

ḳ.- muş 027a/1484

ḳ.- muşdı 135b/5900

ḳ.- muşdur 033a/2465, 081b/4067

ḳ.- muşlar 027a/1497

ḳ.- ñ 027a/1327, 077a/3912, 077a/3918

ḳ.- r 006a/235, 027a/1333, 027a/1351, 033a/2359, 044b/2854, 089a/4317

ḳ.- rlar 027b/1500, 030a/1849, 050b/3051

ḳ.- rsun 023b/1173

ḳ.- sa 082a/4079

ḳ.- sun 108a/4950

ḳ.- yalar 027a/1354

ḳ.- yup 027b/1507, 030a/1831

ḳoca : Yaşça büyük, yaşlı. Ölçüleri emsâlinden çok daha büyük olan, büyük, geniş ve iri.

ḳ. 050b/3056, 139b/6034

ḳ.+ ların 128b/5621

ḳoç : Damızlık erkek koyun.

ḳ. 019b/971, 027a/1357, 027a/1471

ḳoğı : Bir şey üzerindeki içi boş olan oyuk kısım.

ḳ. 030a/1854

ḳoḳ - : Koku çıkarmak, (şöyle veya böyle) bir koku yaymak.

ḳ.- am 125a/5508

ḳ.- ar 036b/2596, 040a/2713

ḳ.- mış 011a/387

ḳoḳu : Cisimlerden yayılan zerrelerin burun zarındaki sinirlerde meydana getirdiği duyu.

ḳ.+ lardan 043a/2801

ḳ.+ ları 010b/370

Ḳ.+ ları 041b/2764

ḳ.+ ların 042b/2787, 043a/2814, 046b/2925

ḳ.+ sı 043a/2810, 129b/5667

ḳ.+ sun 042b/2791

ḳ.+ sunı 124b/5496

ḳoḳula -: Kokusunu almak için bir şeyi

burnuna yaklaştırıp havayı içine çekmek.

ḳ.- laya 114b/5167

ḳ.- yan 042b/2791

ḳoḳulu : Kokusu olan.

ḳ. 036b/2595, 089a/4313

ḳoḳut (d) -: Bir koku sindirmek.

ḳ.- a 043b/2823

ḳ.- alar 043a/2801, 043a/2814

ḳol : İnsanın omuzundan parmak uçlarına kadar olan organı.

ḳ. 129b/5658

ḳ.+ ıña 137b/5954

ḳ.+ lar 011b/408

ḳ.+ ları 084a/4142

ḳ.+ larum 032b/2024

ḳ.+ una 002b/48, 016a/591, 016a/758

ḳ.+ unda 071b/3726

ḳ.+ unı 144a/6181

ḳolay : Zahmetsizce, sıkıntı çekmeden yapılan, güçlüğü olmayan (iş). Karşıtı: Zor.

ḳ. 178a/4

ḳoldaş : İş arkadaşı, arkadaş, ortak.

ḳ. 002b/48, 016a/591

ḳ. ola 016a/758

ḳomşuluġ: Komşu olma durumu.

ḳ.+ undan 033a/2338

ḳon - : Yolculuk sırasında bir yerde konaklamak, geceyi geçirmek.

ḳ.- a 015b/575

ḳ.+ acaklar 046b/2923

ḳ.- an 008a/302

ḳ.- asız 150a/6348

ḳ.- dı 098b/4640, 138a/5982, 148b/6306, 149a/6330, 149b/6343, 149b/6345, 161a/6681

ḳ.- dılar 114b/5170, 148b/6305, 149b/6335, 149b/6338, 151b/6394

ḳ.- dılardı 161a/6680

ḳ.+ducağı 057b/3296

ḳ.- mış 065b/3553

ḳ.- muş 016a/597

ḳ.- sa 169b/1, 169b/3

ḳ.- uban 149b/6339

ḳondur-: Konmasını sağlamak, konmasına sebep olmak.

ḳ. 095b/4546

ḳ.- dular 122a/5421

ḳonşı : Evleri birbirine yakın veya bitişik olan kimselerin birbirlerine göre aldıkları ad.

ḳ. 046b/2923

ḳonşu :bk.konşı

ḳ. 080b/4035, 107b/4933

ḳ.+ ñ 071a/3708

ḳ.+ sın 080b/4034

ḳonşuluḳ (ġ): bk. ḳomşuluḳ

ḳ.+ ında 115b/5200

ḳonuḳla -: Konuk olarak alıkoymak, misâfir edip ağırlamak.

ḳ.- sun 016a/592, 016a/759

ḳonuḳluḳ(ġ) : Konuk olma durumu, misafirlik.

ḳ. 048a/2971

ḳ.+ ı 033a/2325

ḳoñşu : ḳonşı

ḳ.+ sı 009b/337

ḳop - : Ortaya çıkmak, zuhur etmek. Kıyâmet gününde dirilmek, haşrolmak.

ḳ.- a 010b/373, 030a/1789, 033a/2084

ḳ.- alar 038a/2650

ḳ.- ar 028a/1526, 037a/2619, 046b/2927

ḳ.- ardı 138a/5987, 142a/6112

ḳ.- dı 023a/1158, 027b/1510, 033a/2394, 100a/4679

ḳ.- duġı 033a/2201

ḳ.- maġuñ 059b/3351

ḳ.- ucaḳda 033a/2104

ḳ.- unca 087a/4256

ḳ.- usar 059b/3357

ḳ.- usardur 166b/6849, 167b/6867

ḳopar -: Haşretmek.

ḳ.- ġıl 068b/3649

ḳorı : Bakımlı küçük orman.

ḳ.+ da 137a/5952

ḳ.+ nuñ 138b/5996

Ḳ.+ nuñ 136a/5912

ḳ.+ ya 138b/5993

ḳork - : Korkuya kapılmak, korku duymak, ürkmek.

ḳ. 065a/3525

ḳ.- a 006b/249, 030a/1827, 030a/1933, 093b/4464

ḳ.- ar 037b/2639, 121b/5405, 152a/6410

ḳ.- alar 040a/2720

ḳ.- aram 029a/1591, 030a/1829, 033a/2052, 114a/5144, 117a/5249, 117a/5251

ḳ.- arduñ 044a/2838

ḳ.- arısañuz 041a/2751

ḳ.- aydı 050a/3039

ḳ.- dı 085b/4201

ḳ.- dım 016a/664

ḳ.- du 037a/2622

ḳ.- duġı 057b/3290

ḳ.- dum 050a/3037

ḳ.- masun 089a/4316

ḳ.- mayuban 104b/4832

ḳ.- mayup 033b/2494

ḳ.- uban 030a/1795, 053a/3145,

110b/5039, 126b/5564, 130b/5699

ḳ.- uñ 041a/2739, 041b/2752, 041b/2753

ḳ.- uñuz 107a/4914

ḳ.- up 017b/894, 023a/1159, 036a/2583, 041b/2765, 054b/3192, 086a/4208, 130b/5686

ḳorḳı : bk. ḳorḳu

ḳ.+ sından 119a/5316

ḳ.+ ya 053a/3144

ḳorḳu : Bir tehlike veya tehlike ihtimâli karşısında duyulan ürkütücü duygu.

ḳ. 030a/1862, 039b/2691, 075a/3845, 119a/5310, 127a/5579, 127b/5597, 175b/12

ḳ.+ dan 017a/869, 024a/1197, 033a/2214, 074b/3828, 124a/5476, 146a/6235

ḳ.+ lardan 006a/233, 024a/1198, 033a/2087

k.+ ları 030a/1798, 080a/4021

ḳ.+ muz 042b/2794

ḳ.+ muzuñ 006b/253

ḳ.+ sı 030a/1828, 074b/3826, 074b/3829, 176a/3

ḳ.+ sından 017b/889, 026a/1260, 033a/2203, 055b/3217, 128a/5604

ḳ.+ sun 073b/3796

ḳ.+ sundan 015a/549, 024b/1211, 030a/1730, 030a/1735, 033a/2108, 055b/3213

ḳ.+ yı 006b/254

ḳorḳucı: Korkan.

ḳ. 024b/1215

ḳorḳulı: bk. ḳorḳulu

Ḳ. 021a/1053, 026a/1261

ḳorḳulu: Korku veren, korku dolu, ürkütücü.

ḳ. 016b/825, 016b/830, 016b/851, 027a/1487

ḳorḳut(d) - : Korkmasına yol açmak.

ḳ.- alar 015a/536

ḳ.- am 030a/1836

ḳ.- dı 111b/5058

ḳoru : Bakımlı küçük orman.

ḳ. 136a/5911, 138a/5975

ḳ.+ da 138b/5995

ḳ.+ nuñ 135b/5899

ḳ.+ sı 135b/5897

ḳ.+ sında 137b/5959

ḳ.+ sun 137b/5959

ḳ.+ suna 137a/5948

ḳ.+ sunı 138a/5974

ḳ.+ ya 135b/5901, 135b/5902, 136a/5910, 136a/5913, 138a/5982

ḳ.+ yı 138a/5980

ḳ.+ yu 135b/5899, 135b/5903

ḳoru - : Dış tehlikelerden esirgemek, muhâfaza etmek.

ḳ.- duġunı 137a/5948

ḳoş - : Düzenlemek, tertip etmek.

ḳ.- alum 018b/924

ḳ.- asın 066b/3574

ḳ.- up 012b/433

ḳov- : Çekiştirme, yerme.

ḳ. 029b/1602

ḳov - : Uzaklaşmasını, gitmesini sert bir şekilde söylemek, yanından defetmek.

ḳ.- arlar 065b/3547

ḳ.- dı 135a/5885

ḳ.- dılar 027a/1463

ḳ.- sañ 068b/3643

ḳoy - : (Bir yere) Bırakmak, (bir yere) yerleştirmek.

ḳ. 127b/5597

ḳ.- a 021b/1066, 021b/1067, 027a/1443, 030a/1828, 033b/2498, 040b/2731, 044b/2861, 046a/2908, 046b/2934, 077b/3923, 077b/3926, 125a/5509, 127a/5583, 127a/5588, 139b/6030, 175b/11

ḳ.- alar 007b/284, 008a/292, 008a/300, 008b/311, 040a/2712, 040b/2724, 064a/3500, 169a/12

ḳ.- alım 002a/42, 016a/810

ḳ.- alum 002a/42, 033a/2035, 112a/5083

ḳ.- am 027a/1311, 033a/2241, 033a/2272, 033a/2273, 033a/2276, 033a/2277, 095b/4538, 096a/4559

ḳ.- an 055a/3202, 061a/3403

ḳ.- anı 030a/1711

ḳ.- ar 053b/3161, 055b/3213, 128b/5633, 129a/5637, 162b/6728

ḳ.- arlar 021b/1065

ḳ.- arsañ 128b/5630

ḳ.- ası 129a/5647

ḳ.- asın 023b/1178, 126b/5556

ḳ.- ġıl 128b/5629

ḳ.- dılar 112a/5086, 141b/6098

ḳ.- maġıl 091a/4386, 107a/4915

ḳ.- maġa 045a/2872

ḳ.- mayasın 165b/6824

ḳ.- maz 016b/849

ḳ.- sa 030a/1793

ḳ.- uban 062b/3449, 064a/3500, 144a/6182

ḳ.- ucaḳ 033a/2438

ḳ.-up 001b/23, 003b/94, 004b/130, 005a/138, 026b/1276, 030a/1723, 030a/1727, 052a/3104, 054a/3169, 070a/3693, 104a/4830, 118a/5278, 127a/5572, 141b/6090, 142b/6134, 146a/6238, 150b/6373, 151a/6391

ḳoyucı : Koyma işini yapan.

ḳ. 045a/2872

ḳoyul -: Girişmek, yapmaya başlamak

ḳ.- dılar 119a/5310

ḳ.- ur 079b/3994

ḳoy(u)n : Göğüsle elbise arasında kalan kısım. Birini veya bir şeyi koruyan, emniyet altına alan, şefkatle saran çevre, bağır, sîne.

ḳ.+ una 055b/3213

ḳ.+ undan 077a/3922

ḳoyun : Geviş getirenlerden, eti, sütü ve yapağısından faydalanılan, boynuzlu, memeli, evcil hayvan.

ḳ. 035a/2550, 049a/3003, 113a/5114, 122b/5426, 122b/5437, 123a/5438, 123a/5440, 173a/1, 173a/8, 173a/9

ḳ.+ a 139a/6005

ḳ.+ da 173a/2, 173a/1, 173a/7

ḳ.+ dur 172b/13

ḳ.+ ı 123a/5447, 173a/5, 173a/7

ḳ.+ uñ 173a/6

ḳoyuncaḳ(ġ): Koyun sözcüğünün küçültme eki almış şekli.

ḳ.+ uñ 035a/2549

ḳoyuncuḳ (ġ): bk. koyuncaḳ

ḳ. 023a/1133

ḳ.+ uñ 035a/2548

ḳoyuvir -: Artık tutmamak, bırakmak, salıvermek.

ḳ.- mez 057a/3271

köftelik : Köfte yapmaya elverişli (kıyma).

k. 152a/6413

köhne -: Köhne bir durum almak, köhneleşmek.

k.- miş 033a/2231

kölük (g) :İş ve yük hayvanı.

k. 057b/3290, 058a/3298

k.+ deydi 057b/3293

k.+ üñ 175b/7

kölicig :Kölük sözcüğünün küçültme şekli.

k.+ in 057b/3288

kölüceg: bk.kölicik

k.+ im 057b/3295

k.+ ini 058a/3306

könül -: Doğrulmak.

k.- esin 003b/102

köp :Çok.

k. 003a/61

köpecük: Köpek sözcüğünün küçültme şekli.

k. 065a/3535

köpek(g) : Köpekgiller familyasından, birçok çeşidi bulunan, bekçi olarak ve avcılıkta kullanılan, sâdık, evcil

memeli hayvan.

k.+ imsin 143b/6167

köplü :Köprü.

k.+ süne 033a/2109

kör: Görme duyusundan mahrum olan, görmeyen, âmâ.

k. 002b/50, 006b/250, 033a/2241, 033b/2492, 125a/5510

köşe : Yalnız kalınacak tenhâ yer, kuytu.

k.+ lerde 016a/804

k.+ sini 130b/5690

köşk : Bahçe içindeki büyük süslü ev, kasır.

k. 048a/2982

k.+ de 005b/193

k.+ e 033a/2450

k.+ i 005b/192, 048a/2982

k.+ ler 089b/4341, 090a/4352, 091a/4387

k.+ lerin 005b/155, 044b/2864, 046b/2926

k.+ lerini 035b/2560

k.+ lerümüz 046b/2928

kötü : İstenilen nitelikte olmayan, sâhip bulunması gereken vasıfları taşımayan. Karşıtı: İyi.

k. 027a/1470, 027a/1473

kötürüm: Yaşlılık veya hastalık sebebiyle yürüyemeyen (kimse).

k.+ dür 036b/2597

Ḳubād : I. Fîrûz'un oğlu, 488-531 yılları arasında Sasani İmparatorluğu'nun hükümdarı.

Ḳ. 136a/5909

Ḳubeys: Mekke'de bir dağ.

Ḳ. 027a/1489, 033a/2459

ḳudret (Ar.i.) : Kuvvet, güç, tâkat, iktidar.

ḳ. 030a/1901, 031a/1963, 042a/2780, 042b/2784, 049b/3022, 054a/3167, 055a/3197

ḳ.+ i 016a/699, 081a/4047, 085a/4178, 111a/5040

ḳ.+ ile 098b/4642

ḳ.+ im 016a/733, 030a/1677

ḳ.+ in 176a/5

ḳ.+ ine 016a/663, 048a/2979

ḳ.+ ini 085b/4207, 119b/5325, 144a/6174

ḳ.+ iñ 178a/8

ḳ.+ iyle 005b/189

ḳ.+ lerini 110b/5023

ḳ.+ lerüñ 021b/1059

ḳ.+ üm 030a/1892, 094a/4489, 118b/5304

ḳ.+ üñ 052b/3126, 094a/4491

ḳuç - : Kucaklamak, sarmak.

ḳ. 030a/1669

ḳ.- a 046b/2921

ḳ.- am 130a/5680

ḳ.- ayın 046a/2915, 046b/2920

ḳ.- dı 137a/5945, 146b/6247

ḳ.-maġa 033a/2067, 131a/5706

ḳ.- maḳdur 130a/5675

ḳul : Allah tarafından yaratılmış olan insan, abd. Hizmet için para ile satın alınmış insan, hürriyetine sâhip olmayıp başkasının hükmü altında olan kimse.

ḳ. 007a/273, 020a/1010, 029a/1581, 033a/2159, 037b/2627, 041b/2757, 041b/2762, 045b/2883, 053b/3150, 056b/3252, 057a/3267, 057a/3273, 064a/3507, 068b/3647, 071a/3707, 083a/4108, 089b/4335, 094a/4486, 098a/4617, 105b/4876, 108a/4942, 115a/5179, 110b/5036, 115a/5185, 116b/5225, 117a/5254, 119b/5331, 119b/5337, 122a/5409, 122a/5410, 122a/5412, 129b/5662, 141b/6088, 146b/6253, 148b/6304, 151b/6392, 169a/4, 175b/14, 176a/6, 176a/7

ḳ.+ a 016a/627, 016a/696, 017b/902, 030a/1840, 034b/2528, 046a/2903, 076b/3893, 080a/4017, 088a/4276, 095a/4524, 109a/4981, 115a/5183, 117a/5244, 118b/5301, 172b/15

ḳ.+ am 073a/3783, 082a/4089, 117a/5239

ḳ.+ arınıñ 133b/5807

ḳ.+ dan 036a/2575

ḳ.+ dur 126a/5551, 129b/5668, 133b/5785

ḳ.+ durur 057a/3267

ḳ. eylediler 053a/3143

ḳ.+ ı 016a/619, 017b/890, 017b/891, 017b/892, 024a/1197, 036a/2585, 058a/3300, 073a/3779, 076b/3892, 114b/5173, 131a/5703, 131a/5716

ḳ.+ ına 111a/5042

ḳ.+ ından 016a/620

ḳ.+ ınuñ 098a/4616

Ḳ.+ ınuñ 057b/3284

ḳ.+ ıyıdı 066b/3585

ḳ.+ lar 016a/627, 020a/1019, 092b/4439, 140b/6060

ḳ.+ lara 027a/1339, 028b/1563, 030a/1797, 030a/1883, 133a/5776

ḳ.+ ları 016a/712, 030a/1673, 030a/1736, 030b/1946, 033a/2150, 070a/3688

ḳ.+ larıla 068b/3649

ḳ.+ larım 030a/1640

ḳ.+ larına 052b/3116, 064a/3506

ḳ.+ larından 122a/5408

ḳ.+ larını 016a/621

ḳ.+ larınıñ 030a/1894

ḳ.+ larıñ 030a/1884, 066b/3588

ḳ.+ larıñdur 086a/4224

ḳ.+ larum 020a/1017, 033a/2396, 033a/2421, 049a/3012

ḳ.+ laruma 030a/1643, 030a/1649

ḳ.+ larumdan 021a/1039

ḳ.+ larumdur 030a/1655

ḳ.+ larumı 033a/2422, 092b/4428

ḳ.+ larumıñ 033a/2451

ḳ.+ larumuñ 021a/1042

ḳ.+ laruñ 021a/1043, 068b/3648, 077a/3907, 082b/4104, 086b/4239

ḳ.+ laruñı 087a/4242

ḳ.+ laruñıla 092b/4442

ḳ.+ sañ 176a/4

ḳ.+ sun 103b/4803, 116a/5216, 168b/6887

k.+ u 086a/4209

ḳ.+ um 015a/514, 091b/4400, 091b/4406, 099a/4645, 099a/4647, 108a/4946, 108a/4950, 117a/5241, 132a/5736, 132a/5744, 172a/6

ḳ.+ umı 132a/5732

ḳ.+ umu 076b/3889

ḳ.+ umuz 034a/2519, 042b/2792

ḳ.+ una 002b/47,

ḳ.+ unı 058a/3305

ḳ.+ uñ 034b/2539, 035a/2553, 060b/3393, 082b/4104, 138a/5986, 176a/8

ḳ.+ uña 016a/594, 078a/3947

ḳ.+ uñı 107b/4928

ḳ.+ uñu 020a/1009

ḳ.+ usın 108b/4970, 116a/5218

ḳulacuḳ(ġ): Kulak sözcüğünün küçültme eki almış hali.

ḳ.+ um 044a/2845

ḳulaç : Halk arasında ölçü olarak kullanılan,

gergin şekilde açılmış iki kolun parmak uçları arasındaki uzaklık.

k. 146b/6250

ḳulaḳ (ġ): Başın iki yanında bulunan işitme

organı.

ḳ. 003a/72, 005a/144, 016a/657, 016a/685, 016a/816, 019a/967, 019a/968, 024b/1202, 027a/1451, 033a/2193, 033a/2486, 036b/2597, 041b/2760, 042a/2775, 048a/2974, 059b/3348, 089a/4310, 093a/4452, 103b/4802, 109a/4974, 121a/5382, 142a/6109

ḳ.+ dan 011a/389

ḳ.+ ı 033b/2492, 042a/2776

ḳ.+ ıñ 108a/4945

ḳ.+ ına 035a/2542, 044a/2841, 080a/4013, 091b/4399

ḳ.+ uma 093b/4475

ḳ.+ uñ 079b/4006, 080b/4037, 105a/4849, 116a/5219

ḳ. urup 008a/295

ḳ. ṭut 064b/3522

ḳulcaġaz: Kul sözcüğünün küçültme eki almış hali.

ḳ.+ larum 106a/4888

ḳulhüvellāh : Kur'an'da geçen İhlas suresi.

ḳ. 177a/5

ḳullan -: Bir hizmette çalıştırmak, bir hizmette bulundurmak.

ḳ.- ur 057a/3274

ḳulluḳ(ġ): Kul olma durumu.

ḳ. 041b/2762, 094a/4478

ḳ.+ a 168b/6887

ḳ.+ unda 033a/2485

ḳ.+ uñ 116a/5218

Ḳulyā : Kur'an'da geçen Kafirun Suresi.

Ḳ. 177b/5

ḳumāş (Ar.i.) : İpek, yün, pamuk vb. malzemeden makine veya tezgâhlarda dokunmuş her türlü dokuma.

ḳ. 033a/2159, 140a/6045, 146b/6253, 147a/6266, 148b/6304

ḳ.+ ı 061a/3403

ḳ.+ ını 079a/3986

ḳ.+ ıyla 058b/3314

ḳ.+ lar 060b/3386

ḳumrī (Far.i.) : Güvercinler takımından, boynunun yanlarında siyah beyaz benekleri, bâzı türlerinin gerdanında siyah bir halka bulunan, gri renkli, kuyruğunun ucu genellikle siyah beyaz, güvercinden küçük kuş.

ḳ. 177b/3

kur - : Parçaları birleştirerek bütün durumuna getirmek, çatmak.

ḳ.- alar 031a/1968, 033a/2105, 046b/2930, 064a/3499

ḳ.- ar 003b/89

ḳ.- dı 054a/3170

ḳ.- duġunı 138b/5990

ḳ.- uñ 064a/3498, 140b/6057

Ḳur'ān (Ar.i.) : Allah tarafından Hz. Muhammed'e gönderilen kutsal kitap.

Ḳ. 003a/70, 003a/73,015a/562, 033a/2101, 042a/2775, 051b/3094, 058b/3316, 059a/3338, 060b/3394, 069a/3656, 078a/3943, 078a/3950, 078a/3954, 080a/4016, 080a/4018, 080a/4021, 089a/4311, 089a/4312, 089a/4316, 089b/4332, 090a/4348,

091a/4383, 06b/4896, 106b/4908, 121a/5386, 169b/2, 171b/3, 177b/4

Ḳ.+ a 079a/3988

Ḳ.+ da 027a/1464, 086a/4215, 125b/5522

Ḳ.+ ı 016a/774, 029b/1606, 029b/1611, 032a/1998, 032a/1999, 079a/3989, 089a/4320, 106b/4901, 121a/5387, 123a/5451, 148b/6308, 160b/6663

Ḳ.+ ıla 078a/3941, 099a/4661, 132b/5755

ḳurbān (Ar.i.) : Allah yolunda kesilen koyun, dana, deve vb. hayvan

ḳ. 033a/2048, 066a/3571, 113a/5123

ḳurb (Ar.i.) : Yakınlık

ḳ.- u ḥażret 121b/5396

ḳ.- ‘il-Ḥaḳ 053b/3159

ḳurı : Yalnız, sâde, tek başına.

ḳ. 027a/1358, 027a/1392, 082b/4096, 116a/5217, 173b/7

ḳ.+ da 046b/2924

ḳurı - :bk. ḳuru-

ḳ.- dı 119a/5309

ḳurt(d) : Köpekgillerden, gri sarı renkli, yırtıcı, etçil memeli hayvan.

ḳ. 030a/1826, 109a/4980, 139a/6005

ḳ.+ lar 011b/400, 123a/5440

ḳ.+ larıla 123a/5447

ḳurtar -: Kurtulmasını sağlamak; bir canlıyı bir tehlikeden, mahvolmaktan, helâk olmaktan uzaklaştırmak, halâs etmek.

k. 016b/845, 030a/1869, 057a/3277, 118b/5300, 120a/5345, 120a/5348, 124a/5476, 128a/5607, 136a/5916

ḳ.- a 018a/918, 080a/4022, 113b/5125, 125b/5530

ḳ.- acaḳ 033a/2237

ḳ.- alım 033a/2292

ḳ.- am 095b/4539, 126a/5549

ḳ.- an 129a/5652

ḳ.- avuz 033a/2127

ḳ.- aydum 142a/6106

ḳ.- ayın 033a/2215

ḳ.- ġıl 119b/5331

ḳ.- ısar 018a/915

ḳ.- maġa 057a/3276

ḳ.- up 024a/1199

ḳurtul -: Sıyrılmak, uzaklaşmak, selâmete çıkmak, halâs olmak.

ḳ. 152a/6408

ḳ.- a 033a/2030, 033a/2270, 106a/4881, 116a/5213, 129a/5640, 134b/5871

ḳ.- alar 039b/2699

ḳ.- am 073b/3789

ḳ.- asın 093b/4464, 115b/5190, 132a/5745

ḳ.- avuz 127a/5582

ḳ.- ayın 127a/5585

ḳ.- duḳ 036a/2575, 036a/2578

ḳ.- maġa 063a/3460

ḳ.- maz 166a/6837

ḳ.- mış 004a/110

ḳ.- muş 176a/7

ḳ.- up 008b/309

ḳ.- ur 074a/3810, 151b/6402

ḳ.- urlar 006a/233

ḳ.- ursın 085b/4196

ḳuru - : Suyunu kaybetmek, susuz duruma gelmek.

ḳ.- muş 011b/406

ḳ.- ya 039b/2688

ḳurudıcı: Kurutan.

ḳ. 030a/1721

ḳurul - : Hazırlanmak.

ḳ.- andan 027a/1432

ḳ.- dı 140b/6060

ḳ.- ur 003b/89

ḳuṣūr : Eksiklik, noksan.

ḳ.+ ı 059b/3356

ḳuṣursuz: Kusûru olmayan, tam ve mükemmel.

ḳ. 015a/533

ḳuş : Yumurtlayan omurgalılardan gagalı, iki ayaklı, iki kanatlı, vücûdu tüylerle kaplı, uçucu hayvanların ortak adı.

ḳ. 003b/96, 005a/147, 023a/1136, 045a/2876, 085a/4180, 104a/4819, 152b/6433, 177a/1, 178a/12

ḳ.+ lar 028a/1522, 031a/1969, 135b/5894, 169b/3

ḳ.+ laruñ 109a/4979, 109a/4980

ḳuşaḳ (ġ) : Bele bağlanan uzun, enli veya ensiz kumaş.

ḳ.+ ı 019b/980

ḳ.+ ın 016b/858, 030a/1696, 143b/6159

ḳ.+ ından 152a/6411

ḳ.+ um 025a/1231

ḳuşan -: Beline bağlamak.

ḳ. 019b/980

ḳ.- a 027a/1357

ḳ.- dıñ 019b/988

ḳuşat (d) - : Etrâfını sarmak, muhâsara etmek.

ḳ.- a 030a/1786

ḳ.- am 084a/4141

ḳuşça : Kuş kadar.

ḳ. 002a/41

ḳuşluḳ(ġ) : Günün sabahla öğle arasındaki

saatleri.

ḳ.+ a 142b/6126

ḳut : Mutluluk, saâdet.

ḳ. idinesin 003a/68

ḳuṭb (Ar.i.) : Mânevî mertebelerin en yükseğinde bulunan kimse; zâhir ve bâtın âlemlerinin idârecisi, âlemin kalbi, âlemde Hakk'ın halîfesi vaziyetindeki insân-ı kâmil

ḳ.+ a 067a/3593

ḳutlu : Uğurlu, mübârek.

ḳ. olsun 158b/6608

ḳutu : Çeşitli malzemeden yapılmış, genellikle kapaklı, taşınabilir kap.

ḳ.+ da 162a/6720

ḳuvvet (Ar.i.) : Dayanıklılık, tahammül, mukavemet.

ḳ. 027a/1400, 034a/2518, 060a/3369, 137b/5954

ḳ.+ i 036a/2589, 113a/5120, 126b/5559

ḳ.+ imüz 063a/3463

ḳ.+ in 004a/111

ḳ.+ cedür 034a/2518ḳ.+ iyle 085a/4187, 095b/4532

ḳ.+ le 060a/3368, 126b/5561

ḳ.+ leriyle 030a/1843

ḳuvvetlülük: Kuvvetli olma durumu.

ḳ.+ de 063a/3472

ḳuyu : Su tabakasına varılıncaya kadar dâire şeklinde kazılıp çevresine duvar örülen ve içindeki su kova veya tulumba ile alınan derin çukur.

ḳ. 040b/2726, 142a/6109, 141b/6099, 142a/6110, 142a/6112, 146b/6252

ḳ.+ nuñ 146b/6250

ḳ.+ ya 141b/6096, 141b/6098

ḳuzı : Yavru.

ḳ. 030b/1949, 049a/3003

ḳ.+ lar 013b/462, 027a/1314, 027a/1324, 030a/1774

ḳ.+ larum 027a/1322

ḳuzu :**bk. ḳuzı**

ḳ. 056a/3233

ḳ.+ ları 027a/1318

ḳ.+ larum 013a/454, 019b/977

ḳuzucuḳ: Küçük sevimli yavru.

ḳ.+ larum 027a/1326

ḳuzḳun: Kırlarda, tarlalarda yaşayan, ekinlere zararlı böcekleri, kemirgenleri yok ettiği için tarım için faydalı karga türlerine, özellikle kara kargaya verilen isim

ḳ. 177a/6

kübrā : Daha (çok, en, pek) büyük, ulu.

k. 124b/5488

K.+ dur 033a/2146

küççük (g) : Küçük.

k.+ üne 114b/5159, 133b/5813

küçi : Küçük.

k. 139b/6022, 142a/6104

küçücek: Küçük sözcüğünün küçültme eki almış şekli.

k. 023a/1167

küçücük: Küçük sözcüğünün küçültme eki almış şekli.

k.+ den 104a/4828

küçük (g) : Ölçüleri bakımından aynı cinsteki benzerlerinden daha alçak, daha dar, daha kısa ve daha ufak olan. Karşıtı: Büyük.

k. 060b/3383, 099b/4669

k.+ den 033a/2190

k.+ i 153b/6454

küffār (Ar.i.) : Kâfirler.

k. 118b/5297

k.+ ı 152b/6427

k.+ uñ 138b/5997, 139a/6008

Kūfe : Irak'ta bir şehir.

K.+ ye 160a/6651, 160a/6656

küf(ü)r (Ar.i.) : Allah'ın varlığını, birliğini kabul etmeme, dînin esaslarına inanmama.

k. 141a/6084

k.+ den 154a/6474

k.+ i 150b/6373

kükre -: Etrâfı titreten sesler çıkarmak, yüksek sesle bağırmak. Coşmak.

k.- di 033a/2285

k.- mesin 030a/1861

k.- ye 015a/537, 030a/1851, 033a/2208, 063b/3477, 088a/4279, 127b/5602

k.- yüben 030a/1849, 127a/5575

k.- yüp 029a/1583, 029b/1614, 030a/1833, 030a/1820, 030a/1857, 030a/1882, 030a/1887

kükret -: Coşturmak.

k.- mesün 030a/1761

kükri - :bk.kükre-

k.- ye 029b/1615

kül : Yanan şeylerden artakalan toz hâlindeki madde.

k. 018b/928

k.+ ini 059a/3343 k. oldı 059a/3335

külḫān (Far.i.): Hamamlarda döşeme altında bulunan ve ısınmayı sağlayan kapalı büyük ocak.

k. 081a/4050

k. 050b/3049

k.+ a 050b/3059

k.+ durur 050b/3053

küllī (Ar.s.) : Bütün, herkes,her, hep, kamu.

k. 016a/616, 016a/807, 024a/1192, 027a/1431, 041b/2765, 033a/2379, 058a/3311, 067b/3612, 095b/4543, 111b/5064, 113b/5131, 120a/5342

k.+ si 016a/805

k.+ sin 007a/262, 016a/599, 033a/2103

küllü (Ar.s.) : Bütün, herkes,her, hep, kamu.

k. 004a/112, 059b/3361, 097a/4586, 118a/5276

k.+ si 030a/1859

k.+ sin 127a/5583

k.+ sini 030a/1850

külünk (Far.i.): Ucu sivri taşçı kazması.

k.+ ler 066a/3560

kün (Ar.ünl.) : Ol, olsun. "Cenâbıhakk'ın yaratmayı murat ettiği zaman verdiği emir" anlamında Kur'ân-ı Kerim'de geçen bu söz, bilhassa tasavvuf edebiyâtı metinlerinde çokça yer almıştır

k. 016a/614

küntüm: iseniz

k. 015a/565

ḳüre'il-ʿayn : Göz yuvarlağı.

ḳ.- 'il ʿaynī 069a/3656

kürsī (Ar.i.) : Arşın altında bulunan, yeri ve gökleri kaplayan sekizinci felek.

k. 028a/1521, 028a/1528, 030a/1701, 033a/2285, 140b/6056, 166b/6841, 167b/6859, 169a/14

k.+ de 027b/1511

k.+ ler

kürsü : Kalabalığa karşı konuşanların üstüne çıktığı yüksekçe yer.

k.+ ler 031a/1968, 125a/5510, 125a/5513

k.+ leriñ 031a/1969

k.+ lerüñ 031a/1970

küstāḥ (Far.s.): Haddini bilmez, saygısız, utanmaz (kimse).

k.+ am 118b/5302

k.+ dur 149b/6345

L

laġv- (Ar.i.) : Ortadan kaldırma, hükümsüz bırakma, ilgā ve feshetme.

l.- eyle mek 041a/2742

l.- eylemeyüp 042a/2769

l.+ i 130b/5693

lafẓ (Ar.i.) : Gerek anlamlı olsun (kelime), gerek anlamı başka

kelimelerle ortaya çıksın (edat) ağızdan çıkan veya yazılan söz.

l.+ ı 094b/4504

laʿīn (Ar.i.) :Lânetlenmiş, Hakk'ın rahmetinden mahrum olmuş, lânetli (kimse), mel'un.

l. 146a/6240

l.+ üñ 152b/6423

laʿl (Ar.i.) : Parlak kırmızı renkli kıymetli taş

l. 090a/4353, 147a/6266, 157b/6579

l.+ i 049a/3005, 135a/5874

laḥża (Ar.i.) : Zamânın göz açıp kapayıncaya kadar geçen en kısa parçası, an.

l. 033b/2505

lākin (Ar.i.): Ama, ancak, fakat.

l. 027a/1387, 122b/5428

laʿnet(Ar.i.) : Allah'ın rahmetinden, af ve merhametinden mahrum olma.

l. 035a/2542, 035b/2570, 051a/3075, 067b/3617, 148a/6300

l. oḳuya 035a/2541, 035a/2543

laṭīf (Ar.i.) : Zevk ve ruh okşayıcı ince bir güzelliğe sâhip olan, hoş, nâzik, yumuşak.

l. 089a/4313, 141a/6080

lā ilāhe illāhū: Allah'tan başka ilâh yoktur

l. 177b/10

lā-yemūt : Ölümsüz, sonsuz hayat sahibi.

l. 094b/4495

lā-yezāl (Ar.s.): Zeval bulmaz, bitmez, ebedî.

l. 001b/1, 015a/544, 016a/700, 031a/1965, 033a/2417, 069a/3661, 084b/4160, 093a/4449, 094b/4495, 104b/4834, 110b/5028, 133b/5806, 133b/5809, 135a/5873, 137b/5970,

lāyıḳ (ġ) (Ar.s.): Uygun, yaraşır, münasip.

l. 009a/321, 015b/586, 017a/888, 027a/1456, 030a/1750, 033a/2137, 033a/2192, 033a/2475, 035a/2552, 071a/3706, 071b/3732, 110b/5033, 148b/6317

l.+ dur 006b/251, 104b/4836, 141b/6095

l.+ durur 033a/2471

l. olduḳ 006b/252

lāzım(Ar.s.): Gerekli, lüzumlu.

l. 122b/5436

l.+ dur 014b/495

leb (Far.i.) : Dudak.

l.+ inden 130a/5675, 158a/6597

lehv (Ar.s.): Önemli şeylerden alıkoyacak faydasız iş, oyun, eğlence.

l.+ i 130b/5693

lem-yezel (Ar.s.) : Yok olmaz, zeval

bulmaz, bâkî, dâimî, lâyezal.

l. 085b/4198

leşker (Far.i.): Asker.

l. 119b/5326, 149a/6324, 149b/6334, 149b/6342, 149b/6345, 150b/6364, 151a/6390, 151b/6393

l.+ den 145a/6205

l.+ dür 149b/6343

l.+ i 033a/2176118b/5297, 120a/5342, 137b/5958, 139b/6027, 149b/6340, 151a/6377, 151a/6384, 152a/6418, 152b/6427, 161a/6688

l.+ idür 150b/6364, 150b/6365

l.+ in 138b/5997, 149b/6346

l.+ ine 119a/5317, 143b/6153, 152b/6425, 161b/6703

l.+ ini 016a/792, 139b/6024, 146b/6255

l.+ ler 144b/6186, 150b/6364, 151b/6397

l.+ leri 151b/6392

l.+ üñ 150a/6352, 137b/5967

let (Far.i.) : Dayak, dayak atma, dövme.

l. eyledi 111b/5059

levḥ (Ar.i.) : Üzerine yazı yazılabilecek ve resim yapılabilecek yassı düz nesne veya yüzey.

l. 028a/1521, 028a/1528, 030a/1701

levn (Ar.i.) : Çeşit, nevi, sınıf.

l.+ i 035b/2567

levḥa (Ar.i.) Üzerinde yazı veya resim olan taşınabilir düz nesne.

l. 015a/525, 015a/526

leyl (Ar.i.) : Gece.

l. 132a/5747

leylek (Far.i.) : Uzun gagalı, uzun bacaklı, tüyleri beyaz, sâdece kanatlarının ucu siyah, bacakları ve gagası kırmızı, solucan, böcek, balık, fâre, kurbağa, kertenkele vb. ile beslendiği için özellikle bataklıklara konan, kışın sıcak yerlere, tropikal Afrika ve Hindistan'a göç eden büyük göçmen kuş.

leylü'n-nehār: Gece-gündüz.

l. 050a/3036,056b/3263

leẓā : Cehennemin derecelerinden biri.

l. 021b/1066

lezīz (Ar.s.) : Tadı güzel olan, lezzetli, tatlı.

l. 005b/196

lezzet (Ar.i.) : Ağızla duyulan tat, çeşni.

l.+ i 012b/432

l.+ in 004a/111, 131a/5709

l.+ inden 049a/3011

l.+ ini 020b/1029

l.+ lerinden 131a/5708

libās (Ar.i.) : Elbise, giyecek şey.

l. 050b/3051

l.+ ı 018b/939, 157b/6580, 174a/7

l.+ ın 042a/2766, 067b/3605

l.+ ınuñ 019a/948

l.+ lar 016a/714

libasçıḳ: Libas sözcüğünün küçültme eki almış şekli.

l.+ lar 045b/2886

līki (Far.bağl.) : Lâkin

l. 048a/2977, 050a/3041, 055a/3199, 055a/3204, 055b/3218, 056b/3252, 057a/3268, 057a/3272

līkin (Ar.bağl.) : Arapça lâkin kelimesinin eski metinlerde rastlanan Farsçalaşmış şekli.

l. 046a/2911

lillāh (Ar.i.) : Allah için.

l. 031a/1964, 036a/2580, 130b/5694

liḳā (Ar.i.) : Yüz, çehre.

l. 072b/3760, 086a/4216

livā : Bayrak, sancak.

l.+ sı 124b/5500

livā'ül-ḥamd: Kıyâmet günü Muhammed ümmetinin altında toplanacağı bayrak.

l. + üñ 107b/4932, 133a/5771

livāhi'l ḥamd: bk. livā'ül-ḥamd

l.+ i 061b/3417, 062a/3441, 125a/5507

loḳma (Ar.i.) : Bir defada ağza götürülen yiyecek parçası, bir seferde yutulacak miktardaki yiyecek.

l. 025a/1230, 027a/1414, 027a/1417, 027a/1421, 027a/1431, 029a/1590, 030a/1793, 030a/1825, 044a/2839, 126b/5566

l.+ sı 027a/1418

l.+ sın 027a/1419

l.+ yıla 082b/4095

luṭ(u)f (Ar.i.): İyi muâmele, iyilik, yumuşaklık, hoşluk.

l. 030a/1643, 030a/1644, 030a/1657, 033a/2467, 038b/2662, 041b/2754, 045a/2878, 046b/2918, 046b/2927, 047b/2958, 077b/3923, 086a/4224, 093a/4446, 095a/4524, 095b/4547, 107b/4932, 125b/5532, 125b/5536, 127b/5591, 133b/5797, 133b/5799, 147a/6262

l. eyle 097/4582

l. eyler 079b/4001

l. eyleridi 153b/6456

l. eyleyüp 158a/6599

l. ider 099a/4659

l. idüp 016a/751, 035a/2555

l. işledüm 033a/2455

l. işlegil 015a/569

l. işleye 033a/2240

l.- ı issi 033a/2423

l.+ ı 030a/1740

l.+ i 087a/4251

l.+ ile 106a/4890

l.+ u 033a/2029, 092a/4419, 116b/5232

l.+ ula 153a/6449

l.+ ule 114b/5169

l.+ umı 015a/531

l.+ una 107a/4913

M

maʿānī (Ar.i.) : Mânâlar, anlamlar:

m. 052a/3108, 072a/3744

m.+ dürür 051b/3089

maʿbūn: Aldatmak, kandırmak.

m. 033b/2491, 120a/5349

māfī(Ar.i.) : Dünya ve dünyânın içinde olan her şey.

m. 091b/4397

maġbūn (Ar.s.) : bk. maʿbūn

m. eyleyüp 044a/2843

m.+ lar 013b/470

maġfūr (Ar.s.): Allah tarafından günahları bağışlanan veya günahlarının bağışlanması için Cenâbıhakk'a duâ edilen (ölmüş kimse).

m. 009b/338, 057b/3282

maʿden (Ar.i.) : Cevher, kaynak.

m.+ i 075b/3860, 134b/5857, 147a/6262

maġlūb(Ar.s.): Yenik düşmüş, yenilmiş.

m. 073a/3772, 085b/4207

maġrib (Ar.i.) : Güneşin battığı yer veya güneşin battığı yön, taraf, batı, garp. Karşıtı: Maşrık.

m. 032b/2013, 145b/6217

m.+ den 059b/3352

m.+ e 030b/1955, 137b/5967

maġrūr(Ar.s.) : Aldanmış" Kendini beğenen, böbürlenen, kibirli, gururlu, mutaazzım.

m. 067b/3618, 067b/3620, 069b/3679, 095a/4518

maġsel (Ar.i.) : Yıkanma yeri, gasilhâne.

m. 050b/3049

m.- den 050b/3053

m.+ e 050b/3052

maġz (Far.i.): Öz, iç, ruh.

m.+ ına 72a/3749

māh (Far.i.) : Gökteki ay, kamer.

m. 086a/4216, 157a/6558, 157b/6575

m.- ı kevneyn 121a/5383, 166b/6848, 167b/6866

m.- ı vefā 033a/2140

mā-ḥaṣal (Ar.i.) : Hulâsa, sözün kısası.

m. 041a/2749, 053b/3150

maḥbūb (Ar.i.) : Sevilen kimse, sevgili.

m.+ ı 158a/6593, 158a/6596

mahfel (Ar.s.) : Toplanmış heyet, meclis, encümen.

m. 002a/42

māhir (Ar.i.) : Usta, becerikli, eli işe yatkın, mahâretli, mârifetli (kimse).

m. 089b/4336

maḥşer (Ar.i.) : Âhiret hayâtında bütün insanların, dünyâda yaptıklarının hesâbını Allah huzûrunda vermek üzere tekrar dirilip toplanacakları yer.

m. 017b/901, 017b/903, 030a/1783, 030a/1784, 030a/1817, 030a/1843, 030a/1857, 030a/1877, 030b/1952, 030b/1957, 032a/2009, 032b/2012, 033a/2202, 033a/2208, 033a/2235, 033a/2401, 038a/2655, 039a/2671, 044b/2865, 062a/3428, 062b/3466, 069b/3687, 072b/3767, 073b/3802, 074a/3809, 074a/3819, 076a/3877, 080b/4022, 080b/4023, 077b/3925, 093b/4473, 095b/4537, 095b/4539, 095b/4541, 097b/4598, 104a/4818, 107b/4929, 124b/5498, 125a/5518, 127a/5579, 127b/5598, 128a/5605, 129a/5643, 129b/5654, 129b/5655, 131b/5724, 174a/3, 174a/11,

m.+ de 023b/1181, 033a/2098, 038b/2667, 063b/3485, 069b/3681, 071a/3714, 103b/4812, 107b/4931, 174b/5

m.+ den 124b/5501,

m. +e 030a/1792, 030a/1816, 030a/1818, 088a/4278, 126b/5569,

m. +iñ 093a/4457,

m. +üñ 030a/1819, 030a/1911, 069a/3662, 127b/5599,

maḥv (Ar.s.): Yok etme, varlığına son verme.

m.- ide 133b/5789

m.- idüben 126b/5557

mahvol -: Yok olmak, ortadan kalkmak.

m.- ur 050b/3059

mā'i (Ar.i.) : Suya âit, su ile ilgili.

m. 087a/4244

m.+ de 129b/5666

mā'il (Ar.i.) : İstekli, hevesli, arzulu.

m. 132b/5761

maḳām (Ar.i.) : Sâlikin Allah yolunda

ulaştığı kalıcı mertebe, mânevî rütbe.

m. 026a/1260, 057a/3278

m.+ a 024b/1211, 108b/4969

m.+ da 033a/2031, 083a/4122

m.+ ın 018a/909, 033a/2131, 052b/3115, 093a/4447

m.+ ına 011b/410

m.+ ını 032b/2022

m.+ lar 090a/4357, 090b/4361, 090b/4365

m.+ ların 005b/163, 005b/164, 005b/172, 005b/212, 010a/358, 016a/632

m.+ larına 010a/359

m.+ uñ 015b/585

maḳāl (Ar.i.) : Söz, lakırdı, lâf.

m. 065a/3535

maḳbere (Ar.i.) : Mezarlık, kabristan.

m.+ si 087a/4252

maḳbūl (Ar.i.) : Kabul edilen, reddedilmeyen.

m. 064b/3516, 064b/3519, 067a/3604, 086a/4217, 116b/5225, 116b/5226, 117b/5262, 118a/5275, 118a/5276, 176a/7

m.+ üsin 108b/4970

maḳrama (Ar.i.): Bazı bölgelerde kadınların sokağa çıkarken manto üstüne örtündükleri işlemeli geniş örtü, makrama.

m.+ m 033a/2155

m.+ mı 033a/2276

m.+ sın 033a/2358

maḳrūn (Ar.i.): Yakın, yaklaşık, bitişik.

m.+ lar 013b/470

maḳṣūd (Ar.i.) : Söylenilmek, belirtilmek istenilen, kastedilen.

m.+ ıñı 121a/5377

m.+ lar 030a/1894

m.+ um 123a/5445, 133b/5791

m.+ umuz 002a/38, 016a/755, 103a/4791, 124a/5477

m.+ uñ 116a/5212

m.+ una 103a/4796

m.+ unda 033a/2485

m.+ uñ 030a/1893, 066b/3572

m.+ uña 103a/4794

m.+ uñuz 041a/2746

m.+ uñuzı 154b/6488

maʿḳūl (Ar.i.) : Akla uygun, akla yatkın gelen, mantıkî.

m. 054a/3178

māl (Ar.i.) : Bir kimse veya kurumun mülkiyetinde bulunan, taşınır, taşınmaz her çeşit değerli ve gerekli şey, mülk, îrat, varlık, servet.

m. 007a/272, 027a/1444, 033a/2148, 033a/2159, 033a/2162,

070a/3696, 075a/3843, 087b/4259, 089b/4338, 089b/4339, 093a/4446, 105b/4861, 107a/4921, 141b/6095, 147a/6265, 148b/6304

m.+ ı 007a/272, 007a/275, 023a/1162, 033a/2160, 033a/2161, 033a/2172, 033b/2504, 047b/2962, 047b/2963, 080a/4015, 147a/6269, 147b/6273, 147b/6276, 148a/6294, 148a/6301, 152b/6436, 172b/4

m.+ ım 033a/2158

m.+ ımı 033a/2165

m.+ ımuñ 079b/3998

m.+ ın 007a/272, 033a/2190, 042a/2767, 070a/3693, 079b/4007, 152b/6434

m.+ ıñ 016a/712, 033a/2156, 079b/3992, 087b/4261

m.+ ına 006a/228, 029a/1597, 130b/5693

m.+ ını 033a/2164, 080a/4008, 080a/4011

m.- ıñı 087b/4260, 172a/14

m.+ ıñız 033a/2171

m.+ ıñuzdan 172b/3

m.+ laruñ 176a/1

m.+ uñ 071a/3714, 079a/3982, 079b/3994

m.+ uña 069b/3679, 086a/4213

mā-lā-yaʿni : Mânâsız, faydasız söz veya iş.

m. 033a/2484

Mālik bin Selām (Ar.i.) : Eserde adı geçen bir sahabe.

M. 023a/1161, 024a/1194, 024b/1202, 024b/1207, 025a/1226, 030a/1838, 063a/3467, 063a/3468, 109b/5004, 149b/6344

M.+ e 030a/1787, 063a/3465, 063a/3467

M.+ i 039b/2690

maʿlūm (Ar.i.) : Herkes tarafından bilinen, öğrenilmiş olan (şey). Karşıtı: Meçhul.

m. eyledi 080b/4039, 145a/6210

m. 054a/3178, 067b/3612, 077a/3915, 080a/4014, 087b/4257, 126a/5539

m. 097a/4582, 145b/6218

m.+ dur 083a/4111, 122a/5414

m.+ durur 015a/544, 113b/5126, 122a/5415, 132b/5756

maʿmūr (Ar.s.) : Gelişip güzelleşmiş, bayındır duruma gelmiş, şenlikli.

m. 090a/4348, 090b/4374, 097b/4607

maʿmurca: Mamur olarak.

m. 090b/4375

maʿnā (Ar.i.) : Kelime, söz, hareket, davranış vb.nin ifâde ettiği şey, anlatılmak istenen veya onlardan anlaşılan şey, anlam, medlûl, mefhum.

m.+ sını 085b/4199

m.+ sından 086a/4212

m.+yı 051a/3070

mancar : Ispanakgillerden, şeker pancarı, sebzelik pancar, yem pancarı gibi cinsleri bulunan, zengin vitaminli, iki yıllık otsu bitki.

m. 138a/5976

maʿnī (Far.i.) : Mânâ kelimesinin eski şiirlerde geçen şekli.

m. 016a/601, 016a/602, 033a/2479, 041b/2759, 072a/3745

m.+ de 052a/3112

m.+ den 016a/603, 108a/4944

m.+ dür 065b/3541

m.+ lerini 016a/655

m.+ si 108a/4945, 122b/5432, 131a/5705, 131a/5711

m.+ sinden 131a/5704

m.+ sine 091a/4389

m.+ siyle 024b/1206

manṣıb (Ar.i.) : Devlet hizmetinde büyük memurluk, erişilmek istenen yüksek mevki, makam.

m. 027a/1436

manṣūr (Ar.i.) : Allah'ın yardımıyle gālip gelen, zafere ulaşan.

m. 016a/792

mār (Far.i.): Yılan.

m.- ı ʿaşḳa 098a/4612

maraż (Ar.i.) : Hastalık, illet.

m. 100a/4683

maʿrifet (Ar.i.) : İş yapma husûsundaki ustalık, beceriklilik, hüner, mahâret.

m. 016a/602, 016a/771, 033a/2116

maʿrūf (Ar.i.) : Bilinen, belli, mâlûm.

m. 029b/1598, 089b/4327, 126b/5571

Maryus: Eserde geçen özel isim.

M.+ ı 159a/6620

māsivā (Ar.i.) : İnsanı Allah'tan uzaklaştıran her şey.

m. 016a/698, 016a/789, 030a/1742, 030a/1743

m.+ dan 016a/695, 058a/3304

m.+ yı 123b/5467

māʿṣiyet (Ar.s.) : Günah.

m. 033a/2481

maʿṣūm (Ar.s.) : Suçsuz, günahsız (kimse), bîgünah.

m. 009b/336, 030a/1772, 070a/3695

m.+ a 027a/1337

m.+ lar 030a/1616, 033a/2256

m.+ lara 033a/2350

m.+ ları 027a/1332

m.+ laruma 013a/453

m.+ sın 102b/4764

maʿṣūmca: Masum olarak.

m. 027a/1326

m.+ lar 013a/451, 027a/1497, 027b/1507

m.+ ları 030a/1757

maʿṣūmcuḳ: Masum sözcüğünün küçültme eki almış hali.

m.+ larım 033a/2124

maʿşūḳ (Ar.i.) : Aşkla sevilen, âşık olunan kimse.

m. 049b/3027, 072a/3745

m.+ a 049b/3028

maʿşūḳa (Ar.i.): Aşkla sevilen, âşık olunan kadın.

m.+ sıla 055b/3221

mātem (Ar.i.) : Sevilen bir kimsenin ölümünden duyulan büyük acı ve bu acı sebebiyle ağlayıp inleme, zevk ve eğlenceden uzaklaşma, yas.

m.+ e 016b/863, 017a/880

m.+ i 026a/1256

m.+ in 069a/3669

m.+ iyle 055b/3221

mā'ül-ḥamīm (Ar.i.) :Çok sıcak, çok kızgın nesne, özellikle su.

m. 092b/4440

maẓhar (Ar.i.) : Bir şeyin görünür duruma geldiği, göründüğü, açığa çıktığı, zâhir olduğu yer veya kimse, tecellî yeri.

m. 133b/5825

māżi (Ar.i.) : Yaşanmış ve bugüne göre geride kalmış hayat.

m.+ de 099b/4666

maẓlūm (Ar.s.) : Haksızlığa uğramış, zulüm görmüş (kimse).

m.+ a 125b/5525

m.+ ı 030a/1806

m.+ lara 007b/287, 029a/1596

maʿzūr (Ar.s.) : Mâzereti olan, özrü bulunan, özürlü.

m. 046a/2910, 082b/4098

meʿānī (Ar.i.) : Mânâlar, anlamlar.

m. 097b/4605

mecāl (Ar.i.) : Güç, kuvvet, derman, tâkat.

m. 030a/1679, 036a/2587, 092b/4437, 099b/4676, 118a/5274, 164b/6792, 164b/6795

m.+ üñ 121a/5376

meccān : Ücretsiz, parasız, bedâva.

ḥoḳḳa-i m. 087b/4272

meclis : Bir konuyu konuşmak, görüşmek için yapılan toplantı, içtimâ.

m. 140b/6057, 140b/6066, 140b/6068

m.+ de 002b/47, 016a/598, 016a/768, 016a/771

m.- e 140b/6057, 141a/6080

m.+ i 140b/6060

m.+ idir 016a/643

m.+ imüz 026a/1257

m.+ inden 141b/6101

m.+ ine 141a/6082

m.+ ümde 140b/6058

m.+ üñüze 049b/3021

mecmaʿ (Ar.i.) : Toplanılan yer, toplantı yeri.

m.+ ın 016a/637, 016a/641

mecnūn (Ar.s.): Aşk yüzünden aklı başından gitmiş, delice sevmiş, kara sevdâya tutulmuş (kimse).

m. 107b/4925, 120a/5345, 124a/5487

Me'cūc (Ar.i.): Kıyâmete yakın bir zamanda ortaya çıkıp pek çok kötülük yapacaklarına inanılan, çok kısa boylu iki kavimden biri.

m. 169b/2

m.+ ı 021b/1067

Mecūsī: Zerdüşt dînine inanan ve ateşe tapan kimse, Zerdüştî.

M.+ ler 021b/1074

med (Ar.i.) : Bir kimse veya bir şeyin iyiliklerini, üstün niteliklerini söyleyerek değerini yüceltme, övme, övgü, senâ.

m. eyleyeydi 053b/3158

meded (Ar.i.): Yardım, imdat, nusret:

m. eyle 033a/2319

m. idem 033a/2277

m. 004a/106, 008a/297, 016a/627, 027b/1512, 030a/1867, 030a/1895, 033a/2333, 033a/2468, 040b/2733, 041b/2756, 059a/3334, 091a/4393, 115b/5196, 115b/5197, 118b/5293, 118b/5296, 119b/5330, 119b/5331, 120a/5343, 120a/5345, 132a/5743, 145a/6212

medḥ (Ar.i.) : Bir kimse veya bir şeyin iyiliklerini, üstün niteliklerini söyleyerek değerini yüceltme, övme, övgü, senâ.

m. 009a/335, 015a/564, 046a/2909, 096b/4573

medḥ e.- mişdür 067a/3598

medḥ i.- sün 016a/727

m. idüp 104b/4831

Medīne (Ar.i.) : Arabistan'da bir şehir.

M. 016a/660, 113b/5132, 134b/5861, 148a/6302, 148b/6303, 150b/6365, 165a/6802, 165a/6803, 165a/6809

M.+ de 016a/660, 136b/5936

M.+ den 142b/6123, 160a/6659

M.+ niñ 145b/6222

M.+ nüñ 134b/5870

M.+ ye 113b/5134, 136b/5935, 145b/6217, 153a/6437, 159a/6628, 159b/6632, 159b/6633

mefḫar (Ar.i.) : Kendisiyle övünülen, övünme sebebi, iftihar vesîlesi olan kimse veya hal.

m. 093a/4455

m.- ı maḥbūb-ı yezdān 064a/3495

meger (Far.bağl.) : Ancak, yalnız, fakat, şu kadar ki, illâ" gibi anlamlarla istisnâ belirtir, meğerki.

m. 003b/92, 012b/436, 015a/550, 016a/823, 016a/824, 016b/829, 020a/1009, 023b/1179, 025a/1225, 025b/1244, 033a/2030, 033a/2467, 033a/2308, 037a/2615, 055a/3210, 058a/3313, 058b/3315, 060a/3374, 064b/3515, 067b/3618, 073a/3776, 077b/3936, 079b/4000, 079b/4002, 086b/4227, 087a/4248, 093b/4469, 095b/4533, 098a/4625, 099b/4673, 103b/4805, 103b/4811, 110a/5006, 110a/5010, 120a/5355, 122a/5418, 134b/5872, 135b/5897, 135b/5899, 154b/6484, 160b/6673, 161b/6705, 162a/6710, 164b/6793, 165b/6816 169b/11

mehābetlü : Korkma ve çekinme ile karışık bir saygı uyandıran, heybetli, mehip.

m. 149a/6329, 150a/6355

meh-liḳā: Yüzü ay gibi olan, ay yüzlü güzel kadın.

m. 087b/4266, 125b/5531

m.+ ya 124b/5490

mehr (Ar.i) : Dînî nikâh esnâsında belirlenen ve erkek tarafından kadına verilmesi gereken mal yâhut para, nikâh bedeli.

m.- i mānuñ 017a/872

m.- i māsı 017a/873

m.+ imi 033a/2216

m.+ inde 018a/921

mekān (Ar.i.): Yer, mahal.

m. 048b/2989, 050b/3056, 093a/4455, 106b/4901, 108b/4968, 122a/5411, 177a/2, 178a/5

m.+ ımuz 009a/329

m.+ ın 005b/206

m.+ lar 005b/190, 023a/1150

M.+ ları 005b/162

M.+ ların 005b/158, 005b/169

Mekke : Arabistan'da Hz. Muhammed'in doğduğu ve içinde müslümanların kıblesi olan Kâbe'nin bulunduğu şehrin adı.

M.+ de 099a/4652

M.+ ye 027a/1307, 093b/4469

meknūn (Ar.s.): Saklanıp korunan, saklı, gizli.

m. 124a/5482

mekr (Ar.i.) : Hîle, düzen, aldatma.

m. 144b/6190

m.+ ile 135b/5891

mekteb (Ar.i.) : Herhangi bir derecede öğrenim görecek olanların toplu olarak devam ettikleri öğretim kurumu, okul.

m. 099b/4673

mektebḫāne: Mektep.

m.+ ye 052a/3100, 100a/4679

melāl (Ar.i.) : Hüzün, keder.

m. 105b/4869

melālet (Ar.i.) : Bıkma, usanma, usanç, melâl.

m.+ den 016b/845

melāmet (Ar.i.): Azarlama, kınama, yerme, ayıplama, serzeniş.

m. 071a/3711

m.+ le 026b/1294

melāmetlik : Azarlama, kınama durumu.

m. 138a/5978

melek(g) : Gözle görülüp elle tutulmayan, yiyip içmeyen, cinsiyet farkı bulunmayan, sâdece Allah'a itâat etmek ve dâima hayra vâsıta olmak üzere yaratılmış olan sayısız nûrânî varlıklardan her biri.

m. 004a/116, 004b/127, 004b/130, 004b/134, 005a/138, 037a/2616, 048b/2984, 048b/2986, 060a/3375, 076a/3881, 076b/3890, 084b/4171, 108b/4960, 108b/4972, 109a/4974, 109a/4984, 126b/5555, 141b/6086, 163a/6737

m.+ dürür 036b/2606

m.+ i 080a/4020, 084b/4173

m.+ le 096b/4569

m.+ ler 028a/1518, 027b/1511, 030a/1702, 030a/1785, 030a/1786, 030a/1839, 033a/2393, 033a/2408, 033a/2439, 036a/2576, 036a/2582, 045a/2871, 045a/2873, 047a/2935, 052b/3117, 052b/3119, 053a/3144, 054a/3171, 054b/3183, 054b/3189, 060a/3373, 076b/3888, 077a/3916, 084a/4156, 084b/4166, 085a/4182,

088a/4281, 090b/4372, 095a/4526, 090a/4351, 125a/5509, 125a/5515, 126a/5554, 126b/5558, 129a/5643, 152b/6429, 153b/6454, 155b/6514, 157b/6584, 161b/6694, 163a/6746, 166b/6841, 167a/6855, 167b/6859, 169b/4, 170a/3

m.+ lere 088a/4276, 126a/5552

m.+ lerile 067a/3600

m.+ lerinüñ 030a/1735

m.+ lerüm 030a/1759, 030a/1763

m.+ lerüñ 030a/1791

m.+ üñ 076b/3891

melekü'l-mevt: Ölüm meleği, Azrāil.

m. 030a/1731, 043b/2817, 044b/2860, 060b/3393

melhem: Merhem kelimesinin halk ağzındaki şekli.

m. 164b/6785

melil (Ar.s.) : Melül kelimesinin halk ağzındaki şekli, mahzun, üzgün.

m. 157b/6574

melūl (Ar.s.) : Boynu bükük, üzgün, mahzun.

m. 013b/469, 023a/1130, 023a/1132, 026b/1298, 033a/2049, 033a/2346, 033a/2420, 058b/3328, 102b/4780, 117b/5260, 115a/5179, 118a/5274, 118a/5282, 159b/6637, 159b/6642

m. oldılar 173b/13

m. oldularıdı 174b/1

m. olma 072a/3742, 075b/3855

melūm (Ar.s.) : Ayıplanmış, kınanmış:

m. 069b/3671

melʿūn (Ar.s.) : Allah'ın lânetine uğramış, rahmetinden mahrum kalmış, lânetlenmiş, lânetli

m. 036a/2580, 111b/5057, 112a/5076, 112a/5085, 120a/5345, 120a/5349, 138a/5978, 142b/6124

m.+ uñ 118a/5278

memāt (Ar.i.) : Ölüm, mevt

m.+ ī 059b/3358

meme : İnsanların ve memeli hayvanların dişilerinde bulunan ve süt salgılayarak yavruların emzirilmesine yarayan organ.

m.+ lerinden 033a/2322

m.+ leriñden 033a/2320

m.+ sin 033a/2321

memleket (Ar.i.) : Bir kimsenin doğup büyüdüğü yer.

m. 130a/5674

memnūn (Ar.s.) : Sevinen, sevinç duyan (kimse), mutlu, mesrur.

m. 124a/5482

men : Ben.

m. 050a/3035, 097a/4586, 123a/5451

menʿ : Yasaklamak, engellemek, önüne geçmek.

m. idem 106b/4907

m. ider 056b/3255, 088a/4284

m. iderdi 164b/6795

m. iderse 140a/6050

m.- idüben 171b/10

menāhī (Ar.i.) : Dînin yasakladığı, nehyettiği şeyler, yasaklar, menhiyat.

M.+ den 071b/3729

menber (Ar.i.): Câmi içinde genellikle mihrâbın sağ tarafında bulunan, cuma namazının farzından önce hatîbin üzerine çıkıp hutbe okuduğu merdivenli kürsü.

m. 125a/5509, 125a/5512

meni (Ar.i.) : Neslin devâmını sağlayan erkeklik tohumu, bel suyu, bel, atmık, er suyu, nutfe, sperma.

m. 083a/4120

m.+ si 061b/3411

mennān (Ar.s.): Kullarına hadsiz hesapsız nîmetler veren, sınırsız iyilik ve ihsanda bulunan.

m. 001b/6, 118b/5299, 177a/3

meʾnūs (Ar.s.): Alışılmış olan, alışılan, alışkanlık hâline gelmiş olan.

m. 107b/4929

menzil (Ar.i.) : Rütbe, mevki, makam

m. 020a/996, 149b/6336

m.+ e 075a/3842

m.+ i 051b/3081

m.+ im 014b/512

m.+ in 067a/3592

m.+ ini 008b/315

m.+ ümüz 124a/5484

merġūb (Ar.s.) : İstenilen, arzu edilen, rağbet gösterilen (kimse veya şey).

m. 058b/3315, 176a/7

mercān: Mercandan yapılmış.

m. 135a/5874, 157b/6579, 162b/6734

merd (Ar.s.) : Yiğit, cesur (kimse), bahadır, kahraman, şecî.

m. 031b/1994

m.- i ʿāḳıl 041b/2760

merdān (Far.s.) : Mert insanlar, mertler, yiğitler.

m. 031b/1981, 137b/5964, 148a/6294, 164a/6780

merdūd (Ar.s.) : Kovulmuş, defedilmiş.

m. 067b/3614

merḥabā (Ar.ünl.): "İyi günler, günaydın" anlamında selâmlaşma sözü.

m. 034a/2509, 129b/5662, 108b/4969

merḥamet (Ar.i.): Herhangi bir canlının acısını, kederini, mutsuzluğunu yüreğinde hissedip üzüntü duyma ve ona karşı yardım hisleriyle dolma, acıma.

m. 030a/1724, 041a/2745, 047b/2960, 065a/3528, 120b/5367

m.+ üm 038b/2665

merḥūm: Ölmüş bir müslüman erkekten bahsedilirken ismin başına veya sonuna getirilerek "Allah'ın rahmetine kavuşmuş, rahmetli" anlamında kullanılır.

m. 057b/3282, 120a/5350

mermer : Renkli, damarlı ve beyaz çeşitleri olan, perdah ve cilâya elverişli, billûrlaşmış bir çeşit kireç taşı.

m. 174a/9

mertebe (Ar.i.): Rütbe, pâye.

m. 160b/6673, 176a/9

m.+ m 094a/4488

m.+ sin 162b/6723

m.+ sine 010a/358

m.+ ye 027a/1460

m.+ yi 096b/4581

mertebelü :Rütbeli, pâyeli.

m. 114b/5165

mertlik (g): Mert olma durumu, yiğitlik, erlik, cesâret

m.+ i 016a/795

Meryem: Hz. İsa'nın annesi.

M.+ i 030a/1866

mesāvī (Ar.i.) : Kötülükler, fenâlıklar, seyyiat.

m. 090a/4346, 090b/4372

mescit (d) (Ar.i.) : Müslümanların vakit namazlarını kılmaları ve ibâdetlerini yerine getirmeleri için yapılan, içinde cuma ve bayram namazları kılınmayan minâresiz, minbersiz küçük câmi

m. 055b/3226, 057a/3269, 121a/5388

m.+ de 168a/6881

m.+ dür 056a/3230

m.+ e 025b/1238, 029b/1601, 056b/3256, 057a/3266, 057a/3268, 078a/3948, 114b/5170, 168b/3

m.+ lere 003a/65, 042a/2774

m.+ leri 121a/5387

m.+ lerin 121b/5392

meserrā (Ar.i.): Sevinç.

m. 157a/6557

mesken (Ar.i.): Oturulan, ikāmet edilen

yer, ev, konut, ikametgâh.

m. 040a/2719

meskenet (Ar.i.) : Allah karşısında aczini, yokluğunu bilme, gerçek zenginin Allah olduğunun ve kulun O'na karşı mutlak bir ihtiyaç içinde bulunduğunun şuûrunda olma.

m. 041a/2745, 053b/3154, 053b/3155, 054b/3192, 065a/3528, 067b/3619, 067b/3620, 083a/4118,

m. ḳıl 086a/4214

m.+ le 042a/2766, 089a/4326

meskenetlü : Allah karşısında aczini, yokluğunu bilme, gerçek zenginin Allah olduğunun ve kulun O'na karşı mutlak bir ihtiyaç içinde bulunduğunun şuûrunda olma durumu.

m.+ yidi 042b/2793

meṣrūr (Ar.i.) : Sevinçli, memnun (kimse),

mutlu.

m. ola 053b/3152

mest (Ar.i.) : İçki vb. sarhoşluk veren bir şeyin etkisiyle şuûru zayıflamış, kendinden geçmiş (kimse), sarhoş.

m. 030a/1861, 043a/2801

m. itdiler 140b/6066

mestūr (Ar.s.) : Örtülü, kapalı, gizli, saklı.

m. 125b/5523

m.+ unuñ 075a/3839

meşaḳḳat (Ar.i.) : Güçlük, zorluk, sıkıntı, eziyet, zahmet.

m.+ i 022b/1102

meşġūl (Ar.s.): Bir şeyle uğraşan, bir iş yapmakta olan.

m. 067b/3618, 068a/3630

meşāyiḫ (Ar.i.) : Şeyhler.

m. 016a/672, 034a/2508, 042a/2777, 065a/3523, 066b/3572, 067a/3594

m.+ a 066b/3577

meşhūr (Ar.s.) : Herkesçe bilinen, adı sanı her tarafa yayılmış, ünlü, şöhretli.

m. 046a/2900, 059b/3353

meşhūrlan - : Ünlenmek.

m.- madı 033a/2306

meşriḳ (Ar.i.) : Güneşin doğduğu yer veya yön,

gün doğusu, doğu, şark. Karşıtı: Mağrip.

m.+ da 032b/2013

m.+ e 030b/1955, 059b/3352

met : Bir kimse veya bir şeyin iyiliklerini, üstün niteliklerini söyleyerek değerini yüceltme, övme, övgü, senâ.

m. idüp 042b/2783

metāʿ (Ar.i.) : Satılacak, kazanç sağlanacak mal, ticâret malı.

m.+ ı 041b/2759

m.+ ım 079a/3987

mevc (Ar.i.): Dalga.

m. 030a/1849, 104b/4840

mevfūr (Ar.s.) : Çok, bol.

m. 047b/2952, 061b/3411

mevlā (Ar.i.) : Kâinâtın yegâne sâhibi ve efendisi durumunda olan Allah.

m. 016a/619, 016a/632, 016a/692, 016a/770, 027a/1439, 033a/2441, 041b/2762, 083a052b/3115, 054b/3194, 059a/3339, 063a/3465,/4120, 092b/4443, 093a/4451, 098a/4616, 099a/4647, 102b/4764, 103b/4804, 116b/5232, 116b/5233, 117a/5254, 124a/5484, 125b/5535, 128b/5626, 132a/5739, 132a/5743

m.+ durur 116a/5216

m.+ m 098b/4641

m.+ ma 026b/1301, 033a/2355

m.+ nuñ 046a/2911

m.+ ña 043b/2818, 043b/2821

m.+ sına 041b/2762, 094a/4486, 103b/4798

mevt (Ar.i.) : Ölüm

m. 061a/3409, 075a/3850, 092b/4436

m.+ i 002b/56, 004a/119

m.+ ine 123b/5464

m.+ iñe 130b/5700

mevtā (Ar.i.): Ölmüş kimse, ölü; ölüler

m.+ yı 015b/573

mevḳıf (Ar.i.): Duracak yer, durak yeri, durak.

m. 127b/5602

mevzūn (Ar.s.): Biçimli, düzgün, âhenkli, orantılı.

m. 157b/6581

mey (Far.i.): Şarap, bâde:

m. 049b/3024

meydān (Ar.i.): Üzerinde binâ vb. şeyler bulunmayan düz, açık ve geniş yer, açıklık, alan, sâha.

m. 137a/5939, 139b/6030, 143a/6150, 151b/6397, 156b/6548

m.+ a 143a/6147, 144a/6168, 144a/6170, 150b/6370, 151b/6400, 152b/6424, 164a/6770

m.+ ına 103b/4801

meyḫāne (Ar.i.): İçinde şarap vb. içkiler içilen ve satılan yer.

m.+ ye 049b/3027

meyl (Ar.i.) : Bir kimse veya şeye diğerlerinden fazla eğilim, sevgi, istek ve ilgi gösterme, temâyül.

m. 030a/1743, 049b/3025, 066b/3587, 077a/3921119a/5322

m.+ i 004a/110, 030a/1744, 101b/4736

m.+ iñ 091a/4385

Meymūne (Ar.s.): Eserde geçen bir özel isim.

M. 122b/5422

meyva (Far.i.): Bitkilerin, çiçeğin döllenmesinden sonra yumurtalığın gelişip büyümesiyle meydana gelen ve tohumları taşıyan kısmı, yemiş.

m.+ ları 005b/196

meyyit (Ar.i.): Ölmüş insan, ölü.

m. 005b/207, 009a/321, 010a/363

m.+ e 007b/279, 008a/302, 024b/1213

mezheb (Ar.i.) : Bir dinde belirli görüş ve anlayış farklılıklarından doğan kollardan her biri.

m.+ üñ 038a/2642

mezkūr (Ar.s.) : Az önce adı geçen, sözü edilen, yukarıda anılan, zikrolunan.

m. 090a/4348

mı : Soru edatı.

m. 002a/32, 002b/50, 004b/126, 004b/132, 007a/273, 007b/289, 008b/315, 015a/526, 015a/564, 023b/1173, 025b/1246, 030a/1769, 030a/1796, 033a/2138, 033a/2373, 033a/2398, 035a/2553, 039b/2701, 049b/3031, 052b/3128, 056a/3230, 058a/3299, 058a/3301, 058a/3302, 060a/3375, 060b/3382, 060b/3383, 061b/3421, 066b/3572, 066b/3580, 068b/3645, 073b/3797, 078b/3970, 081b/4065, 082b/4096, 086b/4232, 089a/4317, 094a/4479, 101b/4740, 102a/4747, 107a/4909, 109a/4985, 113b/5127, 122b/5422, 128a/5604, 132a/5745, 132b/5748, 132b/5749, 135a/5880, 137b/5969, 138b/5995, 139a/6014, 160b/6669, 163a/6740, 172b/15, 175b/14, 176a/6

m.+duñ 008a/291

m.+ dur 004a/110, 013b/469, 014a/479, 025b/1241, 030a/1688, 030a/1707, 048b/2992, 076b/3903, 078b/3964, 090b/4369, 142b/6133

m.+ sın 007b/282, 013b/470, 017a/885, 027a/1367, 036b/2599, 045b/2895, 056a/3239, 092a/4423, 097b/4595, 107a/4909, 111b/5056, 136a/5911, 166a/6831

m.+ yam 089a/4317

m.+ yduñ 007a/273, 011a/390

m.+ yduḳ 015a/540

m.+ yım 081b/4065

m.+ yuz 030a/1725

mi :Soru edatı.

m. 004b/132, 007a/272, 007a/274, 008b/315, 015a/532, 016a/712, 027a/1376, 028b/1552, 028b/1553, 030a/1679, 030a/1727, 030a/1769, 030a/1780, 033a/2174, 037a/2623, 049b/3025, 050a/3033, 058a/3301, 058a/3302, 066a/3570, 066b/3582, 067b/3608, 069b/3674, 072b/3763, 072b/3768, 073b/3786, 073b/3796, 074a/3805, 074a/3812, 074a/3814, 077b/3927, 077b/3935, 082a/4086, 082b/4096, 089a/4314, 098b/4637, 099a/4661, 101b/4746, 105a/4856, 106a/4892, 106b/4895, 106b/4901, 106b/4902, 111b/5061, 114a/5150, 128a/5604, 132b/5749, 138a/5979, 141b/6102, 164a/6773, 176a/9

m.+ di 054a/3176, 060b/3394

m.- dir 027a/1370

m.+ dür 013b/469, 059a/3340, 094a/4479

m.+ sin 017a/885, 021a/1045, 036b/2599, 043b/2826, 044b/2854, 045b/2895, 049a/3012, 051b/3087, 078b/3964, 079b/3996, 096b/4576, 097b/4597, 116b/5227, 129b/5669, 130a/5679, 136a/5910, 136a/5911, 150b/6363

m. + siz 033a/2286

m.+ sün 008a/296

m.+ ydi 132b/5752

m.+ ydüñ 132b/5750

m.+ yüz 030a/1709

miḥnet (Ar.i.) : Sıkıntı, zorluk, eziyet, zahmet, meşakkat.

m. 002b/55, m. 033b/2499, 035a/2556, 041a/2737, 042b/2782, 057a/3271, 112b/5097, 125b/5524

m.+ e 033a/2129, 063a/3463, 092b/4438, 125b/5524

m.+ i 029a/1579, 035a/2555, 038a/2646, 056b/3251

m.+ leri 033a/2254

miḥrāb : Câmi, mescit gibi ibâdet yerlerinde kıble duvarında bulunan, cemâatle namaz kılınırken imamın önünde durduğu, zeminden biraz yüksek girintili yer.

m. 123a/5439

Mīkā'il (Ar.i.) : Dört büyük melekten kulların rızıklarını taksim etmekle görevli olanı.

M. 061b/3414, 125a/5517

M.+ üñ 060b/3380

M.+ dür 060a/3376

miḳdār (Ar.i.) : Değer, kıymet, derece, seviye.

m. 150b/6370, 153b/6466

m.+ dur 153b/6463

m.+ ı 033a/2420

m.+ ını 147b/6284

miḳdārca: Miktar bakımından.

m. 147a/6269

milk (Ar.i.): Mülk kelimesinin eski metinlerde kullanılan bir şekli.

m. 070a/3693, 079a/3985

m.+ e 043a/2816, 129b/5669

m. eyledi 083b/4134

m.+ i 080a/4015

m. -i ʿadem 072a/3741

m.+ ine 044a/2835, 149b/6332, 149b/6337

m.+ üñ 107a/4921

milkli : Mülkü olan.

m. 086b/4230

millet (Ar.i.) : Aynı dinden olan, aynı inançları paylaşan insanlar topluluğu, ümmet.

m.+ inden 098a/4611

m.+ siz 164a/6775

m.+ üñ 038a/2642

mināre (Ar.i.) : Müezzinlerin ezan okuması ve okunan ezanın çevreden rahatça duyulabilmesi için câmilerle birlikte yapılan bir, iki veya üç şerefeli, zarif yapılı, yüksek kulelerden her biri, menar.

m.+ de 165a/6803, 165a/6805, 165a/6807

m.+ den 165a/6806

minā (Far.i.) : Gökyüzü.

m.+ yı 166b/6841

minber (Ar.i.) : Câmi içinde genellikle mihrâbın sağ tarafında bulunan, cuma namazının farzından önce hatîbin üzerine çıkıp hutbe okuduğu merdivenli kürsü.

m.+ e 125a/5520

Mine : Eserde geçen özel isim.

M. 140a/6047, 141b/6088, 142b/6129, 142b/6131, 143a/6140, 143a/6144, 143a/6147, 143b/6164, 144a/6170, 144a/6172, 144a/6179, 144a/6181, 145a/6202, 145b/6226, 146b/6249, 146b/6257, 147a/6264, 148a/6290, 148a/6297, 148b/6303

M.+ ye 143a/6145

minnet (Ar.i.) : Yapılan bir iyiliğin yükü, ağırlığı altında ezilme, iyilik yapana karşı kendini dâima borçlu hissetme.

m. 047b/2964

m.+ i 106b/4907

m.+ ler 014a/477

miʿrāc : İslâm inancına göre Hz. Muhammed'in, Cenâbıhakk'ın dâveti üzerine yedi kat semâyı aşıp Allah'ın huzûruna yükselerek onunla görüşmesi mucizesi.

m. 090a/4350, 108b/4958

m.+ a 037a/2615

miṣāl (Ar.i.) : Benzer, gibi, mânend, nazir.

m. 051b/3096

m.+ i 051b/3090, 051b/3091, 059a/3336

m.+ i 051b/3095, 095a/4521

m.+ in 050a/3047, 056a/3243

m. 081a/4050, 105a/4851, 141a/6078

m.+ i 084a/4149

m.+ im 027a/1472

m.+ in 016a/660

m.+ inde 061b/3413

m.+ üñe 075b/3857

miṣḳāl (Ar.i.) : Son zamanlarda sâdece altın, gümüş, inci gibi kıymetli mâden ve mücevherleri tartmakta kullanılan ve kullanıldığı yere, zamâna göre değişiklik gösteren, yaklaşık 1,3 veya 1,5 dirhem yahut 20 veya 24 kırat ya da 4,009 veya 4,80 gr. karşılığı olarak kabul edilen ağırlık ölçüsü birimi.

m. 147a/6266, 172b/6

m.+ ini 172b/7

misk (Ar.i.) : Asya dağlarında yaşayan bir ceylân cinsinin erkeğinde karın derisi altında bulunan kese şeklindeki bir bezden elde edilen güzel kokulu siyah madde.

m.+ den 049a/3005, 125a/5508

m.+ i 031a/1969

m.-i ʿanber 090a/4353

miskīn (Ar.s.): Âciz, zavallı (kimse).

m. 002b/57, 008a/296, 008b/315, 038a/2654, 053b/3155, 059a/3345, 082a/4089, 086a/4217, 166a/6827

m. 032a/1996

m.+ e 030a/1806, 168b/8, 172b/3

m.+ em 065b/3548

m.+ i 095b/4541, 131b/5727

m.+ ler 086a/4218

m.- lere 007b/280

m.+ leri 086a/4214

m.+ lerüñ 061a/3404

müyesser (Ar.s.) : Nasip olan.

m. eyle 064b/3521

m. itsün 002a/39, 016a/754

m. 048a/2978

mizan (Ar.i.): Tartı, ölçü âleti, terâzi

m.+ da 023b/1182

mīraṣ (Ar.i.): Ölen bir kimseden yakınlarına

kalan mal, mülk, para vb.

m.+ da 033a/2227

m.+ ımı 082a/4088

mīzān (Ar.i.): Tartı, ölçü âleti, terâzi.

m. 033a/2105, 033a/2268, 074a/3809

m.+ a 057a/3275

m.+ da 133b/5789

m.+ ı 064a/3499

moçuḳ : Domuz yavrusu.

m.+ ların 055b/3213

muʿāf (Ar.s.) : Bağışlanmış, affedilmiş (kimse).

m. 105a/4854

m.+ ın 072a/3738

muʿallaḳ (Ar.s.): Bir yere asılı veya bağlı olmadan boşlukta, havada duran.

m. 083b/4135

muʿallem (Ar.s.): Öğretilmiş, yetiştirilmiş eğitilmiş, eğitimli.

M. 072a/3742, 075b/3855

muʿallim (Ar.i.): Öğreten, tâlim eden, öğretici, eğitici kimse.

m. 054a/3177

muʿaṭṭal (Ar.s.): Bırakılmış, terkedilmiş, kullanılmaz, iş görmez veya işe yaramaz duruma gelmiş.

m. 157a/6558

muʿaẓẓam (Ar.s.): Çok büyük, çok iri, pek kocaman.

m. 100b/4704, 108b/4960, 109a/4984, 117b/5266, 129b/5665, 149b/6342, 166b/6847

muʿayyen (Ar.s.): Belli, belirli.

m. 044a/2834, 157b/6582

Muʿāz b. Cebel (ö. 17/638): : Ebû Abdirrahmân Muâz b. Cebel b. Amr el-Ensârî .Sahâbî.

M. 032a/2006, 031b/1984

muʿazzeb (Ar.s.): Acı, eziyet ve sıkıntı içinde kıvranan, azap çeken.

m. 071a/3708

Muʿāviye (ö. 60/680)**:** Ebû Abdirrahmân Muâviye b. Ebî Süfyân Sahr b. Harb b. Ümeyye el-Ümevî el-Kureşî , Sahâbî, Emevî hilâfetinin kurucusu .

M. 159a/6624

muʿazzez (Ar.s.) : Hürmete lâyık, büyüklük, yücelik, izzet ve şeref sâhibi.

m.+ sin 093b/4474

muʿcize (Ar.i.): Peygamberlerin Allah'ın izniyle peygamberliklerini ispat için yaptıkları, akılla açıklanması mümkün olmayan olağanüstü iş, halkı hayrette bırakan ve ancak ilâhî müdâhaleyle açıklanan hârikulâde hal ve davranış

m. 054a/3171

m.+ lerin 027a/1426

mucīb (Ar.s.): Şaşkınlık veren, şaşırtan, hayrete düşüren.

m. 038b/2667

muġteber (Ar.s.) : Saygı gören, hatırı sayılır, saygın, îtibarlı.

m. 037a/2623

muḥabbet (Ar.i.): Sevgi.

m. 016a/782, 033a/2427, 069a/3659, 093a/4451, 098b/4631, 102b/4769, 133a/5768

M. 058a/3305

m.+ lerinüñ 012b/432

Muḥaḳḳaḳ (Ar.s.): Doğru olduğu kesin olarak bilinen, doğruluğunda şüphe bulunmayan, doğru, gerçek.

m. 057b/3294, 170a/1, 173a/14, 173b/4

muḥaḳḳiḳ (Ar.i.): Bir şeyin, bir olay veya durumun aslını esâsını, doğru olup olmadığını araştıran, gerçeği ortaya koyan, tahkik eden kimse.

m.+ ler 050a/3047

muḥāl : Olması, gerçekleşmesi, yapılması mümkün olmayan, imkânsız.

m. 014b/508

m.+ i 054b/3180

muḥālif (Ar.s.): Uygun olmayan, uymayan, benzemeyen (şey), aykırı, zıt.

m. 027a/1361

Muḥammed (Ar.i.): Peygamberlerin sonuncusu ve en büyüğü olan İslâm peygamberinin adıdır.

M. 001b/1, 001b/9, 001b/11, 001b/13, 001b/14, 001b/15, 001b/16, 001b/17, 001b/18, 001b/19, 003b/97, 003b/98, 005a/150, 007a/262, 015a/551, 015a/555, 016a/629, 016a/645, 016a/751, 016a/784, 016a/797, 016a/815, 024a/1194, 024a/1199, 025b/1247, 027a/1380, 027a/1452, 028b/1561, 028b/1562, 028b/1564, 028b/1575, 029a/1587, 029a/1591, 029b/1613, 030a/1619, 030a/1641, 030a/1649, 030a/1654, 030a/1657, 030a/1661, 030a/1663, 030a/1677, 030a/1757, 030a/1807, 030a/1883, 030a/1891, 030a/1892, 030a/1909, 030a/1918,

032b/2015, 032b/2020, 032b/2022, 033a/2148, 033a/2159, 033a/2168, 033a/2187, 033a/2195, 033a/2286, 033a/2351, 033a/2409, 033a/2417, 033a/2424, 033a/2437, 033a/2438, 033a/2454, 047a/2950, 061b/3420, 062a/3430, 063b/3484, 063b/3488, 064a/3494, 069b/3673, 076b/3903, 077a/3910, 077a/3915, 077a/3918, 084b/4160, 084b/4163, 087a/4243, 090a/4358, 090b/4370, 093a/4448, 098a/4611, 103a/4786, 104a/4816, 105b/4876, 106a/4892, 109a/4986, 110b/5037, 111a/5044, 111a/5045, 111a/5046, 111a/5047, 111a/5048, 111a/5049, 111b/5065, 112b/5105, 113a/5110, 114a/5145, 114a/5147, 114a/5148, 114a/5150, 114a/5155, 114a/5156, 121a/5381, 125a/5508, 125a/5511, 125a/5519, 126a/5551, 127b/5598, 128a/5606, 128a/5618, 129a/5645, 129a/5646, 129a/5648, 129a/5650, 133b/5793, 134b/5858, 134b/5866, 135a/5875, 135a/5888, 136a/5917, 136a/5920, 136b/5927, 137a/5942, 137a/5947, 137a/5953, 137b/5968, 138a/5974, 138b/5992, 138b/5999, 139a/6006, 139b/6025, 140a/6054, 141a/6073, 141b/6089, 141b/6091, 142a/6110, 142a/6114, 142b/6127, 142b/6136, 144a/6172, 144b/6186, 144b/6195, 145a/6209, 145b/6220, 146a/6229, 146b/6243, 147a/6258, 148a/6296, 149a/6322, 158a/6593, 162a/6711, 177b/7

M.+ e 015a/560, 016a/654, 016a/723, 016a/766, 016a/822, 019b/987, 023a/1129, 024a/1193, 025a/1221, 026b/1279, 027a/1349, 027a/1395, 027a/1430, 028b/1545, 030a/1630, 030a/1687, 030a/1873, 030a/1900, 030a/1904, 033a/2155, 033a/2184, 105a/4846, 111a/5055, 125b/5537

M.+ i 016a/823, 021a/1041, 112b/5102, 125a/5507

M.+ iñ 007a/261, 016a/801, 019a/964, 027a/1328, 033a/2361, 033a/2410, 033a/2425, 133b/5819

M.+ iñdür 033a/2400

M.+ ün 110b/5028

M.+ üñ 026b/1299

Muḥammedī (Ar.i.): Hz. Muhammed'e ve onun getirdiği dîne inanan, Muhammed ümmetinden olan kimse, Müslüman.

M. 050a/3047

muḫāṭab (Ar.i.) : Kendisine söz söylenen, kendisiyle konuşulan, hitap edilen

kimse.

m. 054a/3175

muḫāz (Ar.i.) : Doğurma, yavru.

m.+ ı 172b/14

Muḥip(b) (Ar.s.): Sevgi duyan, sevgi besleyen, seven (kimse).

m. 072b/3757

m.+ e 075a/3842

muḥīt (Ar.i.): Çepeçevre kuşatan, etrâfını çeviren, çevreleyen ihâta eden.

m. 016a/699

muʿīn (Ar.s.) : Yardım eden, yardımda bulunan, destek olan kimse.

m. 031a/1963, 072b/3756, 075a/3852

m. ol 033a/2473

m.+ üñ 134b/5861

muḥkem (Ar.s.): Dayanıklı, güçlü duruma getirilmiş, sağlamlaştırılmış, sağlam, kuvvetli, metin.

m. 016a/622, 030a/1674, 030a/1675, 052a/3099, 053b/3161, 066a/3559, 108a/4941, 115a/5185, 142a/6119

m. eyledi 148a/6301

muḫliṣ (Ar.s.) : İnanç, düşünce ve davranışlarında gösteriş ve iki yüzlülük bulunmayan, dostluğu içten ve samîmî olan (kimse).

m. 093b/4463

muḫtaṣar (Ar.s.) : Ayrıntılı olmayan, derli toplu, kısa, öz, mücmel.

m.+ a 016a/597

muḫtāc (Ar.s.): Bir şeye veya kimseye ihtiyâcı olan, ihtiyaç duyan.

m. 157b/6584

m.+ durur 102b/4779

m.+ sın 099a/4660

muḫterem (Ar.s.) : Saygı gösterilen, saygıya lâyık olan, saygı değer.

m. 078b/3969, 084b/4168, 091b/4403, 093b/4474, 094b/4505, 105a/4850, 106b/4904, 107a/4912, 109a/4984, 115b/5198, 125a/5519, 128a/5607, 145b/6223

Muḫyiddīn (Ar.i.): Özel isim. Eserin müellifi.

M. 026b/1282

M.+ iñ 033a/2474

muḳadder (Ar.s.): Allah tarafından ezelde belirlenip takdir edilen, alın yazısında bulunan (şey).

m. 176a/8

muḳarreb (Ar.s.) : Yaklaşmış, dost kabul edilmiş (kimse), yakın.

m. 048b/2986, 066b/3585, 175b/14

m.+ ler 030a/1818

m.+ lerile 030a/1817

muḳābil (Ar.i.) : Karşılık olan. Karşı taraf. İvaz, bedel, karşılığı.

m. 082a/4087, 139b/6037, 157a/6558

M. 151b/6404, 152a/6415

m.+ dür 048a/2969

muḳīm (Ar.s.) : Bir yere yerleşen, bir yerde oturan, kalıcı olan, ikāmet eden (kimse).

m. 084b/4171

muḳtedā(Ar.s.): Fikir ve davranışları ölçü olarak benimsenen, örnek alınan (kimse).

m.+ yı 062a/3427

muḳteżā : bk.muḳtedā

m.+ sı 068a/3625

mumsız: Mumu olmayan.

m. 030a/1734

muñ : Sıkıntı, darlık.

m. 040b/2722

munalı : Bütün istekler, dilekler.

m. 079a/3985

Mūnis (Ar.s.): Kolayca dostluk kurabilen, sokulgan, sıcakkanlı, cana yakın.

m. 087b/4263

m. olup 003a/70

muntaẓır (Ar.s.): Bekleyen, gözleyen, intizar eden.

m. 130b/5700

m.+ am 098b/4638

m.+ dur 155a/6503

murabbaʿ (Ar.s.): Dört unsur veya dört parçadan meydana gelen, dörtlü.

m. 085a/4174

murād (Ar.i.) : İstek, dilek.

m. 027a/1392, 049a/3013, 049b/3016, 144b/6192

m.- ı nefs 014b/505

m.+ a 005b/154, 121a/5378, 159a/6619

m.+ ı 067a/3603, 154b/6496, 166a/6831

m.+ ın 070a/3691

m.+ ları 016a/805, 027a/1416

m.+ um 001b/19, 073a/3773, 111a/5049, 112b/5099

m.+ uñuz 150b/6362, 154a/6481

murdār (Far.s.) : Kirli, pis, iğrenç. Karşıtı: Mısmıl.

m. 036b/2595, 036b/2596, 065a/3537, 083a/4120, 156b/6551

m.+ la 033a/2483

m.+ ıdur 065b/3539

murtāża (Ar.s.): Dördüncü halîfe Hz. Ali'nin lakaplarından biri.

m. 075b/3859

Mūsā : Kur'an'da geçen bir peygamber.

M. 030a/1864, 030a/1865, 080b/4038, 080b/4041, 081a/4044, 081a/4051, 081a/4055, 081a/4057, 081b/4064, 081b/4068, 081b/4069, 082b/4097, 082b/4098, 083a/4109, 083a/4111, 083b/4128, 103b/4805, 103b/4807, 103b/4809, 103b/4811, 104a/4815, 104a/4817, 104a/4821, 104a/4827, 104b/4834, 104b/4838, 104b/4841, 104b/4845, 115b/5204, 116a/5209, 116a/5215, 116a/5219, 116b/5228, 116b/5237, 117b/5264, 117b/5268, 118a/5274, 118a/5280, 118a/5281, 118a/5283, 118a/5288, 118b/5291, 118b/5298, 118b/5303, 119a/5307, 119a/5309, 119b/5330, 119b/5331, 119b/5333, 120a/5343, 120a/5344, 127a/5587

M.+ nuñ 015a/563, 118b/5294

M.+ ya 104a/4823, 116a/5207, 118b/5296, 119a/5306

M.+yıla 168a/6882

muṣallā (Ar.s.): Namaz kılınan veya namaz kılınması için ayrılmış olan açık yer, namazgâh.

m.+ ya 045a/2875

muṣavver (Ar.s.): Bir şekle, bir biçime konulmuş, şekil ve sûret verilmiş.

m. 173b/8, 173b/9

muṣāḥib (Ar.s.): Biriyle karşılıklı konuşan, sohbet arkadaşı olan kimse.

m.+ üñ 017b/898

muṣḥaf (Ar.i.): Sayfa hâlinde meydana getirilmiş şey, kitap. Kur'ân-ı Kerim.

m. 003a/71

muṣībet (Ar.i.): İnsanın başına ansızın gelen belâ, felâket, dert, sıkıntı.

m. 107b/4937, 108a/4943, 115a/5179

m.+ ler 021a/1056

m.+ üñ 109b/4999

Muṣṭafā (Ar.i.) : Hz. Muhammed'in hem sıfatı hem ismi olarak kullanılmıştır.

M. 001b/11, 003b/82, 003b/98, 005a/151, 005b/161, 005b/205, 006a/244, 009b/345, 015a/559, 016a/629, 016a/645, 016a/720, 016a/815, 136a/5920, 145a/6209, 016a/762, 017b/894, 018b/936, 019b/984, 021a/1042, 024b/1218, 025b/1247, 027a/1346, 027b/1498, 027b/1506, 030a/1868, 030a/1908, 033a/2057, 033a/2068, 033a/2093, 033a/2140, 033a/2148, 033a/2157, 033a/2182, 033a/2246,

033a/2339, 033a/2344, 033a/2389, 033a/2403, 033a/2432, 037a/2615, 037a/2621, 038a/2655, 077a/3921, 087b/4266, 105a/4858, 106b/4894, 107b/4931, 107b/4936, 121b/5395, 122a/5416, 125a/5511, 133b/5824, 134b/5864, 145b/6215, 148b/6307, 149a/6322

M.+ dan 005a/150

M .+ dur 003b/82, 027b/1502, 122a/5410, 158a/6593

M.+ nıñ 016a/797, 027a/1484, 033a/2286, 105a/4852, 133b/5819, 133b/5838

M.+ nuñ 018a/908, 027a/1308, 027a/1380, 087a/4246, 097b/4603, 115b/5201

M.+ ya 033a/2435, 075b/3866, 083b/4133, 088b/4307, 091b/4409, 107b/4930, 114a/5153, 134a/5850, 149a/6323

muştucı : İyi ve muştulu haber getiren, müjde veren kimse, müjdeci.

m. 139b/6022

muştula -:İyi ve muştulu haber getirmek, müjde vermek, müjdelemek.

m.- dı 146a/6230

m.- maḳdur 052b/3129

m.- ram 053a/3130

m.- yın 016a/814

muştuluḳ: Müjde.

m. 024b/1204, 026b/1282

muṭahhar (Ar.s.): Maddî ve mânevî kirlerden temizlenmiş, pâklanmış, arınmış.

m. 062a/3428, 120b/5372

muṭarra (Ar.s.) : Tâze, körpe, tarâvetli.

m. 154a/6474, 157a/6557, 157b/6578

muʿteber (Ar.s.): Saygı gören, hatırı sayılır, saygın, îtibarlı.

m. 026b/1289, 033a/2446, 037a/2619, 044a/2832, 051b/3088, 055a/3208, 065a/3530, 065b/3546, 066b/3583, 068b/3651, 073a/3775, 077b/3936, 077b/3938, 079a/3982, 080b/4037, 082a/4078, 083a/4114, 083b/4132, 084a/4153, 087b/4261, 088b/4307, 091b/4410, 096a/4553, 098a/4619, 110a/5006, 113b/5135, 116a/5212, 121b/5393, 121b/5399, 122a/5418, 122b/5423, 123b/5465, 155a/6505

muṭīʿ (Ar.s.) : Uyan, itâat eden, boyun eğen, tâbi olan (kimse).

m. 016a/666, 016a/675, 016a/689, 020b/1027, 030a/1626, 097a/4587, 116b/5227, 126b/5568

m.+ lerden 003b/101

m. ol 030a/1622

muṭlaḳa (Ar.zf.): Kesin olarak, kesinlikle, şüphesiz.

m. 060b/3392, 061b/3415, 063a/3473, 064b/3511, 067b/3607, 102a/4763

m.+ durur 113a/5110

mutlaḳa (Ar.zf.): Ne olursa olsun, her şeye rağmen, her hal ü kârda.

m. 008a/304, 033b/2506, 044a/2844

muṭma'in (Ar.s.) : Şüphe, korku ve endîşelerden kurtulup rahatlamış, gönül huzuruna kavuşmuş, emniyete ermiş.

m. 106a/4884, 126a/5547

muṭma'inne (Ar.i.) : Nefs-i mutmainne sözünün kısaltılmışı olarak nefsin yedi mertebesinden dördüncüsü.

m. 043b/2826

muṭṭali' (Ar.i.) : Bir işi haber almış olan, bilen, öğrenen, vâkıf ve haberdar olan.

m. 085a/4175

muvāfiḳ (Ar.s.): Uygun.

m. 045b/2896, 068b/3646

mużāf (Ar.s.) : İzâfe edilen, bir şeye, bir kimseye bağlanan, katılan, eklenen.

m. 147a/6268

muẓaffer (Ar.s.) : Savaşta zafer kazanmış, bir mücâdelede başarı, üstünlük elde etmiş, galip.

m. 016a/792, 157a/6560

mu'ẓam (Ar.s.) : Büyütülmüş, îzam edilmiş.

m. 096a/4562, 167b/6864

mübārek (Ar.s.): Çok saygı değer, hürmete lâyık, muhterem.

m. 016b/844, 016b/853, 017a/878, 027a/1358, 033a/2080, 033a/2169, 033a/2296, 033a/2299, 046b/2920, 061b/3424, 062a/3426, 063b/3485, 065a/3523, 065a/3530, 077a/3911, 081a/4057, 098a/4620, 099a/4652, 123a/5446, 128a/5611, 158a/6600, 165b/6821

mübeddel (Ar.s.) : Başka bir şekle konulmuş, değiştirilmiş, tebdil ve tağyir edilmiş.

m. 096a/4554, 106b/4893

müberrā (Ar.s.) : İlgisi, alâkası kalmamış, arınmış, arındırılmış.

m. 154a/6475

mübtelā (Ar.s.) : Bir şeye kendini kaptırmış olan, tutulmuş, düşkün.

m. 080a/4010, 105b/4866,

112b/5097

m.+ dur 130a/5682

m.+ lardan 121a/5380

m.+ ya 072b/3756, 075a/3852

mücāvir (Ar.i.): Komşu.

m. 169a/6

mücellā (Ar.s.) : Cilâlanmış, parlatılmış, cilâlı, parlak.

m. 089b/4337, 095a/4523

mücerret (Ar.s.) : Madde ve cisim hâlinde olmayan.

m. 073a/3781

mücessem (Ar.s.) : Gözle görülür, elle tutulur şekilde olan, cisim hâlinde bulunan.

m. 149b/6342

mücrim : bk. mücrüm

m. 086b/4239

mücrüm (Ar.s.) : Suç işlemiş olan, suçlu, kabahatli kimse.

m. 117a/5239, 133b/5785

m.+ ler 074a/3818

m.+ lere 093a/4445

m.+ leri 092b/4444

müctebā (Ar.s.) : Seçilmiş, seçkin.

m.+ nuñ 027a/1380

m.+ yam 150b/6367

müdām (Ar.s.) : Devamlı, sürekli.

m. 001b/1, 001b/8, 010b/370, 041a/2739, 043a/2815, 049b/3026, 124a/5480, 124b/5500, 130b/5691

müddet (Ar.s.) : Bir şeyin, bir olayın başı ile sonu arasında geçen zaman bölümü, süre.

m. 060a/3367, 063a/3461

m.+ iyle 134a/5851

müdebbes :

m. 155a/6499

müderris (Ar.i.) : Medrese ve büyük câmilerde yüksek seviyede ders okutan icâzetli âlim, medrese hocası

m. 027a/1438

mü'ezzin (Ar.s.) : Namaz vakitlerini haber vermek için ezan okumakla görevli kimse.

m.+ ler 032a/2003

mü'min(Ar.s.) : Allah'ın varlığına, birliğine, Hz. Muhammed'in O'nun kulu ve peygamberi olduğuna ve İslâmiyet'in diğer îman esaslarına inanan, îman sâhibi kimse, müslüman.

m. 020a/1012, 030a/1665, 030a/1736, 030a/1840, 041b/2761, 042b/2792, 043a/2816, 043b/2819,

043b/2829, 046a/2904, 046a/2906, 046a/2907, 072b/3764, 129b/5662, 129b/5668, 130a/5671, 168b/3, 170a/8, 173b/5, 175a/13, 175b/4, 176a/11

m. 005b/152, 005b/154, 005b/205, 033b/2493, 045b/2886, 045b/2893, 046b/2932, 086a/4210, 103a/4795, 109b/4997, 130b/5686

m.+ dür 003b/96

m.+ dürür 030a/1664

m.+ e 005b/200, 043a/2812, 043b/2825, 127a/5579, 129b/5660

m.+ iz 027a/1379

m.+ ler 005b/163, 005b/166, 005b/197, 016a/775, 023b/1182, 030a/1680, 033a/2333, 046b/2934, 047a/2943, 047a/2950, 047b/2960, 048a/2970

m.+ lerde 020a/1013

m.+ lere 005b/190, 033a/2326, 033a/2366

m.+ leri 097b/4603

m.+ lerüñ 005b/153

m.+ se 005b/202

m.+ ü 130b/5688

m.+ üñ 038b/2657, 044b/2861, 045a/2870, 129b/5661

mü'minât (Ar.i.): Mümin kadınlar.

m. 016a/799, 093a/4450

mü'minîn (Ar.i.): İman ehli olan kimseler.

m. 088b/4298, 093a/4450

m. 016a/799

mü'minüñ (Ar.i.) : Erkek müminler.

m. 044a/2833

müft (Far.zf.): Parasız, beleş, bedâva.

m. 027a/1408

m.+ ler 027a/1438

müftî (Ar.i.) : Dînî hususlarla ilgili soruları cevaplandıran ve meseleleri fetvâ vermek sûretiyle halleden fıkıh âlimi.

m. 027a/1438

mühlet (Ar.i.) : Bir işin yapılması veya bir borcun ödenmesi için verilen belirli süre, vâde, mehil.

m. 030a/1724, 056b/3248, 076b/3901, 147a/6272

m.+ i 056b/3251

mühletçik: Mühlet sözcüğünün küçültme eki almış hali.

m. 056b/3247, 057a/3271

mühür (Far.i.) : Üzerine bir kimse, makam veya kuruluşun ismi kazınmış olan ve basıldığı kâğıt vb. yerde bıraktığı iz imzâ yerine geçen mâden, plastik vb. den yapılmış damga, kaşe.

m. 071a/3719, 110a/5011

müjde (Far.i.) : Sevinmeye yol açan, sevindirici haber, muştu.

m. 043a/2815

mükerrem (Ar.s.) : Saygı değer, hürmete lâyık, yüce, aziz, muhterem.

m. 041b/2753, 052a/3113, 054b/3184, 093b/4473

m.+ dür 052a/3114

mükemmel (Ar.s.) : Olabileceği en üstün, en kusursuz şekilde olan, eksiksiz, kusursuz, tam.

m. 157b/6581

mülebbes (Ar.s.) : (Elbise için) Giyilmiş.

m. 156a/6528

mülk (Ar.i.): Ülke, âlem, diyar, dünya.

m. 061a/3408, 130a/5674, 071a/3714

m.- ü beḳādur 130a/5679

m.+ e 004a/112, 048b/2998, 072a/3753, 130a/5679

m. i 149a/6320

m.+ ler 061a/3401

mülzem (Ar.i.): Gerekli görülmüş, lüzumlu, gerekli.

m. 065b/3550

mümkināt (Ar.i.): Mümkün olan, olabilir veya kabul edilebilir şeyler.

m. 089b/4329

münāfiḳ (Ar.i.): Allah'a, Peygamber'e ve diğer îman esaslarına inanmadığı halde inanmış gibi görünen ve öyle davranan kimse.

m. 005b/168, 005b/221, 030a/1798

m.+ la 005b/157

m.+ lar 005b/167, 005b/212, 005b/220, 021b/1075, 022a/1076

münācāt (Ar.i.) : Allah'a yalvarıp yakarma, duâ ve niyazda bulunma.

m. 027a/1302, 080b/4040, 091a/4381, 103b/4806, 105a/4859

m. eyledi 028b/1549

m. eylerem 033a/2355

m.+ ından 015a/563

münādī̇ (Ar.i.): Çağıran, dâvet eden kimse, dâvetçi.

m. 074a/3818, 088b/4301, 125a/5517

m.+ ler 154b/6495

m.- ye 154b/6493

münāre: bk. minare

m. 030b/1958

münāsib (Ar.s.): Uygun, yerinde.

m. 005a/150, 020a/1008, 091b/4396, 098a/4619, 099b/4665, 115b/5202, 121b/5397

m.+ dür 083b/4132

müneccim (Ar.i.) : Yıldızların durum ve

hareketlerinden geleceğe âit hükümler çıkaran kimse, astrolog.

m.+ dür 097b/4595

münevver (Ar.s.): Aydınlatılmış, aydınlık, ışıklı, nurlu.

m. 038b/2659, 075a/3848, 088b/4303, 103a/4785, 110b/5029, 120a/5352, 123a/5443

m.+ dür 156a/6531

münezzeh (Ar.i.) : Eksiklik, noksanlık, kötülük vb.nden arındırılmış olan, uzak, berî.

m. 133b/5806

M. 058a/3304

münḳād (Ar.s.): Boyun eğen, boyun eğmiş, râmolmuş, tâbi, itâatkâr.

m. 108a/4941

münker (Ar.s.): Hoşa gitmeyen, beğenilmeyen, makbul olmayan.

m. 007a/267, 036b/2604, 036b/2605, 046a/2900, 046a/2902, 073b/3794, 080b/4029, 096b/4570, 126b/5571, 133b/5787

m.+ den 089b/4328

m.+ e 072b/3765, 073a/3772

münkir (Ar.s.) :İslâm dînindeki îman esaslarını inkâr eden, inanmayan (kimse), îmansız, inkârcı. Karşıtı: Mümin.

m. 003b/84,030a/1735, 037b/2638, 051a/3080, 070a/3701

m.+ lerüñ 041a/2747

mürebbī (Ar.i.): Eğiten, terbiye eden kimse, eğitici.

m. 153a/6451

müretteb (Ar.s.): Sıralanmış, sıralı, tertipli, muntazam.

m. 157b/6581

mürġ (Ar.i.): Kuş.

m.+ ıdurur 067b/3610

m. + u 097b/4608

mürīd (Ar.i.): Tarîkata girip bir mürşide bağlanan kimse, kendi irâdesini Hakk'ın irâdesine terkedebilmek için bir mürşidin terbiyesine giren derviş.

m. 080b/4026, 086b/4226, 103a/4793

m.+ i 093a/4446, 097b/4601, 107b/4928

m.+ imüz 133b/5781

m.+ ī 071b/3733, 075a/3850, 115a/5188

m.+ leri 066b/3585

m.+ ümüz 124a/5472

m.+ ümüze 120b/5363

mürsel (Ar.s.) : Peygamber, nebî, resul.

m. 093a/4456

m.+ e 016a/638

m.+ ler 016a/794

m.+ lerüm 114b/5166

mürşid (Ar.i.): Hak ve hakîkate erişme yolunda müritlerine örnek olan, onları irşat eden, rehberlik eden kimse, şeyh.

m. 016a/717

m.+ e 016a/718, 065a/3527

m.- i 016a/608

m.- i kāmil 016a/697

m.+ im 016a/672

m.+ imüñ 016a/743

m.+ imüz 016a/707

mürüvvet (Ar.i.) : Yiğitlik, mertlik.

m. 146a/6237

m.+ inden 120b/5360

m.+ üñ 106a/4890

mürüvvetlü : Mürüvvet sâhibi, mert, yiğit, cömert, lutufkâr, insâniyetli.

m. 031b/1994

müsāvī (Ar.s.): Birbirinden ne fazla ne eksik olan, eşi.

m. 029b/1602, 041a/2744, 044a/2845

müsellaḥ (Ar.s.): Silâhlanmış, silâhlı.

m. 149b/6342, 155a/6499, 156a/6528, 157b/6582, 161b/6702

Müslimān (Ar.s.): İslâm dîninden olan kimse, müslim, Muhammedî.

m. 068b/3644, 113a/5112, 119b/5332, 135b/5901, 150b/6366, 150b/6371, 152a/6408, 152a/6420, 153b/6459, 153b/6461, 154a/6473, 154a/6477, 166a/6837, 166a/6838, 169b/10, 173b/4, 173b/5, 175b/1, 176a/11

M.+ am 164a/6772

Müslimāt (Ar.i.): Kadın müslümanlar.

m. 016a/799

Müslimīn (Ar.i.): Müslümanlar.

m. 016a/799, 033a/2305

müstaġraḳ (Ar.s.): Batmış, dalmış, içine gömülmüş, garkolmuş.

m. 041b/2765

müstaḳīm (Ar.s.): Doğru yolda olan, doğru, dürüst, nâmuslu.

m. 133b/5783

müste‘ān (Ar.i) : Kendisinden yardım istenen, yardımı dilenen (Allah).

m. 068b/3651, 088b/4301, 097b/4602, 103a/4792, 108a/4945

ḥabīb-i m. 109b/4997

müstecāb (Ar.s.): Olumlu, müspet cevap alınan, kabul edilen.

m. 081a/4043, 086a/4217, 098a/4618, 102b/4768, 103a/4792, 103b/4808, 104b/4844, 120b/5370

m.+ dur 075b/3862

müsteḥāb (Ar.i.): Hakkında kesin bir emir bulunmadığı halde dînin temel prensiplerine uygun olduğu için beğenilen, tavsiye edilen, sevap kazandıran, dince makbul (iş ve davranış), mendup : Hakkında kesin bir emir bulunmadığı halde dînin temel prensiplerine uygun olduğu için beğenilen, tavsiye edilen, sevap kazandıran, dince makbul (iş ve davranış), mendup.

m. 123b/5469

müsteḥaḳ(Ar.i.): Hak etmiş, hak kazanmış, lâyık.

m. 128b/5628

müstemiʿ (Ar.i.): Dinleyen, kulak veren.

m. 073a/3774, 087b/4272, 093a/4458, 109b/5003, 122b/5432

müşerref (Ar.s.) : Şeref kazanmış, şereflenmiş, şerefli.

m. 044b/2855, 054b/3184, 084a/4141, 150a/6354

m. eyleyelüm 052a/3108

müşfiḳ (Ar.s.) : Şefkat gösteren, şefkatli.

m. 065a/3529

müşkül (Ar.s.) : Zor, güç, çetin.

m.+ dür 075b/3854

m.+ i 089a/4324

m. olur 005a/140, 005b/167, 005b/220, 079b/4002

m.+ ümdür 073b/3801, 074b/3821

m.+ üñ 113b/5129

müşkil : bk. müşkül

m. 067b/3608

m.+ in 014b/504, 125a/5520

müşrik (Ar.s.) : Allah'a ortak koşan, birden fazla tanrıya inanan kimse.

m.+ lere 127a/5573

müştāḳ (Ar.s.): Şiddetle arzu eden, özleyen, hasretini çeken, gönülden isteyen.

m. 025a/1233, 131a/5706, 146a/6228, 157b/6584

m.+ am 050a/3036, 123a/5452

m.+ um 002a/41

müteʿāl (Ar.s.): Çok yüce, ulu.

m. 133b/5809

mütekebbir (Ar.s.): Büyüklük taslayan, kendini beğenmiş (kimse), kibirli.

m.+ ler 065b/3541

mütekebbirlik : Büyüklük, kendini beğenmişlik.

m. 065b/3539

müvekkel (Ar.s.): Vekil tâyin edilen, kendisine vekâlet verilen (kimse), vekil.

m. 004a/116

müverrī : (?)

m. 157b/6581

müyesser (Ar.s.): Kolaylıkla olan, kolaylıkla yapılan, kolaylaştırılmış.

m. 093a/4445, 110b/5036, 133b/5782

müzehheb (Ar.s.): Yaldızlanmış, altın suyuna batırılmış.

m. 157b/6582

m.+ ler 157b/6580

müzeyyen (Ar.s.): Süslenmiş, bezenmiş, süslü, zînetli.

m. 157b/6582

m.+ dür 116b/5230

müznibīn (Ar.s.): Günah işleyen (kimse), günahkâr, suçlu.

m. 075b/3857, 087b/4269, 089b/4336, 114b/5171

N

nā-çār (Far.s.) : Çaresiz.

n. 003a/74, 020b/1035, 030a/1733, 033a/2123, 160a/6650

n.+ am 081b/4062

nā-dān (Far.s.): Sert ve gönül kırıcı, kaba (kimse), nobran. Câhil, bilmez, bilgisiz (kimse).

n. 150b/6363, 159b/6633, 172b/6, 173a/7, 176a/6

n.- ı aḥmaḳ 053b/3152

nādī (Ar.s.): Nidâ eden, bağıran, çağıran, seslenen.

n. 074a/3818

nafaḳa (Ar.i.): Geçinmek için gerekli olan yiyecek, içecek ve bunun için sarfedilen para.

n. 175b/8

nā-gāh (Far.zf.): Ansızın, birdenbire, nâgehan.

n. 016a/664, 033b/2498, 048b/2990, 090a/4350, 098a/4624,

n.+ ın 134a/5844

nā-gihān (Far.zf.): Birdenbire, ansızın.

n. . 055a/3210, 086a/4211, 091b/4399, 137a/5949, 135a/5873, 142b/6126

naġra (Ar.i.) : Duyguların coşması veya sarhoşluk etkisiyle yüksek sesle bağırma, haykırma.

n. urdı 139a/6008

nā-ḥaḳ (Far.s.): Hakka ve adâlete uygun olmayan, haksız.

n. 029b/1608, 030a/1806, 102a/4761

naḥīf (Ar.s.) : Zayıf, çelimsiz, arık.

n. 003b/102

naʿīm (Ar.i.): Cennetlerden birinin adı.

n. 015a/526

nā-ḳader (Far.s.): Kadersiz, talihsiz.

n. 053b/3153

naḳış (Ar.i.) : Tam olmayan, eksik, noksan.

n. 052a/3104, 120b/5360, 158b/6612

naḳ(ı)ş (Ar.i.) : Genellikle kumaş üzerine renkli iplikler, sırma veya simle el veya makinede yapılan işleme.

n. 042b/2789, 110b/5029, 111a/5046

n. eylemiş 005b/190, 005b/209, 005b/211

n.+ ı 005b/188, 082b/4092

n.+ ına 137b/5968

n. oldı 001b/16

naḳışlı : Üzerinde işleme bulunan, işlenmiş olan.

n. 157b/6582

naḳil (Ar.i.) : Bir yerden bir yere götürme, taşıma, nakletme işi.

n. 121b/5398,

nāle (Far.i.): İnleme, inilti.

n. 032b/2014

naʿlın (Ar.i.): Takunya.

n.+ ları 019a/963

naliş (Far.i.): İnleme, inilti, feryat, nâle

n. 113b/5130, 115b/5194, 125b/5531

nā-maḥrem (Far.i.): Şer'an kendisiyle evlenilmesi câiz olduğu ve nikâh düştüğü için kadının yanına örtüsüz çıkmadığı erkek.

n. 130b/5692

n.+ e 015b/582

namāz (Far.i.): İslâm dînince belli kurallara göre günde beş vakit yapılması müslümanlar üzerine farz kılınmış olan ve İslâm'ın beş şartından birini teşkil eden ibâdet.

n. 009b/340, 022b/1110, 024b/1210, 024b/1213, 025a/1224, 027a/1322, 030a/1810, 033a/2101, 045a/2875, 056a/3231, 056b/3247, 056b/3249, 057a/3268, 057a/3271, 078b/3960, 096a/4562, 109b/4990, 121b/5390, 121b/5392, 130a/5678

n.+ a 003a/66, 015b/584, 044a/2848, 169b/9, 170b/5

n.+ dan 123a/5441

n.+ dur 168a/6874

n.+ ı 009a/323, 022b/1109, 027a/1360, 056a/3233, 056a/3235, 088b/4293, 089b/4329, 109b/4998, 121b/5393, 166b/6854, 168a/6872, 168b/6887, 168b/3, 168b/11, 169a/7, 169b/10, 169b/11, 169b/13, 169b/9,

170a/9, 170a/11, 170a/13, 170b/3, 170b/12, 170b/13, 170b/15, 171a/1, 171a/9, 171b/2, 171b/5, 173b/6, 175a/6, 175a/13, 175b/4, 176a/12

n.+ ın 003b/100, 024b/1215, 024b/1216, 027a/1367, 045a/2882, 088a/4290, 088a/4291, 088b/4306, 088b/4307, 169b/5, 175b/11

n.+ ına 008a/300, 168a/6879, 168a/6881, 168a/6883, 168b/6885

n.+ ında 169b/1, 171b/1

n.+ ını 008a/305, 027a/1366, 088b/4305, 173a/12

n.+ ınuñ 078b/3958

n.+ ların 026b/1275

n.+ larını 026b/1273, 026b/1274

n.+ uñ 168a/6875, 168a/6876, 171a/7

n.+ uñuzu 171b/9

nāme (Far.i.) : Mektup.

n.+ nüñ 110b/5030

n.+ ñ 015b/584

n.+ ñi 015b/581, 015b/583

nāmus (Ar.i.) : İnsanın ahlâk kurallarına uymasını sağlayan, onu şerefli kılan mânevî duygu; güzel haslet.

n. 143b/6155

n.+ ı 082b/4101

nāmzed (Far.i.) : Aday.

n. eyle 107b/4934

nān (Far.i.) : Ekmek.

n. 013b/465, 013b/466

nār (Ar.i.) : Ateş, od.

n.+ a 027a/1319, 064a/3502, 074b/3828

n.- ı cahīm 092b/4440, 132b/5761

n.- ı caḥīme 087a/4244

n.+ da 005b/169

n.+ ı 030a/1678

n.- ı ʿaşḳa 095a/4519, 103a/4793, 098a/4612, 131a/5715

n.- ı ʿışḳa 097a/4591

n.+ uña 095a/4516

naʿra (Ar.i.): Duyguların coşması veya sarhoşluk etkisiyle yüksek sesle bağırma, haykırma.

n. 056a/3232, 136b/5928, 143a/6151, 143b/6152

nās (Ar.i.): İnsanlar, halk.

n. 050b/3051

nāṣır (Ar.i.): Yardım eden kimse, yardımcı.

n.+ uñ 115a/5186

n.+ sı 023a/1153

n. urdı 144b/6187,146a/6232, 146a/6239

n.+ yı 030a/1762, 145a/6203

naṣīb (Ar.i.): Bir kimsenin payına düşen

şey, hisse.

n. 016a/693, 016a/740, 016a/776, 026b/1283, 030a/1628, 133b/5792

n. eyle 027a/1341, 027a/1352

n.+ i 158b/6609

n. olursa 001b/22

n.+ üñdür 029a/1586

naṣiḥat (Ar.s.): Bir kimseye doğru yolu göstermek, yapması ve yapmaması gereken şeyler üzerine dikkatini çekmek için söylenen söz, öğüt, pend.

n. 075b/3854, 082b/4099, 170b/11

n.+ ler 014a/487

naṣīḥat (Ar.i.) : Bir kimseye doğru yolu göstermek, yapması ve yapmaması gereken şeyler üzerine dikkatini çekmek için söylenen söz, öğüt, pend.

n. 072b/3759, 075a/3853, 078a/3940, 085b/4193, 153b/6453, 153b/6456, 154a/6476

n. verenler 047a/2945,

nāṣiye (Ar.i.) : Alın.

n. 095b/4538

naṣran (Ar.i.) : Yardım, zafer, gālibiyet, nusret.

n. 154a/6473

Naṣrānī (Ar.i.) : Hıristiyan.

N. 176a/15

nāy (Far.i.) : Mûsikîmizde, bilhassa Mevlevî mûsikîsinde çok yer tutmuş olan, dokuz boğumlu kamıştan yapılan, ön tarafında altı, arka tarafında bir deliği bulunan nefesli saz.

n. 003b/79, 003b/83

nāz (Far.i.) : Bir şeyi istediği halde kendini ağıra satmak için hemen kabul etmeyip istemiyormuş gibi davranma.

n. 078b/3962, 130b/5691, 140b/6060

n. eyledi 080b/4039

n.+ ile 009a/335, 012a/431, 130b/5688, 141a/6081

naẓar (Ar.i.) : Bakış, bakma, göz atma.

n. 016a/694, 016a/773, 027a/1459, 063a/3461, 069a/3655, 072a/3749, 077b/3938, 095b/4533, 096a/4553, 097a/4587, 103b/4811, 126b/5563, 129b/5666, 133a/5770

n. eylemez 005b/204

n. eylerdi 033a/2298

n.+ ıyla 030a/1872, 102b/4777, 115b/5195

n. ḳıl 002a/29, 171a/14

n. kıla 009a/332
n. ḳılalar 010b/367, 012b/441
n. ḳılan 015b/583
n.+ ları 016a/778

nażar : bk.naẓar
n. 049b/3030, 060b/3389, 066b/3583, 072a/3745, 103b/4805
n. ḳıl 060b/3382

nażargāh (Ar.i.) : Bakılan, nazar edilen yer, bakılacak yer.
n.+ ım 120b/5369

nāẓır (Ar.s.) : Bakan, nazar eden.
n.+ dur 004a/118, 153a/6445, 166a/6836

nāzik (Far.i.) : İnce yapılı, kaba olmayan, nârin.
n. 011a/385, 100a/4687, 140a/6053, 146b/6246

naẓīr (Ar.i.) : Benzer, eş.
n.+ i 163a/6737

naẓm (Ar.s.) : Manzûme, şiir.
n. idelim 016a/655
n. idüp 002a/31

ne : Hangi şey?
n. 001b/15, 001b/23, 001b/24, 001b/26, 002b/57, 003b/103, 004a/106, 004a/107, 004b/135, 005a/136, 005a/148, 005b/157, 005b/170, 005b/173, 005b/176, 005b/178, 005b/210, 005b/211, 006a/224, 006a/232, 006a/234, 006b/245, 007a/260, 007a/264, 007a/266, 008a/294, 008b/317, 011a/383, 011b/398, 011b/412, 012a/417, 012a/424, 012a/425, 012a/428, 012a/429, 013b/468, 014a/485, 014b/502, 014b/503, 014b/506, 015a/517, 015a/539, 015b/581, 015b/582, 015b/583, 015b/589, 016a/607, 016a/625, 016a/627, 016a/645, 016a/658, 016a/666, 016a/675, 016a/676, 016a/687, 016a/708, 016a/709, 016a/710, 016a/711, 016a/713, 016a/715, 016a/738, 016a/805, 016a/807, 016b/827, 016b/836, 016b/840, 016b/847, 017a/880, 018a/909, 018b/926, 018b/941, 019a/957, 019a/964, 019a/967, 019a/968, 019b/977, 019b/989, 020a/1019, 020a/1020, 020b/1023, 021a/1052, 022a/1079, 022a/1082, 022a/1087, 022a/1093, 022b/1104, 022b/1110, 023a/1126, 023a/1148, 023b/1181, 024a/1185, 025a/1234, 025b/1242, 025b/1243, 025b/1247, 026a/1263, 026b/1288, 027a/1311, 027a/1321, 027a/1369, 027a/1376, 027a/1378, 027a/1379, 027a/1383, 027a/1384, 027a/1396, 027a/1393, 027a/1397, 027a/1398, 027a/1403, 027a/1427, 027a/1432, 027a/1445, 027a/1460, 027a/1471, 027a/1485, 027b/1504, 028a/1520, 028a/1525,

028a/1529, 028b/1554, 028b/1555, 052a/3111, 052b/3123, 052b/3128,
028b/1561, 029a/1584, 030a/1620, 053a/3132, 053a/3135, 053a/3137,
030a/1622, 030a/1624, 030a/1654, 053a/3138, 053b/3156, 054a/3165,
030a/1663, 030a/1688, 030a/1692, 055b/3217, 056b/3257, 057b/3285,
030a/1697, 030a/1699, 030a/1703, 058b/3318, 059a/3343, 059b/3347,
030a/1785, 030a/1847, 030a/1893, 060a/3372, 063b/3478, 064a/3497,
030a/1862, 030a/1875, 030b/1944, 064a/3504, 064a/3507, 065b/3541,
030b/1946, 030b/1948, 030b/1950, 066a/3556, 066a/3558, 066b/3584,
031a/1963, 031a/1967, 031b/1992, 066b/3586, 067a/3596, 067b/3611,
032a/2001, 032a/2003, 033a/2040, 067b/3615, 067b/3616, 067b/3617,
033a/2051, 033a/2054, 033a/2067, 069b/3671, 069b/3673, 069b/3680,
033a/2070, 033a/2086, 033a/2094, 069b/3681, 070a/3689, 071a/3718,
033a/2098, 033a/2101, 033a/2120, 072b/3757, 072b/3760, 073a/3783,
033a/2140, 033a/2147, 033a/2148, 074a/3807, 075b/3868, 076a/3875,
033a/2186, 033a/2187, 033a/2219, 076b/3895, 076b/3904, 077a/3918,
033a/2220, 033a/2243, 033a/2248, 077b/3927, 079a/3987, 080a/4009,
033a/2302, 033a/2333, 033a/2334, 080a/4019, 080a/4020, 080b/4028,
033a/2372, 033a/2385, 033a/2395, 080b/4041, 082a/4075, 082a/4076,
033a/2421, 033a/2422, 033a/2423, 082a/4081, 082a/4082, 082b/4091,
033a/2424, 033a/2426, 033a/2437, 082b/4092, 082b/4100, 083a/4109,
033a/2439, 033a/2461, 033a/2490, 083a/4110, 083b/4129, 084b/4164,
033b/2497, 033b/2503, 034b/2535, 085a/4178, 085a/4179, 085b/4193,
034b/2540, 035a/2547, 036b/2598, 085b/4205, 086b/4238, 087b/4258,
038a/2641, 039b/2690, 039b/2703, 087b/4264, 87b/4268, 088a/4289,
040b/2729, 041b/2763, 043a/2806, 088b/4300, 089a/4314, 089a/4315,
043b/2822, 046a/2906, 046b/2923, 089b/4343, 091a/4390, 091b/4407,
047b/2964, 049a/3001, 049a/3002, 092a/4425, 092b/4433, 093a/4452,
049a/3004, 049a/3010, 049b/3020, 093a/4458, 094a/4485, 094b/4497,
050a/3035, 050b/3054, 050b/3055, 094b/4505, 094b/4506, 095b/4545,

097a/4583, 097b/4606, 098b/4629, 124b/5492, 125b/5525, 127a/5573,
098b/4633, 098b/4641, 100a/4684, 127a/5577, 127a/5586, 127b/5599,
100a/4691, 100a/4692, 100b/4704, 129a/5638, 129a/5643, 129b/5654,
100b/4711, 101a/4726, 101b/4733, 129b/5668, 130a/5681, 130b/5698,
102a/4757, 102b/4766, 102b/4780, 131a/5702, 131b/5722, 132a/5738,
103a/4782, 103a/4783, 103a/4794, 132a/5747, 133a/5765, 133a/5770,
103b/4802, 103b/4803, 103b/4809, 133b/5814, 134a/5848, 134a/5852,
104a/4820, 104a/4825, 104a/4826, 137a/5939, 137a/5944, 137a/5945,
104b/4837, 104b/4838, 104b/4839, 137a/5947, 138a/5974, 139b/6034,
105a/4851, 106a/4879, 106b/4894, 139a/6013, 139b/6034, 140a/6039,
106b/4898, 106b/4899, 107b/4940, 140b/6056, 141b/6095, 142b/6134,
108a/4942, 108a/4945, 108a/4954, 143b/6156, 144a/6177, 145b/6226,
108b/4970, 108b/4972, 109a/4975, 146a/6238, 147a/6263, 149b/6340,
109a/4982, 109a/4987, 109b/4991, 149b/6345, 150a/6347, 150b/6370,
109b/4995, 109b/5000, 110a/5021, 151a/6382, 151a/6389, 152a/6410,
111a/5045, 111a/5053, 111b/5061, 153b/6463, 153b/6464, 153b/6466,
111b/5062, 111b/5065, 111b/5069, 154a/6470, 154a/6481, 154b/6482,
112b/5093, 113a/5108, 113a/5117, 154b/6484, 155b/6525, 156a/6530,
113b/5124, 113b/5125, 113b/5129, 156a/6541, 156b/6544, 158b/6609,
113b/5131, 114a/5141, 114a/5155, 159a/6627, 161a/6676, 161a/6684,
114a/5156, 114b/5160, 115a/5174, 161a/6685, 161a/6687, 161b/6693,
115a/5177, 115a/5182, 115b/5197, 161b/6695, 161b/6997, 161b/6700,
116a/5209, 116a/5217, 116b/5234, 162a/6708, 162a/6711, 162a/6713,
17a/5245, 117b/5262, 118a/5283, 162b/6726, 162b/6729, 163a/6747,
118b/5301, 119b/5327, 119b/5329, 164a/6772, 164a/6775, 165b/6817,
119b/5333, 120a/5342, 120a/5344, 166b/6842, 166b/6844, 166b/6848,
120b/5360, 121a/5373, 121a/5376, 167a/6855, 167b/6860, 167b/6862,
121a/5383, 122a/5406, 122a/5408, 167b/6866, 168a/6873, 168b/1, 168b/7,
122b/5425, 122b/5430, 123b/5466, 168b/10, 169a/2, 169a/6, 169a/10, 169b/7,

169b/13, 170a/11, 170a/12, 170b/14, 170b/15, 171b/2, 173b/8, 174b/15, 176a/10, 176a/5, 176a/13, 177b/6

n.+ den 017a/871

n.+ dendür 028a/1530

n.+ dir 001b/26, 016a/647, 016a/648, 023a/1144, 023a/1168, 027a/1392, 033a/2056, 099a/4661, 173b/2, 177b/2

n. - diser 173b/5

n.+ dür 002a/27, 004a/116, 015a/535, 015a/539, 016a/687, 016a/688, 016b/846, 019a/947, 019a/957, 019a/970, 020a/1001, 023b/1173, 027a/1408, 027a/1488, 028a/1530, 028a/1531, 028b/1532, 030a/1621, 030a/1626, 030a/1915, 030b/1948, 033a/2040, 033a/2139, 033a/2307, 033a/2464, 038a/2641, 038a/2642, 039b/2703, 043a/2805, 054a/3179, 055b/3225, 058a/3304, 058b/3320, 062a/3431, 063a/3468, 073a/3778, 077a/3913, 080b/4033, 081a/4056, 084b/4159, 087b/4270, 088a/4288, 088b/4309, 089a/4324, 089b/4337, 093b/4462, 094b/4506, 109a/4988, 111a/5041, 111a/5054, 111b/5066, 111b/5067, 113a/5109, 114a/5153, 121b/5393, 121b/5404, 125b/5529, 143b/6163, 156a/6532, 156a/6540, 162a/6706, 171a/12

n.+ dürür 014a/489, 043a/2804, 081b/4068, 094a/4485, 109b/4994

n.+ ler 002a/28, 008b/306, 016a/664, 016a/683, 016a/816, 018b/925, 018b/939, 021a/1045, 023a/1149, 026b/1287, 027a/1332, 027a/1412, 030a/1860, 033a/2199, 033a/2357, 052a/3111, 088a/4278, 104a/4816, 178a/1

n.+ m 112b/5093

n.+ miş 073a/3775

n.+ ñ 046b/2920

n.+ ñe 004a/104

n.+ tdiler 027a/1306

n.+ tdiñ 015a/527

n.+ tdiñüz 172b/4

n.+ tdiyse 015a/517

n.+ tdüñ 007a/271

n.+ tdüñise 008b/307, 008b/308

n.+ tsün 049b/3019

n.+yderem 065b/3545

n.+ ydi 047a/2948, 094a/4480, 094b/4511, 097a/4582, 098a/4627, 101b/4731, 101b/4740, 109a/4989, 111a/5052, 121a/5373, 170b/6

n.+ ydügüni 031a/1963

n.+ ydüm 101b/4740

n.+ ye 027a/1309, 027a/1417, 027a/1494, 028b/1533, 030a/1851, 033a/2306, 055b/3218, 060a/3367, 065a/3529, 136a/5910141b/6097

n.+ yiçün 111a/5055, 111b/5069

n.+ yimiş 076b/3890

n.+ yise 012b/444, 114a/5146

n +le 096b/4581, 097a/4582

n.+ di 022b/1116, 027a/1490, 033a/2152, 033a/2161, 069a/3661, 080b/4027, 080b/4038, 083b/4137, 085b/4198, 085b/4207, 117b/5264, 131b/5723, 144a/6174

n.+ yledi̇ler 026b/1287, 027a/1492, 053a/3143, 090b/4372

n.+ yledüm 068b/3642, 101b/4731

n.+ yledüñ 015a/523, 015a/528, 083a/4110, 101b/4740

n.+ yler 011b/410, 017b/890, 024a/1189, 100a/4682

n.+ ylerise 033a/2156

n.+ ylerseñ 165b/6825

n.+ ylerseñüz 101a/4714

n.+ ylersin 033a/2133

n.+ ylesem 005a/136

n.+ yleye 089b/4340, 108a/4952

n.+ yleyeceksin 033a/2328

n.+ yleyelüm 035a/2554

n.+ yleyem 033a/2201, 082b/4099, 083b/4131, 096a/4555, 114a/5155, 122a/5414

n.+ yleyesin 035a/2544

n.+ yleyeyim 112a/5076

n.+ yleyeyin 039a/2682

n.+ yleyim 039a/2675, 123b/5457

n.+ yleyiser 033a/2053, 077a/3921, 122a/5420

nebāt (Ar.i.) : Bitki.

n. 061b/3413

n.+ laruñ 109a/4977

nebī (Ar.i.) : Tanrı buyruğunu kullara bildiren kimse, peygamber.

n. 021a/1041, 030a/1836, 030a/1863, 075b/3860

n.+ ler 027a/1402, 027a/1426, 075b/3863, 105a/4846, 111a/5055, 125a/5511, 127b/5599, 160b/6672, 162a/6717, 166b/6843, 166b/6850, 167a/6856, 167b/6861, 167b/6868

n.+ niñ 027a/1401

n.+ ñüz 027a/1382, 027a/1388, 027a/1390

N.+ ñüze 027a/1387

n.+ sin 114b/5171

necāt (Ar.i.) : Kurtulma, kurtuluş, halâs.

n. 003b/101, 120a/5346, 120a/5355, 128a/5615

n.+ ı 171b/11, 171b/13, 175a/7, 175a/13

necis (Ar.s.): Pis, murdar.

n. 036b/2598

neçe : Ne kadar, kaç, nice.

n. 003a/76, 019a/947, 020a/996, 022b/1105, 061a/3404, 072b/3766, 079b/4001, 091b/4401, 105a/4850, 107b/4927, 138a/5987, 143b/6154, 170b/5

n.+ ler 146a/6233, 173b/12

n.+ lerüñ 074a/3803, 074a/3804

n.+ si 053a/3146, 058a/3299, 076b/3904, 107b/4927

n.+ sinüñ 146a/6234

n.+ ye 003b/79

nedāmet (Ar.i.): Yaptığı iş veya davranışın sonucunu beğenmeyip yaptığına hayıflanma, pişman olma, pişmanlık.

n.+ i 176a/1

n.+ ler 034a/2511

neden : Bir olayı doğuran başka bir olayı sormak için kullanılan bir söz; niçin?

n. 086a/4220, 092a/4424, 105b/4864, 111a/5041

nefˁ (Ar.i.): Fayda, çıkar, kâr, menfaat.

n.-ile 058a/3303

n.-olur 058a/3301

nefes (Ar.i.) : Akciğerlere hava alıp verme ve bu yolla alınıp verilen hava, soluk.

n. 004a/118, 004b/135, 005a/137, 005a/138, 015a/518, 016a/807, 025a/1232, 033a/2099, 033a/2420, 075b/3867, 095b/4544, 109a/4982, 134a/5849, 166a/6831

n.+ de 016a/591, 016a/758, 016a/774, 016a/806, 020a/996

n.+ den 005a/136

n.+ dür 162b/6727

n.+ in 030a/1730

nef(i)s (Ar.i.) : Can, kişi, kendi, öz varlık. Bir şeyin zatı olan, kendisi.

n. 004a/112, 011a/385, 014b/505, 015b/587, 020b/1025, 020b/1031, 030a/1709, 033a/2465, 044b/2856, 056a/3238, 056b/3263, 057a/3270, 057a/3273, 067a/3591, 149a/6321, 155b/6515

n.- -i muṭahhar 062a/3428

n.- i emmāre 033b/2494

n.- i fermānın 014b/504

n.+ den 120a/5355

n.+ e 030a/1748, 033a/2482, 047b/2961, 067b/3605, 083b/4130,

083b/4131, 092a/4412, 105b/4875, 104a/4830, 126b/5571

n.+ i 033a/2485, 043b/2826, 055b/3215, 056b/3254, 057a/3277, 094b/4499, 121b/5391

n.+ ile 020a/1014, 148b/6316

n.+ im 030a/1634, 027a/1472, 068b/3644, 127b/5590

n.+ ime 082a/4074

n.+ imi 028b/1558, 030a/1869, 096a/4548

n.+ imüz 006b/250, 030a/1725

n.+ imüze 149a/6318

n.+ in 016a/709, 127a/5588

n.+ inden 037a/2610

n.+ ine 033a/2377, 034a/2519, 041b/2762, 097a/4584, 107a/4924, 107b/4937

n.+ iniñ 030a/1809

n.+ iñ 105a/4857

n.+ iñe 047a/2945, 056a/3242, 080b/4032, 115b/5193

n.+ iñüz 020b/1026

n.+ iyle 042a/2767, 096b/4571

n.+ leri 030a/1832

n.+ lerine 030a/1801

n.+ ü 097b/4607

n.+ üm 127a/5583, 127a/5585

n.+ üñ 008b/319, 056a/3238, 057a/3267, 080b/4031, 080b/4033, 087a/4249

n.+ üñe 071a/3707, 115b/5191

n.+ üñi 087a/4246

n.+ üñüz 072a/3738

nefsānī (Ar.s.) : Canlı olmanın gerektirdiği arzularla ilgili, bedene âit olan maddî isteklere, nefse âit.

n. 133b/5817

nefsī (Ar.s.) : Kişinin kendiyle ilgili, zâtına âit.

n. 030a/1864, 030a/1866, 030a/1867, 033a/2053, 033a/2209, 033b/2495, 063b/3483, 076b/3896

nehār (Ar.i.): Gündüz, gün.

n. 132a/5747, 177b/11

nehy (Ar.i.) : Birini bir şeyden alıkoyma, bir şeyin yapılmasını yasak etme, menetme, engelleme.

n.- i 089b/4328

Nekīr (Ar.i.) : İnsanları ölümden sonra sorguya çeken iki melekten biri.

N. 003b/84, 007a/267, 030a/1735, 036b/2604, 036b/2605, 046a/2900, 046a/2902, 070a/3701, 073b/3794, 080b/4029, 096b/4570, 133b/5787

N.+ e 072b/3765, 073a/3772

nere : Hangi yer?

n. 017a/877

n.+ de 005a/151, 098a/4616

n.+ dedür 061b/3420

n.+ ye 023b/1174, 064b/3520

nergis : Göz.

n.+ leriyle 157b/6577

nesne : Hiçbir şey.

n. 013b/471, 015a/540, 016a/709, 016a/724, 030a/1825, 033a/2261, 033b/2503, 039a/2674, 068a/3630, 075a/3843, 076b/3893, 085a/4186, 110a/5013, 137a/5944, 162b/6729, 176a/1

n.+ den 050a/3039

n.+ leri 154a/6467

n.+ ye 134a/5849

n.+ yi 050a/3039, 108a/4941

n.+ yiçün 014a/477

n.+ yidi 137b/5970

netekim : Cümle başında kendisinden önce gelen cümledeki hükmü doğrulamak için "gerçekten, hakîkaten, nasıl ki … olduğu gibi" anlamlarında kullanılır.

n. 053a/3139, 058a/3306, 108b/4957

nevbet (Ar.i.) : Nöbet, sıra.

n. 012b/437, 144a/6171

n.+ i 033a/2197

nev-cüvān (Ar.i.) : Delikanlı, genç.

n. 068b/3653, 079b/4002, 110a/5009, 136b/5931

nevḥa (Ar.i.) : Ölünün arkasından sesle ağlama, mâtemle feryat etme.

n. 097a/4593

nevmīd (Far.s.): Ümitsiz.

n. 092a/4425, 095b/4542, 120b/5364

nezʿ (Ar.i.) : Can çekişme durumu.

n.+ a 005b/197

ni : Ne ?

n. 096b/4570

n.+ ye 028a/1527

n.+ de 046a/2914

n.+ decegin 033a/2098

n.+ decegini 033a/2317

n.+ delüm 045a/2881, 127a/5581, 163a/6750

n.+ dem 033a/2071, 033a/2160, 033a/2465, 047a/2937, 056b/3248, 123b/5457

n.+ der 005a/139, 005b/152, 016b/831, 023a/1141, 026b/1280, 026b/1296, 027a/1303, 033a/2120, 081a/4047, 081a/4051, 094b/4508, 110b/5023, 132a/5734

n.+ derdüñ 007a/275

n.+ derem 027a/1466, 033a/2210

n.+ derem 030a/1870

n.+ derseñ 116b/5235

n.+ desin 027a/1342, 036a/2590

n.+ deydi 030a/1825

n.+ deyim 117a/5244

n.+ deyin 027a/1480, 033a/2051, 101b/4742, 133b/5792

n.+ diser 045a/2880

n.+ leri154a/6469

n.+ tdi 027a/1308, 117b/5264

n.+ tdiler 093a/4453

n.+ tdüm 101b/4731

n.+ tdüñ 015a/529

n.+ te 033a/2356

n.+ tmek 142a/6117

n.+ tmeñ 015a/543

n.+ tseñ 033a/2335

nice : Nasıl? Birçok.

n. 002b/58, 003b/88, 004b/135, 005b/152, 005b/162, 005b/163, 005b/164, 005b/165, 005b/166, 005b/168, 005b/169, 005b/178, 005b/183, 005b/185, 006b/248, 007b/286, 008b/316, 008b/317, 010a/354, 010a/355, 010b/380, 011a/396, 011b/407, 012b/435, 013b/467, 016a/596, 016a/668, 016a/677, 016a/680, 016a/707, 016a/709, 016a/739,017b/896, 018a/917, 018a/920, 021b/1059, 022a/1076, 022b/1103, 022b/1108, 025b/1249, 026b/1280, 026b/1285, 026b/1288, 026b/1289, 027a/1368, 027a/1388, 027a/1422, 027a/1440, 028a/1529, 030a/1693, 030a/1711, 030a/1712, 030a/1713, 030a/1717, 030a/1814, 030a/1856, 030a/1863, 030a/1925, 033a/2192, 033a/2256, 033a/2335, 033a/2336, 033a/2413, 033a/2488, 033b/2497, 033b/2503, 034b/2538, 035a/2554, 035b/2573, 036a/2589, 037a/2624, 037b/2636, 039a/2684, 040a/2721, 040b/2727, 040b/2730, 042a/2780, 043a/2809, 043a/2810, 043b/2831, 044a/2833, 047a/2945, 048a/2980, 050b/3059, 051b/3096, 055b/3224, 057b/3291, 061b/3410, 062a/3433, 063a/3461, 064a/3505, 066b/3582, 067b/3616, 068a/3623, 068b/3639, 070a/3691, 071a/3714, 072b/3763, 072b/3765, 073b/3786, 074b/3827, 076b/3902, 077a/3921, 081b/4070, 090b/4374, 091b/4400, 095a/4524, 096a/4563, 098a/4619, 100a/4689, 100b/4697, 103b/4803, 103b/4804, 104b/4836, 104b/4840, 106b/4907, 108b/4959, 112a/5084, 113a/5113, 113a/5120, 115b/5202, 116a/5209, 118b/5293, 120a/5345, 123b/5460,

126a/5545, 129a/5648, 129a/5649, 130a/5683, 134b/5868, 135a/5882, 135b/5890, 135b/5892, 135b/5896, 135b/5898, 137a/5946, 137a/5952, 137b/5957, 137b/5960, 140a/6051, 141a/6076, 142a/6117, 142b/6134, 146a/6235, 146a/6241, 150b/6368, 151b/6406, 152a/6409, 153b/6455, 155b/6525, 159b/6641, 159b/6644, 163b/6756, 164a/6780, 166a/6831, 175b/7, 177a/13

n.+ delüm 163a/6742

n.+ dem 087a/4248

n.+ den 123a/5447

n.+ dür 010a/356, 021a/1058, 021b/1060, 030b/1950, 030b/1954, 034a/2518, 038a/2641, 048b/2996, 048b/2997, 050a/3043, 051a/3067, 052a/3109, 055a/3199, 057a/3279, 066a/3568, 074b/3831, 079b/4004, 084a/4155, 104a/4827, 107a/4909, 109b/5003, 112a/5083, 126b/5555, 146b/6245, 173a/2

n.+ dürür 050b/3050, 050b/3064

n.+ deyin 085b/4191, 162b/6726

n.+ ler 033a/2087, 067a/3602, 084a/4156, 096b/4572, 106a/4880, 119a/5316, 121b/5400

n.+ leri 020a/1012, 126a/5545

n.+ lerin 016a/659, 138a/5985

n.+ lerinden 043a/2811

n.+ lerini 030a/1921

n.+ lerüñ 023a/1157, 030a/1878

n.+ ñiz 062b/3448

n.+ si 035a/2550, 055b/3223, 069a/3664, 074a/3806, 074b/3827, 077b/3935, 083b/4134, 083b/4136, 090b/4373, 095a/4517, 097b/4596, 098b/4641, 103b/4803, 105a/4855, 107a/4916, 108a/4944, 108b/4958, 108b/4970, 109a/4973, 109b/5001, 115a/5183, 119a/5316, 126a/5545,, 129a/5648, 146a/6234, 146a/6235, 176a/10

n.+ sidür 115b/5203, 121b/5397

n.+ sin 048a/2976, 053a/3146, 116a/5221, 119a/5308

n.+ sine 105b/4861, 117b/5265

n.+ sinüñ 105b/4861, 170b/8

n.+ yde 010b/376

n.+ yidi 007a/260

niçe : bk. nice

n. 005b/157, 022a/1094, 027a/1391,027a/1473, 027a/1474, 033a/2195, 033a/2336, 033a/2348, 169b/11

n.+ lerin 018a/918

n.+ sinüñ 071a/3717

niçün : Bir şeyin sebebini ve amacını sormak maksadıyle kullanılan "neden, hangi sebeple, hangi sebepten ötürü?" anlamında soru zarfı.

n. 007b/288, 015a/538, 017a/886, 023a/1124, 027a/1362, 027a/1383, 029a/1592, 030a/1835, 033a/2382, 047b/2960, 052a/3101, 052b/3122, 055a/3205, 065a/3536, 069b/3672, 069b/3674, 069b/3675, 079b/3999, 090b/4369, 100b/4711, 164a/6774, 166a/6832, 171b/7, 171b/12

nidā (Ar.i.): Seslenme, çağırma, bağırma.

n. 030a/1757, 030a/1866, 032b/2020, 049a/3010, 062a/3429, 077a/3917, 080b/4041, 088b/4298, 091b/4406, 095a/4528, 103b/4809, 105b/4869, 125b/5537, 127b/5589

n. idüp 052b/3117

n. ḳılur 008a/301

n.+ nuñ 049a/3011

n.+ sı 062a/3427

n.+ sın 064a/3497

n.+ yı 049a/3010, 081a/4044, 094b/4500, 126b/5567

nigār (Far.i.) : Resim gibi güzel sevgili.

n. 048b/2997, 074b/3824, 142a/6108

nihān (Far.s.): Gizli, saklı, gizlenmiş, saklanmış.

n. 016a/699, 133b/5795

n. oldı 138b/5994

nihāyet (Ar.i.) : Son.

n. 151a/6383, 155a/6506, 159a/6619

nīk (Ar.i.) : İyi ve kötü.

n. 015a/514

nikāḥ (Ar.i.) : Bir kadınla bir erkeğin kānun nazarında karı koca sayılmalarını sağlayan işlem.

n. 018a/909, 079a/3974, 142a/6118, 148a/6298

n. eyledüm 148a/6297

Nīl : Mısır'da bir nehir adı.

N. 116b/5223, 117b/5267

niʿmet (Ar.i.) : Lutuf eseri olan iyilik, ihsan, bağış.

n. 002b/55, 046b/2927, 048a/2973, 064a/3501, 068a/3633

n.+ dür 169a/6

n.+ e 016a/621, 079a/3981, 174b/14

n.+ i 023a/1162, 049a/3002, 080a/4015, 134a/5846

n.+ ile 093b/4467

n.+ in 047b/2967

n.+ inden 108a/4955

n.+ ini 048a/2975

n.+ iñ 030a/1639

n.+ ler 003a/63

n.+ lere 001b/2

n.+ leri 005b/195, 044b/2856, 049b/3018

n.+ üm 106a/4887, 108a/4947, 117a/5242

n.+ ümi 104a/4830

nir : Nere?

n. den 083a/4120

n.+ densiñ 094a/4481

nire : Hangi yer, nere?

n. 080a/4015, 099b/4671

n.+ dedür 114a/5151

n. +den 108a/4947

nişār (Ar.i.) : Saçma, saçılma, serpme, serpilme.

n. 033a/2236, 141b/6089

nişān (Ar.i.) : İşâret, belirti, iz, alâmet.

n. 048b/2985, 141a/6078

n.+ ı 059b/3351, 099a/4651, 166b/6853, 168a/6871

n.+ ıdur 035b/2568, 045a/2869

n.+ ından 038b/2656

n.+ udur 051a/3078

nite : Nasıl?

n. 007b/288, 016a/693, 038a/2645, 049b/3030, 050b/3048, 055a/3200, 065a/3530, 068a/3622, 090a/4349, 091b/4396, 091b/4410

n.+ dür 055a/3199

n.+ si 100a/4689, 127a/5574

nitekim : Cümle başında kendisinden önce gelen cümledeki hükmü doğrulamak için "gerçekten, hakîkaten, nasıl ki … olduğu gibi" anlamlarında kullanılır.

n. 056a/3238, 098a/4619, 106b/4896, 116a/5211, 127b/5592, 131b/5723

niyāz (Ar.i.) : Duâ, tazarru.

n. 045a/2875, 009b/340, 033a/2454, 120b/5366, 176a/15

n.+ a 003a/66, 170b/4

n.+ ı 166b/6854, 168a/6872, 168b/6887, 169b/10, 175b/5, 176a/2

n.+ uñ 130b/5691

niye : Niçin, neden?

n. 023b/1170, 028b/1533, 029b/1606

niyet (Ar.i.) : Bir şeyi yapmayı önceden kurma, zihinde tasarlama, yapmayı aklına koyma, yapmaya karar verme.

n.+ in 016a/691

niyyet :bk. niyet

n. 016a/688, 078a/3949

n.+ e 016a/810

n.+ i 027a/1437

n. idip 175b/8

noḳṣān (Ar.s.): Eksik, kusurlu.

n. 067a/3592, 075b/3864, 107a/4917

n.+ uñuz 053a/3133

noḳta : Sonuçlandırmak.

n. 016a/597

no'l - : (Ne ol-) kelimelerinin kısaltımış şekli.

n.- a 006b/246, 006b/249, 022b/1103, 022b/1108, 023a/1150, 027a/1313, 027a/1439, 030a/1708, 033a/2046, 033a/2442, 053a/3134, 065b/3543, 068a/3628, 069b/3681, 071b/3727, 088b/4304, 119a/5308, 153a/6451, 153b/6463, 170b/2

n.- acaġın 111b/5063

n.- aydı 001b/17, 017b/904, 038a/2653, 039a/2683, 052a/3111, 096b/4574, 111a/5047,113a/5121, 128a/5609, 132a/5747, 160b/6668, 160b/6669

n.- aydum 023a/1133

n.- ayıdı 103b/4807, 110b/5034

n.- dı 010a/361, 018b/923, 020a/999, 023b/1170, 023b/1173, 028a/1528, 030a/1777, 065a/3534, 066a/3556, 083b/4128, 099b/4676, 111a/5052, 119b/5328, 159a/6624

n.- du 004b/131, 053a/3130

n.- duġun 016b/851

n.- duġuñ 008a/296, 059a/3345

n.- duñ 061a/3400

n.- ısar 027a/1419, 070a/3693, 110a/5008, 119b/5337

n.- ısardur 057b/3294

n.+ masa 080a/4020

n.- ur 044b/2855, 109b/5002, 112a/5088

nöbet (Ar.i.): bk. nevbet

n. 080b/4028

n.+ i 148b/6316

növbet : bk. nevbet

n. 152a/6407, 152a/6420

Nūḥ : Kur'an'da adı geçen peygamberlerden biri.

N. 015a/542, 015a/544, 015a/549, 015a/552, 027a/1412, 127a/5586

N.+ a 015a/543, 015a/547, 015a/550, 015a/551

N.+ u 127a/5584

N.+ uñ 015a/541

nümun (Far.i): Örnek.

n. 105b/4871

nūr (Ar.i.) : Kalp gözüyle his ve idrak

edilen gönül açıcı aydınlık, maddî olmayan hususlarda basîret gözüyle görülen ve gerçeği görmeyi sağlayan mânevî ışık.

n. 005b/195, 009a/324, 009a/332, 009b/338, 016a/618, 027a/1418, 027a/1419, 027a/1420, 027a/1431, 030a/1908, 032a/2009, 033a/2456, 035b/2567, 045b/2883, 046b/2934, 047b/2952, 047b/2953, 047b/2966, 048b/2990, 048b/2994, 048b/2997, 062b/3453, 071b/3730, 075b/3856, 080a/4022, 080a/4023, 088b/4292, 088b/4296, 088b/4299, 088b/4303, 090a/4349, 090b/4374, 091a/4382, 110b/5025, 110b/5029, 129b/5663, 133b/5802, 145b/6223, 157a/6557

n.+ a 027a/1416, 031a/1962, 047a/2946, 150a/6356

n.+ dan 005b/195, 019b/993, 020a/995, 020a/996, 030a/1898, 030a/1902, 030a/1905, 030a/1906, 030a/1923, 031a/1970, 043a/2809, 044b/2861, 047a/2938, 052b/3126, 074a/3804, 103a/4788, 129b/5663

n.+ dur 088b/4303

n.+ ı 016a/618, 030a/1678, 030a/1679, 030a/1699, 030b/1952, 031a/1961, 033a/2057, 033a/2132, 045b/2892, 048b/2993, 093a/4456, 093b/4462, 115a/5176, 141a/6084, 142b/6129, 150a/6356, 155b/6516, 157a/6566, 160b/6670, 160b/6671, 160b/6674, 162a/6709, 175a/6

n.- ı beyyināt 075b/3856

n.- ı cemālüm 048b/2988

n.- ı cemālüñ 048b/2992

n.- ı eşvaḳ 061b/3423

n.- ı Ḫüdā 127b/5589

n.- ı iḫlāṣ 133b/5829

n.- ı īmān 027a/1415

n.- ı īmān 113b/5136

n.+ ıla 078a/3940, 095b/4532, 175a/8

n.+ ına 033a/2095

n.+ ından 016a/617

n.+ ıñız 030a/1681

n.+ ları 027a/1309

n.+ larına 030a/1678

n.- ı ṣafā 125a/5511

n.+ la 016a/808, 046a/2903, 129b/5661

n.+ sın 029a/1588

n.+ u 111a/5054

n.+ udur 048b/2994

n.+ unı 129a/5636

n.+ uñ 064a/3494, 115a/5176

n.+ uñuzdan 047b/2959

nūrlu : Aydınlık, parlak, ışıklı.

n. 071a/3717

nūrān : Nurlu, parlak.

n. 088b/4294

nuṣḥ (Ar.i.) : Nasîhat, öğüt.

n. 130b/5694

nüh (Far.s.) : Dokuz.

n.- felek Ḥaḳdan 093b/4466

numāyān : Görünen, meydanda olan, ayan, âşikâr.

n. 137a/5951

nūş (Far.i.) : İçme, içiş.

n. 049b/3022, 095b/4546, 107b/4939, 124b/5500, 140b/6065

nübüvvet (Ar.i.): Peygamberlik.

n. 157a/6565, 158a/6595

n.+ i 166b/6844, 167b/6862

O

o : Üçüncü tekil şahıs zamiri.

o. 013b/463, 016a/681, 016a/728, 016a/734, 023a/1154, 029a/1588, 033a/2109, 033a/2249, 045b/2883, 046a/2908, 046b/2931, 047a/2937, 047b/2954, 050b/3053, 050b/3056, 051a/3065, 051a/3067, 051a/3068, 053a/3144, 053b/3163, 054a/3169, 059a/3332, 059a/3335, 060b/3386, 060b/3394, 062a/3433, 062b/3454, 062b/3455, 064b/3515, 068b/3642, 069b/3685, 070a/3696, 072a/3741, 072b/3757, 080b/4040, 084a/4152, 089b/4335, 092a/4418, 092a/4421, 092b/4431, 100b/4711, 102b/4766, 108a/4942, 116b/5225, 120a/5345, 120a/5349, 128b/5623, 134b/5868, 135a/5873, 138a/5978, 149a/6325, 149b/6345, 151b/6396, 151b/6402, 151b/6404, 151b/6406, 152a/6414, 152a/6416, 152a/6418, 152b/6423, 153a/6439, 153a/6450, 155a/6503, 155a/6504, 156b/6545, 157a/6564, 157a/6571, 157b/6572, 160a/6655, 160b/6673, 162b/6721, 162b/6733, 163a/6737, 166a/6834, 168b/6886, 168b/5, 168b/9, 168b/10, 169a/1, 169a/11, 169b/5, 170a/3, 170b/2, 170b/3, 172b/2, 173a/4, 176a/5, 176a/13

o.+ dur 027a/1442, 027a/1443, 052b/3129

o.- ları 020b/1033

o.+ ndan 087a/4247, 177b/7

o.+nı 144a/6175

ocaḳ(ġ): Ateş yakılan yer.

o. 012a/430, 022a/1083

o.+ da 059a/3332

o.+ ın 081a/4050

od : Ateş.

o. 005b/159, 005b/215, 022a/1083, 023a/1149, 030a/1821, 033a/2166, 034b/2527, 037a/2609, 039a/2678, 039b/2696, 039b/2698, 040a/2713, 059a/3332, 059b/3351, 061b/3419, 088a/4281, 092b/4430, 092b/4440, 127a/5578, 132b/5761, 136a/5908, 138b/5988, 140a/6052

o.+ a 020a/1019, 020b/1033, 022a/1098, 022b/1099, 023a/1150, 027b/1503, 030a/1780, 030a/1805, 033a/2063, 033a/2065, 033a/2075, 033a/2077, 033a/2130, 033a/2231, 033a/2238, 033a/2411, 033a/2447, 033a/2486, 039b/2694, 059a/3332, 059a/3342, 059a/3343, 059a/3345, 077a/3909, 088a/4281, 105b/4875, 132b/5759, 165b/6818, 172b/1, 174a/2

o.+ da 087a/4245

o.+ dan 005b/218, 006a/223, 020a/1003, 022a/1082, 027a/1336, 030a/1647, 033a/2060, 033a/2444, 033a/2449, 059a/3335, 116a/5213

o.+ dandur 022a/1084

o.+ ı 021b/1068, 027a/1323, 030a/1921, 033a/2234, 033a/2443, 033a/2445, 094a/4484, 095a/4515, 128b/5624, 141b/6093, 174a/12

o.+ ıla 030a/1834

o.+ ına 088a/4275, 090a/4344, 090a/4359, 098a/4613, 114b/5157, 161a/6690

o.+ ıyla 047a/2942

o.+ lar 030a/1820, 030a/1887, 033a/2442, 088a/4279, 127a/5575, 127b/5602

o.+ lara 027a/1335, 033a/2368, 120b/5365, 157b/6577, 166a/6835

o.+ larda 033a/2128

o.+ lardan 022a/1086

o.+ ları 038a/2648

o.+ larına 033a/2378

o.+ larından 120b/5356

o.+ laruña 030a/1811

o.+ laruñla 030a/1804

o.+ u 006b/256

o.+ ula 037b/2633

o.+ um 030a/1680, 030a/1681, 064a/3493, 064a/3494

o.+ uma 029a/1587, 030a/1886

o.+ un 029a/1581

o.+ una 038b/2661, 042b/2794, 044a/2843, 103b/4801, 107b/4935

o.+ unı 016a/617, 016a/821, 017b/899, 030a/1903

o.+ uñ 040a/2706

o.+ uña 030a/1881

o.+ uyla 039b/2691

odlu : Ateşli.

o. 030a/1853, 034a/2517, 034b/2531

oġ(ı)l : Cinsiyeti erkek olan evlat.

o. 112b/5101, 159a/6627, 165b/6819

o.+ ı 030a/1865, 033a/2094, 033a/2347, 033a/2371, 136a/5918, 138a/5976, 138b/5989, 156b/6549, 159a/6625, 159a/6626, 159b/6632, 162b/6734, 163a/6738, 163b/6751

o.+ ın 146b/6247

o.+ ına 159a/6627, 160a/6646

o.+ ını 008b/307

o.+ u 090a/4358, 110a/5008, 111b/5058, 127a/5583, 127a/5584, 127a/5588, 152b/6435, 157a/6567, 159b/6642, 160a/6654

o.+ um 012a/431, 027a/1405, 033a/2369, 100a/4682, 101b/4735, 102b/4774, 111a/5052, 111b/5067, 127b/5590

o.+ uma 027a/1444

o.+ umdan 033a/2223

o.+ umdur 113a/5115

o.+ umuñ 100b/4707

o.+ umuzı 101a/4725

o.+ una 007b/276, 031b/1995, 137b/5962, 139b/6033, 159a/6621

o.+ unı 007a/262, 033a/2412, 100b/4708, 101a/4727, 134b/5864, 137a/5945

o.+ unuñ 100a/4687, 145a/6210

o.+ uñ 033a/2139, 033a/2327

o.+ uñdur 137a/5942

o.+ uñı 100a/4681, 111a/5041

oġın - : Üzüntü, çâresizlik veya acıdan kıvranmak.

o.- a 075a/3851

o.- uban 170b/6

oġlan : Yetişkin erkek, delikanlı.

o. 020b/1032, 099b/4674, 099b/4676, 100a/4685, 100a/4689, 101a/4715, 101a/4728, 101b/4730, 111b/5071, 136a/5908, 139a/6014, 139a/6015, 139a/6020, 140a/6048, 140b/6072, 141a/6083, 141a/6085, 142a/6117, 142b/6131, 143a/6140, 143a/6144, 143a/6147, 143b/6153, 145b/6227, 146b/6245

o.+ a 101a/4728, 138b/5991, 139a/6018, 139b/6028, 140a/6040, 140a/6043, 140b/6070, 141b/6094, 143b/6164, 144a/6169, 145b/6226, 146a/6230, 146a/6241

o.+ da 148a/6290

o.+ ı 007a/269, 007a/271, 007a/274, 033a/2175, 100b/4696,

102b/4773, 111b/5062, 112a/5082, 112b/5100, 114b/5158, 136b/5926, 139a/6021, 139b/6022, 139b/6026, 139b/6029, 139b/6031, 140a/6044, 140a/6055, 141b/6096, 143b/6156, 143b/6162, 143b/6166, 144b/6192, 153a/6439, 153a/6441, 162a/6712

o.+ ları 020b/1030, 156b/6549

o.+ ların 033a/2422

o.+ larından 033a/2178

o.+ larıyla 162b/6733

o.+ uma 100a/4691

o.+ uñ 100b/4700, 101a/4719, 101b/4734, 102b/4771, 111a/5040, 140a/6050, 140a/6052, 141b/6098, 141b/6101, 142a/6115, 144b/6183, 145b/6213

o.+ uña 100a/4688

oğlancıḳ : Oğlan sözcüğünün küçültme eki almış hali.

o.+ ları 161b/6692

oğlancuḳ (ġ) : Oğlan sözcüğünün küçültme eki almış hali.

o.+ ı 033a/2332

o.+ lar 100a/4680

o.- ları 012b/445

o.+ um 012a/420

oğşa - : (Sevgisini, şefkatini belli etmek için) Elini bir şey üzerinde hafif hafif gezdirmek.

o.- yup 014b/493

oğul : Erkek evlat.

o. 013a/447, 015b/581, 016a/665, 016a/688, 016a/709, 030a/1646, 033a/2224, 033a/2332, 033a/2356, 033a/2363, 033a/2372, 033a/2373, 033a/2375, 033a/2399, 063b/3481, 102a/4749, 110a/5013, 113b/5138, 114b/5159, 127a/5586, 129a/5649, 134b/5860, 137b/5954, 159a/6630, 163b/6760, 175b/13

o.+ a 029a/1594, 033a/2375

o.+ dan 033a/2300

o.+ lar 033a/2330, 033a/2413

o.+ lara 033a/2329

o.+ ları 033a/2331

o.- larımı 028b/1554

o.- larını 016a/792

o.+ larum 033a/2267

oğulcuḳ (ġ): Oğul sözcüğünün küçültme eki almış hali.

o.+ ı 102b/4770

oḫşa - : Sevgisini, şefkatini belli etmek için elini bir şey üzerinde hafif hafif gezdirmek.

o.- dı 033a/2121, 033a/2295

o.- duġuñ 162a/6712

o.- duñ 069b/3674

o.- rdı 162a/6710

o. -ya 140a/6043

o.- yuban 069a/3660, 101b/4745

o.- yup 019b/978

oḳ : Yay denilen âletle fırlatılan ve ucunda sivri bir demir bulunan ince kısa değnek, tir, sehim, nâvek.

o. 011a/393, 062b/3449, 075a/3839, 144a/6170, 164b/6785, 164b/6786, 164b/6791

o.+ a dutdı 164a/6779

o.+ a 056b/3261

o.+ dan 165a/6804

o.+ ı 033a/2226

o.+ ın 149a/6318

o.+ ıyla 151a/6382

o.+ ların 164b/6784

oḳçaġaz : Ok sözcüğünün küçültme eki almış hali.

o. 062b/3450

oḳı - : Bir metni seslendirmek, yüksek sesle kırâat etmek.

o. 016a/599, 080a/4018

o.- dı 119b/5335, 149b/6344

o.- ya 043b/2820

oḳlu : Oku olan.

o. 033a/2487

oḳu - : bk. okı-

o. 015b/576, 015b/578, 015b/580, 015b/581, 015b/582, 015b/583, 015b/584, 024b/1204, 026a/1263, 026a/1267, 078a/3943, 104a/4816, 123a/5451

o.- ban 174a/10

o.- dı 026b/1269, 048b/2996, 068a/3626, 123a/5453, 147b/6275, 153a/6440

o.- dılar 148b/6308

o.- dular 069a/3658

o.- dum 099a/4649

o.- duñ 132a/5745

o.- dur 024b/1206

o.- duḳ 015a/556

o.- maġı 078a/3954

o.- madı 058b/3327, 165a/6807

o.- madum 132a/5746

o.- maḳ 003a/70

o.- maḳdan 027a/1437, 068b/3653

o.- mayan 133b/5837

o.- maz 030a/1666, 058b/3331

o.- muş 095a/4525

o.- na 003a/73

o.- nmaz 016a/598

o.- ñ 016a/808, 016a/809, 047a/2944, 069a/3656, 089a/4320, 141a/6077

o.- ñuz 069a/3657

o.- r 058b/3316, 067a/3603, 078b/3959, 079a/3989, 138b/5988, 177a/10, 177b/5

o.- ram 177b/4, 177b/14

o.- rdı 058b/3325, 142a/6110, 165a/6803

o.- rlar 009a/335

o.- rsa 133b/5795

o.- rsañ 016a/598

o.- ya 002b/45, 016a/728, 016a/756, 027a/1436, 078a/3942, 133b/5831, 133b/5832, 174a/6

o.- yalar 015a/557, 059a/3338

o.- yalım 016a/810, 133b/5829

o.- yam 005b/174, 006b/258, 016a/612, 016a/652, 016a/721, 016a/763, 018b/937, 019b/981, 019b/985, 025a/1220, 026b/1283, 027a/1347, 030a/1684, 033a/2183, 033a/2244, 033a/2340, 033a/2388, 033a/2431

o.- yan 032a/1998, 133b/5837

o.- yana 106b/4901

o.- yanıñ 133b/5834

o.- yanlar 016a/728

o.- yasın 016a/597, 016a/600, 033a/2220, 071a/3718, 078a/3941

o.- yuban 159b/6645

o.- yucaḳ 016a/601

o.- yun 016a/610

o.- yup 002b/45, 016a/605, 016a/757, 029b/1606, 033a/2101, 056b/3257

o.- yuraḳ 104a/4817

o.- yuver 026b/1268

o.-yuvirdüm 026a/1258

oḳut (d) -: Öğrenim görmesini sağlamak, tahsil ettirmek

o.- ur 014a/483

oḳun - : Seslendirilmek, yüksek sesle kırâat edilmek.

o.- a 056b/3260

o.- dı 026b/1270

oḳuyucı : Devamlı olarak okuyan kimse, kārî.

o. 032a/1999

ol : Teklik üçüncü şahıs zamiri, o.

o. 001b/8, 001b/9, 001b/11, 001b/22, 001b/26, 002a/39, 002b/45, 002b/51, 002b/59, 003a/75, 003a/77, 003b/88, 003b/92, 004a/106, 004a/108, 004a/112, 004b/123, 004b/125, 004b/127, 004b/128, 004b/129, 004b/130, 004b/135, 005a/137, 005a/138, 005a/145, 005b/163, 005b/186, 005b/188, 005b/193, 005b/195, 005b/202, 005b/203, 005b/213, 006a/232, 006a/234, 006a/243, 006a/244, 007a/262, 007a/271, 007a/273, 007b/276, 007b/283, 007b/286, 007b/289, 008a/294, 008a/295,

008a/301, 008b/306, 008b/308, 009a/321, 009a/323, 009b/336, 009b/337, 009b/342, 009b/345, 009b/350, 010a/355, 010a/358, 010a/364, 010a/365, 010b/368, 010b/370, 010b/381, 011a/384, 011a/391, 011a/392, 011a/393, 011a/394, 011a/395, 011b/399, 011b/412, 011b/414, 012a/415, 012a/430, 012a/431, 012b/432, 012b/437, 013a/447, 013a/450, 013a/451, 013a/454, 013a/458, 013b/465, 014a/483, 014a/489, 014b/502, 014b/505, 014b/510, 014b/511, 015a/520, 015a/522, 015a/523, 015a/527, 015a/528, 015a/540, 015a/542, 015a/549, 015a/551, 015a/553, 015a/554, 015a/555, 015a/558, 015a/560, 015a/567, 015a/568, 015a/569, 015b/573, 015b/574, 015b/580, 015b/581, 015b/586, 015b/587, 015b/589, 016a/592, 016a/593, 016a/615, 016a/616, 016a/619, 016a/620, 016a/621, 016a/625, 016a/629, 016a/632, 016a/633, 016a/636, 016a/645, 016a/646, 016a/678, 016a/707, 016a/735, 016a/739, 016a/754, 016a/756, 016a/759, 016a/770, 016a/772, 016a/775, 016a/780, 016a/797, 016a/815, 016a/819, 016a/822, 016a/823, 016a/824, 016b/833, 016b/835, 016b/842, 016b/847, 016b/848, 016b/855, 016b/865, 016b/866, 017a/873, 017a/874, 017b/890, 017b/892, 017b/894, 017b/895, 018a/913, 018a/916, 018a/918, 018a/919, 018b/924, 018b/927, 018b/929, 019a/969, 019b/973, 019b/974, 019b/978, 019b/990, 019b/991, 020a/998, 020a/1018, 020b/1024, 020b/1031, 021a/1039, 021a/1040, 021a/1041, 021a/1042, 021a/1050, 021a/1057, 021b/1066, 022a/1078, 022b/1119, 023a/1124, 023a/1147, 023a/1148, 023a/1163, 023a/1168, 024a/1191, 024b/1203, 024b/1204, 024b/1205, 024b/1212, 025a/1224, 025a/1226, 025a/1227, 025a/1236, 025b/1238, 025b/1252, 026a/1259, 026a/1260, 026a/1262, 026a/1263, 026b/1275, 026b/1286, 026b/1296, 026b/1301, 027a/1310, 027a/1311, 027a/1312, 027a/1313, 027a/1321, 027a/1329, 027a/1330, 027a/1331, 027a/1334, 027a/1335, 027a/1353, 027a/1358, 027a/1376, 027a/1378, 027a/1381, 027a/1384, 027a/1386, 027a/1388, 027a/1391, 027a/1393, 027a/1398, 027a/1401, 027a/1403, 027a/1410, 027a/1412, 027a/1462, 027a/1463, 027a/1465, 027a/1471, 027a/1486, 027a/1491, 027a/1497, 027b/1506, 027b/1507, 028a/1526, 028a/1527, 028b/1540, 028b/1543, 028b/1544, 028b/1559, 028b/1572, 030a/1619, 030a/1645,

030a/1648, 030a/1649, 030a/1653, 033a/2221, 033a/2223, 033a/2224,
030a/1659, 030a/1692, 030a/1695, 033a/2226, 033a/2227, 033a/2229,
030a/1696, 030a/1697, 030a/1712, 033a/2232, 033a/2233, 033a/2251,
030a/1719, 030a/1733, 030a/1734, 033a/2252, 033a/2253, 033a/2254,
030a/1735, 030a/1737, 030a/1749, 033a/2257, 033a/2269, 033a/2271,
030a/1764, 030a/1767, 030a/1773, 033a/2279, 033a/2288, 033a/2296,
030a/1778, 030a/1787, 030a/1789, 033a/2297, 033a/2299, 033a/2314,
030a/1791, 030a/1796, 030a/1802, 033a/2323, 033a/2326, 033a/2330,
030a/1820, 030a/1862, 030a/1868, 033a/2335, 033a/2336, 033a/2348,
030a/1875, 030a/1894, 030a/1898, 033a/2351, 033a/2352, 033a/2354,
030a/1902, 030a/1903, 030a/1912, 033a/2355, 033a/2358, 033a/2366,
030a/1915, 030a/1918, 030a/1922, 033a/2374, 033a/2375, 033a/2378,
030a/1926, 030a/1928, 030a/1930, 033a/2395, 033a/2406, 033a/2422,
030a/1931, 030a/1932, 030a/1936, 033a/2423, 033a/2415, 033a/2416,
030a/1937, 030b/1948, 030b/1960, 033a/2424, 033a/2425, 033a/2429,
031a/1963, 031a/1964, 031a/1966, 033a/2436, 033a/2446, 033a/2449,
031a/1978, 031b/1979, 033a/2029, 033a/2451, 033a/2455, 033a/2463,
033a/2046, 033a/2053, 033a/2056, 033a/2464, 033a/2465, 033a/2473,
033a/2059, 033a/2064, 033a/2073, 033b/2494, 033b/2503, 033b/2506,
033a/2078, 033a/2080, 033a/2084, 034a/2520, 034a/2521, 034a/2522,
033a/2104, 033a/2105, 033a/2106, 034b/2529, 034b/2533, 034b/2537,
033a/2110, 033a/2120, 033a/2123, 035a/2546, 035a/2547, 035a/2550,
033a/2132, 033a/2140, 033a/2143, 035a/2555, 035a/2557, 035b/2558,
033a/2148, 033a/2156, 033a/2161, 035b/2559, 035b/2573, 035b/2574,
033a/2164, 033a/2165, 033a/2167, 036a/2576, 036a/2580, 036a/2583,
033a/2169, 033a/2174, 033a/2175, 036a/2584, 036a/2587, 036a/2588,
033a/2176, 033a/2177, 033a/2179, 036b/2594, 036b/2595, 036b/2599,
033a/2187, 033a/2201, 033a/2205, 036b/2604, 036b/2605, 037a/2618,
033a/2213, 033a/2214, 033a/2217, 037a/2619, 037a/2620, 037b/2627,

038a/2646, 038a/2655, 038b/2670, 051b/3081, 051b/3084, 051b/3093,
039a/2674, 039a/2677, 039a/2686, 052a/3101, 052b/3117, 052b/3120,
039b/2692, 039b/2694, 039b/2697, 052b/3129, 053a/3139, 053a/3146,
040a/2709, 040a/2715, 040a/2718, 053b/3151, 053b/3153, 053b/3157,
040b/2722, 040b/2725, 041b/2752, 053b/3159, 054a/3165, 054a/3167,
042a/2773, 042a/2779, 042b/2783, 054a/3175, 054a/3177, 054a/3178,
042b/2794, 042b/2795, 042b/2797, 054b/3182, 054b/3183, 054b/3189,
043a/2801, 043a/2803, 043a/2808, 054b/3191, 055a/3205, 055a/3210,
043a/2812, 043a/2813, 043a/2814, 055b/3213, 055b/3216, 055b/3217,
043b/2823, 043b/2829, 043b/2830, 055b/3220, 055b/3224, 056a/3230,
043b/2831, 044a/2833, 044b/2849, 056a/3232, 056a/3241, 056b/3247,
044b/2852, 044b/2853, 044b/2859, 056b/3248, 056b/3249, 056b/3252,
044b/2861, 045a/2867, 045a/2873, 057b/3296, 058a/3299, 058a/3302,
045a/2877, 045a/2880, 045a/2881, 058a/3306, 058a/3313, 058b/3316,
045a/2882, 045b/2889, 045b/2893, 058b/3330, 059a/3339, 059a/3345,
045b/2895, 046a/2901, 046a/2908, 059b/3357, 060a/3369, 060a/3370,
046a/2911, 046a/2912, 046a/2916, 060a/3372, 060a/3374, 060b/3378,
046b/2922, 046b/2927, 047a/2937, 060b/3379, 060b/3381, 060b/3384,
047a/2939, 047a/2948, 047a/2950, 060b/3391, 060b/3394, 061a/3396,
047b/2955, 047b/2960, 048a/2969, 061a/3399, 061a/3400, 061a/3401,
048a/2978, 048b/2983, 048b/2984, 061a/3402, 061a/3403, 061a/3405,
048b/2985, 048b/2986, 048b/2987, 061a/3406, 061a/3407, 061b/3415,
048b/2993, 048b/2994, 048b/2995, 061b/3424, 062a/3427, 062a/3429,
048b/2996, 048b/2997, 049a/3002, 062a/3430, 062a/3438, 062b/3452,
049a/3005, 049a/3006, 049a/3010, 062b/3453, 063a/3465, 063a/3467,
049a/3011, 049a/3014, 049b/3017, 063b/3484, 063b/3485, 063b/3486,
049b/3019, 049b/3021, 049b/3025, 064a/3506, 064a/3507, 064b/3514,
050a/3032, 050a/3036, 050a/3037, 064b/3516, 064b/3517, 064b/3519,
050a/3040, 050b/3064, 051a/3066, 065a/3531, 065a/3534, 065b/3545,

065b/3550, 065b/3552, 066a/3554, 077b/3925, 077b/3927, 077b/3930,
066a/3555, 066a/3557, 067a/3604, 077b/3931, 077b/3932, 078a/3940,
067b/3606, 067b/3609, 067b/3612, 078a/3944, 078a/3948, 078a/3949,
067b/3618, 067b/3619, 067b/3620, 078a/3952, 078a/3954, 078a/3955,
068a/3625, 068a/3626, 068a/3630, 078b/3956, 078b/3958, 078b/3961,
068a/3637, 068b/3638, 068b/3651, 078b/3962, 079a/3974, 079a/3976,
068b/3652, 068b/3653, 069a/3655, 079a/3979, 079a/3980, 079a/3985,
069a/3659, 069a/3661, 069a/3662, 079a/3990, 079b/3991, 079b/3992,
069a/3663, 069a/3667, 069a/3669, 079b/3993, 079b/3994, 079b/4004,
069b/3672, 069b/3687, 070a/3692, 079b/4006, 080a/4011, 080a/4017,
070a/3700, 070a/3701, 070a/3703, 080a/4022, 080a/4023, 080b/4030,
071a/3705, 071a/3709, 071a/3716, 080b/4036, 081a/4045, 081a/4049,
072a/3743, 072a/3746, 072a/3749, 081a/4054, 081b/4059, 081b/4068,
072b/3757, 072b/3758, 072b/3760, 081b/4069, 081b/4070, 082a/4084,
072b/3761, 072b/3762, 072b/3763, 082b/4091, 082b/4103, 082b/4105,
072b/3767, 072b/3769, 073a/3774, 083a/4107, 083a/4108, 083a/4109,
073a/3776, 073b/3793, 073b/3796, 083a/4121, 083a/4122, 083a/4123,
073b/3802, 074a/3803, 074a/3807, 084a/4140, 084a/4146, 084a/4148,
074a/3809, 074a/3810, 074a/3811, 084a/4150, 084b/4157, 084b/4170,
074a/3817, 074b/3824, 074b/3827, 084b/4173, 085a/4174, 085a/4175,
075a/3839, 075a/3840, 075b/3868, 085a/4176, 085a/4178, 085a/4179,
075b/3870, 076a/3872, 076a/3876, 085a/4182, 085a/4185, 085a/4189,
076a/3877, 076a/3881, 076a/3883, 085b/4193, 085b/4197, 085b/4198,
076a/3885, 076a/3887, 076b/3889, 085b/4200, 085b/4202, 085b/4204,
076b/3891, 076b/3892, 076b/3893, 085b/4205, 085b/4206, 086a/4208,
076b/3895, 076b/3896, 076b/3897, 086a/4214, 086a/4216, 086a/4219,
076b/3900, 077a/3907, 077a/3908, 086a/4220, 086a/4223, 087a/4243,
077a/3911, 077a/3915, 077a/3921, 087a/4250, 087a/4251, 087a/4252,
077a/3922, 077b/3923, 077b/3924, 087a/4256, 087b/4267, 087b/4265,

087b/4266, 087b/4269, 087b/4272, 097a/4590, 097a/4591, 097a/4592,
088a/4276, 088a/4279, 088a/4280, 097a/4593, 097b/4596, 097b/4610,
088a/4281, 088a/4283, 088a/4285, 098a/4618, 098a/4620, 098a/4623,
088a/4286, 088a/4287, 088a/4288, 098a/4624, 098a/4625, 098b/4634,
088a/4289, 088a/4291, 088b/4301, 098b/4635, 098b/4637, 098b/4640,
088b/4301, 088b/4302, 088b/4303, 098b/4642, 099a/4648, 099a/4650,
088b/4304, 088b/4308, 089a/4312, 099a/4654, 099a/4659, 099a/4661,
089a/4314, 089a/4315, 089a/4323, 099b/4662, 099b/4666, 100b/4700,
089a/4324, 089b/4330, 089b/4333, 100b/4702, 100b/4703, 100b/4707,
089b/4335, 089b/4336, 090a/4347, 100b/4708, 100b/4710, 100b/4711,
090a/4349, 090a/4350, 090b/4362, 101a/4716, 101a/4717, 101a/4722,
090b/4368, 090b/4372, 090b/4374, 101a/4723, 101b/4742, 102a/4748,
091a/4379, 091a/4382, 091a/4384, 102a/4756, 102b/4768, 102b/4772,
091a/4387, 091a/4389, 091a/4390, 102b/4779, 102b/4780, 103a/4781,
091b/4402, 091b/4406, 092a/4414, 103a/4783, 103a/4788, 103a/4789,
092a/4416, 092a/4417, 092a/4420, 103b/4806, 104a/4822, 104a/4827,
092a/4422, 092a/4425, 092b/4432, 105a/4846, 105a/4850, 105a/4851,
092b/4438, 093a/4448, 093a/4454, 105a/4853, 105a/4854, 105a/4855,
093a/4455, 093a/4456, 093a/4457, 105a/4858, 105b/4860, 105b/4869,
093a/4458, 093a/4459, 093b/4469, 105b/4873, 105b/4876, 106a/4880,
093b/4471, 093b/4473, 093b/4474, 106a/4881, 106a/4886, 107a/4916,
094a/4490, 094b/4496, 094b/4500, 107a/4917, 107a/4922, 107a/4924,
094b/4502, 094b/4503, 094b/4507, 107b/4930, 107b/4931, 107b/4933,
095a/4515, 095a/4520, 095a/4524, 107b/4935, 108a/4942, 108a/4946,
095a/4527, 095a/4529, 095b/4533, 108a/4949, 108a/4950, 108b/4965,
095b/4543, 096a/4549, 096a/4550, 108b/4967, 109a/4974, 109a/4987,
096a/4553, 096a/4554, 096a/4560, 109b/4992, 109b/5005, 110a/5006,
096a/4562, 096b/4565, 096b/4577, 110a/5010, 110a/5011, 110a/5012,
096b/4581, 097a/4582, 097a/4583, 110a/5013, 110a/5018, 110a/5022,

110b/5025, 110b/5027, 110b/5033, 122b/5426, 122b/5427, 122b/5428,
110b/5039, 111a/5042, 111a/5051, 122b/5430, 122b/5432, 122b/5436,
111a/5055, 111b/5057, 111b/5058, 122b/5437, 123a/5438, 123a/5439,
111b/5064, 111b/5064, 111b/5065, 123a/5441, 123a/5441, 123a/5442,
111b/5066, 112a/5073, 112a/5083, 123a/5444, 123a/5446, 123a/5452,
112a/5085, 112b/5090, 112b/5091, 123a/5453, 123b/5455, 124b/5492,
112b/5094, 112b/5103, 112b/5105, 124b/5496, 124b/5496, 124b/5498,
113a/5110, 113a/5112, 113a/5118, 125a/5504, 125a/5507, 125a/5508,
113a/5121, 113a/5122, 113b/5124, 125a/5511, 125a/5512, 125a/5513,
113b/5125, 113b/5126, 113b/5127, 125a/5516, 125a/5517, 125a/5519,
113b/5128, 113b/5129, 113b/5133, 125a/5520, 125b/5522, 125b/5524,
113b/5134, 113b/5135, 114a/5141, 125b/5531, 128b/5632, 126a/5542,
114a/5145, 114a/5147, 114a/5148, 126a/5551, 126a/5554, 126b/5556,
114a/5150, 114a/5154, 114b/5160, 126b/5558, 126b/5561, 126b/5562,
114b/5162, 114b/5163, 114b/5164, 126b/5564, 126b/5566, 126b/5568,
114b/5170, 115a/5180, 115a/5181, 130a/5673, 127a/5575, 127a/5576,
116a/5205, 116a/5206, 116a/5212, 127a/5579, 127a/5580, 127a/5583,
116a/5216, 117a/5243, 117a/5244, 127a/5584, 127b/5589, 127b/5593,
117b/5255, 117b/5259, 117b/5265, 127b/5597, 127b/5599, 127b/5601,
117b/5266, 117b/5268, 118a/5275, 128a/5605, 128a/5607, 128a/5611,
118a/5276, 118b/5303, 118b/5305, 128a/5617, 128a/5618, 128b/5619,
119a/5309, 119a/5314, 119a/5322, 129a/5643, 129a/5644, 129a/5646,
120a/5340, 120a/5344, 120a/5346, 129a/5649, 129b/5653, 130a/5684,
120a/5347, 120a/5351, 120a/5353, 130b/5688, 130b/5691, 130b/5693,
120b/5365, 121a/5381, 121a/5383, 131a/5701, 131a/5703, 131a/5704,
121a/5384, 121a/5385, 121a/5387, 131a/5707, 131a/5712, 131a/5713,
121a/5388, 121b/5391, 121b/5392, 131a/5714, 131a/5715, 131b/5717,
121b/5399, 122a/5410, 122a/5417, 131b/5719, 131b/5721, 131b/5722,
122a/5419, 122a/5420, 122b/5425, 131b/5725, 132a/5732, 132a/5734,

132a/5735, 132b/5755, 132b/5758, 142a/6112, 142a/6114, 142a/6118,
132b/5762, 133a/5770, 133b/5785, 142a/6119, 142b/6130, 142b/6131,
133b/5791, 133b/5802, 133b/5806, 142b/6136, 143a/6139, 143a/6149,
133b/5807, 133b/5809, 133b/5818, 143a/6150, 143b/6157, 143b/6158,
133b/5825, 134a/5843, 134a/5855, 144a/6175, 144a/6177, 144a/6178,
134b/5863, 134b/5867, 135a/5873, 144b/6186, 144b/6187, 144b/6190,
135a/5879, 135a/5882, 135a/5883, 144b/6194, 144b/6195, 145a/6204,
135a/5886, 135a/5887, 135b/5890, 145a/6206, 145a/6207, 145a/6209,
135b/5891, 135b/5892, 135b/5893, 145b/6218, 145b/6220, 145b/6223,
135b/5894, 135b/5896, 135b/5899, 145b/6225, 146a/6229, 146a/6232,
135b/5900, 135b/5902, 135b/5903, 146a/6234, 146a/6237, 146b/6243,
136a/5913, 136a/5917, 136b/5922, 146b/6246, 146b/6249, 146b/6251,
136b/5927, 136b/5931, 136b/5936, 147a/6261, 147a/6271, 148a/6294,
137a/5938, 137a/5939, 137a/5942, 148a/6295, 148a/6296, 148a/6300,
137a/5952, 137b/5954, 137b/5958, 148a/6301, 148b/6306, 148b/6309,
137b/5959, 137b/5960, 137b/5961, 148b/6312, 148b/6314, 148b/6315,
137b/5963, 137b/5965, 137b/5967, 149a/6320, 149b/6346, 150a/6353,
137b/5968, 137b/5970, 138a/5975, 150a/6356, 151a/6385, 151b/6405,
138a/5978, 138a/5983, 138a/5985, 152a/6407, 152a/6411, 152a/6412,
138a/5986, 138b/5991, 138b/5994, 152a/6420, 153b/6464, 153b/6465,
138b/5992, 138b/5993, 138b/5995, 155a/6508, 155b/6523, 156a/6538,
138b/5999, 139a/6007, 139a/6009, 156b/6551, 157b/6573, 158a/6589,
139a/6012, 139a/6020, 139a/6021, 158a/6593, 158b/6607, 158b/6610,
139b/6022, 139b/6029, 139b/6032, 158b/6616, 159a/6618, 159a/6620,
139b/6033, 140a/6039, 140a/6049, 159a/6626, 159a/6629, 160a/6654,
140a/6051, 140a/6054, 140b/6062, 161b/6696, 162a/6706, 162a/6715,
140b/6063, 141a/6073, 141a/6075, 162a/6717, 162a/6719, 162b/6721,
141a/6078, 141a/6083, 141b/6089, 163a/6738, 163b/6758, 164b/6785,
141b/6096, 142a/6104, 142a/6105, 164b/6795, 165b/6815, 166a/6833,

166a/6837, 166b/6847, 166b/6848, 167b/6864, 167b/6866, 168b/7, 169a/9, 169b/13, 170a/13, 170b/12, 170b/13, 171a/5, 171b/6, 171b/11, 172b/8, 172b/15, 173b/12, 174b/4, 175b/4, 176a/10

o.+ dur 007a/264, 015b/573, 016a/649, 016a/673, 020b/1030, 027a/1445, 037b/2638, 038b/2666, 050b/3056, 056a/3241, 061b/3424, 062a/3428, 079b/3999, 091a/4383, 097a/4588, 098a/4621, 099b/4662, 099b/4670, 105a/4852, 111b/5072, 116a/5216, 125b/5526, 129a/5652, 131a/5701, 133b/5786, 144b/6192, 154b/6496, 166b/6853, 168a/6871, 175b/6

o.+ durur 001b/6, 001b/7, 033a/2137, 049a/3013, 053b/3152, 055a/3202, 067a/3602, 110a/5016, 110a/5019, 131a/5702, 132b/5753, 150b/6365

ol - : Meydana gelmek, vuku bulmak.

o.- a 002a/32, 002b/48, 002b/58, 003a/70, 004a/119, 004b/123, 004b/124, 005b/221, 006a/226, 006b/245, 006b/246, 006b/256, 008b/310, 008b/319, 009a/323, 010a/355, 011b/414, 012b/438, 014b/496, 014b/500, 015a/520, 015a/524, 015a/541, 015a/564, 015a/568, 015b/576, 016a/591, 016a/656, 016a/712, 016a/745, 016a/747, 016a/756, 016a/808, 016a/809, 017a/873, 017b/895, 018b/929, 019a/948, 022a/1076, 023a/1148, 024b/1212, 024b/1214, 027a/1313, 027a/1315, 027a/1323, 027a/1360, 027a/1377, 027a/1384, 027a/1398, 027a/1399, 027a/1405, 027a/1424, 027a/1431, 027a/1437, 027a/1438, 027a/1439, 027a/1448, 027a/1469, 027a/1471, 028b/1554, 028b/1555, 029b/1600, 030a/1617, 030a/1647, 030a/1679, 030a/1682, 030a/1742, 030a/1763, 030a/1782, 030a/1814, 030a/1837, 030a/1839, 030a/1840, 030a/1931, 030a/1933, 030a/1934, 030a/1937, 030b/1951, 030b/1952, 030b/1953, 030b/1954, 030b/1959, 030b/1960, 031a/1961, 031a/1965, 031a/1966, 031a/1967, 031a/1970, 031a/1972, 031b/1980, 031b/1981, 031b/1982, 031b/1983, 032a/1996, 032a/2008, 033a/2085, 033a/2171, 033a/2189, 033a/2197, 033a/2241, 033a/2258, 033a/2272, 033a/2273, 033a/2378, 033a/2398, 033a/2401, 033a/2413, 033a/2419, 033a/2464, 033a/2475, 033b/2499, 034a/2517, 034b/2538,

035a/2553, 036a/2586, 037b/2632, 037b/2633, 038a/2650, 038a/2651, 038a/2652, 038b/2657, 038b/2658, 038b/2659, 039a/2687, 039b/2701, 041b/2759, 042a/2779, 042b/2782, 042b/2791, 043a/2807, 043a/2808, 043b/2819, 043b/2822, 043b/2823, 044b/2859, 045a/2876, 045b/2891, 045b/2893, 046b/2922, 046b/2932, 046b/2933, 047b/2951, 047b/2952, 047b/2957, 048a/2969, 049a/3005, 049b/3018, 049b/3023, 049b/3027, 056b/3258, 057a/3268, 060a/3371, 061b/3412, 062a/3434, 062b/3447, 062b/3449, 062b/3450, 063a/3467, 063a/3470, 063b/3485, 064a/3498, 064b/3516, 065a/3527, 065a/3528, 065a/3529, 065a/3537, 066b/3575, 067a/3604, 067b/3608, 067b/3615, 067b/3616, 068b/3646, 070a/3694, 070a/3695, 071a/3714, 071a/3715, 071a/3716, 071a/3717, 072b/3759, 072b/3767, 073a/3785, 073b/3786, 074a/3804, 074a/3809, 075a/3845, 075a/3853, 076a/3872, 076b/3902, 078a/3942, 078b/3967, 078b/3970, 080a/4014, 080a/4016, 080a/4017, 080a/4022, 081a/4043, 081a/4052, 081b/4062, 081b/4063, 081b/4068, 083a/4123, 083b/4127, 085b/4200, 086b/4238, 087a/4253, 087b/4270, 088a/4286, 088a/4291, 088b/4294, 088b/4300, 088b/4304, 088b/4305, 091a/4382, 091a/4387, 091a/4392, 093a/4458, 095b/4532, 096b/4573, 098a/4616, 098b/4629, 099a/4651, 099b/4672, 103b/4812, 104a/4826, 104b/4839, 105b/4867, 106a/4878, 106a/4881, 107a/4917, 107b/4925, 109a/4985, 110b/5031, 110b/5032, 115a/5186, 115a/5187, 119b/5338, 120a/5350, 120a/5352, 120b/5360, 125a/5504, 125a/5505, 125a/5508, 125a/5517, 125b/5523, 126b/5555, 126b/5568, 128a/5605, 129b/5653, 129b/5658, 131a/5711, 133b/5783, 133b/5809, 133b/5833, 133b/5836, 134b/5871, 135a/5880, 136a/5913, 137b/5955, 137b/5960, 137b/5965, 138b/5995, 139a/6017, 139b/6033, 140a/6039, 140b/6059, 142a/6105, 143b/6156, 145a/6201, 147a/6271, 148a/6300, 149b/6334, 153a/6445, 153b/6452, 153b/6466, 161a/6676, 169a/7, 170a/1, 170a/9, 170b/4, 170b/12, 173b/8, 173b/10, 174a/9, 175a/2, 175a/4, 175a/13, 175b/7, 175b/14, 176a/3

o.- acaḳ 018b/933, 044b/2865,

048b/2997, 080a/4016

o.- agör 115b/5191, 176a/8

o.- alar 009b/336, 015a/551, 028b/1568, 029a/1579, 030a/1618, 031a/1973, 031b/1992, 032a/2000, 032a/2001, 032a/2003, 032a/2005, 033a/2031, 033a/2259, 033a/2477, 034b/2529, 043a/2811, 043a/2812, 047a/2942, 048a/2973, 049a/3011, 051a/3066, 052b/3123, 059b/3361, 060a/3362, 063a/3472, 071a/3708, 074a/3819, 104a/4828, 104b/4833, 125a/5516, 125b/5521, 127b/5601, 129b/5656, 154b/6484, 174a/6, 174b/9

o.- alıdan 130a/5682

o.- am 024a/1185, 027a/1456, 033a/2062, 073a/3783, 105a/4847, 127b/5593, 134b/5859

o.- amadum 027a/1450

o.- amaya 064b/3519

o.- amazam 157a/6571

o.- an 004b/128, 005b/152, 005b/193, 009b/336, 015b/584, 016a/636, 016a/700, 016a/777, 017b/898, 020a/1015, 022a/1078, 027b/1511, 028a/1517, 028b/1542, 028b/1565, 029b/1607, 030a/1660, 030a/1917, 031b/1994, 032b/2013, 033a/2146, 033a/2326, 033a/2365, 033a/2408, 033a/2414, 033a/2481, 033a/2485, 033b/2491, 041b/2765, 046b/2933, 049b/3019, 054a/3177, 054b/3194, 067a/3597, 067b/3607, 090a/4347, 091a/4383, 098b/4644, 103a/4782, 103a/4796, 108a/4941, 109a/4978, 115a/5185, 122b/5433, 124b/5499, 125b/5527, 126a/5551, 153b/6466, 158b/6615, 171a/15

o.- ana 067b/3608, 161b/6700, 173b/4, 175b/1

o.- anda 091a/4392

o.- anı 033a/2471, 040b/2732, 049a/3013, 118a/5277, 126a/5549, 150b/6371

o.- anlar 033a/2166, 041b/2764, 090b/4375, 125b/5523

o.- anlara 042a/2775

o.- anları 033a/2061, 066b/3589, 067a/3590, 124b/5503

o.- anuñ 057a/3267

o.- asın 003b/102, 016a/666, 033a/2338, 033a/2386, 052a/3101, 064a/3492, 082a/4087, 083b/4124, 084a/4141, 088b/4307, 093b/4477, 107b/4927, 118a/5275, 124b/5498, 131a/5705, 131b/5720, 134a/5845, 172a/1, 176a/12, 176a/13

o.- asız 017a/877, 020b/1028, 041b/2753, 169b/6

o.- avuz 006b/248, 017a/888, 064b/3516

o.- aydı 027a/1461, 033b/2504, 034a/2510, 052a/3099, 052a/3111, 066b/3583, 068a/3625, 086a/4223, 163a/6740

o.- aydum 023a/1133, 023a/1136, 110b/5036

o.- ayın 033a/2233, 033a/2234, 119b/5332, 153a/6451

o.- dı 001b/9, 002a/29, 005a/137, 005a/142, 015a/566, 016a/606, 016a/672, 016a/725, 016a/738, 016b/827, 023a/1130, 024a/1189, 024b/1217, 027a/1455, 027a/1462, 030a/1671, 030a/1788, 030a/1925, 033a/2163, 033a/2305, 033a/2324, 033a/2452, 034a/2511, 034a/2512, 034a/2523, 043a/2816, 050a/3042, 053a/3140, 053a/3141, 053b/3147, 054a/3177, 054a/3178, 054b/3184, 055a/3210, 058b/3317, 058b/3328, 059a/3335, 062a/3433, 065b/3551, 066b/3582, 067b/3614, 068b/3644, 069b/3671, 074b/3833, 077a/3916, 078b/3965, 079a/3976, 079b/3995, 080a/4014, 081a/4047, 081b/4070, 084b/4171, 084b/4172, 088b/4303, 094b/4503, 096a/4563, 100a/4689, 101a/4714, 108b/4959, 108b/4968, 109a/4973, 110a/5018, 110b/5023, 110b/5029, 111a/5046, 112b/5095, 113a/5120, 116b/5228, 117b/5267, 118a/5273, 118a/5274, 119a/5311, 120a/5342, 122b/5436, 123a/5441, 125b/5527, 128b/5628, 130a/5674, 133b/5794, 133b/5836, 134a/5851, 134a/5853, 135a/5875, 135b/5898, 137b/5962, 137b/5963, 140b/6062, 140b/6065, 141a/6081, 141a/6082, 141a/6085, 142a/6111, 143a/6142, 144b/6192, 144b/6195, 144b/6197, 145a/6200, 145a/6205, 145a/6209, 145b/6214, 145b/6218, 146b/6251, 147b/6286, 148a/6292, 148a/6302, 148b/6313, 149a/6331, 150a/6353, 151b/6393, 152a/6417, 152b/6422, 152b/6430, 154a/6471, 154a/6474, 154a/6475, 158a/6588, 158b/6608, 158b/6612, 159a/6621, 159b/6637, 159b/6644, 163b/6752, 164a/6768, 164b/6781, 166b/6847, 167b/6864, 174a/6, 174a/7, 174a/8, 176a/14

o.- dığı 155b/6521

o.- dıdı 088b/4302

o.- dılar 016b/834, 023a/1132,

024b/1216, 033a/2458, 117b/5271, 122a/5421, 128b/5627, 128b/5628, 148b/6310, 148b/6317, 154a/6473, 154a/6475, 155a/6499

o.- du 039a/2675, 048b/2990, 066a/3564, 100a/4693

o.- duġı 016a/740, 027a/1452, 154a/6479

o.- duġın 159b/6636, 165a/6810

o.- duġına 009b/337

o.- duġumuz 153b/6459

o.- duġun 016b/851

o.- duġuñ 008a/296, 100a/4694, 107b/4929

o.- duġuñı 016a/668

o.- dular 037a/2621

o.- dum 016a/675, 016a/689, 025a/1233, 040a/2710, 045b/2894, 065b/3550, 066a/3564, 074b/3821, 074b/3828, 076a/3884, 077b/3938, 078a/3939, 079a/3975, 082b/4100, 083a/4112, 090b/4376, 096a/4552, 096a/4564, 098a/4627, 107a/4911, 117a/5247, 119a/5318, 142a/6116, 170a/15,

o.- dumdı 137a/5949

o.- dun 051b/3081

o.- duñ 036b/2598, 066b/3580, 079a/3981, 079b/3996, 111b/5061, 132b/5748, 132b/5749

o.- dunsa 008a/304

o.- duñsa 065a/3524, 071a/3707

o.- dunuz 154a/6477

o.- duḳ 016a/654, 016a/723, 016a/766, 019b/987, 023a/1129, 025a/1221, 026b/1279, 027a/1349, 027a/1395, 027a/1430, 027b/1512, 030a/1630, 030a/1687, 030a/1873, 033a/2184, 036a/2578, 036a/2580, 045b/2884

o.- duḳça 016a/693, 042a/2780, 055a/3197

o.- ġıl 034b/2531, 043b/2817, 046a/2912, 051a/3077, 057b/3285, 072b/3756, 075a/3852, 076a/3874, 083b/4133, 093a/4452, 106a/4879, 108b/4957, 109b/4998, 109b/5000, 109b/5003, 112b/5106, 120a/5344, 121a/5382, 130b/5700, 142a/6118, 166b/6840, 167b/6858, 174b/4

o.- ıcaġaz 095b/4541, 149b/6336

o.- ıcaġız 026b/1293

o.- ıcak 082a/4073

o.- ıcaḳ 011b/399, 016a/705, 018a/909, 084b/4162, 093b/4473, 096b/4571, 103a/4786, 103a/4788,

103a/4789, 133b/5788, 135a/5885, 138b/5989, 142a/6108

o.- ıcaḳ 003b/101,033a/2108, 033a/2149, 068b/3645, 088b/4295,

o.- ınca 083a/4117, 117b/5259, 121b/5401, 121b/5403, 122b/5431, 143a/6148

o.- ısar 019b/994, 033a/2171, 061b/3410, 071a/3705, 071a/3713, 071a/3714, 071b/3731, 076a/3873, 088a/4274, 106b/4901, 110b/5033, 123b/5469

o.- ısardur 077b/3926, 127a/5574

o.- ısarsın 065b/3549, 069b/3685, 115b/5192

o.- ma 003b/82, 003b/86, 003b/87, 003b/90, 003b/92, 003b/94, 003b/97, 009a/322, 013b/475, 033b/2491, 067b/3620, 070a/3690, 086a/4209, 086a/4210, 091a/4384, 091a/4389, 095a/4518, 095a/4521, 100a/4694, 105b/4874, 115a/5179, 116a/5218, 124b/5502, 172a/13, 172b/5, 172b/10, 173a/7, 173a/10, 175a/5

o.- mayalar 033a/2420

o.- maġ 016a/776

o.- maġa 055b/3227

o.- maġı 069b/3678, 073a/3781

o.- maġıl 051a/3080, 069b/3679, 099a/4656, 108a/4951, 134a/5844, 171a/15

o.- maġuñ 166a/6838

o.- madan 033a/2283, 140a/6039, 150a/6348

o.- madı 028b/1552, 059a/3335, 062a/3435, 080a/4012, 102a/4762, 141b/6102

o.- madıḳ 027a/1456

o.- madıysa 030a/1770

o.- maduġı 133b/5817

o.- madum 132b/5751, 165b/6823

o.- mak 091b/4409

o.- mamışsın 066b/3577

o.- mamuz 022b/1112

o.- mañuz 041a/2737

o.- masa 052a/3099, 056a/3238, 056a/3241, 062b/3450, 070a/3702, 158b/6613

o.- masaḳ 027a/1315

o.- masın 018a/910

o.- masu 094a/4483

o.- masun 033a/2123, 033a/2346, 035b/2569

o.- masunlar 030a/1763

o.- maḳ 004a/104, 016a/704, 016a/776, 033a/2400, 053b/3155, 077b/3934, 080b/4035, 107b/4936, 154a/6479, 154a/6480, 176a/14, 176a/15

o.- maya 002a/35, 029a/1595, 029b/1599, 053b/3154, 072b/3769, 073b/3795, 080a/4020, 090a/4348, 092b/4434, 133b/5784, 138b/6000, 139b/6037, 144b/6184, 147a/6268, 154b/6486, 172a/4

o.- mayalar 009a/328, 013b/471, 053a/3137, 105b/4873

o.- mayan 166a/6837

o.- mayanı 029a/1593, 150b/6371

o.- mayanlar 042a/2768

o.-mayasın 076b/3894, 083a/4117, 086b/4228, 102b/4780, 171a/6

o.- mayasız 030a/1744

o.- mayasun 072a/3751

o.- mayaydı 084a/4150, 128a/5610

o.- mayıcaḳ 100a/4695, 102a/4755, 102a/4756

o.- mayısar 088a/4285, 170b/5

o.- mayısardur 038b/2665

o.- mayup 041b/2762

o.- maz 005a/140, 016a/620, 016a/694, 018b/941, 038b/2666, 050a/3035, 051b/3096, 064b/3508, 064b/3513, 067a/3601, 069b/3672, 071b/3722, 075b/3861, 075b/3870, 087a/4255, 088a/4277, 093b/4467, 102b/4776, 105a/4852, 120a/5350, 120b/5364, 124a/5483, 132a/5736, 132b/5763, 134b/5862, 147b/6282, 150b/6366, 152a/6409, 156a/6536, 171b/12

o.- mazam 054a/3177, 073b/3800, 089a/4319

o.- mazlarıdı 027a/1408

o.- mazsa 033a/2282

o.- mazsın 071b/3725

o.- mazsız 020b/1026

o.- mış 011b/401, 027a/1447, 035b/2566, 036a/2586, 090b/4367, 093b/4476, 145a/6206, 146b/6246, 147a/6271

o.- mışamdur 114a/5142

o.- mışdı 033a/2256

o.- mışdur 055b/3216, 115a/5180

o.- mışıdı 034a/2522, 149a/6325, 162a/6715

o.- mışıdıḳ 146a/6228

o.- mışlar 036a/2576, 138b/5997

o.- mışlarıdı 010a/363

o.- mışuduñ 036b/2601

o.- muş 010b/368, 011a/387, 011b/400, 011b/402, 024a/1201, 027a/1427, 032b/2013, 033a/2170, 036b/2601, 040a/2719, 045a/2867, 045a/2868, 046a/2903, 049a/3003, 056a/3233, 060b/3386, 060b/3388, 071b/3730, 096a/4554, 096a/4558,

100a/4684, 100b/4701, 110a/5011, 110b/5038, 162b/6725

o.- muşam 112b/5096

o.- muşdı 033a/2256

o.- muşdur 082a/4076, 095b/4534, 111a/5041, 111a/5054, 113a/5117

o.- muşdurur 056b/3262, 072a/3748

o.- muşlar 033a/2377

o.- muşuduñ 044b/2857

o.- sa 002a/33, 006a/235, 015a/519, 030b/1947, 033b/2492, 033b/2494, 042a/2778, 049b/3028, 050a/3032, 050a/3033, 055a/3207, 055a/3208, 055b/3219, 056b/3253, 069a/3667, 082b/4092, 085b/4195, 105b/4873, 113a/5119, 122b/5427, 122b/5429, 123b/5464, 140a/6048, 166a/6829, 169a/6, 169b/3, 171a/2, 172b/6, 173a/13, 173b/5, 175a/5, 176a/11

o.- sadı 096a/4551

o.- salar 020a/1014, 033a/2167, 042a/2781

o.- sam 045b/2899, 049b/3021, 072b/3768, 142b/6135

o.- sañ 078a/3946, 113b/5125

o.- sañuz 162a/6712

o.- saydı 042a/2773, 042a/2774, 051a/3075, 055b/3219

o.- sun 001b/3, 001b/8, 016a/594, 016a/629, 016a/665, 016a/773, 016a/786, 027a/1310, 033a/2158, 033a/2160, 033a/2238, 033a/2266, 041b/2760, 042b/2788, 043a/2815, 044a/2836, 044a/2844, 044a/2848, 057a/3278, 059b/3350, 065a/3526, 067a/3593, 067a/3595, 068b/3645, 078a/3940, 098a/4614, 098b/4633, 098b/4636, 102b/4774, 111a/5048, 116b/5224, 117a/5253, 123a/5445, 124a/5471, 133b/5793, 134b/5861, 134b/5865, 139b/6023, 140a/6045, 140a/6051, 141b/6086, 142a/6113, 143a/6139, 143b/6164, 144a/6171, 145a/6202, 147a/6271, 147a/6272, 147b/6287, 150a/6357, 150b/6375, 151a/6379, 154b/6491, 157a/6561, 176a/15

o.- uban 005a/147, 027a/1423, 030a/1919, 033a/2446, 035b/2574, 037a/2622, 040b/2730, 042a/2767, 045a/2868, 047b/2951, 048b/2998, 049b/3016, 054b/3190, 073b/3793, 073b/3795, 077b/3924, 080a/4010, 081a/4053, 084a/4143, 087b/4263, 090a/4344, 094b/4508, 094b/4510, 107a/4919, 118b/5305, 129b/5655, 139b/6027, 140b/6071, 147a/6270, 149b/6337, 152a/6408, 152a/6415,

161b/6702, 162b/6730, 163a/6741, 165a/6798, 173b/9, 176a/14

o.- ubanı 116b/5227, 118a/5282

o.- ucaḳ 012b/440, 029a/1582, 044b/2851, 047a/2943, 064b/3510, 079a/3973, 166b/6847, 167b/6864

o.- ucaḳsañ 130b/5698

o.- un 024b/1211, 052b/3117

o.- unca 018b/925, 087b/4263, 089b/4335, 113b/5134, 118a/5279, 122b/5429, 124b/5493, 133a/5771

o. - unur 009b/339

o.- unuz 125b/5529

o.- uñ 008a/300, 020b/1025, 020b/1037, 033a/2154, 041a/2745, 059b/3357, 076b/3888, 084b/4166, 088b/4298, 101a/4724, 101a/4725, 101a/4726, 125a/5518, 149a/6328

o.- uñuz 033a/2460

o.- up 004a/108, 004b/122, 005b/206, 006a/227, 011b/402, 013b/472, 014a/488, 016a/717, 016a/786, 018b/934, 019b/982, 020a/1021, 020b/1027, 020b/1034, 020b/1035, 023a/1135, 023a/1140, 025a/1223, 025a/1232, 026b/1274, 027a/1471, 030a/1696, 030a/1729, 030a/1808, 030a/1940, 030b/1947, 032a/1998, 033a/2031, 033a/2066, 033a/2074, 033a/2114, 033a/2487, 033b/2492, 033b/2493, 033b/2498, 033b/2505, 036b/2601, 040a/2716, 040b/2736, 041b/2761, 042a/2773, 042b/2798, 044b/2850, 044b/2851, 046b/2928, 047a/2946, 047b/2965, 048b/2995, 049a/3009, 050b/3052, 053b/3150, 053b/3151, 054b/3184, 056a/3245, 059b/3361, 061a/3405, 062a/3437, 065b/3544, 067a/3597, 072b/3758, 073b/3787, 074a/3817, 082a/4087, 086a/4211, 089b/4333, 090b/4366, 108a/4941, 110b/5026, 116b/5223, 117b/5260, 117b/5271, 119a/5306, 124b/5491, 126b/5571, 144b/6190, 152a/6413, 156b/6550, 157b/6574, 159b/6637, 159b/6642, 160b/6673, 175b/4

o.- updı 067b/3618

o.- updur 050b/3060, 050b/3061, 051a/3068, 059a/3337, 062a/3428, 067b/3611, 068a/3627, 155b/6520, 146b/6257

o.- updurur 119a/5316

o.- ur 001b/4, 004a/117, 004b/135, 005b/167, 005b/220, 007b/286, 009b/338, 012b/443, 013a/460, 013b/476, 016a/601, 016a/606, 016a/618, 016a/621, 016a/668, 016a/680, 016a/681, 016a/695, 016a/701, 016a/717, 016a/739, 016a/817, 018b/941,

020b/1027, 021b/1069, 021b/1070, 024b/1215, 027a/1415, 027a/1417, 027a/1418, 027a/1420, 027a/1427, 031a/1969, 033a/2033, 033a/2162, 033a/2329, 033a/2373, 033b/2497, 037b/2629, 040a/2713, 041b/2764, 042a/2780, 042b/2784, 042b/2785, 045b/2887, 049b/3031, 050b/3059, 051a/3074, 053b/3153, 054a/3172, 056a/3240, 057b/3282, 057b/3283, 058a/3302, 064a/3503, 064b/3508, 065a/3537, 069a/3670, 081a/4042, 082a/4079, 085b/4196, 087b/4261, 088a/4280, 088a/4282, 089a/4312, 091b/4399, 092a/4425, 092b/4439, 095a/4517, 095a/4526, 095a/4528, 098b/4644, 105b/4876, 107b/4940, 108a/4954, 109b/4991, 109b/4995, 109b/5001, 109b/5002, 113a/5108, 115a/5180, 115a/5185, 117a/5243, 122b/5433, 131b/5717, 139b/6025, 140b/6067, 143a/6151, 143b/6152, 145a/6211, 152a/6409, 158a/6600, 162a/6719, 168a/6878, 168a/6880, 168a/6882, 168b/6886, 169a/1, 172a/3, 175a/2, 176a/6, 176a/7, 176a/9

o.- urdı 039a/2684

o.- urlar 035b/2568, 045a/2869, 053a/3132, 090a/4345, 093a/4454

o.- urmış 016a/700, 068a/3623

o.- urmuş 021a/1044

o.- ursa 014b/505, 020a/1013, 023a/1150, 026b/1281, 033a/2276, 033a/2444, 053b/3153, 113b/5129, 116b/5225, 119b/5337, 116b/5226, 142b/6135, 158a/6599, 159a/6629, 162a/6713

o.- ursam 112b/5097

o.- ursañ 045b/2897

o.- ursın 013b/475, 168a/6884

o.- ursun 041b/2755

o.- urun 086b/4236

o.- uruz 153b/6461

o.- usar 014a/480, 071b/3724, 091a/4385

o.- usardurur 035b/2573

o.- usarın 074a/3806

o.- usarsın 087b/4261

olar :Çokluk üçüncü şahıs zamiri, onlar.

o. 019b/993, 027a/1356, 029a/1595, 029b/1615, 030a/1656, 030a/1815, 030a/1857, 031b/1993, 032a/2003, 032a/2008, 032b/2027, 038a/2647, 052b/3121, 053a/3132, 053a/3133, 053a/3136, 053b/3147, 064a/3491, 064a/3504, 068b/3647, 090a/4360, 090b/4362, 090b/4371,

110b/5024, 119b/5327, 149b/6345, 150a/6360, 156b/6550, 174a/14

o.+ a 021a/1041, 033a/2063, 051a/3073, 053a/3134, 054b/3194, 055b/3226, 064a/3492, 067a/3592, 090b/4365, 149a/6326, 149a/6328, 153a/6450, 151a/6389, 153b/6455, 154a/6467, 156b/6549, 161b/6701

o.+ dan 054b/3195

o.+ dur 053b/3150, 054b/3194

o.+ ı 030a/1651, 052b/3123, 053a/3137, 053b/3147, 063a/3470, 064a/3493, 153a/6446, 160a/6652, 174b/2, 174b/15

o.+ uñ 029a/1597, 150b/6369, 151a/6390, 159a/6619, 159a/6621, 160a/6660, 161b/6692, 161b/6698, 166b/6844, 167b/6862, 176a/10

o.+ uñdur 090b/4361, 090b/4365, 090b/4375

o.+ uñla 051a/3072

olıcı : Olma işini yapan, eden.

o. 030a/1648

oluḳ (ġ) : Bir şeyin akmasına yarayan üst tarafı açık boru.

o.+ ı 096a/4561

olun - : Olmak fiiline konu olmak.

o.- a 056b/3260

o.- maz 108b/4960

o.- mış 110b/5029

omuz : Vücutta boynun iki yanında kalan, kolların gövdeye bağlandığı kısım.

o.+ dan 008a/300

o.+ larına 045a/2874

o.+ larına 027a/1467

o.+ una 063a/3474

omz : bk. omuz

o.+ una 037a/2612

on : Dokuzdan sonra, on birden önce gelen sayının adı.

o. 010a/360, 011b/412, 016a/615, 016a/698, 017a/870, 018b/928, 019a/948, 019a/965, 031a/1977, 031a/1978, 031b/1985, 033a/2353, 061b/3412, 100b/4698, 100b/4699, 106a/4892, 119a/5306, 134a/5842, 134a/5851, 134a/5852, 135b/5902, 136a/5906, 136a/5908, 136b/5930, 141b/6099, 142a/6112, 143b/6153, 145a/6206, 145b/6227, 152a/6419

o.+ dur 074b/3833

oñ - : İyileşmek, şifâ bulmak.

o.- maz 051a/3075, 158b/6616

oñat : Doğru, uygun, muvafık.

o. 055a/3212, 151a/6380, 162a/6716

oñıl- İyileşmek, şifâ bulmak

o.-a 140a/6044

onlar : Çokluk üçüncü çoğul şahıs zamiri.

o. 051a/3068

o.+ a 042a/2781

o.+ dan 012b/434

o.+ uñ 014a/482

oñul - :bk. oñıl-

o.- maz 077b/3930

onuncı : On sayısının sıra sıfatı, sırada yeri dokuzuncudan sonra, on birinciden önce olan .

o.+ sı 031b/1984

ora : O yer.

o.+ da 004a/107, 033a/2109, 079a/3985, 149b/6339, 152a/6414, 158b/6611, 173a/5

o.+ da 021a/1042, 076b/3902

o.+ ya 002b/58, 025a/1226, 149b/6343

oracıḳ : Hemen olduğu yer.

o.+ da 057b/3296

orta : Herkesin görebileceği yer, meydan.

o. 003a/74, 055b/3223, 066a/3561

o.+ da 025b/1240, 161a/6686

o.+ sın 153a/6449

o.+ sına 003b/89, 030b/1958, 037b/2631, 070a/3698

o.+ ya 027a/1443, 125a/5509, 144b/6188

oruç (c) (Far.i.) : İslâm dîninin beş şartından biri olan, imsaktan güneş batıncaya kadar yeme, içme ve cinsel ilişkiden uzak durma şeklindeki ibâdet.

o. dut 175b/5

o. 027a/1366, 056a/3231, 130a/5678, 173b/3, 173b/6, 173b/8, 173b/13, 174a/2, 174a/4, 174a/7, 174a/9, 174a/12, 174a/15, 174b/3, 174b/6, 174b/7, 174b/10, 174b/11, 174b/13, 175a/1, 175a/3, 175a/7, 175a/13

o.+ a 176a/12

o.+ ı 089b/4329, 174a/4

o.+ u 175a/4

o.+ umuz 027a/1365

o.+ un 030a/1811

ʿOṯmān : İlk müslümanlardan, Hulefâ-yi Râşidîn'in üçüncüsü.

ʿO. 016a/631, 016a/795, 027a/1490, 027a/1491, 027b/1508, 030a/1761, 030a/1765, 031b/1981, 033a/2039, 033a/2081, 033a/2082, 033a/2093, 155b/6519, 156a/6527

ʿO.+ a 033a/2347

ʿO.+ dan 033a/2080

ʿO.+ ı 128b/5629

ʿO.+ ıñ 033a/2091

ʿO.+ uñ 031b/1993

ot : Bir iki mevsim veya bir yıl, pek azı da daha fazla yaşadıktan sonra kuruyan, toprak üstündeki kısımları odunlaşmayıp yumuşak kalan küçük bitkilerin ortak adı.

o.+ a 135b/5896

o.+ da 040a/2714

o.+ dan 022a/1080,

o.+ dur 040a/2714,

o.+ ı 135b/5896

ot : Ateş

o.+ dan 021b/1069, 024a/1194, 024a/1199, 024b/1215, 033a/2030, 035a/2556, 035b/2560, 039b/2699, 040a/2719, 071b/3726, 073b/3798, 129a/5652

o.+ dandur 021b/1061, 022a/1081

o.+ dur 057a/3269

o.+ ları 049a/3005

o.+ laruñ 109a/4977

o.+ uñ 040a/2706

otla- : Hayvan dolaşarak yerden ot yemek

o.- r 123a/5440, 136a/5904, 138b/5995

otlu : Ateşli.

o. 006a/224

otur - : Devamlı olarak kalmak, ikāmet etmek.

o. 087b/4263

o.- a a 062a/3426, 077b/3932, 110b/5031, 124b/5500

o.- alar 031a/1968, 047a/2950, 049a/3008, 125a/5513

o.- ayın 155b/6525

o.- dı 098a/4624, 134b/5867, 151a/6386, 155a/6502, 158a/6589, 161a/6688

o.- dılar 055b/3223, 111a/5050

o.- duġı 066b/3583

o.- muş 019a/967, 077b/3936

o.- sa 050b/3058, 055b/3222

o.- sa 168b/3

o.- uban 078a/3949, 089a/4314

o.- up 090b/4364, 154b/6487

o.- ur 010b/371, 013a/450, 015a/518, 025b/1239, 025b/1252, 045b/2892, 048b/2983, 050b/3057, 058b/3315, 140b/6056

o.- urdı 058b/3323, 068b/3652

o.- urdım 016a/661

o.- urdum 078a/3951

o.- urken 025b/1247

oturt (d) - : Oturmasına izin vermek, oturmasını sağlamak veya oturmaya zorlamak.

o.- a 046a/2908

o.-urdu 014b/492

otuz : Yirmi dokuzdan sonra, otuz birden önce gelen sayının adı.

o. 016a/671, 016a/735, 098b/4633,
172b/12

o.+ ı 076a/3872

ova : Çevresindeki yüksek ve ârızalı topraklara göre çukurda kalan geniş ve düz arâzi.

o.+ sında 165a/6803

o.+ ya 151b/6394

o.+ yı 149b/6339

oy - : Yontmak, kazmak veya delmek sûretiyle bir şey üzerinde çukur oluşturmak.

o.- uban 066a/3561

oyna - : Eğlenmek, oyalanmak maksadıyle bir şeyle meşgul olmak.

o.- duġın 062b/3456

o.- maḳ 004a/104

o.- r 157a/6557

o.- rduñuz 047b/2965

o.- rıdı 042b/2794

o.- rıduñ 036b/2602

o.- ya 039b/2693, 040b/2725, 043b/2830

oyun : Bir menfaat olmadan hoşça vakit geçirmek için yapılan, çeşidine göre belli kurallara bağlanmış, mahârete dayalı eğlence.

o. 107b/4938

o.+ una130a/5684

Ö

öbür : Diğer, öteki.

ö. 156b/6550

öden - : Alacaklı olana verilmek, tediye edilmek.

ö.- mek 016a/803

ög - : Bir kimse veya şeyin iyi, güzel ve üstün taraflarını söyleyerek değerini belirtmek, methetmek.

ö.- ersiz 053a/3136

ögen :

ö. 017a/882

ögren : Bir husus hakkında bilgi sâhibi olmak, bilgi edinmek.

ö. 068a/3621

ö.- üp 038a/2644

ö.- ür 111b/5068

ögret (d) -: Bir konu hakkında bilgi sâhibi etmek.

ö.- e 041b/2752

ögün - : Sâhip olduğu veya kendine pay çıkardığı bir şeyden gururla ve abartılı bir dille bahsetmek.

ö.- üben 150b/6370

ögür - : Böğürmek, yüksek sesle bağırmak.

ö.- di 034b/2529

ögüt (d) - : Tâne hâlindeki maddeleri bir araçla ezerek un durumuna getirmek.

ö.- em 030a/1836

ögüt (d) : Bir kimse veya şeyin iyi, güzel ve üstün taraflarını söyleyerek değerini belirtmek, methetmek.

ö. 015b/586, 045a/2871, 050a/3043, 052b/3128, 137b/5962, 146a/6236, 153b/6457, 159b/6631, 170a/8, 176a/8

ö.+ üm 170b/11

ö.- di 153b/6455

ö.+ üñ 115a/5188

ö.+ ler 014a/487

ökçe : Topuğun arka kısmı.

ö.+ ñ 003a/75

öksüz : Annesi veya hem annesi hem babası ölmüş çocuk.

ö.+ i 013b/473

ö.+ lerüñ 033a/2488

öküz : Çift sürmek, araba çekmek gibi hizmetlerde kullanılan enenmiş erkek sığır.

ö. 085a/4175, 085b/4191, 085b/4197, 085b/4204, 085b/4205, 085b/4206

ö.+ e 085a/4189, 085b/4206

ö.+ i 085a/4183, 085b/4200

ö.+ üñ 085a/4176, 085a/4182, 085a/4185, 085b/4199

öl - : Hayâtı sona ermek, yaşamaz olmak, can vermek, vefat etmek.

ö.- di 022b/1116, 026a/1260, 030a/1725, 014a/485, 100b/4697, 136b/5932, 152b/6431, 159a/6624

ö.- digi 056a/3241

ö.- dügi 009b/339

ö.- dügin 170b/9

ö.- dügün 025b/1244

ö.- dügüni 123b/5460

ö.- dügünü 100b/4707

ö.- dürür 006a/238, 006a/241

ö.- e 005a/138, 044b/2860

ö.- ecegez 088a/4285

ö.- ecek 130b/5689

ö.- elden 023b/1171

ö.- eler 005b/212

ö.- elüm 006b/253

ö.- em 002a/34, 016a/747, 023b/1181, 048b/2995, 073b/3793

ö.- en 005b/221, 008a/302, 022b/1116

ö.- enler 007a/267, 015b/574,

152b/6431

ö.- enlere 070a/3703

ö.- enleri 012b/436

ö.- enüñ 007b/276

ö.- er 044b/2859

ö.- esin 026a/1265

ö.- esiz 030a/1749

ö.- eydi 061a/3398

ö.- eyin 026a/1263, 057b/3296, 099a/4652

ö.+ icek 035b/2569

ö.- iser 007a/266

ö.- iserdür 057b/3294

ö.- mede 125a/5516

ö.- meden 005b/156, 007a/261, 009b/346, 009b/343, 009b/345, 113a/5123

ö.- mege 009b/346, 037b/2635, 131a/5708

ö.- megi 003a/74, 008a/291

ö.- megüñ 009b/343

ö.- mek 139a/6015, 142b/6135

ö.- memiş 045a/2868

ö.- mesi 153a/6443

ö.- meyenler 022b/1116

ö.- meyisersin 002a/27

ö.- mez 005b/154

ö.- miş 036a/2586, 060b/3385

ö.- mişle-ridi 013a/449

ö.- müş 045b/2889, 045b/2890

ö.- müşleri-di 013a/457

ö.- müşüle 041a/2744

ö.- se 069a/3667

ö.- seler 010a/357

ö.- seydi 037a/2617

ö.- sün 116a/5206

ö.- teçi 045a/2873

ö.- üben 089a/4312

ö.- ücek 035b/2568

ö.- ümden 003a/75

ö.- ünce 013a/450, 013b/462, 023a/1166, 124b/5493, 131b/5719

ö.- üñ 009b/345

ö.- üp 023a/1167, 060b/3393

ö.- ür 007a/269, 010a/354, 045a/2879, 053b/3151, 055a/3203, 056a/3238, 056a/3240, 056b/3261

ö.- ürin 099a/4652

ö.- ürsem 099b/4672, 101b/4742, 133b/5835

ö.- ürsin 169b/13

ö.- ürsün 170b/9

ö.- ürüz 030a/1706

öldür - : Bir canlının hayâtına son vermek.

ö.- di 026a/1256, 164a/6780

ö.- dügün 002b/54

ö.- düñ 137a/5946

ö.- e 102a/4760, 110a/5017

ö.-egör 004a/113
ö.- en 026a/1257
ö.- esin 139b/6038
ö.- me 153a/6444
ö.- megil 056a/3242, 112a/5081
ö.- mek 035a/2546, 136b/5924
ö.- meye 101b/4742
ö.- mezin 081a/4058
ö.- üben 102a/4761, 112a/5078
ö.- ün 111b/5062
ö.- üp 006a/237, 136b/5925, 138a/5979, 158b/6614
ö.- üpdür 155a/6511, 156b/6542
ö.- ürler 006a/240
ö.- ürseñ 141b/6092
ö.- ürüm 152a/6409

ölü : Hayâtı sona ermiş bulunan, artık yaşamayan.

ö.+ sinden 036b/2596
ö.+ yü 008a/292, 153a/6443

ölüm : Bir canlıda hayâtî fonksiyonların tam ve kesin bir şekilde sona ermesi durumu, mevt, irtihal, vefat

ö. 004a/112, 004a/113, 004b/120, 006a/235, 014b/500, 016a/625, 030a/1706, 030a/1707, 030a/1709, 033a/2226, 061a/3397, 107a/4913, 163b/6753
ö.+ den 004a/113, 016a/790, 151b/6402, 152a/6407
ö.+ i 002a/31, 024b/1212, 030a/1710, 030a/1712, 030a/1713, 030a/1715, 030a/1716, 030a/1718, 030a/1719, 030a/1722, 122b/5434
ö.+ in 087a/4247
ö.+ iñ 030a/1731
ö.+ ü 009b/340
ö.+ üñ 030a/1730, 089b/4327, 111b/5056

ʿÖmer (634-644): Hulefâ-yi Râşidîn'in ikincisi .

ʿÖ. 016a/631, 016a/795, 018b/941, 019a/959, 019a/967, 019a/970, 019b/977, 019b/988, 019b/990, 020a/995, 020a/997, 020a/998, 023a/1133, 027a/1490, 027a/1491, 027b/1508, 030a/1765, 031b/1980, 033a/2037, 033a/2070, 033a/2071, 033a/2073, 033a/2347, 149a/6324, 149b/6334, 153a/6438, 153a/6440, 153a/6446, 153b/6463, 153b/6464, 154b/6489, 154b/6490, 155a/6504, 155b/6513, 156b/6553
ʿÖ.+ den 033a/2070
ʿÖ.+ dür 155a/6508
ʿÖ.+ e 019b/988, 033a/2078, 153a/6442, 153b/6462
ʿÖ.+ iñ 016a/795, 030a/1760

ʿÖ.+ üñ 031b/1991, 128b/5625

ʿÖmerce : Hz. Ömer gibi.

ʿÖ. 033a/2082

ʿömr (Ar.i.) : Yaşama veya var olma süresi, bir şeyin yaşadığı müddet, hayat.

ʿö.+ i 034a/2512, 034a/2523, 042b/2796, 110b/5032

ʿö.+ imi 132a/5747, 133b/5833

ʿö.+ ince 165a/6807

ʿö.+ ine 156a/6536, 158b/6602, 158b/6615

ʿö.+ ini 033b/2495, 038a/2645, 041b/2763, 105b/4861, 105b/4863, 106a/4877

ʿö.+ üm 073a/3785, 073b/3793

ʿö.+ ümde 073a/3771

ʿö.+ üme 101b/4733

ʿö.+ ümüñ 033a/2100, 073a/3770

ʿö.+ üni 033b/2504, 133b/5786

ʿö.+ üñ 043a/2816, 130a/5674, 083a/4121

ʿömür : bk. ʿömr

ʿö.+ e 170b/10

ʿö.+ leri 150b/6372

ön : Bir şeyin esas kabul edilen görünen yüzü.

ö. 004a/113, 007a/267, 009b/343, 009b/345, 009b/346, 030a/1740, 031a/1977, 033a/2135, 080b/4027, 093a/4453

ö.+ den 015a/513, 016a/590, 016a/818, 020a/1010, 021b/1060, 022a/1077, 027a/1455, 028b/1551, 028b/1571, 033a/2362, 113a/5122, 123a/5445

ö.+ din 033a/2112, 033a/2136, 156b/6552

ö.+ i 030a/1842

ö.+ imden 154b/6485

ö.+ inde 165a/6799

ö.+ inden 156b/6545

ö.+ ine 136b/5928

ö.+ ümde 031a/1973

ñ.+ üme 156b/6543

ö.+ ünce 062a/3440, 143a/6141

ö.+ ünde 030a/1776, 161b/6691, 164b/6783

ö.+ ünden 138b/5994, 154b/6496

ö.+ üne 098b/4640, 114a/5153

ö.+ üñde 123a/5446, 160b/6669

ö.+ ünde 114b/5170, 123b/5463

öñce : İçinde bulunulan veya bahsedilen ânın gerisinde kalan bir zamanda, evvel.

ö. 143a/6137, 143a/6139, 143a/6142, 145b/6225, 156b/6554, 162a/6718

öp - : Sevgi ve saygısını göstermek üzere dudaklarını bir şeye değdirmek.

ö.- di 019a/952, 027a/1303, 069a/3659, 111a/5051, 114b/5158, 114b/5169, 136a/5915, 137a/5945, 137b/5954, 146b/6245, 146b/6247 ,147a/6258

ö.- dügi 069a/3664

ö.- dügüñ 069a/3668

ö.- düñ 069b/3674

ö.- em 130a/5680

ö.- er 065b/3546, 069a/3660

ö.- erler 027a/1475, 148a/6288

ö.- mek 130a/5675

ö.- sem 130b/5686, 130b/5687

ö.- üp 026b/1296, 027a/1459

ördek : Perde ayaklılardan, evcil ve yabânî cinsleri bulunan, kazdan küçük, paytak yürüyüşlü su kuşu.

ö. 049a/3003, 177a/3

ört - : Başkasına belli etmemek, gizlemek, saklamak, ketmetmek.

ö.- e 016a/750

ö.- eler 016a/744, 036a/2585

ö.- er 094a/4494

ö.- erem 126a/5549

ö.- esiz 016a/749

ö.- evü 089a/4325

ö.- müş 025b/1240

ö.- üp 030a/1723, 045b/2888, 070a/3700

örtü : Örtmeye yarayan şey.

ö. 091a/4385

ö.+ si 017a/872

ö.+ sini 017a/871

ö.+ sün 016a/703, 033a/2312

örtük Örtülmüş, örtülü.

ö.+ lerin 133b/5796

örtül -: Üstüne bir şey konmak sûretiyle kapatılmak, bir şeyle kaplanmak.

ö.- e 033a/2030

ö.- esiz 016a/749

örtülü : Örtülmüş, bir şeyle kaplanmış, kapatılmış.

ö. 078a/3952

örtün - : Erkekten kaçmak için başını ve yüzünü örtmek.

ö.- üben 027b/1504

ö.- ür 033a/2153

örül - Örmek yoluyle giyecek ve kullanılacak eşyâ durumuna getirilmek.

ö.- mişidi 017a/870

örü ṭur- : Kalkık, dik durmak.

ö.- dı. 078b/3959, 140b/6060

ʿöşr (Ar.i.) : Eskiden toprak ürünlerinden onda bir nispetinde alınan vergi .

ʿö.+ in 148a/6295

öt - : Değişik tonlarda nağmeli sesler çıkarmak.

ö.- er 135b/5894

ö.- erem 177b/15

ö.- üp 058b/3327

öte : Daha uzaktaki yer, iki uzaklıktan daha uzak olanı.

ö. 016a/703, 016a/708, 022b/1113, 027a/1393, 030a/1624, 047b/2955, 050b/3052, 084a/4151, 118b/5290, 129b/5667, 133b/5790, 144a/6176, 156a/6528

ö.+ si 050b/3053

ötüri : - den dolayı, -in yüzünden, -in sebebiyle.

ö. 027a/1388, 106a/4877, 112b/5102

övgi : Bir kimseyi, bir nesneyi övmek maksadıyle yazılan yazı veya söylenen söz, methiye.

ö.+ si 020b/1032

övin - : Kendi kendini övmek, tefâhür etmek.

ö.- di 090b/4366

öyin : Belli yemek zamanında yenen şey, yemek.

ö.+ üñüzdür 040a/2711

öyke : Öfke, hiddet, hışım.

ö.+ m 030a/1885

ö.+ sinden 030a/1914

öykün : Birine benzemek istemek, onu taklit etmek, taklide çalışmak, özenmek.

ö. 016a/820

ö.- meyüz 023a/1124, 027a/1362

öyle : Ona benzer, onun gibi.

ö. 006b/250, 016a/644, 027a/1420, 033a/2443, 062b/3450, 085b/4195, 094a/4490, 100b/4697, 112a/5087, 130b/5698, 143a/6148, 145b/6222, 166b/6847, 167b/6864, 168a/6879, 170a/1,

öyün : 1. Belli yemek zamanında yenen şey, yemek.

ö. 033a/2163

ö.+ de 016a/714, 027a/1404

2. Zaman.

ö. 03a/61

öz: : Bir kimsenin kendi mânevî varlığı, zâtı, kendisi.

ö. 142a/6103

ö.+ dür 086b/4235

ö.+ i 017a/882, 030a/1905, 033a/2371, 102a/4757, 128a/5608, 136a/5908, 142a/6114, 159b/6637, 159b/6642

ö.+ in 016a/699, 019b/974, 033a/2360, 144b/6188

ö.+ ine 016a/824, 044a/2834, 066b/3587

ö.+ ini 025a/1235, 084b/4159

ö.+ ler 072b/3759, 075a/3853

ö.+ lerin 010a/363

ö.+ lerini 062b/3454

ö.+ ü 129a/5642

ö.+ üm 022b/1101, 098b/4631

ö.+ üme 030a/1745, 133b/5798

ö.+ ümi 016a/737

ö.+ ümüz 033a/2466

ö.+ ün 050b/3055, 053b/3152

ö.+ ünde 082b/4096

ö.+ ünden 071a/3716

ö.+ üne 141a/6085, 142a/6111

ö.+ üñ 045b/2894, 051a/3074, 051b/3086, 073a/3778

ö.+ üñe 023b/1172, 083b/4126

ö.+ üñi 051a/3080, 052a/3103, 057a/3275, 089b/4328

özle - : Şiddetle arzu etmek, elde etmeyi istemek.

ö.- di 021a/1054

ʿözr (Ar.i.) : Yanlış, hatâlı bir davranışın elde olmadan veya mecbur kalındığı için yapıldığını bildirmek ve hoş görülmesini istemek üzere öne sürülen sebep, mâzeret.

ʿö.+ i 170b/4

P

pā (Far.i.) : Ayak.

p.+yiñüze 002a/38, 016a/755

pādişāh (Far.i.) : Büyük hükümdar.

p. 001b/7, 016a/616, 027a/1331, 030a/1632, 030a/1637, 030a/1829, 030a/1833, 030a/1871, 030a/1895, 033a/2370, 033a/2423, 035a/2554, 041b/2755, 046a/2912, 082b/4103, 084b/4170, 091b/4402, 091b/4404, 093a/4456, 096b/4574, 098b/4637, 099a/4650, 099b/4666, 099b/4671, 100a/4681, 100a/4682, 100b/4698, 100b/4705, 101a/4717, 101b/4742, 102b/4768, 102b/4773, 103a/4789, 103b/4807, 107a/4910, 110b/5034, 113a/5121, 115b/5197, 116a/5215, 116b/5232, 117b/5259, 120b/5367, 122a/5412, 122a/5414, 130a/5670

p.+ a 099b/4678, 101b/4741, 102a/4750, 120a/5351

p.+ da 100a/4683

p.+ ı 015a/544, 033a/2319, 052b/3119, 059b/3354, 060b/3378, 063a/3462, 154b/6495

p.- ı bī-zevāl 104b/4834, 133b/5806

p.+ ım 049b/3020, 072a/3740, 082b/4104, 102a/4760, 105b/4864,

117a/5244, 120b/5360, 125b/5526

p.+ ın 090b/4362

p.+ ıñ 099b/4678

p.- ı zü'l-celāl 104b/4834

p.+ lar 033a/2319

p.+ sın 133a/5777

p.+ um 070a/3688, 084b/4169

p.+ uñ 048a/2979, 064b/3517, 107a/4913

pādişāhlık: Pâdişah olma durumu, saltanat, hükümdarlık.

p.+ ını 015a/521

pāk : Temiz, hâlis, saf, katışıksız.

p. 016a/732, 016a/780, 027a/1306, 033a/2124, 042a/2770, 043a/2808, 052a/3102, 055a/3208, 065b/3540, 088a/4289, 162a/6717

p.- i Muṣṭafā 016a/640, 016a/651, 018b/936, 016a/720, 016a/762, 019b/984, 024b/1218, 027a/1346, 033a/2182, 033a/2246, 033a/2339, 033a/2389, 033a/2432, 107b/4936

palās (Far.i.) : Aba ve çul gibi kaba yünden dokunan şeyler ve özellikle bunların eskileri.

p. 023a/1165, 023b/1172, 035a/2556, 119b/5331

p. 033a/2171

p.+ ıdı 017a/869

pāre (Far.i.) : Parça.

p. 002a/28, 011b/402, 013b/466, 030a/1763, 030a/1826, 033a/2044, 033a/2108, 033a/2204, 060a/3371, 069a/3665, 083a/4120, 094a/4492, 098b/4639, 100b/4702, 113a/5107, 127b/5601, 146b/6246, 149b/6337, 152b/6422

p.+ nüñ 094a/4492

p.+ si 017a/873

p.+ sin 017a/874

p.+ sinden 017a/871

pārecük: Pare sözcüğünün küçültme eki almış hali.

p. 027a/1327, 047b/2959

pas : Kirlilik, kir.

p.+ ı 159a/6620

p.+ ın 089b/4337

pāyanda: Bir şeyin sağlam olarak durmasını sağlamak için konan destek, dayak.

p. 150a/6357

pāyidār (Far.i.) : Kalıcı, devamlı, sâbit.

p. 002a/32

pazar (Far.i.) : Alış veriş, alım satım; alım satım ve alış veriş yeri .

p. 027b/1502

p.+ da 056b/3258

p.+ ım 177a/11

peder (Far.i.): Baba.

p. 112b/5106

pehlivān (Far.i.): İri yapılı, kuvvetli kimse, yiğit, cesur, kahraman.

p. 136b/5931, 136b/5932, 138a/5981, 146a/6237, 147a/6261

p.+ ı 152a/6418

p.+ uñ 136b/5934, 137a/5949, 138a/5977

pehlüvān: bk. pehlivān

p. 136a/5917, 151a/6384

p.+ lar 150b/6370

pek : Çok, fazla, ziyâde.

p. 033a/2223, 033a/2292, 085b/4199, 172a/12

pelen : Gözleri açık, uyanık.

p. 103a/4796

penāh (Far.i.) : Sığınacak yer, melce.

p. 016a/593, 041b/2755

p.+ ı 033a/2468

pençe (Far.i.) :Yırtıcı hayvanların ön ayaklarının, parmak uçlarında sivri ve aşağıya doğru kıvrık tırnaklar bulunan iç kısmı.

p. urasın 002b/58

p.+ lerin 035b/2561

perde (Far.i.) : Bir şeyin doğrudan doğruya görülmesini, duyulmasını önleyen şey, engel, mâni.

p. 028b/1567, 077a/3916

p.+ ler 075b/3869, 099a/4657

p.+ leri 005b/153

p.+ lerin 012a/423

p.+ leriñ 095a/4527

p.+ sin 101b/4746

p.+ sinden 072b/3754

p.+ sini 140b/6072

p.+ siyle 126a/5549

p.+ siz 097a/4585

peri (Far.i.) : Tabiat üstü bir güce sâhip bulunduğuna inanılan cin tâifesinin çok alımlı ve çok güzel olanlarına verilen isim.

p.+ ñ 109a/4981

perīşān(Far.s.) : Acınacak durumda, zavallı, kederli, muztarip.

p. 057b/3283, 159b/6637, 161b/6704

perkerdī (Far.s.): Dolu

p 155a/6501

pervāne (Far.i.) : Geceleri ışık etrâfında dönerek uçan küçük kelebek.

p. 033a/2062, 104a/4819, 107a/4919

p.+ den 098a/4613

p.+ ler 129a/5651

Perverdigār (Far.i.) : Bütün yaratıkları besleyen ve yetiştiren, Allah.

P. 005b/211, 016a/767, 086a/4223, 089b/4333, 090b/4367, 028b/1535, 050a/3036, 083a/4112, 091a/4394, 091b/4397, 092a/4417, 092a/4412, 099a/4655, 103a/4794, 92a/4427, 092b/4432, 094b/4498, 104b/4842, 128b/5630 094b/4503, 095a/4528, 096a/4564,

pes (Far.zf.) : Şu halde, öyleyse, imdi. 096b/4576, 097b/4600, 098a/4624,

p. 002b/51, 004a/118, 004b/128, 098b/4640, 099a/4646, 099a/4651, 011b/404, 013b/472, 014a/484, 015a/566, 099b/4668, 100a/4689, 100b/4700, 152a/6412, 016a/734, 016b/841, 101a/4713, 101a/4718, 101a/4723, 017a/877, 027a/1329, 027a/1351, 102a/4761, 102a/4763, 103a/4792, 027a/1470, 033a/2102, 033a/2192, 103b/4809, 104a/4826, 104a/4827, 034a/2521, 034a/2523, 035a/2545, 105a/4859, 105b/4869, 106a/4887, 036b/2593, 036b/2605, 037b/2633, 108a/4949, 108b/4972, 109b/4992, 039a/2682, 039b/2688, 042a/2773, 110b/5023, 110b/5025, 111b/5062, 042b/2796, 044b/2853, 044b/2855, 113a/5109, 114a/5148, 115b/5204, 046a/2908, 049a/3014, 049b/3021, 121b/5392, 122a/5413, 124b/5499, 050a/3041, 050b/3052, 050b/3056, 124b/5500, 125a/5517, 126b/5568, 050b/3061, 052a/3101, 052a/3103, 128a/5618, 130b/5698, 131b/5725, 053b/3155, 054a/3165, 054b/3181, 132a/5742, 132a/5745, 133a/5779, 054b/3194, 055b/3222, 056a/3238, 137b/5965, 146b/6255, 151b/6396, 057a/3267, 057a/3280, 059a/3336, 151b/6398, 152a/6411, 152a/6416, 059a/3343, 059b/3358, 060a/3375, 152b/6423, 152b/6424, 154a/6474, 063a/3461, 079a/3983, 079a/3985, 154b/6489, 154b/6494, 155a/6504, 079b/3994, 061a/3399, 062b/3442, 155b/6519, 155b/6520, 156a/6527, 065b/3541, 065b/3546, 066b/3582, 156b/6555, 157b/6574, 158a/6589, 067a/3596, 067b/3612, 073a/3782, 158b/6608, 159a/6618, 160a/6646, 074b/3831, 076b/3889, 079a/3974, 160a/6649, 160a/6651, 160a/6656, 079b/3992, 079b/4006, 080a/4008, 160a/6658, 160b/6664, 161a/6684, 080a/4014, 080b/4028, 080b/4036, 162a/6717, 162b/6733, 163b/6751, 081a/4053, 081b/4068, 085a/4178, 164a/6768, 164b/6786, 165a/6799,

165a/6802, 165a/6807, 166b/6847, 167b/6864, 68a/6873, 169b/6, 171b/13, 172a/1, 173a/4, 173a/5, 173a/7, 173a/12, 175b/8

peşīmān (Far.i.): Pişman kelimesinin eski metinlerde kullanılan asıl şekli.

p. 001b/23, 033a/2316, 047a/2942, 170b/6, 171a/7

p. olasın 176a/2

peyġamber (Far.i.) : Allah tarafından emirlerini kullarına bildirmekle görevlendirilmiş kimse, Tanrı elçisi, nebî, resul.

p. 027a/1406, 027a/1409, 027a/1410, 027a/1413, 027a/1424, 041a/2743, 083b/4129, 086a/4220, 103b/4805, 117b/5264, 117b/5266, 118a/5274

p.- i Ḥaḳ 118b/5293

p.+ e 007b/282, 077a/3908, 080b/4034, 091b/4410, 092a/4426, 107b/4933, 114b/5161, 115b/5204

p.+ i 016b/826, 027a/1403, 027a/1412, 080a/4020, 080b/4036, 080b/4038, 081a/4055, 089a/4323, 092a/4415, 093a/4457, 106b/4895, 108b/4956, 127a/5580

p.+ ine 131b/5721

p.+ iñ 038a/2640, 046a/2906, 086a/4219

p.+ lere 015a/530, 015a/531, 030a/1862

p.+ leri 030a/1861

p.+ üñ 076b/3895, 083b/4128, 088a/4287, 097a/4590, 128a/5608

peyġamberān (Far.i.): Peygamberler.

p. 125a/5513, 125b/5521

peymān (Far.i.) : Ant, yemin

p. 083a/4109

peymāne (Far.i.): İçki kadehi, özellikle şarap kadehi.

p.+ ye 049b/3029

pinhān (Far.i.): Gizli.

p. 054a/3169

pīr (Far.i.) : Bir tarîkatın kurucusu:

p. 016a/751, 016a/794, 016a/801, 033a/2179, 033a/2474

p.+ daşları 016a/802

p.+ i 133b/5823

p.+ idür 080b/4030

p.+ im 016a/687, 016a/709, 026b/1282

p.+ miñ 016a/686

p.+ imiziñ 133b/5826

p.+ imüñ 016a/742

p.+ imüz 016a/780

p.+ ler 016a/642, 022b/1103

P.+ lere 029a/1594

p.+ leri 016a/643, 033a/2061

p.+ üm 027a/1449, 027a/1450

pīşe (Far.s.) : İş, amel.

p.+ sini 082b/4102

p. ḳıl 89b/4327

pişīmān (Far.i.): bk. pişmān

p. 003a/62, 083b/4124

pişmān (Far.i.): Yaptığına üzülüp hayıflanan, esef eden, nâdim:

p. 008b/319, 020a/1014, 030a/1919, 030a/1931, 086a/4211, 086a/4212, 118a/5277, 176a/12

p. olasın 172b/5

p. oldı 001b/24

pişmānlıḳ : Yaptığı iş veya davranışın sonucunu beğenmeyip hayıflanma, pişman olma, nedâmet.

p. 030a/1921

post Şeyhlik makamı.

p. 071b/3734

pul : Eskiden kullanılan küçük mâdenî para, kuruşun küsûrâtından biri.

p. 066b/3573, 067b/3606

p.+ a 061a/3401, 143b/6155

p.+ u 027a/1398

p.+ um 065b/3548

pusu : Birine saldırmak için saklanarak beklenilen yer:

p.+ da 151b/6396

puş - Öfkelenmek, kızmak.

p.- dı 159b/6645

put (Far.i.) : Eski dinlerde, kendisine tapınılan bir ilâhı veya ilâhların bâzı niteliklerini temsil etmek üzere yapılmış resim ve heykel.

p. 072b/3757

p.+ a 021b/1066

pür - : Dolu.

p. 016a/640, 016a/792, 016a/797, 079a/3984, 132a/5740

p.- cefādur iş 133b/5837

p.- günāh 016a/692

p.- ʿiḳāb 034b/2532

p.- ḳanad ḳ 005b/184

p.- kerem Ol 125a/5519

p.- nūrdı 050a/3038

p.- ṣafā 033a/2344, 038a/2655, 042b/2782, 105a/4858

p.- uṣūl 016b/833, 025b/1241, 026b/1268, 033a/2143, 033a/2288, 033a/2336, 033a/2343, 037a/2620, 065b/3552

p.- uṣūle 001b/11, 016a/815, 033a/2148, 033a/2257, 033a/2309, 033a/2436

püşt ü penāh (Far.i.) : Arka, yardımcı, sığınak.

p. 041b/2755

R

Rabb (Ar.i.) : Bütün mahlûkātı yetiştiren, kayıran, besleyen, terbiye eden Cenâbıhak, Allah, Tanrı.

R. 015a/513, 015a/561, 016a/590, 016a/812, 020a/1010, 032b/2018, 033a/2469, 033a/2472, 046b/2927, 054a/3175, 073a/3771, 074a/3813, 075a/3848, 086a/4217, 125b/5532, 128b/5624, 128b/5635, 129a/5641, 133b/5834, 173b/10, 175b/14

R.- i 015a/526, 027a/1352, 030a/1867, 030a/1869, 030a/1870, 035b/2569, 039a/2675, 046a/2915, 048b/2987, 048b/2992, 048b/2995, 049a/3013, 057b/3294, 057b/3295, 063a/3464, 070a/3703, 076a/3886, 077a/3916, 083b/4137, 084b/4163, 094a/4492, 097a/4582, 097a/4592, 098b/4629, 106a/4890, 124b/5494, 128b/5620, 132b/5751, 132b/5753, 133b/5818

R.+ im 081b/4063, 102a/4753

R.+ iñe 030a/1893, 043b/2826, 043b/2827

R.+ sin 042a/2779R.+ üme 081a/4052

R.+ ü 043b/2822

R.- ʿālemīn 015a/520, 031a/1964, 075b/3858

R.- enām Yine 004b/130

R.- Ġanī 073b/3802, 123b/5462, 132a/5735

R.- ʿibād 049a/3013

R.- raḥīm 003a/63

R.- Raḥmān 165b/6817, 172a/5

R.- ʿulā Bu 135a/5876

R.+ üñ 046a/2905, 062a/3436, 069b/3681, 099b/4662, 107b/4927, 108a/4951, 114b/5164

R.+ üm 026b/1283

R.+ üñden 121a/5377

R.+ üñi 058a/3309

R.- i ʿizzet 030a/1641

Rābiʿa : Basralı kadın sûfî.

R. 073a/3776, 073a/3777, 073a/3778, 073a/3782, 073a/3785, 073b/3792, 073b/3801, 074a/3816, 074b/3826, 074b/3836

Rabbenā (Ar.ünl.) : Ey Allah, Allahım

R. 090b/4377

rabbü'l -ʿālemīn: Bütün âlemlerin sâhibi ve efendisi olan Allah.

racīm (Ar.i.) : Taşlanmış, taşlanarak cezâlandırılmış.

r. 120a/5355

raʿd (Ar.i.) : Gök gürlemesi, gök gürültüsü.

r. 070a/3704

raḍıyallāhü ʿanh : Allah ondan razı olsun anlamında daha çok sahabeler için kullanılan bir dua cümlesi.

r. 016a/633, 016a/634

rāh (Ar.i.) : Yol.

r.- ı ʿaşḳa 099a/4658

r.+ üña 133b/5783

rāḥat (Ar.i.) : Üzüntüsüz ve sıkıntısız olma durumu, huzur.

r. 013b/476, 019b/975, 024b/1214, 025a/1232, 036a/2580, 040b/2722, 043b/2823, 044b/2859, 045a/2868, 045a/2878, 047b/2951, 057a/3280, 066a/3564, 112b/5098, 147b/6279, 165b/6823

r.+ lar 043a/2816

r.+ ların 043b/2827

raḥīm (Ar.i.) : Âhirette mümin kullarına acıyan, merhamet eden" anlamında esmâ-i hüsnâdandır.

r. 015a/533, 015b/573, 059b/3346, 091b/4405, 093a/4445, 104a/4821, 132a/5740

r.+ di 092a/4421

r.+ dür 119a/5307

r. + en 121a/5379

r.+ sin 072a/3741, 086b/4241, 091a/4378, 102a/4759, 115b/5198, 120a/5353, 132a/5740

r. + ü 033a/2395

r.+ üñ 106a/4887

raḥm (Ar.i.) : Merhamet, acıma.

r. 004b/130, 041b/2757, 068b/3644, 072a/3747, 097b/4603, 098b/4636

r. el-mesākīn 120b/5362

rahmān (Ar.i.) : Kâfir-mümin ayırmadan yarattığı bütün varlıklara merhamet eden, nîmet veren" anlamında esmâ-i hüsnâdan (Allah'ın en güzel isimlerinden)dır

r. 005b/184, 033a/2297, 068b/3644, 089a/4321, 120b/5368, 178a/6

raḥmet (Ar.i.) : Allah'ın yarattıklarına olan merhameti, acıma ve esirgemesi.

r. 004a/115, 005a/149, 006a/227, 006b/257, 006b/259, 009a/324, 009b/339, 009b/348, 010a/351, 010b/374, 012a/426, 014a/488, 015a/571, 016a/728, 016a/753, 016a/759, 016a/779, 016a/812, 018b/934, 019b/982, 020a/1015, 020b/1022, 020b/1034, 025a/1223, 026b/1284, 026b/1285, 026b/1290, 026b/1291, 027a/1331, 028b/1547, 030a/1872, 030a/1934, 030a/1940, 033a/2384, 039b/2692, 041a/2751, 041b/2765,

042b/2790, 042b/2798, 043a/2809, 043b/2828, 045a/2877, 045b/2883, 048a/2969, 049a/3007, 057b/3282, 064b/3521, 067a/3594, 067a/3595, 076a/3887, 079a/3980, 083b/4127, 086b/4225, 091a/4392, 093a/4455, 097b/4609, 102b/4767, 102b/4777, 102b/4779, 103a/4792, 103a/4795, 106a/4887, 106a/4889, 107b/4927, 112b/5095, 113a/5108, 115b/5195, 115b/5198, 119a/5307, 120a/5353, 120b/5359, 133b/5831, 148b/6315

r. eyle 016a/801, 165b/6825

r. eylerler 020b/1023

r. eylesün 016a/592

r. idüp 002b/49, 008b/312, 024a/1192

r. itsün 002a/40

r.+ den 115b/5200

r.+ dür 133a/5772

r.+ e 009b/347, 016a/630, 033a/2066, 033a/2369, 045a/2878, 088b/4295, 109b/4998, 110b/5033

r.- en lil-ʿālemīn Bu 108b/4969

r.+ i 006b/255, 016a/636, 045a/2877, 084b/4169, 091a/4393, 119a/5307, 120a/5353, 121a/5378, 132b/5760, 133b/5802, 133b/5809

r.+ im 030a/1653

r.+ imi 033a/2418

r.+ iñ 028b/1550, 030a/1632, 033a/2378, 033a/2472, 072a/3741

r.+ inden 006b/254

r.+ ine 016a/752, 089b/4335, 154a/6472

r.+ iñe 027a/1339

r.+ iñle 133b/5830

r.+ iyle 016a/619

r.+ le 092b/4444, 132b/5756

r.+ ler 026b/1291

r.+ lerüñ 093a/4445

r. + ü’llāh 084b/4165

r.+ ü’llāhdan 016a/651, 016a/720, 016a/762, 018b/936, 019b/984, 024b/1218, 027a/1346, 033a/2182, 033a/2246, 033a/2339, 033a/2389, 033a/2432

r. +ü’llāhi 016a/641

r.+ üm 020b/1036, 104b/4840, 106b/4906, 132b/5759, 132b/5762, 132b/5763

r.+ ümden 104b/4839

r.+ üme 096b/4573

r.+ üñ 070a/3688, 086b/4241, 091a/4378, 104b/4842, 106a/4890, 120b/5358, 120b/5361, 125b/5533, 132a/5742

r.+ üñden 120b/5360, 120b/5364

r.+ üñe 104b/4836, 124a/5473

r.+ üñi 124a/5474

r.+ üñle 015a/570, 102a/4759, 104a/4814, 133a/5775

raʿiyyet (Ar.i.) : Bir memleketin, bir toplumun yöneticisi.

r. 102a/4756

rākiʿ (Ar.s.): Rükû eden, namazda eğilerek rükû vaziyeti alan.

r. +dur 090a/4360

ramażan (Ar.i.) : Arabî ayların şâban ve şevval arasında kalan ve devâmı boyunca oruç tutulan dokuzuncu ayı.

r. 030a/1811

r.+ uñ 011b/413

rāvī̇ (Ar.i.) : Rivâyet eden, anlatan, nakleden kimse.

r. 016a/661, 091b/4396, 131b/5723

r.+ ler 005b/176,010a/357, 115b/5202

r.+ si 016a/644, 033a/2322, 033a/2325, 076a/3879

r.+ sidür 109b/5004, 131a/5703

r.+ südür 083b/4136

ravża (Ar.i.): Cennet.

r.+ da 076a/3881

rāygān (Far.zf.): Karşılıksız, bedelsiz, bedâva.

r. 098b/4636

rāz (Far.s.): Gizlenen şey, sır.

r. 131a/5704

r. +ın 158b/6603

r. ḳılduġum 101a/4720

rāżı (Ar.i.) : Kabul eden, uygun bulup benimseyen, olana boyun eğip rızâ gösteren.

r. 016a/632, 027a/1310, 028b/1546, 044a/2836, 044a/2844, 076a/3884, 098b/4636, 101a/4714, 107a/4909, 107a/4911, 107a/4917, 107b/4929, 107b/4940, 109b/5000, 112b/5096, 116b/5228, 127b/5593, 133b/5817, 140a/6041, 153b/6462

r.+ dur 043b/2828, 055a/3204, 055a/3205, 076a/3887

r. olmam 015a/547

r. olmaz 033a/2332, 147b/6276

r.+ yam R.+ yam 033a/2376, 044a/2836,044b/2850, 113a/5117

rāzıḳ (Ar.s.): Rızık veren (Allah).

r.+ ıdur 016a/616

Rebiʿ (Ar.i.) : Eserde geçen özel ism.

R. 121b/5405, 122a/5410, 122a/5414, 123a/5443, 123a/5444, 123b/5463

R.+ dür 121b/5399

recā (Ar.i.) : Ümit, emel, umma.

r. 175a/3

r.+ dan 080a/4022

receb (Ar.i.) : Arabî ayların cemâziyelâhir ile şâban arasında kalan yedincisi, üç ayların ilki.

r. 011b/411

redd (Ar.i.) : Kabul etmeme, geri çevirme, geri döndürme.

r. 073b/3796, 075b/3862, 114b/5173, 117a/5239, 126a/5541

r. idem 072b/3766

reʾīs (Ar.i.) : Baş, başkan, âmir:

r.+ i 156b/6551

refʿ (Ar.i.) : Yüceltme, yükseltme.

r. 049a/3014, 065a/3526, 080a/4021, 095a/4527, 125b/5523, 133b/5787

r. ola 099a/4657

refīḳ (Ar.i.) : Arkadaş, yol arkadaşı, yoldaş.

r. 066b/3577

rehber (Far.i.) : Yol gösteren, kılavuz.

r. 064a/3492, 168b/6886

r. 129b/5655

r.+ e 069a/3662

r.+ i 075b/3868, 077b/3929, 088b/4308, 127b/5599

r.+ üñ 038a/2640

reh-nümā (Far.i.): Yol gösteren kimse, kılavuz.

r. 095a/4526

r.+ sı ʿİlim 067b/3610

rekʿat (Ar.i.) : Namazda kıyam, rükû ve iki defa secdeden meydana gelen bölüm.

r. 096a/4562

r.+ i 168b/12

remād (Ar.i.) : Kül, ateş külü.

r. 095a/4518

renc (Far.i.) : Zahmet, eziyet, ıztırap.

r. 080a/4010, 105b/4862, 170b/8

r.+ ini 014b/507

rende (Far.i.) Ahşap yüzeyleri düzeltmek, pürüzsüz duruma getirmek için kullanılan, ağaç veya mâdenî bir gövdedeki yuva içine yerleştirilmiş keskin ve enli bir çelikten ibâret âlet.

r. 027a/1338

renk (g) : Cisimler tarafından aksettirilen ışığın gözde yaptığı etki sonucu meydana gelen duyum.

r. 031a/1971, 045a/2868

r.+ inden 084a/4144

resm (Ar.i.) : Âdet, usûl

r. +e 009b/339, 050b/3060, 056a/3236, 063a/3464, 078b/3956,

084b/4162, 085a/4184, 089b/4333, 163b/6756

r.+edür 022a/1095

r.+ i 050b/3050, 053b/3162

r.+ ini 039a/2680

r.+ iyle 057b/3285, 058a/3300

resūl (Ar.i.): Peygamber, nebî [Özellikle Hz. Muhammed için kullanılır].

r. 005b/170, 005b/171, 006a/231, 006a/232, 006a/234, 006b/246, 007a/268, 015a/555, 009b/344, 016b/828, 016b/831, 016b/833, 016b/840, 016b/866, 019a/969, 019b/988, 020a/1004, 021a/1052, 021a/1053, 022b/1101, 023a/1130, 023a/1132, 023a/1155, 024a/1200, 024b/1202, 024b/1203, 024b/1206, 024b/1209, 025b/1240, 025b/1241, 025b/1245, 025b/1250, 026a/1256, 026a/1257, 026a/1262, 026a/1264, 026b/1268, 026b/1269, 026b/1276, 027a/1372, 027a/1309, 027a/1375, 027a/1397, 028a/1515, 028b/1570, 028b/1574, 030a/1632, 030a/1753, 030a/1764, 030a/1807, 030a/1879, 030a/1910, 030a/1912, 030b/1944, 030b/1949, 033a/2043, 033a/2048, 033a/2050, 033a/2056, 033a/2059, 033a/2064, 033a/2069, 033a/2071, 033a/2082, 033a/2092, 033a/2098, 033a/2100, 033a/2116, 033a/2143, 033a/2145, 033a/2160, 033a/2161, 033a/2198, 033a/2288, 033a/2290, 033a/2294, 033a/2323, 033a/2324, 033a/2327, 033a/2336, 033a/2343, 033a/2346, 033a/2349, 033a/2354, 033a/2453, 037a/2616, 037a/2620, 038b/2662, 041a/2748, 059b/3351, 069b/3672, 075b/3856, 075b/3862, 077a/3919, 084a/4151, 086a/4216, 087b/4266, 087b/4271, 088a/4288, 088b/4295, 089b/4338, 090a/4349, 092a/4419, 092a/4422, 092a/4423, 093a/4455, 093a/4460, 106a/4886, 108b/4957, 163a/6747,

r.+ den 027a/1448

r.+ e 002b/49, 004a/115, 005a/149, 005b/179, 006a/227, 006b/259, 008b/312, 010a/351, 012a/426, 015a/571, 016a/812, 018b/934, 019b/982, 025a/1223, 025b/1246, 028b/1542, 028b/1547, 030a/1631, 030a/1929, 030a/1937, 030a/1940, 033a/2056, 033a/2148, 033a/2257, 033a/2309, 033a/2326, 033a/2436, 033a/2446, 033a/2460, 033a/2464, 055a/3200, 062a/3432, 155b/6520, 162a/6717, 169b/13

r.+ i 027a/1494, 114b/5173, 121b/5395

r.- i cihān 092a/4411

r.+ ime 072b/3760

r.+ imüz 033a/2424

r.+ in 016a/639, 016a/640

r.+ ine 001b/8, 016a/638

r.+ ü 025b/1239, 086b/4230, 089b/4332, 168b/6, 171b/4

r.+ ümüz 016b/845, 017a/882, 018b/940, 027a/1358

r.+ üñ 016a/674, 017a/873, 019b/978, 023a/1155, 026b/1281, 027a/1351, 028a/1517, 033a/2097, 033a/2167, 033a/2297, 033a/2310, 062a/3425, 073a/3781, 107a/4918, 133b/5820, 133b/5821, 148b/6306, 155a/6509, 155b/6521, 155b/6524, 156a/6537, 156a/6538, 157a/6566, 162a/6706, 165b/6814, 166a/6826, 166a/6830

resūlullāh (Ar.i.) : Allah'ın elçisi" Hz. Muhammed.

r. 001b/1, 005b/162, 007a/260, 016b/834, 020a/998, 026a/1267, 026b/1273, 026b/1280, 026b/1292, 027a/1320, 028b/1549, 030a/1938, 033a/2040, 033a/2099, 033a/2417, 064b/3515, 065a/3526, 088b/4304, 084b/4160, 102a/4748, 110b/5028, 158a/6594, 162a/6713, 164a/6773, 165b/6821, 168a/6876, 168b/1, 168b/4, 168b/5, 168b/9, 169a/9, 170a/7, 170a/11, 170b/14, 171b/1, 174b/15, 175a/3, 176a/10

r.+ a 165b/6816

r.+ ı 062a/3441

revā (Far.i.): Lâyık, uygun, yerinde, münasip.

r. 117b/5260, 118b/5300, 142b/6133

r.+ dur 100a/4692, 130a/5680, 149a/6327

r. görmem 033a/2231

r. ḳıl 120a/5354

revān (Far.i.): Yürüyen, giden.

r. 015a/549, 015a/557, 045a/2882, 056b/3260, 066a/3554, 081a/4053, 094b/4503, 082b/4097, 090a/4356, 096a/4552, 096a/4559, 098a/4614, 102b/4771, 116b/5224, 116b/5231, 117a/5252, 118a/5272, 118a/5273, 119a/5312, 119a/5317, 120a/5340 144b/6191, 146b/6251

r.+ ı 154a/6470

r. oldum 090b/4376, 119a/5318

revnaḳ (Ar.i.): Göz alıcı güzellik, parlaklık, tâzelik, letâfet.

r. 112b/5092

reyḥān (Ar.i.) : Fesleğen.

r. 042b/2791, 043a/2811, 090a/4354

r.+ lar 009a/332

r.+ ların 043a/2801

r.+ laruñ 043a/2814

rezzāḳ (Ar.i.): Mahlûkâtına maddî ve mânevî her türlü rızkı bol bol ihsan eden" anlamında esmâ-i hüsnâdan (Allah'ın en güzel isimlerinden)dır

r. 177a/7

rezzākü'r-raḥīm (Ar.i.) : Bütün varlıkların rızıklarını devamlı veren, sonsuz şefkat ve merhamet sahibi olan Allah.

r. 001b/6

rıḍvān (Ar.i.) : Cennetin kapıcısı olan melek.

r. 030a/1905, 030a/1907, 030a/1924, 043a/2804, 043a/2807, 158a/6599

r.+ a 030a/1897, 030a/1902

r.+ ıla 048a/2970

rıfḳ (Ar.i.): Huyda ve hareketlerde yumuşaklık.

r. 103a/4784

r.+ ıla 125b/5537

rıẓā (Ar.i.) : Râzı olma, kalben hoş görüp kabul etme, kolaylıkla benimseme, karşı koymama.

r. 016a/635, 100b/4696, 100b/4700, 101a/4713, 101a/4725, 108a/4952, 114b/5167

r.+ dur 130a/5677

r.+ ñ 133b/5834

r.+ ñı 033a/2472, 064b/3521, 121a/5380

r.+ sın 028b/1544, 071b/3737

r.+ sını 071b/3736

rızḳ (Ar.i.) : Allah tarafından herkese takdir edilen nîmet.

r. 004b/131, 105b/4875

r.+ a 177a/12

r.+ ım 030a/1831

r.+ ımı 033a/2352

r.+ ın 053b/3148, 056a/3239, 117b/5255, 117b/5256, 126a/5546

r.+ ından 004b/132

r.+ ını 153b/6460, 153b/6465

r.+ ınuñ 004b/132

r.+ içün 176a/6

r.+ un 004a/117

rıżvānullāh : "Allah ondan razı olsun" meâlinde dua.

r. 016a/637

riʿāye (Ar.i.) : Reʿāya, halk.

r. 100a/4695

riʿāyet (Ar.i.): Uyma, itâat etme.

r. 071b/3734, 077b/3933, 093b/4461

ricalü'l-ġayb (Ar.i.): Âlemde tasarruf sahibi gizli ve âşikâr velîler topluluğu.

r. 016a/777

r.+ a 051a/3069, 067a/3593

ricāl (Ar.i.) : Erkekler.

r. 016a/737

ridā (Ar.i.): Elbise üzerine giyilen hırka, cüppe, setre ve pardesü gibi giyecek.

r. 133a/5765

r.+ sını 025b/1240

r.+ yı 025b/1252

riḥlet (Ar.i.) : Göç.

r. iderem 044a/2835

risāle (Ar.i.): Genellikle belli bir konuda yazılmış küçük kitap, broşür.

r.+ sinde 172b/8

risālet (Ar.i.) : Peygamberlik.

R. 158a/6595

rivāyet (Ar.i.) : Bir haberi, söz veya olayı nakletme, anlatma.

r. 030a/1875, 030a/1942, 030a/1943, 059b/3353, 077b/3935, 091b/4396, 093a/4459, 098a/4621, 109b/5005, 115b/5202, 131b/5723, 151a/6383

r.+ de 012a/424

r.+ dür 005a/150

r.+ in 005b/177

riyā (Ar.i.) : Gösteriş.

r. 097a/4584

r.+ dan 020b/1028

r.+ lar 097b/4598

r.+ ya 097b/4600

r.+ yıla 015b/579

riyāżet (Ar.i.) : Az yiyip içme, az uyuma, çok ibâdet etme, nefsin arzuladığı şeylerin aksini yapma, dünya lezzetlerinden sakınmak sûretiyle nefsi terbiye etme, ahlâkı güzelleştirme

r. 032a/2007

rū (Far.i.) : Yüz.

r.- perü 096b/4567

rūḥ (Ar.i.) : Allah tarafından yaratıldıktan sonra insan bedenine üflenen, ölümden sonra da varlığı devam eden ve mâhiyeti tam olarak bilinemeyen ilâhî ve mânevî cevher.

r. 005a/140, 044b/2852, 045a/2869, 055a/3201, 055a/3198, 055a/3203, 055b/3215, 055b/3216, 055b/3224, 056a/3242, 056a/3244, 056b/3254, 056b/3262, 096b/4575

r.+ a 026b/1277, 056a/3240

r.+ dan 044b/2853, 055a/3200

r.+ ı 016a/780, 016a/797, 016a/798, 018b/936, 035b/2564, 035b/2565, 035b/2570, 045a/2867, 055a/3199, 057a/3273

r.- ı ekmel 068b/3638

r.- ı insān 064a/3495

r.+ ın 044a/2833

r.+ ına 052a/3106, 067a/3594, 083b/4133, 120b/5372, 133b/5793, 133b/5838

r.+ ını 042b/2784, 042b/2786, 133b/5787

r.+ ıñı 043b/2818, 043b/2821, 056a/3239

r.- ı pāk-i Muṣṭafā 016a/640, 016a/651, 016a/720, 016a/762, 019b/984, 024b/1218, 027a/1346, 033a/2182, 033a/2246, 033a/2339, 033a/2389, 033a/2432, 107b/4936

r.- ı resūle 001b/11, 016a/815

r.+ lara 157a/6557

r.+ ları 157b/6578

r.+ umuz 044b/2854, 057a/3277

r.+ uñ 043b/2824, 055a/3197, 055b/3214, 055b/3225, 055b/3229, 056a/3237, 056a/3243

r.+ uñı 056a/3242

rūzi (Far.i.) : Nasip, kader, kısmet.

r. 026b/1277, 027a/1476, 030a/1638, 093a/4451

r. ḳıla 086b/4230

r. kıldı 130a/5670

r. ḳılmışdur 108b/4971

r. ḳılsañ 110b/5035

r. ḳılsuñ 033a/2291

rūşen (Far.s.) : Parlak, aydın, aydınlık.

r. 030a/1679

rūy(Far.s.) : Yüz.

r.- ı ter 043b/2827

rūz (Far.i.) : Gün.

r. 053b/3150, 097b/4602

r.- ı maḥşer 107b/4929,115b/5192, 120b/5367, 124a/5475, 124b/5499, 128a/5605

r.- ı ḳıyāmet 071a/3711

r.- ı maḥşerden 124b/5501

rūzigār (Far.s.) : Zaman.

r. 133b/5835

rücu‘ (Ar.i.) : Dönme, geri dönme.

r. 043b/2827

Rüstem(Far.i.) : Şark edebiyatında kuvvet ve cesaret timsali olarak şöhret bulan Zaloğlu Rüstem, İran'ın efsanevî ünlü kahramanı.

R. 138a/5981, 138a/5983, 139a/6014, 139b/6022, 143b/6160, 144a/6168, 144a/6174, 146b/6254

R.+ e 144a/6171

R.+ i 144a/6176

R. –i Zāldur 134a/5853

R. –ü Zāl 136a/5909

R.+ üñ 144a/6175, 144a/6177, 144a/6178

rüva (Ar.i.) : Rivā. Suya kanmış olanlar.

r.- yı ulu 098a/4623

rüsvāy (Far.i.): Kötülükle şöhret bulmuş, rezil, kepâze kimse.

r. 022b/1112, 053a/3141, 118a/5287

S

ṣaʿ : bk. ṣāġ

ṣ. 091a/4382

saʿādet (Ar.i.) : Mutlu olma, mutlu ve mesut yaşama, mutluluk, bahtiyarlık.

s. 044b/2857, 067a/3601, 077a/3921, 082b/4102, 093a/4456, 121a/5383, 150a/6353, 159a/6619

saʿādetlü: Saâdet sâhibi.

s. 108b/4970, 114b/5160, 158b/6609

sāʿat (Ar.i.): Vakit, zaman.

s. 008a/301, 016a/707, 028b/1552, 033b/2504, 034b/2533, 044a/2833, 049a/3014, 053a/3144, 059a/3332, 060b/3381, 062b/3455, 064b/3513, 064b/3515, 085b/4198, 099a/4651, 105a/4856, 110a/5021, 136b/5933

s.+ de 051b/3096, 099a/4654

s.+ dür 058a/3311

s.+ i 133b/5804

ṣabāḥ (Ar.i.) : Günün başlangıcı, gündüzün ilk saatleri.

ṣ. 117b/5267

ṣ.+ ı 168a/6877, 169b/15

ṣabbār (Ar.s.) : Çok sabırlı ve tahammüllü olan, çok sabreden (kimse).

ṣ. 115a/5186

ṣabır (Ar.i.): Katlanılması zor olan haksızlık, sıkıntı, acı, hastalık, yoksulluk, felâket vb. durumlar karşısında umutsuzluğa kapılmayıp şikâyet etmeden, sızlanmadan dayanma, tahammül gösterme.

ṣ. 028b/1541, 063a/3463, 071b/3736, 109b/4992, 109b/4993, 109b/4994, 109b/5002, 115a/5181, 115a/5186

ṣ. eyleridüñ 044a/2839

ṣ. idüp 071b/3737

ṣ. ḳıl 072b/3756, 075a/3852

ṣ.+ lar 044a/2839

ṣābir (Ar.i.) : Sabreden, sabırlı (kimse).

ṣ.+ leri 108a/4955

ṣābit (Ar.s.): Yerinde duran, yer değiştirmeyen, durağan.

ṣ. 051a/3077

ṣabr : bk. ṣabır

ṣ. 016a/599, 033a/2172, 040a/2721, 042a/2770, 105b/4866, 106b/4896, 107b/4938, 107b/4939, 108a/4948, 108a/4953, 108a/4955, 109b/4999, 110a/5022

s.+ a 026b/1268

ṣ.+ an 154a/6473

ṣ. eyleyen 107b/4937

ṣ.+ ı 161a/6677

ṣ. ideler 033a/2373

ṣ. idiñ 033a/2356

ṣ. idüñ 016b/867

ṣ. it 026a/1264

ṣ. itdiler 026b/1294

ṣabūr (Ar.s.): Sabrı çok olan, çok sabırlı.

ṣ. 177a/9

ṣaç : Başı kaplayan kıllar:

ṣ. 011b/401, 011b/407, 030a/1716, 030a/1718, 030a/1721

ṣ.+ ı 030a/1616, 048b/2983

ṣ.+ ım 033a/2279

ṣ.+ ımı 033a/2278

ṣ.+ ın 033a/2358

ṣ.+ ına 112a/5078

s.+ ları 013a/459, 037a/2609

s.+ larını 165a/6801

ṣ.+ uma 033a/2280

ṣ.+ uñı 002b/59

ṣaç - : Ortalığa dağıtmak, etrâfa serpmek, dökmek

ṣ.- a 023a/1166, 030a/1820, 088a/4279, 088a/4281, 127b/5602

ṣ.- alar 009a/324, 043a/2814, 046b/2925

ṣ.- anı 024a/1198

ṣ.- arlar 020b/1034

ṣ.- dı 158b/6606

ṣ.- dılar 022b/1120, 066a/3567

ṣ.- dum 030a/1916

ṣ.-sun 030a/1901

ṣ.- uban 042b/2787

ṣ.- up 030a/1852, 030a/1887, 095b/4537, 127a/5575

ṣaçıl - : Ortalığa dağıtılmak, etrâfa dökülmek.

ṣ.- a 033a/2204

ṣ.- uban 030a/1855

ṣ.- ur 030a/1849, 103a/4795

ṣaçlı : Saçı olan.

ṣ. 033a/2231

ṣaçlu : bk.saçlı

ṣ. 022b/1107

ṣadā (Ar.i.) : Ses.

ṣ.+ sı 157a/6561

ṣadaḳa (Ar.i.) : Karşılık beklenmeden sâdece Allah rızâsı için fakirlere verilen para, mal vb.

ṣ. 013b/464, 044a/2847, 088a/4283, 088a/4284

ṣ.+ sı 088a/4286

ṣaddaḳ (Ar.) : (Onay anlamında)Doğru.

ṣ. 020a/998

ṣadef (Ar.i.) : Midye, istiridye gibi içinde inci bulunan deniz hayvanı.

ṣ. 033a/2165

ṣādıḳ (Ar.i.s.): Dostluğunda samîmî ve vefâlı olan, dostluk bağlarının gerektirdiği vefâyı gösteren, sadâkatli (kimse).

ṣ. 042b/2792, 058b/3317, 073a/3779, 124a/5481, 131a/5703, 158a/6588

ṣ.+ lar 016a/782

ṣadr (Ar.s.) : Baş, başkan, reis

ṣ.- i enbiyā 001b/9

ṣadran ve bedren (Ar.) : (Güneşin) doğuşu ve dolunay(gibi)

ṣ. 154a/6475

ṣaf (Ar.i.): Yan yana düzgün bir şekilde sıralanan kimselerin meydana getirdiği dizi, sıra.

ṣ. 026b/1274, 030a/1785, 125a/5514, 125a/5515, 138b/5997

ṣ.+ ı 138b/5999, 139a/6006

ṣ.+ ında 023b/1182

ṣ.+ ları 125a/5515, 139a/6006

ṣafā (Ar.i.) : Gönül şenliği, rahat, huzur, kedersizlik.

ṣ. 001b/12, 005a/151, 005b/156, 005b/161, 005b/198, 005b/205, 009b/345, 011b/407, 016a/629, 016a/640, 016a/651, 016a/720, 016a/762, 017b/894, 018b/936, 019b/984, 021a/1042, 024b/1218, 025b/1247, 027a/1346, 027a/1371, 027b/1506, 030a/1622, 030a/1908, 033a/2057, 033a/2068, 033a/2093, 033a/2157, 033a/2182, 033a/2246, 033a/2320, 033a/2339, 033a/2389, 033a/2403, 033a/2432, 033a/2475, 033b/2499, 041b/2760, 043b/2830, 106b/4894, 107b/4936, 136a/5920, 145a/6209

ṣ.+ dan 005a/150, 049a/3011

ṣ.+ dur 158a/6593

ṣ.+ lar 010b/370, 033a/2033, 042b/2798, 043b/2823,

ṣ.+ lar sürelim 046b/2928

ṣ.+ sın 095a/4513, 105a/4851

ṣ.+ yıla 042b/2783, 049b/3029

ṣāfī(Ar.zf.): Temiz, hâlis, saf, sâdece, yalnız.

ṣ. 054a/3167, 065a/3528, 125a/5508, 128a/5618, 139a/6006, 142a/6110, 142b/6136

ṣaġ - : Memeyi parmak uçlarıyla sıkarak içindeki sütü akıtmak.

s. 033a/2320,

ṣ.- dı 033a/2321

sāġ : Canlı.

s. 013b/462, 016a/690, 033b/2505, 093b/4464, 103a/4787, 115b/5190, 128b/5634, 132a/5745, 134b/5859, 137b/5954, 146b/6247, 163a/6740

ṣāġ : Vücutta kalbin bulunduğu tarafın karşısında olan. Karşıtı: Sol.

ṣ. 005b/170, 005b/190, 005b/197, 005b/202, 020b/1032, 025a/1229, 030a/1764, 030a/1765, 033a/2037, 045b/2892, 046b/2925, 047a/2938, 061a/3398, 074a/3805, 077a/3918, 133b/5788

ṣ.+ a 004b/121, 137a/5938, 140b/6066

ṣ.+ da 005b/187, 005b/189

ṣ.+ ına 140b/6068

ṣ.+ ında 034b/2530, 042b/2799, 043a/2813, 062a/3439, 071b/3730, 135a/5885,

ṣ. gezüp 002b/54

ṣaġāyir (Ar.i.) : Küçükler.

ṣ.+ den 076a/3876

ṣāġır : Kulağı duymayan, işitme duyusundan mahrum olan (kimse).

ṣ. 033b/2492

ṣaġlıḳ(ġ): Vücûdun sıhhat bakımından iyi veya kötü olması durumu.

ṣ.+ ı 016a/804

ṣ.+ ında 010b/382, 123b/5466

ṣaġlu ṣollu : Sağda ve solda olan.

ṣ. 031a/1968

ṣaġluġ : bk.sağlık

ṣ.+ uñ 176a/5

ṣaḥābe (Ar.i.): Hz. Muhammed'in sohbetinde bulunmuş olan müslümanlar, sahâbîler.

ṣ. 024b/1203, 113b/5135, 156b/6547

ṣ.+ ler 016b/826, 017a/881, 018b/941, 020a/1006, 024b/1209, 025b/1239, 030a/1696, 033a/2308

ṣ.+ lerle 137a/5937

ṣ.+ lerden 023a/1161

ṣ.+ nüñ 019a/950, 033a/2314

ṣ.+ m 031a/1977

ṣ.+ mi 121a/5386

ṣ.+ ye 017a/875

ṣāḥip (b) (Ar.i.): Bir şeyin mülkiyetini ve o şeyi istediği gibi kullanabilme hakkını elinde bulunduran kimse, mâlik.

ṣ. 028b/1568, 094b/4505

ṣ.+ i 033a/2081

ṣ.+ idir 146a/6237

ṣ.+ im 023a/1134, 082a/4085

ṣ.+ imi 081b/4069

ṣ.+ leri 032a/2010, 032b/2026

ṣ.+ üñ 017b/898

ṣaḥrā (Ar.i.): Çöl.

ṣ. 037b/2634, 048a/2981

ṣ.+ da 048a/2981, 135b/5898, 146a/6232

ṣ.+ ları 049a/3009

s.+ ya 135b/5890, 135b/5892

saḥūr (Ar.i.) : Ramazanda oruca başlama vakti.

s.+ leyin 016a/691

saʿīr (Ar.i.) : Alevli, harlı ateş, cehennem ateşi.

s. 021b/1068

ṣaḳal : Erkeklerde çene ve yanaklarda çıkan kılların bütünü.

ṣ. 011b/401, 011b/407, 030a/1716, 030a/1718

ṣ.+ ı 116b/5230

ṣ.+ ın 117b/5258

ṣ.+ ın 116b/5231

ṣ.+ ını 128b/5623

ṣ.+ lar 030a/1721

ṣ.+ umuz 022b/1104

ṣ.+ uñ 111b/5056

ṣ.+ uñı 002b/59

ṣaḳallı : Sakalı olan, sakal bırakmış olan (kimse).

ṣ. 033a/2061

ṣaḳallu . bk. ṣaḳallı

ṣ. 022b/1103

saḳar (Ar.i.) : Cehennem.

s. 021b/1071

ṣaḳın - : Kaçınmak, kıyamamak, esirgemek.

ṣ. 003a/78, 016a/605, 018b/930, 051a/3074, 051a/3078,051b/3082, 059a/3344, 069b/3678, 072a/3751, 075a/3843, 075a/3845, 075a/3846, 077b/3934, 085b/4194, 086a/4209, 086a/4210, 086b/4227, 089b/4330, 091a/4388, 092b/4439, 110a/5019, 137b/5955, 153a/6444, 171a/6

ṣ.- ġıl 089b/4328, 107a/4920

ṣ.- up 014a/485, 017b/896

ṣāḳī (Ar.i.) : İçki meclisinde içki dağıtan, kadehlere içki koyan kimse.

ṣ. 049b/3023, 049b/3027, 140b/6060, 140b/6062, 140b/6069

s.+ ler 140b/6058, 140b/6066

s.+ si 049b/3021

ṣaḳīl (Ar.s.) : Tartıda ağır gelen, ağır.

ṣ. 103a/4789, 133b/5789

sākin (Ar.s.) : Canlılık göstermeyen, durgun,

dingin.

s. 046a/2916, 064a/3498, 084a/4140, 084b/4172, 090a/4344, 090a/4345, 116b/5223, 125a/5516

ṣaḳla - : Korumak. Kaybolmaması, zarar görmemesi için belli ve emin bir yere koymak, kaldırmak.

ṣ. 016a/605, 022b/1100, 030a/1899, 035b/2569, 059b/3346, 066b/3589, 067a/3590, 068b/3648, 073a/3771, 075a/3848, 093b/4461, 130b/5692, 134b/5864, 162a/6716, 162a/6718

ṣ.- dı 030a/1924, 030a/1927

ṣ.- dım 075a/3837

ṣ.- duġıñ 011a/386

ṣ.- ġıl 066b/3588

ṣ.- mazsın 075a/3838

ṣ.- mış 016a/698

ṣ.- ñ 030a/1922

ṣ.- r 053b/3149, 075a/3853, 178a/3

ṣ.- rısañ 072b/3759

ṣ.- sa 042a/2777

ṣ.- san 045b/2890

ṣ.- ya 016a/775, 016a/788,016a/789, 016a/790, 050a/3037

ṣ.- yalar 088a/4277

ṣ.- yan 033a/2265

ṣ.- yayın 114a/5146

ṣ.- yuvirgil 030a/1739

ṣaḳlayıcı : Saklama işini yapan kimse.

ṣ. 134b/5865

ṣal- : Koyvermek, serbest bırakmak, bırakmak.

ṣ.- a 043a/2808

ṣ.- alar 038b/2669

ṣ.- an 014a/487

ṣ.- ar 046b/2922

ṣ.- sın 005b/217

ṣ.- ayın 174a/2

ṣ.- dı 135b/5896, 136b/5928, 135a/5879, 139b/6022, 141b/6093, 142a/6116, 142b/6125, 146b/6252

ṣ.- dılar 024a/1200, 030a/1923

ṣ.- duġunca 138b/5988

ṣ.- dum 145a/6199

ṣ.- ıcaḳ 023a/1146

ṣ.- ınca 037b/2633

ṣ.-ıvirdüm 150b/6371

ṣ.- ma 004a/114

ṣalā (Ar.i.) : Çağırma, dâvet etme, dâvet.

ṣ.+ dur 130a/5681

ṣalāḥ (Ar.i.) : Barış, rahatlık ve huzur içinde

olma, sulh.

ṣ. 148a/6298

ṣalāt (Ar.i.): Namaz.

ṣ. 042a/2770, 052a/3106

ṣalavāt (Ar.i.): Hz. Muhammed'e saygı bildirmek için okunan dua.

ṣ. 003b/99, 005b/175, 005b/177, 005b/208, 007a/263, 010a/352, 010b/375, 012a/427, 014b/501, 015a/516, 016a/595, 016a/613, 016a/640, 016a/650, 016a/651, 016a/654, 016a/716, 016a/723, 016a/762, 016a/765, 016a/766, 016a/809, 016a/811, 016a/815, 016b/839, 018b/935, 018b/936, 019b/983, 019b/984, 019b/987, 021a/1051, 023a/1128, 023a/1129, 024a/1196, 024b/1218, 025a/1221, 025a/1222, 026b/1277, 026b/1278, 026b/1279, 027a/1344, 027a/1346, 027a/1349, 027a/1394, 027a/1395, 027a/1429, 027a/1430, 027a/1483, 028b/1548, 028b/1560, 028b/1573, 030a/1629, 030a/1630, 030a/1686, 030a/1687, 030a/1751, 030a/1794, 030a/1873, 030a/1874, 030a/1939, 033a/2034, 033a/2055, 033a/2119, 033a/2181, 033a/2182, 033a/2184, 033a/2246, 033a/2247, 033a/2262, 033a/2339, 033a/2389, 033a/2432, 033a/2444, 033a/2462, 045a/2874, 072a/3743, 075b/3866, 075b/3870, 076a/3871, 076a/3875, 076a/3878, 076a/3880, 076b/3889, 076b/3894, 076b/3895, 077a/3919, 077b/3931, 077b/3933, 080b/4032, 080b/4035, 080b/4036, 083b/4133, 087b/4272, 088a/4287, 088b/4307, 089a/4322, 091b/4409, 093b/4468, 105a/4846, 105a/4848, 105a/4857, 107a/4921, 107b/4936, 108b/4956, 109b/5003, 114a/5153, 115b/5201, 120b/5372, 129a/5652, 133b/5838, 134a/5850, 136b/5928, 138b/6003, 144b/6187, 149a/6323

ṣ. +ı 016a/720

ṣ.+ ın 133b/5793

ṣ.+ lar 077b/3932

ṣ. verdi 076a/3882, 076a/3886,

ṣ. virelüm 001b/11

ṣalıḳ(ġ) : Haber, bilgi.

ṣ.+ ını 016a/667

ṣalın - : Bırakılmak, vaz olunmak.

ṣ.- am 033a/2283

ṣ.-caḳ 062b/3457

ṣalın - : Bir sağa, bir sola hafifçe

meylederek naz ve edâ ile yürümek.

ṣ.- asın 066b/3579

ṣ. -dılar 069a/3654

ṣ. ṣalını gezmek 018b/943

ṣ.- sa 169b/4

ṣ.- urlar 019a/963

ṣāliḥ (Ar.s.): Dînin emrettiği hususlara uygun davranan, iyi amel sâhibi, günah işlemekten kaçınan (kimse).

ṣ. 008b/310, 041a/2740, 089a/4326, 091a/4384

ṣ.+ ler 041a/2741, 042a/2769, 045b/2887

ṣ.+ leri 047b/2962

ṣamān : Tahılların tâneleri alındıktan sonra kalan sapları.

ṣ. 143b/6157, 143b/6158

sāmi‘ (Ar.s.) : İşiten, duyan.

s. 090a/4360, 093a/4452, 108b/4957

ṣāmir (Ar.i.): Sansargiller familyasından, Avrupa'nın kuzeyinden Kamçatka'ya kadar yaygın bir alanda yaşayan, yumuşak ve ince tüylü çok makbul postu için avlanan, kısa kuyruklu, küçük, memeli hayvan.

ṣ. 141a/6079

ṣan : Ün, şan, şöhret. [Bu anlamda daha çok *ad* kelimesiyle birlikte kullanılır].

ṣ.+ ı 119b/5338

ṣan - : Şöyle veya böyle olabilecek bir şeyin zihninde kurduğu gibi olduğuna inanmak, öyle olabileceğini düşünmek, zannetmek.

ṣ. 044b/2859, 083a/4119 083b/4126

ṣ.-a 130b/5686

ṣ.- alar 088b/4297

ṣ.- arlar 059b/3360

ṣ.- asın 030a/1854, 045a/2868, 051b/3094, 056b/3261, 085b/4201, 086b/4237, 136a/5905, 136a/5909, 141a/6083, 151a/6382, 152a/6413, 159a/6618, 162b/6734, 165a/6798,

ṣ.- ayduñ 155a/6500, 156b/6556, 157b/6579

ṣ.- dı 033a/2311, 037a/2620

ṣ.- dılar 028a/1526

ṣ.- duġuñ 083b/4126

ṣ.- dum 094b/4509

ṣ.- duñ 069b/3674, 134a/5853

ṣ.- ma 003a/60, 004a/114, 007b/286, 016a/673, 016a/741, 018a/908,

018b/930, 022a/1094, 025a/1229, 027a/1418, 033a/2242, 033a/2301, 084a/4154, 106b/4899, 109a/4983, 139b/6037

ṣ.- maġıl 045b/2899, 069b/3679, 080b/4026, 099a/4659

ṣ.- madın 027a/1474

ṣ.- maḳ 124b/5491

ṣ.- maḳdur 097a/4583

ṣ.- mañ 014b/509, 027a/1454

ṣ.- mañuz 018a/918, 026b/1285, 033a/2185, 033a/2447,040b/2734

ṣ.- mayup 111b/5063

ṣ.- maz 111b/5056

ṣ.- mazlardı 027a/1458

ṣ.- mazuz 112b/5103

ṣ.- mış 017b/896, 118a/5275

ṣ.- mışdı 034a/2521

ṣ.- ur 027a/1446,067a/3604

ṣ.- urlar 027a/1457

ṣ.- ursa 097a/4583

ṣ.- ursın 172b/15

saña : Sen zamirinin yönelme hâli.

s. 001b/18, 002a/28, 002a/32, 003a/62, 003a/63, 003a/64, 003a/71, 003a/72, 003a/76, 004b/128, 007a/268, 008b/317, 012a/428, 012b/437, 014a/477, 014a/480, 014a/487, 014b/502, 015a/513, 015a/523, 015a/526, 015a/544, 015b/586, 016a/590, 016a/665, 016a/666, 016a/667, 016a/685, 016a/710, 016a/729, 016a/800, 016a/816, 016b/851, 016b/857, 017b/898, 017b/899, 019b/989, 020a/1010, 020a/999, 021a/1058, 021b/1064, 022a/1077, 023b/1170, 023b/1177, 024b/1204, 026a/1262, 027a/1305, 027a/1374, 027a/1441, 027a/1495, 028b/1561, 028b/1566, 028b/1567, 028b/1569, 029a/1581, 029a/1585, 030a/1621, 030a/1626, 030a/1628, 030a/1648, 030a/1663, 030a/1777, 030a/1824, 030a/1833, 030a/1899, 030a/1925, 030a/1928, 030b/1950, 032b/2022, 032b/2023, 033a/2048, 033a/2078, 033a/2116, 033a/2144, 033a/2158, 033a/2160, 033a/2190, 033a/2291, 033a/2328, 033a/2344, 033a/2362, 033a/2423, 033a/2429, 033a/2430, 033a/2437, 033a/2441, 033a/2454, 034a/2518, 035a/2547, 035a/2552, 036b/2603, 041b/2756, 043b/2817, 043b/2828, 046a/2901, 047a/2937, 048b/2993, 052b/3123, 056b/3248, 058b/3321, 059a/3342, 060b/3394, 062a/3436, 065a/3526, 065a/3534, 066a/3556, 066b/3578, 068a/3635, 068b/3649, 068b/3651, 069b/3673, 069b/3680, 070a/3701,

070a/3703, 071a/3708, 071a/3709, 071a/3714, 071b/3732, 071b/3733, 072b/3757, 072b/3759, 073a/3775, 073a/3777, 073a/3782, 073b/3788, 075a/3850, 075a/3853, 076a/3882, 076a/3886, 078a/3945, 078a/3953, 078b/3968, 078b/3972, 079a/3980, 079a/3990, 079b/4005, 080a/4011, 080a/4013, 080a/4021, 080b/4028, 080b/4041, 081b/4064, 082b/4092, 083a/4111, 083b/4125, 086a/4211, 086b/4227, 086b/4230, 087a/4250, 087a/4251, 087a/4254, 087b/4257, 088a/4280, 088a/4281, 089a/4318, 091a/4383, 091a/4385, 091a/4387, 091a/4390, 091a/4392, 091a/4394, 092a/4427, 092b/4428, 093a/4449, 093a/4460, 094b/4511, 095b/4545, 096b/4566, 098b/4628, 098b/4634, 100a/4692, 101b/4735, 102a/4749, 108a/4954, 102a/4762, 102a/4763, 102b/4770, 102b/4777, 103b/4809, 105a/4847, 107b/4927, 108a/4951, 108a/4954, 108b/4971, 109a/4974, 109b/5003, 111a/5048, 111a/5052, 111a/5053, 112a/5077, 112b/5092, 12b/5103, 113a/5111, 113b/5139, 114a/5151, 114b/5163, 115a/5180, 115b/5195, 115b/5203, 116a/5216, 116b/5238, 117a/5246, 118a/5285, 120a/5345, 120a/5347, 121b/5397, 122a/5407, 122a/5409, 122a/5414, 122a/5415, 123a/5444, 124a/5474, 124b/5501, 126a/5539, 126a/5549, 126a/5551, 126b/5565, 126b/5571, 127b/5592, 127b/5597, 128b/5620, 128b/5622, 128b/5626, 129b/5668, 130a/5671, 130a/5672, 130a/5673, 130a/5674, 130a/5675, 130a/5676, 130a/5680, 130a/5682, 130a/5683, 130b/5696, 132a/5736, 132a/5739, 132a/5744, 132b/5756, 133b/5782, 133b/5820, 134b/5861, 134b/5862, 136a/5916, 141b/6088, 142a/6113, 143b/6162, 143b/6163, 143b/6165, 143b/6166, 143b/6167, 147b/6285, 148a/6297, 152a/6409, 153a/6448, 157a/6564, 159a/6627, 162a/6711, 163a/6747, 165b/6814, 165b/6817, 166a/6826, 166a/6830, 166a/6834, 166a/6838, 170b/11, 171b/14, 172a/5, 172a/9, 173b/2, 176a/2, 176a/13

s.+ dur 012a/428, 030a/1714

şan‘at (Ar.i.) : Duygu, tasavvur ve fikirleri etkili bir biçimde ve göze gönle hitap edecek şekilde söz,

yazı, resim, heykel vb. ile ifâde etme husûsundaki yaratıcılık.

ṣ. 027a/1411

ṣ.+ dan 027a/1401

ṣ.+ ı 027a/1401

ṣ.+ ların 027a/1426

sanca : Sayıca.

s. 159b/6633

sancaḳ (ġ): Bir devletin, bir askerî birliğin şeref ve gurûrunu temsil eden, kenarları saçaklı, üzerinde çeşitli şekiller ve işlenmiş yazılar bulunan, yere dikilecek şekilde yapılmış gönderli bayrak

s. 031a/1976

ṣ.+ ı 137b/5966

s.+ ıla 031a/1975

s.+ ların 031b/1987

ṣandıḳ (Ar.i.): İçine saklanması istenen şeyler konan, dört köşe büyük bir kutu şeklindeki kapaklı ev eşyâsı.

ṣ. 030a/1905

ṣ. 030a/1906

ṣanduġ : Bk. ṣandıḳ

ṣ.+ ı 022a/1086

ṣ.+ uñ 022a/1087

ṣāniyen : İkinci olarak.

ṣ. 123a/5446

ṣanki (Far.zf.): Anlatılan şeyin gerçekte var olmadığını, fakat öyle sanıldığını gösterir, sözüm ona, sözde, güya.

ṣ. 010b/372, 016a/671, 016a/706, 022a/1083, 027a/1413, 056a/3233, 057a/3269, 075a/3839, 083a/4108, 157a/6557, 165b/6811

ṣanu : Sır, raz.

ṣ. 122b/5426, 122b/5427

ṣap - : Doğruluktan ayrılmak.

ṣ.- anları 030a/1805

ṣ.- arlar 030a/1831

s.- dı 027a/1377

ṣapṣaru : Her yanı sarı, çok sarı.

ṣ. 110b/5038

ṣar - : Kuşatmak, çevrelemek

ṣ.- a 035a/2556

ṣ.- an 030a/1722

ṣ.- armış 016b/844

ṣ.- dılar 145a/6207

ṣ.- up 023a/1146, 035b/2572, 045a/2874

ṣarar - : Korku, üzüntü, coşku vb. sebeplerle yüzün rengi solmak.

ṣ.- mış 094b/4496

ṣarāy (Far.i.) : Hükümdarların veya devlet başkanlarının oturduğu büyük ve gösterişli binâ.

ṣ. 009a/334, 022a/1084,

047b/2967, 048a/2982, 060b/3386, 061a/3401, 155a/6501, 156a/6535, 160b/6671

ṣ.+ a 151a/6386

s.+ da 022a/1085

s.+ dan 005b/199

s.+ ın 123a/5449

s.+ ıñ 152b/6433

s.+ ları 005b/193

s.+ ların 005b/155

ṣarf (Ar.i.) : Tüketen.

ṣ. eyleyen 041b/2763

ṣarı : Altın rengi, kükürt rengi.

ṣ. 069a/3663

ṣarıl - :Yapışmak, tutunmak.

ṣ.- am 033a/2109

ṣarıl - :Kaplamak, örtülmek.

ṣ.- mış 045b/2890

ṣ.- up 011a/383

ṣarmaş -: Birbirine sarılmak, sarmaş dolaş olmak, kucaklaşmak.

ṣ.- alar 129b/5658

ṣ.- dılar 163a/6738, 163a/6743

ṣ.- up 164b/6793

ṣarp : Güç, zor.

ṣ. 021a/1055

ṣarrāf (Ar.i.): Bir şeyden iyi anlayan, ehil.

ṣ.+ ıña 051a/3066

ṣaru : Sarı. Altın rengi, kükürt rengi.

ṣ. 011a/388, 011a/389, 031a/1972, 093b/4476

ṣ.+ sı 051b/3093

ṣat - : Bir bedel karşılığında başkasına devretmek.

ṣ. 058b/3318, 058b/3320, 098b/4632

ṣ.- dılar 101a/4729

ṣ.- dum 079a/3985

ṣ.- duḳ 101a/4726

ṣ.- anları 029b/1611

ṣ.- ar 016a/662

ṣ.- arın 053a/3131

ṣ.- arduñ 071a/3710

ṣ.- dılar 101a/4728, 149a/6320

ṣ.- dum 079a/3987, 101b/4735

ṣ.- duḳ 102a/4751

ṣ.- maḳda 056b/3258

ṣ.- maya 176a/1

ṣ.- mayam 141b/6092

ṣ.- mazam 058b/3319

ṣ.- up 053a/3143

ṣataş - : Rastlamak, tesadüf etmek.

ṣ.- duñ 137a/5946

ṣatı : Alım satım, alış veriş

ṣ. 027b/1502

ṣatır : Bir sayfa üzerinde yan yana gelen

kelimelerden oluşan ve alt alta sıralanmış her bir dizi.

ṣ. 030b/1959, 031a/1963

ṣatu : Alım satım, alış veriş

ṣ. 071a/3710

ṣatun al -: Parasını ödeyerek bir şeyi almak, bedelini ödeyip o şeye sâhip olmak, mübâyaa etmek.

ṣ. aydı 033b/2504, 059a/3337, 098b/4632, 100b/4708, 100b/4709, 101a/4720, 101a/4721, 146b/6249

ṣav - : Yanından uzaklaştırmak, gitmesi gerektiğini hissettirmek, göndermek, yol vermek.

ṣ.- alım 033a/2294

ṣ.- arımış 030a/1903

ṣ.- ayın 165b/6818

ṣ.- dı 152a/6419

ṣ.- dılar 148b/6316

ṣ.- madı 142a/6103

ṣavaş : Kavga, mücâdele

ṣ. 139a/6019

ṣ.+ ını 146b/6254

ṣavış - : Bunduğu yerden gizlice uzaklaşmak.

ṣ.- dı 155b/6513

ṣavm (Ar.i.): Oruç.

ṣ. 042a/2770

ṣ.+ a 078a/3949

ṣavt (Ar.i.) : Ses, sedâ

ṣ. 043b/2820

ṣ.+ ından 059b/3359

ṣ.+ ını 037b/2638

ṣavur - : Şiddetle atmak, fırlatmak.

ṣ.- a 030a/1846

ṣ.- ur 059a/3343

ṣay- : Arka arkaya söylemek, sıralamak.

ṣ. 016a/735

ṣ.- ar 030a/1799

ṣ.- dum 059a/3342

ṣ.- ıp 133b/5810

ṣ.- mışdurur 138a/5986

saʿy (Ar.i.) : Çalışma, çalışıp çabalama, emek sarfetme, ceht.

s. idelim 002a/42

s. idenleri 033a/2429

s. iderem 033a/2083

S. idiñ 027a/1326

s. it 033a/2094

sāye (Ar.i.) : Gölge.

s.+ si 093a/4456

s.+ sinde 096b/4572, 124b/5500, 125a/5507

ṣāyımlıḳ : Oruç olma hali.

ṣ.+ dan 016b/844

ṣayrı : Hasta

ṣ.+ ya 082a/4072

şayru : Bk. sayrı

ş. 101b/4745

ş.+ ya 093b/4476

ş.+ yam 025a/1229

sāz (Far.i.) : Her tür müzik aracı, çalgı.

s. 096a/4562, 140b/6060, 142b/6122

s.+ ıla 141a/6081

s.+ lar 140b/6058

sebaḳ (Ar.i.): Ders.

s. 081a/4054

sebep (b) (Ar.i.) : Bir şeyin olmasına veya belli bir hâlde bulunmasına yol açan şey, sebep.

s. 016a/687, 016a/747, 019a/947, 079a/3981

s. ola 002a/34

s. olur 005b/207

s.+ den 022b/1119, 066a/3556, 078a/3939, 103b/4799

s.+ dür 158b/6610

s.+ in 016a/657, 016a/682, 016a/685

sebeblen -: Geçimini sağlamak.

s.- ürler 027a/1401

sebil (Ar.i.) : Yol.

s. 013b/473

seccāde : Üzerinde bir kişinin namaz kılacağı büyüklükte namazlık

s.+ sin 033a/2169, 071b/3736

secde (Ar.i.) : Genellikle namaz kılarken alnı, el ayalarını, dizleri ve ayak parmaklarını yere getirerek alınan durum.

s. 027a/1332, 027a/1485, 028a/1515, 028a/1516, 028a/1519, 032b/2017, 032b/2021, 033a/2035, 033a/2359, 042a/2776, 054b/3183, 118b/5298, 128a/5618, 174a/13

s.+ de 027b/1505, 030a/1754, 049a/3015

s.+ den 028b/1562, 049b/3017, 088b/4298, 129a/5644

s. eyleye 088b/4296

s. idüp 033a/2090

s.+ ler 044a/2844

s.+ ye 027a/1351, 027a/1484, 028b/1538, 030a/1753, 033a/2439

seç - : Benzerleri içinde en iyisi veya en elverişli olanı kabul edip ayırmak.

s.- di 138a/5980

s.- ilüp 003b/101

s.- sün 043a/2800

seçil - : Seçme işine konu olmak.

s.- e 125b/5523

Sedd-i İskender: İskender-i Zülkarneyn tarafından Ye'cûc ve Me'cûc fitnesine engel olmak için

yaptırılan set.

S. 143a/6141

sefer (Ar.i.) : Yolculuk.

s. 045a/2880, 057b/3286, 058a/3313, 096a/4553, 100b/4697

s.+ dür 008a/297

segird - : Sıçrayarak yakın bir yere doğru koşmak

s.- di 165a/6799, 165a/6802

s.- erek 119b/5326

s.- üp 100a/4689, 110a/5012

segirdiş -:Sıçrayarak koşuşmak.

s.- eler 040a/2716

s.- üp 012b/440

segirt - :bk. segird-

s.- di 057b/3291, 119b/5324

seḥāvet (Ar.i.) : Cömertlik, el açıklığı.

s. 031b/1994, 155b/6522

s.+ ler 033a/2102

seḫāvet-kān: Cömertlik kaynağı.

s.- kānı 033a/2095

sehel : Biraz, bir parça.

s. 153a/6443

sehelce : Az, cüzi, azacık, pek basit.

s. 039b/2704

seḥer (Ar.i.) : Tan yerinin ağarmasından biraz önceki zaman veya şafağın sökmek üzere olduğu vakit.

s. 097b/4605, 098a/4614, 103a/4793, 103a/4795, 103b/4798, 115b/5194, 134b/5869

s.+ de 103a/4797, 118b/5290, 121a/5373

s.+ lerde 120b/5366, 170b/4

sehv (Ar.i.) : Kasten yapılmayan, yanılmaktan doğan yanlış, hatâ.

s. 130a/5678

s.+ ile 133b/5814

sekizinci : Sekiz sayısının sıra sıfatı, sırada yedinciden sonra gelen.

s. 031b/1983

sekiz : Yediden sonra gelen sayı.

s. 016a/615, 016a/698, 033a/2353, 134a/5842

S. 030a/1669

s.+ in 138a/5986

sekr (Ar.s.): Sarhoş.

s. 070a/3691

sekrān (Ar.i.): Sarhoş.

s. 059b/3361

seksen : Yetmiş dokuzdan sonra gelen sayı.

s. 015a/550, 113b/5133

sekzen : bk.seksen

s. 170b/2

sel (Ar.i.) : Hareket hâlindeki büyük kalabalık, yığın.

s. 144b/6195

sel (Ar.i.): Yoğun göz yaşı.

s.+ i 094b/4503

selām (Ar.i.): Bir kimseyle karşılaşıldığında, birinin yanına gidildiğinde veya yanından uzaklaşıldığında kendisine söz ve işaretle bir nezaket gösterisi yapma, esenleme, merhaba.

s. 001b/8, 001b/10, 016a/638, 016a/665, 019a/952, 024a/1190, 024a/1194, 025b/1242, 025b/1243, 033a/2397, 042b/2797, 043a/2800, 043a/2804, 043a/2815, 043b/2820, 046a/2905, 052a/3106, 056b/3259, 062a/3436, 067a/3593, 076a/3884, 078b/3959, 078b/3961, 078b/3962, 079b/4005, 088b/4301, 108b/4966, 108b/4967, 123a/5442

s. eyledi 033a/2436

s.+ ın 043b/2817, 092a/4426, 114b/5161

s.+ ını 123a/5442

s. idüp 165b/6817

s.+ lar 009a/325

s. vire 009a/335,

selāmet (Ar.i.): Tehlikeden uzak olma, güvenlik.

s. 030a/1871

s. eyleyem 033a/2444

s.+ le 016a/806

selāmla -: Selâm vermek.

s.- yup 026b/1294

selāsil (Ar.i.): Zincirler:

s. 138a/5987

selīm (Ar.i.) : Maddî ve mânevî kusûru, noksanı olmayan, sağlam, doğru.

s. 065a/3527

Selim Ḫān: Osmanlı padişahı Yavuz Sultan Selim.

016a/783

Selmān-ı Fārisī: İslâmiyet'i kabul eden İran asıllı ilk sahâbî.

S. 023a/1144, 023a/1145

S.- ı Fāris 023a/1141

selvi (Far.i.) : Boyuyla ünlü imce, uzun bir ağaç çeşidi.

s. 030a/1719

semā (Ar.i.) : Ruhların ve meleklerin bulunduğuna inanılan yedi gök katından her biri.

s. 093b/4466

semāvāt (Ar.i.): Gökler, göğün katları

s. 016a/787

semi' (Ar.i.) : Duyma, işitme.

s. 016a/771, 113b/5126

sen : Teklik ikinci şahıs zamiri.

s. 001b/21, 001b/24, 003a/65, 003a/75, 003b/86, 003b/95, 004a/113,

005a/146, 007a/272, 007a/274, 008a/299, 008b/315, 009a/322, 009b/347, 009b/348, 011a/390, 012b/436, 013a/456, 013b/475, 014b/497, 014a/489, 015a/514, 015a/522, 015a/525, 015a/528, 015a/561, 015a/562, 015a/564, 015a/567, 015a/569, 015b/586, 016a/670, 018b/926, 018b/927, 018b/939, 020a/1016, 022b/1116, 023b/1171, 025b/1246, 026a/1265, 026a/1266, 026b/1295, 027a/1367, 027a/1425, 027a/1441, 027a/1476, 028b/1551, 029b/1614, 030a/1628, 030a/1643, 030a/1648, 030a/1658, 030a/1699, 030a/1714, 030a/1715, 030a/1738, 030a/1741, 030a/1804, 030a/1871, 030a/1884, 030a/1886, 030b/1957, 032b/2023, 033a/2054, 033a/2063, 033a/2070, 033a/2081, 033a/2094, 033a/2095, 033a/2096, 033a/2118, 033a/2132, 033a/2133, 033a/2139, 033a/2165, 033a/2173, 033a/2175, 033a/2196, 033a/2210, 033a/2243, 33a/2263, 033a/2333, 033a/2334, 033a/2337, 033a/2382, 033a/2425, 033a/2428, 033a/2438, 033a/2470, 033a/2473, 033a/2475, 033a/2490, 034a/2524, 035b/2562, 035b/2569, 035b/2571, 036b/2600, 036b/2602, 038a/2640, 038b/2667, 039b/2703, 041b/2755, 043b/2827, 044a/2838, 044a/2843, 044a/2844, 044a/2845, 044a/2847, 044b/2857, 045b/2896, 045b/2898, 046a/2916, 046b/2917, 048a/2975, 048b/2985, 050a/3043, 051b/3081, 051b/3084, 051b/3085, 052b/3120, 055b/3225, 057b/3285, 058a/3304, 058a/3309, 058b/3318, 058b/3321, 059a/3333, 059a/3345, 059b/3346, 059b/3355, 060a/3368, 060b/3380, 060b/3383, 061a/3395, 064a/3491, 064a/3492, 064b/3510, 064b/3517, 065b/3549, 066a/3568, 066b/3577, 067b/3616, 068b/3641, 068b/3642, 068b/3648, 069a/3654, 069a/3668, 069a/3669, 069b/3674, 069b/3677, 071a/3707, 071a/3710, 071a/3718, 071b/3733, 072a/3753, 074a/3806, 074a/3808, 075a/3838, 075a/3841, 075a/3849, 075b/3861, 075b/3864, 075b/3865, 075b/3866, 075b/3867, 077a/3919, 079a/3978, 079a/3981, 080b/4035, 080b/4037, 081a/4042, 081a/4047, 081a/4055, 081b/4062, 081b/4066, 081b/4071, 082a/4072, 082b/4092, 083a/4115, 083b/4130, 084a/4141, 085a/4177, 085a/4190, 085b/4196, 086a/4209, 086a/4217, 086a/4218, 086a/4221,

086a/4224, 086b/4240, 086b/4241, 117a/5249, 117a/5250, 117b/5260,
087a/4250, 087b/4265, 088a/4275, 118a/5272, 118a/5283, 118a/5285,
088b/4307, 089a/4317, 090b/4368, 119b/5333, 120a/5351, 120b/5363,
091a/4381, 091a/4390, 091b/4395, 120b/5372, 122a/5408, 123a/5451,
091b/4400, 091b/4403, 091b/4405, 123b/5462, 124a/5480, 124b/5495,
091b/4409, 092a/4411, 092a/4419, 125b/5536, 126a/5539, 126a/5540,
092b/4430, 092b/4442, 093a/4449, 126a/5541, 126a/5547, 126a/5548,
093b/4464, 093b/4468, 093b/4473, 126a/5550, 126b/5570, 127b/5592,
093b/4474, 095a/4519, 096b/4566, 128a/5607, 128a/5617, 128b/5625,
096b/4580, 097a/4586, 097a/4587, 128b/5630, 129b/5664, 130a/5672,
097b/4595, 097b/4604, 098b/4629, 130a/5676, 130b/5693, 130b/5695,
098b/4634, 099a/4651, 099a/4655, 131a/5707, 132a/5736, 132a/5737,
099a/4660, 100b/4697, 101b/4733, 132a/5745, 133a/5768, 133a/5773,
101b/4738, 100b/4709, 101b/4739, 133a/5774, 133a/5776, 133a/5778,
101b/4741, 101b/4746, 102a/4747, 133b/5780, 133b/5792, 134a/5843,
102a/4750, 102a/4759, 102b/4777, 134a/5846, 134a/5847, 134a/5848,
103a/4792, 103b/4808, 104a/4815, 134b/5862, 134b/5864, 134b/5865,
104b/4844, 105a/4857, 105b/4860, 137a/5946, 137a/5952, 138a/5984,
105b/4876, 106a/4884, 106a/4886, 138b/5990, 139b/6037, 141b/6086,
107a/4920, 107b/4930, 109a/4989, 142a/6117, 142b/6128, 142b/6130,
110a/5008, 110a/5015, 110b/5023, 143a/6137, 143a/6138, 143b/6161,
111b/5069, 114a/5150, 114a/5153, 143b/6162, 143b/6163, 143b/6167,
114b/5160, 114b/5163, 114b/5164, 144a/6171, 144a/6173, 145a/6198,
114b/5172, 114b/5173, 115a/5184, 145b/6215, 147a/6263, 150b/6374,
115b/5190, 115b/5192, 115b/5193, 153a/6446, 153a/6448, 153b/6460,
115b/5195, 115b/5196, 115b/5197, 156a/6532, 156a/6538, 156a/6540,
115b/5198, 116a/5209, 116a/5210, 159a/6630, 159b/6631, 159b/6641,
116a/5214, 116a/5216, 116a/5220, 160b/6674, 160b/6675, 161b/6704,
116b/5223, 116b/5232, 117a/5239, 162a/6716, 162b/6721, 162b/6722,

165b/6813, 165b/6825, 166a/6827, 166b/6853, 168a/6871, 168b/6887, 168b/7, 169b/8, 169b/10, 170b/3, 170b/8, 170b/10, 170b/12, 170b/13, 171a/6, 171a/15, 172a/13, 172b/6, 172b/15, 173a/8, 173a/13, 173a/15, 173b/4, 175a/2, 175b/9 176a/8, 177a/6, 177b/5

s.+ de 002a/29, 033a/2434, 041b/2756, 067b/3615, 081b/4067

s.+ den 015a/515, 019a/958, 025a/1229, 029a/1581, 030a/1658, 030a/1895, 030a/1920, 030a/1928, 033a/2362, 043b/2828, 044a/2836, 044a/2844, 045b/2899, 048a/2978, 073a/3773, 073a/3778, 075b/3863, 080b/4027, 081a/4042, 081b/4065, 083a/4123, 089a/4319, 092a/4413, 093a/4453, 098b/4632, 098b/4636, 102a/4762, 102a/4763, 107a/4916, 112b/5095, 116b/5234, 118b/5301, 121a/5379, 123b/5463, 124a/5484, 125b/5532, 133a/5777, 133b/5780, 147a/6262, 178a/2, 178a/5

s.+ i 001b/15, 003a/60, 003a/63, 007a/272, 007a/273, 007a/274, 009b/341, 014a/483, 014a/485, 014a/490, 014a/491, 014b/492, 016b/846, 016b/859, 019a/969, 019b/979, 020a/1000, 021a/1050, 023b/1174, 023b/1175, 023b/1177, 023b/1180, 025a/1234, 025a/1236, 028b/1563, 028b/1564, 028b/1565, 028b/1566, 029a/1587, 029a/1588, 029a/1591, 030a/1644, 030a/1660, 030a/1797, 030a/1803, 030a/1825, 030a/1826, 030a/1883, 033a/2042, 033a/2084, 033a/2114, 033a/2158, 033a/2198, 033a/2243, 033a/2290, 033a/2292, 033a/2429, 033a/2463, 043b/2818, 043b/2821, 045b/2897, 052a/3101, 052b/3125, 068b/3640, 069b/3685, 070a/3698, 070a/3700, 071a/3711, 073a/3780, 075b/3858, 078b/3969, 078b/3970, 080a/4022, 081a/4058, 081b/4060, 081b/4063, 081b/4068, 082a/4078, 083a/4116, 083a/4120, 084a/4141, 086b/4227, 087a/4248, 087a/4250, 087a/4254, 089a/4315, 089a/4317, 091b/4407, 094a/4480, 096a/4550, 097a/4582, 099a/4659, 100b/4698, 101a/4728, 101a/4729, 101b/4735, 102a/4751, 103b/4803, 103b/4804, 105a/4850, 107a/4916, 109a/4973, 109a/4984, 111a/5045, 112b/5104, 113b/5125, 114a/5152, 114b/5164, 115a/5175, 116b/5232, 117b/5270, 118a/5287, 118b/5304, 124a/5480, 126b/5566, 129a/5652, 130b/5696, 132b/5757,

134b/5865, 136a/5912, 142b/6134, 145b/6213, 147b/6286, 162a/6710, 163b/6761, 166b/6840, 170a/10, 172a/7, 172a/11, 176a/6

s.+ in 178a/9

s.+ iñ 016b/849, 020a/1000, 030a/1927, 033a/2138

s.+ iñ 033a/2054, 033a/2118, 091a/4388, 106b/4898, 108b/4968, 160b/6669

s.+ iñüçün 089a/4322

s.+ sin 027a/1339, 033a/2041, 033a/2319, 033a/2468, 052b/3119, 060b/3378, 063a/3462, 075b/3858, 092a/4427, 108b/4969, 116a/5213, 120b/5362, 123a/5450, 124a/5480, 145a/6201, 150a/6352, 151a/6388

s.+ siz 023b/1181

s.+ ü 078b/3959, 142b/6134

s.+ üñ 003a/75, 003b/103, 004a/105, 004b/124, 007a/264, 007b/288, 011a/391, 011a/394, 012a/431, 012b/435, 014a/486, 014a/487, 015a/556, 025b/1251, 027a/1321, 030a/1633, 030a/1655, 030a/1656, 030a/1802, 030a/1830, 030a/1918, 030a/1924, 033a/2139, 033a/2160, 033a/2191, 033a/2268, 033a/2428, 036b/2603, 041b/2757, 043a/2816, 045b/2894, 045b/2895, 045b/2898, 048b/2987, 048b/2992, 051a/3079, 059a/3333, 064a/3494, 068b/3645, 069b/3681, 069b/3682, 069b/3683, 071a/3719, 077a/3914, 080a/4008, 081a/4043, 082a/4086, 082b/4096, 083a/4119, 085b/4196, 086a/4223, 089a/4316, 090a/4345, 090a/4360, 091a/4379, 091a/4382, 094a/4483, 096b/4578, 097a/4591, 098b/4633, 104b/4836, 104b/4842, 105b/4870, 106a/4888, 106a/4889, 106b/4905, 107a/4919, 107b/4925, 112b/5092, 112b/5094, 113a/5108, 114b/5162, 114b/5165, 115a/5174, 115a/5176, 116a/5217, 116b/5225, 117a/5253, 117a/5254, 121b/5404, 122a/5413, 123b/5464, 124b/5492, 129a/5649, 130a/5670, 130a/5685, 139b/6038, 142a/6116, 143b/6165, 144a/6169, 145a/6211, 147b/6282, 147b/6283, 150a/6355, 160b/6671, 160b/6672, 162b/6728, 166a/6830, 166a/6836

s.+ üñçün 001b/18, 008a/304, 105a/4855, 111a/5048

s.+ üñdür 069b/3679, 079a/3982, 129b/5666, 176a/8

s.+ üñiçün 089b/4342

s.+ üñile 008a/303, 044b/2856,

045b/2899

s.+ üñileydüḳ 044b/2855

s.+ üñle 012b/432, 016b/862, 065b/3544, 068a/3633, 108a/4952, 116b/5222, 116b/5223, 142b/6133, 142b/6135

ṣenā (Ar.i.) : Övme, övüş, medih.

ṣ. 001b/8, 134a/5840

ṣ.+ lar 036a/2584, 046a/2909, 090a/4351, 125a/5512,

sencileyin : Senin gibi.

s. 095a/4520, 103a/4781, 106b/4902

sencüle: Senin gibi.

s. 077b/3928

sencüleyin: Senin gibi.

s. 084b/4168

sene : Yıl

s. 162b/6722

seng : Taş.

s. 003b/83

s.+ i 097b/4595

s.+ ile 003b/80

sensüz : Sen olmadan.

s.+ in 044b/2855

sep-: Serpmek.

s. 030a/1909

sepet (d) (Far.i.): Kamış, saz vb. ince malzemelerden örülerek yapılmış kap.

s. 110a/5010

s.+ de 110b/5027

s.+ i 110b/5025

ṣerbes (Far.s.): Tutuklu, esir veya bağımlı olmayan, hür, özgür.

ṣ. eyle 056b/3253

ser (Far.i.): Baş.

s. 072a/3748

serc (Ar.i.): Eyer.

s.-i 157b/6582

serçe : Serçegillerden, koyu boz renkli, yuvarlak başlı, kısa boyunlu, uzun kuyruklu, gagası koni biçiminde, sıçrayarak yürüyen, çırpınarak uçan ve kışın göç etmeyen küçük ötücü kuş.

s. 030a/1828, 177b/11

s.+ ye 126b/5564

ser- firāz (Far.s.) : Benzerlerinden üstün olan (kimse), seçkin, mümtaz.

s. 072b/3760, 077b/3925

ser-gerdān (Far.s.):Şaşkın, perişan.

s. 015a/524, 016a/663, 033a/2087, 038a/2654

serhat (Far.i.) : Sınır boyu, hudut

s.+ üñ 152b/6425

serḫoş (Far.i.) : Sarhoş kelimesinin eski ve asıl şekli.

s. 049a/3011

serseri (Far.s.) : Başıboş, âvâre.

s. 084a/4154

ser-te-ser (Far.zf.): Baştan başa, hepsi.

s. 001b/21, 081b/4061, 083a/4112, 099b/4673, 129b/5654

s.+ dür 002a/36

server (Far.i.) : Bir topluluğun en ileri geleni,

başkan, reis.

s. 001b/19, 064a/3492, 069a/3655, 069a/3658, 069a/3666, 069b/3671, 076a/3874, 076a/3879, 076a/3880, 076a/3883, 077a/3911, 084a/4155, 089a/4310, 089a/4325, 092a/4421, 108b/4971, 109a/4974, 111a/5049, 114b/5168, 168b/6886, 169a/1, 169a/3, 170b/15

s.+ den 166a/6834

s.+ e 030a/1862, 069a/3662, 077a/3908, 092a/4418, 092a/4426, 107b/4933, 114a/5154

s.+ i 027a/1403, 027a/1412, 065a/3534, 075b/3868, 077b/3929, 080b/4036, 088b/4308, 089a/4323, 093a/4455, 093a/4457, 093b/4462, 105a/4846, 105a/4858, 111a/5055, 127b/5599, 128a/5606, 131b/5722, 141b/6086, 144b/6186, 162a/6717, 168b/10

s.+ in 125a/5511

s.+ ine 072a/3743

s.+ ī 092a/4415

s.- i āḫir 128a/5617

s.+ üñ 076b/3895, 086a/4219, 088a/4287, 097a/4590, 107b/4925, 115a/5178, 128a/5608

serzeniş (Far.i.) : Başa kakma, sitem, takaza.

s.+ ler 035b/2563

ses : Bir kulağın duyabileceği frekans ve özellikteki titreşim.

s.+ in 023a/1156

set (Ar.i.) : Engel.

s. 015b/584

setr (Ar.i.) : Kul ile Allah arasında hicap bulunması, tecellînin vâki olmaması

hâli.

s. ide 002a/37

s. idesin 002a/36

Settār (Ar.i.) : Kullarının hatâ, kusur, ayıp ve günahlarını örten, bağışlayan Allah.

s. 002a/37, 016a/750, 090a/4349, 178a/2

settārlıḳ : Örtme, bağışlama işi.

s. 126a/5543

sev - : Sevgi ve bağlılık duymak.

s. 016a/640, 016a/761, 033a/2054, 033a/2118, 033a/2175, 033a/2243, 033a/2337, 033a/2338, 033a/2425, 033a/2428, 086b/4230, 089b/4332, 121b/5395, 131b/5720

s.- di 007a/262, 014a/491, 138a/5971, 142a/6103

s.- digim 045b/2894

s.- diklerin 033b/2507, 133a/5774

s.- diklerüm 047b/2958

s.- dim 030a/1671, 033a/2292, 033a/2303

s.- dügi 030b/1946, 045b/2887, 061b/3424, 114b/5164

s.- dügiçün 086a/4215

s.- dügin 069b/3682

s.- dügüm 106a/4886

s.- dügümden 091b/4402, 091b/4404, 106a/4877

s.- dügümdendür 106a/4883, 106a/4885, 106b/4904

s.- dügüme 106a/4887

s.- dügümi 106a/4891, 106b/4908

s.- dügümüz 033a/2477

s.- dügüñ 007b/279, 069b/3683

s.- dügüñden 112b/5102

s.- dügüñi 106a/4889

s.- dükce 016b/866

s.- düklerüm 039b/2704

s.- düm 019b/979, 104b/4843

s.- düñ 069b/3684

s.- dür 033a/2476

s.- e 009a/333, 041a/2751, 055b/3228, 059a/3339, 121a/5387

s.- elim 033a/2294, 033a/2385

s.- elüm 021a/1048, 023a/1127

s.- em 053a/3137

s.- en 016a/647, 029a/1578, 030a/1660, 033a/2084, 033a/2236, 033a/2391, 033a/2415, 033a/2490, 121a/5385, 121b/5393, 132b/5759, 132b/5760

s.- eni 114b/5164

s.- enler 029a/1577, 033a/2114

s.- enleri 016a/719, 027a/1482

s.- enleriyle 033a/2386

s.- er 016a/621, 016b/838, 016b/842, 036b/2600, 041a/2750, 042b/2792, 055a/3204, 058a/3305, 058b/3324, 086a/4214, 093b/4461, 098a/4616, 099a/4658, 108a/4955, 121a/5386, 121b/5393, 132b/5750, 132b/5752, 132b/5755, 160a/6646, 163a/6747

s.- erdi 016b/846, 016b/855, 030b/1944, 158a/6594

s.- erdüm 132b/5750

s.- erem 028b/1563, 030a/1658, 030a/1660, 033a/2223, 033a/2422

s.- erim 027a/1325

s.- erin 091b/4408, 099a/4646, 106a/4889, 114b/5164

s.- erler 033a/2243

s.- erse 033a/2421, 121a/5384, 121a/5388, 131b/5718, 132b/5758, 132b/5764

s.- ersen 003b/99, 010a/352, 010b/375, 012a/427, 014b/501, 015a/516, 016a/595, 016a/613, 016a/650, 016a/716, 016a/765, 016a/811, 016b/839, 018b/935, 019b/983, 021a/1051, 023a/1128, 024a/1196, 025a/1222, 026b/1278, 027a/1344, 027a/1394, 027a/1429, 027a/1483, 028b/1548, 028b/1560, 028b/1573, 030a/1629, 030a/1686, 030a/1751, 030a/1874, 030a/1939

s.- erseñ 005b/175, 005b/208, 030a/1794, 033a/2034, 033a/2055, 033a/2119, 033a/2181, 033a/2247, 033a/2262, 033a/2336, 033a/2342, 033a/2387, 033a/2430

s.- ersin 091b/4395, 091b/4403, 104b/4837, 106a/4886, 133a/5778

s.- erüz 016a/646

s.- gil 052b/3124

s.- gülü 001b/5

s.- güm 030a/1668

s.- güsin 027a/1463

s.- medi 142a/6103

s.- medügi 036a/2581, 041a/2742

s.- medügün 041a/2750

s.- mek 021a/1049, 033a/2332, 115a/5175, 121b/5392, 121b/5393, 121b/5394, 121b/5396, 133a/5770, 133a/5772

s.- mekdür 021a/1049

s.- mekdürür 121b/5396

s.- melidür 027a/1345

s.- meyem 053a/3138

S.- meyenler 132b/5761

s.- meyeydim 030a/1661

s.- mez 055a/3204

s.- mezdiñüz 047b/2963

s.- mezem 028b/1570

s.- miye 029b/1598, 029b/1599

s.- se 033a/2422

s.- seydi 050a/3039

s.- sin 121a/5387

s.- sün 121a/5384, 121a/5385, 121a/5386, 132b/5762

s.+ üñ 132b/5764

s.- üp 016b/854, 021a/1047, 033a/2429, 033a/2463, 065a/3526

şevāb (Ar.i.) : İyi ve güzel davranışlar

karşılığında Allah tarafından verilen mükâfat.

s. 027a/1428, 033a/2233, 033a/2270, 066b/3576, 095a/4525, 106a/4892, 108b/4957, 109b/4991, 115a/5183, 133b/5800, 148a/6289

s.+ dan 033a/2277

s.+ ı 169b/6

s.+ ın 002b/45, 098b/4634

s.+ ından 169b/5

s.+ ını 016a/757, 169a/11

s.+ lar 030a/1810, 033a/2102, 033a/2272, 033a/2276, 033a/2283, 045a/2879

s.+ ları 033a/2270, 033a/2273

s.+ larını 033a/2073

sevdā (Ar.i.) : Kuvvetli sevgi, aşk, muhabbet.

s.+ yı 112b/5101, 114a/5142

sevgi : İnsanı karşılık beklemeden yakın ilgi, dostluk, şefkat, bağlılık göstermeye yönelten ve fedâkârlıkları göze aldıracak kadar güçlü olabilen duygu, sevme duygusu, muhabbet.

s.+ si 016a/649, 020b/1032, 134a/5841

s.+ sin 010b/379, 069b/3677

sevgili : Sevgi duyulan, kendisine sevgi beslenen.

s. 029a/1581

sevgü :bk sevgi

s. 021a/1050

s.+ lerine 033a/2370

s.+ m 030a/1671

s.+ ñ 030a/1633

s.+ ñü 009b/349

s.+ si 027a/1469, 033a/2434

s.+ sin 033a/2478, 133b/5839

s.+ sinden 009b/349

s.+ sine 016a/609

s.+ sini 009b/350, 021a/1050, 033a/2363

s.+ süne 030a/1742

sevgüli: Sevgi ve bağlılık duyulan.

s. 020a/1009, 021a/1041, 027a/1323, 027a/1343, 027a/1405, 030a/1884, 033a/2196, 092a/4415, 156a/6538

s.+ dür 020a/1012, 030a/1663

s.+ sin 030a/1628

sevgülü : bk. sevgili

s. 033b/2503, 045b/2887, 053b/3153, 063b/3482, 068b/3649, 089a/4323, 093a/4457, 125b/5527, 129b/5657, 166a/6827,

s.+ ce 009a/327, 045b/2884

s.+ rek 058a/3307, 058a/3308

sevi : Sevgi, aşk.

s.+ si 165b/6819

s.+ sini 121b/5395

sevil - : Hakkında sevgi beslenmek, sevgi duyulmak.

s.- ür 030a/1936

sevin - Sevinç duymak, memnun ve hoşnut olmak.

s.- di 090b/4366, 146b/6248

s.- diginden 088b/4302

s.- diler 173b/14, 174b/8

s.- dilerdi 174a/5

s.- dir 014a/478

s.- dür 027a/1338, 058a/3309

s.- e 008b/316, 016a/818, 033a/2459, 046b/2922

s.- mek 004a/104

s.- seler 009b/337

s.- üp 077b/3926, 092a/4417, 119a/5313, 154a/6472

s.- ür 057b/3285, 058a/3299, 058a/3300, 058a/3301, 058a/3304

s.- üyi 058b/3325

sevindür -: Sevinmesini sağlamak.

s.- se 013b/476

seviş : Birbirini sevmek.

s. 131a/5707

s.- düñüz 132b/5749

sevniş -: Sevinmek, mutlu olmak.

s.- e 046b/2923

s.- eler 035b/2574, 036a/2578, 036a/2579, 036a/2580

sevün -: Sevinç duymak.

s.- üben 081a/4043, 081a/4044, 092a/4414

sey(i)r (Ar.i.) : Bakma, izleme.

s. 049a/3008

s. ideler 040a/2708,

s. idesin 016a/761

s. idüben 023a/1137

s. idüp 016a/705

seylāb (Ar.i.): Sel suyu.

s. 105a/4855

seyrān (Ar.i.): Bakıp seyretme, temâşâ

s. 049a/3004, 049a/3009, 177a/14

s.+ ların 044b/2864

s.+ um 001b/16, 111a/5046

seyr-i sülūḳ: Tasavvufta manevi yolculuk.

s.- i sülūḳ 016a/668

seyyi'āt (Ar.i.): Kötülükler.

s.+ ın 106b/4893

s.+ ıñdan 131b/5720

seyyid (Ar.i.) : Efendi, Hz. Hüseyin'in soyundan gelen kimse.

s. 016a/670

s.- i sādetdür 121b/5394, 133b/5825

s.+ ler 033a/2178

ṣı - : Kırmak, bozmak. Gereğini yapmamak.

ṣ.- ma 141a/6077

ṣ.- maduñ 068b/3639

ṣ.- maḳdan 059a/3341

ṣ.- maz 095b/4542

ṣ.-r 126a/5545

ṣ.- rlar 065b/3547

ṣ.- ya 037b/2629, 148a/6300

ṣ.- yan 126b/5571

ṣ.- yaya 104b/4838

ṣ.- yālar 052b/3122, 104b/4832

ṣ.- yanlar 061a/3405

ṣ.- ymaġıl 107a/4915, 124b/5497

ṣ.- yup 175a/5

ṣıçra - : Ayaklarını hızla yere vurarak ileriye veya yukarıya doğru atılmak.

ṣ.- dı 135a/5879, 135b/5890, 135b/5891

ṣıdḳ (Ar.i.) : Doğruluk.

ṣ. 112a/5074, 124a/5479

ṣ.+ an 154a/6473

ṣ.+ ı 016a/795, 031b/1988, 122b/5422, 123a/5441

ṣ.+ ıla 033a/2416, 133b/5805, 133b/5810, 133b/5827, 175a/5

ṣ.+ ılan 076a/3882, 076a/3886

ṣ.+ ına 008a/293

ṣ.+ ıñı 033a/2069

ṣıddīḳ (Ar.s.): Özü sözü doğru olan, asla yalan söylemeyen, sözünün eri, çok doğru, pek sâdık.

ṣ.+ ıñ 033a/2188

ṣıfat (Ar.i.): Bir kimse veya şeyin sâhip olduğu nitelik, ona âit olan özellik, hal ve vasıf.

ṣ.+ ıdur 104b/4836

ṣ.+ lar 042a/2780, 104b/4835

ṣıġ - : Bütünüyle diğer bir şeyin içine girebilmek, o şey tarafından istîap edilmek.

ṣ.- acaḳ 062b/3450

ṣ.- maya 147b/6280

ṣ.- maz 016a/680, 022a/1089, 022a/1095, 027a/1427, 037a/2616, 042b/2785

ṣıġa - : Okşamak, sıvazlamak.

ṣ.- r 019b/978

ṣıġın - : Tehlikeden korunmak için emin ve güvenilir bir yere sokulmak.

ṣ.- anlar 102a/4762

ṣ.- dım 033a/2362, 133b/5820

ṣ.- dum 102a/4763

ṣ.- ur 102a/4754

ṣ.- uram 015a/513, 016a/590

ṣıġır : Gevişgetirenlerden manda, öküz,

inek vb. büyükbaş, boynuzlu, evcil hayvanların ortak adı.

ṣ. 010b/378

ṣ.+ da 172b/12

ṣık - : Çevresine sarılarak veya bir şey sararak sımsıkı kavramak, üzerine basınç uygulamak

ṣ.- ar 006a/239

ṣ.- arlar 006a/240, 006a/242

ṣ.- ā 036a/2590

ṣ.- up 006a/237, 006a/241

ṣ.- uvire 039a/2674

ṣıla-i raḥim (Ar.i.) : Ana baba ve hısım akrabayı arama, ziyâret etme.

ṣ.055b/3229

ṣın - : Yenilmek, bozguna uğramak.

ṣ.- am 142b/6133

ṣ.- dı 152b/6430

ṣ.- ucaḳ 013a/448

ṣınır : İki devletin topraklarını, değişiklik gösteren iki bölgeyi, idârî veya hukūkî olarak bölünmüş il, ilçe, arâzi vb.ni ayıran çizgi, hudut.

ṣ.+ ı 016a/703

ṣırāṭ (Ar.i): İslâm inanışına göre, âhirette cehennem üzerinde kurulacak olan, müminlerin üstünden kolayca geçerek cennete gireceklerine, kâfirlerin ise üzerinden cehenneme düşeceklerine inanılan köprü.

ṣ. 003b/91, 033a/2107, 023b/1183, 033a/2109, 166b/6851, 167b/6869

ṣ.+ a 003b/85, 033a/2107, 047b/2951, 047b/2952

ṣ.+ da 023b/1184

ṣ.+ ı 064a/3498, 064a/3499, 080a/4024, 096b/4579, 104a/4819, 129b/5655, 133b/5790, 166a/6831

ṣırāt-ı müstaḳīm: Doğru yol, İslamiyet.

ṣ. 003b/89, 097b/4602

sırdaş : Birbirinin sırlarını bilen ve saklayan kimselerden her biri.

s.+ a 009a/327

sır(r) (Ar.i.) : Anlamak ve açıklamakta aklın âciz kaldığı şey.

s. 051a/3067, 115a/5177, 122b/5426

s.+ a 018a/911

s.+ dan 016a/680

s.+ ı 016a/781, 051b/3089, 090b/4368

s.+ ıla 033a/2355, 070a/3692

s.+ ım 030a/1670

s.+ ımı 114a/5140, 114a/5144

s.+ ımuz 119a/5311

s.+ ın 042b/2785

s.+ ına 051a/3067, 096a/4563

s.+ ını 051b/3082, 125b/5535

s.+ ıyla 030a/1670

s.+ lar 016a/697

s.+ lara 016a/676, 016a/683

s.+ ları 085a/4184

s.+ uñ 114a/5145

ṣırt : İnsanlarda boyundan bele kadar uzanan üst bölüm, göğüs karşıtı.

ṣ.+ ın 069a/3660

s.+ ıñı 070a/3699

ṣıva : Rutûbetten korumak ve daha düzgün görünmelerini sağlamak için binâların iç ve dış duvarlarına sürülen, su, alçı, kireç, kum, çimento vb. maddelerin karışımı ile hazırlanan harç.

ṣ.+ sı 090a/4353

sızır - : Sızdırmak.

s.- ır 006a/237

sihr (Ar.i.) : Büyü, efsun.

s.- i 157a/6558

sil - : Bir şeyin ıslaklığını gidererek kuru duruma getirmek.

s. 027a/1339, 092a/4416, 106b/4903, 143b/6161, 160b/6670

s.- er 033a/2038, 033a/2080

s.- erdi 033a/2039

sīl (Ar.i.) : Sel

s. 165a/6798

s.+ e 033b/2495

silāḥ (Ar.i.) : Düşmanı öldürmek, imhâ etmek veya kendini savunmak maksadıyle kullanılan her türlü âlet.

s. 142b/6122,146b/6253, 147a/6261 s.+ ın 149a/6330

sildir - : Silme işini yaptırmak.

s.- di 145a/6206

silk - : Ani bir hareketle sarsmak

s.- e 046a/2908

s.- üben 062a/3430

silkin - : Ani bir hareketle, korkuyla vücudu sarsılmak, silkelenmek.

s.- e 030a/1858, 033a/2206

s.- üp 030a/1859

silsile (Ar.i) : Bir mürşidin Hz. Peygamber'e kadar ulaştığı kabul edilen mânevî terbiye ve irşat zinciri.

s.+ sinden 133b/5824

sīm (Ar.i.): Gümüş.

s. 033b/2507, 110a/5010, 110a/5014, 110b/5029

s.+le 090a/4352

simān (Far.i.) : Gökyüzü, asuman.

s.+ ı 167b/6859

sin : Mezar.

s. 008b/313, 036a/2586, 036b/2592, 037b/2625, 046a/2902, 075a/3849, 083a/4122

s.+ de 037b/2628, 062a/3435, 073b/3793, 080a/4016

s.+ e 008b/311, 026b/1275, 087a/4249, 089b/4333, 091a/4389

s.+ i 037b/2633

s.+ imüz 103a/4785

s.+ ine 028a/1530, 171a/4

s.+ ini 096a/4559

s.+ iñde 071a/3708

s.+ lere 087b/4270, 087b/4271

s.+ üm 075a/3848

s.+ üñe 043b/2827, 071a/3712

siñ - : Gizlenmek, saklanmak.

s.- er 030a/1639

siñek: Çift kanatlılardan, birtakım uçucu böceklerin genel adı.

s. 027a/1442, 085b/4204, 085b/4205, 095b/4538

s.+ den 086a/4208

s.+ i 085b/4198

s.+ ler 095b/4534

s.+ lerini 095b/4535

siñildi : Hafif sesle ağlamak.

s. 088b/4292

s.+ ñiz 030a/1759

sinle : Mezarlık.

s.+ de 087b/4273, 088a/4283, 088a/4288, 088a/4290, 088a/4291, 088b/4309, 089a/4310, 089a/4322, 089a/4324, 089a/4325, 089b/4337, 089b/4338

s.+ ye 007a/267, 171a/2

siñle - :Ağlamak.

s.- dügün 036b/2592

sirād (Ar.i) : Şeriatın hükümlerinden biri.

ḥükm-i s. 050b/3062

sīret (Ar.i) : Huy, yaratılış.

s.+ iñ 011a/391

sirişteh (Far.s.) : Yoğurulmuş, hamuruna, mayasına karıştırılmış.

s. 071b/3723, 071b/3730

sirran (Ar.zf.) : Gizli olarak.

s. 153b/6457

sivā (Ar.i) : Allah'tan başka varlıklar.

s. 133a/5765

siyāh (Far.i): En koyu renk, kömür rengi, kara.

s. 034b/2536

siyāset (Ar.i) : Cezâ, özellikle îdam cezâsı

s.+ le 006a/230

siyretlü: Huy, ahlak.

s.+ ler 009a/326

siz : Çokluk ikinci şahıs zamiri.

s. 005b/178, 012a/429, 013b/467, 017a/877, 017a/878, 020b/1027,

020b/1028, 027a/1318, 027a/1320, 027a/1379, 027a/1383, 027a/1385, 027a/1389, 027a/1493, 030a/1744, 033a/2044, 033a/2122, 033a/2124, 033a/2141, 033a/2460, 035a/2543, 038b/2665, 039b/2704, 041a/2743, 045a/2873, 047a/2940, 047b/2961, 048a/2977, 052b/3128, 054b/3182, 061b/3416, 061b/3417, 061b/3422, 062b/3447, 063a/3469, 064b/3509, 075b/3870, 076b/3888, 077a/3905, 077b/3931, 084b/4166, 087b/4268, 088a/4276, 089a/4320, 101a/4724, 107a/4914, 112a/5075, 118b/5289, 119a/5315, 126a/5552, 128a/5615, 137a/5944, 140a/6051, 140b/6058, 140b/6059, 146a/6228, 169b/7, 150a/6354

s.+ de 027a/1385, 044b/2851, 140a/6042, 143b/6155

s.+ den 002b/44, 013b/463, 014b/499, 027a/1310, 027a/1325, 027a/1388, 044b/2850, 101b/4740

s.+ e 012b/439, 015a/558, 016a/657, 016a/664, 016a/679, 016a/751, 016a/773, 016a/814, 020b/1025, 026b/1290, 026b/1293, 027a/1451, 027a/1453, 027a/1466, 028a/1528, 028a/1529, 032b/2015, 033a/2040, 033a/2131, 033a/2455, 038b/2665, 039b/2690, 039b/2692,041b/2752, 041b/2762, 042a/2772, 044b/2851, 045a/2877, 046a/2911, 047a/2941, 047a/2945, 048a/2976, 052b/3129, 053a/3130, 053a/3131, 053a/3132, 053a/3135, 053a/3138, 087b/4268, 087b/4271, 088b/4299, 089a/4310, 089b/4338, 101a/4721, 101a/4726, 101b/4731, 101b/4740, 113a/5116, 119b/5328, 124a/5472, 127b/5596, 137a/5944, 137a/5951, 143b/6157, 146a/6228, 150a/6348, 150b/6362, 159b/6634, 164a/6772, 171b/6, 173a/2

s.+ edür 038b/2660

s.+ i 002a/42, 016a/656, 016a/819, 018a/912, 019a/956, 027a/1390, 029a/1577, 041a/2751, 043b/2831, 047a/2942, 053a/3138, 054b/3196, 076b/3900, 077a/3905, 101a/4720, 101a/4721, 103b/4804, 105a/4856, 112a/5076, 143b/6154, 146a/6229, 146a/6242

s.+ in 027a/1382, 027a/1388, 033a/2123

s.+ iñ 002a/37, 014b/498, 016a/750, 030a/1743, 150a/6353

s.+ iñle 027a/1302

s.+ iñledür 149b/6332

s.+ ler 029a/1576, 029a/1577

s.+ lere 002a/41

s.+ leri 027a/1309, 029a/1578

s.+ üñ 006b/256, 027a/1323, 029a/1577, 053a/3133, 054b/3181, 099b/4677, 128a/5614, 128a/5615

s.+ üñile 049b/3020

s.+ üñle 047b/2957

ṣofra : Üzerine yiyecekler, içecekler, tabak, kaşık, çatal vb. konularak çevresine oturulup yemek yenilecek şekilde düzenlenmiş masa, sini, yaygı .

ṣ.+ lar 033a/2102

ṣoġul - : Buruşmuş, pörsümüş bir durum almak.

ṣ.- muş 035b/2566

soḫ- : Isrmak, sokmak.

s. –a 096b/4571

ṣoḥbed: Bk.soḥbet.

ṣ. 140b/6067

ṣoḥbet (Ar.i.): İki veya daha çok kimse arasında karşılıklı olarak dostça, arkadaşça yapılan konuşma, hasbihal, musâhabe.

ṣ. 055b/3223, 060a/3367, 068a/3633

ṣ.+ e 016a/768, 064b/3522

ṣ.+ i 029a/1579, 041a/2741, 042a/2769, 049a/2999

ṣ.+ in 041a/2748, 133a/5767

ṣ.+ inden 016a/788

ṣ.+ ine 041a/2747

ṣ.+ leri 049b/3018

ṣ.+ lerine 090b/4363

ṣoḳ - : 1. Isırmak, iğnesini batırmak, bu yolla zehirlemek.

ṣ.- ar 005b/214

ṣ.- dı 085b/4200

2. (Bir şey veya kimsenin bir yere) Girmesini sağlamak, içeriye almak.

ṣ. 100a/4686

ṣ.- asın 099b/4670

s.- ar 021b/1071

ṣol : Kalbin bulunduğu tarafta olan

ṣ. 005b/170, 005b/187, 005b/209, 005b/210, 017b/900, 020b/1032, 030a/1625, 030a/1764, 030a/1911, 033a/2204, 033a/2229, 036b/2595, 038a/2647, 038a/2648, 038a/2652, 071b/3726, 074a/3805, 091a/4382,

ṣ.+ a 004b/121, 062a/3439, 135a/5885, 137a/5938, 140b/6061, 140b/6066

ṣ.+ da 005b/189, 030a/1765, 033a/2039

ṣ.+ da 033a/2079

ṣ.+ ına 005b/211

ṣ.+ ından 042b/2799

ṣ.+ una 140b/6068

ṣ.+ undan 034b/2530, 043a/2813

ṣol - : Rengi uçmak, rengi atmak, parlaklığını kaybetmek.

ṣ.- mış 011a/395

ṣoldur - : Solmasına sebep olmak, solgun duruma getirmek.

ṣ.- dı 100a/4687

ṣ.- mazuz 027a/1340

ṣ.- ur 016a/659

ṣoldurıcı : Soldurma işini yapan .

ṣ. 030a/1717, 030a/1718

ṣoluş - : Solumak, nefes almak.

ṣ.- up 039b/2701

ṣon : İçinde bulunulan vakte en yakın geçmiş zaman yâhut bu zamanda yapılmış veya meydana gelmiş olan.

ṣ. 006a/243

ṣoñ : Bk. son

ṣ. 003a/62, 016a/591, 016a/758, 016a/774, 030a/1730, 083a/4121, 086a/4212, 096b/4578, 016a/806, 016a/807

ṣ.+ a 015a/513, 016a/590, 016a/818, 020a/1010, 021b/1060, 022a/1077, 027a/1455, 028b/1551, 028b/1571, 033a/2362, 113a/5122, 123a/5445

ṣ. + ı 030a/1842, 141b/6097

ṣ.+ umıza 016a/746

ṣ.+ una 078b/3958

ṣoñıcı : Sonunda.

ṣ. 070a/3692

ṣoñra : İçinde bulunulan veya bahsedilen ânın daha ilerisindeki bir zamanda, bilâhare. Karşıtı: Önce.

ṣ. 001b/23, 008a/292, 014a/483, 015a/572, 016b/846, 016b/851, 017a/878, 020a/1008, 023a/1152, 030a/1740, 030a/1919, 040b/2726, 044b/2863, 061b/3410, 064a/3505, 085a/4175, 099b/4677, 100a/4685, 100a/4688, 101b/4737, 103a/4782, 111b/5063, 126b/5563, 140a/6050, 160a/6651, 160b/6664, 163b/6751, 165a/6807, 171a/7, 172a/14, 173a/8, 175a/14

ṣoñraki : Sonra olan.

ṣ. 059a/3343

ṣor - : Soru yönelterek bilgi istemek, sual etmek.

ṣ. 049b/3030, 094a/4486, 094a/4487, 097a/4589, 111a/5041

ṣ.- a 007b/286, 015a/526, 015a/527,015a/531,030a/1795,

030a/1815, 030a/1902, 055b/3228, 062a/3431, 070a/3695

ṣ.- agörüp 016b/836

ṣ.- alar 033a/2105,061b/3420

ṣ.- alum 010a/362, 111b/5066

ṣ.- ar 004b/125, 033a/2336, 125b/5526

ṣ.- aram 074a/3808, 132a/5744

ṣ.- arlar 007a/268, 012b/446, 016b/827, 038a/2640, 038a/2641, 046a/2907

s.- arsa 033a/2215

ṣ.- arsañ 021b/1060

ṣ.- arum 122a/5409

ṣ.- asın 030a/1925, 033a/2302

ṣ.- asız 033a/2141

ṣ.- ayın 015a/548, 083a/4110

ṣ.+ dı 005b/161,027a/1486, 074b/3831, 110b/5024, 145b/6225, 155b/6517, 156a/6530, 162a/6708, 162a/6713, 164b/6785

ṣ.- dılar 005b/170, 030a/1769, 055a/3200, 065a/3534, 101a/4723, 137a/5939

ṣ.- dım 016a/670

ṣ.- duġum 109a/4973

ṣ.- dular 066a/3556

ṣ.- dum 090a/4356, 095b/4544

ṣ.- ıñ 014a/479

ṣ.- ısar 007a/274, 033a/2052

ṣ.- ısarlardur 046a/2901

s.- ġıl 101a/4729

ṣ.- ma 069b/3673, 110a/5015, 114a/5140

ṣ.- maġa 007b/285

ṣ.- maġa 003a/67

ṣ.- maġıl 110a/5019, 115b/5198, 132a/5743

ṣ.- maya 071a/3709,101b/4740

ṣ.- mayalar 086b/4232

ṣ.- mayup 035a/2549

ṣ.- uñ 016b/837, 137a/5944

ṣ.- up 030a/1796

ṣorı : Bilgi edinmek, açıklama istemek vb. düşüncelerle bir kimseye yöneltilen ve cevâbı beklenen söz veya yazı, sual.

ṣ. 033a/2105, 074a/3804

ṣ.+ lar 166b/6850, 167b/6868

ṣorıl - : Bilgi almak için soru yöneltilmek,

ṣ.- acaḳdur 166b/6850, 167b/6868

ṣ.- ur 130b/5697

ṣorıt - : Somurtmak.

ṣ.- maduñ 044a/2846

soru :bk. sorı

s. 007a/268

ṣoruş - : Emmek, emerek içine çekmek.

ṣ.- a 061b/3413

ṣovucaḳ : Soğuk.

ṣ. 023a/1151

sovuḳ : Soğuk.

s.+ dan 011a/386, 011b/399

ṣoy - : Elbisesini çıkarmak.

ṣ.- alar 007b/284, 045a/2872

ṣ.- am 033a/2276

ṣ.- ġıl 112a/5082

ṣ.- dılar 141b/6098

ṣ.- uñ 141b/6094

ṣoy ṣop : Bütün soy ve hısımlar.

ṣ. 016a/660

ṣoylı : İyi ve köklü bir soydan gelen (kimse), necip, asil.

ṣ. 030a/1713

ṣoymaġ : Elbisesini çıkarmak

ṣ.+ a 045a/2871

ṣoyul -: Elbiselerin biri tarafından çıkarılması.

ṣ.- muş 010b/381

soyun - : Üstündeki giysilerin bir bölümünü veya tümünü çıkarmak.

s.- dun 023b/1170

sög - : Onur kırıcı, çoğu basmakalıp kaba sözler söylemek, küfretmek.

s.- di 139b/6029

s.- e 035b/2570

s.- eler 035b/2563

s.- ene 027a/1468

s.- enleri 030a/1806

s.- er 013a/459, 056a/3246

s.- erler 036a/2582

s.- üben 065b/3547

s.- üp 053a/3143

söyle - : Düşündüğünü veya bildiğini sözle anlatmak.

s. 013a/453, 015a/524, 016a/742, 016b/846, 016b/858, 033a/2040, 033a/2132, 033a/2343, 033a/2347, 033a/2349, 033a/2350, 033a/2397, 038a/2640, 042b/2797, 043a/2804, 046a/2905, 071a/3719, 071a/3720, 071b/3733, 073a/3784, 075a/3850, 078b/3964, 081a/4056, 084a/4156, 087b/4270, 089a/4315, 090a/4357, 094b/4511, 101b/4741, 114a/5143, 114a/5146, 121a/5376, 121b/5404, 130b/5687, 150b/6374, 151a/6380, 156a/6532, 159a/6628, 162a/6713

s.- di 019a/959, 020a/1020, 021a/1043, 022b/1116, 025b/1249, 027a/1465, 028b/1534, 030a/1631, 030a/1772, 030a/1875, 033a/2056, 033a/2121, 033a/2199, 033a/2453, 065a/3535, 066a/3557, 074b/3836, 077b/3935, 078a/3944, 078a/3952, 080a/4013, 087b/4272, 088a/4289,

091b/4396, 109b/5005, 110a/5012, 114a/5145, 116a/5208, 118b/5289, 131a/5704, 137a/5947, 145a/6210, 148a/6296, 153a/6439, 153a/6442, 153b/6455, 154b/6490, 162a/6711, 178a/12

s.- diler 026b/1287, 027a/1492, 090b/4372, 100a/4681, 118b/5296, 151b/6392, 153b/6458, 161b/6691

s.- dim 016a/742

s.- din 116a/5209

s.- dügüñ 115b/5189, 115b/5190

s.- dük 015a/534, 046a/2911

s.- düm 016a/733, 027a/1453, 077b/3938, 079a/3974, 133b/5818

s.- düñ 015a/523, 104b/4835

s.- düñise 156a/6541

s.- gil 015a/529, 016a/711, 033a/2096, 033a/2099, 033a/2334, 033a/2345, 038a/2642, 065a/3536, 066a/3556, 073a/3779, 079b/4004, 083a/4118, 083b/4127, 089a/4324, 093b/4462, 094b/4505, 094b/4506, 097b/4606, 132a/5736, 132a/5738

s.- me 025b/1250, 086b/4226, 110a/5015, 117a/5250, 130b/5692, 136a/5917, 136b/5921, 138a/5984, 141a/6074

s.- medi 027a/1488, 137a/5944

s.- mege 073b/3795, 092b/4437, 165b/6812

s.- megil 075a/3842, 116a/5211

s.- mek 033a/2135, 033a/2196, 033a/2197, 041a/2742, 067b/3616

s.- mekden 011a/394

s.- mekdür 058a/3305

s.- meye 030a/1623, 125a/5516

s.- meyem 033a/2255

s.- meyen 042a/2769

s.- mez 005b/204, 007b/280, 007b/288, 074b/3823

s.- mezdüñ 044a/2840

s.- mezem 028b/1556, 030a/1869, 033a/2144, 033a/2145, 033a/2188, 033a/2344, 033a/2346

s.- miş 003b/98, 162b/6724

s.- mişdür 067a/3598

s.- mişem 015a/545

s.- nse 019a/967

s.- ñ 015a/535, 033a/2122, 033a/2124, 154a/6481

s.- ñüz 017a/886, 033a/2147, 089a/4326

s.- r 006a/232, 016a/679, 016b/842, 018a/910, 020a/1019, 020a/998, 023a/1131, 027a/1316, 027a/1317, 033a/2047, 033a/2221, 033a/2260, 033a/2304, 050a/3040,

119b/5334, 122b/5431, 170b/15, 178a/1

s.- rdi 016b/850

s.- rem 019b/989, 033a/2352, 033a/2354, 033a/2355, 064b/3509

s.- ridi 033a/2032

s.- rin 086b/4231

s.- rise 033a/2058

s.- rmiş 016b/866

s.- rse 006a/232, 041b/2763

s.- rsin 030a/1779

s.- rsüñüz 076b/3904

s.- rüz 030a/1690

s.- se 027a/1391, 027a/1477

s.- seler 020a/1017

S.- seler 013a/459

s.- señ 030b/1948

s.-señüz 047a/2941

s.- sün 033a/2403, 033a/2448, 124a/5487

s.- tme 033a/2143

s.- ye 012a/425, 017b/893, 022b/1108, 027a/1495, 029b/1614, 030a/1912, 033a/2136, 041b/2763, 043a/2805, 043b/2820, 043b/2825, 044b/2849, 045a/2871, 045b/2891, 046a/2914, 047b/2960, 071a/3720, 076a/3881, 077a/3915, 077b/3927, 089a/4314, 089b/4340

s.- yemez 158a/6587

s.- yelim 030a/1752

s.- yeler 020b/1022, 022b/1105, 030a/1867, 045a/2873, 063a/3464, 083b/4138

s.- yelüm 010a/356, 016a/682, 020a/1008, 033a/2480, 041b/2760, 042a/2772, 052a/3108, 058a/3312, 059b/3348

s.- yem 016a/665, 030b/1950, 032b/2025, 033a/2195, 033a/2201, 033a/2222, 048a/2976, 114a/5156

s.- yemedüm 040b/2735

s.- yen 015a/541, 033a/2484, 093a/4451, 093a/4459, 098a/4621

s.- yenler 074b/3825

s.- yesin 090a/4346

s.- yeydüm 171a/7

s.- yeyim 171b/15

s.- yeyin 172b/12, 173b/1, 175a/11

s.- yiben 087b/4271

s.- yicek 164a/6778

s.- yiser 071b/3721

s.- yü 077b/3937

s.- yüben 065b/3542, 104a/4823

s.- yüp 037a/2615, 082b/4092, 094a/4484, 104a/4825, 107a/4912

söylen -: Söyleme işi yapılmak.

s.- medi 033a/2306

s.- mişdürür 033a/2221

s.- se 019a/968

s.- ür 058b/3316

söyleş -: Karşılıklı konuşmak.

s.- diler 139a/6013, 146a/6238

s.- mege 016b/837

s.- üben 078b/3971

s.- ürken 098b/4639, 100b/4701

söylet -: Söylemesine yol açmak.

s.- en 134a/5841

s.- medi 120a/5341

söyli - : Söylemek.

s.- ycek 178a/12

s.- ye 035b/2570, 036a/2588

s.- yelüm 030a/1941

söyün -: Sönmek, parlaklığı gitmek.

s.- di 110b/5026

s.- düre 016a/821

s.- e 006b/256, 027a/1323

s.- meden 030a/1680

s.- meye 091a/4382

s.- mez 175a/3

s.- ür 052a/3099

söyündür -: Sönmesini sağlamak.

s.+ ür 030a/1681

söyündür -: Söndürmek.

s.- düñ 064a/3493

s.- ürdür 064a/3494

söz : Bir düşünceyi eksiksiz olarak anlatan kelime dizisi, lakırtı, kelam, laf, kavil.

s. 002a/30, 011a/396, 015a/563, 016a/610, 016a/681, 016a/702, 016a/734, 016a/745, 016a/819, 018a/910, 018b/925, 025b/1250, 030a/1880, 033a/2192, 033a/2307, 041a/2749, 041b/2758, 041b/2763, 042a/2776, 064b/3509, 067a/3595, 073a/3777, 077b/3935, 077b/3937, 078b/3968, 084a/4154, 085a/4175, 086a/4219, 093a/4460, 115b/5189, 118a/5275, 118a/5288, 122a/5407, 132a/5744, 143b/6162, 153b/6455, 178a/13

s.+ de 026b/1289

s.+ den 048a/2975, 064b/3509, 113a/5113

s.+ dür 033a/2480

s.+ dürür 059b/3353

s.+ e 015a/540, 015a/558, 016a/602, 016a/653, 016a/657, 016a/722, 016a/764, 016a/773, 018b/938, 019b/978, 019b/986, 024a/1195, 024b/1219, 026b/1282, 027a/1348, 027a/1368, 027a/1370, 027a/1451, 028a/1528, 030a/1685, 030a/1741, 030a/1754, 033a/2180, 033a/2245, 033a/2341, 033a/2390, 033a/2433, 041b/2760, 043b/2829, 050a/3043, 055b/3225, 056a/3243, 076b/3888, 084b/4166,

088a/4289, 101a/4724, 137a/5951, 150a/6351, 154b/6482

s.+ i 002a/42, 002a/43, 005a/151, 005b/205, 006a/232, 006a/234, 006a/244, 007b/283, 008b/311, 009b/344, 016a/604, 016a/656, 016a/743, 016a/810, 016b/850, 017b/897, 018a/912, 019a/959, 021a/1043, 022a/1096, 022b/1100, 022b/1105, 023a/1168, 024a/1186, 024b/1204, 025b/1244, 025b/1252, 026b/1290, 027a/1322, 027a/1393, 027a/1496, 030a/1621, 030a/1631, 030a/1634, 030a/1683, 030a/1737, 030a/1752, 030a/1753, 030a/1772, 030a/1815, 030a/1905, 030a/1912, 030b/1949, 033a/2136, 033a/2185, 033a/2186, 033a/2187, 033a/2188, 033a/2195, 033a/2196, 033a/2260, 033a/2446, 033a/2448, 033a/2474, 041a/2742, 041a/2749, 043a/2807, 043b/2820, 044b/2853, 046a/2907, 051a/3070, 052a/3107, 054a/3175, 057a/3274, 060b/3379, 066a/3565, 070a/3702, 070a/3704, 074b/3823, 074b/3835, 085b/4197, 086b/4231, 089b/4339, 093a/4459, 095b/4540, 096a/4552, 098a/4621, 098b/4639, 100a/4693, 101a/4720, 101a/4722, 109b/5005, 111b/5057, 112a/5076, 117b/5265, 129b/5653, 136b/5922, 137a/5953, 138a/5984, 140a/6051, 141b/6092, 148a/6289, 149b/6344, 151a/6387, 153a/6442, 154b/6487, 155a/6498, 157a/6559, 158b/6608, 159b/6632, 159b/6637, 159b/6642, 160a/6653, 165b/6813, 166b/6844, 168b/2, 170a/9, 170b/14, 173b/10

s.+ imden 033a/2116

s.+ in 007a/261, 033a/2295, 047a/2941, 083b/4139, 086a/4219, 099a/4653, 110b/5032, 114a/5150, 153a/6439, 153a/6440, 158a/6587, 158b/6603

s.+ ine 015a/539, 033a/2193, 066b/3587, 080b/4034, 112a/5085

s.+ ini 007a/268, 025a/1235, 033a/2288, 042a/2777, 044a/2846, 094a/4481, 094a/4494, 105a/4853, 105a/4854, 147b/6274, 154b/6490

s.+ iñ 016a/644, 111a/5054

s.+ iñi 071b/3733

s.+ ler 016a/702, 016a/731, 021a/1054, 022b/1118, 025b/1249, 027a/1373, 030a/1929, 033a/2484, 058a/3303, 072b/3759, 075a/3853, 109b/4992, 153a/6450

s.+ lerde 022b/1117

s.+ lerden 005b/178

s.+ lere 002a/41, 016a/609, 099a/4648

s.+ leri 006a/226, 006b/247, 009a/326, 013b/475, 015a/557, 016a/727, 016a/734, 016b/830, 016b/853, 027a/1374, 027a/1406, 030a/1624, 033a/2032, 033a/2035, 033a/2036, 033a/2284, 037a/2611, 133b/5798, 141a/6079, 151a/6381, 167b/6862, 171a/6

s.+ leridür 037b/2635

s.+ lerim 016b/864

s.+ lerin 015a/538, 016a/672, 042a/2772, 124a/5486, 151a/6383

s.+ lerini 019a/950, 043b/2825, 112a/5085, 159b/6644

s.+ lerinüñ 105a/4854

s.+ leriñüz 157a/6570

s.+ lerüm 086b/4235

s.+ lerüm 014a/482

s.+ lerüñ 004b/123, 042b/2788, 124a/5482

s.+ lerüñüz 016b/867

s.+ ü 015a/539, 115b/5190

s.+ üm 003b/98, 007a/265, 016a/607, 016b/854, 016b/855, 021a/1053, 021a/1058, 021b/1064, 022a/1079, 023b/1177, 027a/1451, 027a/1493, 030a/1913, 031b/1979, 033a/2064, 033a/2077, 033a/2090, 033a/2130, 033a/2249, 033a/2288, 057a/3277, 065b/3545, 066a/3569, 068b/3639, 073a/3782, 074a/3808, 074b/3830, 079b/4003, 079b/4005, 080b/4035, 088a/4280, 090a/4348, 112b/5103, 117a/5241, 118a/5285, 128b/5620, 143b/6166, 156a/6533, 158a/6591, 158a/6601, 176a/13, 177b/13

s.+ ümde 073b/3797, 080b/4037

s.+ ümden 030a/1654, 033a/2068, 033a/2092, 081a/4054

s.+ üme 020b/1037, 030a/1745, 033a/2032, 033a/2154, 033a/2349, 071b/3729, 103b/4802, 116b/5227, 118b/5302, 121a/5382, 171a/13, 171a/15

s.+ ümi 019b/989, 030a/1882, 030a/1914, 033a/2057, 033a/2351, 080b/4031, 113a/5111, 116a/5218, 116a/5219, 117a/5242, 118a/5284, 141a/6077

s.+ ümü 091a/4385

s.+ ümüz 002a/38, 016a/755, 016b/849, 020a/1008, 033a/2185, 052a/3106, 054b/3196

s.+ ümüzi 015a/534

s.+ ün 030b/1944, 034a/2520, 092a/4421, 094b/4498, 097a/4590

s.+ üñ 027a/1453, 033a/2138, 033a/2139, 033a/2307, 072a/3749, 073a/3778, 073a/3784, 075a/3850, 076a/3879, 083b/4136, 085b/4199, 086a/4212, 091a/4389, 114a/5143, 124a/5471, 165b/6815

s.+ ünde 082b/4096

s.+ üñden 124a/5483

s.+ üne 072b/3755, 104b/4832

s.+ üñe 016b/849, 025a/1233

s.+ üni 016b/842, 033a/2097, 072b/3766, 076a/3874, 077a/3911, 082b/4097, 084b/4159, 095b/4542, 101b/4737, 111a/5043, 118a/5280, 124b/5497, 130b/5692, 131a/5701, 152a/6421

s.+ üñi 030a/1620, 079b/4004, 086b/4226, 089b/4328, 101a/4713, 115b/5193, 131a/5702, 140a/6048

s.+ üñüz 033a/2123, 069a/3656, 099b/4677

sözlü : Sözü olan.

s. 031b/1990

şu : Yağmur şeklinde bulutlardan yağan, yer altında bulunan, yer üstünde deniz, göl, ırmak vb.ni meydana getiren, hidrojen ve oksijenden meydan gelmiş rengi, kokusu ve tatı olmayan şeffaf sıvı madde, âb, mâ

ṣ. 004b/121, 030a/1898, 030a/1903, 030a/1906, 030a/1915, 030a/1926, 040b/2725, 045a/2872, 061b/3413, 073b/3787, 095a/4514, 096a/4549, 096a/4551, 096a/4552, 096b/4575, 096b/4577, 112a/5089, 113a/5119, 116b/5226, 116b/5237, 118a/5272, 141b/6097, 163b/6753

ṣ.+ da 052a/3103

ṣ.+ dan 061b/3412, 073b/3788, 120a/5346, 120a/5348

ṣ.+ dur 083a/4120

ṣ.+ lar 011a/388, 011a/389, 059b/3359, 084a/4153

ṣ.+ ları 023a/1151

ṣ.+ ların 043a/2814

ṣ.+ larla 016a/732

ṣ.+ ya 039b/2698,040a/2718, 056a/3234, 117a/5248, 117a/5250, 117b/5256, 119b/5338, 161a/6687, 163b/6761,

ṣ.+ yı 004b/133, 016a/617, 030a/1927, 038b/2659, 048a/2972, 065b/3538, 065b/3539, 150b/6372

ṣ.+ yıla 140a/6053

ṣ.+ yın 161a/6680

ṣ.+ yına 067a/3595, 166b/6846, 167b/6864, 169b/8

ṣ.+ yu 030a/1909, 043a/2810

ṣ.+ yun 030a/1900, 053b/3148

ṣ.+ yuna 006b/256, 027a/1323

ṣ.+ yundan 023a/1139

ṣ.+ yunı 007b/283

ṣ.+ yunu 043a/2800

ṣ.+ yuñla 096b/4578

ṣ.+ yuñuz 040b/2722

ṣ.+ yuyla 145a/6208

su ’āl (Ar.i.): Soru.

s. 004b/131, 007b/286, 014b/502, 015b/589, 027a/1378, 037a/2617, 037a/2618, 065a/3535, 070a/3703, 108b/4972, 120b/5363

s. eylemeklik 008a/293

s.+ i 027a/1391, 030a/1735

s.+ im 073a/3785, 073b/3792

s.+ in 027a/1381, 073b/3796

s.+ iñ 071a/3705

s.+ üm 073a/3782

s.+ üme 015b/578

ṣubḥ (Ar.i.): Sabah vakti, sabah.

ṣ. 041a/2739, 078b/3957, 079a/3973, 084b/4162, 093b/4470, 097a/4592, 113b/5134, 117b/5259, 118a/5279, 121b/5401, 121b/5403, 122b/5429, 122b/5431, 124b/5493

ṣ.+ a dek 107a/4923, 117b/5264

ṣucaġaz : Su.

ṣ. 040a/2716

ṣucı : Su satan veya evlere su taşıyan kimse.

ṣ. 045a/2870

ṣucıġaz: Su.

ṣ.+ ı 057b/3293

ṣuç : Bir kimse veya topluluğun isteyerek ve bilerek yaptığı, töre ve ahlâka aykırı davranış, kabahat.

ṣ. 066b/3586

ṣ.+ ı 069b/3671, 105b/4864

ṣ.+ ın 085b/4202

ṣ.+ ına 086b/4239, 105b/4862, 120b/5357

ṣ.+ ları 023a/1121, 027b/1513, 099a/4646, 127b/5595

ṣ.+ larımuz 035a/2552

ṣ.+ ların 030a/1651, 033a/2415

ṣ.+ larına 016a/801, 033a/2234

ṣ.+ larına 127b/5595

ṣ.+ larından 053a/3134

ṣ.+ larını 027a/1331, 126a/5543, 131a/5716

ṣ.+ larıñı 103a/4794, 123b/5470

ṣ.+ larıñız 016a/750

ṣ.+ u 046a/2902

ṣ.+ um 098a/4627, 101b/4731, 101b/4740, 115b/5194,177b/2

ṣ.+ uma 072a/3739,074a/3813

ṣ.+ umı 098b/4637, 099a/4647

ṣ.+ umuz 033a/2470, 120b/5368

ṣ.+ umuza 033a/2469

ṣ.+ umuzı 147a/6263

ṣ.+ un 053a/3134

ṣ.+ una 039a/2681,120b/5365, 139b/6030

ṣ.+ undan 016a/788

ṣ.+ laruñ 099a/4655

ṣ.+ unı 085b/4204,128b/5625

ṣ.+ unuñ 092b/4443

ṣ.+ uñ 136a/5915

ṣ.+ uñı 075a/3847,116a/5218

ṣ.+ uñuñ 072a/3738

ṣ.+ uñuz 172b/2

ṣ.+ uñuzdan 002a/37

ṣuçlu : Suç işlemiş, suçu, kabahati olan.

ṣ. 082a/4085

ṣ.+ lar 091b/4395

ṣ.+ larıñ 091b/4408

ṣ.+ laruñ 091b/4403

ṣuçsuz : Suçu, kabahati olmayan, suç veya günah işlememiş olan (kimse), mâsum.

ṣ. 082a/4085

ṣūfī (Ar.i.) : Tasavvufa inanan, tasavvufu bir hayat görüşü olarak benimseyen, tasavvuf ehli kimse, derviş, mutasavvıf.

ṣ. 047b/2963, 094a/4485

ṣuġrā (Ar.s.) : Çok küçük.

ṣ. 124b/5488

ṣula- : Su vermek, ıslatmak.

ṣ. 043b/2829

ṣulan - : Yaşarmak, yaşla dolmak.

ṣ.- ur 121a/5375

ṣulḥ (Ar.i.) : Savaş, fitne, fesat vb.nden uzak olma, huzur, rahatlık.

ṣ. 147a/6270,148a/6298

ṣ. idüben 159b/6631

ṣ. it 159b/6631

ṣ. oluban 148a/6297

sulṭān (Ar.i.): Mânevî saltanatları sebebiyle bâzı din ve tasavvuf büyüklerine ve tarîkat pirlerine verilen unvan.

s. 005b/174, 006b/258, 016a/612, 016a/652, 016a/673, 016a/721, 016a/763, 016a/783, 016a/784, 016a/787, 018b/933, 018b/937, 019b/981, 019b/985, 025a/1220, 027a/1347, 027a/1477, 030a/1684, 033a/2183, 033a/2244, 033a/2340, 033a/2388, 033a/2419, 033a/2431, 033a/2452, 033a/2463, 044b/2851, 044b/2865, 046b/2928,

048b/2998, 052b/3122, 054a/3169, 060b/3394, 061a/3399, 082b/4105, 100a/4690, 112b/5096, 114b/5160, 124b/5498, 133b/5826, 141a/6080, 150a/6355, 153a/6442, 168b/9, 170b/3, 176a/8,

s.+ a 040a/2715, 042a/2773

s.+ dan 033a/2465

s.+ durur 129a/5648

s.- ı aʿẓam 064a/3495

s.- ı sübḥān 118b/5299

s.+ ı 027a/1486, 016a/727, 047a/2939

s.+ ım 001b/13, 030b/1945, 033a/2200, 111a/5044, 133b/5812

ṣ.+ ımız 139b/6036

s.+ ımuz 017a/876

s.+ ıñ 016a/780, 033a/2179

s.+ ını 107a/4922

s.+ ınıñ 033a/2176

s.+ ları 021a/1045

s.+ larıñ 016a/777

s.+ laruñ 107a/4922, 118b/5299

s.+ sın 015a/514

s.+ um 019a/953, 107a/4920

s.- ül- ʿārifīn 065a/3531

ṣumt : Sessiz, susan.

ṣ. 091a/4384

ṣun - : Bir şeyi büyük veya saygı duyduğu bir kimse, topluluk yâhut makāma nezâket kurallarına uyarak vermek, göndermek, yollamak, arzetmek, takdim etmek.

ṣ. 103a/4787

ṣ.- a 039a/2673, 044a/2833, 044b/2858, 049b/3022, 049b/3023, 049b/3024, 102b/4770, 130a/5685

ṣ.- ar 006a/243, 070a/3690

ṣ.- dı 098b/4640,114b/5158

ṣ.- maya 072a/3750

ṣ.- mayalar 042a/2768

ṣ.- mayısar 095a/4522

ṣ.- uban 152b/6431,165b/6824

ṣ.- usar 004a/105

ṣ.- uvireler 040a/2718

ṣundur - : Dokundurmak.

ṣ.- mayam 033a/2089

ṣunʿ (Ar.i.) : Sanat.

ṣ.+ ından 158a/6600

ṣūr (Ar.i.) : Öldürücü ve diriltici güce sâhip ilâhî nefhanın üfürülmesinde vâsıta olan ve isminden dolayı boruya benzetilen şey.

ṣ.+ dan 062b/3443

ṣ.+ ı 059b/3355, 059b/3356, 060a/3368, 060a/3369, 062b/3442

sūre (Ar.i.) : Kur'an'ın yüz on dört

bölümünden her biri.

s.+ sin 142a/6110

s.- i Nūḥı 015a/557

ṣūret (Ar.i.): Gözün ilk bakışta gördüğü şey, dış görünüş, şekil, biçim.

ṣ.+ de 045b/2897

ṣ.+ e 034b/2527, 049a/3001

ṣ.+ inde 030a/1850, 033a/2203 119a/5319

ṣ.+ ini 005b/180

ṣ.+ te 052a/3112

ṣ.+ üñ 011a/391

ṣūretā (Ar.zf.): Dış görünüşe göre, görünüşte, zâhiren.

ṣ. 067a/3602

ṣūretlü : Görünüşlü.

ṣ. 009a/325

ṣ.+ ler 009a/326

ṣuṣa- : Su içme ihtiyâcı duymak, su içeceği gelmek.

ṣ.- dı 145a/6208

ṣ.- aduk 040a/2716

ṣ.- mayalar 048a/2972

ṣ.- mış 094a/4493

ṣ.- ṣaḳ 040a/2717

ṣ.- ya 061b/3419

ṣ.- yup 087a/4244

ṣuṣaḳ : Su kabağı veya ağaçtan oyulmak sûretiyle elde edilen maşrapa.

ṣ. 040b/2723

ṣ.+ ları 040a/2718

ṣusız : Suya, su içmeye ihtiyâcı olan susamış.

ṣ. 161a/6689, 163b/6760, 164a/6775

ṣ.+ ın 164a/6769, 073b/3787

ṣu ṣığırı: Geviş getirenlerden manda, öküz, inek vb. büyükbaş, boynuzlu, evcil hayvanların ortak adı.

ṣ. 030a/1850, 033a/2203

ṣuṣuz : Suya, su içmeye ihtiyâcı olan, susamış.

ṣ. 024a/1201, 057b/3287, 057b/3292, 095a/4513, 161a/6682, 161a/6687, 163b/6752, 163b/6754

ṣ.+ ın 069a/3667

susuzluḳ: Susama hali.

s. 040a/2715

ṣuvar - : Su içirmek, su içmesini sağlamak.

ṣ.- ur 096b/4578

sübḥān : Her türlü kusurdan, noksandan, beşerî nitelik ve zaaflardan uzak olan, Allah.

s.+ um 001b/15, 074a/3815, 090a/4357, 103b/4803, 111a/5045, 135a/5875, 135a/5876, 176a/6, 176a/9, 177a/3

s.+ durur 138b/6002

s.+ ıla 089a/4320, 091a/4381, 133b/5786

s.+ ımız 016a/775

s.+ ını 094b/4509, 099a/4654, 123b/5456

s.+ ıña 113b/5125

s.+ um 073a/3771

süci : Şarap.

s. 029b/1603, 140a/6045, 140b/6057

s.+ den 140b/6067

s.+ yi 142a/6104

s.+ yü 141a/6075

sücūd (Ar.i.): Secde etme, secde.

s. 041b/2765, 049a/3015

s.+ ı 054b/3182

süd : Süt.

s. 033a/2309, 033a/2310

s.+ e 051b/3090

s.+ i 033a/2310, 033a/2311, 033a/2312, 033a/2313, 033a/2314, 033a/2320, 033a/2322, 033a/2323

s.+ ile 033a/2321

s.+ üñ 033a/2312

süfl (Ar.i.) : Aşağılık, âdî, bayağı, değersiz

s.+ üne 131a/5710

süheyl (Ar.i.) : Güney yarım kürede yer alan büyük ve parlak bir yıldız.

s.+ ine 136b/5927

sükker (Ar.i.) : Şeker.

s. 016a/714, 055b/3220, 141a/6079

s.+ ler 033a/2032, 058b/3324

sükūt (Ar.i.) : Susma, konuşmama, sessizlik.

s. 058b/3327, 137b/5962

Süleymān : Kanuni Sultan Süleyman.

S. 016a/787

S.+ a 177b/12

S.+ ī 001b/21

S.+ uñ 086b/4237

sünbül (Far.i.): Bir çeşit çiçek.

s. 090a/4354

sündüs (Ar.i.) : Dokumasında altın ve gümüş teller bulunan, parlak renkli ve değerli bir ipek kumaş çeşidi.

s.+ ünden 089b/4334

süñi : Kargı, süngü, mızrak.

s. 136b/5928

sünnet (Ar.i.) : Hz. Muhammed'in müslümanlarca uyulması gereken sözleriyle örnek iş ve davranışlarının tamâmı.

s. 124a/5485

s.+ i 077b/3933, 084b/4163, 105a/4852

s.+ im 006a/233

s.+ in 027a/1368, 027a/1371, 087a/4246, 089b/4332, 107b/4926, 127a/5572, 129a/5650, 131a/5712, 166a/6835

s.+ ini 107a/4918, 166a/6834

s.+ leri 029b/1605

s.+ lerüm 007a/265, 125b/5528

s.+ üm 038b/2666

s.+ ümi 077b/3934, 107a/4914

s.+ üñ 075b/3864

süñü : bk.süñi

s. 134b/5868, 135a/5884, 136b/5932, 136b/5933, 137a/5950, 137b/5957, 139a/6016, 142b/6122, 144a/6176

s.+ si 138b/6004

s.+ sin 138a/5973, 138b/5996, 143a/6140, 164a/6779, 164b/6790

s.+ sini 135b/5897

s.+ sün 136a/5905

s.+ yile 139a/6006

sür - : 1. Kovmak, uzaklaştırmak.

s.- di 066b/3588, 135a/5881,

s.- e 030a/1791, 059b/3352,

s.- egide 174b/14

s.- eler 015a/568, 030a/1823, 031b/1986, 033a/2107,

s.- megil 064b/3520

s.- üñ 015a/567, 076b/3901

s.- üp 017a/881, 019a/955, 174a/11

2. At sürmek

s. 142b/6128, 142b/6130, 145b/6215

s.- di 102b/4771, 138b/5993, 144a/6172, 144b/6187, 145b/6218,

s.- diler 145b/6219

s.- erek 118b/5295

s. –iben 144a/6168

s.- eyin 143a/6138,

3. Yaşamak.

s.- er 005b/205, 010b/370, 011b/407,

s.- erler 019a/944

s.- esin 016a/651, 016a/762, 018b/936, 019b/984, 024b/1218, 027a/1346, 033a/2182, 033a/2339, 033a/2432

s.- evüz 027a/1371

4. Toplamak.

s.-er 003a/77,

s.- müşem 015a/545

5. Değdirmek, dokundurmak.

s.- di160b/6664, 164b/6785, 164b/6787, 165a/6797

s.- diler 028a/1519,

s.- düler 142b/6126

s.- düm 094b/4501

s.-e 033a/2371, 044a/2837, 046b/2921, 176a/2

s.- egeldüm 150a/6358

s.- elim 017a/878

s.- eydi 034a/2508

s.-er 033a/2360

ṣ.- üben 029b/1611, 118a/5279

6. Yürümek, ilerlemek.

s.- üp 033a/2268,

s.- üp 027a/1403,

sürme : Süs amacıyla kirpik diplerine sürülen siyah toz

s.+ ler çek 042b/2788

sürmelü: Sürmesi olan.

S. 049a/3009

sürūr (Ar.i.): Sevinç.

s. 046b/2934, 049b/3022

s.+ ı 157a/6566

sürü - : Yere sürtünür vaziyette iterek veya çekerek götürmek, sürüklemek.

s.- dü 112a/5079

s.- r 019a/947

s.- ye 030a/1850, 030a/1859, 128a/5611

s.- yü 003a/60, 150a/6361

s. -yüben 172a/12

sürül - : Kovulmak, çıkarılmak.

s.- di 067b/3614, 067b/3617

s.- se 049b/3028

sürün - : Vücuda sıvı bir şey sürme işi.

S.- e 034b/2526

S.- esin 034a/2515

sürün- :Dokunma, temas etme.

s.- me 027a/1433

s.- ür 037a/2609

sürün : Karnı üzerinde yerde sürüklenir gibi ilerlemek.

s. 073b/3797

süst : Gevşek, geç.

s. 033a/2485, 086b/4236, 171a/15

süt : Kadınların ve memeli dişi hayvanların yavrularını besledikleri, memelerinden gelen, besin değeri yüksek beyaz sıvı.

s. 042a/2773, 082b/4095, 164b/6781, 173a/7

süvār (Far.i.) : Bir binek hayvanına, özellikle ata binmiş kimse.

s. 062a/3437, 136b/5930, 136b/5935, 137b/5963, 139a/6012, 147a/6271

süvāre : **Bk. süvār**

s. 149b/6337, 164a/6768

süzüci : Süzme işini yapan.

s. 030a/1712

süzül - : Baygınlaşmak, mahmurlaşmak.

s.- müş 045a/2868

Ş

şāb (Ar.i.): Genç erkek, delikanlı, civan.

ş. 043a/2810

şaʿbān (Ar.i.) : Arabî ayların recep ile ramazan arasında kalan sekizincisi.

ş. 011b/412

şād (Far.s.) : Sevinçli, memnun, mesrur.

ş. 009a/329, 024a/1199, 024b/1212, 027a/1495, 029a/1579, 030a/1651, 033a/2033, 033a/2419, 033a/2436, 033a/2452, 033a/2446, 033a/2458, 033a/2462, 033a/2482, 035b/2574, 043a/2807, 046a/2912, 047a/2950, 049b/3016, 053b/3153, 077b/3924, 077b/3926, 080b/4036, 107b/4926, 108b/4956, 116b/5238, 118a/5273, 129a/5652, 139b/6023, 139b/6027, 140b/6071, 141b/6102, 144b/6192, 158b/6606, 159a/6621, 162a/6710, 168a/6878, 169a/7, 174a/15

ş. eylegil 015a/570, 027a/1336, 072a/3746

ş.+ ı 021a/1054, 048a/2973, 060a/3365

ş.+ ıyla 118a/5273

ş. ide 002a/43

ş. idesin 014a/484

ş. ola 076a/3883

ş. olalar 010b/368, 036a/2584

ş. olanlar 009a/331

ş. olasın 008b/309

ş. oldı 033a/2296, 160a/6649

ş. oldılar 030a/1683

ş. olup 033a/2459

ş. olur 144a/6168

ş.- mend Bir 078b/3965

şādān (Far.s.) : Sevinçli, mesrur, şâd.

ş. 148b/6310, 154a/6471, 162a/6710

şādımān (Far.s.) : Sevinçli, şâd, mesrur

ş. 033a/2416, 045a/2867, 045b/2893, 046b/2922, 047b/2965, 066b/3575, 081a/4043, 129b/5653, 129b/5656

şādlıḳ : Mutluluk.

ş.+ ı 162b/6728

ş. + la 131a/5714

ş.+ ıyla 047b/2953

şāh (Far.i.): Şiîler'de Hz. Ali'ye ve ondan sonra gelen tarîkat ulularına verilen unvan.

ş. 002a/39, 016a/592, 016a/754, 016a/759, 027a/1310, 052b/3117, 053b/3157, 054a/3164, 054a/3167, 062a/3433, 076a/3887, 082b/4098, 084b/4170, 090a/4350, 096a/4562,

098a/4626, 100a/4691, 100b/4704, 100b/4709, 101a/4719, 101a/4725, 101a/4728, 116a/5215, 117a/5249, 117b/5261, 127b/5590, 130a/5670, 137a/5942, 140a/6052 ,143b/6161, 147a/6260, 169b/7, 171a/15, 174a/3

ş.+ a 027b/1503, 033a/2352, 033a/2440, 100b/4703, 111a/5040, 124b/5495, 139b/6023

ş.+ adur 086b/4241

ş.+ ı 033a/2463, 068b/3652, 069a/3662, 093a/4457, 137b/5964, 127b/5599, 128a/5607, 145b/6223

ş.- ı aʿẓam 166b/6847, 167b/6864

ş.- ı aʿẓām 084b/4168

ş.- ı aʿżam 117a/5241

ş.- ı aʿżām 123b/5465

ş.- ı aʿzam 166b/6848, 167b/6866

ş.- ı cihān 129b/5653

ş.- ı ʿālem 117a/5252

ş.- ı kebīr 074a/3814

ş.- ı kevneyn 121a/5383

ş.+ ıladur 100a/4694

ş.- ı merdān 148a/6294

ş.- ı muḥterem 125a/5519

ş.+ ım 142a/6105

ş.+ ıñ 144b/6195

ş.- ı resūl 087a/4251

ş.+ lara 055b/3227

ş.- var 080a/4023

şahbāz (Far.i.): Yiğit, gösterişli ve şanlı kimse.

ş. 072b/3760, 077b/3925, 131a/5704

şāhid (Ar.i.) : Bir şeyin olduğu yerde hazır bulunup olanları gören kimse.

ş. 015a/551, 020b/1037, 033a/2154, 071b/3724, 076b/3888, 084b/4166, 101a/4724, 101a/4726

ş.+ i 029b/1607

ş.+ iñ 015a/548

ş.+ ler 015a/549

şāhidlik(g) : Şahit olma durumu.

ş.+ e 015a/550

ş.+ inizi 015a/553

şāhin : Yırtıcı bir kuş türü.

ş. 177a/4

şaḫs (Ar.i.): Kimse, kişi.

ş.+ ın 065b/3546

şarāb (Ar.i.): İlâhî aşk.

ş. 049b/3022

ş.+ ın 009a/330, 030a/1707, 042b/2783

ş.+ ından 046b/2929, 096b/4579

ş.+ lar 033a/2450, 049a/3000

şaḳı - : Nağme ile ötmek.

ş.- dı 026b/1269

ş.- madı 058b/3327

ş. -r 138b/5988

ş.- ram 177b/14

ş.- yan 032a/1998

şākir (Ar.i.): Şükreden.

ş. 109b/4998

ş.+ leri 108a/4955

şām (Ar.i.): Akşam.

ş. 041a/2739, 078b/3957, 093b/4470, 097a/4592

Şām: Suriye'de bir şehir.

Ş.+ a 160a/6649

Ş.+ da 159a/6624, 160a/6653

Ş.+ dan 160a/6656

şān (Ar.i.) : İyi bir nitelikle tanınmış olma durumu, ün, şöhret, îtibar

ş.+ ıdur 106a/4887

şār (Ar.i.): Şehir.

ş. 147b/6283

şāri' (Ar.i.) : Şerîat koymuş olan .

ş.+ uñ 052a/3106

şarḳ (Ar.i.) : Doğu.

ş.+ a 016a/785

ş.+ ıla 062b/3451

ş.+ ī 075b/3856

şart (Ar.i.): Yemin.

ş. 142b/6133

ş.+ ı 148a/6301

şart (Ar.i.): Bir şeyin var olabilmesi için gerekli olan husus, koşul.

ş. + ı 171a/8, 171a/11, 171a/13

ş.- ı İslamı 041a/2740

ş.+ ın 016a/691, 173b/1, 175a/11

ş.+ ını 166a/6839, 167b/6857, 168a/6873, 168a/6874, 171a/11

ş.+ ınıñ 171a/10

ş.+ ınuñ 168a/6873, 173a/15, 173b/3, 175a/8 ,175a/9

ş.+ ların 176a/4

ş.+ ları 166a/6838

ş.+ larını 175b/11, 176a/9

şaş - : Ne yapacağını bilemez duruma gelmek, şaşırmak, hayret etmek.

ş.- a 030a/1864

ş.- alar 006a/226, 030a/1863

ş.- ar 134a/5851

şāyed (Far.bağl.) : Şart bildiren bağlaç.

ş. 024a/1185, 026a/1265, 026a/1266

şeb(Far.i.) : Gece.

ş. 053b/3150, 149b/6336

şebāb (Ar.i.): Gençlik.

ş. 036b/2604, 049a/3003, 056a/3233

şebnem (Far.i.): Çiy.

ş. 124b/5489

şecā' atlü: Yürekli, cesur.

ş. 149a/6329

şefā'at (Ar.i.): Peygamberlerin ve Allah'ın
izin vereceği kimselerin, kulların suçlarının bağışlanması için Cenâbıhak katında aracılık etmeleri.
ş. 018a/917, 018b/933, 021a/1047, 026b/1280, 027a/1369, 027a/1448, 027a/1476, 030a/1641, 030a/1642, 030a/1643, 030a/1648, 030a/1650, 030a/1752, 030a/1938, 032b/2015, 032b/2021, 032b/2022, 032b/2023, 032b/2028, 033a/2211, 033a/2217, 033a/2267, 033a/2287, 033a/2301, 033a/2305, 033a/2463, 033a/2476, 038b/2664, 063b/3490, 064b/3515, 064b/3518, 072b/3769, 075b/3860, 077a/3908, 077a/3909, 080a/4020, 092a/4412, 092a/4413, 092a/4416, 092a/4417, 092a/4419, 092a/4420, 092a/4421, 092a/4422, 093b/4474, 107b/4930, 127b/5598, 128a/5617
ş. eylemek 033a/2400
ş.+ i 018a/921, 026b/1281, 026b/1286, 026b/1288, 033a/2213, 033a/2402
ş. iderem 033a/2083
ş.+ ile 133b/5821
ş.+ in 009b/350
ş.+ iñ 016b/857
ş. ḳılmazısa 064b/3519
ş.+ lar 018a/916
ş.+ le 018a/915
ş.+ ler 016b/858, 032b/2025, 032b/2027, 033a/2304
ş.+ lerini 033a/2029
ş.+ üñ 077a/3914

şefā'at-kān: Şefaat kaynağı.Şefaatçi.
ş.+ ını 107a/4922
ş.+ ını 106b/4902

Şefā'at –nāme: Eser adı.
Ş. 016a/726, 133b/5794
Ş.+ de 016a/738

şefā'atçi: Şefaat izni verilen.
Ş. 033a/2233

şefī' (Ar.i.): Şefâat eden, bir kimsenin affa uğraması için aracılık eden kimse.
ş. 016a/629, 016b/865, 018a/910, 033a/2234, 033a/2400, 065a/3526, 093b/4473, 127b/5597, 128a/5607, 128a/5617, 129a/5646
ş.+ dür 080a/4021

şefī'ül-müznibīn: Şefaat edici, Hz.Muhammed.
ş. 033a/2042, 075b/3857, 087a/4251, 087b/4269, 089b/4336, 092a/4411, 114b/5171

ş. +a 018a/909

şefḳat (Ar.i.) : Koruma, acıma ve esirgeme duygusu ile karışık olan sevgi.

ş. 029a/1595, 129a/5648

ş.+ i 029a/1593, 033a/2329, 033a/2364

ş.+ im 030a/1659

ş.+ ini 016a/791, 165b/6814

ş.+ lerüm 030a/1667

şefḳatçi : Şefkat eden.

ş.+ si 077a/3907

şeh :bk. şah

ş. 094a/4483

şehādet (Ar.i.): Görülen ve bilinen bir durum veya iş hakkında şâhitlik etme, tanıklık yapma.

ş. 015a/552, 162b/6723, 167b/6857

ş.+ de 033a/2227

ş.+ iyle 133b/5823

ş. getürüp 166a/6839

şeher (Far.i.) : Şehir.

ş. 048a/2979, 048a/2980, 048a/2981, 122a/5421

ş.+ de 139b/6034

ş.+ den 081a/4053

ş.+ lerde 149b/6337

şehet : Şahit.

ş. 147b/6279

şehīd (Ar.i.) : Allah yolunda ve din uğrunda savaşırken ölen kimse.

ş.+ e 024b/1210

ş.+ ler 032a/2001

şehir :İnsanların toplu olarak yşadığı büyük yerleşim alanları.

ş. 022a/1082, 101a/4717, 139b/6031, 147b/6283, 148b/6310

ş.+ de 022a/1083, 033a/2151, 055a/3208

ş.+ den 142b/6123

şehīd (Ar.i.) : Allah yolunda ve din uğrunda savaşırken ölen kimse

ş. 033a/2131, 033a/2256, 033a/2258, 033a/2259, 069a/3667, 160b/6673, 162a/6712, 162a/6713, 162a/6719, 163b/6758, 165a/6810

ş.+ e 025a/1224

ş.+ ler 033a/2274, 033a/2275, 148b/6315

ş. oldılar 162b/6732

şehīdlik: Şehit olma durumu.

ş. 030a/1774

şehr : bk. şehir

ş.+ e 012b/442, 041b/2759, 079b/3993, 135a/5877, 138a/5977, 139b/6029, 147b/6277, 147b/6280

ş.+ i 016a/735, 048a/2978, 081a/4045, 081b/4061, 099b/4673

ş.+ ine 041b/2759, 058b/3322, 077b/3936, 122a/5417, 122a/5420, 148a/6302

şehren fe şehren : Aylarca.

ş. 153b/6456

şehrī :Şehirli.

ş.+ ler 027a/1411

Şehribānī : Eserde geçen bir kadın adı.

Ş. 153b/6454, 154b/6482, 155a/6501, 155a/6505, 155a/6510, 155b/6524, 156a/6540, 157a/6562, 157b/6586, 158a/6590, 158b/6603, 158b/6613, 157b/6575, 164b/6784

şehriyār (Far.i.): Hükümdar, pâdişah

ş. 135a/5886

şehvet (Ar.i.): Karşı cinse duyulan şiddetli arzu, cinsel istek.

ş. 074b/3831, 075a/3838

ş.+ i 075a/3837

ş.+ üñ 074b/3834, 075a/3841

şehzāde (Far.i.) : Pâdişah oğlu veya pâdişah âilesinden olan erkek çocuk.

ş.+ ler 041b/2756

şek(Ar.i.) : Şüphe, zan.

ş. 046b/2931, 048a/2979, 058a/3300, 064a/3506, 089a/4325, 089b/4334

şekā (Ar.i.) : Tâlihsizlik, bedbahtlık, uğursuzluk.

ş. 075b/3861

şeker (Far.i.) : Şeker kamışı, şeker pancarı vb. bitkilerden elde edilen tatlı maddelerin genel adı.

ş. 009a/326, 145a/6208, 158a/6597

şekl (Ar.i.) : Dış görünüş, dış çizgiler, biçim.

ş.+ i 055a/3199, 103a/4786, 133b/5788, 173b/9

şemʿ (Ar.i.) : Mum.

ş.+ i 051b/3097, 052a/3099

şemʿa (Ar.i.) : Mum.

ş.+ dur 051b/3098, 137b/5965

şemle (Ar.i.) : Başa sarılan şey, baş örtüsü, sarık.

ş. 017a/871, 017a/872, 017a/873, 017a/874

şemme (Ar.i.) : Koklama.

ş.+ sinden 120b/5359

şems (Ar.i.) : Güneş.

ş. 157a/6567

ş.- vār 080a/4023

şenlik : Şen olma durumu, şetâret.

ş. 042b/2782, 147b/6282

şence : Şen olarak.

ş. 013b/476

şerʿ (Ar.i.) : Şeriat, islam.

ş. 051a/3078

ş.+ a 052a/3101

ş.+ i 050a/3047, 052a/3104, 073a/3781

şerbet(Ar.i.) : Meyve özü, su ve şekerle yapılan tatlı içecek.

ş. 033a/2152, 145a/6208

ş.+ i 004a/112

ş.+ leri 005b/195

ş.+ lerinden 016a/625

şerḥ (Ar.i.) : Bir metni, bir kitabı ayrıntılarına inerek açıklama, yorumlama.

ş. 010a/356, 020a/1008, 042a/2774, 048a/2976, 052a/3109

ş. eyledi 021a/1043, 137a/5947

ş. eylegil 033a/2345, 038a/2642

ş. eylemege 161b/6698, 165b/6812

ş. eyleyelim 030a/1752

ş. eyleyelüm 058a/3312, 059b/3348

ş. eyleyemez 158a/6587

ş. eyleyeydüm 171a/8

ş. eyleyeyim 171b/14

ş. eyleyeyin 172b/11, 173b/2, 175a/11

ş. idelim 026b/1290

ş. idelüm 175a/10

ş. ideydüm 161b/6997

ş.+ ini 033a/2302

şerīf (Ar.i.) : Şerefli, kutsal, mübârek.

ş. 033a/2049, 044b/2855, 084a/4140

şerʿī (Ar.i.) :Şerîatla ilgili, şerîata uygun.

ş. 050b/3063

şerīʿat (Ar.i.) : Allah'ın kulları için peygamberleri vâsıtasıyle koymuş olduğu îman, ahlâk, ibâdet ve hukukla ilgili kural ve hükümlerin bütünü, din.

ş. 033a/2191, 050a/3043, 050b/3060, 051a/3071, 051a/3076, 051b/3083, 051b/3086, 051b/3090, 051b/3092, 051b/3094, 051b/3097, 052a/3100, 052a/3105, 075a/3842, 154a/6480

ş.+ da 052a/3104

ş.+ den 051b/3088

ş.+ dür 050a/3046

ş.+ i 133b/5819

ş.- İslām 033a/2302

şerīk (Ar.i.) : Ortak.

ş.+ü 094b/4495

şerm-sār (Far.s.): Utangaç, mahcup.

ş. 133b/5784

şerr (Ar.i.) : Kötülük, fenalık.

ş. 007a/266, 008b/308, 015a/517, 015a/542, 030a/1694, 033a/2086,

033a/2413, 064a/3503, 064a/3507, 074a/3810, 086b/4237, 125b/5525, 127a/5579, 137a/5944, 142b/6134, 142b/6135

ş.+ den 074a/3810, 077b/3924, 125b/5523

ş.+ lerimüz 016a/770

ş.+ i 036a/2578, 055a/3202, 055a/3204, 055a/3205, 064a/3500, 067a/3591, 131b/5726

ş.+ inden 016a/789, 133b/5820

ş.+ ini 133b/5789, 140a/6049

ş.+ üñ 064a/3502

şeş - : Çözmek.

ş.- di 014a/491

şevḳ (Ar.i.) : Şiddetli arzu, istek, aşırı heves.

ş.+ ile 002b/49, 003a/69, 004a/115, 005a/149, 005b/198, 006a/227, 006b/259, 008b/312, 010a/351, 012a/426, 016a/812, 018b/934, 019b/982, 025a/1223, 028b/1547, 030a/1940, 030a/1941, 134a/5850

ş.+ ine 030a/1627, 124b/5489

ş.+ iyle 047b/2955

şevvāl (Ar.i.): Arabi ayların onuncusu.

ş. 016a/735

şey (Ar.i.) : Madde, eşya, söz, olay, iş, durum vb.nin yerine kullanılan, belirsiz anlamda bir söz.

ş.+ in 016a/616

ş.+ ün 059b/3349, 067b/3610

şeyāṭīn (Ar.i.): Şeytanlar.

ş. 169b/1

ş.+ a 021b/1070

şeydā (Far.i.) : Aşkının çokluğundan aklı başından gitmiş, kendini duygularının coşkunluğuna bırakmış (kimse), çılgın, dîvâne, meczup.

ş. 091b/4399

şeyḫ (Ar.i.): Tarikat kurucusu, bir tarikatta en yüksek dereceye ulaşmış olan kimse.

ş. 016a/649, 027a/1396, 027a/1402, 027a/1439, 027a/1397, 027a/1442, 027a/1443, 027a/1445, 027a/1446, 027a/1452, 027a/1454, 027a/1457, 043a/2810, 073a/3778, 073a/3780, 073a/3784, 073b/3790, 073b/3799, 074a/3815, 074b/3822, 074b/3826, 074b/3830, 074b/3833, 074b/3835, 075a/3839, 079a/3983, 114a/5150, 122b/5422, 122b/5425, 122b/5430, 122b/5435, 123a/5438, 123a/5442, 123a/5445, 123a/5447,

123b/5457, 123b/5459, 123b/5460, 123b/5466, 172b/7

ş.- i kebīr 123a/5450

ş.+ am 066b/3579

ş.+ e 027a/1440

ş.+ i 027a/1435, 027a/1441

ş.+ im 016a/731

Ş.+ im 016a/741, 033a/2179

ş.+ imdir 016a/646

ş.+ imiñ 027a/1450

ş.+ imizden 026b/1281

ş.+ imizüñ 016a/781

ş.+ imüz 016a/780

ş.+ iniñ 133b/5826

ş.+ ler 016a/642

ş.+ lerüñ 133b/5822

ş.+ lerüñ 027a/1440

ş.+ ü 075a/3838

ş.+ üm 018b/933

şeyḫlik : Şeyh olma durumu.

ş. 016a/648, 027a/1452, 027a/1455

şeyṭān (Ar.i.): Hz. Âdem'e secde etmediği için cennetten kovulan, insanları Allah'ın emirlerine karşı kışkırtan, kötülüğe yönelten cin, iblis.

ş. 020b/1033, 044a/2846, 067a/3602, 072a/3750, 073b/3786, 073b/3787, 075a/3846, 080b/4032, 085a/4189, 085b/4194, 086a/4209, 087a/4248, 104b/4832

ş.+ a 020a/1014, 067b/3611, 068b/3648, 086a/4210, 149a/6319, 166a/6835

ş.+ dan 016a/775, 120a/5355

ş.+ ı 034a/2521

ş.+ ıla 072b/3763

ş.+ ıñuz 047a/2945

ş.+ lar 021b/1068

ş.+ lara 023a/1148

ş.+ uñ 067a/3591

ş.- laʿīn 065a/3524

şiddet (Ar.i.): Azap, sıkıntı, zorluk.

ş.+ den 127a/5585

ş.+ i 022b/1102, 035a/2555, 038a/2646, 120a/5355

ş.+ in 124b/5502, 131a/5709, 133a/5767

ş.+ inden 124b/5499, 127a/5582

şifā (Ar.i.): Çare, kurtarıcı.

ş. ḳıl 009b/350

ş.+ lar 037b/2635

şikār(Far.i.) : Av.

ş. 056b/3254, 134b/5861

şikāyet(Ar.i.): Durumundan memnun olmayıp yakınma veya başına gelen bir dertten sızlanma.

ş. 096a/4551, 098b/4628,

108a/4942, 108a/4946, 108a/4953, 109b/4993, 115a/5181, 126a/5547

şimden gerü: Bundan sonra.

ş. 102a/4751, 102b/4774

şimdi : İçinde bulunulan an.

ş. 005a/142, 013a/447, 015b/580, 016a/709, 017a/888, 019b/979, 027a/1390, 030a/1788, 030a/1860, 030a/1899, 030a/1925, 033a/2098, 033a/2315, 036b/2604, 039b/2692, 046a/2900, 047b/2960, 047b/2964, 047b/2966, 059a/3333, 062b/3453, 066a/3564, 077a/3905, 080b/4028, 081b/4065, 085b/4205, 090a/4359, 094a/4479, 101b/4735, 114a/5151, 114b/5163, 117a/5245, 117a/5246, 132a/5746, 136a/5914, 136b/5921, 139b/6038, 142b/6127, 142b/6129, 146a/6242, 148b/6313, 149a/6318, 151b/6400, 154a/6478, 154b/6483, 156a/6532, 164a/6777, 165b/6812, 168a/6874

ş.- ye 116b/5233

şimdiki : İçinde bulunulan anda olan veya yapılan, bu andaki, bu zamandaki.

ş. 021a/1049, 033a/2191

şiñ : Şen.

ş. 041b/2764

şīr(Far.i.): Aslan.

ş. 160a/6654

ş.+ i 160a/6655, 164a/6780

ş.- i dil 136b/5927

ş.- i Ḫüdā 137b/5967, 148b/6309

şīrān(Far.i.): Aslan gibi.

ş. 157b/6575

ş. +e 157a/6559

şirīn (Far.i.): : Sevimli, cana yakın, tatlı, hoş.

ş. 011a/384, 016a/814, 088a/4289, 151b/6400

ş. + i 141a/6080

şirk (Ar.i.): Allah'a eş ve ortak koşma, ortak isnat etme.

ş.+ den 153b/6452

ş.- i aṣġar 097b/4600

şiş - : Gerilip kabarmak, şişkin bir durum almak.

ş.- miş 011a/387, 035b/2566

şīşe (Ar.i.): İçerisine sıvı konulan, cam veya plastikten yapılmış, dar ağızlı uzun kap.

ş. 043a/2810, 162a/6714

ş.+ deki 162b/6722

ş.+ i 033a/2257, 162a/6716, 162a/6718, 162a/6720

ş.+ sini 082b/4102, 130b/5690

şişe- : Kesmek, koparmak.

ş.- ler 008b/313

Şit (Ar.i.): Kur'anda adı geçen bir peygamber .
Ş. 027a/1406, 027a/1409
Ş.+ i 127a/5584

şiṭāb (Far.i.): Çabukluk, acele
ş. 042b/2786

şol : Şu, o.
ş. 003a/61, 004a/109, 005b/185, 005b/196, 005b/218, 006a/226, 009a/333, 009b/343, 010b/376, 010b/377, 010b/378, 010b/379, 011a/386, 013b/462, 014a/478, 014b/510, 015a/563, 016a/777, 017a/883, 017b/901, 018a/907, 018a/916, 020a/1000, 020a/1006, 020b/1038, 021a/1045, 021a/1048, 021b/1072, 022b/1107, 022b/1114, 024a/1197, 025a/1228, 027a/1357, 027a/1359, 027a/1385, 027a/1386, 027a/1432, 028a/1516, 028b/1566, 029a/1589, 029a/1593, 029a/1595, 029b/1599, 029b/1602, 029b/1603, 029b/1605, 029b/1610, 029b/1613, 030a/1635, 030a/1694, 030a/1710, 030a/1716, 030a/1720, 030a/1725, 030a/1768, 030a/1809, 030a/1810, 030a/1876, 030a/1908, 030a/1922, 031b/1994, 032a/1998, 033a/2047, 033a/2061, 033a/2162, 033a/2163, 033a/2189, 033a/2202, 033a/2231, 033a/2239, 033a/2250, 033a/2270, 033a/2330, 033a/2345, 033a/2360, 033a/2379, 033a/2428, 036a/2588, 038a/2646, 039b/2689, 040b/2726, 041a/2750, 042a/2775, 043b/2822, 045b/2886, 045b/2891, 045b/2892, 046a/2901, 048a/2969, 048a/2973, 049b/3031, 055b/3214, 055b/3215, 055b/3224, 056a/3234, 056b/3252, 056b/3253, 056b/3256, 057a/3270, 057b/3289, 060a/3371, 062a/3427, 063b/3477, 063b/3488, 065a/3535, 066a/3555, 066b/3583, 066b/3589, 067a/3590, 094a/4493, 068a/3629, 068a/3634, 096b/4576, 099a/4659, 101b/4736, 106a/4889, 106b/4895, 109a/4976, 112b/5106, 115a/5183, 126b/5559, 126b/5571, 127a/5572, 127b/5593, 133b/5816, 133b/5817, 133b/5834, 136b/5933, 139a/6005, 141b/6098, 142b/6128, 143a/6138, 160b/6673, 169a/2, 170b/15, 176a/8, 177b/7

şoloḳ : Tam şu, tam o.
ş. 034b/2533, 049a/3014

şom (Ar.s.): Uğursuz.
ş. 057a/3277, 067a/3591

şūr (Far.s.): Gürültü, şamata.
ş. +ıla 103a/4797

şöhret (Ar.i.): Her yerde herkesçe

tanınma, meşhurluk, ün, san, nam.

ş. 060b/3387

Ş. 027a/1383

ehl-i ş. 042a/2768

şöyle : Şu şekilde, şu yolda.

ş. 003b/88, 004a/114, 005b/167, 005b/205, 005b/210, 005b/220, 006a/224, 006a/244, 006b/252, 011a/383, 015a/519, 015a/548, 016a/663, 016b/863, 017a/874, 018b/943, 019a/968, 019b/980, 020a/1011, 022b/1112, 023b/1172, 024b/1215, 026b/1285, 026b/1298, 030a/1633, 030a/1756, 030a/1835, 030a/1854, 030a/1872, 032b/2013, 033a/2087, 033a/2112, 033a/2168, 033a/2301, 033a/2325, 034a/2508, 034b/2527, 035a/2546, 036a/2590, 038a/2654, 039a/2685, 040a/2707, 040a/2710, 044b/2859, 046b/2919, 049a/3011, 050a/3045, 055a/3208, 060a/3371, 061b/3410, 062b/3449, 064a/3507, 068b/3645, 084b/4157, 085a/4181, 085b/4200, 085b/4201, 087b/4272, 089a/4318, 105a/4851, 100b/4699, 123b/5455, 125a/5514, 125a/5516, 127a/5579, 129b/5664, 135a/5889, 136b/5930, 142b/6124, 143a/6151, 143a/6147, 143b/6152, 144a/6174, 144b/6194, 145a/6201, 153b/6465, 154a/6479, 154b/6484, 155b/6514, 165a/6798, 171b/1, 172b/8

ş.+ dür 052b/3129, 057a/3273, 136a/5913

şöylece : Şu biçimde, tam şöyle.

ş. 027a/1355, 027a/1449, 030a/1826

şu : Biraz uzakta olan bir varlığı veya biraz önce anılan bir şeyi işaret yolu ile belirtmek için kullanılan söz, şurası.

ş. 016a/705, 016b/862, 016b/864, 020a/996, 023a/1139, 027a/1391, 030a/1848, 031b/1988, 033a/2068, 033a/2099, 033a/2235, 033a/2266, 033a/2267, 033a/2435, 033a/2471, 056b/3254, 057b/3288, 058a/3300, 060a/3366, 061a/3397, 062b/3447, 063a/3472, 066a/3566, 067b/3612, 088b/4292, 090a/4345, 090b/4371, 125a/5505, 154b/6495, 156a/6535, 163b/6756, 165b/6811, 171b/10

ş.+ na 109a/4986

ş.+ ña 056a/3244, 080b/4031

ş.+ nda 034a/2519, 035a/2550, 042b/2792

ş.+ ndan 033a/2195

ş.+ nı 011b/407

ş.+ nuñ 048b/2998, 064b/3511

şular : Şunlar

ş. 068b/3646, 090b/4375, 174a/4, 174b/6

ş.+ uñ 175a/1

şuʿle (Ar.i.) : Ateş alevi, alev, yalım.

ş. 010b/371, 019b/991, 129b/5660, 155b/6516

ş.+ dür 051b/3098

ş.+ si 084a/4144, 103b/4812

şuʿlelen -: Alevlenmek, yanmak.

ş.- ür 052a/3099

şuncılayın: Şunun gibi.

ş. 086a/4208, 086a/4220, 107b/4925

şunculayın: Şunun gibi.

ş. 083b/4129

şunlar : Şu zamirinin çokluk biçimi.

ş. 003b/103, 027a/1436, 029b/1598, 029b/1599, 033a/2236, 057a/3268, 057a/3272

ş.+ ı 020a/1018, 021a/1048

ş.+ uñ 006b/245

şükr (Ar.i.) : Verdiği nîmetler için Allah'a karşı duyulan minneti dile getirme.

ş. idelüm 001b/2

ş. ideni 016a/621

ş. idüp 016a/620

ş. itdi 148b/6309

ş. 016a/619

ş.+ in 176a/5

ş.+ ini 023a/1140

ş.+ üñ 078b/3967

şükrāne (Ar.i.) : Şükrān alāmeti, iyilik bilme nişānesi.

ş. + ye 098a/4612,

şükür (Ar.i.) : bk. şükr

ş. 177a/10

ş. ede 009a/331

ş. edeler 009b/337

ş. eyledi 033a/2453

ş. eyler 019a/949

ş. iderim 177a/12, 177b/3

ş. ḳıl 033a/2184

ş. 007a/261, 016a/654, 016a/723, 016a/766, 019b/987, 023a/1129, 025a/1221, 026b/1279, 027a/1349, 027a/1395, 027a/1430, 030a/1630, 030a/1631, 030a/1683, 030a/1687, 030a/1873, 030a/1935, 033a/2033, 036a/2575, 036a/2584, 043b/2831, 046b/2923, 084b/4168, 097b/4610, 107a/4910, 108a/4942, 108a/4943, 108a/4947, 108a/4955, 112b/5092, 123a/5445, 177b/9, 178a/2

şūr (Far.i.) : Karışıklık, gürültü, kavga, fitne.

ş. + la 100b/4703

ş.+ inden 036a/2578

şüphe (Ar.i.) : Kuşku.

ş. 166b/6840, 167b/6858

ş.+ si 079b/4000

şüphelü : Güvenilmeyen, karışık ve sakıncalı tarafları olan .

ş.+ ler 027a/1420

şüphesizce Muhakkak, kesin olarak, kesinlikle.

ş. 027a/1414

şüphesüz: Kesin olarak bilinen.

ş. 084a/4154

ş.+ ler 027a/1423

T

tā: Dek, değin, kadar, beri vb. edatlarla birlikte kullanılarak bir fiilin, bir hareketin, bir yerin, bir şeyin başladığı veya sona erdiği noktayı, zaman ve uzaklık bakımından abartmalı bir biçimde anlatan bir söz.

t. 001b/14, 003b/88, 005a/143, 007a/263, 008a/297, 015a/532, 015b/574, 016a/656, 016a/697, 016b/838, 023a/1166, 025b/1243, 030a/1644, 030a/1817, 030a/1938, 033b/2506, 038a/2649, 038b/2664, 039b/2695, 045a/2870, 045a/2878, 047a/2942, 048b/2985, 048b/2998, 053b/3154, 053b/3163, 056b/3261, 057a/3280, 059b/3358, 064b/3516, 068b/3644, 071a/3711, 072a/3750, 073b/3795, 075b/3870, 080b/4025, 081a/4043, 081b/4060, 081b/4070, 084a/4141, 086b/4228, 087a/4244, 087a/4256, 088b/4292, 089a/4318, 091a/4382, 094a/4489, 095a/4516, 095a/4518, 095a/4529, 096a/4551, 099a/4657, 099b/4672, 099b/4677, 101a/4721, 102b/4777, 102b/4780, 105a/4847, 105b/4874, 106a/4878, 106a/4881, 107a/4918, 107b/4929, 107b/4931, 109a/4988, 110b/5036, 114a/5146, 115a/5186, 115b/5195, 119b/5338, 121b/5401, 121b/5403, 124b/5493, 124b/5498, 125b/5529, 125b/5536, 131b/5719, 131b/5720, 133a/5771, 133b/5784, 133b/5789, 133b/5790, 133b/5791, 147a/6270, 154b/6492, 160a/6652, 160a/6660, 160b/6675, 171b/13, 171b/15, 175a/7

ṭaʿām (Ar.i.): Yemek.

ṭ. 013b/464, 016a/713, 016b/848, 018b/927, 018b/930, 023a/1151, 025a/1230, 033a/2152, 049a/3013, 055b/3221, 057b/3287, 068a/3627, 068a/3630, 078b/3957, 082a/4077, 097a/4592

ṭ.+ ı 033a/2371

ṭ.+ ın 023a/1152

ṭ.+ ından 046b/2929

ṭ.+ lar 011a/385, 033a/2450, 049a/3000

ṭāʿat (Ar.i.): Tâatlar, ibâdetler.

ṭ. 020b/1027, 020b/1029, 033b/2503, 034a/2510, 041a/2738, 041a/2746, 041b/2761, 042a/2773, 047b/2965, 054b/3192, 055a/3207, 056b/3255, 057a/3265, 058a/3300, 067b/3615, 123a/5439, 124a/5485

ṭ.+ da 042a/2778

ṭ.+ de 053a/3133, 057a/3272

t.+ den 058a/3301

ṭ. eyle 073a/3770

ṭ.+ i 067b/3614, 069b/3683

ṭ.+ ile 058a/3311

ṭ.+ imüz 027a/1365

ṭ.+ ini 128b/5625

ṭ. itmese 033b/2493

ṭ.+ leri 044b/2856

ṭ.+ üm 092b/4443

ṭ.+ ümü 129a/5640

ṭ.+ üñ 102b/4778

ṭāʿatlü : Allah'ın emirlerine uyan, ibadet eden.

ṭ. 042b/2793

ṭabʿ (Ar.i.): Huy, mizaç, karakter, yaratılış.

ṭ.+ ı 065a/3527

tābān (Far.s.): Parlak, ışıklı.

t. 157b/6575

ṭabaḳ (Ar.i.): İçine yiyecek konan yayvan kap.

ṭ. 005b/195, 044b/2861, 078a/3952

tābiʿ (Ar.i.): Birine veya bir şeye uyan, onun arkası sıra giden.

t. ḳıl 107b/4933,

t. olursa 159a/6629,

t. olduġın159b/6636

t. olsa 033b/2494

ṭabīb (Ar.i.): Doktor.

ṭ. 028b/1563, 030a/1642, 030a/1655, 030a/1883, 030a/1917, 032b/2021, 033a/2041, 075b/3858, 092a/4427

ṭ.+ i 063b/3484

ṭ.+ isin 030a/1884

ṭ.+ ler 099b/4668, 099b/4675, 100a/4684

ṭ.+ sin 120a/5354

ṭ.+ üñ 131a/5701

ṭābūt (Ar.i.) : İçine ölü konan sandık.

ṭ.+ ıla 008a/302

Tābut : Eserde geçen bir kahramanın adı.

T. 135b/5897, 135b/5900, 139b/6027, 140a/6041, 140a/6051,

140b/6057, 140b/6062, 140b/6065, 140b/6068, 140b/6070, 141a/6077, 141b/6086, 141b/6094, 142b/6124, 142b/6125, 143b/6160, 143b/6166, 144a/6181, 144b/6188, 144b/6192, 146b/6249, 146a/6236, 146b/6255, 146b/6256, 147a/6261, 147a/6271, 147b/6274, 147b/6277, 148a/6289

T.+ a 139b/6022, 139b/6024, 139b/6026, 139b/6035, 147b/6274, 147b/6279, 148a/6299

T.+ uñ 136b/5925, 137a/5948, 138a/5974, 140a/6042, 143a/6150, 145a/6212

T.+ uñdur 136a/5911

tāc (Far.i.) : Gelin başına takılan taşlarla süslü başlık.

t. 019b/993, 129b/5663, 030a/1691, 033a/2456, 043a/2809, 047a/2936, 061b/3416, 062a/3436, 080a/4022, 124b/5495, 147a/6264, 148a/6291

t.+ durur 102b/4779

t.+ ı 019b/994, 068b/3652, 093a/4455, 130a/5677

t.+ ıla 130a/5681

t.+ ını 062a/3438

t.+ ısan 069a/3654

t.+ ları 005b/194

tācir (Ar.i.): Ticâretle uğraşan kimse, tüccar.

t. 016a/662

ṭaġ : Dağ.

ṭ. 022a/1080, 030b/1959, 049a/3006, 084a/4140, 097b/4596, 126b/5568, 135a/5886, 135b/5901, 143a/6144, 144b/6194, 145a/6205

ṭ.+ a 030a/1853, 049a/3004, 049a/3008, 126b/5556, 135a/5885, 138b/5998, 142b/6128, 143a/6138, 143a/6139, 143a/6145

ṭ.+ da 022a/1081, 033a/2035, 066a/3559

ṭ.+ dan 081a/4044, 135b/5894, 138b/5998

ṭ.+ ı 030a/1845, 030a/1854, 030b/1960, 143a/6146, 144b/6194, 163a/6745

ṭ.+ ıñ 049a/3005

ṭ.+ ına 027a/1307, 027a/1489, 080b/4039, 083a/4108, 084b/4161, 145b/6215

ṭ.+ ndan 033a/2459, 084a/4146

ṭ.+ lar 023a/1137, 028a/1524, 028a/1530, 030a/1702, 030a/1847, 060a/3371, 163b/6765, 165a/6798, 169a/15, 177a/10, 177a/11

ṭ.+ lara 023a/1166, 072a/3740

ṭ.+ larca 033a/2085

ṭ.+ ları 005a/147, 049a/3009

ṭ.+ ların 005b/213, 134b/5861

ṭ.+ larına 040a/2708

ṭ.+ uñ 143a/6149

ṭağıt (d)-: Bir şeyin veya bir yerin düzenini bozmak.

ṭ.- am 033a/2279

ṭ.- asın 113a/5107

ṭ.- dıḳ 033a/2466

ṭ.- up 011b/403

ṭ.- ur 004a/111, 151a/6384

ṭağıdıcı : Bozma, dağıtma işini yapan.

ṭ. 030a/1710

ṭağıl - : Toplu durumdayken ayrılıp birbirinden uzaklaşmak.

ṭ.- a 070a/3696

ṭ.- dı 116b/5228

ṭ.- dılar 158b/6611

ṭ.- up defiʿola 134b/5856

ṭ.- up 070a/3702

ṭ.- ur 054a/3172, 072b/3766

ṭağla - : Büyük üzüntü vermek, acı ve ıztırap çektirmek, yakmak.

ṭ.- dı 016b/852, 022b/1119, 023a/1143, 024a/1186, 024a/1191, 026a/1255, 028a/1515, 028b/1536, 028b/1574, 033a/2381, 097a/4591, 102b/4765, 115a/5178, 144a/6182

ṭ.- dığın 025a/1227

ṭ.- dılar 030a/1920, 174a/15

ṭ.- duġuñ 083b/4125

ṭ.- ma 106b/4903

ṭ.- mağıl 113b/5138

ṭ.- maḳ 023a/1144, 029a/1580

ṭ.- maḳlar 162a/6708

ṭ.- mayuz 030a/1700, 030a/1726

ṭ.- r 027a/1317, 027a/1353, 027b/1498, 030a/1935, 033a/2047, 122b/5430, 131a/5715

ṭ.- ram 030a/1635

ṭ.- rıdı 018a/922, 042b/2794, 114b/5157

ṭ.- rsız 028b/1533

ṭ.- ruz 028b/1543

t.- rısañ 030a/1627

ṭ.- sa 017b/889

ṭ.- sañuz 039b/2691

ṭ.- ya 006b/249, 021a/1046, 030a/1695, 030a/1698, 030a/1701, 030a/1827

ṭ.- yalar 039b/2689

ṭ.- yamazsıñ 033a/2382

ṭ.- yamazuz 018b/923

ṭ.- yan 021a/1044

ṭ.- yavuz 006b/251

ṭ.- yayın 020a/1002

ṭ.- yı 162a/6707

ṭ.- yıraḳ 035b/2565

ṭ.- yu 023a/1154

ṭaġlaş -: Acıyı birlikte yaşamak.

ṭ.- alar 017b/903, 022b/1111, 032b/2016

ṭ.- alum 017a/887, 020a/1007

ṭ.- an 030a/1936

ṭ.- dılar 017a/884, 028a/1518

ṭ.- mañuz 028b/1575

ṭ.- masunlar 030a/1758

ṭ.- ur 023a/1159

ṭaġlaşdur -: Dağlama işini yaptırmak.

ṭ.- masun 033a/2407

taġyīr (Ar.i.): Değiştirme, başka şekle sokma.

t. 037a/2622

Ṭaha : Kur'an'da bir sure adı.

Ṭ. 133b/5825

taḥammül (Ar.i.): Zor şeylere dayanma gücü, ses çıkarmadan katlanma.

t. 109b/4992, 110a/5021, 110a/5022, 112a/5081

ṭahāret (Ar.i.): Temizlik.

ṭ.+ imüz 027a/1363, 027a/1365

taḫayyur (Ar.i.): Hayrete düşme, şaşma.

t. ḳıldum 072a/3741

taḫiyyāt (Ar.i.): Selam.

t. 001b/8

taḥḳīḳ (Ar.i.): Bir şeyin doğru olduğunu ortaya çıkarma, hakîkatini anlayıp bilme.

t. 041b/2752, 051b/3085, 051b/3087

taḥmīd (Ar.i.): Hamdetme, elhamdülillâh deme.

t. 042a/2770

taḥr (Ar.i.): Uzaklaştırmak. Irak etmek.

t. 090b/4367

taḥrīr (Ar.i.): Kitap yazma, bir eser kaleme alma.

t. 159a/6623

taḥrīş (Ar.i.): Hırslandırma.

t. 078a/3944

taḥs (Ar.i.): Eliyle defetmek, eliyle itip kovmak.

t. 090b/4367

taḫt (Far.i.): Hükümdarların üzerine oturdukları koltuk.

t. 124b/5500, 130a/5681, 147a/6264, 148a/6291

t.+ a 033a/2419

t.+ ına 159a/6625

t.+ ınuñ 033a/2191

t.+ laruñ 048b/2983

taḫt (Ar.i.): Alt, aşağı.

t.- livāye 047a/2950

taḥsīn (Ar.i.): Güzel bulup takdir etme, övme, alkışlama.

t. 026b/1275, 030a/1673

t. itdiler 016b/865,

ṭā'ife (Ar.i.): Kabîle, kavim.

ṭ.+ siñiz 027a/1379

ṭāḳ : İhtiyaç.

ṭ. 109a/4973

ṭaḳ - : Geçirmek, koymak, yerleştirmek.

ṭ.- a 133b/5802

ṭ.- alar 030a/1821, 126b/5558

ṭ.- arım 136b/5921

ṭ.- dı 054b/3187

ṭ.- mışdurur 057a/3264

ṭāḳat (Ar.i.): Bir şeyi yapabilmek için gereken güç, kuvvet, derman.

ṭ. 045b/2891, 085b/4200, 094a/4488

ṭ.+ i 036a/2589, 085b/4200, 096a/4548

ṭ.+ im 030a/1662, 048a/2976

ṭ.+ imüz 063a/3463

ṭ.+ iñ 026a/1265

ṭ. getüremez 051a/3065

ṭ.+ üm 025a/1234, 109a/4973

taḳdīr (Ar.i.): Ezelde Cenâb-ı Hakk'ın olmasını dilediği şeyler, her şey hakkında vermiş olduğu ezelî karar, alın yazısı, kader.

t. ideyin 159a/6623

t.- i Ḫüdā 123b/5459

t.+ ine 144a/6173

taḳdīs (Ar.i.): Kutsal sayma, mübârek kabul etme.

t. 052b/3125

ṭaḳın - : Bir nitelik veya durum almak.

ṭ.- ma 164a/6776

ṭ.- up 139b/6033

taḳrīr (Ar.i.): Sözle anlatma, ifâde ve beyan etme, anlatış.

t. 090b/4370, 104b/4835, 115b/5203, 116b/5238, 166a/6838

t.+ in 111a/5053

taḳsim (Ar.i.): Parçalara ayırıp bölme, bölüştürme, pay etme.

t.+ den 014b/509

taḳṣīrāt (Ar.i.): Kusurlar, kabahatler, suçlar.

t. 014b/503

taḳvā (Ar.i.): Dinin yasak ettiği şeylerden sakınıp buyurduklarını yerine getirme, züht.

t. 130a/5676

t.+ sı 016a/781

taḳye (Far.i.): Takke.

t. 018b/943, 019a/962

t.+ leri 019b/994

t.+ yi 019b/993

ṭal - : Bir şeyin dibine doğru gitmek, içine doğru sokulmak, gömülmek.

ṭ.+ anlara 026b/1286

ṭ.- madur 027a/1416

ṭ.- mamuz 030a/1728

ṭ.- mışlarıdı 010a/363

ṭalep (Ar.i.) : İstek.

ṭ. 020b/1023, 038a/2644, 039a/2671, 039b/2703, 045b/2897, 048a/2978, 056a/3239, 073b/3789, 076b/3903, 076b/3904, 137b/5969

ṭ.+ den 027a/1330

taʿlīm (Ar.i.): Öğretme, belletme.

t. 041b/2752, 098a/4613, 149a/6326

t. etdi 016a/691

ṭam : Dam, zindan.

ṭ. 112a/5083, 112a/5086, 116b/5235

tām (Ar.s.): Gerekli her şeyi kendisinde bulunduran, eksiği olmayan.

t. 033a/2478

tamām (Ar.s.): Olması gerektiği gibi, doğru.

t. 004b/124, 001b/1, 004b/130, 004b/134, 005a/142, 010b/370, 015a/532, 015a/566, 015b/585, 016a/691, 016a/738, 024a/1189, 026b/1274, 029a/1576, 033a/2295, 033a/2303, 033a/2391, 044a/2840, 047b/2951, 050a/3035, 051a/3065, 051b/3096, 052a/3106, 057a/3274, 068b/3650, 073a/3785, 084b/4158, 093b/4470, 096a/4564, 097b/4604, 105b/4867, 125a/5508, 133b/5794, 133b/5836, 133b/5839, 134b/5867, 137a/5943, 139a/6009, 148a/6295, 160b/6663, 176a/14

t. itdi 033a/2288

t.+ ı 054b/3196, 059b/3352, 060a/3375, 151a/6377, 152b/6430, 168a/6880, 169a/13

tamāmet (Ar.i.): Tamlık.

t. 054a/3168, 054b/3183, 061a/3409, 084a/4144, 084a/4146, 084a/4148, 099b/4673

tamar : Damar.

t.+ da 043b/2830

ṭ.+ın 145b/6219

ṭamla : Yuvarlak biçimde, çok küçük miktarda sıvı, katre.

ṭ. 016a/819

ṭ.+ nuñ 109a/4976

ṭ.+ sını 088a/4277

ṭamla - : Damla durumunda tane tane düşmek.

ṭ.- r 030a/1765

ṭ.- ya 086b/4234

ṭamu : Cehennem.

ṭ. 005b/188, 005b/214, 005b/215, 005b/216, 006a/236, 006b/246, 011b/406,

016a/821, 017b/895, 017b/899, 021b/1061, 021b/1075, 022a/1078, 023a/1150, 027a/1482, 029a/1580, 029a/1581, 029a/1582, 029a/1585, 029a/1587, 029a/1597, 029b/1613, 030a/1633, 030a/1636, 030a/1676, 030a/1678, 030a/1795, 030a/1823, 030a/1849, 030a/1855, 030a/1883, 030a/1903, 030a/1911, 030a/1916, 033a/2234, 033a/2372, 034a/2515, 034a/2516, 035a/2557, 035b/2560, 038a/2648, 038b/2668, 039a/2673, 039b/2693, 039b/2697, 040a/2719, 040b/2727, 044a/2843, 050a/3037, 061a/3395, 061a/3396, 063b/3476, 063b/3477, 063b/3480, 063b/3487, 064a/3492, 064a/3497, 064a/3498, 064a/3499, 072b/3768, 084a/4150, 096b/4571, 127b/5601, 128b/5621, 128b/5624, 139a/6007, 166b/6851, 167b/6869, 175a/9

ṭ.+ da 005b/173, 005b/210, 005b/211, 006a/222, 022a/1090, 030a/1679, 035b/2559, 095a/4522, 129a/5636, 176a/12

ṭ.+ dan 015a/570, 021b/1062, 022b/1100, 023a/1159, 023a/1165, 040b/2728, 040b/2731, 069b/3685, 071a/3712, 077a/3910, 086a/4222, 130b/5699

ṭ.+ lar 021b/1060

ṭ.+ ları 084a/4145

ṭ.+ larında 040b/2725

ṭ.+ nıñ 030a/1682, 030a/1854, 030a/1879, 030a/1909

ṭ.+ nuñ 003b/89, 021b/1063, 021b/1064, 021b/1068, 021b/1073, 022a/1088, 022a/1095, 023a/1149, 030a/1838, 030a/1910, 039b/2690, 040a/2708, 040b/2734, 063a/3469, 063a/3470, 127b/5600

ṭ.+ ña 128b/5622, 128b/5634

ṭ.+ ya 009b/348, 015a/567, 015a/568, 021b/1062, 021b/1066, 021b/1067, 023a/1147, 024a/1185, 027a/1311, 029a/1583, 030a/1828, 030a/1890, 030a/1913, 033a/2112, 033a/2365, 034a/2514, 034b/2525, 035b/2559, 038b/2669, 039a/2672, 039a/2676, 039a/2677, 039b/2693, 041b/2755, 047b/2954, 047b/2959, 048a/2968, 048a/2969, 048a/2970, 064a/3496, 064a/3504, 074b/3820, 076b/3900, 106a/4880, 128a/5615, 128b/5628, 128b/5630, 128b/5633, 128b/5635, 129a/5637, 129a/5638, 129a/5647, 131b/5727, 152b/6423, 159b/6639, 165b/6824, 166a/6833,

168a/6875, 174a/11

ṭ.+ yı 005b/165, 005b/209, 015a/536, 022a/1077, 030a/1626, 030a/1812, 030a/1827, 030a/1889, 030a/1896, 063a/3466, 063b/3475, 063b/3488, 126a/5554

ṭamuluḳ: Cehennemde yanmayı hak eden.

ṭ. 044b/2850

ṭamzur - : Damlatmak.

ṭ.- alar 004b/133

ṭ.- ur 013a/461

ṭan : Ayıplama.

ṭ. 079a/3986

tañ : Güneş doğmadan önceki alaca karanlık, fecir.

ṭ. +la 116b/5222, 118a/5285, 135a/5887, 135b/5902

ṭ.+ ladan 139a/6009

t.+ uñile 122b/5425

ṭan - : Danışmak, istişare etmek.

ṭ.+ am 078b/3971

ṭ.- ar 033a/2079

ṭ.- maz 085b/4192

ṭañ : Şaşma, şaşırma.

ṭ.+ a 002a/28, 034a/2524, 070a/3701, 076a/3878, 131b/5725, 135a/5883, 140a/6047

ṭana : Dana.

ṭ.+ yı 172b/12

ṭāne : Başlı başına bir varlık teşkil eden şeylerin her biri için kullanılan sayı birimi, adet.

ṭ.+ si 157b/6580

ṭanıḳ : Delil, hüccet.

ṭ. 137a/5951

ṭānıḳlıḳ (ġ) : Tanık olma durumu, şâhitlik, şahâdet.

ṭ.+ ı 029b/1610

ṭanış - : Danışmak, istişare etmek.

ṭ.- dı 139a/6018, 149a/6327

ṭanışı : Danışma toplantısı.

ṭ. 100a/4693

ṭ.+ ya 147b/6275

tañla - : Şaşırmak.

ṭ.- dı 019a/950

ṭ.- dılar 149b/6340

t.- ma 138b/5990

Tañrı : Allah.

T. 014a/482, 016a/745, 019a/957, 019a/969, 021b/1063, 024a/1194, 026b/1290, 026b/1291, 030a/1807, 033a/2037, 033a/2116, 037b/2638, 041a/2742, 046a/2904, 058b/3320, 068a/3637, 073a/3780, 074b/3822, 078a/3945, 098b/4636, 08a/4950, 114b/5173, 116a/5213, 116a/5216, 116a/5220, 136a/5918, 139b/6032, 146b/6250, 148b/6306, 151b/6404,

170b/15, 177b/14, 178a/1

T.+ dan 092a/4423, 092a/4424

T.+ muza 027a/1302

T.+ nıñ 016a/752

T.+ nuñ 033a/2117, 066b/3585, 073a/3779, 073a/3781, 112b/5105, 131a/5703, 144a/6173, 144a/6174

T.+ sın 177b/8

T.+ sınuñ 138b/5988

T.+ ya 023b/1175, 030a/1867, 037b/2627, 060b/3379, 093b/4463, 177b/9

T.+ yam 116a/5214

tañrılıġ : Tanrı'ya has nitelik, ilâhlık, ulûhiyet.

t.+ um 020a/1011

Tañru : bk. Tañrı

T.+ñ 069b/3682, 069b/3684

ṭanuḳ : Delil, şahit, hüccet.

ṭ.+ larumdur 030a/1656

tap: Yetişir, kâfi.

ṭ. 030a/1640, 129a/5645

ṭap - : Tanrı olarak tanımak, kulluk etmek.

ṭ.- anlar 030a/1831, 061a/3401

ṭ.- anları 021b/1066

ṭ.- arsız 164a/6775

ṭapu : Kat, huzur.

ṭ. 025b/1241, 027a/1459, 077b/3937, 140a/6055

ṭ.+ da 078a/3951

ṭ.+ ña 150a/6357

ṭ.+ ñdan 064b/3520

ṭar : Dar.

ṭ. 030a/1733

ṭara - : Tarakla tellerini birbirinden ayırmak, karışıklığını gidermek.

ṭ.- sayduñ 035a/2549

ṭaraḳ(ġ) : Tarama aleti.

ṭ.+ ıyla 035a/2548

ṭaracuḳ : Daracık.

ṭ. 005a/146

ṭaraf (Ar.i.) : Ön, arka, sağ, sol, üst ve alt yanlardan her biri, cihet, yön.

ṭ.+ a 033a/2298, 036b/2607

ṭ.+ dan 033a/2213, 114b/5161

ṭ.+ ına 030a/1911

ṭaran - : Tarakla birbirinden ayrılmak, karışıklığı giderilmek.

ṭ.- mamış 013a/459

ṭarıl - : Daralmak.

ṭ.- a 004b/122

ṭ.- ırsan 134b/5860

tārīḫ : Zaman.

t.+ i 016a/735

ṭarīḳ (Ar.i.): Yol.

ṭ. 016a/673, 016a/684, 066b/3577

ṭ.+ de 016a/676

ṭ.+ den 016a/782

ṭ.+ in 016a/673, 107b/4926

ṭ.+ iñ 016a/670, 051a/3080

ṭ.+ īne 033a/2179

ṭarīḳat (Ar.i.): Allah'a ulaşmak maksadıyle tutulan tasavvufî yol.

ṭ. 050a/3044, 050b/3060, 051a/3072, 051a/3076, 051b/3083, 051b/3086, 051b/3091, 051b/3092, 051b/3094

ṭ.+ a 051a/3077

ṭ.+ i 133b/5819

ṭarḥ (Far.i.): Atma, bırakma, koyma.

ṭ. eyleyelüm 052a/3109

ṭarlıḳ(ġ) : Darlık.

ṭ.+ a 020a/1016

ṭ.+ dan 118b/5300

ṭārlıġat - : İç sıkıntısı.

ṭ.- a 056b/3256

ṭart - : Bir şeyin ağırlığını bulmak.

ṭ.- alar 064a/3500

ṭ.- ar 071b/3725

ṭartıl - : Tartma işi yapılmak

ṭ.+ a 033a/2270

ṭ.- ur 074a/3810

tārumār (Far.s.): Perîşan, karmakarışık, darmadağınık.

t. 037b/2632, 037b/2634

taṣadduḳ (Ar.i.): Sadaka olarak verme, verilme.

t. edüben 168b/8

t. itse 169a/5

taṣavvur (Ar.i.): Zihinde şekillendirme, fikren kurma, tasarım.

t. 048a/2974

taṣdīḳ (Ar.i.): Doğrulama.

t. idüp 015a/538

t. 051a/3070, 051b/3085

ṭaş : Kimyasal veya fiziksel durumu değişiklikler gösteren, rengini içindeki maden, tuz ve oksitlerden alan sert ve katı madde.

ṭ. 012b/434, 016a/817, 030a/1702, 030a/1723, 033a/2166, 033b/2498, 043b/2829, 061b/3419, 066a/3566, 084b/4173, 085a/4174, 087b/4264, 097b/4594, 099a/4656, 103a/4782, 139a/6019, 139a/6020, 147a/6266, 163b/6765

ṭ.+ a 144b/6194

ṭ.+ dan 066a/3565, 094a/4479

ṭ.- durur 085a/4174

ṭ.+ ı 030a/1845, 066a/3557, 066a/3562, 085a/4182, 108a/4948, 124b/5492, 141b/6099, 142a/6112, 163a/6745

ṭ.+ ıdum 066a/3559

ṭ.+ ımı 027a/1458, 030a/1681

ṭ.+ ın 141b/6093, 176a/4

ṭ.+ ıñ 082a/4079

ṭ.+ ıyla 039a/2687

ṭ.+ lar 097b/4596, 126b/5568

ṭ.+ ları 049a/3005

ṭaş - : Sıvı maddelerin bulundukları alana sığmayarak alanı dışına çıkmaları.

ṭ.+ a 128a/5603

ṭ.- alar 044b/2858

ṭ.- dı 028a/1525, 098b/4631, 102b/4769

ṭaş : Dış.

ṭ.+ ı 048a/2969,

ṭ.+ uñ 114b/5159

ṭaşır - : Taşmasına yol açmak.

ṭ.- up 030a/1761

ṭaşçaġaz : Taş sözcüğünün küçültme eki almış hali.

ṭ.+ lara 039b/2700

ṭaşra : Dışarı.

ṭ. 019a/945, 026b/1298, 110a/5012, 110b/5039, 116b/5224, 116b/5226, 123a/5440, 134a/5855

ṭ.+ da 119b/5327, 147b/6280

ṭ.+ ya 008b/318

ṭat (d) : Hoşa giden durum, zevk.

ṭ.+ ı 016a/647, 051b/3090, 158a/6597

ṭ.+ ın 016a/670

ṭ.+ ını 023a/1163

ṭat- : Bir şeyden az miktarda yemek veya içmek.

ṭ. 016a/670

ṭ.+ dı 055b/3215

ṭ.- madum 025a/1231

ṭaṭbīḳ(Ar.i.): Uygulama.

t. 051a/3070

ṭatlu : Sevimli, hoş. Hoşa gidecek bir biçimde, tatlılıkla.

ṭ. 023a/1151, 033a/2115, 033a/2128, 033a/2238, 044b/2854, 057b/3292, 060b/3386, 063a/3458, 071a/3712, 161b/6696, 166a/6835, 172b/3

ṭ.+ dur 056a/3231, 115a/5174

ṭatlucaḳ : Tatlı.

ṭ. 130b/5687

ṭavāf (Ar.i.): Kâbe'nin etrâfını dolaşma.

ṭ. 098a/4623, 098a/4624

ṭavar : Koyun keçi gibi küçük baş hayvan.

ṭ. 033a/2159

ṭ.+ ı 148a/6294

ṭ.+ ın 152b/6434

ṭ.+ ları 143b/6158

Ṭavīlü'l-ḳadd (Ar.i.): Uzun boylu.

Ṭ.+ i heybetlü 155a/6506

ṭavşancıl : Tavşan avlayarak beslenen kartal, akbaba vb. yırtıcı kuşlara verilen isim.

ṭ. 177a/13

tavuḳ : Kümes hayvanı.

t. 177b/8

tāvus (Far.i.) : Bir kuş çeşidi.

ṭ. 043b/2819, 178a/6

ṭ.+ ıdur 158a/6595

t.+ ın 133a/5768

ṭ.+ lar 005b/185

ṭayan - : Dayanmak, tahammül etmek.

ṭ.- maz 030a/1636

ṭ.- up 004a/109, 047b/2954

ṭ.- ur 037a/2620

taʿyīn (Ar.i.): Belli etme, ayırarak belirleme.

t. ideyin 172a/2

ṭayyibāt (Ar.i.): İyi ve güzel işler ve hareketler.

ṭ. 124a/5478

ṭ.+ ı 124a/5483

taẓarruʿ (Ar.i.): Yalvarma, yakarma

t. 013b/472, 017b/893, 115b/5195

t. eylegil 082b/4103

t. idüp 033a/2440

t. ideler 047b/2956t. itdi118b/5298

t. ḳıl 075b/3861,

tāze (Far.i.) : Yeni, dinç.

t. 016a/606, 016a/649, 016a/751, 016a/814, 023a/1151, 030a/1715, 030a/1717

ṭazı (Far.i.): Genellikle av için kullanılan bir köpek cinsi.

ṭ. 019a/962, 155a/6499, 155b/6516

taʿẓīm (Ar.i.): Saygı gösterme.

t. 054a/3173, 054b/3182, 104a/4825, 104b/4837, 108b/4967, 114a/5149

t.+ le 102b/4775

taʿẓimle -: Saygı gösterme.

t.- ye 090b/4362

ṭazu : bk. tazı

ṭ. 019a/945, 027a/1437

taʿaccüb (Ar.i.) : Şaşma, hayret etme.

t. 085a/4177, 096a/4558, 116b/5237, 123b/5457, 129b/5669, 135a/5875

teʿaddī (Ar.i.): Birinin hakkına tecavüz etme, saldırma.

t. 051a/3074

teʿālā (Ar.ü.): : Şânı yüce olsun" anlamında olup Allah, Hak, Tanrı kelimelerinden sonra kullanılır.

T. 002b/46, 005b/179, 005b/180, 010a/365, 012a/423, 012a/425, 012b/439,

015a/543, 015a/566, 016a/633, 016a/770, 017b/897, 024b/1211, 024b/1214, 026a/1260, 027a/1311, 027a/1462, 027a/1463, 027a/1464, 028b/1544, 028b/1575, 030a/1640, 030a/1786, 030a/1787, 030a/1789, 030a/1802, 030a/1824, 033a/2078, 033a/2106, 033a/2158, 033a/2318, 033a/2441, 034a/2513, 036a/2582, 037b/2626, 043a/2806, 043b/2824, 045a/2869, 045b/2887, 046a/2914, 046a/2916, 046b/2921, 047a/2939, 048b/2986, 049a/3000, 054b/3184, 063a/3465, 064a/3496, 066a/3564, 066b/3586, 069a/3663, 074b/3832, 076a/3871, 076a/3881, 077a/3917, 080b/4041, 081a/4058, 083a/4114, 083b/4134, 084a/4140, 084b/4173, 088a/4276, 088a/4278, 089a/4318, 092a/4427, 093b/4461, 099a/4658, 102b/4767, 102b/4772, 103b/4809, 104a/4815, 104a/4822, 104b/4838, 104b/4845, 106a/4891, 108a/4944, 109b/4995, 115b/5204, 122a/5408, 123a/5450, 124b/5503, 126a/5552, 130a/5680, 131b/5730, 133a/5765, 165b/6815, 165b/6817, 171b/2, 171b/3, 172a/5

T.+ dan 005b/200, 010a/361, 028b/1561, 036a/2577, 048b/2996, 080a/4020

T.+ dur 030a/1743

T.+ nıñ 016a/760, 030a/1695, 030a/1904

T.+ nuñ 024a/1193, 030b/1946, 063b/3484

T.+ ya 017b/893

teba (Ar.i.) : Uyan, tabi olan.

t.+ ydı 166a/6829

tebāh (Far.s.) : Yıkılmış, mahvolmuş, harap olmuş.

t. 076a/3876

tebārek (Ar.i.) : Ulu, yüce, mukaddes, münezzeh.

t. 158a/6600

tebessüm (Ar.i.) : Gülümseme.

t. 045b/2895, 048b/2994, 129b/5666

tebeyyün (Ar.i.) : Belli olma, meydana çıkma, görülüp anlaşılma, ayan olma.

t. edeyin 172a/1

tecellī (Ar.i.) : Görünme, belirme, görünür olma, zuhur etme.

t. 005b/200, 088b/4297, 088b/4300, 098a/4615, 107b/4934

t. eyleye 088b/4296

teçhiz (Ar.i.) : Gerekli olan şeylerle donatma.

t. eyleyem 096a/4555

tecrübe (Ar.i.) : Deneme.

t. 046a/2909

tedārik (Ar.i.) : Hazırlık.

t. 003b/90

tedbīr (Ar.i.) : Bir şeyi önlemek veya olmasını sağlamak için yapılan hazırlık, baş vurulan çâre, önlem

t. 016b/831, 016b/840, 032b/2027, 033a/2051, 068b/3640

t. eyler 054a/3165, 147b/6276

t. ider 033a/2120

te'ḫīr (Ar.i.) : Geciktirme.

t. 117a/5247

tefekkür (Ar.i.): Düşünme.

t. 092b/4435, 094a/4482, 095a/4519

t. ḳıl 070a/3702

teferrüc (Ar.i.): Üzüntüsünü gidermek, açmak, genişletmek.

T.+ dür 148b/6303

tefsir (Ar.i.) : Kur'ân-ı Kerîm'in âyet veya sûrelerini açıklama.

t. 003a/69, 016a/655, 029b/1609

tehlike (Ar.i.) : Gerçekleşme ihtimali bulunan fakat istenmeyen sakıncalı durum.

t.+ ye 137b/5955, 145a/6199

tehlīl (Ar.i.) : Kelime-i tevhîdi, "Lâ ilâhe illallah" sözünü söyleme.

t. 084b/4162, 121b/5390

tek : Önüne getirildiği cümleye istek ve hasret kavramı katar, yeter ki, elverir ki.

t. 023a/1135, 030a/1642, 033a/2115, 033a/2378, 033b/2505, 037b/2636, 064a/3491, 098b/4634, 117a/5253, 127a/5585, 128a/5615, 128b/5625, 128b/5629, 141b/6087, 154b/6488, 165b/6825

tekbīr (Ar.i.) : İslâm dîninde Allah'ın büyüklüğünü belirtmek için söylenen "Allâhu ekber" sözü.

t. 033a/2484, 136b/5928, 144b/6187, 149a/6321, 151b/6395, 152b/6427, 168b/4, 168b/9

t.+ i 152b/6428

t. +le 149a/6319

tekebbür (Ar.i.) : Büyüklenme.

t. 105b/4873, 118a/5277

tekebbürlik: Büyüklenme hali.

t. 105b/4871

tekellüf (Ar.i.) : Güçlüğe, zahmetli bir işe katlanma.

t. 078a/3947

tekrār (Ar.i.) : Bir konuşma veya yazıda

aynı düşünceyi, kelimeyi birçok defa söyleme.

t. 050a/3041, 075a/3851, 124a/5479, 130b/5700, 131a/5713

t. eylegil 075a/3851

telbis (Ar.i.) : Gerçeği başka türlü gösterme, oyun, hîle.

t. 052b/3125

telef (Ar.i.) : Boş yere harcamak, ziyan etmek.

t. 033a/2165

telḳīn (Ar.i.): Gömüldükten sonra imam tarafından mezar başında ölüye hitâben söylenen sözlere ve duâlara verilen isim.

t. 045a/2871, 115a/5174

temāşā (Ar.i.) : Bakıp seyretme, zevkle, hayranlıkla seyretme, izleme.

t. 086b/4231, 118a/5287

temeşşül (Ar.i.) : Belli bir şekil ve sûrete girme.

t. 173b/9

temīn (Ar.i.) : Bir iş için gerekli olan şartları hazırlama, sağlama.

t. 072a/3752

temīz (Ar.s.) : Kirli, lekeli, pis ve bulaşık olmayan, helal olan.

t. 065a/3537, 177a/8

temmet (Ar.i.) : Bitti, tamam oldu.

t. 176a/15, 178a/13

temrenli : Temreni olan.

t. 056b/3261

temsil : Benzetme, teşbih.

t. 050b/3055

temūt (Ar.f.) : Ölünüz.

t. 080b/4031, 087a/4246, 124b/5497

ten (Far.i.) : Vücut, beden

t. 010a/353, 011a/384, 011a/392, 055a/3203, 113a/5109

t.+ e 010b/367, 030a/1719

t.+ i 010b/376, 011a/385, 011a/387, 011a/396, 011b/399, 024a/1201, 037a/2622, 042b/2793, 140a/6044, 140a/6053, 146b/6246

t.+ ile 010a/364

t.+ imizden 023a/1146

t.+ in 062b/3444, 137a/5950, 171a/5

t.+ ine 010b/380, 027a/1358

t.+ ine 171a/4

t.+ ini 034b/2536

t.+ ler 030a/1723

t.+ leri 005b/160, 010a/355, 010a/361, 030a/1636, 030a/1721, 033a/2214

t.+ lerimizi 010a/362

t.+ lerin 128b/5633, 128b/5635

t.+ lerin 010a/365, 011b/404

t.+ lerinde 030a/1662

t.+ lerinden 010a/357, 063a/3458

t.+ lerine 033a/2234, 062b/3446

t.+ lerini 010a/359, 010a/366, 010b/367, 010b/380

t.+ lerinüñ 010b/369

t.+ lerüñ 010b/368

t.+ üm 011a/386

t.+ üñ 055a/3203

t.+ üñde 113a/5112, 166a/6829

t.+ üñüz 017b/898

tenbih (Ar.i.) : Uyarma, uyarı, aklını başına getirme.

t. 136a/5913

tencegez: Ten sözcüğünün küçültme eki almış hali.

t.+ in 046b/2917

t.+ üm 044a/2835

tencegiz : bk. tencegez

t.+ i 044a/2834

teneşir (Far.i.) : Üzerinde ölü yıkanan kerevet, salacak, ölü sal.

t. 070a/3698

t.+ üñ 007b/284

tenhā (Far.i.) : Issız, içinde az insan bulunan (yer)..

t. 055b/3222, 122b/5437

tenk : Aynı ölçüdeki şey, eşit, eş

t. 150b/6376

tenk (Far.i.) : Sıkıntılı.

t. 145b/6221

tenzīh (Ar.i.) : Allah'ın bütün kusurlardan, eksikliklerden uzak bulunduğuna inanma ve bunu dille söyleme.

t.+ e 052b/3125

tepser -: Kuruyup çatlamak.

t.- üp 011a/395

ter : Deriden sızan, kendine has kokulu, yapışkan, renksiz, tuzlu sıvı.

t. 043b/2827

t.+ lerin 063a/3458

teraḥḥum (Ar.i.) : Acıma, merhamet etme.

t. 070a/3690, 072a/3740, 075b/3866, 077a/3909, 086a/4224, 087a/4243, 092a/4413, 092a/4416, 097b/4602, 103b/4813, 105a/4859, 107b/4928, 116b/5236, 120b/5362, 121a/5381, 125b/5536

t. ḳıl 075b/3865

terāzi (Ar.i.) : Bir kolun iki ucuna asılı iki kefeden meydana gelen tartı âleti.

t. 023b/1183, 071b/3725, 077b/3923

t.+ nüñ 169b/4

t.+ ye 077a/3913

terāzü :bk. terāzi

t. 077a/3919, 104a/4820, 166b/6851, 167b/6869

t.+ de 080a/4017

t.+ niñ 033a/2282

t.+ sine 033a/2268

t.+ sini 033a/2105

t.+ ye 033a/2269, 064a/3500, 169a/12

terbiye (Ar.i.) : İstenilen şekilde yetişmesini sağlamak için bir kimseye gerekli bilgi ve nitelikleri kazandırma, eğitme.

t. 016a/667

terbiyet: bk. terbiye

t. 153a/6448

terk (Ar.i.) : Bırakma.

t. 022b/1112, 029b/1605, 033a/2330, 034a/2509, 034a/2510, 049b/3019, 069b/3683, 075a/3841, 075a/3846, 078a/3939, 082a/4080, 103b/4800, 107a/4921, 110b/5035, 111b/5062, 111b/5063, 111b/5069, 111b/5071, 112a/5077, 112a/5083, 112b/5101, 127a/5572, 147a/6270, 147b/6281, 147b/6286, 149a/6320, 151a/6391, 163b/6762, 169b/15, 170a/2, 170a/11, 170b/15, 175b/13

t. etmen 141b/6089

t. eyle 073a/3781

t. eyledi 080b/4027, 123a/5449

t. eylemezem 082a/4086

t. eyleseñ 176a/12

t. eyleyen 010b/379

t. eyleyüp 007a/262

t. + i 082a/4084

t. idecegüñ 007a/275

t. iden 014a/486

t. idenler 171a/1

t. ider 101b/4746

t. iderse 176a/1, 170a/13

t. idesin 007b/281

t. ideyin 142b/6134

t. idüp 027a/1371

t.+ in 115a/5174

t.+ ini 082b/4095, 086b/4228, 119b/5332

t.+ iñüz 107a/4914

t. itmedi 135a/5889

t. itmek 027a/1366

t. itmeye 175b/11

t. itmeyem 141b/6090

terkeş (Far.i.) : Sırtta taşınan ok çantası, ok kuburu, tirkeş.

t.+ e 062b/3449

ters : Gidilmesi gereken tarafa aykırı olan.

t.+ ine 118a/5272

tertīb (Ar.i.): Düzenleme, hazırlama.

t. 085a/4184

terzilik: Elbise biçip dikme sanatı.

T. 027a/1410

tesbīḥ (Ar.i.): Devamlı söylemek, vird hâline getirmek.

t. 041b/2764, 042a/2775, 056a/3232, 056b/3250, 058b/3316, 059a/3338, 084b/4162, 108b/4964, 121b/5390

t.+ e 056b/3260

t.+ i 048b/2996

t.+ in 177a/10, 178a/10

t.+ inde 099a/4648

t.+ iñ 052b/3124

t.+ im 177a/15

t.+ ümüz 084b/4164

teselli (Ar.i.): Sıkıntısını ve acısını unutturmaya çalışma.

t. 005b/200, 030a/1772

teslīm (Ar.i.): Allah'ın hükmüne îtirazsız râzı olma, boyun eğme, mukadderâtı kabullenme. Emâneti yerine verme.

t. 015a/525, 016a/668, 024b/1208, 026b/1271, 054a/3173, 061a/3399, 081a/4042, 094b/4509, 097b/4596, 098a/4613, 123b/5456

t. itdi 099a/4654, 148a/6291

t. itmiş 096a/4554

teşvīş (Ar.i.): Zihni karışmak.

t. 062a/3434, 118a/5281

t.+ e 030a/1766, 074b/3829, 082b/4100, 107b/4929, 118a/5282

t.+ i 009a/322, 016a/717, 016b/838, 030a/1750, 046a/2904, 087a/4247, 096a/4564, 099a/4660, 129a/5647, 176a/5

t.+ im 079b/3997

t.+ in 027a/1305

t.+ inde 160b/6665

t.+ inden 005a/137

t.+ ini 033a/2263

t.+ üñ 076a/3872, 081a/4056

tevaḳḳuf (Ar.i.) : Durma, bekleme.

t. 066a/3554

tevażżuʿ (Ar.i.): Abdest alma.

t. 041a/2745, 047b/2956, 053b/3154, 065a/3528, 067b/3619

tevaẓẓuʿ : bk.tevażżuʿ

t. 054b/3192

tevbe (Ar.i.): İşlediği bir hatâdan, suç veya günahtan pişmanlık duyup bir daha yapmamaya karar verme.

t. 008a/303, 009b/340, 009b/341, 030a/1694, 039b/2691, 041a/2739, 042a/2766, 065b/3540, 075a/3851, 092b/4433, 092b/4436, 131a/5715, 131a/5716, 133b/5782, 133b/5812, 133b/5818, 133b/5821, 133b/5823,

133b/5826

t.+ i 092b/4439, 092b/4441, 131a/5713

t. idüp 014b/500, 033b/2493, 053a/3146

t. ḳıl 170b/7

t. ḳılam 080a/4012

t. ḳılmayup 010b/377

t.+ ler 017b/889, 020a/1007, 021a/1044, 030a/1920, 092b/4437, 133b/5804

t.+ müze 133b/5829

t.+ ñ 008a/303

t.+ sin 030a/1930

t.+ ye 130b/5700

t.+ yile 009b/342

t.+ yle 020a/1013

tevbelü : Tövbe etmiş olan.

t. 092b/4439, 092b/4442

tevbesiz: İşlediği günahlardan pişmanlık duymayan.

t. 029a/1596

t.+ leri 021b/1065

tevbesüz: bk. tevbesiz

t. 092b/4438

t.+ ler 092b/4440

teveccüh (Ar.i.) : Bir tarafa doğru yönelme, doğrulma.

t. eylerdi 033a/2298

tevekkelnā (Ar.f.) : Tevekkül ettik.

t. 068a/3631

tevekkül (Ar.i.): Her türlü tedbiri aldıktan sonra sonucu Allah'tan bekleme.

t. 072b/3754, 071b/3735, 093b/4463

t. eylegil 072a/3753

tevfīḳ (Ar.i.): Allah'ın yardımı.

t. 008a/303, 009b/341, 015a/515, 016a/611, 133b/5808, 133b/5832

t.+ ıle 009b/342, 133b/5782

t.+ iñ 016a/594

tevfīż (Ar.i.): Allah'a havale etme.

t. eyledüm 016a/590

t. eyledüm 015a/513

tevḥīd : Allah'ın birliğine inanma, bir ve tek olduğunu kabul edip söyleme.

t. 042a/2770

t.+ i 016a/618, 030a/1672

t.- i ʿirfān 030a/1673

Tevrāt (Ar.i.): Allah tarafından Hz. Musa'ya gönderilen kutsal kitap.

T. 103b/4805, 103b/4810, 104a/4816

T.+ a 103b/4811

tevvāb (Ar.i.): Çok tövbe eden

t. 056a/3241

tez : Çabuk, hemen.

t. 043a/2803, 052a/3099,

056b/3249, 057a/3266, 064a/3499, 065a/3532, 076a/3885, 077a/3909, 078a/3953, 078b/3961, 096a/4556, 135a/5878, 141a/6082, 142b/6121

tezce : Çabucak, hemen, acele ile

t. 011a/385, 045a/2878

tezcek: Çabucak, hemen, acele ile

t. 054b/3191

tezerek: Çabucak.

t. 033b/2500

tezkiye: Kusurlardan arıtıp temiz duruma getirme, aklama.

t. 015a/558, 015a/559, 015a/560, 015a/561, 015a/564

tezkiyelük : Tezkiye için gerekli hal.

t. 015a/566

tezvir (Ar.i.): Yalan söyleme, yalan dolan.

t. -le 149a/6319

ṭıfil (Ar.i.) : Çocuk.

ṭ. 136a/5910, 136a/5914

ṭ.+ sın 134b/5862

ṭılsım (Ar.i.) : Olağan üstü bir etki taşıdığına ve esrarlı işler yapabileceğine inanılan güç, sihir, büyü.

ṭ. 054a/3170

ṭ.+ ı 053b/3162, 054a/3171

ṭılısım :bk.ṭılsım

ṭ.+ daki 054a/3178

tımār (Ar.i.): Hastaya veya yaraya bakma, tedâvi etme.

t. 140a/6043

ṭın- : Ses çıkarmak, bir şey söylemek.

ṭ.- ma 074b/3828, 114a/5141, 115a/5181

ṭ.- maya 109b/4993

ṭ.- mayasın 090a/4344

ṭ.- mayuban 099a/4656

ṭ.- mayup 117b/5266, 118a/5280

ṭ.- maz 085b/4192

ṭ.- mazın 082a/4077

ṭışara : Dışarı.

ṭ.+ a 016a/705

ticāret (Ar.i.): Böyle bir alım satımdan elde edilen kâr.

t. 176a/1

tidre - : Titremek.

t.- di 150a/6350

tilāvet (Ar.i.) : Kur'ân'ı güzel sesle ve kurallara göre okuma.

t. 078a/3950, 078b/3957, 079a/3988, 089a/4311, 091a/4383

t.+ dür 056a/3232

tile : Dilek, şefaat.

t. 046b/2922, 097a/4587

tir tir : Çok üşümek, çok korkmak` anlamlarındaki tir tir titremek

deyiminde geçen bir söz

t. 150a/6350

tiz (Far.s.) : Çabuk, süratli.

t. 016a/598, 016a/725, 025b/1237, 025b/1252, 030a/1625, 030a/1680, 030a/1795, 030a/1816, 030a/1899, 033a/2107, 033a/2204, 034a/2514, 034b/2525, 038a/2642, 044a/2832, 045a/2879, 046b/2927, 054a/3166, 056b/3250, 056b/3259, 057a/3264, 061b/3417, 063a/3465, 069a/3662, 069b/3682, 071b/3728, 073b/3794, 071a/3720, 078b/3958, 080a/4008, 085b/4202, 087b/4270, 087b/4271, 087b/4273, 088a/4274, 088a/4276, 089b/4334, 091a/4380, 092a/4426, 099b/4669, 099b/4670, 100a/4681, 100a/4688, 101a/4717, 102b/4773, 110a/5012, 110b/5024, 110b/5026, 110b/5039, 111a/5041, 111a/5042, 111a/5051, 111b/5060, 111b/5067, 116a/5208, 117a/5254, 135a/5888, 118b/5289, 120a/5340, 122a/5419, 135b/5896, 136a/5907, 142a/6112, 143b/6167, 144b/6185, 145a/6211, 147a/6267, 149a/6328

tizcek : Çabucak.

t. 016a/715, 019b/992

tizrek : Derhal, çabuk.

t. 100a/4685

ṭoġ- : Doğmak, dünyaya gelmek.

ṭ.- dı 110a/5018,

ṭ.- uban 023a/1135

t.- muşca 012b/446

toġ - : Doğmak, yükselmek.

t.- a 062b/3452

ṭ.- ar 062b/3453

ṭ.- dı 119a/5309

ṭ.- maya 008b/318

ṭoġan : Yırtıcı bir kuş çeşidi.

ṭ. 177a/14

ṭoġra - : Keserek parçalamak veya elle küçük parçalara ayırmak.

ṭ.- mış 138a/5976

ṭ.- sa 023a/1134

ṭ.- yı 145a/6203

ṭoġrı : Doğru.

ṭ. 005b/171, 007b/281, 016a/630, 016a/688, 027a/1374, 027a/1451, 027a/1454, 027a/1475, 030a/1746, 030a/1749, 030a/1808, 031b/1990, 033a/2043, 033a/2050, 033b/2493, 042a/2771, 057b/3284, 113a/5109, 127a/5572, 132b/5758, 138b/5993, 141b/6090, 145b/6215, 149b/6333

ṭoġru : bk.ṭoġrı

ṭ. 029a/1592

ṭ. 095a/4527

ṭ.+ sunı 027a/1453

ṭ.+ ya 030a/1800

ṭoġu : Doğu.

ṭ.+ dan 134b/5870

toġur - : Doğum yoluyla dünyâya getirmek.

ṭ.- uban 128a/5609

ṭoḳ : Yemliklere hayvanı bağlamak için takılan demir halka.

ṭ. + u 142b/6121

ṭoḳsān : Doksan.

ṭ. 016a/671

ṭoḳu - :Tezgâhta ipliği, çözgü ve atkı durumunda kullanarak kumaş yapmak.

ṭ.- maġa 027a/1407

ṭoḳun -: Değmek.

ṭ.- a 033b/2498

ṭ.- dı 075a/3839, 139a/6019

ṭ.- duġuñ 007b/287

ṭ.- ıcaḳ 139a/6020

ṭoḳuz : Dokuz.

t. 015a/545, 075a/3838, 146b/6253, 171a/4

ṭ.+ ı 010a/360, 074b/3835

ṭ.+ uñ 016a/735

ṭoḳuzuncı : Dokuzuncu.

ṭ. 031b/1984

ṭoḳzan : Doksan.

ṭ. 171a/4

ṭol - : Dolu duruma gelmek.

ṭ.- a 008b/320, 016a/808, 029a/1585, 029a/1586, 030b/1952, 030b/1960, 031a/1961, 031a/1977, 032a/2006, 032a/2008, 061b/3412, 062b/3444, 062b/3451, 088b/4294, 175a/6

ṭ.- a 021b/1074, 059b/3359, 129a/5643,

ṭ.- ar 021b/1074, 033a/2304

ṭ.- aş-a 004b/120

ṭ.- ayıdı 060a/3373

ṭ.- dı 016b/853, 033a/2036, 033a/2321, 111b/5057, 118a/5273, 143a/6150, 145a/6204, 151a/6386, 154a/6472, 156b/6548, 157a/6561, 165b/6821

ṭ.- dular 047a/2949

ṭ.- mış 129b/5662

ṭ.- mışdı 162a/6715

ṭ.- muş 046a/2903

ṭ.- sa 030b/1947

ṭoldur - : Dolu hâle getirmek.

ṭ. 042b/2789

ṭ.- a 077a/3911, 110a/5017

ṭ.- alar 040a/2718

ṭ.- am 032a/2009

ṭ.- an 026a/1257

ṭ.- ayım 029a/1590

ṭ.- dı 033a/2097, 033a/2392, 082b/4097, 140b/6064

ṭ.- sayıdı 062b/3449

ṭ.- uban 069b/3677

ṭ.- uñ 140b/6063

ṭolı : Dolu.

ṭ. 030a/1671, 033b/2496, 134a/5842

ṭolu : Dolmuş olan.

ṭ. 005b/195, 005b/196, 006a/223, 043a/2810, 078a/3940, 084a/4146, 095b/4532, 113b/5137, 140b/6062, 140b/6069, 166b/6841, 167b/6859

ṭ.+ dur 021b/1073

ṭolun - : Çok sevinmek.

ṭ.- ur 057b/3282

ton : Giysi, giyecek.

ṭ. 018b/929

ṭ.+ a 017a/883

ṭ.+ ı 140a/6045, 140a/6053, 146b/6246

t.+ ıdı 141a/6079

ṭ.+ la 102b/4775

ṭ.+ lar 023a/1149, 033a/2379, 033a/2456, 083a/4121

ṭ.+ ları 013a/459, 018b/942, 023a/1150, 135b/5900, 140a/6054, 148a/6292, 155b/6515

ṭ.+ ların 023a/1165, 030a/1722, 034a/2515, 034b/2526, 035b/2560, 043a/2809, 047a/2936

ṭ.+ larını 007b/284, 010b/382, 030a/1722, 042b/2787, 100b/4702

ṭ.+ u 017a/868

ṭ.+ un 016b/867, 141b/6094

ṭ.+ unı 141b/6098

t.+ uñı 136a/5916

ṭoñuz : Domuz.

ṭ. 055b/3213

ṭopal : Yarım, eksik.

ṭ. 041a/2749

ṭopla - : Bir araya getirmek:

ṭ.- ġıl 103a/4790

ṭoplu : Hepsini kapsayan.

ṭ. 108a/4948

toprąḳ : Yer kabuğunun, üzerini kaplayan çürümüş organik maddelerden ve kütle kırıntılarından oluşan canlıların yaşamasına elverişli kısmı.

t. 009b/343, 030a/1635, 030a/1719, 030a/1723, 036a/2585, 045b/2888, 046b/2918, 046b/2922, 087b/4264, 103a/4782, 110a/5017, 118a/5278, 133b/5833, 144a/6182

ṭ.+ a 010a/363, 090b/4376

ṭ.+ dan 020b/1030, 027a/1340, 052b/3123

ṭ.+ ı 016a/617, 028a/1524, 033a/2258, 033a/2259, 046b/2921, 049a/3005, 162a/6719, 162b/6722, 162b/6725

ṭ.+ ıdur 066a/3569

ṭ.+ ıla 162a/6715

ṭ.+ ın 062a/3430

ṭ.+ ına 117b/5258

ṭ.+ ını 046a/2914

ṭ.+ lara 030a/1720, 033a/2360

torpaḳ : bk. toprak

t.+ dur 088a/4283

ṭoprakḷu : Toprağı olan.

ṭ. 161a/6682

ṭoptolu : Büsbütün dolu.

ṭ. 008b/320, 022a/1080, 022a/1083, 022a/1090, 041b/2760, 082a/4079, 084a/4156, 093b/4467, 095b/4534, 114b/5159, 158b/6606

ṭ.+ dur 134a/5843

ṭ.+ yıdı 006a/223

ṭopuḳ(ġ) : Ayağın yuvarlakça olan alt bölümü.

ṭ.+ a 038b/2658

ṭ.+ ına 039a/2678

ṭopuz: Ucu top biçiminde eski bir silah.

ṭ. 034b/2531

ṭ.+ lar 034a/2517

ṭ.+ ları 073b/3798

ṭor : Görgüsüz.

ṭ. 115b/5189

ṭorba: Genellikle pamuk ve kıldan dokunmuş, türlü boy ve biçimde, ağzı büzülüp bağlanabilen araç.

ṭ. 143b/6157

ṭoy : Bir çeşit kuş.

ṭ. 177a/11

toy : Ziyafet

ṭ.+ un 134a/5847

ṭoy - : Açlık duygusu gidinceye kadar yemek, tok hâle gelmek.

ṭ.- ar 016a/598

ṭ.- maġı 022a/1093

ṭ.- mamışdur 013a/454

ṭ.- maya 031a/1962

ṭ.- mayalar 027a/1356

ṭ.- mayup 111b/5070

ṭ.- maz 016b/849

ṭoyır - : Yedirip açlığını gidermek.

ṭ.- ayın 163b/6761

ṭoyla - : Ziyâfet vermek, yedirip içirmek.

ṭ. 104a/4814, 175a/8

ṭ.- dı 148b/6311

ṭ.- duñ 129b/5665

ṭ.- sa 027a/1478

ṭ.- sun 045a/2877

ṭ.- ya 048a/2971

ṭ.- yalum 030a/1941

ṭ.- yasın 052b/3120

ṭoyur - : bk. toyır-

ṭ.- a 143b/6158

ṭ.- am 033a/2315

ṭ.- asın 013b/474

ṭ.- ġıl 157a/6563

ṭ.- dum 172a/7

ṭ.- duñ 156a/6541

ṭ.- ma 033a/2370

toz : Çok hafif ve küçük parçalara bölünmüş çok ince toprak.

t.+ ına 150a/6361, 157b/6584

t.+ ını 030a/1846

töşek : Döşek.

t. 087b/4265, 089a/4324

tövbe (Ar.i.) : İşlediği bir hatâdan, suç veya günahtan pişmanlık duyup bir daha yapmamaya karar verme.

t.+ ye 009a/323

ṭudī (Far.i.) : Papağan türünden bir kuş. Dudu kuşu.

ṭ. 058b/3326

ṭuducuḳ : Papağan türünden bir kuş. Dudu kuşu.

ṭ. 058b/3315, 058b/3325, 058b/3329

tuġyān (Ar.i.) : Taşkınlık, coşkunluk.

t. 151b/6406, 157b/6573, 172a/13, 172b/10, 173a/10

ṭul: Kötü.

ṭ. 091a/4384

tuḥfe (Ar.i.) : Hediye.

t. 058a/3307, 058a/3308, 135a/5877

tur - : Durmak, beklemek.

ṭ. 029b/1614, 042b/2786, 046a/2916, 062a/3429, 064a/3494, 077a/3909, 080b/4039, 083a/4108, 107a/4916, 111b/5066, 115b/5194, 117b/5268, 127b/5597, 129a/5646, 145b/6215, 160b/6674

ṭ.- a 015a/527, 030a/1625, 030a/1693, 030a/1785, 030a/1844, 030a/1911, 030b/1958, 031b/1991, 033a/2299, 034b/2525, 038a/2655, 045a/2870, 061a/3396, 062a/3430, 062a/3439, 123a/5438

ṭ.- acaḳ 010a/358

ṭ.- alar 027a/1307, 031b/1989, 031b/1993, 031b/1995, 032a/2004, 033a/2104, 033a/2401, 062b/3457, 063a/3461, 064a/3505, 125a/5514

ṭ.- alum 116b/5222, 143a/6139

ṭ.- am 030a/1879, 032b/2024, 033a/2112

ṭ.- amazım 033a/2134

ṭ.- an 005a/139

ṭ.- anlar 090b/4375

ṭ.- asın 003a/66, 062a/3436, 062a/3437

ṭ.- aḳ 030a/1691, 069b/3686

ṭ.- avuz 030a/1692

ṭ.- dı 057b/3296, 065a/3533, 065b/3553, 078a/3951, 078b/3959, 087b/4269, 110a/5022, 110b/5023, 119a/5314, 119a/5318, 119a/5319, 123b/5457, 135a/5880, 135a/5889, 135b/5891, 140b/6060, 143a/6140

ṭ.- dılar 030a/1776, 112a/5088, 119a/5313, 143a/6146

ṭ.- duġum 031a/1967

ṭ.- dum 093b/4470

ṭ.- duñuz 052b/3128

ṭ.- duḳ 033a/2129

ṭ.- duḳları 012a/423

ṭ.- ġıl 091a/4389, 093b/4464

ṭ.- ıcaḳ 019b/973

ṭ.- ma 030a/1648, 085b/4194, 088a/4280, 089b/4342, 103a/4797, 114b/5163, 115b/5195

ṭ.- maġa 007b/285

ṭ.- maġına 116b/5223

ṭ.- mada 027a/1350

ṭ.- mañ 118b/5290

ṭ.- masun 108a/4949

ṭ.- mayam 033a/2089

ṭ.- mayanları 021b/1072

ṭ.- mayup 004b/121, 022a/1085, 027b/1498, 028b/1535, 033a/2279, 033b/2496, 035a/2549, 066a/3563

ṭ.- maz 094a/4494, 111a/5043, 132a/5731

ṭ.- mış 137a/5938

ṭ.- mışdum 098a/4622

ṭ.- mışıdı 145b/6220

ṭ.- muşdı 019a/968

ṭ.- muşlar 040a/2717

ṭ.- sa 033a/2287, 050b/3058, 168a/6879

ṭ.- sun 016a/702, 112a/5083

ṭ.- uban 043a/2803, 058b/3330, 068a/3628, 164a/6770

ṭ.- uñ 026b/1292, 030a/1775, 061b/3416, 077a/3912, 133b/5803

ṭ.- uñuz 030a/1757

ṭ.- up 030a/1623, 033a/2321, 047b/2956, 057b/3286, 058b/3328, 061a/3395, 078b/3960, 088a/4286, 116b/5228, 118a/5282, 118a/5285, 119b/5326, 135a/5882

ṭ.- ur 019b/992, 021b/1063, 025b/1239, 030b/1958, 033a/2348, 038a/2654, 058a/3298, 064a/3493,

066a/3559, 085b/4201, 085b/4205, 140b/6056

ṭ.- urken 027a/1390, 033a/2136, 033a/2145, 037b/2636

ṭ.- ursın 130a/5681

ṭuraḳ : Durulan, karar kılınan yer.

ṭ. 033a/2291

ṭurfa (Ar.i.) : Görülmemiş, nâdir.

ṭ. 135a/5873, 137b/5970

ṭurġır - : Ayağa kaldırmak, yükseltmek.

ṭ.- a 063b/3488

ṭurġır : Huzura durmak.

ṭ.-ı 176a/7

ṭurġur -: Kaldırmak.

ṭ.- maġ 061b/3418

ṭurna : Bir çeşit kuş.

ṭ. 177a/4

ṭurre (Ar.i.) : Alın saçı

ṭ.+ si 085a/4181

ṭuruş- : Uğraşıp gayret etmek, çalışıp çabalamak.

ṭ. 078a/3941

ṭ.- dı 152a/6415

ṭuruḳ - Yutulamayan, boğazda kalan yiyecek.

ṭ.- a 040a/2712

ṭūş : Eş, yoldaş, rastlama.

ṭ. 063a/3467, 120b/5361, 124a/5477, 133b/5791, 138b/5995, 149a/6326, 149b/6333, 154a/6476, 174a/10

ṭ. eyleyem 033a/2418,

ṭ. idem 033a/2412

t. ola 081b/4062, 134b/5871

tut - : Yakalamak, kazanmak, biriktirmek, yerine getirmek..

ṭ. 001b/21, 009b/344, 016a/816, 024b/1202, 030a/1908, 033a/2218, 041b/2760, 044a/2832, 045a/2871, 046a/2910, 059b/3348, 072b/3755, 072b/3757, 073a/3780, 075a/3842, 076a/3874, 079b/4006, 080b/4031, 080b/4035, 082b/4098, 086a/4219, 087a/4246, 088a/4280, 089b/4329, 089b/4332, 091a/4385, 097a/4590, 100b/4697, 105a/4853, 105a/4854, 107a/4909, 107a/4918, 115b/5190, 115b/5191, 115b/5193, 116a/5218, 116a/5219, 118a/5284, 124b/5497, 124b/5501, 126a/5551, 130b/5692, 131a/5705, 131a/5711, 134a/5845, 134a/5848, 158a/6591, 166a/6835, 176a/4, 176a/9

ṭ.- a 027a/1409, 030a/1622, 030a/1811, 030a/1821, 030a/1930, 031b/1980, 033a/2205, 038b/2666, 039a/2678, 043a/2810, 043a/2811, 044b/2852, 056b/3252, 058b/3314,

063a/3471, 076b/3898, 100b/4698, 105a/4852, 125a/5514, 127a/5578, 174a/10

ṭ.- alar 031a/1978, 031b/1985, 038b/2668, 071b/3728, 126b/5558, 136b/5926

ṭ.- alum 066a/3570

ṭ.- am 033a/2252, 033a/2351, 042b/2791, 043a/2811, 099b/4677

ṭ.- amaya 033a/2207

ṭ.- amazam 030a/1891

ṭ.- an 031b/1981, 033a/2486, 125b/5528

ṭ.- anlar 124a/5482

ṭ.- anları 033a/2428, 093b/4461

ṭ.- ar 005b/216, 050b/3063, 055b/3217, 078a/3952, 113b/5129, 115b/5192, 124a/5473

ṭ.- arısañ 085b/4196

ṭ.- arlar 051a/3068, 051a/3069

ṭ.- arsa 134a/5842

ṭ.- arsañuz 016a/657

ṭ.- arsın 086a/4222

ṭ.- aruz 052b/3124

ṭ.- asın 009b/347

ṭ.- avuz 078a/3955, 139a/6017

ṭ.- aydı 055b/3220

ṭ.- ayım 143a/6144

ṭ.- ayın 135a/5877

ṭ.- dı 027a/1406, 033a/2296, 056a/3245, 057a/3273, 084b/4172, 099a/4653, 101b/4737, 107a/4910, 107a/4911, 112a/5085, 118a/5280, 119b/5324, 146b/6244, 158b/6607

ṭ.- dılar 099b/4675, 131b/5727, 144b/6190

ṭ. -du 107a/4909

ṭ.- duġuñ 083a/4123

ṭ.- dular 177a/15

ṭ.- dum 014b/504, 014b/510, 079a/3973

ṭ.- duñ 001b/21

ṭ.- duḳ 016a/800, 035a/2554, 139b/6023

ṭ.- duḳları 014b/493

ṭ.- ġıl 066a/3558, 073a/3784, 112b/5103

ṭ.- ma 033a/2049, 046b/2931, 089b/4331, 089b/4334

ṭ.- maġı 130a/5678

ṭ.- maġıl 058a/3300

ṭ.- maġlıġı 075b/3854

ṭ.- madan 016a/605

ṭ.- madı 030a/1914

ṭ.- madılar 015a/534, 030a/1800

ṭ.- madır 027a/1396

ṭ.- maduġna 135b/5895

ṭ.- maduñ 044a/2846

ṭ.- mañ 064b/3509

ṭ.- mañuz 048a/2979

ṭ.- masa 117b/5255

ṭ.- masaydı 042a/2775

ṭ.- maya 083b/4139

ṭ.- mayalar 104b/4831

ṭ.- mayam 141b/6092

ṭ.- mayan 038b/2666, 127a/5577

ṭ.- mayasın 027a/1368, 107b/4926, 129a/5650

ṭ.- maz 034a/2519, 064a/3506, 067a/3603, 117a/5241, 117a/5242, 118a/5285, 126a/5545

ṭ.- mazlar 084b/4163

ṭ.- mazuz 015a/553

ṭ.- mış 131b/5724

ṭ.- muş 131b/5730

ṭ.- muşdur 056b/3263

ṭ.- muşdurur 057a/3264

ṭ.- sa 082a/4078, 124b/5490

ṭ.- saḳ 139b/6025

ṭ.- sun 033a/2403

ṭ.- tu 079b/3993

ṭ.- uban 107b/4926

ṭ.- ubanı 136a/5907

ṭ.- ulursın 005a/148

ṭ.- uñ 027a/1451, 041a/2738, 041a/2746

ṭ.- up 016a/686, 030a/1738, 033a/2213, 042b/2792, 057a/3270, 072b/3759, 091a/4394, 098a/4626, 112a/5077, 118a/5288, 139b/6029, 143b/6165, 174a/15, 175a/7

ṭuṭaġ : Dudak.

ṭ.+ ı 135a/5874

ṭ.+ ın 130a/5685

ṭutıl - : Tutuk hâle gelmek.

ṭ.- a 037b/2630

ṭūtī : Papağana benzer bir kuş çeşidi.

ṭ. 177b/1

ṭutucı : Tutma işini yapan.

ṭ. 038b/2657

ṭūtucuḳ: Tūti kelimesinin küçültme eki almış şekli.

ṭ. 058b/3331

ṭutul - : bk. tutıl-

ṭ.- a 033b/2500, 038a/2643

ṭutul-: Esir alınmak, yakalanmak.

ṭ.- duġını 145b/6226

ṭ.- muş 139b/6029

ṭ.- muşdurur 056b/3262

ṭ.- uban 055a/3210

ṭutun - : Dayanmak, güvenmek.

ṭ.- urlar 050b/3052

tutuş - : Alev almış gibi olmak.

t.- a 004b/122, 038b/2661

ṭ. -ma 098a/4612

ṭuy- : Duymak, işitmek.

ṭ.- a 114a/5144

ṭ.- alım 033a/2473

ṭ.- ar 051b/3089

ṭ.- asın 033a/2220

ṭ.- duġını 033a/2473

ṭ.- madı 027a/1468

ṭ. -mayasın 126a/5548

ṭuz : Suda eriyen, kokusuz, dili yakan bir tada sâhip, yiyecekleri korumada ve tatlandırmada kullanılan billûrsu madde.

ṭ.+ ı 112a/5087

ṭuzlu : Tuz miktârı çok olan.

ṭ. 030a/1906

tüm : Bütün, hep.

t. 066b/3578

türāb (Ar.i.) : Toprak.

t. 044b/2855

t.+ a 061b/3419

t.+ ı 054a/3166

türbe (Ar.i.) : Genellikle içinde büyük bir kimse gömülü olduğu, ziyâretgâh hâline getirilen mezar, ziyâret edilen mezar.

t.+ sinde 160b/6663

t.+ sine 160b/6662

Türkī: Türkçe.

T.+ ī 002a/29

tüt - : Duman veya buhar çıkarmak.

t.- er 055b/3217

tütün : Duman.

t.+ i 030a/1851

t.+ leri 030a/1853

tüy : İnsan ve hayvan derisi üzerinde bulunan ince, kısa, yumuşak ve sık uzantılar.

t.+ i 081a/4049

U

u : Ve" bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu

u. 001b/6, 001b/12, 001b/19, 003a/74, 003b/79, 003b/83, 004a/106, 005b/170, 005b/192, 008b/317, 009a/332, 011a/397, 014a/491, 015a/533, 015a/542, 015a/544, 016a/761, 016b/852, 016b/862, 022a/1082, 024b/1212, 025b/1250, 026b/1284, 027b/1510, 028a/1518, 028a/1521, 028b/1532, 028b/1549, 029a/1580, 030a/1657, 030a/1700, 030a/1701, 030a/1702, 030a/1716, 030a/1718, 030a/1730, 030a/1731, 030a/1764, 032b/2014, 032b/2016, 033a/2086, 033a/2104, 033a/2243, 033a/2285, 033a/2430, 033a/2456, 033a/2467, 033a/2475,

035a/2554, 038a/2650, 038b/2662, 041a/2739, 041b/2754, 042a/2770, 043a/2810, 043b/2823, 046a/2909, 046b/2928, 047b/2967, 048a/2970, 048b/2998, 049a/3010, 050b/3063, 051a/3068, 052b/3116, 059a/3338, 059b/3352, 060a/3365, 060a/3366, 061a/3403, 061b/3416, 063a/3459, 064a/3501, 064a/3507, 066a/3556, 066b/3589, 068a/3621, 069b/3676, 074a/3819, 078b/3957, 079a/3988, 080a/4022, 080b/4025, 081b/4070, 082b/4094, 082b/4102, 083b/4124, 086a/4216, 086a/4220, 086b/4225, 086b/4227, 086b/4240, 087b/4264, 090a/4347, 091a/4382, 092b/4441, 093b/4464, 093b/4466, 093b/4470, 095a/4513, 095b/4546, 096a/4562, 097a/4592, 098a/4624, 098a/4625, 099a/4660, 100a/4679, 100b/4703, 100b/4709, 101b/4742, 102b/4766, 103a/4793, 103a/4795, 105b/4866, 105b/4868, 107a/4921, 111a/5049, 112b/5094, 113b/5134, 118a/5287, 126b/5568, 130a/5673, 130b/5690, 130b/5691, 131b/5718, 132a/5737, 133b/5839, 140b/6064, 140b/6069, 141a/6085, 142b/6133, 142b/6135, 144b/6194, 147a/6262, 147a/6264, 147b/6278, 148a/6298, 151a/6377, 154b/6484, 157b/6575, 158a/6588, 158b/6606, 160a/6650, 162a/6710, 163b/6765, 166b/6854, 168a/6872, 168a/6878, 177b/4

uç : Uzun bir nesnenin baş veya son noktası

u.+ a 030a/1822, 044b/2864, 139b/6034, 145a/6207

u.+ ı 061b/3423

u.+ ına 138b/5996

u.+ u 083a/4121, 094b/4498

u.+ un 054b/3187, 054b/3188

u.+ una 014b/512, 034b/2538, 039a/2673, 046b/2931, 137b/5957

u.+ unda 006a/243

u.+ unı 039a/2674

u.+ unu 054b/3189

u.+ dan 044b/2864, 139b/6034, 145a/6207

uç - : Uçmak.

u.- a 005a/138, 014b/506, 048a/2970

u.- alar 047a/2937, 048a/2968, 049a/3000, 049a/3008, 104a/4818, 104a/4819

u.- an 003b/96, 064b/3511

u.- ar 027a/1442, 031a/1969, 047b/2954

u.- ardı 066b/3585

u.- arım 177a/13

u.- arken 047a/2946

u.- arlar 020a/996

u.- arsa 085a/4180

u.- asın 005a/147

u.- aydum 023a/1137

u.- mış 035b/2567

U.- uban 104a/4820

u.- ubanı 152b/6423

u.- up 047a/2938, 177b/2

U.- urduñ 097b/4607

ʿucb (Ar.i.) : Kendini beğenme, kendini büyük görme, kibir, gurur.

ʿu.+ ile 067b/3615, 067b/3617, 067b/3618

ʿucub : bk. ʿucb

ʿu. 083b/4129

ʿU. 089b/4331

ʿu.+ i 067a/3604

uçmaḳ : Cennet.

u. 005b/188, 009a/324, 017b/900, 020a/1004, 030a/1669, 030a/1701, 033a/2291, 047a/2936, 130a/5672, 131a/5706, 160b/6671

u.+ a 027a/1325, 033a/2067, 033a/2416, 040b/2731, 043a/2803, 061b/3416, 064a/3504, 064a/3505, 131a/5706, 134b/5862, 149b/6335

u.+ da 005b/173, 033a/2450

u.+ daġı 005b/154

u.+ dadur 009a/329

u.+ dan 010b/369

u.+ ı 018b/932

u.+ ıla 030a/1633, 061a/3395

u.+ ına 048b/2988

u.+ ında 085a/4175

u.+ ıñ 033a/2372

u.+ la 061a/3396

u.+ uñ 037a/2613

ufat - : Kırmak, parçalamak.

u.- dılardı 027a/1468

uġra : Urgan

u.+ dan 139a/6021

uġra- : Yola devam etmek üzere, bir yerde kısa bir süre kalmak.

u.- dı 023a/1143, 025a/1226, 065a/3532, 081a/4048, 090a/4350, 134b/5872, 136b/5931

u.- mış 138a/5976

u.- r 023a/1145

u.- rsa 030a/1851

u.- sa 057b/3287

u.- yam 027a/1481, 055a/3209

u.- yısar 092b/4438

u.- yısardur 064a/3496

u.- yısarsın 003b/85

u.- yup 027a/1492

uġraş - : Savaşmak, mücâdele etmek.
u.- an 156a/6536
u.- anlar 150b/6372
uġrat - : Başına kötü bir şey gelmesine, hoş olmayan bir şeyle karşılaşmasına sebep olmak.
u.- duñ 035b/2571
u.- duñuz 035a/2543
u.- ma 030a/1896
uġru : Arka, gizli.
u.+ dan 030a/1841, 152b/6426
uġrun : Gizli.
o. 030a/1809
ʿuḳūbet (Ar.i.): Ceza.
ʿu. 040b/2736, 067b/3607
ulaş - : Kavuşmak, yakalamak.
u.- a 004b/120
u.- avuz 080a/4008, 080a/4009
ulaşdur - : Ulaşmasını sağlamak.
u. 044a/2832, 172a/8
u.- sam 030a/1653
u.- ur 033a/2162
ʿulemā (Ar.i.) : Alimler, ilim adamları.
ʿu. 133a/5770
ulı : Büyük, yüce.
u. 028b/1565
ulu : Büyük, yüce.
u. 005b/214, 016a/642, 016a/661, 018b/926, 021a/1045, 022a/1080, 022a/1090, 027a/1454, 030a/1790, 030a/1861, 041b/2753, 046b/2930, 047a/2945, 047a/2948, 049a/3004, 056a/3236, 065b/3546, 066b/3580, 072a/3751, 073a/3770, 074a/3816, 076b/3894, 078a/3940, 078a/3952, 079b/3996, 083a/4117, 083a/4122, 083b/4129, 083b/4139, 084a/4156, 084b/4170, 085a/4185, 086a/4209, 086a/4210, 086a/4220, 087a/4247, 087a/4256, 089a/4313, 093b/4469, 095b/4532, 098a/4620, 106b/4898, 109b/5004, 110a/5011, 114b/5159, 117b/5261, 121b/5403, 122a/5410, 122a/5412, 122a/5420, 122b/5435, 123b/5458, 129a/5648, 131a/5705, 133a/5772, 140a/6042, 140a/6055, 149b/6342, 150a/6353, 150a/6355, 150b/6375, 151a/6384, 151a/6390, 154b/6482, 155b/6512, 177b/13
u. + sı 114b/5162
u.+ ṣunı 072b/3762
u.+ dur 155b/6522
u.+ durur 122a/5409
u.+ lar 016a/666, 016a/669, 020a/1006
u.+ lara 016a/636
u.+ lardır 016a/644

u.+ ları 156b/6547

u.+ yum 066b/3579

ulula- : Saygı göstermek, tazim, tevkir etmek.

u.- ñ 054b/3182

u.-rduñuz 047b/2962

ululan - : Büyüklenmek, kibirlenmek.

u.- duñusa 065b/3538

u.- ma 083a/4119

u.- madı 083b/4129

u.- maḳ 065b/3541, 086a/4210

u.- sa 054b/3190

u.- uban 044a/2846

u.- up 129a/5651

ululıḳ : Büyüklük.

u. 016a/623

u.+ dur 033a/2151

ululuḳ (ġ) : Büyüklük.

u.+ da 030a/1854, 048a/2980

u.+ ı 084a/4155

u.+ umla 053a/3130

u.+ unı 017a/885

um - : Beklemek, ümit etmek.

u.- a 075a/3843

u.- gelen 014b/499

u.- alar 040a/2710

u.- an 099b/4664

u.- anlara 033a/2267

u.- ar 013b/463, 013b/465, 032b/2018, 037b/2632, 063b/3490, 178a/5

u.- aram 016a/744, 030a/1872, 033a/2280, 033a/2281

u.- arız 016a/768

u.- arlar 013b/464, 013b/465, 030a/1918, 032b/2013, 033a/2305, 041b/2756

u.- arsın 132a/5738

u.- aruz 017a/888, 033a/2472, 133a/5777

u.- ma 103a/4781,115b/5196

u.- maduġın 016a/718

u. -maḳ 102b/4779

u.- up 020b/1034

u.- uram 027a/1478

umaç : Hedef, nişangah.

u. 103b/4801

ʿumre (Ar.i.) : Hac mevsimi dışında Kâbe'yi ve Mekke'deki mübârek yerleri ziyâret etme.

ʿu.+ den 168b/6

umu : Umut, istek, arzu.

u.+ sı 150b/6365, 151b/6393

umucı : Ümit eden, uman.

u.+ yam 002b/44

umur (Ar.i.) : Aldırış etme, önem verme

u.+ unda 051a/3071

umut: Olması beklenilen veya olacağı

düşünülen şey, ümit.

u. 076b/3903

u.+ ımuz 016a/755

unıd - : Aklında kalmamak, irâdesi dışında hatırından çıkmak.

u.- an 029b/1606

u.- ur 048b/2992

unut (d) -: bk. unıd-

u.- a 030a/1616, 030a/1866

u.- alar 049b/3018, 062b/3454

u.- asın 069b/3677

u.- dı 023a/1163, 033a/2185

u.- dum 094b/4501

u.- duñ 102a/4747

u.- ġıl 130b/5695

u.- madan 076b/3904

u.- madı 027a/1463

u.- mañız 014b/499, 016a/645

u.- maz 050a/3040

u.- tun 012b/436

u.- up 002b/56, 069b/3684, 072b/3764

unudul -: Artık düşünülmez, hatırlanmaz olmak, akıldan çıkarılmak.

u.- muş 133b/5814

ur - : Vurmak.

u. 059b/3355, 075a/3847, 086b/4228, 093a/4452, 103b/4802, 118b/5304, 121a/5382, 130b/5690, 160b/6674

u.- a 030a/1849, 033a/2447, 034b/2531, 034b/2537, 039b/2705, 043a/2809, 046b/2934, 047b/2953, 059b/3356, 059b/3358, 060a/3369, 062a/3438, 062b/3442, 062b/3443, 077a/3922, 104b/4840, 129b/5659

u.- alar 030a/1841, 037b/2631, 037b/2634, 045a/2874, 063b/3480, 071a/3719, 073b/3798, 097b/4599

u.- alum 030a/1770, 149a/6318, 149a/6321

u.- am 107a/4911

u.- an 021a/1055

u.- asın 002b/58, 062a/3436

u.- aydı 063a/3474

u.- ayın 144a/6170

u.- dı 033a/2193, 048b/2991, 054a/3169, 054a/3170, 058b/3326, 111b/5059, 112a/5079, 113a/5113, 116b/5229, 117b/5258, 118b/5305, 119b/5335, 136b/5928, 139a/6008, 139b/6029, 144a/6180, 144b/6188, 145a/6203, 151a/6382, 151b/6400, 152a/6416, 152b/6422

u.- dılar 066a/3560, 140a/6052

u.- dum 014b/507, 082b/4095, 090b/4376

u.- ġıl 089a/4310, 109a/4974

u.- maġıl 027a/1338

u.- mañ 133b/5798, 133b/5799

u.- masun 030a/1762, 033a/2232

u.-mazam 126a/5544

u.- mazın 126a/5546

u.- muş 019a/967, 019a/968

u.- muşlar 037a/2612

u.- sa 030a/1845

u.- u 142a/6109

u.- uban 023a/1141, 104a/4819, 154b/6490

u.- ucaġaz 037b/2638

u.- uñ 027a/1322

u.- up 041a/2739, 043b/2819, 047a/2936, 047a/2938, 077a/3915, 082b/4103, 119b/5332

u.- ur 026a/1253, 033a/2318, 045b/2892, 055a/3212, 056a/3246, 057a/3275, 113b/5136, 141a/6084, 151b/6397

u.- urlar 065b/3547

u.- ursın 082b/4092

ʿurūc (Ar.i.) : Yukarı çıkma, yükselme.

ʿu. 114b/5168

urucu : Vurucu.

u.+ sın 066b/3577

urul - : Vurulmak.

u.- dı 067b/3614

uruş -: Vuruşmak, savaşmak.

u.- dılar 143a/6148

u.- ı 143a/6145

ʿuryān (Ar.i.) : Çıplak.

ʿu. 022b/1113, 022b/1115, 030a/1618, 176a/6

uş : Akıl.

u.+ şı 034b/2534, 053a/3142, 111b/5064

u.+ şın 113b/5134

u.+ ları 063b/3479

u.+ sūm 061b/3421

u.+ suñ 115a/5188

uşan - : Sıkılıp artık ondan hoşlanmaz, onu istemez duruma gelmek, bıkmak, bezmek.

u.- a 033a/2301, 063a/3458

u.- asın 111b/5069

u.- dı 057b/3292

u.- dum 092a/4424

u.- ma 030a/1641, 030a/1642, 133a/5768

u.- maġıl 080b/4026

u.- madum 091b/4404

u.- maduñsa 111b/5070

u.- mayup 091b/4401

u.- maz 033a/2461, 092a/4423

u.- mazam 030a/1642

u.- mazın 082a/4077

U.- mazsın 091b/4405

ʿuṣāt (Ar.i.) : Âsîler, isyan edenler, baş kaldıranlar.

ʿu. 003b/101, 047b/2954

uṣlu : Akıllı.

U. 007a/261

u.+ ya 030a/1745

uṣūl (Ar.i.) : Kural, kāide, âdet.

u. 006a/232, 006a/234, 016a/634, 079a/3984

u.+ e 162a/6717

u.+ i 168b/7

u.+ lardan 006a/232, 006a/234

u.+ üñ 156a/6538

uş : İşte, şimdi.

u. 009b/339, 015a/559, 016a/800, 023b/1177, 027a/1441, 033a/2468, 033a/2479, 035b/2571, 044b/2849, 045a/2879, 049b/3016, 055b/3229, 059a/3334, 060b/3392, 062a/3428, 066a/3564, 066b/3576, 072a/3741, 076b/3900, 078a/3939, 083a/4111, 090a/4349, 094a/4479, 094b/4512, 095a/4513, 098b/4636, 101a/4729, 102a/4757, 102a/4758, 102a/4760, 103b/4810, 105b/4865, 106b/4897, 107a/4910, 107a/4911, 112b/5094, 114b/5160, 114b/5172, 117a/5244, 119a/5307, 120b/5361, 121b/5405, 123b/5464, 124a/5477, 127a/5586, 127b/5592, 128b/5622, 128b/5634, 129a/5636, 130a/5672, 133b/5791, 138b/5992, 145a/6199, 146a/6231, 151b/6401, 175a/10

u.+ una 163a/6744

u.+ uñ 030a/1838

uşaḳ (ġ) : Çocuk.

u.+ um 019b/971

ʿuşşāḳ (Ar.i.): Âşıklar

ʿu. 049b/3028

ʿu.+ ıyla 049b/3027

utan - Saygı, edep, çekinme vb. duyguların etkisiyle ölçülü hareket etmek, bir şeyi yapmaktan kaçınmak, çekinmek, hayâ etmek.

u. 010b/378, 134a/5844, 166a/6827, 166a/6834, 166a/6837

u.- a 010b/378

u.- am 033a/2137

u.- dı 048b/2996

u.- dum 107a/4913

u.- ma 016a/711

u.- madan 020a/1019

u.- madın 027a/1474

u.- madum 091b/4404

u.- mayup 010b/377, 025b/1248, 030a/1690, 091b/4401, 111b/5063

u.- maz 010b/378, 020a/1020, 020a/1021, 092a/4423, 111b/5056, 164a/6771

u.- mazlıḳ 027a/1370

u.- mazsın 092a/4424

u.+ uñ 107a/4914

u.- up 030a/1920

u.- ur 030a/1928, 157b/6583

u.- uram 033a/2144

u.- urdum 155b/6514

u.- urlar 036a/2577

u.- ursıñ 173a/1

utandur -: Utanmasına yol açmak.

u.- maya 033a/2235

utanucı : Utanan.

u.+ lar 031b/1992

ʿUtbe : Eserde geçen Yezid'in oğlunu adı.

ʿU. 159a/6626, 159b/6638, 160a/6650

ʿU.+ ye 160a/6648

uvan - : Parçalanmak, ufalanmak.

u.- up 060a/3371

uy - : Bağlı kalmak, tabi olmak.

u. 033a/2349, 107b/4938

u.- a 148a/6300, 175b/8

u.- alar 032a/2003, 104a/4830, 104b/4832

u.- alım 033a/2473

u.- an 033a/2461, 107b/4939, 126b/5571

u.- ar 002b/50, 027a/1387, 122b/5432

u.- arıdı 034a/2519

u.- asın 016a/597

u.+ dı 066b/3587

u.- du 112a/5085

u.- duġuñ 069b/3683

u.- dum 085b/4203, 092a/4412

u.- duñ 083b/4131

u.- dur 033a/2474

u.- ma 166a/6835

u.- madı 027a/1468

u.- maduġuñ 176a/1

u.- maduñuz 015a/538

u.- maġıl 137b/5961

u.- maları 030a/1801

u.- maḳ 173a/10

u.- mayalar 160a/6652

u.- mayıgör 115b/5193

u.- mayuban 153a/6440

u.- maz 103a/4796, 170a/6, 176a/9, 176a/14

u.- mazdı 121b/5400

u.- mazısañ 080b/4034, 172a/9

u.- uban 154a/6477, 168b/3

u.- up 033a/2377, 033a/2482, 047b/2961, 056b/3259, 068b/3648,

105b/4875, 107b/4937

uyan - : Gaflet içinde ve olup bitenden habersiz durumda iken gerçeklerin farkına varmaya başlamak, hakîkati görmek, gözü açılmak.

u. 169b/12, 170b/7

u.- alar 039a/2681, 039a/2682

u.- asan 025b/1248

u.- dı 122a/5419, 136a/5906, 145b/6216, 146a/6235, 151b/6399, 161a/6677

u.- ma 169a/8

u.- uban 057b/3289

u.- up 057b/3297

uyanuḳluḳ(ġ) : Uyanıklık.

u.+ ı 122a/5415

uyanıḳ : Etrâfında olup bitenlerden haberdar olup ona göre dikkatli davranan, gāfil olmayan (kimse, nesne…).

u.+ sañ 027a/1374

uyar- : Uyandırmak.

u. 030a/1943, 093a/4452, 105a/4857, 152a/6407

uyḫu : bk. uyḳu

u. 057b/3297

u.+ da 136a/5904

u.+ sundan 169a/8

uyḳu : Dış uyaranlara karşı bilincin, bütünüyle veya bir bölümünün yittiği, tepki gücünün zayıfladığı ve her türlü etkinliğin büyük ölçüde azaldığı dinlenme durumu.

u. 016a/700, 025a/1230, 121b/5400, 122a/5406, 122b/5433

u.+ dan 030a/1943, 146a/6235

u.+ durur 122b/5434

u.+ lar 033a/2134

u.+ sından 122a/5419

u.+ sundan 161a/6677

u.+ suz 033a/2226

uyluḳ(ġ) : Kalçadan dize kadar olan bacak bölümü.

u.+ ı 011b/408

uyu - Uyku durumunda olmak.

u.- dı 135b/5897, 135b/5898

u.- duñsa 025b/1248

u.- mamaḳ 122b/5434

u.- mañdan 122a/5415

u.- maḳ 004a/104, 122a/5406

u.- maya 121b/5405

u.- mayup 101b/4744

u.- maz 122b/5429, 122b/5433

u.- mazsın 121b/5403

u.- r 074b/3827, 113b/5127, 177b/9

u.- sa 057b/3289

u.- ya 122a/5413

u.- yayın 122a/5416

uyucı : Uyma işini yapan. Tabi olan.

u. 032a/1999

uyut(d) -: Uyumasını sağlamak, uyur duruma

getirmek.

u.- urdı 014b/492

u. - uvir 122a/5417

uyuz : Kaşındırıcı, bulaşıcı bir deri hastalığı.

u. 081a/4049

uzaḳ : Gidilmesi çok süren, çok ötelerde bulunan, ırak, yakın karşıt.

u. 003b/91, 023a/1153, 040a/2717, 100b/4697

u.+ a 005a/148

uzan - : Yetişmek, ulaşmak.

u.- ısar 030b/1955

uzan - : Uzamak, çoğalmak.

u.- ur 018a/910

uzat - : Konuşmayı, tartışmayı sürdürmek.

u.- ma 051a/3072, 051a/3079

u.- maġıl 002b/56

u.- magıl 051b/3083

u.- mayalum 041a/2749

u.- ursuñ 033a/2173

uzun : İki ucu arasında fazla uzaklık olan, maksi, kısa karşıtı.

u. 054b/3187, 116b/5230, 157b/6581

u.+ dur 085a/4181

u.+ ı 022a/1089, 030b/1951

ʿuẓv (Ar.i.) : Bir vücûdu meydana getiren ve belli görevleri olan parçalardan her biri, organ.

ʿu.+ ına 044a/2841

Ü

ü : Ve" bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu.

ü. 005b/215, 038a/2649,

ü. 001b/2, 001b/6, 001b/8, 001b/10, 003a/74, 003b/79, 003b/84, 004b/121, 009a/326, 011a/386, 015a/514, 015a/515, 015b/578, 016a/611, 016a/662, 016a/714, 016a/719, 016a/787, 016a/789, 016a/794, 016a/799, 016a/806, 016a/807, 020b/1029, 023a/1158, 027b/1510, 030a/1617, 030a/1618, 030a/1643, 030a/1644, 030a/1691, 030a/1697, 030a/1749, 030a/1755, 030a/1762, 032a/1996, 032a/1999, 033a/2050, 033a/2250, 033a/2303, 033a/2385, 033a/2394, 033a/2396, 033a/2477, 033a/2487, 033b/2499, 033b/2507, 034a/2508, 034a/2510, 035b/2565,

036b/2593, 036b/2606, 041a/2737, 041b/2755, 041b/2765, 042a/2770, 042a/2771, 042b/2782, 042b/2788, 043b/2823, 044a/2848, 044b/2853, 045b/2886, 045b/2896, 046b/2933, 048b/2989, 050a/3033, 052a/3106, 052a/3108, 052b/3126, 053a/3141, 054a/3168, 055a/3207, 055b/3214, 055b/3220, 056a/3244, 056b/3251, 059a/3338, 059a/3339, 060b/3387, 061a/3409, 065b/3544, 066b/3584, 067b/3605, 067b/3613, 068a/3624, 069b/3684, 070a/3688, 070a/3693, 071a/3713, 071a/3714, 071b/3736, 074b/3832, 075b/3865, 075b/3867, 076b/3899, 077a/3921, 079a/3985, 079b/4002, 080a/4010, 081b/4069, 087b/4259, 089a/4322, 089b/4337, 089b/4338, 089b/4339, 090a/4353, 090a/4354, 090b/4367, 091a/4394, 093a/4446, 093a/4455, 093b/4467, 095a/4518, 096b/4577, 097b/4601, 097b/4605, 097b/4609, 098a/4626, 102a/4763, 104a/4818, 104b/4842, 107b/4939, 108b/4968, 109a/4981, 109a/4987, 110a/5010, 110a/5014, 110b/5029, 112a/5086, 112b/5095, 112b/5096, 112b/5097, 113b/5124, 113b/5139, 114a/5141, 118a/5279, 118b/5299, 122a/5411, 124a/5472, 124a/5475, 124b/5495, 125b/5535, 126a/5548, 127a/5573, 129a/5643, 130a/5678, 131a/5711, 132a/5747, 133b/5806, 133b/5809, 133b/5810, 134a/5840, 136b/5928, 138b/5992, 140b/6072, 141a/6080, 141a/6084, 141b/6102, 142b/6122, 142b/6133, 145a/6200, 145b/6216, 147a/6266, 147a/6268, 147a/6270, 148a/6291, 148a/6301, 148b/6307, 150a/6357, 150b/6369, 152b/6430, 157a/6558, 157a/6567, 157b/6579, 162b/6732, 162b/6734, 163a/6748, 165a/6806, 165a/6810, 165b/6822, 165b/6823, 166b/6853, 168a/6871, 170b/8, 171a/7, 175a/6

ücret (Ar.i.): Bir hizmet ve emek karşılığında ödenen para veya mal. ü.+ ine 122b/5427

üç: İkiden sonra, dörtten önce gelen sayının adı.

ü. 003b/88, 010a/360, 016a/671, 016b/848, 022a/1089, 030b/1954, 030b/1959, 033a/2059, 033a/2175, 050a/3045, 050a/3046, 050b/3061, 072b/3761, 072b/3769, 076a/3875, 076b/3891, 076b/3892, 092a/4421, 094b/4507, 112a/5088, 113b/5133,

135b/5890, 135b/5892, 136b/5935, 137a/5937, 137a/5943, 138a/5986, 139a/6010, 140b/6065, 147a/6264, 147a/6267, 147b/6273, 147b/6283, 152a/6412, 161a/6688, 162b/6734, 168a/6884, 173a/5, 177b/15

ü.+ i 027a/1306, 027a/1489, 050a/3046

ü. + ü 027b/1499

ü.+ üncü 006a/239

ü.+ ünden 050b/3050

ü.+ üni 173a/15

üç - : Üşmek, toplanmak.

ü.- diler 023a/1157

üçün : İçin.

ü. 076b/3889, 106b/4898

üçünci : Üç sayısının sıra sayı sıfatı.

ü. 031a/1965, 171a/11, 171a/13

ü.+ de 046a/2908

ü.+ sine 051a/3067

üçüncü : bk. üçünci

ü. 021b/1067, 031b/1981, 062b/3442

ü.+ sü 050a/3045

ü.+ süne 050b/3062

üf : Acı, sızı duyulduğunda veya sıkıntılı bir durumda söylenen bir söz.

ü. dise 096b/4571

üftāde (Far.s.): Düşkün, bîçâre:

ü.+ ye 132b/5756

ügey : Üvey.

ü. 013a/456

ügür - : Çocuğu uyutmak için beşiğin sallaması.

ü.- ürken 014b/494

üküş : Çok.

ü. 050a/3042, 137b/5962, 138b/5995, 141a/6074

ü.+ dür 041a/2749

üleş - : Paylaşmak.

ü.- diler 033a/2323

ülfet (Ar.i.): Dostluk, muhabbet, ahbaplık

ü.+ i 012b/432

ümem (Ar.i.): Ümmetler.

ü. 105b/4867

ümīd (Ar.i.): Arzu edilen, olması istenen bir şeyin gerçekleşebileceği ihtimâlinin verdiği rahatlatıcı, ferahlatıcı duygu, olması istenen bir şeye duyulan beklenti, umut.

ü. 016a/698, 035a/2554, 091a/4394

ü.+ dür 082b/4105

ü.+ i 006b/254, 016a/690, 086b/4241, 118a/5280

ü.+ im 016a/817

ü.+ üñ 120a/5352, 127b/5592

ümmet (Ar.i.): Bir peygambere îman edenlerin, onun getirdiklerine inanıp tâbi olanların meydana getirdiği topluluk.

ü. 015a/565, 016a/654, 016a/723, 016a/766, 019b/987, 020a/1004, 020a/1005, 023a/1123, 023a/1129, 025a/1221, 026b/1279, 027a/1304, 027a/1305, 027a/1314, 027a/1349, 027a/1354, 027a/1360, 027a/1395, 027a/1430, 027a/1497, 027b/1499, 027b/1503, 027b/1507, 028b/1542, 028b/1543, 028b/1549, 028b/1559, 030a/1660, 030a/1630, 030a/1645, 030a/1647, 030a/1648, 030a/1687, 030a/1755, 030a/1756, 030a/1766, 030a/1769, 030a/1873, 030a/1781, 030a/1933, 030b/1960, 032b/2012, 033a/2060, 033a/2114, 033a/2120, 033a/2184, 033a/2187, 033a/2199, 033a/2265, 033a/2283, 033a/2301, 033a/2326, 033a/2365, 033a/2414, 033a/2442, 033a/2451, 033a/2460, 033a/2461, 086a/4219, 103b/4812, 104a/4818, 104a/4824, 105a/4849, 105a/4853, 106a/4883, 107b/4927, 107b/4930, 124a/5485, 124b/5493, 125b/5521, 125b/5527, 126a/5549, 126a/5551, 128a/5610, 128a/5614, 131b/5722, 165b/6822, 166a/6833, 168b/1, 169a/1

ü.+ den 016a/636, 169b/14

ü.+ e 016b/865, 027a/1326, 027b/1501, 028b/1538, 030a/1930, 033a/2095, 033a/2198, 033a/2249, 127b/5597, 128a/5610, 128a/5613, 129a/5646, 166a/6826, 168b/2

ü.+ i 015a/551, 027a/1311, 027a/1343, 027b/1502, 027b/1503, 028b/1536, 028b/1545, 028b/1551, 032b/2023, 033a/2079, 033a/2211, 033a/2292, 033a/2336, 033a/2402, 033a/2421, 077b/3933, 084b/4163, 103a/4786, 105a/4852, 110b/5037, 124b/5494

ü.+ iseñ 007a/263, 016a/822, 097a/4590, 105a/4857, 124b/5497

ü.+ içün 016b/829, 016b/863, 017a/880, 023a/1121, 033a/2357, 069a/3657

ü.+ idür 103b/4810, 104a/4816, 104a/4822

ü.+ im 006a/233, 016b/833, 027a/1319, 030a/1753, 030a/1780, 033a/2139, 062a/3433, 063b/3489

ü.+ imden 104b/4843, 168a/6877, 170a/12

ü.+ imi 028b/1571

ü.+ imsiz 033a/2210

ü.+ in 016b/825, 016b/856, 016b/857, 027a/1368, 030a/1754, 033a/2361, 033a/2409, 033a/2410, 033a/2441, 103b/4803, 165b/6818

ü.+ inden 027a/1329, 098a/4611, 104b/4844

ü.+ ine 016a/797, 030a/1929, 033a/2274, 063b/3486, 087a/4243

ü.+ ini 027a/1336, 033a/2343, 038b/2656, 081b/4060, 084b/4167, 125b/5530, 163a/6747, 165b/6819

ü.+ iniñ 027a/1328

ü.+ inle 030a/1669

ü.+ inüñ 007a/260

ü.+ iñ 020a/1003, 027a/1323, 033a/2065, 033a/2438, 033a/2440

ü.+ iñden 030a/1927

ü.+ iñe 033a/2058, 033a/2103, 033a/2266, 033a/2445, 033a/2456, 109a/4989

ü.+ iñsiz 033a/2092

ü.+ iyüz 027a/1380, 027a/1381, 027a/1392

ü.+ le 030a/1639

ü.+ ler 103b/4804

ü.+ lere 015a/533, 015a/535, 027a/1312, 033a/2106, 033a/2110, 033a/2253

ü.+ leri 027a/1334, 027a/1341, 033a/2254, 040b/2728

ü.+ lerim 030a/1935, 033a/2051

ü.+ lerime 033a/2132

ü.+ lerimi 027a/1330, 030a/1881, 030a/1896

ü.+ lerine 030a/1868

ü.+ lerini 129b/5654

ü.+ leriñ 027a/1313

ü.+ lerüm 007a/265, 027a/1324, 031a/1974, 033a/2046, 033a/2053, 063b/3490, 125b/5528

ü.+ lerümi 064a/3491

ü.+ lerümüñ 105b/4862

ü.+ lerüñ 030a/1663, 033a/2091, 088b/4309, 105b/4860

ü.+ lerüñe 033a/2445

ü.+ sin 166a/6827

ü.+ üm 030a/1638, 030a/1871, 030a/1890, 032b/2013, 033a/2044, 033a/2096, 033a/2123, 038b/2660, 038b/2664, 038b/2665, 033a/2327, 033a/2328, 038b/2666, 090b/4377, 107b/4931, 124b/5495, 104a/4814, 125b/5532, 127b/5591, 128b/5620, 128b/5624, 128b/5627, 128b/5630, 128b/5633, 128b/5634, 128b/5635, 129a/5637

ü.+ ümde 030a/1638ṣ

ü.+ ümden 076a/3880, 103b/4808, 104a/4821

ü.+ üme 027a/1352, 028b/1572, 033a/2094, 037a/2618, 037a/2623, 165b/6825

ü.+ ümi 028b/1559, 077a/3912

ü.+ ümle 077a/3916

ü.+ ümsiz 028b/1558

ü.+ ümüñ 021a/1057, 028b/1553, 031b/1988, 032a/1996, 128b/5621

ü.+ üñ 015a/567, 016b/859, 016b/860, 018a/914, 028b/1550, 030a/1661, 030a/1665, 030a/1682, 030a/1770, 030a/1918, 033a/2062, 033a/2072, 033a/2125, 033a/2126, 033a/2128, 033a/2130, 033a/2212, 033a/2214, 033a/2222, 033a/2223, 033a/2237, 033a/2240, 033a/2255, 033a/2263, 033a/2271, 033a/2281, 033a/2455, 062a/3434, 075b/3862, 075b/3864, 106a/4882, 106a/4885, 106b/4894, 106b/4908, 114b/5165, 129a/5647, 169a/9

ü.+ üñde 030a/1678

ü.+ üñden 126a/5539

ü.+ üñdür 090a/4360, 106a/4888

ü.+ üñe 022b/1101, 028b/1568, 030a/1647, 030a/1672, 033a/2083, 033a/2242, 033a/2443, 106b/4899, 106b/4900, 106b/4905, 106b/4906, 108b/4971

ü.+ üñi 030a/1658, 030a/1676, 106a/4879, 106b/4897

ü.+ üñize 015a/532

ü.+ üñse 030a/1655

ü.+ üñsüz 033a/2067, 033a/2129

ü.+ üñüñ 075b/3865

ü.+ üyüz 076b/3903

ümmetī (Ar.i.) : Benim ümmetim.

ü. 027a/1352, 030a/1870, 032b/2018, 033a/2210, 063b/3486, 088a/4290, 088b/4306, 129a/5641

ümmetlik: Ümmet olma durumu.

ü. 105a/4853

ümmetsiz : Ümmeti olmadan.

ü. 027a/1385, 032b/2019, 033a/2076, 124b/5494

ümmetsüz : bk.ümmetsiz

ü. 030a/1870

Ümmi Seleme (Ar.ö.i.) : Hz. Peygamberin eşi.

Ü. 153b/6458, 153b/6462, 154a/6476, 154b/6487, 55a/6502, 155b/6517, 155b/6519, 156a/6533, 157a/6564, 158a/6591, 161b/6705

Ü.+ ye 153b/6458, 155b/6517

ümmü'l-mü'minīn: Müminlerin anası. Hz.

Peygamberin eşleri çiçin kullanılan bir tabir.

ü. 033a/2305

Ümmü Selma (Ar.ö.i.): Hz. Peygamberin hizmetçisi ve kadın sahabi. . 153a/6447, 153a/6451, 156b/6550

ün : Ses.

ü. 008b/318, 060a/3372, 091b/4399

ü.+ i 138a/5985, 152b/6428

ü.+ ine 070a/3704

ü.+ ini 138a/5985

ü.+ ün 170b/12

ü.+ ünden 143a/6151, 143b/6152

ünfüḫ (Ar.f.): Üfle.

ü. 059b/3355

ünüs (Ar.i.) : Alışkanlık, alışma, yakınlık, ülfet, ünsiyet.

ü. 036b/2598

ürk - : Korkup birden sıçramak.

ü.- di 037a/2622

ü.- er 156a/6531

ü.- erler 037b/2639

ü.- eglür 156b/6543

ü.- üben 037a/2610

üskün (Ar.f.) : Sakin ol.

ü. 063b/3489

üst : Bir şeyin yukarıya, göğe doğru bakan yüzü, yüzeyi.

ü.+ e 039b/2695, 135a/5879

ü.+ ine 045b/2883, 085a/4183, 127a/5580, 138b/6003

ü.+ lerine 049a/3001, 111b/5060

ü.+ ü 007a/269

ü.+ ümde 085a/4187

ü.+ ümüzden 147b/6281, 147b/6287

ü.+ ünde 019b/974, 048a/2978, 048a/2980, 049a/3006, 084b/4173, 088a/4286, 136a/5904

ü.+ ünden 003b/96, 051b/3090

ü.+ ündeyidi 021b/1061

ü.+ üne 003a/60, 008a/293, 030a/1887, 033a/2062, 033a/2208, 033a/2273, 033a/2301, 033b/2501, 036a/2585, 039b/2696, 045b/2888, 046b/2930, 047a/2935, 049a/3006, 049a/3007, 049a/3008, 055b/3222, 062b/3451, 063b/3487, 064a/3498, 064b/3511, 068a/3624, 074a/3817, 077b/3923, 079b/4001, 084b/4170, 084b/4172, 085a/4174, 085a/4183, 090b/4374, 113a/5120, 118a/5282, 125a/5505, 125a/5512, 125a/5513, 130a/5681, 135a/5881, 139a/6011, 139a/6020, 140b/6056, 143a/6137, 144b/6197, 147b/6278, 155a/6501,

156b/6555, 164b/6783

ü. +ü 004a/117

ü. +üme 066a/3562

ü.+ üne 004a/117, 004a/118, 004b/125, 005a/139

ü.+ üñe 064a/3496, 071a/3709, 071a/3711, 107a/4919

ü.+ üni 120a/5341

üstün : Benzerlerine göre daha yüksek derecede olan.

ü. 016a/786

ü.+ dürür 094b/4499

üş - : Bir yere toplanmak.

ü.- e 030a/1842, 128a/5603

ü.- di 019a/966, 145b/6213, 164b/6783

ü.- diler 100b/4712, 111b/5060, 112a/5080

ü.- düler 100b/4699

ü.- eler 033b/2501, 049a/3009

ü.- müş 011b/400

ü.- sünler 095b/4536

ü.-egeldi 163a/6744, 164b/6794

ü.- eler 128a/5608

ü. eṭola 171a/4

ü.- üñ 152b/6426

ü.- üp 063b/3475

üşen - : Üzülmek, korkmak, sıkılmak, rahatı kaçmak, tedirgin olmak.

ü.- di 057b/3292

ü.- e 030a/1877

ü.- me 107a/4917

ü.- mesün 089a/4316

ü.- üp 030a/1916

üşü - : Soğuğun etkisini duymak.

ü.- yen 011b/399

üşür - : Yığılıp toplanmasına sebep olmak, üşüştürmek.

ü.- elüm 139a/6016, 151a/6389

üşüş - Her taraftan gelip toplanmak, koşup yığılmak.

ü.- müşdür 095b/4534

üveyük : Bir kuş türü.

ü. 178a/8

üz - : Kesmek, koparmak, ayırmak

ü.- em 151a/6378

üz - : Üzüntü vermek, canını sıkmak.

ü.- miş 111a/5043

üzere : Üzerine, üstüne.

ü. 009a/324, 030a/1863, 110b/5025,

üzere : Gibi, olduğu yolda, olduğu biçimde.

ü. 058a/3305, 102a/4756, 133b/5818, 133b/5819

üzeri : Bir şeyin yukarıya, göğe doğru bakan yüzü, yüzeyi, üst tarafı.

ü.+ nde 019b/973, 157b/6578

ü.+ ne 007b/284, 008a/292, 046b/2925, 133b/5803, 148a/6299

üzerü: bk. üzeri

ü.+ mde 083b/4138

ü.+ ñde 014a/482

üzil - : Kopmak, dağılmak.

ü.- di 059b/3360

üzre : Üstüne, üstünde, üzerinde.

ü. 005b/193, 005b/195, 016a/610, 030a/1732, 030a/1856, 064a/3499, 074b/3832, 101b/4730, 103a/4795, 109a/4973

V

vācib (Ar.i.) : Yapılması gerekli olmak, şart olmak.

v. olur 115a/5180,

v. oldı 128b/5628

vaʿde (Ar.i.) : Bir işin yapılması, tanınan zaman, mühlet, mehil.

v. 042a/2781, 059b/3355, 116a/5206, 130a/5682

v. ḳılmış 027a/1312

v.+ müz 005a/142

v.+ si 125b/5527

v.+ sin 021a/1057

v. yetüp 042a/2781

vā ḥasretā (Ar.ünl.) : Çok yazık.

ḥ. 047a/2947, 128a/5613

vaʿd (Ar.i.) : İlâhî emirlere uyan bir kimseyi cennetle müjdeleme.

v. 015a/546

v.+ üñ 127b/5594

vā fürḳatā : Çok yazık.

v. 128a/5613

vāh (Ar.ünl.): Acıma, yakınma.

v. 047a/2947,

v. eyler 030a/1839,

vahhāb (Ar.i.): Allah'ın isimlerinden (esmâ-i hüsnâ) biri.

v. 176a/15

vaḥ(i)y (Ar.i.): Bir emir veya hükmün Allah tarafından peygamberin kalbine bildirilmesi ve bu yolla gelen ilâhî haber.

v. 048b/2993

v.+ ile 005b/179

vaḳıf (Ar.i.) : Bir malı, herkesin faydalanması için Allah'ın mülkü hükmüne koyarak üstündeki mülkiyet hakkını kaldırma.

v. 027a/1399, 027a/1428

v.+ dan 027a/1398, 027a/1431

vāḳiʿ : Meydana gelmek, vukū bulmak.

v. olmışdur 115a/5180

vaḳ(i)t (Ar.i.): Zaman.

v. 015a/554, 030a/1810, 030a/1876, 033a/2201, 033a/2202,

033a/2371, 046a/2901, 056b/3252, 059a/3345, 061a/3400, 088a/4286, 090b/4371, 106a/4881, 116b/5234, 125a/5504, 161a/6683, 162a/6713, 162a/6719, 162b/6721, 166b/6854, 168a/6872

v. +e 117b/5261

v.+ ı 026b/1294, 030a/1788, 078a/3942, 093b/4471, 103a/4785, 162b/6723, 169a/3,169a/10

v.+ ıdır 007b/281

v.+ ıla 003b/100

v.+ ım 066a/3564

v.+ ın 004a/108, 027a/1481, 033a/2368, 033b/2503, 040b/2729, 048a/2977, 062b/3454, 085b/4205, 116b/5225, 160b/6673, 162b/6721, 173a/4

v.+ ıñ 169a/11, 169b/6

v.+ ına 065b/3549

v.+ ıña 034b/2531, 043b/2817

v.+ ında 145b/6222

v.+ ıyla 009a/323, 171a/9

v. -i āḫir 091a/4391

v.-i āḫirde 002b/48

v.+ takı 170b/2

v.+ üñe 036b/2604

vaḳitsiz : Zamansız.

v. 039a/2682

vaḳur (Ar.i.) : Ağırbaşlı, şerefli, onurlu, temkinli.

v. 095a/4518

vallāhi : "Allah'a and olsun ki, Allah hakkı için" anlamında yemin sözü.

v. 016a/620, 033a/2194

vallāhü aʿlem: Allah daha iyi bilir.

v. 016a/610, 041b/2758, 050a/3042, 059b/3347, 065a/3525, 067a/3596, 068a/3629, 068b/3650, 072a/3742, 075b/3855

vallāhü yuḥibbü'l - müttaḳīn: Allah sakınanaları sever.

v. 065a/3525

vālih (Ar.s.) : Şaşmış, hayret içinde kalmış, şaşakalmış (kimse).

v. 43b/2819

var : Mevcut, evrende veya düşüncede yer alan, yok karşıtı.

v. 003b/90, 003b/95, 004a/110, 004b/126, 004b/132, 004b/133, 005b/181, 005b/211, 006a/224, 008b/317, 010a/358, 014b/498, 015a/548, 015a/554, 015b/582, 016a/602, 016a/603, 016a/642, 016a/708, 016a/738, 016a/767, 016a/805, 016a/807, 016a/817, 016b/866, 019a/964, 019a/965, 019b/974, 019b/976, 020a/1020, 021a/1058, 021b/1063, 021b/1064, 022a/1079, 022a/1082, 022a/1083,

022a/1087, 022a/1090, 022a/1092, 022b/1110, 023a/1167, 024a/1190, 024b/1202, 024b/1203, 025b/1241, 026b/1295, 027a/1305, 027a/1385, 027a/1449, 028a/1525, 028b/1552, 028b/1553, 030a/1697, 030a/1703, 030a/1707, 030a/1785, 030a/1788, 030a/1799, 030a/1833, 030a/1847, 030a/1885, 030a/1897, 030a/1900, 030a/1906, 031b/1992, 032a/2001, 032a/2003, 033a/2138, 033a/2155, 033a/2159, 033a/2178, 033a/2240, 033a/2385, 033a/2397, 033a/2426, 033a/2439, 034a/2524, 035a/2553, 042b/2787, 042b/2797, 048a/2975, 048b/2988, 051b/3097, 056a/3230, 056a/3236, 058b/3319, 060a/3372, 060b/3382, 060b/3383, 061a/3395, 063a/3466, 063b/3490, 064b/3512, 065b/3543, 065b/3549, 068a/3633, 068b/3645, 071b/3725, 071b/3726, 073a/3782, 073b/3792, 074b/3826, 074b/3830, 075b/3869, 076b/3891, 076b/3892, 076b/3903, 078b/3964, 078b/3970, 078b/3972, 079a/3987, 079b/4004, 080a/4019, 081a/4042, 082b/4096, 083a/4116, 084a/4146, 084a/4148, 084b/4164, 085a/4179, 091b/4407, 093b/4476, 094a/4482, 096b/4580, 098b/4633, 098b/4641, 100a/4684, 102a/4751, 102b/4766, 103a/4794, 108b/4962, 109a/4975, 109a/4979, 109a/4985, 109a/4989, 110a/5010, 110a/5014, 110a/5015, 110b/5027, 111b/5070, 112b/5093, 113a/5112, 113a/5114, 113b/5131, 113b/5135, 114b/5163, 115a/5188, 116a/5211, 117a/5241, 117a/5245, 117a/5246, 117a/5248, 118b/5297, 119a/5320, 119b/5327, 120a/5342, 121a/5382, 121b/5399, 121b/5402, 122b/5422, 122b/5423, 122b/5424, 124b/5502, 125b/5525, 126b/5559, 127a/5573, 127b/5591, 129a/5638, 129b/5654, 132a/5747, 132b/5753, 132b/5762, 133a/5770, 133b/5814, 134b/5865, 136a/5904, 136a/5905, 136b/5921, 137a/5952, 138b/5988, 138b/5991, 142b/6120, 143a/6143, 149a/6331, 150a/6360, 150b/6373, 150b/6374, 150b/6375, 151a/6380, 152a/6410, 154a/6469, 155a/6509, 157a/6568, 159a/6628, 159a/6630, 160a/6659, 160b/6675, 161b/6693, 161b/6695, 163b/6761, 166a/6838, 168a/6875, 172a/8, 174a/4, 174b/4, 176a/7, 178a/3

v. eyledi 001b/5

v.+ dı 021a/1042, 108b/4963, 110a/5006

v.+ dur 003b/91, 004a/116, 005b/183, 015a/572, 022a/1079, 022a/1094, 027a/1451, 033a/2126, 037a/2616, 038b/2656, 071b/3730, 073a/3782, 073b/3801, 074a/3808, 079b/4000, 079b/4003, 079b/4005, 080b/4029, 085a/4177, 103a/4781, 105a/4856, 108b/4961, 133b/5789, 140a/6042, 147b/6286, 151a/6384

v.+ durur 022a/1080, 022a/1081, 040b/2736, 046a/2900, 048a/2981, 048a/2982, 048b/2983, 049b/3020, 051b/3096, 084a/4151, 084b/4158, 084b/4169, 109a/4986, 114a/5141

v.+ ı 068b/3643, 073b/3795, 144b/6186

v.+ ışa 028a/1520

v.+ ıdı 023a/1161, 027a/1401, 034a/2519, 056a/3244, 058a/3313, 068a/3624, 099b/4666, 108b/4963, 110a/5008, 132b/5754, 141a/6078, 144a/6178, 152b/6435, 160a/6654, 162b/6734

v.+ ımı 059a/3333

v.+ ımış 068a/3633, 068b/3638

v.+ ımuz 139a/6014, 139a/6015

v.+ ın 033b/2507, 152b/6434

v.+ ından 158b/6605

v.+ ısa 002a/29, 008a/303, 025b/1242, 030b/1946, 033a/2434, 041b/2759, 051a/3079, 064a/3497, 066b/3584, 079b/4000, 081a/4052, 083a/4119, 089b/4329, 091a/4379, 091a/4385, 151a/6379, 151b/6403, 154a/6470, 157a/6569, 158a/6601, 164a/6766

v.+ ısañ 155a/6509

v. iden 016a/615

v. idene 033a/2353,

v. idüp 041b/2762,

v.+ imiş 030a/1898, 030a/1903

v.+ sa 086a/4222, 140b/6056, 153b/6466, 154b/6484,

v.+ uñuz 143b/6155

var - Belli bir yere ulaşmak, vâsıl olmak.

v. 070a/3702

v.- a 005a/138, 015b/574, 022b/1104, 027a/1400, 030a/1625, 030a/1795, 030a/1902, 030a/1911, 030b/1955, 033a/2447, 034b/2525, 038a/2655, 039b/2700, 040b/2723, 043a/2803, 043a/2807, 044a/2837, 044a/2840, 044a/2841, 046b/2922, 055b/3228, 061a/3396, 063a/3467,

063b/3488, 076a/3885, 155a/6497, 164a/6768, 168b/5

v.- acaġım 027a/1474

v.- acaġuñ 083a/4119, 087a/4249, 091a/4379, 091a/4389

v.- acaḳ 010a/359

v.- alar 027a/1307, 030a/1818, 030a/1841, 031b/1989, 031b/1993, 031b/1995, 032a/2002, 032a/2004, 037b/2625, 039b/2699, 047b/2954, 049a/3008, 061b/3418, 068a/3628, 129b/5657, 160a/6651, 160a/6652

v.- alım 017a/878

v.- alum 010a/362, 012a/415, 012a/416, 016b/841, 027a/1494, 046a/2903, 046b/2928, 064b/3520, 068a/3636, 116b/5223

v.- am 026b/1295, 032b/2024, 033a/2268, 033a/2315, 044b/2851, 078b/3971, 099b/4676, 154b/6485

v.- amadım 030a/1746

v.- amazam 155a/6510, 155b/6526, 156b/6544, 156b/6546, 157a/6571

v.- an 102b/4776

v.- anlarım 005b/171, 033a/2043

v.- anların 016a/630

v.- asarsın 005a/146

v.- ası 021b/1062, 085a/4180

v.- asın 002b/58, 003a/65, 003a/67, 016a/760, 029a/1583, 036b/2594, 062a/3437, 099b/4678, 156a/6538, 157a/6569, 160b/6673

v.- asız 030a/1749

v.- avuz 030a/1692

v.- ayım 073a/3783

v.- ayın 033a/2077, 033a/2356, 034a/2514, 057b/3295, 079a/3979, 114a/5155, 144a/6170, 144a/6171, 155b/6525, 156b/6552, 174a/1

v.- dı 019a/952, 025b/1243, 033a/2357, 033a/2453, 042b/2792, 048b/2989, 055a/3210, 057b/3296, 092a/4420, 100a/4690, 102b/4770, 110a/5011, 110b/5039, 111a/5051, 113b/5137, 114b/5169, 123a/5438, 135a/5881, 135a/5889, 137a/5943, 137a/5945, 142a/6108, 142a/6109, 147a/6258, 147b/6274, 149a/6328, 152a/6414, 152a/6417, 154a/6468, 162a/6707

v.- dılar 016b/843, 033a/2459, 100a/4693, 102b/4776, 117b/5267

v.- dım 108b/4965

v.- duġınca 140b/6067

v.- duġuma 173b/13, 174b/1

v.- duġunca 030a/1725

v.- duġunı 137a/5948

v.- duġuñ 071b/3721

v.- duġuñuz 048a/2977

v.- dum 077b/3936, 078b/3960, 079a/3973, 093b/4469, 093b/4471, 094b/4500, 094b/4501, 096a/4556, 162b/6725

v.- duḳ 075b/3860

v.- ġıl 089b/4329, 175b/6

v.- ıban 055b/3222, 080b/4039, 096a/4557, 096a/4559, 137a/5951, 138a/5980, 164a/6770

v.- ıbdı 092a/4426

v.- ıcaġaz 092b/4438

v.- ıcaḳ 057b/3283, 080b/4028, 121a/5389, 172b/5

v.- ıdı 159a/6626

v.- ımazsın 118a/5283

v.- ın 030a/1784

v.- ınca 008b/311, 038b/2658, 039a/2679, 142b/6128, 172b/14

v.- ıñ 012a/425

v.- ıp 053b/3157, 175b/15

v.- ırsa 169a/2

v.- ısaram 014b/503

v.- ısardur 074b/3827

v.- maġ 016a/806

v.- maġa 056a/3230

v.+ maġı 155a/6510

v.- maġıl 075a/3843

v.- maġıla 144b/6184

v.- madan 071b/3724, 087b/4267, 088a/4282

v.- mañuz 041a/2747

v.- maḳ 055b/3227, 122b/5436

v.- maḳdur 003a/67

v.- maḳla 056a/3234

v.- maḳlıġa 055b/3220

v.- mayam 014b/511

v.- mayan 029b/1601

v.- mayasın 008a/298

v.- maz 161b/6698, 165b/6812, 176a/9, 176a/14

v.- mazam 154b/6486, 155b/6512

v.- mış 061b/3419

v.- mışdum 098a/4622

v.- sa 168a/6877, 168a/6881, 168b/3, 171a/2

v.- salar 012b/443

v.- sam 138b/5995

v.- sun 042b/2798, 116a/5205

v.- uban 054a/3164, 062a/3437, 077b/3937, 078a/3948, 082b/4106, 093b/4472, 096a/4555, 096a/4561, 104b/4832, 108a/4950, 109b/4990, 109b/4998, 110b/5025, 118b/5289, 148a/6300, 149b/6346, 153a/6447, 153b/6462, 160b/6663, 163b/6755, 164b/6789, 164b/6790

v.- ubanı 048b/2998, 092a/4414, 092a/4418, 096a/4552, 132b/5751

v.- uñ 012b/439, 026b/1292, 061b/3416, 089b/4331, 101a/4717, 149b/6332, 141a/6077

v.- uñuz 149b/6345

v.- up 003b/84, 007b/283, 010a/361, 011a/396, 012a/416, 016b/867, 017b/899, 023b/1174, 027a/1304, 028b/1538, 030a/1879, 030a/1908, 046a/2904, 046a/2908, 053b/3159, 057a/3280, 057b/3281, 064a/3491, 064a/3504, 081a/4053, 083a/4108, 090b/4372, 099b/4675, 100a/4681, 101a/4718, 101a/4723, 110a/5019, 116a/5208, 117a/5243, 131a/5713, 151b/6392, 151b/6399, 151b/6400, 154a/6478, 154b/6489, 159b/6639, 166a/6833, 168a/6879, 168a/6883, 168b/6885, 174a/13, 175b/8

v.- ur 017a/877, 027a/1479, 037a/2617, 056b/3249, 102a/4754, 102a/4755, 102a/4756, 110b/5024, 122a/5417, 141b/6097

v.- uram 043a/2806, 158b/6604

v.- urlar 064a/3504

v.- urlardı 090b/4363

varaḳ (Ar.i.) : Kitap yaprağı, iki sayfadan ibâret üzeri yazılı yaprak.

v. 119b/5334

vāriṣ (Ar.i.) : Kendisinden önce olan şeylerden nasip alan kimse.

v.+ idür 067a/3599

v.+ isin 068b/3641

varlıḳ (ġ) : Var olma durumu, var edilmiş olma.

v. 097a/4588

v.+ a 079a/3981

v.+ ım 028b/1566

varluġ : bk. varlıḳ

v.+ ın 107a/4915

vaṣf (Ar.i.) : Bir kimse veya şeyin taşıdığı hal, sıfat, nitelik.

v. 030b/1950, 048a/2975, 084a/4143, 108b/4960

v.+ a 022a/1089, 022a/1095, 038a/2646, 133b/5781

v. eyle 030b/1948

v. eyledi 027a/1465, 028b/1534

v.-eyler 016a/679, 018a/910, 023a/1131

v. eyleseñ 030b/1948

v. e.-eyleyeyin 157a/6564

v.+ ı 016a/655, 059b/3349

v.- ı ḥālimden 016a/656

v.+ ın 021b/1060, 048a/2976, 124a/5487

v.+ ında 104b/4835

v.+ ından 048a/2977, 059b/3350

v.+ ını 022a/1078, 023a/1130, 023a/1135, 099b/4675, 115a/5183, 124b/5488, 128a/5605, 159a/6622, 171a/7

v.+ ınla 157a/6563

vaṣıl (Ar.i.) : Ulaşma, birleşme.

v. 043b/2818, 043b/2821, 075b/3870, 095a/4521, 095b/4547, 109b/5001

vāṣıl (Ar.s.) : Ulaşan, kavuşan.

v. 042b/2784, 044b/2863, 092b/4429, 093a/4448, 095a/4517, 095a/4528, 109b/5002

vāsiʿ (Ar.s.): Geniş.

v. 075a/3848, 103a/4785

vaṣiyyet (Ar.i.): Öldükten sonra ne yapılmasını istediğini bildirmek.

v. 162a/6709, 164a/6776, 164a/6777

vaṣl : bk. vasıl

v. 093a/4454, 095a/4516

v. + a 145a/6199

v.+ ı 130b/5689

v.+ uma 049a/3012

v.+ uñ 105a/4851

vaṭan (Ar.i.): Bir kimsenin doğup büyüdüğü ve yaşadığı yer, yurt.

v. 124a/5476

v.+ ımdan 066a/3560

vā ümmetī : Ah ümmetim!

v. 030a/1870, 033a/2210,

vāveyletā : Yazık, eyvah.

v. 047a/2947, 128a/5613

vay : Şaşkınlık, kızgınlık, şikâyet, esef, telâş, acı, sevgi vb. çeşitli duygularda anlamı kuvvetlendirir.

v. 004a/109, 006b/246, 008a/304, 022a/1098, 022b/1099, 063b/3486, 028a/1531, 029a/1597, 052a/3110, 052a/3111, 063b/3486, 065b/3538, 069b/3680, 086b/4233, 129a/5641, 132a/5746, 138a/5978

vaʿz (Ar.i.) : İbâdet yerlerinde yetkili ve görevli bir kimse tarafından yapılan dînî konuşma .

v. 125a/5520

vażʿ : Koyma, konulma.

v. eyledi 085a/4183

v. ider 084b/4173

v.- ideeler 125a/5510

vazgel - : Vazgeçmek

v.- eydüñ 126a/5539

vaẓīfe (Ar.i.) : Görev.

v. 052b/3116

ve : İki kelime, cümle ve öbeği birbirine bağlar, ile.

v. 005a/144, 005b/221, 006a/228, 011a/387, 011b/400, 011b/407, 013a/459, 014b/503, 015a/518, 015a/531, 019a/960, 028a/1524, 028a/1528, 028a/1530, 028a/1531, 030a/1677, 033a/2489, 034b/2536, 035b/2566, 035b/2570, 036a/2586, 037b/2632, 038a/2642, 042a/2781, 042b/2791, 044a/2841, 045b/2887, 045b/2890, 046a/2900, 046a/2906, 053b/3157, 060a/3376, 061b/3419, 062a/3436, 062a/3440, 063b/3477, 064a/3500, 064a/3504, 067a/3604, 068a/3633, 068b/3647, 072b/3765, 070a/3692, 073a/3772, 075b/3868, 080b/4029, 086a/4213, 091a/4391, 091b/4398, 100b/4712, 108b/4961, 108b/4970, 109b/4993, 110b/5031, 111a/5053, 112a/5074, 112a/5075, 112b/5090, 112b/5105, 113b/5131, 116b/5232, 119a/5316, 119b/5324, 119b/5336, 124a/5486, 125b/5537, 126a/5550, 127a/5587, 127b/5597, 129a/5642, 129b/5658, 130a/5684, 133b/5828, 140b/6065, 141a/6079, 150a/6359, 150b/6369, 150b/6376, 152a/6409, 152a/6417, 152a/6421, 152b/6422, 152b/6428, 152b/6429, 152b/6430, 152b/6432, 152b/6436, 153b/6457, 153b/6466, 154a/6473, 154a/6474, 154a/6475, 155b/6522, 156a/6537, 156a/6538, 156b/6542, 157a/6566, 157a/6567, 157b/6580, 157b/6581, 158a/6593, 158b/6605, 158b/6611, 158b/6616, 161a/6689, 161b/6698, 164a/6769, 165b/6818, 165b/6819, 166a/6827, 168a/6874, 169a/14, 169a/15, 169b/1, 169b/2, 169b/3, 169b/15, 170a/13, 170b/3, 170b/6, 172a/3, 172b/7, 172b/10, 173a/3, 174b/14, 175b/7, 175b/11, 176a/8, 176a/2, 176a/5, 177b/11

vebāl (Ar.i.) : Günah.

v. 142a/6118

vecd (Ar.i.): Kasıt ve zorlama olmadan Allah'tan bir lutuf şeklinde kalbe gelen coşkunluk ve istiğrak hâli, ilâhî aşka dalıp kendinden geçme.

v. 094b/4508

v.+ e 094b/4501, 118b/5298

veç(i)h (Ar.i.) : Yüz, çehre.

v.- i ḥasen 107b/4930, 129b/5664

v.+ i 058a/3305

v.+ ile 020a/1017, 040a/2707, 044b/2858, 050a/3045, 050a/3046, 067b/3607, 086b/4238

v.+ le 171b/6

v.+ iledür 030b/1948, 030b/1950

v.+ in 049a/3014

v.+ ine 049b/3017

veda‘ (Ar.i.) : Ayrılık.

v. 044b/2852, 093b/4471, 093b/4475, 093b/4477

Vedūd (Ar.i.) : Kullarını çok seven, onları lutfa, ihsâna garkeden; sevilmeye lâyık ve müstahak yalnız kendisi olan” anlamlarında Allah’ın en güzel isimlerindendir.

v. 133a/5776

vefā (Ar.i.): Dostluk ve muhabbette sebat etme, sevgide süreklilik, bağlılık ve sadâkat.

v. 001b/12, 003b/81, 030a/1868, 049b/3021, 077a/3921, 104a/4829, 107b/4931, 149a/6322, 159b/6640

v.+ nıñ 016a/797

v.+ sın 007b/289

v.+ yıla 106b/4897

vefāsuz : Vefâsı olmayan, sevgisinde, dostluğunda sebat göstermeyen (kimse).

v.+ dur 070a/3689

vefāt (Ar.i.) : Ölüm, ölme.

v.+ ın 033a/2220

v.+ ında 018a/911

vekār (Ar.i.): Ağırbaşlılık, haysiyetli ve şerefli olma, temkin.

v. 134b/5857

velākin (Ar.bağl.): Lâkin, fakat

v. 045b/2891, 053a/3138, 053b/3158, 059a/3340, 059b/3350, 064a/3505, 067a/3602, 119a/5318, 120b/5358, 120b/5364, 156a/6531

veled (Ar.i.): Çocuk.

v. 004a/106

velev(Ar.bağl.) : Olsa da, isterse, ise de, ise bile.

v. 043b/2819, 046b/2932

velī (Ar.i.): Cenâb-ı Hakk’a yakınlık mertebesini kazanmış olan seçkin kul, Allah’ın dostu ve sevgili kulu.

v. 016a/813, 027a/1491, 027b/1508, 030a/1836, 033a/2094, 033a/2465, 033a/2471, 047b/2961, 050b/3059, 052a/3112, 053a/3143, 063b/3484, 064a/3493, 067a/3601, 073a/3779, 075b/3854, 077b/3935, 083b/4136, 086b/4237, 094b/4503, 095b/4533, 099b/4662, 113b/5133, 139b/6032, 147a/6262

v.+ dür 016a/631, 020a/1012, 093a/4459, 156a/6537

v.+ ler 009b/336, 033a/2461, 065a/3534

v.+ lere 016a/636

v.+ nüñ 152a/6421

v.+ ye 033a/2117, 033a/2347, 151b/6404

v.+ yem 027a/1454

v.+ yi 128b/5632

vend (Far.i.): Fend. Hîle, yalan, desîse.

v.+ üm 066a/3564

veniḳ : (?)

v. 066a/3566

ver - : 1. İletmek, eriştirmek

v. 015a/522, 109b/5003

v.- di 005b/179,

v.- diler 016a/667, 148a/6289, 154a/6471,

v.- e 061a/3407,

v.- em 032b/2017,

v.- emeyesin 071a/3705

v.- esin 071a/3706,

v.- eyin 012b/434, 033a/2215

v.- ir 005b/170

v.- medi 060b/3394

v.- mez 055b/3215, 072a/3747, 143b/6157,

2. Yaratmak.

v.- di 003a/71, 003a/72,

v.- digin 016a/701

v.- medüm 020b/1025

3. Satmak

v. -di 058b/3322,

4. Göndermek, söylemek.

v. -di 078a/3953,

v.- se 056b/3259, 076a/3880

v.- sin 105a/4848

4. Bırakmak, onun istifâdesine sunmak.

v.- di148a/6291

v.- diler 096b/4568, 100b/4699, 101a/4713, 112a/5088,

v.- düñ 105b/4861

v.- e 175a/13

v.- em 073b/3788, 098b/4634,

v.- esin 078a/3946, 166a/6831, 173a/4, 173a/5

v.- serdür 115a/5183

v.- mek 173a/11

v.- mesin 103a/4783

v.- meye 171b/13

v.- mez 065b/3538, 173a/1, 176a/9

v.- miş 111b/5064

v.- sem 096a/4551

v.- ür 109b/4995,

v.- ürseñ 120b/5359

5. Evlendirmek.

v.- diler 159a/6621

6. Canından olmak, ölmek.

v.- düm 161a/6685

v.- em 123a/5446

v.- en 005b/202

v.- enler 061a/3402

v.- ir 005b/165, 005b/168, 005b/173

v.- irler 005b/169

7. İade etmek.

v.- mek 153b/6461

vera‘ (Ar.i.) : Allah’tan korkup haramdan, günahtan, kötülüklerden sakınma, dînî buyrukları titizlikle yerine getirme, takvâ

v. 050b/3062, 050b/3064

verāne (Far.i.): Yıkılmış, harap olmuş eski yapı. Virane.

v.+ ye 049b/3025

veril - : Verme işine konu olmak.

v.- di 119a/5306

v.- e 089b/4339

veriş - : Verme işi.

v.- işin 170b/6

v.- üp 060b/3387

veya (Ar.bağl.) : Cümlede bildirilen husûsun sayılan birden fazla şey için aynı zamanda söz konusu olduğu durumlarda bunların arasına getirilir, ya da.

v. 061b/3416

veyāḫud (Ar.bağl.): Yâhut, veya:

V. 082b/4096

veylü (Ar.ünl.): Yazık, vah vah.

v. 074a/3803, 086a/4211, 108a/4954

vezīr (Ar.i.) : İslâm devletlerinde hükümdardan sonra gelen en yetkili yönetici.

v.+ i 033a/2191, 140a/6042

vezn (Ar.i.) : Tartma, tartı.

v.+ i 103a/4789

vida‘ (Ar.i.) : Ayrılırken hayırlar dileme, esenleşme.

v. 044a/2837, 044a/2840, 044a/2841, 044a/2842

vida‘ laş -: Ayrılırken birbirine esenlik dilemek, esenleşmek.

v.- urlar 005a/145

vilāyet (Ar.i.) : Diyar, ülke, memleket.

v. 099b/4672, 100a/4695

v.+ in 027a/1432

vildān (Ar.i.) : Allahü teâlânın cennettekilere hizmet için nûrdan yarattığı güler yüzlü ve tatlı dilli hizmetçiler.

v.+ ları 005b/194

vir : bk. ver-

v. 003b/99, 005b/175, 005b/177, 005b/208, 007a/263, 010a/352, 010b/375, 012a/427,

014b/501, 015a/516, 015b/578, 016a/595, 016a/613, 016a/640, 016a/650, 016a/651, 016a/654, 016a/716, 016a/720, 016a/723, 016a/762, 016a/765, 016a/766, 016a/811, 016b/839, 018b/935, 018b/936, 019b/983, 019b/984, 019b/987, 021a/1051, 023a/1128, 023a/1129, 024a/1196, 024b/1218, 025a/1221, 025a/1222, 026b/1278, 026b/1279, 027a/1320, 027a/1344, 027a/1346, 027a/1349, 027a/1389, 027a/1394, 027a/1395, 027a/1429, 030a/1630, 027a/1430, 027a/1483, 028b/1548, 028b/1560, 028b/1573, 030a/1629, 030a/1686, 030a/1687, 030a/1690, 030a/1751, 030a/1794, 030a/1873, 030a/1874, 030a/1904, 030a/1939, 033a/2034, 033a/2055, 033a/2119, 033a/2181, 033a/2182, 033a/2184, 033a/2246, 033a/2247, 033a/2262, 033a/2339, 033a/2389, 033a/2432, 033a/2472, 033a/2475, 046a/2915, 055a/3200, 064b/3518, 072a/3745, 072a/3746, 056a/3237, 073b/3788, 073b/3789, 074a/3806, 074a/3814, 074b/3820, 074b/3834, 075b/3866, 076a/3884, 076b/3894, 077a/3919, 080b/4032, 080b/4035, 082b/4099, 083b/4133, 084b/4165, 085b/4193, 086b/4240, 087b/4272, 088a/4287, 088b/4307, 089a/4322, 089b/4329, 091b/4409, 093a/4447, 093b/4468, 097b/4602, 098b/4634, 100b/4696, 101a/4713, 103a/4788, 105a/4857, 107a/4921, 107b/4936, 108b/4956, 114a/5153, 115a/5184, 115a/5188, 115b/5200, 115b/5201, 117a/5249, 120a/5355, 120b/5372, 123b/5465, 124a/5476, 124a/5486, 126b/5570, 129a/5652, 133b/5793, 133b/5838, 134a/5850, 136a/5916, 136b/5932, 137b/5962, 147a/6262, 147a/6266, 147b/6286, 149a/6323, 172a/7, 172a/15, 172b/7, 172b/10, 172b/12, 172b/14, 173a/7, 173a/9, 175a/6, 175b/5

v.+ di 003a/63, 003a/64, 005b/179, 016a/606, 019a/969, 021a/1042, 024b/1207, 025b/1243, 026a/1259, 026a/1261, 027a/1465, 030a/1915, 033a/2158, 033a/2161, 033a/2446, 054b/3188, 054b/3189, 078b/3959, 079a/3990, 079b/4005, 081a/4054, 083b/4136, 100b/4700, 108b/4957, 108b/4966, 113b/5132, 113b/5134, 117b/5257, 119a/5307, 119b/5334, 123a/5442, 134a/5855, 136b/5928, 142a/6107, 144b/6187, 145b/6225, 153b/64575, 162a/6714, 162a/6716,

164b/6787, 165a/6808

v.- digi 076b/3889

v.- digün 002b/55

v.- diler 052b/3127

v.- dim 092b/4428, 171b/3

v.- diñ 097b/4606

v.- dügi 001b/2, 027a/1453, 051b/3098

v.- dügüm 030a/1664

v.- dügün 002b/55, 016a/677

v.- dük 101a/4725, 101a/4726

v.- düm 020b/1031, 021a/1040, 033a/2197, 059a/3333, 078b/3961, 079a/3985, 094b/4502, 113a/5116, 129a/5640, 133b/5800, 143b/6163, 143b/6166, 143b/6167, 172a/6

v.- düñ 030a/1740, 049a/3013, 083b/4131, 116b/5234, 161b/6700

v.- düñüz 077b/3931

v.- e 005b/206, 006a/222, 009a/335, 010a/365, 012a/415, 012a/416, 016a/688, 016a/731, 016a/767, 016a/785, 019b/991, 022b/1118, 030a/1774, 030a/1893, 030a/1894, 033a/2029, 033a/2069, 033a/2078, 033a/2131, 034b/2530, 035a/2546, 035a/2557, 036a/2588, 040a/2711, 043a/2804, 043a/2815, 044b/2862, 046a/2907, 046b/2921, 049a/3000, 056b/3247, 076a/3875, 080a/4023, 088b/4292, 091a/4382, 104b/4840, 120a/5353, 127a/5574, 133b/5788, 133b/5808, 133b/5829, 172a/5,

v.- ebile 038a/2645

v.- ecegüzi 046a/2910

v.- eler 005b/159, 005b/198, 005b/219, 006a/225, 009a/325, 023a/1152, 032b/2026, 040b/2726, 044b/2862, 046a/2905, 046b/2930, 047a/2938, 049b/3029

v.- elüm 001b/11, 016a/815, 016b/841, 026b/1277, 030a/1770, 037b/2628, 112a/5084, 140a/6045, 140a/6048, 147b/6284, 149a/6321, 153a/6444, 154b/6492, 163a/6742

v.- em 030a/1644, 033a/2315, 033a/2437, 042a/2772, 046a/2901, 058b/3321

v.- emedim 027a/1475

v.- emeye 037b/2630

v.- emiye 038a/2643

v.- en 016a/701, 031b/1991, 032a/2005, 033a/2352, 042a/2767, 055a/3202

v.- ene 024b/1211, 066b/3573

v.- eni 016a/790

v.- enler 061a/3402

v.- ersiz 052b/3128

v.- esin 027a/1435, 173a/8

v.- esiz 016a/752, 147a/6269

v.- eydi 033b/2507

v.- eydük 017b/904

v.- eydüñ 096b/4575

v.- eyin 030a/1900, 033a/2115, 058b/3318, 072b/3765, 073a/3780, 113a/5123, 113b/5139, 117a/5246, 153b/6463, 163b/6761

v.- gil 030a/1739, 033a/2463, 073a/3782, 073b/3798, 090b/4377, 094a/4493, 100b/4709, 122a/5407, 123b/5459, 132a/5744, 134a/5847, 137a/5946, 140a/6047, 153a/6446, 154a/6467, 174a/14, 177b/7

v. -i 138b/6003

v.- ibile 007a/270

v.- igör 089b/4331

v.- iserüz 001b/25

v.- iben 173b/6

v.- icek 080b/4036

v.- iñ 088a/4283

v.- ir 056b/3248, 058b/3321, 121a/5377

v.- irmiş 016a/696

v.- irseñ 003b/86

v.- iserdür 043b/2828

v.- isersin 070a/3697

v.- me 090b/4377

v.- medi 131b/5725

V.- mediler 112a/5089

v.- medüm 096a/4549, 106a/4892, 106b/4901, 106b/4902

v.- mege 078b/3970, 147b/6273, 147b/6276

v.- megedür 112b/5099

v.- mek 024b/1208, 033a/2444

v.- mekden 030a/1642

v.- mekdür 171a/14

v.- meleri 030a/1801

v.- melidür 027a/1345

v.- memiş 106b/4900

v.- mese 082a/4079, 108a/4952, 171a/15, 171b/12, 172b/1, 173a/13

v.- meseñ 056a/3240

v.- mesi 005b/167, 005b/220

v.- mesin 030a/1840

v.- meye 059b/3358, 060b/3381

v.- meyeler 082a/4077

v.- meyelüm 046a/2904

v.- meyem 141b/6091, 143b/6164

v.- meyenler 029a/1597

v.- meyenleri 021b/1072

v.- meyeyin 046b/2919

v.- meyince 075b/3870

v.- meyüp 171b/8

v.- mez 030a/1709, 056b/3251, 057a/3270, 171b/10

v.- mezdüñüz 172b/3

v.- mezin 126a/5546

v.- meziseñ 172a/10, 172b/15

v.- miş 038a/2645, 043b/2822

v.- mişdi 119b/5336

v.- mişdürür 032b/2022

v.- mişem 034a/2518, 177b/12

v.- mişi-di 017a/872

v.- se 033b/2495, 124b/5490, 168b/8, 176a/12

v.- señ 115b/5203

v.- sin 026b/1282

v.- sün 033a/2116, 061a/3406, 065a/3526, 072a/3743, 105a/4846, 107b/4938, 124a/5478, 128a/5615

v.- üben 136b/5933, 172a/6, 172a/13

v.- ün 077a/3917

v.- üñ 027a/1447, 030a/1899, 033a/2462, 076b/3901, 077a/3912, 082a/4075, 099b/4676, 141b/6097, 171b/5

v.- üñüz 077b/3933

v.- üp 004b/127, 005a/139, 007b/285, 019a/952, 025b/1242, 025b/1243, 028b/1566, 029b/1607, 030a/1724, 052b/3115, 057a/3271, 058b/3317, 074b/3831, 146a/6230

v.- ür 005a/151, 005b/164, 005b/166, 008a/294, 010b/371, 015a/518, 016b/830, 021a/1052, 030a/1907, 033a/2354, 037a/2624, 044a/2847, 046a/2906, 050a/3045, 055a/3212, 070a/3691, 073a/3783, 085a/4189, 085b/4201, 090b/4374, 098a/4618, 103a/4783, 109a/4982, 109b/4991, 114b/5167, 143b/6163

v.- ürdi 129b/5660, 155b/6516

v.- ürdür 033a/2456

v.- ürem 027a/1474

v.- ürlerse 082a/4075

v.- ürsin 098b/4636, 133b/5792

v.- ürüz 027a/1389

vīrān (Ar.i.) : Yıkık, yıkılmış, harap.

v. 177a/10

virāne (Ar.i.): Yıkılmış, harap olmuş eski yapı.

v.+ de 178a/10

vird (Ar.i.): Belirli zamanlarda mânevî bir görev olarak düzenli şekilde okunan âyet, esmâ-i hüsnâ veya duâlar.

v. 075b/3867, 124a/5479

v.+ i 097b/4606

v.+ ine 089a/4311, 109b/4999

v.+ ini 114b/5167

viril - : Vermek işi yapılmak, vermek işine konu olmak.

v.- ildi
054b/3183
v.- e 038a/2652
v.- ecekdür 166b/6850, 167b/6868
v.+ medüñ 092b/4430
v.- mez 067a/3601
v.- se 147b/6285

virül - : bk. viril-
v.- ür 130b/5697

visāl (Ar.i.) : Sevdiğine kavuşma, vuslat.
v. 016a/700
v.+ inden 157a/6560

vuṣlat (Ar.i.) : Sevdiğine kavuşma
v. 002b/55, 005a/143, 042b/2783
v.+ a 093a/4454, 096a/4554

vuṣūl (Ar.i.): Ulaşma, erişme, varma, muvâsalat.
v. 033a/2160

vużū (Ar.i.): Abdest.
v.+ lar 027a/1496, 027b/1504

vur - : Elini veya elinde tuttuğu bir şeyi bir yere hızla çarpmak.
v.- dı 023a/1164, 164b/6793
v.- dılar 143a/6146
v.- ur 067b/3605
v.- urlar 151b/6397

vü (Far.bağl.) : Ve bağlacının sesliyle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu.
v. 001b/10, 003b/81, 004a/107, 007a/262, 007a/267, 014b/496, 015a/531, 015a/546, 016a/596, 016a/634, 016a/638, 016a/639, 016a/732, 016a/781, 020a/1003, 022b/1120, 023a/1162, 027a/1317, 027a/1433, 027b/1511, 028b/1555, 029b/1615, 030a/1657, 030a/1691, 038a/2651, 045a/2878, 046b/2927, 049b/3019, 055a/3211, 056b/3258, 059b/3359, 062b/3453, 063b/3481, 063b/3483, 079a/3975, 091a/4387, 094a/4485, 096b/4570, 107a/4921, 109a/4980, 124b/5488, 125a/5514, 133b/5787, 133b/5817, 133b/5822, 133b/5825, 152b/6431, 161b/6693, 166b/6841, 167b/6859

vücūd (Ar.i.): İnsan veya hayvan gövdesi, beden.
v. 016a/784, 041b/2765
v.+ ı 054b/3182, 145a/6209
v.+ ını 016a/790
v.+ uma 141a/6074
v.+ uñ 095a/4518

Y

ya : Soru cümlelerinin başında anlamı güçlendirir
y. 002a/32, 004a/104, 005b/165, 007b/280, 007b/287, 007b/289, 011a/391,

011a/392, 011b/411, 011b/412, 011b/413, 011b/414, 013b/467, 013b/474, 014b/506, 016a/677, 016a/681, 017a/885, 017a/886, 018b/923, 019b/977, 022b/1104, 025a/1234, 027a/1375, 027a/1383, 027a/1396, 027a/1436, 027a/1440, 027a/1480, 029a/1592, 029a/1595, 029b/1606, 030a/1626, 030a/1692, 030a/1724, 030a/1811, 030a/1835, 033a/2167, 033a/2238, 033a/2256, 033a/2333, 033a/2335, 033a/2382, 033a/2398, 056a/3240, 058a/3302, 073b/3796, 073b/3797, 074a/3814, 074b/3834, 082a/4078, 088b/4300, 090b/4369, 094a/4480, 095a/4517, 107b/4926, 107b/4927, 101b/4733, 102a/4755, 108a/4943, 108a/4948, 108a/4953, 110b/5032, 111b/5061, 113b/5127, 114a/5155, 117a/5245, 121a/5373, 123b/5457, 124b/5490, 127b/5594, 136a/5909, 139a/6005, 141b/6087, 155b/6525, 164a/6775,

yā (Ar.ünl.): Ey.

y. 005b/162, 007a/274, 009b/348, 012b/439, 015a/513, 015a/522, 015a/524, 015a/525, 015a/526, 015a/529, 015a/533, 015a/561, 015a/565, 015a/566, 015a/569, 015b/576, 016a/590, 016a/593, 016a/594, 016a/731, 016a/790, 016b/845, 016b/847, 017b/894, 019a/947, 019b/988, 019b/990, 020a/995, 020a/997, 020a/998, 020a/1004, 020a/1010, 020a/1011, 020b/1024, 022a/1077, 022a/1079, 022a/1088, 022b/1100, 023a/1132, 023a/1144, 023a/1145, 024a/1194, 024a/1199, 024b/1203, 025b/1241, 025b/1242, 025b/1248, 025b/1250, 026a/1256, 026a/1262, 026a/1267, 026b/1268, 027a/1320, 027a/1352, 027a/1476, 027a/1479, 027b/1512, 028a/1528, 028a/1529, 028a/1530, 028a/1531, 028b/1541, 028b/1550, 028b/1561, 028b/1562, 028b/1563, 028b/1564, 028b/1575, 029a/1585, 029a/1587, 029b/1598, 029b/1599, 029b/1613, 030a/1621, 030a/1632, 030a/1637, 030a/1641, 030a/1642, 030a/1649, 030a/1654, 030a/1655, 030a/1657, 030a/1661, 030a/1663, 30a/1677, 030a/1680, 030a/1714, 030a/1736, 030a/1757, 030a/1775, 030a/1780, 030a/1796, 030a/1824, 030a/1829, 030a/1833, 030a/1858, 030a/1867, 030a/1869, 030a/1870, 030a/1871, 030a/1880, 030a/1883, 030a/1891, 030a/1892, 030a/1895, 030a/1908, 030a/1909, 030a/1913, 030a/1917, 030a/1918, 031a/1967,

032a/2009, 032b/2015, 032b/2018, 069b/3686, 069b/3687, 070a/3703,
032b/2020, 032b/2021, 032b/2022, 072b/3768, 073a/3771, 073a/3773,
033a/2041, 033a/2048, 033a/2057, 073a/3777, 073a/3778, 073a/3779,
033a/2059, 033a/2064, 033a/2068, 073a/3785, 073b/3791, 074a/3813,
033a/2070, 033a/2071, 033a/2082, 074a/3818, 074b/3826, 074b/3830,
033a/2092, 033a/2093, 033a/2094, 075a/3848, 075b/3859, 075b/3860,
033a/2098, 033a/2100, 033a/2138, 075b/3862, 076a/3886, 076b/3888,
033a/2143, 033a/2145, 033a/2154, 077a/3907, 077a/3912, 077a/3916,
033a/2157, 033a/2159, 033a/2160, 077a/3917, 077b/3933, 080b/4041,
033a/2168, 033a/2288, 033a/2292, 081b/4064, 081b/4069, 083a/4109,
033a/2319, 033a/2346, 033a/2349, 083a/4112, 083a/4113, 083b/4137,
033a/2351, 033a/2354, 033a/2361, 084a/4140, 084b/4163, 084b/4166,
033a/2363, 033a/2364, 033a/2366, 084b/4168, 085a/4183, 085b/4203,
033a/2370, 033a/2380, 033a/2396, 086a/4217, 086a/4224, 087b/4269,
033a/2437, 033a/2438, 033a/2454, 088a/4288, 088a/4290, 088b/4298,
033a/2469, 033a/2470, 033a/2472, 088b/4304, 088b/4306, 089a/4323,
034a/2513, 034a/2524, 035b/2569, 089b/4336, 090a/4358, 090b/4370,
037a/2616, 038b/2660, 038b/2662, 090b/4377, 091a/4393, 091b/4402,
038b/2667, 039a/2675, 041b/2754, 091b/4403, 091b/4405, 092a/4415,
042b/2786, 043a/2804, 043a/2809, 092a/4419, 092a/4422, 092a/4427,
043b/2831, 046a/2915, 046b/2927, 092b/4441, 093a/4445, 093a/4448,
048a/2978, 048b/2987, 048b/2988, 093b/4462, 093b/4477, 094a/4492,
048b/2992, 048b/2993, 048b/2995, 094b/4505, 097a/4582, 097a/4592,
049a/3013, 052b/3119, 054b/3180, 097b/4602, 098b/4629, 099b/4676,
057a/3277, 057b/3295, 060b/3378, 100a/4694, 101a/4724, 101b/4731,
063a/3464, 064a/3494, 065a/3536, 101b/4738, 102a/4748, 102a/4758,
065b/3545, 066a/3558, 066b/3580, 103a/4784, 103a/4788, 103a/4789,
066b/3589, 069a/3656, 069a/3666, 103a/4792, 103b/4809, 104a/4815,
069b/3671, 069b/3672, 069b/3673, 104a/4821, 104a/4822, 104a/4827,

104b/4838, 104b/4844, 104b/4845, 105b/4869, 105b/4876, 106a/4886, 106a/4890, 106a/4892, 106b/4894, 106b/4898, 106b/4908, 107a/4910, 107a/4911, 107b/4928, 107b/4932, 107b/4935, 108b/4969, 108b/4972, 109a/4984, 109a/4986, 110b/5036, 111a/5054, 111b/5067, 112b/5101, 114a/5150, 114b/5171, 115b/5197, 115b/5198, 116a/5209, 119b/5331, 119b/5333, 120a/5344, 120a/5348, 120b/5361, 120b/5370, 122a/5414, 123a/5443, 123a/5445, 123b/5459, 123b/5462, 124b/5494, 125b/5532, 126a/5538, 126a/5551, 126b/5565, 127a/5581, 127b/5590, 127b/5596, 128a/5606, 128a/5617, 128b/5620, 128b/5624, 128b/5633, 128b/5635, 129a/5637, 129a/5641, 129a/5645, 130a/5677, 130a/5678, 130a/5679, 130a/5680, 130a/5681, 130a/5682, 130a/5683, 130b/5687, 132a/5732, 132a/5740, 132a/5742, 132a/5744, 132b/5751, 132b/5753, 133a/5773, 133a/5775, 133a/5776, 133b/5780, 133b/5803, 133b/5818, 133b/5820, 133b/5828, 133b/5830, 133b/5834, 134b/5860, 136a/5910, 137a/5942, 137a/5952, 145b/6214, 145a/6198, 145a/6211, 145b/6215, 145b/6227, 147a/6262, 159b/6638, 162a/6711, 165b/6816, 173b/10, 175b/14, 177a/3, 177a/7, 177a/9, 177b/7, 177b/10, 178a/2, 178a/4, 178a/6, 178a/8

ya …ya (da, veya, yaḫut): İki kelimeyi, iki kelime öbeğini veya iki cümleyi birbirine bağlar.

016a/743, 027a/1367, 027a/1438, 027a/1439, 027a/1495, 044b/2860,050b/3049, 066b/3580, 082a/4073,176a/15,

yaban : Kendi kendine yetişen bitki. Tanınmayan, bilinmeyen, yabancı.

y. 023a/1138

y.+ a 029b/1611, 155b/6518, 166a/6833, 169a/8

y.+ da 163a/6741, 166a/6832

yabānī̇ : Yabancı.

y. 149a/6325, 152a/6412

yad : Yabancı.

y. 009a/328, 091a/4379, 148a/6291

y.+ a 121a/5378

yād (Far.i.) : Hatırlama, anma.

y. eyle 073a/3770

y. eyledi 098b/4641

y.+ ına 110a/5007

y. idem 030a/1888,

y. idesin 014a/484,

yādigār (Far.i.) : Bir kimseyi veya olayı hatırlatmak üzere verilen yâhut onlardan kalan şey.

y. 133b/5835

y.+ ım 002a/33

yaġ : Sütten çıkarılan yemeklik yağ, sağyağ, sadeyağ, sarı yağ.

y.+ a 051b/3091

y.+ dan 044b/2860

y.+ ı 030a/1878

yaġ - : Gökten yere düşmek.

y.- a 049a/3002, 049a/3004, 061b/3411, 061b/3412, 073b/3802, 133b/5802

y.- maya 147b/6280

yaġdur - : Yağmasını sağlamak

y.- urdı 045b/2883

yaġı : Düşman.

y. 142b/6134, 147b/6281, 147b/6285

y.+ dan 142b/6131, 142b/6132

y.+ yı 147b/6287

yaġma (Far.i.): Zor kullanarak karşısına çıkan şeyleri alıp kaçma, çapul, talan.

y. 152b/6434

yaġmala - : Yağma edip ele geçirmek, yağma etmek.

y.- yupdur 156b/6542

yaġmur : Atmosferdeki su buharının yoğunlaşması sonucu yeryüzüne damlalar hâlinde düşen su.

y. 061b/3411

y.+ laruñ 109a/4976

yaḫşi: Güzel, iyi.

y. 019b/988, 116b/5234, 117b/5261, 159b/6636, 168a/6876, 168b/1, 170a/8, 171a/14

yāḫud : Veya.

y. 016a/713, 018b/930,027a/1384, 027a/1386, 030a/1810, 033a/2113, 033a/2347, 033a/2380, 037b/2636, 055a/3209, 063b/3489, 082a/4080, 090b/4363, 099a/4645, 116a/5206, 139a/6015

Yahūdī (Ar.i.): Hz. Mûsâ'nın dînine mensup kimse, Mûsevî .

Y. 176a/15

Yaḥyā : Eserde geçen bir özel isim.

Y.+ dur 121b/5398

yaḳ - : Yanmasını sağlamak, tutuşturmak, cehenneme koymak..

y. 033a/2113, 033a/2378, 063b/3489, 064a/3491, 115a/5187, 121b/5395, 128b/5622, 128b/5634, 129a/5639

y.- a 030a/1851, 030a/1855, 057a/3269, 105b/4875

y.- acaḳ 088a/4275

y.- alar 170b/2

y.- am 029b/1613

y.- amaz 030a/1676

y.- ar 016a/819, 020a/1000, 027a/1316, 030a/1779, 030a/1921, 040a/2713, 141b/6101, 157b/6577

y.- ardı 101a/4716

y.- arıdı 084a/4150

y.- arsañ 128b/5635

y.- asın 030a/1804

y.- asın 030a/1805

y.- dı 028b/1539, 033a/2044, 033a/2045, 094a/4484, 110b/5024, 115a/5178, 141b/6093, 143b/6154

y.- dıñ 030a/1777

y.- duḳlaruñ 012b/433

y.- ġıl 128b/5632

y.- ma 027a/1335, 027b/1503, 030a/1890, 033a/2063, 033a/2365, 064a/3491, 107b/4935,

y.- maġa 092b/4430

y.- maġa 030a/1679, 039a/2672

y.- maġıl 030a/1881, 128b/5623

y.- maduñ 044a/2843

y.- masun 033a/2254

y.- maḳ 033a/2208

y.- maz 029a/1587, 029a/1588, 033a/2166, 120b/5365

y.- mazam 029a/1591

y.- sam 064a/3493

y.- sun 033a/2064

y.- up 020b/1033

yaḳa : Boğaz, yaka.

y.+ ña 004a/105

y.+ ñı 064b/3521

yaḳasız: Yakası olmayan.

y. 070a/3699

yaḳıl - : Yakma işi yapılmak.

y.- alar 047a/2942

y.- alım 016a/769

y.- an 014a/487

y.- dılar 026b/1288, 030a/1756

y.- mış 103b/4801

y.- ur 023a/1142

y.- ur-dı 117b/5263

y.- urdı 161a/6687

yaḳın : Arada az mesâfe bulunan

y. 001b/4, 004a/119, 012b/443, 014b/512, 015a/536, 015a/547, 021a/1044, 028b/1566, 031a/1974, 031a/1978, 033a/2061, 037b/2625, 040b/2723, 055a/3209, 063b/3480, 065a/3524, 067a/3590, 069b/3678, 073b/3794, 077b/3934, 086a/4210, 092b/4439, 105a/4847, 114a/5154,

126b/5569, 135a/5878, 135a/5888, 138b/5992, 143a/6145, 149a/6318, 149b/6338

y.+ dur 133b/5838

y.+ ına 040a/2720, 065a/3532

y.+ ında 135a/5880, 135a/5882, 135a/5887

y.+ lardan 133b/5838

yaḳınlıḳ: Yakın olma durumu:

y. 104b/4845, 129b/5665

yaḳīn (Ar.i.) : Bir şeyi şüphesiz olarak tam ve doğru şekilde bilme.

y. 001b/4, 005a/145, 015a/547, 075a/3845, 085b/4194, 115a/5177, 065a/3525

yaḳlaş -: Yakın duruma gelmek, aradaki zaman veya mesâfe azalacak şekilde ilerlemek.

y.- dı 136a/5907

yaḳunca : Yakın, çok yakın.

y. +laruñ 138a/5985

yaḳul - :bk. yaḳıl-

y.- ur 026a/1254

Yaḳup (İbr.i.) : Hz. İbrâhim'in torunu ve İsrâiloğulları'nın atası olan peygamber.

Y. 090a/4359

yāḳut : Pembe veya erguvan tonları ile karışık koyu kırmızı renkte, saydam bir korindon türü olan değerli taş.

y. 031a/1971, 125a/5509, 125a/5512, 147a/6266

y.+ dan 090a/4353, 135a/5874

yala - : Dili üzerinde gezdirmek sûretiyle yemek.

y.- ya 018b/928

yalabı - : Parlamak, parıldamak.

y.- r 037a/2611

yalan : Asılsız, uydurma, gerçek tarafı olmayan.

y. 007b/286, 015b/577, 022a/1094, 029b/1612, 116a/5213, 142b/6132

y.+ a 161a/6686

y.+ dur 027a/1373, 127a/5576, 159b/6640

yalancı: Yalan söylemeyi huy edinmiş kimse.

y. 111a/5055

y.+ nuñ 111b/5064

yalımı alçak : Yüreksiz, itibarı düşük.

y. 013a/460

yalın : Çıplak, yoksul.

y. 014a/478, 027a/1355,

yalıñ : Alev.

y.+ lar 039b/2693, 126b/5569

y.+ ları 127a/5578

y.+ ların 030a/1852

yalın ayaḳ : Tam giyinmemiş bir vaziyette, ayağı ve başı çıplak, perîşan kıyâfette.

y. 013b/473, 022b/1113, 024a/1187, 025b/1237, 062b/3457, 063b/3485, 107a/4924, 128a/5611

yalıncaḳlıġ: Çıplaklık, yoksulluk.

y.+ a 018a/907, 050b/3052, 062b/3457, 083a/4122, 110a/5014, 112a/5082

yalıñız : Yalnız, tek başına.

y. 030a/1737

yalıñızca : Tek başına.

y. 033a/2312

yalıñızlıḳ : Yalnız olma, yanında kimse bulunmama durumu.

y. 033a/2228

yalıñuz : Yalnız, tek başına.

y. 003b/84, 005b/186, 023b/1173, 025a/1232, 026b/1297, 050b/3049, 053b/3160, 057b/3290, 073b/3793, 089a/4317, 100b/4705, 136a/5914, 137a/5946, 138a/5987, 144b/6195, 151a/6384, 163a/6741

y.+ am 138b/6001, 145a/6201

y.+ ca 003b/86, 017b/890, 023b/1178

y.+ sın 007a/272, 080b/4030

yalıñuzlıḳ: Yalnız olma, yanında kimse bulunmama durumu.

y.+ dan 024a/1191

y.- ıñuzuñ 138b/6002

yaluñuz: bk. yalıñuz

y. 160b/6667, 162b/6733, 163b/6759

yalḳı - : Parlamak.

y.- duḳça 031a/1962

y.- yā 030a/1678

yalvar -: Birinden bir şey isterken yumuşak ve acındırıcı bir tavır takınmak, saygılı bir ısrarla istediğini söylemek.

y. 030a/1893, 073a/3770, 102b/4778, 113b/5125, 115b/5195, 120a/5351

y.- a 046b/2926, 128a/5612

y.- alar 030a/1867

y.- alum 016a/769, 140a/6046

y.- am 033a/2090

y.- am 133b/5805

y.- an 102b/4776, 120a/5350

y.- anı 120b/5365

y.- anlar 075b/3861

y.- dı 101b/4736, 103b/4813, 113b/5124, 120a/5347

y.- dılar 100b/4699

y.- dıysa 141a/6076

y.- duḳ 016b/849

y.- ıban 124a/5472

y.- ıgördüm 030a/1913

y.- ısaram 030a/1872

y.- ıturġıl 113b/5129

y.- ıverem 033a/2062

y.- mada 027a/1350

y.- madan 120b/5366

y.- maḳ 030a/1682

y.- maya 144b/6197

y.- saydı 120a/5346

y.- u 115b/5194, 123b/5470

y.- uban 046a/2914, 047b/2956, 095b/4537, 100b/4712, 128b/5619, 128b/5626, 139b/6035

y.- ugör 102b/4777

y.- uñ 041a/2739, 099b/4663

y.- up 019a/958, 063a/3462, 125b/5531

y.- ur 021a/1052, 027a/1485, 033a/2318, 075a/3847, 099b/4663, 124a/5474

y.- uram 133b/5782

y.- urlar 027b/1503

y.- ursız 047b/2964

yalvarıcı : Yalvarma işini yapan.

y. 075b/3863

yama : Delik veya yırtık bir yeri, parça ile kapatıp onarma.

y. 017a/870

y.+ nıñ 019a/966

y.+ sı 019a/948, 019a/965

yamalıca: Yamalı olan.

y. 017a/879

yamalu: Delik veya eski yerine yama vurulmuş, yama ile onarılmış.

y. 017a/881, 018b/928

yamaluca: bk. yamalıca.

y.+ ġıdı 017a/868

yaman : Kötü, fenâ.

y. 030a/1709

yan : Taraf, yön, cihet. Birlikte olma ifâde eder.

y. 071a/3713,

y.+ a 030a/1851, 134b/5868, 152b/6430

y.+ da 159a/6618

y.+ dan 095b/4531

y.+ ı 033a/2276, 033a/2283, 076b/3898

y.+ ıma 125b/5529, 128a/5614

y.+ ımda 031a/1973, 031b/1985, 077b/3932

y.+ ımdaki 074a/3805

y.+ ın 047a/2937

y.+ ına 004b/129, 008b/313, 025b/1243, 030a/1625, 030a/1852,

031a/1977, 031b/1989, 031b/1993, 032a/2002, 032a/2004, 033a/2277, 039b/2696, 042b/2798, 045b/2892, 062a/3431, 081a/4048, 098a/4622, 101a/4716, 108b/4965, 110b/5030, 111a/5050, 112a/5080, 113b/5137, 117b/5267, 128a/5608, 135a/5884, 136b/5934, 139a/6008, 144b/6188, 145b/6213, 161b/6692, 164b/6787, 165a/6797, 169a/12

y.+ ında 019b/971, 019b/975, 020b/1032, 027a/1370, 030a/1765, 033a/2037, 033a/2204, 036a/2590, 036b/2595, 045a/2880, 046b/2923, 046b/2925, 053b/3160, 062a/3426, 160b/6663

y.+ ındadur 005b/187

y.+ ından 004b/129, 020b/1032, 038a/2647, 038a/2648, 046b/2921, 054b/3191, 099b/4675, 131b/5727, 133b/5788

y.+ ını 143a/6149

y.+ ıña 042b/2787, 089a/4314, 132a/5738

y.+ larına 010b/371

y.+ larınca 025b/1238

y.+ uma 032a/2011, 118a/5284

y.+ umuz 119a/5311

y.+ uñ 008b/320

y.+ uña 034a/2516, 042b/2790

y. -uñça 174b/5

y.+ uñda 071a/3708

yañ : bk. yan

y.+ a 005b/203, 009a/331, 010b/369, 014a/485, 023a/1148, 027a/1485, 030a/1881, 033a/2070, 033a/2296, 047a/2937, 047b/2966, 062a/3439, 072b/3758, 075b/3870, 080a/4009, 080a/4021, 080a/4023, 116a/5210, 121a/5389, 122b/5436, 124b/5501, 134b/5870, 142b/6123, 151b/6395, 155a/6501, 155a/6503, 155a/6505, 156a/6527, 156a/6530, 157a/6562, 157b/6575, 157b/6586, 159a/6624, 161a/6680, 161a/6686, 162b/6731

y.+ dan 144b/6195, 147a/6259

yan - : Isı ve ışık yayarak yok olmak, kül hâline gelmek.

y. 095a/4521, 098a/4612, 103a/4793, 107a/4920, 168a/6875

y.- a 018a/906, 023a/1169, 033a/2128, 033a/2368, 033a/2372, 033b/2500, 060a/3375

y.- alar 033a/2231, 039a/2681, 040a/2707

y.- alum 016a/769

y.- am 033a/2238, 129a/5639

y.- an 095a/4522, 109b/5001

y.- ar 021b/1068, 022a/1085, 035b/2560, 050b/3054, 050b/3059, 051b/3097, 051b/3098, 059a/3343, 107a/4919, 136a/5908

y.- ardı 059a/3332, 117a/5240

y.- arlar 040b/2730

y.- asız 012a/429

y.- avuz 023a/1148

y.- ayın 064a/3491, 074b/3828, 095a/4516, 128a/5615, 129a/5640

y.- dı 104b/4841, 110b/5026, 136b/5923, 157b/6586, 161a/6689, 161a/6690, 163b/6754, 164a/6769, 164b/6788

y.- dılar 030a/1756

y.- duġı 022a/1086

y.- duġını 129a/5639

y.- dum 059a/3334

y.- ısarsın 064a/3502

y.- madan 020a/1019

y.+ maġa 033a/2376

y.- maḳ 124b/5491

y.- masın 129a/5651

y.- maya 088b/4292, 105a/4856, 176a/8

y.- mayalar 087a/4244

y.- mayan 105a/4851

y.- mayasın 090a/4344

y.- mayavuz 077a/3909

y.- mayınca 095a/4517

y.- mayısar 095a/4522

y.- maz 132b/5759

y.- mış 103b/4800, 103b/4801

y.- mışdı 024a/1201

y.- sun 124a/5487

y.- uban 047a/2942, 055b/3217, 124b/5489, 160b/6661, 161a/6687

y.- uñ 124b/5496

y.- up 014a/487, 023a/1142, 026a/1254, 026b/1288, 059a/3335, 073b/3787, 098a/4613

yana : Bir daha, tekrar, gene.

y. 006b/258, 016a/701, 016a/721, 016a/725, 016a/732, 016a/763, 016a/772, 033a/2332

yañaḳ (ġ) : Yüzün kulak, göz, şakak, burun ve çene arasında kalan iki yan tarafından her biri.

y.+ ı 135a/5874

y.+ ında 129b/5667

y.+ ları 157b/6576

y.+ laruñ 011a/395

yanaş- : Yaklaşmak, yakınlaşmak.

y. 068a/3621

yandır -: Yakmak, tutuşturmak.

y.- dı 143b/6154

yandur -: bk. yandır-

y.- up 030a/1804

y.- ur 050b/3053

yāne yāne : Yana yana.

y. 016b/847

yanıl - : Aldanmak, hatâ yapmak.

y.- madan 007a/270

y.- mış 060b/3388

yañıl - : bk. yanıl-

y.- am 073b/3797

y.- dum 085b/4203

Y.- dum 082b/4098

y.- maz 071b/3722

y.- mazam 109b/4996

y.- uram 109a/4983

yanılt-: Yanılmasına yol açmak.

y.- dılar 177a/15

yāni : Demek oluyor ki` anlamlarında bir söz.

y. 130a/5680

yaʿnī (Ar.bağl.) : bk. yāni

y. 007b/288, 008a/293, 013b/465, 033a/2301, 039a/2685, 046b/2927, 047a/2944, 047b/2958, 048b/2989, 052b/3129, 054a/3174, 058a/3305, 059b/3355, 063a/3471, 064a/3504, 068a/3626, 080a/4008, 081b/4065, 094b/4499, 095b/4535, 096a/4559, 098a/4623, 099b/4663, 101a/4716, 102a/4754, 110a/5015, 111b/5058, 111b/5059, 112b/5095, 115b/5194, 125a/5511, 125a/5519, 125b/5530, 126a/5554, 131b/5727, 131b/5729, 132a/5734, 136b/5926

yañlış : Yanlış.

y. 006a/226, 052a/3104, 074b/3825, 081b/4066, 081b/4071

y.+ a 085b/4203

y.+ durur 112a/5075

y.+ ın 133b/5795

yap - : Ortaya koymak, gerçekleştirmek, oluşturmak, meydana getirmek.

y.- an 055a/3202

y.- anlar 061a/3401, 090a/4347, 090b/4365

y.- ar 050b/3048, 053b/3160,

y.- arlar 090a/4352, 148a/6288, 178a/1

y.- dı 118a/5281

y.- dum 030a/1675

y.- duḳlarını 090b/4373

y.- up 053b/3157

yapar-: Örtmek, kapatmak.

y. 069a/3660

yapı : İskân veya çeşitli maksatlarla kurulan her türlü mîmarlık eseri, binâ.

y.+ ya 027a/1433

yapıl - : Yapı olarak kurulmak, inşâ

edilmek.

y.- maz 085b/4195, 086b/4236

y.- mış 021b/1063

yapış - : Bir şey bir yere ayrılmayacak şekilde tutunup kalmak.

y. 071b/3735, 142a/6113

y.- a 015a/519, 030a/1822, 030a/1842, 030a/1864

y.- alar 008b/313, 030a/1819

y.- am 033a/2282

y.- aydı 126b/5561

y.- dı 085b/4199, 112a/5078

y.- dum 093b/4472

y.- ıñ 030a/1838

y.- maya 033a/2411

y.- uban 017b/891, 023a/1169, 030a/1844, 033a/2207, 101a/4727

y.- up 033a/2255, 046a/2908, 128a/5618, 142a/6114

y.- ursa 033a/2110, 033a/2249

yapraḳ (ġ): Bitkilerde solunum, karbon özümlenmesi, terleme vb. olayların oluştuğu, çoğu klorofilli, yeşil ve türlü biçimdeki bölümler.

y. 178a/3

y.+ ı 064b/3510

y.+ ıla 019b/976

y.+ uñ 109a/4977

yapu : bk. yapı

y. 030a/1675

y.+ sı 021b/1063

y.+ sını 053b/3161

yapuş -: bk. yapış-

y.- uban 029a/1584, 037a/2613

y.- unca 045a/2871

y.- up 039b/2700

yār (Far.i.) : Dost, sevgili.

y. 001b/21, 002b/50, 004a/106, 006a/224, 014b/498, 016a/598, 016a/617, 016a/618, 016a/642, 016a/738, 027a/1315, 027a/1321, 027a/1424, 028a/1525, 030a/1755, 030a/1847, 030a/1897, 030a/1943, 031b/1992, 033a/2050, 033a/2178, 033a/2377, 033a/2385, 033a/2439, 035b/2568, 036b/2600, 036b/2601, 042a/2780, 048a/2975, 050a/3032, 051b/3089, 056a/3232, 056b/3254, 056b/3263, 057a/3279, 058a/3311, 058b/3319, 069b/3676, 070a/3702, 071b/3725, 072b/3754, 073a/3776, 076b/3899, 078b/3963, 079a/3978, 079a/3982, 080a/4018, 080b/4029, 080b/4033, 081b/4067, 082b/4106, 084a/4148, 084a/4152, 085a/4174, 085a/4176, 085a/4179, 085b/4202, 086a/4208, 087a/4255, 087b/4260, 088b/4307, 090a/4349, 092a/4412, 093a/4452,

093a/4460, 094a/4482, 096a/4556, 098b/4633, 099a/4655, 103b/4805, 105a/4857, 107a/4909, 109a/4975, 112a/5081, 113a/5109, 114a/5142, 115b/5192, 117a/5243, 117a/5246, 119b/5327, 120a/5342, 121a/5382, 121a/5386, 122b/5432, 125a/5504, 129b/5659, 130b/5700, 131a/5716, 133a/5768, 134b/5861, 142a/6108, 142b/6120, 147b/6283, 149a/6331, 150a/6356, 153a/6444, 153b/6459, 156a/6531, 160a/6650, 166a/6838, 176a/10

y.+ e 063a/3461, 064a/3502, 069a/3659, 080b/4034, 085b/4191, 088a/4274, 098b/4639

y. eyledi 001b/5

y.+ ı 050a/3035, 130b/5689,

y.+ ıdıñ 045b/2896

y.+ ısa 008a/303

y.+ i 088b/4299, 096b/4575, 156a/6538

y.+ im 031a/1973, 145a/6200

y.+ in 016a/796

y.+ inden 016a/632

y.+ ini 155a/6502

y.- i İslām 160a/6658

y.+ lerim 016a/645

yar : Uçurum.

y.+ı 015a/572,

yar - : Kesip açmak, delip açmak.

y. 100a/4686

y.- a 136b/5933,

y.- alar 100b/4700

y.- asın 099b/4669

y.- up 083b/4135

yara : Keskin bir şeyle veya bir vuruşla vücutta oluşan derin kesik.

y. 136b/5933, 139a/6010, 145a/6206

y.+ sı 145b/6227

y.+ sına 140a/6052

y.+ sını 145a/6207

yara- : Yarar sağlamak, faydalı olmak, kendisinden faydalanılmak.

y.- ya 016a/743

yaraḳ (ġ) : Hazırlık, malzeme, teçhizat.

y. 030a/1706, 080b/4028, 087b/4268, 118b/5289, 118b/5290, 118b/5291, 140b/6059, 143a/6137, 159a/6628

y.+ ı 030a/1707

y.+ ın 004a/113, 087a/4254, 088a/4282, 122a/5419, 148b/6305

y.+ ını 022b/1109, 148a/6293

y.+ ıñ 003b/100, 091a/4379

y. ḳılmaḳ 071b/3724

yaraḳla -: Hazırlamak.

y.- dı 030a/1924, 030a/1927

yaralan -: Yaralama işi yapılmak.

y.- dum 146b/6256

yaramaz: İşe yaramayan, yararlı olmayan kimse.

y. 015b/587, 081a/4046, 082b/4090, 133b/5816

yāran (Far.i.) : Dostlar.

y. 152a/6407

y.+ ı 063b/3482

yarar : Fayda, işe yarayan, faydalı.

y.- r 030a/1747, 030a/1748

yaraş - : Uymak, uygun düşmek, yakışmak.

y.- ur 030a/1644, 033a/2050, 033a/2196, 124b/5491, 157b/6585

yaraşık: Yaraşma, yakışma, uyma.

y. 010b/381

yarat (d) -: Yoktan var etmek, halketmek.

y.- an 011a/384, 033a/2353, 041b/2762, 166b/6840, 167b/6858

y.- aydum 030a/1825, 126b/5566

y.- dı 005b/180, 029a/1588, 030a/1803, 160b/6671, 160b/6672, 166b/6841, 166b/6845, 166b/6846, 167b/6859, 167b/6863, 167b/6864, 177a/1

y.- dum 020b/1030, 029a/1576, 033a/2398, 084a/4140, 105b/4870

y.- duñ 173b/10

y.- ısardur 166b/6849, 167b/6867

y.- madan 030a/1671

y.- madı 122a/5412, 176a/6

y.- mamışdur 085a/4186

y.- mış 005b/184, 022a/1078, 135a/5873, 137b/5970, 158a/6600

y.- sam 052b/3118

y.- uban 173b/11

y.- ubdur

y.- up 021a/1041, 166b/6845, 167b/6863

y.- updur 039a/2671, 085a/4176

y.- ursın 052b/3126

yaradıl -: Yaratma işine konu olmak.

y.- ıldı 122a/5411

y.- mış 016a/695, 040a/2719, 077b/3929

y.- mışda 060b/3392

y.+ mışları 033a/2229

y.- uban 166a/6832

yardım : Elindeki imkânları ve gücünü ihtiyâcı olan biri için kullanma, muâvenet.

y. eyle 033a/2132

y. eyleñ 027a/1320,

y. idüñüz 028b/1545

y. iyleñüz 027a/1327,

y. ḳıluñ 028b/1546

y. ola 030a/1934

y.+ uñuz 033a/2122

yardımcı : Yardım eden kimse.

y. 093b/4465

y.+ m 145a/6201

yardum : bk. yardım

y. 030a/1781, 033a/2044, 033a/2080, 033a/2081, 033a/2095, 033a/2253

Y. eyle 033a/2198

y.+ ı 080a/4015

yardumcı : bk.yardımcı

y. 102a/4763

yāre : Yara sözünün daha çok eski metinlerde rastlanan bir kullanılışı.

y.+ mi 001b/18, 111a/5048

y.+ si 077b/3930

yāren (Far.i.) : Arkadaş, dost.

y. 140a/6054

y.+ ler 024b/1209, 025b/1238, 027a/1377, 161a/6678

y.+ leri 016a/676, 027a/1337, 065a/3534, 065b/3552, 066a/3567, 161a/6690

y.+ lerim 005b/171

y.+ lerin 016a/630, 033a/2476

y.+ lerine 032b/2026

y.+ lerüm 031b/1979, 033a/2043

yarı : Bir bütünü oluşturan iki eşit parçadan her biri, nısıf.

y. 033a/2072, 033a/2075, 033a/2076, 044b/2850,

y.+ sı 079a/3982, 147b/6285

y.+ sından 005b/206

yarı : Yardım etmek.

y. ḳıldı 066a/3564, 083a/4116

y. ḳıldılar 028b/1538,

yarıcı : Yardımcı.

y. 138b/6002

y.+ msın 138b/6001

yarıl - : Delinmek, yırtılmak.

y.- a 004b/122

y.- araḳ 024a/1198

y.- dı 118b/5305, 119a/5306

y.- mış 011a/395

y.- up 163b/6754

yarım Bütün bir şeyin ayrıldığı iki eşit parçadan her biri.

y. 030a/1898, 030a/1903, 030a/1906, 030a/1909, 030a/1915

yarın : Gelecek, istikbal.

y. 003a/62, 003b/101, 016a/772, 022b/1102, 027a/1369, 027a/1439, 029a/1582, 030a/1782, 030a/1811, 030b/1947, 033a/2058, 033a/2060, 033a/2084, 033a/2212, 033a/2216, 033a/2334, 033a/2401, 033a/2476,

038b/2657, 067b/3608, 072a/3751, 072b/3769, 074a/3809, 076a/3878, 077b/3932, 088a/4282, 088b/4304, 095b/4537, 096a/4551, 096b/4571, 103b/4812, 104a/4818, 106a/4878, 107b/4931, 117a/5246, 124b/5498, 134a/5846, 146a/6240, 147a/6272, 161b/6701, 163b/6761

y.+ a 016a/626, 133b/5804, 176a/3

y.+ da 122b/5437

yarınki : Yarın sözcüğünün sıfat yapım eki almış hali.

y. 033a/2046, 033a/2333, 033a/2367

yarındası : Ertesi gün

y. 058b/3328, 058b/3330

yarlaġa- : (Allah) Birinin suçunu bağışlamak, mağfiret etmek.

y. 087a/4243, 133a/5775

y.- dum 076b/3889, 084b/4167, 091b/4407, 098b/4644

y.- mak 092b/4433

y.- sın 076a/3883

y.+ ya 024b/1214, 081b/4063

y.- yam 081b/4060

yarlaġan - : Affedilmek, bağışlanmak.

y.- a 009b/338

y.- up 024b/1214

yarlıġa -: bk. yarlaġa-

y. 007a/264, 020a/1016, 033a/2361, 059b/3346

y.- dum 021a/1039

y.- ġıl 133b/5830

y.- sun 033a/2290

yarlıġan - : bk. yarlaġan-

y.- maḳlıḳ 076b/3892

yaru : Bir bütünün iki eşit parçasından her biri, nısıf.

y.+ sın 078a/3946

yas : Ölüm veya çok büyük bir felâketten duyulan acı ve bu acıyı belirtmek üzere yapılan şeyler, mâtem.

y. 100b/4702, 161b/6695, 161b/6699, 163b/6765, 164b/6788

y. eylediler 165a/6801

y.+ ına 044b/2852

y.+ ıñı 163a/6743

yaş : bk. yas

y. 127b/5596

yasaḳ(ġ) : Yapılması istenmeyen, yapılmasına izin verilmemiş olan, memnu.

y.+ ına 147a/6269

yaşdıḳ (ġ) : Başın altına koymak veya sırtı

dayamak için kullanılan, içi yün, pamuk, kuş tüyü, ot vb.yle doldurulmuş küçük minder.

y.+ a 033b/2498

yaṣduḳ(ġ) : bk. yaṣdıḳ

y. 019b/976

y.+ ına 006a/235

Yāsīn : Kur'an'da geçen bir sure.

Y. 033a/2490, 133b/5825

yaş : Islak, nemli.

y. 013a/448, 016a/819, 016a/821, 017a/888, 024a/1188, 030a/1727, 030a/1932, 030a/1937, 039b/2688, 077a/3911, 082b/4097, 094a/4494, 094b/4504, 098a/4614, 098b/4630, 099a/4656, 101b/4730, 113b/5137, 128a/5616, 132a/5731, 160b/6666, 165a/6808

y.+ a 033a/2379

y.+ ı 016a/726, 016b/835, 017a/883, 017b/900, 018a/906, 020a/1000, 027a/1316, 030a/1639, 030a/1645, 030a/1682, 030a/1765, 030a/1778, 030a/1779, 033a/2304, 050a/3033, 086b/4234, 094a/4490, 112b/5090, 112b/5091, 165a/6798, 165a/6800

y.+ ıdur 030a/1926, 050a/3034

y.+ ıla 016b/853, 026b/1299, 033a/2097, 165b/6821

y.+ ım 095b/4537

y.+ ın 011a/392, 016a/692, 020b/1034, 030a/1922, 030a/1923, 033a/2049, 033a/2080, 045a/2882, 102b/4771, 106b/4903, 111b/5056, 141b/6093

y.+ ıñ 033a/2438

y.+ ına 022a/1097, 033a/2360, 094b/4510, 103b/4813, 105a/4859, 111b/5070, 120b/5369, 127b/5594

y.+ ında 016a/671, 110a/5018, 134a/5852

y.+ ından 096b/4567

y.+ ını 022b/1120, 027a/1339, 030a/1720, 033a/2404, 035a/2544, 092a/4416, 101a/4715, 105a/4855, 126a/5550, 129a/5644, 160b/6670, 163a/6748

y.+ ıñı 143b/6161

y.+ ıyla 043b/2829, 121a/5375

y.+ lar 024a/1198, 030a/1921, 030a/1937, 033a/2036, 066a/3567, 071a/3716, 092b/4430, 132a/5733, 133b/5803

y.+ ları 028a/1516, 030a/1694, 030a/1932, 039a/2687

y.+ ların 027a/1333, 033a/2038, 033a/2039

y.+ larına 047a/2949, 116b/5236

y.+ larını 013a/461

y.+ um 100b/4706

y.+ uñ 028b/1562, 114b/5159, 129a/5645, 136a/5916

y.+ uñı 003b/80, 032b/2020, 088a/4281, 095a/4519

yaşa - :Tutmak, yerine getirmek.

y. 105a/4853

y.- yan 007a/266

yaşan -: Yaşamak işi yapılmak.

y.- ur 157b/6583

yaşar : Yaşında.

y. 134a/5851, 136a/5908

yaşlı : Yaşla dolmuş (göz).

y. 033a/2366

yaşlu : **bk. yaşlı**

y. 030a/1933, 030a/1934, 042b/2793, 065a/3529, 146b/6243

y.+ lara 017b/901

yat - : Uyumak veya dinlenmek için yatağa girmek, uzanmak.

y.- a 025b/1246, 025b/1248, 027a/1358, 060a/3362, 106a/4884

y.- acaġaz 053b/3149

y.- acağı 009a/333

y.- alar 049a/3015

y.- an 010b/378, 046b/2923, 094b/4497

y.- ar 016a/662, 043b/2827, 135b/5894

y.- ardım 016a/737

y.- aruz 019b/973

y.- asın 070a/3699

y.- dı 022a/1097, 048b/2991, 058b/3326, 094b/4510, 114a/5148, 117b/5264, 118a/5280, 122a/5417, 151a/6385, 160b/6665, 164b/6789

y.- dıġı 045b/2885

y.- dılar 151b/6396

y.- duġı 005b/164, 036a/2579

y.- ısar 089b/4335

y.- ma 160b/6674

y.- madı 117b/5259

y.- maduġını 107a/4923

y.- madum 025a/1231

y.- masun 046b/2924

y.- maḳ 004a/104

y.- maḳdan 025b/1247

y.- mayam 028b/1552

y.- mış 030a/1764, 135a/5887

y.- mışıdı 136a/5904

y.- tıġı 046b/2926

y.- up 057b/3297, 066a/3559, 169b/12

y.- ur 011a/383, 011b/408,

011b/409, 015a/518, 019b/971, 025b/1240, 030a/1767, 045a/2867, 058b/3329, 062a/3435, 065b/3553, 093b/4476, 113b/5127, 136a/5905, 137a/5952, 177b/9

y.- ursın 025b/1242, 025b/1243, 034b/2535, 177b/6

y.- uruḳoyup 046a/2913

yat: Yabancı, el.

y.+ a 146b/6257

yatır - : Yenilgiye yol açacak şekilde davranmak, başarısızlığa uğratmak.

y.- an 156a/6534

yatsu : Yatsı namazı ve yatsı ezanı vakti.

y. 168b/6885, 170a/5

yavı : Kaybolmuş, kayıp, zâyi.

y. ḳıldı 025a/1235, 048b/2990

y. ḳıldum 099a/4649

yavlaḳ : Pek, çok, gayet.

y. 034b/2539, 042a/2775, 045b/2893, 054a/3164, 054b/3186, 065a/3533, 136b/5924, 139b/6028, 142a/6118, 143b/6153

yavrıcıḳ : Küçük çocuk.

y.+ larım 178a/3

yavru : Çocuk, evlat.

y.+ sı 138b/5989

yavrucuḳ : **bk.yavrıcık**

y.+ larum 027a/1326, 033a/2124

yavuz : Kötü, fena.

y. 030a/1694, 071a/3710, 082b/4091, 170b/4

yay : İki ucu arasında bir kiriş gerili olan, eğri ve esnek ok atma âleti, kavis.

y. 011a/392, 141a/6083

y.+ larından 157b/6583

yay - : Sermek, kurmak.

y.- up 033a/2102

yayaḳ : Yaya, yayan, piyade.

y. 022b/1113, 024a/1187

yayan : Yaya olarak.

y. 019a/964

yayıl - : Dağılmak.

y.- dı 144b/6194

yaz : İlkbaharla sonbahar arasındaki sıcak mevsim.

y. 008b/317

yaz - : Söz ve düşünceyi özel işaret veya harflerle anlatmak, bir göreve almak.

y. 011b/399, 016a/726, 016a/727, 056b/3253, 079a/3978, 079a/3988, 107a/4916

y.- a 078b/3972, 134a/5854

y.- alar 133b/5797

y.- am 030a/1652

y.- an 045a/2881, 133b/5837

y.- ana 133b/5831, 133b/5832

y.- anı 133b/5830

y.- ar 016a/736, 099b/4674

y.- dı 015a/526, 117a/5254, 117b/5257, 148a/6299, 159b/6643, 159b/6644

y.- dılar 148a/6293, 160a/6658

y.- dım 016a/596, 016a/686, 016a/737

y.- dum 015a/525, 016a/734, 133b/5835, 176a/14

y.- ıcak 013a/461

y.- ıla 016a/681

y.- ıñı 002b/57

y.- maġa 016a/687

y.- maḳda 036a/2577

y.- mış 005b/210, 031a/1963, 098b/4643

y.- mışdı 119b/5336

y.- mışduḳ 018a/912

yazdur - : Yazma işini yaptırmak.

y.- anı 133b/5830

yazı : Düz yer, ova, kır.

y. 062b/3448, 135b/5893, 145a/6204

y.+ ya 149a/6330

y.+ da 024a/1187

y.+lar 148b/6314

y.+ larda 023a/1137, 024a/1188, 113a/5114

y.+ ya 145b/6218

yazı : Düşüncenin belli işaretlerle tespit edilmesi, yazma işi. Yazgı, kader.

y. 030b/1959,

y.+ lar 030a/1774,

y.+ ların 174a/10

y.+ lıdur 005b/188

yazıcı: İşi yazı yazma olan kimse.

Y.+ sı 029b/1607

yazıḳ (ġ) : Günah, cürüm, suç.

y. 024b/1213

y.+ ı 074a/3811

y.+ ım 074a/3812

y.+ um 071b/3732

y.+ uñ 007a/264

yazıl - : Yazma işi yapılmak.

y.- an 162b/6729

y.- ana 161a/6685

y.- maya 131b/5719

y.- mış 005b/189, 098b/4642, 103b/4806, 103b/4811, 110b/5030, 119b/5334, 174a/5, 174a/10, 174b/9

yazılu : Üzerinde yazı bulunan, yazısı olan.

y. 110b/5028

y.+ dur 129b/5661

yazıḳlu : Günahı olan, günahkar.

y. 077a/3907

yazu : Düşüncenin belli işaretlerle tespit edilmesi, yazma işi.

y.+ muz 016a/607

y.+ nuñ 030b/1959

yazuḳ (ġ) : bk. yazıḳ

y.+ ı 007b/290

yazul - : bk. yazıl-

y.- anı 163a/6742

yazuḳlu : bk. yazıḳlı

y. 033a/2455, 075b/3864

ye - : Ağızda çiğneyerek yutmak. Harcamak, tüketmek, bitirmek.

Y.- dikleri 027a/1431

Y.- dükçe 027a/1414

y.- medi 144a/6179

y.- megi 016a/714, 049b/3019

y.- mek 009a/322, 022b/1110, 025a/1231, 056a/3238, 068a/3635

y.- meye 072b/3764

y.- mez 108a/4943, 122b/5424

y.- r 037b/2636

y.- se 108a/4947

y.- yer 069a/3660

Ye'cūc (Ar.i.) : Kıyâmete yakın bir zamanda ortaya çıkıp pek çok kötülük yapacaklarına ve çok kısa boylu olduklarına inanılan iki kavimden biri.

Y. 021b/1067, 169b/2

ye - : Dert, düşünce, sıkıntı, merak vb. İçin için üzüp durmak.

y.- me 062a/3434

yed -: Çekip götürmek, yol gösterip bir yöne doğru sevketmek.

y.- esin 029a/1584

yedi : Altıdan sonra, sekizden önce gelen sayının adı.

y. 007a/268, 016a/725, 016a/730, 022a/1077, 022a/1088, 033a/2439, 059b/3360, 060a/3362, 060a/3372, 060b/3389, 065a/3537, 079b/3992, 096b/4567, 108b/4961, 108b/4962, 109a/4975, 126b/5560, 135a/5883, 138a/5980, 138a/5982, 138b/5997, 139a/6010, 142b/6120, 145b/6217, 145b/6227, 146b/6253, 147a/6265, 148a/6295, 152a/6419, 163b/6753

y.+ sinde 010a/360

yedinci : Yedi sayısının sıra sıfatı.

y. 016a/738, 021b/1075, 031b/1983, 060b/3391

yedir - : Elindeki imkânları başkaları için harcamak.

y.- meziseñ 172b/4

yedişer : Yedi sayısının her birine yedi veya her defasında yedi tâne

anlamına gelen üleştirme şekli.

y. 108b/4962

yedür - bk. yedir-

y. 122b/5428

y.- e 027a/1445

yeg : Daha iyi, daha üstün, müreccah, evlâ.

y. 065b/3551, 066a/3566, 066b/3575, 068a/3635, 073a/3778, 081b/4068, 083a/4123, 086b/4234, 122a/5415, 160b/6672

y.+ dür 018a/905, 143b/6157, 168b/4, 168b/6, 168b/9, 169a/6895, 169a/5

y.+ dürür 099a/4648

y.+ miş 047a/2944

yegni : Hafif.

y. 033a/2074

yekrek (g) : Çok iyi.

y. 058a/3307, 086b/4229

y.+ idür 068b/3647

yegregirek : Daha iyi daha üstün.

y. 058a/3308

yeksān (Far.i.): Bir, berâber, eşit, müsâvî.

y. 008b/319, 173a/9

yel : Havanın yer değiştirmesi sonucunda meydana gelen esinti, rüzgâr.

y.+ i 016a/617

yel - : Aceleyle, telaşlı çalışmak, çabalamak.

y.- en 015b/577

y.- mekde 056b/3258

yelken : Kanatlı hayvalarda rüzgâr gücünü kullanabilmek amacıyla kanatlara yaratılan düzenek.

y.+ i 005b/182

yemkür -: İçini çeke çeke ağlamak.

y.- üp 012b/446

y.- ür 013a/461

yemiş : Meyve.

y.+ e 056a/3232

y.+ i 056a/3232

y.+ lerin 023a/1138

yemīn (Ar.i.) : Allah'ı veya mukaddes bir varlığı şâhit tutarak verilen söz, ant, kasem.

y. 037b/2636, 170b/14

yemle -: Yemlemek ve yem yedirmek işi.

y.- rüz 019b/974, 019b/975

yeñ : Giyecek şeylerin kol kısmı.

y.+ ine 055b/3213

yeñ - : Tutmak.

y.- emedi 119b/5325

yeñi : Öncekinden sonra olan, sonra gelen.

y. 115a/5175

yer : Mevki, mekân, mahal, dünya.

y. 005b/187, 016a/706, 016a/708, 027a/1350, 038a/2645, 060a/3370, 084a/4146, 119a/5312, 146b/6255, 149a/6329

y.+ de 033a/2134, 033a/2302, 042b/2785, 060a/3372, 065b/3552, 078a/3949, 083a/4123, 115a/5187, 139a/6012, 161b/6695

y.+ den 002b/51, 005b/164, 157b/6572

y.+ e 005a/146, 015b/577, 016a/706, 016b/834, 022a/1096, 023a/1164, 027a/1497, 027b/1508, 027b/1509, 028b/1539, 029b/1612, 030a/1806, 032a/2005, 033a/2357, 047b/2954, 048b/2991, 055b/3223, 057b/3287, 057b/3295, 060b/3389, 063b/3480, 070a/3692, 088a/4276, 096b/4570, 123a/5439, 127a/5574, 128a/5611, 139a/6010, 163b/6757, 174b/13

y.+ i 053b/3159, 083b/4135, 102b/4774, 129a/5643

y.+ idi 161a/6682

y.+ idür 175a/9

y.+ imi 066a/3561

y.+ in 097b/4598, 146b/6255

y.+ inde 013a/450, 016a/708, 017b/901, 019a/948, 047b/2952, 060a/3364, 070a/3693, 077b/3925, 164b/6794, 174a/11

y.+ inden 034b/2525, 037a/2614, 043a/2803, 063b/3475, 094b/4504, 141b/6099, 158b/6605, 171b/7, 171b/8

y.+ ine 015a/556, 015b/574, 016a/743, 029a/1583, 030a/1652, 030a/1783, 030a/1784, 030a/1817, 033a/2064, 033a/2065, 033a/2075, 033a/2077, 033a/2113, 033a/2130, 033a/2238, 033a/2376, 039a/2671, 046a/2911, 069b/3677, 129b/5657, 153a/6441, 155b/6524, 160b/6675, 174b/3, 176a/4

y.+ ini 012b/435, 030a/1857, 032a/2009, 032b/2012, 129a/5636

y.+ iñ 084a/4145

y.+ iñi 110a/5016

y.+ ler 059b/3359

y.+ leri 083b/4134, 085a/4184

y.+ lerin 005b/154, 005b/155, 005b/160, 005b/163, 005b/168, 005b/173, 128b/5621

yer -: Birinin veya bir şeyin kusurlarını ortaya koymak, hicvetmek.

y.+ er 082a/4078

y.+ ersiz 053a/3136

yerin - : Üzülmek, esef etmek.

y.- diler 174b/8

yerlü yerine : Eskiden olduğu yere.

y. 129b/5657

yeryüzü : Üzerinde yaşadığımız yer küresinin kabuğu, arz.

y. 061b/3412

yesīr (Ar.s.) : Kolay.

y. 106a/4882

yeşil : Sarı ile mâvi arasında yer alan renk, yaprak rengi.

y. 005b/192, 031a/1972, 046b/2930, 098b/4639, 178a/1, 178a/3

yeşilce : Yeşil.

y. 045a/2876, 175b/8

yet - : Bir yaşa erişmek, ulaşmak, yetişmek, erişmek, vasıl olmak, ulaşmak.

y.- di 111b/5056, 116a/5206, 138b/5996, 143a/6145, 164b/6786

y.- dikçe 123b/5455

y.- diler 118b/5295

y.- dügi 016a/733, 175b/6

y.- dügü 114a/5146

y.- eler 031a/1976, 031a/1978

y.- er 016a/684, 018a/913, 043b/2827, 049b/3023, 071b/3734, 072b/3759, 075a/3853, 079b/3992, 117a/5248, 124a/5473, 175a/12

y.- erse 175b/5

y.- meye 026a/1265

y.- mez 058b/3319

y.- mişdürür 025b/1251

y.- üp 007b/276, 019b/991

yetim (Ar.i.) : Babası ölmüş (çocuk).

y. 014a/477, 023a/1167, 023b/1171

y.+ i 154b/6483

y.+ ler 013a/457, 013a/458

y.+ leri 014a/479

y.+ lerüm 013a/456

yetimce : Yetim sözcüğünün küçültme eki almış hali.

y. 024a/1191, 025a/1228

yetimcik: Yetim sözcüğünün küçültme eki almış hali.

y. 025a/1227

yetir - : Hazırlamak, yetiştirmek.

y.- üñ 147a/6267

yetiş - : Ulaşmak, vasıl olmak.

y.- e 015a/515

y.- eler 031a/1975

y.- em 030a/1879

y.- igör 145b/6214

y.- ür 005b/200

yetmişer: Yetmiş sayısının üleştime şekli.

y. 022a/1085

yetmiş : Altmış dokuzdan sonra, yetmiş birden önce gelen sayının adı.

y. 021b/1062, 022a/1080, 022a/1081, 022a/1082, 022a/1083, 022a/1084, 022a/1086, 030a/1790, 022a/1087, 030a/1817, 030a/1821, 030a/1839, 030a/1840, 030a/1842, 033a/2149, 033a/2205, 039a/2673, 048a/2980, 048a/2981, 048a/2982, 048b/2983, 048b/2984, 062b/3445, 063a/3470, 063a/3471, 085a/4176, 085a/4177, 085a/4179, 085a/4180, 092b/4431, 093b/4477, 108b/4963, 108b/4964, 126a/5554, 126b/5562, 129b/5660, 160a/6653

y.+ i 076a/3873

yetür - :bk. yetir-

y. 137a/5952

y.- diler 140b/6061

y.- e 076a/3871

y.- eler 032a/2011, 035b/2564, 035b/2572, 046b/2929

y.- sin 160a/6647

y.- üñ 061b/3417

y.- ürler 053b/3148

yevmen fe yevmen: Günden güne

y. 149b/6335, 153a/6437, 161a/6679

yevmü āḫir: Ahiret günü.

y. 069b/3676, 072b/3762, 088b/4292, 131a/5709

yevm-i ḳıyāmet: Kıyamet günü.

y. 036b/2603,

yevm-i maḥşer: Mahşer günü.

y. 069b/3681,

yevmü āḫir: Ahiret günü.

y. 069b/3676, 108a/4954, 133a/5767, 133b/5784

yevmü ḳıyāmet: Kıyamet günü.

y. 044b/2851, 045b/2898,

yevmü maḥşer: Mahşer günü.

y. 095b/4539,

yevmüd-dīn : Din günü, kıyamet.

y.+ dürür 125b/5522

yevmü'l-ceza : Ceza günü.

y. 075b/3859

yevmü'l-maḥşer: Mahşer günü.

y. 075b/3857

yevmü'l-ḳıyām: Kıyamet günü.

y.- ḳıyām 038a/2650, 046b/2933

yevmü'l-hüdā: Hidayet günü.

y.- Hüdā 132b/5759

yeyni : Hafif.

y. 071b/3727, 074a/3814, 169b/5, 170b/1

yezdān (Far.i.): Allah.

y. 064a/3495, 083a/4109, 097b/4610

Yezīd : Emevî halifesi (?-683).

Y. 152b/6432, 156b/6551, 156b/6552, 156b/6554, 157b/6573, 157b/6574, 158b/6612, 159a/6625, 159a/6627, 159b/6645, 160a/6649

Y.+ e 159b/6639, 159b/6645, 160a/6650

Y.+ in 033a/2254

Y.+ üñ 159a/6626, 159b/6632, 159b/6642, 160a/6654, 160a/6657, 160a/6659, 161a/6688

yıġıl - : Toplanmak, birikmek.

y.- a 062b/3443

y.- ana 131a/5710

y.- dı 072a/3740

yıḳ - : Bozmak.

y.- a 033a/2278,

yıḳ - : Harap etmek, mahvolmasına sebep olmak, perîşan etmek.

y.- a 14 3a/6145

y.- alar 090a/4348

y.- amaz 030a/1676

y.- an 055a/3202

y.- anları 029b/1608, 030a/1805

y.- ar 037b/2637, 136b/5930, 143a/6142

y.- arım 151a/6377

y.- ayım 146a/6242

y.- ayın 135a/5884

y.- dı 142b/6124, 144a/6176, 159a/6625

y.- dılar 090b/4369, 090b/4373, 144b/6190, 161b/6696

y. – ma 072b/3758

y.- up 136b/5926

yıḳdır -: Yıkmak işini yaptırmak, kurulu bir şeyi parçalatıp dağıttırmak.

y.- ma 091a/4388

yıḳıcı : Bir şeyi yıkan, yıkmayı hedefleyen, tahrip eden, tahripkâr.

y. 030a/1710

yıḳıl - : Parçalanmak, bozulmak, çökmek, târumar olmak.

y.- a 099b/4672

y.- dı 119b/5329

y.- madan 100b/4696

y.- maz 148a/6288

y.- up 035b/2573, 037a/2620, 090b/4367, 146a/6234

y.- ur 085b/4195, 100a/4695

yıl : Dünyânın güneş çevresinde tam bir devir yapması için geçen zaman, sene, sâl.

y. 003b/88, 003b/95, 015a/524, 018a/905, 030b/1951, 048b/2991, 049a/3015, 060a/3367, 061b/3410, 062b/3445, 086b/4233, 086b/4234,

100b/4697, 116a/5209, 126a/5543, 169a/1, 169a/6, 170b/2

y.+ a 093b/4470

y.+ da 003b/93, 003b/96, 085a/4180, 147a/6269, 177b/14

y.+ dan 093b/4477, 094a/4478, 094a/4480, 096a/4549, 096b/4577

y.+ dır 019b/972, 116a/5214

y.+ dur 094b/4512

y.+ ı 003a/77

y.+ ın 098a/4622

y.+ ında 011b/405

y.+ lar 040b/2730, 064a/3505

yılan Omurgalı hayvanlardan, bacakları olmayan, üzeri pullarla kaplı, çatal dilli, büyük bir kısmı zehirli olan, uzun sürüngen hayvan.

y. 006a/223, 022a/1094, 087a/4254, 088a/4274, 091a/4380, 171a/4

y.+ a 030a/1723

y.+ lar 008b/320, 011a/389

y.+ lara 022a/1090

y.+ ları 022a/1088, 022a/1095, 088a/4284

y.+ ların 005b/213

y.+ larıñ 005b/217

yıldırım : Çok hızlı yapılan, olan.

y. 037a/2611, 096b/4579, 138b/6004

yıldız : Işıklı ve sâbit bir nokta hâlinde görülen gök cisimlerinden her biri.

y.+ lar 028a/1523

y.+ larıyla 169a/15

yıllık : Bir yıl süren.

y. 021b/1062, 022a/1089, 028b/1565, 040a/2717, 063b/3479, 083b/4135, 084a/4147, 147a/6264

yıllıkça : Bir yıl süren.

y. 030a/1856

yırt - : Vücudu kanatacak kadar derin çizmek.

y.- a 035a/2549, 037a/2608

y.- alar 047a/2949

yi - : Sürekli üzmek, tedirgin etmek.

y.- di 176a/11

y.- gil 075a/3844,

y. -me 030a/1909, 075a/3843, 146b/6247

y.- rin 079b/3999,

y.- rsin 151a/6389

y.- meyeydüm 144b/6183

y.- mez 103a/4783

y.- mezin 082a/4083

y.- mişdi 165b/6815

y.- r 033a/2248,

y.- rin 079b/3999,

y.- rseñ 075a/3844

y.- ye 009b/343, 009b/346,

yi- : Yemek, harcamak, tüketmek, bitirmek.

y.- di 027a/1407,

Y.- dügi 132b/5761

y.- dügüñ 066b/3575

y.- gil 113b/5139

y.- me 027a/1428,

y.+ mege 018b/930, 027a/1408, 027a/1411, 040a/2710

y.-mek 033a/2163, 130a/5676

y.+ mekden 027a/1431

y.- mekle 023a/1151

y.- meñ 041a/2744

y.- mesinde 105b/4874

y.- meye 018b/927, 027a/1399

y.- mez 016b/848, 082a/4088, 097a/4592,

y.- mezdüñ 044a/2839

y.- ñ 040a/2711

y.- r 027a/1404, 027a/1414, 044b/2856, 067b/3606, 126a/5545, 172a/14

y.- r idi 019b/977, 027a/1403,

y.- rin 082a/4075, 082a/4082

y.- se 117b/5255, 117b/5256, 175b/7

y.- ye 018b/928, 018b/940, 027a/1445

y.- yeler 049a/3000, 104a/4830, 171a/5

y.- yelüm 068a/3633, 068a/3636

y.- yem 055a/3209

y.- yemedi 112b/5090

y.- yen 011a/385, 027a/1417, 027a/1420, 027a/1423, 027a/1434, 029b/1607, 033a/2488

y.- yenler 051b/3090

y.- yenleri 029b/1608

y.- yesin 018b/927, 027a/1425

y.- yeydüm 023a/1138

y.- yüp 003b/103, 010b/378, 030a/1831, 033a/2152, 033a/2264, 033a/2482, 036b/2602

yi-: Yenmek, mağlup etmek.

y.- di 007a/274,

yi- : Öldürmek.

y.- di 144a/6180,

yid - : Çekip götürmek, yol gösterip bir yöne doğru sevketmek.

y.- e 030a/1787

y.- eler 033a/2202

y.- eyin 027a/1374

y.- icek 017b/891

yidi : Altıdan sonra, sekizden önce gelen sayının adı.

y. 063a/3473, 063a/3474,

102b/4767, 137b/5958, 148a/6293, 145a/6206

yidinci : Yedinci.

y. 060a/3373

yidir - : Yemesini sağlamak, yemesine sebep olmak.

y.- megil 056a/3242

yidür - :bk. yidir-

y.- se 168b/8

yigirmi : Yirmi.

y. 005b/181, 094b/4512, 096a/4549, 096b/4577, 147a/6266, 149a/6331, 149b/6335, 172a/3, 172a/7, 172a/10, 172b/6, 172b/14

y.+ ye 173a/3

yigit (d) : Yürekli, gözü pek, kahraman (kimse).

y. 033a/2126, 079b/4006, 087b/4258, 089a/4313, 136a/5916, 139b/6034, 158b/6602

y.- e 154a/6478

y.+ ler 022b/1105, 140b/6070, 141b/6086, 149a/6329, 156b/6547, 163a/6736

y.+ lere 030a/1712

y.+ lerin 128b/5633

y.+ lerüñ 033a/2127

y.+ üñ 158a/6592

yigrek : Daha iyi, daha üstün.

y. 027a/1448

yigren -: Mîde bulandırıcı bir his duymak, tiksinmek.

y.- e 036b/2598

y.- ür 035b/2567

yil - : Acele etmek, çabalamak.

y.- e 033b/2495

y.- erem 028b/1559

yil : Yel, rüzgar.

y. 085a/4183, 138b/5996, 142b/6123

y.+ e 038a/2645

y.+ ine 134b/5869

y.+ leri 049a/3007

yilice : Yel gibi, aceleci.

b. 018b/926

yilken : Kanatlı hayvalarda rüzgâr gücünü kullanabilmek amacıyla kanatlara yaratılan düzenek.

y.+ iñ 005b/182

yin - : Yemek yenme işi yapılmak.

y.- mesidür 027a/1421

yine : Yeniden, bir daha, tekrar, gene.

y. 004b/131, 005b/174, 007a/274, 007b/278, 007b/285, 008a/293, 008a/301, 008b/314, 011a/397, 011b/398, 011b/410, 012a/418, 012a/429, 014a/489, 016a/612,

016a/647, 016a/652, 016a/690, 016b/833, 016b/834, 016b/847, 017a/880, 017b/892, 018b/937, 019b/972, 019b/973, 019b/981, 019b/985, 020a/999, 020a/1008, 021a/1056, 023a/1154, 023a/1155, 025a/1220, 026b/1276, 026b/1281, 026b/1283, 026b/1293, 027a/1305, 027a/1347, 027a/1487, 030a/1640, 030a/1684, 030a/1690, 030a/1752, 030a/1777, 030a/1941, 033a/2183, 033a/2185, 033a/2244, 033a/2289, 033a/2340, 033a/2388, 033a/2431, 033a/2479, 034b/2528, 035b/2564, 036a/2585, 037b/2634, 039a/2676, 039b/2695, 040a/2706, 040b/2725, 041b/2759, 043a/2805, 045a/2866, 045a/2867, 045b/2889, 046a/2907, 046b/2918, 046b/2922, 048a/2982, 049a/3006, 049a/3008, 049a/3015, 049b/3017, 049b/3025, 051b/3088, 052a/3108, 054a/3178, 055b/3222, 056b/3249, 056b/3256, 057b/3297, 058a/3310, 058b/3328, 058b/3329, 058b/3330, 060a/3364, 062a/3438, 065b/3548, 066a/3554, 066a/3555, 066a/3562, 068a/3632, 068a/3634, 068a/3637, 068b/3638, 069a/3666, 074a/3816, 074b/3831, 078b/3958, 083a/4108, 083b/4133, 084b/4173, 085a/4182, 085b/4206, 089a/4323, 091b/4406, 092a/4414, 092a/4416, 092a/4417, 092a/4418, 092a/4419, 092a/4420, 094b/4502, 095b/4544, 096a/4553, 096a/4556, 096a/4561, 096b/4576, 099a/4650, 105a/4847, 105a/4849, 110a/5012, 110b/5024, 113b/5126, 117b/5265, 128a/5618, 131b/5717, 132a/5735, 134a/5840, 135a/5881, 135a/5889, 136b/5935, 137b/5963, 137b/5964, 138a/5972, 138a/5983, 138b/5989, 138b/5991, 138b/5993, 139a/6011, 139a/6019, 140b/6063, 145a/6203, 145a/6205, 146a/6230, 148a/6302, 160a/6649, 160b/6664, 162b/6730, 163a/6737, 163b/6763, 168b/1, 168b/10, 170a/11, 172b/11, 175b/9 177b/13

yir : Yeryüzü, dünya, bir kimsenin veya nesnenin bulunduğu alan, nokta.

y. 013a/447, 027a/1436, 028a/1521, 030b/1956, 031a/1967, 033a/2285, 036b/2606, 037a/2608, 034a/2518, 034b/2534, 040a/2713, 046a/2916, 048a/2969, 048b/2992, 060b/3393, 061a/3398, 061b/3421, 062a/3425, 062a/3435, 062b/3448,

062b/3450, 074a/3818, 074b/3827, 084a/4140, 084a/4148, 084a/4151, 084a/4152, 084a/4153, 084b/4172, 085b/4195, 093b/4467, 106a/4884, 109a/4975, 113b/5127, 119b/5329, 126b/5558, 133b/5790, 178a/6

y.+ de 007a/268, 012a/423, 020a/1012, 023b/1181, 025a/1234, 032b/2019, 033a/2376, 033a/2460, 037a/2609, 045b/2887, 047a/2940, 052b/3118, 057b/3288, 091a/4390, 096a/4560, 096a/4562, 109a/4978, 115a/5186, 116a/5215, 119a/5314, 119b/5339, 122a/5412, 134a/5841, 135a/5886, 139a/6010, 171b/5

y.- dedür 145b/6227

y.+ den 023a/1154, 028b/1564, 032b/2020, 032b/2024, 033a/2038, 033a/2039, 033a/2404, 038a/2650, 046b/2926, 046b/2933, 061b/3413, 062a/3427, 066b/3583, 114b/5158, 145a/6206, 156b/6545

y.+ e 003a/74, 023a/1146, 027a/1322, 027a/1327, 027a/1475, 027b/1500, 027b/1506, 027b/1507, 029b/1608, 030a/1727, 030a/1732, 030a/1770, 031a/1976, 032a/2001, 033a/2318, 033a/2359, 033a/2438, 047b/2955, 057b/3286, 057b/3296, 059b/3361, 061b/3413, 061b/3420, 066a/3562, 075a/3847, 082b/4101, 082b/4102, 084b/4157, 095b/4538, 098b/4639, 101a/4717, 101a/4718, 101a/4723, 101b/4732, 102a/4761, 104a/4815, 109a/4976, 111a/5040, 111b/5058, 112a/5079, 112b/5090, 114a/5154, 114b/5161, 115b/5204, 116b/5229, 118a/5279, 123a/5439, 124b/5489, 125a/5504, 125b/5530, 126a/5552, 130b/5690, 133b/5788, 136b/5933, 139a/6013, 141a/6083, 142b/6132, 146a/6238, 152a/6412, 154b/6493, 155a/6500, 160a/6657, 165a/6800

y.+ em 087a/4255

y.+ i 009a/333, 011b/402, 036a/2586, 037a/2608, 063a/3473, 063a/3474, 073b/3789, 083a/4119, 108a/4949

y.+ idir 132b/5761

y.+ idür 092b/4440, 155a/6509

y.+ ime 013a/452

y.+ imüz 064b/3519

y.+ in 028a/1516, 035b/2559, 074a/3818, 126b/5558, 127a/5578, 173b/7

y.+ iñ 078b/3964, 084a/4146, 084b/4171, 163a/6745

y.+ inde 030a/1828, 033a/2104,

033a/2299, 033a/2401

y.+ inden 011b/403, 030a/1822, 030a/1823, 035b/2571, 056b/3259, 061b/3418, 062a/3430, 063b/3477, 087b/4269, 129b/5655, 135b/5891

y.+ iñden 062a/3429

y.+ ine 024a/1188, 030a/1843, 030b/1952, 033a/2202, 036b/2594, 038a/2655, 041a/2740, 046b/2922, 063a/3466, 097b/4608, 127b/5594, 127b/5598, 128b/5629, 128b/5632, 139b/6038, 174a/4, 174b/6, 175b/11

y.+ iñe 012b/435

y.+ ini 129b/5654

y.+ ler 027b/1511, 028a/1529, 030a/1702, 030a/1760, 031b/1985 036a/2579, 037a/2610, 045a/2882, 060a/3370, 156a/6531

y.+ lerde 033a/2393

y.+ lere 014b/507, 022b/1120

y.+ leri 016a/643, 030a/1846, 033a/2392, 033a/2394, 038b/2659, 040a/2713, 049a/3007, 052a/3102, 084b/4170, 085a/4187, 169a/13

y.+ leri 018b/932

y.+ leridür 174b/11

y.+ lerin 006a/222

y.+ lerinde 013b/476

y.+ lerinden 030a/1776

y.+ lerinüñ 164b/6785

y.+ üñ 135b/5896

y.+ üñde 046a/2916

yir - : Beğenmemek, tiksinmek.

y.- erün 082a/4075

yircegez : Yer sözcüğünün küçültme eki almış şekli.

y.+ ler 045b/2884

yircigez: bk. yircegez

y.+ ler 036a/2583

yircik -: Yer sözcüğünün küçültme eki almış şekli.

y.+ i 012a/430

y.- ler 045b/2885

yirin - : Üzülmek, esef etmek.

y.- ür 058a/3302

yirince : Yerinde.

y. 025a/1225

yirlü yirince : Olması gereken yerde.

y. 033a/2104, 046a/2906

yiryüzü : Üzerinde yaşadığımız yer, dünya.

y.+ ne 060b/3384

yiryüzi : bk. yiyüzü

y. 061b/3419, 135b/5893

y.+ nde 109a/4977, 109a/4980

y.+ nden 030a/1791

y.+ ne 060b/3382

yit - :1. Yetişmek, erişmek, vasıl olmak, ulaşmak.

y.- di 148a/6295

y.- diler 027a/1489

y.- e 016a/768

y.- enleriñ 006a/242

y.- ür 030a/1788

2. Bir şeyi güç uygulayarak ileri götürmek.

y.- emeye 033a/2207

y.- mege 030a/1819

y.- üp 054a/3166

3. Kâfi sebep olmak, bir husus için yeterli olmak.

y.- er 016a/604, 016a/745, 027a/1428, 027a/1434, 028b/1562, 030a/1640, 033a/2266, 033a/2267, 082b/4095

yitiş - : Ulaşmak, vâsıl olmak.

y.- e 016a/778, 033a/2430

y.- ür 121a/5378

yitür : Yetişmesini, ulaşmasını sağlamak.

y.- diler 027a/1467

y.- eler 062a/3441

y.- eyin 016a/715

yoġ : Olmayan, bulunmayan şey.

y. 001b/5, 058a/3307

y.+ ıdı 023a/1121, 027a/1366, 030a/1798, 030a/1801, 033a/2150, 033a/2261, 058a/3307, 068a/3624, 164b/6791

y.+ ımış 068a/3635, 143b/6155

y.+ ısa 072b/3761, 150b/6376

y.+ udı 016a/690, 022b/1117

y.- umış 068a/3630

y.+ umuş 110a/5020

y.+ usa 078b/3964

yoġun : Kalın.

y. 027a/1357

yoġur - : Hamur durumuna getirmek için üzerine basa basa karmak.

y.- maz 053b/3157

Y.- up 054a/3167

yoḫ : Olmayan, bulunmayan şey.

y.+ sulı 001b/20

yoḫsa : Ters bir ihtimal anlatır; aksi takdirde.

y. 004b/132, 007a/272, 007a/273, 008a/291,013b/469, 013b/470, 015a/540, 027a/1422, 027a/1432, 027b/1512, 030a/1681, 030a/1759, 051b/3084, 051b/3087, 056a/3239, 059a/3345, 066b/3572, 066b/3578, 074a/3805, 081b/4066, 081b/4071, 092a/4423, 095a/4530, 100a/4688, 136a/5910, 136a/5911, 136b/5921, 138a/5979, 140a/6041, 145a/6211

yoḫsul : Maddî imkânı çok az olan,

geçinmekte güçlük çeken (kimse), fakir.

y. 078a/3942, 118a/5287, 154b/6484, 165a/6809, 173b/7, 174a/4, 178a/6

y.+ ı 032a/1996

y.+ ları 029b/1604, 030a/1736, 030b/1946

y.+ larıma 030a/1649

y.+ u 174b/6

y.+ una 079b/3992

yoḳ : Olmayan, bulunmayan şey.

y. 002a/35, 005b/182, 007a/272, 011b/400, 013b/471, 015b/577, 016a/748, 019a/963, 019a/965, 019b/994, 020b/1026, 027a/1387, 027a/1456, 027a/1469, 027a/1475, 027b/1513, 029a/1581, 033a/2082, 033a/2313, 034a/2511, 034a/2512, 035b/2567, 036a/2587, 036a/2589, 036b/2597, 039a/2674, 039a/2675, 047b/2963, 048a/2976, 053a/3133, 053b/3152, 057b/3287, 058b/3329, 060b/3390, 063a/3463, 065b/3548, 071b/3732, 075b/3857, 075b/3863, 078b/3967, 082b/4104, 084b/4169, 086b/4233, 087b/4262, 087b/4265, 089b/4339, 092a/4413, 096a/4560, 100a/4686, 101b/4734, 101b/4735, 102a/4749, 102a/4761, 102a/4763, 104a/4815, 105b/4861, 110a/5013, 110a/5015, 111a/5040, 112b/5101, 113a/5113, 116a/5211, 116a/5214, 117a/5250, 118b/5293, 118b/5297, 118b/5301, 118b/5302, 119b/5338, 120b/5358, 120b/5366, 120b/5371, 125b/5526, 127a/5576, 127b/5597, 133b/5780, 133b/5781, 135a/5879, 135a/5887, 139a/6014, 147a/6271, 161b/6700, 163a/6737, 163b/6756, 165a/6796, 166a/6827, 166a/6828, 176a/3

y.+ dan 041b/2762

y.+ dı 119a/5321

y.+ dur 001b/7, 004a/110, 008a/297, 016b/837, 026b/1268, 027a/1469, 027a/1472, 030a/1892, 036a/2589, 041b/2757, 046a/2902, 052b/3125, 058a/3303, 058a/3308, 066b/3576, 072a/3739, 074a/3812, 074b/3825, 078b/3968, 081b/4067, 086a/4222, 086b/4232, 094a/4488, 094a/4489, 096a/4548, 105a/4856, 110a/5014, 113b/5129, 114b/5165, 116a/5220, 121a/5376, 132a/5743, 134b/5871, 151a/6383, 155a/6506, 157b/6580, 159a/6619, 166b/6840, 167b/6858, 171a/1

y.+ durur 016a/746, 035a/2552,

045b/2891, 077a/3914, 078b/3971, 082b/4093, 084a/4149, 084a/4152, 087b/4259, 112a/5073, 120b/5364
y.+ sa 094a/4491

yoḳla : Aramak, araştırmak.
y. 023b/1184

yoḳluḳ : Fakirlik, yoksulluk.
y. 033a/2164

yoḳluḳ (ġ): Yok olma durumu, bulunmama.
y.+ ına 092b/4443, 097b/4597
y.+ unı 092b/4435

yoḳuş Yukarıya doğru yükselen dik yol.
y. 015a/572, 015b/573, 084a/4152
y.+ uñ 014b/512
y.+ unı 003b/93

yol : Bir yerden bir yere gitmek amacıyla içinden veya üzerinden geçilen yer, tarik, rah. Yolculuk.
y. 004a/113, 014b/505, 014b/510, 016a/688, 016a/702, 025a/1226, 031b/1990, 033a/2043, 033a/2206, 033a/2394, 055b/3220, 066b/3577, 067b/3606, 079b/3993, 082a/4084, 102b/4776, 105a/4850, 108b/4969, 118b/5305, 119a/5306, 119a/5307, 119a/5316, 121b/5391, 122a/5419, 130b/5693, 132a/5741, 132b/5758, 144a/6171
y.+ a 002b/59, 003b/102, 003b/88, 005b/171, 008a/303, 015a/534, 016a/630, 016a/669, 016b/862, 023a/1125, 023a/1126, 027a/1374, 027a/1377, 027a/1382, 027a/1383, 029a/1592, 030a/1808, 033a/2293, 033b/2493, 039a/2684, 042a/2771, 044b/2850, 052a/3104, 057b/3284, 075a/3841, 078b/3960, 095a/4529, 116a/5211, 138a/5974, 152b/6436, 154a/6476, 159a/6628, 160b/6674, 161a/6678, 169a/5, 175b/10 175b/10 175b/14
y.+ da 023a/1143, 040a/2717, 089b/4333, 143a/6141
y.+ dan 025a/1225, 030a/1831, 030a/1856, 063b/3479, 141a/6076
y.+ durur 016a/659, 021b/1062, 084a/4147
y.+ ı 024a/1197, 028b/1565, 055a/3212, 055b/3226, 113b/5133, 127a/5572, 141b/6090, 148b/6306, 148b/6313, 151a/6391
y.+ ımı 030a/1746
y.+ ımuz 027a/1377
y.+ ın 115a/5184, 144b/6193
y.+ ına 016a/796, 026a/1259, 027a/1445, 089b/4331, 113a/5123, 113b/5132, 117b/5257, 137b/5969, 143a/6148, 172b/10

y.+ ınadur 175b/12

y.+ ını 010a/353, 016a/674

y.+ lara 016a/604, 030a/1835

y.+ ları 003b/91, 079b/4007, 095b/4531, 118b/5292

y.+ ların 128b/5624

y.+ larına 027a/1345, 033a/2111

y.+ larumı 092b/4428

y.+ laruñı 087a/4242

y.+ u 055b/3225, 175a/5

y.+ umı 027a/1470, 027a/1475

y.+ umuz 016a/626, 023a/1145, 030a/1714, 090a/4350, 108b/4959, 119a/5308

y.+ umuza 027a/1354

y.+ umuzda 042b/2795

y.+ un 016b/827, 149b/6333

y.+ una 015a/545, 016b/859, 019b/988, 024b/1208, 026b/1271, 027a/1364, 027a/1372, 029b/1610, 030a/1645, 030a/1770, 030a/1907, 031b/1991, 033a/2125, 033a/2147, 033a/2161, 033a/2162, 033a/2463, 033b/2507, 042a/2767, 107a/4920, 107a/4921, 110b/5035, 129a/5651, 149a/6326

y.- uña 003b/103

y.+ unda 022b/1112, 033a/2043, 058b/3317, 061a/3403, 103b/4800, 112b/5096, 115a/5179, 145b/6222, 158a/6588

y.+ unı 027a/1308, 075a/3842, 131b/5730, 165a/6802, 170a/8

y.+ uñ 056a/3230

y.+ uña 033a/2190, 066a/3571, 078a/3947

y.+ uñda 118b/5302

y.+ uñı 107b/4928

y.+ uñuz 112a/5075

yol - : Bitki, tüy vb.ni çekerek yerinden çıkarmak, çekip koparmak.

y.- a 002b/59,

y.- dılar 090b/4373

yolaḳ Patika, keçi yolu.

y. 044a/2832

yoldaş : Yol arkadaşı.

y. ola 002b/48, 016a/758

y. 008b/310, 008b/317, 016a/591, 016a/774, 027a/1462, 030a/1741, 063b/3482, 065b/3544, 065b/3549, 080a/4016, 080a/4017, 087b/4263, 088b/4309, 089a/4310, 089a/4317, 089a/4322, 090b/4368, 091a/4383, 134b/5870

y.+ dan 004a/106

y.+ ı 087b/4262, 089a/4312

y.+ ıdıḳ 010a/364

y.+ ımuz 133b/5836

y.+ ıñım 089a/4316

y.+ ısın 094a/4485

y.+ ları 030a/1688, 162b/6731, 163a/6737

y.+ larum 136a/5919

y.+ laruñ 146a/6231

y.+ uñım 089a/4319

yoldaşcuġ : Yoldaş sözcüğünün küçültme eki almış hali.

y.+ um 012a/422

yoldurıcı : Yoldurma işini yaptıran.

y. 030a/1716, 030a/1718

yon - : Yontmak.

y.- dılar 066a/3561

yorġān : Yatarken örtünülen, içi pamuk, yün vb. ile doldurularak dikilmiş örtü.

y. 177b/10

yorıl - : Sarfettiği çaba sonucu yorgunluk duymak, yorgun duruma gelmek.

y.- a 030a/1848

yön : Belli bir noktaya göre olan yer, taraf.

y.+ deydi 119a/5320

y.+ i 010b/369, 157a/6562

y.+ lerin 027a/1307

y.+ ün 062b/3453

y.+ üñü 134a/5848

yönel - : Doğrulmak, yüzünü o yöne çevirmek, teveccüh etmek.

y.- di 137b/5967

yu - : Yıkamak.

y. 052a/3103

y.- dılar 140a/6053

y.- dum 002a/30

y.- gil 089b/4337, 092b/4441

y.- maġ 007b/284

y.+ maġa 045a/2872

y.- maḳ 045a/2870

y.- ñ 045a/2873

y.- r 052a/3102, 175b/6

y.- rusañ 065a/3537

y.- ya 045a/2872

y.- yalar 008a/292, 033a/2209, 045a/2874

y.- yar 035b/2572

y.- yuban 092b/4444, 096a/4557

y.- yuvir 086b/4240

yuġ - :Yıkamak.

y.- duġın 019a/955

yudum : Bir içişte yutulan içecek miktârı.

y. 030a/1860, 033a/2315

yudumca: Yudum sçzcüğünün küçültme eki almış hali.

y. 030a/1825

yufḳa : Zayıf, ince, dayanıksız.

y. 022b/1117

yuḳarı : Bir şeyin aşağı kabul edilen kısmına göre üstte kalan tarafı veya bu tarafta bulunan kısmı.

y. 061b/3422

y.+ dan 054b/3193

yoḳaru : bk yuḳarı

y. 022a/1078, 028b/1565, 030b/1952, 044a/2846, 116b/5237, 117b/5270, 118a/5272

y.+ sınuñ 021b/1065

yular : Bir yere bağlamak veya çekerek götürmek için hayvanın başlığına veya tasmasına bağlanan ip.

y. 139a/6021

y.+ da 030a/1840

y.+ ı 030a/1839, 063a/3470

y.+ ın 030a/1910, 063a/3469

y.+ larına 030a/1838

yum - Kısarak kapamak, sıkarak kapalı duruma getirmek.

y. 124a/5471

y.- dı 135b/5898

y.- unca 132b/5763

y.- up 007b/277

yumruḳ : Elin, parmakları yumulmuş ve sıkılmış hâli.

y. 030a/1845

yumurṭa: Kanatlı hayvanların çoğalmasını sağlayan kabuklu bir besin maddesi.

y.+ nuñ 051b/3093

y.+ ya 051b/3092

yumuşaḳ : Üzerine dokunulduğunda çöken, çukurlaşan, eski biçimini kaybeden.

y. 023a/1149

yun - : Yıkanmak, temizlenmek.

y.- an 011a/385

y.- dılar 154a/6474

yunus : Balinagillerden bir bir çeşit hayvan. Yunus balığı.

y. 178a/11

yurt - : Yırtmak, yaralamak.

y.- ardı 151a/6387

Yūsuf (Ar.i.): Hz. Ya'kūb'un oğlu, İsrâiloğulları'na gönderilen bir peygamber.

Y. +uñ 053a/3139

yut – : Yemek. İçine alıp yok etmek.

y. 115b/5191

y.- a 063b/3487

y.- ar 030a/1826

y.- ayın 030a/1860, 110a/5021

y.- dı 119b/5323

y.- maḳ 072a/3748

yuva : Bir âilenin oturduğu ev, âile ocağı.

y.+ mıza 133b/5829

yuvacık: Hayvanların ve özellikle kuşların yavrulamak, yumurtlamak, yavrularını büyütmek için yaptığı barınak. Bu sözcüğün küçültme eki almış şakli.

y.+ lar 178a/1

yuvalan -: Kendi üzerinde döne döne hareket etmek.

y.- ı 027a/1479

yuyıcı : Yıkama işini yapan.

y. 007b/283

yüce : Yüksek, büyük, ulu, mertebesi üstün olan.

y. 005b/192, 014b/511, 015a/514, 015a/572, 026a/1260, 027a/1310, 028b/1535, 033a/2031, 033a/2063, 033a/2351, 033a/2362, 044b/2864, 060a/3371, 061a/3399, 066a/3559, 067a/3592, 082b/4105, 177a/10

y.+ den 033a/2362

yügrig: Çalışkan.

y.+ idür

yügriş -: Koşuşmak.

y.- üben 010a/366

yügrüş -: bk. yügriş

y.- e 022b/1113

y.- eler 032a/2010

y.- üp 012b/440, 027a/1492, 027a/1496, 030a/1839, 031a/1975

yügür : Koşmak, hızlanmak.

y.- e 029a/1583

y.- üben 149b/6346

y.- üp 031a/1974

yügürd -: Koşturmak.

y.- elim 133b/5804

y.- üp 033a/2207

yük : Bir insan veya taşıtın taşıdığı şeylerin bütünü.

y. 033a/2088, 067b/3606, 079b/3993, 080a/4008

y.+ e 085b/4191

y.+ i 085a/4190, 148b/6304, 164b/6786

y.+ ile 085b/4194

y.+ in 037b/2637

y.+ lerini 014b/510

y.+ ün 027a/1409, 058b/3314

y.+ ünü 148b/6305

yükle -: Taşıma işini yapacak taşıta yerleştirmek.

y.- yüben 085b/4197

yüklen -: Bir yükü taşımak üzere eline veya sırtına almak.

y.- übeni 101b/4743

y.- üp 085b/4192

y.- ürsin 085a/4190

yüklet (d) -: Yüklemek işini yaptırmak.

y. 154a/6470

y.- üp 153b/6465

yüksek (g): Belli bir yere göre daha yukarıda bulunan.

y. 101a/4723

y.+ i 021b/1061

yüñ : Kuş tüyü, koyun yünü.

y.+ i 109a/4979

y.+ üni 035a/2548

yürecik(g): Yürek sözcüğünün küçültme eki almış şekli.

y.+ im 044a/2838

y.+ in 042b/2794

y.+ ine 044a/2837, 044a/2838

yürek (g) : İnsanın bütün duygularının kaynağı ve mânevî varlığının merkezi, gönül.

y. 006b/249, 006b/251, 030a/1781, 030a/1920, 033b/2500, 043b/2829, 091a/4380

y.+ i 030a/1933, 062b/3456, 143a/6151, 143b/6152, 160b/6661, 164a/6769

y.+ imi 021a/1054

y.+ imü 113b/5138

y.+ in 024a/1186, 162a/6707

y.+ inden 139a/6007

y.+ ler 064b/3514, 077b/3930, 174a/15

y.+ ümde 094b/4497

y.+ üme 021a/1055

y.+ ümi 144a/6182

y.+ ümüz 018b/923

y.+ üñ 004b/122

yüri : Adım atarak ilerlemek.

y. 030a/1880, 030a/1897, 058b/3319, 065b/3549, 068a/3630, 083a/4116, 091b/4407, 094a/4482, 104a/4815, 116a/5211, 117a/5248, 117a/5250, 129a/5647, 130a/5681, 136b/5921, 150b/6373, 151a/6380, 154a/6467, 159a/6628, 160b/6675, 174b/4, 176a/7

y.+ di 021a/1054, 135b/5892, 155a/6504

y.- diler 149b/6336

y.- mek 047b/2958

y.- ye 128a/5611

y.- yeler 047b/2952, 060a/3364

yüreklen -: Korkusuz duruma gelmek, cesaretlenmek.

y.- di 151b/6403

yüreksüz: Korkak, ödlek, tabansız, cesâretsiz kimse.

y.+ ler 151b/6396

yüreyig: Yürek, kalp.

y. +ü 44b/2859

yürü - : bk. yüri

y. 102a/4751, 111b/5070, 115a/5188, 117a/5245, 117a/5246, 117a/5248, 117b/5269

y.- ben 025b/1237, 037a/2608, 091a/4390

y.- di 137b/5966, 149b/6334, 152a/6411, 154b/6489, 161b/6702

y.- diler 153a/6437, 161a/6679

y.- dü 113b/5133

y.- düñ 066b/3577

y.- meli 039a/2687

y.- mez 067b/3606

y.- n 045a/2878

y.- ñ 017a/875, 118b/5290, 160a/6655

y.- r 009a/334, 015a/518, 017a/874, 019a/947, 019a/964, 036b/2606, 036b/2607, 037a/2610, 037b/2636, 050a/3040, 053b/3159, 081b/4059, 122b/5424, 143a/6143

y.- rdi 018b/926, 027a/1410

y.- rdüñ 047b/2961

y.- rken 049a/3010

y.- rler 006a/236

y.- rsin 169b/12

y.- rsün 003a/75

y.- seydük 065b/3544

y.+ sin 156b/6554

y.- ye 030a/1850, 030a/1859, 030a/1878, 030a/1907, 032a/2010, 033a/2203, 033a/2208, 035a/2541, 126b/5568, 138b/5991

y.- yen 033a/2482, 109a/4978

y.- yesin 066b/3575

y.- yevüz 030a/1708

y.- yeyin 017a/875

y.- yü 003a/60, 003a/65, 150a/6361

y.- yüben 023a/1123, 039b/2698

y.- yüp 015a/549, 015b/584, 036a/2579, 036b/2607,038b/2656, 040a/2708, 044a/2836, 071b/3721, 099b/4674, 119b/5323, 140b/6061, 151b/6397, 152b/6427, 164a/6770

yürüt (d) -: Yürümesini sağlamak, yürümesine yardımcı olmak.

y.- e 149a/6324

y.- mekdi 135b/5902

yüz : Doksan dokuzdan sonra gelen sayının adı.

y. 005b/181, 015a/524, 015a/545, 016a/682, 028b/1565, 030b/1951, 033a/2291, 033a/2464, 034a/2516, 034b/2528, 034b/2530, 040a/2717, 042b/2790, 042b/2799, 043a/2809, 043a/2813, 063b/3479, 071b/3723, 072a/3743, 076a/3871, 076b/3891,

076b/3892, 079a/3977, 079a/3978, 083b/4135, 084a/4147, 101a/4713, 104a/4824, 108b/4961, 108b/4962, 112b/5092, 135b/5899, 135b/5900, 136a/5912, 136b/5922, 136b/5926, 136b/5931, 137a/5948, 137b/5958, 137b/5960, 138a/5975, 138a/5979, 138a/5980, 138a/5982, 138b/5990, 138b/5997, 139a/6018, 145a/6204, 147a/6265, 147b/6283, 148a/6293, 151b/6393, 154a/6468, 154a/6470, 159b/6633, 163b/6756, 168a/6880, 168a/6882, 168a/6884, 168b/4, 168b/5, 168b/7, 169a/4, 169a/5, 173a/4, 173a/8

y.+ e 173a/6

yüz : Neden, sebep.

y.+ dendi 016a/728

yüz : Başın, üzerinde alın, kaş, göz, burun, yanaklar, ağız, ve çene bulunan ön kısmı, surat, çehre

y. 011b/401, 020a/1021, 027b/1500, 027b/1508, 027b/1509, 028a/1519, 033a/2296, 041a/2739, 044a/2837, 063b/3480, 076b/3892, 077a/3915, 082b/4103, 095b/4546, 124a/5473, 124b/5490, 132b/5764, 160b/6674

y.+ i 016a/800, 027a/1321, 027a/1322, 027a/1388, 027a/1473, 027a/1497, 028b/1539, 035b/2566, 036a/2575, 041b/2764, 067a/3595, 070a/3704, 101b/4730, 102a/4757, 102a/4758, 108b/4962, 111b/5058, 117b/5258, 121a/5389, 151a/6387, 153b/6462, 154a/6468, 157a/6567, 157b/6576157b/6581, 159b/6632, 166b/6842, 166b/6846, 167a/6855, 167b/6860, 167b/6864, 169b/8, 170a/9, 170b/12, 173b/9, 175a/4, 176a/3

y.+ ile 014b/503, 020a/1019, 020b/1023, 030a/1692

y.+ in 016a/606,016a/628, 027a/1339, 027a/1406, 027b/1506, 033a/2318, 033a/2360, 096b/4568, 099a/4653, 128a/5611, 140a/6047, 146a/6233, 146b/6244, 155b/6525, 165a/6797

y.+ iñ 011a/391, 035a/2550

y.+ inde 035b/2567

y.+ ine 030a/1846, 033a/2187, 033a/2193, 069a/3655, 105b/4863, 133a/5769, 141a/6083, 157b/6585

y.+ iñe 170b/10

y.+ ini 033a/2134, 112b/5099, 116b/5229, 124a/5475

y.+ inüñ 155b/6516

y. + le 022b/1104, 114a/5155

y.+ ler 017a/878, 029b/1611

y.+ leri 010b/371, 020a/1020, 030a/1717, 030a/1718, 030a/1770, 038a/2651, 038b/2657, 038b/2659, 154a/6475

y.+ lerin 020a/997, 027b/1507, 032b/2016, 037a/2609

y.+ lerinde 046b/2934

y.+ lerine 040b/2723, 133a/5768

y.+ lerini 020b/1033, 026b/1273, 047a/2949

y.+ lerinüñ 040b/2723, 103b/4812

y.+ ü 022a/1084, 045b/2892, 076b/3891, 077b/3928, 120a/5347

y.+ üm 027a/1473, 032b/2019, 066a/3569, 073b/3797, 074a/3813, 090b/4376, 120b/5356, 141b/6102, 150a/6361

y.+ üme 027a/1457, 027a/1459, 095b/4536, 133b/5798, 133b/5799

y.+ ümi 002a/30, 033a/2351, 094b/4501, 113a/5111, 150a/6358

y.+ ümle 142b/6134, 155b/6525

y.+ ümüz 009b/343, 027a/1340, 030a/1693, 030a/1727

y.+ ün 003b/84, 007a/267, 025a/1230, 034b/2534, 046b/2921, 049b/3023, 053a/3142, 062b/3452, 101b/4739, 112a/5079, 118a/5279, 118a/5288, 129b/5659, 137b/5959

y.+ ünde 011a/393, 047a/2938, 076b/3892, 108b/4963, 141a/6084, 142b/6134, 157a/6557

y.+ ünden 025b/1252, 047a/2946, 071a/3716

y.+ üne 025b/1240, 026a/1253, 030a/1901, 030a/1909, 030a/1916, 033a/2304, 034a/2508, 043a/2800, 044a/2841, 046b/2932, 067b/3614, 095b/4533, 095b/4534, 097b/4599, 126a/5544, 126a/5546, 129b/5659, 129b/5663, 133a/5769, 133a/5770, 141a/6085, 142a/6111

y.+ üni 008a/298, 015b/582, 025a/1228, 026a/1253, 042a/2777, 048b/2991, 072b/3766, 100b/4702, 101b/4737, 102a/4752, 111a/5043, 111b/5058, 113a/5122, 113a/5123, 114a/5154, 130b/5692, 139a/6010, 142a/6115, 157b/6584, 158a/6594, 158a/6600, 160b/6664, 164b/6787

y.+ ünü 098a/4626, 112a/5079

y.+ ünüñ 157b/6583

y.+ üñüz 041a/2738

y.+ üñ 003a/60, 045b/2894, 075a/3847, 120a/5352

y.+ üñe 025a/1233, 070a/3690, 172a/10

y.+ üñi 102a/4759, 123a/5446, 146b/6248

y.+ üñüñ 069b/3680

y.+ üñüz 006b/256, 027a/1323, 027a/1327, 047a/2945

yüz - : Kol, bacak, yüzgeç vb. organların özel hareketleriyle su yüzeyinde veya su içinde ilerlemek, durmak.

y.- eler 039b/2698

yüz- : Derisini çıkarmak, derisini soymak.

y.- üp 023a/1134

yüz çevir-: Gösterdiği ilgiyi kesmek.

y. 033b/2492, 131a/5708,

yüzlü : Yüzü herhangi bir nitelikte olan.

y. +dür 089a/4313

y.+ ler 148b/6304

y.+ nüñ 141b/6086

yüzyıl : Yüzyıllık süre, asır.

y. 015a/527

Z

zabāh : Sabah, yarın.

z. 140a/6040

żabd eyle-: Zorla tutmak, yakalamak.

ż. - yeler 160a/6652

ż. –sün 102b/4774

zād-ı ḳut (Ar.i.): Yol azığı.

z. 131a/5711

ẓafer (Ar.i.): Savaşta kazanılan gālibiyet, utku, nusret.

ẓ. 016b/837, 151b/6406

zaʿfirān (Ar.i.) : Safran.

z. 049a/3005

zāhid (Ar.i.) : Dünyâyı terkedip dînin emirlerine çok titizlikle riâyet eden, züht ve takvâ sâhibi, dindar, müttakî kimse.

z. 055a/3207, 122a/5418

z.+ e 055a/3211, 056b/3254, 073a/3780

z.+ ler 032a/2007

zāhidçe : Zahide uygun olarak.

z. 050a/3034

ẓāhir (Ar.s.) : Bir şeyin görünen tarafı, dış yüzü, dış görünüşü.

ẓ. 016a/678, 027a/1415, 066b/3584

ẓ.+ e 097a/4589

ẓ.+ inden 016a/600

ẓ.+ ini 016a/602

ẓ.+ ī 027a/1416

ẓ. ḳılup 052a/3103

ẓ.+ lerin 030a/1674

zaḫm (Far.i.) : Yara.

z. irüben 164b/6781

z.+ i 136b/5933, 144a/6176

z.+ in 136b/5932, 144a/6170

z.+ ine 102b/4771

zaḥmet (Ar.i.): Sıkıntı, eziyet

z. 099b/4667, 141a/6074

z.+ e 045a/2878

z.+ i 003b/91, 043a/2802, 046b/2919, 049a/2999, 102b/4772, 134a/5846

z.+ ile 070a/3696, 101b/4743

z.+ in 100b/4711

z.+ inden 085b/4196

z.+ iñ 033a/2225

z.+ ler 066a/3563

zaḥr (Ar.i.): Arka, sırt.

z. 027a/1359

żaʿīf (Ar.i.) : Yeterli maddî ve fizikî gücü olmayan, güçsüz.

ż. 003b/102, 020a/1005, 027a/1341, 024a/1201, 030a/1896, 033a/2046, 033a/2053, 033a/2123, 033a/2132, 033a/2106,33a/2253, 044b/2855, 060b/3393, 074a/3811, 074b/3836, 086a/4224, 088b/4309, 094a/4492, 096a/4548, 099a/4660, 105b/4864, 105b/4870, 128a/5614, 133a/5775

ż.+ dür 030a/1636, 033a/2051, 084b/4163, 090b/4377, 094a/4483, 095b/4535, 105b/4865, 127b/5595, 128b/5623ż. +e 033a/2239, 041b/2758

ẓ.+ dürür 093a/4446

ż.+ ler 028b/1543, 030a/1635, 033a/2232, 033a/2335, 033a/2374, 033a/2395

ż.+ lerdür 027a/1324, 030a/1771

ẓ.+ lere 028b/1546

ż.+ sin 086a/4213

zaḳḳum : Zakkumgiller familyasından, iri ve gösterişli beyaz pembe çiçekler açan, çalı görünüşünde, boyu 5 metreyi bulabilen zehirli ağaççık, ağu ağacı.

z. 035b/2561, 040a/2711

Zāl : Îran pehlivanı Rüstem'in babasına lakap olmuş ve dîvan edebiyâtında ona telmîhen kullanılmıştır.

Z. 136a/5909

Z. + dur 134a/5853

ẓālim (Ar.s.) : Zulüm ve haksızlık yapan kimse.

ẓ. 027a/1313, 030a/1709, 051a/3074, 051a/3075

ẓ.+ leri 015a/567

zamān (Ar.i.) : Olmuş ve olacak hâdiselerin birbiri ardınca cereyan edişinin düşüncemizde meydana

getirdiği başı ve sonu belli olmayan soyut kavram, vakit.

z. 002b/44, 004b/129, 010a/364, 011a/384,012a/431, 013b/466, 014a/490, 015a/549, 015a/553, 022b/1120, 023a/1160, 034b/2533, 034b/2537, 035b/2559, 036a/2583, 039a/2677, 039b/2697, 042a/2779, 043a/2813, 044b/2853, 044b/2861, 045a/2867, 045a/2882, 045b/2893, 046a/2908, 046b/2922, 050a/3040, 058a/3306, 060a/3374, 060b/3381, 063a/3465, 065a/3533, 066a/3554, 066a/3557, 066a/3563, 076b/3901, 078a/3948, 079a/3975, 079a/3979, 079b/3998, 079a/3989, 080a/4012, 080b/4030, 081a/4049, 085b/4204, 087b/4269, 088a/4285, 089b/4330, 092a/4417, 093a/4455, 093b/4471, 094b/4500, 095a/4521, 098a/4625, 098b/4636, 102b/4768, 110a/5009, 110a/5022, 110b/5027, 110b/5039, 113a/5114, 114a/5148, 122a/5419, 122b/5431, 125a/5513, 126a/5554, 126b/5566, 128a/5617, 137b/5963, 141a/6078, 144b/6195, 146a/6234

z.+ da 110a/5017, 162a/6715

z.+ dan 094b/4510, 114a/5149, 148b/6312

z.+ ı 091b/4397

z.- ı mäžide 099b/4666

z.+ uñ 068a/3625

zamāne (Ar.i.) : Devir, zaman.

z. 158a/6596

zānī (Ar.s.) : Zinâ eden kimse.

z. 073a/3783

z.+ ler 030a/1799

żar (Ar.i.) : Zarar.

ż. 058a/3303

zār (Far.s.) : Ağlayan, inleyen.

z. 001b/19, 027a/1315, 027b/1502, 028b/1535, 030a/1617, 030a/1618, 030a/1697, 030a/1700, 030a/1703, 030a/1755, 033a/2050, 033a/2250, 044b/2853, 045b/2886, 050a/3033, 053a/3140, 053a/3141, 055b/3217, 063a/3459, 069b/3676, 071a/3713, 076b/3899, 078b/3966, 085b/4202, 086a/4208, 102b/4766, 103b/4798, 107a/4924, 111a/5049, 118a/5279, 121a/5374, 124a/5475, 124b/5493, 125b/5521, 127a/5573, 129a/5643, 162b/6732, 163b/6753, 165a/6806, 165a/6810, 166b/6853, 168a/6871

z. eylediler 162b/6730

z. eyleyüben 163a/6739

z.+ ıla 029a/1580, 030a/1895

z.+ ıları 033a/2074

z.+ ıyla 016b/852

z. idüp 033a/2212

z.+ ile 008a/299, 028a/1518, 032b/2016, 040b/2730, 100b/4703, 103a/4797

z.+ im 145a/6200, 146b/6250

z.+ imi 033a/2355

z.+ ini 163a/6746

z.+ iñ 023a/1144

z.+ isi 016b/850

ṭuraḳ : Küçük pencere.

ẓ. 115b/5200

żarar (Ar.i.) : Bir kimse veya şeyin sebep olduğu kayıp, kötü sonuç, ziyan.

ż. 027a/1384, 030a/1837, 053a/3134058a/3302

ż. itmeyesen 162a/6718

zārılıḳ (ġ) : Güçsüzlük.

z. 161b/6691

z.+ ını 033a/2127

zārī (Far.i.) : Ağlama, inleme.

z. 006b/247, 011b/405, 016a/732, 017b/903, 018a/917, 022b/1111, 025a/1225, 026a/1255, 027b/1513, 028a/1520, 028a/1522, 028b/1535, 030a/1704, 030a/1827, 033a/2253, 033a/2449, 033b/2500, 075a/3840, 083a/4107, 083b/4124, 085b/4202, 099b/4663, 102b/4765, 102b/4769, 115a/5178, 116b/5231, 117b/5263, 121b/5401, 125b/5521

z. ḳıla 033a/2271, 033a/2399

z. ḳıldı 163a/6744

z. ḳıldılar 030a/1756

z. ḳılup 033a/2374

z. ḳılur 011b/409, 026a/1254

z.+ ler 018a/920, 023a/1142, 027a/1330, 027a/1359, 027b/1514, 028b/1538, 033a/2109, 033a/2252, 033a/2359, 095a/4513

z.+ leri 015a/568, 023a/1121, 023a/1158, 027a/1337, 030a/1748, 033a/2392

z.+ mi 033a/2194

zāt (Ar.i.) : Kimse, kişi, şahıs, özellikle saygıdeğer kimse.

z. 095b/4546

z.+ ı 095b/4546, 110b/5029, 158b/6616

żāyiʿ (Ar.i.) : Ziyan olmuş, boşa gitmiş (şey).

ż. 064b/3508, 077b/3934, 088a/4277

Zebānī (Ar.i.): Cehennem bekçisi.

z. 030a/1822, 030a/1844, 033a/2205, 033a/2232, 039a/2671, 063a/3471, 095a/4522

z.+ den 033a/2127

z.+ ler 023a/1147, 039b/2702, 039b/2705, 040a/2711, 040a/2717, 040b/2722, 077a/3907, 077a/3912, 077a/3917

z.+ ler 005b/210, 017b/891, 022a/1098, 030a/1819, 030a/1841, 030a/1842, 030a/1845, 030a/1877, 033a/2089, 033a/2110, 033a/2207, 033a/2215, 033a/2249, 033a/2411, 034b/2528, 034b/2529, 063a/3470, 071b/3726, 071b/3728, 076b/3898, 076b/3900, 096b/4572, 126a/5553, 128a/5603, 131b/5724, 132a/5732, 170a/10

z.+ lerde 005b/216

z.+ lerden 035b/2558

z.+ lere 030a/1838, 063a/3469, 171b/9, 172a/11

z.+ leri 038b/2668

z.+ lerin 034a/2516

z.+ leriñ 030a/1847, 033a/2206

z.+ lerüñ 035a/2557, 038b/2670

z.+ nüñ 030a/1850, 030a/1859

zebercet (Ar.i.) : Cam parlaklağında, açık yeşil renk.

z.+ dür 084a/4143

zebūn (Ar.i.): Güçsüz, zayıf, âciz.

z. 033a/2046, 033a/2167, 055b/3216, 113a/5120

z.+ lar 060a/3362

zecr (Ar.i.): Eziyet.

z. 112a/5086, 112b/5096, 113a/5108

z.+ ile 113a/5119

z.+ ine 107b/4937

z.+ ini 109b/4994

zehī (Far.i.): Ne güzel, ne hoş, ne iyi.

z. 030a/1933, 064a/3495, 068a/3623, 135a/5876, 137a/5941, 137b/5970, 141b/6102, 142a/6104

z.- devlet 042a/2772

zehr (Far.i.) : Girdiği organizmada fizyolojik görevleri bozan veya yok ederek ölüme sebep olan madde, ağu, sem.

z.+ e 040a/2714

z.+ i 042b/2795, 070a/3690

z.+ ile 069a/3665

Zehrā (Ar.s.) : Parlak. Daha çok Hz. Fatma'nın lakabı olarak kullanılır.

Z.+ dur 136a/5918

zekāt (Ar.i.): İslâm dîninin beş şartından biri.

z. 029a/1597, 089b/4329, 171a/14, 173a/12

z.+ dan 027a/1389

z.+ ı 171a/15, 171b/5, 171b/7, 171/8, 171b/11, 171b/13, 172b/1, 172b/13, 173a/1, 173b/6, 175a/6, 175a/13, 175b/5, 176a/12

z.+ ın 021b/1072, 079b/3992, 079b/3993, 079b/3998, 171b/14, 172a/2, 172b/3, 172b/5, 172b/6, 172b/10, 172b/11, 173a/9, 173a/13

z.+ ıyla 171b/13

z.+ uñ 172a/13

z.+ uñı 003a/64

Zeliḫa : Yûsuf kıssasının kadın kahramanı.

Z. 053a/3141

zelīl (Ar.s.) : Aşağılanan, hor görülen (kimse), hakir.

z. 013b/472, 013b/473, 016a/704, 035a/2553, 130b/5689

z.+ e 132a/5742

z.+ iñ 027a/1481

zemīn (Ar.i.) : Yer, mahal.

z. 027b/1510, 033a/2396, 122a/5411

z.+ e 162b/6728

zemmeyle -: Yermek, çekiştirmek, dedikodusunu yapmak.

z.- yesin 090a/4346

zenb (Ar.i.) : Günah, kabahat, suç.

z.+ imüz 120b/5371

z.+ inden 120b/5363

z.+ üñ 120b/5372

zencīr (Far.i.) : Birbirine geçmiş mâdenî halkalardan meydana gelen bağ.

z. 030a/1839, 126b/5555, 126b/5556

z.+ ine 029a/1584

z.+ le 030a/1790

z.+ lerin 005b/216, 030a/1821, 126b/5558

z.+ lerini 030a/1876

zeng (Far.i.) : Zil, çıngırak.

z. +ini 14b/494

Zennūn (Ar.ö.i.): İlk dönem sûfîlerinden.

Z. 093b/4477, 094b/4505, 095b/4533, 095b/4536, 096b/4574, 096b/4576

Z.- i Mıṣrī 093b/4469, 094a/4491

zer (Far.i.) : Altın.

z. 110a/5010, 110a/5014, 110b/5029

z.+ ler 090a/4352

zera : Gölgelik, perdelik.

z. 112a/5082

zerrāk (Ar.i.) : İki yüzlü.

z. 047b/2963

zerre (Ar.i.) : Çok küçük parçacık.

z. 046b/2919, 063b/3475

z.+ sin 040b/2735

z.+ sinden 091a/4393, 120b/5359

z.+ sini 048a/2976

zerrece : Zere sözcüğünün eşitlik eki almış şekli.

z. 030a/1822, 033a/2085, 035b/2567, 037a/2614, 039a/2686, 040b/2732, 058a/3299, 064a/3507, 067a/3592, 140b/6064

zerrīn (Far.s.) : Altın gibi sarı ve parlak olan.

z. 033b/2507, 140b/6070

z.+ i 140b/6069

zevāl (Ar.i): Güneşin baş ucunda bulunma zamânı, öğle.

z.+ e 145b/6221

zevāl (Ar.i): Yok olma, yok edilme, ortadan kalkma.

z.+ den 030a/1739

zevḳ (Ar.i.) : Hoşa giden bir şeyden duyulan beğenme duygusu.

z. 001b/12, 033a/2475, 033b/2499, 043b/2823, 046b/2928, 048a/2970, 048b/2998, 049a/3010, 049b/3022, 060a/3365, 064a/3501, 074a/3819, 095a/4513

z.+ i 049b/3025

z.+ ile 134a/5850

z.+ ine 159a/6619

zeyn (Ar.i.) : Süs, bezek.

z. 084b/4167, 088b/4306, 113b/5130 z. idüp 012b/433

Zeynel ʿĀbidīn : Hz.Muhammed'in oğlu Hz. Hüseyin'in oğullarından biri.

Z. 162b/6735, 163a/6737

zındīḳ (Ar.i.) : Allah'a ve âhirete inanmayan kimse.

z. 005b/221

zırh (Far.i.) : Savaşlarda silâh darbelerinden korunmak için giyilen, demir veya tel levhalardan, köseleden yapılmış giyecek.

z.+ ın 137b/5964

zī-ʿaṭā : Cömertçe veren, bağışlayan.

z.+ dur 131b/5717

zibā (Far.s.): Güzel, süslü.

z. 141a/6079

zī- devlet : Devletli, bahtlı, şanslı, saadetli.

z.- devlet 064a/3501

zī- fesāhat :Düzenli.

z.- 153b/6453

zift (Ar.i.) : Kömür katranı, odun katranı ve petrolün damıtılması esnâsında elde edilen, teknelerin kalafatlanmasında, çatı ve damlardan, kaldırım taşları arasından su sızmasını önlemede

kullanılan, biraz ısınınca hemen yumuşayan, yapışkan, soğukken kırılgan, koyu siyah renkli madde, kara sakız

z. 005b/215

zī-kerem: Kerem sahibi.

z.+ dür 131b/5717, 132a/5735

zik(i)r (Ar.i.) : Allah'ın isimlerini (esmâ-yı hüsnâyı) söylemek sûretiyle yapılan ibâdet.

z. 016a/615, 016a/617, 016a/618, 016a/619, 016a/620, 041b/2764, 042a/2778, 067a/3600, 090a/4359, 090b/4362, 090b/4371, 095a/4523, 113b/5132, 114b/5166, 177a/2

z. edüben 003a/68

z. etdi 054a/3178

z. eyledim 016a/740

z.+ i 042a/2775, 093b/4465, 095b/4531, 132b/5755

z. idelim 016a/614, 016a/622

z. idelüm 001b/2

z. iden 016a/624

z. idenler 016a/623

z. ider 017a/879

z. idüben 026b/1297

z. idüp 016a/621, 086a/4215

z.+ im 030a/1661, 177b/11

z.+ imüz 001b/3, 022b/1110

z.+ in 115a/5187

z.+ ine 130b/5691

z.+ ini 023a/1140, 091a/4386

z.+ iñ 095b/4532

zinā (Ar.i.) : Evlilik bağı ile bağlı olmayan kadınla erkek arasındaki cinsel ilişki, nikâhsız birleşme.

z. 142a/6118

zindān (Far.i.) : İçine tutukluların konulduğu çok karanlık, sıkıntılı yer.

z. 112b/5096

z.- ı dünyadan 043b/2818, 043b/2821

z.+ a 141b/6094

z.+ da 148a/6290

z.+ ıñ 142a/6108

z.+ uñ 141b/6100

zindāncı : Zindan bekçisi.

z. 142a/6109, 146b/6251

zīnet (Ar.i.) : Süs.

z. 018b/931, 019a/944, 019a/961, 042b/2789, 043a/2812, 046b/2930, 067b/3605, 097b/4606, 121b/5390

z.+ in 047b/2967

z.+ ler 157b/6585

zinhār (Far.ünl.): Sakın, aman, asla.

z. 048a/2979, 051a/3073, 051b/3082, 058a/3311, 072b/3754,

130b/5696, 134b/5864, 137b/5955, 153a/6444, 166b/6852, 167b/6870, 176a/10

Zin-nūreyn: İki nur sahibi. Hz. Osman'ın lakabı.

z. 155b/6521

zīra (Far.i.) : Çünkü, şundan dolayı.

z. 001b/4, 002a/36, 006b/252, 012b/436, 015a/562, 016a/603, 016a/746, 016a/748, 016b/842, 021a/1052, 027a/1415, 029a/1581, 030a/1628, 030a/1644, 036a/2576, 036a/2581, 038a/2644, 038b/2656, 040a/2713, 040a/2714, 043a/2802, 043b/2824, 045b/2883, 046a/2916, 050a/3039, 054a/3172, 057a/3267, 057b/3293, 080a/4018, 095b/4542, 108a/4941, 113a/5117, 115a/5185, 117b/5265, 117b/5266, 118a/5275, 119a/5321, 119b/5336, 121a/5388, 124b/5490, 124b/5492, 131a/5701, 132b/5750, 133a/5765, 149a/6325, 158b/6610, 165b/6815,

zī-saʿādet :Saadet sahibi

z. 030b/1953, 042a/2772, 009b/339l, 076b/3893

zī-ṣafā : Rahat, huzurlu.

z.- ṣafā 042a/2772

zī-ṣevāb: Sevaplı.

z.+ dur ol 076b/3893

zī-ṣohbet : Sohbet sahibi.

z.+ i 049b/3026

żiyā (Ar.i.) : Işık.

ż. 031b/1991, 068b/3652

ziyāde (Ar.s.) : Fazla, çok.

z. 027a/1449, 046a/2912, 172b/9

żiyāfet (Ar.i.) : Bir kimseye gözüne ve gönlüne hoş gelecek şeyler sunma.

ż. 148b/6311, 150a/6360

ziyān (Ar.i.) : Bir şey veya kimsenin sebep olduğu çıkar kaybı, zarar.

z. 137b/5961

z.+ sız 014b/509

ziyāret (Ar.i.): Bir kimseyi veya bir yeri görmeye gitme.

z. 012a/417, 055b/3227, 148b/6307

ẓor : Güçlükle yapılan iş.

ẓ.+ ıla 030a/1848

ẓulm (Ar.i.) : Eziyet, cevr, cefâ.

ẓ. 040b/2736, 097b/4609, 101a/4721, 125b/5525, 132a/5736, 159a/6625

ẓ.- etmek 100a/4692

ẓulmet: (Ar.i.): Karanlık.

ẓ. 002b/50

ẓulüm : bk. ẓulm

ẓ.+ den 051a/3074

ẓ.+ ler 029a/1596

zühd (Ar.i.) : Dünyâya rağbet etmeyip kendini ibâdete verme, nefsini her türlü zevkten alıkoyup ibâdet yolunu seçme, perhizkârlık, takvâ.

z.-eʾi taḳvā 130a/5676

z.+ üñüzden 053a/3135

Zühre (Ar.i.): Utârit'ten sonra güneşe en yakın gezegen, Çulpan, Venüs.

Z.+ dür 078b/3963

zühhād (Ar.i.) : Zâhitler, kaba sofular

z. 051a/3069

zülāl (Ar.i.) : İçilmesi güzel, tatlı, latif, saf su.

z. 042b/2788

zü'l-celāl (Ar.i.): "Celâl sâhibi" Allah.

z. 014b/502, 015b/589, 016a/617, 033a/2380, 043b/2822, 069a/3661, 090a/4349, 094b/4495, 104a/4827, 104b/4834, 105b/4869, 131a/5712, 132a/5742

z.+ i 054b/3180, 125a/5519

z.+ iyle 049b/3018

z.+ üm 086b/4238

z.+ üm 083a/4111

Zü'l-cenāh: Kanatlı demek olup Hz. Hüseyin'in atının adıdır.

z.164a/6767, 164b/6789,165a/6802

Zülfikār (Ar.i.) : Hz. Ali'nin ucu çatallı, ortası yivli olan çok meşhur kılıcı.

Z. 134b/5857, 137b/5964, 147a/6260, 147a/6271

Z.+ ı 157b/6578

Z.+ ıla 146a/6240

Z.+ ın 138b/5988, 139b/6033, 146a/6239

zü'l-kerem : Kerem sahibi.

z. 067a/3594, 050a/3037, 084b/4168, 091b/4403, 093a/4448, 107a/4911, 107b/4935, 115b/5198,

zülf : Yüzün iki tarafından sarkan saç lülesi.

z.- i kemendi 157a/6559

z.- i muṭarra 154a/6474, 157a/6557

zümre (Ar.i.) : Topluluk, grup, câmia, sınıf.

z. 024b/1216, 032a/2001, 032a/2008

zümrüd (Ar.i.) : Yeşil renkte, çok değerli taş.

z.+ den 031a/1972

zürriyet (Ar.i.): Nesil, soy sop, döl.

z.+ i 016a/798

z.+ in 033a/2426

z.+ ini 163a/6747, 165b/6814, 166a/6826, 166a/6830, 166a/6834

SONUÇ

Ervāhnāme müellifin ifadesiyle Arapçadan Türkçeye çeviri yoluyla aktarılmış bir metindir. Eserin on farklı nüshası tespit edilmiş olup nüshalar hakkında gerekli bilgiler "Nüsha Tavsifi" bölümünde verilmiştir. Tespit edilen nüshalar arasında en uzunu MK1 nüshasıdır. Nüsha yaklaşık olarak 180 varaktan oluşmaktadır. 168b'den itibaren nesir bölüm başlayıp eserin sonuna kadar devam etmektedir.

MK2 nüshası yaklaşık 95 varaktan oluşmaktadır ve tamamen nazımdır. TBMM nüshasının ise son bölümleri eksiktir. Bu nüshalar karşılaştırıldığında MK2 nüshasıyla TBMM nüshasının birbirine yakın nüshalar olduğu MK1 nüshasının ise bu nüshalardan farklı olduğu görülmüştür. Nüshalar arasındaki farklılıklar müstensihlerin eklemeler ya da çıkarmalar yaptığı düşüncesini akla getirmektedir.

Ervāhnāme'nin incelenen nüshalardan edinilen bilgiler doğrultusunda 17-18. yüzyıla ait olduğu görülmektedir. Fakat metinde geçen arkaik kelimeler, ses ve şekil özellikleri metnin Eski Anadolu Türkçesi dönemine ait olduğunu düşündürmektedir.

Metin zengin bir söz varlığına sahiptir. Dizin'deki madde başları esas alarak yapılan sayıma göre yaklaşık 4600 kelime olduğu görülmüştür. Arapça kelime sayısı 1520 'dir Farsça kelime sayısı ise yaklaşık olarak 400 civarındadır. Arapça ve Farsça alıntı kelimeler dışında metindeki Türkçe kelimelerin oranının %56 olduğu görülmektedir.

Metin, dinî içerikli olduğu için eğitici öğretici bir üslupla yazılmıştır, müellif metni oluştururken oldukça sade ve anlaşılır bir dil kullanmayı tercih etmiştir.

Metin Arapça ve Farsça kelimelerin imlası açısından yanlışlarla doludur. Örneğin mücrim < mücrümler 74a/3818, fikr < fikir 66a/3568, şükr < şükür 9b/337, dostān < dositān 107a/4913 vb. Bu durum müellifin söz konusu dillere yeterince hakim olmadığının ve eğitiminin eksikliğinin göstergesi olarak kabul edilebilir. İncelenen metinde Türkçe kelimelerin imlasında da ikili, üçlü yazım şekillerinin olması yine yukarıdaki düşünceyi destekler nitelikte veriler sunmaktadır. Metinde ünsüzler açısından tam olarak ölçünlü bir yazım bulunmamaktadır. "oddan/ otdan, sana/ṣana, yer/yir" örneklerinde olduğu gibi aynı kelimelerin dahi farklı yazımlarıyla karşılaşılmaktadır.

Metinde ünlülerin yazımı konusunda da Arap alfabesinin etkisiyle tutarlık yoktur. Söz başı, söz içi ve söz sonunda ünlülerin harf ve hareke ile veya sadece hareke ile gösterildiği görülmektedir. Örneğin وَارسَه var-ısa (51a/3079), atasına اتَاسنه, gel كَل(119b/5325), götüre كُوتورَه(12a/423).

Metinde i- ek fiili ve ile edatı kendinden önceki sözcüğe bazen bitişik bazen de ayrı yazılmıştır. Dur bildirme eki ise bitişen harflerle birlikte yazıldığında kendinden önceki sözcüğe bitişik, bitişmeyen harflerle birlikte yazıldığında, kendinden önceki kelimeden ayrı yazılmıştır. Örneğin : andandur 4a/98, yokdur 4a/110, vardur 4a/116, nazırdur 4a/118, çoú durur 28b/1550, yol durur 21b/1062.

Metnimizde dikkat çeken ses bilgisi özellikleri şunlardır:

Metinde kapalı e (ė) ünlüsü için özel bir işaret kullanılmamıştır. Söz başında ve kök hecede hem e' li hem de i 'li yazımlara rastlanmaktadır. Örneğin: gicede "gecede" (10a 360), yilken "yelken" (5b/182), yirlerin "yerlerin" (6a/222).

Kelime köklerinde ve eklerde kalınlık incelik uyumuna bakıldığında Türkçe kelimelerde genel bir uyum söz konusu olmasına rağmen +ken zarf-fiil eki ve -ki aitlik eki art ünlülü kelimelerden sonra geldiğinde uyum bozulur. Yine +lık, +luk isimden isim yapma eki alıntı kelimelere geldiğinde uyum bozulur. -mak isim-fiil ekinde ise tam bir uyumluluk görülür. Çalışılan metnin Eski Anadolu Türkçesi özellikleri göstermesi aitlik ekindeki art damaksıllaşmanın sadece Harezm ve Orta Asya'ya ait olmadığını göstermesi açısından önemlidir. Örneğin: bundaġı 4b/124, uçmaḳdaġı 5b/154, arḳasındaġı 37b/2637, oturduġı 66b/3583, yanduġı 22a/1086. ḳılmış-iken 05b/184, ṭurur-iken 038a/2654. Eklerde uyumsuzluk konusuyla ilgili olarak aynı ekin hem uyuma giren hem de uyuma girmeyen örneklerine rastlanmaktadır. yatdığı 45b/2885, ḳıldığı 45a/2882, ḳılduġın 56b/3257, ḳoduġın 56b/3257

Metinde kelime kök ve gövdelerinde düzlük-yuvarlaklık bakımından genel bir uyum yoktur. Hatta metin içerisinde aynı kelimenin hem uyumlu hem de uyumsuz şekline rastlanmaktadır. çeri < çerig 142b/6129, diri < dirig 143b/6165, demür 39b/2705, yavuz 30a 1694, ṣaru < ṣarıġ 11a/389, ṭapu 77b/3937, ayru <adrıġ 89a/4319.

Metinde geçen Eski Anadolu Türkçesinin karakteristik özelliklerinden bazıları şunlardır:

1. *-ġa/-ge* yönelme hali eki yerine –a/-e kullanılmıştır.

gözüñe 66b/3574, dünyya 66b/3587, egnüñe 66b/3579, cümlesine 67a/3594.

2. *-nı/-ni* yükleme hali metinde görülmemektedir.
3. *-ġan/-gen* sıfat fiil ekinin hece başındaki –à/-g sesleri metindeki örneklerde düşmüş ve –an/-en şeklini almıştır.
   ʿālim olan 67a/3597, devlet bulan 68a/3623, isteyen 72a/3743, diñleyen 73a/3774.
4. *-ġu/-gü* sıfat fiil eki yerine –ası/-esi eki kullanılmıştır.
   çıḳası gözlerüm 86b/4235, ḳoyası bulam kişi 129a/5647
5. İlgi (Tamlayan) Hal Eki: *(-uñ, -üñ, -nuñ, -nüñ)* şeklindedir.
   bunlaruñ ʿamelleri 104a/4826, renc ü ʿanānuñ içine 105/4862, ümmetlerümüñ ṣuçına 105/4862, ikinüñ ben ḥisābın 109b/4996.
6. *-uban/-üben* zarf fiil ekinin metinde sık geçtiği görülmektedir.
   varuban 109b/4998, ḳaḳıyuban 110a/5013, ḳorḳuban 110b/5039, gelüben 111b/5060, terk idüben 111b/5060.
7. Metinde 1.çoğul şahıs eki *-vuz/-vüz* örneklerine rastlanmaktadır.
   Ḳurtulavuz 127a/5582, bulavuz 33a/2475, ulaşavuz 80a/4009, gidevüz 80a/4009, gelevüz 27a/1370, sürevüz 27a/1371, gerevüz27a/1371.
8. Gelecek zaman eki *-ısar/-iser* de metinde sık geçen eklerdendir.
   öliser 7a/266, ṣorısar 7a/274, geliser 14a/480, bulısar 27a/1419, no'lısar 27a/1419.
9. Eski Türkçe döneminin kategorize edilmesinde önemli bir belge olan kelime sonlarındaki *-ġ/-g* sesleri metinde kullanılmamıştır.
   ṣarıġ > ṣaru 93b/4476, ḳapıġ > ḳapu 10b/369, ḳamuġ > ḳamu 59b/3361

10. Eski Türkçede *bol-* (ol-) fiilinin başında bulunan *b-* ünsüzü, Eski Anadolu Türkçesi döneminde düşerek, fiil *ol-* şekline dönüşmüştür. Bu ses olayı, Batı Türkçesinde görülmektedir. Metinde de bu ses olayı görülmektedir.
    bol- > olsun 1b/03

    Bir örnekte ise *b* sesinin korunduğu görülmektedir.
    bolur 29a/1586

Metin bugün kullanılmayan arkaik kelimeler bakımından oldukça zengindir. Bu özellik eserin dili açısından aynı dönemde yazılan eserlere göre sade bir dille yazıldığını gösteren önemli bir özelliktir.

bitig, ḳancaru, ḳıġır-, dükeli, geñlü geñsüz, kimesne, gey, aṣṣı, aġu, uşbu, kiçi, Çalap, biregü, bilü, aşaga, buñ, ḳuç-, tañla-, yavlaḳ, yazuḳ, şu resme, bay, çaġşa, yazuḳ, şolok vb.

Çalışma özellikle Eski Anadolu ile Osmanlı sahası eserleri arasında bir karşılaştırma yapmaya imkan tanımaktadır. Eserde tespit edilen söz varlığındaki arakaiklik yanında birleşik fiilerin kullanımında devrik ve kurallı cümlelerin oluşturlma biçimlerinde farklılıklar da dikkati çekecek ölçüdedir. Metin ve dizin yayını yapılan bu eser üzerinde daha farklı araştırmalar da yapılabilecektir. Alana katkı sağlayacak metinbilim çalışmalarında da bu eser kaynak niteliği taşımaktadır.

KAYNAKÇA

AĞCA, Ferruh,(2012) "Eski Türkçe Metinlerde /ŋ/~/g/ Değişkenliği Üzerine", Türkbilig, 2012/23, s. 78.

AKAR, Ali,(2014) Eski Anadolu Türkçesi Ders Notları-1 Muğla. s.3.

AKAR, Ali, (2018) Oğuzların Dili Eski Anadolu Türkçesine Giriş, İstanbul, Ötüken Yay.,

AKKUŞ, Muzaffer, (1995) Kitab-ı Gunya, Ankara, TDK Yay., 1995

AKKUŞ, Metin, (2006) Klasik Türk Şiirinin Anlam Dünyası Edebi Türler ve Tarzlar, Erzurum.

ARAT, Reşit Rahmeti (1987) "Türkçe Metinlerde e/i Meselesi", Makaleler, C. I, Ankara, 1987, s. 334-341.

ARGUNŞAH, Mustafa, (2010) "Harezm Dönemi Metinlerinde e/i Sorunu, Dil Araştırmaları Sayı 6, Bahar 2010, s. 47-60.

ATEŞ, Ahmet, (1988) "Mesnevî" mad., İslâm Ans., Cilt: 8, İstanbul, 1988.

BANGUOĞLU, Tahsin (2011) Türkçenin Grameri, 9. bs., Ankara, TDK Yay.

BİLGEGİL, M. Kaya (1964) Türkçe Dilbilgisi, Ankara.

ÇAĞATAY,Saadet, (1978) "Eski Osmanlıca Üzerine Bazı Notlar", Türk Lehçeleri Üzerine Denemeler, Ankara, s. 297-312.

ÇELEBİOĞLU, Amil (1999), Türk Edebiyatı'nda Mesnevî [XV. yy.'a Kadar], Kitabevi İstanbul, ss. 21-30.

ÇOTUKSÖKEN, Y. (2011). Türkiye Türkçesi'nin Ekleri. (1. Basım). İstanbul: Papatya Yayıncılık.

DELİCE, H. İbrahim (2008). Sozcuk Turleri. Sivas: Asitan.

DEVELİ, Hayati,(1995) Evliya Çelebi Seyahatnamesine Göre 17. Yüzyıl Osmanlı Türkçesinde Ses Benzeşmeleri ve Uyumlar, Ankara, TDK Yay.

DEVELİ, Hayati,(2002) "Eski Türkiye Türkçesi Ağızlarının Sınıflandırılmasında Morfolojik Esaslar", Türkbilig, S. 2002/4, s. 117-124;

DEVELİ, Hayati,(2008) "Eski Türkiye Türkçesi Ağızlarının Sınıflandırılması", Türkish

Studies, 2008 sayı Volume3 4 s. 212-230.

DEVELLİOĞLU, Ferit, (2007) Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat, 24. bs., Ankara, Aydın Kitabevi.

DOĞAN, Ahmet Turan (2015), KitÀb-ı Tıbb-ı Hikmet (İnceleme-Metin-Dizin), Cumhuriyet Üniveritesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Yayınlanmamış Doktora Tezi, Sivas.

DUMAN, Musa, (1995) Evliya Çelebi Seyahatnamesine Göre 17. Yüzyılda Ses Değişmeleri, Ankara, TDK Yay., s. 136.

DUMAN, Musa (2008) "Eski Türkiye Türkçesi Dönemine Ait Bazı Metinlerdeki Dil Uyumuna Aykırı Örnekler Üzerine", Makaleler Eski Türkiye Türkçesinden Osmanlı Türkçesine, Kesit Yay., İstanbul.

EMİNOĞLU, Emin, (2008). Şeyyad Hamza, Destan-ı Yusuf. İstanbul: IQ Kültür Sanat Yayıncılık.

EMRE, Ahmet Cevat (1946), "Türkçe'de Bulanık e (é) Fonemi", Türk Dili Belleten, seri III/ 6-7 , s. 487-497.

ERASLAN, Kemal (2004) "-Maḳlıḳ/-Meklik ve Maḳçı/-Mekçi Birleşik Fiilleri Hakkında", V. Uluslararası Türk Dili Kurultayı Bildirileri I, Ankara, TDK Yay., s. 927.

ERASLAN, Kemal, (2012) Eski Uygur Türkçesi Grameri. (1. Baskı). Ankara: TDK Yay.

ERCİLASUN, A. B. (Ed). (2007). Türk Lehçeleri Grameri. (1. Baskı). Ankara: Akçağ Yayınları.

ERCİLASUN, A. B., (2004). Başlangıçtan Yirminci Yüzyıla Türk Dili Tarihi, Ankara, Akçağ Yay., s. 433

ERGIN, Muharrem (1980), Türk Dil Bilgisi, 5. baskı, Đstanbul: Boğaziçi Yayınları

ERGÜZEL, M. Mehdi, (1994), Şirvanlı Mahmud Tarih-i İbn-i Kesir Tercümesi, (IV Cilt, 2. Kısım), Dil Özellikleri-Metin-Sözlük-Dizin, Ankara, TDK Yay., s. 16.

GABAİN, A. Von (2007), Eski Türkçenin Grameri. (Cev: Mehmet Akalın). Ankara: Turk Dil Kurumu Yay.

GÖKÇE, Aziz, (2009) "Eski Anadolu Türkçesinden Osmanlı Türkçesine Dudak Uyumu ve

Ünsüz Uyumu", Turkish Studies Internationel Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic, Volume 4/3 Spring 2009, s. 991-1012.

GÜLSEVİN, Gürer (2007) Eski Anadolu Türkçesinde Ekler, Ankara, TDK Yay.

GÜLSEVİN, Gürer (2009). "Eski Anadolu Türkçesi Ağızlarında Uzun Ünlüler Üzerine", Dil Araştırmaları Dergisi sayı 5 Güz s. 39-56.

GÜLSEVİN, Gürer ve BOZ Erdoğan (2010). Eski Anadolu Türkcesi Gazi Kitabevi. Ankara:

GÜLSEVİN (2011). Eski Anadolu Türkçesinde Ekler. Ankara: Turk Dil Kurumu Yay.

GÜVEN, Ömer (2019) , Kitab-ı Esrarü'l-Arifin :Dil İncelemesi -Metin-Sözlük-Tıpkıbasım, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Yayınlanmamış Doktora Tezi,

HACIEMİNOĞLU, Necmettin (1992). Turk Dilinde Edatlar. İstanbul: MEB Yay.

HUMÂYÎ, Celâluddîn (1370), Funûn-i Belâgat ve Sanâ'ât-i Edebî, Tehrân, s. 156-72.

İLHAN, Nadir (2009) Türk Dilinde Çokluk, Elazığ, Manas Yayıncılık,.

İPEKTEN, Haluk (1997), Eski Türk Edebiyatı – Nazım Şekilleri ve Aruz, Dergâh Yay. İstanbul, ss. 59-74.

KARAAĞAÇ, Günay, (2012), Türkçenin Dil Bilgisi, Ankara: Akçağ Yayınları.

KARAHAN, Leylâ (1994) Erzurumlu Darîr Kıssa-i Yûsuf (Yûsuf u Züleyhâ) (İnceleme-Metin-Dizin), Ankara, TDK Yay., , s. 43-44.

KARAHAN, Leylâ, (2004) Türkçede Söz Dizimi, Ankara, Akçağ Yay.

KARTAL, Ahmet, (2007) Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi, Cilt 5, Sayı 10, 353-432.

KARTALLIOĞLU, Yavuz, (2011) Klâsik Osmanlı Türkçesinde Eklerin Ses Düzeni (16., 17. ve 18. Yüzyıllar), Ankara, TDK Yay.

KOCATÜRK, Vasfi Mahir, Türk Edebiyatı Tarihi, Edebiyat Yayınları, Ankara 1970, s. 404.

KORKMAZ, Zeynep (1995), "Eski Anadolu Türkçesinde İmlâ-Fonoloji Bağlantısı Üzerine

Notlar" Türk Dili Üzerine Araştırmalar – Birinci Cilt, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları: 491-508.

KORKMAZ, Zeynep (2003). Turkiye Türkçesi Grameri (Şekil Bilgisi). Ankara: Turk Dil Kurumu Yay.

KORKMAZ, Zeynep (2005), Türk Dili Üzerine Araştırmalar, C. I, C. II, Ankara, TDK Yay.,

KORKMAZ, Zeynep, (2005)"-ası/-esi Gelecek Zaman Sıfat-Fiil (Participium) Ekinin Yapısı Üzerine", Türk Dili Üzerine Araştırmalar, C. I, Ankara, TDK Yay.

KORKMAZ, Zeynep (2005) "Türkçede -acaḳ/ecek Gelecek Zaman (Futurum) Ekinin Yapısı Üzerine", Türk Dili Üzerine Araştırmalar, C. I, Ankara, TDK Yay., s. 3-11.

KORKMAZ, Zeynep, (2005) "Bartın ve Yöresi Ağızları Üzerine", Türk Dili Üzerine Araştırmalar, C. II, Ankara, TDK Yay., s. 130.

KORKMAZ, Zeynep. (2009). Türkiye Türkçesi Grameri (Şekil Bilgisi). (3. Baskı). Ankara: TDK Yayınları.

KORKMAZ, Zeynep, (2017) Marzubân-nâme Tercümesi (Destûr-ı Şâhî) Tercüme Eden: Şeyhoğlu Sadre'd-dîn Mustafâ, 2. bs., Ankara, TDK Yay.

KÖKTEKİN, Kazım (2011). Eski Anadolu Türkcesi. Erzurum: Fenomen Yay.

MANSUROĞLU, Mecdut, (1968) "Türkçe'de -gay/-gey Eki ve Türemeleri", Jean Deny Armağanı, Ankara, , s. 171-184.

MANSUROĞLU, Mecdut, (1988) Eski Osmanlıca Tarihi Türk Şiveleri, (cev. Mehmet Akalın), 3. bs., Ankara, Türk Kültürü Araştırmaları Enstitüsü Yay.

NEBİOĞLU, Mehmet, (2008) Ervâḥ-nâme, 1b-30b yapraklar (Giriş-Metin-Dizin-Tıpkıbasım) Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul

ÖNER, Mustafa, (1998) Bugünkü Kıpçak Türkçesi, Ankara, TDK Yay.,s. 14;

Zeynep ÖZÇELİK, Saadettin, (2002) m, p, r, s Ünsüzleriyle Yapılan Pekiştirme Ve Kuralları Üzerine, TDAY Belleten 2002-2, TDK Yayınları, Ankara, s. 29-42.

ÖZKAN, Mustafa, (2000) Türk Dilinin Gelişme Alanları ve Eski Anadolu Türkçesi, Filiz

Kitabevi, İstanbul, s. 94.

PAÇACIOĞLU, Burhan, (2006), VII.-XVI. Yüzyıllar Arasında Türkçenin Sözcük Dağarcığı, Bizim Büro Basımevi, Ankara.

PAÇACIOĞLU, Burhan (2012) Türk Dili ve Kompozisyon, Vilayet Yay., Sivas,

PALA, İskender, (2004) Ansiklopedik Divan Şiiri Sözlüğü, Kapı Yay., İstanbul, s. 311.

SÎMÂDÂD (1375), Ferheng-i İstilâhât-i Edebî, Tehrân, s. 263-4.

ŞAHİN, Hatice, (2018) Eski Anadolu Türkçesi, Ankara, Akçağ Yay., s. 46.

ŞEMSEDDİN Sami (2009). Kamus-ı Turki. İstanbul: Kapı Yay.

ŞENTÜRK, Ahmet Atillâ, (2002), XVI. Asra Kadar Anadolu Sahası Mesnevîlerinde Edebî Tasvirler, İstanbul, Kitabevi, 2002, TEKİN, Talat,(2000) Orhon Türkçesi Grameri, Türk Dilleri Araştırmaları Dizisi, Ankara,.

TİMURTAŞ, Faruk Kadri (2005). *Eski Turkiye Türkçesi XV. Yuzyıl Gramer-Metin-Sozluk.* Ankara: Akcağ Yay.

TİMURTAŞ, Faruk K. (2012): Eski Türkiye Türkçesi XV. Yüzyıl Gramer-Metin-Sözlük, İstanbul, Kapı Yay.

TÜRK, Vahit, DOĞAN, Şaban, ŞERİFOĞLU, Yasin, (2011)Eski Anadolu Türkçe Dersleri, İstanbul, Kesit Yay.,

TÜRK DİL KURUMU: (2009) Bölge Ağızlarında Atasözleri ve Deyimler I-II, 4. bs., Ankara, TDK Yay.,

TÜRK DİL KURUMU: (2009) Derleme Sözlüğü: Türkiye'de Halk Ağızlarından I-VIII, 3. bs., Ankara.

TÜRK DİL KURUMU: (2005) Türkçe Sözlük, 10. bs., Ankara, TDK Yay.

TÜRK DİL KURUMU: (2009) XIII. Yüzyıldan Beri Türkiye Türkçesiyle Yazılmış Kitaplardan Toplanan Tanıklarıyla Tarama Sözlüğü I-VIII, 3. bs., Ankara, TDK Yay.

TÜRK DİL KURUMU: (2009) **Yazım Kılavuzu**, 26. bs., Ankara, TDK Yay.

ÜNVER, İsmail (1986), "Mesnevî", Türk Dili, Türk Şiiri Özel Sayısı II (Divan Şiiri), S. 415 416 - 417 / Temmuz - Ağustos - Eylül, Ankara, s. 430-563.

VURAL, Hanefi ve BÖLER, Tuncay (2012). *Ses ve Şekil Bilgisi*. İstanbul: Kesit Yay.

YELTEN, Muhammet, (1999) "Hibetullah b. İbrahim'in Saatnâmesi ve Eserde Dudak Uyumunun Durumu", TDED, c. XXVIII, İstanbul, s. 585-593.

YELTEN, Muhammet, (2009), Eski Anadolu Türkçesi ve Örnek Metinler, İ.Ü. Edebiyat Fakültesi Yay., İstanbul,

YÜCEL, Bilâl, (2002). Mahmud Paşa, Adni Divanı. Ankara: Akcağ Yay.

YÜCEL, Bilâl, (2018) "Cengizname Elyazmalarının Dili Üzerine", Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi, 7(1), s. 62.

https://www.kuranmeali.com

https://www.luggat.com

http://lugat.osmanlica.online

TIPKIBASIMDAN ÖRNEK VARAKLAR

Örnek 1: MK 1 nüshası 1b

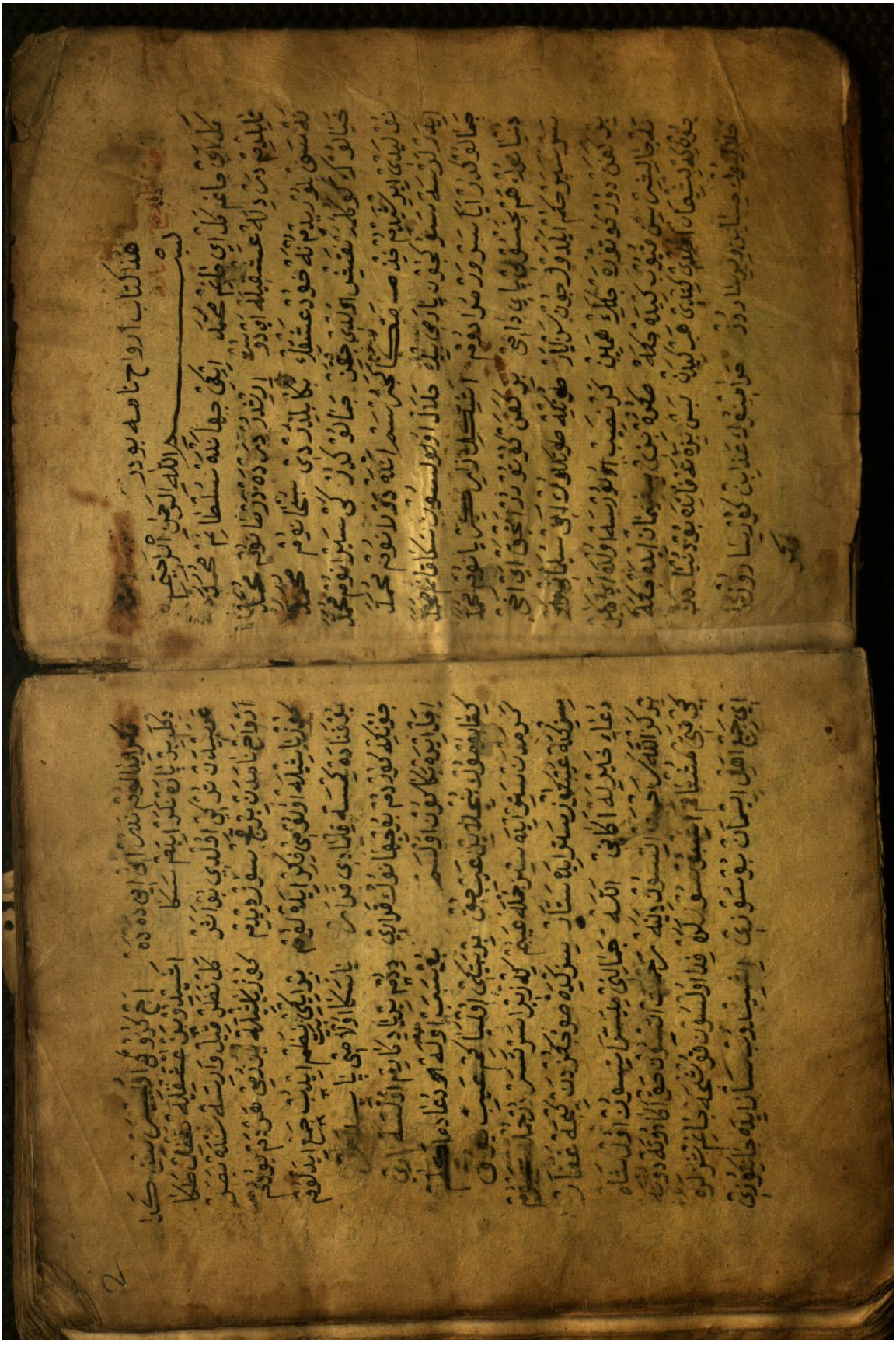

Örnek 2: MK 1 nüshası 133b-134a

Örnek 3: MK 1 nüshası 176b-177a

Örnek 4: MK2 nüshası 1b-2a

Örnek 5: MK2 nüshası 93b-94a

Örnek 6: TBMM nüshası 1b

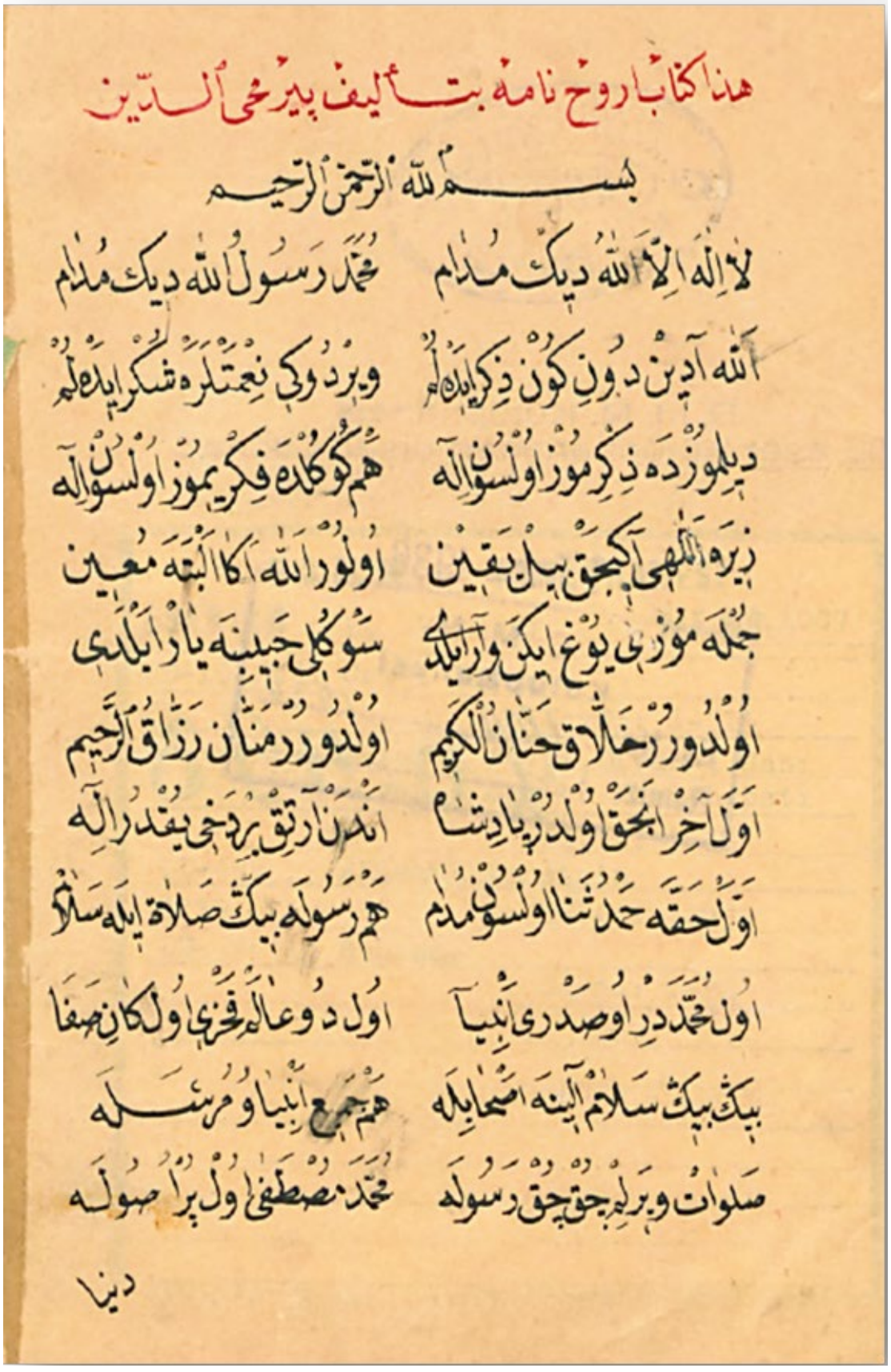

هذا كتاب روح نامه بتأليف پير محي الدين

بسم الله الرحمن الرحيم

لا اله الا الله ديمك مدام — محمد رسول الله ديمك مدام

الله آدين دون كون ذكر ايدهلم — ويردوكي نعمتلره شكر ايدهلم

ديلموزده ذكر موز اولسون الله — هم كوكلده فكر يموز اولسون الله

زيره اللهي آكيحق يول يقين — اولور الله اكا البته معين

جمله موزي يوغ ايكن وار ايلدي — سوكلي حبيبنه يار ايلدي

اولدور رخلاق حنان الكريم — اولدور رمنان رزاق الرحيم

اول آخر انحق اولدر پادشاه — انكدن آرتق يوقدر الله

اول حقه حمد ثنا اولسون مدام — هم رسوله بيك صلاة ايله سلام

اول محمد در اوصدري انبيا — اولدوعالمه فخري اولكان صفا

بيك بيك سلام آينه اصحابله — هم جميع انبيا و مرسله

صلوات و برله حق حق رسوله — محمد مصطفى اول پر اصوله

دينا